

Vooronderzoek Conflictperiode

Niet Gesprongen Explosieven

Gemeente Heerlen

RO-230093 versie 1.0
8 november 2023

Riel Explosive Advice & Services Europe B.V. • Vijfhuizenbaan 1b, 5133 NH Riel Nederland
Postbus 21, 5133 ZG Riel Nederland • T +31 (0)13 518 60 76
www.reaseuro.com • info@reaseuro.com • KvK-nummer 180.501.31 • BTW NL80.67.88.136.B01

Vooronderzoek Conflictperiode

Niet Gesprongen Explosieven

Gemeente Heerlen

Opdrachtgever	:	Gemeente Heerlen
Kenmerk	:	74904/RO-230093 versie 1.0
Plaats en datum	:	Riel, 9 november 2023

Een overzicht met bij dit project betrokken functionarissen is opgenomen in Bijlage 12

Informatiebescherming. Op grond van artikel 6:162 BW mag niets uit dit document worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of welke andere wijze, inclusief digitale verwerking, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van REASeuro. De opdrachtgever mag voor intern gebruik duplicaten maken. Het doorvoeren van wijzigingen dient vooraf afgestemd te worden met REASeuro.

INHOUDSOPGAVE

Pagina

1 INLEIDING 5

1.1 AANLEIDING 5
1.2 PROJECTLOCATIE 6
1.3 DOEL 6
1.4 METHODIEK 6
1.5 ONDERZOEKSUITSLUITINGEN 8
1.6 LEESWIJZER 8

2 INVENTARISATIE BRONNENMATERIAAL 9

3 CHRONOLOGISCHE GEBEURTENISSENLIJST 15

4 MEIDAGEN 1940 39

5 GEVECHTSHANDELINGEN – BEVRIJDING 17-18 SEPTEMBER 1944 43

5.1 OPMARS DOOR DE GEMEENTE HEERLEN 44
5.1.1 2e Pantser Divisie: Opmars door Hoensbroek 44
5.1.2 2e Pantser Divisie: Opmars richting Heerlen centrum 45
5.1.3 30e Infanterie Divisie: Opmars richting Heerlen centrum 46
5.1.4 30e Infanterie Divisie: Opmars richting Speckholzerheide 51
5.1.5 Gemeente Heerlen na de bevrijding 53
5.2 HANDGRANATEN OP CIVIELE DOELEN, 17 SEPTEMBER 1944 53

6 BOMBARDEMENTEN 1940-1943 55

6.1 22 MEI 1940 55
6.2 24-25 MEI 1940 58
6.3 24-25 JUNI 1940 59
6.4 25-26 JUNI 1940 62
6.5 27 NOVEMBER 1941 63
6.6 8 DECEMBER 1941 66
6.7 23 DECEMBER 1941 68
6.8 17 JUNI 1942 70
6.9 5-6 OKTOBER 1942 73
6.10 14 FEBRUARI 1943 78
6.11 26 FEBRUARI 1943 79
6.12 13-14 JULI 1943 88

7 BOMBARDEMENTEN 1944-1945 92

7.1 14 JANUARI 1944 92
7.2 14 MAART 1944 94
7.3 26 AUGUSTUS 1944 96
7.4 6 SEPTEMBER 1944 96
7.5 10 SEPTEMBER 1944 99
7.6 26 SEPTEMBER 1944 101
7.7 5 OKTOBER 1944 102
7.8 13 OKTOBER 1944 103

7.9 30 OKTOBER 1944 105
7.10 1 DECEMBER 1944 107
7.11 16 DECEMBER 1944 108
7.12 18 DECEMBER 1944 110
7.13 25 DECEMBER 1944 114
7.14 31 DECEMBER 1944-1 JANUARI 1945 115
7.15 6 JANUARI 1945 121
7.16 VONDSTEN BLINDGANGERS 2014 EN 2020 124

8 LUCHTAANVALLEN/BESCHIETINGEN MET BOORDWAPENS, 1940-1945 130

9 BOMBARDEMENTEN MET STAAFBRANDBOMMEN 132

9.1 INZET STAAFBRANDBOMMEN TE HEERLEN, 1940-1943 132
9.2 MUNITIETECHNISCHE BESCHOUWING SUBMUNITIE: 4 LB. STAAFBRANDBOMMEN 134
9.3 AFBAKENINGSMETHODE MET BETREKKING TOT STAAFBRANDBOMMEN 135
9.4 CONCLUSIE BETREFFENDE 4 LB. STAAFBRANDBOMMEN 136

10 NEERGESTORTE VLIEGTUIGEN 138

10.1 3 SEPTEMBER 1940 138
10.2 14 MEI 1943 140
10.3 5 OKTOBER 1944 142
10.4 18 DECEMBER 1944 143

11 MILITAIRE INFRASTRUCTUUR 145

11.1 MOGELIJKE GESCHUTOPSTELLINGEN BIJ SPOORLIJN HEERLEN-VOERENDAAL 145
11.2 MOGELIJKE LOOPGRAVEN BIJ HOENSBROEK 146
11.3 VERSTORINGEN TEN ZUIDEN VAN BUURTSCHAP DE BEITEL 147

12 ANALYSE V-WAPENS 148

13 OVERIGE OORLOGSHANDELINGEN 150

13.1 INZET VERNIELINGSMIDDELEN 14 SEPTEMBER 1944 150
13.2 NEERKOMEN VAN VERSCHOTEN GRANATEN DOOR LUCHTAFWEERGESCHUT 150
13.3 MILITAIR OEFENTERREIN BRUNSSUMMERHEIDE 151

14 MIJNENVELDEN 154

15 LEEMTEN IN KENNIS 156

15.1 LEEMTEN IN KENNIS ALGEMEEN 156
15.2 LEEMTEN IN KENNIS LUCHTAANVALLEN 1940-1945 156
15.3 LEEMTEN IN KENNIS NEERGESTORTE VLIEGTUIGEN 156
15.4 LEEMTEN IN KENNIS MILITAIRE INFRASTRUCTUUR 156
15.5 LEEMTEN IN KENNIS MIJNENVELDEN EN MIJNENVERDACHTE GEBIEDEN 157

16 OVERZICHT HORIZONTALE AFBAKENING NGE-VERWACHTINGSGEBIEDEN 158

17 CONCLUSIE EN ADVIES 159

17.1 CONCLUSIE VC-NGE 159
17.2 ADVIES 159

18 BIJLAGEN 162

BIJLAGE 1 BEGRIPPENLIJST 163
BIJLAGE 2 GERAADPLEEGDE LITERATUUR 167
BIJLAGE 3 ARCHIEFONDERZOEK NEDERLANDSE ARCHIEVEN 219

BIJLAGE 4 ARCHIEFONDERZOEK INTERNATIONALE ARCHIEVEN 567
BIJLAGE 5 EOD EN MMOD: MUNITIERUIMINGEN EN MMOD 577
BIJLAGE 6 CARTOGRAFISCH MATERIAAL 587
BIJLAGE 7 EOD: MIJNENVELDKAARTEN EN MIJNENRUIMRAPPORTEN 593
BIJLAGE 8 OVERZICHT LUCHTFOTO'S 594
BIJLAGE 9 IN HET VERLEDEN UITGEVOERDE ONDERZOEKEN 595
BIJLAGE 10 VOORBEELDEN VERSCHILLENDE HOOFDSOORTEN MUNITIE 601
BIJLAGE 11 WERKINSTRUCTIE 'AANTREFFEN 4 LB. STAAFBRANDBOMMEN' 609
BIJLAGE 12 CHECKLIST EN OVERZICHT VERANTWOORDELIJKE FUNCTIONARISSEN 611
BIJLAGE 13 WETTELIJK KADER 612
BIJLAGE 14 TEKENINGEN (LOSBLADIG) 615

1 INLEIDING

In dit hoofdstuk is beschreven wat de aanleiding is voor het uitvoeren van het Vooronderzoek Conflictperiode - Niet Gesprongen Explosieven (VC-NGE[1]). Daarnaast zijn de projectlocatie en het onderzoeksgebied, het doel van het onderzoek en de methodiek beschreven. Het hoofdstuk wordt afgesloten met een leeswijzer.

1.1 AANLEIDING

Gemeente Heerlen is gedurende de Tweede Wereldoorlog (WOII) meermaals getroffen door oorlogsgeweld. Na WOII zijn binnen de gemeente meerdere NGE aangetroffen die door de Explosievenopruimingsdienst (EOD) geruimd zijn. Op 5 mei 1945 werd Nederland weliswaar officieel bevrijd van de Duitse overheersing, wat niet betekende dat het leven weer onmiddellijk zijn normale gang kon terugvinden. Eén van de zaken die achterbleven uit de Tweede Wereldoorlog was een groot aantal aanwezige NGE, zoals achtergelaten munitievoorraden, mijnenvelden en vele blindgangers die tijdens het gebruik in de oorlog niet naar behoren hebben gefunctioneerd.

Mede vanwege de oorlogshistorie binnen de gemeente Heerlen en het feit dat binnen de gemeente diverse ruimtelijke projecten worden uitgevoerd in de toekomst, heeft het bevoegd gezag van de gemeente Heerlen vanuit de verantwoordelijkheid voor de openbare veiligheid in 2015 aan de firma ECG de opdracht verleend om een gemeentebreed Historisch Vooronderzoek naar NGE (HVO-NGE) uit te voeren, gericht op de conflictperiode. Resultaat is een rapport met bijbehorende Bodembelastingkaart[2], waarop locaties zijn aangegeven waar binnen de gemeente mogelijk NGE in de bodem kunnen zijn achtergebleven.

Het onderzoek van ECG is uitgevoerd conform de toenmalige richtlijnen die omschreven waren in het Werkveldspecifiek certificatieschema voor het systeemcertificaat Opsporen Conventionele Explosieven (WSCS-OCE). Het WSCS-OCE is per 1 januari 2021 opgevolgd door het Certificatieschema – Opsporen Ontplofbare Oorlogsresten (CS-OOO). Het CS-OOO biedt niet langer richtlijnen voor het opstellen van een Historisch Vooronderzoek. Vanuit de branche is een privaat certificatieschema opgesteld, het zogenaamde Certificatieschema voor Vooronderzoek en Risicoanalyse Ontplofbare Oorlogsresten (CS-VROO), dat op meerdere vlakken afwijkt van de eisen die aan een Vooronderzoek gesteld werden ten tijde van het WSCS-OCE. Met het uitvoeren van een onderzoek conform de eisen van het CS-VROO-01/-02 wordt voldaan aan de verplichting van het Arbobesluit (artikelen 2.26 en 4.10 lid 1 t/m 4), waarin is opgenomen dat een opdrachtgever verplicht is onderzoek te doen naar mogelijk achtergebleven NGE binnen een project.

Vanwege de wijzigingen omtrent de richtlijnen voor het uitvoeren van Vooronderzoeken en het feit dat enkele jaren geleden volgens de gemeente Heerlen een aantal bomvondsten zijn gedaan in gebieden die conform het onderzoek van ECG niet als NGE-Verwachtingsgebied waren bestempeld, heeft gemeente Heerlen de behoefte uitgesproken om het Vooronderzoek uit 2015 te actualiseren conform de laatste richtlijnen uit het CS-VROO-01/-02. Dit deel van de door de gemeente uitgevraagde opdracht wordt door hen ‘opdracht 1A’ genoemd.

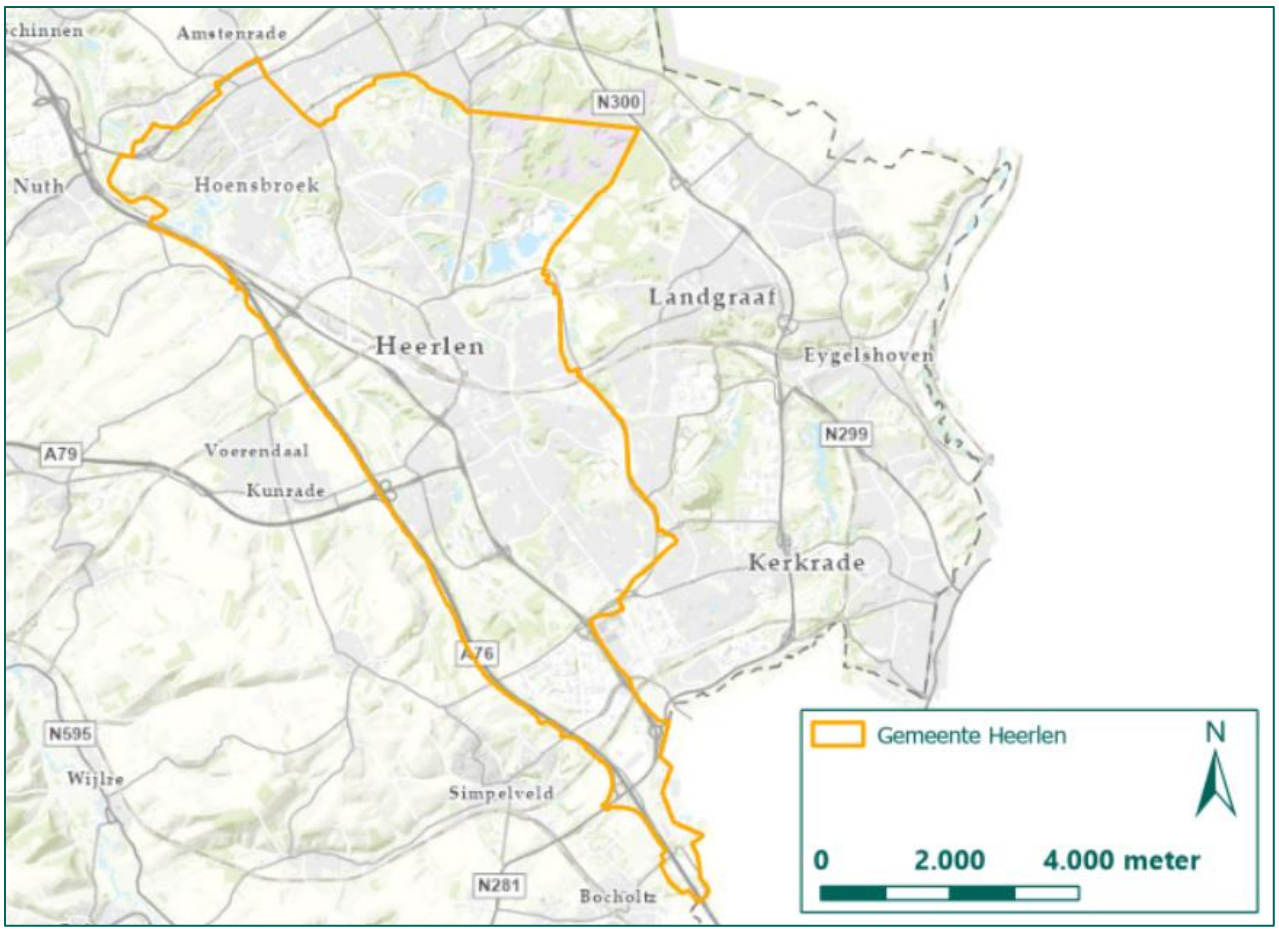
Daarnaast heeft gemeente Heerlen uitvraag gedaan naar het opstellen van een zogenaamd Vooronderzoek naar de na-conflictperiode (‘opdracht 1B’) en een risicoanalyse (‘opdracht 2A’ en ‘opdracht 2B’). Deze documenten samen vormen de basis voor het vaststellen van de problematiek rondom NGE binnen de gemeente Heerlen. REASeuro heeft van de gemeente Heerlen de opdracht ontvangen om het VC-NGE van

[1] In tegenstelling tot het Certificatieschema voor het Opsporen van Ontplofbare Oorlogsresten, waarin de term Ontplofbare Oorlogsresten (OO) is opgenomen, hanteert REASeuro de ruimere term Niet Gesprongen Explosieven (NGE).
[2] ECG, *Vooronderzoek naar het risico op het aantreffen van conventionele explosieven in het onderzoeksgebied ‘Gemeente Heerlen’*, kenmerk: 323-014-VO-01 Definitief, d.d. 14 mei 2015.

ECG te actualiseren en vervolgens een na-conflictperiode onderzoek uit te voeren. Voorliggend document betreft het VC-NGE ('opdracht 1A')[3].

1.2 PROJECTLOCATIE

De projectlocatie betreft de gehele gemeente Heerlen.

Figuur 1: Uitsnede huidige topografische kaart met daarop de grenzen van de huidige gemeente Heerlen (Bron ondergrond: ESRI).

1.3 DOEL

Het doel van het VC-NGE is antwoord te geven op de volgende vragen:

- Is er sprake van een of meerdere NGE-Verwachtingsgebieden in (delen van) de projectlocatie op basis van de situatie van 1945 (het einde van de oorlog)?
- Wat is de soort, hoeveelheid en verschijningsvorm van de NGE die mogelijk zijn achtergebleven?
- Wat is het advies met betrekking tot de (voorbereiding op de) uit te voeren werkzaamheden binnen NGE-Verwachtingsgebieden?

1.4 METHODIEK

Aan de hand van een groot aantal bronnen wordt NGE-gerelateerde informatie van de gemeente Heerlen geïnventariseerd. In de inventarisatie van het bronnenmateriaal wordt gezocht naar gebeurtenissen die hebben geleid tot het in de bodem komen van NGE en gebeurtenissen die hebben geleid tot het verwijderen van NGE uit de bodem.

[3] 'Opdracht 1B, 2A en 2B' zijn uitgewerkt in het document met kenmerk RO-230213/74904

Uit de geraadpleegde (historische) bronnen komen oorlogshandelingen naar voren.[4] Per oorlogshandeling is beoordeeld of deze relevant is voor het onderzoeksgebied en of voldoende historische gegevens beschikbaar zijn voor het analyseren van de oorlogshandeling.
Deze beoordeling bestaat uit het beantwoorden van de volgende vragen:

Vond de oorlogshandeling plaats binnen het onderzoeksgebied?
- De oorlogshandeling heeft betrekking op het onderzoeksgebied. De oorlogshandeling wordt opgenomen in de gebeurtenissenlijst.
- De oorlogshandeling vond buiten het onderzoeksgebied plaats. De oorlogshandeling is niet relevant en wordt niet vermeld in de gebeurtenissenlijst.

Wordt de exacte locatie van de oorlogshandeling binnen het onderzoeksgebied duidelijk uit het bronnenmateriaal?
- De locatie van de oorlogshandeling kan nauwkeurig worden herleid aan de hand van het bronnenmateriaal. De oorlogshandeling kan worden geanalyseerd.
- De locatie van de oorlogshandeling kan niet met voldoende zekerheid en nauwkeurigheid worden vastgesteld. De oorlogshandeling kan niet nader worden geanalyseerd.

Zijn meerdere bronnen beschikbaar, of wordt de oorlogshandeling door één betrouwbare bron vermeld?
- Er is sprake van één betrouwbare bron of meerdere bronnen die de oorlogshandeling bevestigen. De oorlogshandeling kan worden geanalyseerd.
- Eén onvoldoende betrouwbare bron vermeldt de oorlogshandeling. De oorlogshandeling wordt gemeld in de gebeurtenissenlijst, maar het is niet mogelijk deze te analyseren.

Aan de hand van het bronmateriaal worden analyses uitgevoerd om te bepalen welke soorten NGE binnen de gemeente Heerlen achtergebleven kunnen zijn, op welke wijze en welke ontstekingsinrichtingen op NGE geplaatst kunnen zijn. Aan de hand van de informatie over de NGE, de bodemopbouw en sonderingsgegevens[5] uit het DINO-loket en eventueel bij de gemeente aanwezige sonderingsgegevens bakent REASeuro de NGE-Verwachtingsgebieden in horizontale richting af. De definitieve indeling wordt op basis van de verticale afbakening bepaald bij het na-conflictperiode onderzoek. Het eindresultaat van deze rapportage betreft een NGE-Verwachtingskaart waarop gebieden zijn aangegeven waar sprake is van aantoonbaar verhoogde kans op de aanwezigheid van NGE.

Op het moment van schrijven worden het CS-VROO-01 en CS-VROO-02 geëvalueerd. In dat kader vindt een cross-check plaats met de door SIVOON ontwikkelde “Richtlijn voor het opstellen van een RI&E ontplofbare oorlogsresten”. De SIVOON Richtlijn zal worden geïntegreerd in het CS-VROO-02. Wij zullen zorg dragen dat de actualisatie van het gemeentebrede VC-NGE voldoet aan de laatste vigerende richtlijnen, waarbij zowel gekeken zal worden naar het CS-VROO als de SIVOON Richtlijn.

Bij het opstellen van het VC-NGE is gebruik gemaakt van ArcGIS Pro[6]. Binnen dit geografische informatiesysteem zijn kaartmateriaal en luchtfoto’s ingepast op de hedendaagse topografische kaart. Daarnaast is GIS gebruikt voor het aanduiden van locaties waar oorlogshandelingen hebben plaatsgevonden op basis van de gebeurtenissenlijst (zie hoofdstuk 3) en het intekenen van NGE-Verwachtingsgebied(en), militaire infrastructuur etc.

[4] Oorlogshandelingen worden gedefinieerd als ‘gebeurtenissen die kunnen hebben geleid tot de aanwezigheid van NGE’. Voorbeelden van dergelijke gebeurtenissen zijn opgenomen in de begrippenlijst in bijlage 1.
[5] Sondeergegevens zijn gegevens over het draagvermogen/weerstand van de bodem. Deze gegevens worden gebruikt om vast te stellen hoe diep munitie kan zijn ingedrongen en in hoeverre horizontale verplaatsing van een blindganger verwacht wordt.
[6] In het vervolg aangeduid als GIS.

Het onderzoek is uitgevoerd door een projectteam bestaande uit Historici (kundig in o.a. Luchtfoto-analyse), een GIS-specialist en een Senior Deskundige NGE. In Bijlage 12 van dit rapport staan de betrokken deskundigen vermeld.

1.5 ONDERZOEKSUITSLUITINGEN

In overeenkomst met de uitgebrachte offerte, is een aantal onderzoeksuitsluitingen vastgesteld.
In dit VC-NGE worden de volgende zaken uitgesloten:

- Hoeveelheid achtergebleven NGE. De hoeveelheid achtergebleven NGE is uitsluitend aangegeven indien dit kon worden achterhaald op basis van het geraadpleegde bronnenmateriaal. Indien dit niet mogelijk was, is dit als onbekend genoteerd.
- Contra-indicaties. Ontwikkelingen in de periode 1945 tot heden zijn in dit VC-NGE niet onderzocht[7]. Het vaststellen van contra-indicaties wordt in het Vooronderzoek na-conflictperiode uitgevoerd.
- Verticale afbakening. Het vaststellen van de verticale afbakening bestaat uit twee onderdelen: het bepalen van de ondergrens en de bovengrens. Binnen het VC-NGE wordt enkel bepaald wat de ondergrens is van het NGE-Verwachtingsgebied[8]. Dit wordt vastgesteld op basis van de maximale penetratiediepte ten opzichte van het maaiveld gedurende de Tweede Wereldoorlog. Voor voorliggend VC-NGE is dit buiten beschouwing gelaten en wordt dit meegenomen in het Vooronderzoek na-conflictperiode. In dat onderzoek worden ook naoorlogse veranderingen van het maaiveld geanalyseerd. Hierin wordt tevens de bovengrens van de verticale afbakening vastgesteld. Dit vindt plaats doormiddel van een analyse van contra-indicaties en de gevolgen hiervan. Het vaststellen van de boven- en ondergrens van de verticale afbakening valt buiten de scope van het voorliggende onderzoek.

1.6 LEESWIJZER

In hoofdstuk 2 zijn de geraadpleegde bronnen opgenomen. Op basis van deze bronnen is in hoofdstuk 3 een gebeurtenissenlijst samengesteld. De oorlogshandelingen die als relevant zijn aangemerkt in de gebeurtenissenlijst, zijn in hoofdstukken 4 t/m 13 geanalyseerd om vast te stellen of sprake is van een NGE-Verwachtingsgebied. In hoofdstuk 14 zijn de leemten in kennis vermeld. In hoofdstuk 15 staat een overzicht van de NGE-Verwachtingsgebieden opgenomen, tevens wordt in dit hoofdstuk toelichting gegeven betreffende de verticale afbakening (ondergrens) van dit NGE-Verwachtingsgebied. Tot slot is in hoofdstuk 16 het advies opgenomen.

Ter verduidelijking is in bijlage 1 een begrippenlijst opgenomen. Uitgebreide opsommingen van de geraadpleegde bronnen met aanvullende toelichting zijn weergegeven in bijlage 2 tot en met 9. Bijlage 10 bevat een overzicht met voorbeelden van de verschillende hoofdgroepen NGE. In bijlage 11 is een werkinstructie opgenomen voor een veilige omgang met eventueel aangetroffen staafbrandbommen van het kaliber 4 lb. Bijlage 12 bevat een checklist en een overzicht van bij dit onderzoek betrokken functionarissen en in bijlage 13 is een overzicht van het wettelijk kader weergegeven. De tekeningen zijn opgenomen in bijlage 14.

[7] Afgezien van (naoorlogse) munitieruimingen door de MMOD, EOD of andere instanties.
[8] Gebied waar op basis van historisch bronnenmateriaal binnen een VC-NGE is bepaald dat sprake is van een verhoogde kans op het aantreffen van NGE.

2 INVENTARISATIE BRONNENMATERIAAL

In dit hoofdstuk is beschreven welke bronnen zijn geraadpleegd. Per geraadpleegde bron is in de bijlagen een overzicht opgenomen van het verzamelde bronnenmateriaal. De bronnen die voor dit VC-NGE zijn geraadpleegd, zijn weergegeven in Tabel 1. Wanneer het raadplegen van deze bronnen niets heeft opgeleverd wordt dit aangegeven door middel van de term 'niet van toepassing' (n.v.t.).

Bron	Verplicht volgens CS-VROO-01/-02	Geraadpleegd voor voorliggend rapport
Literatuur	□	■
Nederlandse archieven		
Gemeentelijk archief	□	■
Provinciaal archief	□	■
Nederlands Instituut voor Militaire Historie (NIMH, Den Haag)	□	■
NIOD Instituut voor Oorlogs-, Holocaust- en Genocidestudies (NIOD, Amsterdam)	□	■
Nationaal Archief (NA, Den Haag)	□	■
Explosieven Opruimingsdienst Defensie (EOD, Soesterberg) • Munitieruimrapporten EOD 2010-heden • Mijnenveldkaarten	 □ □	 ■ ■
Ministerie van Defensie - Semi-Statisch Informatiebeheer (SIB, Rijswijk) • Munitieruimrapporten EOD 1971-2010 • MMOD-archief	 □ □	 ■ ■
Luchtfotocollecties		
Bibliotheek Wageningen Universiteit (Wageningen, NL)	□	■
Topografische Dienst Kadaster (Zwolle, NL)	□	■
Nederlands Instituut voor Militaire Historie (NIMH, Den Haag, NL)		N.v.t.
Royal Commission on the Ancient and Historical Monuments of Scotland (Edinburgh, VK): • The National Collection of Aerial Photography (NCAP, Edinburgh, VK)	□	■
Laurier Military History Archive (LMH, Waterloo, CA)		N.v.t.
National Archives and Records Administration (NARA, College Park (MD), VS)		N.v.t.
Luftbilddatenbank (LBDB, Estenfeld, DU)		N.v.t.
Internationale archieven		
The National Archives (TNA, Londen, VK)	Enkel luchtoorlog	Lucht- én grondoorlog
Bundesarchiv-Militärarchiv (BaMa, Freiburg, DU)	□	■
Bundesarchiv Berlin-Lichterfelde (BaBL, Berlijn, DU)		■
National Archives and Records Administration (NARA, College Park (MD), VS)	Aanvullende bron	■
Library and Archives Canada (LAC, Ottawa, CA)		■
Internetbronnen		
Beeldbank WO2		■
Krantenberichten (al dan niet via Delpher)	□	■
Verliesregister Studiegroep Luchtoorlog 1939-1945		■
Vergeltungswaffen: V1 en V2 inslagen in Nederland		■
Kaartmateriaal		
Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN)		■
Indicatieve Kaart Militair Erfgoed (IKME)		■

Bron	Verplicht volgens CS-VROO-01/-02	Geraadpleegd voor voorliggend rapport
Topografische Dienst Kadaster – Stafkaartencollectie (Zwolle, NL)	□	■
Topotijdreis.nl		■
Overige bronnen		
Getuigen / locatiedeskundigen (wanneer mogelijk)	Aanvullende bron	N.v.t.
Plaatselijke musea		N.v.t.
Heemkundekring		■
In het verleden uitgevoerde bodemonderzoeken-OO		
• REASeuro-database		■
• VEO Bommenkaart	□	■
• ProRail (mits railinfrastructuur nabijgelegen is)	□	■
• Bekend bij relevante gemeenten	□	■

Tabel 1: Verplichte bronnen conform het CS-VROO-01/-02 ten opzichte van de geraadpleegde bronnen voor voorliggende rapportage.

Literatuur

In bijlage 2 is een overzicht opgenomen van de geraadpleegde literatuur. In de literatuur is gezocht naar beschrijvingen van voor de gemeente Heerlen mogelijk relevante gebeurtenissen. Deze gebeurtenissen zijn per tijdvak in de in bijlage 2 opgenomen tabellen weergegeven. Per gebeurtenis is een verwijzing opgenomen naar de betreffende bron en bladzijde.

Gemeentelijk en Provinciaal Archief

De gemeente Heerlen bestond ten tijde van de Tweede Wereldoorlog uit de volgende gemeenten: Amstenrade, Bocholtz, Brunssum, Heerlen, Hoensbroek, Schaesberg, Simpelveld, Voerendaal en Wijnandsrade. De archieven van deze (voormalige) gemeenten zijn geraadpleegd. Specifiek is gezocht naar documentatie met betrekking tot de volgende oorlogshandelingen:

- Luchtbeschermingsdienst
- Rapporten met betrekking tot geruimde NGE
- Schaderapporten
- Meldingen van neergestorte vliegtuigen
- Ruimingen van verdedigingswerken
- Rapportages van de gemeentelijke politie
- Rapportages van de gemeentelijke brandweer
- Meldingen van oorlogsslachtoffers
- Verslagen van ooggetuigen
- Documenten met betrekking tot de bevrijding
- Naoorlogs: omnummering van woningen

In het provinciaal archief van Limburg, gelegen in het Regionaal Historisch Centrum Limburg (RHCL) te Maastricht, is onderzoek uitgevoerd naar de volgende archiefstukken:

- Documentatie van het Militair Gezag
- Documentatie van het Provinciaal Bestuur
- Locatie specifieke dossiers, zoals documentatie over de streek, polder, dorp etc.
- Rapporten met betrekking tot geruimde NGE
- Meldingen van neergestorte vliegtuigen
- Documenten met betrekking tot de bevrijding.

In bijlage 3 is een gedetailleerd overzicht opgenomen van alle geraadpleegde archieven en inventarissen en de informatie die in de archieven en inventarissen is aangetroffen.

Nederlands Instituut voor Militaire Historie (NIMH) in Den Haag

Het NIMH beheert onder andere de collecties Gevechtsverslagen en –rapporten mei 1940 (Collectie 409), De strijd op Nederlands grondgebied tijdens de Wereldoorlog II / De Groene Serie (Collectie 492) en Duitse verdedigingswerken (Collectie 575). Door REASeuro worden deze collecties standaard geraadpleegd, evenals Collectie 492. Daarnaast is via archieven.nl in de collectie van het NIMH gezocht naar aanvullende collecties met informatie over het onderzoeksgebied. De resultaten van het raadplegen van het NIMH zijn verwerkt in bijlage 3.

NIOD Instituut voor Oorlogs-, Holocaust- en Genocidestudies (NIOD) in Amsterdam

Het NIOD beschikt over de archieven van de diverse bezettingsautoriteiten tijdens de Tweede Wereldoorlog. REASeuro raadpleegt standaard voor ieder VC-NGE de volgende archieftoegangen:

- Toegang 216k: Collectie Departement van Justitie.
- Toegang 077: Collectie Generalkommissariat für das Sicherheitswesen- Höhere SS-und Polizeiführer Nord-West.

Beide collecties bevatten informatie over neergekomen bommen en vliegtuigen binnen Nederland. Daarnaast is via archieven.nl in de collectie van het NIOD gezocht naar aanvullende inventarisnummers met betrekking tot het onderzoeksgebied. In het NIOD is relevante informatie aangetroffen voor het onderzoeksgebied, zie bijlage 3.

Nationaal Archief (NA) in Den Haag

In het NA zijn de stukken geraadpleegd van de Inspectie Bescherming Bevolking tegen Luchtaanvallen (Toegang 2.04.53.15), waarin meldingen van uitgevoerde luchtaanvallen zijn opgenomen. Wanneer er aanwijzingen zijn dat militaire infrastructuur aanwezig was binnen het onderzoeksgebied, wordt tevens het Bunkerarchief (Toegang 2.13.167) ingezien, om de specifieke locatie en doel van het object vast te stellen. Het raadplegen van bronmateriaal uit het NA heeft informatie opgeleverd voor het onderzoeksgebied, zie bijlage 3.

Het Utrechts Archief – Nederlandse Spoorwegen (NS)

In Het Utrechts Archief worden de archieven van de NS bewaard. In de archieven van de NS zijn meldingen van bombardementen terug te vinden. Indien in of nabij het onderzoeksgebied een tijdens de oorlog een spoorlijn lag, zijn de archieven van de NS geraadpleegd. Aangezien binnen het onderzoeksgebied een spoorlijn lag tijdens de oorlog, is het NS-archief voor voorliggend onderzoek geraadpleegd. Hierin is geen relevante informatie aangetroffen.

Explosieven Opruimingsdienst Defensie (EOD) in Soesterberg

De EOD heeft de inventarissen van de munitieruimrapporten[9] beschikbaar gesteld. Via de EOD zijn de munitieruimrapporten van 2010 tot heden opgevraagd. In bijlage 5 is een overzicht opgenomen van de in het onderzoeksgebied verrichte ruimingen.

Daarnaast is bij de EOD nagevraagd of in het onderzoeksgebied mijnenvelden of mijnenverdachte gebieden hebben gelegen. De EOD heeft overzichtskaarten aangeleverd die informatie bieden over de mogelijke aanwezigheid van mijnenvelden binnen het onderzoeksgebied, zie bijlage 5 en 6.

Ministerie van Defensie - Semi-Statisch Informatiebeheer (SIB) in Rijswijk

Bij het SIB zijn de munitieruimrapporten van de EOD ondergebracht van 1971 tot 2010. Voor voorliggend onderzoek zijn munitieruimrapporten aangevraagd, waarbij munitie is geruimd door de EOD in of in de directe nabijheid van het onderzoeksgebied. Tevens is in het SIB het archief van de Mijn- en Munitie Opruimingsdienst (MMOD) geraadpleegd. De MMOD is een voorloper van de EOD en heeft direct na de oorlog veel munitie geruimd.

[9] De munitieruimrapporten worden ook wel MORA's of UO's genoemd.

Luchtfoto's

Voor het voorliggende rapport zijn diverse luchtfoto-instanties geraadpleegd. De volgende instanties zijn geraadpleegd voor het verkrijgen van luchtfoto's van tijdens en vlak na de oorlog:

- Bibliotheek Wageningen Universiteit (Wageningen, NL);
- Topografische Dienst Kadaster (Zwolle, NL);
- The National Collection of Aerial Photography (NCAP, Edinburgh, VK);

In bijlage 8 is een overzicht opgenomen van de gegeorefereerde en geanalyseerde luchtfoto's van het onderzoeksgebied en is de selectie van deze luchtfoto's gemotiveerd. De luchtfoto's geven informatie over de situatie in oorlogstijd en mogelijk zijn sporen van de oorlog, zoals kraters en verdedigingsstellingen, waar te nemen. De luchtfoto's zijn ingepast in tekeningen 01ABCDE.

The National Archives (TNA) in Londen, Verenigd Koninkrijk

REASeuro beschikt over de Operation Record Books (ORB's) van verschillende Britse luchtmachteenheden die actief waren boven Nederland, zoals Second Tactical Air Force, Fighter Command, Coastal Command en Bomber Command. Daarnaast beschikt REASeuro over de *War Diaries* van diverse geallieerde eenheden die betrokken waren bij gevechten in Nederland en het ruimen van munitie. Deze documentatie is opgenomen in een database, waarin is gezocht op de kaartvierkanten zoals weergegeven op de stafkaart (zie bijlage 6), op de onderliggende coördinaten, op plaatsnamen en data waarop oorlogshandelingen plaatsvonden.
In deze database is gezocht naar primair bronnenmateriaal uit TNA met betrekking tot oorlogshandelingen die hebben plaatsgevonden in het onderzoeksgebied. In bijlage 4 is deze informatie en een overzicht van de door REASeuro in TNA geraadpleegde archiefstukken opgenomen.

Bundesarchiv-Abteilung Militärarchiv (BaMa) in Freiburg, Duitsland

REASeuro beschikt over diverse stukken uit het Bundesarchiv-Abteilung Militärarchiv in Freiburg. Deze afdeling van de Duitse nationale archieven bevat stukken van de Duitse krijgsmacht gedurende de Tweede Wereldoorlog. De volgende toegangen zijn door REASeuro voor het huidige onderzoek geraadpleegd:

- RL 2-II Generalstab der Luftwaffe / Luftwaffenführungsstab;
- RM 45-II Dienststellen und Kommandostellen der Kriegsmarine im Bereich Deutsche Bucht und Niederlande.

Tevens beschikt REASeuro over krijgsdagboeken van Duitse eenheden die in Nederland hebben gevochten in mei 1940, gedurende de bevrijding in 1944 en 1945 en eenheden die in Nederland gestationeerd waren gedurende de bezettingsperiode. Overig bronnenmateriaal dat is verzameld in het BaMa betreffen kaarten, informatie over munitieopslagplaatsen, krijgsdagboeken en luchtfoto's van de Duitse luchtmacht en marine uit de Tweede Wereldoorlog. In deze stukken is gezocht naar relevante informatie voor het onderzoeksgebied. Het raadplegen van het BAMA heeft resultaten opgeleverd voor dit VC-NGE, zie bijlage 4.

Bundesarchiv in Berlin-Lichterfelde (BaBL) in Berlijn, Duitsland

In het Bundesarchiv in Berlijn, locatie Lichterfelde, zijn de afdelingen *Zentrale Verwaltungsangelegenheiten*, *Archivtechnik und zentrale fachliche Dienstleistungen*, *Bereitstellung* en *Filmarchiv* ondergebracht. Door REASeuro zijn verschillende stukken geraadpleegd met betrekking tot neergekomen bommen en locaties waar schade was ontstaan als gevolg van de Tweede Wereldoorlog. Voor voorliggend onderzoek heeft het raadplegen van het Bundesarchiv Berlin-Lichterfelde relevante informatie opgeleverd, zie bijlage 4.

The National Archives and Records Administration (NARA) in College Park, Maryland, Verenigde Staten

REASeuro beschikt over een grote collectie archiefstukken uit de NARA. Het betreffen stukken met betrekking tot de activiteiten van de Amerikaanse luchtmacht, zoals de Mission Reports, stukken van de

militaire inlichtingendienst, War Diaries van Amerikaanse grondeenheden en buitgemaakte Duitse documenten. Het raadplegen van de NARA heeft geen relevante resultaten opgeleverd voor dit onderzoek.

Library and Archives of Canada (LAC) in Ottawa, Canada

Het LAC beheert een grote collectie kaarten en documenten van de Canadese eenheden die meevochten in het Britse leger ten tijde van de Tweede Wereldoorlog. Zo beschikt REASeuro over diverse Defence Overprints uit het LAC. Indien aanwijzingen worden aangetroffen dat Canadese grondeenheden binnen het onderzoeksgebied hebben gevochten dan worden de gevechtsverslagen van deze eenheden in het LAC geraadpleegd, die zijn te vinden onder Record Group 24-C-3. Deze gevechtsverslagen bieden aanvullende informatie over locaties waar oorlogshandelingen hebben plaatsgevonden waarbij Canadese grondeenheden betrokken waren gedurende de bevrijding van Nederland in 1944 en 1945. De documenten kunnen overlap hebben met de gevechtsverslagen die in TNA in Londen liggen opgeslagen. Het raadplegen van het LAC heeft geen relevante informatie opgeleverd.

Beeldbank WO2

Het NIOD beheert een digitale database van foto's die zijn genomen gedurende de Tweede Wereldoorlog in Nederland. Via deze database kunnen foto's worden bekeken van diverse oorlogs- en verzetsmusea, herinneringscentra, regionale archiefinstellingen en het NIOD zelf. REASeuro heeft onderzocht of voor het onderzoeksgebied relevante foto's te vinden zijn binnen de database. Deze zoekslag heeft relevante informatie opgeleverd, zie bijlage 2.

Delpher

Via de website https://www.delpher.nl/ kunnen digitaal kranten, boeken en tijdschriften worden ingezien. REASeuro heeft Delpher geraadpleegd om na te gaan of er meldingen zijn gedaan van oorlogshandelingen gedurende de Tweede Wereldoorlog binnen het onderzoeksgebied. Daarnaast is onderzocht of na afloop van de Tweede Wereldoorlog informatie kan worden gevonden van ruimingen van NGE binnen het onderzoeksgebied. Het raadplegen van Delpher heeft voor voorliggend onderzoek relevante resultaten opgeleverd, zie bijlage 2.

Verliesregister Studiegroep Luchtoorlog (SGLO)

De Studiegroep Luchtoorlog 1939-1945 (SGLO) heeft een database waarin alle bij de studiegroep bekende vliegtuigcrashes tijdens de oorlog zijn opgenomen. Deze database kan ingezien worden via de website https://www.verliesregister.studiegroepluchtoorlog.nl/. De database bevat informatie over meer dan 6.000 neergestorte vliegtuigen op Nederlands grondgebied. Dit register is geraadpleegd, de resultaten zijn verwerkt in bijlage 2.

Vergeltungswaffen: V1 en V2 inslagen in Nederland

De website van V1 en V2 inslagen in Nederland is geraadpleegd. De V1 staat voor *Vergeltungswaffe* 1 (vergeldingswapen) en was een onbemand straalvliegtuig met een explosieve lading. De V2 staat voor *Vergeltungswaffe* 2, een ballistische raket met explosieve gevechtskop. Deze vergeldingswapens zijn door de Duitsers op grote schaal op Londen en Antwerpen afgeschoten, maar bereikten regelmatig niet het doel (vooral de V1) en kwamen neer op Nederlands grondgebied. Via de website http://www.vergeltungswaffen.nl/ kunnen locaties worden opgezocht waar de V-wapens zijn neergekomen in Nederland, met aanvullende informatie zoals de datum en bronvermelding. De website heeft voor het huidige VC-NGE relevante informatie opgeleverd, zie bijlage 2.

Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN)

Via de website https://www.ahn.nl/ahn-viewer kunnen digitale hoogtekaarten van Nederland worden ingezien. Deze hoogtekaarten maken het mogelijk om verstoringen in het landschap, die gerelateerd kunnen worden aan oorlogshandelingen, inzichtelijk te maken. Vooral in gebieden waar sinds de Tweede Wereldoorlog weinig tot geen grondroerende werkzaamheden hebben plaatsgevonden, zoals bos- en

duingebieden, kunnen mogelijke verstoringen als bomkraters en oude loopgraven via het AHN worden waargenomen. In bijlage 6 is een uitsnede van het huidige onderzoeksgebied in het AHN weergegeven.

Indicatieve Kaart Militair Erfgoed (IKME)

De IKME is een interactieve kaart van Nederland en is gecreëerd op initiatief van de Stichting RAAP. Op de website http://www.ikme.nl/ kan de kaart worden ingezien. De kaart bevat indicatieve locaties van onder andere Duitse en Nederlandse verdedigingslinies, slagvelden, (schijn)vliegvelden en munitieopslagplaatsen. Ter aanvulling is deze website door REASeuro geraadpleegd, zie bijlage 6.

Topografische Dienst Kadaster - Stafkaartencollectie

Voor de gegevens uit geallieerde bombardementsgegevens, gevechtsverslagen en ruimingen van NGE is het gebruik van de geallieerde stafkaarten essentieel. Deze kaarten zijn afkomstig uit de Tweede Wereldoorlog en zijn voorzien van het coördinatenstelsel dat de geallieerden toen gebruikten. De afdeling GEO-informatie van het Kadaster in Zwolle beschikt over de collectie geallieerde stafkaarten uit WOII. De geallieerde stafkaarten worden in het rapport weergegeven en gekoppeld aan relevante meldingen van bombardementen of oorlogshandelingen door grondeenheden binnen het onderzoeksgebied. Daarnaast zijn bij het Kadaster diverse Defence Overprints verkrijgbaar. De geallieerde stafkaart is weergegeven in bijlage 6. Via het Kadaster is geen Defence Overprint beschikbaar gebleken.

Topotijdreis.nl

Via de website http://www.topotijdreis.nl/ kunnen topografische kaarten van Nederland worden ingezien van 1815 tot heden. Voor dit VC-NGE zijn deze kaarten gebruikt om locaties te bepalen ten tijde van de Tweede Wereldoorlog in Nederland, zie bijlage 6.

Getuigen en locatiedeskundigen

Voor dit VC-NGE zijn geen getuigen gehoord, omdat de bovenstaande bronnen voldoende informatie met betrekking tot het onderzoeksgebied bevatten.

Plaatselijke musea

In Nederland zijn diverse musea te vinden die gespecialiseerd zijn in de Tweede Wereldoorlog in een specifiek gebied in Nederland. Aangezien bij REASeuro geen museum bekend is dat aanvullende informatie zou kunnen bieden met betrekking tot het huidige onderzoeksgebied, is geen musea gecontacteerd.

Heemkundekringen

Overal in Nederland zijn heemkundekringen te vinden die geschiedkundige informatie over hun dorp, stad of gemeente delen via hun website of artikelen. Voor voorliggend onderzoek zijn diverse artikelen geraadpleegd van heemkundevereniging Heerlen Stad. De relevante informatie is verwerkt in bijlage 2.

In het verleden uitgevoerde bodemonderzoeken NGE

Naast het onderzoek van ECG uit 2015 is in de database van REASeuro is gezocht naar in het verleden uitgevoerde bodemonderzoeken NGE die relevant zijn voor het voorliggende VC-NGE. Tevens zijn de VEO Bommenkaart, ProRail en relevante gemeenten geraadpleegd. Aan de hand van de REASeuro-database en bovengenoemde instanties is onderzocht of er, in relatie tot het voorliggende rapport, relevante in het verleden uitgevoerde onderzoeken zijn uitgevoerd. Mogelijk relevante bodemonderzoeken NGE omvatten historische vooronderzoeken, projectgebonden risicoanalyses, detectierapporten en proces-verbalen van oplevering. In bijlage 9 is weergegeven welke in het verleden uitgevoerde onderzoeken zijn geraadpleegd voor dit onderzoek.

3 CHRONOLOGISCHE GEBEURTENISSENLIJST

Uit het geraadpleegde bronnenmateriaal zijn diverse oorlogshandelingen in en in de omgeving van het onderzoeksgebied naar voren gekomen. In dit hoofdstuk worden deze oorlogshandelingen gevat in een chronologische gebeurtenissenlijst. Per oorlogshandeling staat beschreven welke bronnen beschikbaar zijn voor elke oorlogshandeling. Daarnaast wordt de datum van de eerstvolgende, beschikbare luchtfoto vermeld die na de desbetreffende oorlogshandeling is genomen. Ten slotte wordt per oorlogshandeling in de lijst vermeld of deze al dan niet relevant is voor het onderzoeksgebied (zie ook paragraaf 1.4). Aan de hand van de gebeurtenissenlijst wordt bepaald welke oorlogshandelingen in de hierop volgende hoofdstukken worden geanalyseerd. De locaties waar de oorlogshandelingen hebben plaatsgevonden zijn ingetekend in GIS en zijn weergegeven in Tekening 02: Gebeurtenissenkaart.

Datum	Omschrijving	Literatuur	Nederlandse archieven/instanties	Internationale archieven	Luchtfoto en betrouwbaarheid	Relevantie	Paragraaf
Datum onbekend in de periode 1940-1945	Beschadigde woningen door bommen.		HCL, toegang 016, inv. 1051-Z toegang 062, inv. 61 Toegang 070, inv. 135			Niet relevant, exacte datum neergekomen bommen niet vermeld.	-
	Melding neerkomen bom en glinsterplaatjes in kersenboombaard Voerendaal.		HCL, toegang 203, inv. 670			Niet relevant, exacte locatie neergekomen bom niet vermeld.	-
	Melding bomtrechters.		HCL, toegang 062, inv. 795			Niet relevant, exacte locatie bomtrechters niet vermeld.	-
	Diverse huizen onbewoonbaar.		HCL, toegang 016, inv. 1086-Z			Niet relevant, exacte data waarop oorlogshandelingen plaatsvonden niet vermeld in lijst.	-
	Schade Zandstraat te Brunssum als gevolg van luchtdrukgranaten.		HCL, toegang 302, inv. 53			Niet relevant, geen melding schade binnen de gemeente Heerlen.	-
	Melding blindganger vliegtuigbom Heerlen-Valkenburg.		HCL, toegang 203, inv. 670			Niet relevant, blindganger ruim 3 kilometer buiten de gemeente Heerlen.	-
	Schademeldingen gemeente Heerlen.		HCL, toegang 016, inv. 1051-Z, 1127-Z, 1130-Z, 2671-Z-I, 4911, 5267 Toegang 067, inv. 1426			Niet relevant, datum en oorzaak der schade niet vermeld.	-
1940-1945	Diverse schademeldingen pleister- en glaswerk.		HCL, toegang 062, inv. 101			Niet relevant, geen melding bominslagen binnen de huidige gemeente Heerlen.	-
	Oorlogsvernielingen Heerlen.	BEE, z.p.	HCL, toegang 016, inv. 11689 Toegang 061, inv. 3521a			Niet relevant, exacte locaties vernielingen niet vermeld.	-

Datum	Omschrijving	Literatuur	Nederlandse archieven/instanties	Internationale archieven	Luchtfoto en betrouwbaarheid	Relevantie	Paragraaf
						Oorzaak der vernielingen tevens niet vermeld.	
	Twee mensen overleden tijdens luchtaanvallen Heerlen.		PAL, toegang 04.05, inv. 960			Niet relevant, datum luchtaanvallen gemeente Heerlen niet bekend.	-
Meidagen 1940	Opstelling Nederlandse troepen en stellingen in Zuid-Limburg.	AME, 86 BRO, 13, 27, 41				Niet relevant, geen melding oorlogshandelingen binnen/nabij de gemeente Heerlen.	-
	Melding dat geen woningen of gebouwen zijn verwoest door oorlogsgeweld.		HCL, toegang 070, inv. 2092			Niet relevant, geen melding schade door oorlogshandelingen tijdens de meidagen van 1940.	-
	Legering sectie 37 R.I. nabij gemeente Heerlen.		NIMH, collectie 409, inv. 471017, 471025, 472002 Collectie 492, inv. 2			Niet relevant, secties zijn buiten de gemeente Heerlen gelegerd.	-
	3e sectie 3-III-37 R.I. opstelling militaire infrastructuur.		NIMH, collectie 409, 471025, 471026			Niet relevant, geen infrastructuur binnen de gemeente Heerlen ingetekend.	-
	Militaire infrastructuur te Voerendaal.		NIMH, collectie 409, 471021			Niet relevant, militaire infrastructuur was buiten de gemeente Heerlen gelegerd.	-
	Vernielde bruggen.		HCL, toegang 062, inv. 101 Toegang 062, inv. 903, 1327 Toegang 203, inv. 984			Relevant, melding dat bruggen binnen/nabij de gemeente Heerlen zijn vernield.	4
	Opstelling militaire infrastructuur binnen en nabij gemeente Heerlen.		NIMH, collecte 409, 471025			Relevant, melding militaire infrastructuur binnen de gemeente Heerlen.	4
10 mei 1940	Ontsporing trein Heerlen-Eygelshoven en legering 3-37 Grensbataljon.	HOO, 13-14				Niet relevant, geen melding oorlogshandelingen binnen de gemeente Heerlen.	-
	Schade door dalen vliegtuig te Heerlen en Hoensbroek.		HCL, toegang 016, inv. 1051-Z			Niet relevant, geen secundaire bron beschikbaar. Vermoedelijk betreft dit enkel een noodlanding.	-
13 mei 1940	Neerkomen twee bommen (inslagopeningen) in de gemeente Simpelveld.		HCL, toegang 102, inv. 2243			Niet relevant, exacte locaties neergekomen bominslagen niet vermeld.	-

Datum	Omschrijving	Literatuur	Nederlandse archieven/instanties	Internationale archieven	Luchtfoto en betrouwbaarheid	Relevantie	Paragraaf
22 mei 1940	Heerlen wordt gebombardeerd, schade op diverse locaties.	CRO, 12 KEM, 18	HCL, toegang 016, inv. 1053-Z, 1127-Z, 2674-Z, 12819 Toegang 070, inv. 134	TNA, AIR14/2665, 24/217		Relevant, melding schade door oorlogshandelingen binnen de gemeente Heerlen.	6.1
24-25 mei 1940	Neerkomen 4 bommen te Heerlen.		HCL, toegang 016, inv. 339-Z	TNA, AIR14/2665, 24/218		Relevant, melding neerkomen bommen in de gemeente Heerlen.	6.2
7 juni 1940	Noodlanding Duits jachtvliegtuig te Schaesberg (Kasteelhof).		HCL, toegang 016, inv. 1128-Z			Niet relevant, geen melding neerkomen NGE binnen de gemeente Heerlen.	-
12 juni 1940	Jongen overleden te Heerlen door ontplofte granaat.	DEL, z.p.				Niet relevant, vindplaats granaat niet vermeld.	-
23 augustus 1940	Inslag niet ontplofte granaat bij boerderij Dael te Ubachsberg.		HCL, toegang 203, inv. 583			Niet relevant, granaat is waarschijnlijk afkomstig van luchtafweergeschut.	-
19 juni 1940	Melding neerkomen granaat, brandbommen en mitrailleurvuur spoorweg Heerlen-Valkenburg te Craubeek.		HCL, toegang 203, inv. 583, 670			Niet relevant, oorlogshandelingen vonden ruim 3 kilometer buiten de gemeente Heerlen plaats.	-
24-25 juni 1940	Neerkomen afwerpmunitie in de gemeente Heerlen waardoor schade ontstond op diverse locaties.	DER, 67	HCL, toegang 016, inv. 339-Z, 620-Z, 1090-Z, 1126-Z Toegang 067, inv. 2468 Toegang 070, inv. 134	TNA, AIR14/2665, 24/218		Relevant, melding neerkomen afwerpmunitie in de gemeente Heerlen.	6.3
25-26 juni 1940	Neerkomen bom te Imstenrade en Keversberg.		HCL, toegang 016, inv. 339-Z Toegang 070, inv. 134 Toegang 203, inv. 583, 670	TNA, AIR14/2665, 24/218		Relevant, melding neerkomen bom binnen/nabij de gemeente Heerlen.	6.4
29 juni 1940	Eén bom kwam neer op de Keverberg en één bom op de Eiserheide. Vier bommen op Winthagen waarvan twee blindgangers.		HCL, toegang 203, inv. 583, 670			Niet relevant, geen melding blindgangers en/of neerkomen afwerpmunitie binnen de gemeente Heerlen.	-
27 juli 1940	Vondst vliegtuigbom te Schaesbergerweg bij maaien van korenveld.		HCL, toegang 016, inv. 620-Z			Relevant, melding vondst vliegtuigbom binnen de gemeente Heerlen.	6.1
2 augustus 1940	Suizend geluid alsof een bom viel te Heerlerheide.		HCL, toegang 070, inv. 134			Niet relevant, geen indicatie of er daadwerkelijk afwerpmunitie is neergekomen.	-

Datum	Omschrijving	Literatuur	Nederlandse archieven/instanties	Internationale archieven	Luchtfoto en betrouwbaarheid	Relevantie	Paragraaf
18 augustus 1940	Neerstorten Engels vliegtuig te Wijnandsrade.		HCL, toegang 016, inv. 620-Z			Niet relevant, exacte locatie neergestort toestel niet vermeld.	-
2-3 september 1940	Neerkomen Hampden tussen Nuth en Wijnandsrade.	PUT, 28-33 SGLO, T0811	HCL, toegang 062, inv. 847, 1315	TNA, AIR14/2667, 14/3182, 27/980, 28/351		Relevant, melding Hampden binnen de gemeente Heerlen.	10.1
5 september 1940	Vliegtuigen beschoten binnen kaartvierkant K.7656 (Heerlen) en strikes waargenomen.			TNA, AIR37/715, 26/199		Niet relevant, betreft enkel beschieting met boordwapens. Locatie beschieting niet nader gespecificeerd.	-
20-21 september 1940	Neerkomen fosforplaatjes te Heerlen.		HCL, toegang 016, inv. 620-Z			Niet relevant, exacte locatie neergekomen fosforplaatjes niet vermeld.	-
15-16 oktober 1940	Melding springen bom van neergeschoten vliegtuig waardoor schade aan ruiten Wingerdweg 40 ontstond.		HCL, toegang 062, inv. 1315 Toegang 101, in. 2121			Niet relevant, geen melding exacte locatie detonatie bom.	-
	Neerkomen bommen te Langveld in de gemeente Bocholtz.		HCL, toegang 103, inv. 920 NIOD, toegang 077, inv. 1328			Niet relevant, exacte locatie neergekomen bommen niet vermeld.	-
7 november 1940	Engelse brandplaatjes aangetroffen te Heerlen.		NIOD, toegang 077, inv. 1328			Niet relevant, exacte locatie brandplaatjes niet vermeld.	-
22 november 1940	Blindganger flakgeschut in dam bij bouw Autoweg te Hoensbroek.		NIOD, toegang 077, inv. 1328			Niet relevant, exacte locatie neergekomen blindganger niet vermeld.	-
7 december 1940	30 brandbommen afgeworpen te Hoensbroek.		NIOD, toegang 077, inv. 1328 Toegang 062, inv. 847, 1315			Relevant, bombardement met staafbrandbommen in gemeente Heerlen.	9
15 februari 1941	5 bommen neergekomen te Schaesberg.		NIOD, toegang 077, inv. 1328			Niet relevant, exacte locatie neergekomen bommen niet vermeld.	-
26 februari 1941	Luchtalarm Heerlen, 3 personen bij tram gewond door machinegeweervuur.		NIOD, toegang 077, inv. 1328	BaMa, NS1/572		Niet relevant, exacte locatie beschieting niet vermeld.	-
	50 brandbommen in vrije veld te Schaesberg neergekomen.		NIOD, toegang 077, inv. 1328	BaMa, NS1/572		Niet relevant, exacte locatie neergekomen brandbommen niet vermeld	-
1-2 maart 1941	Blindganger aangetroffen te Heerlen bij Beitelsweg 4.		NIOD, toegang 077, inv. 1328 HCL, toegang 070, inv. 134			Niet relevant, exacte locatie neergekomen blindganger niet vermeld.	-

Datum	Omschrijving	Literatuur	Nederlandse archieven/instanties	Internationale archieven	Luchtfoto en betrouwbaarheid	Relevantie	Paragraaf
10 maart 1941	Neerkomen bom in den Beitel.		HCL, toegang 070, inv. 134			Niet relevant, exacte locatie neergekomen bom niet vermeld.	-
13 maart 1941	Melding uitgraven brandbom te Heerlen in bouwland.		HCL, toegang 070, inv. 134			Niet relevant, exacte locatie geruimde brandbom niet vermeld.	-
19 maart 1941	Melding neerkomen 10 bommen/lichtkogels te Heerlen.		NIOD, toegang 077, inv. 1328 HCL, toegang 70, inv. 134			Niet relevant, exacte locatie niet vermeld. Daarnaast betrof het lichtkogels, geen bommen.	-
21 april 1941	Neerkomen 1 brandbom te Hoensbroek.		NIOD, toegang 077, inv. 1328	BaMa, NS1/573		Niet relevant, exacte locatie neergekomen brandbom niet vermeld.	-
	Neerkomen brandbom te Heerlen.		NIOD, toegang 077, inv. 1328			Niet relevant, exacte locatie neergekomen bom niet vermeld.	-
23 april 1941	1 blindganger brandbom aangetroffen door politie te Heerlerheide.					Niet relevant, datum bomafworp niet vermeld. Exacte locatie neergekomen blindganger niet vermeld.	-
25 juni 1941	Schade pand Huisbergstraat 81 te Heerlen.		HCL, toegang 016, inv. 1051-Z			Niet relevant, oorzaak der schade niet vermeld.	-
	Melding neerkomen 10 pamfletten en parachute van lichtfakkel met huls te Vlengendaal.		HCL, toegang 103, inv. 920			Niet relevant, exacte locatie neergekomen pamfletten en parachute van lichtfakkel met huls niet vermeld.	-
26-27 juni 1941	Melding bominslag richting Heerlen.		HCL, toegang 062, inv. 839			Niet relevant, exacte locatie neergekomen bom niet vermeld.	-
9-10 juli 1941	Ontploffingen en neerkomen 3 brandbommen te Ubachsberg.		HCL, toegang 062, inv. 839			Niet relevant, exacte locatie neergekomen bominslagen niet vermeld. Ubachsberg ligt ongeveer 1,5 km buiten de huidige gemeente Heerlen.	-
19-20 juli 1941	Brand wagon op station Heerlen.		HCL, toegang 062, in. 839			Niet relevant, geen melding inzet NGE waardoor brand ontstond.	-
30-31 juli 1941	Neerkomen bommen te o.a. Heerlen.	ZWA, 236				Niet relevant, geen tweede bron die bombardement bevestigd.	-
9 augustus 1941	Een Messerschmitt is neergestort te Heerlen.	SGLO, T1169	HCL, toegang 070, in. 134			Niet relevant, betrof een noodlanding, geen relatie met NGE.	-

Datum	Omschrijving	Literatuur	Nederlandse archieven/instanties	Internationale archieven	Luchtfoto en betrouwbaarheid	Relevantie	Paragraaf
28-29 augustus 1941	Bominslag en brand Schaesberg.		HCL, toegang 062, inv. 840			Niet levant, exacte locatie bominslag en brand niet vermeld.	-
	Gevonden parachute met omhulsel te Vlengendaal.		HCL, toegang 103, inv. 920			Niet relevant, lichtfakkel met huls is buiten de gemeente Heerlen neergekomen.	-
29 augustus 1941	8 brisantbommen en ongeveer 20 brandbommen neergekomen te Schaesbergen.			BaMa, NS1/576		Niet relevant, exacte locaties neergekomen bommen niet vermeld.	-
31 augustus-1 september 1941	Ontploffen granaat te Hoensbroek.		HCL, toegang 062, inv. 840			Niet relevant, locatie neergekomen granaat niet vermeld.	-
24 oktober 1941	Een Messerschmitt heeft een noodlanding gemaakt te Heerlen.	SGLO, R0171				Niet relevant, exacte locatie noodlanding niet vermeld.	-
27 november 1941	Schade op diverse locaties te Heerlen door bominslag.		HCL, toegang 016, inv. 1051-Z, 1053-Z, 2542, 12820 Toegang 062, inv. 840 Toegang 067, inv. 558 Toegang 070, inv. 134	TNA, AIR14/2673, 24/237		Relevant, melding schade door bominslag in de gemeente Heerlen.	6.5
8 december 1941	Neerkomen 7 brisantbommen te Hoensbroek.		HCL, toegang 062, inv. 110, 840, 1334 Toegang 070, inv. 134	BaBL, R58/3578 TNA, AIR14/2673, 24/238, 14/3177		Relevant, melding neerkomen bommen.	6.6
11-12 december 1941	Brandbommen richting Heerlen en Vrusschemig.		HCL, toegang 062, inv. 840 Toegang 067, inv. 2480			Niet relevant, exacte locatie neergekomen bommen niet vermeld.	-
23 december 1941	Schade diverse locaties Heerlen na luchtbombardement.		HCL, toegang 016, inv. 1051-Z, 1053-Z, 2542 Toegang 070, inv. 134	TNA, AIR14/2673, 24/238, 14/3192		Relevant, melding schade door bombardement in de gemeente Heerlen.	6.7 en 9
24 december 1941	Neerkomen 7 brisantbommen en 60 brandbommen te Heerlen.		HCL, toegang 016, inv. 1045-Z, 1051-Z	BaBL, R58/3578			
27 december 1941	Luchtalarm te Heerlen.			BaMa, NS1/580		Niet relevant, geen melding oorlogshandelingen binnen de gemeente Heerlen.	-
1942	Schade diverse locaties Heerlen.		HCL, toegang 016, inv. 4911			Niet relevant, oorzaak der schade niet vermeld.	-

Datum	Omschrijving	Literatuur	Nederlandse archieven/instanties	Internationale archieven	Luchtfoto en betrouwbaarheid	Relevantie	Paragraaf
5-7 april 1942	Zware slagen richting Heerlen.		HCL, toegang 062, inv. 841			Niet relevant, geen melding neerkomen NGE.	-
12-13 april 1942	Doffe slagen richting Heerlen.		HCL, toegang 062, inv. 841			Niet relevant, geen melding neerkomen bommen binnen de huidige gemeente Heerlen.	-
14-15 april 1942	Doffe slagen richting Heerlerbaan.		HCL, toegang 062, inv. 841			Niet relevant, geen melding neerkomen bommen binnen de huidige gemeente Heerlen.	-
15-16 april 1942	Zware doffe slagen richting Heerlerbaan.		HCL, toegang 062, inv. 841			Niet relevant, geen melding neerkomen bommen binnen de huidige gemeente Heerlen.	-
30-31 mei 1942	Luchtgevecht boven Eijgelshoven.		HCL, toegang 062, inv. 841			Niet relevant, geen melding neerkomen NGE binnen de gemeente Heerlen.	-
17 juni 1942	Neerkomen brisant- en brandbommen te Heerlen op diverse locaties.		HCL, toegang 016, inv. 1051-Z Toegang 062, inv. 841 Toegang 067, inv. 558, 2473 Toegang 070, inv. 134	TNA, AIR14/2674, 24/244		Relevant, meldingen schade door neerkomen afwerpmunitie binnen de gemeente Heerlen.	6.8
31 juli 1942	Inslaan twee bommen heide grenzend aan gemeente Brunssum en Nieuwenhagen.		HCL, toegang 070, inv. 134			Niet relevant, exacte locatie neergekomen bominslagen niet vermeld.	-
6 augustus 1942	Neerkomen brisantbom te Schaesberg (Streijthagen).		HCL, toegang 016, inv. 1051-Z, 2674-Z			Niet relevant, exacte locatie neergekomen brisantbom niet vermeld. Streijthagen ligt buiten de huidige gemeente Heerlen.	-
12 augustus 1942	Doffe slagen richting Spekholzerheide.		HCL, toegang 062, inv. 841			Niet relevant, geen melding neerkomen bommen binnen de huidige gemeente Heerlen.	-
16 augustus 1942	Doffe slagen richting Heerlen.		HCL, toegang 062, inv. 841			Niet relevant, geen melding neerkomen bommen binnen de huidige gemeente Heerlen.	-
28-29 augustus 1942	Doffe slagen richting Heerlen.		HCL, toegang 062, inv. 841			Niet relevant, geen melding neerkomen bommen binnen de huidige gemeente Heerlen.	-
10-11 september 1942	Zware slagen richting Heerlen.		HCL, toegang 062, inv. 841, 847			Niet relevant, indicatieve locatie bekend van mogelijk ingeslagen bom/granaat. Te summier om te analyseren.	-

Datum	Omschrijving	Literatuur	Nederlandse archieven/instanties	Internationale archieven	Luchtfoto en betrouwbaarheid	Relevantie	Paragraaf
16-17 september 1942	Doffe slagen richting Heerlen.		HCL, toegang 062, inv. 841			Niet relevant, geen melding neerkomen bommen binnen de huidige gemeente Heerlen.	-
5-6 oktober 1942	Neerkomen brisantbommen, fosforrubberbommen en brandbommen in de gemeente Heerlen en Brunssum.	BAR, z.p. CRO, 22 DER, 175	HCL, toegang 016, inv. 363, 1656, 6693, 1024-Z, 1051-Z, 1052-Z, 1105-Z, 1113-Z, 1115-Z, 1117-Z, 1118-Z, 2674-Z, 2677-Z, 4911, 10114, 11689, 12821 Toegang 067, inv. 558, 1464, 2475 Toegang 070, inv. 132, 134 Toegang 302, inv. 53	TNA, AIR14/2675, 24/248		Relevant, melding neerkomen afwerpmunitie binnen de gemeente Heerlen.	6.9 en 9
7 oktober 1942	Bombardement te Heerlen.		HCL, toegang 070, inv. 134			Niet relevant, exacte locaties niet vermeld.	-
Oktober 1942	Luchtaanvallen 1942 te Heerlen.	BEE, z.p.				Niet relevant, exacte datum luchtaanval en locaties schade niet vermeld.	-
30 november 1942	Doffe slagen richting Heerlerbaan.		HCL, toegang 062, inv. 841			Niet relevant, geen melding neerkomen bommen binnen de huidige gemeente Heerlen.	-
8 december 1942	Schade Lotbroekerweg 180 door brand.		HCL, toegang 062, inv. 110			Niet relevant, oorzaak der brand niet vermeld.	-
21-22 december 1942	Doffe slagen richting Bocholtz en Heerlerbaan.		HCL, toegang 062, inv. 841			Niet relevant, geen melding neerkomen bommen binnen de huidige gemeente Heerlen.	-
1943	Een woonhuis op de Heisterberg in Hoensbroek werd in 1943 getroffen door een vliegtuigbom.	WEE, 74				Niet relevant, exacte locatie neergekomen vliegtuigbom niet vermeld en kan niet worden gekoppeld aan tweede bron.	-
12 januari 1943	Melding mogelijke blindganger te Imstenraderbosch.		HCL, toegang 070, inv. 135			Niet relevant, geen specifieke locatie bekend.	-
15 januari 1943	Zware doffe slagen richting Heerlen.		HCL, toegang 062, inv. 842			Niet relevant, geen melding neerkomen bommen binnen de huidige gemeente Heerlen.	-
14 februari 1943	Diverse schademeldingen door bombardement.		HCL, toegang 067, inv. 2481 HCL, toegang 070, Inv. 135	TNA, AIR14/2676, 24/252		Relevant, melding bombardement met brandbommen op Heerlen.	6.10

Datum	Omschrijving	Literatuur	Nederlandse archieven/instanties	Internationale archieven	Luchtfoto en betrouwbaarheid	Relevantie	Paragraaf
26 februari 1943	Twee explosieve staafbrandbommen bij luchtbeschermingsdienst Heerlen.		HCL, toegang 016, inv. 343-Z			Niet relevant, exacte locatie neergekomen staafbrandbommen niet vermeld.	-
	Schade diverse locaties gemeente Heerlen door neerkomen bommen.	DER, 188 ZWA, 472	HCL, toegang 016, 842, 1052-Z, 1053-Z, 1084-Z, 1088-Z, 1091-Z, 1094-Z, 1095-Z, 1099-Z, 2672-Z, 2673-Z, 2674-Z, 2675-Z, 2676-Z, 6679, 11689, 11690, 12822 Toegang 062, inv. 842 Toegang 067, inv. 558, 2476, 2482 Toegang 070, inv. 133, 135	TNA, AIR14/2676, 24/252		Relevant, melding schade door bommen.	6.11
	Woningen afgebroken, zwaar beschadigd of vernield op diverse locaties in de gemeente Heerlen.		HCL, toegang 016, inv. 4911			Niet relevant, oorzaak der schade niet vermeld.	-
	Schade Klompstraat 22 door granaatinslag.		HCL, toegang 016, inv. 7239			Niet relevant, kan niet worden gekoppeld aan secundaire bron. Mogelijk betrof dit ook een bominslag.	-
8 april 1943	Melding neerkomen brandbommen in de gemeente Heerlen.		HCL, toegang 103, inv. 920			Niet relevant, exacte locaties niet vermeld.	-
2 mei 1943	Melding cilindervormig gat te Vlengendaal in bouwland.		HCL, toegang 103, inv. 920			Niet relevant, gehucht Vlengendaal ligt buiten de huidige gemeente Heerlen.	-
13/14 mei 1943	Neerstorten Short Stirling bij Schelsberg te Heerlerheide.	DER, 200 PUT, 137-141 SGLO, T2315	HCL, toegang 016, inv. 363, 620-Z, 1052-Z, 1084-Z, 4911 HCL, toegang 070, inv. 135	BaBL, R58/3581 TNA, AIR14/2676, 24/255, 25/52		Relevant, melding neergestort toestel binnen de gemeente Heerlen.	10.2
20 mei 1943	Neerkomen bom te Steenberg.		HCL, toegang 103, inv. 920			Niet relevant, exacte locatie neergekomen bom niet vermeld.	-
24 mei 1943	Melding spervuur richting Heerlen.		HCL, toegang 062, inv. 842			Niet relevant, exacte locatie spervuur niet vermeld	-
26 mei 1943	Schade te Steenbergstraat door inslaan bommen en bommen neergekomen bij		HCL, toegang 103, inv. 920, 1125			Niet relevant, schade buiten de gemeente Heerlen.	-

Datum	Omschrijving	Literatuur	Nederlandse archieven/instanties	Internationale archieven	Luchtfoto en betrouwbaarheid	Relevantie	Paragraaf
	gehucht 'Steen' te Bocholtz.						
1 juni 1943	Bom gedetoneerd die op 20 mei 1943 was neergekomen te Steenberg.		HCL, toegang 103, inv. 920			Niet relevant, exacte locatie gedetoneerde bom niet vermeld.	-
17 juni 1943	Doffe slagen richting Heerlen.		HCL, toegang 062, inv. 842			Niet relevant, geen melding neerkomen NGE binnen de gemeente Heerlen.	-
	Flesje fosfor te Langeveld in de gemeente Bocholtz gevonden.		HCL, toegang 103, inv. 920			Niet relevant, exacte locatie neergekomen flesje niet vermeld.	-
13-14 juli 1943	Neerkomen brandbommen en brisantbommen en schade aan diverse panden binnen/nabij de gemeente Heerlen.	CRO, 24 DER, 221	HCL, toegang 016, inv. 363, 1084-Z, 1088-Z, 2664-Z, 2674-Z, 3488-Z, 6683, 12823 Toegang 067, inv. 558, 842, 2477 Toegang 070, inv. 135 Toegang 302, inv. 53	BaBL, R58/3581 TNA, AIR14/2677, 24/257		Relevant, melding neerkomen NGE binnen de gemeente Heerlen.	6.12 en 9
27 juli 1943	Doffe slagen en spervuur richting Heerlen tot Ubachsberg.		HCL, toegang 062, inv. 842			Niet relevant, geen melding neerkomen NGE binnen de gemeente Heerlen.	-
31 juli 1943	Doffe slagen richting Heerlen.		HCL, toegang 062, inv. 842			Niet relevant, geen melding neerkomen NGE binnen de gemeente Heerlen.	-
	Schade Ganzeweide 41 wegens blindganger afweergeschut.		HCL, toegang 067, inv. 2483			Niet relevant, geen indicatie waar geschut stond opgesteld.	-
5 augustus 1943	Fosforbom gevonden op perceel bouwland in oostelijke gedeelte van gemeente Bocholtz.		HCL, toegang 103, inv. 920			Niet relevant, exacte locatie neergekomen fosforbom niet vermeld.	-
19 augustus 1943	Vondst zware zilverstroken bij Steen te Bocholtz.		HCL, toegang 103, inv. 920			Niet relevant, exacte locatie neergekomen zilverstroken niet vermeld.	-
27-28 augustus 1943	Melding lichtkogels te Spekholzerheide.		HCL, toegang 062, inv. 842			Niet relevant, exacte locatie neergekomen lichtkogels niet vermeld.	-
1 oktober 1943	Doffe slagen richting Heerlen.		HCL, toegang 062, inv. 842			Niet relevant, geen melding neerkomen NGE binnen de gemeente Heerlen.	-

Datum	Omschrijving	Literatuur	Nederlandse archieven/instanties	Internationale archieven	Luchtfoto en betrouwbaarheid	Relevantie	Paragraaf
4-5 oktober 1943	Doffe slagen richting Heerlen.		HCL, toegang 062, inv. 842			Niet relevant, geen melding neerkomen NGE binnen de gemeente Heerlen.	-
14 oktober 1943	Een Short Stirling stortte neer te Puffendorf. De startschutter landde te Heerlen.	PUT, 86				Niet relevant, geen melding neerstorten toestel binnen de gemeente Heerlen.	-
20 oktober 1943	Afweer richting Heerlerbaan.		HCL, toegang 062, inv. 842			Niet relevant, geen melding exacte locatie neerkomen afweervuur.	-
22 oktober 1943	Twee lichtkogels neergekomen te Heerlerbaan.		HCL, toegang 062, inv. 842			Niet relevant, exacte locatie neergekomen lichtkogels niet vermeld.	-
4 november 1943	Optreden postbodes te Heerlen.		NIMH, collectie 575, inv. 340			Niet relevant, geen melding oorlogshandelingen binnen de gemeente Heerlen.	-
1 december 1943	Bommen neergekomen op scheepswerf te Heerlen.	ZWA, 125				Niet relevant, exacte locatie neergekomen bommen niet vermeld.	-
23 december 1943	Melding schade Kaldebornweg 53 door oorlogshandelingen.		HCL, toegang 067, inv. 2486			Niet relevant, specifieke oorlogshandeling niet vermeld.	-
14 januari 1944	Schade gemeente Hoensbroek door bombardement.		HCL, toegang 062, inv. 562, 847	TNA, AIR 24/263		Relevant, melding neerkomen bommen binnen/nabij gemeente Heeren.	7.1
4 februari 1944	Bemanning B-17 uitgesprongen ten westen van Heerlen.	PUT, 91	HCL, toegang 070, inv. 135			Niet relevant, toestel kwam neer buiten de huidige gemeente Heerlen.	-
14 maart 1944	Neerkomen brisantbommen in de gemeente Heerlen.		HCL, toegang 070, inv. 135	TNA, AIR14/2678, 24/267		Relevant, melding neerkomen NGE binnen de gemeente Heerlen.	7.2
17 maart 1944	Schade Laan van Növelt tot Loesteplein door granaatinslag.		HCL, toegang 016, inv. 2676-Z			Niet relevant, granaat waarschijnlijk afkomstig van luchtdoelgeschut.	-
21 maart 1944	Schade door drie granaatinslagen te Bocholtz.		HCL, toegang 103, inv. 1128			Niet relevant, schade buiten de gemeente Heerlen.	-
11 april 1944	Neerkomen zeven brisantbommen en onbekend aantal		HCL, toegang 103, inv. 920			Niet relevant, exacte locatie neergekomen bommen niet vermeld.	-

Datum	Omschrijving	Literatuur	Nederlandse archieven/instanties	Internationale archieven	Luchtfoto en betrouwbaarheid	Relevantie	Paragraaf
	brandbommen te Kiezeling.						
28 april 1944	Luchtalarm gemeente Bocholtz.		HCL, toegang 103, inv. 920			Niet relevant, geen melding neerkomen NGE en/of toestellen.	-
20 mei 1944	Neerkomen bommen in nabijheid gemeente Bocholtz en benzinetank in bouwland Langveld.		HCL, toegang 103, inv. 920			Niet relevant, exacte locatie neergekomen bommen en benzinetank niet vermeld.	-
22 mei 1944	Schade door oorlogsgeweld in de gemeente Hoensbroek.		HCL, toegang 062, inv. 562			Niet relevant, enkel melding glasschade.	-
24-25 mei 1944	Halifax afgeschoten in de buurt van Heerlen.	DER, 252				Niet relevant, geen melding neerkomen toestel of NGE binnen de gemeente Heerlen.	-
19 augustus 1944	Woning Heerlerbaan volledig vernield.		HCL, toegang 016, inv. 4911			Niet relevant, oorzaak der schade niet vermeld.	-
26 augustus 1944	Ingetekende locaties op kaart van Hoensbroek waar drie bommen waren neergekomen.		HCL, toegang 062, inv. 847			Relevant, bombardement binnen gemeente Heerlen.	7.3
26-27 augustus 1944	Schade diverse locaties gemeente Heerlen.		HCL, toegang 016, inv. 4911			Niet relevant, oorzaak der schade niet vermeld.	-
September-oktober 1944	Schade diverse locatie door geschutopstelling.		HCL, toegang 067, inv. 558			Niet relevant, onduidelijk waar de geschutopstellingen gepositioneerd stonden.	-
	Schade door granaattreffers, scherfwerking en luchtdruk te Bocholtz.		HCL, toegang 103, inv. 1128			Niet relevant, schade buiten de gemeente Heerlen.	-
September 1944	Opmarsroute 2e pantserdivisie en 30e infanteriedivisie te Heerlen en terugtrekken Duitse troepen.	BAG1, 43 BAG2, 77, 78 BEE, z.p. HEL, 82 HEN, 57				Relevant, opmarsroutes 2e pantserdivisie en 30e infanteriedivisie te Heerlen.	5
	Schade diverse locaties door bom- en granaatinslagen.		HCL, toegang 016, inv. 2656-Z, 2676-Z, 7239, 11690 Toegang 061, inv. 4448 Toegang 103, inv. 331, 1128			Niet relevant, exacte data granaattreffers niet vermeld. Niet te achterhalen of granaten afkomstig zijn van gevechten	-

Datum	Omschrijving	Literatuur	Nederlandse archieven/instanties	Internationale archieven	Luchtfoto en betrouwbaarheid	Relevantie	Paragraaf
						bevrijding of luchtafweergeschut.	
	Vernieling spoorbrug te Esschenderweg.		HCL, toegang 067, inv. 1159			Niet relevant, geen melding dat spoorbrug niet s vernield. Geen indicaties dat er NGE is achtergebleven.	-
	Duitse veldstellingen te Heerlen.	BAG2, 36				Niet relevant, locaties veldstellingen rond Heerlen niet vermeld.	-
	Neerkomen granaten en vernielingen sporen binnen gemeente Heerlen.	BAG2, 69 HEL, 60-61	HCL, toegang 103, inv. 331			Niet relevant, exacte locaties neergekomen granaten niet vermeld. Geen meldingen dat vernielingsladingen spoor niet zijn afgegaan.	-
	Schade pompstation Craubeek en Waterreservoir Ubachsberg door granaatinslag.		HCL, toegang 016, inv. 11690			Relevant, melding granaatinslagen.	5
	Melding neerkomen bom te Heisterberg.	HEL, 61				Niet relevant, geen specifieke locatie bekend.	-
September 1944-december 1945	Schade Stationstraat 61 (Muziekschool).		HCL, toegang 016, inv. 11689			Niet relevant, oorzaak der schade niet vermeld.	-
September, november 1944 en januari 1945	Schade Stationsstraat 16a door granaten.		HCL, toegang 016, inv. 2675-Z			Niet relevant, schade waarschijnlijk door luchtdoelgranaten veroorzaakt.	-
September 1944-maart 1945	Schade woningbouwvereniging ‘samenwerking’ voor spoorwegpersoneel door bominslagen.		HCL, toegang 016, inv. 6678			Niet relevant, geen specifieke locatie bekend.	-
	Geallieerde stellingen in gemeentelijke bossen te Brunssum.		HCL, toegang 302, inv. 2469			Niet relevant, exacte locatie stellingen niet vermeld.	-
1 september en 26	Voltreffer granaat te Caumerbeeklaan 62.		HCL, toegang 016, inv. 2664-Z			Niet relevant, granaatinslag waarschijnlijk afkomstig van luchtdoelgeschut.	-

Datum	Omschrijving	Literatuur	Nederlandse archieven/instanties	Internationale archieven	Luchtfoto en betrouwbaarheid	Relevantie	Paragraaf
november 1944							
3 september 1944	Kolentrein op de lijn Terwinselen-Heerlen beschoten.	DER, 290 HUU, 468 ZIJ, 112	HCL, toegang 016, inv. 587-Z			Niet relevant, exacte locatie van beschieting niet vermeld.	-
6 september 1944	Beschieting station Heerlen en neerkomen bommen door vliegtuigen.	HUU, 470	HCL, toegang 070, inv. 135	TNA, AIR 37/715, 26/199		Relevant, melding beschieting station Heerlen door vliegtuigen.	7.4
10 september 1944	Neerkomen bommen in Hoensbroek, te Heisterberg en Kerkrade. Schade Burgemeester van der Kroonstraat door bominslag.	DER, 295	HCL, toegang 061, inv. 4446 Toegang 061, inv. 4448 Toegang 062, inv. 564, 570, 847, 1191 Toegang 070, inv. 135	TNA, AIR14/2679, 24/292		Relevant, melding neerkomen bommen in de gemeente Heerlen.	7.5
	Panden Heisterberg 43 en 45 grotendeels vernield door oorlogshandelingen.		HCL, toegang 062, inv. 151			Relevant, melding schade door neerkomen bommen.	
14 september 1944	Vernielingen spoorlijn en locomotieven Heerlen.	BAG2, 68 HUU, 326				Relevant, inzet vernielingsmiddelen binnen gemeente Heerlen	13.1
	Verkenning Duitse Luftwaffe te o.a. Heerlen.			BaMa, RL7-3/580		Niet relevant, geen melding oorlogshandelingen binnen de gemeente Heerlen.	-
15 september 1944	Vernielingen emplacement Heerlen.	BAG1, 42 BAG2, 70-71	HCL, toegang 016, inv. 2666-Z Toegang 061, inv. 4446			Niet relevant, geen melding dat vernielingsladingen niet zijn afgegaan.	-
16 september 1944	Doorbraak 2e Pantserdivisie op Geulfront.	BAG2, 76, 77				Niet relevant, geen melding oorlogshandelingen binnen de gemeente Heerlen.	-
	Schade door oorlogsgeweld te Esschenweg 90.		HCL, toegang 062, inv. 564			Relevant, bevrijding gemeente Heerlen.	5
16-17 september 1944	Brandbommen/granaten geworpen door Duitse soldaten op station Heerlen waardoor brand ontstaat.	BAG2, 81 HOO, 65 HUU, 326 ZIJ, 115-117				Relevant, bevrijding gemeente Heerlen.	5
	Opmars Amerikaanse troepen binnen de gemeente Heerlen.	KEM, 51 LOE, 16				Relevant, bevrijding gemeente Heerlen.	5

Datum	Omschrijving	Literatuur	Nederlandse archieven/instanties	Internationale archieven	Luchtfoto en betrouwbaarheid	Relevantie	Paragraaf
	Vernielingen spoorwegen door Duitse troepen.	HUU, 478				Niet relevant, exacte locatie vernielingen niet vermeld.	-
17 september-7 oktober 1944	Schade woningvereniging Heerlerbaan (Bautscherweg 11) door bom- en granaatinslagen.		HCL, toegang 016, inv. 6680, 6683 Toegang 070, inv. 135			Niet relevant, exacte data oorlogshandelingen niet vermeld.	-
17 september 1944	Melding granaatvuur op kerk en theater te Heerlen.	BAG1, 44				Relevant, melding granaatvuur binnen de gemeente Heerlen.	5
	Opmars Hell on Wheels en Old Hickory binnen en nabij de gemeente Heerlen.	CRO, 32 HEN, 39-40				Niet relevant, geen melding oorlogshandelingen binnen de gemeente Heerlen.	-
	Beschietingen en granaatvuur te Heerlen.	HEL, 78-80				Relevant, melding oorlogshandelingen binnen de gemeente Heerlen.	5
	Militaire infrastructuur en beschietingen te Eygelshoven en Terwinselen.	HEL, 80-82				Relevant, melding militaire infrastructuur en beschietingen binnen de gemeente Heerlen.	5
	Plunderende Duitse 49e Infanteriedivisie te Heerlen en beschietingen.	BAG2, 80-82				Relevant, melding beschietingen binnen de gemeente Heerlen.	5
	Schade diverse locaties Heerlen door granaatscherven en/of granaatinslagen.		HCL, toegang 016, inv. 2657-Z, 2676-Z, 2677-Z, 2679-Z Toegang 067, inv. 558 Toegang 103, inv. 331			Relevant, melding beschietingen binnen de gemeente Heerlen.	5
	Duits granaatvuur op Spekholzerheide.	BAG2, 84				Niet relevant, exacte locatie granaatvuur niet vermeld.	-
	Granaatvuur te Bekkerveld.	BAG2, 84-85				Relevant, melding granaatvuur binnen/nabij gemeente Heerlen bij terugtocht Duitse troepen.	5
	Schade diverse locaties door granaatinslagen.		HCL, toegang 016, in. 2655-Z, 2666-Z, 2675-Z, 11689			Relevant, melding beschietingen binnen de gemeente Heerlen.	5
	Schade woningvereniging 'Heerlerheide' Netelstraat 49 door bominslag.		HCL, toegang 016, inv. 6683			Relevant, maar naar alle waarschijnlijkheid een granaatinslag in de gemeente Heerlen.	5

Datum	Omschrijving	Literatuur	Nederlandse archieven/instanties	Internationale archieven	Luchtfoto en betrouwbaarheid	Relevantie	Paragraaf
	Terugtocht Duitse troepen uit de gemeente Heerlen.	BAG1, 48-49 HEL, 76-77, 106				Niet relevant, geen melding oorlogshandelingen binnen de gemeente Heerlen.	-
	Schade diverse adressen door oorlogsgeweld.		HCL, toegang 016, inv. 12824 Toegang 067, inv. 558, 2488			Niet relevant, schade niet gespecificeerd.	-
	Schade Kerkplein 11 door bominslag.		HCL, toegang 016, inv. 2677-Z			Relevant, maar naar alle waarschijnlijkheid een granaatinslag in de gemeente Heerlen.	5
	Bevrijding Heerlen.	CAM, 926		30th Infantry Regiment 'Old Hickory'		Relevant, bevrijding Heerlen.	5
17-18 september 1944	Neerkomen Duitse granaten te Heerlen na bevrijding.	BAG2, 87				Niet relevant, exacte locatie neergekomen granaten niet vermeld.	-
	Terwinselen onder vuur tijdens bevrijding.	HEL, 83				Niet relevant, exacte locaties neergekomen granaten niet vermeld.	-
18 september 1944	Melding opstelling D-Battery te Welten.	PUT, 170				Niet relevant, exacte locatie batterij niet vermeld.	-
	Opstelling Amerikaanse geschut op de Hekenberg.	WEE, 76				Niet relevant, exacte locatie opgesteld geschut niet vermeld.	-
	Schade door granaatscherven en/of granaatinslagen te Heerlen.		HCL, toegang 016, inv. 2656-Z, 2657-Z, 2677-Z, 2679-Z, 12042 Toegang 067, inv. 558 Toegang 070, inv. 135			Relevant, melding beschietingen binnen de gemeente Heerlen.	5
	Schade diverse adressen door oorlogsgeweld.		HCL, toegang 062, inv. 564			Relevant, melding schade.	5
	Bevrijding Schaesberg.		NIMH, collectie 447, inv. 23			Relevant, melding beschieting Duitse stellingen binnen en nabij de gemeente Heerlen.	5
	Duits kanon op Gregoriusplein en verschillende geschut op Steenberg.	WEE, 80, 102-103				Niet relevant, geen melding oorlogshandelingen binnen de gemeente Heerlen.	-
	Neerkomen granaten op de Heerlerheide en Heerlen.	BAG2, 95 HEL, 104				Niet relevant, exacte locatie neergekomen granaten niet vermeld.	-

Datum	Omschrijving	Literatuur	Nederlandse archieven/instanties	Internationale archieven	Luchtfoto en betrouwbaarheid	Relevantie	Paragraaf
	Opmars Amerikaanse troepen van Heerlen naar Sittard en Brunssum.	BAG1, 52 CRO, 32 HEL, 35				Niet relevant, geen melding oorlogshandelingen binnen de gemeente Heerlen.	-
	Rook na beschieting watermolen Kathagen.	HEL, 113				Niet relevant, exacte locatie watermolen niet bekend.	-
	Neerkomen granaat in Gravenstraat te Heerlen.	HEL, 104, 106-108				Niet relevant, geen melding dat granaat niet is afgegaan.	-
	Melding bominslag Coriovallumstraat 40a.		HCL, toegang 016, inv. 2665-Z			Relevant, maar naar alle waarschijnlijkheid een granaatinslag in de gemeente Heerlen.	5
	Bevrijding Heerlen.		NIMH, collectie 447, inv. 14			Relevant, melding beschietingen binnen de gemeente Heerlen.	5
19 september 1944	Duitse artillerie op Kaalheide, Terwinselen en Spekholzerheide.	BAG2, 99				Niet relevant, plaatsen bevonden zich buiten de huidige gemeente Heerlen.	-
	Luchtalarm te Heerlen.	CRO, 32				Niet relevant, geen melding neerkomen bommen te Heerlen.	-
20 september-15 november 1944	Schade door geallieerd geschut te Caumerweg 71 Heerlerbaan.		HCL, toegang 016, inv. 2656-Z			Niet relevant, exacte locatie opgesteld geschut niet vermeld.	-
20 september 1944	Bevrijding Eygelshoven.	CRO, 33				Niet relevant, Eygelshoven ligt buiten de gemeente Heerlen.	-
21 september 1944	Luchtalarm te Heerlen.	CRO, 33				Niet relevant, geen melding oorlogshandelingen binnen de gemeente Heerlen.	-
24 september 1944	Duits artillerievuur te Imstenrade.	HEN, 60-61				Niet relevant, exacte locatie artillerievuur niet vermeld.	-
26 september 1944	Schade Maanstraat 12 te Treebeek door bominslag.		HCL, toegang 016, inv. 12013 Toegang 062, inv. 847			Relevant, melding bominslag.	7.6
27 september 1944	Bominslag te Treebeek.		HCL, toegang 070, inv. 135			Niet relevant, geen tweede bron beschikbaar en gemelde locatie ligt buiten gemeente Heerlen.	-
29 september 1944	Toestel neergestort te Ubachsberg.	CRO, 41 PUT, 182-185, SGLO, T5756				Niet relevant, exacte locatie neergestort toestel niet vermeld.	-

Datum	Omschrijving	Literatuur	Nederlandse archieven/instanties	Internationale archieven	Luchtfoto en betrouwbaarheid	Relevantie	Paragraaf
Oktober-november 1944	Schade gemeenten rond Heerlen.		HCL, toegang 016, inv. 2657-Z Toegang 103, inv. 1128			Niet relevant, schade buiten de gemeente Heerlen.	-
Oktober-december 1944	Diverse woningen Heerlen afgebroken.		HCL, toegang 016, inv. 4911			Niet relevant, oorzaak der schade niet vermeld.	-
Oktober 1944-januari 1945	Schade door schieten Amerikaanse leger en oorlogstuig en oefeningen te Brunssum.		HCL, toegang 302, inv. 3119			Niet relevant, geen melding schade binnen de gemeente Heerlen.	-
2 oktober 1944	Neerkomen 12 brandbommen bij de weg van de O.N. IV naar Heihof.		HCL, toegang 070, inv. 135			Relevant, melding neergekomen brandbommen in gemeente Heerlen.	9
3 oktober 1944	Stinson neergestort 7 kilometer ten noorden van Heerlen.	SGLO, T4604				Niet relevant, geen exacte locatie van neergestort toestel vermeld.	-
5 oktober 1944	Een Focke-Wulf stort neer te boerderij Marehoek nabij Voerendaal.	PUT, 174-175 SGLO, T4470				Relevant, melding neerstorten toestel binnen/nabij de gemeente Heerlen.	10.3
	Brisantbommen in de Carboonstraat.		HCL, toegang 070, inv. 135	TNA, AIR 37/715, 24/295		Relevant, melding neerkomen afwerpmunitie binnen de gemeente Heerlen.	7.7
6 oktober 1944	Bominslag gemeld achter de woning van dhr. Van Berckel en bij Carisborg.		HCL, toegang 070, inv. 135			Niet relevant, het is niet duidelijk waar de woning van dhr. Van Berckel stond en de overige bommen kwamen buiten gemeente Heerlen neer.	-
7 oktober 1944	Schade ruit Kloosterkoolhof 115.		HCL, toegang 016, inv. 2657-Z			Niet relevant, geen melding oorlogshandelingen binnen de gemeente Heerlen op deze datum. Exacte locatie opgesteld geschut niet vermeld.	-
11-12 oktober 1944	Aanvallen op o.a. Heerlen door Focke Wulf 190's.	ZWA, 403				Niet relevant, ingezette bommen en exacte locatie aanval niet vermeld.	-
13 oktober 1944	Neerkomen zes Duitse brisantbommen te Heerlen.		PAL, toegang 07.E09, inv. 4861/43	TNA, AIR 37/715		Relevant, melding neerkomen bommen in de gemeente Heerlen.	7.8

Datum	Omschrijving	Literatuur	Nederlandse archieven/instanties	Internationale archieven	Luchtfoto en betrouwbaarheid	Relevantie	Paragraaf
	Bommen neergekomen op Schaesbergerweg.		HCL, toegang 070, inv. 135			Relevant, melding neerkomen afwerpmunitie in de gemeente Heerlen.	
20 oktober 1944	Huizen in Puin buiten Heerlen.	CRO, 38				Niet relevant, locatie verwoeste huizen niet vermeld.	-
30 oktober 1944	Bominslagen Hofdijkstraat 23.		HCL, toegang 070, inv. 135	TNA, AIR 14/2679, 24/295, 25/153		Relevant, melding neerkomen bom binnen de gemeente Heerlen.	7.9
November 1944-januari 1945	Schade woningen Versilienbosch en vereniging 'De volkswoning' aan Valkenburgerweg 16 door bom- en granaatinslagen.		HCL, toegang 016, inv. 6693			Niet relevant, exacte data bom- en granaatinslagen niet vermeld.	-
4 november 1944	Granaatinslag Heerlerbaan.		HCL, toegang 070, inv. 135			Niet relevant, waarschijnlijk is granaat afkomstig van luchtafweergeschut.	-
6 november 1944	Verkenning Auster toestel te Heerlen.			TNA, AIR27/2189		Niet relevant, geen melding oorlogshandelingen binnen de gemeente Heerlen.	-
7 november 1944	Inslaan drie granaten te Heerlerbaan.		HCL, toegang 070, inv. 135			Niet relevant, waarschijnlijk zijn granaten afkomstig van luchtafweergeschut.	-
10 november 1944	Schade Kloosterkoolhof 52 door granaatscherf.		HCL, toegang 016, inv. 2658-Z			Niet relevant, granaat betreft waarschijnlijk luchtdoelgranaat.	-
17 november 1944	(Bom)schade diverse locaties te Heerlen.		HCL, toegang 016, inv. 2670-Z, 2676-Z, 11690 Toegang 067, inv. 558 Toegang 070, inv. 135			Niet relevant, documenten van Luchtbeschermingsdienst beschrijven dat het gaat om granaten afkomstig van luchtafweergeschut.	-
17-22 november 1944	Schade Saroleostraat 18-20 door granaatinslagen.		HCL, toegang 016, inv. 2670			Relevant, melding granaatinslagen.	13.2
17-18 november 1944	Neerkomen V1 bij Vaalserkwartier te Heerlen.	VER, V0077				Relevant, melding neerkomen V-wapen in de gemeente Heerlen.	12
19 november 1944	Twee Republics zijn neergestort te Heerlen.	SGLO, T4692, T4693				Niet relevant, exacte locaties neergestorte vliegtuigen niet vermeld.	-

Datum	Omschrijving	Literatuur	Nederlandse archieven/instanties	Internationale archieven	Luchtfoto en betrouwbaarheid	Relevantie	Paragraaf
	Schade Saroleastraat 54 door granaatinslag.		HCL, toegang 016, inv. 2666-Z			Niet relevant, schade waarschijnlijk ontstaan door luchtdoelgeschut.	-
	Fotoverkenning te Heerlen.			TNA, AIR37/716, 26/697		Niet relevant, geen melding oorlogshandelingen binnen de gemeente Heerlen.	-
23 november 1944	1 niet gesprongen artilleriegranaat en 1 kist springstof te Heerlen opgehaald.		PAL, toegang 07.E09, inv. 4861/43			Niet relevant, exacte locatie NGE niet vermeld.	-
25 november 1944	Verkenning voor infanterieaanval te Heerlen.			TNA, AIR27/2186		Niet relevant, geen melding aanval binnen de gemeente Heerlen.	-
26 november 1944	Een Stinson is neergestort tussen Heerlen en Merkelbeek.	SGLO, T4729D				Niet relevant, exacte locatie neergestort toestel niet vermeld.	-
	Schade diverse locaties door bommen en granaatinslagen.	CRO, 47	HCL, toegang 016, inv. 2655-Z 2666-Z, 2679-Z, 11689 Toegang 062, inv. 558 Toegang 070, inv. 135			Relevant, diverse locaties getroffen door granaatinslagen. Er wordt ook melding gemaakt van 'bomschade' op twee locaties, maar daarvan is geen tweede bron gevonden, vermoedelijk ging het hier ook om granaatinslagen.	13.2
1 december 1944	Bomafworp Duits vliegtuig op rangeerterrein Heerlen N.S.		HCL, toegang 016, inv. 587-Z Toegang 070, inv. 135			Relevant, melding neerkomen bom in de gemeente Heerlen.	7.10
6 december 1944	Granaatinslagen Huizerveld Brunssum.		HCL, toegang 302, inv. 119			Niet relevant, geen melding granaatinslagen in de gemeente Heerlen.	-
8 december 1944	Schade Heerlerbaan 46 door bom.		HCL, toegang 016, inv. 2666-Z			Niet relevant, geen tweede bron die het bombardement bevestigd en de bron biedt onvoldoende herleidbare informatie naar een specifieke locatie.	-
16 december 1944	Ingetekende locaties op kaart van Hoensbroek waar diverse 3/4 kg		HCL, toegang 062, inv. 847			Relevant, bombardement binnen gemeente Heerlen.	7.11

Datum	Omschrijving	Literatuur	Nederlandse archieven/instanties	Internationale archieven	Luchtfoto en betrouwbaarheid	Relevantie	Paragraaf
	brisantbommen waren neergekomen.						
17-18 december 1944	Junkers Ju 88 neergestort bij Klinkertstraat nabij Hoensbroek kasteel.	PUT, 197 SGLO, T4820 ZWA, 481	HCL, toegang 062, inv. 847			Relevant, melding neergestort toestel binnen de gemeente Heerlen.	10.4
	Brand door brandbommen te Emmastraat 5-6, Gasthuisstraat 2.		HCL, toegang 016, inv. 2665-Z, 2666-Z Toegang 070, inv. 135			Relevant, melding schade binnen de gemeente Heerlen.	7.12
18 december 1944	Schade diverse panden in de gemeente Heerlen.		HCL, toegang 016, inv. 4911			Niet relevant, oorzaak der schade niet vermeld.	-
20 december 1944	Melding blindganger perceel bouwland 'In den Berg' te Bocholtz.		HCL, toegang 103, inv. 920			Niet relevant, exacte locatie neergekomen blindganger niet vermeld.	-
25 december 1944-5 januari 1945	Schade door geschuttrillingen op diverse locaties.		HCL, toegang 016, inv. 6683			Niet relevant, enkel schade door trillingen vermeld.	-
25 december 1944	Diverse woningen vernield.		HCL, toegang 016, inv. 4911			Niet relevant, oorzaak der schade niet vermeld.	-
	Schade diverse locaties door bomafworp.		HCL, toegang 016, inv. 6459 Toegang 067, inv. 558 Toegang 070, inv. 135			Relevant, melding schade door bombardement.	7.13
31 december 1944-1 januari 1945	Bominslag St. Pancratiuskerk te Heerlen.	BAG2, 190	HCL, toegang 016, inv. 2664-Z, 2679-Z Toegang 070, inv. 136			Relevant, melding neerkomen bom in Heerlen.	7.14
	Schade Oranje Nassaustraat 1 te Heerlen.		HCL, toegang 016, inv. 2670-Z			Relevant, melding oorlogshandelingen binnen de gemeente Heerlen.	7.14
	Schade woningvereniging 'De Volkswoning' door bominslag.		HCL, toegang 016, inv. 6693			Relevant, melding bominslag in de gemeente Heerlen.	7.14
	Schade Geleenstraat 19 door granaatvoltreffer.		HCL, toegang 016, inv. 2679-Z			Niet relevant, granaat waarschijnlijk afkomstig van luchtdoelgeschut.	-
	Neerkomen brisantbommen te Hoensbroek en 28 trechters van bommen.		HCL, toegang 062, inv. 843			Relevant, melding neerkomen NGE binnen de gemeente Heerlen.	7.14

Datum	Omschrijving	Literatuur	Nederlandse archieven/instanties	Internationale archieven	Luchtfoto en betrouwbaarheid	Relevantie	Paragraaf
1 januari 1945	Een Focke-Wulf is neergestort bij Heihof te Heerlen.	PUT, 217 SGLO, T4987				Niet relevant, in literatuur wordt vermeld dat het een noodlanding betreft.	-
	Schade Geleenstraat 51.		HCL, toegang 016, inv. 2657-Z			Relevant, melding schade in de gemeente Heerlen.	7.14
	Schade diverse panden te Heerlen.		HCL, toegang 016, inv. 4911			Relevant, melding schade in de gemeente Heerlen.	7.14
	Bominslagen en schade te Heerlen.		HCL, toegang 016, inv. 2665-Z, 2677-Z Toegang 067, inv. 558 Toegang 070, inv. 136			Relevant, melding bominslagen en schade in de gemeente Heerlen.	7.14
6 januari 1945	Bominslag nabij Heerlerweg.		HCL, toegang 061, inv. 4446 Toegang 062, inv. 843			Relevant, melding bominslag.	7.15
12 januari 1945	Een Stinson is neergestort te Heerlen.	SGLO, T5090A				Niet relevant, exacte locatie neergestort toestel niet bekend.	-
14 januari 1945	Schade Locht 48e door inslag vliegende bom.		HCL, toegang 016, inv. 2676-Z Toegang 062, Inv. 847			Relevant, melding inslag vliegende bom.	12
16-17 januari 1945	Neerkomen V2 bij kerk te Heerlen.	CRO, 48 VER, V0422				Relevant, melding neerkomen V-wapen in de gemeente Heerlen.	12
22 januari 1945	Patrouille door Mosquito's boven de gemeente Heerlen.			TNA, AIR37/717		Niet relevant, geen melding oorlogshandelingen binnen de gemeente Heerlen.	-
24 januari 1945	Vuur waargenomen in Heinsberg door toestel.			TNA, AIR27/2170		Niet relevant, geen melding oorlogshandelingen binnen de gemeente Heerlen.	-
5 februari 1945	Neerkomen kettingbom op Beitel.	CRO, 38				Niet relevant, exacte locatie neergekomen bommen niet vermeld.	-
9 februari 1945	Verkenningsvlucht waarbij foto's zijn gemaakt te o.a. Heerlen.			TNA, AIR27/2184		Niet relevant, geen melding oorlogshandelingen binnen de gemeente Heerlen.	-
2-3 maart 1945	Flares afgeworpen te Welten door Auster IV.			TNA, AIR27/2170		Niet relevant, exacte locaties afgeworpen flares niet vermeld.	-
26 februari 1945	Bomschade Meezenbroekerweg.		HCL, toegang 067, inv. 558			Relevant, waarschijnlijk wordt bombardement op 26 februari 1943 bedoeld.	6.11
April 1945	Bominslag/granaatinslag in naaste omgeving waardoor schade aan		HCL, toegang 016, inv. 2665-Z			Niet relevant, onduidelijk waardoor schade is ontstaan.	-

Datum	Omschrijving	Literatuur	Nederlandse archieven/instanties	Internationale archieven	Luchtfoto en betrouwbaarheid	Relevantie	Paragraaf
	Emmaplein 16a te Heerlen ontstond.						
Naoorlogs	Melding munitie in de gemeente Heerlen.		HCL, toegang 016, inv. 387-Z			Niet relevant, geen indicatie dat NGE niet zijn geruimd.	-
	Melding gedumpte munitie in de gemeente Heerlen.		HCL, toegang 103, inv. 945			Niet relevant, exacte locatie (gedumpte) munitie niet vermeld.	-
	Mogelijk achtergebleven oorlogstuig tracé geplande Keulseweg.		HCL, toegang 067, inv. 1464			Niet relevant, geen exacte locatie mogelijk oorlogstuig vermeld.	-
	Melding aantreffen brandbommen sportveld en weiland aan Beersdalweg.		HCL, toegang 067, inv. 1464			Relevant, melding NGE binnen de gemeente Heerlen.	9
	Verwijderen explosieve stoffen Breukerweg te Heerlen.		HCL, toegang 067, inv. 1464			Niet relevant, geen melding inzet specifieke typen NGE binnen de gemeente Heerlen.	-
	Opgraven munitie terrein Nieuw Lotbroek.		HCL, toegang 067, inv. 1464			Relevant, melding NGE binnen de gemeente Heerlen.	
	Melding duizenden landmijnen te Reestraat Heerlen.		HCL, toegang 016, inv. 387-Z			Niet relevant, aantal gelegde mijnen niet vermeld.	-
	Inkwartiering geallieerde troepen te Bocholtz.		HCL, toegang 103, 331			Niet relevant, betreft enkel schade door inkwartiering.	-
	Militaire oefeningen op de Brunsummerheide.		HCL, toegang 016, inv. 6322			Relevant, militair oefenterrein binnen de gemeente Heerlen.	-
	Melding dat geen NGE meer liggen in de gemeenten Heerlen en omliggende gemeenten.		MMOD EOD, mijnenvelden en MORA's			Niet relevant, geen melding NGE binnen de gemeente Heerlen.	-
29 juni 1945	Meldingen munitie te Heerlen.		PAL, toegang 07.E09, inv. 4860/42			Niet relevant, exacte ligplaatsen NGE niet vermeld.	-
	Duizenden landmijnen met ontstekingsmiddelen in kisten en los langs de weg opgesteld in de Reestraat te Heerlen.		PAL, toegang 07.E09, inv. 4860/42			Niet relevant, exacte aantal gelegde mijnen niet bekend.	-
18 juli 1945	Melding NGE te Reestraat en Heerenweg te Heerlerheide-Heerlen.		PAL, toegang 07.E09, inv. 4860/42			Niet relevant, Heerenstraat is ongeveer 2 kilometer lang. Exacte locatie NGE niet vermeld.	-

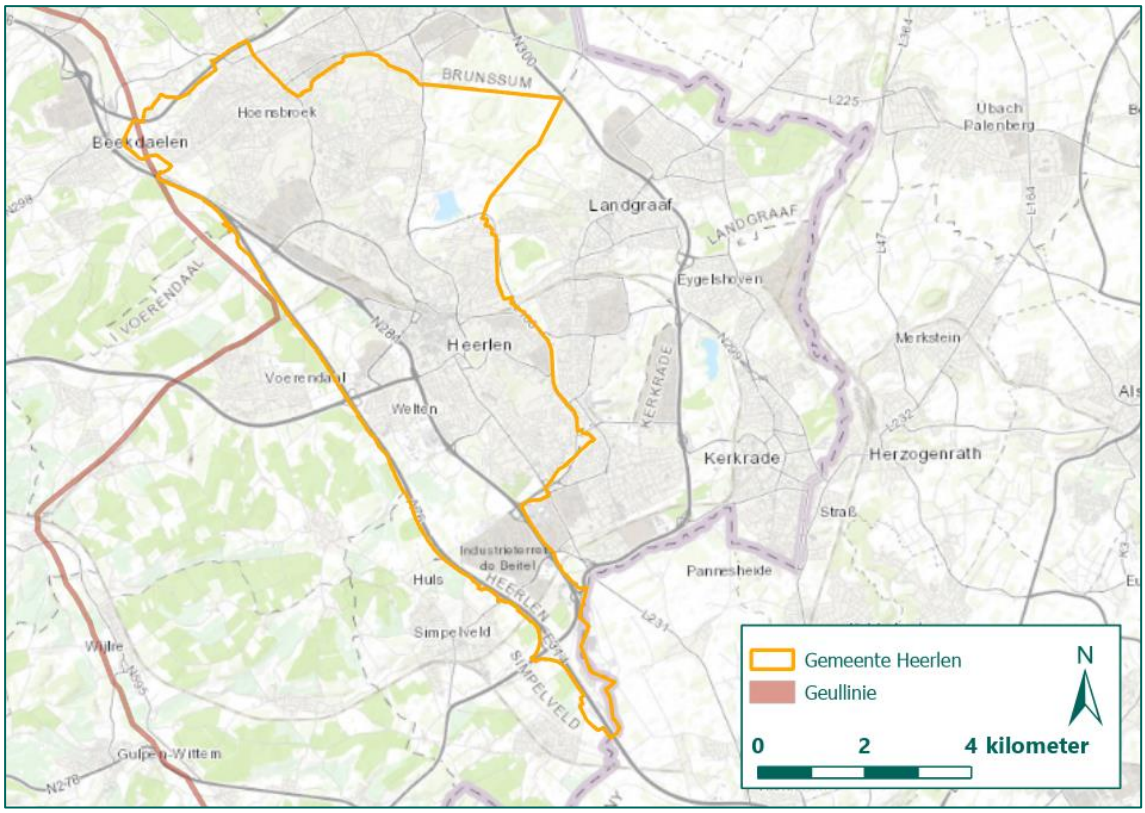
Datum	Omschrijving	Literatuur	Nederlandse archieven/instanties	Internationale archieven	Luchtfoto en betrouwbaarheid	Relevantie	Paragraaf
Oktober 1945	Molen 'Vrouwenheide' te Ubachsberg door Engelse soldaten in brand gestoken.	CRO, 104				Niet relevant, geen melding inzet van explosieven.	-
6 juni 2014	Vondst 500 lb. blindganger bij bedrijventerrein Avantis in Heerlen.	LIM, z.p.				Relevant, vondst vliegtuigbom te Heerlen.	7.16
17 december 2020	Vondst 2 blindgangers 500 lb. bommen te Trilandis in Heerlen.	EUR, z.p.				Relevant, melding ruiming 2 vliegtuigbommen te Heerlen.	7.16

Tabel 2: Chronologische gebeurtenissenlijst.

4 MEIDAGEN 1940

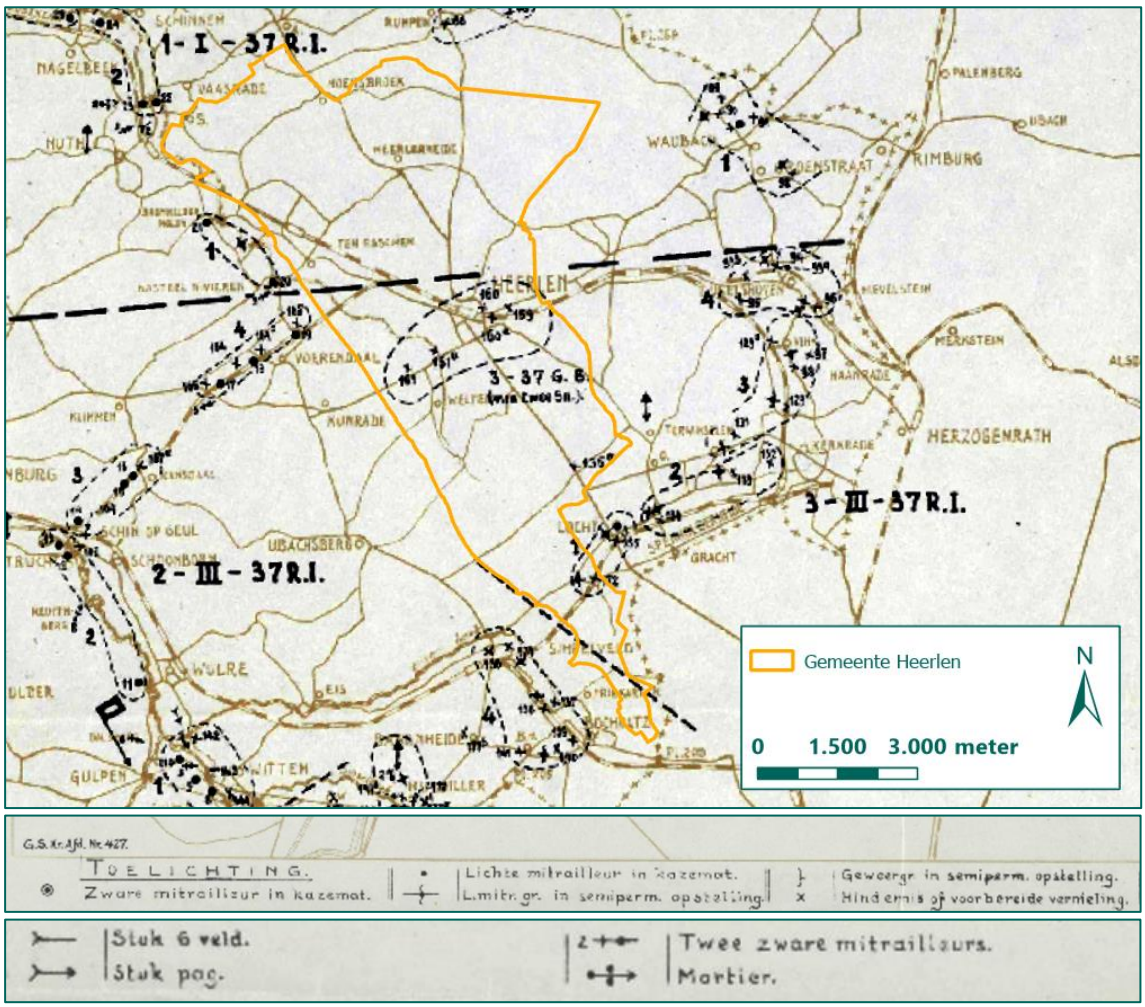
Nederland verklaarde zich bij de uitbraak van de Tweede Wereldoorlog, september 1939, neutraal. Door geen partij te kiezen probeerde Nederland, net als in de Eerste Wereldoorlog buiten de strijd te blijven. De invasie van Nederland, België en Luxemburg was echter deel van de Duitse strategie om via de noordzijde Frankrijk binnen te vallen.

Ondanks de Nederlandse neutraliteit, werd een invasie door Duitsland niet uitgesloten. Om deze reden werd het Nederlandse leger in 1939 gemobiliseerd. In Nederland waren enkele verdedigingslinies aangelegd vanuit waar weerstand geboden kon worden op een Duitse invasie. Nabij de gemeente Heerlen was de Geullinie gelegen, zie hiervoor Figuur 2.

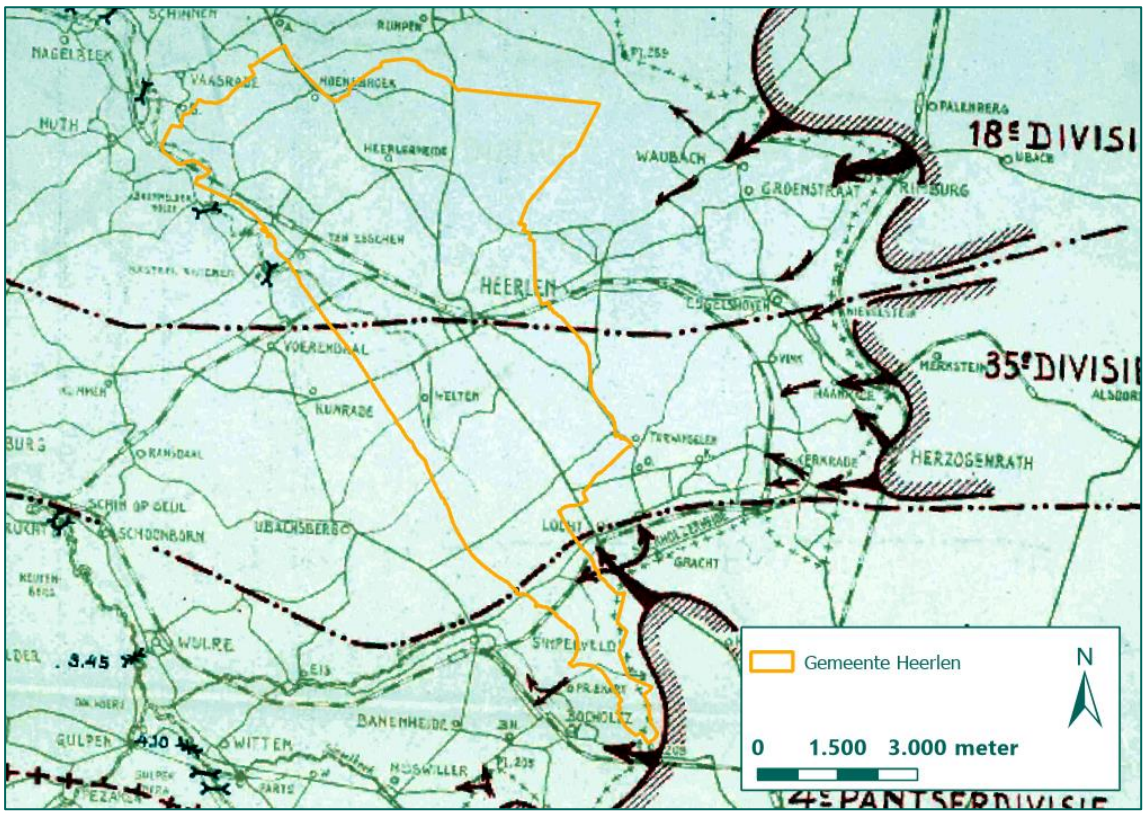
Figuur 2: Nederlandse verdedigingslinies in mei 1940 (Bron: REASeuro-database).

Hoewel er slechts een klein deel van de Geullinie binnen en nabij de gemeente Heerlen was gelegen werden er toch troepen te Heerlen gestationeerd. Na de Duitse inval kregen deze troepen de opdracht om de Duitse opmars te vertragen. Dit diende te worden gerealiseerd door het springen van bruggen.

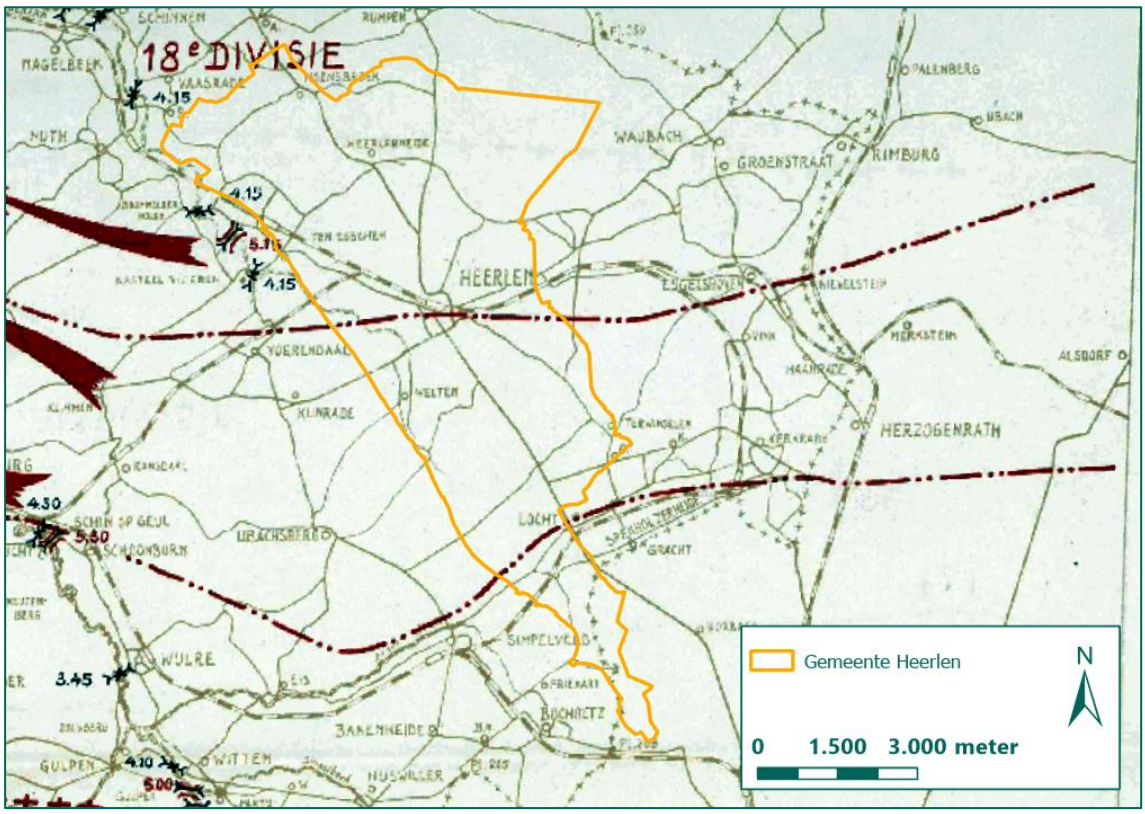
Figuur 3: Troepenopstelling en voorbereide vernielingen en hindernissen, 9-10 mei 1940 (Bron: NIMH, collectie 492 inv. 2).

De Nederlandse eenheden die verantwoordelijk waren voor de vertraging van Duitse troepen in de omgeving van Heerlen betroffen de 2e compagnie van het IIIe bataljon van het 37e regiment infanterie en de 3e compagnie van het IIIe bataljon van het 37e regiment infanterie. In de nacht van 9-10 mei 1940 trokken de Duitse 4e Pantserdivisie, 35e divisie en 18e divisie door de gemeente Heerlen heen, zie hiervoor Figuur 4.

Figuur 4: 10 mei 1940, Duitse opmars omstreeks 04.00 uur binnen de gemeente Heerlen (Bron: NIMH, collectie 492, inv. 2).

In het archief van het Nederlandse Instituut Militaire Historie (NIMH) zijn de dagboeken van Nederlandse militairen die binnen en nabij de gemeente Heerlen waren gelegerd geraadpleegd. Hieruit is gebleken dat er militaire infrastructuur binnen en nabij de gemeente Heerlen was gelegerd. Echter zijn geen specifieke meldingen gemaakt van gevechten en beschietingen op specifieke locaties binnen de gemeente Heerlen. Daarnaast zijn in de gemeentearchieven meldingen gemaakt dat er bruggen over de Geleenbeek zijn gesprongen. Na het uitvoeren van de vernielingen in de gemeente Heerlen zijn de Nederlandse troepen teruggetrokken in westelijke richting. Zoals te zien is in onderstaand figuur waren de Duitse troepen op 10 mei 1940 door de gemeente Heerlen heen getrokken.

Figuur 5: 10 mei 1940, algemene toestand rond 08.00 uur binnen en nabij de gemeente Heerlen (Bron: NIMH, collectie 492, inv. 2).

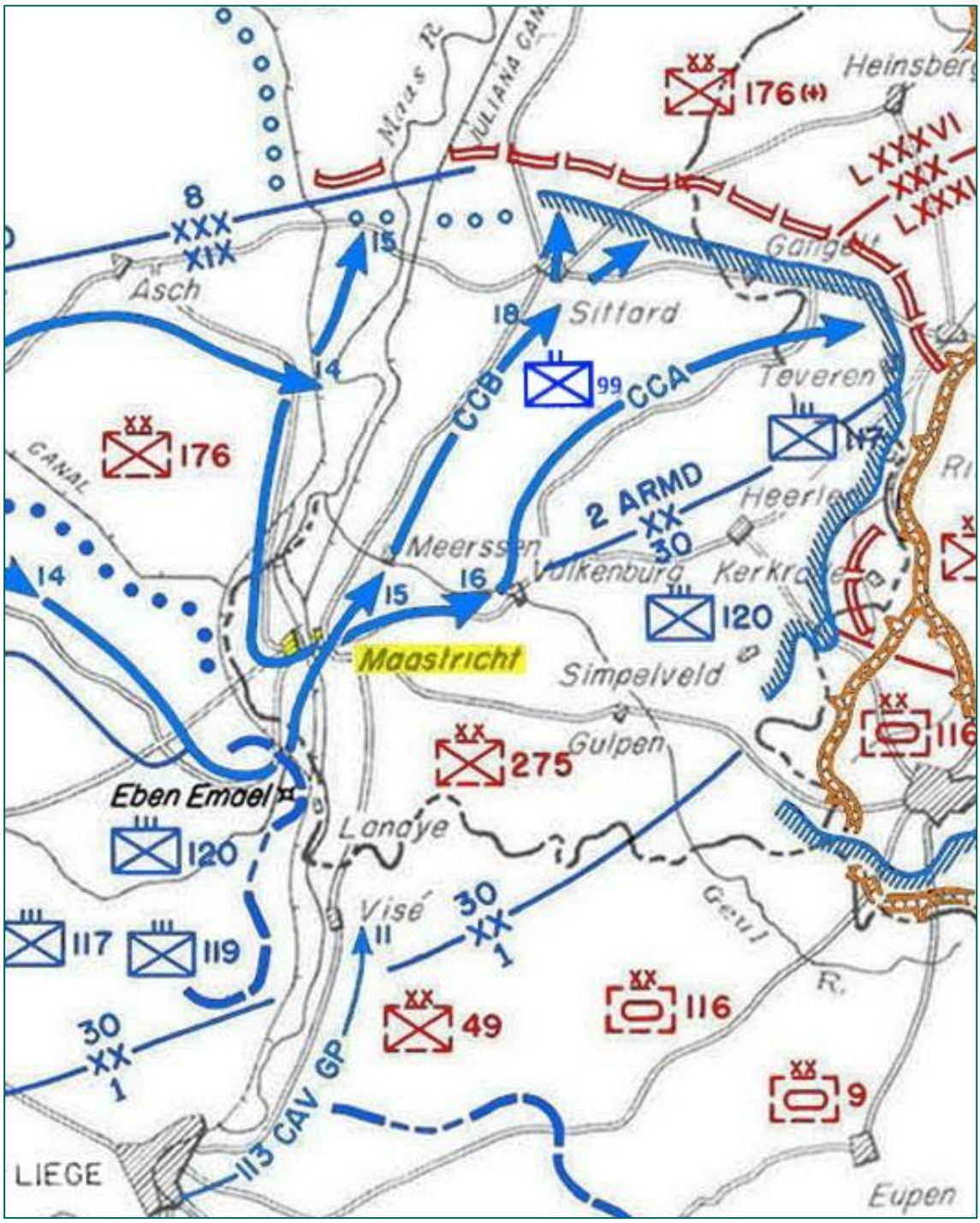
De exacte locaties van het opgestelde geschut zijn niet vermeld in de literatuur, het NIMH en de gemeentearchieven. Daarnaast zijn er geen indicaties dat er bij het vernielen van de bruggen NGE kunnen zijn achtergebleven. Om deze redenen worden geen NGE-Verwachtingsgebieden afgebakend naar aanleiding van de oorlogshandelingen tijdens de meidagen van 1940.

Conclusie

Naar aanleiding van de aanwezigheid van Duitse en Nederlandse troepen in mei 1940 in de gemeente Heerlen worden geen NGE-Verwachtingsgebieden afgebakend. In het bronmateriaal is geen melding gemaakt van beschietingen op specifieke locaties binnen de gemeente Heerlen. Daarnaast zijn geen meldingen gemaakt dat het vernielen van de bruggen niet is geslaagd, waardoor geen indicaties zijn van het achterblijven van NGE. Om deze redenen zijn geen Verwachtingsgebieden afgebakend binnen de gemeente Heerlen.

5 GEVECHTSHANDELINGEN – BEVRIJDING 17-18 SEPTEMBER 1944

In september 1944 bereikten Amerikaanse eenheden van de *30th Infantry Division* ('*Old Hickory*') en de *2nd Armored Division* ('*Hell on Wheels*') de Nederlandse grens in de omgeving van Maastricht. Op 15 september kon een bruggenhoofd aan de oostzijde van de Maas verkregen worden. De *30th Infantry Division* (verder 30e Infanterie Divisie genoemd) en een deel van de *2nd Armored Division* (verder 2e Pantser Divisie genoemd, zijnde *Combat Command B*, trokken Nederlands grondgebied binnen. Na de bevrijding van Maastricht trokken de troepen op naar Sittard, Teveren, Heerlen en Simpelveld. Onderstaand wordt allereerst uiteengezet in welke mate er bevrijdingsgevechten binnen Heerlen plaatsvonden. Vervolgens wordt vastgesteld of naar aanleiding van deze gevechten NGE kunnen zijn achtergebleven.

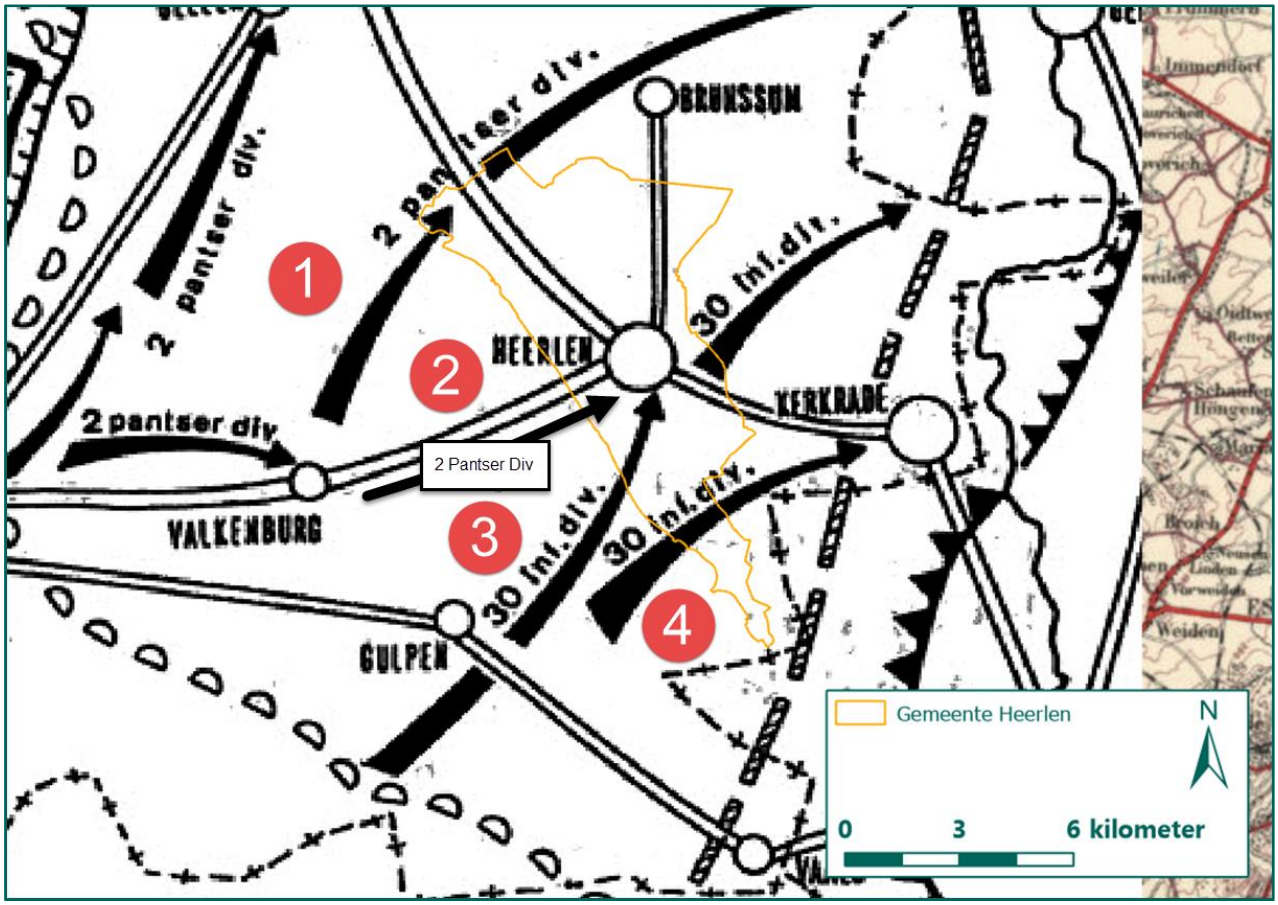
Figuur 6: Opmars van geallieerde troepen richting, onder andere, Heerlen (Bron Literatuur: EMC).

5.1 OPMARS DOOR DE GEMEENTE HEERLEN

Wanneer specifiek naar de gemeente Heerlen wordt gekeken, wordt duidelijk dat de opmars binnen de gemeente in drie routes te verdelen is. Allereerst trokken eenheden van de 2e Pantser Divisie vanuit Valkenburg langs de noordzijde van de gemeente Heerlen. Hierbij werd de omgeving Hoensbroek doorkruist (nr.1 in Figuur 7). Overige eenheden van de 2e Pantser Divisie trokken vanuit Valkenburg op richting Bekkerveld en vervolgens naar het centrum van Heerlen (nr.2 in Figuur 7).

Eenheden van de 30e Infanterie Divisie splitsen op in de omgeving Simpelveld. Een deel van de eenheden trok via Benzenrade op naar het centrum van Heerlen (nr.3 in Figuur 7).. De overige eenheden van de 30e Infanterie Divisie trokken via Imstenraede door naar de omgeving Spekholzerheide (nr.4 in Figuur 7).

De verschillende opmarsroutes zijn onderstaand weergegeven. Onderstaand worden de verschillende gevechtshandelingen langs deze opmarsroutes nader geanalyseerd.

Figuur 7: Opmars van de 2e Pantser Divisie en 30e Infanterie Divisie door de gemeente Heerlen. Aan de kaart uit de literatuur is een pijl toegevoegd die de opmars van de 2e Pantser Divisie duidt. (Bron Literatuur: BAG1 p.43).

5.1.1 2e Pantser Divisie: Opmars door Hoensbroek

Delen van de 2e Pantser Divisie trokken op 17 en 18 september door de dorpen Terschuren, Hoensbroek en Treebeek. Over oorlogshandelingen in deze dorpen zijn weinig meldingen aangetroffen.
Duitse troepen van het 275. *Infanterie Division*, onder leiding van generaal Hans Schmidt, werden door Amerikaanse soldaten tot terugtrekken gedwongen. Duitse soldaten trokken vanuit Nuth naar Hoensbroek en hergroepeerde in Brunssum.

Bekend is dat Amerikaanse eenheden het kasteel van Hoensbroek op 18 september 1944 bereikten. Hier zaten destijds 50 inwoners van Hoensbroek in de kelders van het kasteel. De kelder werd als schuilplaats

gebruikt. Nadat Hoensbroek was bevrijd konden de inwoners van Hoensbroek terugkeren naar hun huizen. Het kasteel werd vervolgens als gevangenis gebruikt om NSB-ers en collaborateurs op te sluiten.[10]

Enige afbeeldingen van troepen van de 2e Pantser Divisie zijn in het bronmateriaal aangetroffen. Onderstaand is een Amerikaanse Stuart tank zichtbaar, de bemanning houdt een pauze in de velden achter de Patersweg nabij Treebeek.[11]

Figuur 8: Foto van een Stuart tank nabij Treebeek (Bron: Internet[12]).

Wel zijn in de omgeving van de bovengenoemde opmarsroutes in de naoorlogse periode diverse keren NGE geruimd door de EOD. Deze ruimingen kunnen echter niet aan specifieke oorlogshandelingen worden gerelateerd. Het valt niet te stellen of de meldingen van geruimde en/of neergekomen geschutmunitie incidenteel zijn, of zijn te relateren aan (grootschalige) artilleriebeschietingen. Om deze reden wordt niet overgegaan tot het afbakenen van een NGE-Verwachtingsgebied naar aanleiding van deze meldingen.

Conclusie

In het geraadpleegde bronmateriaal zijn geen indicaties aangetroffen van plaatsgevonden grondgevechten of beschietingen langs de geallieerde opmarsroute door Hoensbroek. Er wordt derhalve niet verwacht dat NGE is achtergebleven naar aanleiding van de bevrijding van deze omgeving. Een NGE-Verwachtingsgebied wordt niet afgebakend.

5.1.2 2e Pantser Divisie: Opmars richting Heerlen centrum

Enkele Amerikaanse eenheden van de 2e Pantser Divisie kregen als missie het optrekken naar het centrum van Heerlen. Hiertoe werd opgetrokken richting Ten Esschen. Nederlandse verzetseenheden (behorende tot de Ordedienst) gaven inlichtingen door aan de Amerikaanse militairen. Ze wisten te melden dat Duitse eenheden net buiten Heerlen een verdedigende positie hadden ingenomen. Nabij het vernielde viaduct van Ten Esschen hadden Duitse eenheden zich ingegraven. Van gevechten rond dit viaduct zijn geen indicties

[10] Nederlands Veteranen Instituut, 'Kasteel Hoensbroek en haar bijzondere bewoners' https://www.nlveteraneninstituut.nl/verhalen-van-veteranen/kasteel-hoensbroek-en-haar-bijzondere-bewoners/.
[11] Tweede Wereldoorlog in Zuid-Limburg, 'Hoensbroek' http://ww2insouthlimburg.nl/gemeente/hoensbroek
[12] Idem.

aangetroffen. Het is derhalve niet bekend of de inlichtingen die de Amerikaanse eenheden ontvingen correct was.

In het bronmateriaal staat wel vermeld dat de Amerikaanse troepen daarna optrokken richting het centrum van Heerlen. Ook betreffende deze opmars zijn geen meldingen aangetroffen van plaatsgevonden confrontaties met Duitse eenheden. Wel zijn in de omgeving van de bovengenoemde opmarsroutes in de naoorlogse periode diverse keren NGE geruimd door de EOD. Deze ruimingen kunnen echter niet aan specifieke oorlogshandelingen worden gerelateerd. Het valt derhalve niet vast te stellen of de meldingen van geruimde en/of neergekomen geschutmunitie incidenteel zijn, of zijn te relateren aan (grootschalige) artilleriebeschietingen. Om deze reden wordt niet overgegaan tot het afbakenen van een NGE-Verwachtingsgebied naar aanleiding van deze meldingen.

Conclusie

In het geraadpleegde bronmateriaal zijn geen indicaties aangetroffen van plaatsgevonden grondgevechten of beschietingen langs de geallieerde opmarsroute van de 2e Pantser Divisie richting Heerlen. Er wordt derhalve niet verwacht dat NGE is achtergebleven naar aanleiding van de bevrijding van deze omgeving. Een NGE-Verwachtingsgebied wordt niet afgebakend.

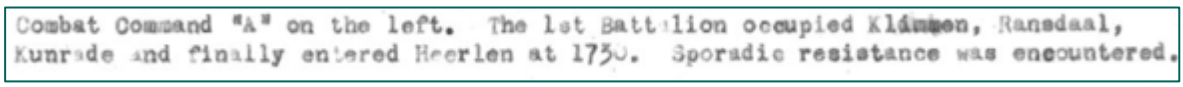
5.1.3 30e Infanterie Divisie: Opmars richting Heerlen centrum

Op 16 september 1944 bereikte de eerste verkenningstroepen van de 30e Infanterie Divisie Heerlen. Met enkele jeeps en een licht pantservoertuig trokken Amerikaanse eenheden op vanuit Ubachsberg. Onderweg naar Heerlen werden geen Duitse troepen waargenomen. De Nederlandse burgerbevolking dacht dat de bevrijding van Heerlen reeds een feit was. Nederlandse vlaggen werden uitgehangen en de burgerbevolking begon de bevrijding te vieren. In de avond trokken de verkenningseenheden echter terug. Duitse troepen die op een terugtocht van de Geullinie door Heerlen trokken reageerde heftig op de feestelijke stemming onder de burgers. Enkele schoten werden gelost en het station en theater werden vernield (zie paragraaf 5.2).

Op 17 september rukten Amerikaanse infanteriebataljons vanuit Ubachsberg via Vrusschemig op naar het Aarveld in Heerlen. De Duitse troepen werden hierbij verdreven. In het Bekkerveld poogde de Duitse eenheden opnieuw enige weerstand te bieden. Hiertoe verschansten zij zich achter muren, in kelders van woonhuizen en in een school. Amerikaans geschut vuurde enkele salvo's af op de omgeving van het Bekkerveld, hier waren ongeveer twintig projectielen gedetoneerd. Ook de burgerbevolking ondervond het gevaar van deze inslaande granaten. In de schuilkelders dreunde de klappen van detonerende granaten.

Na enkele schoten van Amerikaans geschut leken de Duitse troepen zich te realiseren dat een overwinning niet mogelijk was. Vanuit de school werd een witte vlag uitgestoken. De burgerbevolking kwam de straten op om de bevrijding te vieren. Ditmaal keerden de Amerikaanse troepen niet terug in de nacht. Op 18 september 1944 trokken de Amerikaanse eenheden door naar het centrum van Heerlen. Dit kon vervolgens zonder verdere gevechten bevrijd worden.

Over deze gevechten staat weinig beschreven in de geraadpleegde *After Action Reports* van de 30e Infanterie Divisie. Er staat enkel vermeld dat opweg naar Heerlen 'sporadic resistance' werd ervaren.

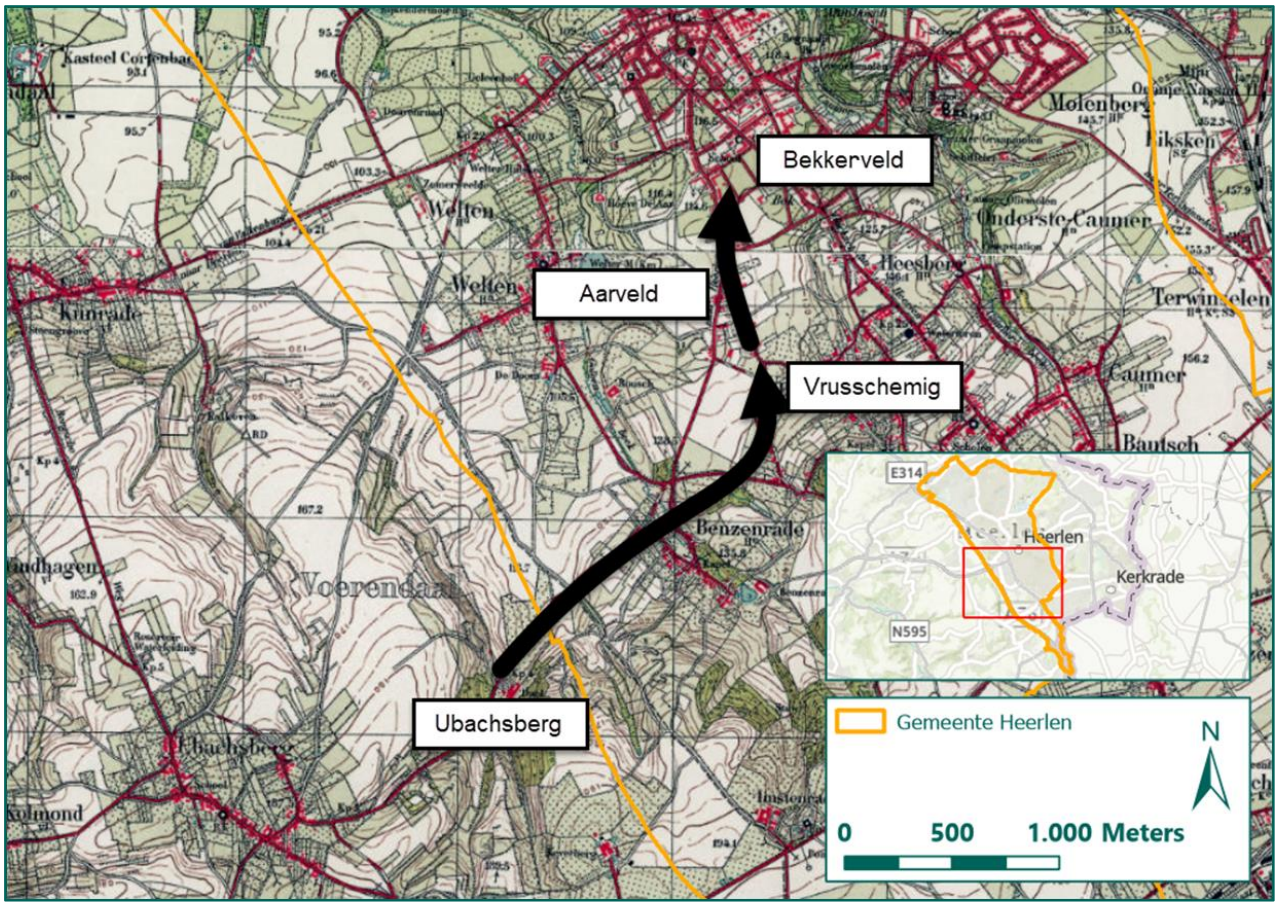

Combat Command "A" on the left. The 1st Battalion occupied Klimmen, Ransdaal, Kunrade and finally entered Heerlen at 1730. Sporadic resistance was encountered.

Figuur 9: Uitsnede uit de *After Action Reports* van de 30e Infanterie Divisie, d.d. 17 september 1944 (Bron: https://www.oldhickory30th.com)

Een van deze weerstanden werd ervaren te Benzenrade. In de *After Action Reports* van de 30e Infanterie Divisie staat vermeld dat Amerikaanse troepen 'Bengenrade' [Benzenrade] wisten te bereiken 'in spite of some artillery fire'. Specifieke locaties worden hierbij niet vermeld.

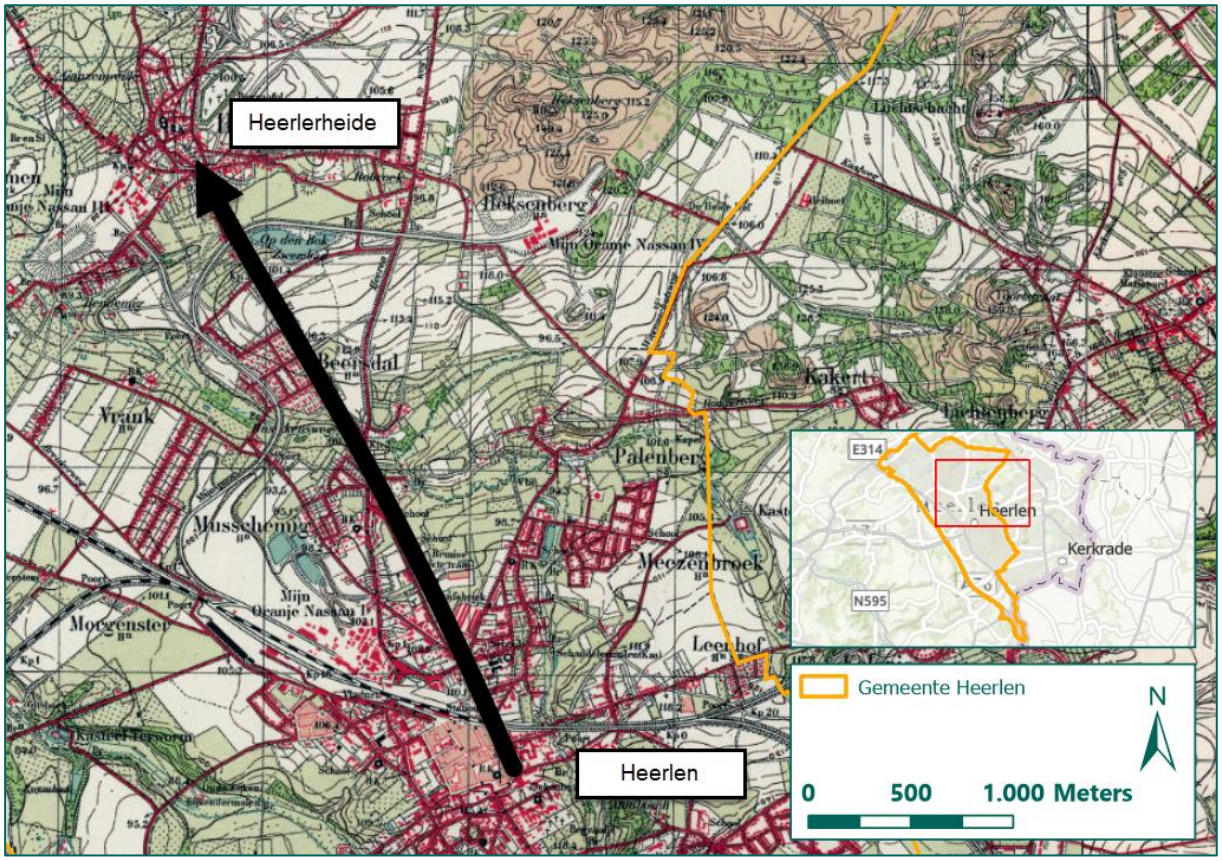
The 3rd Battalion moved forward on the right at 0800. At 0940 two companies were connected with "I" on the left and "K" on the right, 1000 yards short of Benzenrade. At 1004 the enemy withdrew and in spite of some artillery fire the battalion occupied Benzenrade at 1030 and went on through Heerlerbaan to the goose-eg at Onderspeckholz at 1255. It moved on to Terwinselen, clearing in at 1553.

Figuur 10: Uitsnede uit de *After Action Reports* van de 30e Infanterie Divisie, d.d. 18 september 1944 (Bron: https://www.oldhickory30th.com)

Figuur 11: Opmars geallieerde troepen richting Bekkerveld (Bron ondergrond: Topotijdreis).

Na de bevrijding van het centrum van Heerlen trokken de Amerikaanse troepen door naar Heerlerheide. Ook hier werd enige weerstand ervaren. Rond 11.00 uur werd het vuur geopend op naderende Amerikaanse troepen. Een vuurgevecht volgde. Amerikaanse granaatvuur werd geopend op Heerlerheide, Duitse granaten werden vervolgens op Heerlen verschoten. De beschieting op Heerlen zaaide vooral paniek onder de burgerbevolking, grondwinst leverde het de Duitse troepen niet op. Te Heerlerheide leidden het inslaan van granaten tot schade aan enkele huizen, tevens vielen er doden en gewonden. Na het vuurgevecht kon ook Heerlerheide worden bevrijd. Rond 15.00 uur was heel Heerlen en omstreken bevrijd.

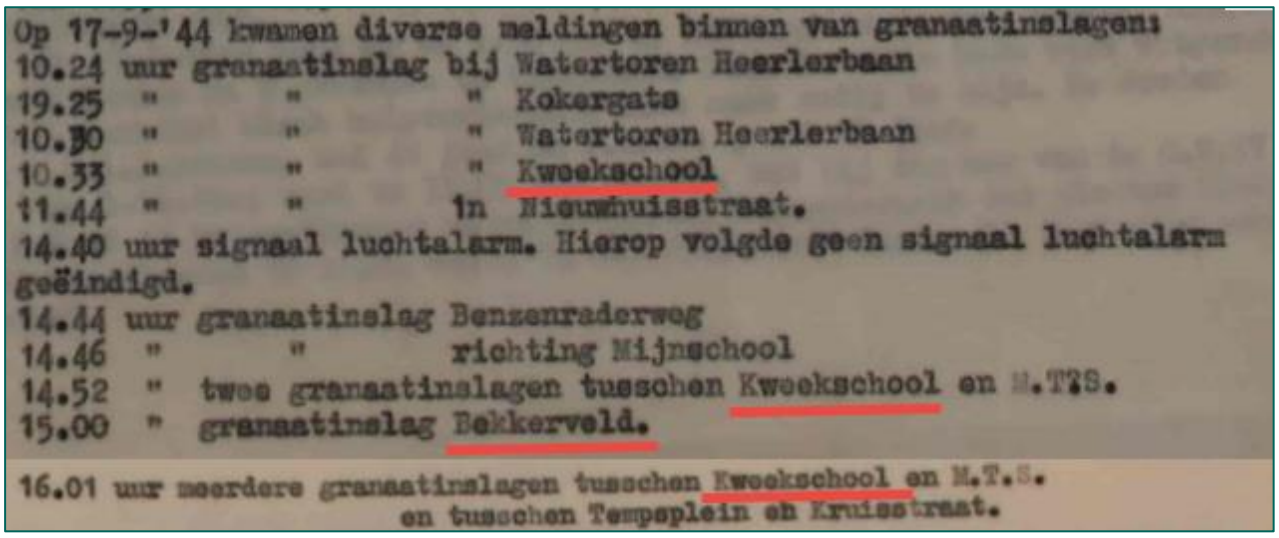

Figuur 12: Opmars geallieerde troepen tussen Heerlen en Heerlerheide (Bron ondergrond: Topotijdreis).

Uit bovenstaande analyse blijkt dat op diverse locaties gevechten en/of beschietingen hebben plaatsgevonden. Zo vond een vuurgevecht plaatst nabij Heerlerheide, waarbij Amerikaanse artilleriesteun werd gegeven. Duitse artillerie vuurde als reactie op het centrum van Heerlen. De exacte locatie van het vuurgevecht en de doelwitten van de Amerikaanse en Duitse artillerie is onbekend. Er is gepoogd om aan de hand van luchtfoto's van kort na de bevrijding te achterhalen waar granaten zijn neergekomen. Diverse luchtfoto's van 29 september 1944 en 7 oktober 1944 zijn hiertoe geanalyseerd. Op de luchtfoto's kunnen geen sporen van kraters of andere sporen die gerelateerd kunnen worden aan bevrijdingsgevechten worden waargenomen. Hierbij dient vermeld te worden dat de beschikbare luchtfoto's van kort na de bevrijding van grote hoogte zijn genomen. Dit bemoeilijkt de analyse.

Aanvullend is gebruik gemaakt van meldingen van granaatinslagen zoals vermeld in het gemeentearchief en naoorlogse munitieruimingen. Aan de hand van deze meldingen zijn geen locaties vastgesteld waar mogelijk grondgevechten hebben plaatsgevonden. Wel zijn aan de hand van deze bronnen enkele locaties aan te wijzen van neergekomen geschutmunitie. Er is gepoogd de locaties van neergekomen geschutmunitie te relateren aan in het bronmateriaal vermelde oorlogshandelingen. Te Bekkerveld is gebleken dat

Dit geldt voor de gevechten ter plaatse van het Bekkerveld. In de geraadpleegde literatuur staat vermeld dat op het Bekkerveld een beschieting met Amerikaanse artillerie heeft plaatsgevonden. De gevechten in Bekkerveld worden bevestigd door de diverse meldingen van ingeslagen granaten nabij de Kweekschool (gelegen aan het Bekkerveld 1) en op het Bekkerveld.

Op 17-9-'44 kwamen diverse meldingen binnen van granaatinslagen:
10.24 uur granaatinslag bij Watertoren Heerlerbaan
19.25 " " " Kokergats
10.30 " " " Watertoren Heerlerbaan
10.33 " " " Kweekschool
11.44 " " in Nieuwhuisstraat.
14.40 uur signaal luchtalarm. Hierop volgde geen signaal luchtalarm geëindigd.
14.44 uur granaatinslag Benzenraderweg
14.46 " " richting Mijnschool
14.52 " twee granaatinslagen tusschen Kweekschool en M.T.S.
15.00 " granaatinslag Bekkerveld.
16.01 uur meerdere granaatinslagen tusschen Kweekschool en M.T.S. en tusschen Tempoplein en Kruisstraat.

Figuur 13: meldingen van neergekomen bommen aan het Bekkerveld (Bron HCL: Toegang 070, Inv. 135).

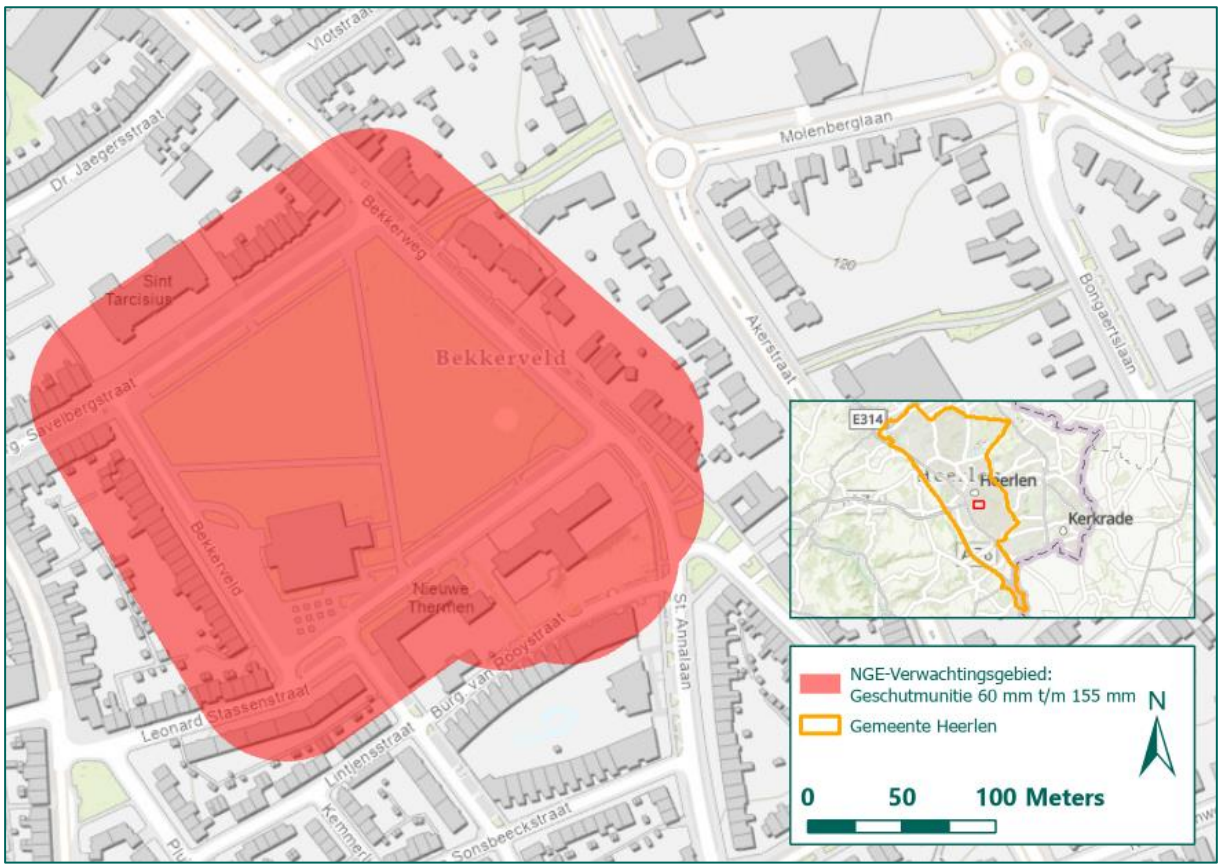
Verder is gebruik gemaakt van meldingen van geruimde geschutmunitie. Zoals vermeld zijn er in het overige bronmateriaal weinig specifieke locaties van plaatsgevonden grondgevechten of artilleriebeschietingen aangetroffen. Wel hebben er binnen de gemeente Heerlen naoorlogs diverse munitieruimgingen van geschutmunitie plaatsgevonden. Het merendeel van deze munitieruimingen kunnen derhalve niet worden gerelateerd aan specifieke oorlogshandelingen. Wel hebben enkele munitieruimingen binnen Benzenrade plaatsgevonden. In Benzenrade werden naoorlogs een Duitse granaat van 3,7 cm en 8 cm geruimd (respectievelijk MORA 19872486 en 19791622). Tevens werd hier een '65 mm' granaat (mogelijk Duitse *beutewaffen*[13], MORA 19822723) aangetroffen. Dit kan worden gerelateerd aan het *After Action Report* uit Figuur 10. Deze aanvullende informatie vormt een reden tot het afbakenen van een NGE-Verwachtingsgebied ter plaatse van Benzenrade.

Binnen het CS-VROO staan geen richtlijnen opgenomen voor het afbakenen van een NGE-Verwachtingsgebied naar aanleiding van artilleriebeschietingen. Binnen het CS-VROO wordt echter wel gesteld dat het 'aannemelijk [is] dat als gevolg van dergelijke beschietingen ontplofbare oorlogsresten [ofwel: niet gesprongen explosieven] zijn achtergebleven, omdat gemiddeld ca. 10% van alle verschoten munitie niet naar behoren functioneerde en als blindganger is achtergebleven.' Verder wordt gesteld dat NGE-Verwachtingsgebieden 'uitsluitend worden afgebakend op basis van luchtfoto's en of primaire historische bronnen met betrouwbare locatieverwijzing (war diaries, KTB's, schaderapporten, evt. MORA's)'. In de casus Bekkerveld zijn dermate veel aanwijzingen van het neerkomen van granaten (geschutmunitie), dat een NGE-Verwachtingsgebied wordt afgebakend.

Ter plaatse van Bekkerveld wordt een NGE-Verwachtingsgebied derhalve situationeel rondom het Bekkerveld en de school gelegen aan dit veld afgebakend. Van neergekomen granaten buiten dit gebied zijn geen specifieke meldingen aangetroffen. Er wordt derhalve gewerkt met een buffer van 50 meter rondom het Bekkerveld en de school, met deze buffer wordt eventuele onnauwkeurigheid in locatieaanduidingen en het ingezette geschut ondervangen.

In het onderstaande figuur is het NGE-Verwachtingsgebied naar aanleiding van de artilleriebeschietingen rond het Bekkerveld weergegeven. Binnen dit NGE-Verwachtingsgebied kan mogelijk NGE van geschutmunitie van de kalibers 60 mm t/m 155 mm[14] worden aangetroffen.

[13] Dit is buitgemaakte munitie van landen die Duitsland had bezet of waar ze me samenwerkte. De '65 mm' granaat betreft mogelijk een granaat van Italiaanse makelij.
[14] De onder- en bovengrens zijn bepaald aan de hand van de meest voorkomende kalibers Amerikaanse geschutmunitie.

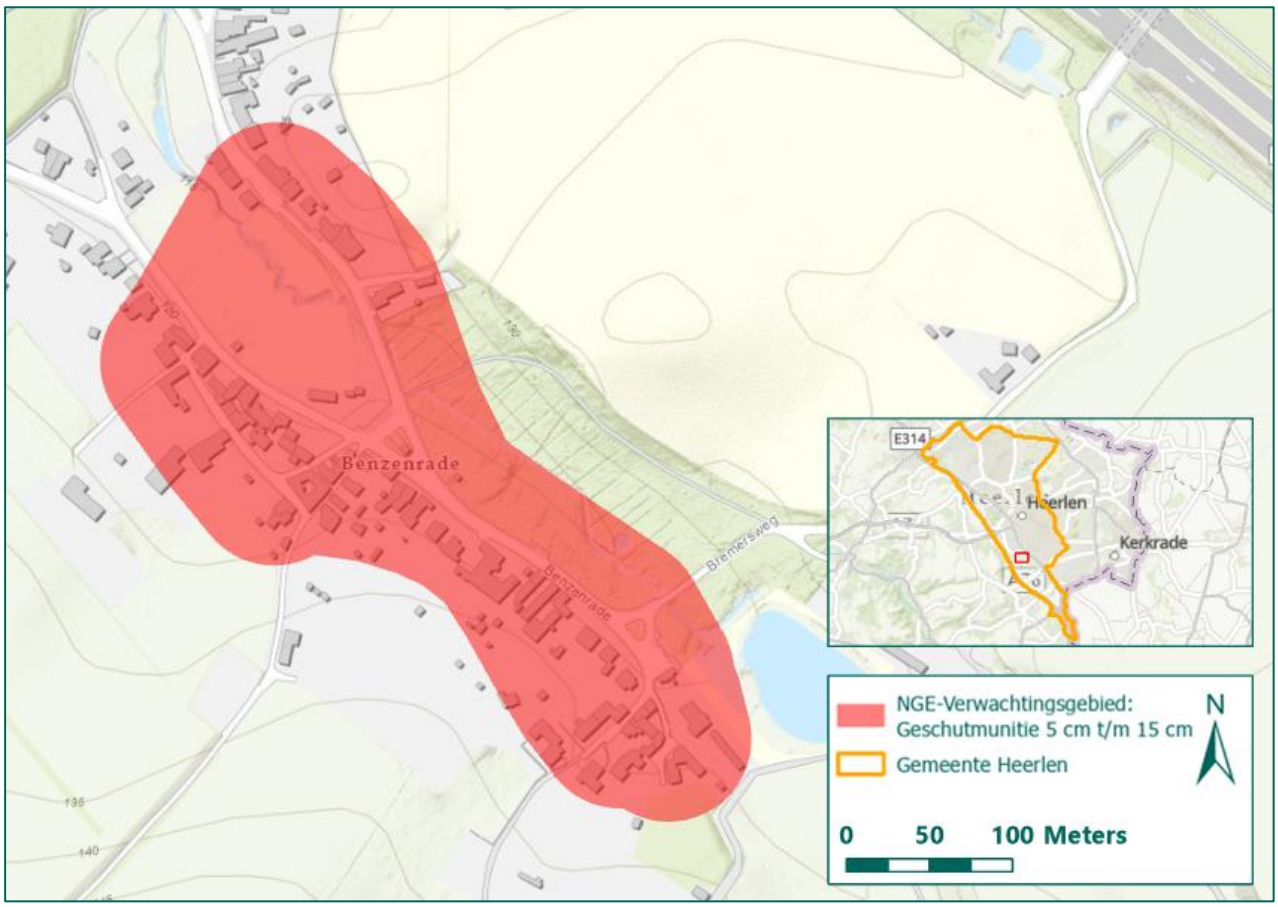

Figuur 14: NGE-Verwachtingsgebied naar aanleiding van de beschietingen op Bekkerveld (Bron ondergrond: ESRI).

Ter plaatse van Benzenrade wordt tevens een NGE-Verwachtingsgebied afgebakend. Ook dit gebied wordt situationeel bepaald: langs de weg gelegen tussen de verschillende munitieruimingen wordt een buffer van 50 meter geprojecteerd. Met deze buffer wordt eventuele onnauwkeurigheid in locatieaanduidingen en het ingezette geschut ondervangen.

In het onderstaande figuur is het NGE-Verwachtingsgebied naar aanleiding van de artilleriebeschietingen te Benzenrade weergegeven. Binnen dit NGE-Verwachtingsgebied kan mogelijk NGE van geschutmunitie van de kalibers 5 cm t /m 15 cm[15] worden aangetroffen.

[15] De onder- en bovengrens zijn bepaald aan de hand van de meest voorkomende kalibers Duitse geschutmunitie.

Figuur 15: NGE-Verwachtingsgebied naar aanleiding van de beschietingen op Benzenrade (Bron ondergrond: ESRI).

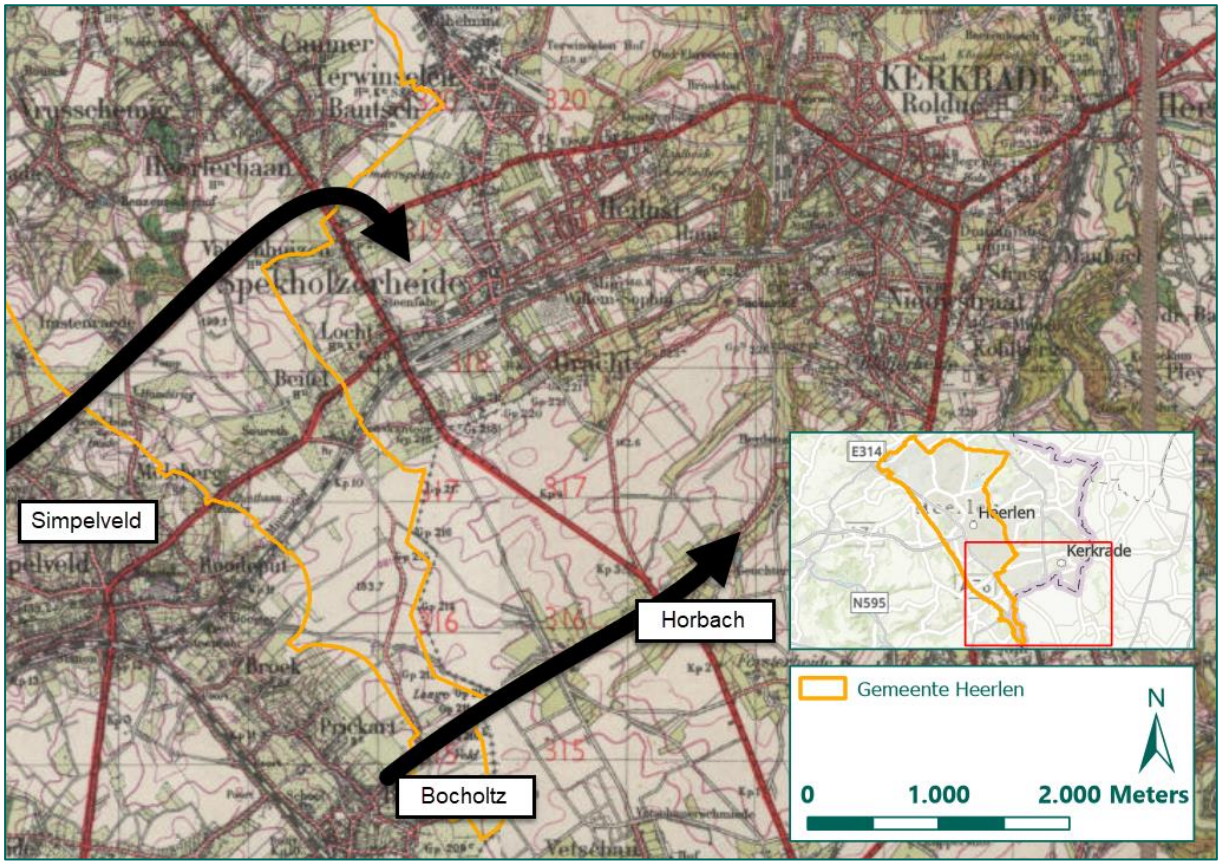
Zoals vermeld zijn er in het overige bronmateriaal geen specifieke locaties van plaatsgevonden grondgevechten of artilleriebeschietingen aangetroffen. De enkele munitieruimingen en/of meldingen van neergekomen geschutmunitie kunnen derhalve niet worden gerelateerd aan specifieke oorlogshandelingen. Het valt niet te stellen of de meldingen van geruimde en/of neergekomen geschutmunitie incidenteel zijn, of zijn te relateren aan (grootschalige) artilleriebeschietingen. Om deze reden wordt niet overgegaan tot het afbakenen van een NGE-Verwachtingsgebied naar aanleiding van deze meldingen.

Conclusie

Naar aanleiding van de artilleriebeschietingen die hebben plaatsgevonden ter plaatse van het Bekkerveld en Benzenrade wordt een NGE-Verwachtingsgebied afgebakend. Naar aanleiding van overige beschietingen in de omgeving van Heerlen en Heerlerheide kunnen geen NGE-Verwachtingsgebieden worden afgebakend. Er zijn geen specifieke locaties bekend waar (grootschalige) artilleriebeschietingen hebben plaatsgevonden.

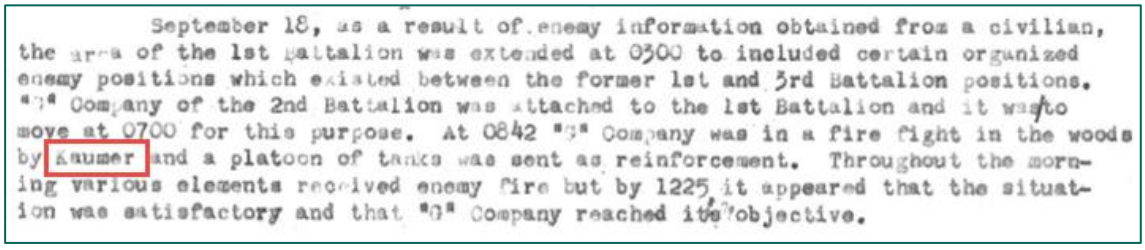
5.1.4 30e Infanterie Divisie: Opmars richting Speckholzerheide

In het zuiden van de gemeente Heerlen trokken eenheden van de 30e Infanterie Divisie op. Langs twee routes werd richting Kerkrade opgetrokken. In het onderstaande figuur zijn deze opmarsroutes weergegeven

Figuur 16: Opmars geallieerde troepen door het zuiden van de gemeente Heerlen (Bron ondergrond: Topotijdreis).

Tijdens de opmars door het zuiden van de gemeente Heerlen werden de restanten van Duitse troepen alhier uit elkaar gedreven. Ze trokken zich terug in de richting van Kerkrade, Eijgelshoven, Nieuwenhagen en Brunssum. Enkele troepen bleven achter om de geallieerde opmars te vertragen. In het bronmateriaal wordt gesproken van enkele confrontaties tussen geallieerde troepen en de Duitse achterhoede. De exacte locaties van deze gevechten kunnen echter niet worden achterhaald. Hiervoor zijn de locatieaanduidingen van deze gevechten niet specifiek genoeg. Zo staat, bijvoorbeeld enkel vermeld dat in de bossen de 'Kaumer' een vuurgevecht was ontstaan. Het zenden van versterking in de vorm van infanteristen en tanks was noodzakelijk om de Duitse weerstand te breken.

September 18, as a result of enemy information obtained from a civilian, the area of the 1st Battalion was extended at 0300 to included certain organized enemy positions which existed between the former 1st and 3rd Battalion positions. "G" Company of the 2nd Battalion was attached to the 1st Battalion and it was to move at 0700 for this purpose. At 0842 "G" Company was in a fire fight in the woods by Kaumer and a platoon of tanks was sent as reinforcement. Throughout the morning various elements received enemy fire but by 1225 it appeared that the situation was satisfactory and that "G" Company reached its objective.

Figuur 17: Uitsnede uit de *After Action Reports* van de 30e Infanterie Divisie, d.d. 18 september 1944 (Bron: https://www.oldhickory30th.com)

Om de locaties van gevechten vast te stellen is naast geschreven (primair) bronmateriaal ook gebruik gemaakt van luchtfoto's. Via verschillende luchtfoto's is gepoogd luchtfoto's te verkrijgen van kort na de bevrijdingsgevechten van Heerlen. Derhalve zijn luchtfoto's van 7 oktober 1944 geraadpleegd. Op deze luchtfoto zijn wolken waarneembaar, dit leidt tot overbelichting van de foto en tot het ontnemen van zicht op de locaties waar de wolken waarneembaar zijn. Waar mogelijk is luchtfoto-analyse uitgevoerd. Binnen het zuidelijk deel van de gemeente Heerlen zijn geen duidelijke sporen van oorlogshandelingen waarneembaar.

Aanvullend is gebruik gemaakt van meldingen van neergekomen en/of geruimde geschutmunitie. Hierbij zijn enkel meldingen aangetroffen van niet verschoten Amerikaanse granaten van 105 mm (MORA 19883046 en 20121886). Deze ruimingen zijn niet te relateren aan plaatsgevonden oorlogshandelingen.

Conclusie

Naar aanleiding van bevrijdingsgevechten in september 1944 in het zuiden van de gemeente Heerlen kunnen geen NGE-Verwachtingsgebieden worden afgebakend. In het bronmateriaal worden geen specifieke locaties vermeld waarbinnen beschietingen en/of grondgevechten hebben plaatsgevonden. De enkele munitieruimingen in het zuiden van Heerlen vormen niet genoeg reden voor het afbakenen van een NGE-Verwachtingsgebied.

5.1.5 Gemeente Heerlen na de bevrijding

Nadat gemeente Heerlen was bevrijd vonden er gedurende enkele dagen nog beschietingen met Duitse artillerie plaats. In het geraadpleegde bronmateriaal staat vermeld dat op zowel Heerlen als Heerlerheide granaten werden verschoten nadat deze plaatsen reeds onder geallieerde controle waren. Over Heerlerheide staat het volgende vermeld: 'Granaten regenden neer op Heerlerheide en ook op het centrum van Heerlen, drie kilometer ten zuidoosten. Tijdens deze beschieting werd weinig tactisch voordeel gehaald. Het grootste effect was de paniek onder de burgerbevolking.'

Zoals al vermeld werd ook Heerlen getroffen. Over Heerlen staat de volgende situatie omschreven in het geraadpleegde bronmateriaal: 'Vlak bij het station van Heerlen rende [een inwoonster van Heerlen] bij de eerste tonen van het luchtalarm naar buiten. Haar vier dagen geleden zes geworden zoontje speelde vóór het ouderlijk huis op de Eymaelstraat en moeder wilde hem naar binnen halen. Een granaat ontplofte en beiden waren op slag dood.'

Ondanks deze twee meldingen, blijft het bronmateriaal te vaag over de exacte locatie van de beschietingen en/of de intensiteit van de beschietingen. Naoorlogse munitieruimingen helpen niet bij het verduidelijken van dit vraagstuk. Het is derhalve niet mogelijk om specifieke NGE-Verwachtingsgebied af te bakenen naar aanleiding van deze meldingen.

Conclusie

Naar aanleiding van Duitse beschietingen op bevrijde delen van de gemeente Heerlen kan geen NGE-Verwachtingsgebied worden afgebakend. Het is onduidelijk waar deze beschietingen exact plaatsvonden.

5.2 HANDGRANATEN OP CIVIELE DOELEN, 17 SEPTEMBER 1944

Zoals in paragraaf 5.1.3 staat geduid vond er op 17 september 1944 een Duitse aanval plaats op civiele doelen in Heerlen. Het is onduidelijk of dit represaille acties waren, of dat moedwillig militair interessante doelen werden uitgeschakeld. Dit laatste is onwaarschijnlijk, omdat Duitse troepen zich tevens bezig hielden met het vernietigen van het Royal Theater. Bekend is echter dat op 17 september 1944 een groep Duitse soldaten met voertuigen optrokken in de richting van het Station. Volgens ooggetuigen wierpen Duitse troepen handgranaten op het stationsgebouw en door de ruiten van het theater. Het stationsgebouw vliegt hierbij in brand. De brand kon niet worden geblust, omdat de Duitse militairen de brandweer moedwillig tegen hield.

Figuur 18: De Heerlense brandweer aan het werk bij het blussen van het station Heerlen, 17 september 1944 (Bron Literatuur: ZIJ 117).

Bij deze buitengewone aanval op het station door lichtbewapende Duitse soldaten is gebruik gemaakt van handgranaten. Welk type hierbij is ingezet valt niet te achterhalen. Hoewel de kans bestaat dat een deel van de geworpen handgranaten niet tot uitwerking is gekomen, wordt het als onwaarschijnlijk beschouwd dat tot de dag van vandaag handgranaten binnen of nabij het stationsgebouw en het theater zijn achtergebleven. Deze granaten kunnen na het werpen niet zijn ingedrongen in de fundering van de genoemde gebouwen of de verharding eromheen. Mochten granaten niet gesprongen zijn achtergebleven, dan zouden deze granaten in de laatste 79 jaar zijn opgevallen en geruimd. Om deze reden wordt geen NGE-Verwachtingsgebied afgebakend.

Conclusie

Naar aanleiding van de inzet van handgranaten op het stationsgebouw en het Royal Theater wordt geen NGE-Verwachtingsgebied afgebakend. Het wordt als onwaarschijnlijk gezien dat naar aanleiding van deze oorlogshandeling NGE is achtergebleven.

6 BOMBARDEMENTEN 1940-1943

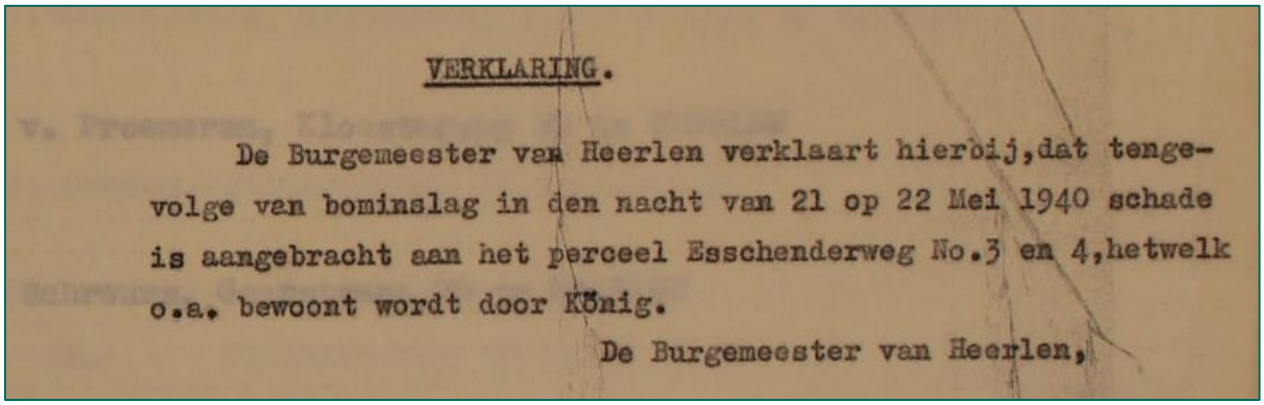
In de Tweede Wereldoorlog werd de luchtmacht voor zowel de Duitse als geallieerde legerleiding essentieel. De Duitse luchtmacht vervulde binnen Nederland een dubbele rol: het uitschakelen van strategische doelwitten en het afdwingen van overgave. Zo was het bombardement van Rotterdam vooral een middel om de Nederlandse overheid tot capitulatie te dwingen.

Al tijdens de Duitse inval begon de Britse Royal Air Force (RAF) met de luchtoorlog tegen Duitsland. Bommenwerpers werden 's nachts uitgestuurd voor kleinschalige bombardementen op doelen van militair belang. Deze bommenwerpers verdwaalden met grote regelmaat, waardoor vergissingsbombardementen eerder regel dan uitzondering waren. De grote verliezen dwongen de Britten tot een andere tactiek. Vanaf 1942 werden bombardementen uitsluitend uitgevoerd door grote groepen bommenwerpers, die met tientallen tot honderden vliegtuigen één doel aanvielen. Vanaf 1942 verschenen daarnaast Amerikaanse bommenwerpers boven Nederland.

Uit de inventarisatie van het bronnenmateriaal is gebleken dat verschillende bombardementen hebben plaatsgevonden binnen de gemeente Heerlen. De bombardementen die in hoofdstuk 3 als relevant zijn aangemerkt, worden in dit hoofdstuk nader geanalyseerd. Op basis van deze analyse is vastgesteld of sprake is van een (horizontaal) NGE-Verwachtingsgebied. Wanneer uit het bronmateriaal onvoldoende duidelijk is waar het bombardement heeft plaatsgevonden kan geen analyse worden uitgevoerd.

6.1 22 MEI 1940

Uit de literatuur (zie bijlage 2) is gebleken dat melding wordt gemaakt van een bombardement op Heerlen op 22 mei 1940. Archiefstukken uit het Historisch Centrum Limburg (HCL, zie bijlage 2) bieden aanvullende informatie aangaande deze melding. In het HCL zijn diverse archiefstukken aangetroffen waarin schade wordt gemeld als gevolg van het neerkomen van bommen in de nacht van 21 op 22 mei 1940. Uit de vele schademeldingen blijkt dat er vooral materiële schade is ontstaan als gevolg van rondvliegende bomscherven en luchtdruk. Bekend is dat de schade is gemeld aan de percelen Esschenderweg 3, 4 en 12, Kloosterweg 30 en Sittarderweg 31, allen gelegen in Heerlen. Uiteindelijk werden verschillende meldingen gedaan van schade aan woningen in de Sittarderweg, Huskensweg, Kloosterweg, Parallelweg, Esschenderweg, Geerstraat, Grasbroekerweg, Kempkensweg en Beitel.

VERKLARING.

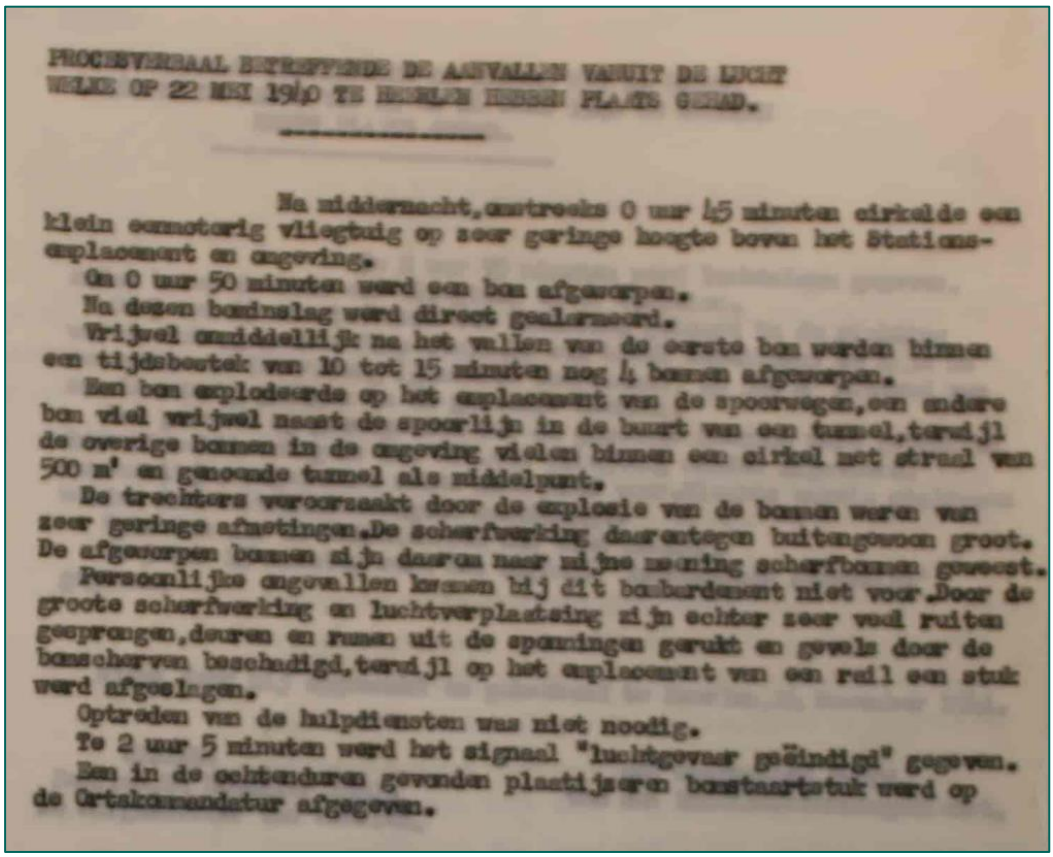
De Burgemeester van Heerlen verklaart hierbij,dat tengevolge van bominslag in den nacht van 21 op 22 Mei 1940 schade is aangebracht aan het perceel Esschenderweg No.3 en 4,hetwelk o.a. bewoont wordt door König.

De Burgemeester van Heerlen,

Figuur 19: Melding van schade aan de Esschenderweg 3 en 4 door bominslag in de nacht van 21 op 22 mei 1940. (Bron: HCL, Toegang 016, Inv. 1053-Z).

In de documenten van de Luchtbeschermingsdienst van Heerlen is een proces-verbaal beschikbaar waarin het bombardement wordt beschreven. Uit deze rapportage blijkt dat rond 0.45 uur op 22 mei 1940 een eenmotorig vliegtuig op zeer geringe hoogte boven het Stationsemplacement vloog en daar om 0.50 uur zijn bommenlast afwierp. In totaal zouden binnen 10 à 15 minuten vijf bommen worden afgeworpen door het toestel. Eén bom detoneerde op het emplacement, één viel naast het spoor in de buurt van een tunnel en de overige drie bommen vielen binnen een cirkel van 500 meter met de genoemde tunnel als

middelpunt. De ontstane kraters waren van geringe omvang volgens het rapport, maar de scherfwerking en luchtdruk was groot waardoor in de omgeving veel schade werd veroorzaakt. Dit komt overeen met de schademeldingen. Er wordt in de archiefstukken nog verwezen naar een schets van de situatie, maar deze was niet opgenomen in de geraadpleegde inventarisnummers.

PROCESVERBAAL BETREFFENDE DE AANVALLEN VANUIT DE LUCHT
WELKE OP 22 MEI 1940 TE HEERLEN HEBBEN PLAATS GEHAD.

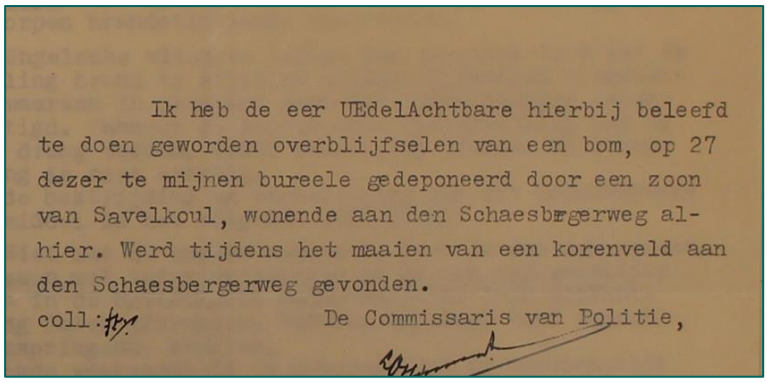
Na middernacht, omtrreks 0 uur 45 minuten cirkelde een klein eenmotorig vliegtuig op zeer geringe hoogte boven het Stations-emplacement en omgeving.
Om 0 uur 50 minuten werd een bom afgeworpen.
Na deze bomslag werd direct gealarmeerd.
Vrijwel onmiddellijk na het vallen van de eerste bom werden binnen een tijdsbestek van 10 tot 15 minuten nog 4 bommen afgeworpen.
Een bom explodeerde op het emplacement van de spoorwegen, een andere bom viel vrijwel naast de spoorlijn in de buurt van een tunnel, terwijl de overige bommen in de omgeving vielen binnen een cirkel met straal van 500 m' en genoemde tunnel als middelpunt.
De trechters veroorzaakt door de explosie van de bommen waren van zeer geringe afmetingen. De scherfwerking daarentegen buitengewoon groot. De afgeworpen bommen zijn daarom naar mijne mening scherfbommen geweest.
Persoonlijke ongevallen kwamen bij dit bombardement niet voor. Door de groote scherfwerking en luchtverplaatsing zijn echter zeer veel ruiten gesprongen, deuren en ramen uit de spanningen gerukt en gevels door de bomscherven beschadigd, terwijl op het emplacement van een rail een stuk werd afgeslagen.
Optreden van de hulpdiensten was niet noodig.
Te 2 uur 5 minuten werd het signaal "luchtgevaar geëindigd" gegeven.
Een in de echtenduren gevonden plastijzeren bomstaartstuk werd op de Ortskommandatur afgegeven.

Figuur 20: Proces-verbaal van het bombardement op 22 mei 1940, opgetekend door de Luchtbeschermingsdienst van Heerlen. (HCL, Toegang 070, Inv. 134).

In de *Operation Record Books* (ORB's, zie bijlage 5) van de Britse luchtmacht is gezocht naar aanvullende informatie omtrent dit bombardement. In de nacht van 21 op 22 mei 1940 waren verschillende toestellen actief boven het Ruhrgebied en de omgeving van Heerlen, waarbij diverse bombardementen zijn uitgevoerd met verschillende bommenlasten. Geen van de piloten heeft echter een bombardement gemeld op Heerlen op het genoemde tijdstip. In de nacht van 21 op 22 mei 1940 zijn bommenwerpers ingezet van de types Wellington, Whitley en Hampden. Geen van deze types betreft een eenmotorig toestel, allen waren uitgerust met twee motoren. De Hampden bommenwerpers hebben ieder 6 x 250 lb. brisantbommen afgeworpen, de toestellen van andere types wierpen een nog grotere bommenlast af volgens de rapportages van de piloten. Om deze reden dient geconcludeerd te worden dat bij het bombardement in de nacht van 21 op 22 mei 1940 waarschijnlijk minimaal zes brisantbommen zijn neergekomen. Op basis van het archiefmateriaal mist derhalve in ieder geval nog één brisantbom, die mogelijk als blindganger is ingeslagen en onopgemerkt is achtergebleven.

Om de exacte locaties te achterhalen waar de brisantbommen zijn neergekomen op 22 mei 1940 rond 0.50 uur is gezocht naar luchtfoto's die zo kort mogelijk na dit bombardement zijn gemaakt. Bij geen van de geraadpleegde luchtfoto-instanties (zie bijlage 8) is een luchtfoto beschikbaar gebleken van de omgeving van het stationsgebied van Heerlen kort na 22 mei 1940. Op basis van het beschikbare bronnenmateriaal is het derhalve niet bekend waar exact de vijf genoemde brisantbommen zijn ingeslagen.

In het rapport van ECG uit 2015 is een NGE-Verwachtingsgebied geprojecteerd van 500 meter rondom de spoortunnel, aangezien dit het gebied is waar volgens het rapport van de Luchtbeschermingsdienst de bommen zijn neergekomen. Conform de vigerende richtlijnen uit het CS-VROO en de SIVOON Richtlijn dient herleidbaar te zijn aan de hand van het beschikbare bronnenmateriaal waar exact de vliegtuigbommen zijn ingeslagen. Voor het bombardement op 22 mei 1940 geldt dat geen exacte inslaglocaties bekend zijn. Zo is het spoorwegemplacement, waar één brisantbom zou zijn neergekomen, maar gedeeltelijk binnen het 500 meter gebied rondom de spoortunnel gelegen. Verder is door REASeuro in 2023 een aanvullend archiefstuk geraadpleegd in het HCL waarin melding wordt gemaakt van een aangetroffen bom die niet gedetoneerd was op 27 juli 1940 aan de Schaesbergerweg. Aangezien er geen andere meldingen zijn van bombardementen nabij deze locatie vóór 27 juli 1940 is het meest aannemelijke scenario dat dit een blindganger betreft als gevolg van het bombardement op 22 mei 1940.

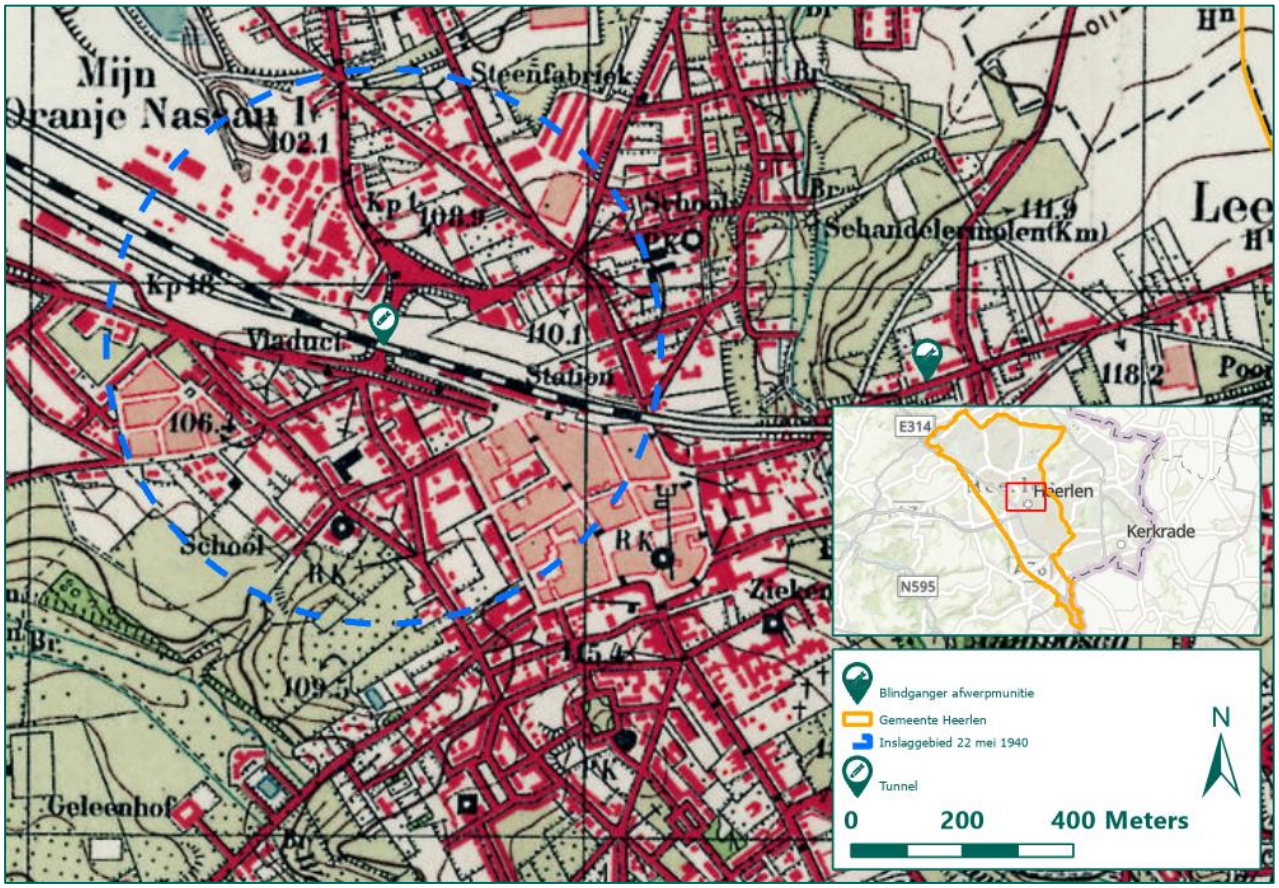

Ik heb de eer UEdelAchtbare hierbij beleefd te doen geworden overblijfselen van een bom, op 27 dezer te mijnen bureele gedeponeerd door een zoon van Savelkoul, wonende aan den Schaesbergerweg alhier. Werd tijdens het maaien van een korenveld aan den Schaesbergerweg gevonden.

coll:

De Commissaris van Politie,

Figuur 21: Melding aangetroffen blindganger. (Bron: HCL, Toegang 016, inv. 620-Z).

Figuur 22: Inslaggebied rondom de spoortunnel, geprojecteerd op de topografische kaart van 1943. (Bron ondergrond: topotijdreis.nl).

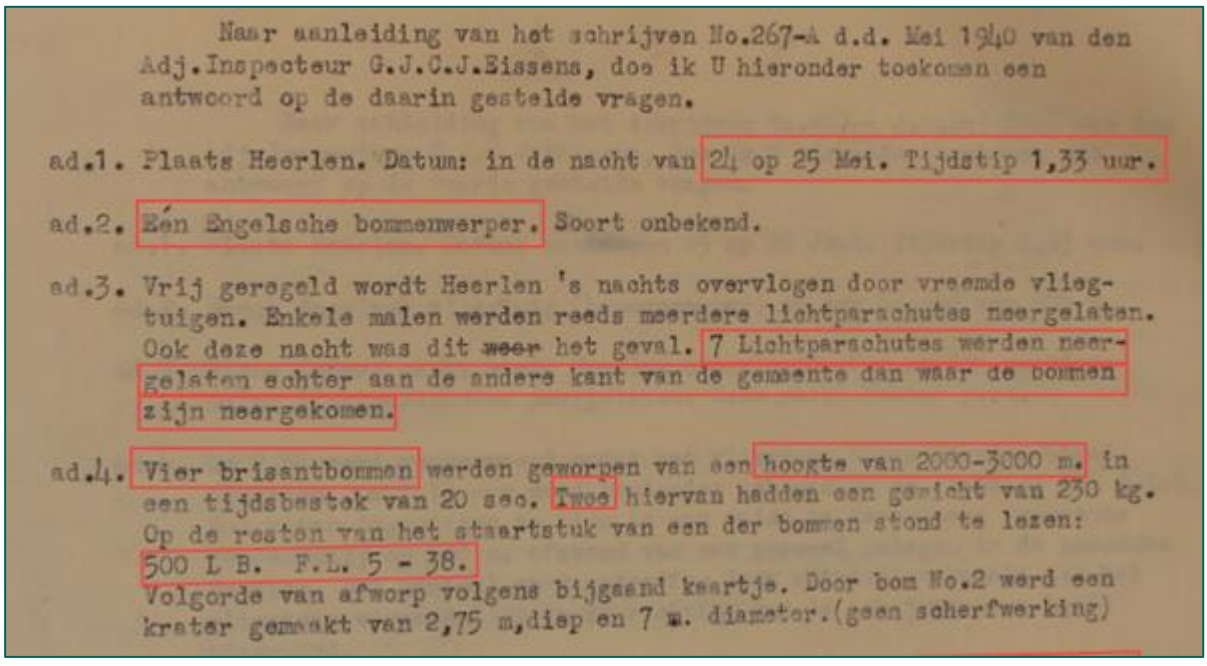
Tevens is een scenario mogelijk dat de mogelijke zesde afgeworpen brisantbom elders is afgeworpen, gezien het proces-verbaal van de Luchtbeschermingsdienst waarin beschreven staat dat het vliegtuig er 10 tot 15 minuten over deed om zijn bommenlast af te werpen. Conform de richtlijnen uit het CS-VROO en de SIVOON Richtlijn is het niet mogelijk om een specifiek NGE-Verwachtingsgebied af te bakenen naar aanleiding van het bombardement op 22 mei 1940. Mogelijk is een zesde bom reeds aangetroffen op 27 juli 1940 en zijn derhalve geen ontbrekende bommen meer aanwezig in de bodem. In een ander scenario, waarbij wel een mogelijke blindganger aanwezig zou zijn, is onduidelijk waar deze eventueel zou zijn achtergebleven. Om deze redenen wordt naar aanleiding van het bombardement op 22 mei 1940 geen NGE-verwachtingsgebied afgebakend.

Conclusie

Naar aanleiding van het bombardement op 22 mei 1940 is geen NGE-verwachtingsgebied afgebakend. Mogelijk is er geen sprake van een achtergebleven blindganger. Daarnaast kan niet worden bepaald waar een eventuele blindganger zich zou moeten bevinden.

6.2 24-25 MEI 1940

In het HCL (zie bijlage 3) is een document aangetroffen waarin een bombardement wordt gemeld in Heerlen in de nacht van 24 op 25 mei 1940 om 1.33 uur. Een Engelse bommenwerper zou een bommenlast van in totaal vier bommen hebben afgeworpen van een hoogte van 2.000 tot 3.000 meter in een tijdsbestek van 20 seconden. Volgens het rapport werden de restanten van het staartstuk van één van de bommen aangetroffen, waarop stond te lezen dat het ging om een 500 lb. brisantbom. Er wordt verwezen naar een kaartje met daarop de inslaglocaties, maar deze was niet in het inventarisnummer meer te vinden. Er wordt geen specifieke locaties omschreven waar de bommen zijn neergekomen in het document, behalve dat het vermoedelijke doelwit de spoorlijn zou zijn geweest. Daarnaast zou schade zijn ontstaan aan twee nabijgelegen woningen.

Naar aanleiding van het schrijven No.267-A d.d. Mei 1940 van den Adj.Inspecteur G.J.C.J.Sissens, doe ik U hieronder toekomen een antwoord op de daarin gestelde vragen.

ad.1. Plaats Heerlen. Datum: in de nacht van 24 op 25 Mei. Tijdstip 1,33 uur.

ad.2. Één Engelsche bommenwerper. Soort onbekend.

ad.3. Vrij geregeld wordt Heerlen 's nachts overvlogen door vreemde vliegtuigen. Enkele malen werden reeds meerdere lichtparachutes neergelaten. Ook deze nacht was dit ~~weer~~ het geval. 7 Lichtparachutes werden neergelaten achter aan de andere kant van de gemeente dan waar de bommen zijn neergekomen.

ad.4. Vier brisantbommen werden geworpen van een hoogte van 2000-3000 m. in een tijdsbestek van 20 sec. Twee hiervan hadden een gewicht van 230 kg. Op de resten van het staartstuk van een der bommen stond te lezen: 500 L B. F.L. 5 - 38. Volgorde van afworp volgens bijgaand kaartje. Door bom No.2 werd een krater gemaakt van 2,75 m,diep en 7 m. diameter.(geen scherfwerking)

Figuur 23: Uitsnede van de melding van een bombardement in de nacht van 24 op 25 mei 1940 in Heerlen. (Bron: HCL, Toegang 016, Inv. 339-Z).

In het overige geraadpleegde bronnenmateriaal is gezocht naar verdere informatie aangaande dit bombardement, bijvoorbeeld naar mogelijke schademeldingen van de eigenaren van de getroffen percelen. Deze zijn echter niet aangetroffen. Uit de ORB's van de Britse luchtmacht (zie bijlage 4) is gebleken dat er geen toestellen actief waren in de omgeving van Heerlen, er waren enkel verschillende toestellen

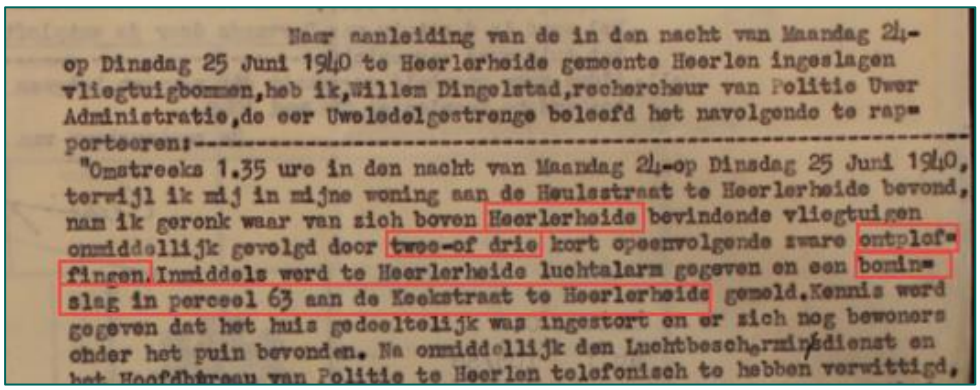
uitgevlogen voor doelwitten in België en Frankrijk. Gezien het summiere bronnenmateriaal dat beschikbaar is, is het niet mogelijk om te bepalen of NGE kunnen zijn achtergebleven als gevolg van dit bombardement en waar deze kunnen zijn achtergebleven. Het afbakenen van een specifiek NGE-Verwachtingsgebied is derhalve niet mogelijk. Mogelijk dat sprake is van een verkeerd opgeschreven datum aangezien de informatie lijkt op het bombardement dat in de nacht van 24 op 25 juni 1940 plaatsvond. Dit bombardement wordt in de volgende paragraaf nader geanalyseerd. Maar vanwege het ontbreken van een locatieaanduiding biedt deze meldingen ook voor het bombardement van 24 op 25 juni 1940 geen verduidelijking.

Conclusie

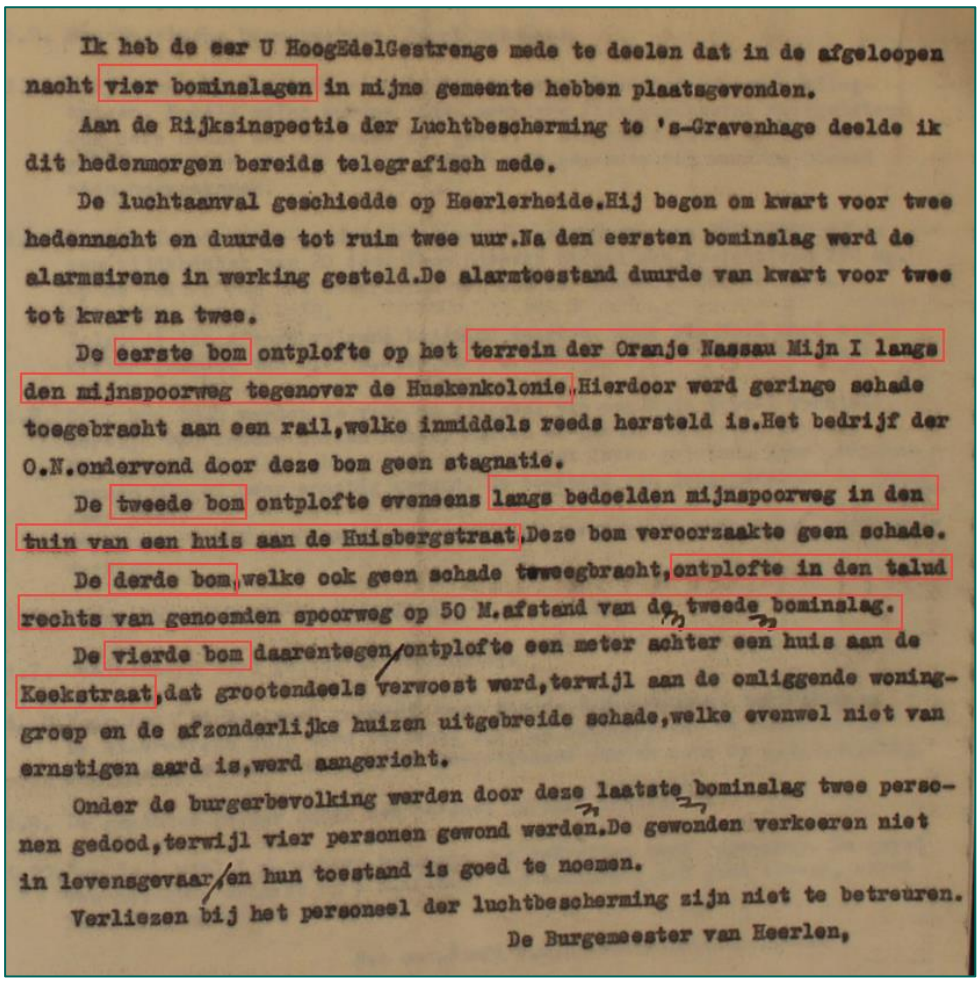
Naar aanleiding van het bombardement in de nacht van 24 op 25 mei 1940 kan geen NGE-verwachtingsgebied afgebakend, aangezien het bronnenmateriaal te summier is.

6.3 24-25 JUNI 1940

In het boek *Vliegveld Venlo. Met een kroniek van de luchtoorlog in Zuid-Nederland* (zie bijlage 2) staat beschreven dat in de nacht van 24 op 25 juni 1940 in het noordelijk deel van de stad Heerlen vier brisantbommen vielen. Volgens het boek werd door het bombardement een winkel en een woonhuis vernield in de Keekstraat, waarbij twee mensen het leven verloren. In het archiefmateriaal van de gemeente Heerlen (zie bijlage 3) is aanvullende informatie gevonden omtrent dit bombardement. Zo staat in Inventaris 339-Z van Toegang 016 uit het HCL beschreven dat omstreeks 1.35 uur boven de Heerlerheide vliegtuigen werden gehoord, waarna twee of drie zware ontploffingen volgden. In de Keekstraat bij perceel 63 werd een bominslag gemeld. In een navolgend rapport wordt gesproken over het neerkomen van vier brisantbommen, met melding van de locaties waar de bommen waren neergekomen, zie onderstaande uitsnedes.

Naar aanleiding van de in den nacht van Maandag 24-
op Dinsdag 25 Juni 1940 te Heerlerheide gemeente Heerlen ingeslagen
vliegtuigbommen, heb ik, Willem Dingelstad, rechercheur van Politie Uwer
Administratie, de eer Uweledelgestrenge beleefd het navolgende te rap-
porteeren:----------
"Omstreeks 1.35 ure in den nacht van Maandag 24-op Dinsdag 25 Juni 1940,
terwijl ik mij in mijne woning aan de Heulsstraat te Heerlerheide bevond,
nam ik geronk waar van zich boven Heerlerheide bevindende vliegtuigen
onmiddellijk gevolgd door twee-of drie kort opeenvolgende zware ontploff-
fingen. Inmiddels werd te Heerlerheide luchtalarm gegeven en een bomin-
slag in perceel 63 aan de Keekstraat te Heerlerheide gemeld. Kennis werd
gegeven dat het huis gedeeltelijk was ingestort en er zich nog bewoners
onder het puin bevonden. Na onmiddellijk den Luchtbeschermingsdienst en
het Hoofdbureau van Politie te Heerlen telefonisch te hebben verwittigd,

Ik heb de eer U HoogEdelGestrenge mede te deelen dat in de afgeloopen nacht vier bominslagen in mijne gemeente hebben plaatsgevonden.

Aan de Rijksinspectie der Luchtbescherming te 's-Gravenhage deelde ik dit hedenmorgen bereids telegrafisch mede.

De luchtaanval geschiedde op Heerlerheide. Hij begon om kwart voor twee hedennacht en duurde tot ruim twee uur. Na den eersten bominslag werd de alarmsirene in werking gesteld. De alarmtoestand duurde van kwart voor twee tot kwart na twee.

De eerste bom ontplofte op het terrein der Oranje Nassau Mijn I langs den mijnspoorweg tegenover de Huskenkolonie. Hierdoor werd geringe schade toegebracht aan een rail, welke inmiddels reeds hersteld is. Het bedrijf der O.N. ondervond door deze bom geen stagnatie.

De tweede bom ontplofte evenseens langs bedoelden mijnspoorweg in den tuin van een huis aan de Huisbergstraat. Deze bom veroorzaakte geen schade.

De derde bom, welke ook geen schade teweegbracht, ontplofte in den talud rechts van genoemden spoorweg op 50 M. afstand van de tweede bominslag.

De vierde bom daarentegen ontplofte een meter achter een huis aan de Keekstraat, dat grootendeels verwoest werd, terwijl aan de omliggende woninggroep en de afzonderlijke huizen uitgebreide schade, welke evenwel niet van ernstigen aard is, werd aangericht.

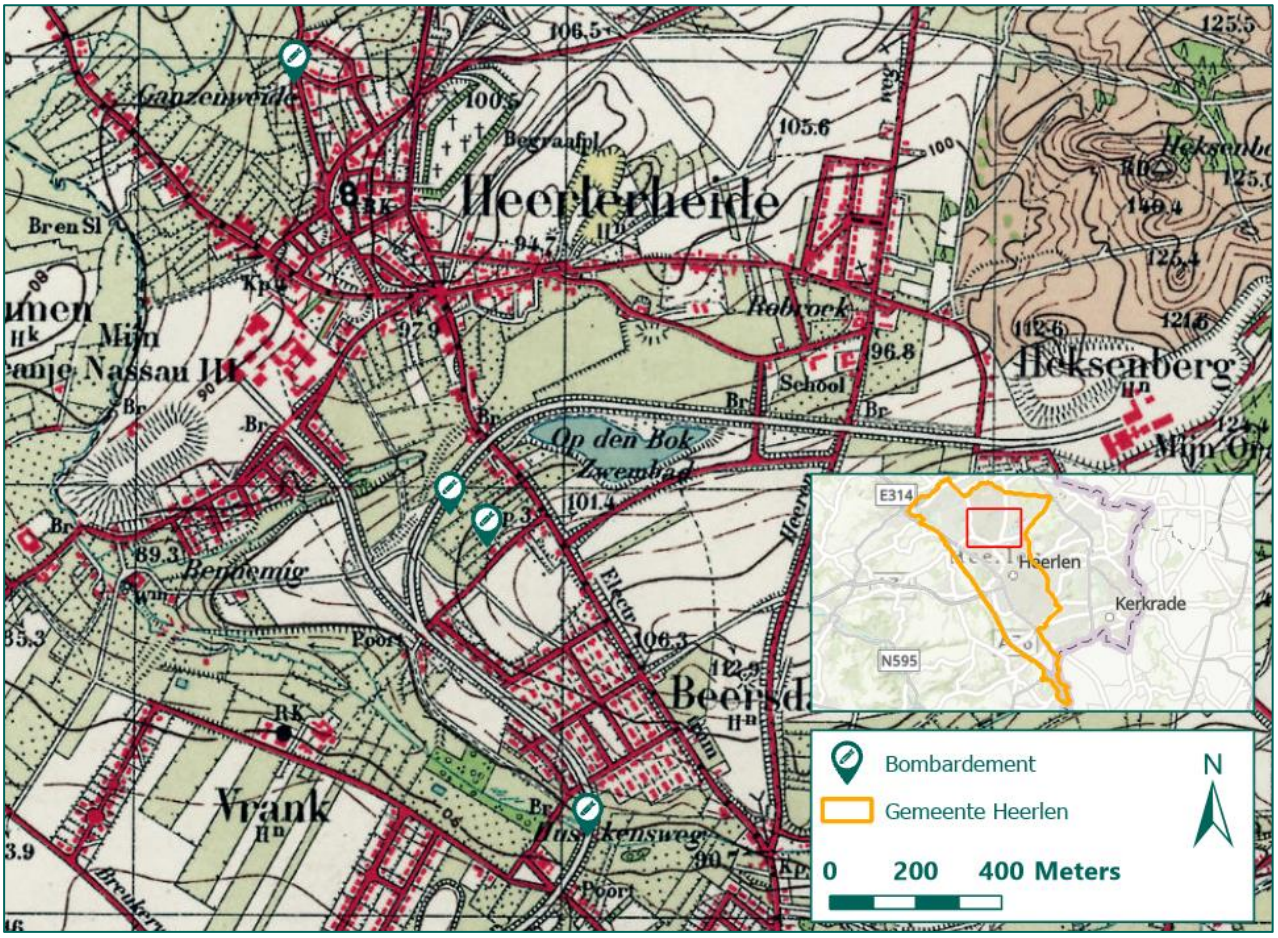
Onder de burgerbevolking werden door deze laatste bominslag twee personen gedood, terwijl vier personen gewond werden. De gewonden verkeeren niet in levensgevaar en hun toestand is goed te noemen.

Verliezen bij het personeel der luchtbescherming zijn niet te betreuren.

De Burgemeester van Heerlen,

Figuur 24: Uitsnedes van de meldingen van een bombardement in de nacht van 24 op 25 juni 1940 in Heerlen. (Bron: HCL, Toegang 016, Inv. 339-Z).

Uit de diverse archiefstukken kan worden opgemaakt dat in totaal vier brisantbommen gemeld zijn die zijn neergekomen, verspreid over een groot gebied, zie onderstaand figuur. Er is geen luchtfoto beschikbaar gebleken waarop eventuele schade of bomkraters kunnen worden waargenomen kort na het bombardement, omdat er geen luchtfoto beschikbaar is gebleken bij de geraadpleegde luchtfoto-instanties (zie bijlage 8).

Figuur 25: Locaties waar de vier inslagen zijn gemeld, indicatief geprojecteerd op de topografische kaart van 1943. (Bron ondergrond: topotijdreis.nl).

De ORB's van de Britse luchtmacht (zie bijlage 4) zijn bestudeerd om te achterhalen welk specifiek toestel zijn bommenlast heeft afgeworpen bij Heerlen in de nacht van 24 op 25 juni 1940. Uit de bombardementsgegevens blijkt dat diverse toestellen waren uitgevlogen om doelwitten in het Ruhrgebied te bombarderen, maar geen van de piloten van deze toestellen heeft gemeld dat een bombardement bij Heerlen is uitgevoerd. Daarnaast waren toestellen uitgevlogen van verschillende types met een verscheidenheid aan bommenlasten. Hierdoor is het niet mogelijk om exact te bepalen welke bommenwerper het bombardement heeft uitgevoerd en of eventuele blindgangers te verwachten zijn.

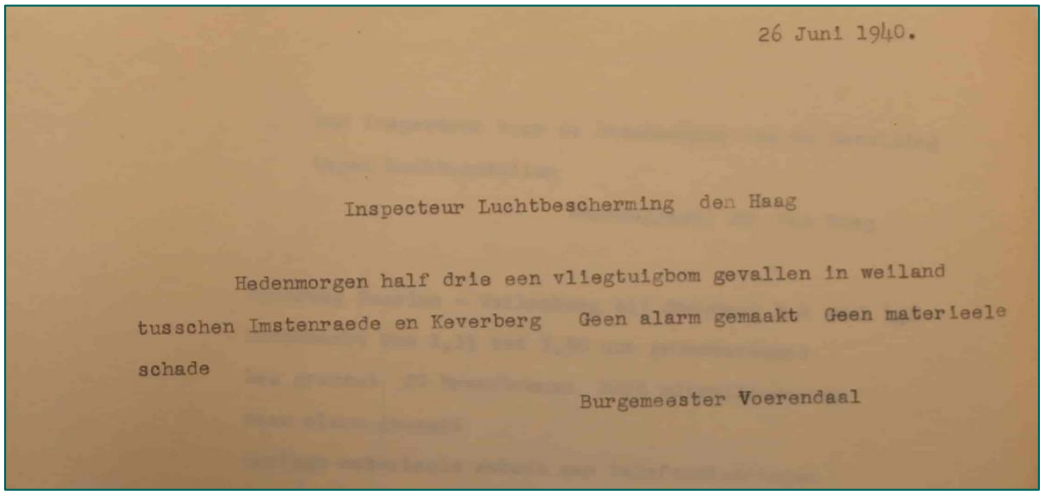
In het rapport van ECG uit 2015 is een NGE-Verwachtingsgebied afgebakend waarbij een lijn is getrokken tussen de uiterste inslaglocaties, maar daaromheen een gebied van 75 meter geprojecteerd. In voorliggende rapportage wordt echter afgeweken van deze conclusies. Zo kan in de eerste plaats niet worden bepaald of er überphaupt blindgangers te verwachten zijn naar aanleiding van het bombardement. Daarnaast zijn de bekende inslaglocaties slechts indicatief bekend en kunnen deze niet exact worden bepaald aan de hand van het beschikbare bronnenmateriaal. Conform de richtlijnen uit het CS-VROO en de SIVOON Richtlijn kan op basis van het beschikbare bronnenmateriaal geen specifiek NGE-Verwachtingsgebied worden afgebakend.

Conclusie

Naar aanleiding van het bombardement in de nacht van 24 op 25 juni 1940 kan geen NGE-verwachtingsgebied afgebakend, aangezien het bronnenmateriaal te summier is.

6.4 25-26 JUNI 1940

In verschillende archiefstukken uit het HCL (zie bijlage 3) wordt melding gemaakt van één neergekomen bom in een weide bij Keversberg in de nacht van 25 op 26 juni 1940 rond 2.30 à 3.00 uur. De bom zou door een groot type Britse bommenwerper zijn afgeworpen vanaf een hoogte van ongeveer 500 meter en de bom kwam neer binnen de voormalige gemeente Voerendaal. De bom kwam op 500 meter afstand van een perceel neer dat binnen de toenmalige gemeente Heerlen gelegen was. De woning werd wel getroffen door mitrailleurkogels vanuit het vliegtuig. Een specifieke locatie wordt in geen van de archiefstukken gegeven. De weide zou gelegen zijn tussen Imstenraede en Keverberg.

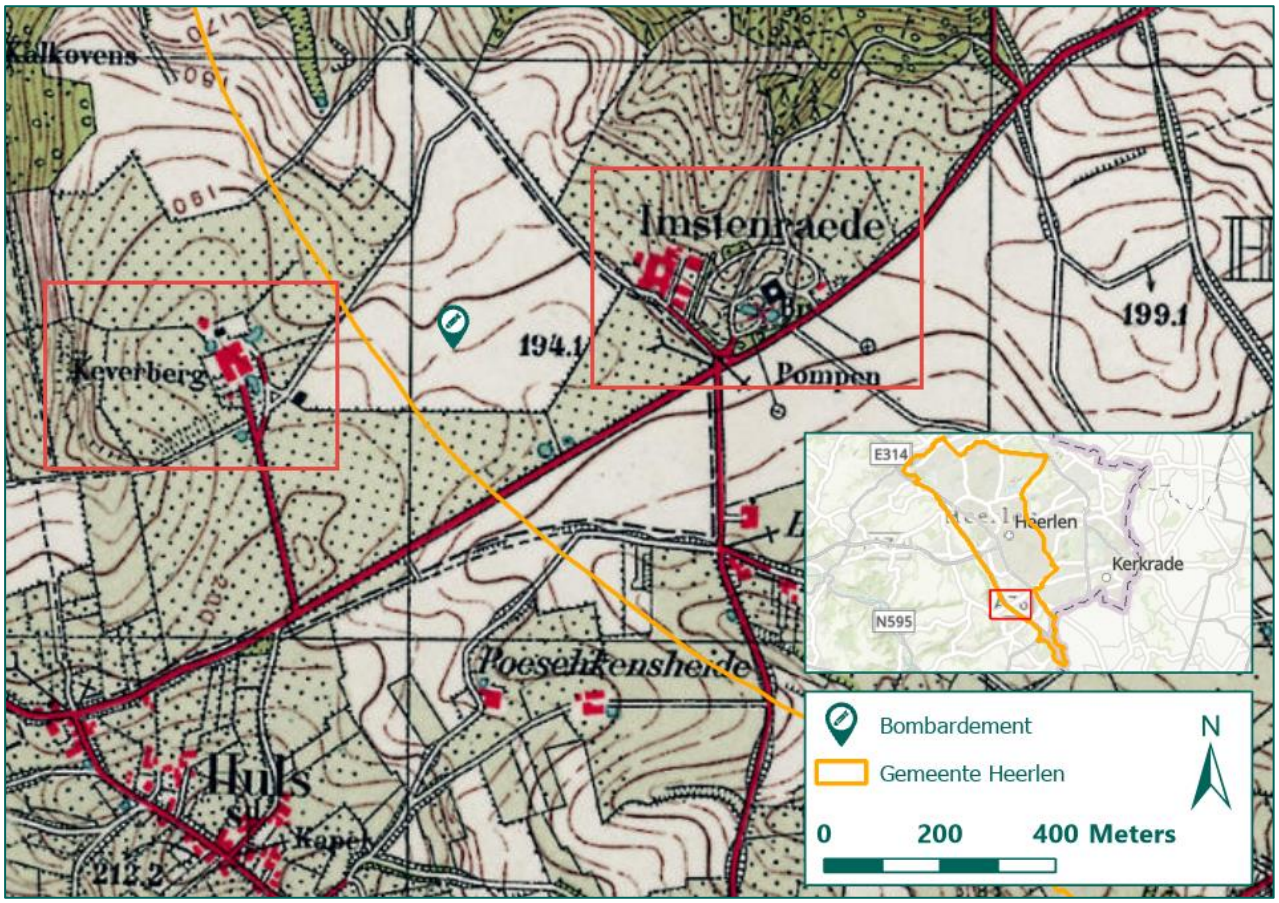
26 Juni 1940.

Inspecteur Luchtbescherming den Haag

Hedenmorgen half drie een vliegtuigbom gevallen in weiland tusschen Imstenraede en Keverberg Geen alarm gemaakt Geen materieele schade

Burgemeester Voerendaal

Figuur 26: Melding van de neergekomen vliegtuigbom. (Bron: HCL, Toegang 203, Inv. 583).

Figuur 27: Indicatieve locatie van de neergekomen vliegtuigbom. (Bron ondergrond: topotijdreis.nl).

In het overige geraadpleegde bronnenmateriaal is getracht nadere informatie te vinden over dit bombardement. Zowel in de ORB's van de Britse luchtmacht als bij diverse luchtfoto-instanties is geen aanvullende informatie zoals een melding van een bombardement of een relevante luchtfoto aangetroffen. Resumerend, de verschillende archiefstukken maken enkel melding van één neergekomen brisantbom, zonder daarbij een specifieke locatie te melden. Er zijn geen aanwijzingen aangetroffen dat meer brisantbommen zijn afgeworpen en als blindganger zijn achtergebleven. Om deze redenen wordt geen NGE-Verwachtingsgebied afgebakend.

Conclusie

Naar aanleiding van het bombardement in de nacht van 25 op 26 juni 1940 kan geen NGE-verwachtingsgebied afgebakend worden, aangezien het bronnenmateriaal te summier is.

6.5 27 NOVEMBER 1941

Op 27 november 1941 kwamen verspreid door de gemeente Heerlen op diverse locaties bommen neer, zo blijkt uit archiefstukken uit het gemeentearchief van Heerlen (zie bijlage 3). Het archief van het gemeentebestuur van Heerlen (HCL, Toegang 016) bevat vooral meldingen van particulieren van ontstane schade als gevolg van het bombardement. Bij deze meldingen staan niet vermeld wat voor type bommen zijn ingeslagen. Het betreft de volgende percelen:

- Keekstraat 59;
- Geitstraat 23/25;
- Wannerstraat 14, 16;
- Lokerstraat 16;
- Ganzeweide 34;
- Rennemig 19, 25, 27, 56;
- Eerste Oosterstraat 11;
- Tweede Oosterstraat 12, 16;
- Huisbergstraat 17;
- Eenemigerveld;
- Heesbergstraat 66;
- Kookerstraat 5, 5B, 7, 13, 42, 46, 48, 66, 100;
- Keorweg 2, 4, 4A, 6, 8, 10;
- Kaldebornweg 66, 68, 71, 78, 84, 90, 92, 97, 107, 118, 120, 122, 124, 125, 126, 127, 129, 143/145, 147, 149;
- Onderste Caumer 7, 9, 10, 13, 15;
- Dr. Schaepmanstraat 29.

De Luchtbeschermingsdienst van Heerlen heeft een uitgebreid verslag geschreven van het bombardement en de zoektocht naar eventuele schadelocaties en blindgangers na afloop (HCL, Toegang 070, Inv. 134). Uit dit verslag blijkt dat er een bombardement was uitgevoerd met zowel brandbommen als brisantbommen rond 19.50 uur op 27 november 1941, die op diverse locaties waren ingeslagen. De locaties waar brandbommen (4 lb. staafbrandbommen) zijn ingeslagen worden verder behandeld in hoofdstuk 9. De locaties waar melding van gemaakt is dat er brisantbommen zijn ingeslagen lagen bij de Kaldebornweg. Hier was één brisantbom op het wegdek terecht gekomen en volgens de rapporteur van de Luchtbeschermingsdienst was de bom gedetoneerd, aangezien het wegdek beschadigd was. Daarnaast waren achter in de tuin van perceel Kaldebornweg 124 drie kraters ontdekt, twee kleine en één grote, die door de Luchtbeschermingsdienst werden geïnterpreteerd als bomkraters van gedetoneerde brisantbommen.

Verder rapporteerde de Luchtbeschermingsdienst dat in een vrij veld ten zuiden van de woninggroep Rennemig te Heerlerheide zes brisantbommen waren neergekomen. Er waren aldaar vier grote en twee kleine kraters gevonden, waarbij de Luchtbeschermingsdienst concludeerde dat de bommen tot detonatie waren gekomen. Aangezien de gemeentepolitie en marechaussee het terrein bewaakten kon geen nader

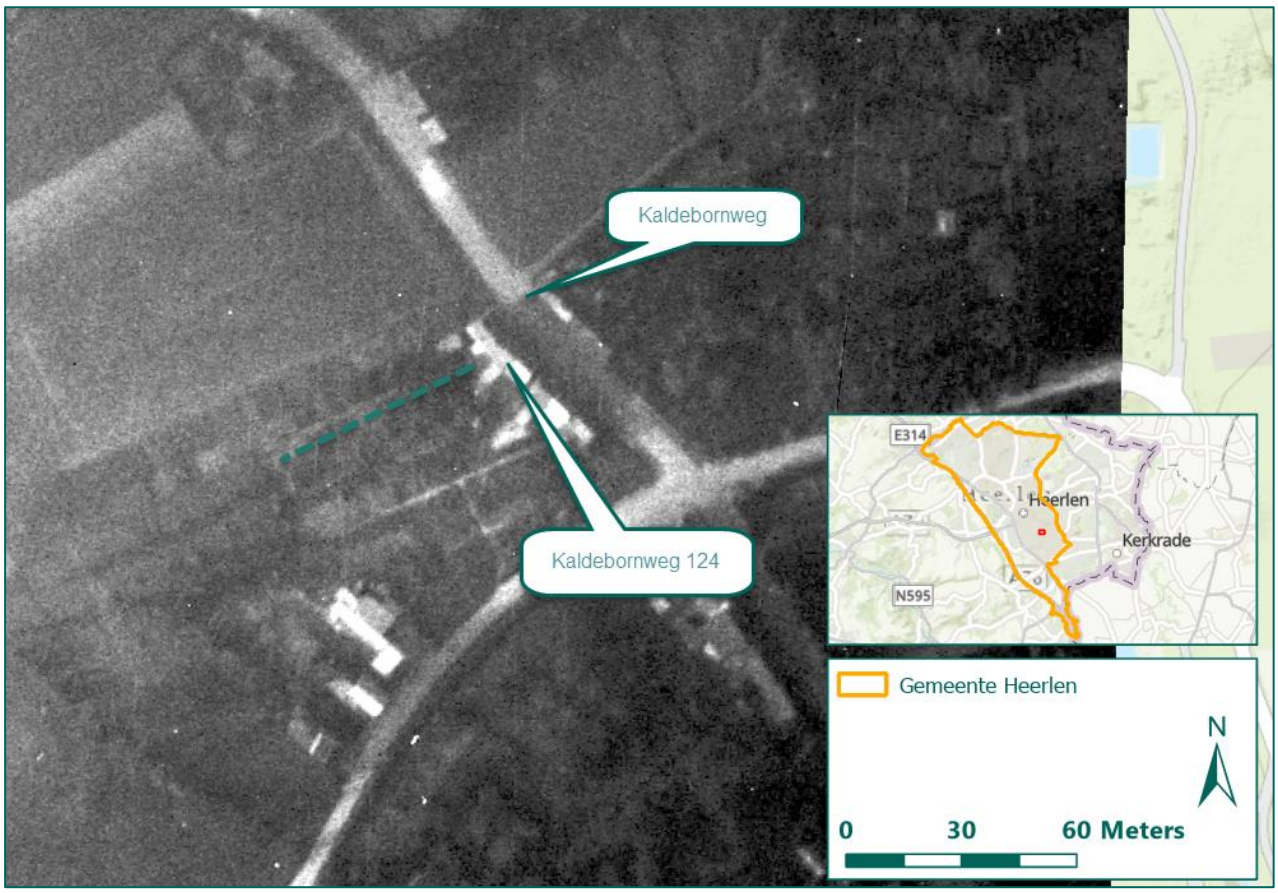
onderzoek worden ingesteld of alle bommen waren gedetoneerd. Later, op 11 december 1941, is het terrein afgezocht door Duitse militairen die concludeerden dat alle brisantbommen ontploft waren.

Figuur 28: Locatie van de neergekomen bommen bij Kalderbornweg 124 in het zuidoosten, de locatie bij woninggroep Rennemig is indicatief weergegeven in het noordwesten. (Bron ondergrond: topotijdreis.nl).

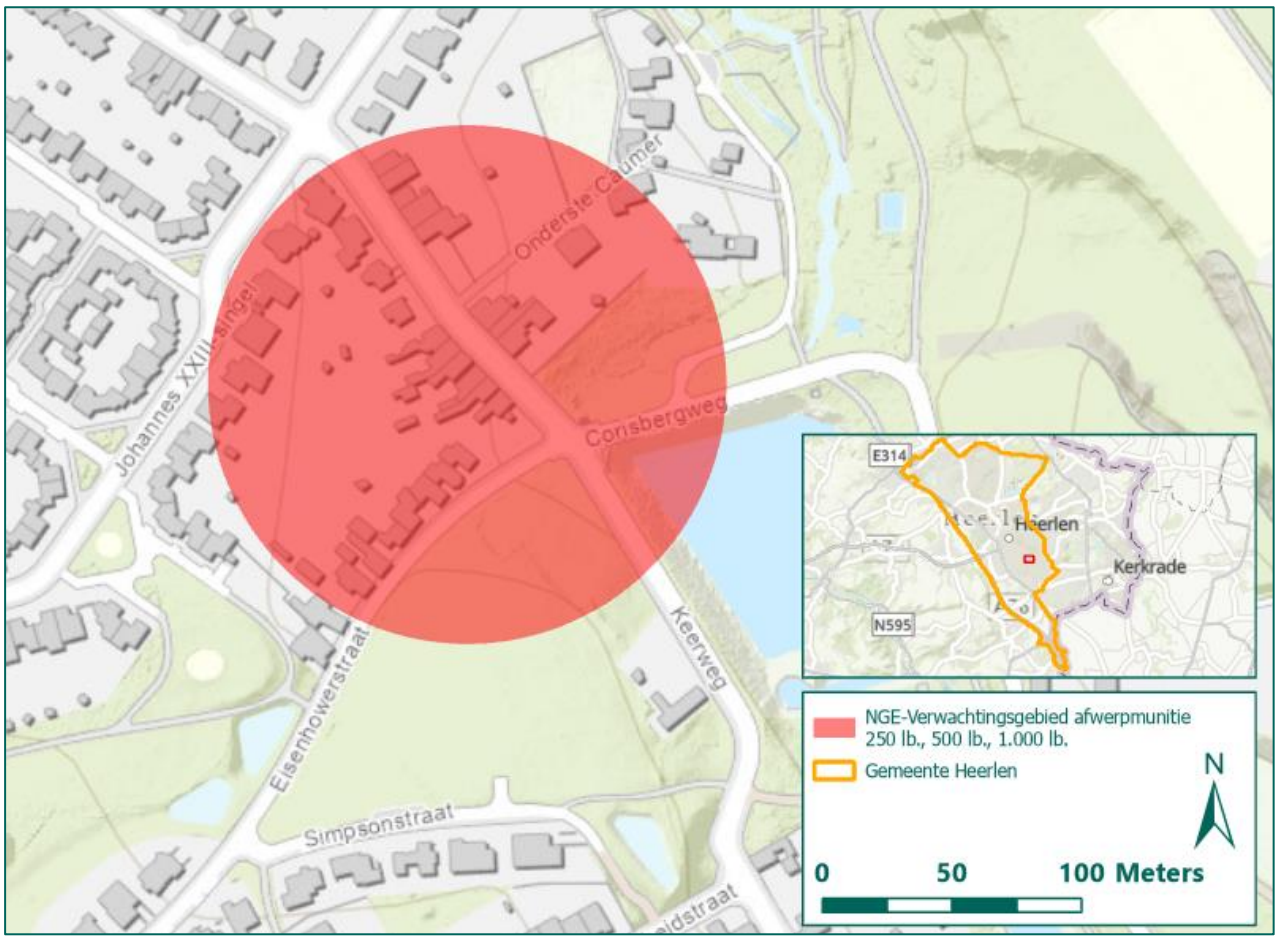
De ORB's van de Britse luchtmacht zijn geanalyseerd (zie bijlage 4) om te achterhalen welk toestel of toestellen het bombardement op 27 november 1941 hebben uitgevoerd. Uit deze documenten blijkt dat vele Britse bommenwerpers met bommenlasten waarbij zowel brisant- als brandbommen aanwezig waren, richting het Ruhrgebied, specifiek Dusseldorf, waren gevlogen op 27 november 1941. Geen van de piloten van de vliegtuigen heeft echter melding gemaakt van een bombardement op Heerlen en omgeving. Derhalve kan niet exact worden bepaald wat de afgeworpen bommenlast was. Ook is er geen luchtfoto beschikbaar gebleken die kort na het bombardement is genomen.

Het bronnenmateriaal omtrent het bombardement op 27 november 1941 biedt alleen bij de locatie aan de Kaldebornweg 124 duidelijke indicaties waar bommen zijn ingeslagen. Aan de hand van een luchtfoto van 11 september 1944 kan worden waargenomen dat de tuin achter het perceel Kaldebornweg 124 ongeveer 100 meter diep was ten tijde van de Tweede Wereldoorlog. Waar de brisantbom was ingeslagen in het wegdek op 27 november 1941 staat in het bronnenmateriaal niet duidelijk omschreven, maar gezien de omschrijving dat de bom op ongeveer 5 meter was gedetoneerd van drie woningen is deze waarschijnlijk direct voor de woning met nummer 124 gedetoneerd.

Figuur 29: De Kaldebornweg en perceel nummer 124 met tuin (groene stippellijn), weergegeven op een luchtfoto d.d. 11 september 1944. (Bron luchtfoto: NCAP).

Gezien het feit dat op de luchtfoto van 11 september 1944 te zien is dat de omgeving rondom Kaldebornweg 124 bestond uit weiland en bosgebied, is het mogelijk dat een blindganger onopgemerkt is achtergebleven nabij het perceel en de weg. Om deze reden wordt een NGE-Verwachtingsgebied afgebakend. Het CS-VROO en de SIVOON Richtlijn bieden geen richtlijnen omtrent dit type bombardement. Hierdoor is situationeel bepaald dat een gebied van 100 meter rondom de woning Kaldebornweg 124 als NGE-Verwachtingsgebied is afgebakend. In onderstaand figuur is dit NGE-Verwachtingsgebied weergegeven. Binnen dit gebied kan NGE van afwerpmunitie van de kalibers 250 lb., 500 lb. en 1.000 lb. brisantbommen zijn achtergebleven. Er zijn door deze nacht ook drie bommen afgeworpen van de kalibers 1.900 lb. en 2.000 lb., maar deze worden niet binnen dit NGE-Verwachtingsgebied verwacht. Deze bommen werden niet gelijktijdig met de overige kalibers afgeworpen, dus in dat geval zou het gaan om één enkele bom.

Figuur 30: NGE-Verwachtingsgebied bij perceel Kaldebornweg 124. (Bron ondergrond: ESRI).

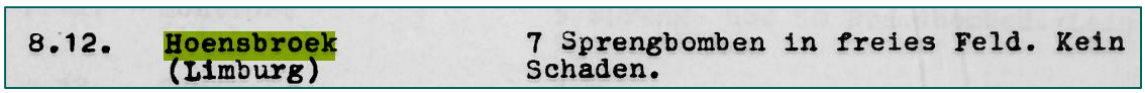
Naar aanleiding van de zes brisantbommen die ten zuiden van de woninggroep Rennemig te Heerlerheide neerkwamen wordt geen NGE-Verwachtingsgebied afgebakend. De specifieke locatie waar de bommen zijn neergekomen kan niet worden opgemaakt uit het beschikbare bronnenmateriaal. Daarnaast is de omgeving, zo blijkt uit de rapporten van de Luchtbeschermingsdienst van Heerlen, onderzocht door Duitse militairen die geen indicaties van eventuele blindgangers hebben aangetroffen. Om deze redenen wordt geen NGE-Verwachtingsgebied afgebakend naar aanleiding van de neergekomen bommen bij woninggroep Rennemig.

Conclusie

Naar aanleiding van het bombardement op 27 november 1941 is een NGE-verwachtingsgebied afgebakend bij de Kaldebornweg 124. Hier kunnen NGE zijn achtergebleven van afwerpmunitie van de kalibers 250 lb., 500 lb. en 1.000 lb brisantbommen.

6.6 8 DECEMBER 1941

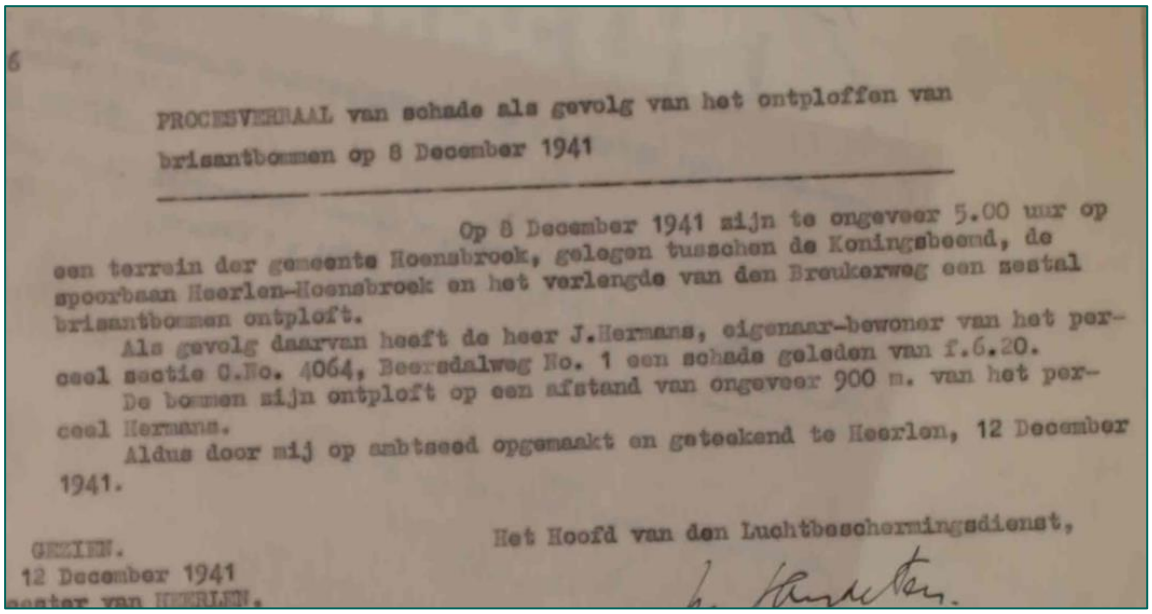
In de nacht van 7 op 8 december 1941 vallen in de omgeving van Hoensbroek een aantal bommen neer, zo blijkt uit de archiefstukken van het gemeentearchief van Hoensbroek en de Luchtbeschermingsdienst van Heerlen (zie bijlage 3). Er zijn diverse archiefstukken waarin het bombardement gemeld wordt, maar er bestaat een discrepantie tussen het aantal aangetroffen bomkraters. In het archiefstuk HCL, Toegang 062, Inv. 840 staat beschreven dat rond 5.02 uur een inslag wordt gehoord in de richting van de Heerlerheide. De wijkpost meldde vervolgens om 5.37 uur dat zeven bomtrechters gevonden waren tussen Steenfabriek en Heerlenerveld. Deze informatie werd doorgemeld aan de Duitse autoriteiten, die vervolgens berichten dat er zeven bommen waren neergekomen, zie onderstaand archiefstuk.

8.12.	Hoensbroek (Limburg)	7 Sprengbomben in freies Feld. Kein Schaden.

Figuur 31: Melding uit het NIOD van de neergekomen brisantbommen in Hoensbroek. (Bron: BaBL, R 58/3578).

In documentatie van de Luchtbeschermingsdienst van Heerlen staat echter beschreven dat er een zestal brisantbommen waren ontploft, zie onderstaand figuur.

PROCESVERBAAL van schade als gevolg van het ontploffen van brisantbommen op 8 December 1941

Op 8 December 1941 zijn te ongeveer 5.00 uur op een terrein der gemeente Hoensbroek, gelegen tusschen de Koningsbeemd, de spoorbaan Heerlen-Hoensbroek en het verlengde van den Breukerweg een zestal brisantbommen ontploft.

Als gevolg daarvan heeft de heer J.Hermans, eigenaar-bewoner van het perceel sectie C.No. 4064, Beersdalweg No. 1 een schade geleden van f.6.20.

De bommen zijn ontploft op een afstand van ongeveer 900 m. van het perceel Hermans.

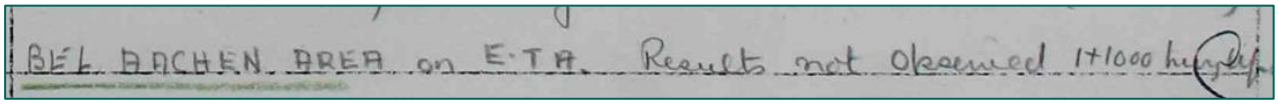
Aldus door mij op ambtseed opgemaakt en getekend te Heerlen, 12 December 1941.

Het Hoofd van den Luchtbeschermingsdienst,

GEZIEN.
12 December 1941
[illegible] van HEERLEN.

Figuur 32: Melding van de Luchtbeschermingsdienst van Heerlen. (Bron: HCL, Toegang 070, Inv. 134).

Een specifieke locatie waar de bommen zijn neergekomen kan niet worden opgemaakt uit het bronnenmateriaal, aangezien geen luchtfoto beschikbaar is die kort na het bombardement is genomen. De ORB's van de Britse luchtmacht zijn geraadpleegd om aanvullende informatie te vinden aangaande dit bombardement. Uit deze stukken blijkt dat vele toestellen in de nacht van 7 op 8 december 1941 waren uitgestuurd voor bombardementen op Aken. Uit de stukken blijkt dat de piloot van één Hampden bommenwerper van Bomber Command No. 4 Group zijn doelwit niet kon vinden en dacht in de omgeving van Aken een bombardement uit te voeren rond 3.35 uur (4.35 uur Nederlandse tijd). Het genoemde tijdstip komt in de buurt van de meldingen van de neergekomen brisantbommen rond 5.00 uur in de archiefstukken.

BÉL AACHEN AREA on E.T.A. Results not observed 1+1000 lb

Figuur 33: Melding uit de ORB's van Bomber Command No. 4 Group. (Bron: TNA, AIR 14/3177).

De Hampden bommenwerper wierp zijn bommenlast van zes brisantbommen van het kaliber 1.000 lb. af, waarbij de piloot meldde dat de resultaten van het bombardement niet konden worden waargenomen. Gezien het tijdstip en de afgeworpen bommenlast is het meest aannemelijke scenario dat deze specifieke Hampden bommenwerper zijn bommenlast boven Heerlen heeft afgeworpen. Er zijn geen indicaties aangetroffen dat een andere bommenwerper boven Heerlen een bommenlast heeft afgeworpen waarbij meer dan zes brisantbommen zijn afgeworpen.

Uit het archiefstuk dat van de Luchtbeschermingsdienst van Heerlen, waarin staat beschreven dat zes bommen zijn gedetoneerd, kan worden opgemaakt dat alle brisantbommen van de Hampden bommenwerper ontploft zijn. Een blindganger wordt derhalve niet verwacht. De melding van de wijkpost, waar werd gemeld dat er zeven bomkraters waren waargenomen, is waarschijnlijk een onjuiste telling

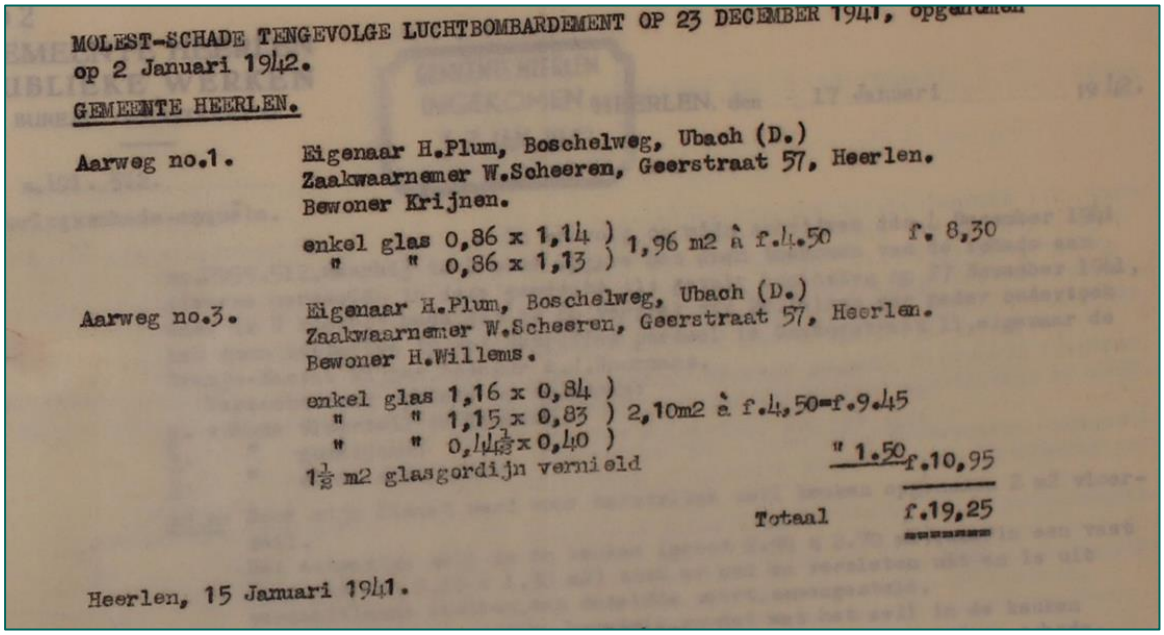
geweest. Er wordt geen NGE-Verwachtingsgebied afgebakend naar aanleiding van het bombardement op 8 december 1941. Hiermee wordt afgeweken van de rapportage van ECG uit 2015.

Conclusie

Naar aanleiding van het bombardement op 8 december 1941 is geen NGE-verwachtingsgebied afgebakend. Het meest aannemelijke scenario is dat alle afgeworpen brisantbommen tot ontploffing zijn geraakt, waardoor geen NGE worden verwacht.

6.7 23 DECEMBER 1941

Uit diverse archiefstukken uit het gemeentearchief van Heerlen (zie bijlage 3) is gebleken dat er op 23 december 1941 veel schade was ontstaan in Heerlen als gevolg van een bombardement met staafbrand- en brisantbommen. Het neerkomen van staafbrandbommen wordt behandeld in hoofdstuk 9. De schademeldingen zijn talrijk, maar bieden geen relevante aanvullende informatie of deze veroorzaakt zijn door neergekomen brandbommen of door brisantbommen, zie ter voorbeeld onderstaand figuur.

MOLEST-SCHADE TENGEVOLGE LUCHTBOMBARDEMENT OP 23 DECEMBER 1941, opgemaakt op 2 Januari 1942.

GEMEENTE HEERLEN.

Aarweg no.1. Eigenaar H.Plum, Boschelweg, Ubach (D.)
Zaakwaarnemer W.Scheeren, Geerstraat 57, Heerlen.
Bewoner Krijnen.

enkel glas 0,86 x 1,14)
" " 0,86 x 1,13) 1,96 m2 à f.4.50 f. 8,30

Aarweg no.3. Eigenaar H.Plum, Boschelweg, Ubach (D.)
Zaakwaarnemer W.Scheeren, Geerstraat 57, Heerlen.
Bewoner H.Willems.

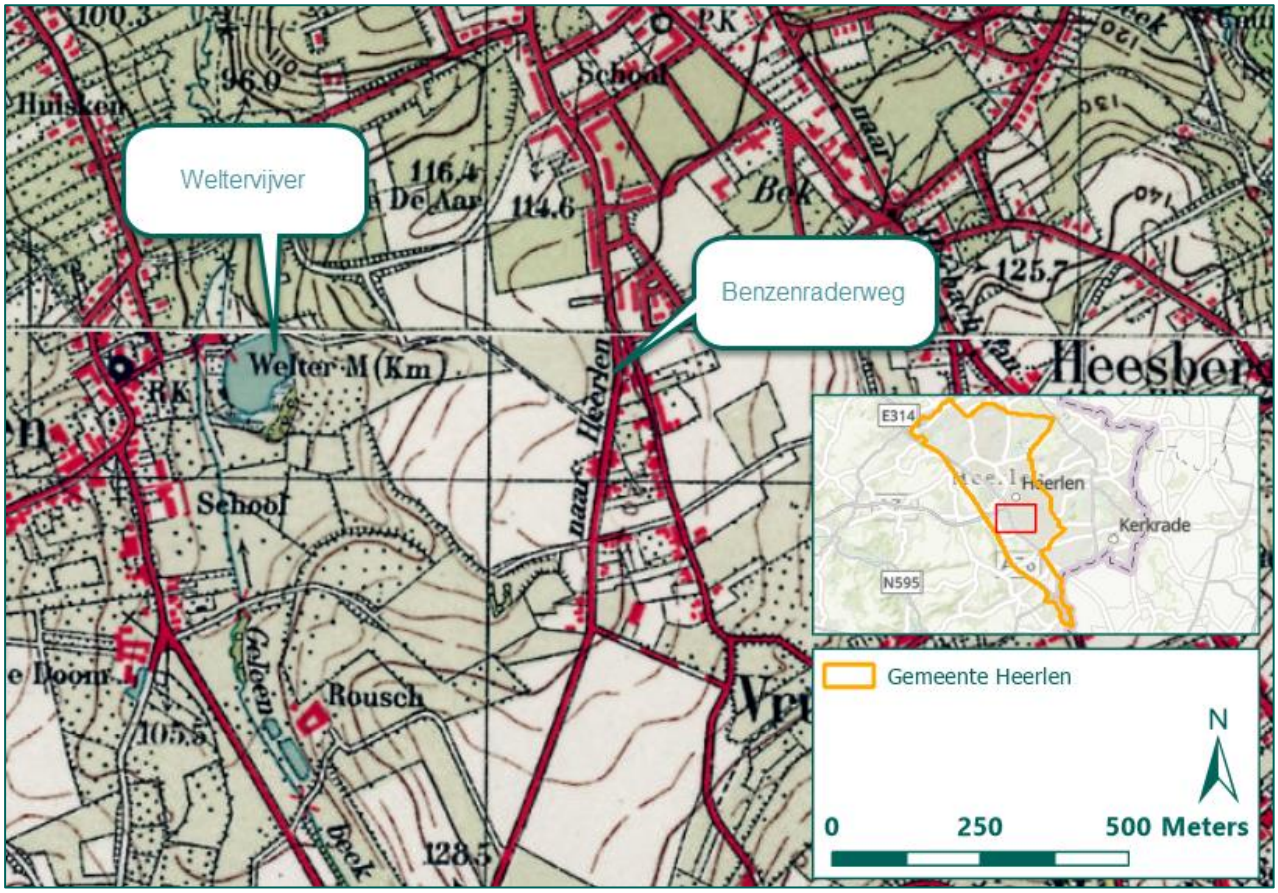
enkel glas 1,16 x 0,84)
" " 1,15 x 0,83) 2,10m2 à f.4,50=f.9.45
" " 0,44½ x 0,40)
1½ m2 glasgordijn vernield " 1.50
f.10,95

Totaal f.19,25

Heerlen, 15 Januari 1941.

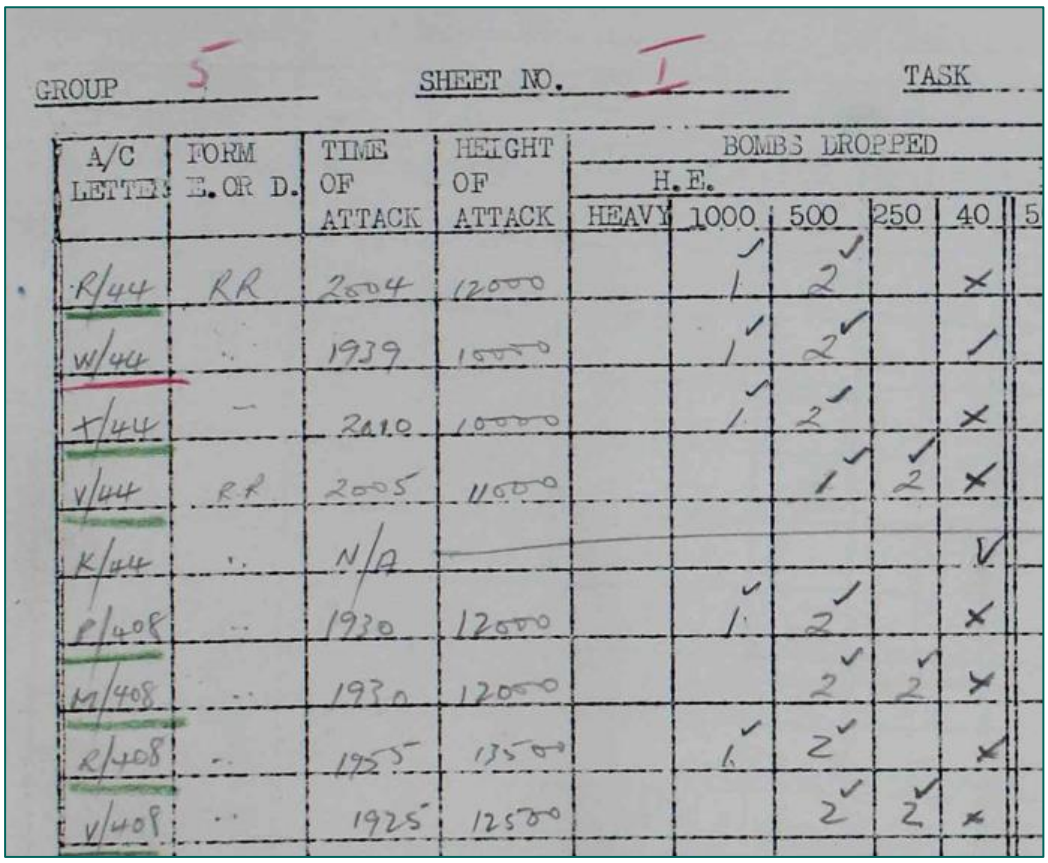
Figuur 34: Uitsnede van een archiefstuk waarin schade wordt gemeld naar aanleiding van het bombardement op 23 december 1941. (Bron: HCL, Toegang 016, Inv. 1051-Z).

In de documentatie van de Luchtbeschermingsdienst van Heerlen, specifiek Toegang 070, Inv. 134 uit het HCL, valt een gedetailleerd verslag van het bombardement te lezen. In het verslag staat beschreven dat rond 20.35 uur melding werd gemaakt van het neerkomen van brisantbommen binnen het grondgebied van de gemeente Heerlen. Naast vele meldingen van neergekomen brandbommen, wordt vermeld dat om 5.40 uur op de volgende ochtend een brisantbom nog tot detonatie kwam. Omstreeks 10.00 uur op 24 december 1941 kwam er bij de Luchtbeschermingsdienst een melding binnen dat zeven gaten van brisantbommen waren aangetroffen in een vrij veld, gelegen tussen de Benzenraderweg en de Weltervijver. In onderstaand figuur is het desbetreffende gebied weergegeven op de topografische kaart van 1943.

Figuur 35: De Benzenraderweg en Weltervijver, getoond op de topografische kaart van 1943. De brisantbommen zouden in het tussenliggende gebied gevallen zijn (Bron ondergrond: topotijdreis.nl).

Luchtfoto's die kort na het bombardement zijn genomen zijn niet beschikbaar gebleken. De ORB's van de Britse luchtmacht bieden wel aanvullende informatie. Hieruit blijkt namelijk dat vele bommenwerpers waren uitgevlogen voor bombardementen op Keulen. Diverse piloten hebben achteraf verklaard dat ze hun doelwit niet konden vinden en in de omgeving van Keulen aanvallen hebben uitgevoerd. Deze toestellen wierpen of een bommenlast van drie brisantbommen of een bommenlast van vier brisantbommen af, zie onderstaande uitsnede als voorbeeld.

GROUP 5 SHEET NO. 1 TASK

A/C LETTER	FORM E. OR D.	TIME OF ATTACK	HEIGHT OF ATTACK	BOMBS DROPPED H.E. HEAVY	1000	500	250	40	5
R/44	RR	2004	12000		1	2		X	
W/44	..	1939	10000		1	2		1	
T/44	—	2010	10000		1	2		X	
V/44	RR	2005	11000			1	2	X	
K/44	..	N/A						V	
R/408	..	1930	12000		1	2		X	
W/408	..	1930	12000			2	2	X	
R/408	..	1925	13500		1	2		X	
V/408	..	1925	12500			2	2	X	

Figuur 36: Melding uit de ORB's van Bomber Command No. 5 Group. (Bron: TNA, AIR 14/3192).

In het rapport van ECG uit 2015 is geen NGE-Verwachtingsgebied afgebakend, omdat niet kon worden vastgesteld waar de brisantbommen exact waren neergekomen. Deze conclusie wordt in voorliggend rapport eveneens getrokken, met de aanvulling dat op basis van het bronnenmateriaal omtrent de afgeworpen bommenlasten niet met zekerheid kan worden gesteld dat een blindganger zou zijn achtergebleven. Het is immers mogelijk dat alle afgeworpen bommen tot detonatie zijn gekomen. Conform de richtlijnen uit het CS-VROO en de SIVOON Richtlijn wordt derhalve geen NGE-Verwachtingsgebied afgebakend.

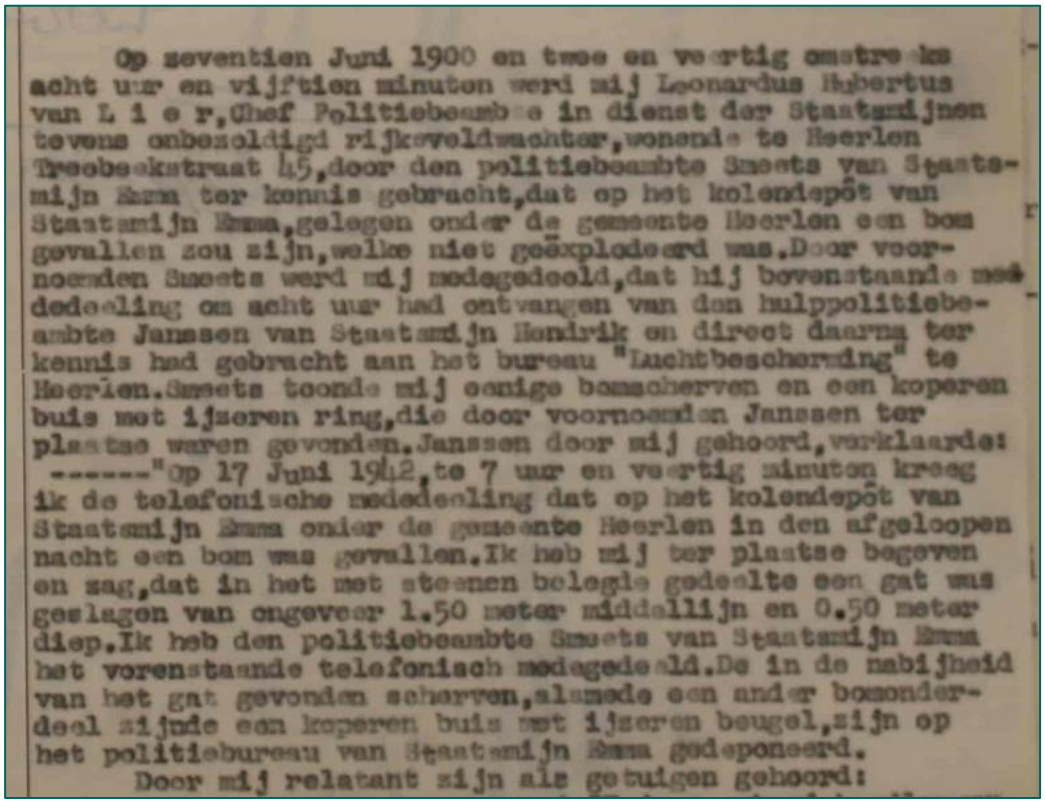
Conclusie

Naar aanleiding van het bombardement op 23 december 1941 is geen NGE-verwachtingsgebied afgebakend. Specifieke informatie of mogelijk blindgangers achtergebleven kunnen zijn en waar deze dan zouden achtergebleven ontbreekt.

6.8 17 JUNI 1942

Diverse brisant- en brandbommen kwamen neer op 17 juni 1942 in het noorden van de huidige gemeente Heerlen. Deze informatie is afkomstig uit archieven van diverse gemeenten (zie bijlage 3). De neergekomen staafbrandbommen zijn verder behandeld in hoofdstuk 10. De locaties waar meldingen zijn gedaan van neergekomen brisantbommen worden in deze paragraaf behandeld. De concentratie van bommen kwam neer bij Treebeek, huidige gemeente Brunssum, maar enkele meldingen van neergekomen brisantbommen zijn ook gedaan binnen of nabij de huidige gemeente Heerlen. Zo is een uitgebreid verslag geschreven over de zoektocht naar een neergekomen bom op het terrein van de Staatsmijn Emma, die gelegen was op de huidige grens tussen de gemeenten Brunssum en Heerlen, zie onderstaand figuur. Er wordt in het verslag niet vermeld of de mogelijke blindganger, die na de zoektocht was aangetroffen, daadwerkelijk verwijderd is of dat deze in de bodem is achtergebleven. Het terrein van de Staatsmijn Emma was ten tijde van de Tweede Wereldoorlog nog gelegen binnen de gemeente Heerlen, maar door herindelingen ligt het

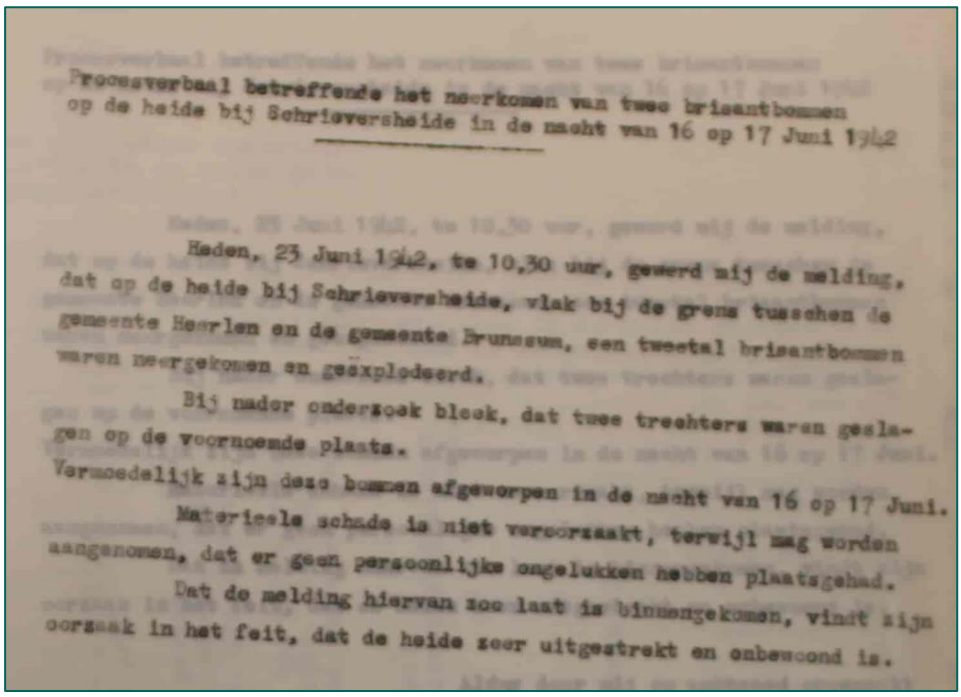
oude terrein van de Staatsmijn Emma inmiddels niet meer binnen de gemeente Heerlen, maar in de gemeente Brunssum.

Op seventien Juni 1900 en twee en veertig omstreeks
acht uur en vijftien minuten werd mij Leonardus Hubertus
van L i e r,Chef Politiebeambte in dienst der Staatsmijnen
tevens onbezoldigd rijksveldwachter,wonende te Heerlen
Treebeekstraat 45,door den politiebeambte Smeets van Staats-
mijn Emma ter kennis gebracht,dat op het kolendepôt van
Staatsmijn Emma,gelegen onder de gemeente Heerlen een bom
gevallen zou zijn,welke niet geëxplodeerd was.Door voor-
noemden Smeets werd mij medegedeeld,dat hij bovenstaande mede-
deeling om acht uur had ontvangen van den hulppolitiebe-
ambte Janssen van Staatsmijn Hendrik en direct daarna ter
kennis had gebracht aan het bureau "Luchtbescherming" te
Heerlen.Smeets toonde mij eenige bomscherven en een koperen
buis met ijzeren ring,die door voornoemden Janssen ter
plaatse waren gevonden.Janssen door mij gehoord,verklaarde:
------"Op 17 Juni 1942,te 7 uur en veertig minuten kreeg
ik de telefonische mededeeling dat op het kolendepôt van
Staatsmijn Emma onder de gemeente Heerlen in den afgeloopen
nacht een bom was gevallen.Ik heb mij ter plaatse begeven
en zag,dat in het met steenen belegde gedeelte een gat was
geslagen van ongeveer 1.50 meter middellijn en 0.50 meter
diep.Ik heb den politiebeambte Smeets van Staatsmijn Emma
het vorenstaande telefonisch medegedeeld.De in de nabijheid
van het gat gevonden scherven,alsmede een ander bijzonder-
deel zijnde een koperen buis met ijzeren beugel,zijn op
het politiebureau van Staatsmijn Emma gedeponeerd.
Door mij relatant zijn als getuigen gehoord:

Figuur 37: Uitsnede van een archiefstuk waarin de zoektocht en vondst van een vermoedelijke blindganger op het terrein van Staatsmijn Emma. (Bron: HCL, Toegang 070, Inv. 134).

Naast de melding van de ingeslagen bom op het terrein van de Staatsmijn Emma wordt er door de Luchtbeschermingsdienst van Heerlen tevens melding gemaakt van twee neergekomen en gedetoneerde brisantbommen bij de Schrieversheide, nabij de grens tussen de gemeenten Brunssum en Heerlen. De bommen zouden daar zijn terechtgekomen als gevolg van het bombardement in de nacht van 16 op 17 juni 1942.

Procesverbaal betreffende het neerkomen van twee brisantbommen op de heide bij Schrieversheide in de nacht van 16 op 17 Juni 1942

Heden, 23 Juni 1942, te 10,30 uur, gewerd mij de melding, dat op de heide bij Schrieversheide, vlak bij de grens tusschen de gemeente Heerlen en de gemeente Brunssum, een tweetal brisantbommen waren neergekomen en geëxplodeerd.

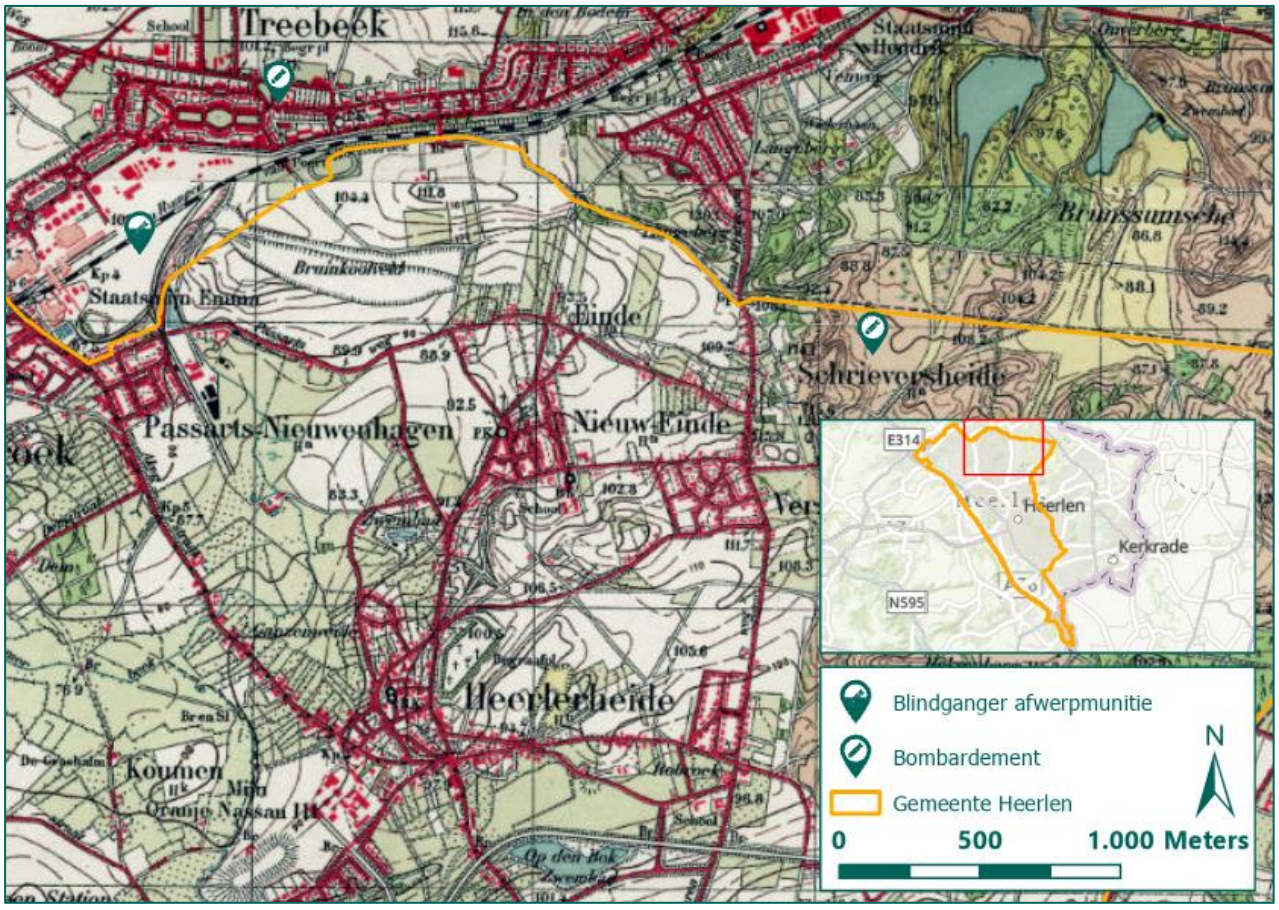
Bij nader onderzoek bleek, dat twee trechters waren geslagen op de voornoemde plaats.

Vermoedelijk zijn deze bommen afgeworpen in de nacht van 16 op 17 Juni.

Materieele schade is niet veroorzaakt, terwijl mag worden aangenomen, dat er geen persoonlijke ongelukken hebben plaatsgehad.

Dat de melding hiervan zoo laat is binnengekomen, vindt zijn oorzaak in het feit, dat de heide zeer uitgestrekt en onbewoond is.

Figuur 38: Uitsnede van een archiefstuk waarin de melding staat beschreven van de neergekomen bommen op de Schrieversheide. (Bron: HCL, Toegang 070, Inv. 134).

Figuur 39: De locaties waar bominslagen waren gemeld van brisantbommen op 17 juni 1942, getoond op de topografische kaart van 1943. (Bron ondergrond: topotijdreis.nl).

Welk toestel de bommen heeft afgeworpen op de genoemde locaties is niet bekend. Uit de ORB's van de Britse luchtmacht blijkt dat diverse bombardementen werden uitgevoerd op het Ruhrgebied in de nacht

van 16 op 17 juni 1942, maar geen specifiek toestel kan worden gekoppeld aan het bombardement in Heerlen en omgeving. Het is derhalve niet bekend wat de specifiek ingezette bommenlast was. De bekende locaties waar bommen zijn neergekomen zijn gelegen ofwel buiten de huidige gemeente Heerlen of, in het geval van de neergekomen bommen op de Schrieversheide, onbekend waar ze exact zijn neergekomen en of daar blindgangers bij te verwachten zijn. Om deze redenen kan geen specifiek NGE-Verwachtingsgebied bepaald worden. Dit is in lijn met de conclusies van ECG uit 2015.

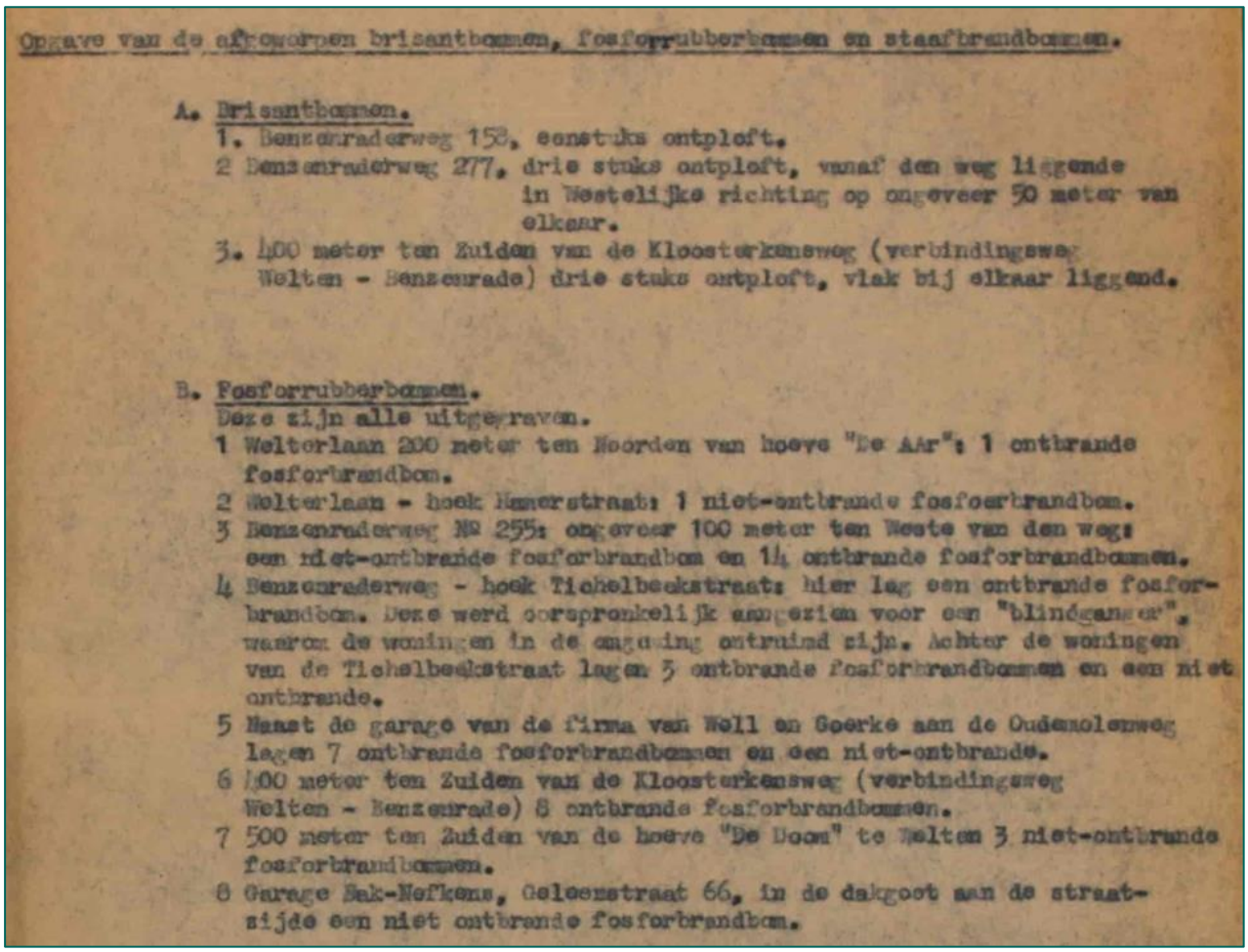
Conclusie

Naar aanleiding van het bombardement op 17 juni 1942 is geen NGE-verwachtingsgebied afgebakend. Specifieke informatie of mogelijk blindgangers achtergebleven kunnen zijn en waar deze dan zouden achtergebleven ontbreekt.

6.9 5-6 OKTOBER 1942

Op 5 oktober 1942 besloot de Britse legerleiding om een grootschalig bombardement uit te voeren op Aken met 257 vliegtuigen, zo blijkt uit de literatuur (zie bijlage 2). Vanwege slechte weeromstandigheden hebben diverse toestellen moeite om het doelwit te vinden. Abusievelijk wordt door enkele 'pathfinders', toestellen die voorafgaande aan de bommenwerpers het doelwit markeren, de omgeving van Geleen en Heerlen als doelwit bepaald. Hierdoor wierpen verschillende Britse bommenwerpers hun bommenlast boven Heerlen af met zware gevolgen. In het artikel '*Bommenregen op Heerlen*' wordt vermeld dat 83 mensen omkwamen, 22 mensen gewond raakten en 3.000 dakloos werden als gevolg van het bombardement. De literatuur omschrijft ook dat een mix van bommen werd afgeworpen op de stad, namelijk staafbrandbommen, brandbommen, fosforbrandbommen en brisantbommen. De neergekomen staafbrandbommen worden verder geanalyseerd in hoofdstuk 9. De neergekomen brandbommen, fosforbrandbommen en brisantbommen worden in deze paragraaf verder geëvalueerd.

In het archiefmateriaal (zie bijlage 3) zijn vele meldingen aangetroffen, vooral over geleden schade, met betrekking tot het bombardement in de nacht van 5 op 6 oktober 1942. De schademeldingen geven een indicatie van geleden schade en de omgeving waar bommen zijn neergekomen, maar zijn niet erg bruikbaar om een exacte locatie te bepalen waar bommen zijn neergekomen en welk type bommen zijn neergekomen. Er kan bijvoorbeeld sprake zijn van een brisantbom die op behoorlijke afstand van een woning is gedetoneerd en schade aan de woning heeft veroorzaakt door rondvliegende scherven of door de luchtdruk die onstond na het detoneren van een bom. In het archief van de Luchtsbeschermingsdienst van Heerlen is het meest uitgebreide verslag aangetroffen van het bombardement in de nacht van 5 op 6 oktober 1942. Dit verslag wordt als uitgangspunt genomen om te bepalen op welke locaties brandbommen, fosforbrandbommen en brisantbommen zijn neergekomen. Hieronder is een uitsnede uit het verslag weergegeven met een overzicht van de getroffen locaties.

Opgave van de afgeworpen brisantbommen, fosforrubberbommen en staafbrandbommen.

A. Brisantbommen.
1. Benzenraderweg 158, eenstuks ontploft.
2 Benzenraderweg 277, drie stuks ontploft, vanaf den weg liggende in Westelijke richting op ongeveer 50 meter van elkaar.
3. 400 meter ten Zuiden van de Kloosterkensweg (verbindingsweg Welten - Benzenrade) drie stuks ontploft, vlak bij elkaar liggend.

B. Fosforrubberbommen.
Deze zijn alle uitgegraven.
1 Welterlaan 200 meter ten Noorden van hoeve "De Aar": 1 ontbrande fosforbrandbom.
2 Welterlaan - hoek Kemerstraat: 1 niet-ontbrande fosfoerbrandbom.
3 Benzenraderweg № 255: ongeveer 100 meter ten Weste van den weg: een niet-ontbrande fosforbrandbom en 1¼ ontbrande fosforbrandbommen.
4 Benzenraderweg - hoek Tichelbeekstraat: hier lag een ontbrande fosforbrandbom. Deze werd oorspronkelijk aangezien voor een "blindganger", waarom de woningen in de omgeving ontruimd zijn. Achter de woningen van de Tichelbeekstraat lagen 3 ontbrande fosforbrandbommen en een niet ontbrande.
5 Naast de garage van de firma van Well en Goerke aan de Oudenolenweg lagen 7 ontbrande fosforbrandbommen en een niet-ontbrande.
6 400 meter ten Zuiden van de Kloosterkensweg (verbindingsweg Welten - Benzenrade) 8 ontbrande fosforbrandbommen.
7 500 meter ten Zuiden van de hoeve "De Doom" te Welten 3 niet-ontbrande fosforbrandbommen.
8 Garage Bak-Nefkens, Geleenstraat 66, in de dakgoot aan de straatzijde een niet ontbrande fosforbrandbom.

Figuur 40: Uitsnede van een archiefstuk waarin de locaties staan beschreven van de neergekomen bommen in de nacht van 5 op 6 oktober 1942. (Bron: HCL, Toegang 070, Inv. 132).

Naast het overzicht heeft de Luchtbeschermingsdienst ook op kaart ingetekend waar binnen de gemeente Heerlen fosforbrandbommen en brisantbommen zijn neergekomen en op welke locaties schade is ontstaan. Bovenstaand verslag en de kaart bieden herleidbare locaties waar de bommen zijn ingeslagen. Er wordt geen melding gemaakt van neergekomen brandbommen. Daarnaast zijn luchtfoto's geraadpleegd van 28 december 1942, de eerstvolgende beschikbare luchtfoto's, maar deze bieden geen aanvullende indicaties van neergekomen bommen. De kwaliteit van de luchtfoto's is, vanwege bewolking en scherpte, te matig om een gedegen luchtfotoanalyse mee uit te voeren.

Figuur 41: Uitsnede van de kaart met ingetekende locaties waar bommen zijn ingeslagen in de nacht van 5 op 6 oktober 1942. (Bron: HCL, Toegang 070, Inv. 132).

Om te achterhalen welke type bommen zijn ingezet bij het bombardement in de nacht van 5 op 6 oktober 1942 zijn de ORB's van de Britse luchtmacht geraadpleegd (zie bijlage 4). De bombardementsgegevens bevestigen de omschrijving in de literatuur dat de weersomstandigheden slecht waren. Onder de ingezette toestellen bevonden zich in ieder geval Halifaxes, Lancasters en Wellingtons bommenwerpers van no. 1, 3, 4 en 5 Group van Bomber Command. De bommenlast verschilde per toestel, group en squadron, maar bestond uit 1.000 lb. en 4.000 lb. brisantbommen, 250 lb. brandbommen, 30 lb. fosforbrandbommen en 4 lb. staafbrandbommen. Uit de ORB's, de literatuur en het archiefmateriaal kan niet worden opgemaakt welke specifieke toestellen waar boven Heerlen hun bommen hebben afgeworpen.

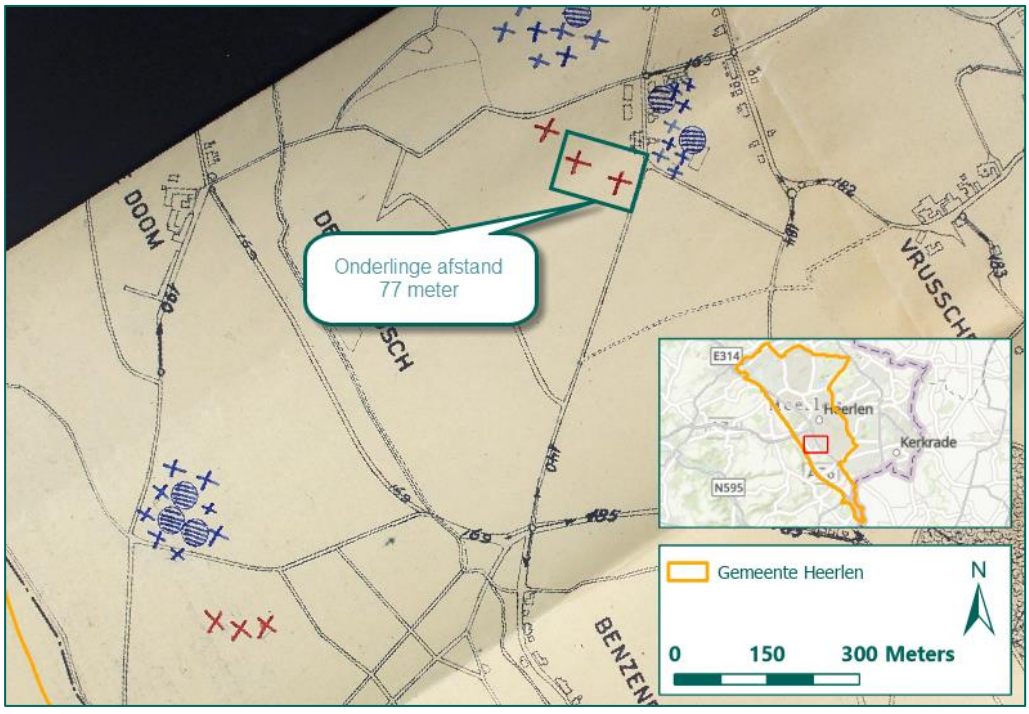
Gezien de vele bommen die zijn neergekomen binnen de gemeente Heerlen kan niet worden uitgesloten dat blindgangers van afwerpmunitie zijn neergekomen en daar als NGE zijn achtergebleven. Om deze reden dienen NGE-Verwachtingsgebieden te worden afgebakend. Aan de hand van de bekende locaties waar brisantbommen en fosforbrandbommen zijn neergekomen worden de NGE-Verwachtingsgebieden geprojecteerd. Uit het beschikbare bronnenmateriaal kunnen geen specifieke locaties worden bepaald waar 250 lb. brandbommen zijn neergekomen. De schademeldingen uit het gemeentearchief van Heerlen de verslagen van de Luchtbeschermingsdienst omschrijven enkel waar 'brandbommen' zijn neergekomen, zonder onderscheid tussen 4 lb. staafbrandbommen en brandbommen van 250 lb. Daarnaast kan niet met zekerheid worden gesteld dat 250 lb. brandbommen boven Heerlen zijn ingezet. Om deze reden worden deze type afwerpmunitie niet als NGE-verwachtingsgebied afgebakend.

De richtlijnen uit het CS-VROO en de SIVOON Richtlijn bieden geen richtlijnen hoe een zogenaamd tapijtbombardement, waarbij diverse toestellen rond het zelfde tijdstip hun bommenlast over een gebied afwierpen, als NGE-verwachtingsgebied moet worden afgebakend. Daarom wordt situationeel gekozen voor een afbakening conform de 'nearest neighbour methode', waarbij de maximale afstand tussen inslagen binnen hetzelfde inslagenpatroon wordt geprojecteerd rondom de bekende inslaglocaties. Voor

het NGE-Verwachtingsgebied met betrekking tot 30 lb. fosforbrandbommen is dit gebied bepaald op 109 meter rondom de bekende inslaglocaties, bij het NGE-Verwachtingsgebied met betrekking tot de 1.000 lb. en 4.000 lb. brisantbommen is dat bepaald op 77 meter, zie onderstaand figuur.

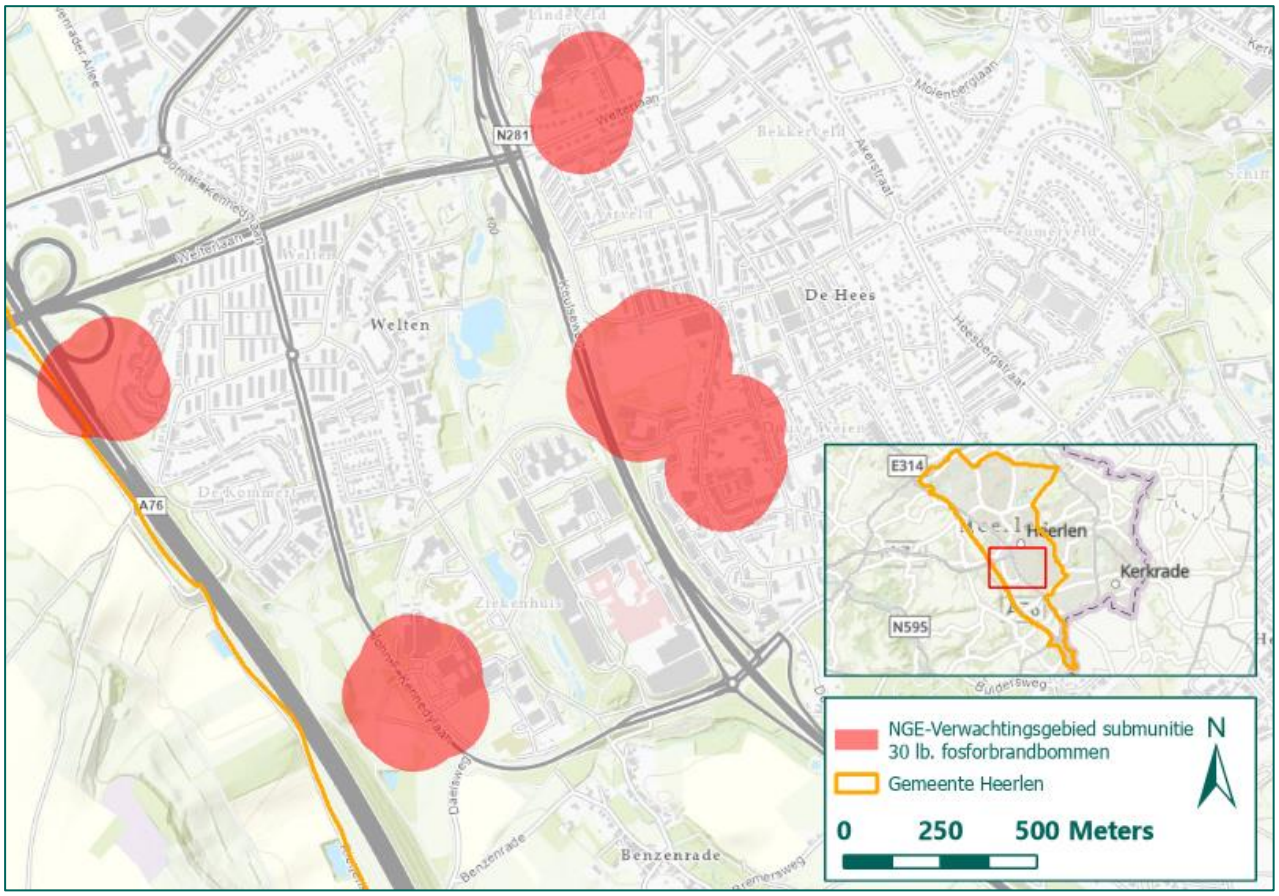
Figuur 42: Maximale onderlinge afstand neergekomen fosforbrandbommen. (Bron: HCL, Toegang 070, Inv. 132).

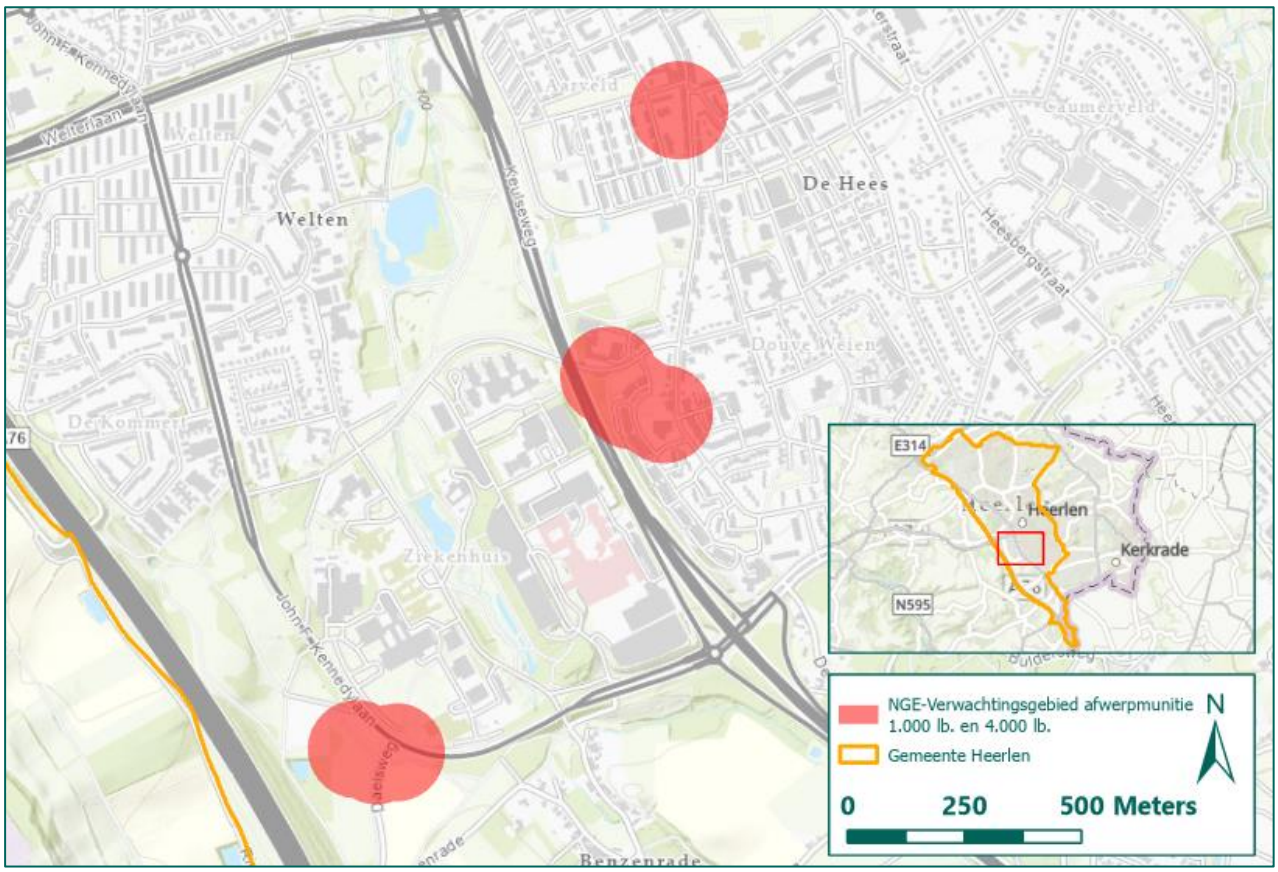
Figuur 43: Maximale onderlinge afstand neergekomen brisantbommen. (Bron: HCL, Toegang 070, Inv. 132).

Dit resulteert in de onderstaande NGE-Verwachtingsgebieden, waarbij tevens rekening is gehouden met horizontale verplaatsing van 8 meter bij de brisantbommen, 4 meter bij de fosforbrandbommen en 20 meter cartografische onnauwkeurigheid. De enige uitzondering die is gemaakt bij de afbakening van de NGE-Verwachtingsgebieden van 30 lb. fosforbrandbommen vormt de melding van de vondst van een

fosforbrandbom in de dakgoot van de woning Geleenstraat 66 in het centrum van Heerlen. Dit is de enige locatie in het centrum waar melding is gemaakt van het neerkomen van een fosforbrandbom. Aangezien geen andere meldingen zijn gedaan in dit gebied, dat tijdens de Tweede Wereldoorlog bewoond was, wordt verwacht dat geen andere fosforbrandbommen in deze omgeving zijn neergekomen. Deze locatie wordt derhalve niet als NGE-Verwachtingsgebied afgebakend.

Figuur 44: NGE-Verwachtingsgebieden naar aanleiding van neergekomen fosforbrandbommen in de nacht van 5 op 6 oktober 1942. (Bron ondergrond: ESRI).

Figuur 45: NGE-Verwachtingsgebieden naar aanleiding van neergekomen brisantbommen in de nacht van 5 op 6 oktober 1942. (Bron ondergrond: ESRI).

Conclusie

Naar aanleiding van de bombardementen in de nacht van 5 op 6 oktober 1942 zijn NGE-Verwachtingsgebieden afgebakend binnen de gemeente Heerlen. Hier kunnen NGE zijn achtergebleven van afwerpmunitie van de kalibers 30 lb. fosforbrandbommen en 1.000 lb. en 4.000 lb. brisantbommen.

6.10 14 FEBRUARI 1943

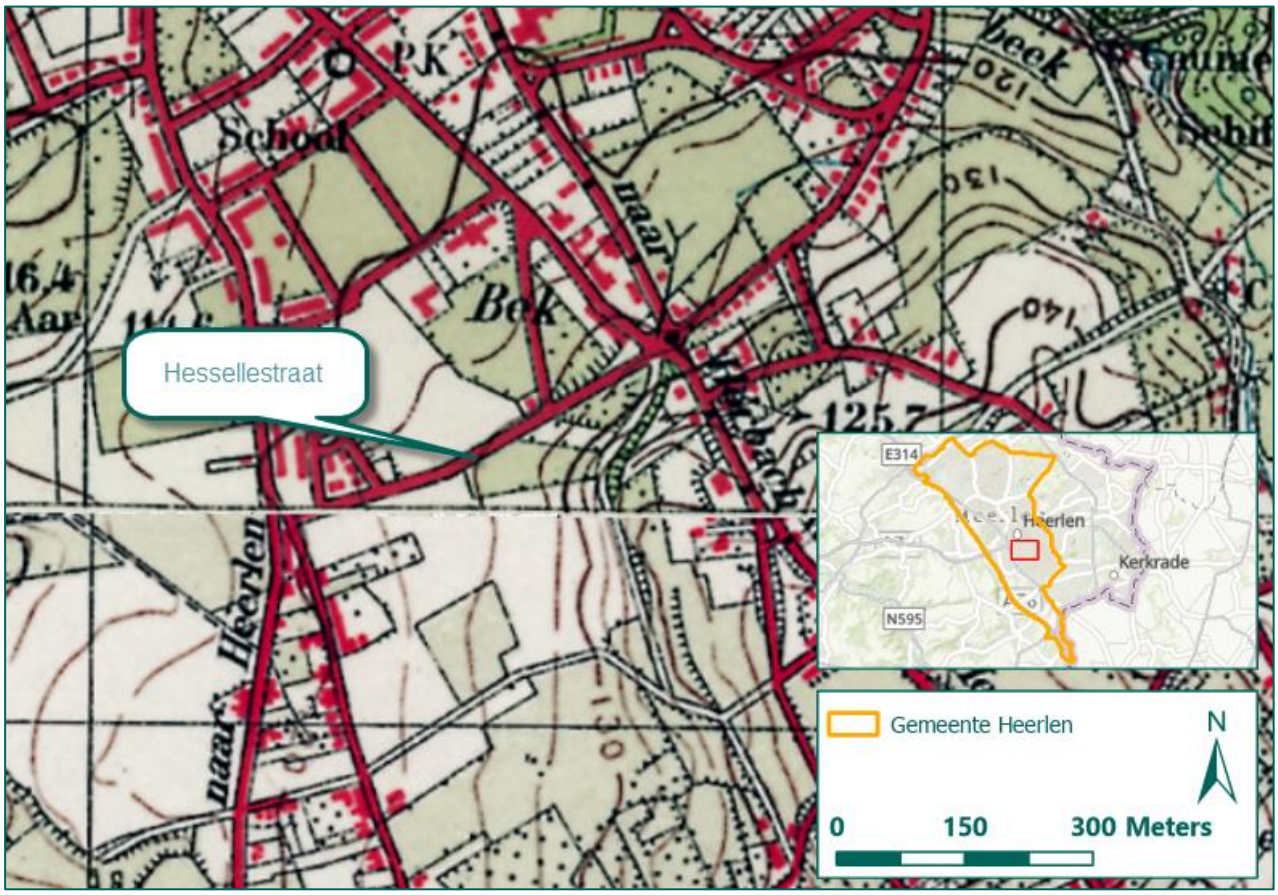
In een verslag van de Luchtbeschermingsdienst van Heerlen (zie bijlage 3) staat beschreven dat in de avond van 14 februari 1943 op diverse locaties in de gemeente Heerlen brandbommen zijn gevallen, vooral vanaf Welten in de richting van de Keerweg. De medewerkers van de Luchtbeschermingsdienst zijn vervolgens uitgerukt om op verschillende locaties branden te blussen. Er wordt in het verslag niet verder gespecificeerd om wat voor type brandbommen het ging, enkel bij het melden van blussen van branden in de Hessellestraat wordt melding gemaakt dat het zou gaan om fosforbrandbommen. De fosforbrandbommen zouden in de omgeving van woning 69 in genoemde straat in open veld zijn neergekomen. Er zouden negen fosforbrandbommen zijn gevallen, waarvan er zes tot ontbranding waren gekomen.

20.55 Pastoors gevraagd naar den toestand. Antwoord: ze zijn fosforrubberbommen in Hesselle-
straat aan het blusschen.

Figuur 46: Melding van het blussen van fosforbrandbommen. (Bron: HCL, Toegang 070, Inv. 135).

Het afwerpen van brandbommen op 14 februari 1943 wordt bevestigd in de ORB's van de Britse luchtmacht (zie bijlage 4), echter maakte geen van de piloten melding van het afwerpen van bommen boven Heerlen. Er werden wel in de nacht van 14 op 15 februari brandbommen afgeworpen van de types 4 lb. staafbrandbommen, 4 lb. staafbrandbommen type 'X' en 30 lb. fosforbrandbommen. Zoals blijkt uit de

meldingen uit het archiefmateriaal kwamen de bommen dus ook binnen de gemeente Heerlen terecht. Uit het archiefmateriaal blijkt echter dat de brandbommen over een groot gebied zijn terecht gekomen. Het nauwkeurig afbakenen van een specifiek NGE-Verwachtingsgebieden naar aanleiding van het afwerpen van staafbrandbommen is niet mogelijk, zie hoofdstuk 9. De enige locatie waarvan bekend is dat er fosforbrandbommen zijn neergekomen betreft de omgeving van Hessellestraat 69, deze straat heet tegenwoordig de Burgemeester Waszinkstraat. Vanwege de omnummering van woningen kan echter niet met zekerheid worden gesteld waar de woning Hessellestraat 69 gelegen was ten tijde van de Tweede Wereldoorlog en waar de fosforbrandbommen zijn gevallen. Conform de vigerende richtlijnen uit het CS-VROO en de SIVOON Richtlijn is het bronnenmateriaal te summier om tot afbakening van een specifiek NGE-verwachtingsgebied over te gaan. Hiermee wordt afgeweken van het rapport van ECG.

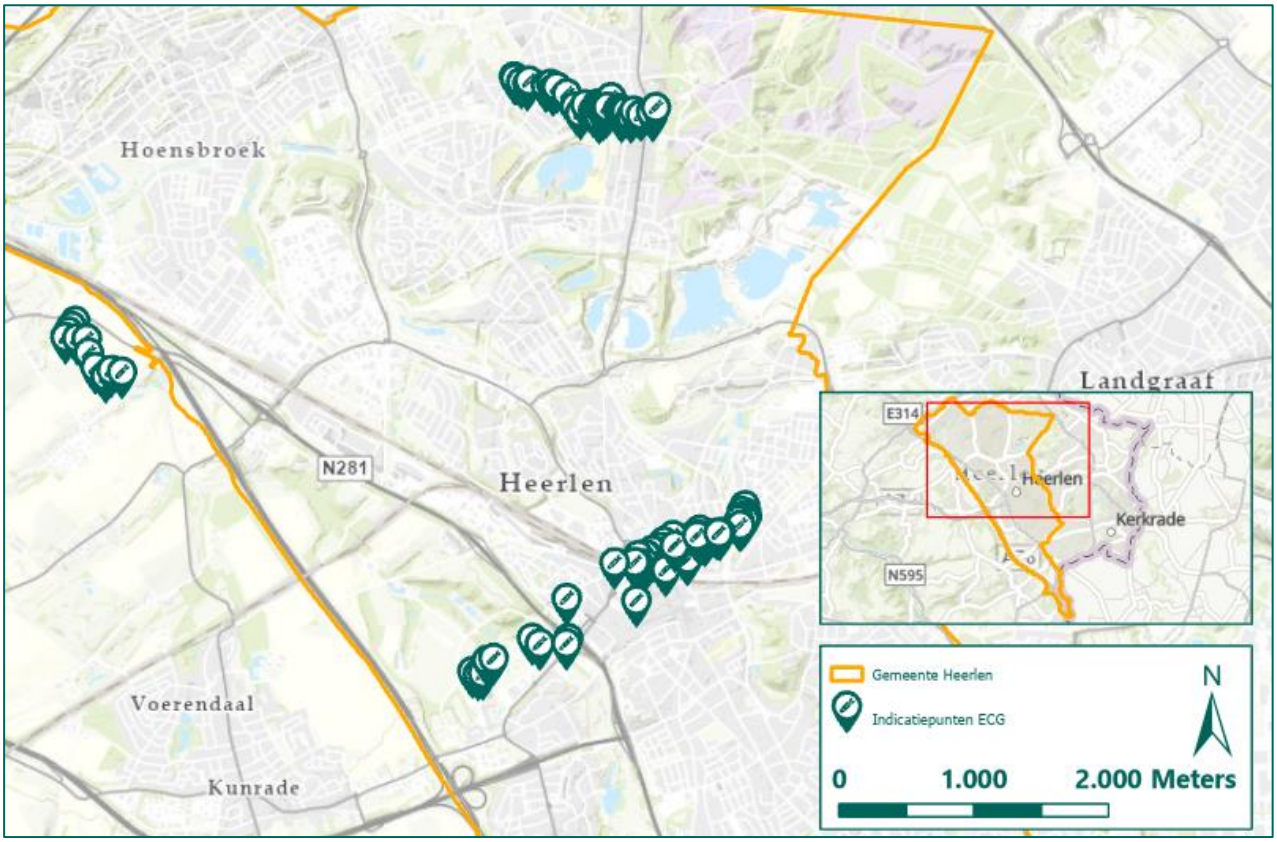
Figuur 47: De locatie van de Hessellestraat (tegenwoordig Burgemeester Waszinkstraat), weergegeven op de topografische kaart van 1943. (Bron ondergrond: topotijdreis.nl).

Conclusie

Naar aanleiding van het bombardement met brandbommen op 14 februari 1943 is geen NGE-Verwachtingsgebied afgebakend. Specifieke informatie over het achterblijven van blindgangers van fosforbrandbommen is in het geraadpleegde bronmateriaal niet aangetroffen.

6.11 26 FEBRUARI 1943

Op 26 februari 1943 vond een grootschalig bombardement plaats op Heerlen, zo blijkt uit de literatuur, gemeentearchieven, het Nationaal Archief en de Britse bombardementsgegevens (zie bijlagen). In 2015 is dit bombardement in het rapport van ECG reeds uitgebreid behandeld. Aan de hand van archiefmateriaal, specifiek rapportages van het bombardement, schademeldingen en kaarten met ingetekende getroffen locaties, is een overzicht gemaakt van alle bekende inslaglocaties. In onderstaand figuur zijn de door ECG ingetekende locaties weergegeven.

Figuur 48: De door ECG aangegeven indicatiepunten waar bominslagen zijn gemeld op 26 februari 1943. (Bron ondergrond: ESRI).

ECG vermeldt in de rapportage van 2015 dat op de luchtfoto van augustus 1943 '*verschillende panden ten noorden van het spoor zijn beschadigd. Inslagkraters van de afgeworpen explosieven zijn echter niet waar te nemen. Het gedeelte van de bominslagen en beschadigde percelen dat niet middels deze foto's in beeld is gebracht, kan op basis van de beschikbare foto's niet nader worden geanalyseerd*'[16]. REASeuro heeft de luchtfoto's van augustus 1943 tevens geraadpleegd. Op de luchtfoto heeft REASeuro de door ECG benoemde beschadigde panden niet kunnen waarnemen. De kwaliteit van deze luchtfoto is hiervoor te matig.

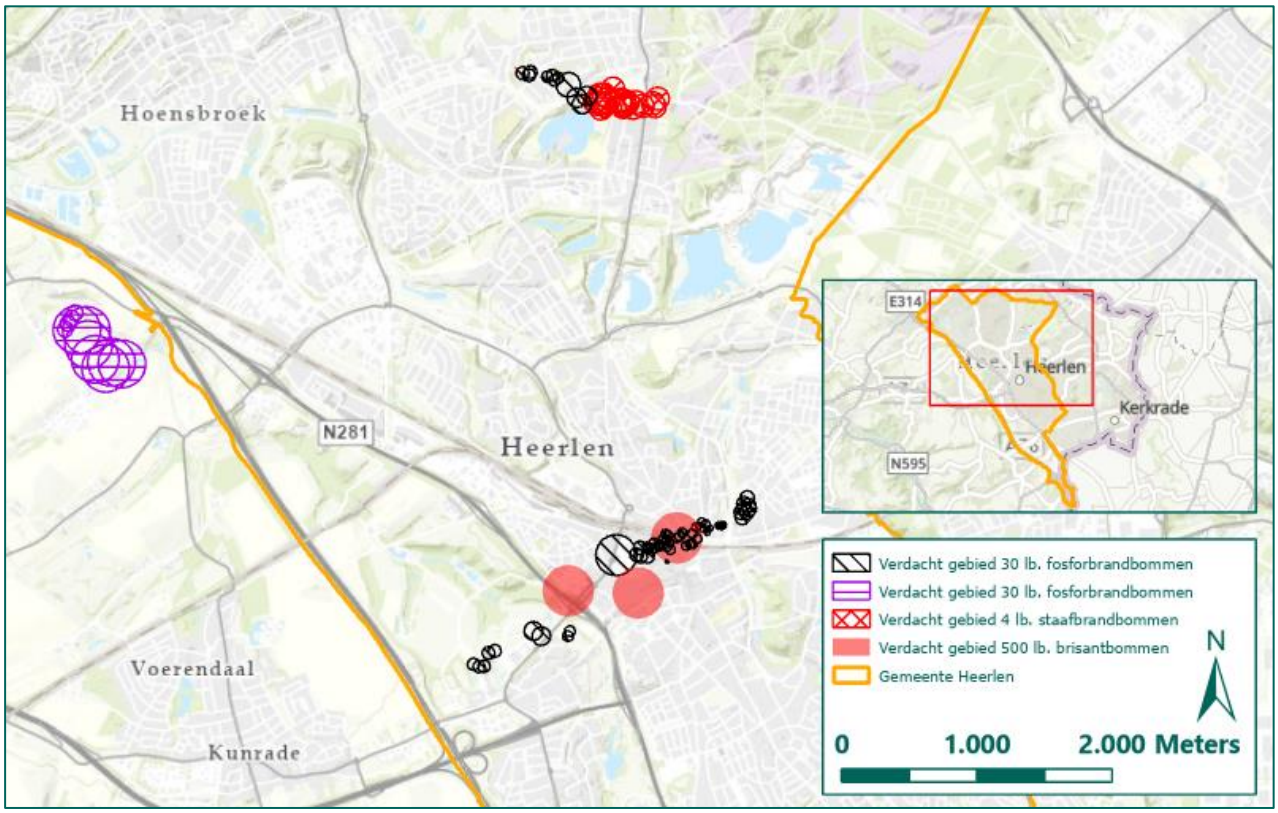
Daarnaast heeft ECG vermeld dat die nacht een bombardement plaatsvond op Keulen waarbij verschillende squadrons van de Groups 1, 3, 4, 5 en 6 en Pathfinder Force 8 betrokken waren. De bommenlast was per toestel, Group en squadron verschillend, op basis van het geraadpleegde bronmateriaal stelde ECG dat er bij het bombardement in ieder geval brisantbommen van 500 lb. en staafbrandbommen zijn afgeworpen. Omdat in de nacht van 26 februari 1943 verschillende toestellen naar Aken vlogen die 30 lb. brandbommen aan boord hadden was het volgens ECG aannemelijk dat dit type bommen ook op Heerlen werd afgeworpen.

In het WSCS-OCE waren drie omschrijvingen[17] opgenomen met betrekking tot het afbakenen van bombardementen. Geen van deze omschrijvingen paste echter bij de feiten zoals ECG deze in het archiefmateriaal en de literatuurstukken had aangetroffen. Bij de afbakening van de NGE-Verwachtingsgebieden is in 2015 derhalve afgeweken van het WSCS-OCE. ECG heeft de volgende uitgangspunten gehanteerd voor het afbakenen van een verdacht gebied:

[16] ECG, 323-014-VO-01, 2015, pagina 99.
[17] ECG spreekt in haar rapportage van 'omschrijvingen' bij het WSCS-OCE. Waarschijnlijk worden hier afbakeningsrichtlijnen mee bedoelt.

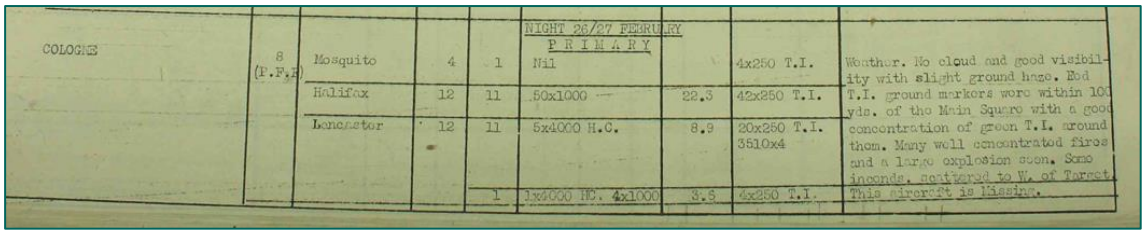
- Op basis van de geraadpleegde bronnen is niet uit te sluiten dat er bij het bombardement van 26 februari één of meerdere blindgangers in het onderzoeksgebied terecht zijn gekomen.
- De locatie van de gedocumenteerde afgeworpen bommen is voldoende feitelijk af te bakenen.
- De maximale afstand waarbinnen, volgens de uitgangspunten opgenomen in het WSCS-OCE, (restanten van) afwerpmunitie aangetroffen kunnen worden bedraagt 181 meter.
- Enkelvoudige bominslagen worden afgebakend op basis van de in het voorgaande punt gehanteerde uitgangspunt. Onder een enkelvoudige bominslag wordt verstaan: inslag van één enkele bom op een afstand van meer dan 181 meter van de meest nabijgelegen bominslag(en).
- Inslaglocaties die binnen een afstand van 181 meter van elkaar verwijderd liggen worden afgebakend op basis van de in het WSCS-OCE gehanteerde afbakeningsmethodiek zoals omschreven voor de indicatie 'Tapijtbombardement'. Het uitgangspunt voor afbakening van deze indicatie luidt: "Op basis van een analyse van het inslagenpatroon wordt de maximale afstand tussen twee opeenvolgende inslagen binnen een inslagpatroon bepaald. Het verdachte gebied wordt afgebakend door deze afstand te projecteren op de buitenste inslagen van het inslagenpatroon. Dit is exclusief de eventuele horizontale verplaatsing van de buitenste blindganger binnen het inslagenpatroon."
- Aan de afbakening wordt een buffer toegevoegd van 10 meter in verband met de afwijking van de bron tot de huidige topografie en de in het voorgaande punt aangehaalde horizontale verplaatsing.

Deze bovenstaande uitgangspunten resulteerden in een cirkelvormig NGE-Verwachtingsgebied met een straal van 191 meter rond de enkelvoudige bominslagen. De straal werd gemeten vanuit het hart van de vastgestelde inslaglocaties. Rondom de gebieden met meerdere inslaglocaties is de grootte en de vorm van het Verwachtingsgebied afhankelijk van de verspreiding van de inslagpunten en de maximale onderlinge afstand tussen twee punten binnen dit verspreidingsgebied. Binnen de afgebakende Verwachtingsgebieden kon volgens ECG afwerpmunitie van de kalibers 500 lb. en submunitie van de kalibers 4 lb., 4 lb. type 'X' en 30 lb. brandbommen. In onderstaand figuur zijn de door ECG afgebakende NGE-Verwachtingsgebieden weergegeven.

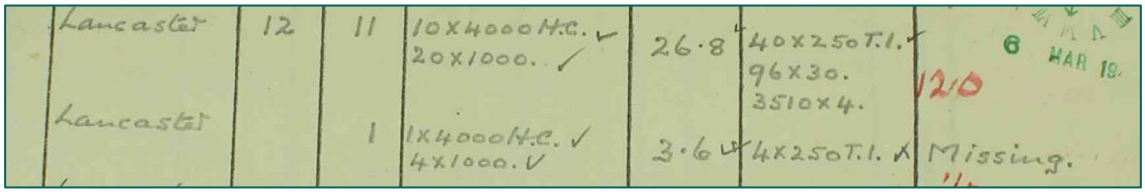
Figuur 49: De door ECG aangegeven verdachte gebieden naar aanleiding van het bombardement op 26 februari 1943. (Bron ondergrond: ESRI).

Voor voorliggende rapport heeft REASeuro de *Night Raid Sheets* van Bomber Command geraadpleegd. Hieruit blijkt dat in de nacht van 26 op 27 februari 1943 diverse toestellen zijn uitgevlogen. Volgens deze bron raakte één Lancaster van 8 Group vermist, 11 andere Lancasters troffen wel het doelwit: Keulen. In onderstaande figuur zijn uitsneden van de Night Raid Sheets weergegeven. Opvallend is dat op verschillende pagina's van de *Night Raid Sheets* verschillende bommenlasten worden genoemd voor de 12 Lancasters van 8 Group. In Figuur 50 staat uitgetypt dat de 12 toestellen in totaal 6 x 4.000 HC bommen en 4 x 1.000 lb. brisantbommen, 24 x 250 T.I. bommen en 3510 x 4 lb. staafbrandbommen bijdroegen. In Figuur 51 staat handgeschreven dat deze totale bommenlast 11 x 4.000 HC bommen en 24 x 1.000 lb. brisantbommen, 44 x 250 T.I. bommen 96 x 30 lb. fosforrubberbrandbommen en 3510 x 4 lb. staafbrandbommen bedroeg. De genoemde bommenlast komt dus niet overeen, waardoor de exacte bommenlast van de vermiste Lancaster ook niet met zekerheid kan worden gesteld.

					NIGHT 26/27 FEBRUARY PRIMARY			
COLOGNE	8 (P.F.F)	Mosquito	4	1	Nil		4x250 T.I.	Weather. No cloud and good visibility with slight ground haze. Red T.I. ground markers were within 100 yds. of the Main Square with a good concentration of green T.I. around them. Many well concentrated fires and a large explosion seen. Some incends. scattered to W. of Target.
		Halifax	12	11	50x1000	22.3	42x250 T.I.	
		Lancaster	12	11	5x4000 H.C.	8.9	20x250 T.I. 3510x4	
				1	1x4000 H.C. 4x1000	3.5	4x250 T.I.	This aircraft is Missing.

Figuur 50: Uitsnede Night Raid Sheets 26/27 februari 1943 waarin de bommenlast van de uitgevlogen toestellen staat vermeld (Bron: TNA, AIR14/2676).

Lancaster	12	11	10x4000 H.C. ✓ 20x1000. ✓	26·8	40x250 T.I. ✓ 96x30. 3510x4.
Lancaster		1	1x4000 H.C. ✓ 4x1000. ✓	3·6	4x250 T.I. ✗ Missing.

Figuur 51: Uitsnede Night Raid Sheets 26/27 februari 1943 waarin bommenlast van uitgevlogen toestellen staat vermeld (Bron: TNA, AIR14/2676).

Gezien de spreiding van de neergekomen brisantbommen en brandbommen (goed weergegeven in Figuur 49), is het waarschijnlijk dat niet één, maar twee toestellen betrokken waren bij het bombardement te Heerlen. Het is immers zo dat bij het openen van de bomluiken de volledige bommenlast in korte tijd na elkaar uit het toestel wordt geworpen (zie het onderstaande figuur). De neergekomen bommen liggen in twee 'lijnen' door de gemeente heen.

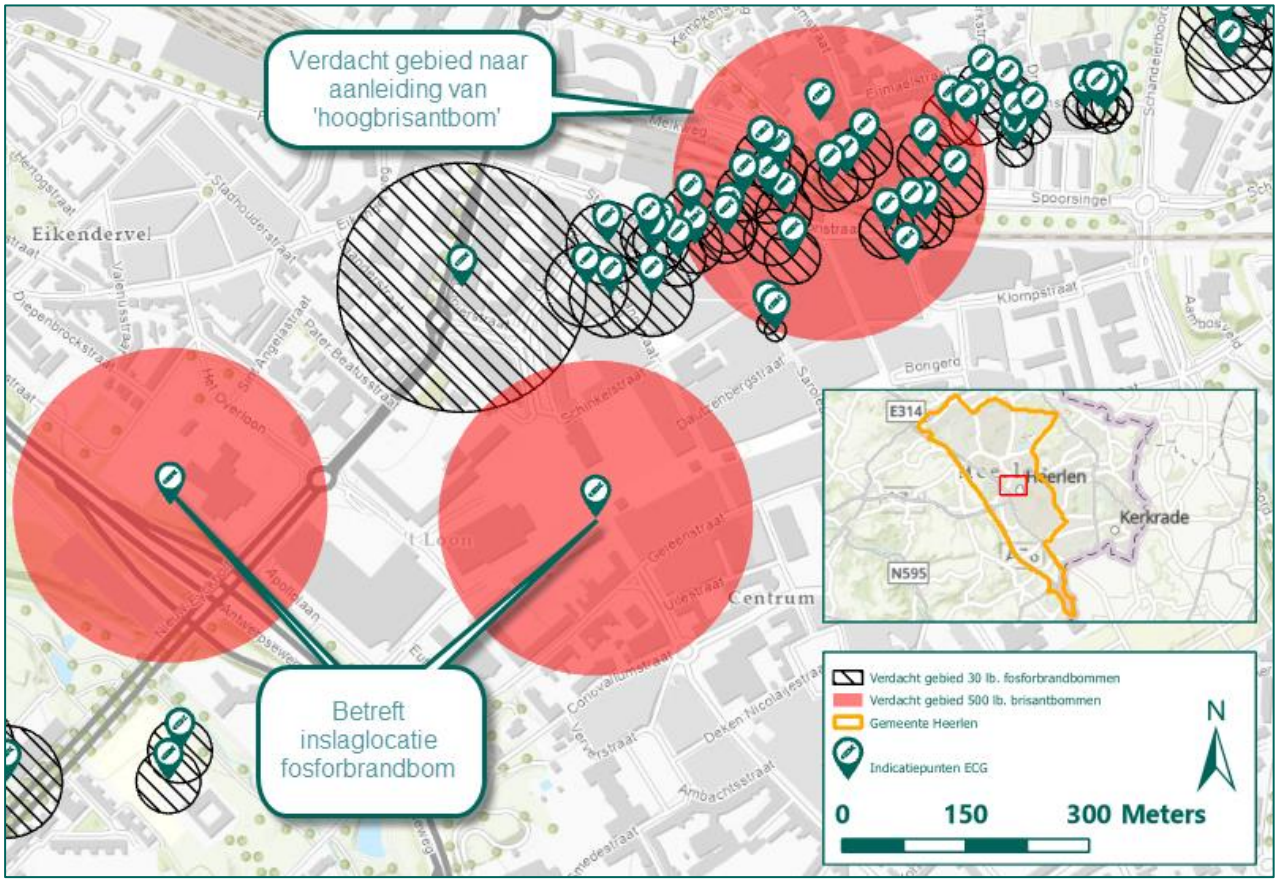

Figuur 52: Beeld van een Lancaster die een bundel van 4 lb. staafbrandbommen afwerpt (links) en 30 lb fosforrubberbrandbommen en een 4.000 lb. luchtdrukbom (rechts) (Bron: Internet).

De bommenlasten van de verschillende Lancasters van Group 12 zoals vermeld in Figuur 50 en Figuur 51 komen niet met elkaar overeen. Het is derhalve niet bekend welke bommenlast elke Lancaster exact bij zich droeg. Vermoed wordt dat het merendeel van de Lancasters beschikte over één luchtdrukbom en vier brisantbommen (1 x 4.000 HC en 4 x 1.000 lb.).

Het aantal brandbommen per toestel is echter niet te achterhalen. De Lancaster die vermist raakte zou 4 x 250 lb. T.I. (*Target Identification*) bij zich dragen. Hoewel dit type bommen brand kan stichten, zijn ze met namen gemaakt om doelwitten voor andere toestellen te duiden. Aangezien er veel schade en brand is gemeld, wordt ervan uitgegaan dat er meer dan alleen 4 x 250 lb. T.I. is ingezet. Bekend is dat deze nacht ook 4 lb. en 30 lb. bommen zijn ingezet door bovengenoemde Lancasters van Group 8. Deze kalibers worden door REASeuro meegenomen in de afbakening van een NGE-Verwachtingsgebied.

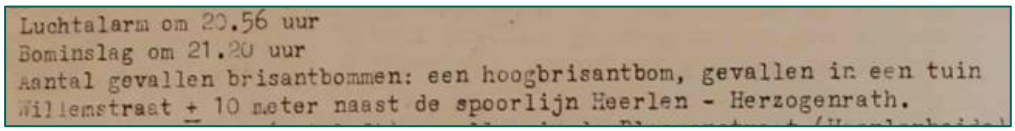
Met betrekking op de exacte inslagpunten van brisant- en brandbommen zijn door REASeuro alle door ECG aangeduide indicatiepunten nagelopen aan de hand van aanvullend geraadpleegd archiefmateriaal. Daaruit is gebleken dat ECG abusievelijk twee locaties van neergekomen fosforbrandbommen heeft geduid als locaties waar brisantbommen waren neergekomen. REASeuro heeft dat voor het voorliggende rapport aangepast.

Figuur 53: De door ECG aangegeven verdachte gebieden naar aanleiding van het bombardement op 26 februari 1943 bij het stationsgebied. De zuidelijk gelegen verdachte gebieden zullen vervangen worden door NGE-Verwachtingsgebieden naar aanleiding van het neerkomen van fosforbrandbommen. Het ten noorden van het spoor gelegen verdachte gebied naar aanleiding van de neergekomen 'hoogbrisantbom' komt geheel te vervallen. (Bron ondergrond: ESRI).

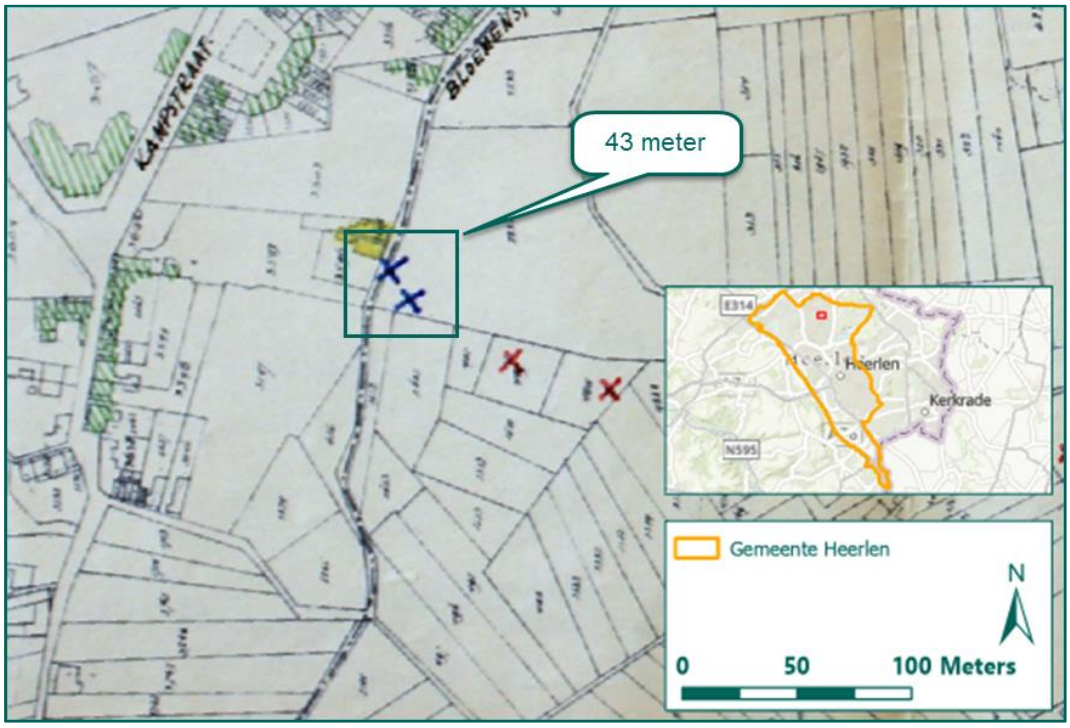
ECG duidde reeds aan dat één vliegtuigbom op ongeveer tien meter van het spoor detoneerde in een tuin aan de Willemstraat. De neergekomen bom werd omschreven als een 'hoogbrisantbom' door de Luchtbeschermingsdienst. Gezien het feit dat de Lancasters in de nacht van 26 op 27 februari 1943

uitgerust konden zijn met één luchtdrukbom (HC: *High Capacity*) van 4.000 lb., wordt gesteld dat van dit type bom geen blindgangers zijn achtergebleven. Naast de 4.000 HC bom wierpen de meeste Lancasters tevens 4 x 1.000 lb brisantbommen af. Geen van de geraadpleegde bronnen duidt het neerkomen van deze brisantbommen nabij de Willemstraat. Omdat bekend is dat dit type bommen wel meegedragen werden, wordt uitgegaan dat deze bommen wel zijn uitgeworpen. Er dient derhalve een NGE-Verwachtingsgebied te worden afgebakend waarbinnen dit type brisantbom mogelijk kan worden aangetroffen. Daarnaast dient een NGE-Verwachtingsgebied afgebakend te worden naar aanleiding van het neerkomen van een groot aantal 30 lb. fosforrubberbrandbommen[18]. De gehanteerde afbakeningsmethode wordt verderop in deze paragraaf nader toegelicht. Allereerst wordt gekeken naar de bommenlast afgeworpen door het vermoedelijke tweede toestel dat actief was binnen de gemeente Heerlen.

Luchtalarm om 20.56 uur
Bominslag om 21.20 uur
Aantal gevallen brisantbommen: een hoogbrisantbom, gevallen in een tuin
Willemstraat + 10 meter naast de spoorlijn Heerlen - Herzogenrath.

Figuur 54: Melding van het neerkomen van een 'hoogbrisantbom'. (Bron: HCL, Toegang 070, Inv. 133).

In het geraadpleegde bronmateriaal zijn diverse aanwijzingen aangetroffen die duiden op het neerkomen van brisant- en brandbommen in de omgeving van Heerlerheide. Zoals reeds vermeld wordt aangenomen dat deze bommen door een ander toestel zijn afgeworpen dan het toestel dat de bommenlast in de kern van de Heerlen heeft afgeworpen. Uit het geraadpleegde bronmateriaal blijkt dat er in Heerlerheide twee of drie brisantbommen waren gedetoneerd. Wanneer wordt gekeken naar de brisantbommen die het merendeel van de Lancasters in deze nacht bij zich droegen (1 x 4.000 lb. en 4 x 1.000 lb.), blijkt dat niet alle bommen te Heerlerheide tot detonatie zijn gekomen. Om deze reden dient ook hier een NGE-Verwachtingsgebied afgebakend te worden naar aanleiding van het neerkomen van brisantbommen en luchtdrukbommen. Tevens is bekend dat een groot aantal 30 lb. fosforrubberbrandbommen zijn neergekomen. Naar aanleiding van dit type bommen wordt tevens een NGE-Verwachtingsgebied afgebakend[19].

[18] De neergekomen staafbrandbommen zijn verder geëvalueerd in hoofdstuk 9.
[19] De neergekomen staafbrandbommen zijn verder geëvalueerd in hoofdstuk 9.

Figuur 55: Uitsnede van een kaart met locaties van neergekomen brisantbommen (blauwe kruisjes) en fosforbrandbommen (rode kruisjes). (Bron: HCL, Toegang 016, Inv. 1052-Z).

Om tot een beargumenteerde afbakening van de NGE-Verwachtingsgebieden te komen dient gebruik gemaakt te worden van de richtlijnen uit het CS-VROO en de SIVOON Richtlijn. Deze bieden echter geen specifieke richtlijnen die toepasbaar zijn voor een bombardement waarbij slechts één brisant-/luchtdrukbom tot uitwerking is gekomen. Naar aanleiding van de neergekomen brisant-/luchtdrukbommen in Heerlerheide wordt situationeel gekozen voor een afbakening conform de 'nearest neighbour methode', waarbij de maximale afstand tussen inslagen binnen hetzelfde inslagenpatroon wordt geprojecteerd rondom de bekende inslaglocaties.

Voor de twee bekende inslaglocaties van brisantbommen bij de Heerlerheide geldt dat de brisantbommen op 15 meter van elkaar zijn neergekomen. Dit resulteert, met inachtneming van 8 meter horizontale verplaatsing in de bodem en 20 meter cartografische onnauwkeurigheid, in een NGE-Verwachtingsgebied van 43 meter rondom de twee inslaglocaties, zie onderstaand figuur. Binnen dit NGE-Verwachtingsgebied kunnen NGE van afwerpmunitie zijn achtergebleven van 250 lb. T.I., 1.000 lb. en 4.000 lb. Omdat de bombardementen te Heerlerheide en Heerlen op dezelfde dag, door gelijksoortige toestellen werden uitgevoerd, wordt de buffer van 43 meter tevens rondom de inslaglocatie van de 4.000 lb. luchtdrukbom aan de Willemstraat geprojecteerd. Binnen dit NGE-Verwachtingsgebied kan mogelijk NGE van 250 lb. T.I. en 1.000 lb. worden aangetroffen.

Figuur 56: NGE-Verwachtingsgebied naar aanleiding van neergekomen brisantbommen te Heerlerheide op 26 februari 1943. (Bron ondergrond: ESRI).

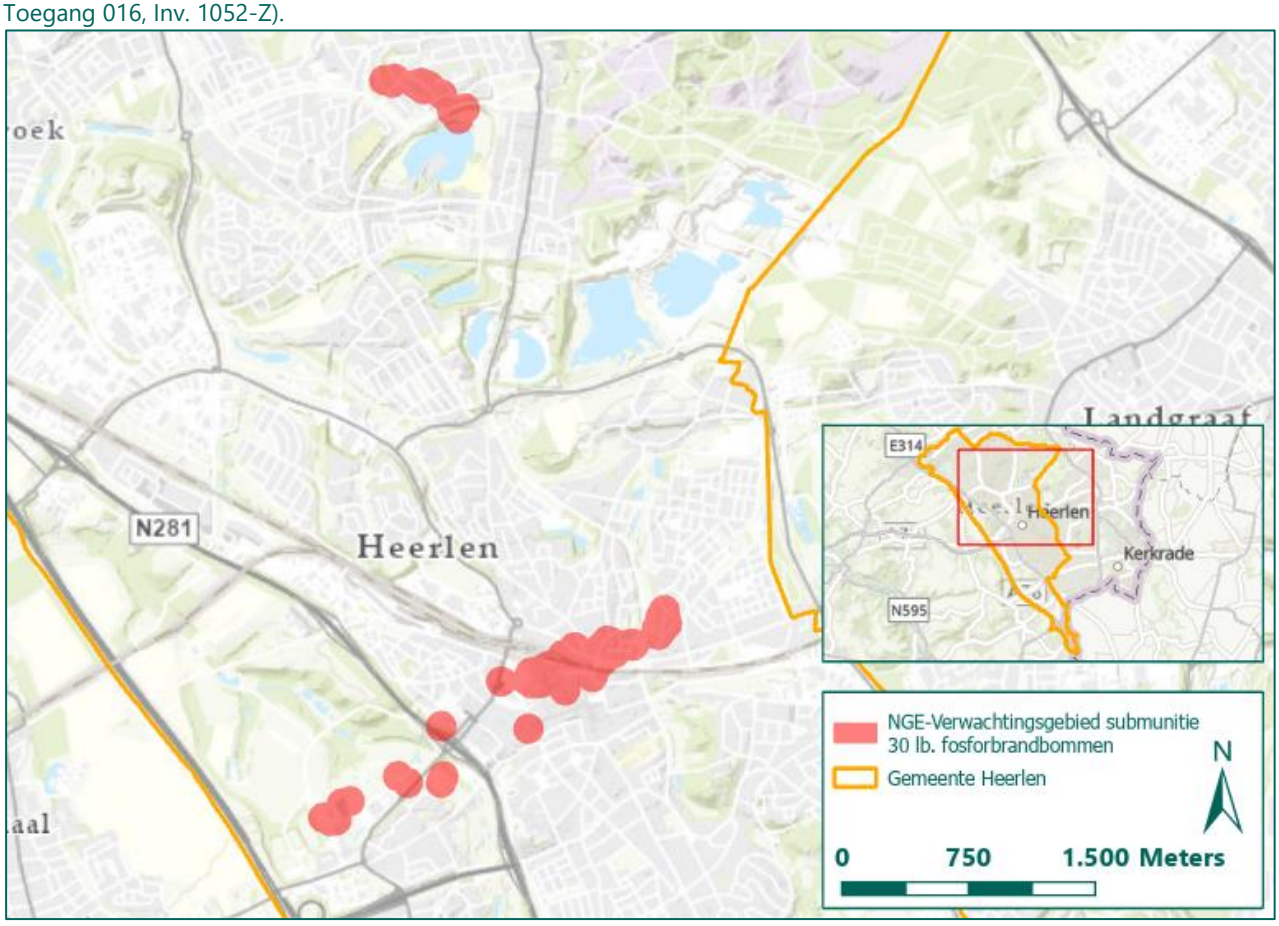

Figuur 57: NGE-Verwachtingsgebied naar aanleiding van neergekomen luchtdrukbom te Heerlen op 26 februari 1943. (Bron ondergrond: ESRI).

Ook voor de neergekomen fosforbrandbommen bestaat conform de CS-VROO en de SIVOON Richtlijn geen specifieke afbakeningsrichtlijn. Bij afbakeningen van NGE-Verwachtingsgebieden naar aanleiding van bombardementen met submunitie kan een methode worden toegepast waarbij aan de hand van het begin en het einde van een inslagenpatroon het gebied wordt bepaald waar potentiële NGE kunnen zijn neergekomen. Gezien de vele inslagen van fosforbrandbommen die verspreid over een zeer groot gebied zijn gemeld, kan niet met zekerheid een lijn met begin en eindpunt van het inslagenpatroon worden bepaald. Daarom wordt situationeel gekozen voor een afbakening conform de 'nearest neighbour methode', waarbij de maximale afstand tussen inslagen binnen hetzelfde inslagenpatroon wordt geprojecteerd rondom de bekende inslaglocaties. Voor het NGE-Verwachtingsgebied met betrekking tot 30 lb. fosforbrandbommen is dit gebied bepaald op 67 meter rondom de bekende inslaglocaties. Dit resulteert in de onderstaande NGE-Verwachtingsgebieden, waarbij tevens rekening is gehouden met horizontale verplaatsing van 4 meter en 20 meter cartografische onnauwkeurigheid.

Figuur 58: Uitsnede van een kaart met locaties van neergekomen fosforbrandbommen (rode kruisjes). (Bron: HCL, Toegang 016, Inv. 1052-Z).

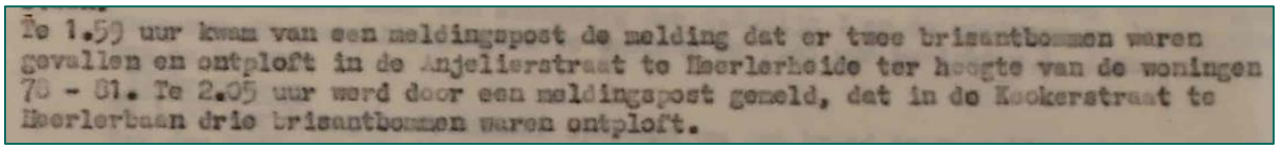
Figuur 59: NGE-Verwachtingsgebieden naar aanleiding van neergekomen fosforbrandbommen te Heerlen en Heerlerheide op 26 februari 1943. (Bron ondergrond: ESRI).

Conclusie

Naar aanleiding van de bombardementen op 26 februari 1943 zijn NGE-Verwachtingsgebieden afgebakend binnen de gemeente Heerlen. Hierbij is onderscheidt gemaakt in verschillende NGE-Verwachtingsgebieden: Te Heerlerheide is een NGE-Verwachtingsgebied afgebakend naar aanleiding van neergekomen brisant-/luchtdrukbommen waarbinnen mogelijk NGE van afwerpmunitie van 250 lb. T.I., 1.000 lb. en 4.000 lb. zijn achtergebleven. Binnen Heerlen is een NGE-Verwachtingsgebied afgebakend waarbinnen mogelijk NGE van afwerpmunitie van 250 lb. T.I. en 1.000 lb. zijn achtergebleven. Naar aanleiding van de inzet van brandbommen is in Heerlen en Heerlerheide een NGE-Verwachtingsgebeid afgebakend waarbinnen mogelijk NGE van Submunitie van het kaliber 30 lb. fosforbrandbommen kunnen zijn achtergebleven.

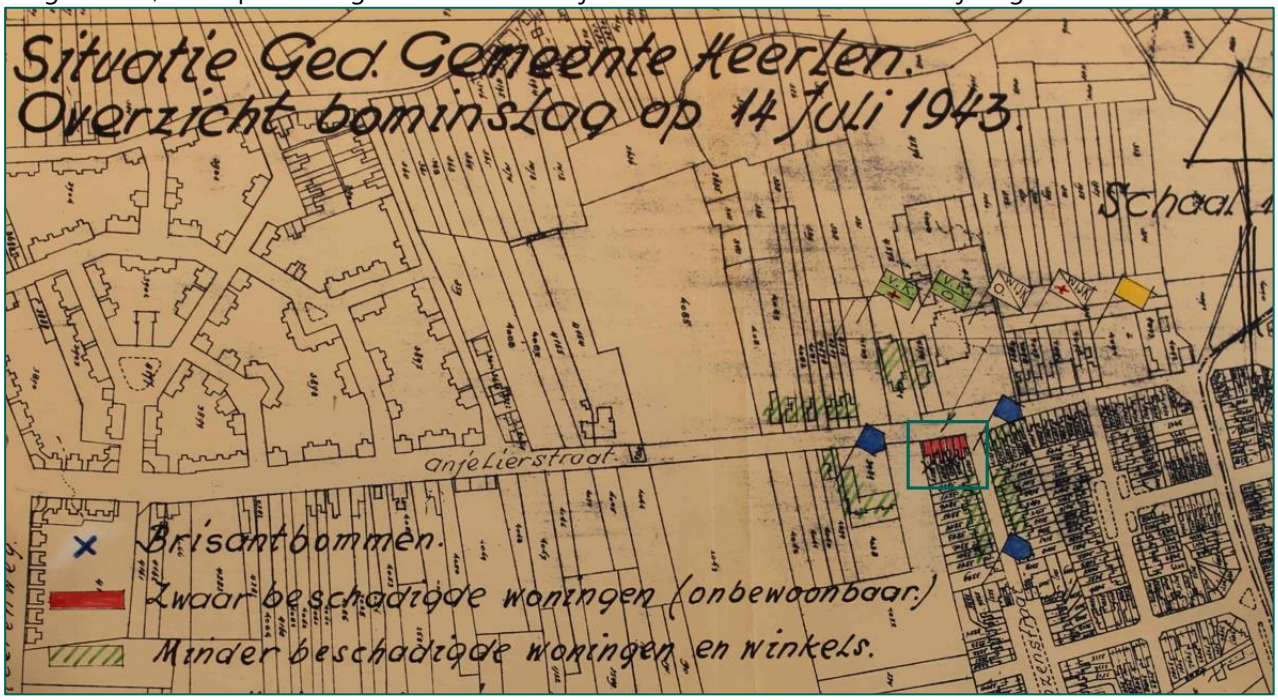
6.12 13-14 JULI 1943

Uit de literatuur, het gemeentearchief van Heerlen en meldingen van de Duitse autoriteiten (zie bijlage 2, 3 en 4) blijkt dat in de nacht van 13 op 14 juli 1943 in de gemeente Heerlen op diverse locaties brand- en brisantbommen zijn ingeslagen. De locaties waar brandbommen zijn ingeslagen worden verder behandeld in hoofdstuk 9. Met betrekking tot de inslaglocaties van de brisantbommen is een uitgebreid rapport aangetroffen van de Luchtbeschermingsdienst van Heerlen. Daarin staan de specifieke locaties vermeld waar, op twee seperate locaties, brisantbommen zijn ingeslagen aan respectievelijk de Anjelierstraat te Heerlerheide en de Kookerstraat te Heerlerbaan. Onderstaand figuur toont de melding vanuit het rapport van de Luchtbeschermingsdienst. De bommen zouden rond 1.50 uur zijn neergekomen.

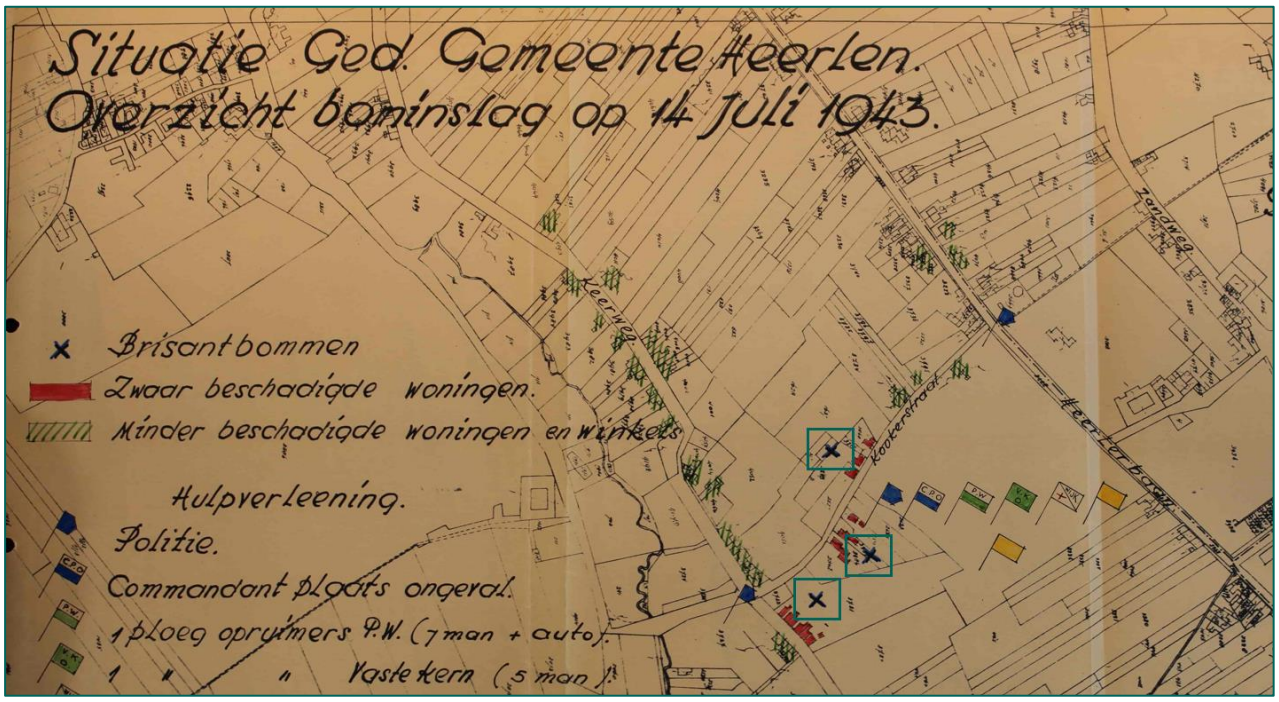

Te 1.50 uur kwam van een meldingspost de melding dat er twee brisantbommen waren gevallen en ontploft in de Anjelierstraat te Heerlerheide ter hoogte van de woningen 79 - 81. Te 2.05 uur werd door een meldingspost gemeld, dat in de Kookerstraat te Heerlerbaan drie brisantbommen waren ontploft.

Figuur 60: Uitsnede van het rapport van de Luchtbeschermingsdienst van het bombardement in de nacht van 13 op 14 juli 1943. (Bron: HCL, Toegang 070, Inv. 135).

Naast het verslag is in het archief van de Luchtbeschermingsdienst tevens een gedetailleerde kaart aangetroffen, waarop de inslaglocaties aan de Anjelierstraat en de Kookerstraat zijn ingetekend.

Figuur 61: Uitsnede van de kaart met ingetekende inslaglocaties van de Luchtbeschermingsdienst van het bombardement in de nacht van 13 op 14 juli 1943 bij de Anjelierstraat. De twee ingetekende inslagen van brisantbommen zijn ter verduidelijking omkaderd in het groen. (Bron: HCL, Toegang 070, Inv. 135).

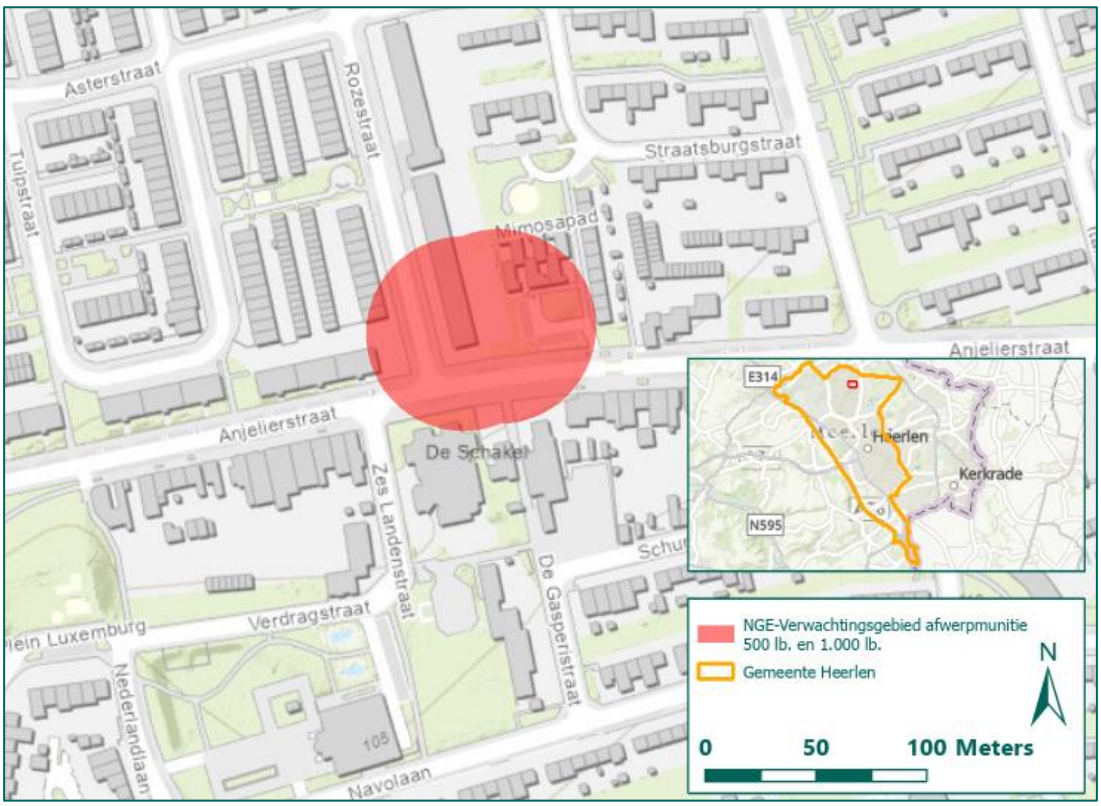
Figuur 62: Uitsnede van de kaart met ingetekende inslaglocaties van de Luchtbeschermingsdienst van het bombardement in de nacht van 13 op 14 juli 1943 bij de Kookerstraat. De drie ingetekende inslagen van brisantbommen zijn ter verduidelijking omkaderd in het groen. (Bron: HCL, Toegang 070, Inv. 135).

Door ECG is in 2015 reeds een analyse uitgevoerd van dit bombardement, waarbij werd geconcludeerd dat niet specifiek kan worden bepaald welk toestel het bombardement heeft uitgevoerd. Uit de ORB's (zie bijlage 6) blijkt namelijk dat grootschalige bombardementen waren uitgevoerd met Aken als doelwit. Waarschijnlijk hebben twee toestellen zich vergist en hun bommenlast met brisant- en brandbommen boven Heerlen afgeworpen. Geen van de piloten heeft echter specifiek gemeld dat Heerlen werd gebombardeerd. Hierdoor valt niet met zekerheid te stellen of alle afgeworpen bommen gedetoneerd zijn. Vermoedelijk betroffen dit toestellen die hun doelwit niet konden vinden vanwege het slechte weer die nacht met veel bewolking. Analyse van luchtfoto's van 31 augustus 1943, die alleen beschikbaar waren voor het bombardement bij de Anjelierstraat, biedt geen aanvullende informatie.

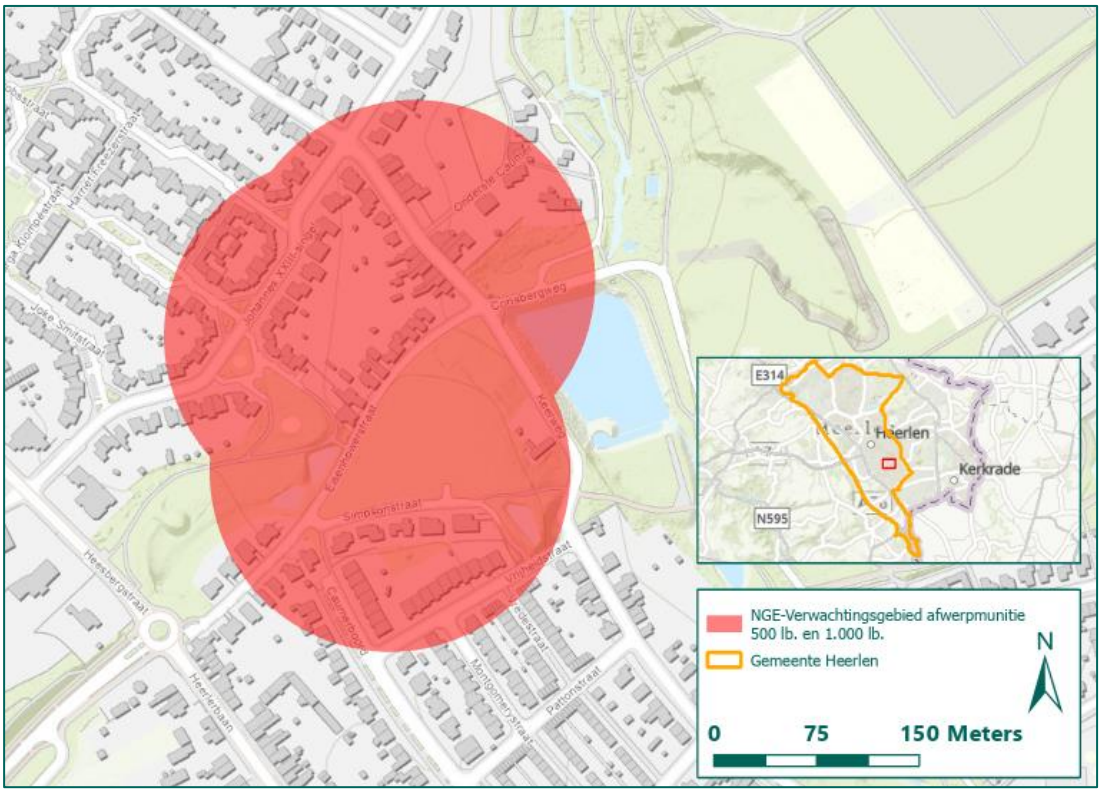

Figuur 63: Luchtfoto d.d. 31 augustus 1943. Bij de locatie waar de twee brisantbommen zijn ingeslagen (groen omkaderd) zijn geen duidelijke verstoringen waarneembaar. (Bron luchtfoto: NCAP).

REASeuro onderschrijft de conclusies van ECG uit 2015: het afbakenen van een NGE-Verwachtingsgebied naar aanleiding van de neergekomen brisantbommen in de nacht van 13 op 14 juli 1943 is benodigd. De reden hiervoor is dat niet kan worden uitgesloten dat nog een blindganger kan zijn achtergebleven. ECG heeft in 2015 gekozen voor afbakening conform de 'nearest neighbour methode'. Aangezien huidige richtlijnen uit het CS-VROO en de SIVOON Richtlijn geen afbakeningsmethode bieden die beter toepasbaar is in deze situatie, wordt deze methode ook bij voorliggend onderzoek toegepast. Aan de hand van de maximale onderlinge afstand tussen opeenvolgende inslaglocaties is het NGE-Verwachtingsgebied bepaald. Bij het bombardement in de Anjelierstraat bedraagt deze afstand 16 meter, bij de Kookerstraat 104 meter. Daarnaast is rekening gehouden met 8 meter horizontale verplaatsing in de bodem en 20 meter cartografische onnauwkeurigheid, aangezien het ingetekende locaties op kaarten betreft. In onderstaande figuren zijn de NGE-Verwachtingsgebieden weergegeven. Binnen deze NGE-Verwachtingsgebieden kunnen NGE van afwerpmunitie van de kalibers 500 lb. en 1.000 lb worden aangetroffen. Er zijn ook grotere kalibers brisantbommen ingezet in de nacht van 13 op 14 juli 1943, bijvoorbeeld de 2.000 en 4.000 lb. brisantbommen, maar deze werden niet tegelijk met andere brisantbommen afgeworpen. Derhalve worden deze kalibers niet verwacht.

Figuur 64: NGE-Verwachtingsgebied bij de Anjelierstraat naar aanleiding van het bombardement met brisantbommen in de nacht van 13 op 14 juli 1943. (Bron luchtfoto: NCAP).

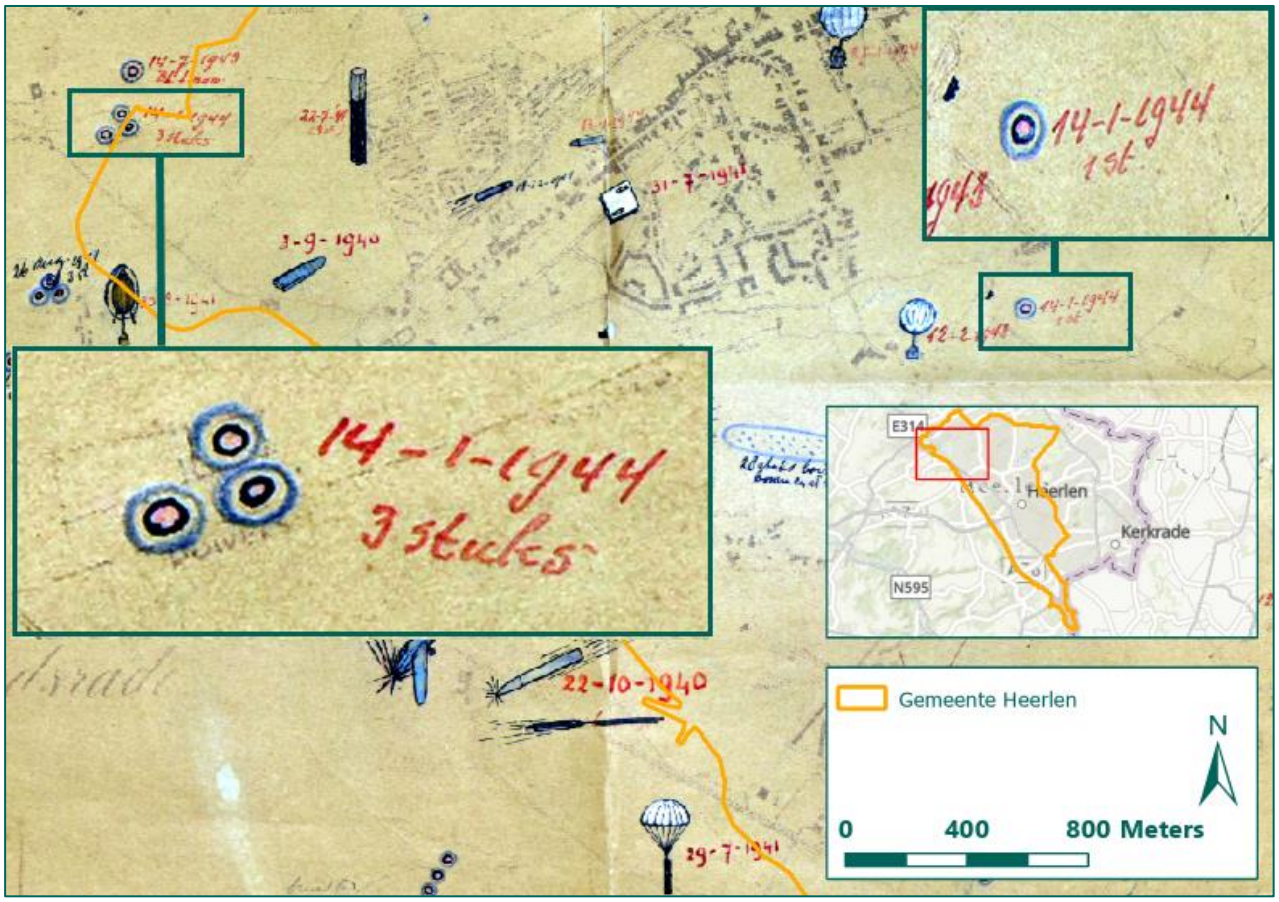
Figuur 65: NGE-Verwachtingsgebied bij de Kookerstraat naar aanleiding van het bombardement met brisantbommen in de nacht van 13 op 14 juli 1943. (Bron luchtfoto: NCAP).

7 BOMBARDEMENTEN 1944-1945

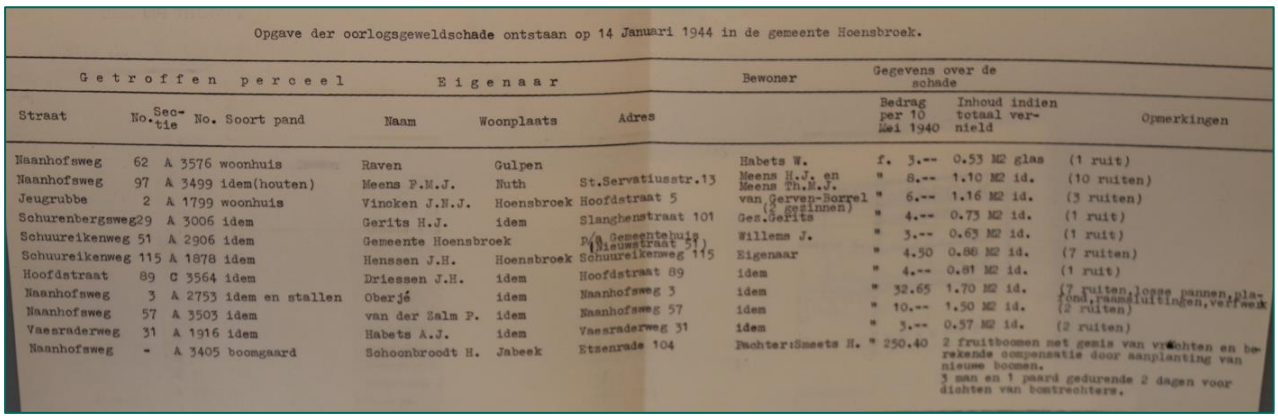
Na de bevrijding van het zuiden van Nederland, en het in handen krijgen van de vliegvelden in dit gebied, waren de geallieerden in staat om het aantal (jacht)bombardementen boven Nederland te vergroten. Er werden onder meer interdictie operaties in het Duitse achterland uitgevoerd. Bij deze operaties werden (veelal) non-militaire doelen aangevallen met als doel het vertragen, verstoren en verhinderen van de door de bezetter in gebruik genomen infrastructuur. Specifiek binnen de gemeente Heerlen vonden ook diverse Duitse bombardementen plaats, nadat Heerlen en omgeving reeds bevrijd waren door de geallieerden. In onderstaande paragrafen worden verschillende luchtaanvallen geanalyseerd aan de hand van literatuur, Nederlandse archieven, buitenlandse archieven, luchtfoto's en (naoorlogse) munitieruimingen. Wanneer hetzelfde doelwit meerdere keren is aangevallen, zijn de meldingen betreffende deze aanvallen tezamen geanalyseerd. Aan de hand van deze analyse wordt vastgesteld of er sprake is van een (horizontaal) NGE-Verwachtingsgebied nabij de getroffen locatie.

7.1 14 JANUARI 1944

In de archieven van de voormalige gemeente Hoensbroek is een kaart beschikbaar met daarop locaties ingetekend waar gedurende de Tweede Wereldoorlog bombardementen hebben plaatsgevonden, vliegtuigen zijn neergestort en granaten zijn neergekomen (HCL, Toegang 062, Inv. 847). Op deze kaart staan vier locaties ingetekend waar op 14 januari 1944 bommen zouden zijn neergekomen, zie onderstaand figuur. Als gevolg van het bombardement werden op diverse locaties binnen de gemeente Hoensbroek schademeldingen gedaan vanwege het springen van ruiten.

Figuur 66: Uitsnede van de kaart met opgave van locaties waar de bommen neerkwamen op 14 januari 1944 in de voormalige gemeente Hoensbroek. (Bron: HCL, Toegang 062, Inv. 847).

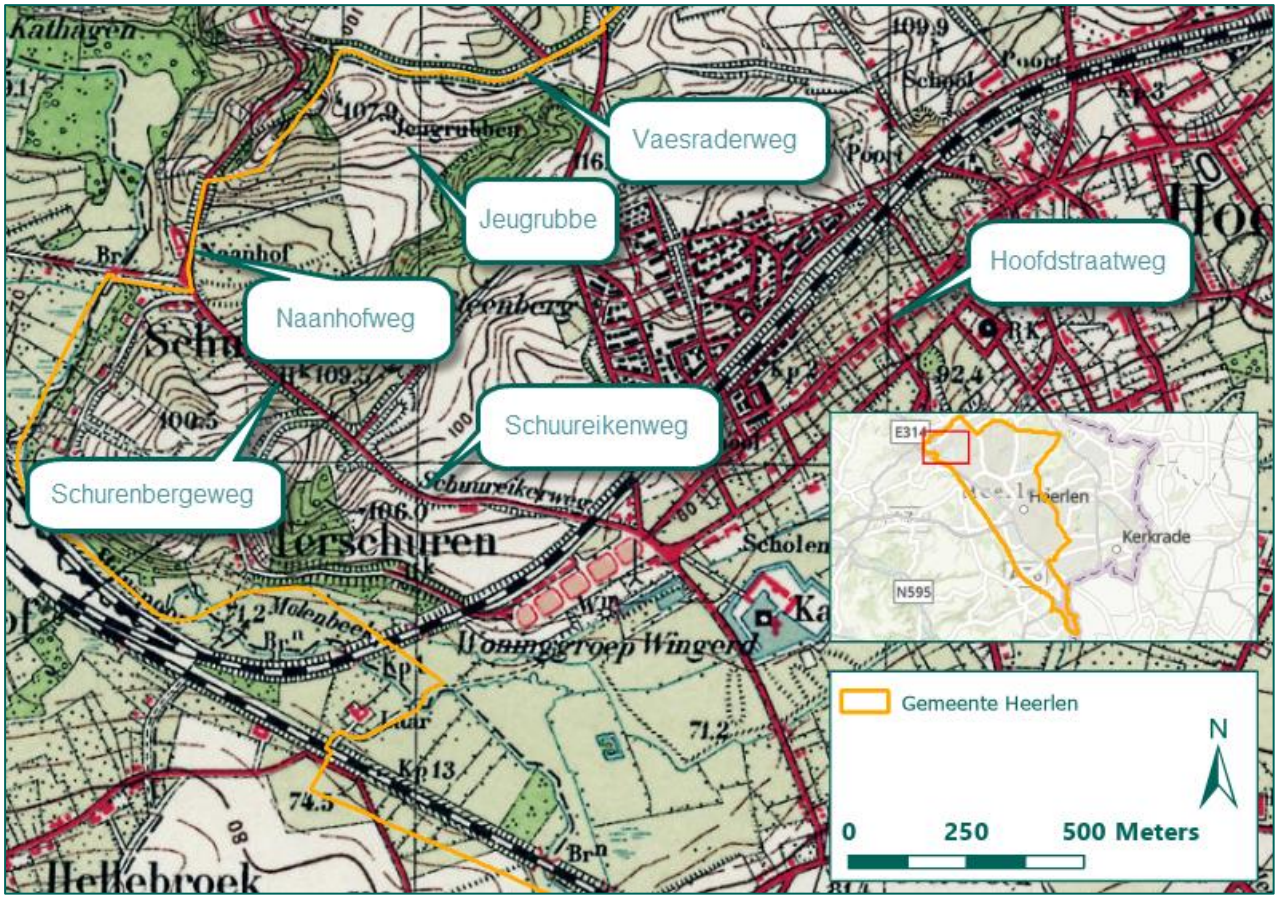

Opgave der oorlogsgeweldschade ontstaan op 14 Januari 1944 in de gemeente Hoensbroek.

Getroffen perceel				Eigenaar			Bewoner	Gegevens over de schade		
Straat	No.	Sectie	No. Soort pand	Naam	Woonplaats	Adres		Bedrag per 10 Mei 1940	Inhoud indien totaal vernield	Opmerkingen
Naanhofsweg	62	A	3576 woonhuis	Raven	Gulpen		Habets W.	f. 3.--	0.53 M2 glas	(1 ruit)
Naanhofsweg	97	A	3499 idem(houten)	Meens P.M.J.	Nuth	St.Servatiusstr.13	Meens H.J. en Meens Th.M.J.	" 8.--	1.10 M2 id.	(10 ruiten)
Jeugrubbe	2	A	1799 woonhuis	Vinoken J.N.J.	Hoensbroek	Hoofdstraat 5	van Gerven-Borrel (2 gezinnen)	" 6.--	1.16 M2 id.	(3 ruiten)
Schurenbergsweg	29	A	3006 idem	Gerits H.J.	idem	Slanghenstraat 101	Ges.Gerits	" 4.--	0.73 M2 id.	(1 ruit)
Schuureikenweg	51	A	2906 idem	Gemeente Hoensbroek		p/a Gemeentehuis (Nieuwstraat 51)	Willems J.	" 3.--	0.63 M2 id.	(1 ruit)
Schuureikenweg	115	A	1878 idem	Henssen J.H.	Hoensbroek	Schuureikenweg 115	Eigenaar	" 4.50	0.86 M2 id.	(7 ruiten)
Hoofdstraat	89	C	3564 idem	Driessen J.H.	idem	Hoofdstraat 89	idem	" 4.--	0.81 M2 id.	(1 ruit)
Naanhofsweg	3	A	2753 idem en stallen	Oberjé	idem	Naanhofsweg 3	idem	" 32.65	1.70 M2 id.	(7 ruiten,losse pannen,plafond,raamsluitingen,verfwerk
Naanhofsweg	57	A	3503 idem	van der Zalm P.	idem	Naanhofsweg 57	idem	" 10.--	1.50 M2 id.	(2 ruiten)
Vaesraderweg	31	A	1916 idem	Habets A.J.	idem	Vaesraderweg 31	idem	" 3.--	0.57 M2 id.	(2 ruiten)
Naanhofsweg	-	A	3405 boomgaard	Schoonbroodt H.	Jabeek	Etzenrade 104	Pachter:Smeets H.	" 250.40	2 fruitboomen met gemis van vruchten en berekende compensatie door aanplanting van nieuwe boomen. 3 man en 1 paard gedurende 2 dagen voor dichten van boomtrechters.	

Figuur 67: Uitsnede van een rapport met opgave van schade als gevolg van oorlogsgeweld in de voormalige gemeente Hoensbroek op 14 januari 1944. (Bron: HCL, Toegang 062, Inv. 562).

De genoemde straten waar schade zou zijn ontstaan liggen op zeer ruime afstand van de locaties waar de bommen neergekomen zouden zijn. Het archiefmateriaal biedt derhalve dus geen specifieke locaties of duidelijke tekeningen waar de bommen terecht zijn gekomen. Daarnaast is ook geen tijdstip van het bombardement bekend. Op luchtfoto's van 14 januari 1944 zijn geen verstoringen waarneembaar die gerelateerd kunnen worden aan het bombardement. Ook het raadplegen van de ORB's (zie bijlage 4) heeft geen aanvullende informatie opgeleverd.

Figuur 68: Overzicht schademeldingen naar aanleiding van het bombardement op 14 januari 1944. (Bron ondergrond: topotijdreis.nl).

Het bronnenmateriaal omtrent het bombardement op 14 januari 1944 is zeer summier. Belangrijke informatie, zoals specifieke locaties, tijdstip en afgeworpen bommenlast ontbreekt. Derhalve kan niet met zekerheid worden gesteld of er mogelijk blindgangers achtergebleven kunnen zijn en waar deze zich dan

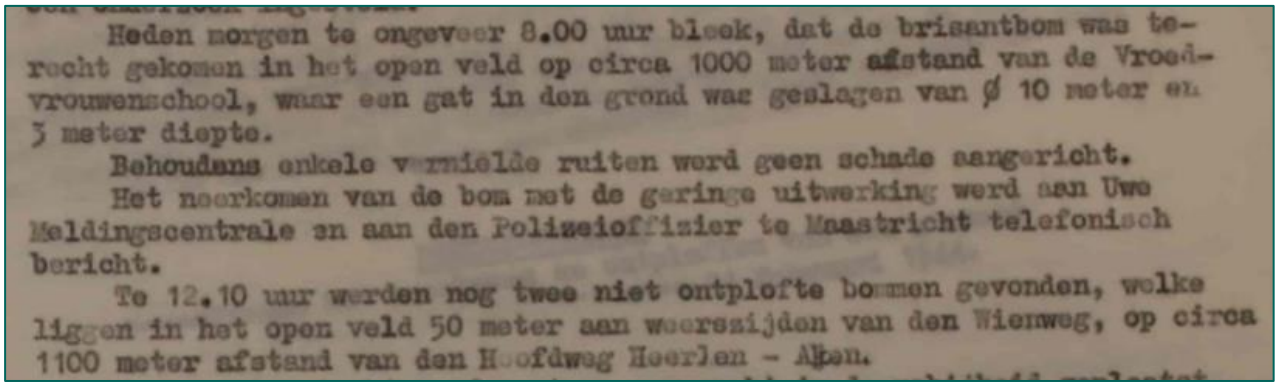
eventueel zouden bevinden. Conform de richtlijnen uit het CS-VROO en de SIVOON Richtlijn kan geen specifiek NGE-Verwachtingsgebied worden afgebakend. Hiermee wordt afgeweken van de resultaten van het onderzoek van ECG uit 2015, waarin wel tot afbakening is overgegaan op basis van de indicatief ingetekende locaties.

Conclusie

Naar aanleiding van het bombardement op 14 januari 1944 kan geen NGE-verwachtingsgebied afgebakend worden, aangezien het bronnenmateriaal te summier is.

7.2 14 MAART 1944

In de avond van 14 maart 1944 kwamen volgens een verslag van de Luchtbeschermingsdienst van Heerlen (zie bijlage 3) brisantbommen neer op verschillende locaties binnen de gemeente Heerlen. Rond 21.15 maakte een medewerker van de Luchtbeschermingsdienst melding dat hij het neerkomen en ontploffen van een brisantbom had gehoord, maar hij kon de inslaglocatie bij een eerste zoekactie niet vinden. Hij trof enkel wat glasschade aan. Op 15 maart 1944 om 8.00 uur werd een nieuwe zoekactie uitgevoerd waarbij werd ontdekt dat de brisantbom in een open veld op 1.000 meter van de Vroedvrouwenschool was neergekomen, en daar een gat had geslagen van ongeveer 10 meter doorsnede en 3 meter diepte. Om 12.10 uur werden vervolgens nog twee niet gedetoneerde bommen aangetroffen, gelegen in een open veld op 50 meter aan weerszijden van de Wienweg, op circa 1.100 meter afstand van de Hoofdweg Heerlen-Aken. In een opgave van schade werd tevens nog melding gemaakt van glasschade bij de Wienweg aan een woning.

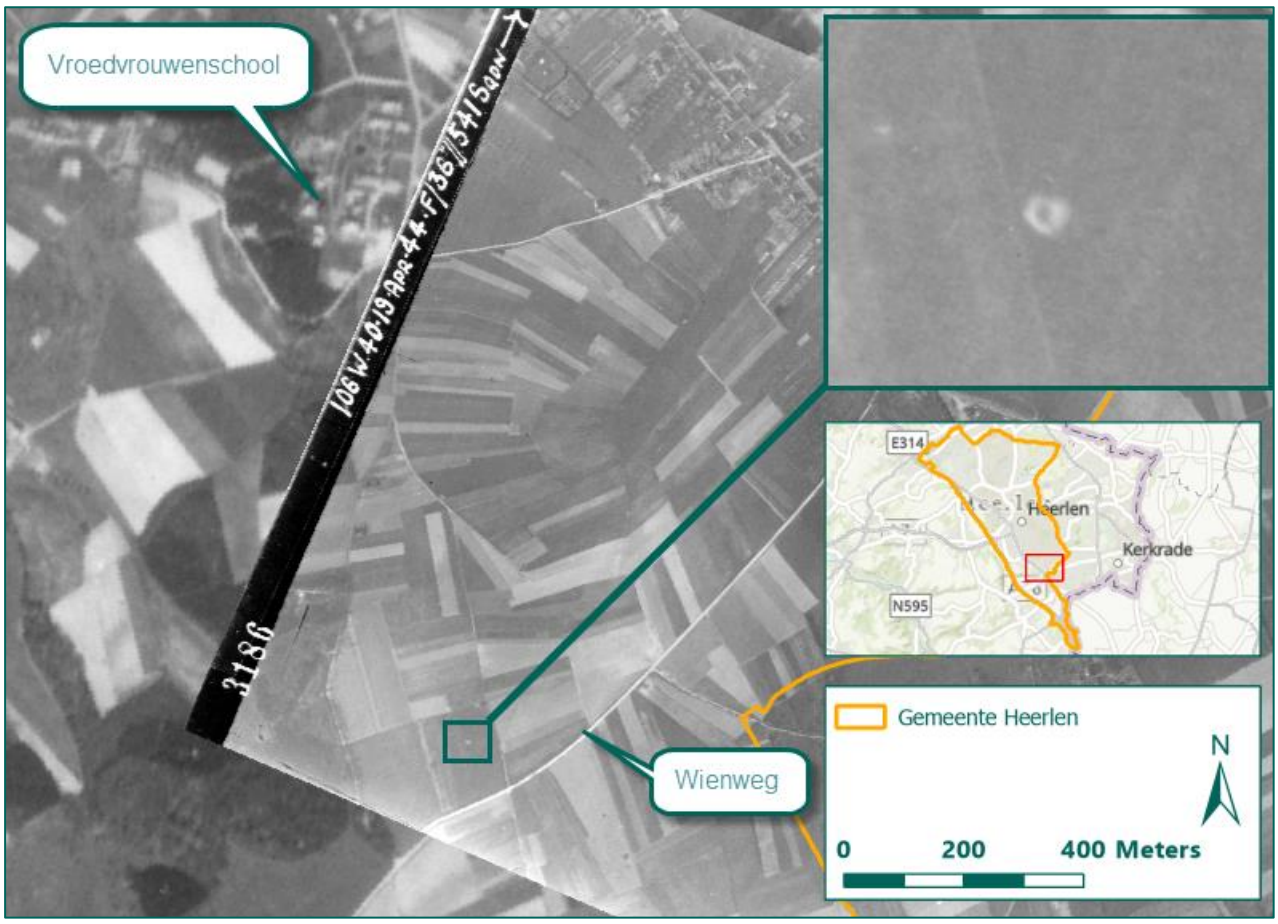

Heden morgen te ongeveer 8.00 uur bleek, dat de brisantbom was te-
recht gekomen in het open veld op circa 1000 meter afstand van de Vroed-
vrouwenschool, waar een gat in den grond was geslagen van ø 10 meter en
3 meter diepte.
Behoudens enkele vernielde ruiten werd geen schade aangericht.
Het neerkomen van de bom met de geringe uitwerking werd aan Uwe
Meldingscentrale en aan den Politieofficier te Maastricht telefonisch
bericht.
Te 12.10 uur werden nog twee niet ontplofte bommen gevonden, welke
liggen in het open veld 50 meter aan weerszijden van den Wienweg, op circa
1100 meter afstand van den Hoofdweg Heerlen - Aken.

Figuur 69: Uitsnede van het rapport waarin de locaties gemeld worden waar bommen zijn aangetroffen naar aanleiding van het bombardement op 14 maart 1944. (Bron: HCL, Toegang 070, Inv. 135).

Uit de ORB's van de Britse luchtmacht (zie bijlage 4) blijkt dat in de nacht van 14 op 15 maart 1944 Mosquito bommenwerpers waren uitgevlogen richting Düsseldorf. De bommenwerpers waren ofwel uitgerust met één 4.000 lb. brisantbom of met een bommenlast van 4 x 500 lb. brisantbommen. Aangezien dit de enige toestellen waren die in de omgeving van Heerlen actief waren, is het meest waarschijnlijke scenario dat één van deze toestellen abusievelijk zijn bommenlast van 4 x 500 lb. boven Heerlen heeft afgeworpen.

De omschrijvingen waar de bommen zijn ingeslagen zijn niet nauwkeurig omschreven in de archiefstukken. Aan de hand van luchtfoto's van 19 april 1944, de eerstvolgende beschikbare luchtfoto's van de omgeving van de Vroedvrouwenschool en de Wienweg, is getracht te bepalen of in de omgeving van de genoemde locaties verstoringen waarneembaar zijn die gerelateerd kunnen worden aan de neergekomen bommen. Op ongeveer 980 meter ten zuiden van de Vroedvrouwenschool en net ten noorden van de Wienweg is een verstoring waarneembaar in een weiland van circa vier meter doorsnede, zie onderstaand figuur.

Figuur 70: Luchtfoto's van 19 april 1944. De locatie van de waargenomen verstoring is uitvergroot weergegeven. (Bron luchtfoto's: NCAP).

ECG heeft in 2015 geconcludeerd dat het niet mogelijk was om te bepalen hoeveel bommen zijn afgeworpen, maar dat de waargenomen verstoring wel veroorzaakt moest zijn door het bombardement op 14 maart 1944. Rondom de waargenomen verstoring werd daarom een NGE-Verwachtingsgebied geprojecteerd van 181 meter, conform de richtlijn 'Duikbombardement op zgn. 'Pin Point Target', inslagenpatroon onbekend' uit het toenmalige WSCS-OCE. REASeuro wijkt af van deze conclusie in voorliggende rapportage om de volgende redenen:

- Nauwkeurige luchtfotoanalyse leidt tot de conclusie dat de verstoring vier meter in doorsnede is. Het archiefmateriaal meldt een krater van circa tien meter doorsnede.
- Nauwkeurige luchtfotoanalyse van de rest van de luchtfoto's van 19 april 1944 leidt tot de conclusie dat diverse verstoringen worden waargenomen, gelijkend aan de bovengetoonde verstoring. Er kan derhalve niet met zekerheid worden gesteld dat de verstoring daadwerkelijk veroorzaakt is door het detoneren van een vliegtuigbom, of dat het een ander soort verstoring betreft, bijvoorbeeld gerelateerd aan landbouw.
- In het archiefmateriaal werd de vondst van twee blindgangers aan weerszijden van de Wienweg gemeld. Er kan niet worden afgeleid aan de hand van het archiefmateriaal of luchtfoto's waar deze specifieke locaties waren.

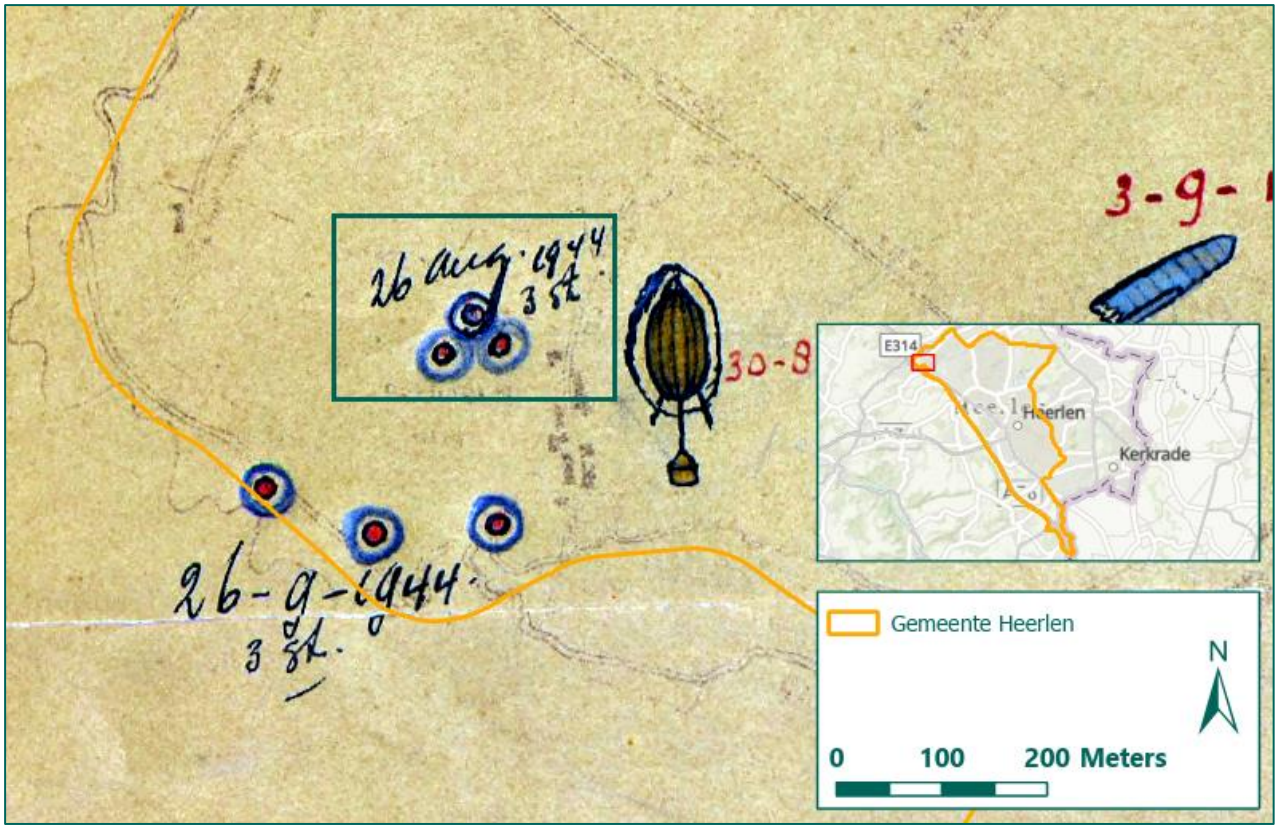
Conform de huidige richtlijnen uit het CS-VROO en de SIVOON Richtlijn dient duidelijk herleidbaar te zijn aan het bronnenmateriaal wat de specifieke inslaglocaties van bommen waren, alvorens overgegaan kan worden tot afbakening van een NGE-Verwachtingsgebied. Met betrekking tot het bombardement op 14 maart zijn teveel onduidelijkheden aangetroffen in het bronnenmateriaal om specifiek te kunnen bepalen waar de gedetoneerde brisantbom en twee blindgangers zijn terechtgekomen. Het specifiek afbakenen van een NGE-Verwachtingsgebied is om deze redenen niet mogelijk.

Conclusie

Naar aanleiding van het bombardement op 14 maart 1944 kan geen NGE-verwachtingsgebied afgebakend worden. Het bronnenmateriaal is te summier en onduidelijk om een specifiek NGE-Verwachtingsgebied te kunnen bepalen.

7.3 26 AUGUSTUS 1944

Op de overzichtskaart van de voormalige gemeente Hoensbroek met locaties van bominslagen (HCL, Toegang 062, Inv. 847, zie bijlage 3) zijn indicatief drie bominslagen ingetekend bij de Geleenbeek, met als datum 26 augustus 1944 vermeld.

Figuur 71: Uitsnede van de kaart met opgave van locaties waar de bommen neerkwamen in de voormalige gemeente Hoensbroek. De locaties waar bommen waren neergekomen zijn groen omkaderd. (Bron: HCL, Toegang 062, Inv. 847).

In het overige geraadpleegde bronnenmateriaal, zoals luchtfoto's, ORB's en archiefmeldingen, zijn geen indicaties aangetroffen dat op andere locaties bommen zijn neergekomen op 26 augustus 1944 binnen of in de nabijheid van de huidige gemeente Heerlen. Om deze reden en aangezien de locaties waar de bommen zijn ingeslagen op 26 augustus 1944 slechts indicatief bekend zijn, kan geen specifiek NGE-Verwachtingsgebied afgebakend worden conform de vigerende richtlijnen uit het CS-VROO en de SIVOON Richtlijn.

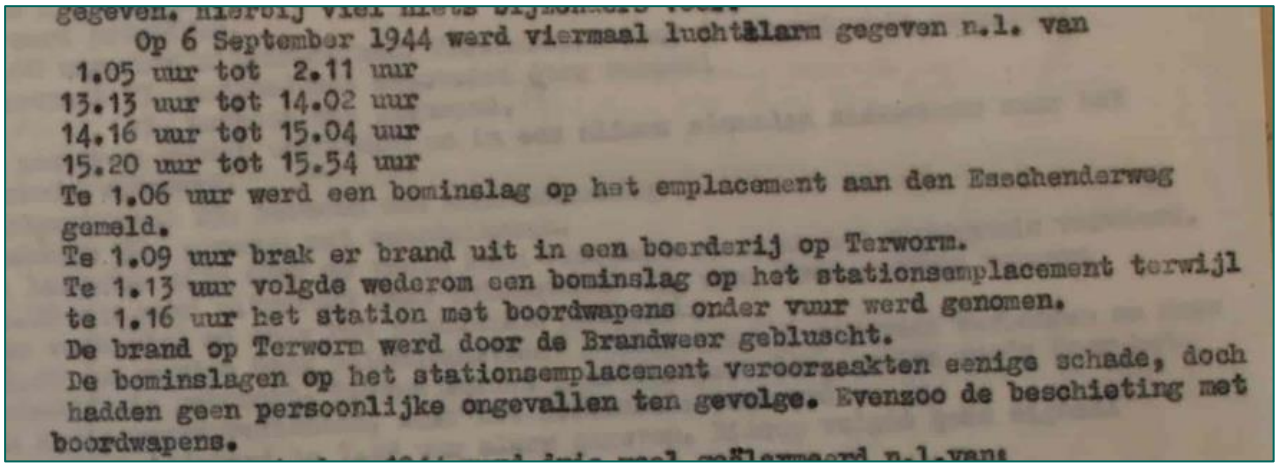
Conclusie

Naar aanleiding van het bombardement op 26 augustus 1944 kan geen NGE-verwachtingsgebied afgebakend worden. Het beschikbare bronnenmateriaal is te summier om een specifiek NGE-Verwachtingsgebied af te bepalen.

7.4 6 SEPTEMBER 1944

Op 6 september 1944 vond een luchtaanval plaats bij het station van Heerlen, zo staat beschreven in het boek *Het spoorwegbedrijf in oorlogstijd, 1939-'45* (zie bijlage 2). De aanval zou zijn uitgevoerd rond 1.00 uur

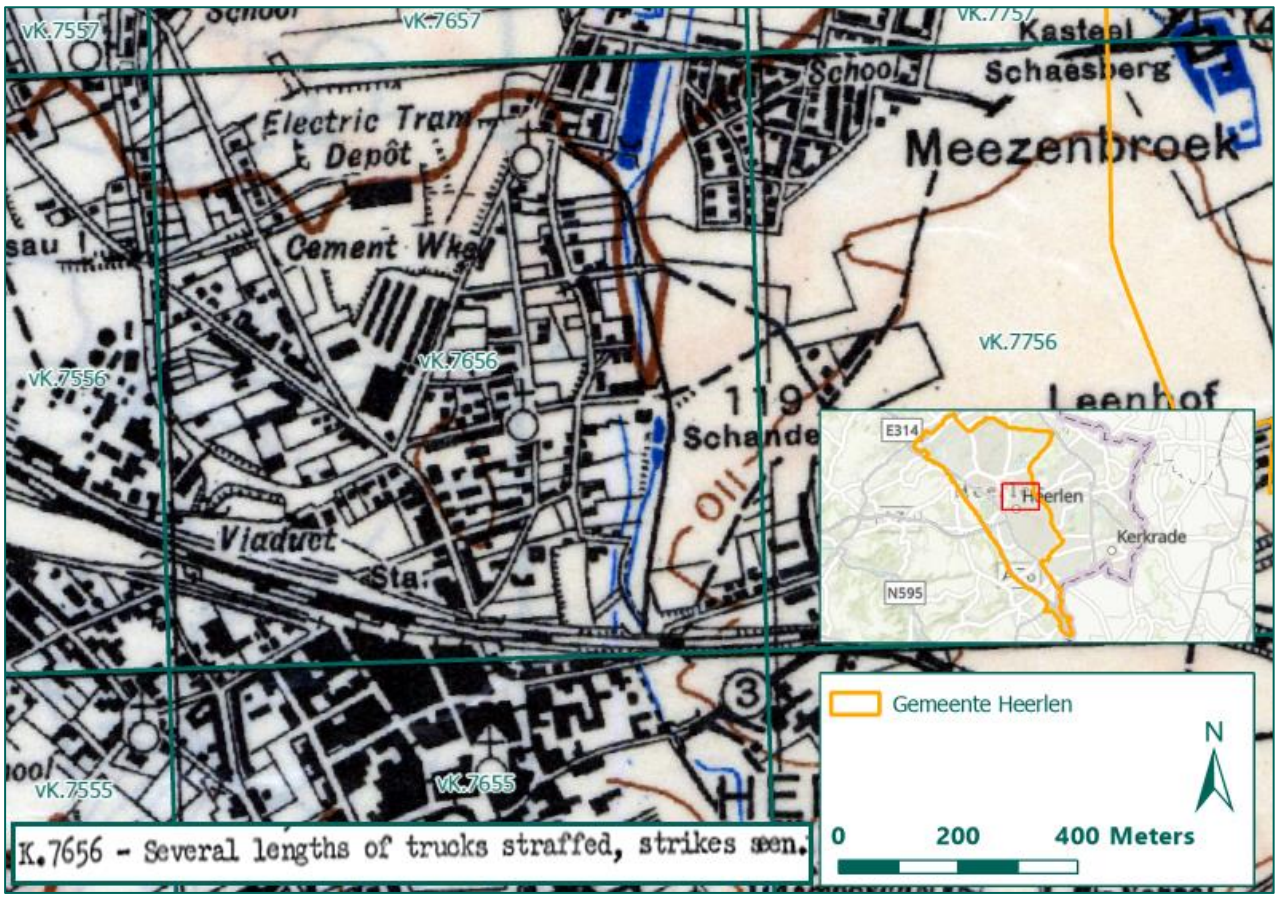
en vliegtuigen zouden geschoten hebben op verschillende treinen. De documentatie van de Luchtbeschermingsdienst biedt aanvullende informatie (zie bijlage 3). In een rapport staat vermeld dat om 1.06 uur een bominslag werd gemeld aan de Esschenderweg en dat om 1.09 uur brand uitbrak in een boerderij op Terworm. Om 1.13 uur volgde een nieuwe bominslag op het stationsemplacement en om 1.16 uur werd het station met boordwapens onder vuur genomen door toestellen.

Op 6 September 1944 werd viermaal luchtalarm gegeven n.l. van
1.05 uur tot 2.11 uur
13.13 uur tot 14.02 uur
14.16 uur tot 15.04 uur
15.20 uur tot 15.54 uur
Te 1.06 uur werd een bominslag op het emplacement aan den Esschenderweg gemeld.
Te 1.09 uur brak er brand uit in een boerderij op Terworm.
Te 1.13 uur volgde wederom een bominslag op het stationsemplacement terwijl te 1.16 uur het station met boordwapens onder vuur werd genomen.
De brand op Terworm werd door de Brandweer geblusscht.
De bominslagen op het stationsemplacement veroorzaakten eenige schade, doch hadden geen persoonlijke ongevallen ten gevolge. Evenzoo de beschieting met boordwapens.

Figuur 72: Uitsnede van het rapport waarin de luchtaanval op 6 september 1944 wordt beschreven de Luchtbeschermingsdienst van Heerlen. (Bron: HCL, Toegang 070, Inv. 135).

Uit de ORB's van de Britse luchtmacht (zie bijlage 4) is gebleken dat Mosquito bommenwerpers in de nacht van 5 op 6 september 1944 actief waren in de omgeving van Heerlen en bombardementen en beschieten hebben uitgevoerd. Binnen kaartvierkant K.7656 werden trucks waargenomen door de piloten, waarna deze vervolgens werden beschoten. Met kaartvierkant K.7656 wordt een gebied bedoeld waarbinnen het station van Heerlen gelegen is, zie onderstaande figuur.

Figuur 73: Kaartvierkant K.7656, getoond op de geallieerde stafkaart. Op de stafkaart is te zien dat genoemd kaartvierkant de binnenstad van Heerlen en het stationsgebied inhield. Daarnaast is de melding uit de ORB's weergegeven. (Bron ORB: TNA AIR 37/715. Bron geallieerde stafkaart: Kadaster).

In de ORB's staat niet beschreven dat er brisantbommen werden afgeworpen op Heerlen en omgeving, zoals wel vermeld werd door de Luchtbeschermingsdienst van Heerlen. Op luchtfoto's van 9 en 11 september 1944 zijn geen verstoringen waar te nemen in de binnenstad of bij het stationsgebied en stationsemplacement van Heerlen die gerelateerd kunnen worden aan neergekomen brisantbommen op 6 september 1944. ECG heeft in 2015 de conclusie getrokken dat, gezien er geen inslagen konden worden waargenomen op luchtfoto's, geen specifiek NGE-Verwachtingsgebied kon worden afgebakend. REASeuro onderschrijft deze conclusie, met de aanvulling dat gezien de informatie uit de ORB's, waarin enkel een beschieting wordt vermeld, mogelijk zelfs helemaal geen bommen zijn afgeworpen rond 1.00 uur in de nacht van 5 op 6 september 1944. Daarom wordt geen NGE-Verwachtingsgebied afgebakend. De melding van de beschieting wordt nog nader behandeld in hoofdstuk 8.

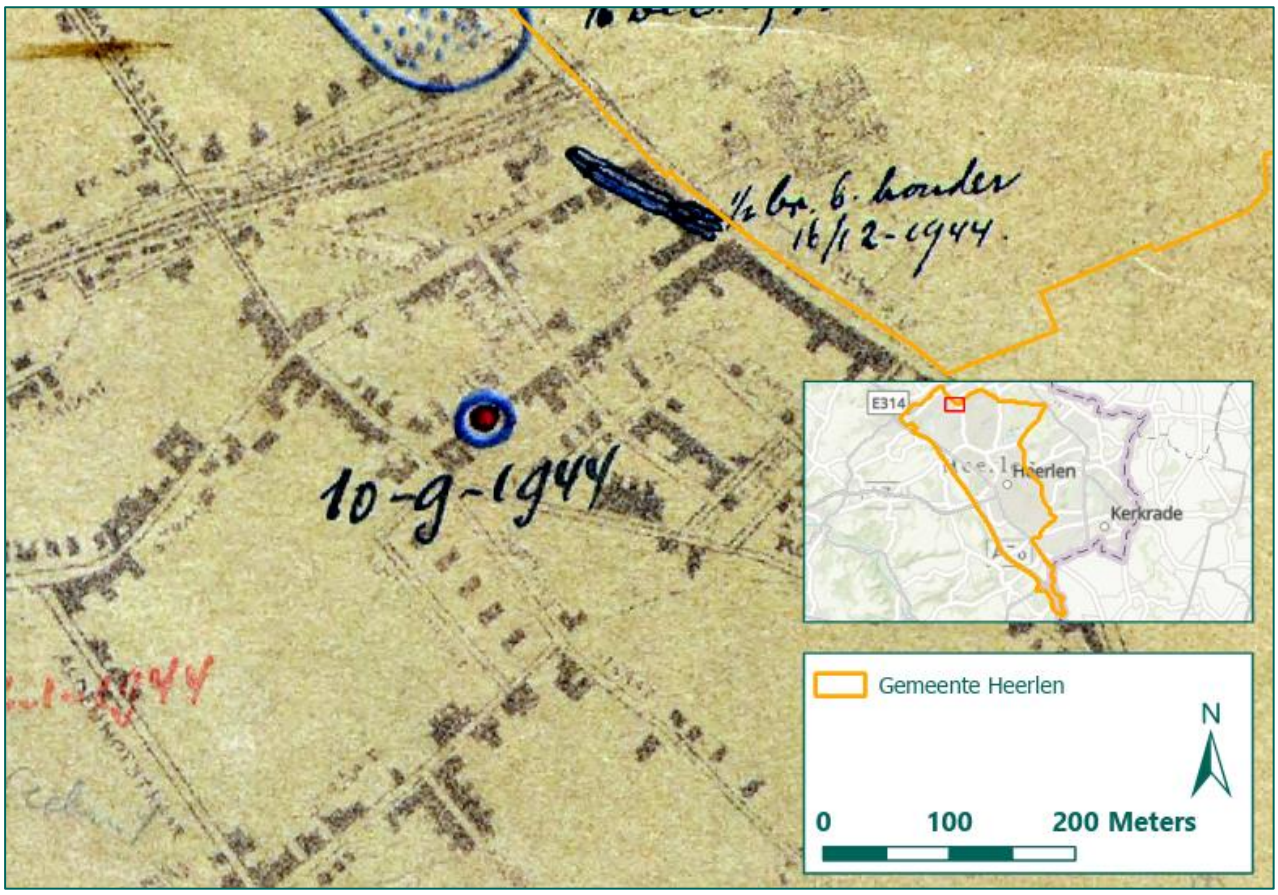
Figuur 74: Luchtfoto d.d. 11 september 1944. Op deze luchtfoto zijn geen verstoringen waarneembaar die gerelateerd kunnen worden aan het bombardement op 6 september 1944. (Bron luchtfoto: NCAP).

Conclusie

Naar aanleiding van het bombardement op 6 september 1944 wordt geen NGE-verwachtingsgebied afgebakend. Aan de hand van het beschikbare bronnenmateriaal kunnen geen specifieke inslaglocaties worden bepaald. Een van de mogelijke scenario's is dat op 6 september 1944 überhaupt geen bommen zijn afgeworpen in de omgeving van Heerlen.

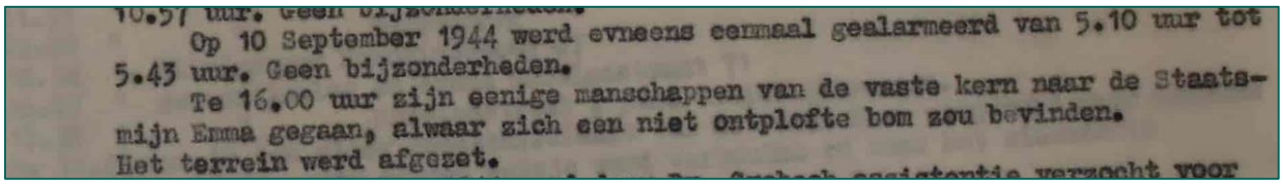
7.5 10 SEPTEMBER 1944

In het boek *Bevrijding Oostelijke mijnstreek US Army rondom Hoensbroek* (zie bijlage 2) wordt melding gemaakt van een bombardement bij de Heisterberg in Hoensbroek in september 1944. Verschillende panden aan dit deel van de Heisterberg liepen schade op aan ramen, deuren, muren en daken. Het houten gebouw met adres Heisterberg 49 was 'totaal verwoest', waarbij de bewoner om het leven kwam. Ondanks dat geen specifieke datum wordt genoemd, valt op basis van het archiefmateriaal (zie bijlage 3) te achterhalen dat het bombardement plaatsvond op 10 september 1944. Verschillende archiefstukken zijn beschikbaar in het Historisch Centrum Limburg met opgave van schade als gevolg van 'bominslag' op 10 september 1944 bij Heisterberg. Ook op de kaart van de gemeente Hoensbroek met ingetekende locaties waar oorlogshandelingen hebben plaatsgevonden is te zien dat er op 10 september 1944 één bominslag plaatsvond.

Figuur 75: Uitsnede van de kaart met opgave van locaties waar op 10 september 1944 in de voormalige gemeente Hoensbroek een bom was neergekomen. (Bron: HCL, Toegang 062, Inv. 847).

Naast de schademeldingen blijkt uit de rapportages van de Luchtbeschermingsdienst van Heerlen dat op 10 september 1944 om 16.00 uur melding werd gemaakt van het aantreffen van een bom die niet was gedetoneerd. Deze bom zou liggen op het terrein van de Staatsmijn Emma. Het terrein van Staatsmijn Emma lag direct ten noordoosten van de Heisterberg, maar buiten de huidige gemeente Heerlen. In geen van de archiefstukken wordt het specifieke tijdstip van bombarderen beschreven, enkel de Luchtbeschermingsdienst meldde dat tussen 5.10 uur en 5.43 uur werd gealamereerd in verband met overvliegende vliegtuigen.

Op 10 September 1944 werd evneens eenmaal gealarmeerd van 5.10 uur tot
5.43 uur. Geen bijzonderheden.
Te 16.00 uur zijn eenige manschappen van de vaste kern naar de Staats-
mijn Emma gegaan, alwaar zich een niet ontplofte bom zou bevinden.
Het terrein werd afgezet.

Figuur 76: Uitsnede van de melding van de Luchtbeschermingsdienst van Heerlen van de vondst van een blindganger op 10 september 1944. (Bron: HCL, Toegang 070, Inv. 135).

Aan de hand van deze periode is getracht te bepalen welk specifieke toestel tussen 5.10 uur en 5.43 uur op 10 september 1944 zijn bommenlast heeft afgeworpen. Daarvoor zijn de ORB's van de Britse luchtmacht (zie bijlage 4) geraadpleegd. In de nacht van 9 op 10 september 1944 vielen vele Lancaster bommenwerpers Mönchengladbach aan. Ieder toestel was uitgerust met één luchtdrukbom van het kaliber 4.000 lb. en diverse staafbrandbommen van het kaliber 4 lb. Mogelijk dat piloten zich hebben vergist en in de omgeving van Hoensbroek hun bom hebben afgeworpen.

Op de eerstvolgende beschikbare luchtfoto, die dateert van 29 september 1944, zijn geen verstoringen waargenomen die kunnen worden gerelateerd aan het bombardement op 10 september 1944. De kwaliteit

van de luchtfoto is onvoldoende voor een gedegen luchtfotoanalyse, aangezien de luchtfoto van grote hoogte is genomen en derhalve niet scherp is.

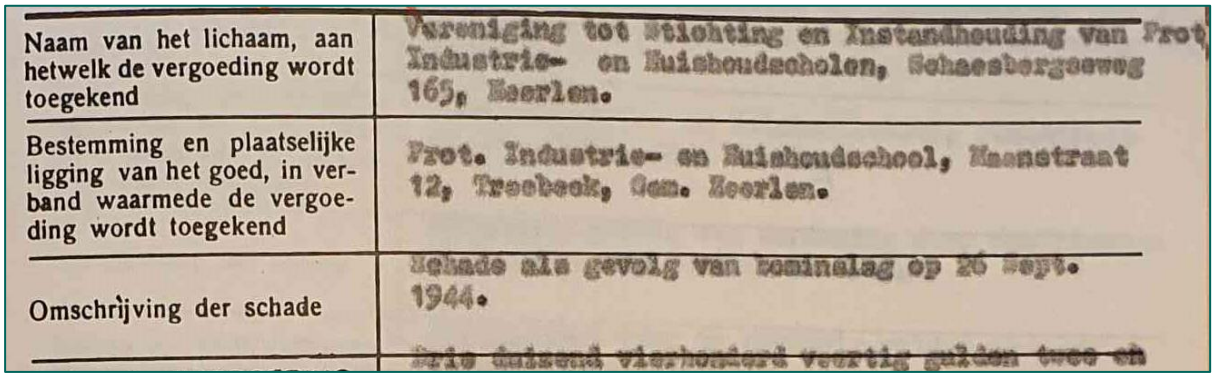
Resumerend kan worden geconcludeerd dat twee indicaties zijn aangetroffen van neergekomen bommen op 10 september 1944 in en nabij de huidige gemeente Heerlen. Eén bom kwam tot detonatie bij de Heisterberg 49 binnen de huidige gemeente Heerlen, de andere was een blindganger die buiten de huidige gemeente Heerlen werd aangetroffen bij Staatsmijn Emma. Gezien het feit dat enkel Lancaster bommenwerpers actief waren boven Heerlen in de nacht van 9 op 10 september 1944, die allen uitgerust waren met één brisantbom, dient niet verwacht te worden dat nabij de getroffen locaties een potentiële blindganger ligt. Er zijn daar geen indicaties voor aangetroffen in het beschikbare bronnenmateriaal. Aangezien geen blindgangers worden verwacht, is naar aanleiding van het bombardement op 10 september 1944 geen NGE-Verwachtingsgebied afgebakend. Hiermee wordt afgeweken van de conclusies van ECG in het rapport uit 2015.

Conclusie

Naar aanleiding van het bombardement op 10 september 1944 wordt geen NGE-verwachtingsgebied afgebakend. Er zijn geen indicaties aangetroffen in het geraadpleegde bronnenmateriaal dat rekening gehouden dient te worden met een mogelijke blindganger.

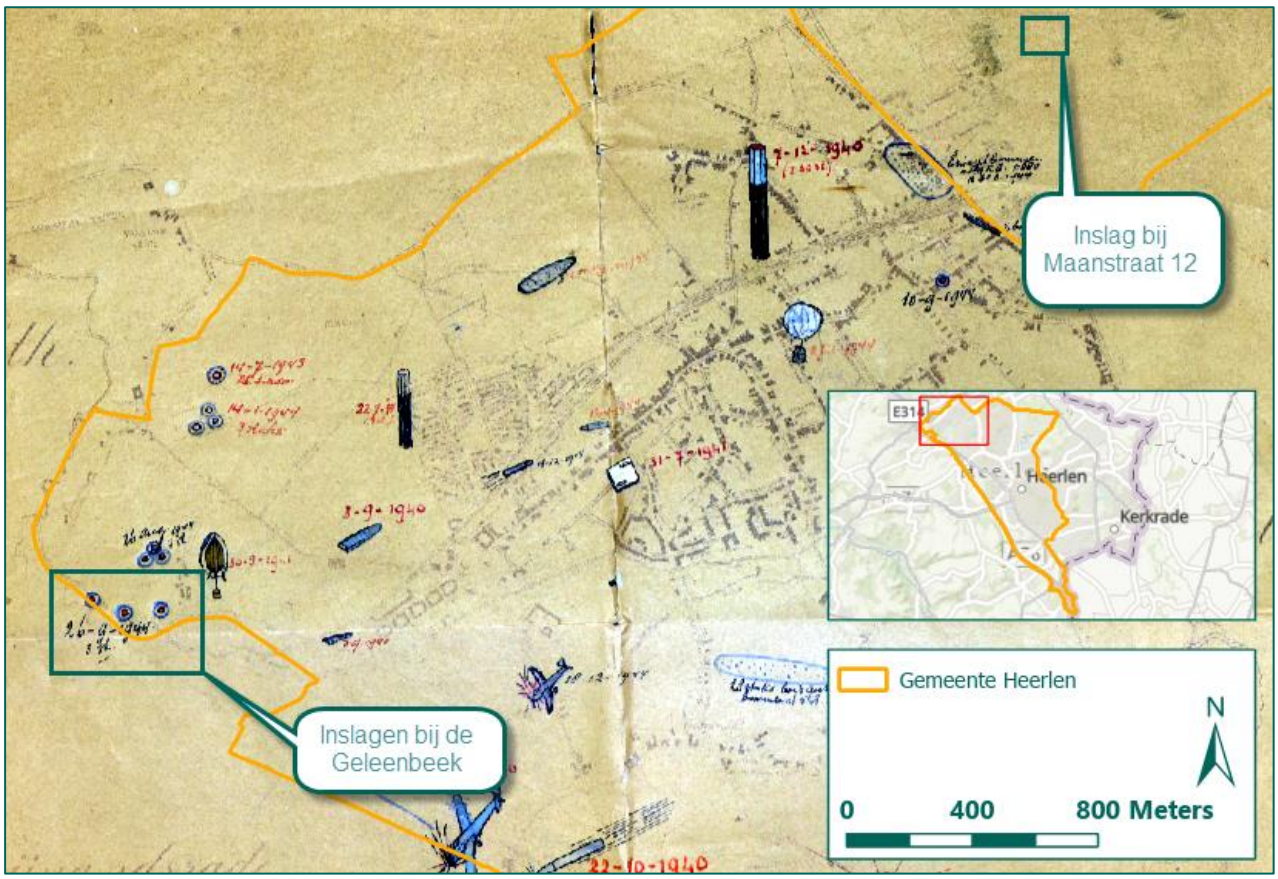
7.6 26 SEPTEMBER 1944

Uit twee archiefstukken blijkt dat op 26 september 1944 bommen zijn neergekomen nabij de huidige gemeente Heerlen. Het betreft één schademelding als gevolg van bominslag op 26 september 1944 aan de Maanstraat 12 in Treebeek (HCL, Toegang 016, Inv. 12013, zie bijlage 3) en een aanduiding op de overzichtskaart van de voormalige gemeente Hoensbroek met locaties van bominslagen (HCL, Toegang 062, Inv. 847, zie bijlage 3), waar drie bominslagen zijn ingetekend bij de Geleenbeek. De Maanstraat 12 ligt buiten de huidige gemeente Heerlen, de drie bominslagen bij de Geleenbeek liggen gedeeltelijk binnen de huidige gemeente Heerlen.

Naam van het lichaam, aan hetwelk de vergoeding wordt toegekend	Vereniging tot Stichting en Instandhouding van Prot Industrie- en Huishoudscholen, Schaesbergerweg 165, Heerlen.
Bestemming en plaatselijke ligging van het goed, in verband waarmede de vergoeding wordt toegekend	Prot. Industrie- en Huishoudschool, Maanstraat 12, Treebeek, Gem. Heerlen.
Omschrijving der schade	Schade als gevolg van bominslag op 26 Sept. 1944.

Figuur 77: Uitsnede van de schademelding als gevolg van het bombardement op 26 september 1944. (Bron: HCL, Toegang 016, Inv. 12013).

Figuur 78: Uitsnede van de kaart met opgave van locaties waar de bommen neerkwamen in de voormalige gemeente Hoensbroek. De locaties waar bommen waren neergekomen zijn groen omkaderd. (Bron: HCL, Toegang 062, Inv. 847).

In het overige geraadpleegde bronnenmateriaal, zoals luchtfoto's, ORB's en archiefmeldingen, zijn geen indicaties aangetroffen dat op andere locaties bommen zijn neergekomen op 26 september binnen of in de nabijheid van de huidige gemeente Heerlen. Om deze reden en aangezien de locaties waar de bommen zijn ingeslagen op 26 september 1944 slechts indicatief bekend zijn, kan geen NGE-Verwachtingsgebied afgebakend worden. Conform de richtlijnen uit het CS-VROO en de SIVOON Richtlijn is de informatie te summier om te kunnen bepalen of blindgangers zijn achtergebleven en waar deze zich dan zouden bevinden.

Conclusie

Naar aanleiding van het bombardement op 26 september 1944 kan geen NGE-verwachtingsgebied afgebakend worden. Het beschikbare bronnenmateriaal is te summier om een specifiek NGE-Verwachtingsgebied af te bepalen.

7.7 5 OKTOBER 1944

In de documentatie van de Luchtbeschermingsdienst van Heerlen (zie bijlage 3) staat beschreven dat op 5 oktober 1944 om 19.10 uur brisantbommen neerkwamen in de Carboonstraat. Er kwamen drie mensen om het leven als gevolg van het bombardement en tien personen raakten gewond. Nadere informatie over het bombardement wordt niet in het verslag gemeld. Ook het raadplegen van de ORB's van de Britse luchtmacht levert geen aanvullende informatie op, aangezien geen van de piloten melding heeft gemaakt van een bombardement in de omgeving van Heerlen rond 19.10. Zo waren van de luchteenheden die veelvuldig in de regio rondom Heerlen actief waren in deze periode, Second Tactical Air Force (2TAF) en Bomber Command, geen van de toestellen in de lucht toen het bombardement werd vermeld.

ECG heeft het bombardement ook geanalyseerd in het rapport uit 2015 en heeft daarbij een luchtfoto geraadpleegd van 7 oktober 1944. Volgens ECG kan op de luchtfoto van 7 oktober 1944 schade worden waargenomen op de hoek van de Carboonstraat en de Breukerweg. REASeuro heeft aan de hand van nieuwste technieken in ArcGIS Pro dezelfde luchtfoto geraadpleegd en beoordeeld en is tot de conclusie gekomen dat niet met zekerheid kan worden gesteld dat schade waarneembaar is op de door ECG aangeduide locatie. De luchtfoto is van te lage kwaliteit in verband met de matige scherpte en lichte bewolking op de luchtfoto. Conform het CS-VROO en de SIVOON Richtlijn is de luchtfoto gekwalificeerd als *mogelijk* betrouwbaar: "de organisatie is overwegend onzeker van de validiteit van de classificatie van het object op de luchtfoto (betrouwbaarheid lager dan 50%)".

Figuur 79: Luchtfoto d.d. 7 oktober 1944 nabij de Carboonstraat te Heerlen. (Bron luchtfoto: NCAP).

In tegenstelling tot het rapport van ECG wordt in voorliggend onderzoek geen NGE-Verwachtingsgebied afgebakend ter plaatse van de Carboonstraat naar aanleiding van het bombardement op 5 oktober 1944. In het bronnenmateriaal ontbreekt essentiële informatie om een specifiek NGE-Verwachtingsgebied af te bakenen, zoals duidelijke inslaglocaties, hoeveelheid afgeworpen bommenlast(en) en indicaties dat mogelijk blindgangers kunnen zijn achtergebleven.

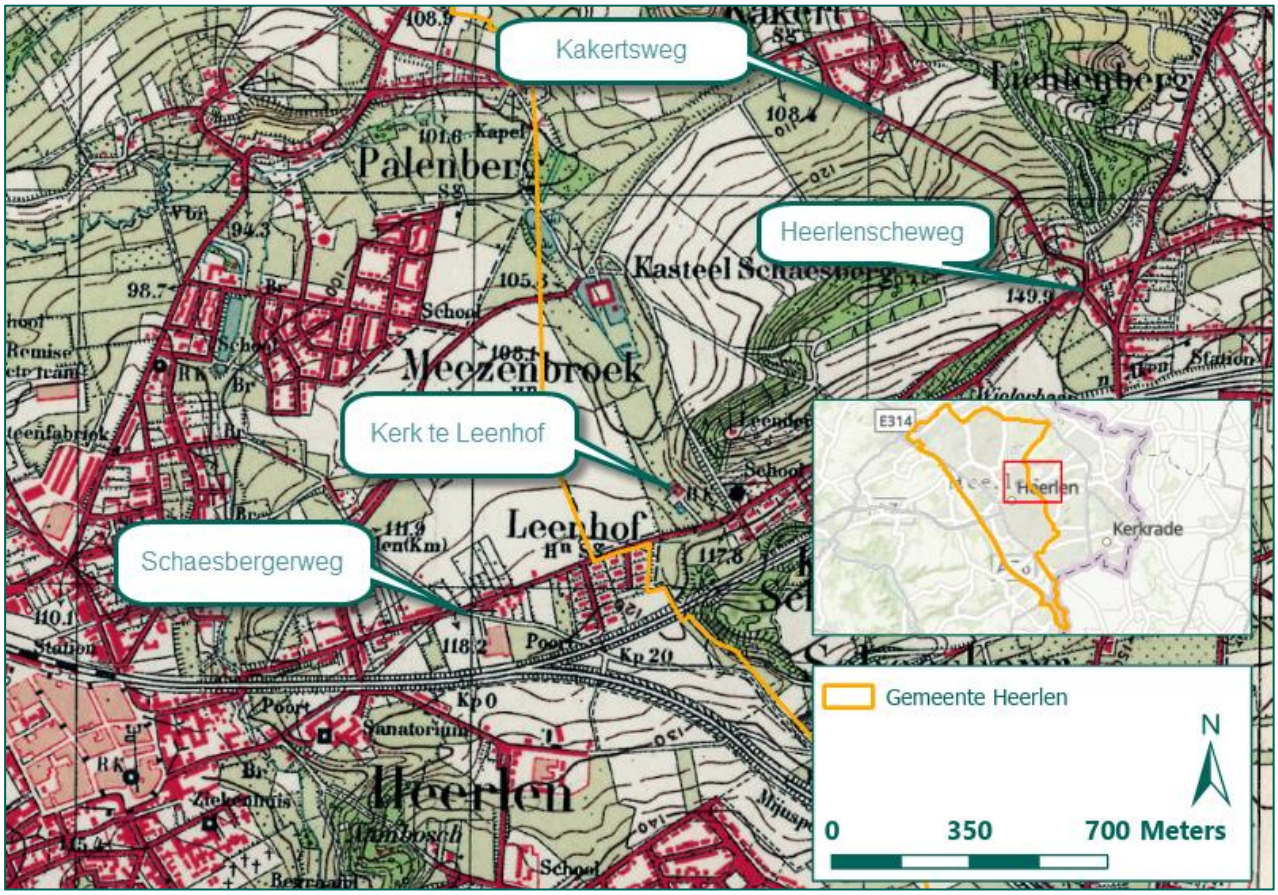
Conclusie

Naar aanleiding van het bombardement op 5 oktober 1944 wordt geen NGE-verwachtingsgebied afgebakend. Het bronnenmateriaal is te summier om een specifiek NGE-Verwachtingsgebied te bepalen.

7.8 13 OKTOBER 1944

De Luchtbeschermingsdienst van Heerlen (zie bijlage 3) meldde op 13 oktober 1944 dat rond 19.10 een melding binnenkwam van het neerkomen van bommen op de Schaesbergerweg, waarbij enige personen gedood en gewond waren. In het Provinciaal Archief van Limburg is een gedetailleerder verslag opgenomen van de gebeurtenissen op 13 oktober 1944. Daarin staat beschreven dat rond 18.45 uur op 13

oktober 1944 “kleine brisantbommen ter grootte van ± 10 cm, afkomstig uit een vliegtuig van Duitsche nationaliteit” waren neergekomen. De plaats van inslag zou de Kakertsweg, ter hoogte van de glasfabriek van de gebroeders Baur, en de Heerlenscheweg, ter hoogte van de Rooms-Katholieke Kerk van Loonhof en boerderij Cremers, zijn geweest. Zes kleine trechters waren gevonden bij de ingang van de school, drie in weide Cremers en twee voor de weide Cremers in het troittoir. Van de genoemde locaties is enkel de locatie van de weide en boerderij Cremers niet meer te achterhalen.

Figuur 80: Gemelde inslaglocaties, geprojecteerd op de topografische kaart van 1943. (Bron ondergrond: topotijdreis.nl).

In het archiefstuk uit het Provinciaal Archief van Limburg staat beschreven dat een Duits vliegtuig het bombardement zou hebben uitgevoerd. Documentatie over bombardementen door de Luftwaffe tijdens de Tweede Wereldoorlog zijn helaas bijna geheel verloren gegaan. Er kan dus niet worden bepaald of het daadwerkelijk een Duits vliegtuig is geweest dat op 13 oktober 1944 bij Leenhof zijn bommenlast afwierp en hoeveel bommen in totaal zijn afgeworpen. Aanvullend zijn nog de ORB’s van de Britse luchtmacht geraadpleed, maar hierin staat geen bombardement vermeld rondom 18.45 uur in de omgeving van Leenhof. Derhalve blijft onduidelijk hoeveel bommen exact zijn afgeworpen. Ook de inslaglocaties kunnen niet exact worden bepaald. Op de eerstvolgende luchtfoto’s die beschikbaar zijn en dateren van 29 oktober 1944 zijn geen verstoringen waarneembaar binnen de gemeente Heerlen die gerelateerd kunnen worden aan een bombardement.

Figuur 81: Luchtfoto's d.d. 29 oktober 1944 nabij Loonhof. (Bron luchtfoto's: NCAP).

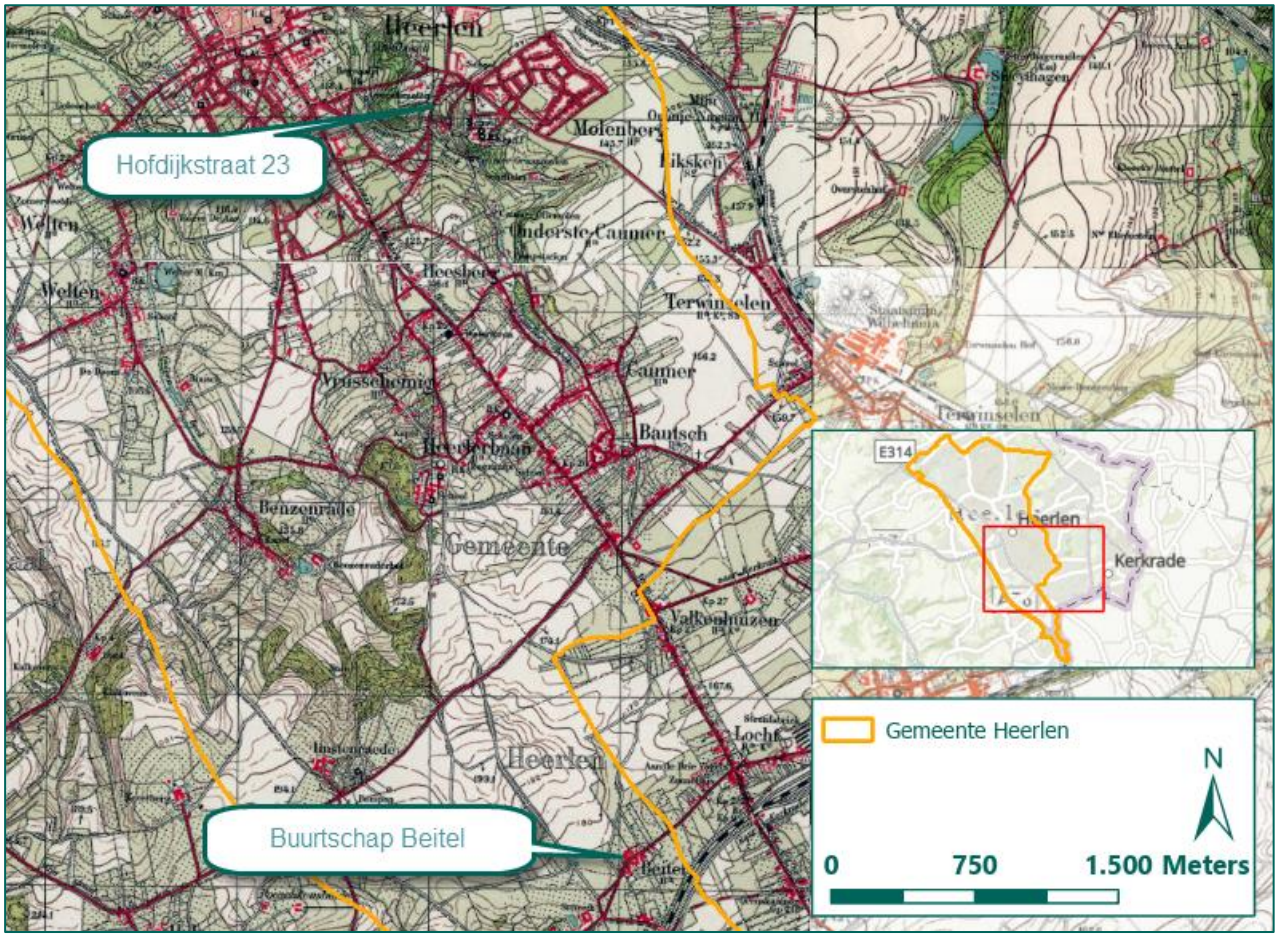
Het rapport uit het Provinciaal Archief in Limburg is het meest gedetailleerd over het bombardement op 13 oktober en daarin worden enkel inslaglocaties buiten de huidige gemeente Heerlen gemeld. Bij de Schaesbergerweg kunnen geen verstoringen worden waargenomen op luchtfoto's die gerelateerd kunnen worden aan een bombardement. Aangezien geen directe indicaties zijn aangetroffen dat binnen de huidige gemeente Heerlen bommen zijn neergekomen en als blindganger zijn achtergebleven, wordt geen NGE-Verwachtingsgebied afgebakend naar aanleiding van het bombardement op 13 oktober 1944.

Conclusie

Naar aanleiding van het bombardement op 13 oktober 1944 wordt geen NGE-verwachtingsgebied afgebakend. De bekende inslaglocaties zijn buiten de huidige gemeente Heerlen gelegen.

7.9 30 OKTOBER 1944

In het archief van de Luchtbeschermingsdienst van Heerlen (zie bijlage 3) zijn twee meldingen aangetroffen van neergekomen bommen bij de Hofdijkstraat 23 en bij het buurtschap Beitel in de nacht van 29 op 30 oktober 1944. De melding van de bominslag bij de Hofdijkstraat 23 vond plaats om 3.05 uur. Hier zou één lichte bom zijn neergekomen, waardoor één huis schade had opgelopen en bij woningen in de omgeving glasschade was veroorzaakt. De neergekomen bommen bij het buurtschap Beitel werden pas op 30 oktober 1944 om 11.30 uur gerapporteerd. Uit onderzoek van de Luchtbeschermingsdienst van Heerlen bleek dat om 3.30 uur zes bommen waren ingeslagen in het dak van de schuur en op het erf van de boerderij van dhr. Wierts. Er zou schade zijn ontstaan aan het dak en de boerderij liep glasschade op. De locaties waar de bommen zijn neergekomen zijn hieronder indicatief weergegeven.

Figuur 82: Gemelde inslaglocaties, geprojecteerd op de topografische kaart van 1943. (Bron ondergrond: topotijdreis.nl).

Aan de hand van luchtfoto's is getracht nader te bepalen op welke specifieke locaties bommen zijn neergekomen op 30 oktober 1944. Dit is niet mogelijk gebleken, aangezien van de Hofdijkstraat 23 geen luchtfoto beschikbaar is gebleken die kort na het bombardement heeft plaatsgevonden. Van het buurtschap Beitel is wel een luchtfoto beschikbaar die dateert van 21 februari 1945, maar op deze luchtfoto zijn geen verstoringen waarneembaar die gerelateerd kunnen worden aan een bombardement bij deze locatie.

Ten slotte zijn de ORB's van 30 oktober 1944 geraadpleegd (zie bijlage 4). Hieruit is gebleken dat er overdag 102 Lancaster en Mosquito bommenwerpers aanvallen op Wessling (gelegen nabij Keulen) hebben uitgevoerd. Tijdens het bombardement hing er zware bewolking boven het doel en waren er navigatieproblemen waardoor verschillende toestellen hun bommenlast zo'n 8 kilometer voor het doelwit afwierpen. Geen van de piloten heeft gemeld een bombardement in de omgeving van Heerlen te hebben uitgevoerd rond 3.00 uur. Er kan dus niet specifiek worden bepaald hoeveel bommen zijn afgeworpen.

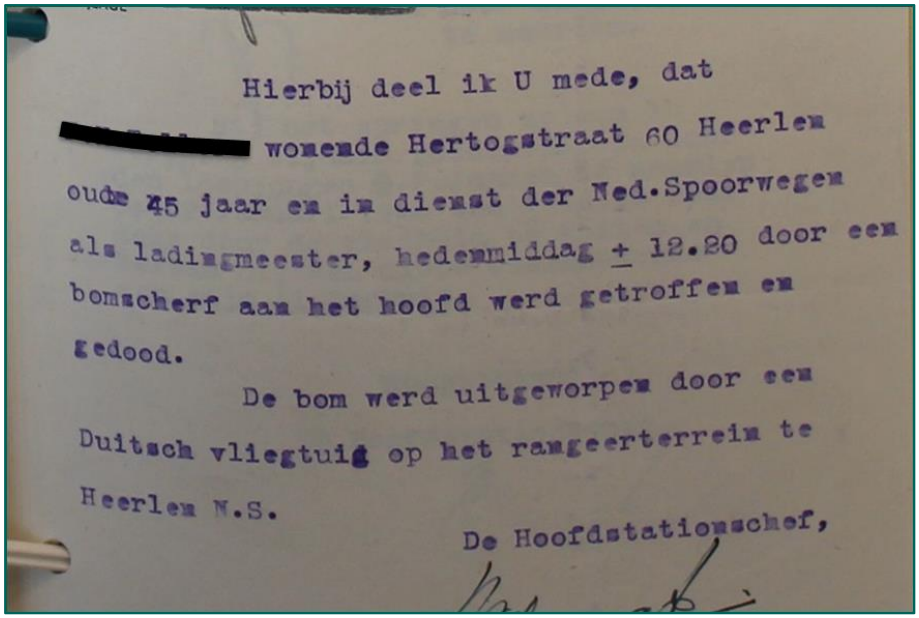
Wanneer de feiten omtrent het bombardement op 30 oktober 1944 op een rij worden gezet, blijkt dat het bronnenmateriaal te summier is om tot afbakening van een specifiek NGE-Verwachtingsgebied te komen. Bij buurtschap Beitel is onduidelijk waar de bommen zijn ingeslagen, aangezien niet bekend is waar de boerderij van dhr. Wierts gelegen was ten tijde van de Tweede Wereldoorlog. Van de neergekomen bom bij de Hofdijkstraat 23 is enkel bekend dat één bom is ingeslagen. Er zijn geen indicaties aangetroffen dat mogelijk een blindganger is ingeslagen en daar als blindganger is achtergebleven. Om deze redenen wordt conform het CS-VROO en de SIVOON Richtlijn geen NGE-Verwachtingsgebied afgebakend. Hiermee wordt afgeweken van de conclusies van het onderzoek van ECG uit 2015, waarin wel een NGE-Verwachtingsgebied werd geprojecteerd rondom de Hofdijkstraat 23.

Conclusie

Naar aanleiding van het bombardement op 30 oktober 1944 kan geen NGE-verwachtingsgebied afgebakend worden, aangezien het bronnenmateriaal te summier is.

7.10 1 DECEMBER 1944

In een archiefstuk uit het gemeentearchief van Heerlen (zie bijlage 3) staat een bominslag op 1 december 1944 op het rangeerterrein van de Nationale Spoorwegen in Heerlen beschreven. Het bombardement zou rond 12.20 uur hebben plaatsgevonden en uitgevoerd zijn door een Duits vliegtuig die één bom zou hebben afgeworpen. Eén medewerker van de Nationale Spoorwegen kwam om het leven aangezien hij door een bomscherf in het hoofd werd getroffen. In een rapport van de Luchtbeschermingsdienst van Heerlen staat nog aanvullend beschreven dat de bom neergekomen zou zijn bij de draaischijf aan de Esschenderweg (huidige Parallelweg). Sporen van het rangeerterrein werden vernield en verschillende wagons liepen schade op.

Hierbij deel ik U mede, dat

[redacted] wonende Hertogstraat 60 Heerlen

oude 45 jaar en in dienst der Ned.Spoorwegen

als ladingmeester, hedenmiddag ± 12.20 door een

bomscherf aan het hoofd werd getroffen en

gedood.

De bom werd uitgeworpen door een

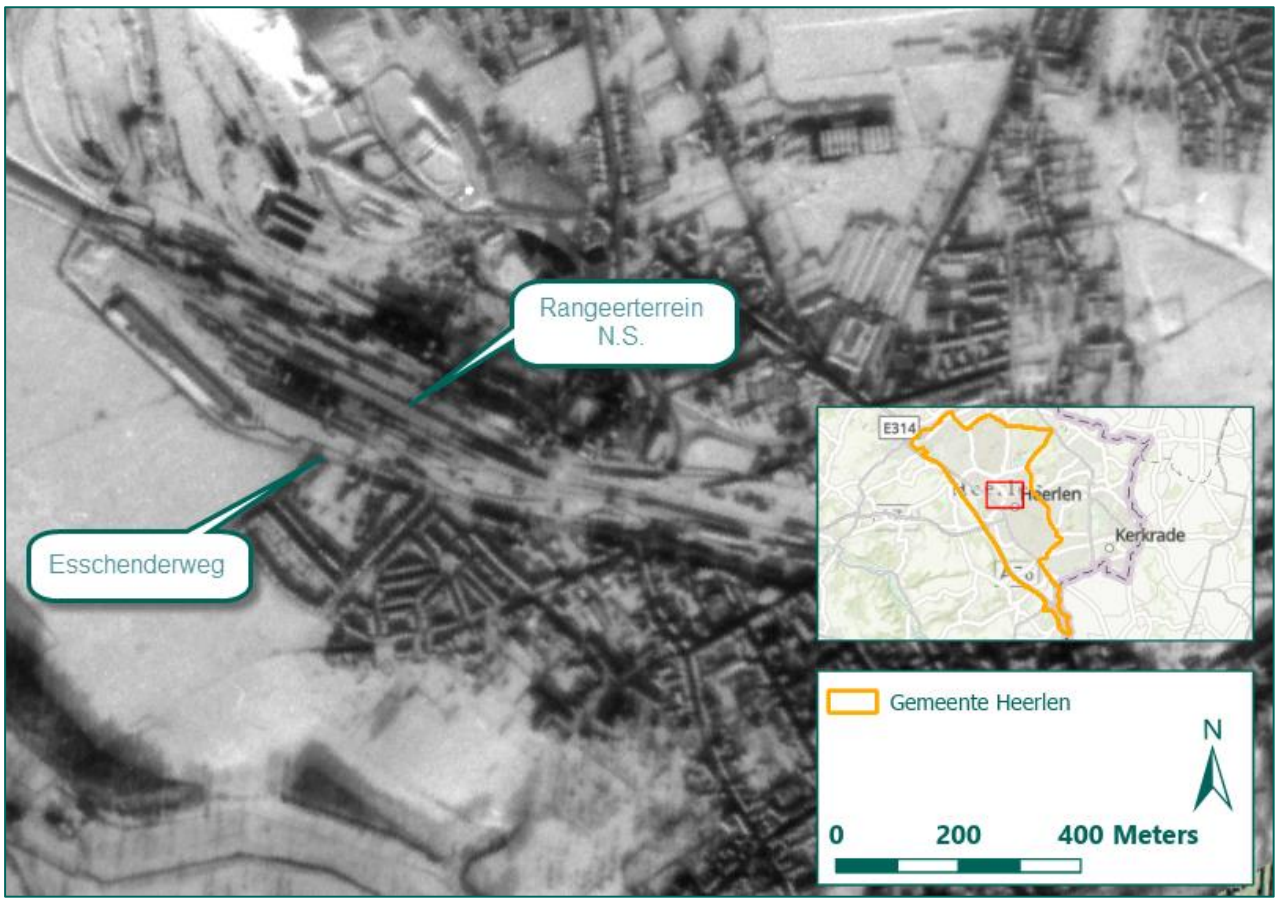
Duitsch vliegtuig op het rangeerterrein te

Heerlen N.S.

De Hoofdstationschef,

Figuur 83: Uitsnede van de melding van het bombardement op 1 december 1944. (Bron: HCL, Toegang 016, Inv. 587-Z).

In het overige geraadpleegde bronnenmateriaal wordt geen melding gemaakt van dit bombardement. Onbekend is derhalve welk toestel zijn bommenlast afwierp bij Heerlen en hoeveel bommen in totaal zijn afgeworpen. Op de eerstvolgende luchtfoto van het rangeerterrein, die dateert van 14 januari 1945, is geen verstoring waarneembaar op of in de nabijheid van het spoor die gerelateerd kunnen worden aan een bombardement. Mogelijke schade aan het spoor zal waarschijnlijk reeds gerepareerd zijn op anderhalve maand na het bombardement, zie onderstaande luchtfoto.

Figuur 84: Luchtfoto d.d. 14 januari 1945 van de omgeving van het rangeerterrein van de Nationale Spoorwegen bij Heerlen. (Bron luchtfoto: NCAP).

Aan de hand van het beschikbare bronnenmateriaal kan niet exact worden bepaald waar de bom tot detonatie kwam op het rangeerterrein van de Nationale Spoorwegen op 1 december 1944. Er kan tevens niet worden bepaald of mogelijk nog meer bommen zijn afgeworpen bij dit bombardement. Bekend is enkel dat één bom is neergekomen, door twee bronnen onderschreven, en dat deze bom tot detonatie is gekomen. Indicaties dat mogelijk één of meerdere blindgangers kunnen zijn achtergebleven bij het rangeerterrein van de Nationale Spoorwegen van Heerlen naar aanleiding van het bombardement op 1 december 1944 zijn niet aangetroffen. Om deze redenen wordt, conform de laatste richtlijnen uit het CS-VROO en de SIVOON Richtlijn, geen NGE-Verwachtingsgebied afgebakend. Hiermee wordt afgeweken van het rapport van ECG uit 2015, waarin rondt een indicatieve inslaglocatie een NGE-Verwachtingsgebied geprojecteerd is.

Conclusie

Naar aanleiding van het bombardement op 1 december 1944 kan geen NGE-verwachtingsgebied afgebakend worden, aangezien het bronnenmateriaal te summier is.

7.11 16 DECEMBER 1944

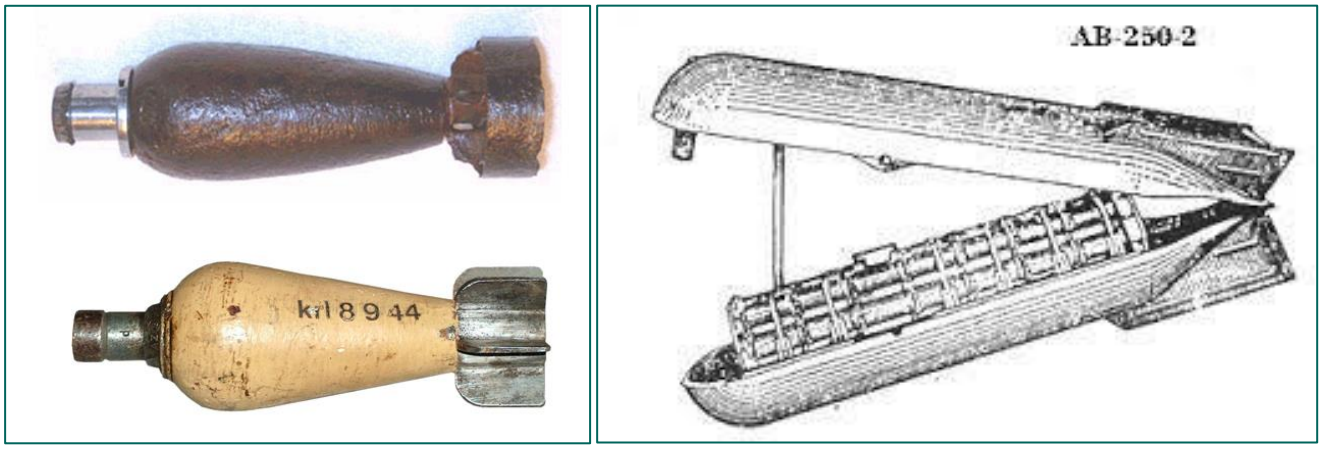
Op de overzichtskaart van de voormalige gemeente Hoensbroek met locaties van bominslagen (HCL, Toegang 062, Inv. 847, zie bijlage 3) zijn bominslagen ingetekend ter plaatse van de huidige Akerstraat-Noord, met als datum 16 december 1944 vermeld. Ongeveer 500 brisantbommen van circa 3/4 kg zouden zijn ingeslagen, met daarbij gemeld dat "1/2 br. b. houder"[20] was gevallen nabij de ingeslagen bommen. Ter illustratie van de tekening is in onderstaande figuur de kaart weergegeven.

[20] Vermoedelijk wordt hier een brisantbomhouder bedoeld. Hiermee wordt een 'moederbom' bedoeld waar de kleinere kalibers submunitie in gehuisd worden.

Figuur 85: Uitsnede van de kaart met opgave van locaties waar de bommen neerkwamen in de voormalige gemeente Hoensbroek. De locaties waar bommen waren neergekomen zijn groen omkaderd. (Bron: HCL, Toegang 062, Inv. 847).

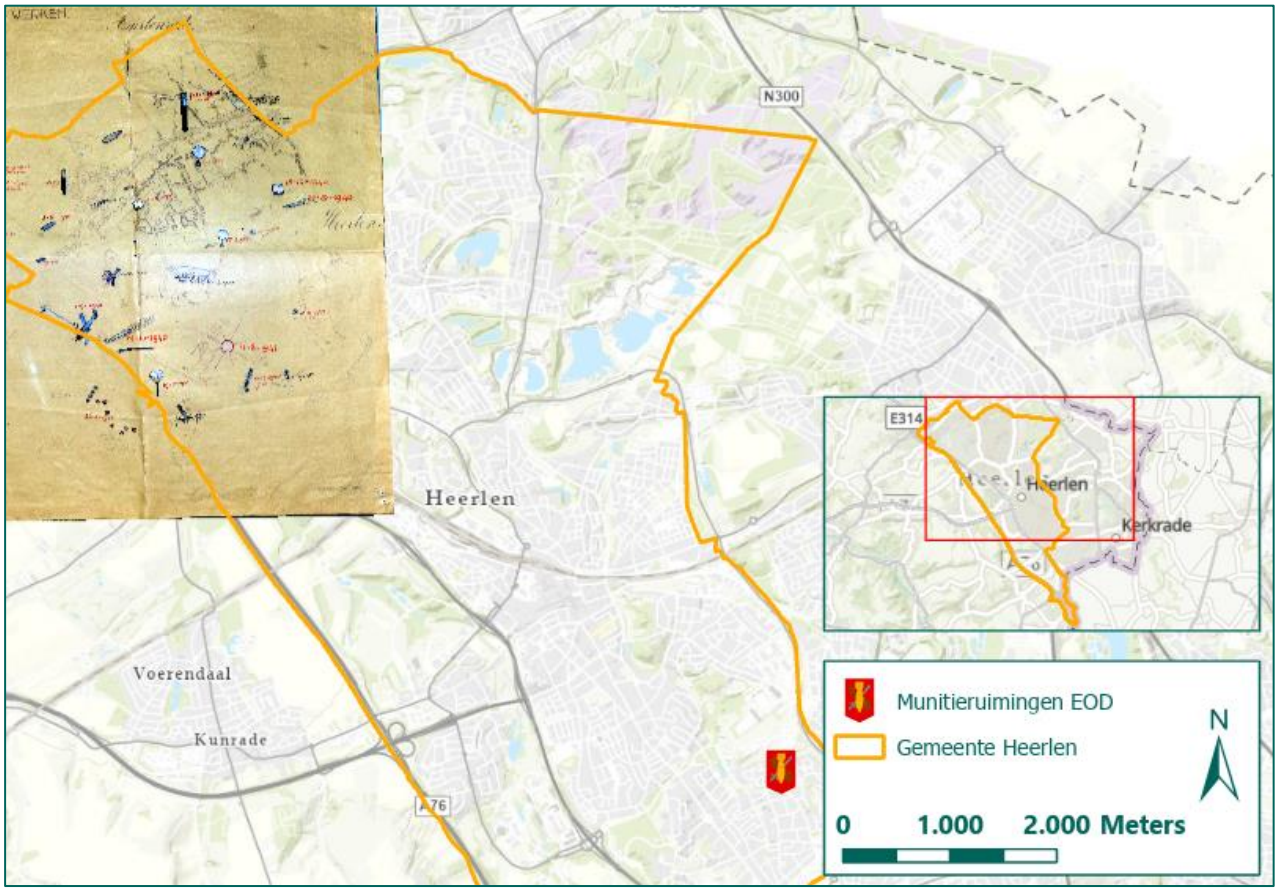
Zoals reeds geanalyseerd door ECG in 2015 waren voor diverse nabijgelegen woningen opgaven gedaan van opgedane schade als gevolg van het neerkomen van de bommen. ECG concludeerde dan ook dat op basis van het ingetekende gebied dat het hier zou zijn gegaan om Duitse SD1-brisantbommen. Dit betreft submunitie van 1 kg per brisantbom, waarbij 392 stuks per 'moederbom' werden uitgeworpen over een groot gebied. Inslaglocaties van dit soort bommen kunnen niet worden waargenomen op luchtfoto's omdat zij een dusdanig kleine verstoring in de bodem veroorzaken dat deze niet kan worden gezien vanaf zeer grote hoogte, zoals bij een luchtfoto het geval is.

Figuur 86: Voorbeelden SD1 brisantbommen en een 'moederbom' voor SD1 bommen (Bron: REASeuro-database).

Bombardementen met SD1 brisantbommen zijn te vergelijken met het afwerpen van 4 lb. staafbrandbommen door Britse toestellen. Een analyse van de bombardementen met staafbrandbommen is verder uiteengezet in hoofdstuk 9. Voor de neergekomen Duitse SD1 brisantbommen geldt hetzelfde uitgangspunt: een specifieke locatie waar ze zijn ingeslagen en in de bodem kunnen zijn achtergebleven is

zeer lastig te bepalen. Er zijn bij de ingetekende locatie nabij de huidige Akerstraat-Noord geen meldingen gedaan van aangetroffen blindgangers van SD1 brisantbommen na 16 december 1944. Binnen de huidige gemeente is slechts één melding bekend van de vondst van een SD1 brisantbom bij de Palestinastraat 225 in 1979. Deze locatie is echter ver van de ingetekende inslaglocaties op 16 december 1944.

Figuur 87: Uitsnede van de kaart met opgave van locaties waar de bommen neerkwamen in de voormalige gemeente Hoensbroek. Ter vergelijking is de locatie van de munitieruiming door de EOD in 1979, waarbij een SD1 kg brisantbom werd geruimd, getoond. (Bron kaart: HCL, Toegang 062, Inv. 847. Bron ondergrond: ESRI).

Kortom, er is slechts één bron beschikbaar waarbij een gebiedsaanduiding wordt gedaan waar op 16 december 1944 mogelijk SD1 kg brisantbommen zijn neergekomen. Er zijn in het geraadpleegde bronnenmateriaal geen indicaties aangetroffen dat binnen de huidige gemeente Heerlen mogelijk blindgangers achtergebleven kunnen zijn als gevolg van deze melding. Het bronnenmateriaal is te summier om een verhoogde kans op het aantreffen van NGE in een specifiek gebied te bepalen, zie voor een vergelijkbare casus hoofdstuk 9. Hiermee wordt afgeweken van de conclusies van ECG uit 2016.

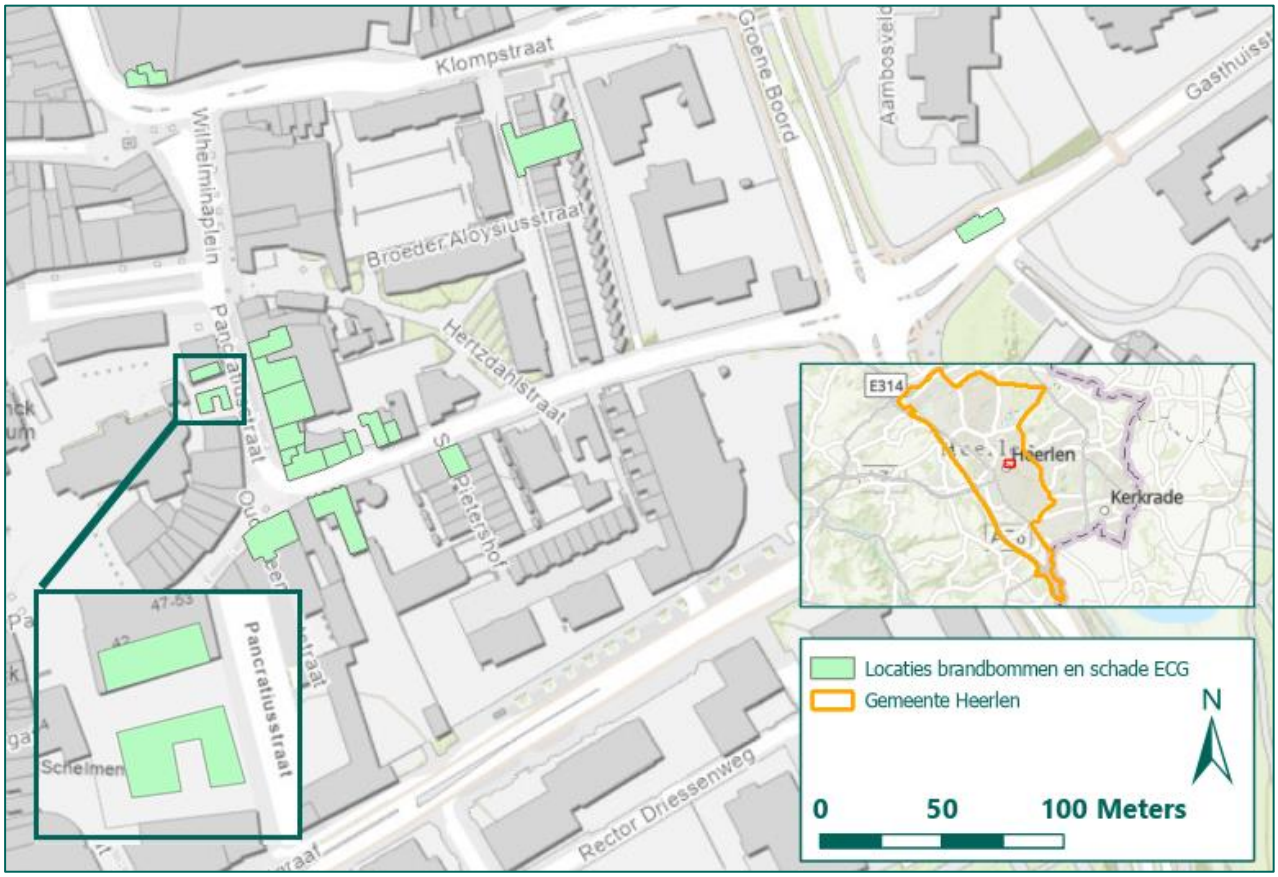
Conclusie

Naar aanleiding van het bombardement op 16 december 1944 kan geen NGE-verwachtingsgebied afgebakend worden. Het beschikbare bronnenmateriaal is te summier om een specifiek NGE-Verwachtingsgebied af te bepalen.

7.12 18 DECEMBER 1944

Op 18 december 1944 werden percelen in de Emmastraat, de Gasthuisstraat, het volkshuis, Joseph Savelsbergklooster en de Kneippinrichting getroffen door branden die waren ontstaan door brandbommen. Aan de buitenzijde van het hoekpand aan de buitenzijde van het Wilhelminaplein en de Willemstraat heeft het blokhoofd van de Luchtbeschermingsdienst te Heerlen zwarte plekken op de muur waargenomen. Niet ontbrande brandbommen lagen bij Emmastraat 17 en 19, welke later op de dag door de brandweer werden

opgehaald. In het huidige centrum van Heerlen bestaat geen Emmastraat, in de rapportage van ECG uit 2015 is geen melding gemaakt van omnummeringslijsten of de wijziging van straatnamen. REASeuro is aan de hand van zoekwerk op het internet tot de conclusie gekomen dat de huidige Pancratiusstraat vroeger de Emmastraat heette. Deze schademeldingen en locatie van de neergekomen brandbommen staat in de rapportage van ECG uit 2015 en is gebaseerd op schadeformulieren uit de gemeentearchieven en het archief van de Luchtbeschermingsdienst te Heerlen.

Figuur 88: Uitsnede huidige topografische kaart met daarop de vlakken die ECG heeft ingetekend waar schade is gemeld en/of brandbommen zijn neergekomen. De twee panden in de rode cirkel zijn volgens ECG Emmastraat 17 en 19. (Bron ondergrond: ESRI).

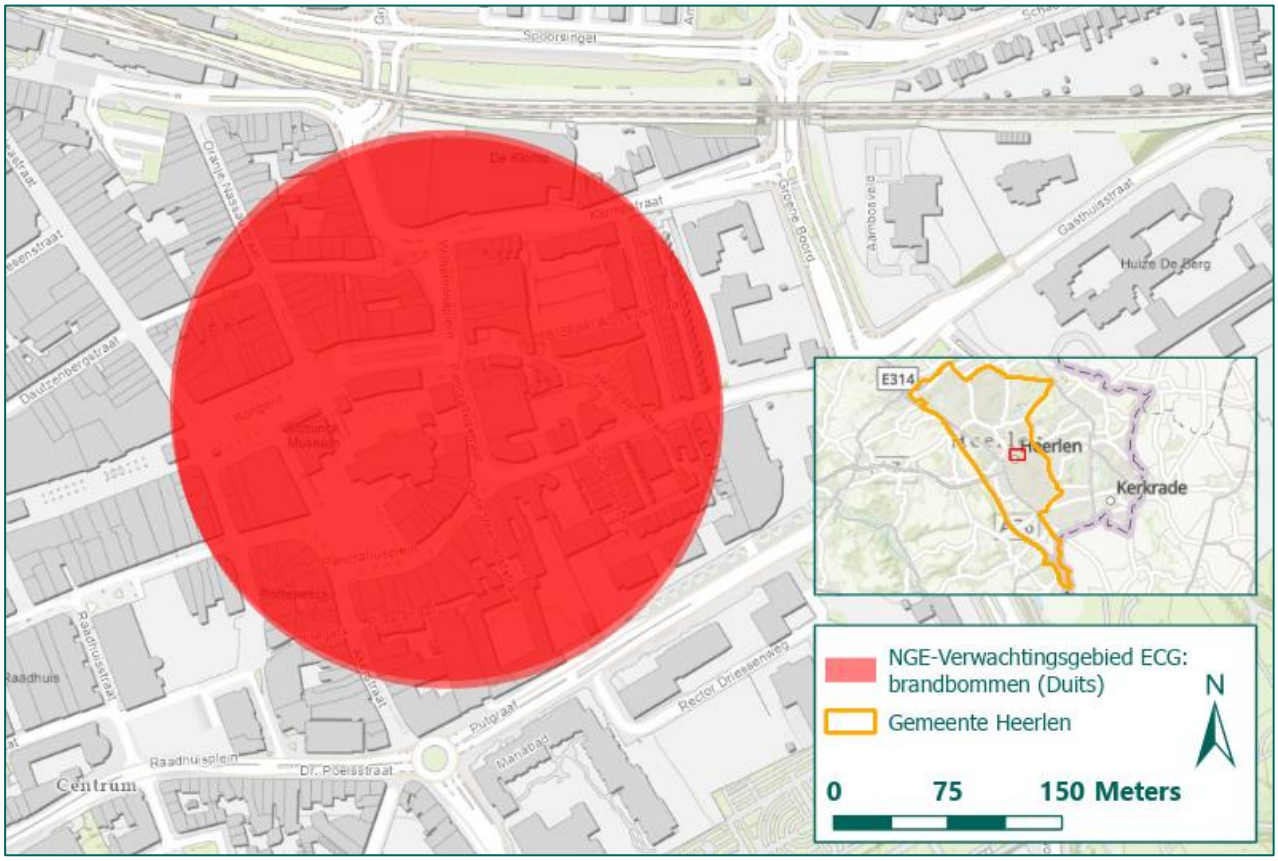
Als leemte in kennis heeft ECG vermeld dat het niet bekend is welk vliegtuig of welke vliegtuigen bij de bomafworp van brandbommen betrokken waren. Het totale aantal bommen is om deze reden in 2015 niet vastgesteld. Dit valt te verklaren aangezien dit naar alle waarschijnlijkheid een Duits bombardement betrof. Aangezien Heerlen was bevrijd voerden geallieerde toestellen hier geen bombardementen meer op uit.

In het WSCS-OCE waren drie omschrijvingen van opgenomen met betrekking tot het afbakenen van bombardementen. Geen van deze beschrijvingen paste bij de feiten die ECG in het bronmateriaal had aangetroffen. Bij de afbakening van de NGE-Verwachtingsgebieden heeft ECG derhalve afgeweken van het WSCS-OCE. ECG heeft de volgende uitgangspunten gehanteerd voor het afbakenen van een NGE-Verwachtingsgebied:

- Op basis van de geraadpleegde bronnen is niet uit te sluiten dat er bij het bombardement van 18 december één of meerdere blindgangers in het onderzoeksgebied [de toenmalige gemeente Heerlen] terecht zijn gekomen;
- Uit de geraadpleegde bronnen blijkt dat er brandbommen zijn aangetroffen in de percelen Emmastraat 17 en 19;
- De locaties van de beschadigde panden kunnen op basis van de geraadpleegde bronnen voldoende nauwkeurig worden herleid;

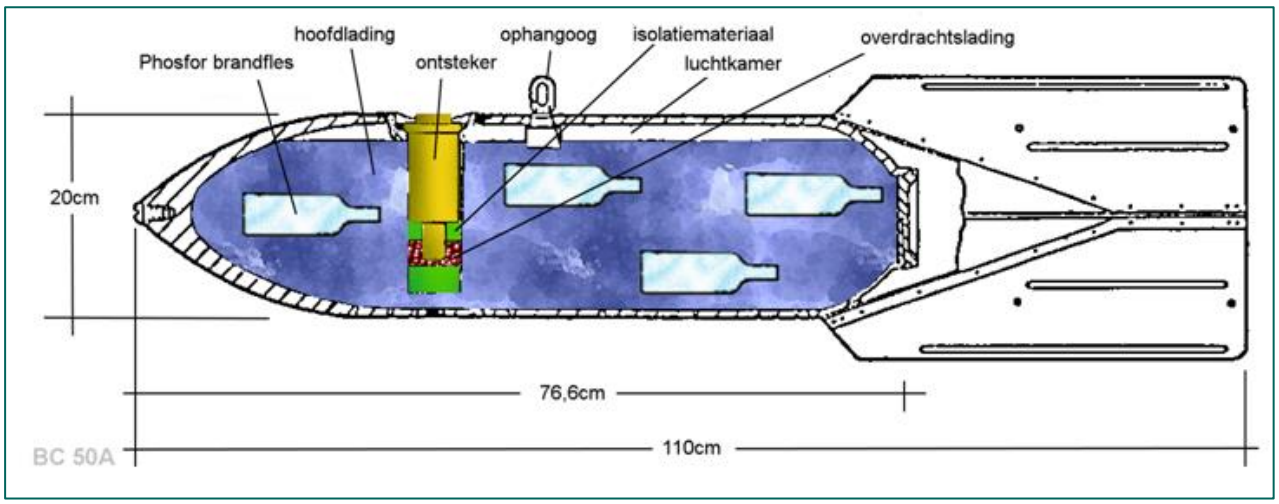
- De maximale afstand waarbinnen volgens de uitgangspunten opgenomen in het WSCS-OCE (restanten van) afwerpmunitie aangetroffen kunnen worden, bedraagt 181 meter.

Het bovenstaande resulteerde in 2015 in twee cirkelvormige NGE-Verwachtingsgebieden met een straal van 181 meter, gemeten vanuit het hart van de panden Emmastraat 17 en 19. De beide cirkels overlapten elkaar grotendeels. Binnen het als gevolg van deze afbakening vastgestelde NGE-Verwachtingsgebied konden (restanten van) brandbommen van Duitse nationaliteit en onbekend kaliber worden aangetroffen. Er werd vermeld door ECG dat de meeste panden die bij de aanval beschadigd waren binnen het afgebakende gebied vielen. In de analyse is geen melding gemaakt van het gebruik van een luchtfoto om de locaties van de branden te achterhalen. In onderstaand figuur is het afgebakende gebied uit 2015 weergegeven.

Figuur 89: Uitsnede huidige topografische kaart met daarop het NGE-Verwachtingsgebied uit 2015 van ECG naar aanleiding van Duitse brandbommen weergegeven. (Bron ondergrond: ESRI).

In voorliggend onderzoek van REASeuro zijn geen aanvullende bronnen aangetroffen omtrent het bombardement op 18 december 1944. Ook aanvullende analyse van een luchtfoto van 14 januari 1945 levert geen aanvullende informatie op, aangezien geen gebouwen kunnen worden waargenomen rondom de Emmastraat waar mogelijk schade aanwezig was als gevolg van de ontstane branden. Gezien het feit dat diverse bommen zijn neergekomen en niet met zekerheid kan worden gesteld dat alle bommen tot ontbranding zijn gekomen, dient een NGE-Verwachtingsgebied te worden afgebakend. Duitse brandbommen van het kaliber 50 kg type BC 50 A konden beschikken over een fosforlading, zie onderstaand figuur.

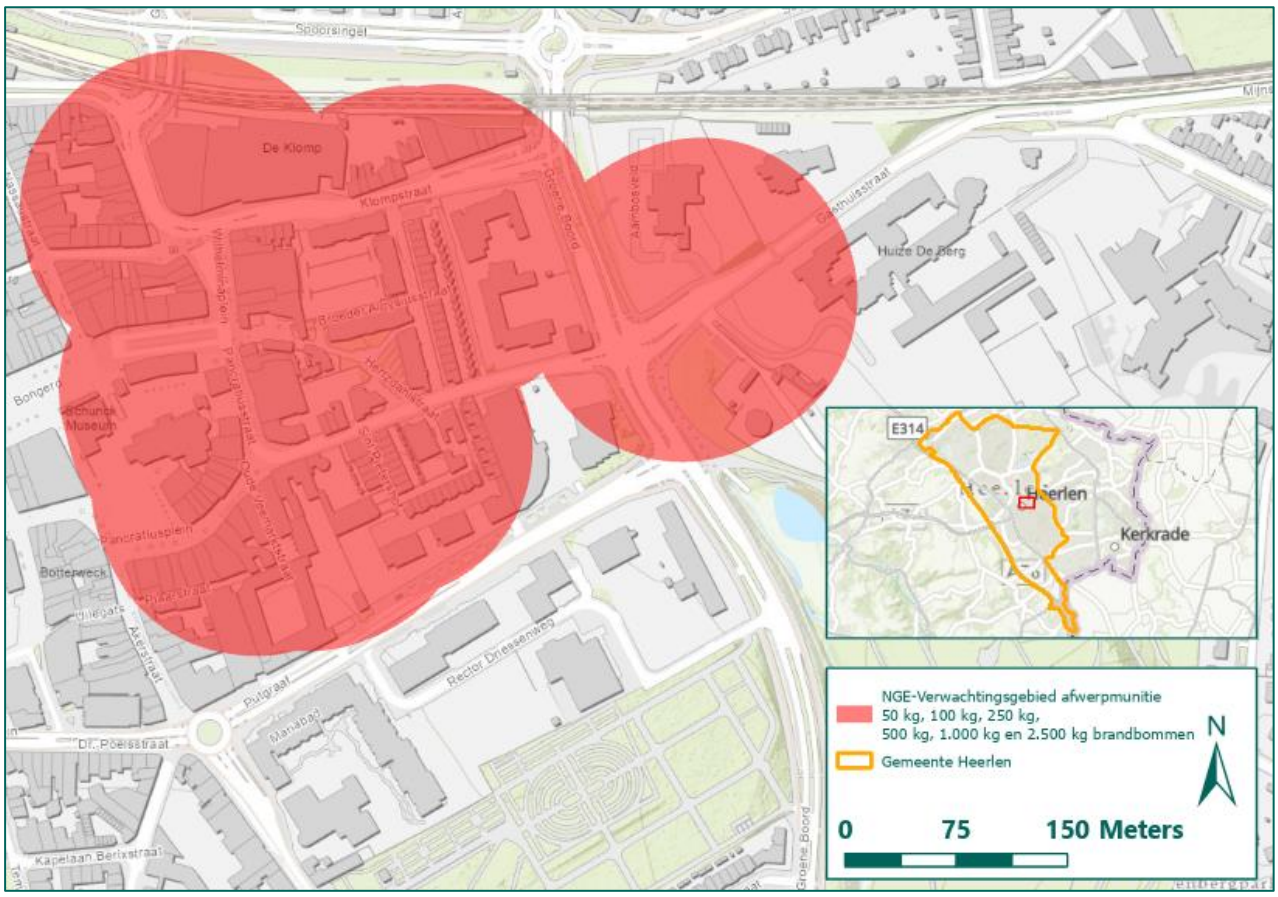

Figuur 90: Voorbeeld brandbom 50 kg type BC 50 A. (Bron: REASeuro-database).

Aangezien bekend is waar de brandbommen zijn ingeslagen op 18 december 1944 en aangetoond is dat er mogelijke blindgangers kunnen zijn achtergebleven, wordt een NGE-Verwachtingsgebied afgebakend. Er bestaan geen richtlijnen in het CS-VROO en de SIVOON Richtlijn voor het afbakenen van een NGE-Verwachtingsgebied naar aanleiding van een bombardement met brandbommen door een Duits vliegtuig. Om deze reden dient situationeel een NGE-Verwachtingsgebied te worden afgebakend. Hierbij is gebruik gemaakt van kennis betreffende een soortgelijk bombardement in de gemeente Terneuzen. Op 10 mei 1940 voerde een Duitse bommenwerper namelijk een bombardement uit op de stad Sas van Gent. Naderhand zijn op een kaart de inslaglocaties van de bommen ingetekend in de binnenstad. Aan de hand van de bekende inslaglocaties is het mogelijk een spreidingspatroon te bepalen, waarbij geconstateerd is dat de maximale afstand tussen twee opeenvolgende inslagen 94 meter bedroeg[21].

Rond de grenzen van locaties waar brand is ontstaan/brandbommen zijn ingeslagen wordt daarom een NGE-Verwachtingsgebied geprojecteerd van 102 meter, bestaande uit de maximale gemeten afstand tussen twee inslagen bij een vergelijkbaar bombardement te Terneuzen (94 meter) en de maximale ondergrondse horizontale verplaatsing van een Duitse vliegtuigbom (8 meter). Binnen dit gebied kunnen NGE worden aangetroffen van Duitse brandbommen van de kalibers 50 kg, 100 kg, 250 kg, 500 kg, 1.000 kg en 2.500 kg. Dit zijn de door de Duitse Luftwaffe ingezette kalibers brandbommen gedurende de Tweede Wereldoorlog.

[21] REASeuro, Historisch Vooronderzoek Niet Gesprongen Explosieven NGE-Risicokaart Gemeente Terneuzen, kenmerk: 72834/RO-180093 versie 1.0, d.d. 24 oktober 2018.

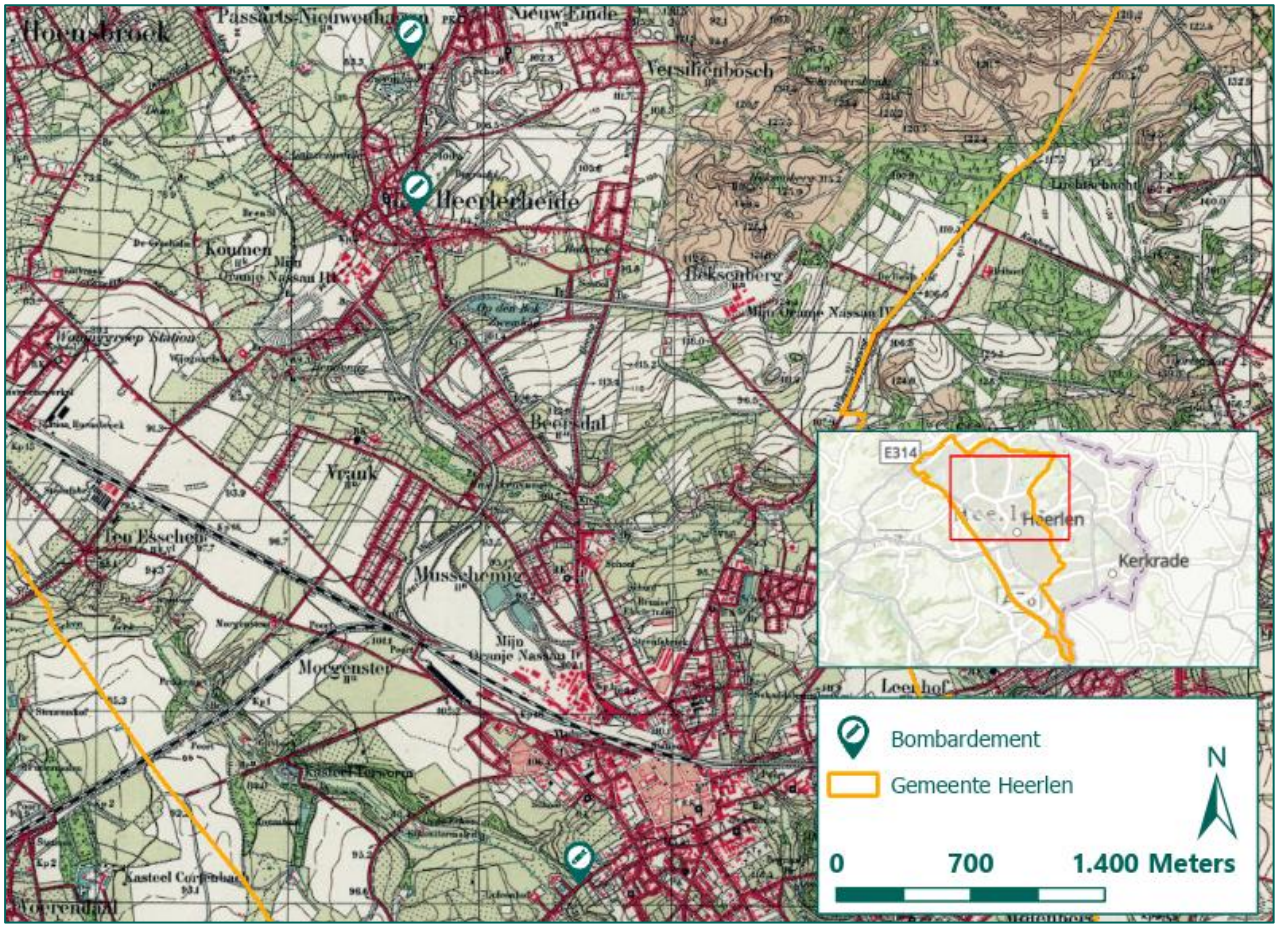
Figuur 91: NGE-Verwachtingsgebied naar aanleiding van neergekomen Duitse brandbommen op 18 december 1944. (Bron ondergrond: ESRI).

Conclusie

Naar aanleiding van het bombardement op 18 december 1944 is een NGE-Verwachtingsgebied afgebakend binnen de gemeente Heerlen. Hier kunnen NGE zijn achtergebleven van afwerpmunitie van Duitse brandbommen van de kalibers 50 kg, 100 kg, 250 kg, 500 kg, 1.000 kg en 2.500 kg.

7.13 25 DECEMBER 1944

Op 25 december 1944 komen op enkele locaties binnen de gemeente Heerlen bommen neer, zo blijkt uit diverse meldingen uit het archief van de gemeente Heerlen (zie bijlage 3). Volgens de Luchtbeschermingsdienst van Heerlen werd rond 13.17 uur één brisantbom afgeworpen bij de Valkenburgerweg (Geleenhof) en om 14.25 uur één brisantbom bij de Kampstraat bij de Heerlerheide. Verder is nog een opgave aangetroffen van schade aan het schoolgebouw in de Varenbeukerstraat als gevolg van dit bombardement. Zoals blijkt uit onderstaand figuur liggen de locaties waar inslagen/schade zijn gemeld ruim uit elkaar.

Figuur 92: Gemelde inslaglocaties, indicatief geprojecteerd op de topografische kaart van 1943. (Bron ondergrond: topotijdreis.nl).

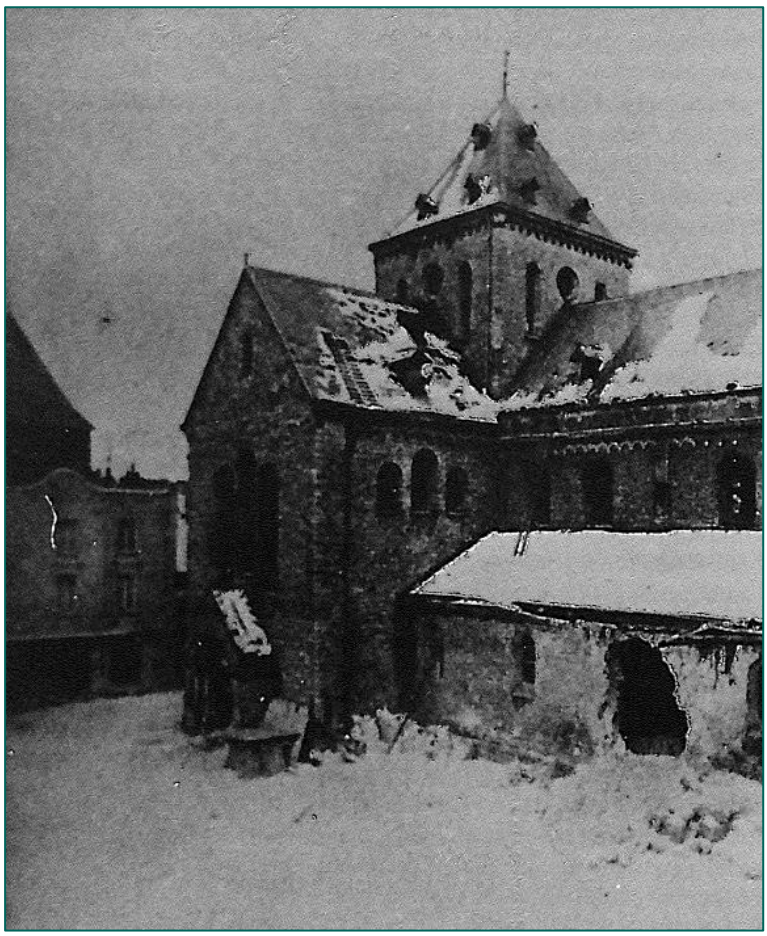
ECG heeft in het rapport van 2015 het bombardement ook geanalyseerd. Zij kwamen tot de conclusie dat het bronnenmateriaal te summier is omtrent deze meldingen. Ook analyse van een luchtfoto van 14 januari 1945 biedt geen aanvullende informatie over de specifieke inslaglocaties. Bij voorliggend onderzoek is geen aanvullende informatie aangetroffen omtrent dit bombardement. De conclusies van ECG, dat het specifiek bepalen van een NGE-Verwachtingsgebied niet mogelijk is, worden onderschreven.

Conclusie

Naar aanleiding van het bombardement op 25 december 1944 kan geen NGE-verwachtingsgebied afgebakend worden, aangezien het bronnenmateriaal te summier is.

7.14 31 DECEMBER 1944-1 JANUARI 1945

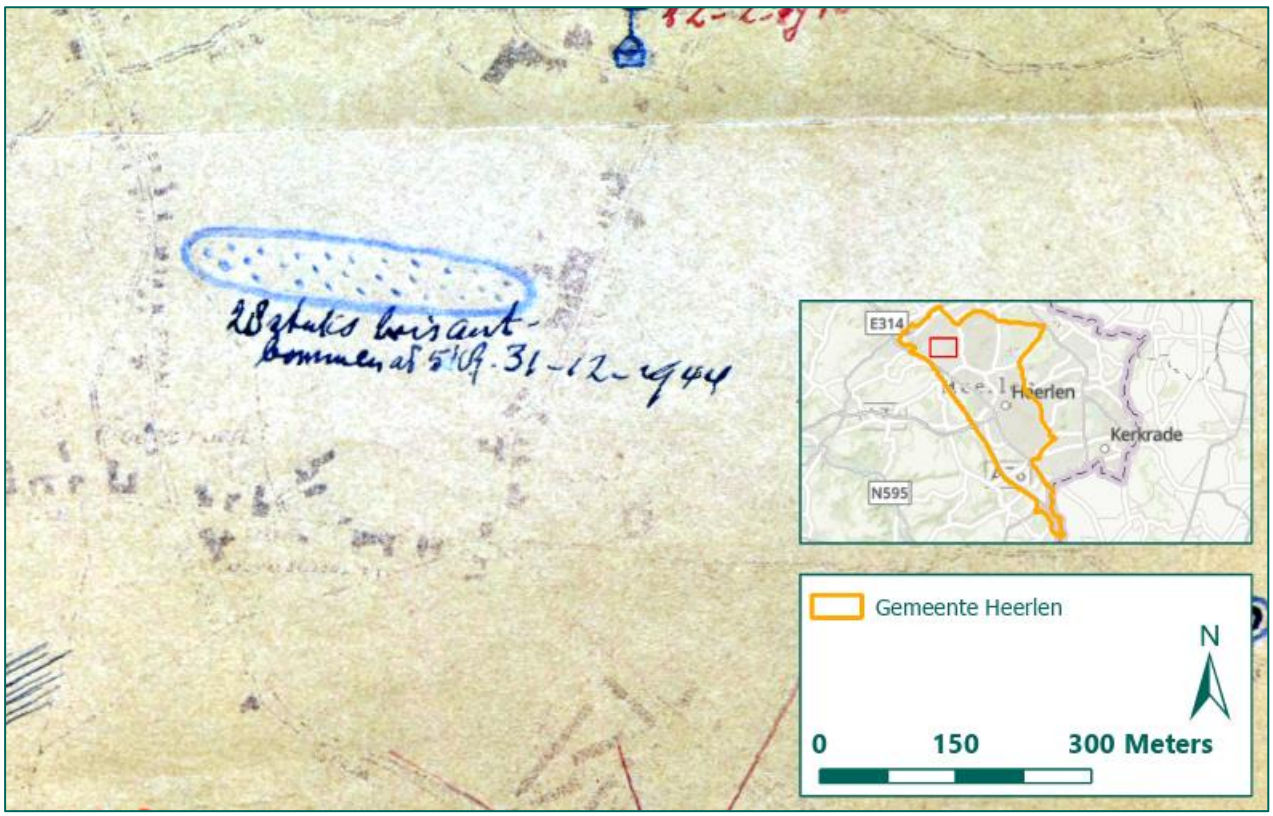
In de nacht van 31 december 1944 op 1 januari 1945 vond een laatste grootschalig bombardement plaats door de Duitse Luftwaffe tijdens de Tweede Wereldoorlog, met de hoop het tij te kunnen keren en de geallieerde opmars te stoppen, Operatie *Bodenplatte* genaamd. Vele Duitse bommenwerpers vlogen uit om diverse doelwitten te bombarderen. Ook Heerlen werd het doelwit van de Duitse bommenwerpers, zo blijkt bijvoorbeeld uit de literatuur (zie bijlage 2). In het boek *Ontmoeting met de bevrijding: de ouverture in Limburg 1944-1945* staat omschreven dat de St. Pancratiuskerk in Heerlen ernstig beschadigd raakte als gevolg van het bombardement.

Figuur 93: De beschadigde St. Pancratiuskerk. (Bron: BAG2, pagina 190).

In het archiefmateriaal van de gemeente Heerlen (zie bijlage 3) is aanvullende informatie omtrent het bombardement aangetroffen. Zo blijkt dat bij het gehucht Overbroek, in de voormalige gemeente Hoensbroek, om 23.33 uur brisantbommen neerkwamen, vermoedelijk afgeworpen door één vliegtuig. Na controle werden 28 trechters van bommen gevonden van vermoedelijk 5 kg. Rond middernacht meldde de Luchtbeschermingsdienst van Heerlen dat achter de St. Pancratiuskerk een bom was gevallen, die schade aan de kerk had veroorzaakt. In een navolgend rapport werd door de Luchtbeschermingsdienst opgetekend dat drie brisantbommen en circa tien splinterbommen in de Uilestraat en op het Kerkplein waren terechtgekomen. Ten gevolge van deze aanval zouden de St. Pancratiuskerk en twee woningen zwaar, en nog eens 24 woningen licht beschadigd zijn geraakt. Vanwege de twee genoemde inslaglocaties wordt onderscheid gemaakt in deze paragraaf tussen de neergekomen bommen bij Overbroek en de St. Pancratiuskerk en omgeving.

Neergekomen bommen bij Overbroek

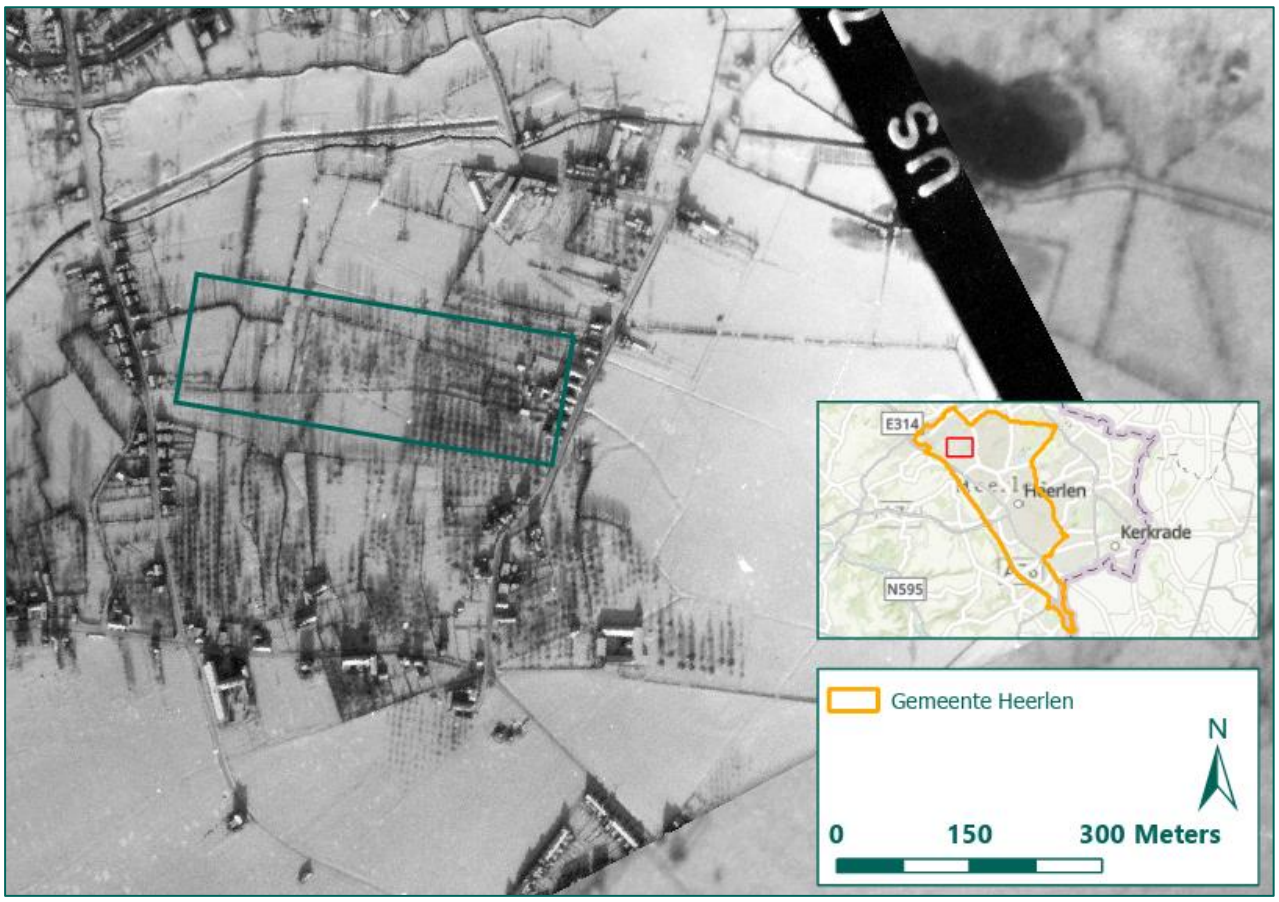
De melding dat om 23.33 uur 28 brisantbommen neerkwamen op 31 december 1944 bij Overbroek is ingetekend op de kaart van de voormalige gemeente Hoensbroek met bekende inslaglocaties, zie onderstaande. Er is geen informatie beschikbaar over wat voor type bommen zijn neergekomen binnen dit gebied, maar vermoedelijk gaat het om submunitie. Dit type munitie dat uit een vliegtuig werd geworpen kan over een groot gebied verspreid raken, zie bijvoorbeeld hoofdstuk 9 met betrekking tot bombardementen met brandbommen door Britse toestellen.

Figuur 94: Uitsnede van de kaart met opgave van locaties waar de bommen neerkwamen op 31 december 1944 in de voormalige gemeente Hoensbroek. (Bron: HCL, Toegang 062, Inv. 847).

Er is getracht aanvullende informatie te vinden over deze melding, maar dit is niet beschikbaar gebleken. Op de eerstvolgende beschikbare luchtfoto van 14 januari zijn bij het ingetekende getroffen gebied geen verstoringen waarneembaar die gerelateerd kunnen worden aan het bombardement op 31 december 1944, zie onderstaande figuur. Ook zijn er geen meldingen gevonden van aangetroffen blindgangers in of nabij dit gebied na de oorlog. Heden ten dage is deze omgeving volledig heringericht als woonwijk. Bij deze werkzaamheden die hebben plaatsgevonden om de woonwijk inclusief bijbehorende infrastructuur in te richten zijn geen meldingen gedaan van aangetroffen NGE. Submunitie heeft een beperkter indringend vermogen in de bodem dan zwaardere brisantbommen, dus deze zouden sneller aan het oppervlak worden opgemerkt.

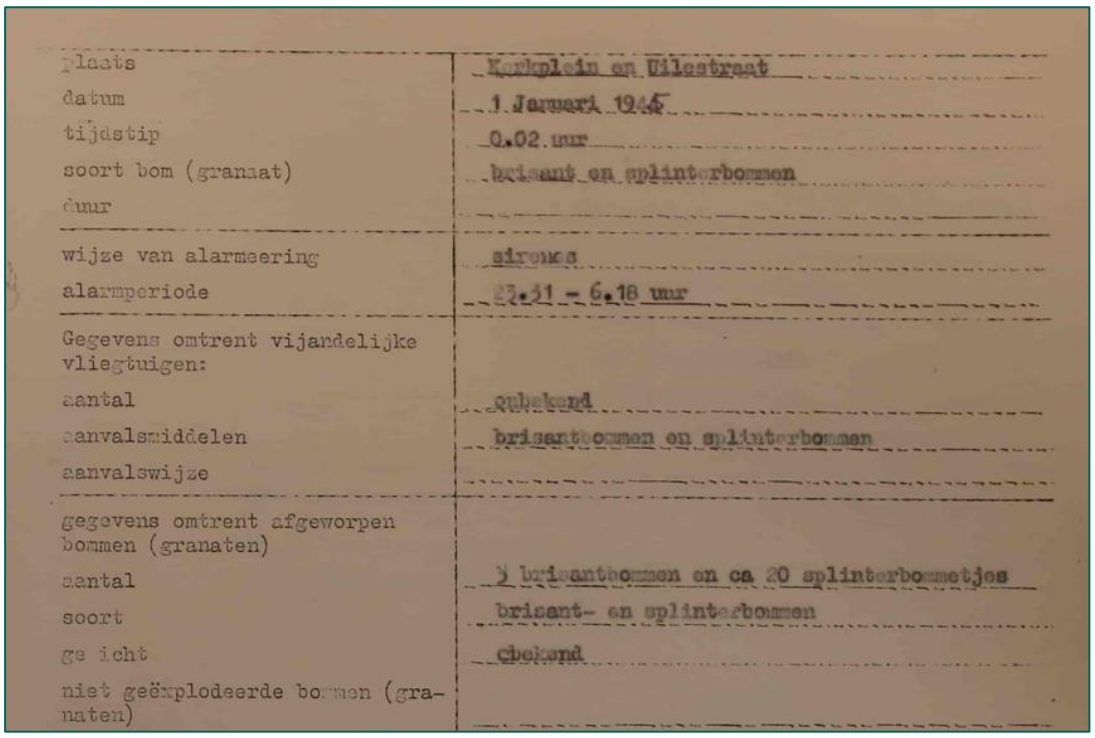
Het bronnenmateriaal omtrent dit bombardement bij Overbroek is dus zeer beperkt. Onduidelijk is waar de bommen exact zijn neergekomen, welk type bommen zijn ingezet en of er mogelijk blindgangers zijn achtergebleven. Om deze redenen wordt conform de richtlijnen uit het CS-VROO en de SIVOON Richtlijn gekozen om geen NGE-Verwachtingsgebied af te bakenen bij Overbroek. Hiermee wordt afgeweken van het rapport van ECG uit 2015, waar gekozen werd voor een indicatieve afbakening van een NGE-Verwachtingsgebied naar aanleiding van de ingetekende locatie op de kaart van de voormalige gemeente Hoensbroek.

Figuur 95: Luchtfoto d.d. 14 januari 1945. Met groen is het gebied omkaderd waar de inslagen waren ingetekend. (Bron luchtfoto: NCAP).

St. Pancratiuskerk en omgeving

In 2015 heeft ECG een NGE-Verwachtingsgebied naar aanleiding van een bomafworp in de nacht van 31 december 1944 op 1 januari 1945 bij de St. Pancratiuskerk en omgeving. De Luchtbeschermingsdienst meldde een '*fluitend gesnerp van een projectiel afkomstig terwijl even daarop een doffe slag volgde. Spoedig werd er bij mij gebeld en vernam ik dat er een bom achter de St. Pancratiuskerk gevallen was (…) Over puin en glasscherven kwam ik op het Kerkplein –Zijde en zag daar een groote bres geslagen in den muur van de zijbeuk der kerk, daar tegenover in perceel 11 (…). De Sint Pancratiuskerk werd zwaar gehavend, alle ruiten en de daken aan de inslagzijde waren geheel vernield en de zijbeuk zelve geheel ontzet, het pand der Fa. Schunck moest alle ruiten missen. Meerdere panden aan 't Kerkplein leken er zwaarder aan toe (…).*" *In een rapport dat met betrekking tot de aanval is opgesteld door de Luchtbeschermingsdienst wordt gemeld dat er "3 brisantbommen en ca 10 splinterbommen" in de Uilestraat en op het Kerkplein terecht zijn gekomen. Ten gevolge van deze aanval zouden de Pancratiuskerk en twee woningen zwaar, en nog eens 24 woningen licht beschadigd zijn geraakt. (..) In een rapport dat met betrekking tot de aanval is opgesteld door de Luchtbeschermingsdienst wordt gemeld dat er "3 brisantbommen en ca 10 splinterbommen" in de Uilestraat en op het Kerkplein terecht zijn gekomen. Ten gevolge van deze aanval zouden de Pancratiuskerk en twee woningen zwaar, en nog eens 24 woningen licht beschadigd zijn geraakt.*'

plaats	Kerkplein en Uilestraat
datum	1 Januari 1945
tijdstip	0.02 uur
soort bom (granaat)	brisant en splinterbommen
duur	
wijze van alarmeering	sirenes
alarmperiode	23.31 - 6.18 uur
Gegevens omtrent vijandelijke vliegtuigen:	
aantal	onbekend
aanvalsmiddelen	brisantbommen en splinterbommen
aanvalswijze	
gegevens omtrent afgeworpen bommen (granaten)	
aantal	3 brisantbommen en ca 20 splinterbommetjes
soort	brisant- en splinterbommen
ge icht	onbekend
niet geëxplodeerde bommen (granaten)	

Figuur 96: Uitsnede melding van de neergekomen bommen bij het Kerkplein en Uilestraat te Heerlen op 1 januari 1945. (Bron: HCL, Toegang 070, Inv. 136).

Op de eerstvolgende beschikbare luchtfoto van 14 januari 1945 kunnen geen verstoringen worden waargenomen die gerelateerd kunnen worden aan het bombardement in de nacht van 31 december 1944 op 1 januari 1945, zie onderstaand figuur. Daarvoor is de kwaliteit van de luchtfoto onvoldoende gebleken. Ook kan geen specifieke bommenlast worden bepaald, aangezien gegevens over bombardementen door de Duitse Luftwaffe niet meer beschikbaar zijn. Gezien de ontstane schade bij de St. Pancratiuskerk en omgeving en de melding waarin onderscheid wordt gemaakt tussen brisantbommen en splinterbommen, wordt geconcludeerd dat in deze omgeving grotere kalibers brisantbommen zijn gebruikt door een Duits vliegtuig dan de kleine bommen die bij Overbroek waren ingeslagen. Zwaardere brisantbommen dringen dieper in de bodem in en het is goed mogelijk dat inslaglocaties van eventuele blindgangers gemist zijn bij controle door de Luchtbeschermingsdienst. Om deze reden wordt in tegenstelling tot het bombardement bij Overbroek op 31 december 1944 wel een NGE-Verwachtingsgebied afgebakend bij de St. Pancratiuskerk en omgeving.

Er bestaan geen richtlijnen in het CS-VROO en de SIVOON Richtlijn voor het afbakenen van een NGE-Verwachtingsgebied naar aanleiding van een bombardement met brisantbommen door een Duits vliegtuig. Om deze reden dient situationeel een NGE-Verwachtingsgebied te worden afgebakend. Hierbij is gebruik gemaakt van kennis betreffende een soortgelijk bombardement in de gemeente Terneuzen, net als in paragraaf 7.12 met betrekking tot het Duitse bombardement op 18 december 1944. Rondom de bekende inslaglocaties, namelijk de St. Pancratiuskerk en de Uilestraat, is een NGE-Verwachtingsgebied geprojecteerd van 102 meter, namelijk 94 meter en de maximale ondergrondse horizontale verplaatsing van een Duitse vliegtuigbom (8 meter). Binnen dit gebied kunnen NGE worden aangetroffen van Duitse brisantbommen van de kalibers 50 kg, 250 kg, 500 kg, 1.000 kg en 2.500 kg. Net als ECG in 2015 heeft REASeuro derhalve een NGE-Verwachtingsgebied afgebakend. Daarbij is wel de Uilestraat meegenomen, in tegenstelling tot het rapport van ECG uit 2015, gezien de meldingen dat ook daar bommen zijn neergekomen.

Figuur 97: Luchtfoto d.d. 14 januari 1945. (Bron luchtfoto: NCAP).

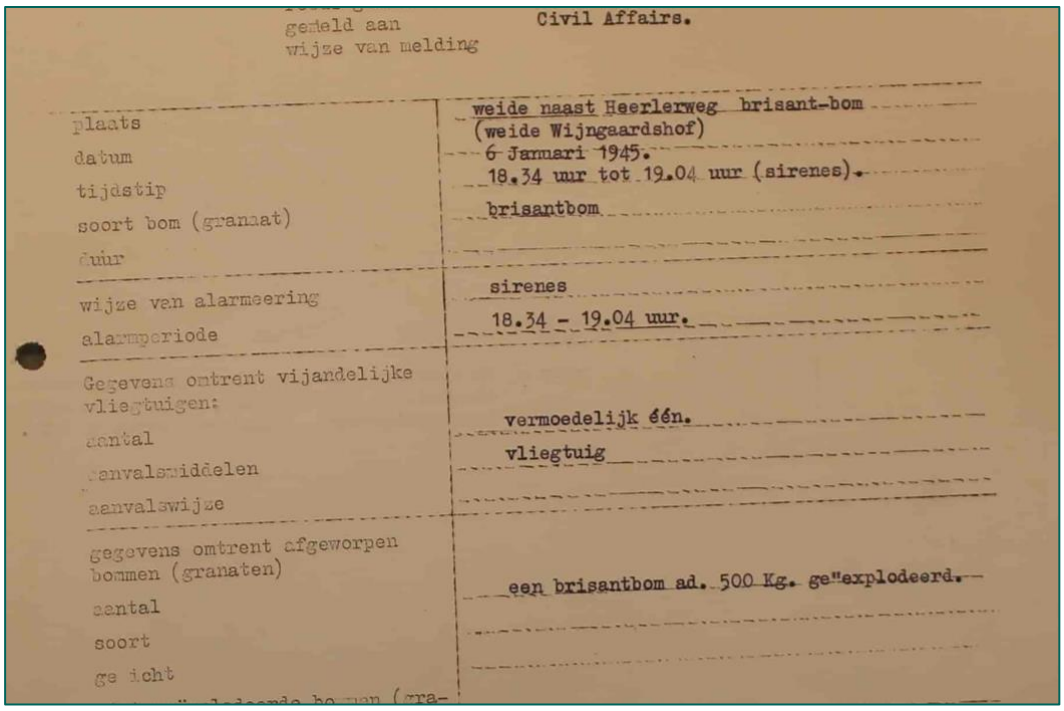
Figuur 98: NGE-Verwachtingsgebied naar aanleiding van neergekomen Duitse brisantbommen op 1 januari 1945. (Bron ondergrond: ESRI).

Conclusie

Naar aanleiding van het bombardement in de nacht van 31 december 1944 op 1 januari 1945 zijn twee NGE-Verwachtingsgebieden afgebakend binnen de gemeente Heerlen. Hier kunnen NGE zijn achtergebleven van afwerpmunitie van Duitse brisantbommen van de kalibers 50 kg, 250 kg, 500 kg, 1.000 kg en 2.500 kg.

7.15 6 JANUARI 1945

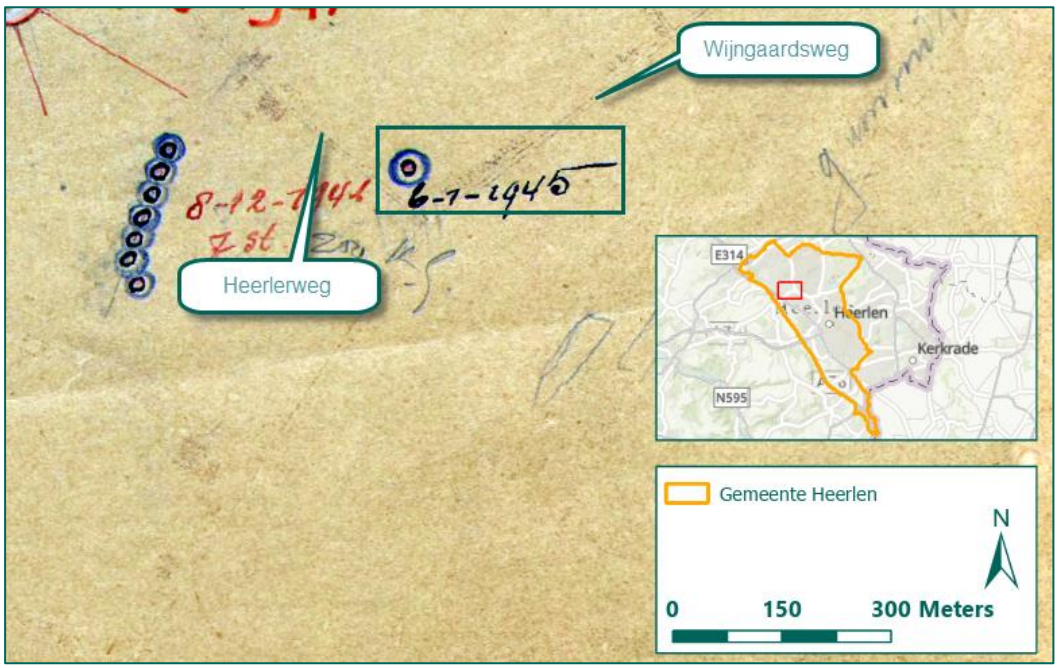
Op 6 januari 1945 meldde de Luchtbeschermingsdienst van de voormalige gemeente Hoensbroek (zie bijlage 3) dat in een weide naast de Heerlerweg bij de weide Wijngaardshof één brisantbom was ingeslagen tussen 18.34 uur en 19.04 uur. De bom zou ongeveer 500 kg hebben gewogen en was gedetoneerd. In het verslag staat beschreven dat vermoedelijk één brisantbom was afgeworpen. De melding wordt bevestigd door een schadeopgave van het electriciteitsbedrijf bij de Heerlerweg en Wijngaardsweg, waar naar aanleiding van dit bombardement schade werd gemeld. Op de kaart met ingetekende locaties waar bommen zouden zijn ingeslagen van de voormalige gemeente Hoensbroek is de inslaglocatie ook weergegeven.

gemeld aan Civil Affairs.
wijze van melding

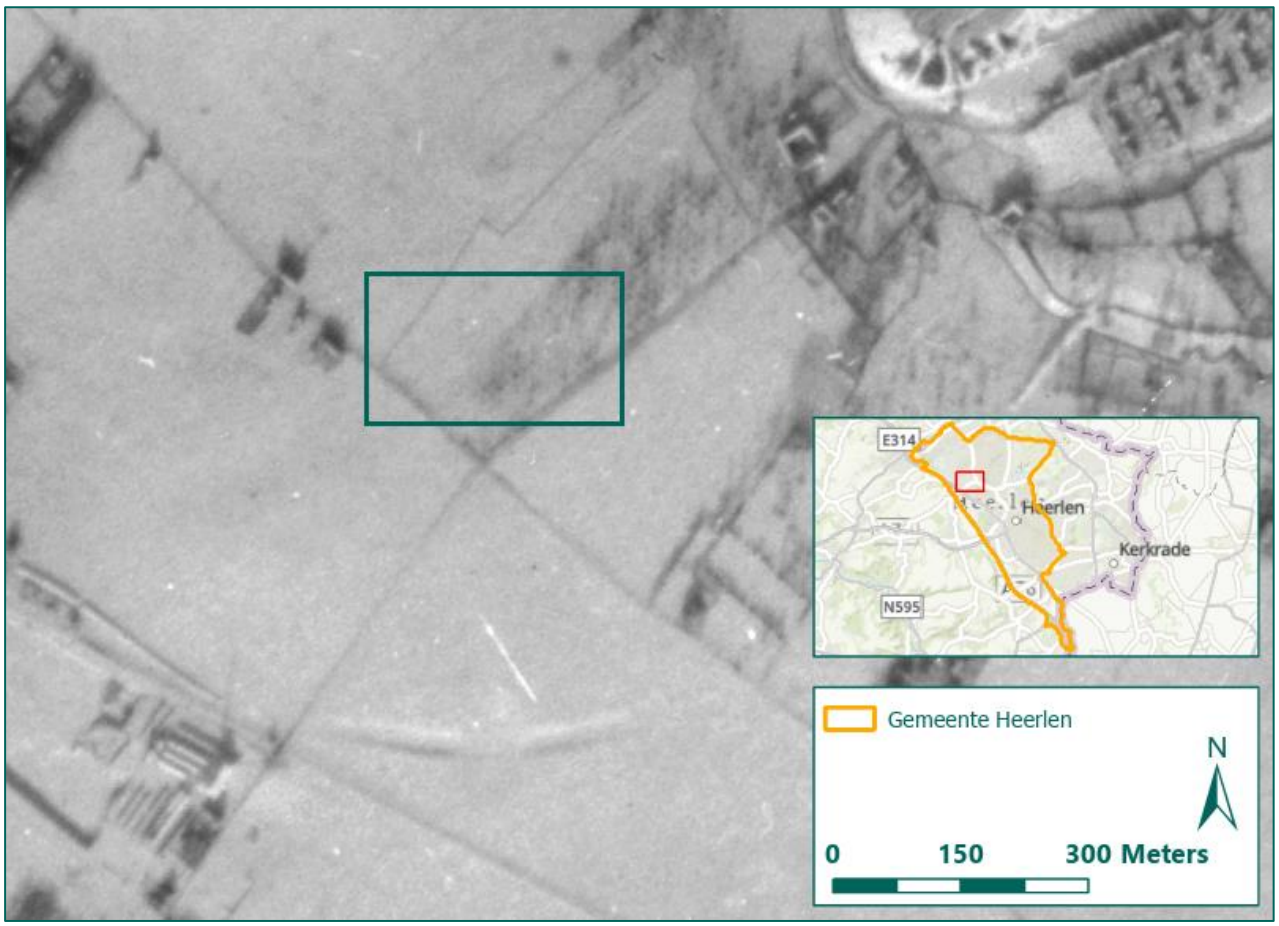
plaats	weide naast Heerlerweg brisant-bom (weide Wijngaardshof)
datum	6 Januari 1945.
tijdstip	18.34 uur tot 19.04 uur (sirenes).
soort bom (granaat)	brisantbom
duur	
wijze van alarmeering	sirenes
alarmperiode	18.34 - 19.04 uur.
Gegevens omtrent vijandelijke vliegtuigen:	
aantal	vermoedelijk één.
aanvalsmiddelen	vliegtuig
aanvalswijze	
gegevens omtrent afgeworpen bommen (granaten)	
aantal	een brisantbom ad. 500 Kg. ge"explodeerd.
soort	
ge icht	

Figuur 99: Uitsnede melding van de neergekomen bom in een weide naast de Heerlerweg (weide Wijngaardshof) op 6 januari 1945. (Bron: HCL, Toegang 062, Inv. 843).

Figuur 100: Uitsnede van de kaart met opgave van locaties waar de bommen neerkwamen op 6 januari 1945 in de voormalige gemeente Hoensbroek. (Bron: HCL, Toegang 062, Inv. 847).

Op de eerstvolgende beschikbare luchtfoto die dateert van 14 januari 1945 is geen verstoring waarneembaar die gerelateerd kan worden aan een gedetoneerde vliegtuigbom bij de genoemde locatie. Hierbij dient vermeld te worden dat de aanwezige sneeuw een deel van het zicht belemmerd. ECG beschrijft in het rapport van 2015 dat zij wel een verstoring hebben waargenomen, maar dit ook niet met zekerheid kunnen bevestigen: *Op luchtopnamen van 14 januari 1945 (sortie nummers 7-3809 en 7-3810) is ter plekke van de locatie die op de plattegrond staat aangegeven een verstoring zichtbaar. Het betreft vermoedelijk de inslagkrater van het afgeworpen explosief. Doordat de foto van grote hoogte is genomen, is het echter niet met volledige zekerheid te zeggen dat het inderdaad een inslagkrater betreft.*

Figuur 101: Luchtfoto d.d. 14 januari 1945 van de omgeving van de Heerlerweg en Wijngaardsweg. (Bron luchtfoto: NCAP).

Gegevens over de specifiek afgeworpen bommenlast zijn niet beschikbaar. Ten tijde van de Tweede Wereldoorlog bestond de omgeving waar de bom was neergekomen uit weilanden. Na de oorlog heeft een behoorlijke ontwikkeling van dit gebied plaatsgevonden, waarbij een industrieterrein is gebouwd met bijbehorende infrastructuur. Er zijn geen meldingen aangetroffen in het bronnenmateriaal dat daarbij op NGE is gestuit van afwerpmunitie. Het beschikbare bronnenmateriaal rondom het bombardement op 6 januari 1945 is zeer summier. Er is enkel bekend dat één brisantbom van ongeveer 500 kg is gedetoneerd nabij de Heerlerweg en Wijngaardsweg. Er zijn geen indicaties aangetroffen dat mogelijk andere brisantbommen zijn neergekomen bij deze locatie en daar als NGE zijn achtergebleven. Om deze redenen wordt conform het CS-VROO en de SIVOON Richtlijn geen NGE-Verwachtingsgebied afgebakend. Hiermee wordt afgeweken van het rapport van ECG uit 2015, waarin een NGE-Verwachtingsgebied werd geprojecteerd rondom de mogelijke verstoring.

Figuur 102: Hedendaagse luchtfoto van de omgeving van de Heerlerweg en Wijngaardsweg. (Bron luchtfoto: ESRI).

Conclusie

Naar aanleiding van het bombardement op 6 januari 1945 kan geen NGE-verwachtingsgebied afgebakend worden, aangezien het bronnenmateriaal te summier is.

7.16 VONDSTEN BLINDGANGERS 2014 EN 2020

Een van de voornaamste redenen voor de gemeente Heerlen om een update te doen van de bestaande NGE-Verwachtingskaart van ECG uit 2015 voor de gehele gemeente Heerlen was de vondst van twee Amerikaanse brisantbommen van 500 lb. buiten een door ECG afgebakend NGE-Verwachtingsgebied. Eén brisantbom werd aangetroffen bij voorbereidende graafwerkzaamheden in het zuidoosten van de gemeente Heerlen, waarna de firma Euroradar aanvullende detectie- en benaderwerkzaamheden heeft verricht. Daarbij werd nog één brisantbom van zelfde makelij en kaliber aangetroffen. Om te achterhalen welk mogelijk bombardement veroorzaakt heeft dat bij deze locatie blindgangers van brisantbommen zijn aangetroffen, heeft de firma BeoBOM in 2020 een VC-NGE opgesteld (zie bijlage 9). Hieronder volgt de aanleiding van het uitvoeren van deze bureaustudie:

Op een perceel op bedrijventerrein Trilandis, gelegen aan de Argonstraat in Heerlen, is DWP Development NL NV (hierna: WDP) voornemens een bestaande bedrijfshal uit te breiden/verdubbelen. Tijdens de voorbereidende graafwerkzaamheden is men gestuit op een vliegtuigbom. Het betrof een Amerikaanse brisantbom van 500lbs uit de Tweede Wereldoorlog. De graafwerkzaamheden zijn naar aan-leiding van de[ze] vondst direct gestaakt. Om de vliegtuigbom te kunnen vernietigen is euroradar gevraagd de nabije omgeving te onderzoeken op de mogelijke aanwezigheid van meer vliegtuigbommen. Hierbij is op ongeveer 12 meter afstand van de eerste vliegtuigbom een tweede vliegtuigbom van hetzelfde type aangetroffen.

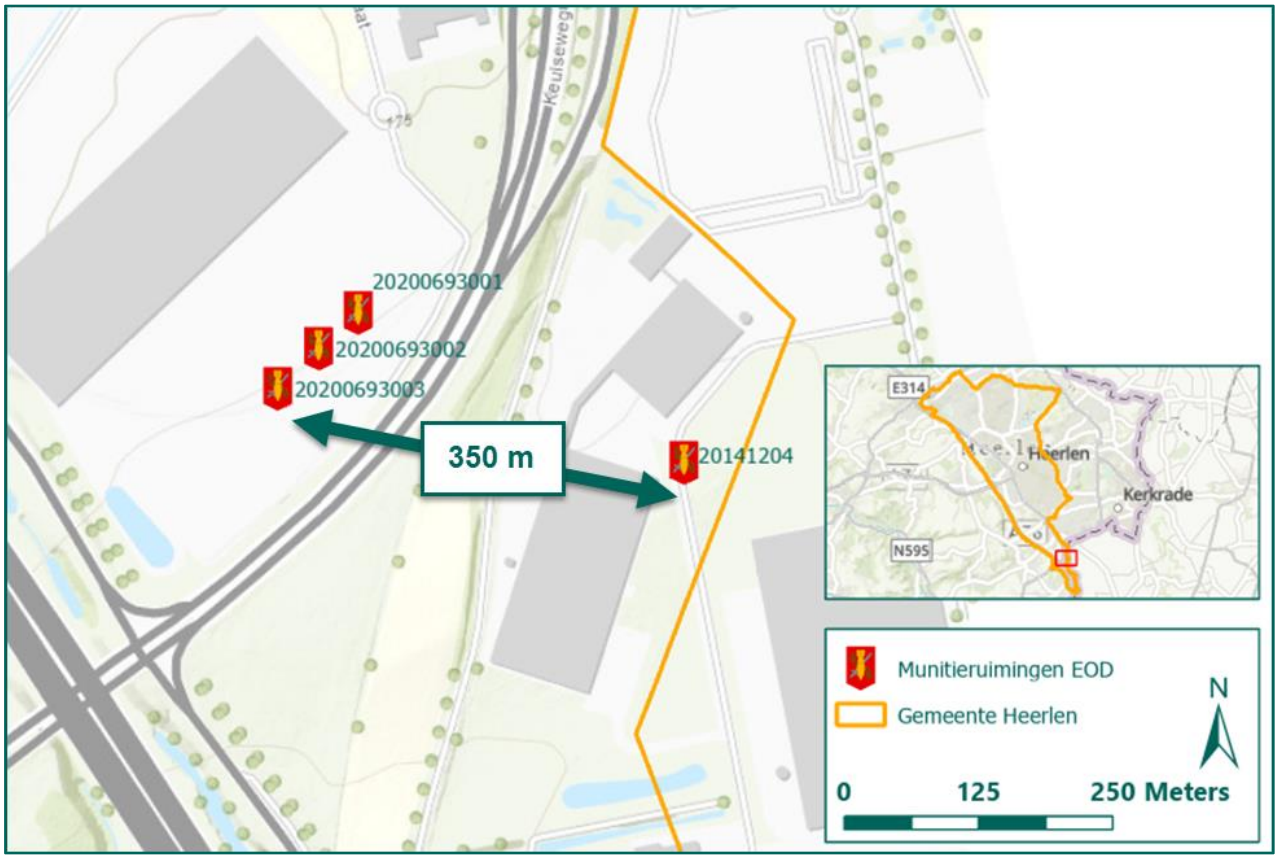
Figuur 103: De aangetroffen brisantbommen. (Bron: Rapport BeoBOM, 12-01-2021 / BB20-200-01).

Figuur 104: Globale weergave van het door Euroradar onderzochte en vrijgegeven gebied (lichtblauw) alsmede de locaties van de beide aangetroffen brisantbommen (oranje iconen). (Bron: Rapport BeoBOM, 12-01-2021 / BB20-200-01).

BeoBOM heeft diverse bronnen geraadpleegd, waaronder documentatie van geallieerde luchteenheden, in een poging te achterhalen welke bommenwerper zijn bommenlast heeft afgeworpen boven dit gebied. Er zijn door BeoBOM geen meldingen aangetroffen van een bombardement door een Amerikaans toestel in deze omgeving. Ook op door BeoBOM geanalyseerde luchtfoto's van de omgeving van de vondsten van de blindgangers zijn geen verstoringen waar te nemen die duiden op een bombardement. De luchtfoto's die BeoBOM heeft geraadpleegd dateren van 31 augustus 1943, 19 april 1944, 28 september 1944 en 7

oktober 1944. De enige aanvullende informatie die BeoBOM kon vinden voor het rapport uit 2020 was een ruiming van de EOD bij de Avantis Allee in Heerlen. Daar werd in 2014 een Amerikaanse brisantbom van 500 lb (voorzien van een staartbuis AN-M 100 en neusbuis AN-M 103, niet gewapend) aangetroffen en geruimd.

Figuur 105: Overzicht gemelde ruimlocaties van de EOD. De meldingen met code 20200693001, 20200693002 en 20200693003 hebben allen betrekking op de vondst van de twee blindgangers op het bedrijventerrein Trilandis. (Bron ondergrond: ESRI).

Uiteindelijk kwam BeoBOM tot de volgende conclusie: *Wegens het ontbreken van feitelijk bronnenmateriaal over een specifiek bombardement, is geen verdacht gebied afgebakend. Desalniettemin wordt er geadviseerd opsporing uit te voeren wegens het vinden van een drietal blindgangers in de directe omgeving van het projectgebied. Hieronder is het opsporingsgebied weergegeven.*

Figuur 106: Het door BeoBOM aangeduide opsporingsgebied. (Bron: Rapport BeoBOM, 12-01-2021 / BB20-200-01).

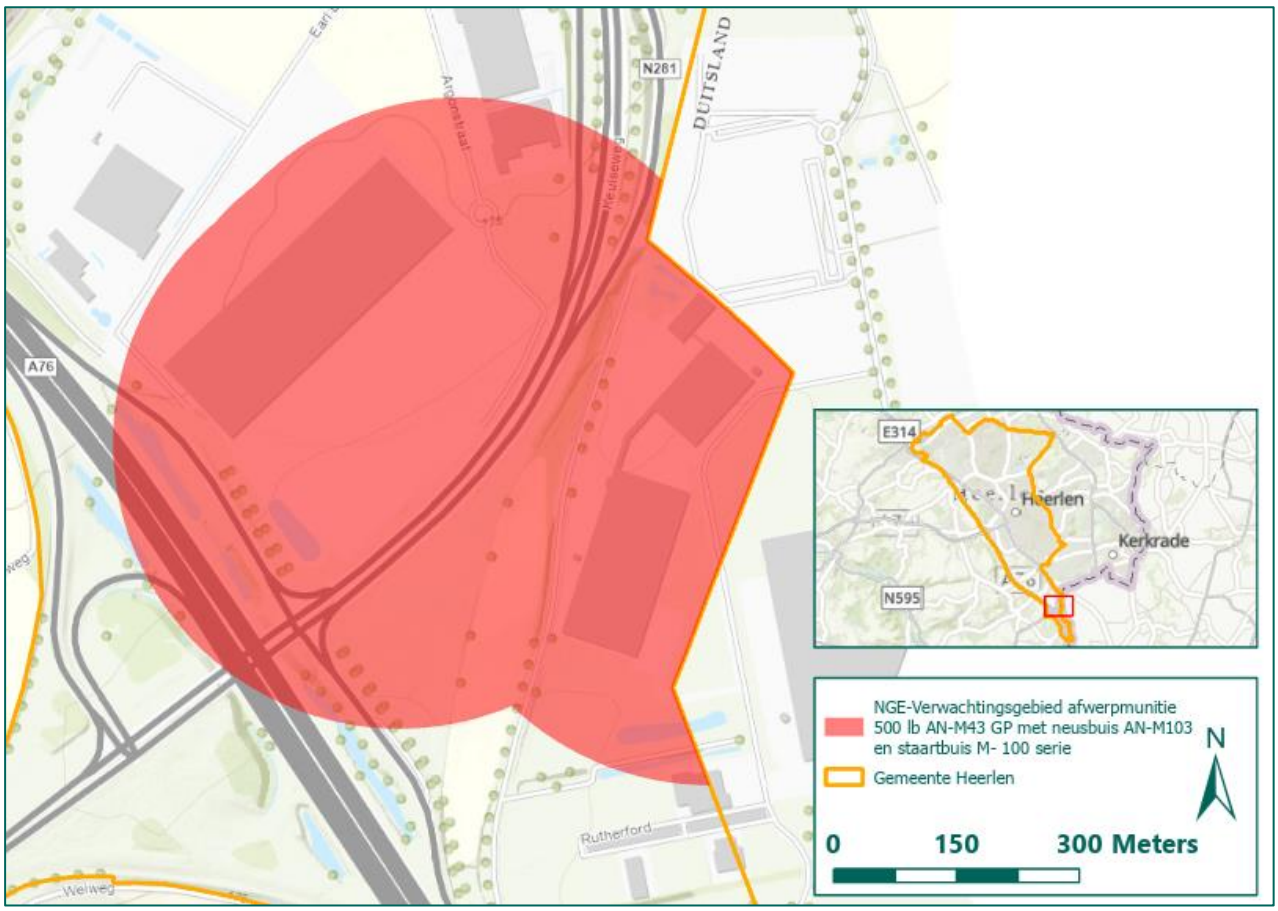
REASeuro heeft voor voorliggend rapport aanvullend onderzoek gedaan in haar eigen database en een aanvraag gedaan bij de firma Wardocs, dat eveneens over een groot archief met betrekking tot bombardementsgegevens beschikt. In beide databases is geen melding aangetroffen van een Amerikaans bombardement binnen de gemeente Heerlen in deze omgeving. Er zijn bij de verschillende luchtfoto-instanties (zie hoofdstuk 2) aanvragen gedaan voor een relevante luchtfoto van na 7 oktober 1944 (de laatste luchtfoto die door BeoBOM is geraadpleegd). Enkel luchtfoto's van 21 februari 1945 en 14 juli 1945 zijn beschikbaar gebleken. Op die luchtfoto's zijn geen verstoringen waarneembaar die gerelateerd kunnen worden aan een bombardement.

Figuur 107: Luchtfoto d.d. 14 juli 1945. (Bron: NCAP).

De vondsten van de drie Amerikaanse vliegtuigbommen in 2014 en 2020 kunnen dus niet gerelateerd worden aan een specifiek bombardement. Mogelijk dat de bommen zijn afgeworpen bij een bombardement waarbij Aken het doelwit is geweest en één vliegtuig abusievelijk zijn bommenlast in dit gebied heeft afgeworpen of dat sprake is van een in nood verkerend vliegtuig dat zijn bommenlast gedwongen moest afwerpen. Dit laatste scenario is goed mogelijk aangezien de neusbuis van de in 2014 en 2020 aangetroffen brisantbommen 'niet gewapend' waren. REASeuro onderschrijft de conclusie van BeoBOM dat toch rekening gehouden dient te worden in deze omgeving met mogelijk achtergebleven NGE van afwerpmunitie.

Het CS-VROO en de SIVOON Richtlijn bieden geen richtlijnen hoe een eventueel NGE-Verwachtingsgebied dient te worden afgebakend in deze casus. Om deze reden wordt situationeel gekozen voor een afbakening conform de 'nearest neighbour methode', waarbij de maximale afstand tussen inslagen binnen hetzelfde inslagenpatroon wordt geprojecteerd rondom de bekende inslaglocaties. De afstand tussen de Avantis Allee en de locaties op het bedrijventerrein Trilandis waar de twee blindgangers zijn aangetroffen bedraagt circa 350 meter. Deze afstand is geprojecteerd als NGE-Verwachtingsgebied rondom de Avantis Allee en de de locaties op het bedrijventerrein Trilandis waar de twee blindgangers zijn aangetroffen. In onderstaand figuur is het NGE-Verwachtingsgebied weergegeven.

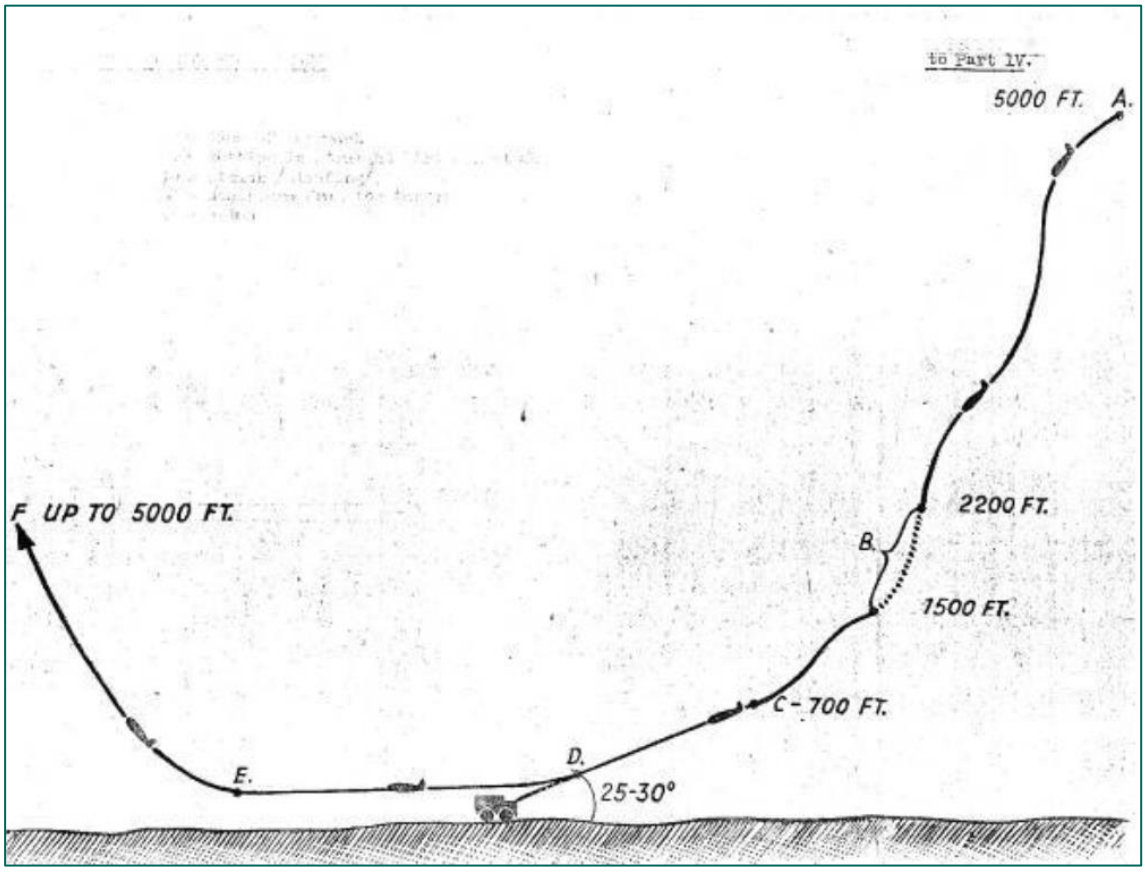
Figuur 108: NGE-Verwachtingsgebied naar aanleiding van de vondsten van blindgangers van Amerikaanse vliegtuigbommen in 2014 en 2020. (Bron ondergrond: ESRI).

Conclusie

Naar aanleiding van de vondsten van blindgangers van Amerikaanse brisantbommen in 2014 en 2020 is een NGE-Verwachtingsgebied afgebakend binnen de gemeente Heerlen. Hier kunnen NGE zijn achtergebleven van afwerpmunitie van Amerikaanse brisantbommen van het kaliber 500 lb AN-M43 GP met neusbuis AN-M103 en staartbuis M-100 serie.

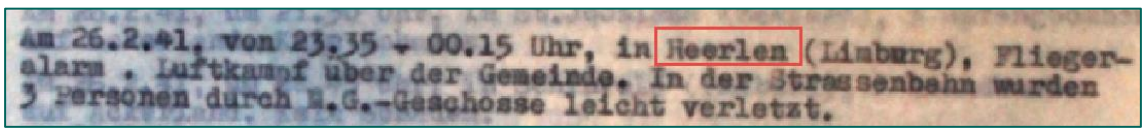
8 LUCHTAANVALLEN/BESCHIETINGEN MET BOORDWAPENS, 1940-1945

Binnen de gemeente Heerlen zijn gedurende de Tweede Wereldoorlog diverse beschietingen uitgevoerd door geallieerde jachtbommenwerpers, zogenaamde *strafing*-aanvallen. Bij een zogenaamde *strafing*-aanvallen werd het aanvalsdoel bestookt met de boordmitrailleurs en –kanonnen. De tactiek was dat de piloot zijn vliegtuig liet zakken tot een hoogte van ca. 700 feet (ca. 215 meter) en in een hoek van 25-30 graden het doel aanviel met de boordwapens. Favoriete *strafing*-doelen waren onder ander treinen (zowel passagiers- als transporttreinen), (militaire) vrachtwagenkonvooien, Flak-stellingen (luchtafweer) en vliegvelden. De aanvalstactiek van een *strafing*-aanvallen wordt hieronder weergegeven. Als gevolg van dit type beschieting was in de meeste gevallen sprake van een grote spreiding van projectielen, omdat de wapens al ruim van tevoren werden gebruikt. *strafing*-aanvallen werden veelal voorafgegaan, of gevolgd door het afwerpen van de bommenlast die een jachtbommenwerper met zich mee droeg.

Figuur 55: Voorbeeld principe strafing-aanval (Bron: REASeuro-database).

Bekend is dat bombardementen op diverse locaties in de gemeente hebben plaatsgevonden. In het bronmateriaal is ook melding gemaakt van het plaatsvinden van beschietingen, al dan niet in combinatie met bombardementen, op diverse doelen in de gemeente. Het bepalen van een exacte locatie waar een strafing-aanval heeft plaatsgevonden is in de meeste gevallen echter niet tot nauwelijks te bepalen, aangezien vooral rijdende objecten zoals treinen en vrachtwagens het doelwit waren van deze beschietingen.

Am 26.2.41, von 23.35 - 00.15 Uhr, in Heerlen (Limburg), Flieger-
alarm . Luftkampf über der Gemeinde. In der Strassenbahn wurden
3 Personen durch M.G.-Geschosse leicht verletzt.

Figuur 109: Melding het gewond raken van drie personen door een beschieting vanuit een vliegtuig (Bron NIOD; Toegang 077, Inv. 1328).

Het kwam ook voor dat stationaire of statische doelwitten werden aangevallen. Echter, in gevallen dat een doelwitten stilstaan kan een locatieomschrijving nog altijd onduidelijk zijn verwoord.

Het raadplegen van munitieruimrapporten van de EOD binnen de gemeente Heerlen biedt weinig verduidelijking betreffende de inzet van granaten van 20 mm. Binnen de gemeente zijn enkele 20 mm granaten geruimd door de EOD, dit betreffen echter voornamelijk meldingen ter plaatse van het politiebureau. Het is derhalve onduidelijk waar de granaat oorspronkelijk is aangetroffen. In 1979 werden twee 20 mm granaten aangetroffen bij het klooster te Amstenrade. Nabij deze locatie zijn, zover bekend uit het geraadpleegde bronmateriaal, geen luchtaanvallen uitgevoerd. Daarnaast was ten minste één van deze granaten niet verschoten. Het is derhalve onwaarschijnlijk dat deze afkomstig is van een luchtaanval.

Naast de summiere informatie omtrent deze beschietingen uit de Britse ORB's en de munitieruimingen van de EOD zijn de inslagen van boordmunitie niet waar te nemen op luchtfoto's, aangezien deze slechts zeer kleine inslagen in de bodem veroorzaken. In het "Nadere bepalingen voor het beoordelen van bronnenmateriaal en afbakening verdacht gebied" (CS-VROO-02) is geen specifieke afbakeningsrichtlijn opgenomen waarmee beschietingen met boordwapens afgebakend kunnen worden. Wel zijn diverse concrete vragen ten voorbeeld gesteld, waarmee kan worden bepaald of verwacht kan worden dat binnen een gebied wel of geen boordmunitie aangetroffen kan worden. De belangrijkste vragen met betrekking tot specifieke locaties, naoorlogse vondsten en nauwkeurige informatie omtrent de uitvoering van de beschieting (welke hoogte, waargenomen resultaat/spreiding etc.) zijn voor de beschietingen binnen de gemeente Heerlen niet nauwkeurig te beantwoorden, aangezien slechts summiere informatie beschikbaar is.

Conclusie

Naar aanleiding van de door geallieerde jachtbommenwerpers uitgevoerde *strafing*-aanvallen wordt geen NGE-Verwachtingsgebied afgebakend ter plaatse van de gemeente Heerlen.

9 BOMBARDEMENTEN MET STAAFBRANDBOMMEN

In hoofdstuk 6 zijn reeds enkele bombardementen behandeld waarbij bekend is dat 4 lb. staafbrandbommen zijn ingezet. Staafbrandbommen vallen onder de hoofdsoort submunitie. Submunitie betreft een munitieartikel dat is opgenomen in een ander munitieartikel, vaak een moederbom genoemd. De submunitie komt vrij uit de moederbom en kan zo verspreid over een groot terrein terecht komen.

De 4 lb. staafbrandbommen werden met behulp van zogenaamde Small Bomb Containers (SBC's) met tientallen tegelijk afgeworpen, om over een groot gebied brand te kunnen stichten. De spreiding van de staafbrandbommen na afworp is afhankelijk van verschillende factoren; afwerphoogte en vliegsnelheid zijn hiervan de belangrijkste.

Figuur 110: Twee foto's van 4 lb. staafbrandbommen die worden geladen in een 'moederbom' (Bron foto: REASeuro-database).

In het voorliggende hoofdstuk wordt de inzet van staafbrandbommen nader geanalyseerd, en wordt bepaald of naar aanleiding van de inzet van staafbrandbommen NGE-Verwachtingsgebieden afgebakend dienen te worden.

9.1 INZET STAAFBRANDBOMMEN TE HEERLEN, 1940-1943

In de onderstaande tabel worden allereerst de verschillende bombardementen waarbij staafbrandbommen zijn ingezet chronologische weergegeven. Per bombardement wordt een korte omschrijven weergegeven.

Datum	Omschrijving bombardement
7 december 1940	Duitse autoriteiten melden het neerkomen van dertig brandbommen op Hoensbroek. Enige schade aan huizen werd veroorzaakt. Een kleine brand ontstond na het bombardement. Deze brand kon worden geblust. Uit Britse bombardementsgegevens kan worden opgemaakt dat diverse toestellen deze dag waren uitgerust met 4 lb. staafbrandbommen.
21 april 1941	Duitse autoriteiten melden het neerkomen van één brandbom te Hoensbroek en één brandbom te Heerlen.
27 november 1941	In het gemeentearchief van Heerlen zijn meldingen opgenomen van het neerkomen van brisant- en brandbommen (zie ook paragraaf 6.5). Over een groot gebied verspreid werd

Datum	Omschrijving bombardement
	schade veroorzaakt. Een dag later werden er op diverse locaties uitgebrande brandbommen aangetroffen. In het bronmateriaal wordt gesproken over het neerkomen van 120 brandbommen.
23 december 1941	In het gemeentearchief van Heerlen zijn meldingen opgenomen van het neerkomen van brisant- en brandbommen (zie ook paragraaf 6.7). Naast brisantbommen kwamen er over een gebied in de omgeving Heerlerbaan-kerk in het veld tussen Vrusschemigerweg en Burenderweg en in veld ten noorden van valkenburgerweg ten westen van den weg naar Terworm brandbommen terecht. Door de gemeente heen werden 50 brandbommen uitgegraven. Verwacht werd dat er 80 brandbommen waren afgeworpen.
17 juni 1942	In het gemeentearchief van Heerlen zijn meldingen opgenomen van het neerkomen van brisant- en brandbommen (zie ook paragraaf 6.8). Een groot aantal brandbommen kwamen terecht in nabijheid de 'grens Heerlen'. Het betreft waarschijnlijk brandbommen die nabij het gebied Amstenrade en Brunssum terecht kwamen.
5-6 oktober 1942	In het gemeentearchief van Heerlen zijn meldingen opgenomen van het neerkomen van brisant- en brandbommen (zie ook paragraaf 6.9). Brandbommen kwamen terecht te, onder andere, het Ambachtsschoolgebouw Nijverheidsonderwijs (te Bekkerveld). Door de neergekomen brandbommen ontstonden enkele brandjes. Bekend is dat zowel 30 lb. fosforrubberbommen werden afgeworpen, als 4 lb. staafbrandbommen. De inzet van 30 lb. fosforrubberbommen is reeds behandeld in paragraaf 6.9.
14 februari 1943	In het gemeentearchief van Heerlen zijn meldingen opgenomen van het neerkomen van brisant- en brandbommen (zie ook paragraaf 6.10). Bekend is dat zowel 30 lb. fosforrubberbommen werden afgeworpen, als 4 lb. staafbrandbommen, waaronder 4 lb. staafbrandbommen type 'X'. De inzet van 30 lb. fosforrubberbommen is reeds behandeld in paragraaf 6.10. In het gemeentearchief zijn diverse meldingen van schadelocaties opgenomen. Uit geen van deze meldingen kan met zekerheid worden gesteld of er sprake is van de inzet van 30 lb. fosforrubberbommen, 4 lb. staafbrandbommen type 'X' of 4 lb. staafbrandbommen.
26 februari 1943	In het gemeentearchief van Heerlen zijn meldingen opgenomen van het neerkomen van brisant- en brandbommen (zie ook paragraaf 6.11). Bekend is dat zowel 30 lb. fosforrubberbommen werden afgeworpen, als 4 lb. staafbrandbommen zijn ingezet. Van de inzet van type 'X' staafbommen is aanwijzing gevonden. Zo zouden 'explosieve staafbrandbommen' aan de LBD zijn overgedragen. De locatie waar deze zijn neergekomen is onbekend. De inzet van 30 lb. fosforrubberbommen is reeds behandeld in paragraaf 6.11. In het gemeentearchief zijn, onder andere, kaarten opgenomen waarop staat geduid dat 120 staafbrandbommen in de omgeving ten noorden van Heerlerheide terecht zijn gekomen.
14 juli 1943	In diverse archiefinstanties wordt melding gemaakt van het neerkomen van brisant- en brandbommen (zie ook paragraaf 6.12). Bekend is dat zowel 30 lb. fosforrubberbommen werden afgeworpen, als 4 lb. staafbrandbommen, waaronder 4 lb. staafbrandbommen type 'X'. De inzet van 30 lb. fosforrubberbommen is reeds behandeld in paragraaf 6.12. In het gemeentearchief zijn diverse meldingen van schadelocaties opgenomen. Onduidelijk is waar exact 30 lb. fosforrubberbommen, 4 lb. staafbrandbommen type 'X' of 4 lb. staafbrandbommen zijn ingezet. Wel is bekend dat 'nabij het kasteel 240 brandbommen' zijn afgeworpen en dat 1/3 van het klooster aan de Wienweg 5 was afgebrand door de inzet van brandbommen.
10 september 1944	In diverse archiefinstanties wordt melding gemaakt van het neerkomen van brisant- en brandbommen (zie ook paragraaf 7.5). Lancaster toestellen wierpen één 4.000 lb. luchtdrukbom af, en beschikte tevens over een groot aantal 4 lb. staafbrandbommen. Over het neerkomen van de staafbrandbommen is geen melding gemaakt binnen het geraadpleegde bronmateriaal.
2 oktober 1944	Te 11.09 uur gemeld, dat bij den weg van de O.N.IV naar Heihof 12 brisantbommen waren gevallen. Bij onderzoek ter plaatse bleken dit 12 brandbommen te zijn, welke in het vrije veld lagen.

Tabel 3: Overzicht van bombardementen waarbij 4 lb. staafbrandbommen zijn ingezet.

Zoals uit bovenstaande tabel blijkt, zijn er diverse bombardementen uitgevoerd binnen de gemeente Heerlen waarbij aantoonbaar 4 lb. staafbrandbommen zijn ingezet. In deze tabel zijn reeds enige locatieaanduidingen van het neerkomen van de staafbrandbommen geduid. Allereerst is het van belang nader in te gaan op de werking van een 4 lb. staafbrandbom. Derhalve wordt in paragraaf 9.2 de staafbrandbom onder de loep genomen.

Om een gebied af te kunnen bakenen als NGE-Verwachtingsgebied hanteert REASeuro een afbakeningsmethode die is gebaseerd op Britse onderzoeken naar de effectiviteit van staafbrandbommen. Dit onderzoek wordt in paragraaf 9.3 aangehaald. In deze paragraaf worden tevens enkele uitgangspunten aangehaald die in het CS-VROO staan opgenomen met betrekking tot staafbrandbommen. Allerlaatst kan bepaald worden of naar aanleiding van de inzet van staafbandbommen een NGE-Verwachtingsgebied moet worden afgebakend (zie paragraaf 9.4)

9.2 MUNITIETECHNISCHE BESCHOUWING SUBMUNITIE: 4 LB. STAAFBRANDBOMMEN

Een 4 lb. staafbrandbom (zie Figuur 111) heeft een volledige lengte van 54 cm en een diameter van 4,2 cm en wordt gekenmerkt door een zeskantige vorm met aan één zijde een stalen valgewicht (zie Figuur 112) en is voorzien van een schokontsteker. Door omgevingsinvloeden tijdens het verblijf in de bodem kunnen delen van de bom zijn geoxideerd en niet meer als zodanig herkenbaar zijn. In Figuur 113 zijn enkele voorbeelden van bodemvondsten van 4 lb. staafbrandbommen opgenomen. Deze brandbommen kunnen ook in delen gebroken zijn door hun val of door naoorlogse grondroeringen.

Er kan, grofweg, onderscheid worden gemaakt in twee type staafbrandbommen. Zo zijn er gedurende de Tweede Wereldoorlog naast de ‘normale 4 lb. staafbrandbom’ ook staafbrandbommen van het ‘X-type’ ingezet. Waar de ‘normale 4 lb. staafbrandbom’ enkel bestaat uit een termietlading die tot brand moet leiden, bevat het ‘X-Type’ ook een explosieve lading die moet leiden tot het verspreiden van de termietlading over een groter gebied. Daarnaast heeft de explosieve lading invloed op het moraal van de troepen en burgers op de grond. De kennis dat de staafbrandbom potentieel nog kon exploderen leidde ertoe dat men minder welwillend was de staafbrandbom te blussen of te verwijderen.

Kenmerkende eigenschappen van dit type NGE zijn:

- Het kans dat een blindganger van een 4 lb. staafbrandbom tot uitwerking komt is minimaal. De ontsteker van een staafbrandbom kan enkel bij een val van ten minste 30 cm tot uitwerking komen. Het tot uitwerking komen van de staafbrandbom wordt belemmerd door oxidatie van de staafbrandbom.
- De effecten van het tot uitwerking komen van een 4 lb. staafbrandbom zijn niet abrupt en beperken zich tot hitte (metaalbrand) en rookontwikkeling. Hierbij kan de temperatuur gedurende 15 minuten tot 3000 graden Celsius worden bereikt. De rook die ontstaat kan verstikkend werken en schadelijk zijn voor de gezondheid.
- Er bestaan 4 lb. staafbrandbommen (X-Type) welke zijn uitgerust met een kleine explosieve inhoud. Bij de uitwerking van deze variant kunnen kleine fragmenten worden weggeslingerd welke letsel kunnen veroorzaken. De explosieve lading kan enkel tot uitwerking komen wanneer de hoge temperaturen (circa 1200 graden Celsius) worden bereikt. De explosieve lading zal derhalve niet tot uitwerking komen als de termietlading van de staafbrandbom niet tot uitwerking komt.

Figuur 111: Impressie geallieerde 4 lb. staafbrandbom (Bron: Wikiwand).

Figuur 112: Impressie stalen valgewichten (Bron: REASeuro)

Figuur 113: Bodemvondsten van 4 lb. staafbrandbommen (Bron: REASeuro)

Op basis van bovengenoemde kenmerkende eigenschappen wordt de kans op uitwerking als zeer klein beschouwd. Het is bekend dat binnen de gemeente Heerlen de 4 lb. staafbrandbom 'X-Type' is ingezet. Uit het bronmateriaal kan echter niet worden opgemaakt waar dit type staafbrandbom exact is ingezet. Zoals bovenstaand vermeld kan de explosieve lading van een 4 lb. staafbrandbom 'X-Type' enkel tot werking komen als de staafbrandbom tot ontbranding is gekomen.

9.3 AFBAKENINGSMETHODE MET BETREKKING TOT STAAFBRANDBOMMEN

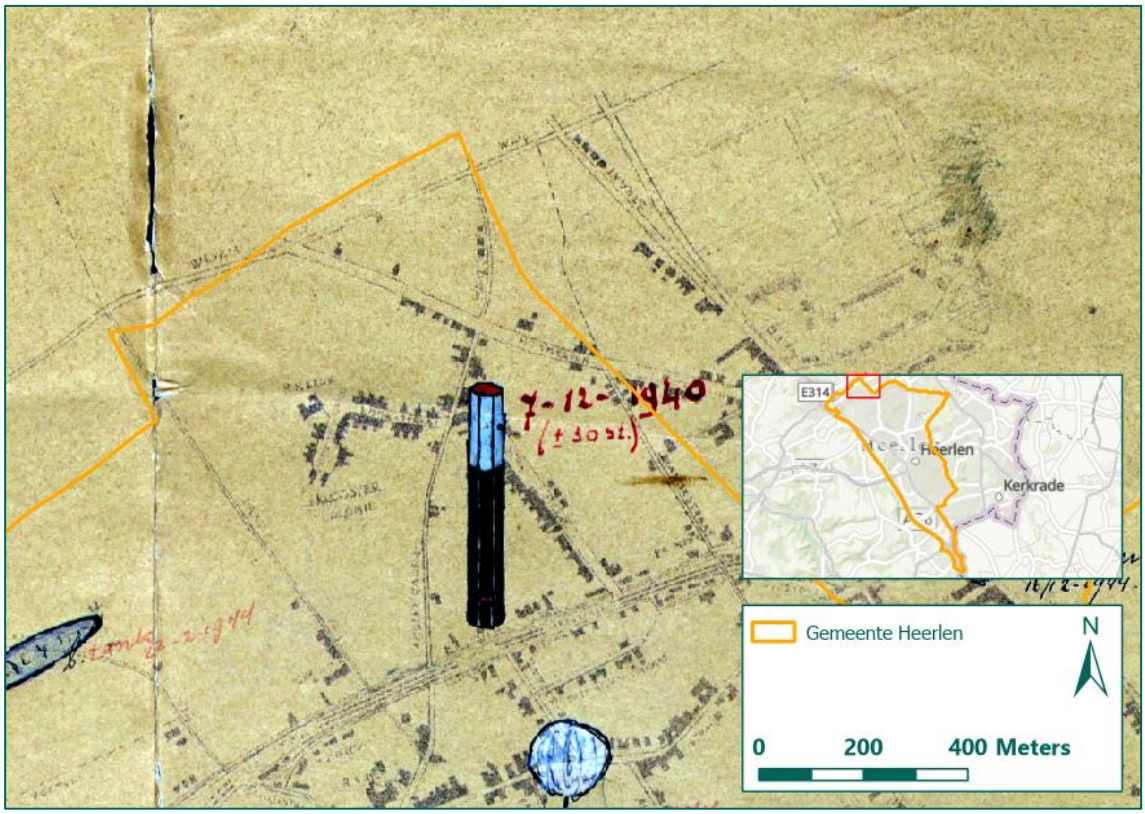
Binnen het CS-VROO zijn enkele uitgangspunten opgenomen met betrekking tot staafbrandbommen. Binnen het CS-VROO wordt allereerst een belangrijk onderscheidt in de verschillende type staafbrandbommen (al dan niet 'X-Type') aangestipt. Verder staat vermeld dat '[Achtergebleven niet ontbrandde 4 lb. [staaf]brandbommen vormen in zijn algemeenheid geen risico voor het toekomstig [bodem]gebruik. Wel is het noodzakelijk dat de (restanten) van 4 lb. [staaf]brandbommen op een verantwoorde wijze worden afgevoerd.'

In het CS-VROO wordt gemeld dat wanneer sprake is van een bombardement waar staafbrandbommen zijn ingezet, het van belang is aan te geven of het 'X-Type' is ingezet, vervolgens wordt gesteld dat 'geen [NGE-]Verwachtingsgebied afgebakend' dient te worden: 'Indien 4 lb. [staaf]brandbommen (incl. het X-type) zijn ingezet wordt in de risicoanalyse volstaan met een veiligheidsinstructie voor het uitvoerend personeel hoe te handelen bij het aantreffen van deze 4 lb. [staaf]brandbommen'.

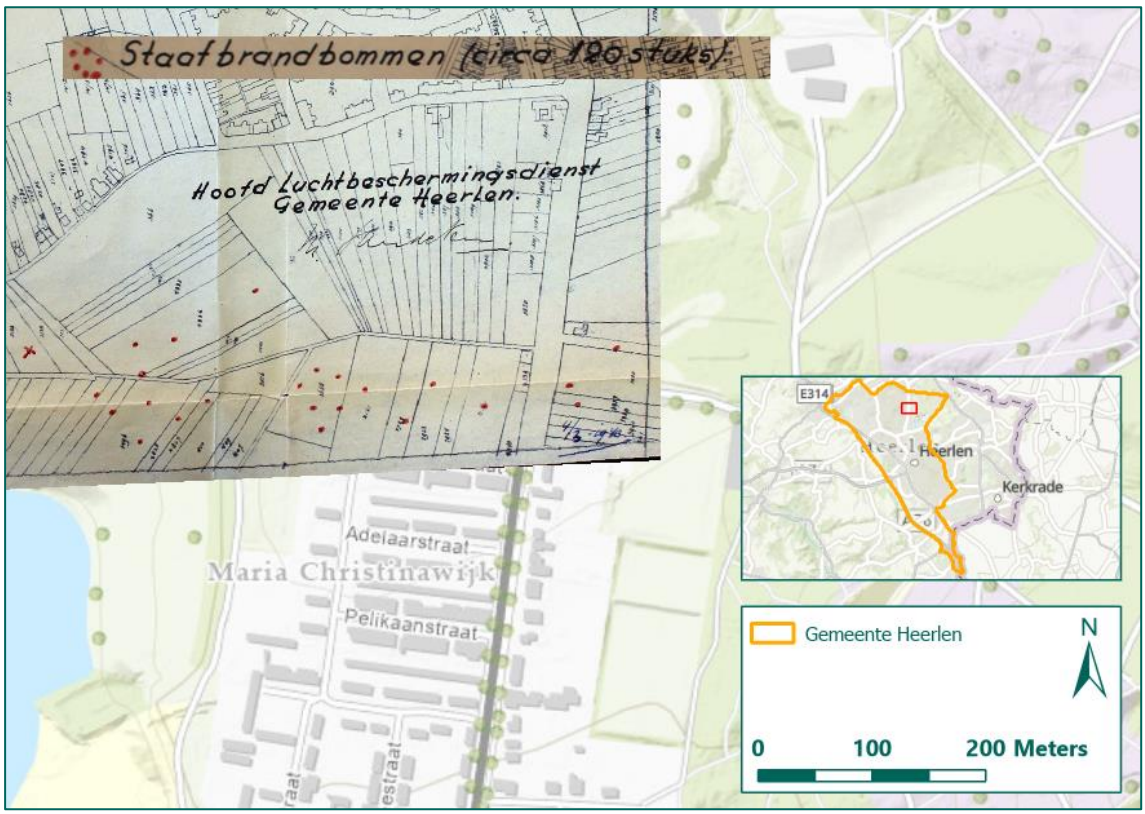
9.4 CONCLUSIE BETREFFENDE 4 LB. STAAFBRANDBOMMEN

Zoals vermeld in paragraaf 9.1 hebben er in de gemeente Heerlen diverse bombardementen plaatsgevonden waarbij gebruik is gemaakt van 4 lb. staafbrandbommen, waaronder ook staafbrandbommen van het 'X-Type' (met explosieve lading). Uit het bronmateriaal kan echter niet specifiek worden opgemaakt op welke specifieke locaties staafbrandbommen zijn ingezet. Hoewel REASeuro beschikt over enkele kaarten uit het gemeentearchief waarop de locaties van ingeslagen staafbrandbommen (indicaties) staan aangegeven, bieden deze kaarten niet de verduidelijking die noodzakelijk is om specifiek aan te duiden waar de bommen zijn neergekomen.

Ter voorbeeld is onderstaand een kaart weergegeven van de omgeving Hoensbroek, waar op 7 december 1940 staafbrandbommen terecht kwamen. Hierbij is een volledige wijk geduid als inslaglocatie van de bommen. Op een andere kaart is de Maria Christinawijk aangegeven. Hier waren conform het bronmateriaal 120 staafbrandbommen terechtgekomen. Op de kaart staan echter slechts 23 inslaglocaties van staafbrandbommen aangegeven. Het is onbekend waar de rest van de brandbommen terecht zijn gekomen.

Figuur 114: Locatieaanduiding van neergekomen staafbrandbommen op 7 december 1940 (Bron HCL: Toegang 062, Inv. 847).

Figuur 115: Locatieaanduiding van neergekomen staafbrandbommen op 27 februari 1943 (Bron HCL: Toegang 016, Inv. Z-1052).

Uit de paragrafen 9.2 en 9.3 is gebleken dat de kans op uitwerken van een NGE van een staafbrandbom (al dan niet 'X-Type') gering is. Verder is gebleken dat de effecten van staafbrandbommen minimaal zijn. Wanneer gebruik is gemaakt van staafbrandbommen 'X-Type' is dit effect groter: Bij de uitwerking van deze variant kunnen kleine fragmenten worden weggeslingerd welke letsel kunnen veroorzaken. Hierbij dient echter vermeld te worden deze uitwerking enkel kan plaatsvinden wanneer de staafbrandbom tot ontbranding is gekomen. Dit kan enkel plaatsvinden wanneer de ontsteker niet geoxideerd is en een val van ten minste 30 cm ervaart.

Om deze reden wordt gesteld dat uit te voeren werkzaamheden in een gebied waar potentieel NGE van een 4 lb. staafbrandbom is gelegen niet leidt tot een onacceptabel risico (= kans x effect) voor de Arboveiligheid. Voorwaarde hiervoor is dat personeel op een project voldoende is geïnstrueerd. REASeuro adviseert derhalve de Werkinstructie 'aantreffen 4 lb. staafbrandbommen' (zie bijlage 10) voor te leggen aan grondroerders binnen de gemeente Heerlen. In deze werkinstructie staan, onder andere stappen opgenomen die ondernomen moeten worden, mocht onverhoopt toch NGE van een staafbrandbom worden aangetroffen.

Conclusie

REASeuro stelt, in navolging van het CS-VROO, dat geen NGE-Verwachtingsgebied afgebakend dient te worden naar aanleiding van de inzet van 4 lb. staafbrandbommen binnen de gemeente Heerlen. Wel wordt de Werkinstructie 'aantreffen 4 lb. staafbrandbommen' (zie bijlage 10) geadviseerd aan grondroerders binnen de gemeente Heerlen.

10 NEERGESTORTE VLIEGTUIGEN

Gedurende de Tweede Wereldoorlog zijn verschillende vliegtuigen neergestort binnen de huidige gemeente Heerlen. Het betrof geallieerde vliegtuigen, die ten prooi vielen aan Duits luchtafweergeschut of jachtvliegtuigen, maar ook enkele Duitse toestellen, die vanwege luchtafweergeschut, beschieting van een geallieerd vliegtuig of onbekende reden crashten. In veel gevallen werden vliegtuigwrakken direct geruimd na het neerstorten. Indien echter (delen van) vliegtuigwrakken in de bodem zijn achtergebleven, dient rekening te worden gehouden met een meervoudig risico. Naast mogelijk achtergebleven NGE kan sprake zijn van bijvoorbeeld radioactieve onderdelen, asbest, milieuverontreiniging en achtergebleven stoffelijke overschotten ter plaatse van de crashlocatie.

Het CS-VROO en de SIVOON Richtlijn schrijven voor dat een NGE-Verwachtingsgebied naar aanleiding van een vliegtuigcrash situationeel dient te worden afgebakend. Aangezien het slechts zelden voorkomt dat een exacte crashlocatie bekend is, kan in vele gevallen geen specifiek NGE-Verwachtingsgebied worden afgebakend. Dit wordt veelal veroorzaakt door het ontbreken van een luchtfoto van kort na de crashdatum. Duitse eenheden of politie ruimden over het algemeen zo snel mogelijk een neergestort vliegtuig om te voorkomen dat burgers hier onderdelen van mee namen, om ongelukken te voorkomen of het plunderen van Duitse neergestorte vliegtuigen te voorkomen. Van enkele crashes zijn desalniettemin de (indicatieve) locaties vastgesteld aan de hand van beschikbaar bronmateriaal. Deze crashes waarvan de (indicatieve) locaties bekend zijn worden chronologisch geanalyseerd in de onderstaande paragrafen. Het uitgangspunt bij toestellen die een noodlanding hebben uitgevoerd is dat deze niet zijn ingedrongen in de bodem en dat de restanten inclusief explosieve componenten daarom tijdens of na de Tweede Wereldoorlog zijn geruimd. Er wordt derhalve in het geval van noodlandingen geen NGE-Verwachtingsgebied afgebakend.

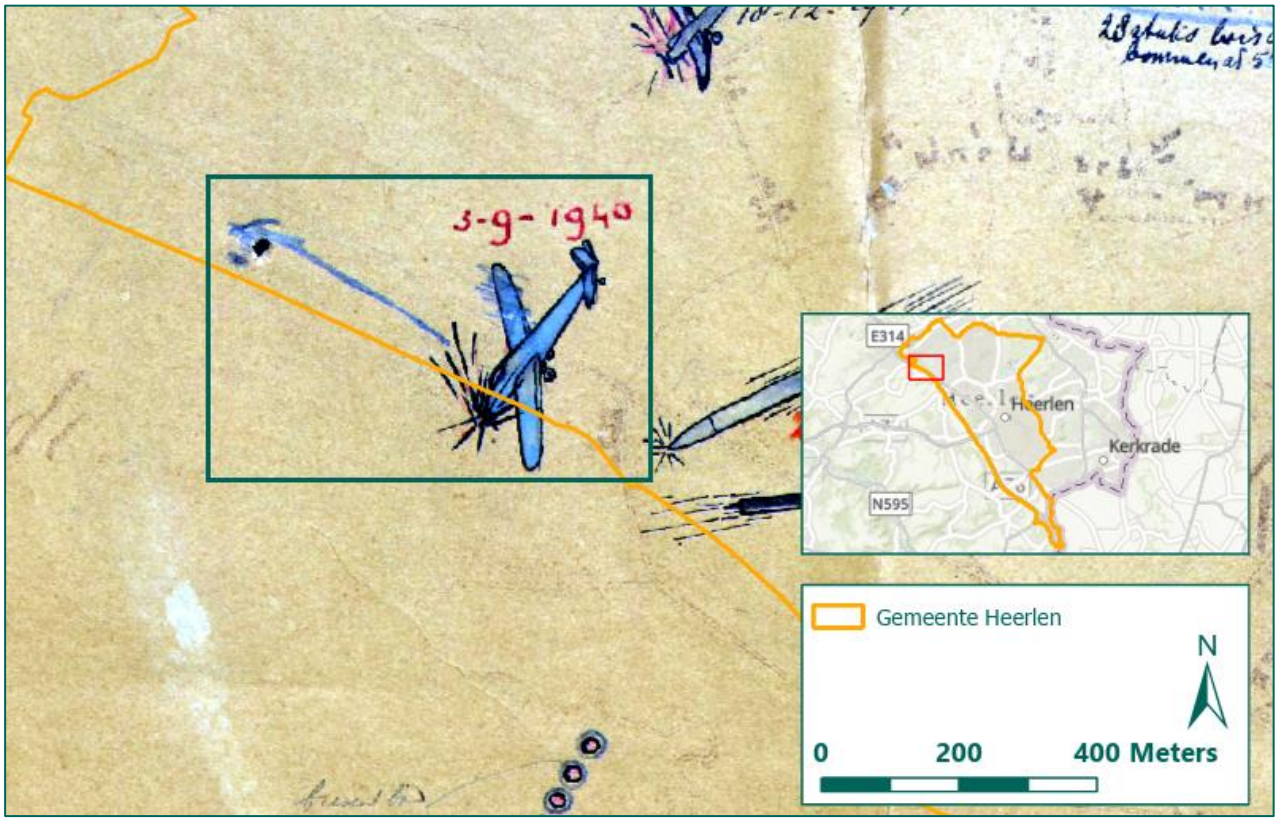
10.1 3 SEPTEMBER 1940

Op 3 september 1940 stortte een Britse Hampden Mk I bommenwerper met serienummer P4370 PL-L van het no. 144 squadron om 00.45 uur neer tussen Nuth en Wijnandsrade, zo blijkt uit de literatuur (zie bijlage 2). In het boek *Duel in de wolken: de luchtoorlog in de gevarendriehoek Roermond-Luik-Aken*, waarin een zeer geromantiseerd beeld wordt gegeven van het luchtgevecht tussen de Hampden bommenwerper en een Duitse Messerschmitt Bf-109^{E}, staat beschreven dat het toestel werd getroffen door diverse Duitse granaten. Het toestel kwam neer in de gemeente Wijnandsrade en wel binnen het gebied van het gehucht Laar, naast het toen reeds aanwezige tracé van de huidige autosnelweg Heerlen-Stein. Volgens dit boek werd door Duitse eenheden de crashlocatie afgezet en werden bewoners van laar geëvacueerd in verband met het tot detoneren brengen van nog niet ontplofte bommen die bij het toestel waren aangetroffen.

Figuur 116: Foto uit het boek Duel in de wolken: de luchtoorlog in de gevarendriehoek Roermond-Luik-Aken met de tekst: Marechaussees, een militair en een aantal burgers bij de krater waar de Hampden te Wijnandsrade met de bodem in contact kwam. Tussen deze krater en het spoor ligt thans de autosnelweg Heerlen-Geleen. (Bron: PUT, 28-33).

Stukken uit het archief van de voormalige gemeente Hoensbroek bevestigen het neerstorten van de bommenwerper. Zo is op de kaart van de voormalige gemeente Hoensbroek de crashlocatie ingetekend, zie onderstaand figuur. Verder wordt in een opgave van schade beschreven dat op 15 oktober 1940 schade was ontstaan aan de woning Wingerdweg 140 in verband met het 'laten springen van een bom van een neergeschoten Engelsch vliegtuig'.

Figuur 117: Uitsnede van de kaart met opgave van locaties waar het toestel neerkwam op 3 september 1940 in de voormalige gemeente Hoensbroek. (Bron: HCL, Toegang 062, Inv. 847).

Naam en voorletters	Adres	Schade ontstaan tengevolge van:	Schade ontstaan aan:	Opmerkingen
Tabak J.	Wingerdweg 140	laten springen van een bom van een neergeschoten Engelsch vliegtuig op 15 October 1940	ruiten woning Wingerdweg 140	

Figuur 118: Uitsnede van de opgave van schade naar aanleiding van het detoneren van een bom van het neergeschoten toestel op 15 oktober 1940 in de voormalige gemeente Hoensbroek. (Bron: HCL, Toegang 062, Inv. 1315).

Er is geen luchtfoto beschikbaar gebleken die genomen is kort na de crash van de Hampden bommenwerper op 3 september 1940. Ook zijn op het AHN geen verstoringen waar te nemen die kunnen worden gerelateerd aan de vliegtuigcrash. De locatie waar de bommenwerper is neergestort op 3 september 1940 is dus enkel indicatief bekend. Daarnaast is bekend dat Duitse eenheden aanwezig waren op de crashlocatie en onderzoek hebben verricht naar eventueel achtergebleven vliegtuigbommen. Het staat vast dat in ieder geval één bom die was achtergebleven bij het toestel tot detonatie is gebracht door Duitse eenheden. Aangezien de crashlocatie slechts indicatief bekend is en onderzoek is verricht door

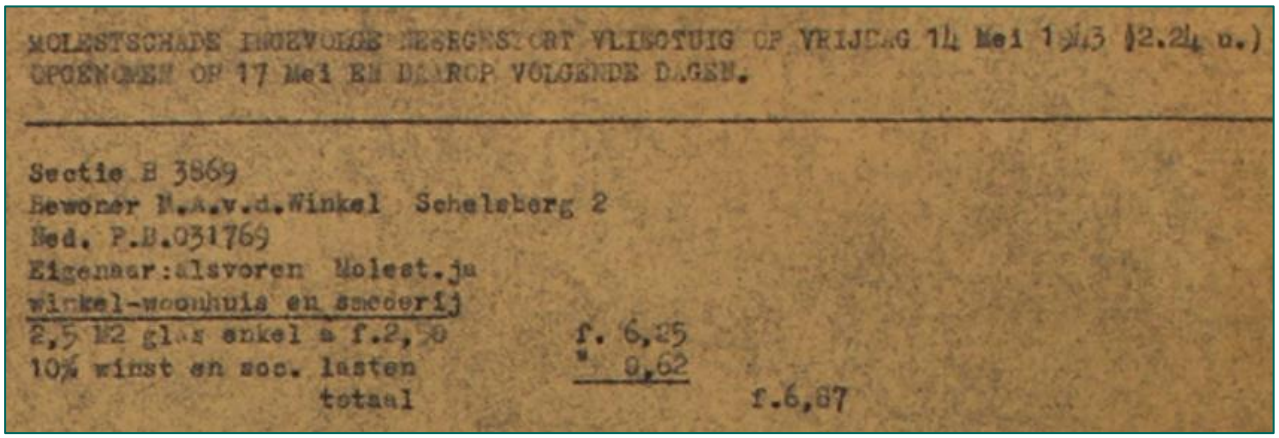
Duitse militairen op de crashlocatie, wordt geen NGE-Verwachtingsgebied afgebakend. Het meest aannemelijke scenario is dat de plek van de crash is onderzocht en vrij is gemaakt van eventueel achtergebleven NGE.

Conclusie

Naar aanleiding van het neerstorten van een Britse Hampden Mk I bommenwerper op 3 september 1940 kan geen NGE-Verwachtingsgebied worden afgebakend. De exacte crashlocatie kan niet worden achterhaald en daarnaast is het zeer waarschijnlijk dat de crashlocatie grondig is doorzocht en vrijgegeven door Duitse militairen die ter plaatse waren.

10.2 14 MEI 1943

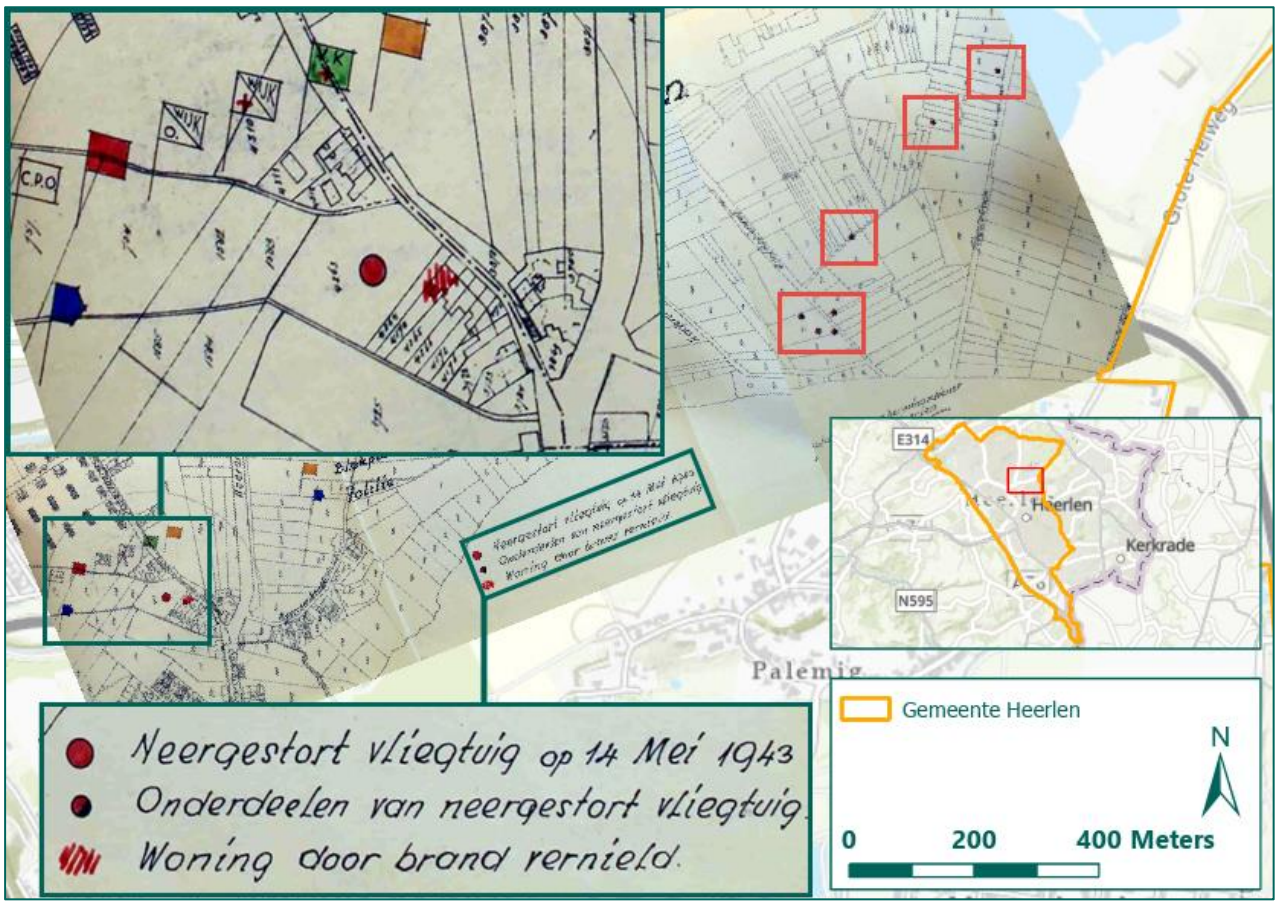
In de literatuur zijn uitgebreide verslagen aangetroffen van het neerstorten van een Britse Stirling MkI bommenwerper met serienummer R2942 BU van het no. 214 squadron om 2.14 uur op 14 mei 1943 (zie bijlage 2). Het toestel zou zijn aangevallen door Duitse jachtvliegtuigen en uiteindelijk dusdanig getroffen worden dat het neerstortte. In de literatuur staan verschillende omschrijvingen weergegeven van de wijze van neerstorten, maar algemeen wordt aangenomen dat het toestel in de lucht uit elkaar is gevallen, waardoor brokstukken zich over een groot gebied verspreid hebben. In het archief van de gemeente Heerlen zijn zeer veel meldingen gevonden van schadeopgaven als gevolg van het neerkomen van onderdelen van het vliegtuig. Deze meldingen bieden geen bruikbare informatie om te bepalen waar precies het toestel en de onderdelen zijn neergekomen, zie onderstaande figuur ter voorbeeld.

MOLESTSCHADE INGEVOLGE NEERSTORT VLIEGTUIG OP VRIJDAG 14 Mei 1943 (2.24 u.)
OPGENOMEN OP 17 Mei EN DAAROP VOLGENDE DAGEN.

Sectie B 3869
Bewoner M.A.v.d.Winkel Schelsberg 2
Med. P.B.031769
Eigenaar:alsvoren Molest.ja
winkel-woonhuis en smederij
2,5 M2 glas enkel a f.2,50 f. 6,25
10% winst en soc. lasten 0,62
totaal f.6,87

Figuur 119: Uitsnede van de opgave van schade naar aanleiding van het neerstorten van het toestel op 14 mei 1943. (Bron: HCL, Toegang 016, Inv. 1052-Z).

In het archief van de Luchtbeschermingsdienst van Heerlen is wel een kaart aangetroffen die zeer bruikbaar is. Op deze kaart zijn de locaties ingetekend waar het toestel zou zijn neergekomen op 14 mei 1943 en waar onderdelen van het neergestorte vliegtuig zijn gevallen. Deze kaart is ingepast in GIS en staat hieronder weergegeven. Zoals blijkt uit de kaart kwamen onderdelen van het toestel ver verspreid van elkaar in het landschap neer. Voor ECG was de crash aanleiding om in hun rapport uit 2015 een groot gebied als NGE-Verwachtingsgebied af te bakenen. Het NGE-Verwachtingsgebied was bepaald door een lijn te plaatsen tussen de locatie waar het toestel zou zijn neergekomen en de gevonden restanten.

Figuur 120: Kaart van de Luchtbeschermingsdienst van Heerlen met betrekking tot het neerstorten van het toestel op 14 mei 1943. Met rood zijn de locaties omkaderd waar onderdelen van het vliegtuig zijn neergekomen. (Bron: HCL, Toegang 016, Inv. 1052-Z).

Een aanleiding voor het afbakenen van een NGE-Verwachtingsgebied zou het mogelijk achterblijven van niet gebruikte bommen zijn geweest door het toestel op 14 mei 1943. In de nacht van 13 op 14 mei 1943 vlogen honderden Britse bommenwerpers uit voor een bombardement op Bochum. Er staat in de ORB's (zie bijlage 4) niet specifiek vermeld hoe laat de bommen werden afgeworpen op Bochum, maar gezien de vele vliegtuigen moet het in aanvalsgolven hebben plaatsgevonden. Enkel bij het hoofdkwartier van Bomber Command staat beschreven dat om 2.12 uur een grote explosie werd gerapporteerd bij de piloten bij Bochum. Het toestel dat binnen de gemeente Heerlen neerstortte, kwam rond 2.14 uur neer. Onduidelijk blijft of het toestel nog op weg was naar Bochum of dat het al op de terugweg was en zijn bommenlast reeds had afgeworpen.

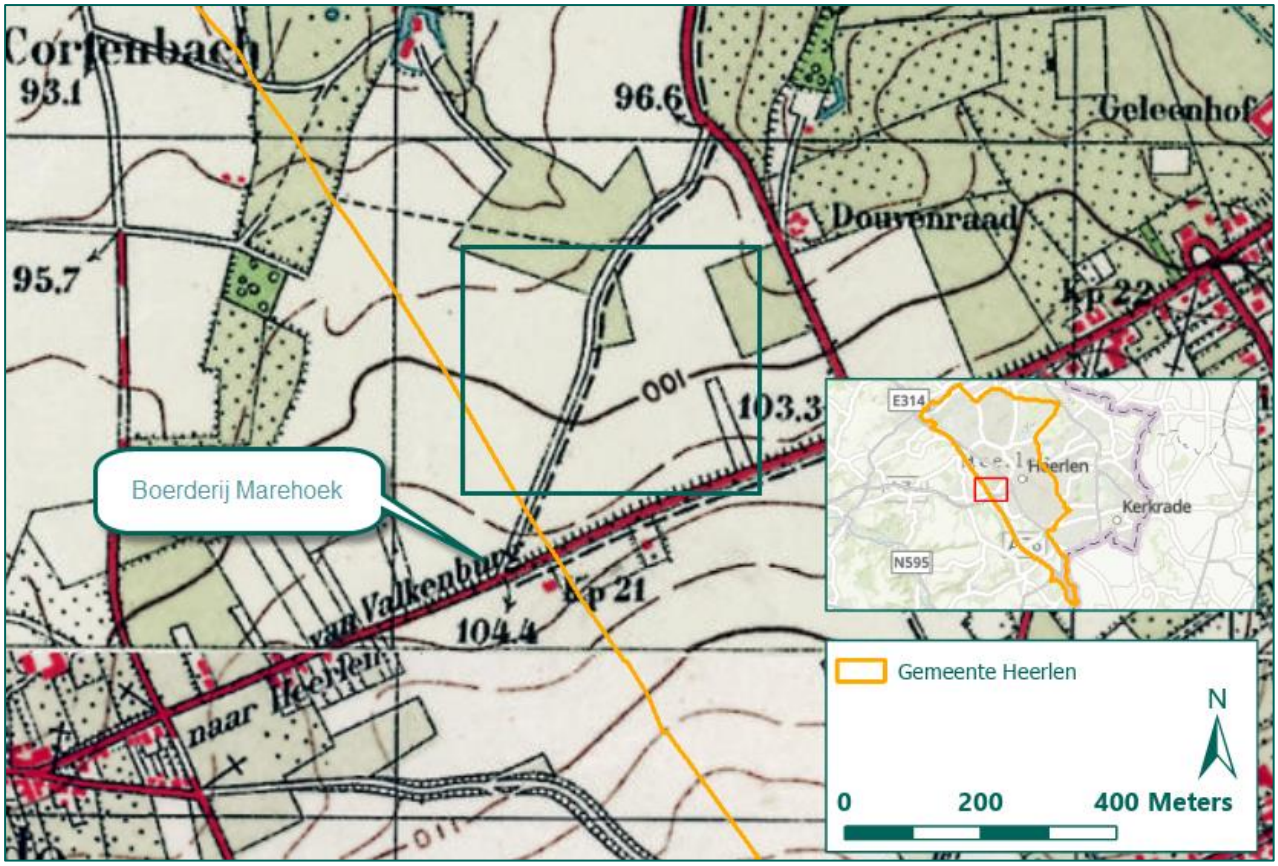
Het gebied waar de brokstukken zijn neergekomen is een fors gebied van 1.575 meter tussen de locatie waar het toestel zou zijn neergestort en waar het verste onderdeel van het toestel gevonden was. Het is verder niet bekend wat voor onderdelen werden aangetroffen op de verschillende locaties. Daarnaast zijn de locaties slechts indicatief bekend, namelijk ingetekend op een kaart. Hierdoor is sprake van een grote onnauwkeurigheid. Er zijn geen indicaties aangetroffen in het bronnenmateriaal dat na afloop van de crash nog NGE zijn aangetroffen in de omgeving die gerelateerd kunnen worden aan het neerstorten van de bommenwerpers op 14 mei 1943. Wanneer de feiten op een rij worden gezet is het bronnenmateriaal te summier om een specifiek NGE-Verwachtingsgebied af te bakenen. Waar de onderdelen en het toestel zijn neergekomen is slechts indicatief bekend, daarnaast zijn geen aanwijzingen aangetroffen dat munitieartikelen zijn gevonden na 14 mei 1943. Om deze reden wordt geen NGE-Verwachtingsgebied afgebakend. Er wordt dus afgeweken van het rapport van ECG uit 2015.

Conclusie

Naar aanleiding van het neerstorten van een Britse Stirling MkI bommenwerper op 14 mei 1943 kan geen NGE-Verwachtingsgebied worden afgebakend. Waar de onderdelen en het toestel zijn neergekomen is slechts indicatief bekend en daarnaast zijn geen indicaties aangetroffen van achtergebleven NGE.

10.3 5 OKTOBER 1944

Uit het verliesregister van de SGLO (zie bijlage 2) blijkt dat een Focke-Wulf Fw 190 jachtvliegtuig van 1./JG 11 van de Luftwaffe om 14.40 uur neerstortte bij de boerderij Marehoek [tegenwoordig landgoed Kunderhorst] op 5 oktober 1944. Het boek *Duel in de wolken: de luchtoorlog in de gevarendriehoek Roermond-Luik-Aken* biedt aanvullende informatie, namelijk dat het Duitse vliegtuig werd neergeschoten vanaf de grond door geallieerd luchtafweergeschut, waarna het neerstortte in een akker ten noordoosten van de boerderij Marehoek. In onderstaand figuur is deze omgeving weergegeven.

Figuur 121: Locatie van boerderij Marehoek en het globale gebied (groen omkaderd) waar het toestel zou zijn gecrasht op 5 oktober 1944, weergegeven op de topografische kaart van 1943. (Bron ondergrond: topotijdreis.nl).

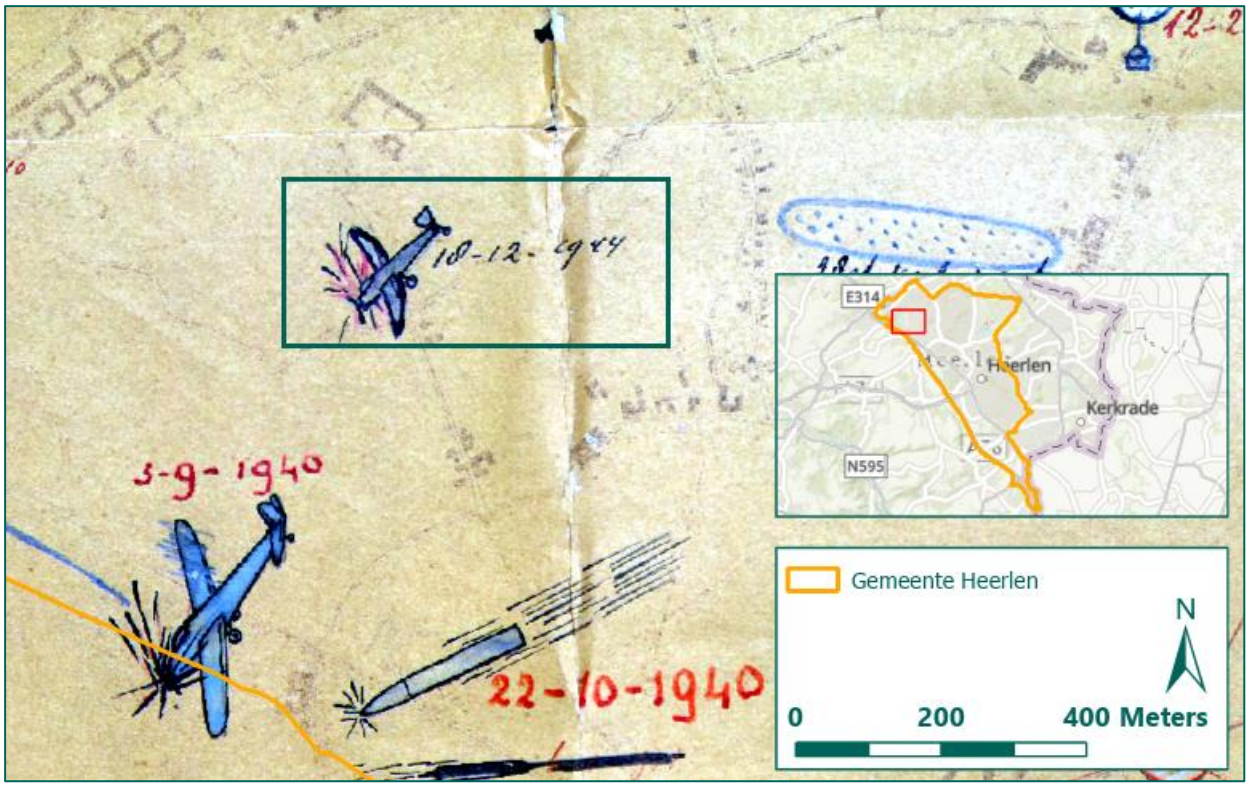
Op luchtfoto's van 14 januari 1945, de eerstvolgende beschikbare luchtfoto's, zijn geen verstoringen waarneembaar die gerelateerd kunnen worden aan deze crash. Ook is in het overige geraadpleegde bronnenmateriaal geen aanvullende informatie omtrent het neerstorten van het Duitse Focke-Wulf Fw 190 jachtvliegtuig gevonden. Er is dus slechts een indicatief gebied bekend waar het toestel is neergekomen en mogelijk is dit niet binnen de huidige gemeente Heerlen geweest. Het bronnenmateriaal omtrent deze crash is te summier om een NGE-Verwachtingsgebied voor af te bakenen.

Conclusie

Naar aanleiding van het neergestorte Duitse Focke-Wulf Fw 190 jachtvliegtuig op 5 oktober 1944 kan geen NGE-verwachtingsgebied afgebakend worden, aangezien het bronnenmateriaal te summier is.

10.4 18 DECEMBER 1944

In de archieven van de voormalige gemeente Hoensbroek is een kaart beschikbaar met daarop locaties ingetekend waar gedurende de Tweede Wereldoorlog bombardementen hebben plaatsgevonden, vliegtuigen zijn neergestort en granaten zijn neergekomen (HCL, Toegang 062, Inv. 847). Op deze kaart is een locatie ingetekend waar op 18 december 1944 een vliegtuig zou zijn neergestort, zie onderstaande figuur.

Figuur 122: Uitsnede van de kaart met opgave van locaties waar het toestel neerkwam op 18 december 1944 in de voormalige gemeente Hoensbroek. (Bron: HCL, Toegang 062, Inv. 847).

Net als bij de crash van 5 oktober 1944 betreft het hier een Duits vliegtuig, specifiek een Junkers Ju 88 met code L1+ van eenheid 6./LG 1 van de Luftwaffe, zo blijkt uit de literatuur (zie bijlage 2). Het vliegtuig zou geraakt zijn door granaten van Amerikaans luchtafweergeschut en om 2.13 uur zijn neergestort bij de Klinkerstraat nabij het kasteel van Hoensbroek. Het vliegtuig zou zijn neergestort in een weiland waar tegenwoordig de 'Droomvijver' gelegen is. Op een luchtfoto van 14 januari 1945 zijn in ieder geval geen verstoringen waarneembaar op de genoemde locatie die gerelateerd kunnen worden aan een vliegtuigcrash. De 'Droomvijver' is naoorlogs aangelegd en er zijn geen indicaties aangetroffen dat bij de aanleg van deze vijver wrakonderdelen van een vliegtuig zijn gevonden of NGE. Op basis van de beschikbare bronnen is het niet mogelijk om een specifiek NGE-Verwachtingsgebied af te bakenen naar aanleiding van de crash op 5 oktober 1944. De crashlocatie is slechts indicatief bekend. Hiermee wordt afgeweken van de conclusies van ECG uit 2015, die een indicatieve locatie als NGE-Verwachtingsgebied hebben afgebakend. Conform de laatste richtlijnen is dit bronnenmateriaal te summier om een NGE-Verwachtingsgebied te bepalen.

Figuur 123: Luchtfoto d.d. 14 januari 1945 van de omgeving van de crashlocatie. (Bron: NCAP).

Conclusie

Naar aanleiding van het neergestorte Duitse Junkers Ju 88 bommenwerper op 18 december 1944 kan geen NGE-verwachtingsgebied afgebakend worden, aangezien het bronnenmateriaal te summier is.

11 MILITAIRE INFRASTRUCTUUR

In de jaren 1944 en 1945 is binnen Nederland op vele plekken Duitse militaire infrastructuur aangelegd. Ter voorbereiding op een geallieerde aanval werden op verschillende locaties wapenopstellingen, geschutopstellingen en andere militaire werken aangelegd. In de periode daarvoor is ook verspreid door Nederland luchtafweergeschut geplaatst. Volgens het CS-VROO en de SIVOON Richtlijn wordt militaire infrastructuur bij voorkeur vastgesteld op basis van luchtfotoanalyse. Hiervoor is gebruik gemaakt van verschillende luchtfoto's van de huidige gemeente Heerlen gedurende de oorlog. Met behulp van de luchtfoto's is getracht locaties aan te wijzen binnen de gemeente Heerlen waar mogelijk Duitse militaire infrastructuur was aangelegd. Uit de luchtfotoanalyse is gebleken dat op slechts twee locaties mogelijk sprake is van Duitse militaire infrastructuur. Deze worden in onderstaande paragrafen behandeld.

11.1 MOGELIJKE GESCHUTOPSTELLINGEN BIJ SPOORLIJN HEERLEN-VOERENDAAL

In het westen van de huidige gemeente Heerlen zijn op een luchtfoto van 7 oktober 1944 twee verstoringen te zien die mogelijk verband houden met de (tijdelijke) aanwezigheid van luchtafweergeschut. Bij deze locaties zijn tevens diverse sporen van voertuigen in het landschap waarneembaar. ECG concludeerde het volgende in 2015 aangaande de verstoringen: *Op luchtopnamen van deze datum (sortie nummer: 7-3469, foto nummer: 4176) zijn drie vermoedelijke geschutsopstellingen zichtbaar aan weerszijden van de spoorlijn tussen Heerlen en Voerendaal. De stellingen zijn omgeven met bandensporen, hetgeen duidt op militaire activiteit.*

De luchtfoto is aan de hand van de laatste technieken door REASeuro opnieuw geanalyseerd. Daaruit is gebleken dat niet met zekerheid kan worden gesteld dat dit locaties betreffen waar luchtafweergeschut opgesteld heeft gestaan. Bij de rood omkaderde verstoringen in het landschap kan niet worden bepaald of het een kuil betreft of een object dat op het maaiveld staat. Daarnaast is de doorsnede van ongeveer 1 meter te klein om te verwachten dat daarin geschut kon worden opgesteld. Voor het blauw omkaderde gebied geldt dat ECG hier een geschutopstelling heeft gezien, deze is echter niet door REASeuro waargenomen.

Figuur 124: Luchtfoto d.d. 7 oktober 1944. (Bron: NCAP).

Geschutopstellingen zijn posities voor het opstellen van grotere wapens, zoals mortieren, stukken artillerie of luchtafweergeschut. Wanneer geallieerde vliegtuigen overvlogen werd Duits luchtdoelgeschut ingezet om deze vliegtuigen uit te schakelen. Daarbij werden verschillende stellingen opgeworpen om oprukkende vijandelijke troepen over een relatief grote afstand te beschieten. Ter plaatse van geschut- en mortieropstellingen werd vaak munitie opgeslagen of is er munitie bij overgave of terugtrekking achtergelaten. Er zijn in het geraadpleegde bronnenmateriaal echter geen andere indicaties aangetroffen dat in deze omgeving luchtafweergeschut is geplaatst. Daarnaast kan aan de hand van luchtfotoanalyse niet met zekerheid gesteld worden dat hier geschutopstellingen zijn aangelegd. Om deze redenen wordt ervoor gekozen om geen NGE-Verwachtingsgebied af te bakenen.

Conclusie

Naar aanleiding van de waargenomen verstoringen op een luchtfoto d.d. 7 oktober 1944 nabij de spoorlijn tussen Heerlen en Voerendaal wordt geen NGE-verwachtingsgebied afgebakend. Er kan niet met zekerheid worden gesteld dat dit geschutopstellingen betreffen.

11.2 MOGELIJKE LOOPGRAVEN BIJ HOENSBROEK

Ter hoogte van Hoensbroek zijn nabij de dorpskern zigzagpatronen te zien op een luchtfoto van 14 januari 1945, zie in onderstaand figuur het met rood omkaderde gebied. Loopgraven werden om verschillende reden aangelegd. In loopgraven konden militairen dekking zoeken tegen mortier- en artillerievuur. Ook konden zij van hieruit de vijand onder vuur nemen. Loopgraven konden tevens worden gebruikt om dekking te zoeken tegen vijandelijke luchtaanvallen. De loopgraven lopen vaak in zigzag- of zaagtandpatronen en niet in lange rechte lijnen. Het doel hiervan is dat een granaat/bom die in een loopgraaf valt slechts schade kan aanrichten tot hooguit de volgende knik in het gangenstelsel. Ook voorkomt het dat er door de hele loopgraaf gevuurd kan worden.

Figuur 125: Luchtfoto d.d. 14 januari 1945. (Bron: NCAP).

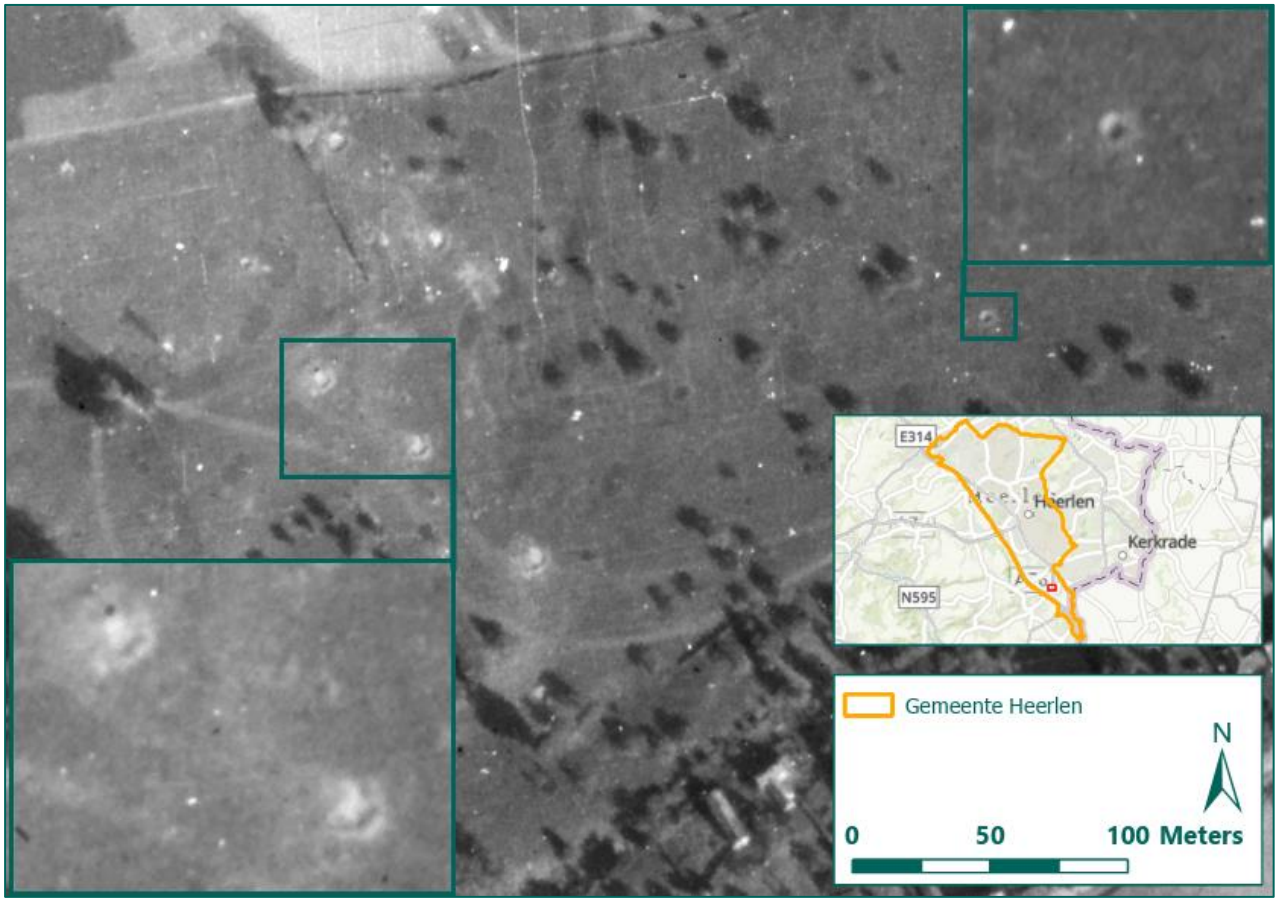
Wanneer grondgevechten hebben plaatsgevonden in de omgeving van een loopgraaf, dient rekening gehouden met de kans dat munitie in de loopgraaf is achtergebleven of is gedumpt. In de omgeving van de kern van het dorp Hoensbroek hebben geen oorlogshandelingen plaatsgevonden ten tijde van de bevrijding, zie hoofdstuk 5. Gezien de locatie van de loopgraven bij de kern van het dorp Hoensbroek is het meest aannemelijke scenario dat dit schuilloopgraven betroffen voor burgers, om op die wijze te schuilen mocht er een bombardement plaatsvinden. Aangezien geen indicaties zijn aangetroffen dat verwacht moet worden dat op deze locatie munitieartikelen achtergelaten of gedumpt zijn, wordt geen NGE-Verwachtingsgebied afgebakend.

Conclusie

Naar aanleiding van de waargenomen verstoringen op een luchtfoto d.d. 14 januari 1945 nabij de dorpskern van Hoensbroek wordt geen NGE-verwachtingsgebied afgebakend.

11.3 VERSTORINGEN TEN ZUIDEN VAN BUURTSCHAP DE BEITEL

Op een luchtfoto d.d. 28 september 1944 zijn ten zuiden van buurtschap De Beitel enkele verstoringen te zien in het landschap. De objecten liggen verspreid door het landschap met tevens sporen die duiden op het rijden door voertuigen in het gebied. Er kan echter niet worden verklaard aan de hand van het bronnenmateriaal of dit daadwerkelijk militaire infrastructuur is of gerelateerd is aan een andere oorlogshandeling.

Figuur 126: Luchtfoto d.d. 28 september 1944. (Bron: NCAP).

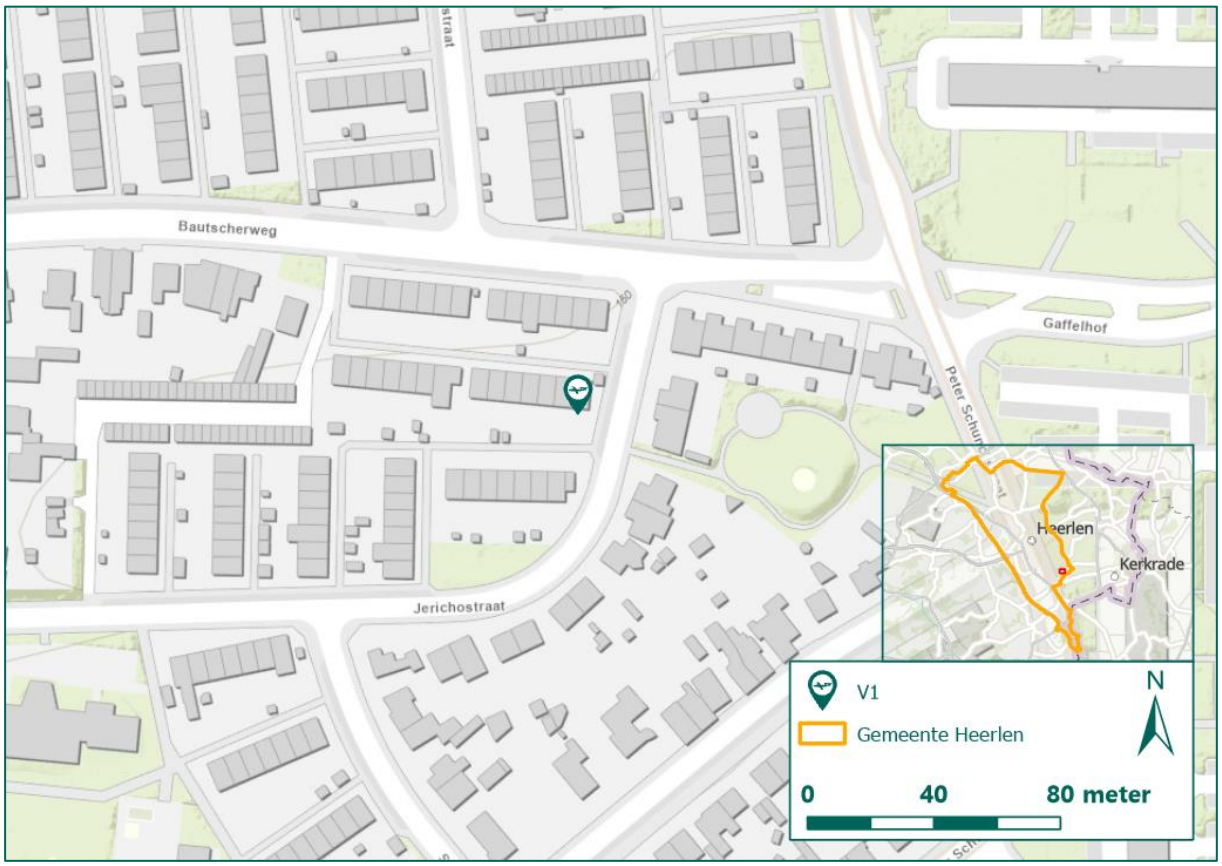
Conclusie

Naar aanleiding van de waargenomen verstoringen op een luchtfoto d.d. 28 september 1944 ten zuiden van buurtschap De Beitel wordt geen NGE-verwachtingsgebied afgebakend.

12 ANALYSE V-WAPENS

Na de bevrijding van de gemeente Heerlen vormden de overvliegende V-wapens een nieuwe bedreiging die van oktober 1944 tot maart 1945 duurde. Hoewel de V-wapens bedoeld waren voor Antwerpen, kwamen door technisch falen of geallieerde afweeracties verschillende V-wapens neer op Nederlands grondgebied. Binnen Heerlen is het aantal neergekomen V-wapens minimaal.

Conform de website van website Vergeltungswaffen.nl (bijlage 3) kwamen binnen Heerlen twee V-wapens terecht. Zo kwam er op 18 november 1944 een V1 neer aan het Vaalserkwartier te Heerlen, in de nacht van 16 op 17 januari 1945 kwam er een V2 terecht ter plaatse van de kerk van Heerlen.

Figuur 127: Locatieaanduiding neergekomen V1 te Heerlen (Bron ondergrond: ESRI).

Figuur 128: Locatieaanduiding neergekomen V2 te Heerlen (Bron ondergrond: ESRI).

Om te achterhalen wanneer V-wapens zijn neergekomen, is gebruik gemaakt van literatuur, archiefmateriaal en luchtfoto's. Gebleken is echter dat enkel het neerkomen van de V2 in het overig geraadpleegde bronmateriaal staat vermeld. In het boek *Terugblik… Met het oog op morgen: Bezetting en bevrijding van Bocholtz, Eys/Wittem, Heerlen-Zuid, Groot-Kerkrade, Schin op Geul, Simpelveld, Wijlre (Kerkrade 1984)* van W. Crombach staat vermeld dat 'veel schade aan de kerk te Heerlen' werd veroorzaakt door het neerkomen van 'een vliegende bom'. Het is onwaarschijnlijk dat bij het inslaan van een V2 in de binnenstad van Heerlen, geen lijsten met schade zijn opgesteld. Zeker niet als wordt gekeken naar de lijsten die wel zijn opgesteld voor schade naar aanleiding van diverse bombardementen. Vanwege het gebrek aan feitelijke onderbouwing van het neerkomen van een V2 wordt geen NGE-Verwachtingsgebied afgebakend.

Betreffende de neergekomen V1 aan het Vaalserkwartier is geen aanvullend bronmateriaal aangetroffen. Een exacte locatie kan niet worden vastgesteld. Ook aan de hand van luchtfoto-analyse kan geen inslaglocatie worden vastgesteld. Om deze reden wordt ook met betrekking tot dit V-Wapen gesteld dat geen NGE-Verwachtingsgebied wordt afgebakend.

Conclusie

Naar aanleiding van neergekomen van twee V-wapens in de gemeente Heerlen worden geen NGE-Verwachtingsgebieden afgebakend. De exacte locaties van deze neergekomen V-wapens kunnen aan de hand van het geraadpleegde bronmateriaal niet worden achterhaald.

13 OVERIGE OORLOGSHANDELINGEN

Buiten de reeds behandelde oorlogshandelingen, hebben er binnen de gemeente Heerlen enkele oorlogshandelingen plaatsgevonden die niet zijn onder te verdelen onder de thema's die zijn behandeld in de hoofdstukken 4 t/m 12. In het voorliggende hoofdstuk worden deze oorlogshandelingen geanalyseerd om vast te stellen of naar aanleiding van deze oorlogshandelingen mogelijk NGE zijn achtergebleven binnen de gemeente Heerlen.

13.1 INZET VERNIELINGSMIDDELEN 14 SEPTEMBER 1944

Uit de literatuur (zie bijlage 2) blijkt dat Duitse eenheden onder andere de spoorbrug nabij Ten Esschen hebben opgeblazen. Het vernietigen van bruggen ging veelal met behulp van vernielingsmiddelen. In de meeste gevallen is hierbij gebruik gemaakt van blokken TNT. In sommige gevallen maakten Duitse troepen gebruik van blindgangers van vliegtuigbommen of (zee)mijnen als vernielingsmiddel. Het is niet bekend of blindgangers zijn gebruikt om vernietigingen uit te voeren binnen de gemeente Heerlen.

Naar aanleiding van het inzetten van vernielingsladingen kan een NGE-Verwachtingsgebied worden afgebakend wanneer er aanwijzingen zijn dat deze niet (volledig) zijn gedetoneerd. In deze gevallen kunnen de vernielingsmiddelen zijn weggeslingerd en mogelijk op de land- en/of waterbodem zijn achtergebleven. Het NGE-Verwachtingsgebied is dan de locatie van de vernielingslading en de directe omgeving daarvan. Aangezien de bruggen zijn vernield, kan ervan worden uitgegaan dat de ingezette vernielingsmiddelen hebben gewerkt. Omdat niet bekend is of bij het vernielen van de bruggen NGE zijn achtergebleven, wordt geen NGE-Verwachtingsgebied afgebakend. Daarbij is tevens gebleken dat in de praktijk de kans op het aantreffen van NGE van niet-gedetoneerde vernielingsmiddelen zeer klein is. Daarbij zijn geen meldingen aangetroffen dat er aan bruggen of andere infrastructuur ladingen zijn aangebracht, maar dat deze niet zijn gesprongen.

Ten tijde van het WSCS-OCE diende locaties waar vernielingsmiddelen waren ingezet afgebakend te worden als NGE-Verwachtingsgebied. ECG heeft in 2015 derhalve NGE-Verwachtingsgebieden afgebakend, maar deze komen conform de laatste inzichten te vervallen.

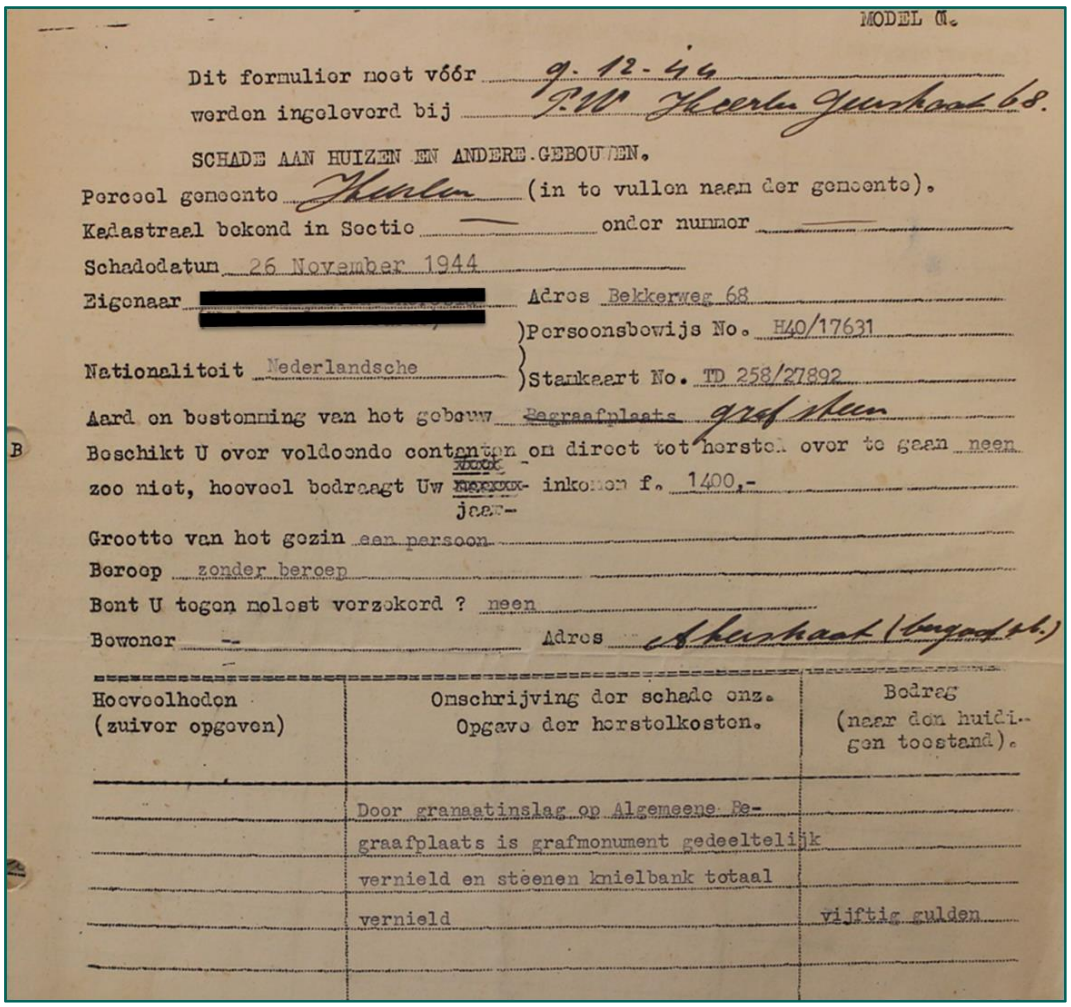
Conclusie

Naar aanleiding van in de huidige gemeente Heerlen aangerichte vernielingen, wordt geen NGE-Verwachtingsgebied afgebakend.

13.2 NEERKOMEN VAN VERSCHOTEN GRANATEN DOOR LUCHTAFWEERGESCHUT

Heerlen en omgeving lagen binnen een belangrijke aanvliegroute richting het Duitse Ruhrgebied. Dit had tot gevolg dat op Duitse grondgebied veel luchtafweergeschut was geplaatst om eventueel overvliegende geallieerde toestellen uit te lucht te schieten. Wanneer een luchtdoelgranaat het geoogde doel miste en/of de ontsteker van de granaat niet naar behoren functioneerde, kwam de granaat terecht op het maaiveld. Hier kon de granaat alsnog tot detonatie komen, of als blindganger in de bodem indringen.

In voorliggend rapport en het onderzoek van ECG uit 2015 zijn vele meldingen aangetroffen in het bronnenmateriaal van het neerkomen van granaten binnen de huidige gemeente Heerlen gedurende de jaren 1940-1945. In geen van de gevallen is in het bronnenmateriaal omschreven dat een blindganger was neergekomen en dat deze nog in de bodem is achtergebleven. Hieronder is een voorbeeld weergegeven van een dergelijke melding van een granaatinslag op 26 november 1944 nabij de Algemene Begraafplaats van Heerlen.

MODEL C.

Dit formulier moet vóór 9. 12. 44
worden ingeleverd bij P.W. Heerlen Geerkaat 68.

SCHADE AAN HUIZEN EN ANDERE GEBOUWEN.

Perceel gemeente Heerlen (in te vullen naam der gemeente).
Kadastraal bekend in Sectie — onder nummer —
Schadedatum 26 November 1944
Eigenaar [redacted] Adres Bekkerweg 68
Persoonsbewijs No. H40/17631
Nationaliteit Nederlandsche Stamkaart No. TD 258/27892
Aard en bestemming van het gebouw Begraafplaats graf steen
Beschikt U over voldoende contanten om direct tot herstel over te gaan neen
zoo niet, hoeveel bedraagt Uw ~~maand~~ jaar- inkomen f. 1400,-
Grootte van het gezin een persoon
Beroep zonder beroep
Bent U tegen molest verzekerd ? neen
Bewoner -- Adres Heerkaat (Bergerhof)

Hoeveelheden (zuiver opgeven)	Omschrijving der schade enz. Opgave der herstelkosten.	Bedrag (naar den huidigen toestand).
	Door granaatinslag op Algemeene Begraafplaats is grafmonument gedeeltelijk vernield en steenen knielbank totaal vernield	vijftig gulden

Figuur 129: Uitsnede van de melding van een granaatinslag op de Algemene Begraafplaats van Heerlen. (Bron: HCL, Toegang 016, Inv. 2655-Z).

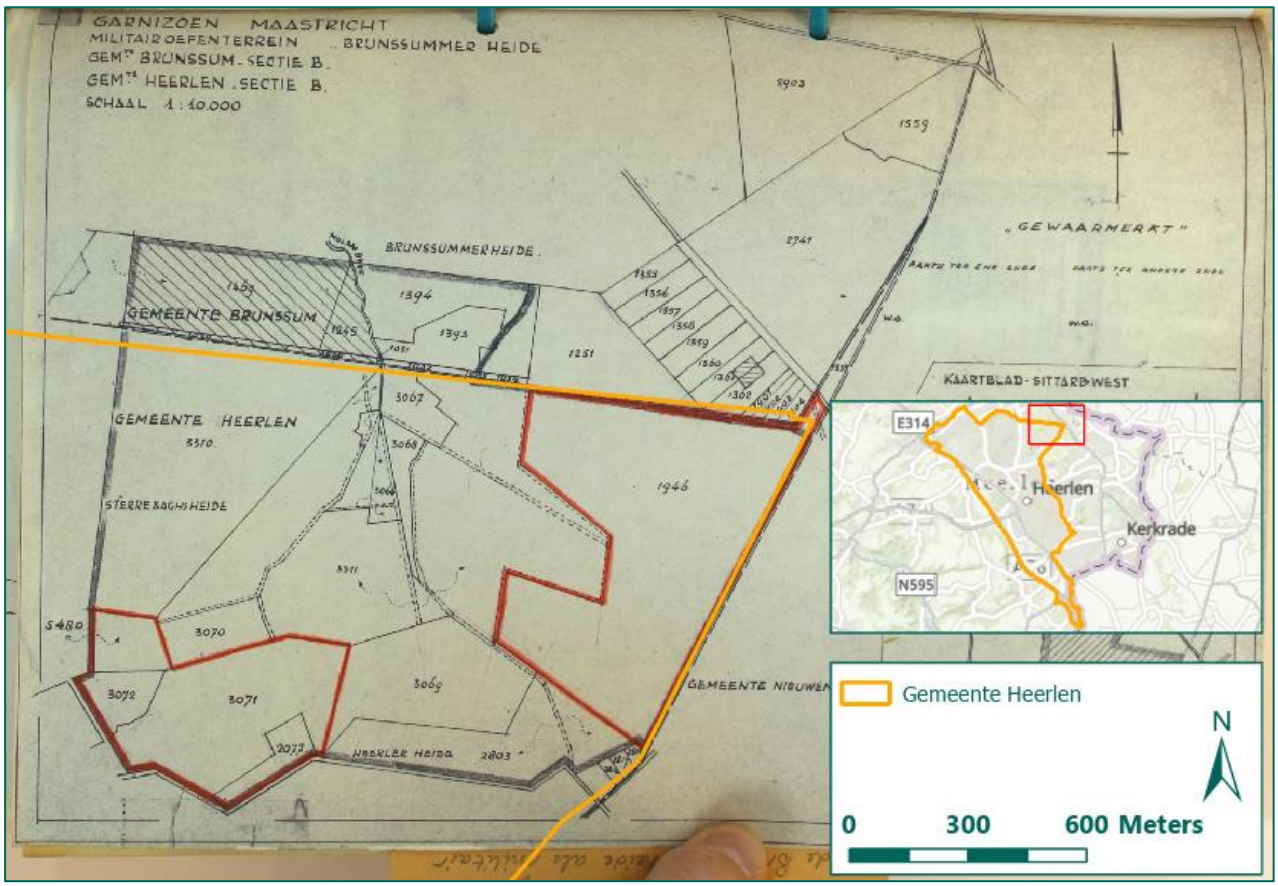
Het is niet in te schatten waar granaten van luchtafweergeschut zijn neergekomen, omdat het luchtafweergeschut meebeweegt met de overvliegende vliegtuigen. Granaten kunnen tot vele kilometers van het afweergeschut neerkomen. Om deze reden is het niet mogelijk een NGE-Verwachtingsgebied af te bakenen ten gevolge van neergekomen luchtafweergranaten, tenzij een concrete inslaglocatie bekend is of het luchtdoelgeschut tegen gronddoelen is ingezet. Aangezien deze niet bekend zijn, wordt naar aanleiding van de verschillende verschoten granaten door luchtafweergeschut die binnen de gemeente Heerlen zijn neergekomen, geen NGE-Verwachtingsgebied afgebakend.

Conclusie

Naar aanleiding van in de huidige gemeente Heerlen neergekomen granaten van luchtafweergeschut wordt geen NGE-Verwachtingsgebied afgebakend.

13.3 MILITAIR OEFENTERREIN BRUNSSUMMERHEIDE

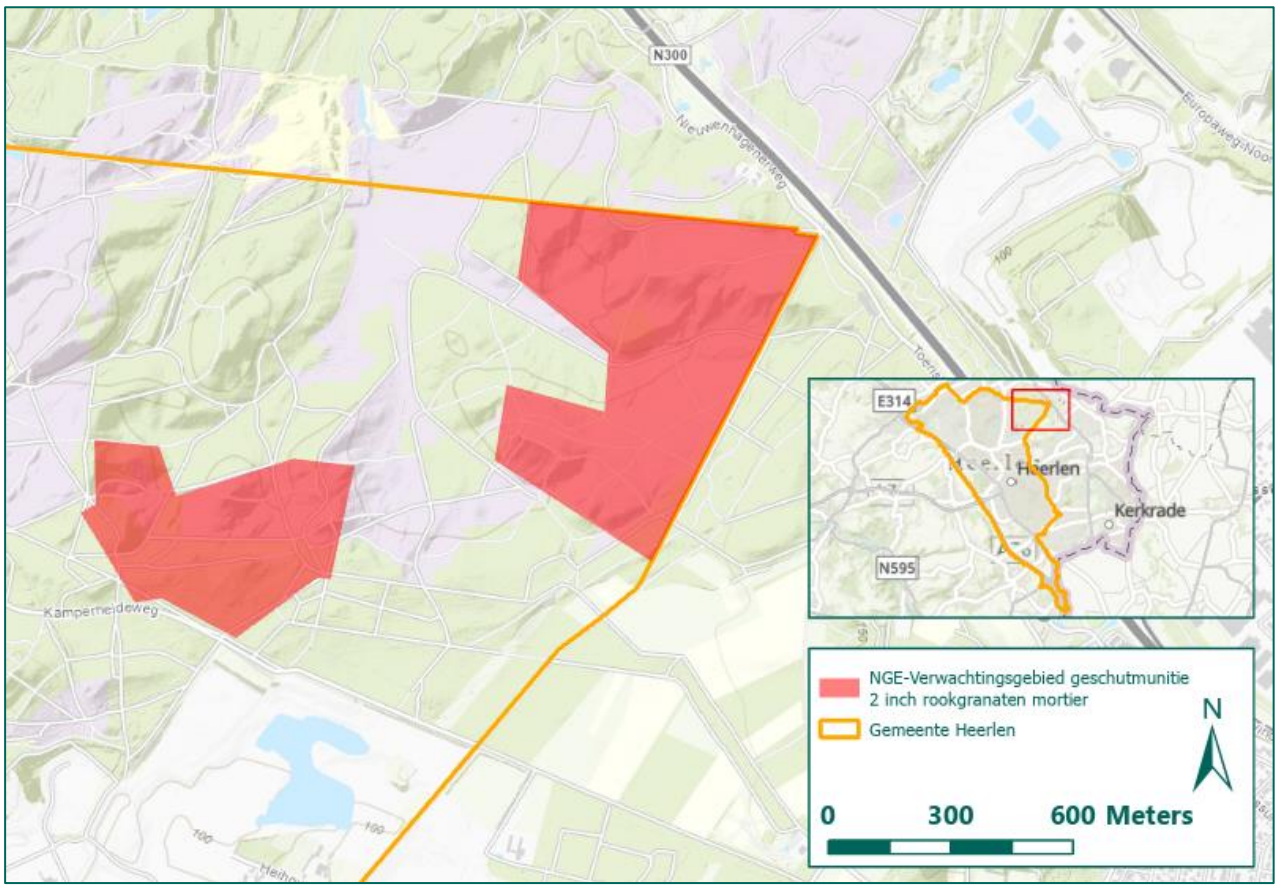
De gemeente Heerlen heeft tussen 1955 en 1960 toestemming verleend aan het Nederlandse leger om het Regiment Mortieren ‘Menno van Coehoorn’ te laten oefenen op een deel van de Brunssummerheide, zo blijkt uit het archiefmateriaal van de gemeente Heerlen (zie bijlage 3). Specifieke voorwaarde aan de overeenkomst tussen de gemeente en het Nederlandse leger was dat oefeningen mochten plaatsvinden door infanteristen, dus niet met groot materieel in een poging om het gebied te beschermen. In bijgevoegd kaartmateriaal staat duidelijk de locatie ingetekend waar de eenheden mochten oefenen, zie onderstaand figuur. Het betrof de met rood gearceerde gebieden binnen de Brunssummerheide.

Figuur 130: Kaart van het militaire oefenterrein op de Brunssummerheide. (Bron: HCL, Toegang 016, Inv. 6322).

Ondanks dat het terrein sinds 1960 niet meer in gebruik is door Nederlandse eenheden blijkt uit diverse munitieruimrapportages van de EOD dat niet alle munitie waarmee geoefend is in de gebieden is verwijderd sinds de opheffing van het oefenterrein. In 1991, 1992 en in 2017 zijn vondsten gedaan op niet nader gespecificeerde locaties bij de Brunssummerheide van blindgangers van mortiergranaten. Het betreffen allen NGE van rookgranaten van het kaliber 2 inch mortier. Logischerwijs is met deze munitieartikelen geoefend door het Nederlandse leger, omdat na impact en bij de juiste werking een rookpluim te zien was waar de granaat was ingeslagen.

De verschillende vondsten van mortiergranaten bij de Brunssummerheide duidt dat nog steeds binnen de oefengebied van het Nederlandse leger NGE kunnen worden aangetroffen. Om deze reden wordt het gebied wat aan het Nederlandse leger was voorgeschreven als oefenterrein in de periode 1955 tot en met 1960 als NGE-Verwachtingsgebied afgebakend. Hierbinnen kunnen NGE worden aangetroffen van geschutmunitie van het type rookgranaten mortier, kaliber 2 inch. In onderstaand figuur is het NGE-Verwachtingsgebied weergegeven.

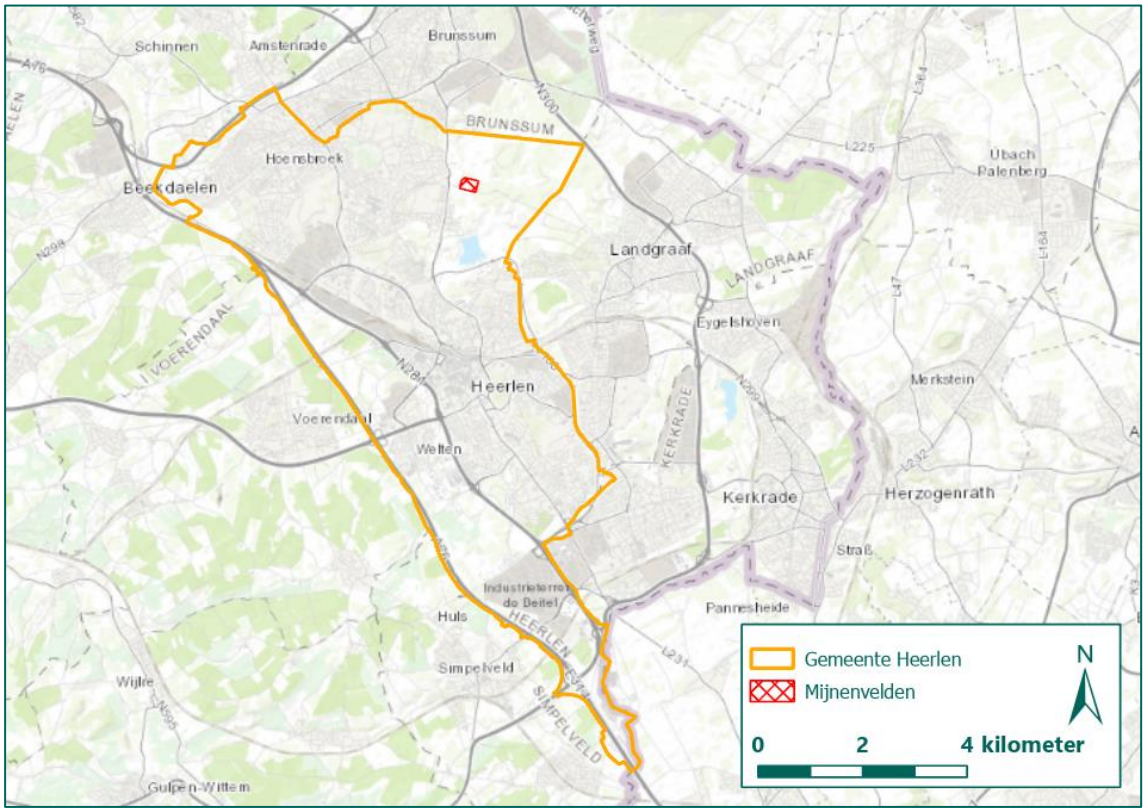
Figuur 131: NGE-Verwachtingsgebieden naar aanleiding van het oefenterrein van het Nederlands leger op de Brunssummerheide. (Bron ondergrond: ESRI).

Conclusie

Naar aanleiding van het oefenterrein van het Nederlandse leger op de Brunssummerheide in periode 1955-1960 en vondsten van rookgranaten zijn twee NGE-Verwachtingsgebieden afgebakend. Binnen deze NGE-Verwachtingsgebieden kunnen NGE van geschutmunitie, 2 inch rook mortier granaten worden aangetroffen.

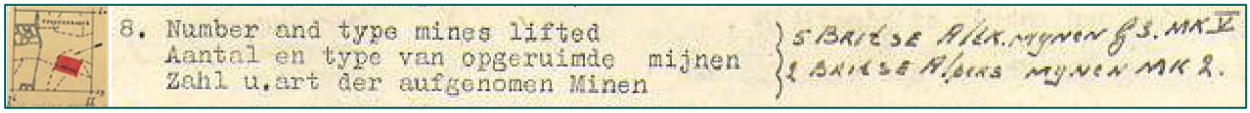
14 MIJNENVELDEN

Via de EOD zijn de mijnenveldkaart verkregen. Mijnenveldkaarten zijn stafkaarten waarop de mijnenvelden met rood zijn aangegeven. Zoals zichtbaar in het onderstaande figuur was binnen het onderzoeksgebied één mijnenvelden of mijnenverdachte gebieden aanwezig.

Figuur 132: Mijnenvelden binnen gemeente Heerlen zoals afgebeeld op mijnenveldkaarten (Bron: EOD).

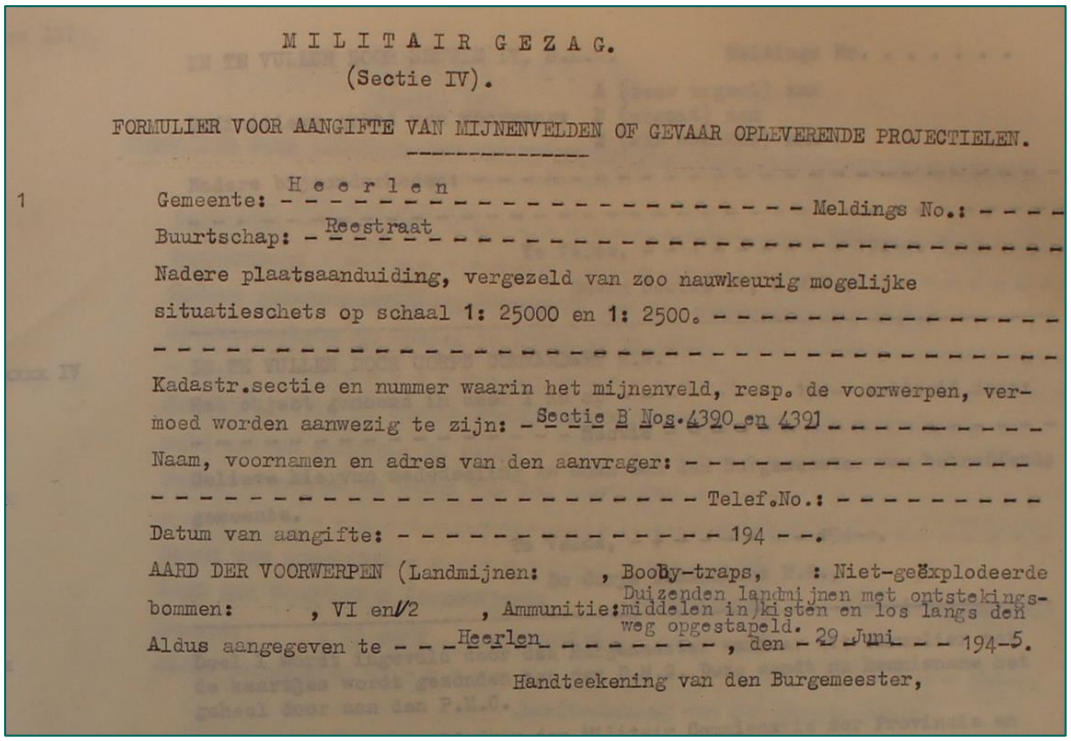
Uit het mijnenruimrapport van dit mijnenveld kan worden opgemaakt dat onbekend was wanneer het mijnenveld was aangelegd, hoeveel mijnen waren aangelegd, welke type mijnen waren aangelegd en of er aanvullende mijnen waren toegevoegd aan het mijnenveld. Er staat enkel vermeld dat de 4e Comp. B.T.B. op 25 november 1946 een ruiming uitvoerde waarbij ze vijf Britse anti-tankmijnen Mk 5 en twee Britse Anti-personeelsmijnen Mk 2 hadden geruimd. Omdat niet bekend is hoeveel mijnen er oorspronkelijk waren gelegd, maar wel een ruiming heeft plaatsgevonden, wordt verwacht dat alle mijnen door de 4e Comp. B.T.B. zijn verwijderd.

8. Number and type mines lifted
Aantal en type van opgeruimde mijnen
Zahl u.art der aufgenomen Minen

Relevante mijnenvelden (mijnenveldkaart 59 N Heerlen)					
Nr.	Datum gelegd	Aantal en type gelegd	Datum geruimd	Aantal en type geruimd	Relevantie
1	Onbekend	Onbekend	15-11-1946	5 Britse antitankmijnen G3 MK V 2 Britse antipersoneelsmijnen MK 2	Niet relevant, exacte aantal gelegde mijnen niet vermeld. Geen indicaties dat er mijnen zijn achtergebleven.

Tabel 4: Overzicht mijnenvelden (Bron: EOD).

Hoewel er conform de mijnenveldkaarten van de EOD slechts één mijnenveld in de gemeente Heerlen was gelegen, zijn er in de geraadpleegde gemeentearchieven en de archieven van de Mijn- en Munitie Opruimingsdienst (MMOD) diverse aanwijzingen aangetroffen van landmijnen op andere locaties binnen de gemeente Heerlen. Zo zouden er in de Reestraat te Heerlen 'duizenden landmijnen met ontstekingsmiddelen' zijn.

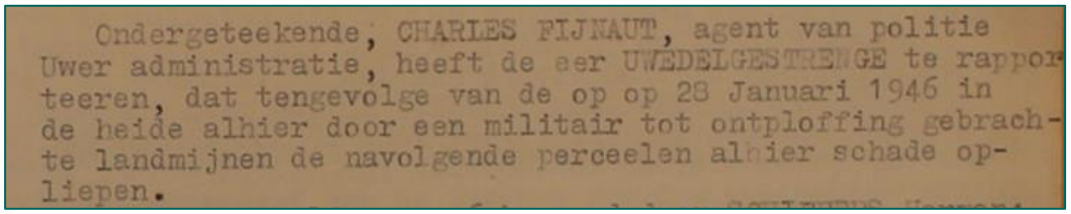
MILITAIR GEZAG.
(Sectie IV).

FORMULIER VOOR AANGIFTE VAN MIJNENVELDEN OF GEVAAR OPLEVERENDE PROJECTIELEN.

1 Gemeente: Heerlen Meldings No.: - - - -
Buurtschap: Reestraat
Nadere plaatsaanduiding, vergezeld van zoo nauwkeurig mogelijke situatieschets op schaal 1: 25000 en 1: 2500.
Kadastr.sectie en nummer waarin het mijnenveld, resp. de voorwerpen, vermoed worden aanwezig te zijn: Sectie B Nos.4390 en 4391
Naam, voornamen en adres van den aanvrager:
Telef.No.:
Datum van aangifte: - - - - 194 - -.
AARD DER VOORWERPEN (Landmijnen: , Booby-traps, : Niet-geëxplodeerde bommen: , VI en V2 , Ammunitie: Duizenden landmijnen met ontstekingsmiddelen in kisten en los langs den weg opgestapeld.
Aldus aangegeven te Heerlen , den 29 Juni 194-5.
Handteekening van den Burgemeester,

Figuur 133: Melding duizenden landmijnen te Reestraat (Bron: HCL, toegang 016, inv. 387-Z).

In een van de geraadpleegde schademeldingen staat opgenomen dat op 28 januari 1946 schade werd veroorzaakt door het tot springen brengen van landmijnen te gemeenteheide Heerlen.

Ondergeteekende, CHARLES FIJNAUT, agent van politie Uwer administratie, heeft de eer UWEDELGESTRENGE te rapporteeren, dat tengevolge van de op op 28 Januari 1946 in de heide alhier door een militair tot ontploffing gebrachte landmijnen de navolgende perceelen alhier schade opliepen.

Figuur 134: Melding van schade door het tot detonatie brengen van landmijnen (Bron: HCL, toegang 016, inv. 387-Z).

Het is onduidelijk is waarom er binnen de gemeente Heerlen zulke grote aantallen landmijnen zijn vermeld in het geraadpleegde bronmateriaal, terwijl er slechts kennis is van de aanwezigheid van één mijnenverdacht gebied (waarbinnen slechts 7 mijnen zijn aangetroffen). De verwachting is dat er binnen de gemeente Heerlen grote hoeveelheden landmijnen zijn vernietigd die van buiten de gemeente aangevoerd zijn. Deze aanname versterkt omdat de landmijnen in kisten werden aangetroffen. Het is niet aannemelijk dat landmijnen die na de bevrijding zijn aangevoerd als blindgangers zijn achtergebleven binnen de gemeente. Derhalve wordt naar aanleiding van de meldingen van naoorlogse aangevoerde landmijnen geen NGE-Verwachtingsgebied afgebakend.

Conclusie
Naar aanleiding van de melding van één op landmijnen verdacht gebied en de naoorlogse aanvoer van landmijnen naar de gemeente Heerlen worden geen NGE-Verwachtingsgebieden afgebakend.

15 LEEMTEN IN KENNIS

Tijdens het uitvoeren van het onderzoek voor dit VC-NGE zijn verschillende leemten in kennis aan het licht gekomen. In dit hoofdstuk worden deze leemten in kennis beschreven.

In onderstaande paragrafen worden per paragraaf de verschillende leemten in kennis opgesomd.

15.1 LEEMTEN IN KENNIS ALGEMEEN

- Omdat de Duitse archieven grotendeels zijn vernietigd, zijn slechts weinig primaire gegevens beschikbaar over de Duitse zijde van de Tweede Wereldoorlog.
- In de gemeentearchieven zijn meerdere meldingen aangetroffen met betrekking op het aantreffen van munitie en aanvraag tot ruiming van munitie binnen de huidige gemeente. Het type, de hoeveelheid en de toestand van de munitie is echter onbekend. Het is tevens onbekend of de munitie na melding ook daadwerkelijk geruimd is. Het is dus onvoldoende bekend of er gedurende de periode mei 1945 tot en met 1970 NGE zijn aangetroffen, dan wel verwijderd binnen de gemeente Heerlen.
- Bij de munitieruimrapporten van de EOD is de locatie van de vindplaats vaak niet nauwkeurig weergegeven. Daarnaast is gebleken dat de kalibers niet altijd correct zijn aangegeven en de toestand van de munitie vaak niet vermeld is.
- MORA's die geregistreerd zijn op het politiebureau zijn niet geraadpleegd. De originele locaties van de geruimde explosieven zijn niet weergegeven in de ruimingsrapporten.
- Er zijn enkele meldingen van het aantreffen en/of ruimen van munitie aangetroffen in de archieven van de EOD, MMOD en in verschillende gemeentearchieven binnen de gemeente Heerlen die niet gekoppeld kunnen worden aan oorlogshandelingen. Deze meldingen zijn zonder bevestigende secundaire bron te summier voor analyse.

15.2 LEEMTEN IN KENNIS LUCHTAANVALLEN 1940-1945

- Van verschillende bombardementen is slechts een indicatieve locatie bekend waar de bommen zijn neergekomen. Dit in combinatie met het ontbreken van luchtfoto's of ORB's leidt ertoe dat de precieze locaties van de bominslagen vaak niet kunnen worden achterhaald.
- Van verschillende bombardementen zijn geen luchtfoto's beschikbaar die kort na het bombardement zijn genomen. Derhalve kan de precieze locatie niet altijd worden achterhaald. Tevens is het niet altijd mogelijk onderscheidt te maken in kraters veroorzaakt op verschillende dagen.
- Voor een aantal geallieerde bombardementen is niet bekend door welk vliegtuig het bombardement werd uitgevoerd. Het is daarom niet altijd bekend wat de bommenlast was van het toestel dat een bombardement uitvoerde.
- Er hebben diverse Duitse bombardementen plaatsgevonden, maar van geen van de bombardementen is de exact afgeworpen bommenlast nog te achterhalen aangezien deze gegevens niet meer bekend zijn (zie ook paragraaf 14.1).

15.3 LEEMTEN IN KENNIS NEERGESTORTE VLIEGTUIGEN

- De exacte crashlocatie kon voor vele vliegtuigcrashes niet worden vastgesteld.
- Er zijn geen of slechts beperkt luchtfoto's van kort na de crashes aan het begin van de oorlog (1940, 1941, 1942 en 1943) en laat in de oorlog (na november 1944) beschikbaar gebleken. Hierdoor kunnen voor verschillende neergestorte vliegtuigen de exacte crashlocaties niet achterhaald worden.

15.4 LEEMTEN IN KENNIS MILITAIRE INFRASTRUCTUUR

- Wegens het ontbreken van luchtfoto's van delen van de gemeente van kort voor, tijdens of na de bevrijding, is het niet mogelijk gebleken om alle militaire infrastructuur te achterhalen.
- Niet alle luchtfoto's zijn van dermate hoge kwaliteit dat alle militaire infrastructuur waargenomen kan worden.

15.5 LEEMTEN IN KENNIS MIJNENVELDEN EN MIJNENVERDACHTE GEBIEDEN

- Er zijn in het geraadpleegde bronnenmateriaal meldingen aangetroffen, kort na afloop van de oorlog, dat in verschillende gebieden binnen de gemeente Heerlen nog mijnen waren gelegen. Er is slechts één mijnenruimrapport bekend bij REASeuro. Over de overige locaties zijn geen meldingen aangetroffen die duiden op het onderzoeken van de mijnenverdachte locaties. Aangenomen wordt dat de mijnen die na de bevrijding werden aangetroffen (veelal in kisten) naar de gemeente Heerlen zijn verplaatst om hier vernietigd te worden. Deze aanname kan aan de hand van het geraadpleegde bronmateriaal niet bevestig worden.

16 OVERZICHT HORIZONTALE AFBAKENING NGE-VERWACHTINGSGEBIEDEN

Op basis van de beoordeling en analyse van het bronnenmateriaal zijn afzonderlijke horizontale NGE-Verwachtingsgebieden afgebakend. Per NGE-Verwachtingsgebied kunnen de aan te treffen hoofdsoorten NGE verschillen. In onderstaande tabel zijn verschillende NGE-Verwachtingsgebieden in tabelvorm uitgewerkt, waarbij de hoofdsoort, kaliber/type, oorlogshandeling, verwachte aantal aan te treffen NGE en verschijningsvorm zijn weergegeven.

Nr.	§	Hoofdsoort	Kaliber/ type	Oorlogshandeling	Aantal	Verschijnings-vorm
1	5.1.3	Geschutmunitie	5 cm t /m 15 cm	Artilleriebeschietingen te Benzenrade	Eén tot Enkelen	Verschoten
2		Geschutmunitie	60 mm t/m 155 mm	Artilleriebeschietingen rond het Bekkerveld	Eén tot Enkelen	Verschoten
3	6.6	Afwerpmunitie	250 lb., 500 lb. en 1.000 lb brisantbommen	Bombardement bij Kaldebornweg 124	Eén	Geworpen
4	6.9	Submunitie	30 lb. Fosforbrandbommen	Bombardement diverse locaties gemeente Heerlen	Eén tot Enkelen	Geworpen
5		Afwerpmunitie	1.000 lb. en 4.000 lb. brisantbommen			
6	6.11	Afwerpmunitie	250 lb. T.I., 1.000 lb. Brisantbommen en 4.000 lb. luchtdrukbom	Bombardement bij Heerlerheide	Eén tot Enkelen	Geworpen
		Afwerpmunitie	250 lb. T.I. en 1.000 lb. Brisantbommen	Bombardement bij Heerlen	Eén tot Enkelen	Geworpen
7		Submunitie	30 lb. Fosforbrandbommen	Bombardement diverse locaties gemeente Heerlen	Eén tot Enkelen	Geworpen
8	6.12	Afwerpmunitie	500 lb. en 1.000 lb. brisantbommen	Bombardement bij de Anjelierstraat	Eén	Geworpen
9				Bombardement bij de Kookerstraat	Eén	Geworpen
10	7.12	Afwerpmunitie	50 kg, 100 kg, 250 kg, 500 kg, 1.000 kg en 2.500 kg brandbommen	Bombardement bij de Emmastraat	Eén tot Enkelen	Geworpen
11	7.14	Afwerpmunitie	50 kg, 250 kg, 500 kg, 1.000 kg en 2.500 kg brisantbommen	Bombardement bij de St. Pancratiuskerk en Uilestraat	Eén tot Enkelen	Geworpen
12	7.16	Afwerpmunitie	500 lb AN-M43 GP met neusbuis AN-M103 en staartbuis M-100 serie brisantbommen	Vondsten van blindgangers van Amerikaanse brisant-bommen in 2014 en 2020	Eén tot Enkelen	Geworpen
13	13.3	Geschutmunitie	2 inch rookgranaten mortier	Oefenterrein Nederlandse leger op de Brunssummerheide	Eén tot Enkelen	Verschoten

Tabel 5: Overzicht horizontale afbakening van NGE-Verwachtingsgebieden.

De horizontaal afgebakende NGE-Verwachtingsgebieden zijn weergegeven in Tekening 03.

17 CONCLUSIE EN ADVIES

In deze paragraaf zijn de conclusie en het advies opgenomen die uit het VC-NGE voortkomen.

17.1 CONCLUSIE VC-NGE

In het VC-NGE zijn de volgende onderzoeksvragen beantwoord:

- Is er sprake van een NGE-Verwachtingsgebied in (gedeelten van) de projectlocatie naar de situatie van 1945 (het einde van de oorlog)?
    - Ja, er is sprake van diverse NGE-Verwachtingsgebieden binnen de gemeente Heerlen. Deze NGE-Verwachtingsgebieden zijn afgebakend naar aanleiding van diverse oorlogshandelingen binnen de gemeente ten tijde van de Tweede Wereldoorlog.
- Welke soort, hoeveelheid en verschijningsvorm van de vermoede NGE kunnen worden verwacht?
    - De soort, hoeveelheid en verschijningsvorm van de vermoede NGE lopen uiteen en verschillen per NGE-Verwachtingsgebied. Deze gegevens zijn opgenomen in paragraaf 15 en in de digitale bestanden.
- Wat is het advies met betrekking tot de (voorbereiding op de) uit te voeren werkzaamheden?
    - Het advies is opgenomen in paragraaf 16.2.

17.2 ADVIES

Uit dit VC-NGE zijn een aantal NGE-Verwachtingsgebieden binnen de gemeente Heerlen afgebakend. Dit betekent echter niet dat alle NGE-Verwachtingsgebieden op de aanwezigheid van NGE onderzocht moeten worden. De gemeente Heerlen is na de oorlog veranderd en uitgebreid. Zo hebben er na de oorlog op diverse plaatsen grondroerende werkzaamheden plaatsgevonden, zoals de aanleg van nieuwe woonwijken en bedrijventerreinen, ophogingen, afgravingen, etc. Veel van de gebieden die als verdacht zijn aangemerkt, kunnen daardoor anno 2023 niet meer verdacht zijn, of er is sprake van een verlaagde kans op aantreffen.

REASeuro heeft reeds van de gemeente Heerlen opdracht ontvangen voor een naoorlogse analyse. Bij het Vooronderzoek na-conflictperiode gaan wij na waar in de periode 1945 tot nu grondroeringen en ophogingen hebben plaatsgevonden. Dit doen we aan de hand van de beschikbare (open)data en digitaal bruikbare bronnen, zoals bijvoorbeeld:

1. AHN (Algemene Hoogtekaart Nederland) aangevuld met de vrij beschikbare historische hoogtemodellen in bezit van de gemeente Heerlen: dit geeft een beeld van de ontwikkeling in maaiveldhoogte van 1945-nu.
2. Informatie uit de BAG (Basisregistratie Adressen en Gebouwen): deze geeft inzicht in de ontwikkeling van de wijken en industrieterreinen met bijbehorende grondroeringen.
3. Wijk- en buurtgegevens van het CBS.
4. Informatie uit het gemeentelijk beheersysteem voor de openbare ruimte: dit geeft een beeld van de ligging van het openbare groen, de openbare wegen en de ondergrondse infrastructuur.
5. Informatie over vergunde ontgrondingen.
6. Data uit het gemeentelijk BIS (bodeminformatiesysteem): met name de data over uitgevoerde bodemsaneringen is relevant.
7. Data van uitgevoerde archeologische opgravingen.
8. Ander digitaal bronnenmateriaal van de gemeente Heerlen

Projectgebonden Risicoanalyse-NGE (PRA-NGE)

Totdat het Vooronderzoek na-conflictperiode is afgerond kan de gemeente Heerlen reeds gebruik maken van voorliggend VC-NGE om te bepalen of vervolgstappen met betrekking tot NGE voor een project noodzakelijk zijn. Indien geplande werkzaamheden gaan plaatsvinden binnen een NGE-Verwachtingsgebied wordt geadviseerd om een Projectgebonden Risicoanalyse-NGE (PRA-NGE) uit te laten voeren.

Om een PRA-NGE te kunnen uitvoeren, is een uitgewerkt (concept) ontwerp van de in het gebied geplande projecten noodzakelijk. Daarnaast is het van belang te kunnen beschikken over gegevens met betrekking tot de bodemopbouw, grondmechanische eigenschappen, grondwaterstanden, milieuhygiënische kwaliteit, etc.
De PRA-NGE heeft tot doel antwoord te geven op de volgende vragen:

- Wat is de horizontale en verticale afbakening van het verdachte gebied binnen het werkgebied? Het NGE-Verwachtingsgebied is in het VC-NGE horizontaal afgebakend. Aan de hand van diverse parameters (zoals grondsoort en naoorlogse werkzaamheden) wordt het verdacht gebied horizontaal en verticaal afgebakend. Hierbij wordt ook gekeken of de cartografische onnauwkeurigheid en de horizontale verplaatsing van een NGE in de bodem aangepast dienen te worden.
- Welke werkzaamheden kunnen veilig worden uitgevoerd in verdacht gebied?

In een PRA-NGE worden de werkzaamheden die effect kunnen hebben op de mogelijk aanwezige NGE geïdentificeerd op basis van de plan- en/of ontwerptekeningen. Op basis hiervan kunnen de risico's worden beschreven.

De volgende onderwerpen worden in een PRA-NGE uitgewerkt:

- De risicovolle handelingen;
- Het mogelijke effect van deze handelingen op eventueel aanwezige NGE;
- De kans op een ongewenst effect;
- De mogelijkheid tot opsporing van eventueel aanwezige NGE voor start van de reguliere werkzaamheden.

Indien van toepassing, worden in een PRA-NGE de verschillende toepasbare opsporingsmethoden beschreven. Hierbij worden de voor- en nadelen van de verschillende technieken beschreven.
Op basis hiervan wordt in een PRA-NGE een advies gegeven over:

- De best toepasbare opsporingsmethode.
- Beheersmaatregelen indien opsporing vooraf niet mogelijk is (andere uitvoeringswijze, inzet aangepast materieel, afscherming omgeving, etc.).
- Wat is het benodigde budget voor het benodigde vervolgonderzoek?
- Wat is de doorlooptijd van het benodigde vervolgonderzoek?
- Wat is het NGE-kennisniveau bij de opdrachtgever en is het de opdrachtgever aan te bevelen om enkele werknemers op te leiden en zich zo optimaal voor te bereiden op haar/zijn taken bij toekomstige NGE-gerelateerde werkzaamheden?

Protocol spontaan aantreffen NGE

Niet de hele gemeente Heerlen bevindt zich binnen NGE-Verwachtingsgebieden. Voor delen van Heerlen die niet als NGE-Verwachtingsgebied zijn aangemerkt, geldt dat grondroerende werkzaamheden hier regulier doorgang kunnen vinden. Wordt tijdens werkzaamheden buiten NGE-Verwachtingsgebieden toch spontaan NGE aangetroffen, dan dienen de volgende acties te worden ondernomen:

- Het werk ter plaatse van de vindplaats dient te worden stilgelegd.
- De werklocatie, in ieder geval rondom het NGE, dient te worden afgezet. Het aanwezige personeel dient op de hoogte te worden gebracht van de vondst en geïnstrueerd te worden uit de buurt te blijven.
- Er dient contact te worden opgenomen met de politie (0900-8844). De vondst dient gemeld te worden aan de politie. De politie neemt vervolgens contact op met de Explosieven Opruimingsdienst Defensie (EODD).
- Als de EODD op locatie is, wordt een afspraak gemaakt voor de ruiming. De EODD maakt deze afspraak met de gemeente, of de politie namens de gemeente.
- De EOD geeft aan de gemeente, of de politie namens de gemeente, advies over de in acht te nemen veiligheidsmaatregelen.
- Indien de te nemen veiligheidsmaatregelen dit toelaten, kan de gemeente aan de EODD advies vragen over de mogelijkheden tot doorwerken op de betreffende locatie, dan wel elders in de

- nabijheid van het werk en de daarbij in acht te nemen veiligheidsmaatregelen totdat het NGE wordt geruimd.
- Het NGE wordt geruimd.

Indien NGE worden aangetroffen buiten de afgebakende NGE-Verwachtingsgebied, dan is dit nieuwe feitelijke informatie. Als deze situatie zich voordoet, moet in overleg met een ter zake deskundige worden vastgesteld of sprake is van een incident of dat er aanleiding is de werkwijze aan te passen. Daarnaast is het mogelijk van belang deze nieuwe informatie te verwerken in de NGE-Verwachtingskaart.

18 BIJLAGEN

BIJLAGE 1 BEGRIPPENLIJST 163
BIJLAGE 2 GERAADPLEEGDE LITERATUUR 167
BIJLAGE 3 ARCHIEFONDERZOEK NEDERLANDSE ARCHIEVEN 219
BIJLAGE 4 ARCHIEFONDERZOEK INTERNATIONALE ARCHIEVEN 567
BIJLAGE 5 EOD EN MMOD: MUNITIERUIMINGEN EN MMOD 577
BIJLAGE 6 CARTOGRAFISCH MATERIAAL 587
BIJLAGE 7 EOD: MIJNENVELDKAARTEN EN MIJNENRUIMRAPPORTEN 593
BIJLAGE 8 OVERZICHT LUCHTFOTO'S 594
BIJLAGE 9 IN HET VERLEDEN UITGEVOERDE ONDERZOEKEN 595
BIJLAGE 10 VOORBEELDEN VERSCHILLENDE HOOFDSOORTEN MUNITIE 601
BIJLAGE 11 WERKINSTRUCTIE 'AANTREFFEN 4 LB. STAAFBRANDBOMMEN' 609
BIJLAGE 12 CHECKLIST EN OVERZICHT VERANTWOORDELIJKE FUNCTIONARISSEN 611
BIJLAGE 13 WETTELIJK KADER 612
BIJLAGE 14 TEKENINGEN (LOSBLADIG) 615

BIJLAGE 1 BEGRIPPENLIJST

Begrip	Afkorting	Definitie
Bijdragebesluit / Gemeentefonds	-	Regeling voor Rijksfinanciering van (een deel van) de kosten voor het Bodemonderzoek-Niet Gesprongen Explosieven.
Bodembelastingkaart Niet Gesprongen Explosieven	Bodem-belastingkaart NGE	Een overzichtskaart waarop het Verdacht gebied NGE is aangegeven, gebaseerd op de uitkomsten van het Vooronderzoek Na-Conflictperiode.
Bodemonderzoek Niet Gesprongen Explosieven	Bodem-onderzoek NGE	Werkwijze van REASeuro waaronder wordt verstaan: de integrale totaalaanpak voor de NGE-problematiek bestaande uit vijf afzonderlijke fasen. Hierdoor kan de opdrachtgever per fase een weloverwogen besluit nemen en zijn vervolgacties plannen met als doel dat de opdrachtgever de regie over het project in handen houdt. De vijf fasen zijn: 1. HVO-NGE (Historisch Vooronderzoek NGE). 2. PRA-NGE (Projectgeboden Risicoanalyse NGE). 3. Projectplan-NGE. 4. Uitvoering-NGE. 5. PvvO-NGE (Proces-verbaal van Oplevering NGE).
Certificatieschema voor het Opsporen van Ontplofbare Oorlogsresten	CS-OOO	Het CS-OOO is het Certificatieschema voor het Opsporen van Ontplofbare Oorlogsresten. Hierin zijn onder andere richtlijnen, proceseisen en deskundigheidseisen opgenomen op gebied van opsporing naar Ontplofbare Oorlogsresten. Het CS-OOO is sinds 1 januari 2021 de opvolger van de Werkveldspecifiek certificatieschema voor het Systeemcertificaat Opsporen Conventionele Explosieven (WSCS-OCE) en is wettelijk verankerd in de Arbowet. Om het maatschappelijk belang – veiligheid en gezondheid van en rondom de arbeid – te waarborgen, is door de overheid gekozen voor een wettelijk verplichte certificatieregeling voor de borging van de kwaliteit/veiligheid van het opsporen van Ontplofbare Oorlogsresten.
Certificatieschema voor Vooronderzoek en Risicoanalyse Ontplofbare Oorlogsresten	CS-VROO	Een vrijwillig certificatieschema opgezet door de Stichting VOMES (Veilig Omgaan Met Explosieve Stoffen) waarin eisen zijn opgenomen waaraan een organisatie en diens rapportages (HVO-NGE's en PRA-NGE's) dienen te voldoen. Dit om de kwaliteit van vooronderzoeken en risicoanalyses naar ontplofbare oorlogsresten te waarborgen.
Contra-indicatie	Contra-indicatie	Gebeurtenis / informatie over het niet (meer) aanwezig zijn van niet gesprongen explosieven in het onderzoeksgebied.
Explosieven Opruimingsdienst	EOD	Instelling van de Nederlandse defensie die tot taak het explosieven onschadelijk te maken en op te ruimen.
Historisch Vooronderzoek Niet Gesprongen Explosieven	HVO-NGE	Bureaustudie waarin de mogelijke aanwezigheid van NGE wordt geanalyseerd. Conform het CS-VROO-01/-02 bestaat het HVO-NGE bestaat uit de onderdelen Vooronderzoek Conflictperiode en Vooronderzoek Na-Conflictperiode. Het HVO-NGE uitgevoerd door REASeuro behelst het Vooronderzoek Conflictperiode zoals vermeld in het CS-VROO-01/02. REASeuro voert het Vooronderzoek Na-Conflictperiode in het PRA-NGE uit. Doel is van het HVO-NGE is om vast te stellen of in het onderzoeksgebied sprake is van een NGE-Verwachtingsgebied in relatie tot de projectlocatie. Het HVO-NGE bestaat uit: - Rapportage. - Positief of negatief advies. - In het geval van een positief advies: - Horizontale en verticale afbakening Verdacht(e) gebied(en) NGE - Bodembelastingkaart NGE

Begrip	Afkorting	Definitie
Indicatie		Gebeurtenis / informatie over het mogelijk aanwezig zijn van niet gesprongen explosieven in het onderzoeksgebied.
Niet Gesprongen Explosieven	NGE	Niet-gesprongen munitie en achtergelaten ontplofbare munitie zoals bedoeld in artikel 4.10, eerste lid, onderdeel c respectievelijk b, van het Arbeidsomstandighedenbesluit. Onderdeel c: niet-gesprongen munitie: in een gewapend conflict gebruikte ontplofbare munitie die ontstekingsgereed is, van een ontsteking is voorzien, op scherp is gezet of anderszins voor gebruik is voorbereid, en die niet tot ontploffing is gekomen; Onderdeel b: achtergelaten ontplofbare munitie: ontplofbare munitie die tijdens een gewapend conflict niet is gebruikt, die is achtergelaten of gedumpt door een partij bij een gewapend conflict en al dan niet voor ontsteking zijn geprepareerd, van een ontsteking zijn voorzien, op scherp zijn gezet of anderszins voor gebruik zijn voorbereid; Conform het CS-OOO betreffen Ontplofbare Oorlogsresten (OO) achtergelaten ontplofbare munitie en niet-gesprongen munitie. In bijlage
Onderzoeksgebied	-	Gebied waarop het HVO-NGE of onderdelen daarvan zich richt. Het onderzoeksgebied is ruimer dan het projectlocatie om een zo compleet mogelijk beeld te krijgen van de situatie in oorlogstijd.
Onverdacht gebied Niet Gesprongen Explosieven	Onverdacht gebied NGE	Het deel van het onderzoeksgebied dat niet (langer) als verdacht gebied wordt aangemerkt.
Oorlogshandeling	-	Gebeurtenissen die kunnen hebben geleid tot de aanwezigheid van NGE. Voorbeelden van oorlogshandelingen zijn: - Bombardementen - Artilleriebeschietingen - Munitiedump - Munitieongevallen - Vliegtuigcrashes - Aanwezigheid van verdedigingswerken
Oorlogshandelingen-kaart		Cartografische weergave van indicaties of contra-indicaties van oorlogshandelingen binnen of nabij het onderzoeksgebied. Deze term wijkt af van het CS-VROO, waar “gebeurtenissenkaart” wordt gehanteerd.
Gebeurtenissenlijst		Chronologische weergave van indicaties of contra-indicaties van oorlogshandelingen binnen of nabij het onderzoeksgebied. Deze term wijkt af van het CS-VROO, waar “gebeurtenissenlijst” wordt gehanteerd.
Primaire en secundaire bronnen		Een primaire bron met informatie die direct afkomstig is van personen die te maken hebben met een bepaalde gebeurtenis. De informatie zelf komt uit de periode waarover wordt gesproken en is niet later samengesteld uit meerdere primaire bronnen of uit tweede hand vernomen. Een secundaire bron met informatie die niet direct afkomstig is van personen die te maken hebben met een bepaalde gebeurtenis. De informatie is later samengesteld uit meerdere primaire bronnen of uit tweede hand vernomen.
Projectlocatie	-	Het door de opdrachtgever aangegeven gebied waarbinnen reguliere werkzaamheden (niet NGE-gerelateerd) uitgevoerd gaan worden of waar een functieverandering wordt doorgevoerd. Deze term is afkomstig uit het CS-OOO en wijkt af van de terminologie zoals vermeld in het CS-VROO-01, waar “projectgebied” wordt gehanteerd.

Begrip	Afkorting	Definitie
Projectgebonden Risicoanalyse Niet Gesprongen Explosieven	PRA-NGE	Bureaustudie waarin de risico's van de voorgenomen werkzaamheden in relatie tot de mogelijk aan te treffen NGE worden vastgesteld. De PRA-NGE bestaat o.a. uit: - Indien nodig het opvullen van leemten in kennis van het HVO-NGE. - Het vaststellen van het risicogebied. - Het definiëren van beheersmaatregelen. - De mogelijkheid tot een proefdetectie. - De bepaling van de doorlooptijd en kosten van de geadviseerde maatregelen.
Reguliere werkzaamheden	-	Alle door de opdrachtgever voorgenomen niet NGE-gerelateerde werkzaamheden. Enkele voorbeelden zijn civieltechnische, milieutechnische en archeologische werkzaamheden.
Verdacht gebied Niet Gesprongen Explosieven		Het deel van het onderzoeksgebied waarbinnen door de organisatie die het Vooronderzoek Na-Conflictperiode, conform het CS-VROO heeft uitgevoerd, wordt geconcludeerd dat er sprake is van de mogelijke aanwezigheid van niet gesprongen explosieven.
Verwachtingsgebied Niet Gesprongen Explosieven	-	Gebied waar op basis van historisch bronnenmateriaal een verhoogde kans op het aantreffen van NGE bestaat naar de situatie van 1940-1945 (inclusief naoorlogse munitieruimingen en opsporingsactiviteiten). Het NGE-Verwachtingsgebied is horizontaal en verticaal afgebakend, waarin zijn opgenomen: - Eventuele onzekerheden en onnauwkeurigheden uit het bronnenmateriaal (o.a. cartografische onnauwkeurigheden). - De maximale horizontale en verticale verplaatsing van NGE in de bodem.
Verwachtingskaart Niet Gesprongen Explosieven	-	Het deel van het onderzoeksgebied waarbinnen het Vooronderzoek Conflictperiode wordt geconcludeerd dat er sprake is van de verwachting dat NGE zijn achtergebleven
Vooronderzoek Conflictperiode-Niet Gesprongen Explosieven	VC-NGE	Binnen het CS-VROO-01/02 wordt gesteld dat het Vooronderzoek Conflictperiode een onderdeel is van het HVO-NGE. Het doel van het VC-NGE is beoordelen of er in het onderzoeksgebied sprake is van aanwijzingen van de aanwezigheid van Niet Gesprongen Explosieven naar aanleiding van oorlogshandelingen gedurende de conflictperiode (1940-1945), en indien deze aanwijzingen er zijn, om het NGE-Verwachtingsgebied af te bakenen. REASeuro hanteert de term HVO-NGE voor het VC-NGE zoals gesteld in het CS-VROO-01/02.
Vooronderzoek Na-Conflictperiode-Niet Gesprongen Explosieven	VNC-NGE	Het Vooronderzoek Na-Conflictperiode richt zich op het inventariseren en beoordelen van bronnenmateriaal over bodemingrepen in de Na-Conflictperiode, waardoor mogelijk aanwezige niet gesprongen explosieven geheel of gedeeltelijk kan worden uitgesloten en/of de verticale ligging van het maaiveld en verschillende grondlagen dusdanig zijn gewijzigd dat dit van belang is voor de verticale afbakening van een verdacht gebied. REASeuro neemt het VNC-NGE op het PRA-NGE.
Werkveldspecifiek certificatieschema voor het systeemcertificaat Opsporen Conventionele Explosieven	WSCS-OCE	Het WSCS-OCE is het Werkveldspecifiek certificatieschema voor het opsporen van Conventionele Explosieven. Hierin waren onder andere richtlijnen, proceseisen en deskundigheidseisen opgenomen. Het WSCS-OCE was sinds 1 juli 2012 de opvolger van de Beoordelingsrichtlijn Opsporen Conventionele Explosieven (BRL-OCE)

Begrip	Afkorting	Definitie
		en was wettelijk verankerd in de Arbowet. Het WSCS-OCE is per 1 januari 2021 opgevolgd door CS-OOO.

Tabel 6: Begrippenlijst.

BIJLAGE 2 GERAADPLEEGDE LITERATUUR

Voor dit VC-NGE is aanvullend de volgende literatuur geraadpleegd:

Auteur	Titel	Relevant	Afkorting
Amersfoort, H. en P.H. Kamphuis,	*Mei 1940. De strijd op Nederlands grondgebied* (Den Haag 2012).	Ja	AME
Baghus, P.J.H.,	*De slag om de Roer driehoek. Het Duitse bruggehoofd tussen Maas en Roer 44-45* (1981).	Ja	BAG1
	Ontmoeting met de bevrijding: de ouverture in Limburg 1944-1945 (Baarn 1985).	Ja	BAG2
Bardoel, J.W.L.	*'Bommenregen op Heerlen', Het land van Herle. Historisch tijdschrift voor Parkstad Limburg 3 (2011) 93-106.*	Ja	BAR
Beeldbank WO2	*https://beeldbankwo2.nl/nl/*	Ja	BEE
Brongers, E.H.,	*Een dag oorlog oorlog in Zuid-Limburg 1940 (Baarn 1990).*	Ja	BRO
Buren, F. van,	*De Staatsmijnen tijdens de bezetting van mei 1940 tot september 1944: een analyse van het door de direktie en bedrijfsleiding gevoerde beleid (Utrecht 1988).*	Nee	-
Cammaert, A.P.M.,	*Het verborgen front. Gesch. Georganiseerde illegaliteit in Limburg (1994).*	Ja	CAM
Chorley, W.R.,	*Royal Air Force Bomber Command losses, 9 delen (Hinckley 2007).*	Nee	-
Crombach, W., e.a.,	*Terugblik… Met het oog op morgen: Bezetting en bevrijding van Bocholtz, Eys/Wittem, Heerlen-Zuid, Groot-Kerkrade, Schin op Geul, Simpelveld, Wijlre (Kerkrade 1984).*	Ja	CRO
Delpher	*https://www.delpher.nl/*	Ja	DEL
Derix, J.,	*Vliegveld Venlo. Met een kroniek van de luchtoorlog in Zuid-Nederland* (1990).	Ja	DER
European Centre of Military History (Belgium)	*2nd Armored Division – (TF Stokes) Holland – Sept 1944 https://eucmh.com/2020/06/06/2-ad-tf-stokes-holland-sep-1944/*	Ja	ECM
Euroradar	*https://www.euroradar.nl/blog/algemeen/500lbs-brisantbommen-gevonden-in-heerlen/*	Ja	EUR
Foreman, J.,	*The Fighter Command War Diaries: July 1944 to May 1945* (2004).	Nee[22]	-
Heltzel, H.,	*Bevrijding Oostelijke mijnstreek US Army rondom Hoensbroek* (2004 Heerlen).	Ja	HEL
Hendriks J., en H. Koenen,	*D-Day in Zuid-Limburg. De bevrijding van uur tot uur, van plaats (Maastricht 1994).*	Ja	HEN
Hoedemakers, W.J.,	*Echter Landj. De evacuatie van Echt* (1995).	Nee	-
Hoogeveen, J.,	*'Eveneens voor de goede orde'. Heerlen in oorlogstijd 1940-1944 (Heerlen 1984).*	Ja	HOO
Huurman, C.,	*Het spoorwegbedrijf in oorlogstijd, 1939-'45* (Eindhoven 2001).	Ja	HUU
Kemp, M.H.,	*Limburg in den wereldbrand (Maastricht 1946).*	Ja	KEM
Klep, C. en B. Schoenmaker,	*De bevrijding van Nederland 1944-1945. Oorlog op de flank* (Den Haag 1995).	Ja	KLE
Koenen, H. en J. Hendriks.,	*D-Day in Zuid-Limburg. Dagboek van de bevrijding* (1984)	Ja	KOE
Korthals Altes, A.,	*Luchtgevaar: luchtaanvallen op Nederland 1940-1945 (tweede druk, Amsterdam 1984).*	Nee	-
L1mburg	*https://l1.nl/bom-in-heerlen-tot-ontploffing-gebracht-24117*	Ja	LIM

[22] REASeuro beschikt over het primaire bronmateriaal waar dit boek op is gebaseerd. Omdat dit primaire bronmateriaal is geraadpleegd (zie Bijlage 4), biedt dit boek geen aanvullende informatie voor voorliggende rapportage.

Land van Herle	Het land van Herle: https://www.landvanherle.nl, artikel: Tussen angst en honger. Facetten van het leven in de oostelijke mijnstreek tijdens de Tweede Wereldoorlog.	Ja	LVH
Levels, H. en E. Munnicks	*Waar blijven de bevrijders! September - oktober 1944 van hoop naar wanhoop, 'Frontperiode Noord- en Midden-Limburg'* (Kelpen-Oler 2016)	Nee	-
Middelbrook, M., en C. Everitt,	*Bomber Command War Diaries: An Operational Reference Book, 1939-1945* (2014).	Nee	-
Molenaar, F.J.,	*De Luchtverdediging in de Meidagen 1940* (2 delen; Den Haag, beide 1970).	Nee	MOL
Loeder, H., en G.H. Sprenger e.a.,	*De Amerikanen en de bevrijding van Nederland. 'A real tough job.'* (1986 Amsterdam).	Ja	LOE
Paape, A.H.,	*Donkere jaren. Episoden uit de geschiedenis van Limburg 1933-1945* (1969 Assen).	Ja	PAA
Pütz, R.,	*Duel in de wolken: de luchtoorlog in de gevarendriehoek Roermond-Luik-Aken (Amsterdam 1994).*	Ja	PUT
Sectie Krijgsgeschiedenis van den Generale Staf,	*Beknopt overzicht van de krijgsverrichtingen der Koninklijke Landmacht 10-19 mei 1940 (Leiden 1947).*	Nee	-
Studiegroep Luchtoorlog 1939-1945,	*http://www.studiegroepluchtoorlog.nl/*	Ja	SGLO
Vergeltungswaffen	*http://www.vergeltungswaffen.nl/*	Ja	VER
Weelen, P.,	*Limburg bevrijd (Ljubljana 1995).*	Ja	WEE
Wolfgang, T.,	Schlachtfeld Rheinland. Das Ende des Krieges zwischen Maas und Rhein *(1976).*	Nee	-
Zijlstra, M.,	*NS-locomotievendepot Heerlen (Eindhoven 2000).*	Ja	ZIJ
Zwanenburg, G.J.,	*En Nooit was het Stil. Kroniek van een Luchtoorlog* (2 delen & supplement; Oldemarkt 1990 en 1992).	Ja	ZWA

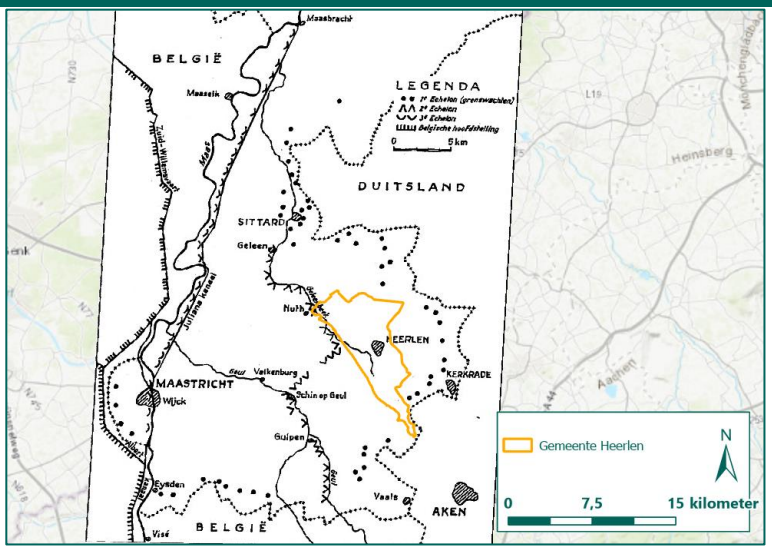
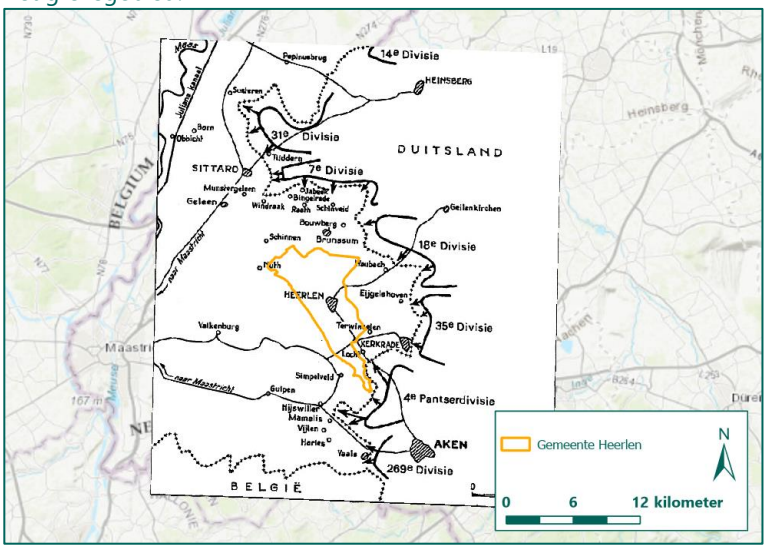
Tabel 7: Verwijzing aanvullende literatuur.

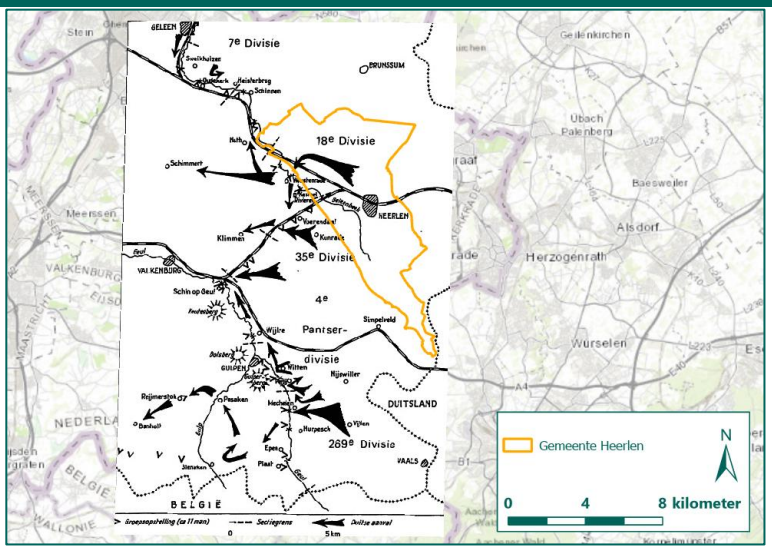
In de onderstaande tabellen worden per periode de gebeurtenissen die betrekking hebben op de gemeente Heerlen weergegeven die in de aanvullend geraadpleegde literatuur zijn aangetroffen.

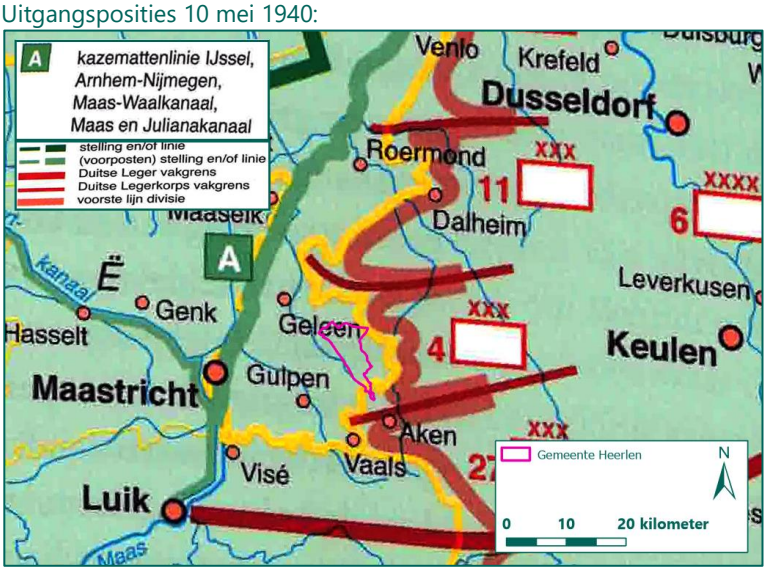
Mobilisatie en inval, augustus 1939 - mei 1940

Toen in augustus 1939 duidelijk werd dat oorlog in Europa onvermijdelijk zou worden, begon in Nederland de mobilisatie. Tienduizenden soldaten werden opgeroepen, en Nederland bereidde zich voor op een Duitse aanval. In de ochtend van 10 mei 1940 viel het Duitse leger Nederland binnen na een serie bombardementen op vliegvelden en legerbases. Duitse parachutisten landden in de omgeving van Den Haag om het regeringscentrum uit te schakelen, terwijl een invasiemacht via de grens Nederland binnendrong. Op kleinschalige gevechten in Oost-Nederland na kon het Duitse leger hier eenvoudig oprukken, om vervolgens bij de Grebbelinie, voor de Afsluitdijk en langs de Moerdijk verwikkeld te raken in felle gevechten. Op 14 mei 1940 werd Rotterdam gebombardeerd, waarna Nederland met uitzondering van de provincie Zeeland capituleerde. In Zeeland zou de strijd, mede door de aanwezigheid van Franse en Belgische troepen, nog tot 27 mei 1940 duren. Voor dit project is de volgende informatie aangetroffen met betrekking tot deze periode:

Datum / jaar	Gebeurtenis	Bron	Pag.
Mei 1940	De Nederlandse-stellingen in Zuid-Limburg:	BRO	13

Datum / jaar	Gebeurtenis	Bron	Pag.
	 - *Niet relevant, geen melding oorlogshandelingen binnen/nabij de gemeente Heerlen.*		
	Het grensgebied: - *Niet relevant, geen melding oorlogshandelingen binnen/nabij de gemeente Heerlen.*	BRO	27
9-10 mei 1940	Ook in de Mijnstreek had men van drie uur af geronk van vliegmachines gehoord. Omstreeks half vijf werden in de omgeving van Heerlen de eerste invallers opgemerkt. Het centrum van ons kolenbekken was nu spoedig bereikt; in de straten der stad werden bordjes opgesteld die de richting welke de colonnes te nemen hadden aanwezen. - *Niet relevant, exacte locatie neergekomen bommen niet vermeld.*	KEM	18
10 mei 1940	De vertragingslijn tussen Geleen en Epen:	BRO	41

Datum / jaar	Gebeurtenis	Bron	Pag.
	 - *Niet relevant, enkel Duitse opmarsroutes door de gemeente Heerlen weergegeven.*		
	Die dag werden de beperkte en onvoldoende uitgeruste Nederlandse strijdkrachten in Limburg overrompeld door het massaal ingezette en superieure Duitse oorlogsmaterieel. Ten oosten van Heerlen, nabij de Nederlands-Duitse grens, stonden troepen opgesteld met een waarschuwende en een vertragende taak, ten westen van Heerlen bevond zich een échelon dat tot opdracht had de Duitse opmars te belemmeren. Dit zou moeten geschieden door middel van het leggen van hindernissen, het uitvoeren van vernielingen en het door vuur bemoeilijken van de vijandelijke opmars. Zo werden plannen om tien met steenkool geladen goederenwagons op de spoorweg Heerlen-Eygelshoven te laten ontsporen, tot uitvoering gebracht, wat de lijn een etmaal stagneerde. Betonversperringen waren aangebracht in de poort onder de spoorbaan in de noordelijke weg Heerlen-Waubach alsook op de zuidelijke weg Heerlen-Waubach. Keien met cement waren geplaatst op de brug over de beek in de weg Heerlen-Kunrade en op dezelfde weg westelijk van de driesprong benoorden Welten. In de nabijheid van Heerlen was het 3-37 Grensbataljon (min twee sectiën) gelegerd, dat zich echter bij grensovertreding richting Voerendaal zou moeten begeven. Ondanks deze maatregelen werd Heerlen door de vijand snel bereikt; reeds vanaf 3 uur in de ochtend waren Duitse vliegtuigen in de Mijnstreek waargenomen. Duitse troepen die de versperringen rond Eygelshoven hadden omzeild, verschenen enige uren later in de mijnstad; andere eenheden waren via Terwinselen opgerukt. Het verweer dat de Nederlandse troepen konden bieden bleek onvoldoende, niet alleen vanwege de uitgestrektheid van het gebied waarin zij moesten optreden, maar ook door hun te geringe bewapening. Duitse pantsertroepen, infanterie en artillerie onder commando van Oberleutnant Scholten uit Aken trokken in de vroege ochtend als eersten Heerlen binnen. De in de gemeente Heerlen aanwezige spoorbruggen vielen onbeschadigd in de handen van de vijand; de vernieling hiervan was niet voorbereid geweest. In de straten van de stad werden bordjes opgesteld die de richting welke de Duitse colonnes te nemen hadden, aanwezen. In de hierop volgende dagen, tijdens de doortocht van Duitse troepen naar België en Frankrijk, werden grotere militaire eenheden in de gemeente ingekwartierd, hoofdzakelijk in scholen en andere gebouwen. Het onderdeel dat enkele weken in Heerlen als bezetting was gelegerd, stond onder commando van Hauptmann von Schönbach. Later werden nog geregeld aan bepaalde militairen of kleinere groepen, in opdracht van de Ortskommandantur, inkwartieringsbiljetten verstrekt. Het begin van de Duitse bezetting, die voor Heerlen viereneenhalf jaar zou duren, was een feit. - *Niet relevant, geen melding oorlogshandelingen binnen de gemeente Heerlen.*	HOO	13-14

Datum / jaar	Gebeurtenis	Bron	Pag.
	Uitgangsposities 10 mei 1940: - Niet relevant, geen melding oorlogshandelingen binnen de gemeente Heerlen.	AME	86

Tabel 8: Overzicht gebeurtenissen Duitse inval mei 1940.

De bezetting van 1940 tot juni 1944 (D-Day)

Na de capitulatie werd Nederland bezet. Duitse militairen werden ondergebracht in voormalige Nederlandse kazernes en de vliegvelden werden door de Duitse luchtmacht, de *Luftwaffe*, overgenomen. De meeste Duitse militairen bevonden zich langs de kust. Hier werden stellingen aangelegd ter voorbereiding op een eventuele geallieerde invasie. Al tijdens de Duitse inval begon de Britse *Royal Air Force* (RAF) met de luchtoorlog tegen Duitsland. Bommenwerpers werden 's nachts uitgestuurd voor kleinschalige bombardementen op doelen van militair belang. Deze bommenwerpers verdwaalden met grote regelmaat, waardoor vergissingsbombardementen eerder regel dan uitzondering waren. De grote verliezen dwongen de Britten tot een andere tactiek. Vanaf 1942 werden bombardementen uitsluitend uitgevoerd door grote groepen bommenwerpers, die met tientallen tot honderden vliegtuigen één doel aanvielen. Vanaf 1942 verschenen daarnaast Amerikaanse bommenwerpers boven Nederland. Voor dit project is de volgende informatie aangetroffen met betrekking tot deze periode:

Datum / jaar	Gebeurtenis	Bron	Pag.
22 mei 1940	Heerlen wordt gebombardeerd. - *Relevant, melding van bombardement in Heerlen.*	CRO	12
12 juni 1940	Slachtoffer ontplofte granaat, jongen te Heerlen gewond:	DEL	z.p.

Datum / jaar	Gebeurtenis	Bron	Pag.
	 SLACHTOFFER VAN ONTPLOFTE GRANAAT. Jongen te Heerlen gewond. (Van onzen correspondent.) MAASTRICHT, 11 Juni. — In den afgeloopen nacht is in de oogenkliniek alhier overleden de zeventienjarige W. D., die, toen hij Maandag alleen thuis was, een door hem gevonden granaat lospeuterde met het gevolg, dat het voorwerp explodeerde. Hij kreeg tal van verwondingen, o.a. aan zijn oogen, terwijl zijn rechterbeen zwaar verminkt werd. Te Heerlen speelde een jongetje met een gevulde scherpe patroon, niettegenstaande zijn broer, die juist uit militairen dienst terug kwam, hem dit verbood. De patroon ontplofte. De jongen werd met tal van wonden overdekt. - *Niet relevant, vindplaats granaat niet vermeld.*		
24-25 juni 1940	In de nacht van 24 op 25 juni werd in Heerlen luchtalarm gegeven, nadat boven het zuidelijk stadsdeel 7 lichtkogels waren afgeworpen. Kort daarna vielen in het noordelijk deel van de stad vier brisantbommen waarvan er een winkel- en woonhuis aan de Keekstraat vernielde. In het gedeeltelijk ingestorte huis kwamen twee personen om het leven. - *Relevant, melding neerkomen NGE binnen de gemeente Heerlen.*	DER	67
2-3 september 1940	In de nacht van 2 op 3 september 1940 werd boven Zuid Limburg, de enige bommenwerpers van dat jaar door een nachtjager afgeschoten. Tot dusver is niet honderd procent zeer of Feldwebel Paul Gildner dit toestel in 'helle Nachtjagd' heeft afgeschoten; aangezien het een Messerschmitt Bf-109^{E} betrof, ligt het voor de hand dat de piloot toebehoorde aan de op dat moment vanuit St. Triuden opererende III./NJG 1. Deze eenheid was opgesteld uit de gelederen van de II./NJG 1, die op haar beurt op 22 juni was ontstaan uit de ons reeds bekende IV/(N)JG 2. De III./NJG 1 vloog tot oktober 1940 met de eenmotorige Bf-109 waarna men overstapte op de tweemotorige Messerschmitt Bf-110. Welke doelen had RAF Bomber Command in de bewuste nacht van 2/3 september 1940 geselecteerd? In totaal 84 toestellen vertrokken die nacht naar doelen in Duitsland, Frankrijk, Nederland en zelfs Hitler-bondgenoot Italië. Opmerkelijk was de poging van dertig Wellington bommenwerpers om branden te doen ontstaan in het Zwarte- en Thüringerwoud. Het toestel waarin wij geïnteresseerd zijn, maakte deel uit van het samen met No.61 Squadron op de basis Hemswell gestationeerde No.144 Squadron. Om 21.52 uur plaatselijke tijd verhief zich op de basis Hemswell de Hampden P-4370 met de code PL L als achtste en laatste toestel van de grasbaan. De koers die navigator P/O IC. Kirk nastreefde, moest de 4-koppige bemanning leiden naar de petrochemische industrie Leuna nabij Ludwigshafen. Piloot P/O R.S.A. Churchill alsmede radiotelegrafist/schutter Sgt. A.C.H. Edmeads en schutter Sgt. A.E. Walker hadden een lange vlucht voor de boeg. Het werd hun laatste missie… De koers was zodanig uitgezet dat men de verdediging rond het roergebied ontweek door een smalle corridor tussen de zwaar verdedigde steden Luik en Aken te nemen.	PUT	28-33

Datum / jaar	Gebeurtenis	Bron	Pag.

In deze smalle corridor patrouilleerde echter op dat moment een van de latere Nachtjagd-experts, Feldwebel Paul Gildner, met zijn Bf-109^{E} nachtjager. Op 11.000 voet hoogte baande zich de eenzame Hampden ene weg over Nederland. In de verte signaleerde de bemanning de 'aftastende vingers' van schijnwerpers. Er was één helderwitte lichtkoker met zwakkere bundels er omheen, alle gericht naar het westen. 'In de buurt van Maastricht' lokaliseerde de (hoofd)schijnwerper plotseling de Hampden tegen de donkere hemel en de andere lichtbundels richtten zich nu ook op deze prooi. Er konden twee dingen gebeuren wanneer een bommenwerper in zoeklicht was terechtgekomen. Luchtafweergeschut kon het vuur openen of er gebeurde niets. Juist het laatste vreesde de Engelse vlieger het meest; het zwijgen van het afweergeschut betekende dat er Duitse nachtjagers in de buurt waren! P/O Churchill gooide zijn toestel wild door de lucht in een poging uit het zoeklicht te geraken, maar de sterkste schijnwerper wist hem continu in zijn licht gevangen te houden. Sgt. Walker riep van achteren: 'er zit een Messerschmitt op onze staart' waarop de piloot antwoordde: 'schiet die bastaard dan neer!' Beide schutters openden daarop met hun machinegeweren het vuur op de van dichtbij aanvallende 109. De geur van kruit en de schokkende bewegingen van de Hampden deden ook de navigator naar zijn machinegeweer grijpen maar voor hij een schot een schot kon lossen werd hij in zijn hoofd en been geraakt waardoor hij op de vloer viel. Toen Kirk weer bijkwam was de Hampden stuurloos door de lucht aan het tuimelen. De navigator nam aan dat hij niets meer voor de bemanningsleden achterin het vliegtuig kon doen, ervan overtuigd dat ze dood waren. Ik moest op de moment kiezen tussen verder leven of sterven.

Intussen deed Churchill verwoede pogingen om de tweede aanval van Gildner te ontwijken; het was ongeveer half een. Ditmaal sloegen de 20 mm granaten in de staart en linkervleugel in, waarbij brand ontstond in de Pegasus-motor en de brandstoftanks, terwijl de besturingskabels klaarblijkelijk aan stukken geschoten waren. Het gebied waar men zich bevond, was niet gelegen in de omgeving van Maastricht maar nabij de Duitse grens, tussen Geleen en Heerlen. Alle instrumenten voor het blindvliegen waren buiten werking gesteld door een hagel van 20 mm granaten en de cockpit begon zich met rook te vullen. Churchill gaf het bevel het toestel onmiddellijk te verlaten. Kirk: 'ik sloeg met mijn machinegeweer de instrumenten kapot en wierp alle papieren, codeboekjes en mijn machinegeweer naar achteren in de romp van het toestel.' Dat was namelijk de meest kwetsbare plaats van een neerstortend toestel als de P-4370. Kirk: 'Ik gespte mijn parachute om, opende het noodluik en dook in de slipstream van het toestel naar wast een volledige duisternis leek. Mijn parachute opende zich net op tijd zodat ik in de kruin van een boom belandde. Ik zakte er doorheen om tenslotte mijn linker enkel te breken bij het bereiken van de grond. De Hampden en ik bereikten tegelijkertijd de bodem.'

Datum / jaar	Gebeurtenis	Bron	Pag.
	Marechaussees, een militair en een aantal burgers bij de krater waar de Hampden te Wijnandsrade met de bodem in contact kwam. Tussen deze krater en het spoor ligt thans de autosnelweg Heerlen-Geleen. Militairen, marechaussees en burgers bij de krater van de Hampden te Wijnandsrade. Het vliegtuig werd neergehaald door de latere 'aas' Paul Gildner. Wat Kirk niet wist, was dat beide schutters bij de eerste aanval dodelijk getroffen waren. P/O Churchill werd uiteindelijk door de slipstream uit het cockpitdak gezogen (waarin hij vastgeklemd zat) en uit het toestel geslingerd. Hij kon zich later niet herinneren dat hij zijn parachute opengetrokken had. Hij kwam in een omgeploegd veld terecht en werd binnen de kortste tijd opgepikt door een Duitse patrouille. De navigator wist zich van de boom los te maken en wierp zijn parachute onder een brug. Aangezien hij geen van de andere zag, begon hij, navigerend op de sterren, in westelijke richting te lopen. Net voor zonsopgang ontmoette hij een boer die hem meenam naar zijn boerderij. Kirk: 'Terwijl hij het bloed van mijn gezicht waste, werden we verrast door een Duitse patrouille en werk ik gevangen genomen.' Kirk werd in Maastricht uitvoerig verhoord; daar pas vernam hij dat de Sergeants Edmeads en Walker omgekomen waren en dat P/O Churchill uit het toestel was geslingerd en een been gebroken had… De Hampden was om --.45 uur plaatselijke tijd, naderend vanuit richting Schinnen, neergestort onder de gemeente Wijnandsrade en wel binnen het gebied van het gehucht Laar, naast het toen reeds aanwezige tracé van de huidige autosnelweg Heerlen-Stein. De Duitsers zetten prompt de directe omgeving van de crashplaats af en sommige bewoners van Laar werden zelfs tijdelijk geëvacueerd omdat men de nog niet ontplofte bommen tot detonatie ging brengen. - *Relevant, neerstorten toestel en neerkomen blindgangers binnen/nabij de gemeente Heerlen.*		
	Een Handley Page Hampden I van 144 Squadron van de RAF is om 00.45 uur neergestort tussen Nuth en Wijnandsrade. - *Niet relevant, exacte crashlocatie niet vermeld.*	SGLO	T0811
30-31 juli 1941	Bomber Command. AD's. O.a. Aken. Zoals vaker bij aanvallen op Aken, vielen er bommen op plaatsen in Limburg, o.a. in Heerlen. - *Relevant, melding neerkomen bommen binnen de gemeente Heerlen.*	ZWA	236
9 augustus 1941	Een Messerschmitt met callsign Bf 109 van eenheid 12./JG 1 van de Luftwaffe om 11.49 uur neergestort te Heerlen (Passart). - *Niet relevant, betrof noodlanding binnen de gemeente Heerlen.*	SGLO	T1169
24 oktober 1941	Een Messerschmitt Bf 110 met callsign E-2 4391 van eenheid Erg.St./SKG 210 van de Luftwaffe heeft een noodlanding gemaakt te Heerlen vanwege een motorstoring. - *Niet relevant, exacte locatie noodlanding niet vermeld.*	SGLO	R0171
Oktober 1942	Schade na bombardement in oktober 1942 te Heerlen:	BEE	z.p.

Datum / jaar	Gebeurtenis	Bron	Pag.

Datum / jaar	Gebeurtenis	Bron	Pag.
	 - *Relevant, houdt verband met bombardement op 5 oktober. Exacte locaties van gemaakte foto's is onduidelijk.*		
5 oktober 1942	Doch niet alleen in Geleen waren die nacht bommen gevallen. Ook in Sittard, Beek, Schimmer en andere plaatsen tot in Heerlen toe, werd ernstige schade aangericht en vielen doden te betreuren [..] In Heerlen was om 21.45 uur luchtgevaar gemeld door de uitkijkpost van de mijn Emma. Vanaf 22 uur vlogen er vliegtuigen voer de stad en om 22.30 uur werden de eerste branden gemeld, van de in totaal 33 die deze nacht geblust moesten worden. Door exploderende bommen werden meer dan honderd woningen vernield. Toen het luchtalarm werd opgeheven, 's nachts om 2.43 uur, waren er 8 doden te betreuren, waarvan zeven in de woning Benzenraderweg 158. Het proces-verbaal van de Luchtbeschermingsdienst berichtte: 'Volgens verklaring van mevrouw Camps, de eenige overlevende van de bewoners van de woning No.158, waren de 8 bewoners reeds op den keldertrap, toen een dezer de anderen terugroep, omdat er een 'interessant lichtschijnsel' (van een ontbrande fosforrubberbom?) te zien was. Toen de bewoners teruggingen, is onmiddellijk de brisantbom neergekomen en ontploft, met het gevolg dat 5 der bewoners door den luchtdruk tegen een der muren zijn verpletterd. Een der slachtoffers zijn beide benen afgerukt. Een meisje stond op de keldertrap en is onder het puin begraven. Mevrouw Camps, die in den kelder was, zat opgesloten en is later ongedeerd bevrijd. Wel heeft ze een zenuwschok gekregen.' - *Relevant, melding neerkomen fosforrubberbom en brisantbom bij Benzenraderweg 158.*	DER	175
5-6 oktober 1942	**Vergissing** Uit een notitie in het journaal van RAF Bomber Command blijkt dat in de nacht van 5 op 6 oktober 1942 een luchtaanval wordt uitgevoerd op Aken, met 257 vliegtuigen. Het weer boven Duitsland is aanhoudend slecht. Mede als gevolg daarvan markeert een aantal "pathfinders" het verkeerde doel – Geleen in plaats van de Duitse stad Aken – waardoor de meeste voor Aken bestemde bommen in Geleen en omgeving terecht komen. De gevolgen zijn verschrikkelijk: 83 mensen worden gedood en 22 gewond en 3000 mensen raken dakloos. Slechts een tiental bommenwerpers verschijnt uiteindelijk boven Aken (Burtscheid) en werpt daar zijn bommenlast af. Heerlen wordt in de notitie van de Royal Air Force in het geheel niet genoemd, maar…….. *…vele vliegtuigen boven de stad…brandbommen in het zuiden…Ambachtsschool brandt…40 lichtkogels in westelijke richting…brisantbom gevallen tussen Molenberg en*	BAR	z.p.

Datum / jaar	Gebeurtenis	Bron	Pag.
	Terwinselen…kolonie Welten staat in brand…brand hoek Valkenburgerweg…op 4 plaatsen brand in de Hamerstraat…brand richting Vroedvrouwenschool…brisantbom op onderste Caumer…brand Hessellestraat… *tijdbom Welterlaan…huis ingestort Benzenraderweg…gemeente Geleen staat in lichterlaaie…* Deze berichten en nog vele andere stromen binnen bij de commandopost van de luchtbeschermingsdienst in Heerlen. Er heerst grote verwarring in de stad. Het is maandag 5 oktober 1942, half elf 's avonds. Motorgeronk klinkt van laagvliegende vliegtuigen, schijnwerpers verlichten de hemel, lichtkogels verdrijven de duisternis in de straten, er klinkt afweervuur. Loeiende sirenes waarschuwen: luchtalarm! De bevolking haast zich naar de schuilkelders. Zware explosies doen de huizen schudden op hun grondvesten. Overal klinkt glasgerinkel, dakpannen vliegen door de lucht, daken storten in en op talloze plaatsen breekt brand uit. Mevrouw van de Weyer-Palmen uit de Oliemolenstraat schrijft in haar dagboek: "*Om kwart voor tien plotseling bekend motorgeronk in de lucht en zwaar afweergebulder. ……. Ons huis dreunde en overal zag G. van boven uit vuur en lichtstralen. …… Een afweer geschut dat gewoon tusschen de huizen (op het pleintje hier naast de trouwlinde van Juliaantje en Bernhard) stond gemonteerd op een vrachtwagen heeft hoogst waarschijnlijk veel ertoe bijgedragen dat we gewoon zaten te trillen bij de schoten. Mevr. Reuters hiertegenover die zat te kaarten schrok zoo hevig dat ze een uur later door hartverlamming is overleden.*" Na ongeveer een uur is het voorbij. De laagvliegende vliegtuigen zijn verdwenen, het afweergeschut zwijgt. De schijnwerpers en de lichtkogels zijn gedoofd, maar de vele branden veroorzaken spookachtige beelden in de verlaten straten van de stad. **Hulpdiensten rukken uit.** Vanuit verschillende delen van de stak komen verzoeken om hulpverlening. De heerlense brandweer zet in totaal 95 manschappen in om op de vlee brandmeldingen te kunnen reageren. Tussen half elf in de avond van 5 oktober en de vroege tochtend 6 oktober verricht de Heerlense brandweer blussingswerkzaamheden in de volgende woningen en gebouwen: Hamerstraat 5 (familie van Hoorn) Hamerstraat 10 (familie Theunissen) Hamerstraat 11 (familie La Pierre) Hamerstraat 19 (familie Merkelbagh) Hamerstraat 31 (familie Schrijnemakers) Hamerstraat 35 (familie Beckers) Hamerstraat/hoek Smedestraat (familie Platzbeecker) Burg. De Hesselleplein (familie Roumen) Ambachtsschool Heesbergstraat 4 (familie Kuiper) Heesbergstraat 6 (familie Herberghs) Heesbergstraat 8 (familie Houben) Heesbergstraat 9 (familie van Eijk-Garé) Heesbergstraat 15 (familie Zanetti) Heesbergstraat 17 (familie de Jager) Heesbergstraat 17a (familie van Loop) Benzenraderweg 158 (familie Widdershoven en familie Campers) De Hessellestraat 12 (familie Adriaans) De Hessellestraat 69 (familie Pastoor) De Hessellestraat 71 (familie Heeren) De Hessellestraat 73 (familie Voskuilen) De Hessellestraat 75 (familie Loffeld) Valkenburgerweg 9 (familie Verouden)		

Datum / jaar	Gebeurtenis	Bron	Pag.
	Valkenburgerweg 23 (familie Simons) Coriovallumstraat 35 (familie Bouts) Coriovallumstraat 44 (familie Somers) Werkplaats ATIB Coriovallumstraat Kweekschool Bekkerveld Kaldenbornweg 84 (familie Boesten) Geleenstraat 67 (familie Al) Ook de luchtbeschermingsdienst draait op volle toeren: De wijkploeg Welten verleent assistentie bij het verwijderen en blussen van de brandbommen in de woninggroep Mergelsweg en in de Weltertuijnstraat. De wijkploeg Heerlerbaan assisteert bij de branden op de Heesberg en zet terreinen af in de Caumer, waar vermoedelijk een “blindganger” is gevallen. De blokploeg Meezenbroekerweg maakt enkele brandbommen onschadelijk in de Oude Kerkstraat en omgeving. De blokploeg Ch. de Hesselleplein verleent hulp bij het blussen van brandbommen in de Hamerstraat, het houtmagazijn van de ambachtsschool en de brand in de woning aan het Ch. de Hesselleplein 29. De blokploeg Valkenburgerweg wordt ingezet bij de brand bij het bedrijf A.T.I.B. in de Coriovallumstraat en haalt brandbommen uit diverse woningen. De wijkploeg Molenberg verleent assistentie bij de branden op de Heesberg en helpt bij de branden in de Hessellestraat (de huidige Burg. Waszinkstraat) waar branden woeden in een viertal naast elkaar gelegen woningen. Volgens opgave van het hoofd van de luchtbeschermingsdienst zijn er 33 grotere en kleinere branden gemeld. Tientallen mensen worden geëvacueerd uit hun zwaar beschadigde huizen, de ontreddering is groot. Nog dagenlang zijn ploegen van de luchtbeschermingsdienst in de weer om niet-ontplofte brandbommen onschadelijk te maken en op te ruimen. **Bommen.** Staafbrandbommen vallen voer de gehele gemeente verspreid, naar schatting minstens 240. Fosforrubberbommen komen terecht op de Welterlaan, de Benzenraderweg, in het veld tussen Welten en Benzenrade en op de Oude Molenweg nabij carrosseriefabriek van Wellen Goerke. Bij Garage Bak-Nefkens, Geleenstraat 66, ligt een niet-ontbrande fosforbrandbom in de dakgoot. Brisantbommen vallen even ten zuiden van de Kloosterkensweg in het veld, waar er drie met enorm geweld tot ontploffing komen. Op de Benzenraderweg, ter hoogte van huisnummer 277, ontploffen drie brisantbommen op ongeveer 50 meter van elkaar in westelijke richting van de weg. De woning met huisnummer 258 wordt volledig verwoest door een brisantbom die op enkele meters afstand ontploft. **Schade.** De materiële schade is enorm. De vele branden en de enorme – door de exploderende brisantbommen veroorzaakte – drukgolf richten grote verwoestingen aan. De Benzenraderweg en omgeving blijkt het zwaarst te zijn getroffen. Tussen de Leonard Stassenstraat en de Hessellestraat zijn 16 woningen ernstig tot zeer ernstig beschadigd of zelfs geheel verwoest, in de nabij gelegen Mr Adriaan Sassenstraat 15 woningen. Ook de Hessellestraat is niet gespaard gebleven, net zo min als de Heesberg, 6 respectievelijk 5 huizen moeten door de bewoners onmiddellijk worden verlaten. In haar dagboek schrijft Mevrouw van de Weijer enkele dagen later: *“Zijn vandaag naar het Bekkerveld gewandeld. Troosteloos ziet het er uit. Hele buurt huizen onbewoonbaar. Vele huizen uitgebrand en waar bom terecht kwam alleen maar puin. Ontzettend veel ruiten uit de sponning geblazen, ook MTS heeft veel glasschade. Deuren half gekraakt hangen in de huizen. HBS ook veel glasschade. ….. Bekkerweg verschillende ruiten kapot en Benzenraderweg ravage. Drie huizen weggevaagd , veel branden en andere huizen zoo ontzet dat ze zullen ontruimd moeten worden.”* Eén van de uitgebrande huizen aan de Hesselstraat (Burg. Waszinkstraat 75):		

Datum / jaar	Gebeurtenis	Bron	Pag.

De achterzijde van de huizen Hessellestraat 77, 75 en 73:

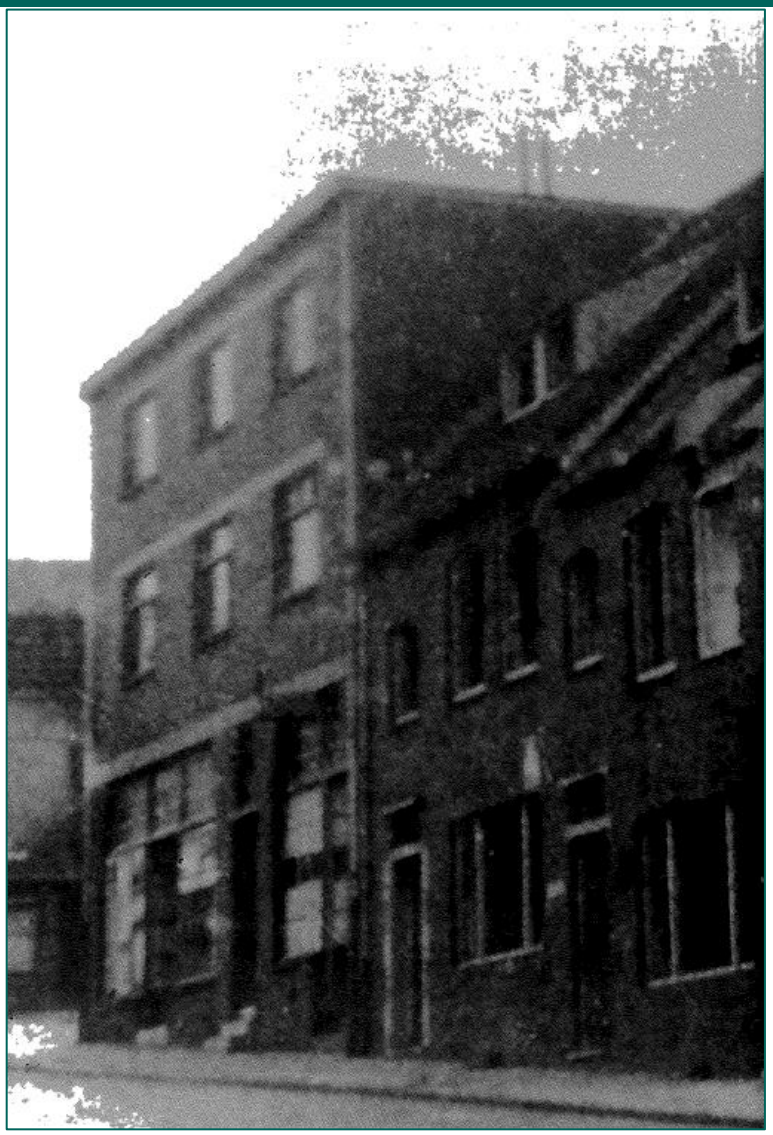
Als twee dagen later de Dienst Publieke Werken een voorlopige balans opmaakt, blijken 45 huizen onbewoonbaar. Ruim 200 mensen hebben hun woonruimte moeten verlaten en zijn dakloos geworden. In totaal zijn ongeveer 75 gezinnen geëvacueerd. De luchtbeschermingsdienst zet de omgeving af om plundering tegen te gaan, en stelt wachtdiensten in.

Opgave van de Dienst Publieke werken van de woningen die als gevolg van bominslag onbewoonbaar zijn:
Benzenraderweg
huisnummer
150 Hoefman
177 Heerspink
152 Smeets
175 van Diepen
154 Buijink
179 Starremans
156 Latten
181 Jägers
156 Jevsenak
181 Dijkstra
158 Widdershoven
183 van der Meulen
158 Campers
185 Trienekens
158 Meijs
187 Zeekaf

Datum / jaar	Gebeurtenis	Bron	Pag.
	172 Goerke 191 Kramer 193 Bierman Mr Adriaan Sassenstraat huisnummer 2 Ouwerkerk 1 van Stokkum 4 Kuijpers 3 Smit 6 Meijer 5 van der Meulen 8 Theuns 7 Ligtenberg 10 Hoefman 9 te Hoonte 12 Meurs 11 de Graaf 13 Stegerhoek 15 Dijkstra 17 Spit Pluijmaekerstraat huisnummer 3 Peeters 5 Tempelman 7 Thieman de Hessellestraat huisnummer 9 Eijssen 69 Pastoor 71 Heere 75 Loffeld 77 Lendfers Heesbergstraat huisnummer 6 Herberghs 15 Zanetti 4 Kuijper 15 Zanetti 6 Herberghs 17 Jägers 17a v.d. Loop **Slachtoffers:** In de Kweekschool voor onderwijzeressen aan de Burg. Lintjensstraat (Bekkerveld) worden de burgers opgevangen die hun huizen noodgedwongen hebben moeten verlaten. Hun namen worden geregistreerd. In de loop van de nacht worden velen van hen bij familie en bekenden ondergebracht. Ook in het Grand Hotel, Hotel Roberts en Hotel Du Nord vinden getroffenen onderdak.. De artsen van de Bergh en Timmers, samen met leden van de E.H.B.O., bieden hulp in de noodverbandplaats, die is ingericht in de bewaarschool Bekkerveld en in het evacuatiecentrum in de Kweekschool.		

Datum / jaar	Gebeurtenis	Bron	Pag.
	Er worden veertien gewonden geregistreerd, waarvan er 5 in het ziekenhuis worden opgenomen. Het merendeel heeft verwondingen aan het hoofd. Daarnaast worden diverse patiënten verzorgd in verband met lichte verwondingen. Aan de Benzenraderweg zijn de gevolgen van de bominslag dramatisch. In het pand met huisnummer 158, waar twee gezinnen woonachtig zijn, zijn 7 dodelijke slachtoffers te betreuren. Er wordt slechts één overlevende gevonden in de kelder van het totaal verwoeste huis. Op dinsdag 6 oktober halen reddingsploegen 6 van de 7 dodelijke slachtoffers onder het puin vandaan. Ook de bewoner van Benzenraderweg 172, de heer Goerke, die zich tijdens de explosie van de brisantbom op straat bevindt, overleeft het geweld niet. Hij overlijdt twee dagen later in het ziekenhuis aan zijn verwondingen. De overige bewoners van het pand Benzenraderweg 172, die samen met een aantal buurtbewoners in de kelder van het huis beschutting hebben gezocht, in totaal ongeveer 20 personen, kunnen wonder boven wonder ongedeerd het grotendeels verwoeste pand verlaten. Benzenraderweg 172, een twintigtal personen in de kelder van dit pand bleef ongedeerd: - *Relevant, melding neerkomen brisantbommen en brandbommen in de gemeente Heerlen.*		
Oktober 1942	Luchtaanvallen 1942: Heerlen. 	BEE	z.p.

Datum / jaar	Gebeurtenis	Bron	Pag.
	   - *Niet relevant, exacte data luchtaanvallen niet vermeld. Locaties schade niet bekend.*		
5 oktober 1942	De mijnstreek wordt gebombardeerd, vooral de omgeving van de Maurits. Hier vallen 100 doden. Ook komen bommen neer in Valkenburg en Heerlen, in welke laatste stad op de Benzenraderweg verschillende doden vallen. - *Relevant, melding neerkomen bommen te o.a. Heerlen.*	CRO	22
1943	Een woonhuis op de Heisterberg in Hoensbroek werd in 1943 getroffen door een bom Er viel één slachtoffer. Foto: Archief Heerlen.	WEE	74

Datum / jaar	Gebeurtenis	Bron	Pag.
	 - *Niet relevant, exacte locatie neergekomen vliegtuigbom niet vermeld.*		
26 februari 1943	Paniek in Heerlen, 26 februari 1943: In de avond van 26 februari 1943 was het vooral raak in de gemeenten van de Oostelijke Mijnstreek, toen daar omstreeks 20.50 uur een groot aantal vliegtuigen over kwam. In Heerlen werden in korte tijd 19 branden gemeld en kreeg de uitkijkpost Schunck berichten binnen over hevig gegil van kinderen en vrouwen in de Saroleastraat en de Stationsstraat, alsmede het begin van een algemene paniek onder de bevolking. Omdat de brandweer het bluswerk niet aan kon, werd via de districtsinspecteur om assistentie uit de omgeving gevraagd. Onmiddellijk stuurden de korpsen van Weert, Sittard, Geleen en Maastricht manschappen met motorspuiten, maar bij aankomst bleken alle branden reeds gedoofd. In de nabijgelegen gemeente Wijnandsrade werd om 21 uur reeds luchtalarm gegeven. Kort daarna vielen vier tijdbommen in de kom van het dorp. Twee kwamen terecht op enkele meters van de noordelijke muur van de parochiekerk, een derde viel in de vijver van het kasteel. De vierde tijdbom sloeg door het dak van de kerktoren en bleef hangen tussen de muur en een houten kast van het torenuurwerk. Omdat geen der bommen ontploft was, werd het gebied door gemeentepolitie en marechaussee afgezet en bewaakt, terwijl de bewoners van omliggende huizen deze onmiddellijk moesten verlaten. 's Nachts omstreeks 4 uur ontplofte een der bommen naast de kerk zonder veel schade aan te richten. De tweede bom explodeerde de daarop volgende nacht en beschadigde alleen het wegdek. Om 6.20 uur in de morgen van 28 februari kwam ook de bom in de kerktoren tot explosie. De toren sloeg uit elkaar en het dak van het kerkgebouw	DER	188

Datum / jaar	Gebeurtenis	Bron	Pag.
	stortte in, waarbij het gewelf in de kerk viel en het waardevolle kerkorgel en het meubilair vernielde. De aangerichte schade, zo rapporteerde de Luchtbeschermingsdienst, was niet bij benadering te schatten. - *Relevant, melding neerkomen NGE binnen de gemeente Heerlen.*		
	Bomber Command. Zestien Stirlings, vijf Wellington, vier Lancasters en twee Halifaxes mijnen bij de Waddeneilanden, respectievelijk negen, drie, vier en twee op geplande lokaties. AD's. Een vliegtuig voerde een aanval uit op het vliegveld Eindhoven. Noot. De Duitsers rapporteerden bommen op Gilze-Rijen, Heerlen en andere plaatsen in Limburg. - *Relevant, melding neerkomen bommen binnen de gemeente Heerlen.*	ZWA	472
13/14 mei 1943	Een Short Stilring van eenheid 214 Squadron van de RAF is om 0214 uur neergestort bij de Schelsberg te Heerlerheide. - *Relevant, melding neerstorten toestel binnen de gemeente Heerlen.*	SGLO	T2315
	Feldwebel Leopold elk een. Frank, Meurer, Schön en luitenant-vlieger Strüning waren degenen die de volgende nacht, van 13 op 14 mei 1943, voor de Venlose nachtjagers vier overwinningen uit het vuur sleepten in luchtgevechten tegen een convooi van 430 Britse bommenwerpers dat een aanval op Bochum ondernam. Een van deze toestellen explodeerde omstreeks 2.24 uur boven de Schelsberg in Heerlen, waarna gedeelten van het toestel- een vleugel, het grootste deel van de cabine en een motor met schroef - terecht kwamen op de woning van de familie Gilissen. Vier personen uit dit gezin werden met ernstige brandwonden naar het ziekenhuis vervoerd, waar Anna Catharina Gilissen-Metzemakers (56) enkele uren later overleed. Naderhand stierven nog twee van haar kinderen aan hun verwondingen. De rest van de cabine en een vleugel van hetzelfde toestel waren neergestort in de nabijheid van het pompstation van de Oranje Nassau-mijn IV. De Luchtbeschermingsdienst bevrijdde hier een van de bemanningsleden uit de wrakstukken. namelijk de 22-jarige Leslie Sutcliffe, die met een ernstige bekkenfractuur naar het ziekenhuis werd gebracht. Hij verklaarde dat de overige zes leden van de bemanning het vliegtuig tijdig per valscherm hadden weten te verlaten. - *Relevant, melding neerstorten toestel en rondvliegende onderdelen in de gemeente Heerlen.*	DER	200
	In de nacht van 13 op 14 mei 1943 gold Bochum als aanvalsdoel. Vanaf diverse bases in Engeland stegen die nacht in totaal 42 bommenwerpers op richting Bochum: 24 toestellen zouden niet terugkeren! Een van de bases waar op donderdag 13 mei voorbereidingen getroffen werden, was Chedburgh in de buut van Cambridge. RAF Checburgh was sedert 1 oktober 1942 de thuisbasis van het onder No. 3 Group Bomber Command ressorterende Federated Malay States (No. 214) Squadron, dat de dubieuze eer had de hoogste verliezen binnen No. 3 Group te tellen. No. 214 Squadron was uitgerust met de Short Stirling: een grote viermotorige bommenwerper, aangedreven door een viertal Bristol Hercules radial motoren van elk 1590 pk. Met haar spanwijdte van bijna 30 meter en een respectabele hoogte van bijna 7 meter was de Stirling desalniettemin een toestel met een gering bommencapaciteit. De standaardbewapening van acht.303 inch Browning machinegeweren bleek gedurende de hele oorlog niet effectief tegen de gepantserde Duitse nachtjagers. Geplaagd door problemen ten gevolge van het zwakke landingsgestel en het gericht vermogen van de motoren, hadden de zeven of acht bemanningsleden van de Stirling toch het gevoel dat ze vooruitgegaan waren ten opzichte van de eerdere tweemotorige types zoals de Hampden, Whitley, Wellington en Manchester. Onze aandacht geldt één van de 19 Stirlings die die nacht vanaf Chedburgh zouden opstijgen, namelijk de R-9242 met de code BU-O (for Orange). Het betrof een door Short en Harland te Belfast gebouwde Stirling van het type MK 1 die vanaf 23 februari 1943 de gelederen van het F.M.S. Squadron versterkte. Die nacht zou de gloednieuwe bommenwerper voor het laatst van Chedburgh opstijgen. Beladen met 1.105 maal 4 ponder, 65 maal 4 ponder 'X' en 88 maal 30 ponder brandbommen verhief de zware bommenwerper zich om 00.01 uur plaatselijke tijd van het asfalt van Chedburgh. Het Operations Record Book van No.214 Squadron vermeldt slechts 'van dit vermiste toestel is niets meer vernomen'. Rapporten van de Luchtbeschermingsdienst in de	PUT	137-141

Datum / jaar	Gebeurtenis	Bron	Pag.
	gemeente Heerlen nemen om 01.47 uur plaatselijke tijd de draad echter weer op wanneer luchtalarm wordt gegeven. Om 01.49 uur meldt de post op het warenhuis Schunck 'zwaar motorgeronk van West naar Oost'; de bommenwerpers vliegen Bochum aan! Drie minuten later volgt een bericht van de post bij de Vroedvrouwenschool te Heerlerbaan: 'luchtgevecht in noordelijke richting en afweer in het Oosten'. Een minuut over twee meldt de post Schunck zich weer: 'vliegtuig stort brandend neer in oostelijke richting'. Het is duidelijk dat in de omgeving van Heerlen Luftwaffe-nachtjagers de bommenwerpers onderschept hebben! Om tien minuten over twee volgt weer een melding: 'in noordoostelijke richting stort wederom een vliegtuig brandend neer'. Lbd-post Vroedvrouwenschool komt tenslotte met de melding van een crash om 02.14 uur: 'lichtverschijnsel in noordwestelijke richting; luchtgevecht boven de stad; vliegtuig in brand'. Schunck vult op hetzelfde tijdstip aan: 'vliegtuig stort brandend neer in de richting Schaesberg'. Het getal 2.14 heeft een sinistere betekenis gekregen: een Short Stirling van 214 Squadron is om 2.14 uur boven Heerlen neergeschoten! Twee minuten later ziet met het toestel brandend neerstorten in de richting Heerlerheide en om twintig minuten over twee worden de waarnemingen met betrekking tot deze bommenwerper als volgt besloten: 'aan den Schelsberg vliegtuig brandend neergestort; woning in brand'. De radio=telegrafist, Warrant Officer Leslie Sutcliffe, van de R-9242 vertelt van het luchtgevecht: 'We waren met een lading brandbommen op weg naar het doel toen we plotseling werden aangevallen door een Ju-88; onze kist vatte vlam en het enige dat ik mij nog herinner is dat ik mijn – in brand gevlogen – parachute bluste en het toestel verliet'. De Duitse nachtjager bleek geen Ju-88 maar een Messerschmitt Me-110. Op aanwijzingen van waarnemings- en radarposten op de grond was onder andere deze Messerschmitt van de basis Venlo opgestegen om de bommenwerpers op weg naar Bochum aan te vallen. Piloot en gezagvoerder van deze tweemotorige nachtjager was de Leutnant Schön van de derde Staffel (Eerste Gruppe) van het Nachtjagdgeschwader 1 (3./NJG 1). In de nacht van 13 op 14 mei 1943 behaalde Leutnant Schön zijn vierde overwinning met de Stirling R-9242; hij zou in totaal 9 overwinningen behalen totdat hij zelf op 20 oktober 1943 noodlottig om het leven kwam. De machtige bommenwerper stortte in stukken naar beneden; een gedeelte van de cockpit/romp, vleugel en motor kwam neer bij de voet van de Schelsberg, terwijl de rest van het toestel richting Palemig viel en terecht kwam in de heide nabij het pompstation van de kolenmijn ON IV. Het pand gelegen aan de Schelsberg nummer 17 werd geheel verwoest en wrakstukken van de Stirling sloegen vlak achter het huis een krater van 15 bij 7 meter met een diepte van +/- 7 meter. Terwijl ordonnans-, EHBO- en opruimploegen zich gereed maakten voor werkzaamheden hoorde men rond half drie wederom motorgeronk; ditmaal van oost naar west. In Bochum waren inmiddels 394 gebouwen vernield en 716 zwaar beschadigd. Onder de bevolking van Bochum waren 302 doden te betreuren. In het pand aan de Schelsberg nummer 17, waar destijds de familie Gilissen woonde, raakte een viertal personen zwaar gewond; drie van hen zijn de volgende ochtend aan hun verwondingen bezweken. Langs de weg werd een vijfde zwaar gewonde, bewusteloze man gevonden. Het was Warrant Officer Leslie Sutcliffe, de 22 jarige radio telegrafist van de R-9242. Aangezien hij onder andere een bekkenbreuk had opgelopen, werd hij terstond overgebracht naar de verbandkamer van de mijn ON IV, waar hij om kwart over drie arriveerde. Later werd hij, net als de burgergewonden, overgebracht naar het St. Joseph ziekenhuis te Heerlen. Een week later werd Sutcliffe overgebracht naar een militair hospitaal te Aken waar hij omstreeks 28 juli verbleef… - *Relevant, melding neergestort toestel in de gemeente Heerlen.*		
13/14 juli 1943	Met een door 349 bommenwerpers uitgevoerde actie tegen de stad Aken eindigde in de nacht van 13/14 juli 1943 de eerste Slag om het Ruhrgebied die op 5 maart van dat jaar was begonnen. Die nacht verloor de RAF 20 machines waarvan er twee werden afgeschoten boven Limburg. Vanwege het doel van deze aanval passeerde een groot deel van de Britse luchtvloot over het zuiden van de provincie, waar vooral tussen 01.30 en 02.30 uur luchtaanvallen plaats vonden en op verschillende plaatsen bommen terecht kwamen. Een van deze bommen viel midden in de kom van	DER	221

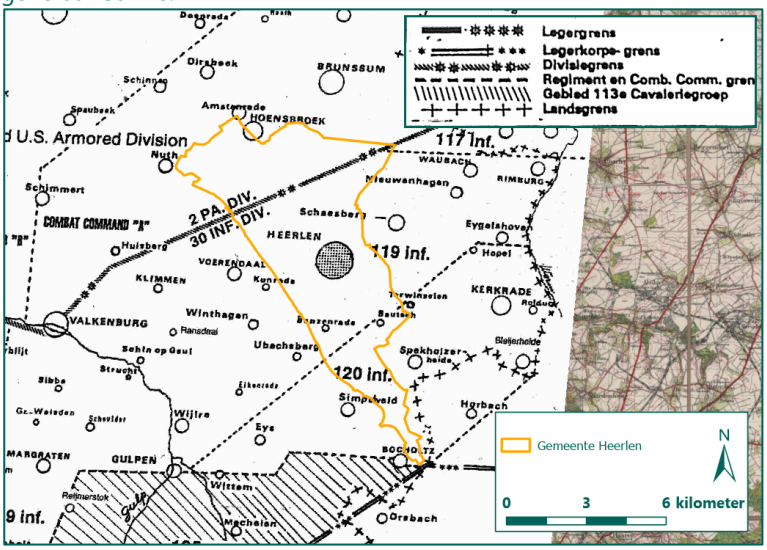
Datum / jaar	Gebeurtenis	Bron	Pag.
	Brunssum en was er de oorzaak van dat aan het Lindeplein twee woningen uitbrandden. Daarbij kwam de heer Walther Schrijen om het leven. In Heerlen werd om 01.52 uur luchtalarm gegeven. Enkele minuten later ontving de commandopost van de Luchtbeschermingsdienst bericht dat brandbommen waren gevallen op het kasteel van Imstenrade dat bewoond werd door de Medische Missiezusters. Twee ploegen van de brandweer waren snel ter plaatse, maar konden niet verhinderen dat het dak en enkele kamers op de bovenste verdieping uitbrandden. Later werd vastgesteld dat er op en rond het kasteel 240 brandbommen waren gevallen. In de Anjelierstraat te Heerlerheide liepen vijf huizen ernstige schade op door ingeslagen brandbommen. Er was een licht gewonde. Bij een bominslag in de Kookerstraat te Heerlerbaan werden 12 woningen ernstig beschadigd en raakte een persoon ernstig gewond. Bij het begin van het luchtalarm was een vrouw in de schuilkelder onder het gemeentehuis onwel geworden en vrij spoedig daarna ter plaatse overleden. Het was de 69-jarige weduwe Maria Hermans-Limpens. In Asten, , langs de weg naar Meijel, sneuvelden om 01.36 uur zes van de acht bemanningsleden van een Halifax bommenwerper van het 405e squadron van de basis Gransden Lodge (Bedfordshire) die was afgeschoten door kapitein-vlieger Frank, de nieuwe commandant van de Venlose nacht jagergroep. - *Relevant, melding neerkomen brandbommen binnen/nabij de gemeente Heerlen.*		
	Tussen de markt van Spekholzerheide en de heerlenersteenweg valt een reeks brandbommen, waarvan er geen een ontploft. Wel ontploft er een in de Kookerstraat op de Heerlerbaan, waar één persoon gewond raakd. Het landgoed Imstenrade brandt grotendeels af. Ook gaan er geruchten dat Aken voor 80% verwoest zou zijn door bombardementen. - *Relevant, melding neerkomen brandbommen binnen/nabij de gemeente Heerlen.*	CRO	24
14 oktober 1943	Eveneens rond 13.50 uur stortte de B-17G 42-33750 van piloot Robert Lang neer en wel bij Puffendorf, in de direct omgeving van Holt's toestel. Piloot Lang sneuvelde als enige bemanningslid, omdat zijn parachute niet openging nadat hij als laatste het toestel verlaten had. Het is niet onwaarschijnlijk dat dankzij zijn heldhaftige gedrag negen andere bemanningsleden tijdig het toestel konden verlaten. Bij Heerlen landde de startschutter S/Sgt. Steve Krawczynski en in Puth dook de copiloot 2nd Lieutenant Stanley Alukonis op, Alukonis was bijna twee meter lang en had handen als kolenschoppen. - *Niet relevant, geen melding neerkomen NGE of toestel binnen de gemeente Heerlen.*	PUT	86
1 december 1943	1 december 1943 AEAF Tussen 11.55 en 14.10 uur vlogen acht squadrons Spitfires escorte en ondersteuning op de terugweg voor 224 B-I7's en 78 B-24's. Tijdens deze operaties werd een Fw-190 beschadigd tegenover het verlies van een Spitfire. In samenhang met deze operaties vlogen zeven squadrons Spitfires en twee squadrons Typhoons sweeps over Nederland en België. Een Bf-109 en een Fw-190 werden neergeschoten, een Fw-190 vermoedelijk neergeschoten en een Fw-190 beschadigd, tegenover het verlies van een Typhoon. Noot. Voor zover bekend gingen deze dag twee Spitfires verloren, beide van No 411 Canadees Squadron, beide niet in Nederland. Het waren weer de Typhoons van No 198 Squadron, die de Fw-190's boven Nederland claimden te hebben neergeschoten en beschadigd. Indachtig hun succes van de dag tevoren, vlogen ze weer richting Deelen, waar ze zoals ze meldden bij de Harskamp drie Fw-190's zagen. Eén die net was geland en taxiede, één in het circuit voor een landing en een derde die uit het zuidoosten kwam aanvliegen. In het op lage hoogte volgende (handgemeen' hadden enkele van de Typhoon vliegers moeite met hun long-range tanks, maar S/Ldr. Baldwin, voor het eerst aan het hoofd van No 198 Squadron, schoot een Fw-190 neer terwijl Sgt. Stanley vermoedelijk een tweede neerschoot, die net kans had gezien achter F/Lt. Smith te komen, die ook moeilijkheden had met zijn LR tanks. De Typhoon die verloren ging was van No 609 Squadron en werd neergeschoten bij Brussel. De piloot werd gevangengenomen. In hun Feindtätigkeitsberichten meldden de Duitsers over de luchtacties van deze dag het volgende: (Van 11.00 tot 13.11 uur, in-, door- en terugvlucht van ca. 200 Fortresses en Liberators van en naar het Rijksgebied, waarbij bommen werden afgeworpen op	ZWA	125

Datum / jaar	Gebeurtenis	Bron	Pag.
	het oefenterrein de Harskamp, (vier doden, zes gewonden), een scheepswerf in Heerlen en scheepvaartverkeer op de Waal. Om 11.20 uur binnenvliegen van grote groepen jagers voor het opvangen van de uit het Rijksgebied terugkerende bommenwerperformaties. Een vliegtuig werd neergeschoten: Zover deze Duitse melding, er is mogelijk een vergissing door de Typhoons gemaakt met het afwerpen van bommen bij de Harskamp. Dit daar de Typhoons van No 198 de bommen niet bij zich hadden, maar wel hun long range tanks afwierpen welke mogelijk voor bommen zijn aangezien. Het kan ook een tikfout zijn, want in december 1943 hun meldingen gebruikten de Duitsers de afkorting 'Baw' - Bombenabwurf - voor het afwerpen van bommen en de afkorting 'Bwa' - Bordwaffenangrij{ - voor aanvallen met boordwapens. In deze melding werd de afkorting Baw. gebruikt, maar er had mogelijk Bwa moeten staan. Deze dag, 1 december 1943, zijn in het gebied van Deelen-Arnhem tenminste negen Duitsers omgekomen (namen zijn bekend) maar geen van hen was piloot. Daarbij kan worden aangetekend dat bij de Harskamp geen vliegveld, maar wel een schijnvliegveld was. M.a.w. er konden daar onmogelijk vliegtuigen landen en/of willen landen. De Luftwaffe leed deze dag wel degelijk verliezen (de USAAF jagers en bommenwerpers claimden er 24 te hebben neergeschoten), maar alle boven Duitsland en voor zover bekend niet boven Nederlands grondgebied, althans niet waarbij vliegers het leven verloren en/of gewond werden. Het vliegtuig dat volgens de Duitse melding boven Nederland werd neergeschoten, was een B-17 van de 381 Bomb Group, die om 13.30 uur, neergeschoten door een Duitse jager, tussen Nieuw Lekkerland en Streefkerk in de Lek neerstortte. Zeven man van de bemanning werden gevangengenomen, de anderen verloren het leven. - *Niet relevant, exacte locatie neergekomen bommen niet vermeld.*		
4 februari 1944	Beide verlieten de B-17 op 2.400 meter hoogte ten westen van Heerlen. - *Niet relevant, geen melding neerkomen NGE of toestel binnen de gemeente Heerlen.*	PUT	91
24/25 mei 1944	In de nacht van 24/25 mei namen 18 Halifax bommenwerpers van het 51ste squadron van de basis Snaith (Yorkshire) deel aan acties tegen Antwerpen, Aken en Berlijn. Een van de vliegtuigen werd afgeschoten in de buurt van Heerlen, een tweede stortte omstreeks 01.15 uur neer bij Grathem. Om 01.55 uur kreeg de commandant van de Luchtbeschermingsdienst van Heerlen bericht dat in het café van J.Heuts aan de Sittarderweg een gewonde Engelse piloot verbleef die met behulp van een parachute was gedaald. Onmiddellijk werden de Duitse instanties ingelicht. De piloot die zich identificeerde als Th.J.Murray, veldpostnummer 1.822.582, en een schot in het rechter dijbeen had opgelopen, werd door de geneeskundige dienst verbonden en daarna door de gemeentepolitie van Heerlen overgebracht naar de Akerstraat, waar hij die nacht om 4 uur door de Feldgendarmerie werd opgehaald voor overbrenging naar Maastricht. - *Niet relevant, geen melding neerkomen toestel en NGE binnen de gemeente Heerlen.*	DER	252

Tabel 9: Overzicht gebeurtenissen Duitse bezetting tot juni 1944.

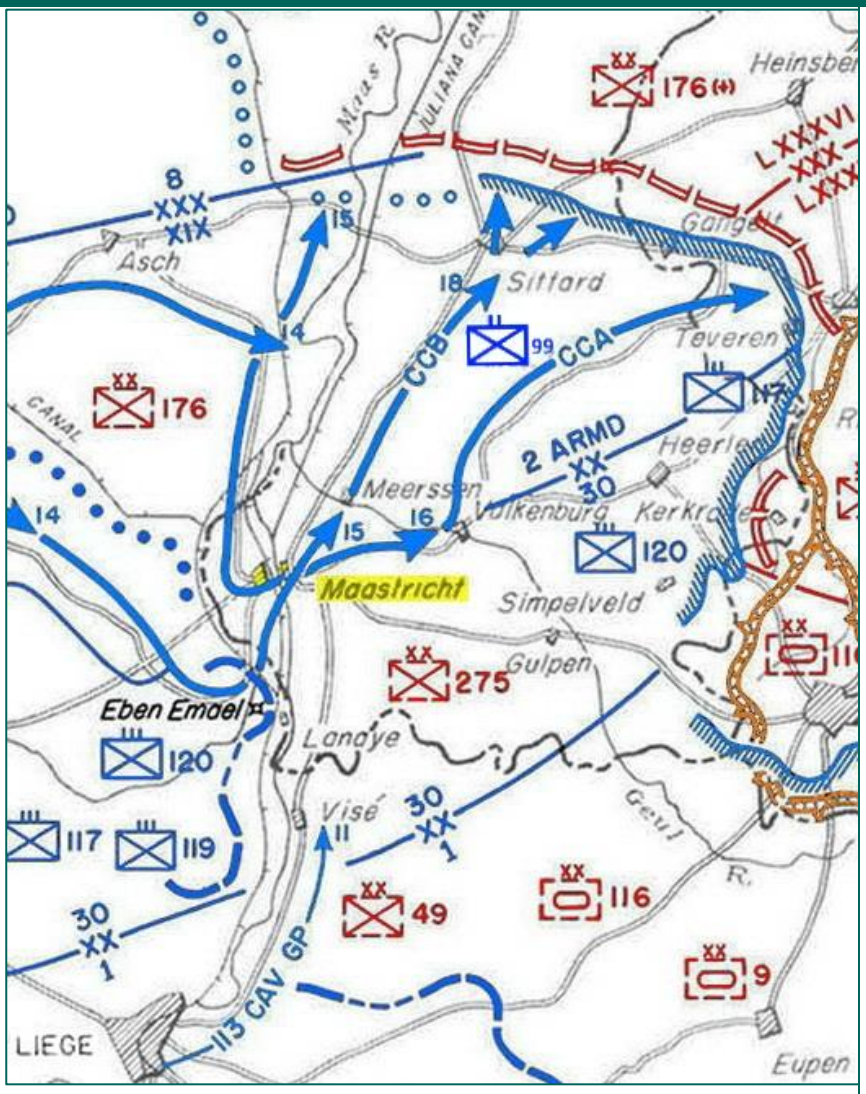
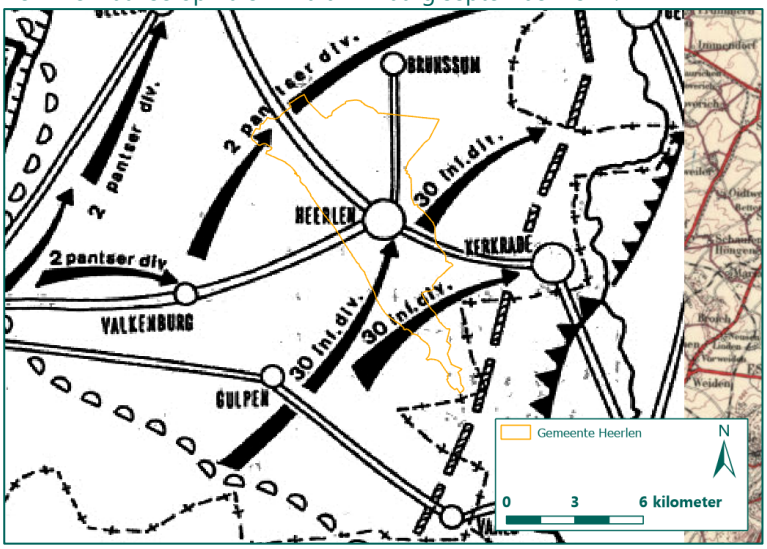
De periode juni 1944 (D-Day) tot en met oktober 1944

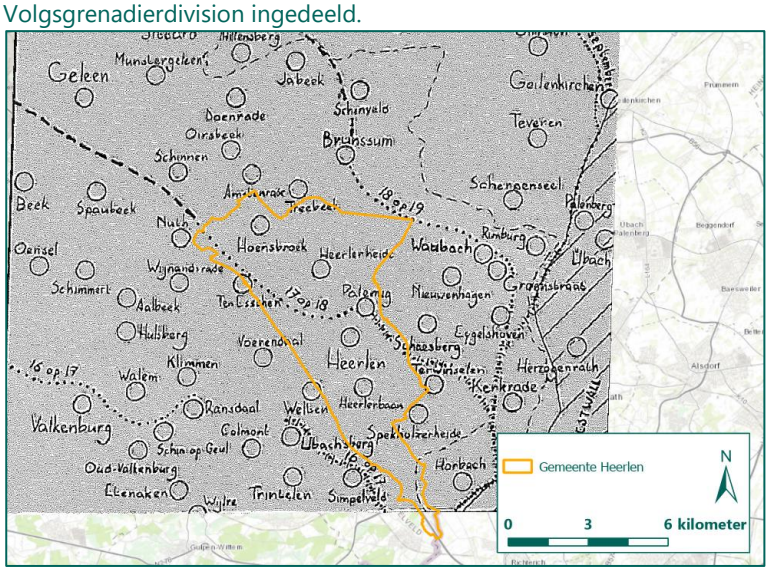
Op 6 juni 1944 landde een geallieerde invasiemacht in Normandië. Van daaruit rukten Britse, Canadese en Amerikaanse eenheden op richting Duitsland. De opmars verliep voorspoedig, maar in september 1944 liepen de geallieerden ten zuiden van Nederland vast. Om een doorbraak richting Duitsland te forceren, werd op 17 september 1944 Operatie Market Garden in gang gezet. Parachutisten moesten bruggen over de rivieren tussen Eindhoven en Arnhem veroveren, waarna grondtroepen door Nederland Duitsland binnen konden dringen. Na hevige gevechten bij Arnhem mislukte de operatie. De zuidelijke provincies werden gedurende de maand oktober en november bevrijd, waarbij op verschillende plaatsen fel werd gevochten. Uiteindelijk bevroor het front in een lijn van de Oosterschelde richting de Maas en de Waal. Voor dit project is de volgende informatie aangetroffen met betrekking tot deze periode:

Datum / jaar	Gebeurtenis	Bron	Pag.
September 1944	Op dit kaartje is exact in beeld gebracht hoe Zuid-Limburg in 1944 door verschillende onderdelen van generaal Corlett's 19e Legerkorps werd bevrijd. De 'drielandenhoek' rechtsonder werd ingenomen door het 7e legerkorps van generaal Collins: - *Relevant, opmarsroutes 2e pantserdivisie en 30e infanteriedivisie te Heerlen.*	HEN	57
	Met de Amerikanen in de nabijheid van de Nederlandse grens, wensten de Duitsers ook in de omgeving van Heerlen veldstellingen waarop men eventueel kon terugvallen. Als overal elders had men daar mankracht voor nodig. De oproepen daartoe zouden door de gemeentepolitie van Heerlen op vitale punten in de stad worden opgeslagen. De politie wilde daar echter niet aan meewerken, sloot het bureau aan de Akerstraat en dook collectief onder. Dat had consequenties voor burgemeester van Grundsven die Heerlen gedurende de hele Duitse bezettingstijd had bestuurd. Als hoofd van de onderduikende politie kon hij nu niet langer in zijn functie blijven. Hij schijnt tot betere tijden te zijn verdwenen in de Vroedvrouwenschool. - *Niet relevant, locaties veldstellingen rond Heerlen niet vermeld.*	BAG2	36
	Ook spoorverbindingen werden onklaar gemaakt. Bruggen en viaducten in Schaesberg, in de buurt van Ten Esschen en bij Spaubeek vlogen een paard dagen voor de komst van de *Amies* de lucht in. De verharde puntstukken van wissels stonden hoog op de lijst van vernielcommando's vanwege de schaarste van dit materiaal. Ook de emplacementen bij de verschillende stations kregen een bezoek van zo'n commando met alle gevolgen van dien. Het station in Hoensbroek was 16 september aan de beurt. Achtergelaten wagons werden op het rangeerterrein bij het station in brand gestoken en dat trok belangstellenden. Ook van de kant van de *Amies*. Een observatievliegtuigje, een Piper Cub, zag een nieuw doelwit voor de artillerie. Vanuit de lucht en buiten schot werd doorgegeven hoever de kanonnen naast het doel schoten. De volgende granaten sloegen dichterbij in. Na een paar schoten was op het rangeerterrein vernietigd, wat men had doorgegeven. De eerste explosies deed de belangstellende wegvluchten. Een dikke honderd meter van het staion af lag café Stationzicht, van de familie Janssen, aan de Esschenweg, in dat deel dat tot de vroegere gemeente Hoensbroek hoorde. Hier was een veilige kelder. Aan de overkant van de straat woonde zoon Karel, schoondochter trouwtje en kleine Marcel. Ze wilden in de veilige kelder schuilen. Precies op het moment dat hun huis door een granaat getroffen werd rende moeder met zoontje op de arm naar buiten. Ze werd aan het hoofd geraakt door een granaatscherf of brokstuk. Ook de kleine Marcel was gewond. Trouwtje was buiten kennis en moest naar het ziekenhuis gebracht worden, maar de ambulance was ergens anders ingezet. Een paard, schichtig door de explosies, werd gevangen en voor een open kar gespannen. De bewusteloze Trouwtje werd op een brandcard op stro in de wagen gelegd.	HEL	60-61

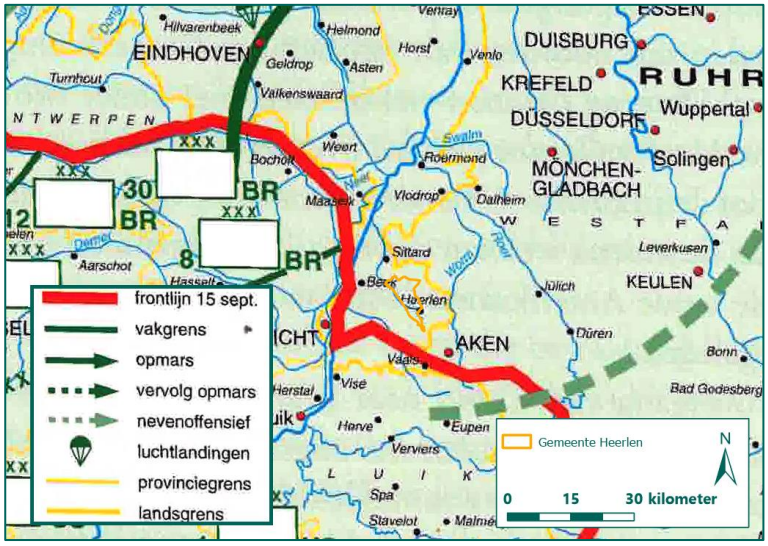
Datum / jaar	Gebeurtenis	Bron	Pag.
	Zagen wij de spoorwegbrug bij Ten Essen in de lucht vliegen: . . . zagen wij de spoorwegbrug bij Ten Essen in de lucht vliegen. . . . Het opgeblazen viaduct bij Ten Esschen. De foto inclusief het onderschrift stond in het tijdschrift Steenkool, 1955, nr. 4, p. 119. De naam van het gehucht was fout gespeld en in Ten Esschen was toen nog een gelijkvloerse spoorwegovergang. De restanten van het viaduct bevonden zich tussen dit gehucht en Heerlen, vlak na de spoorafbuiging richting Valkenburg. De brokstukken lagen op de weg die nu In de Cramer heet. Het huidige viaduct, op dezelfde plaats, kwam in 1955 gereed. Het is een kunstwerk dat één van de Heerlense architectuurmonumenten is. - *Niet relevant, exacte locaties neergekomen granaten niet vermeld. Geen melding dat vernielingsladingen sporen niet zijn afgegaan.*		
	Zes dagen eerder viel in Hoensbroek een dode door een bom op de Heisterberg. De weduwnaar Jacob Braaksma stierf om 09.30 uur. Hij woonde op nummer 49. Verschillende panden aan dit deel van de Heisterberg hadden schade aan ramen, deuren, muren en daken. Het houten gebouw met adres Heisterberg 49 was 'totaal verwoest'. - *Relevant, melding neerkomen bom te Heisterberg.*	HEL	61
	Paradoxaal aan het verlammen van de mijnindustrie, stond de grondige uitschakeling van de spoorwegen; vooral de emplacementen van Heerlen, Sittard en Susteren moesten het zwaar ontgelden. Hoe de Duitsers zich voorstelden de steenkool na hun (geslaagde) offensief uit de weer functionerende mijnen naar Duitsland te transporteren, is een raadsel, waarvan de oplossing waarschijnlijk ook door Speers organisatie niet was voorzien. Het is zelfs heel goed mogelijk de vernielingen aan de spoorwegen zijn uitgevoerd	BAG2	69

Datum / jaar	Gebeurtenis	Bron	Pag.
	zonder medeweten van de coördinatie voor bevoorrading; in Hitlers Duitsland werkten vele instanties naast elkaar. - *Niet relevant, exacte locaties spoorvernielingen Heerlen niet vermeld.*		
3 september 1944	Om 16.40 uur wordt kolentrein 7587, gereden door een tenderloc van de serie 9500, op de lijn Terwinselen - Heerlen beschoten. Machinist H.H. Beelen en leerling-machinist B.G. de Boer van depot Heerlen komen hierbij om het leven, een rangeerder wordt licht gewond. De loc heeft vele kogelgaten. - *Niet relevant, exacte locatie van beschieting niet vermeld.*	HUU	468
	Op zondag 3 september volgden treinbeschietingen in Heerlen, Stein, Haelen, Baexem, Kelpen en Venlo. In Venlo gold daarom luchtalarm tussen 15.45 uur en 16.45 uur. - *Niet relevant, exacte locatie treinbeschieting te Heerlen niet vermeld.*	DER	290
	Ik weet nog dat kleine Harry riep 'dag pappie, tot straks'. In de loop van de middag hoorden we vliegtuigen naderen en werd er luchtalarm gegeven. Kort daarna werden vier vliegtuigen zichtbaar die boven Heerlen rondcirkelden en even later één voor één naar beneden doken in de richting van de Molenberg. Na de aanval volgde stilte, die best angstaanjagend was omdat we de trein die we eerder tegen de helling hoorden puffen, niet meer hoorden. Later die dag zag Schrijvers zijn vader terugkomen; hij was totaal ontdaan. Uit zijn verhaal bleek dat de trein beschoten was, waarbij machinist Harry Beelen en diens 24-jarige leerling-machinist Bernardus Gerardus de Boer omkwamen. - *Niet relevant, exacte locatie beschieting niet vermeld.*	ZIJ	112
6 september 1944	Om circa 01.00 uur wordt het station Heerlen door vliegtuigen beschoten. Vijf rijtuigen van een evacuatietrein worden beschadigd. - *Relevant, melding van beschieting station Heerlen door vliegtuigen.*	HUU	470
10 september 1944	Op 10 september vielen er bommen in Hoensbroek en Kerkrade en werd in Hushoven een trein beschoten. - *Niet relevant, exacte locatie neergekomen bommen in Hoensbroek niet vermeld.*	DER	295
	Kaart met opmarsroute vanaf de Belgische Grens naar, onder andere, Heerlen:	ECM	-

Datum / jaar	Gebeurtenis	Bron	Pag.
14-18 september 1944	 - *Relevant, opmarsroute door Limburg.*		
	De Amerikaanse opmars in Zuid-Limburg september 1944: - *Relevant, melding opmars 2e pantserdivisie en 30e infanteriedivisie door de gemeente Heerlen.*	BAG1	43
	Tijdens de nacht bepaalden de Duitse commandanten waar een linie te vormen was, als weerstandslijn tegen de hoofdzakelijk overdag oprukkende geallieerde legers. In eerste instantie werd naar goed verdedigbaar terrein gezocht, niet ver	HEL	82

Datum / jaar	Gebeurtenis	Bron	Pag.
	van de vuurlinie. De verspreid geraakte eenheden, eventueel versterkt met reserves, moesten zich hierlnangs in de relatieve rust en duisternis van de nachtleijk uren hergroeperen. Op deze kaart is geen 'Hauptkampflinie' voor de nacht van de 19e op de 20e september ingetekend. Er vond toen een tegenaanval plaats, waardoor het front die nacht niet vast lag. Bovendien werden de resten van de 275. Infanteriedivision de 20e september bij de 183. Volgsgrenadierdivision ingedeeld. - *Relevant, verdedigingslinies door gemeente Heerlen weergegeven.*		
14 september 1944	Na de bevrijding van Maastricht kwam er enige kijk op de richting van de Amerikaanse aanval. De Amerikaanse 30e Infanteriedivisie rukte over een breed front op in noordoostelijke richting. In dat gebied hadden de Duitsers geen behoefte meer aan het gebruik van spoorwegen, en dus bliezen ze het viaduct bij Ten Esschen, even ten noorden van Heerlen op waardoor ook de weg naar Brunssum geblokkeerd werd. Dit was de eerst van een hele reeks vernielingen die in het opmarsgebied van het Eerste Amerikaanse leger werden uitgevoerd. - *Relevant, inzet vernielingsmiddelen binnen gemeente Heerlen.*	BAG2	68
	Na Maastricht blazen de Duitsers ook in Heerlen talrijke locomotieven met springstof op. Op donderdag 14 september komt een Sprengkommando aan, dat in een halve dag zijn werk doet. In het depot blaast het Kommando zoveel locomotieven op, dat het dak van de locomotievenloods eraf vliegt en de ramen, deuren en rooktrechters weggeblazen worden. De 19,87 meter grote draaischijf raakt zwaar beschadigd. Het bureau van de tractieopzichter, de machinistenkamer en het wagenmeestersverblijf worden vernield of staan in brand. De depotwerkplaats blijft intact, evenals de ééntons Figee en Ardelt kolenkranen. De takkenbossenloods wordt in brand gestoken. Van de verblijven zijn de kantoren van de depotchef, van de tractieopzichters en de machinisten met de grond gelijk gemaakt. Ook hier worden de waterkolommen opgeblazen. De Duitsers voeren de ongevallenwagen weg. Op het emplacement raken vele beladen en ledige goederenwagens zwaar beschadigd. De beveiliging en de puntstukken van de wissels worden opgeblazen. Seinpost T brandt geheel af, evenals het telegraafbureau, de telefooncentrale en de woning van de hoofdstationschef. De Duitse stationschef laat, wegens het onderduiken van zijn Nederlandse collega, diens woning in brand steken. De andere seinhuizen raken minder beschadigd. De waterkolommen worden vernield. De totale schade aan het seinwezen bedraagt circa f 50.000,-. De vernielingen aan de locomotieven verlopen anders dan in Maastricht, waar de langsketels worden opgeblazen. In Heerlen brengen de Duitsers springstof in de vuurkist tot ontploffing, waardoor deze uiteengeslagen wordt (zie bijlage 22). Loc 6239 blijft onbeschadigd. De loc staat reeds enige maanden buiten dienst met scherpe flenzen en een losse band aan één van de drijfwielen. Deze loc stond te wachten om voor een grote	HUU	326

Datum / jaar	Gebeurtenis	Bron	Pag.
	revisie naar Wpc Tilburg te gaan. Vrijwel alle wissels (puntstukken en tongen) vanaf de overweg ten oosten van het station tot aan het kolenpark bij het depot worden opgeblazen. De wissels ten westen hiervan, dus ook bij de splitsing naar Voerendaal en Hoensbroek, alsmede de noordwestelijke aansluiting met de Oranje-Nassaumijn, blijven intact. De zes waterkolommen worden wel vernield. - *Relevant, inzet vernielingsmiddelen binnen gemeente Heerlen.*		
15 september 1944	Op vrijdag 15 september arriveerde een *Sprengkommando* op het station van Heerlen en het liet zich aanzien, dat het inderdaad geen weet had van de instructies aan de Duitse militairen in het frontgebied over de aard en omvang van de aan te richten vernielingen. Meer dan honderd wissels werden grondig vernield, en de puntstukken in de railkruisingen, vervaardigd uit speciaal gehard staal hetgeen zeer moeilijk verkrijgbaar was op dat ogenblik, kregen een aparte behandeling. Toen dit gebeurd was, gingen de vernielers aan het werk op het station en alle seinposten. Met trotylladingen, maar ook met zware mokerhamers, werd de kleinere apparatuur, waaronder veel precisie-instrumenten, opgeblazen en stukgeslagen. Meer dan drie uur hielden de vandalen huis, en het resultaat was dat dit station niet zoals de staat- en de andere mijnen lamgelegd, doch volledig uitgeschakeld was. Voor transport van de gedolven steenkool, ook in het geval dat Hitler met een offensief dit gebied over enige tijd weer in handen zou krijgen, was dit emplacement volledig onbruikbaar. Gespaard bleef wel de hoofdlijn, maar de mijnspoorwegen hadden vooral emplacementen nodig om de wagons met steenkool tot treinen te formeren. En voor dat doel kon Heerlen worden afgeschreven. - *Niet relevant, geen melding dat vernielingsladingen niet zijn afgegaan.*	BAG2	70-71
	In Heerlen kwam op vrijdag 15 september een Duitse vernietigingsploeg op het station aan. Bijna drie uur lang hielden zij daar huis. Toen zij wegtrokken, hadden meer dan honderd ladingen trotyl alle wissels, maar vooral de moeilijk vervangbare puntstukken in de railkruisingen, en alle seinhuizen grondig vernield. Op de Oranje-Nassau mijnen in Heerlen en omgeving haalden de Duitsers alles weg wat van waarde was en vernielden vitale machinedelen. Ook haalden zij de laatste voorraden uit de winkels. Maar de Heerlenaren beschouwden het rovend en vernielend optreden van de Duitsers als goed teken. Het wraken de laatste stuiptrekkingen van de gehate bezetter. In de namiddag van 15 september slaagde de Amerikaanse infanterie van de 30e Infanteriedivisie er in over de Geul te komen en Valkenburg binnen te dringen. Andermaal kwam de artillerie, nu van de Duitse 275e Infanteriedivisie, in aktie. Een regen van granaten daalde neer op Valkenburg waar de burgerbevolking bescherming had gezocht in de talloze grotten. De Amerikaanse infanterie kon zich niet handhaven. - *Relevant, melding vernietiging rails en seinhuizen te Heerlen door wegtrekkende Duitse troepen.*	BAG1	42
	Frontlijn 15 september 1944:	KLE	97

Datum / jaar	Gebeurtenis	Bron	Pag.
	 - *Relevant, opmarsroutes gemeente Heerlen kort voor bevrijding.* - Relevant, opmarsroutes nabij gemeente Heerlen kort voor bevrijding.		
	Plan Market Garden: - *Relevant, opmarsroutes nabij gemeente Heerlen kort voor bevrijding.*	KLE	109
16 september 1944	De werkelijke doorbraak op het Geulfront kwam voor de Amerikanen eerst op zaterdag 16 september toen de tanks van de 2e Pantserdivisie eindelijk op de flank van de 30e Infanteriedivisie konden gaan opereren. Het werd voor de burgerbevolking, die nu al dagenlang in de grotten veiligheid zocht, de hoogste tijd: de grens van hun ontberingen, vooral op sanitair gebied, was absoluut bereikt. Een Amerikaanse bulldozer schoof de puinhopen van Hotel du Pont in de Geul en maakte daarmee een overgang voor zwaarder materieel. De langs deze weg Valkenburg binnengedrongen tanks konden zich met veel moeite handhaven. Toen was de beurt weer aan de infanterie. Eerst nadat het Ie Bataljon in de namiddag van 16 september de Duitse tegenstand tussen Valkenburg en de spoorlijn Heerlen-Maastricht had opgeruimd, en zich op de hoge grond bij Walem had ingegraven, konden de tanks zich vanuit Valkenburg ontplooien. Dat bleef die zaterdag echter rusten omdat de duisternis inviel, wat het opereren va~ de tanks bemoeilijkte [...] De snelheid waarmee de Amerikaanse 2e Pantserdivisie toch nog over de Geul kwam, en daarbij een aantal hardnekkige Duitse weerstandsnesten moest opruimen, was zo groot dat de Duitsers er bijna zeker van waren dat dit de dag van hun ondergang zou worden. Op de rechtervleugel van generaal Schacks	BAG2	76, 77

Datum / jaar	Gebeurtenis	Bron	Pag.
	legerkorps (buiten zijn sector) trok de 176e Infanteriedivisie onder Oberst Landau al heel vroeg terug. De aantekening in het Kriegstagebuch maakt melding daarvan. Maar ook de divisies van Schacks legerkorps werden al heel gauw teruggedreven, opzij gedrukt of vochten nog terug met weinig vooruitzicht op ook maar het minste resultaat, omdat de Amerikaanse aanval zich meer en meer langs het hele front uitbreidde. Dat het zo zou gaan hoopten alle mensen die op 17 september bij de gevechtshandelingen, die tot hun bevrijding moesten leiden, betrokken raakten of daartoe het vooruitzicht hadden. - *Niet relevant, geen melding oorlogshandelingen binnen/nabij de gemeente Heerlen.*		
16-18 september 1944	Op 16 september verscheen vanuit Ubachsberg een Amerikaanse patrouille, vijftien soldaten met enkele jeeps en een lichte tank (119e regiment van de 30e infanteriedivisie), in de stad. De Amerikanen hadden geen Duitser gezien. De bevolking stroomde de s traa t op; de Nederlandse vlag werd massaal uitgestoken, maar de Amerikanen waren niet gekomen om Heerlen te bevrijden. Zij wilden weten waar de Duitsers waren. De patrouillecommandant probeerde dat de bevolking duidelijk te maken: "If the Krauts find us here, they wil murder you, me and everybody." Zij trokken zich terug op Ubachsberg en meldden dat er in Heerlen geen Duitsers meer waren. Maar er verschenen opnieuw Duitse soldaten, die terugtrokken van de opgegeven Geullini e. Zij wilden zich tussen Brunssum en Kerkrade hergroeperen om zich vervolgens terug te trekken op de Westwall. Terwijl de burgers op straat meenden dat de Amerikanen er waren, reden plotseling gefrustreerde, wild om zich heen schietende Duitse soldaten op motoren via de Saraleastraat naar het station. Er werden handgranaten naar het s tation en naar het Royaltheater gegooid. Ook probeerden ze het postkantoor annex telefooncentrale te vernietigen. De branden die toen ontstonden werden, ondanks Duitse tegenstand, geblust. Op 17 september rukten twee Amerikaanse infantteriebataljons (het eerste en het derde bataljon van het 119e regiment) vanuit Ubachsberg via Vrusschemig op naar het Aarveld in Heerlen. Zij dreven de Duitsers voor zich uit in het Bekkerveld, waar deze zich opnieuw probeerden te nestelen in kelders van woonhuizen en in een school. Na enkele Amerikaanse salvo's leek het erop dat de Duitsers de wijk hadden genomen. Om 17.20 uur rolde de eerste Amerikaanse tank via Benzenrade over de Bekkerweg Heerlen binnen. Daarachter kwamen de infanteristen van het 1e bataljon van het 119e regiment. Het aantal Amerikaanse soldaten was niet indrukwekkend groot, maar dat kon de feestvreugde niet drukken. Er werd volop en zonder aarzeling gevlagd. De ondergedoken burgemeester VanGrunsven kwam al voor de bevrijding om 16.00 uur in het gemeentehuis aan, waar het provisoir gezag het bestuur weer aan hem overdroeg. Vervolgens gingen alle vlagen die men maar kon vinden in het gemeentehuis in top. De burgemeester sprak de burgerij vanuit de geopende stadhuisdeur geestdriftig toe. De tirannie was verdreven. De bevrijders stonden nogal sceptisch tegenover dat vlagvertoon omdat in het Imstenraderbos nog best Duitsers konden liggen. Bovendien lag Heerlen nog binnen het bereik van de Duitse artillerie. Tegen de avond werd de feestvreugde nog getemperd doordat de Duitsers een aantal granaten op de stad afvuurden De bevrijding van Heerlerheide verliep niet zonder slag of stoot. Op 18 september stuitten om 11.00 uur Amerikaanse tanks op Duitse stellingen. Na een hevig vuurgevecht konden de burgers hun bevrijding vieren. Duits propagandamateriaal, dat uit de huizen van gevluchte Duitsers was gehaald, werd gebruikt om vreugdevuren te stoken. Tijdens die feestelijkheden daalde echter plotseling een granatenregen op Heerlerheide neer, waarbij naast materiële schade, doden en gewonden vielen. De festiviteiten gingen echter gewoon door. Op 18 september werden de laatste Duitsers uit nog niet	LVH	64-65

Datum / jaar	Gebeurtenis	Bron	Pag.
	bevrijde delen van Heerlen en Heerlerheide verdreven, waardoor omstreeks 3 uur ook Heerlen een volledige vrije stad was.		
16/17 september 1944	Op zaterdag 16 september breken de Amerikanen met gecombineerde operaties door de Geullinie en werpen de Wehrmacht terug tot Sittard en Heerlen. De Duitsers blazen de bruggen over de Geul en Kanjel in de spoorlijnen Maastricht - Bunde en Maastricht - Meerssen op. Vlak voor de Amerikanen Heerlen binnenrukken, haalt het Duitse personeel loc 6313 (depot Heerlen) weg. Op zondag 17 september rijden de Duitsers voor de laatste maal Heerlen binnen en gooien brandbommen in het stationsgebouw. Om 16.00 uur rijden de eerste Amerikaanse jeeps Heerlen binnen en 's avonds bevrijden de Amerikanen ook Valkenburg. Het viaduct in de lijn van Heerlen naar Voerendaal, net buiten Heerlen over de weg Heerlen - Nuth, is reeds voor 15 september verwoest. - *Relevant, melding inzet explosieven door Duitsers op treinstation Heerlen.*	HUU	326
	Ook de 30 (US) Infantry Division zat ondertussen niet stil. De Old Hickory zoals deze divisie genoemd werd, had Heerlen en Kerkrade als aanvalsdoelen. Er moest echter nog strijd geleverd worden; het oversteken van de Geul bleek moeilijk. Op 16 september slaagde het 119 Infantry Regiment er in bij Valkenburg een brug te slaan, hoewel de Duitsers hardnekkige tegenstand boden. Het overschrijden van de Geul bij Meerssen door het Combat Command B was ook geen eenvoudige zaak. De Duitse artillerie stelde alles in het werk om de Amerikaanse opmars hier te stuiten. Het Combat Command A maakte gebruik van de brug bij Valkenburg. Met behulp van tactische luchtsteun wist de Hell on Wheels, zoals de 2 (US) Armoured Division genoemd werd, de aanval voort te zetten. De 30 (US) Infantry Division bleef niet achter. Sittard, Heerlen en Kerkrade werden bevrijd. - *Relevant, melding opmars troepen binnen/nabij de gemeente Heerlen.*	LOE	16
	Zondag 17 september 1944 begon voor de Heerlenaren vol verwachting. Iedereen sprak over de komst van de Amerikanen. Er waren - zoals verwacht mocht worden in dat soort omstandigheden - bewoners die ze al meenden te hebben gezien. Die juichten te vroeg. In de ochtend trokken er nog wat Duitsers door Heerlen. Leerling-machinist Lou Vis, ondergedoken bij de familie Nefkens tegenover het station, zag met eigen ogen hoe een paar Duitsers handgranaten gooiden naar het station. Harry Gommers hoorde er om negen uur over en ging, samen met rangeerder Willem Blussen en leerling-machinist Hendrik Kronenburg, poolshoogte nemen. Hze benaderden hel station aan de achterkant, op onze buik kropen ivc door de spoortuintjes om zo dicht mogelijk bij het stationsgebouw te komen. We zagen niemand. Over de sporen lopend kwam het trio op het eerste perron, ook daar was niemand te zien. Wel konden ze door de ramen van de bagage-afdeling zien dat er op het stationsplein veel mensen stonden. We gingen eerst naar het administratiekantoor, dal was het dichtst bij de brand. Alles wat we dragen konden, haalden we uit dat kantoor en laadden het op perronwagens. Die reden we naar het einde van het eerste perron, daar stond de woning van de opzichter van weg-en-werken. Hij moest het van ons bewaken. De brand werd - zo zag Gommers - erger, de woning van de restaurateur brandde al helemaal, de vlammen waren bijna bij het dak en er werd, omdat de brandweer nog niet aanwezig was. nog niet geblust. De woning van depotchef Ridder grensde aan de brandende bovenwoning van de restaurateur. Er was een raam aan de perronzijde, waardoorje in een kamer kwam die bij de woning van de depotchef hoorde. Het was een groot schuifraam waar twee ijzeren pennen in zaten om te voorkomen dat het van buiten af omhoog geschoven kon worden. Ik wist de pennen met mijn zakmes naar binnen te schuiven en het raam te openen. Het trio haalde nu de woning van de depotchef leeg en zette de huisraad op het tweede perron. Via de overweg, zo zagen ze, kwamen kijklustigen naar het perron in de hoop iets van hun gading te vinden. Doordat er intussen meer spoormannen waren komen opdagen, kon voorkomen worden dat de zaak geplunderd werd. Na de woning van de depotchef. redden	ZIJ	115-117

Datum / jaar	Gebeurtenis	Bron	Pag.
	Gommers en zijn collega's ook de huisraad van de opzichter-machinist die naast Ridder woonde. Eindelijk arriveerde de brandweer en ging aan het blussen, om vijf uur 's middags was het gevaar voor uitbreiding geweken. 's Avonds ging Harry Gommers naar huis. Als eerste informeerde hij depotchef Harmannus Ridder. Terloops kon hij hem ook nog mededelen dat de Amerikanen in de stad waren aangekomen, de oorlog was voor Heerlen ten einde. In zijn levensverhaal stelt de in de járen tachtig overleden Harry Gommers: De derde spoorwegstaking zat er op. In 1903 was de eerste, in mei 1943 de tweede en op 4 september 1944 begon de derde. De vierde staking werd via Radio Oranje op 17 september afgekondigd met de woorden 'De kinderen van Versteeg moeten onder de wol.' De kinderen van Heerlen gingen op 18 september 1944 weer hard aan het werk. Wat zij gedaan hebben staat nergens vermeld. Zij hebben er voor gezorgd dat de Duitsers geen spoorwegvervoer hadden naar het front via Heerlen naar Luik. Ook hebben de Duitsers de kolenmijnen niet kunnen ontmantelen, deze zijn intakt gebleven en gingen op 18 september weer volop produceren. De staking is door de regering en directie niet erkend, de spoormannen van Heerlen kregen geen herdenkingspenning. Op 18 september gingen zij werken in plaats van staken. Onder moeilijke omstandigheden, heel weinig voedsel en met blote handen bouwden ze het bedrijf weer op. Deze laatste aantekeningen van Harry Gommers over de oorlog kloppen niet helemaal. Zo was de staking in mei 1943 geen officiële en ook ten aanzien van de staking in september 1944 zit hij niet helemaal goed. De oproep daartoe werd weliswaar door Radio Oranje uitgezonden, maar dit gebeurde niet via de codezin 'De kinderen van Versteeg moeten onder de wol' maar in gewone tekst. Omdat de NS-directie de oproep niet zondermeer wilde volgen, vroeg zij bevestiging via de zender van de KP in Rotterdam. Als reactie daarop volgde uit Engeland de bekende codezin, waarbij Versteeg de codenaam van NS-directeur Hupkes was. Geeft Gommers de historische feiten niet helemaal correct weer, zijn boodschap is volkomen duidelijk. Het initiatief om begin september 1944 het werk voor de tweede keer tijdens de oorlog neer te leggen, werd door de NS-directie niet gewaardeerd. Het was zelfs zo dat de voormannen tijdens de oorlog, zoals machinist Frits Derks, na de bevrijding een reprimande kregen... Ook de speciale herinneringspenning die alle spoormannen en -vrouwen ontvingen die meededen aan de 'grote' spoorwegstaking van 17 september 1944, ging aan de neus van de Heerlenaren voorbij, iets wat veel kwaad bloed zette... Terwijl het station van Heerlen brandt, worden kantoormeubilair en huisraad op het eerste perron gezet, 17 september 1944.		

Datum / jaar	Gebeurtenis	Bron	Pag.
	 De Heerlense brandweer aan het werk bij het blussen van het station Heerlen, 17 september 1944. - Relevant, melding granaten en brand op station Heerlen.		
	Toen de Duitsers Heerlen verlieten, staken zij op de valreep het Spoorwegstation in brand: - *Relevant, melding brand Spoorwegstation te Heerlen.*	HOO	65
	Heerlen is zondag 17 september bevrijd. - *Niet relevant, geen melding oorlogshandelingen tijdens de bevrijding van Heerlen.*	KEM	51
	Heerlen De Duitsers rapporteren dat het Kommando op het station opgeblazen heeft: 35 wissels, vier waterkolommen, de locomotievenloods, een seinhuis, 13 locomotieven en 71 wagens. Station Hoensbroek: zcs wissels, een seinhuis, de telefooninstallatie en tien wagens - *Niet relevant, exacte locatie vernielingen niet vermeld.*	HUU	478
17 september 1944	Zondagmorgen 17 sept. 1944: Moeder komt uit de Hoogmis: In Spekhei hangen de vlaggen uit! Dit wordt natuurlijk niet geloofd. Maar het is inderdaad een feit. Spekhei baadt in oranje. Gelukkige mensen! "Innerhalb eine halbe Stunde sind die Tommy's hier", zeggen de Duitse soldaten die er vandoor gaan. Wij natuurlijk in de 7e hemel! De vlag ligt op bed en alles is klaar. 12 u.: de kelder in! Sjietla, 's avonds nog geen Yankees! - *Niet relevant, geen melding oorlogshandelingen binnen de gemeente Heerlen.*	CRO	32

Datum / jaar	Gebeurtenis	Bron	Pag.
	Dwars door de velden trok de infanterie van het 120e regiment in de richting van de Duitse grens. Simpelveld en Bocholts werden bevrijd. Vroeg in de morgen van 17 september verscheen een Amerikaanse verkenningspatrouille in Heerlen om eens te kijken waar de Duitsers van de 49e Infanteriedivisie waren gebleven. Voor het laatst werden zij waargenomen bij Ubachsberg. De patrouille ontdekte geen Duitsers in Heerlen, maar wel al heel gauw een groot aantal mensen die meenden bevrijd de zijn. Op enkele plaatsen ging de vlag al uit. De Amerikanen in hun 3 jeeps en lichte tank vonden al die geestdrift niet alleen voorbarig, doch ook gevaarlijk. Er waren dan wel geen Duitsers te zien, maar zij moesten in de buurt zijn. De bevrijdingsjubel bezorgde de Amerikanen en de mensen van het Orde Dienst heel wat hoofdbrekens. En niet ten onrecht, want in het centrum van de stad waren nog wel degelijk Duitsers. Het was de achterhoede van de 49e Infanteriedivisie die geen tegenaanval wilde ondernemen, maar iets haal anders voor had. Zij deed een poging om het toch al vernielde station in brand te steken. Met handgranaten slaagde zij er inderdaad in om een begin van brand in het station te veroorzaken. Ook het Royaltheater werd op die manier met vuur bedreigd. In beide gevallen werden de branden nog bedwongen. Ook het postkantoor en andere grote gebouwen waren in de plannen van de Duitsers bestemd om aan het vuur te worden prijsgegeven. Misschien hoopten zij wel de hele stad in vlammen te doen opgaan. Hun zeer gehaast optreden in Heerlen's binnenstad had gelukkig geen resultaat. En zij kregen daar ook de tijd niet meer voor. Werd de bevrijding van Heerlen die zondagmorgen nog geen feit, uitstel betekende hier geen afstel, want om 17.20 uur kwam de eerste Amerikaanse tank het Bekkerveld inrollen, gevolgd door nog meer voertuigen en veel meer soldaten dan eerder op de dag. En zij waren niet van plan om zich weer terug te trekken. Nu gingen de vlaggen opnieuw uit en onder een zwaar bewolkte hemel, waar zo nu en dan wat regen uit viel, begonnen de Heerlenaren hun bevrijding te vieren. Jammer genoeg werd die viering toch nog door de Duitsers verstoord, want later op de avond kwam de stad onder regelmatig Duits granaatvuur te liggen. Op sommige plaatsen kwamen de mensen die zondagmorgen uit de kerk en ontdekten dat ze bevrijd waren. Dat was het geval met Speckholzerheide waar om 10.30 uur Amerikaanse tanks de markt opdaverden. De infanterie kwam dwars door de weiden en akkers en ging verder tot aan de Duitse grens. Tanks werden ook gezien op de Locht en Kaalheide waar al gevlagd werd. Na de middag trokken de Duitsers zich snel terug op Kerkrade en namen de Amerikanen posities in voor het brede dal van de Anstelerbeek dat Speckholzerheide van Kerkrade scheidt. De bevolking begon alvast naar vlaggen te zoeken. Maar weldra bleek, dat het daar in Kerkrade zeker nog te vroeg voor was. - *Relevant, melding granaatvuur op kerk en theater te Heerlen.*	BAG1	44
	Het 120e regiment van de 'Old Hickory' op de rechtervleugel trok tussen Imstenrade en Bocholtz in twee colonnes verder door de velden, waarbij de restanten van de 49e Duitse divisie uit elkaar werden gedreven. Die vluchtten nu in grote haast richting Kerkrade, Eijgelshoven, Nieuwenhagen en Brunssum, waarbij een groep uit de achterhoede in Heerlen nog een vergeefse poging deed het station en het postkantoor in brand te steken. Het 3e bataljon veroverde samen met de het 125e eskadron van de cavaleriegroep 'Red Horse' Bocholtz en trok verder oostwaarts, richting Duitse grens. Om half 11 's morgens trokken onderdelen van de F-compagnie Duitsland binnen, op weg naar Horbach. Het 1e bataljon, versterkt met de F-compagnie van het 2e - op de linkerflank van het 120e trok vanuit Simpelveld noordwaarts en bereikte tegen het middaguur via de Locht de Kerkraadse buitenwijken Spekholzerheide en Kaalheide. De opmars stopte voor het dal van de Anstelerbeek. De terugtrekkende Duitsers hadden zich verschanst in het centrum van Kerkrade, dat zij per se wilden houden om tijd te winnen voor de verbetering van de Siegfriedlinie. Een verkenningseenheid van het 120e trok die dag in een omtrekkende beweging ten westen van Kerkrade op tot de spoorlijn van de	HEN	39-40

Datum / jaar	Gebeurtenis	Bron	Pag.
	Hopel bij Eijgelshoven. Vanuit Ubachsberg had het 3e bataljon van het 119e regiment gevolgd door het 2e bataljon, 's middags om 2 uur de Heerlerbaan bereikt en was via Vrusschemig naar het Aarveld in Heerlen getrokken. Tegelijkertijd rukten tanks en infanteristen via de akkers op richting Onderspekholz en Terwinselen. Rond 4 uur 's middags rolden ook de eerste stalen neuzen van het 743e tankbataljon vanaf Ubachsberg door het open veld via Benzenrade naar Heerlen en bereikten om 20 over 5 het Bekkerveld. Het eerste bataljon van het 119e en 'Combat Command A' van de 2e tankdivisie hadden die dag in Valkenburg enige vertraging opgelopen omdat de Duitsers nog steeds hardnekkig probeerden de Amerikaanse opmars vanuit het Geulstadje te verhinderen. Met steun van drie jachtbommenwerpers werden die morgen vier mitrailleurnesten van de Duitsers bestookt in de buurt van de Goudsberg, waarna de Shermans van gevechtsgroep A konden optrekken naar Hulsberg. Tegen de avond hadden ze posities ingenomen bij Aalbeek en Helle, vóór Nuth en Wijnandsrade. Na de luchtaanval kon ook het eerste bataljon van het 119e onder commando van luitenant-kolonel Robert H. Herlong zijn weg vervolgen. Zonder noemenswaardige tegenstand werd rond half twaalf Walem bevrijd. Daarna volgden Klimmen, Ransdaal, Winthagen, Kunrade en - even na de middag - Voerendaal. In de loop van de middag bereikte het bataljon Heerlen en tegen de avond hadden de dodelijk vermoeide mannen ook het stadscentrum in handen. Maar veel tijd om uit te rusten van de gevechten in Valkenburg zouden ze daar niet krijgen. 's Morgens om zes uur werd ook de grote aanval ingezet op Meerssen, want de 2e tankdivisie wilde daar met alle geweld doorstoten om gelijke tred te kunnen houden met de Old Hickory-regimenten in de Oostelijke Mijnstreek. Na zware inleidende artilleriebeschietingen, die de huizen van Wyck tot in Wijlre deden trillen, doken rond half elf Thunderbolts van het Eerste Leger neer op de stellingen van de Duitsers, die zich stevig hadden ingegraven langs de Houthemerweg tussen Meerssen en Valkenburg; met name bij de spoorwegovergang en langs de hooggelegen bosrand aan de Kluis bij Houthem. Door luchtverkenningen en informatie van de ondergrondse waren de Amerikanen vrij goed op de hoogte van de ligging en de sterkte van die verdedigingswerken en dat was niet mis. De aanval duurde tot na drie uur 's middags, maar toen waren dan ook de laatste restanten van het Geulfront aan diggelen gevlogen. Het Duitse bataljon werd door de 2e tankdivisie onder de voet gelopen, waarbij de Duitse commandant sneuvelde. Het merendeel van de Duitse 176e divisie had overigens 's morgens om half 8 al van kolonel Landau het bevel gekregen zich terug te trekken tot de lijn Schimmert-Klimmen. Landau wilde voorkomen dat zijn troepen werden ingesloten door de Amerikaanse 30e divisie, die in het oosten was opgerukt tot vóór Heerlen en de 'Hell on Wheels', die doorstootte op de westelijke flank. - *Niet relevant, geen melding oorlogshandelingen binnen de gemeente Heerlen.*		
	De 17e belde hij even vóór de middag, dat hij om 18.00 uur Goossen wilde ontmoeten in Nicolas' huis aan de Molenberglaan. De kortste weg door het centrum; door de nog bezette stad. De *Amies* waren al in de zuidelijker delen van Heerlen gemeld. Het weer was druilerig. Er werd al gevlagd op de Kruisstraat en de Bekkerweg; het Oranje Boven klonk. Maar de *Pruse* schoten op de vlaggen: het was nog wat vroeg om de bevrijding al te vieren. In de buurt Aarveld kwam Goossen terecht tussen op elkaar schietende soldaten. Hij dook achter een muurtje, waar een kogel op insloeg. Hij hoorde uit een kelderrooster allerlei gebeden, bonkte op het rooster, schreeuwde en werd binnengelaten. In de kelder heerste echte angst. In ieder geval te veel om daartussen te gaan zitten: op de keldertrap deed hij een gebedje en ging weer naar buiten, terug achter het muurtje. Het was half zes. Uit de struiken op het plein Bekkerveld kwamen *Pruse* teruggerend. Twee hielden halt achter een dikke muur op de hoek van de Bekkerweg. Eén maakte zijn machinegeweer schietklaar, stapte achter de muur uit om aan te leggen en werd meteen	HEL	78-80

Datum / jaar	Gebeurtenis	Bron	Pag.
	neergemaaid. De andere vluchtte richting Molenberg, waar Goossen een afspraak had. Kwart voor zes waren burgers op de tanks geklommen, uitgelaten als ze waren. Even later ging Goossen verder en haalde zijn afspraak nog op tijd. Maar de luitenant-kolonel kwam niet opdagen: hij zat bij de bevrijders van Spekholzerheide en kon Molenberg niet vinden. In de omgeving waren ongeveer twintig granaten ontploft. De kapelaan van de Pancratiuskerk, Jan Keulen, was met een collega naar bekenden, die aan het Bekkerveld woonden, gegaan om de bevrijders te begroeten. Opeens sloegen granaten met luide explosies in. Hij vluchtte met anderen de kelder in. Hardop werd het Wees Gegroet gebeden. Stof dwarrelde door de extra gestutte kelder en kinderen snikten, toen een granaat insloeg in het huis van de buren. Nadat de explosies ophielden heeft met nog drie kwartier gewacht en ging toen de kelder uit. Het eerste wat kapelaan Keulen zag toen hij uit de kelder kwam, was een tank vol met burgers die erop geklommen waren. Een gevechtsvoertuig in een oorlogssituatie, waar iedereen maar gewoon op was gaan staan. Keulen schrok hiervan en het werd alleen maar erger, omdat de overgelukkige burgers er niet toe te krijgen waren van de tank af te klimmen. Terug naar huis gaan schreeuwde hij de mensen toe naar binnen te gaan, want in het Aambos waren nog *Pruse* actief. De stadskern was uitgestorven. Wie zich toch op straat waagde, was naar het Bekkerveld getrokken om de bevrijders te ontmoeten. Die dag stierven twee mensen door granaatinslagen: rond tien uur in de ochtend de dertigjarige dienstbode Caroline Kleinjans en de bejaarde Jan Janssen om 21.55 uur. - *Relevant, melding beschietingen en granaatvuur te Heerlen.*		
	Terwinselen. Het 3rd Battalion, 199th Infantry, versterkt met de tanks van het 2nd Platoon, C Company, 743rd Tank Battalion, vertrok om 08.00A vanaf het oosten van Ubachsberg. Dit gevechtsteam bevrijdde Benzenrade om 10.30A, ze kwamen door Heerlerbaan en om 1235A waren ze in Onderspekholz, tussen Terwinselen en Spekholderzerheide. Om 15.53A werd gemeld dat Terwinselen van vijanden was gezuiverd. Daar had men rond het middaguur al gehoord dat de bevrijders dichtbij waren. De vlaggen gingen uit en men bereidde zich voor op het feest. Een gevechtswagen met SS-ers vluchtte voor de *Amies* in Onderspekholz en reed door de oude tunnel in Terwinselen onder het mijnspoor richting Eygelshoven. Maar eerst werd er op de vlaggen geschoten en werden er handgranaten in de huizen gegooid. Rond 13.30 uur naderden infanteristen en tanks door de velden vanaf het zuidwesten. Iedereen kwam naar buiten en de zeer vermoeide *Amies* deelden chocolade en sigaretten uit. Op dat moment kwam de gevechtswagen al schietend uit de tunnel in het ontstane vuurgevecht sneuvelde een vijftienjarige jongen. Menigeen vluchtte weg, een enkeling durfde niet voor- of achteruit vanwege de zware knallen. Het is de burgerbevolking een heel leven bijgebleven. Ook dat de bevrijding binnenshuis gevierd moest worden. Terwinselen lag tegen de Staatsmijn Wilhelmina aan en daarachter lagen in het noordoosten de heuvels van natuurgebied Strijthagen. Rond het middaguur van die zondag was Jan van Betuw als koerier voor het verzet met een fiets op weg van Heerlen naar Kerkrade. In Strijthagen zag hij mannen in het uniform van de luchtmacht schuttersputjes graven. Deze bossen zaten vol *Pruse*. Zij zorgden voor een onrusitge nacht met zwaar artillerievuur. Twee tanks van de vijand werden even ten westen van Terwinselen waargenomen. Een antitankaknon trof het voorste voertuig drie keer, maar kreeg het kreng niet uitgeschakeld; alleen maar op de vlucht gedreven. Aldus de melding in een verslag van die dag. Een dikke twintig jaar later verscheen een herinneringsboek van en voor veteranen, waarin te lezen was dat een type IV tank bij deze inzet vernietigd was en de begeleidende infanterie op de vlucht gejaagd werd. Burgers kunnen zich echter niet herinneren dat in de omgeving wrakstukken van een Duits gepantserd gevechtsvoertuig gelegen hebben. Het onklaar maken van dit voertuig is waarschijnlijk opschepperij van de veteranen. Er is goede reden om er van uit te gaan dat het hierom een	HEL	80-82

Datum / jaar	Gebeurtenis	Bron	Pag.
	Sturmpanzer IV ging: het onderstel is van een type IV tank waardoor de verwarring met deze tanksoort mogelijk is. En deze Panzerjäger had extra schuin lopende pantserplaten, waardoor granaten gemakkelijk afketsten. Bovendien waren dit type gevaartes de enige in deze streek aanwezige gepantserde gevechtsvoertuigen: het SS-bataljon van Roestel was hier actief. - *Relevant, melding militaire infrastructuur en beschietingen tijdens bevrijding gemeente Heerlen.*		
	Het 120e regiment van de 'Old Hickory' op de rechtervleugel trok tussen Imstenrade en Bocholtz in twee colonnes verder door de velden, waarbij de restanten van de 49e Duitse divisie uit elkaar gedreven. Die vluchtten nu in grote haast richting Kerkrade, Eijgelshoven, Nieuwenhagen en Brunssum, waarbij een groep uit de acherhoede in Heerlen nog een vergeefse poging deed het station en het postkantoor in brand te steken. Het 3e bataljon veroverde samen met de het 125e eskadron van de cavaleriegroep 'Red Horse' Bocholtz en trok verder oostwaarts, richting Duitse grens. Om half 11 's morgens trokken onderdelen van de F-compagnie Duitsland binnen, op weg naar Horbach. Het 1e bataljon, versterkt met de F-compagnie van het 2e - op de linkerflank van het 120e w trok vanuit Simpelveld noordwaarts en bereikte tegen het middaguur via de Locht de Kerkraadse buitenwijken Spekholzerheide en Kaalheide. De opmars stopte voor het dal van de Anstelerbeek. De terugtrekkende Duitsers hadden zich verschanst in het centrum van Kerkrade, dat zij per se wilden houden om tijd te winnen voor de verbetering van de Siegfriedlinie. Een verkenningseenheid van het 120e trok die dag in een omtrekkende beweging ten westen van Kerkrade op tot de spoorlijn van de Hopel bij Eijgelshoven. Vanuit Ubachsberg had het 3e bataljon van het 11ge regiment gevolgd door het 2e bataljon, 's middags om 2 uur de Heerlerbaan bereikt en was via Vrusschemig naar het Aarveld in Heerlen getrokken. Tegelijkertijd rukten tanks en infanteristen via de akkers op richting Onderspekholz en Terwinselen. Rond 4 uur 's middags rolden ook de eerste stalen neuzen van het 743e tankbataljon vanaf Ubachsberg door het open veld via Benzenrade naar Heerlen en bereikten om 20 over 5 het Bekkerveld. - *Niet relevant, geen melding oorlogshandelingen binnen de gemeente Heerlen.*	HEN	39
	Vanuit Ubachsberg zond het 119e Regiment van de Amerikaanse 30e Infanteriedivisie in de morgen van 17 september een patrouille naar Heerlen: enkele jeeps en een lichte tank. Zonder ook maar iets van de Duitsers waar te nemen, verscheen die patrouille in Heerlen. Volkomen overrompeld stroomden de mensen de straat op, anderen raakten in paniek omdat ze niet snel genoeg de Nederlandse vlag konden uitsteken. Sommigen schenen daarop al te zijn voorbereid en lieten de driekleur trots van de gevel wapperen. Maar de Amerikanen, ongeveer vijftien in getal, keken elkaar eens aan en waren beduusd. Zij begrepen maar al te goed in welk een gevaarlijke situatie zijzelf en de mensen om hen heen verkeerden. Zij waren niet gekomen om te bevrijden, zij wilden zich, op bevel van het regiment, overtuigen waar de Duitsers nu waren. En nu dit. - *Relevant, melding opmars Amerikaanse troepen richting Heerlen.*	BAG2	77
	Van de commandant OD vernamen de Amerikanen dat de Duitsers slechts een kilometer buiten Heerlen waren ingegraven, bij het vernielde viaduct van Ten Esschen. Dat was ten minste een informatie waar de Amerikanen iets mee konden doen, en opgelucht gingen ze weer terug, nadat de patrouillecommandant nogmaals betoogd had dat 'it's all my fault, because I forgot to seal off that road'. Daar bedoelde hij dan de weg naar Ten Esschen mee, maar de vraag is toch wel gerechtvaardigd, waarmee hij die weg had willen afgrendelen. Vijftien man en een paar voertuigen waren daartoe nu eenmaal een te kleine strijdmacht. Kennelijk had deze Amerikaan nog helder voor de geest staan hoe, vooral in Frankrijk, dergelijke situaties veel slachtoffers onder de burgerbevolking hadden gekost. Zodra een geallieerde patrouille een	BAG2	78

Datum / jaar	Gebeurtenis	Bron	Pag.
	plaats naderde, liep de bevolking uit, en altijd weer waren er mensen die de vlag uitstaken, soms zelfs werden de klokken in de dorpskerken geluid. Maar het was allemaal te voorbarig, want de Duitsers die vaak op gehoorafstand getuige waren van die uitbarstingen van geestdrift, gaven hun artillerie opdracht een zo groot mogelijke artillerieconcentratie op de Amerikanen – maar ook op de zich daar bevindende burgers – af te geven. Bijna altijd eindigde de bevrijdingsjubel in een bloedbad. In Heerlen was het goed gegaan, maar de Amerikanen waren weer vertrokken. Maar de Duitsers kwamen toch nog terug. - *Relevant, melding legering Duitse troepen bij vernield viaduct Ten Esschen.*		
	Bij het oprukken van de Amerikaanse voorhoede naar het belangrijke kruispunt Onderspekholz, boden de Duitsers nog wat tegenstand, ondersteund door een paar tanks. Ten gevolge daarvan werd er schade aangericht aan de woningen langs de Heerlenersteenweg waarvan stukken werden weggeschoten. De Duitsers waren voornemens zich terug te trekken op de bosrijke omgeving van Strijthagen over Terwinselen. Bij die terugtocht wierpen soldaten van de 49e Divisie (manschappen van de Duitse Wehrmacht, geen SS) handgranaten in huizen van Onderspekholz waar vlaggen waren uitgestoken. - *Relevant, melding Duitse tegenstand binnen/nabij de gemeente Heerlen bij Heerlenersteenweg.*	BAG2	80
	Terwijl dat allemaal in Spekholzerheide gebeurde, keerde de Amerikaanse verkenningsgroep die in Heerlen was opgedoken, terug bij het regiment, het 119e, en meldde dat er in de stad geen Duitsers meer waren aangetroffen. Maar die waren er nog wel degelijk: geen georganiseerde troepen, maar losse verzamelingen terugtrekkende soldaten uit de Geullinie die nu was doorbroken. Zij behoorden vooral tot de Duitse 49e Infanteriedivisie die tussen Ubachsberg en Simpelveld was teruggeworpen en zich probeerde op te stellen tussen Brunssum en Kerkrade, met de bedoeling de Amerikanen op te houden, en dan terug te vallen op de Westwall. Vandaar dat er in Heerlen op die zondagmorgen nog Duitsers verschenen die, verbitterd door het feit dat ze er niet in waren geslaagd de Geullinie te houden, naar objecten zochten waarop ze hun woede konden afreageren. Het werd opnieuw een gevaarlijke toestand met nog steeds burgers op straat door het gerucht dat de Amerikanen er waren. Plotseling kwamen Duitsers op motoren wild schietend uit de Saroleostraat in de richting van het station. Ooggetuigen schrokken toen een Duisters, staand in het zijspan van een motor, een handgranaat op het station gooide en daarna een door de ruiten van het Royaltheater. ?Niet lang daarna kwam uit de Stationsstraat de brandweer, maar Duitse soldaten hielden haar tegen. Ondanks de overreding die de brandmeester probeerde, waren de Duitsers hardnekkig in hun weigering. Volgens mensen die erbij waren, hadden de Duitsers de brandweerlieden 'bedreigd (..) dat ieder die zou willen trachten deze brand te blussen met de dood bestraft zou worden'. Er is verwarring voer de ware toedracht, vooral door de bewering dat 'de brandweer rechtsomkeert maakten en weer in de richting marcheerde zoals ze gekomen was'. En de brand op het station zou geblust zijn 'niet door (...) de manschappen van de brandweer maar ik heb zelf gezien dat spoorwegpersoneel deze brand geblust heeft'. Het feit dat deze getuigenis gewag maakt van spoorwegpersoneel met rode kiel en spoorpet op, maakt de geloofwaardigheid niet groter, want het personeel droeg blauwe en geen rode kielen. De werkelijke toedracht komt door de tegenstrijdige verklaringen niet aan de oppervlakte, omdat er ook nog het verhaal is van iemand die een Duits officier op de vraag waarom het blussen nodig was, antwoordde dat de brand een gevolg was van vijandelijke granaatinslag, waarop de officier zelfs voorzichtig over de brandslangen stapte teneinde het bluswerk niet te hinderen. Dus toch bluswerk. Hoe het ook zij, de brand op het station werd geblust. - *Relevant, melding plunderende Duitse 49e Infanteriedivisie te Heerlen en beschietingen.*	BAG2	80-82

Datum / jaar	Gebeurtenis	Bron	Pag.
	Vlak voor hun aftocht op zondag 17 september 1944 staken de Duitsers onder meer het station van Heerlen in brand. Er ontstond bijna veertig jaar later nog een opgewonden discussie over het blussen van die brand: de brandweer zou daarbij gefaald hebben. De foto weerlegt die bewering afdoende door de duidelijke aanwezigheid van brandweerlieden en brandslangen: - *Relevant, melding brandstichting door Duitsers bij station Heerlen vlak voor bevrijding.*	BAG2	81
	Ook in Spekholzerheide vielen slachtoffers door Duits granaatvuur op zondagnamiddag; geen doden, maar wel vijf gewonden. - *Niet relevant, exacte locatie granaatvuur niet vermeld.*	BAG2	84.
	Twee Amerikaanse infanteriebataljons van het 119ee Regiment, namelijk het eerste op de rechterflank van de 2e Pantserdivisie waaraan het was toegevoegd, en het 3e, rukten op naar Heerlen. Zij dreven de Duitsers voor zich uit in het Bekkerveld. Daar probeerden die zich opnieuw te nestelen. Ze maakten gebruik van kelders in woonhuizen, alsmede in een school waar de nonnen alleen waren (het was immers zondag) en zich bij het naderen van de Duitsers verstopten. Dat stoorde hen allerminst en zij maakten van de school een versterkt gebouw. Maar de Amerikanen vuurden verschillende salvo's in de school en het leek erop of de Duitsers toch de wijk hadden genomen; dus werd vanuit de school een witte lap of doek uitgestoken. Ondanks het granaatvuur liep over de Bekkerweg nog een burger, terwijl de hele omgeving uitgestorven leek. Waarschijnlijk ontmoette hij de Duitsers die hadden geprobeerd in de school stand te houden en nu, de kluts aardig kwijt, naar hun kameraden zochten die ze kennelijk waren kwijtgeraakt. Dus vroegen ze de burger waar andere Duitsers waren. Het antwoord dat zij van die burger kregen loog er niet om: hij had de toestand waarin de Duitsers verkeerden niet herkend en had er geen idee van hoe gevaarlijk soldaten in zo'n toestand kunnen zijn. Het antwoord van de man was, dat ze hun kameraden in Benzerade konden vinden; de Amerikanen waren daar ook al. Natuurlijk maakten de Duitsers zich van de man meester, namen hem mee en het zou heel zeker slecht met hem zijn afgelopen, als er niet een hele serie Amerikaanse granaten in hun nabijheid was gevallen. Zij waren toen vanuit het Bekkersveld op de Heesberg aangeland. De Duitsers zochten dekking, maar de gevangene riskeerde zijn leven door op de vlucht te slaan. De Duitsers kwamen niet uit hun dekking en hun gevangene hield zich heel lang schuil in de huizen langs de Heesberg. Zijn bravour had hem nu verlaten en hij kwam niet eerder tevoorschijn dan toen de Amerikanen Heerlen echt binnentrokken. Opnieuw gingen de vlaggen uit, maar de Amerikanen stonden hier sceptisch tegenover, omdat vlakbij, in het Imstenraderbosch, nog best Duitsers konden zijn. De Amerikanen waren misschien hier wat al te voorzichtig omdat eventuele Duitsers die op dat tijdstip nog in het Imstenraderbosch waren, vrijwel zeker afgesneden waren.	BAG2	84-85

Datum / jaar	Gebeurtenis	Bron	Pag.
	Want alom 10.30 uur die zondagmorgen was Compagnie F van het 2e Bataljon, 120e Regiment over de Locht in de richting Horbach getrokken. Dat waren de eerste Amerikanen van de Old Hickory-divisie geweest die voet zetten op Duitse bodem. Omstreeks dat tijdstip was ook Amerikaanse infanterie door de velden van Nijswiller op weg naar Bocholtz, en eveneens naar Simpelveld, maar die opmars werd ondersteund door tanks. - *Relevant, melding granaatvuur binnen/nabij de gemeente Heerlen bij terugtocht Duitse troepen.*		
	Vanaf even ten noorden van Valkenburg was die zeventiende september het 1st Battalion, 119th Infantry Regiment, 30th Infantry Division, versterkt met het 1st en 3rd Platoon, C Company 743 rd Tank Battalion, vertrokken richting Klimmen. Daarna sloegen ze af naar het oosten en bevrijdden Ransdaal, Kunrade, Welten en om 17.30A trokken ze Heerlen binnen. Gemeld werd een aanwezigheid op het Tempsplein en het stuk weg iets ten noorden van de kruising bij de brandweerkazerne, van wat nu de Bekkerweg heet. 'Machtige tanks kwamen toen [omstreeks vier uur] vanaf Ubachsberg door het open veld via Benzenrade naar de stad gerold. Zij kwamen deels over het smalle pad, dar vroeger van de Weltervijver naar de Benzenraderweg liep, deels vanuit de richting van het Benzenraderbosje, waar nu het nieuwe ziekenhuis ligt'. Aldus een artikel uit 1971. Daarbij is een foto van een Sherman-tank afgedrukt met erbij de mededeling dat deze kwam 'vanuit de richting Ubachsberg door het open veld, thans de Aarweg'. - *Niet relevant, geen melding oorlogshandelingen binnen de gemeente Heerlen.*	HEL	76-77
	Bij Nieuwenhagen trachtte het 120e Regiment van de Amerikaanse 30e Infanteriedivisie door de dunne linie zuidelijk van de 49e Infanteriedivisie te breken, en met succes. Noordoostelijk van Terwinselen lukte die doorbraak niet; hier kwam de Kampfgruppe van de 10e SS Pantserdivisie in aktie, sloeg de aanval af en probeerde vervolgens door te breken tot in de omgeving van Heerlen. Op hun beurt sloegen de Amerikanen n deze aanval weer af. Dat kon allemaal niet verhinderen dat de Duitse 27e Infanteriedivisie na de middag toch uit Brunssum werd geworpen. Het front tussen Brunssum en Nieuwenhagen konden de Duitsers niet langer houden. Wel kregen zij nog gelegenheid om hun 1:83e Volksgrenadierdivisie tijdig in te zetten ten noorden van Geilenkirchen. - *Niet relevant, geen melding oorlogshandelingen binnen de gemeente Heerlen.*	BAG1	48-49
	Op 17 september werd Heerlen bevrijd en meteen verscheen de O.D. in het straatbeeld. - *Relevant, melding bevrijding Heerlen op 17 september 1944.*	CAM	926
17-18 september 1944	De Duitsers mochten dan wel uit Heerlen weg zijn, hun artillerie had de lopen nog altijd op de stad gericht en tegen de avond ontploften daar heel onverwachts zo nu en dan granaten. - *Niet relevant, locaties neergekomen granaten niet vermeld.*	BAG2	87
	Beersdal. Infanteristen en ranks gingen voorzichtig de Schelsberg omhoog richting Heerlen. Een dag eerder, in de namiddag, was het centrum van de stad bevrijd. Musschemig, Meezenbroek en het toen nog Schaesbergse Palemig waren verlaten door de *Pruse:* de wijken ten noorden van het spoor waren niemandsland geworden. In het bezette gebied ten oosten en noorden van dit frontuitstulpsel hadden Duitse soldaten in de nacht van 17 op 18 september in de ruinen van de mijnwerkershuizen van Beersdal stelling betrokken tegen, naar men verwachtte, een verdere opmars van de geallieerden vanuit het centrum. Maar het gevaar dreigde van de andere kant; vanuit Heerlerheide. Beseffend dat zijn mannen zich aan de verkeerde kant van de heuvel bevonden, scheurde een officier er op zijn motor met zijspan heen. "Weg, weg, weg," waren zijn bevelen. Hals over kop vluchten de verdedigers richting	HEL	106

Datum / jaar	Gebeurtenis	Bron	Pag.
	Heksenberg, oostwaarts richting Heimat. Zo rond half twaalf was Beersdal vol Amies en was van alle kanten het gegrom van ranks te horen. - *Niet relevant, geen melding oorlogshandelingen binnen de gemeente Heerlen.*		
	In het Benzenraderbos te Heerlen zouden de Amerikanen nog op Duitse weerstand zin gestuit. Goed, dan kunnen ze ook nog niet komen. We gunnen onze stadsgenoten in Kerkrade-West hun vreugde van harte. - *Niet relevant, exacte locatie Duitse weerstand niet vermeld.*	CRO	79
	Het 119e regiment infanterie brak door en rond de middag verschenen gemotoriseerde eenheden op de Heerlerbaan. Later in de namiddag kwamen uit richting Ubachsberg tanks van CCA aanploegen door de velden; via Benzenrade bereikten ze het Bekkerveld. Het 1e bataljon onder commando van Robert H. Herlong van het 119e reg. kon de huldebetuigingen van de bewoners van de mijnstad in ontvangst nemen, ondanks dat er vanuit Kerkrade en Heerlerheide nog geschoten werd. In de morgen van die dag stonden Amerikaanse tanks al op de markt van Spekholzerheide en op de Locht. De Duitsers trokken terug op Kerkrade, dat ze als een onderdeel zagen van de Westwall en zeker niet zonder slag of stoot zouden prijsgeven. Bij Kaalheide en Schifferheide stopten de Amerikanen voor het dal van de Anstelerbeek en de dijk van het Miljoenenlijntje. - *Niet relevant, geen specifieke locaties/oorlogshandelingen binnen de gemeente Heerlen vermeld.*	CRO	63
	Maar veilig was het niet, want de frontlinies lagen in een krappe boog om de stadskern heen, van noord naar oost. De bevrijders, het gevechtsteam dat opgebouwd was rond het 11e Amerikaanse Infanterieregiment, hadden hun nachtkwartier opgeslagen in Bek, Heerlerbaan, Caumer en Terwinselen. Het noordelijke deel van het centrum was niemandsland. Naar het westen was het baanvak van Heerlen naar Geleen door de *Pruse* die nacht als weerstandslijn uitgekozen. Ten zuidoosten lag Terwinselen nog onder vuur. Bevrijd, maar niet veilig. Gebruikmakend van de betrekkelijke rust die hen de meeste nachten gegund werd, hadden die soldaten van het Grootduitse Rijk die verder wilden gaan met vechten [en dus medeschuldig aan het Nazisysteem bleven] zich gegroepeerd tot enigszins weerbare formaties. Vanaf de Maas in de buurt van Berg, via Geleen tot vlak bij het station van Nuth bevond zich de 176. Infanteriedivision. Vanaf Nuth richting Heerlen bevond zich, bij Vrank in de buurt het spoor verlatend, op de helling van Beersdal het overblijfsel van de 275. Infanteriedivision, dat de noordelijke uitgangen van Heerlen-centrum onder schot hield. Vanaf ten noorden van Palemig naar ten oosten van Heerlen en via de zuidelijke hellingen van Strijthagen naar Kerkrade en de daarachter liggende Westwall, hadden de troepen van de 49. Infanteriedivision zich opgesteld. - *Niet relevant, enkel melding legering troepen binnen de gemeente Heerlen.*	HEL	83
18 september 1944	De Yankees nog steeds niet hier. Wel nog altijd luchtalarm. Om 11 u. precies, na 24 uur, wordt veilig geblazen, echter maar voor 10 minuten. Dan weer alarm. In de kelder, uit de kelder, van boven naar beneden enz. We slapen allemaal beneden met 5 op een matras in de kelder. De groten liggen om beurten in stoelen. - *Niet relevant, geen specifieke meldingen oorlogshandelingen binnen de gemeente Heerlen.*	CRO	32
	In de avond van 18 september kwam de SS Kampfgruppe, die tussen Heerlen en Kerkrade nog even van zich had doen spreken, naar het front bij Sittard om de volgende dag, volgens plan, een tegenaanval te doen. De Amerikanen zetten hun opmars niet door tot Tüddern, doch groeven zich in langs de weg. - *Niet relevant, geen melding specifieke oorlogshandelingen binnen de gemeente Heerlen.*	BAG1	52

Datum / jaar	Gebeurtenis	Bron	Pag.
	Op een steenworp van het bevrijde Heerlen betrokken de Duitsers op 18 september stellingen en er ontwikkelde zich een hevig vuurgevecht. De kogels floten door de straten en de mensen zochten hun kelders op. Toen het vuren ophield vlogen de burgers andermaal de straat op alsof er niets gebeurd was. Hier en daar werden vreugdevuren gestookt met foto's van Hilter en ander propagandamateriaal, dat uit de huizen van gevluchte Duitsers werd gesleept. Zonder overgang daalde in Heerlerheide eensklaps een regen van granaten neer. Huizen werden beschadigd en er vielen doden en gewonden. Dat weerhield de burgers niet, door te gaan met de viering van de bevrijding, ofschoon het tijdstip daarvan op zijn minst voorbarig was. Dat blijkt ook uit de gebeurtenis met de Duitse tank, achtergelaten door de bemanning en in een dicht bewoonde buurt in brand gestoken. De ijlings toegesnelde brandweer probeerde de tank te blussen voordat die uit elkaar zou springen. Dat lukte redelijk, maar door schieten over en weer werd een brandweerman gedood. Onbewust van al die gevaren, stonden vele nieuwsgierigen dicht bij de tank; het leek erop of alles aan hen voorbijging. - *Niet relevant, exacte locatie neergekomen granaten niet vermeld.*	BAG2	95
	Op 18 september 1944 viel het gebied ten noorden en zuiden van Aken aan Duitse kant onder de verantwoordelijkheid van het LXXXI. Armeekorps, behorende tot het 7. Armee. De soldaten die deze ochtend vanaf het spoor bij Nuth over Hoensbroek teruggedreven werden richting Brunssum, behoorden tot de 275. Infanteriedivision onder leiding van generaal Hans Schmidt. - *Niet relevant, geen melding oorlogshandelingen in de gemeente Heerlen.*	HEL	35
	Dat men bevrijd was, gaf reden tot feesten. Op buurtfeesten, in cafés, op de straten, er waren dansvloeren op, zeg maar, iedere hoek waar iemand met een instrument te vinden was. Dagenlang was er feest en wekenlang was het in de weekenden in de cafés drukker dan normaal. Maar de bevrijding bracht niet overal verlichting. Vanuit een huis aan de huidige kruising van de Burringstrraat en de Wilhelminastraat kon prachtig in westelijke richting over Hoensbroek gekeken worden. De gehuwde en daarom niet meer thuis wonende dochter van de familie Elferink zag bezorgd in de richting van haar ouderlijk huis in het 'verboden bos' in Jeugrubbe rookpluimen. Ze hoorde knallen uit die richting. Toen ze die maandagmiddag kon gaan kijken, was ze blij dat met haar familie gelukkig alles goed ging. De rook kwam van de, een steenworp verder weg gelegen, boerderij annex watermolen Kathagen. - *Niet relevant, exacte locatie watermolen Kathagen niet vermeld.*	HEL	113
	Afgaande op wat achteraf verteld werd, bevond zich in één van de torens van de Corneliuskerk nog een *Pruus*. Rondom zijn verstopplaats zag hij tanks en soldaten van de vijand met allemaal nieuwsgierige en blijde mensen eromheen. De vraag is wat zijn bedoeling was, toen hij even na 12.15 uur opnieuw granaten afvuurde. Een van de granaten explodeerde in de Gravenstraat met verschrikkelijke gevolgen. Bijna op slag dood was de 14 jarige Rietje, dochter van dokter Kools. Haar 18 jarige broer Harrie had een scherf in zijn long. Hun vader werd gezocht en toen de arts in de Gravenstraat kwam, heeft hij ervoor gezorgd dat Harrie te transporteren was. Onderweg naar het ziekenhuis is hij om 13.20 uur gestorven. Een derde slachtoffer van deze explosie was de 12 jarige Frits Malherbe. Getroffen door een scher fin de rug die zijn hele lichaam kapot maakt, heeft Frits nog tot 15.00 uur geleefd. Hij stierf in het halletje van het huis van dokter Koos. In de schuilkelders zaten moeders die hun kinderen bij elkaar wilden houden en vaders die hun gezin wilden beschermen, al was het - gezien de omstandigheden - niet meer dan een symbolische daad. Maar niet iedereen kon de hele tijd in de kelder blijven. Soms waren daarvoor de spanningen en de verwachtingen te groot. Op straat waren nier alleen losbollen; ook enthousiastelingen die de bevrijding zelf wilden zien gebeuren en de bevrijders persoonlijk wilden ontvangen. Soms dreef een gevoel van plicht iemand naar buiten. Daardoor stierf in Heerlen om 13.30 uur als gevolg van artilleriebeschieting de groepscommandant van de brandweer, E.J. Pieren. - *Niet relevant, geen melding dat granaat niet is afgegaan.*	HEL	106-108

Datum / jaar	Gebeurtenis	Bron	Pag.
	Op 18 september stort een tweetal FW-190's neer in de regio. Een FW-190 wordt geclaimd door de D-battery van het 531st Anti Aircraft Battallion. Deze Amerikaanse eenheid vooerizen van 40 mm Bofors luchtafweergeschut, neemt deel aan de bevrijding van Limburg en heeft rond 18 september haar commando-post in de omgeving van Welten. De vooralsnog ongeidentificeerde FW-190 crasht nabij Moerslag; de piloot belandt in Amerikaanse krijgsgevangenschap. *Niet relevant, exacte locatie batterij niet vermeld.*	PUT	170
	Op de Heksenberg stond het Amerikaans geschut opgesteld: *Niet relevant, exacte locatie Amerikaans geschut niet vermeld.*	WEE	76
	De invasie in Frankrijk bracht de geallieerde strijdkrachten en speciaal de Amerikanen naar ons land. "We hoorden dat de Amerikanen dichtbij waren. Sommige waaghalzen liepen tussen de linies door en probeerden het een of ander te smokkelen. Op 18 september bereikten de Amerikanen Heerlen, terwijl bij ons de Duitsers nog zaten. Ze hielden een kanon op het Gregoriusplein en verschillende geschutten op de steenberg bezet. 's Avonds reden tot onze grote verbazing enkele Amerikaanse gevechtswagens het Bodemplein op. Ze lieten zich zien en de mensen dachten dat ze bevrijd waren. *Niet relevant, geen melding oorlogshandelingen binnen de gemeente Heerlen.*	WEE	102-103
	Bij Welten stonden enkele kanonnen opgesteld, waarmee richting Kerkrade en Aken werd gevuurd. 'In het steegje bij ons hing dan een vlaggetje. De lege hulzen waren zeer geliefd. Er den vazen en ander huisraad van gemaakt. - *Niet relevant, exacte locatie opgesteld geschut niet vermeld.*	WEE	80
19 september 1944	Op de noordflank van het Amerikaanse XIXe Korps werden in de loop van 19 september verschillende Duitse dorpen bezet, zoals Wehr, Millen en Gangelt. Onderdelen van de 2e Pantserdivisie nestelden zich daar in goede uitgangsposities voor de aanval op de Westwall of Siegfriedlinie. Ook bij Kerkrade waren de Amerikanen als het ware in de voorhof van de Westwall doorgedrongen. De Duitse artillerie begon nu een ongeregeld, doch soms zwaar vuur af te geven op de woonwijken zoals Kaalheide, Terwinselen en Spekholzerheide. De commandant van 2/120e Infanterieregiment, luitenant-kolonel Mainard, die zijn stafkwartier had in de pastorie van de parochie Gracht, beraadde zich over de toestand waarin de burgers dreigden te geraken door de aanwezigheid van Amerikaanse stafkwartieren, keukens, tanks en wagenparken. Die konden moeilijk in het open veld worden ondergebracht; aan de andere kant was het zo, dat hun aanwezigheid onherroepelijk Duits artillerievuur aantrok in de bebouwde kom. Ten gevolge daarvan was al een aantal burgers gewond geraakt. Kolonel Mainard achtte het, in overleg met de Civil Affairs, raadzamer een deel van westelijk Kerkrade te evacueren. Het ging er daarbij dus niet om de nieuwsgierigen van de toevoerwegen weg te houden. - *Niet relevant, woonwijken bevonden zich buiten de huidige gemeente Heerlen.*	BAG2	99
	Vandaag (19-9) na 48 uur was het weer een half uur veilig. Tenminste wat je veilig noemt. Dan gaan de tuute weer. En zo zitten we nu hier. En slagen! Je denkt het plafond vliegt uit mekaar... - *Niet relevant, geen melding specifieke oorlogshandelingen binnen de gemeente Heerlen.*	CRO	32

Datum / jaar	Gebeurtenis	Bron	Pag.
20 september 1944	Woensdagmorgen 5 u. Zitten nu al aan één stuk van gistermiddag 12 uur in de kelder. In de slamkelder hebben we op houtafval een bed gemaakt. F. en ik hebben daar tot 3 uur op geslapen en nu hebben we geruild met pappa en oom A. Pierke hebben ze een tafeltje naast het kleine kastje gezet en daar slaapt die op. Daarvóór staat een grote stoel, een z.g. kakstoel. Een deken om en Paul heeft zijn bedje gespreid. Dan kom ik, in een oude kantoorstoel van Opa-zaliger. Vervolgens Jan. Die slaapt op een bank uit de keuken; een deken onder, deken boven, kussen ertussen, slaap lekker! Als volgende staat Finy op het programma. Op een stoel, deken om en een leesboek. Boven op de gang liggen tante A. en Tiny. Eerst heeft mama daar gelegen maar nu kookt moeder alvast voor vanmiddag en komt ondertussen de nodige keren naar beneden. Wie weet hoe lang we hier nog moeten blijven zitten! Foei, foei, wat een ellende! Sinds een half uurtje loopt de kraan. Dat genot hebben we vanaf vrijdag ook al niet meer gesmaakt. O, Susanna, wie ist das Leben wunderschön! Woensdagavond 8 uur. Vanmiddag zalig gedineerd in de kelder. We hadden een kip geslacht en hadden nog een paar chepengs (witte kool) in de tuin. In de kelder smaakt het net zo fijn als boven hoor! Eygelshoven is sinds vanmiddag vrij en daar hangen nu fijn de vlaggen uit. Wanneer zullen wij zo gelukkig zijn? Geduld is een schone deugd, maar owee wie ze beoefenen moet! Half zeven. Net zijn er vliegtuigen geweest. Net zoveel als hier in de kelder vliegen en muggen zijn en dat wil heus wat zeggen hoor! - *Niet relevant, een melding oorlogshandelingen binnen de gemeente Heerlen.*	CRO	33
21 september 1944	Vrijdagavond half 7. We zitten nog steeds stil in the kelderroom. Wat een buitengewoon amusement is dat toch! Juist het Limburgs Dagblad gelezen. In Eygelshoven verschijnt dat nu weer geregeld. Wat een gelukkige mensen! Het doet je echt goed als je eens geen moffen meer hoeft te vrezen. Zaterdag 2 uur. Nog steeds niets nieuws. Het schijnt dat de Amerikanen van me leven niet meer komen, 't Verveelt ons zo vreselijk. Allemaal lopen we met lange gezichten. We hebben nu al 146 uur luchtalarm. Proficiat! Zondagavond 8 uur. Vandaag heeft de hele dag 'der Jumbo' (kanon) ontzettend gebromd. - *Niet relevant, geen melding oorlogshandelingen binnen de gemeente Heerlen.*	CRO	33
24 september 1944	De rijen vluchtelingen werden door de Amerikanen richting Ubachsberg gestuurd. Bij Imstenrade werden ze door een enkel Duits artilleriesalvo getroffen. Eén granaat kwam midden in de colonne terecht. Veertien Kerkradenaren vonden de dood. De gewonden werden naar het eerste hulpstation van het Derde Bataljon van het 120e 'Old Hickory' regiment onder leiding van kapitein Allen Neiswander gebracht. - *Niet relevant, exacte locatie neerkomen granaten niet vermeld.*	HEN	60-61
29 september 1944	Vrijdag 29 september 1944 zou de 416de haar tot dusver zwaarste missie tegemoet gaan, met als doel 's morgens rangeerterreinen te Bittburg en in de namiddag rangeerterrein te Jülich. Nadat 's ochtends bij een gecombineerde aanval van de 409de en de 416de Bomb Group een tweetal Havocs verloren was gegaan, stonden om 16.03 uur te Melun wederom 36 Havoc bommenwerpers en hun bemanningen gereed. Het waren 27 A-20G toestellen en 9 leadbombers van het type A-20J. De belangrijkste taak van de 416de Bomb Group was het ondersteunen van grondoperaties. Deze dag zouden zij ten oosten van het belegerde Aken de grondtroepen te hulp schieten. [...] De twee Wright R-2600 radicaal motoren van elk 160 pk geven de A-20 een kruissnelheid van 438 kilometer per uur; maximaal kunnen ze een snelheid van 545 kilometer per uur behalen. Met elk vijf 500-ponders (totaal 1135 kilogram) aan boord vliegt de formatie vanuit westelijke richting Jülich aan; er zijn	PUT	182-185

Datum / jaar	Gebeurtenis	Bron	Pag.
	inmiddels twee zogenaamde combat boxes geformeerd die onafhankelijk van elkaar het doel zullen aanvallen. […] Om 17.3 uur wordt de laatste A-20 uit de flight getroffen. Met onder andere vlammen aan de rechter motor verlaat deze bommenwerper in een vlakke duikvlucht het doel, richting Heerlen. In 1991 schrijft de rugkoepelschutter van dit toestel, Staff Sergeant Lewis Ashton: 'We hadden juist onze bommen gelost toen ons toestel ter hoogte van de cockpit getroffen werd. Aangezien onze intercom door de granaattreffer buiten werking was geraakt, konden we geen contact opnemen met luitenant York. Sergeant Wilds was uit zijn geschutskoepel geklommen en deed zijn parachute om. Hij had gezien dat Luitenant York bij de ontploffing geraakt was. Met het toestel buiten controle, een brand in het bommenruim en geen manier om met de piloot in contact te komen, besloten wij het toestel te verlaten. Nog boven het doel sprongen wij eruit.' Ashton werd naar een, volgens hem, katholiek ziekenhuis in de omgeving van Jülich gebracht. Hier ontmoette hij Staff Sergeant Middleton, een van de schutters van Frenchie De Mand's Havod. - *Niet relevant, exacte locatie neergestort toestel niet vermeld.*		
	Een Douglas A-20 Havoc van 416BG/671BS van de USAAF is om 16.39 uur neergestort te Ubachsberg. - *Niet relevant, toestel is buiten de gemeente Heerlen neergestort.*	SGLO	T5756
	Ongeveer 60 families van Duitsers en N.S.B.-ers zijn uit Eygelshoven gevlucht. De Amerikanen huizen en slapen er in de kerk. In de buurt van Terwinselen weet een vliegtuig, dat getroffen werd op zijn vlucht naar Keulen, nog veilig te landen. - *Niet relevant, exacte locatie noodlanding niet vermeld.*	CRO	41
3 oktober 1944	Een Stinson L-5 Sentinel met callsign 42-99301 van eenheid 125 LS van de USAAF is neergestort te Heerlen (7 kilometer ten noorden). - *Niet relevant, geen exacte locatie neergestort toestel vermeld.*	SGLO	T4604
5 oktober 1944	Donderdag 5 oktober 1944 was er nogal wat activiteit van Luftwaffe-jagers boven Limburg. In het rapport van het 531ste Anti Aircraft Battallion wordt hier gedetailleerd melding van gemaakt: 'Een formatie van 20-25 toestellen (FW-190's en Me-190's) vloog tussen 14.30 uur en 14.40 uur over het gebied dat bestreken werd door de A.C. en D batterijen. Veertien van deze vijandelijke toestellen vlogen van het zuidwesten naar het noordoosten op een hoogte van 10.000 voet en werden niet onder vuur genomen. Een tweede formatie van zes toestellen vloog op een hoogte van 150 tot 500 voet van zuid naar noord en werd beschoten. Deze formatie voerde met machinegeweren en raketten aan; ditmaal van noord naar zuid. Onze claims: drie maal categorie I en een maal categorie II. Rapporten zijn ten tijde van deze melding nog niet gereed.' Donderdag 5 oktober was voor het 531ste de laatste dag in Limburg; daarna nam men stellingen in ten noordoosten van Aken. Dat overwinning en nederlaag soms erg dicht bij elkaar liggen, moge uit het laatste incident van 5 oktober blijken: 'Terwijl Colonel Mace de nummer drie geschutpositie (Sergeant Armato) inspecteerde, naderde een formatie FW-190's op gering hoogte. De schutter (Corporal Chappel) gaf de noodzakelijke bevelen en de hele sectie voerde een model-aanval uit. De tweede granaat trof een jager die onmiddellijk in brand vloog en in de omgeving van Heerlen neerstortte. De observaties in de omgeving van Heerlen bleken correct te zijn. Een FW-190 A8, voorzien van de code 'Weisse 13' en het werknummer 173843, stortte neer in een akker ten noordoosten van de hoeve 'Marehoek' bij Voerendaal. De onfortuinelijke vliegenier, de 21 jarige Unteroffizier Joachim Lüttgau, was die middag vanuit Lippspring met de 1ste Staffel van het Jagdgeschwader 11 opgestegen. Hij kon zijn brandende toestel niet meer verlaten en kwam jammerlijk om het leven; thans rust ook hij te IJsselsteyn. In 1990 schreef Robert K. Sandager (voorheen Battery Commander van e D-battery van het 531ste) naar aanleiding van onze bevindingen: 'Het is erg interessant om na 46 jaar te vernemen wie wij op 5 oktober 1944 neerschoten. Het spijt mij echter	PUT	174-175

Datum / jaar	Gebeurtenis	Bron	Pag.
	dat Joachim Lüttgau niet tijdig zijn toestel heeft kunnen verlaten. We waren altijd blij wanneer we een toestel omlaag haalden, maar hoopten toch ook dat de piloot het zou overleven.' - *Relevant, melding neerstorten toestel binnen/nabij de gemeente Heerlen.*		
	Een Focke-Wulf Fw 190 van 1./JG 11 van de Luftwaffe is om 14.40 uur neergestort bij boerderij Marehoek [tegenwoordig landgoed Kunderhorst] nabij Voerendaal. - *Relevant, melding neerstorten toestel binnen/nabij de gemeente Heerlen.*	SGLO	T4470
11/12 oktober 1944	Luftwaffe De Fw-190's van III/KG51 maakten vijf vluchten met aanvallen op Heerlen en doelen rond Aken. - *Relevant, melding neerkomen NGE binnen de gemeente Heerlen.*	ZWA	403
20 oktober 1944	Ik pak mijn koffer. Ik vertrek met pap uit Heerlen... Eindelijk komen we in Kerkrade op de markt. Hier ben ik nog niet geweest. Verschrikkelijk wat een aanblik. Durlingen, Van Haaren, Frits Maas, Bosman, America en Bisschoff zijn van de Markt verdwenen. Aan de puinhopen kun je zien dat hier eens flinke huizen stonden. Alles is totaal uitgebrand. - *Niet relevant, geen melding exacte locaties verwoeste huizen vermeld.*	CRO	38

Tabel 10: Overzicht gebeurtenissen juni t/m oktober 1944.

November 1944 tot de Duitse capitulatie mei 1945

In de winter van 1944 kwam het front in Nederland nagenoeg stil te liggen. In november werd Walcheren bevrijd, en in Limburg vochten de geallieerden tot december door in een poging door te breken naar Duitsland. Gelijktijdig werden in deze periode V-1 en V-2 *Vergeltungswaffen* afgevuurd. Deze langeafstandswapens waren gericht tegen Londen en Antwerpen, maar kwamen vaak vroegtijdig neer op Nederlands grondgebied. Deze nieuwe Duitse dreiging leidde tot een toename van de geallieerde luchtaanvallen op doelen in het bezette deel van Nederland. Vanaf maart 1945 kwam weer beweging in het front. Canadese eenheden, die door in Duitsland oprukten, bogen af richting Oost-Nederland en trokken via de Achterhoek Nederland binnen. In april 1945 werd ook vanaf het rivierengebied richting het noorden opgetrokken, waarna het Nederlandse grondgebied ten oosten van Amersfoort binnen enkele weken bevrijd werd. De Duitse bezettingsmacht in West-Nederland capituleerde pas op 5 mei 1945. Voor dit project is de volgende informatie aangetroffen met betrekking tot deze periode:

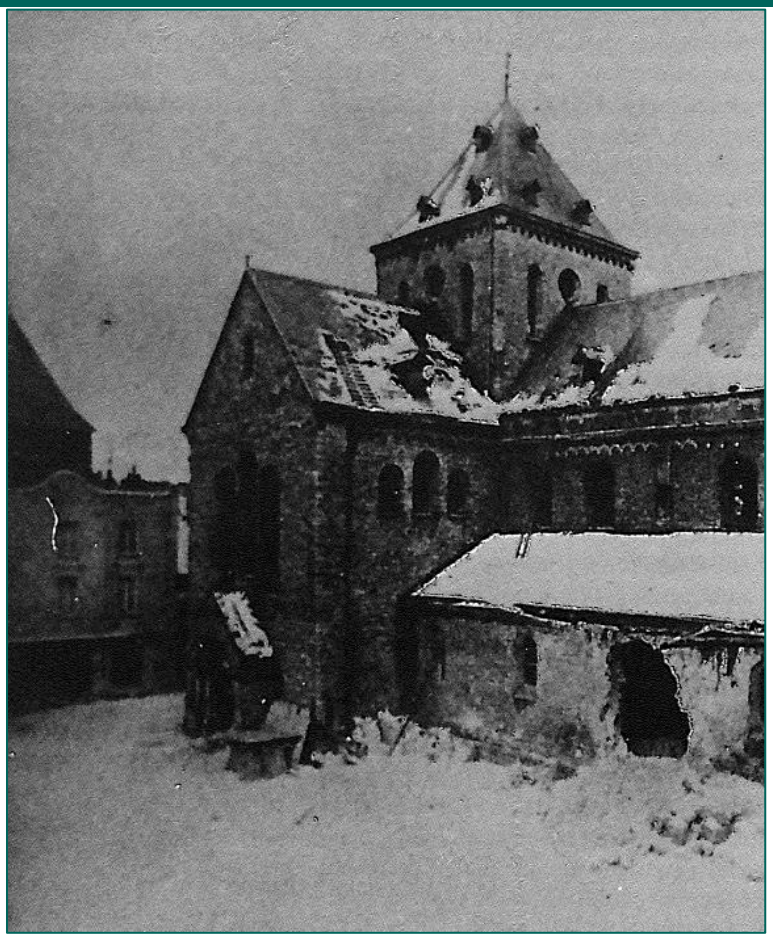
Datum / jaar	Gebeurtenis	Bron	Pag.
17-18 november 1944	Neerkomen V.1 bij Het Vaalserkwartier te Heerlen. Mogelijk op 18 november 1944 neergekomen: - *Relevant, melding neerkomen V-wapen in de gemeente Heerlen.*	VER	V0077
19 november 1944	Een Republic P-47 Thunderbolt van eenheid 373FG/412FS van de USAAF is neergestort te Heerlen. - *Niet relevant, exacte locatie neergestort toestel niet vermeld.*	SGLO	T4692
	Een Republic P-47 Thunderbolt van eenheid 373FG/412FS van de USAAF is geraakt door flak en neergestort te Heerlen.	SGLO	T4693

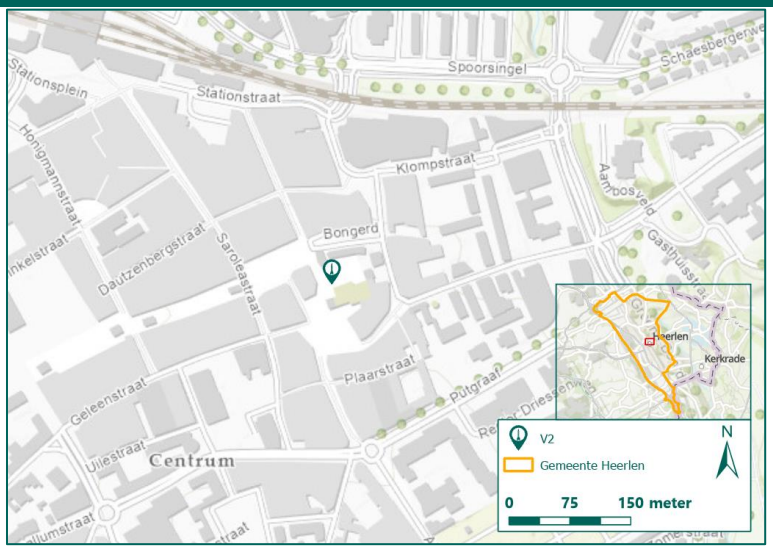
Datum / jaar	Gebeurtenis	Bron	Pag.
	- *Niet relevant, exacte locatie neergestort toestel niet vermeld.*		
26 november 1944	Een toestel L-5 met serienummer 42-99123 van eenheid 125 L.Sqdn van de USAAF neergestort tussen Heerlen en Merkelbeek. - *Niet relevant, exacte locatie neergestort toestel niet vermeld.*	SGLO	T4729D
	Duitse raketbommen vallen in Heerlen en naburige gemeenten. In Kerkrade doden zij 2 mensen. - *Niet relevant, exacte locatie neergekomen raketbommen niet vermeld.*	CRO	47
17/18 december 1944	Een Junkers Ju 88 met code L1+ van eenheid 6./LG 1 van de Luftwaffe is om 02.13 uur neergestort bij de Klinkertstraat nabij Hoensbroek kasteel. - *Relevant, melding neergestort toestel binnen de gemeente Heerlen.*	SGLO	T4820
	17/18 december 1944 Luftwaffe Van de negen Duitse vliegtuigen die tussen 21.14 en 23.05 uur opereerden, vlogen er zes in het gebied Maastricht en één elk ten noordoosten van Venlo, bij Sittard en bij Nijmegen. Er werden bommen afgeworpen, maar er zijn geen nadere bijzonderheden. Noot. Bij die aanvallen op gronddoelen gingen ten minste drie Bf-110's van NJG1 verloren en wel een van 8/NJG1 bij Sittard, een van 12/NJG1 door een voltreffer van de luchtafweer bij Munster-Geleen en een van 5/NJG1 bij Elsloo. Van de eerste konden twee man zich met hun parachutes redden, van de tweede en de derde kwam de bemanning om. Tevens kwamen twee Ju-88's van 11/LG1 neer; één van 4/LG1 bij Gulpen en één van 6/LG1 bij Hoensbroek en mogelijk een derde bij Venray. Eveneens bij Venray een Ju-88 van 3/NJG10. Ook deze bemanningen kwamen om het leven. - *Relevant, melding neerstorten toestel binnen de gemeente Heerlen.*	ZWA	481

Datum / jaar	Gebeurtenis	Bron	Pag.
	In de avond van 17 december bevond zich nog een derde 'Nachwuchs'-bemanning in het Limburgse luchtruim. Met de Bf-110 nachtjager, voorzien van de code G9-CS, was men die avond opgestegen van Fritzlar, de uitvalsbasis van de derde Gruppe van het NJG 1. Ook dit toestel met Werknummer 730346 kwam in de omgeving van Sittard in de problemen. In tegenstelling tot zijn collega's kon de piloot van dit toestel achteraf wel rapport uitbrengen over het gebeurde: 'Gedurende de missie over het frontgebied kwam het toestel als gevolg van verbinding door schijnwerperlicht in een vrille. De piloot, Oberfahnrich Stöcker, gaf bevel het toestel te verlaten. Nadat de boordtelegrafist en schutter het toestel hadden verlaten, kreeg de piloot de nachtjager weer onder controle, waarna hij naar de basis terugkeerde. De twee bemanningsleden waren boven vijandelijk gebied afgesprongen.' Voor de telegrafist en schutter was de oorlog voorbij: zij belandden in geallieerde krijgsgevangenschap. De piloot had waarschijnlijk het een en ander uit te leggen in Fritzlar… Na middernacht in de vroege uren van 18 december verschenen de Junkers Ju-88 bommenwerpers van Lehrgeschwader 1 ten tonele. Een tweetal van deze bommenwerpers met vierkoppige bemanning zou in het kader van ondersteunende acties ten behoeve van 'Herbstnebel' in Zuid-Limburgse aarde belanden. Van een vooralsnog niet geïdentificeerde basis in Duitsland steeg om 01.11 uur een eenzame Junkers Ju-88 bommenwerper op. Voorzien van het Werknummer 330385 en een speciaal camouflage patroon was dit een snelle versie van het type S3. Deze snelle bommenwerper onderscheidde zich van andere Ju-88 bommenwerpers van Lehrgeschwader 1 ten tonele. Een tweetal van deze bommenwerpers met vierkoppige bemanning zou in het kader van ondersteunende acties ten behoeve van 'Herbstnebel' in Zuid-Limburgse aarde belanden. Van een vooralsnog niet geïdentificeerde basis in Duitsland steeg om 01.11 uur een eenzame Junkers Ju-88 bommenwerper op. Voorzien van het Werknummer 330385 en een speciaal camouflage patroon was dit een snelle versie van het type S3. Deze snelle bommenwerper onderscheidde zich van andere Ju-88's door een kleinere, gladde en ronde neus maar vooral door de twee krachtige Jumo-213E lijnmotoren van elk 1750 pk die voor aanmerkelijk betere prestaties zorgden. Met geringe bommenlast en bewapening maar met het voordeel van de snelheid waren dit bij uitstek bommenwerpers die zich nog in het door de Geallieerden beheerste luchtruim konden wagen. Ons toestel maakte deel uit van de tweede Gruppe van het Lehrgeschwader 1: Deze II./JG 1 bestond uit de 4de, 5de en 6de Staffel en 330385 maakte deel uit van de 6./LG 1. Om 02.15 uur werd deze kist door Amerikaans afweergeschut getroffen; brandend stortte het toestel in een schuine hoek neer in een weiland aan de Klinkertstraat nabij Kasteel Hoensbroek (thans bevindt zich hier de droomvijver), De complete bemanning verloor hierbij het leven. Hun 'Namentliche Verlustmeldung' besluit slechts summier: 'Vom Feindflug nicht zurückgekehrt'. - *Relevant, melding neerstorten toestel binnen de gemeente Heerlen.*	PUT	197

Datum / jaar	Gebeurtenis	Bron	Pag.
1945	Stoottroepen van het Commando-Limbur/Regiment Limbug gedurende de tweede wereldoorlog. Oorlogsvernielingen in Heerlen: -	BEE	z.p.
	U.S. troops push to German border. First U.S. Army soldiers, advancing under fire, push their way over a hill in Holland close to the German border. Heavy underbrush covers the hill, which the American troops took after liberating a Dutch village near Heerlen. Strong enemy counter-attacks were weakened by Allied bombers and U.S. tanks paving the way for the infantryman who overran a web of Nazi trenches concealed by underbrush.	BEE	z.p.

Datum / jaar	Gebeurtenis	Bron	Pag.
	  - *Niet relevant, route opmars niet vermeld te Heerlen.*		
31 december 1944-1 januari 1945	Behalve de grote ongerustheid onder de Zuid-Limburgse bevolking over het grote Duitse offensief in België, werd zij in de nieuwjaarsnacht 1945 ook nog opgeschrikt door een actie van de Duitse Luftwaffe, die nog een keer massaal van zich liet horen. Ook Heerlen werd doelwit, en een bominslag beschadigde ernstig de St. Pancratiuskerk, een bouwwerk uit de 13e eeuw.	BAG2	190

Datum / jaar	Gebeurtenis	Bron	Pag.
	 - *Relevant, melding bominslag St. Pancratiuskerk te Heerlen.*		
1 januari 1945	Een Focke-Wulf Fw 190 met serienummer 739250 van eenheid Stab III/JG 11 van de Luftwaffe is neergestort bij Heihof te Heerlen. - *Niet relevant, exacte locatie neergestort toestel niet vermeld.*	SGLO	T4987
	Wanneer tussen 10.00 en 11.00 uur Amerikaans geschut op de Heksenberg bij Heerlen het vuur opent, wordt wederom een FW-190 getroffen. Dit toestel, klaarblijkelijk op weg naar huis, komt bij een zware noodlanding tot stilstand voor een boerderij in het gehucht Heihof. De piloot zit vast in de riemen en kan het toestel niet verlaten. Aan toesnellende burgers vraagt hij of het nog ver naar Düren is, zijn woonplaats. Maar dan naderen de GI's. De vliegenier wordt uit zijn jager bevrijd, maar tegelijkertijd ontdaan van alle insignes, onderscheidingen, zijn horloge, sieraden en zelfs knopen: het zijn gewilde souvenir. Het betreft hier hoogstwaarschijnlijk de Oberleutnant Hans Fiedler van het Jagdgeschwader 11. Hij behoorde tot de staf van de derde Gruppe en raakte in deze buurt in krijgsgevangenschap. - *Relevant, melding neerstorten toestel binnen de gemeente Heerlen.*	PUT	217
12 januari 1945	Een L-5 Sentinel van eenheid 125 LS van de USAAF is neergestort te Heerlen. - *Niet relevant, exacte locatie neergestort toestel niet vermeld.*	SGLO	T5090A
16 januari 1945	Melding neerkomen V2 bij kerk te Heerlen:	VER	V0422

Datum / jaar	Gebeurtenis	Bron	Pag.
	 - *Relevant, melding neerkomen V-wapen in de gemeente Heerlen.*		
17 januari 1945	Een vliegende bom veroorzaakt veel schade aan de kerk te Heerlen. - *Niet relevant, exacte locatie neergekomen V-wapen niet vermeld.*	CRO	48
5 februari 1945	Een Duits vliegtuig werpt een kettingbom op de Beitel in een poging de Amerikaanse voertuigen bij De Locht te treffen. Voor het eerst sedert het Ardennenoffensief is de 30ste Inf.dev. weer terug op Rolduc. In de tussenliggende tijd logeerde de 103e divisie er. De generaals Eisenhower, Bradley en veldmaarschalk Montgomery zijn in Kerkrade geweest. - *Niet relevant, geen tweede bron beschikbaar die het bombardement beschrijft, waardoor geen exacte locatie bekend is.*	CRO	48

Tabel 11: Overzicht gebeurtenissen winter 1944 – mei 1945.

Naoorlogse periode

Direct na de oorlog begon de wederopbouw van Nederland. Verdedigingswerken, bunkers en achtergebleven NGE werden opgeruimd. Voor het ruimen van de duizenden mijnenvelden werden onder meer Duitse krijgsgevangenen ingezet. Voor dit project is de volgende informatie aangetroffen met betrekking tot deze periode:

Datum / jaar	Gebeurtenis	Bron	Pag.
Oktober 1945	Molen 'Vrouwenheide' te Ubachsberg. In oktober 1945 door Engelse soldaten in brand gestoken. - *Niet relevant, geen gebruik van explosieven gemeld.*	CRO	104
6 juni 2014	**Bom in Heerlen tot ontploffing gebracht.** De bom die vrijdagmiddag werd gevonden op bevrijventerrein Avantis in Heerlen, is in de avond tot ontploffing gebracht. Met een korte, felle knal heeft de EOD het explosief met succes laten exploderen. Het ging om een 500 ponds vliegtuigbom uit de Tweede Wereldoorlog. Het explosief was geen gevaar voor de directe omgeving. Wel werden een aanliggende weg en de directe omgeving afgezet. Vrijdagavond zijn ook de resten opgeruimd. - *Relevant, melding vondst 500 lb. vliegtuigbom te Heerlen.*	LIM	z.p.
17 december 2020	**500 lb. brisantbommen gevonden in Heerlen.** Tijdens voorbereidende graafwerkzaamheden op het bedrijventerrein Trilandis in Heerlen is WDP dit voorjaar gestuit op een vliegtuigbom. Het bleek te gaan om een Amerikaanse brisantbom van 500 lb. uit de Tweede Wereldoorlog. De graafwerkzaamheden zijn naar aanleiding van deze vondst direct gestaakt. "Door de spontane vondst van de eerste bom liep de bouw van de aanvullende hallen mogelijk vertraging op. Het opsporingsonderzoek diende met grote spoed te worden uitgevoerd. Dit is waar Euroradar ons en de gemeente enorm fijn hebben bijgestaan" aldus Girt-Jan Vissers van WDP. **Uitgebreide onderzoeken**	EUR	z.p.

Datum / jaar	Gebeurtenis	Bron	Pag.
	Omdat in de nabijheid van deze locatie reeds eerder vliegtuigbommen zijn gevonden heeft de EOD aan de Gemeente Heerlen aangeraden om het zekere voor het onzekere te nemen en het terrein volledig te laten onderzoeken op de aanwezigheid van vliegtuigbommen. De Gemeente Heerlen heeft op haar beurt Euroradar ingeschakeld voor deze explosieven opsporing werkzaamheden. Vanwege het gevaar van sympathische detonatie bij het vernietigen van de brisantbom moesten we ook zeker zijn van het feit of er geen andere bommen meer aanwezig waren in het veld. De eerste 4 meter-mv hebben we onderzocht d.m.v. non-realtime oppervlaktedetectie. Tot circa 10m -maaiveld is onderzocht door middel van dieptedetectie. Met de hulp van een collega bedrijf waren we instaat om op zeer korte termijn 4 dieptedetectie stellingen te kunnen inzetten. Door de maximale inzet van alle betrokkenen konden we dit bewerkstelligen. Op ongeveer 12 meter afstand van de eerste vliegtuigbom vonden we binnen een half uur een tweede brisantbom van hetzelfde type. Deze lag op de grens van het gebied waarin sympathische detonatie mogelijk zou zij … Op 11 april 2020 zijn beide vliegtuigbommen tot vernietiging gebracht door de EODD. - *Relevant, melding vondst 2 blindgangers van 500 lb. afwerpmunitie.*		

Tabel 12: Overzicht gebeurtenissen naoorlogse periode.

BIJLAGE 3 ARCHIEFONDERZOEK NEDERLANDSE ARCHIEVEN

Voor deze NGE-Verwachtingskaart is onderzoek verricht in verschillende Nederlandse archieven. De resultaten van het onderzoek uit de volgende archiefopstellingen zijn opgenomen in deze bijlage:

- Historisch Centrum Limburg, locatie Heerlen (HCL)
  - Toegang 007: Gemeente Nuth, 1934-1981.
  - Toegang 010: Gemeente Nuth, 1982-1991
  - Toegang 016: Gemeente Heerlen, 1919-1969.
  - Toegang 061: Gemeente Hoensbroek, 1948-1981.
  - Toegang 062: Gemeente Hoensbroek, 1940-1947.
  - Toegang 065: Gemeentepolitie Heerlen, 1907-1979.
  - Toegang 067: Dienst Openbare Werken 1915-1929 en de Dienst Publieke Werken 1930-1981, Heerlen.
  - Toegang 070: Archieven van de Luchtbeschermingsdienst der gemeente Heerlen, 1934-1951.
  - Toegang 079: Bewakingstroepen 3e Compagnie Heerlen, 1944-1945.
  - Toegang 101: Gemeente Bocholtz, 1794-1940.
  - Toegang 102: Gemeente Simpelveld, 1795-1941.
  - Toegang 103: Gemeente Bocholtz, 1941-1981.
  - Toegang 104: Gemeente Simpelveld, 1942-1981.
  - Toegang 203: Gemeente Voerendaal, 1798-1950.
  - Toegang 302: Gemeente Brunssum, 1938-1981.
- Provinciaal Archief Limburg (PAL)
  - Toegang 07.E09 Militair Gezag Limburg
- Nationaal archief (NA)
  - Toegang 2.04.110: Korps Hulpverleningsdienst van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, 1945-1974.
  - Toegang 2.04.53.15: Inspectie Bescherming Bevolking tegen Luchtaanvallen.
  - Toegang 2.13.71: Archieven van het Ministerie van Defensie te Londen [1940-1941]; Ministerie van Oorlog te Londen [1941-1945]; Departement van Oorlog: Bureau Londen [1945-1947].
  - Toegang 2.13.151: Gewoon en geheim verbaalarchief van het Ministerie van Oorlog/Defensie, 1946-1963, en opgelegde archiefbescheiden van Mr. F.J. Kranenburg, 1953-1957 en Mr. W.H. Fockema Andrea, 1949-1992.
  - Toegang 2.13.167: Bunkerarchief.
  - Toegang 2.13.210: Commissie van Proefneming met hierin opgenomen afgedwaalde archiefbescheiden van onderdelen van de artillerie-inrichtingen en artillerie onderdelen, (1814-) 1867-1942.
- Nederlands Instituut voor Militaire Historie (NIMH)
  - Collectie 405: Stellingen 1940.
  - Collectie 409: Gevechtsverslagen en -rapporten mei 1940.
  - Collectie 447: Bevrijding van Nederland.
  - Collectie 492: De strijd op Nederlands grondgebied tijdens de Wereldoorlog II / De Groene Serie.
  - Collectie 575: Bureau Inlichtingen/ Duitse verdedigingswerken.
- NIOD Instituut voor oorlogs-, holocaust- en genocidestudies (NIOD)
  - Toegang 077: Generalkommissariat für das Sicherheitswesen – Höhere SS- und Polizeiführer Nord-West.'

Gemeentearchief

In Historisch Centrum Limburg, locatie Heerlen (HCL) is gezocht naar stukken met betrekking tot oorlogsschade, de luchtbeschermingsdienst en geruimde NGE binnen het onderzoeksgebied. Daarnaast is gezocht naar overige relevante archiefstukken. De volgende stukken zijn geraadpleegd:

T007: Gemeente Nuth, 1934-1981	
Inventaris 729	Stukken betreffende het verstrekken van inlichtingen over de toestand van de gemeente, oorlogsschade en de april-mei staking van 1943 aan de Commissaris der Provincie Limburg, de Commissaris der Koningin in Limburg, het Rijksinstituut voor oorlogsdocumentatie en het Ministerie van Oorlog, 1943 - 1944, 1947
Niet relevant, geen melding oorlogshandelingen binnen de gemeente Heerlen.	

T007: Gemeente Nuth, 1934-1981	
Inventaris 730	Stukken betreffende het verstrekken van inlichtingen over de geschiedenis van de gemeente, 1956, 1959 - 1960
Niet relevant, betreft geen informatie over de Tweede Wereldoorlog.	
Inventaris 844	Stukken betreffende het verkrijgen van financiële vergoedingen van het Ministerie van Financiën voor het herstellen van oorlogsschade aan gemeente-eigendommen, 1951 - 1952
Niet relevant, geen melding oorlogshandelingen binnen de gemeente Heerlen.	
Inventaris 845	Stukken betreffende het verkrijgen van financiële vergoedingen voor het herstellen van oorlogsschade aan de woningen van het Woningbedrijf Gemeente Nuth, 1945, 1948 - 1951
Niet relevant, betreft schade door een oefening (en geen NGE).	
Inventaris 846	Stukken betreffende het herstellen van oorlogsschade aan wegen, 1945 - 1951
Niet relevant, betreft financiële afwikkeling zonder melding van specifieke schade.	
Inventaris 847	Stukken betreffende het herstellen van oorlogsschade aan trottoirs, bomen, verkeersborden en het markt- en kermisterrein, 1946 - 1953
Niet relevant, geen melding oorlogshandelingen.	
Inventaris 936	Stukken betreffende het herstellen van woningen, 1940-1941
Niet relevant, betreft vooroorlogse nieuwbouw.	
Inventaris 937	Stukken betreffende het vaststellen en wijzigen van veldwachtersverordeningen, 1932 - 1943, 1947
Niet relevant, betreft algemeen dossier.	
Inventaris 938	Persoonsdossiers van de chef-veldwachters C.H. Petry en C. Streutjens, 1927, 1937, 1942
Niet relevant, geen specifieke oorlogshandelingen vermeld.	
Inventaris 980	Maandrapporten van de politie, 1942 - 1944
Niet relevant, geen meldingen oorlogshandelingen en/of schade.	
Inventaris 1028	Notitie inzake oorlogsschade aan gebouwen, [1944]
Niet relevant, geen melding oorlogshandelingen binnen de gemeente Heerlen.	
Inventaris 1147	Stukken betreffende het verstrekken van inlichtingen over graven van gesneuvelde militairen in de gemeente, 1940 - 1963
Niet relevant, geen specifieke oorlogshandelingen vermeld.	
Inventaris 1189	Nierhoven; schietbaan, 1951 - 1951
Niet relevant, schietbaan voor handbogen.	
Inventaris 1263	Burg. Beckersstraat 13; schietinrichting, 1972 - 1973
Niet relevant, betreft schietbaan in pand politie.	
Inventaris 1267	Burg. Mannensstraat 10; schietinrichting, 1973 – 1975
Niet relevant, betreft (privé) schietbanen (naoorlogs).	
Inventaris 1323	Stukken betreffende het verbeteren, herstellen en aanleggen van kleine rioleringswerken en huisaansluitingen, 1940 - 1965
Niet relevant, betreft geen meldingen NGE.	
Inventaris 1507	Stukken betreffende het organiseren van de Luchtbescherming, 1940 - 1944

Inventaris 1509	Stukken betreffende het verlenen van medewerking bij het aanvragen van vergoedingen voor herstel van oorlogsschade aan woningen, 1946 - 1947
Niet relevant, geen specifieke oorlogshandelingen vermeld.	
Inventaris 1655	Stukken betreffende het verstrekken van gegevens over mijnenvelden en niet ontplofte projectielen en munitie aan de Afdeling Mijnenruimers van het Nederlandse Leger, 1945
Niet relevant, geen melding oorlogshandelingen binnen de gemeente Heerlen.	
Inventaris 1720	Stukken betreffende het aanleggen, verbeteren en herstellen van de bruggen over de Geleenbeek, 1940 - 1954
Niet relevant, betreft enkel algemene stukken.	
Inventaris 1750	Rapport van de rijksveldwachters te Puth en Nuth inzake de landing van een Duits Vliegtuig te Grijzegrubben, 1937
Niet relevant, geen melding oorlogshandelingen binnen de gemeente Nuth.	
Inventaris 1813	Stukken betreffende het herstellen van oorlogsschade aan wegen in het kader van de werkverschaffing, 1945, 1947
Niet relevant, geen meldingen NGE.	
Inventaris 1832	Stukken betreffende het herstellen van schade aan gebouwen en bruggen ten gevolge van het springen van de brug over de Geleenbeek op 10 mei 1940, 1940 - 1943
Niet relevant, geen melding oorlogshandelingen binnen de gemeente Heerlen.	
Inventaris 1833	Stukken betreffende het bemiddelen bij aanvragen van particulieren bij het rijk om vergoeding van oorlogsschade, 1946 - 1953, 1958
Niet relevant, geen oorzaken der schade vermeld.	
Inventaris 1834	Staten houdende gegevens inzake opgevangen evacués afkomstig uit Kerkrade, Eygelshoven, Schaesberg en Sittard, 1944
Niet relevant, geen meldingen NGE.	
Inventaris 1835	Stukken betreffende het bemiddelen bij aanvragen van oorlogsslachtoffers om een uitkering van het rijk, 1945 - 1952
Niet relevant, geen meldingen NGE.	
Inventaris 1836	Stamkaarten van oorlogsslachtoffers, 1944 - 1947

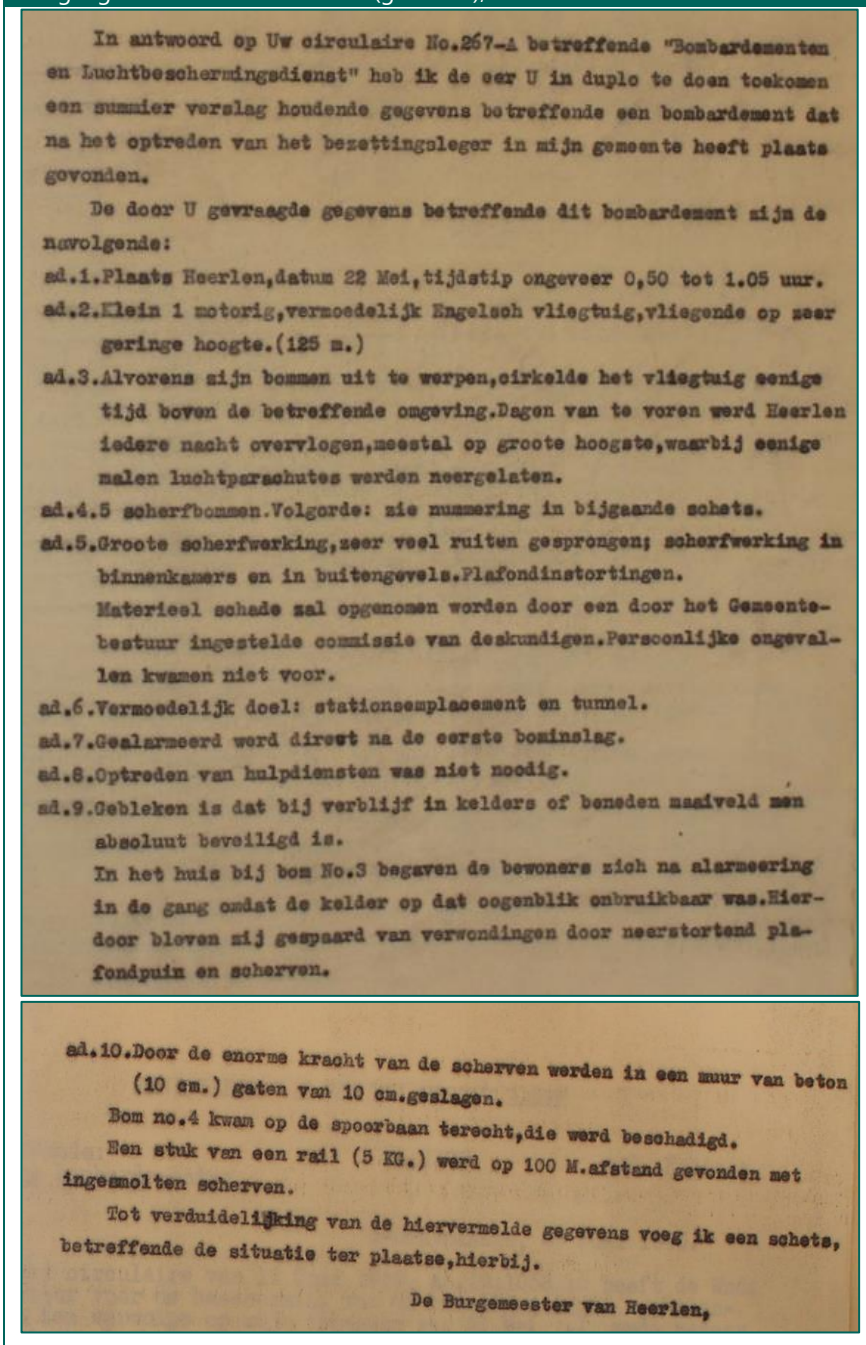
T007: Gemeente Nuth, 1934-1981	
Niet relevant, geen meldingen NGE.	
Inventaris 1841	Persoonsdossier van oorlogsslachtoffer W.P. de Jager-Pronk, Tiendstraat 7 te Nuth, 1945 - 1948
Niet relevant, geen meldingen NGE.	
Inventaris 1842	Stukken betreffende het bemiddelen bij aanvragen van oorlogsslachtoffers en gerepatrieerden uit Indië om een uitkering van het rijk, 1944 - 1963
Niet relevant, geen meldingen NGE.	
Inventaris 1843	Brieven van het Provinciaal Bureau Verzorging Oorlogsslachtoffers met lijsten van aan de gemeente overgedragen dossiers van oorlogsslachtoffers, 1948
Niet relevant, betreft geen melding NGE.	
Inventaris 1872	Stukken betreffende het verlenen van medewerking aan de scholen in de gemeenten bij het declareren van de kosten van herstel van oorlogsschade bij het rijk, 1945 - 1952
Niet relevant, schade door inkwartiering.	

Tabel 13: Overzicht geraadpleegde inventarisnummers in het HCL, toegang T007.

T010: Gemeente Nuth, 1982-1991	
Inventaris 9	Voorterstraat 55; schietinrichting, 1986 - 1987
Niet relevant, naoorlogs.	
Inventaris 142	Mariastraat 10; herladen van munitie, 1987 - 1993
Niet relevant, naoorlogs.	
Inventaris 747	Stukken betreffende het vaststellen van rampenplannen, 1982 - 1984,
Niet relevant, naoorlogse rampenplannen.	
Inventaris 748	Stukken betreffende het vaststellen van rampenplannen, 1985 - 1986,
Niet relevant, naoorlogse rampenplannen.	
Inventaris 1088	Stukken betreffende de gedenksteen voor de in 1940 en 1944 te Wijnandsrade gesneuvelde Britse militairen van de Royal Air Force, met foto's, 1986 - 1989
Niet relevant, correspondentie over een gedenksteen.	
Inventaris 4545	Bouw overdekte schietbaan, 1984
Niet relevant, geen melding oorlogshandelingen binnen de gemeente Nuth.	
Inventaris 4566	Bouw schietbanen, 1984
Niet relevant, naoorlogs aangelegde schietbaan (ondergronds).	

Tabel 14: Overzicht geraadpleegde inventarisnummers in het HCL, toegang T010.

Toegang 016: Gemeente Heerlen (gedeelte), 1919-1969.	
Inventaris 339-Z	Stukken betreffende meldingen van voorvallen en ongevallen, welke met oorlogshandelingen verband houden (algemeen). Maatregelen bij bominslag. Processen verbaal, rapporten en gegevens inzake luchtaanvallen, luchtalarm, bominslagen, brand en dergelijke, 1939 - 1944
22 mei 1940, ingeslagen vliegtuigbommen (5) gericht op de spoorlijn:	

In antwoord op Uw circulaire No.267-A betreffende "Bombardementen en Luchtbeschermingsdienst" heb ik de eer U in duplo te doen toekomen een summier verslag houdende gegevens betreffende een bombardement dat na het optreden van het bezettingsleger in mijn gemeente heeft plaats gevonden.

De door U gevraagde gegevens betreffende dit bombardement zijn de navolgende:

ad.1.Plaats Heerlen,datum 22 Mei,tijdstip ongeveer 0,50 tot 1.05 uur.

ad.2.Klein 1 motorig,vermoedelijk Engelsch vliegtuig,vliegende op zeer geringe hoogte.(125 m.)

ad.3.Alvorens zijn bommen uit te werpen,cirkelde het vliegtuig eenige tijd boven de betreffende omgeving.Dagen van te voren werd Heerlen iedere nacht overvlogen,meestal op groote hoogte,waarbij eenige malen luchtparachutes werden neergelaten.

ad.4.5 scherfbommen.Volgorde: zie nummering in bijgaande schets.

ad.5.Groote scherfwerking,zeer veel ruiten gesprongen; scherfwerking in binnenkamers en in buitengevels.Plafondinstortingen.
Materieel schade zal opgenomen worden door een door het Gemeentebestuur ingestelde commissie van deskundigen.Persoonlijke ongevallen kwamen niet voor.

ad.6.Vermoedelijk doel: stationsemplacement en tunnel.

ad.7.Gealarmeerd werd direct na de eerste bominslag.

ad.8.Optreden van hulpdiensten was niet noodig.

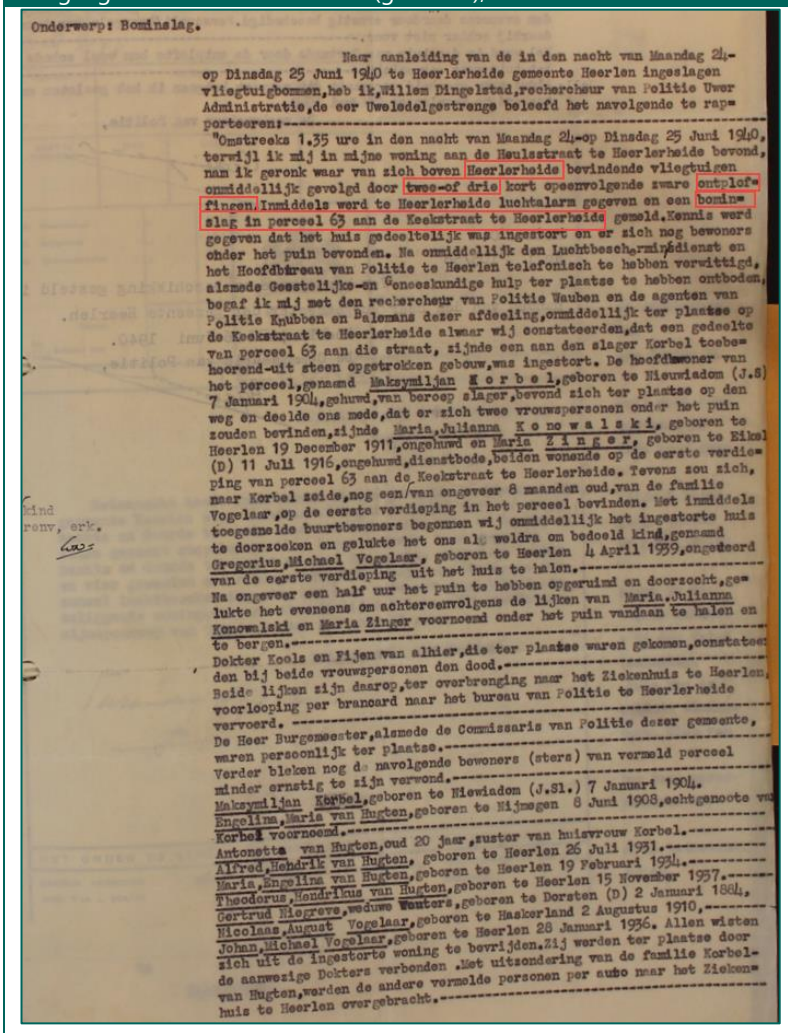
ad.9.Gebleken is dat bij verblijf in kelders of beneden maaiveld men absoluut beveiligd is.
In het huis bij bom No.3 begaven de bewoners zich na alarmeering in de gang omdat de kelder op dat oogenblik onbruikbaar was.Hierdoor bleven zij gespaard van verwondingen door neerstortend plafondpuin en scherven.

ad.10.Door de enorme kracht van de scherven werden in een muur van beton (10 cm.) gaten van 10 cm.geslagen.
Bom no.4 kwam op de spoorbaan terecht,die werd beschadigd.
Een stuk van een rail (5 KG.) werd op 100 M.afstand gevonden met ingesmolten scherven.

Tot verduidelijking van de hiervermelde gegevens voeg ik een schets, betreffende de situatie ter plaatse,hierbij.

De Burgemeester van Heerlen,

24-25 juni 1940, inslagen vliegtuigbommen (2 á 3) te Heerlerheide en één bominslag bij de Keekstraat 63:

Onderwerp: Bominslag.

Naar aanleiding van de in den nacht van Maandag 24- op Dinsdag 25 Juni 1940 te Heerlerheide gemeente Heerlen ingeslagen vliegtuigbommen, heb ik, Willem Dingelstad, rechercheur van Politie Uwer Administratie, de eer Uweledelgestrenge beleefd het navolgende te rapporteeren:----------

"Omstreeks 1.35 ure in den nacht van Maandag 24-op Dinsdag 25 Juni 1940, terwijl ik mij in mijne woning aan de Heulstraat te Heerlerheide bevond, nam ik geronk waar van zich boven Heerlerheide bevindende vliegtuigen onmiddellijk gevolgd door twee-of drie kort opeenvolgende zware ontploffingen. Inmiddels werd te Heerlerheide luchtalarm gegeven en een bominslag in perceel 63 aan de Keekstraat te Heerlerheide gemeld. Kennis werd gegeven dat het huis gedeeltelijk was ingestort en er zich nog bewoners onder het puin bevonden. Na onmiddellijk den Luchtbeschermingsdienst en het Hoofdbureau van Politie te Heerlen telefonisch te hebben verwittigd, alsmede Geestelijke-en Geneeskundige hulp ter plaatse te hebben ontboden, begaf ik mij met den rechercheur van Politie Wauben en de agenten van Politie Knubben en Balemans dezer afdeeling, onmiddellijk ter plaatse op de Keekstraat te Heerlerheide alwaar wij constateerden, dat een gedeelte van perceel 63 aan die straat, zijnde een aan den slager Korbel toebehoorend-uit steen opgetrokken gebouw, was ingestort. De hoofdbewoner van het perceel, genaamd Maksymiljan K o r b e l, geboren te Nieuwiadom (J.S) 7 Januari 1904, gehuwd, van beroep slager, bevond zich ter plaatse op den weg en deelde ons mede, dat er zich twee vrouwspersonen onder het puin zouden bevinden, zijnde Maria Julianna K o n o w a l s k i, geboren te Heerlen 19 December 1911, ongehuwd en Maria Z i n g e r, geboren te Eikel (D) 11 Juli 1916, ongehuwd, dienstbode, beiden wonende op de eerste verdieping van perceel 63 aan de Keekstraat te Heerlerheide. Tevens zou zich, naar Korbel zeide, nog een/van ongeveer 8 maanden oud, van de familie Vogelaar, op de eerste verdieping in het perceel bevinden. Met inmiddels toegesnelde buurtbewoners begonnen wij onmiddellijk het ingestorte huis te doorzoeken en gelukte het ons al- weldra om bedoeld kind, genaamd Gregorius, Michael Vogelaar, geboren te Heerlen 4 April 1939, ongedeerd van de eerste verdieping uit het huis te halen.----------

Na ongeveer een half uur het puin te hebben opgeruimd en doorzocht, gelukte het eveneens om achtereenvolgens de lijken van Maria Julianna Konowalski en Maria Zinger voornoemd onder het puin vandaan te halen en te bergen.----------

Dokter Kools en Pijen van alhier, die ter plaatse waren gekomen, constateerden bij beide vrouwspersonen den dood.----------

Beide lijken zijn daarop, ter overbrenging naar het Ziekenhuis te Heerlen, voorlooping per brancard naar het bureau van Politie te Heerlerheide vervoerd.----------

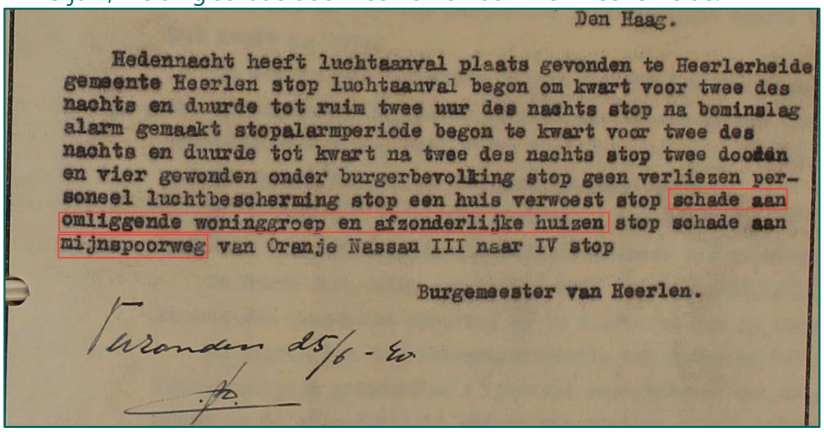
De Heer Burgemeester, alsmede de Commissaris van Politie dezer gemeente, waren persoonlijk ter plaatse.----------

Verder bleken nog de navolgende bewoners (sters) van vermeld perceel minder ernstig te zijn verwond.----------

Maksymiljan Korbel, geboren te Nieuwiadom (J.St.) 7 Januari 1904.
Engelina Maria van Hugten, geboren te Nijmegen 8 Juni 1908, echtgenoote van Korbel voornoemd.----------
Antonetta van Hugten, oud 20 jaar, zuster van huisvrouw Korbel.----------
Alfred Hendrik van Hugten, geboren te Heerlen 26 Juli 1931.----------
Maria Engelina van Hugten, geboren te Heerlen 19 Februari 1934.----------
Theodorus Hendrikus van Hugten, geboren te Heerlen 15 November 1937.----------
Gertrud Niegreve, weduwe Wouters, geboren te Dorsten (D) 2 Januari 1881,----------
Nicolaas August Vogelaar, geboren te Haskerland 2 Augustus 1910,----------
Johan Michael Vogelaar, geboren te Heerlen 26 Januari 1936. Allen wisten zich uit de ingestorte woning te bevrijden. Zij werden ter plaatse door de aanwezige Dokters verbonden. Met uitzondering van de familie Korbel-van Hugten, werden de andere vermelde personen per auto naar het Ziekenhuis te Heerlen overgebracht.----------

- *Relevant, melding neerkomen vliegtuigbommen binnen de gemeente Heerlen.*

24-25 juni, melding schade door neerkomen bommen Heerlerheide:

Den Haag.

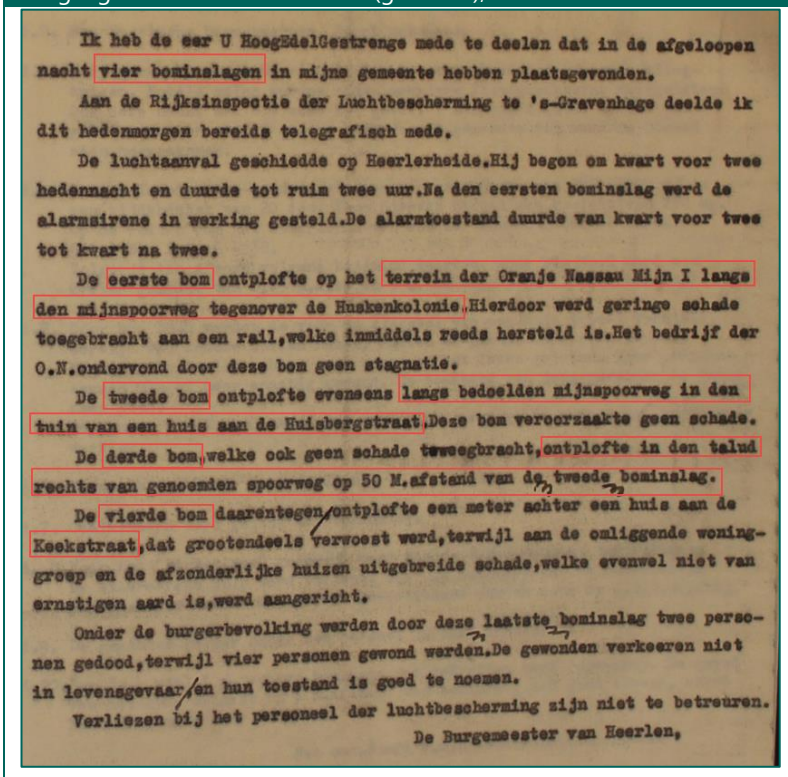
Hedennacht heeft luchtaanval plaats gevonden te Heerlerheide gemeente Heerlen stop luchtaanval begon om kwart voor twee des nachts en duurde tot ruim twee uur des nachts stop na bominslag alarm gemaakt stopalarmperiode begon te kwart voor twee des nachts en duurde tot kwart na twee des nachts stop twee doodën en vier gewonden onder burgerbevolking stop geen verliezen personeel luchtbescherming stop een huis verwoest stop schade aan omliggende woninggroep en afzonderlijke huizen stop schade aan mijnspoorweg van Oranje Nassau III naar IV stop

Burgemeester van Heerlen.

Verzonden d5/6 - 40

- *Niet relevant, exacte locaties schade niet vermeld.*

24-25 juni 1940, melding 4 bominslagen te Heerlerheide:

Ik heb de eer U HoogEdelGestrenge mede te deelen dat in de afgeloopen nacht vier bominslagen in mijne gemeente hebben plaatsgevonden.

Aan de Rijksinspectie der Luchtbescherming te 's-Gravenhage deelde ik dit hedenmorgen bereids telegrafisch mede.

De luchtaanval geschiedde op Heerlerheide. Hij begon om kwart voor twee hedennacht en duurde tot ruim twee uur. Na den eersten bominslag werd de alarmsirene in werking gesteld. De alarmtoestand duurde van kwart voor twee tot kwart na twee.

De eerste bom ontplofte op het terrein der Oranje Nassau Mijn I langs den mijnspoorweg tegenover de Huskenkolonie. Hierdoor werd geringe schade toegebracht aan een rail, welke inmiddels reeds hersteld is. Het bedrijf der O.N. ondervond door deze bom geen stagnatie.

De tweede bom ontplofte evenzeens langs bedoelden mijnspoorweg in den tuin van een huis aan de Huisbergstraat. Deze bom veroorzaakte geen schade.

De derde bom, welke ook geen schade teweegbracht, ontplofte in den talud rechts van genoemden spoorweg op 50 M. afstand van de tweede bominslag.

De vierde bom daarentegen ontplofte een meter achter een huis aan de Keekstraat, dat grootendeels verwoest werd, terwijl aan de omliggende woninggroep en de afzonderlijke huizen uitgebreide schade, welke evenwel niet van ernstigen aard is, werd aangericht.

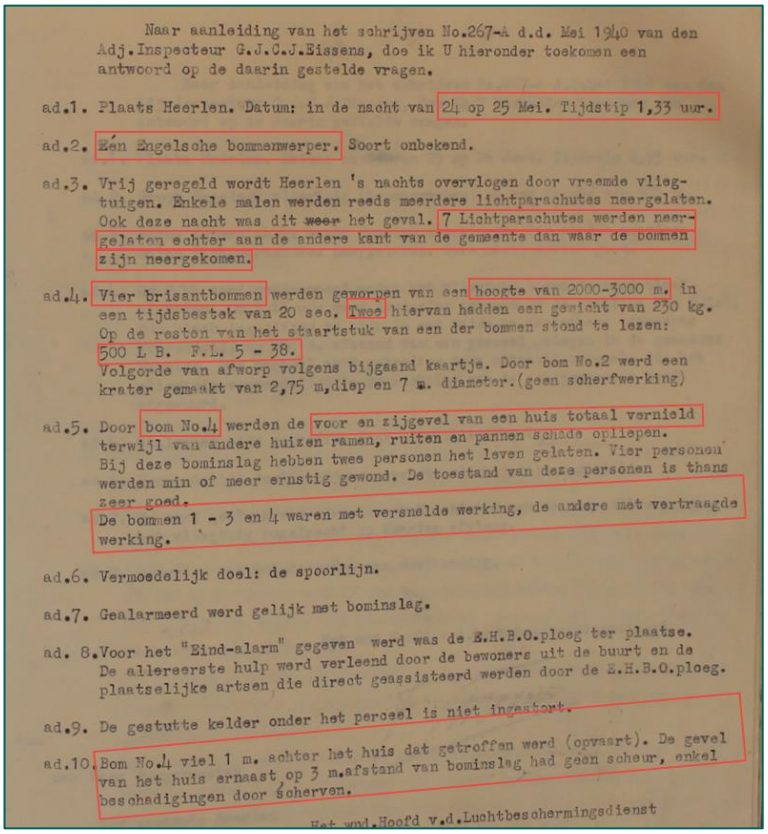
Onder de burgerbevolking werden door deze laatste bominslag twee personen gedood, terwijl vier personen gewond werden. De gewonden verkeeren niet in levensgevaar en hun toestand is goed te noemen.

Verliezen bij het personeel der luchtbescherming zijn niet te betreuren.

De Burgemeester van Heerlen,

- *Relevant, melding vier bominslagen binnen de gemeente Heerlen.*

24-25 mei 1940, neerkomen 4 bommen te Heerlen:

Naar aanleiding van het schrijven No.267-A d.d. Mei 1940 van den Adj.Inspecteur G.J.C.J.Eissens, doe ik U hieronder toekomen een antwoord op de daarin gestelde vragen.

ad.1. Plaats Heerlen. Datum: in de nacht van 24 op 25 Mei. Tijdstip 1,33 uur.

ad.2. Één Engelsche bommenwerper. Soort onbekend.

ad.3. Vrij geregeld wordt Heerlen 's nachts overvlogen door vreemde vliegtuigen. Enkele malen werden reeds meerdere lichtparachutes neergelaten. Ook deze nacht was dit weer het geval. 7 Lichtparachutes werden neergelaten echter aan de andere kant van de gemeente dan waar de bommen zijn neergekomen.

ad.4. Vier brisantbommen werden geworpen van een hoogte van 2000-3000 m. in een tijdsbestek van 20 sec. Twee hiervan hadden een gewicht van 250 kg. Op de resten van het staartstuk van een der bommen stond te lezen: 500 L B. F.L. 5 - 38. Volgorde van afworp volgens bijgaand kaartje. Door bom No.2 werd een krater gemaakt van 2,75 m.diep en 7 m. diameter.(geen scherfwerking)

ad.5. Door bom No.4 werden de voor en zijgevel van een huis totaal vernield terwijl van andere huizen ramen, ruiten en pannen schade opliepen. Bij deze bominslag hebben twee personen het leven gelaten. Vier personen werden min of meer ernstig gewond. De toestand van deze personen is thans zeer goed. De bommen 1 - 3 en 4 waren met versnelde werking, de andere met vertraagde werking.

ad.6. Vermoedelijk doel: de spoorlijn.

ad.7. Gealarmeerd werd gelijk met bominslag.

ad. 8. Voor het "Eind-alarm" gegeven werd was de E.H.B.O.ploeg ter plaatse. De allereerste hulp werd verleend door de bewoners uit de buurt en de plaatselijke artsen die direct geassisteerd werden door de E.H.B.O.ploeg.

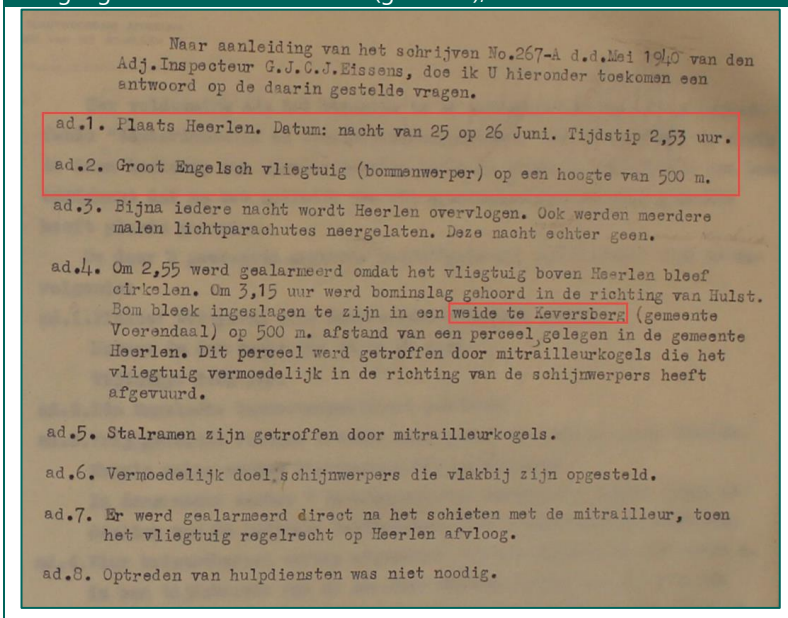
ad.9. De gestutte kelder onder het perceel is niet ingestort.

ad.10. Bom No.4 viel 1 m. achter het huis dat getroffen werd (opvaart). De gevel van het huis ernaast op 3 m. afstand van bominslag had geen scheur, enkel beschadigingen door scherven.

Het wnd. Hoofd v.d. Luchtbeschermingsdienst

- *Relevant, melding neerkomen bommen in de gemeente Heerlen.*

25-26 juni 1940, neerkomen bom te Keversberg:

Naar aanleiding van het schrijven No.267-A d.d.Mei 1940 van den Adj.Inspecteur G.J.C.J.Eissens, doe ik U hieronder toekomen een antwoord op de daarin gestelde vragen.

ad.1. Plaats Heerlen. Datum: nacht van 25 op 26 Juni. Tijdstip 2,53 uur.

ad.2. Groot Engelsch vliegtuig (bommenwerper) op een hoogte van 500 m.

ad.3. Bijna iedere nacht wordt Heerlen overvlogen. Ook werden meerdere malen lichtparachutes neergelaten. Deze nacht echter geen.

ad.4. Om 2,55 werd gealarmeerd omdat het vliegtuig boven Heerlen bleef cirkelen. Om 3,15 uur werd bominslag gehoord in de richting van Hulst. Bom bleek ingeslagen te zijn in een weide te Keversberg (gemeente Voerendaal) op 500 m. afstand van een perceel gelegen in de gemeente Heerlen. Dit perceel werd getroffen door mitrailleurkogels die het vliegtuig vermoedelijk in de richting van de schijnwerpers heeft afgevuurd.

ad.5. Stalramen zijn getroffen door mitrailleurkogels.

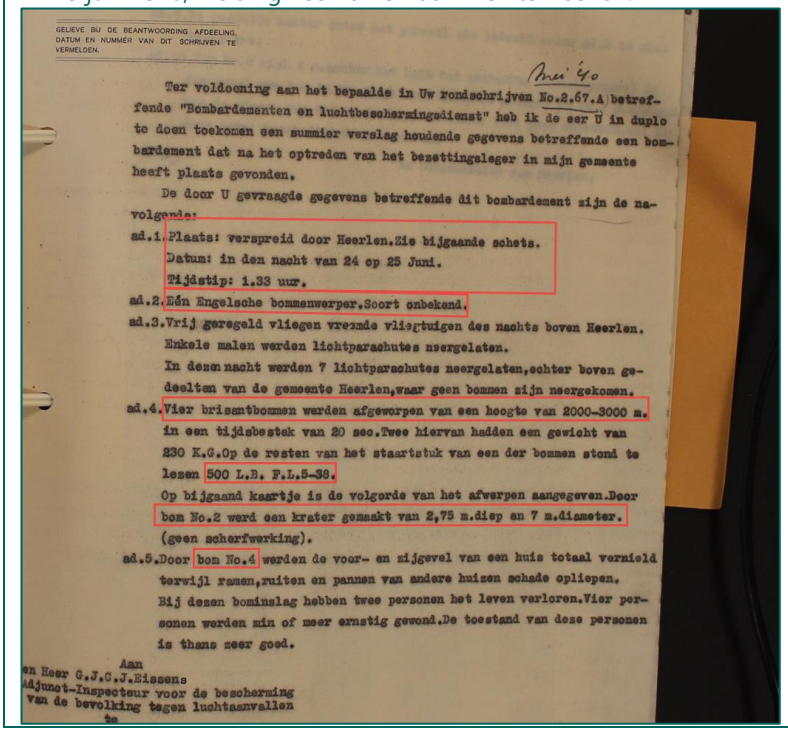
ad.6. Vermoedelijk doel schijnwerpers die vlakbij zijn opgesteld.

ad.7. Er werd gealarmeerd direct na het schieten met de mitrailleur, toen het vliegtuig regelrecht op Heerlen afvloog.

ad.8. Optreden van hulpdiensten was niet noodig.

- *Niet relevant, geen melding neerkomen bommen binnen de gemeente Heerlen. Exacte locatie neergekomen mitrailleurkogels niet vermeld.*

24-25 juni 1940, melding neerkomen bommen te Heerlen:

GELIEVE BIJ DE BEANTWOORDING AFDEELING, DATUM EN NUMMER VAN DIT SCHRIJVEN TE VERMELDEN.

Mei '40

Ter voldoening aan het bepaalde in Uw rondschrijven No.2.67.A betreffende "Bombardementen en luchtbeschermingsdienst" heb ik de eer U in duplo te doen toekomen een summier verslag houdende gegevens betreffende een bombardement dat na het optreden van het bezettingsleger in mijn gemeente heeft plaats gevonden.

De door U gevraagde gegevens betreffende dit bombardement zijn de navolgende:

ad.1. Plaats: verspreid door Heerlen. Zie bijgaande schets.
Datum: in den nacht van 24 op 25 Juni.
Tijdstip: 1.33 uur.

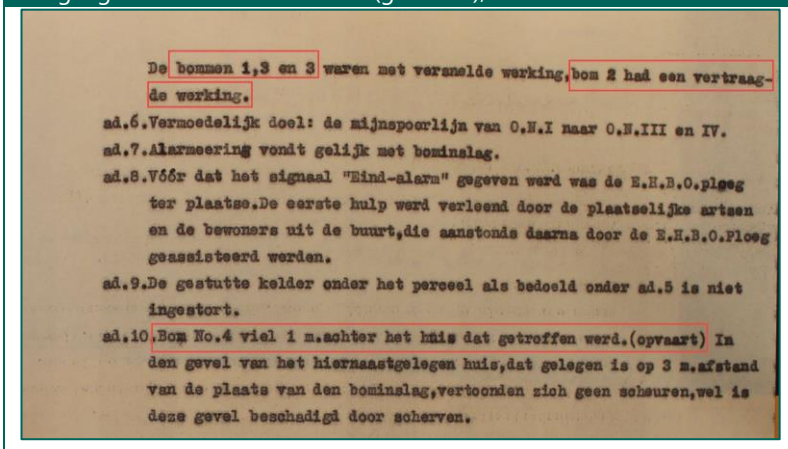
ad.2. Eén Engelsche bommenwerper. Soort onbekend.

ad.3. Vrij geregeld vliegen vreemde vliegtuigen des nachts boven Heerlen. Enkele malen werden lichtparachutes neergelaten.
In dezen nacht werden 7 lichtparachutes neergelaten, echter boven gedeelten van de gemeente Heerlen, waar geen bommen zijn neergekomen.

ad.4. Vier brisantbommen werden afgeworpen van een hoogte van 2000-3000 m. in een tijdsbestek van 20 sec. Twee hiervan hadden een gewicht van 230 K.G. Op de resten van het staartstuk van een der bommen stond te lezen 500 L.B. F.L.S-38.
Op bijgaand kaartje is de volgorde van het afwerpen aangegeven. Door bom No.2 werd een krater gemaakt van 2,75 m. diep en 7 m. diameter. (geen scherfwerking).

ad.5. Door bom No.4 werden de voor- en zijgevel van een huis totaal vernield terwijl ramen, ruiten en pannen van andere huizen schade opliepen.
Bij dezen bominslag hebben twee personen het leven verloren. Vier personen werden min of meer ernstig gewond. De toestand van deze personen is thans zeer goed.

Aan
den Heer G.J.C.J.Eissens
Adjunct-Inspecteur voor de bescherming
van de bevolking tegen luchtaanvallen
te

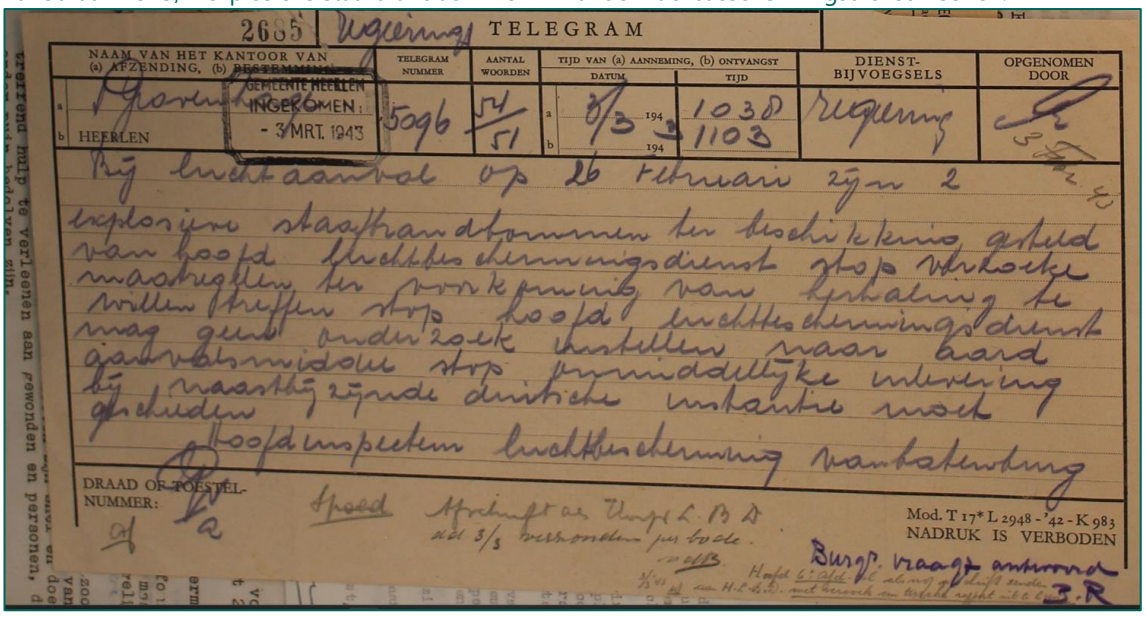

De bommen 1,3 en 3 waren met vertraagde werking,bom 2 had een vertraagde werking.
ad.6.Vermoedelijk doel: de mijnspoorlijn van O.N.I naar O.N.III en IV.
ad.7.Alarmeering vondt gelijk met bominslag.
ad.8.Vóór dat het signaal "Eind-alarm" gegeven werd was de E.H.B.O.ploeg ter plaatse.De eerste hulp werd verleend door de plaatselijke artsen en de bewoners uit de buurt,die aanstonds daarna door de E.H.B.O.Ploeg geassisteerd werden.
ad.9.De gestutte kelder onder het perceel als bedoeld onder ad.5 is niet ingestort.
ad.10.Bom No.4 viel 1 m.achter het huis dat getroffen werd.(opvaart) In den gevel van het hiernaastgelegen huis,dat gelegen is op 3 m.afstand van de plaats van den bominslag,vertoonden zich geen scheuren,wel is deze gevel beschadigd door scherven.

Relevant, melding neerkomen bommen binnen de gemeente Heerlen.

Inventaris 343-Z	Stukken betreffende diverse soorten bommen en luchtbestrijdingsmiddelen. Het melden van blindgangers en tijdbommen, mededeling van Departement Binnenlandse Zaken inzake het melden en onschadelijk maken van fosforplaatjes geworpen door Engelse vliegtuigen, aanwijzingen inzake het bestrijden en bewaren van fosforbussen en -resten, het verzamelen en inleveren van bomscherven, maatregelen in verband met de nieuwe Engelse brandbom, inleveren van pamfletten uitgeworpen door Engelse vliegtuigen, gegevens betreffende de vliegende bom, 1940 - 1945

26 februari 1943, 2 explosieve staafbrandbommen in handen luchtbeschermingsdienst Heerlen:

2685 Regering TELEGRAM

NAAM VAN HET KANTOOR VAN (a) AFZENDING, (b) BESTEMMING | TELEGRAM NUMMER | AANTAL WOORDEN | TIJD VAN (a) AANNEMING, (b) ONTVANGST DATUM TIJD | DIENST-BIJVOEGSELS | OPGENOMEN DOOR

a Heerlen
b HEERLEN

GEMEENTE HEERLEN INGEKOMEN - 3 MRT. 1943

5096 | 54/51 | a 8/3 194 1030 | b 194 1103 | Regering

Bij luchtaanval op 26 februari zijn 2 explosieve staafbrandbommen ter beschikking gesteld van hoofd luchtbeschermingsdienst stop Verlooke maatregelen ter voorkoming van brandstichting te willen treffen stop hoofd luchtbeschermingsdienst mag geen onderzoek instellen naar aard afgeworpen middelen stop onmiddellijke interventie bij naderhand zijnde directie instantie wordt geschieden

hoofdinspecteur luchtbescherming vantatenhove

DRAAD OF TOESTEL-NUMMER:

Spoed Afschrift aan Burgl. L.B.D. ad 3/3 verzonden per bode.

Burgl. vraagt antwoord

Mod. T 17* L 2948 - '42 - K 983
NADRUK IS VERBODEN

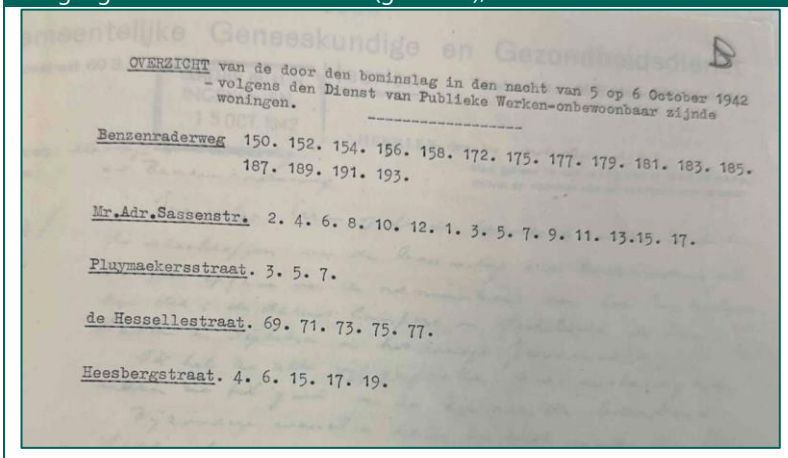
Niet relevant, exacte locatie neergekomen staafbrandbommen niet vermeld.

Inventaris 358	Stukken betreffende hulpverlening door gemeentelijke diensten c.q. gemeentepersoneel aan het bevrijd gebied in het noorden van Nederland, 1945

Niet relevant, geen melding oorlogshandelingen binnen de gemeente Heerlen.

Inventaris 363	Stukken betreffende hulpverlening aan de slachtoffers van de bominslagen in deze gemeente op 5-10-1942, 26-02-1943, 14-05-1943 en 14-07-1943, 1942 - 1944

5-6 oktober 1942, huizen die onbewoonbaar zijn geworden door bominslag:

OVERZICHT van de door den bominslag in den nacht van 5 op 6 October 1942 - volgens den Dienst van Publieke Werken-onbewoonbaar zijnde woningen.

Benzenraderweg 150. 152. 154. 156. 158. 172. 175. 177. 179. 181. 183. 185. 187. 189. 191. 193.

Mr.Adr.Sassenstr. 2. 4. 6. 8. 10. 12. 1. 3. 5. 7. 9. 11. 13.15. 17.

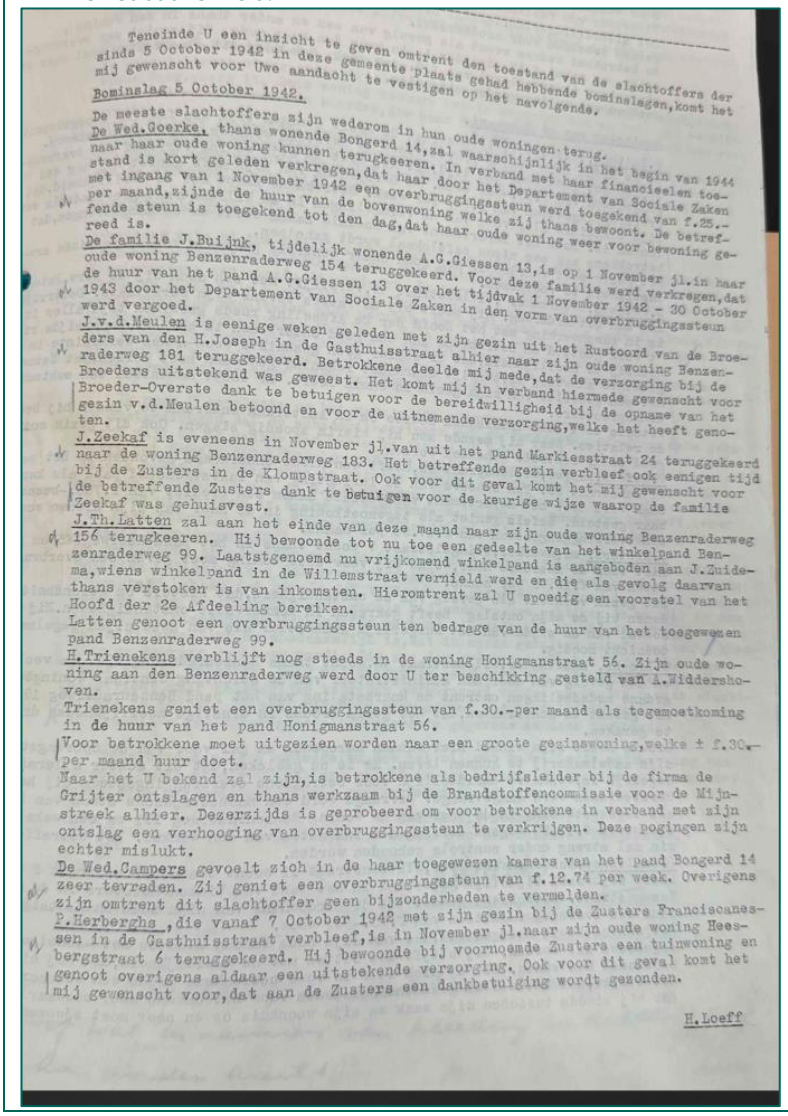
Pluymaekersstraat. 3. 5. 7.

de Hessellestraat. 69. 71. 73. 75. 77.

Heesbergstraat. 4. 6. 15. 17. 19.

- *Relevant, melding schade binnen de gemeente Heerlen als gevolg van bominslag.*

5 oktober 1942, schade aan woningen te Heesbergstraat 6, Benzenraderweg 17, 154, 156, 181, 183, 189. Winkelpand in Willemstraat vernield:

Teneinde U een inzicht te geven omtrent den toestand van de slachtoffers der sinds 5 October 1942 in deze gemeente plaats gehad hebbende bominslagen, komt het mij gewenscht voor Uwe aandacht te vestigen op het navolgende.

Bominslag 5 October 1942.

De meeste slachtoffers zijn wederom in hun oude woningen terug.

De Wed.Goerke, thans wonende Bongerd 14, zal waarschijnlijk in het begin van 1944 naar haar oude woning kunnen terugkeeren. In verband met haar financieelen toestand is kort geleden verkregen, dat haar door het Departement van Sociale Zaken met ingang van 1 November 1942 een overbruggingssteun werd toegekend van f.25.- per maand, zijnde de huur van de bovenwoning welke zij thans bewoont. De betreffende steun is toegekend tot den dag, dat haar oude woning weer voor bewoning gereed is.

De familie J.Buijnk, tijdelijk wonende A.G.Giessen 13, is op 1 November jl. in haar oude woning Benzenraderweg 154 teruggekeerd. Voor deze familie werd verkregen, dat de huur van het pand A.G.Giessen 13 over het tijdvak 1 November 1942 - 30 October 1943 door het Departement van Sociale Zaken in den vorm van overbruggingssteun werd vergoed.

J.v.d.Meulen is eenige weken geleden met zijn gezin uit het Rustoord van de Broeders van den H.Joseph in de Gasthuisstraat alhier naar zijn oude woning Benzenraderweg 181 teruggekeerd. Betrokkene deelde mij mede, dat de verzorging bij de Broeders uitstekend was geweest. Het komt mij in verband hiermede gewenscht voor Broeder-Overste dank te betuigen voor de bereidwilligheid bij de opname van het gezin v.d.Meulen betoond en voor de uitnemende verzorging, welke het heeft genoten.

J.Zeekaf is eveneens in November jl. van uit het pand Markiesstraat 24 teruggekeerd naar de woning Benzenraderweg 183. Het betreffende gezin verbleef ook eenigen tijd bij de Zusters in de Klompstraat. Ook voor dit geval komt het mij gewenscht voor de betreffende Zusters dank te betuigen voor de keurige wijze waarop de familie Zeekaf was gehuisvest.

J.Th.Latten zal aan het einde van deze maand naar zijn oude woning Benzenraderweg 156 terugkeeren. Hij bewoonde tot nu toe een gedeelte van het winkelpand Benzenraderweg 99. Laatstgenoemd nu vrijkomend winkelpand is aangeboden aan J.Zuidema, wiens winkelpand in de Willemstraat vernield werd en die als gevolg daarvan thans verstoken is van inkomsten. Hieromtrent zal U spoedig een voorstel van het Hoofd der 2e Afdeeling bereiken.

Latten genoot een overbruggingssteun ten bedrage van de huur van het toegewezen pand Benzenraderweg 99.

H.Trienekens verblijft nog steeds in de woning Honigmanstraat 56. Zijn oude woning aan den Benzenraderweg werd door U ter beschikking gesteld van A.Widdershoven.

Trienekens geniet een overbruggingssteun van f.30.-per maand als tegemoetkoming in de huur van het pand Honigmanstraat 56.

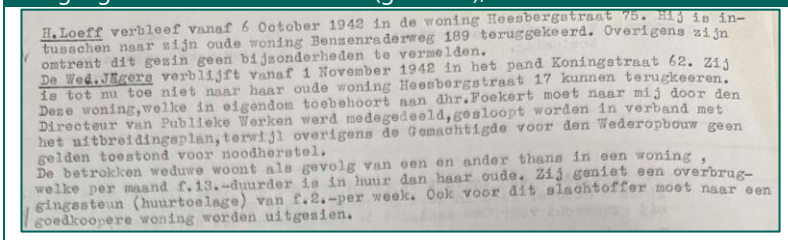
Voor betrokkene moet uitgezien worden naar een groote gezinswoning, welke ± f.30.- per maand huur doet.

Naar het U bekend zal zijn, is betrokkene als bedrijfsleider bij de firma de Grijter ontslagen en thans werkzaam bij de Brandstoffencommissie voor de Mijnstreek alhier. Dezerzijds is geprobeerd om voor betrokkene in verband met zijn ontslag een verhooging van overbruggingssteun te verkrijgen. Deze pogingen zijn echter mislukt.

De Wed.Campers gevoelt zich in de haar toegewezen kamers van het pand Bongerd 14 zeer tevreden. Zij geniet een overbruggingssteun van f.12.74 per week. Overigens zijn omtrent dit slachtoffer geen bijzonderheden te vermelden.

P.Herberghs, die vanaf 7 October 1942 met zijn gezin bij de Zusters Franciscanessen in de Gasthuisstraat verbleef, is in November jl. naar zijn oude woning Heesbergstraat 6 teruggekeerd. Hij bewoonde bij voornoemde Zusters een tuinwoning en genoot overigens aldaar een uitstekende verzorging. Ook voor dit geval komt het mij gewenscht voor, dat aan de Zusters een dankbetuiging wordt gezonden.

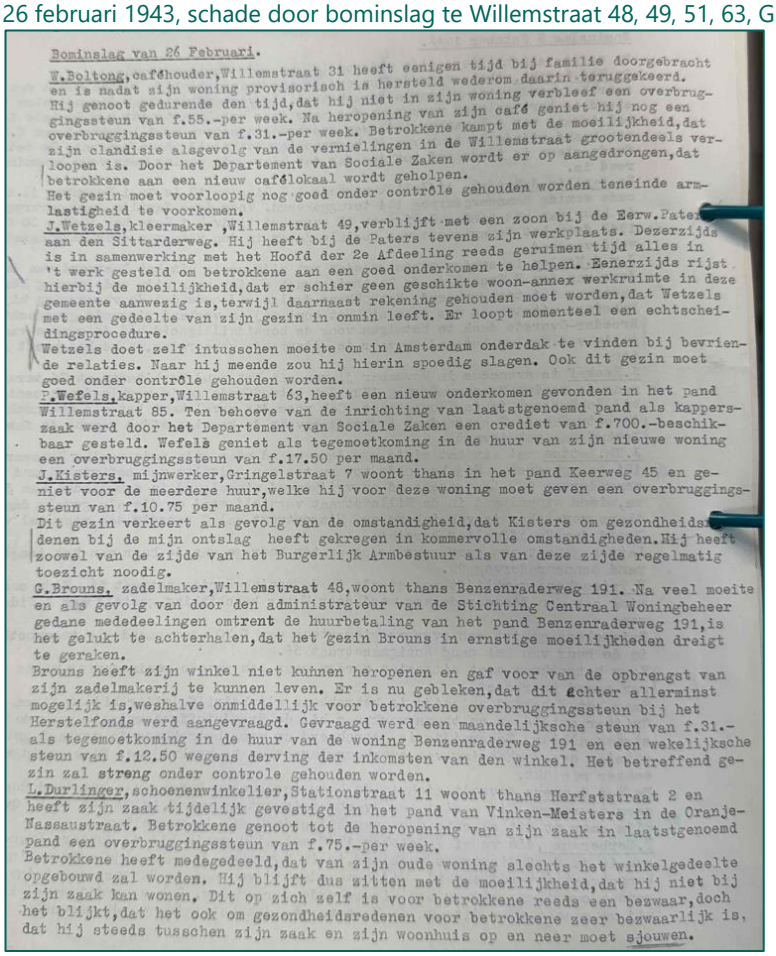
H.Loeff

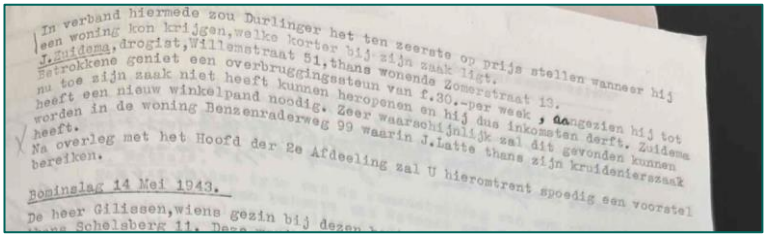
H.Loeff verbleef vanaf 6 October 1942 in de woning Heesbergstraat 75. Hij is intusschen naar zijn oude woning Benzenraderweg 189 teruggekeerd. Overigens zijn omtrent dit gezin geen bijzonderheden te vermelden.
De Wed.Jägers verblijft vanaf 1 November 1942 in het pand Koningstraat 62. Zij is tot nu toe niet naar haar oude woning Heesbergstraat 17 kunnen terugkeeren. Deze woning,welke in eigendom toebehoort aan dhr.Foekert moet naar mij door den Directeur van Publieke Werken werd medegedeeld,gesloopt worden in verband met het uitbreidingsplan,terwijl overigens de Gemachtigde voor den Wederopbouw geen gelden toestond voor noodherstel.
De betrokken weduwe woont als gevolg van een en ander thans in een woning , welke per maand f.13.-duurder is in huur dan haar oude. Zij geniet een overbruggingssteun (huurtoelage) van f.2.-per week. Ook voor dit slachtoffer moet naar een goedkoopere woning worden uitgezien.

- *Relevant, melding schade en verwoesting panden in de gemeente Heerlen door bominslagen op 5-6 oktober 1942.*

26 februari 1943, schade door bominslag te Willemstraat 48, 49, 51, 63, Gringelstraat 7, Stationstraat 11:

Bominslag van 26 Februari.
W.Boltong,cafehouder,Willemstraat 31 heeft eenigen tijd bij familie doorgebracht en is nadat zijn woning provisorisch is hersteld wederom daarin teruggekeerd. Hij genoot gedurende den tijd,dat hij niet in zijn woning verbleef een overbruggingssteun van f.55.-per week. Na heropening van zijn café geniet hij nog een overbruggingssteun van f.31.-per week. Betrokkene kampt met de moeilijkheid,dat zijn clandisie alsgevolg van de vernielingen in de Willemstraat grootendeels verloopen is. Door het Departement van Sociale Zaken wordt er op aangedrongen,dat betrokkene aan een nieuw cafélokaal wordt geholpen.
Het gezin moet voorloopig nog goed onder contrôle gehouden worden teneinde armlastigheid te voorkomen.
J.Wetzels,kleermaker ,Willemstraat 49,verblijft met een zoon bij de Eerw.Paters aan den Sittarderweg. Hij heeft bij de Paters tevens zijn werkplaats. Dezerzijds is in samenwerking met het Hoofd der 2e Afdeeling reeds geruimen tijd alles in 't werk gesteld om betrokkene aan een goed onderkomen te helpen. Eenerzijds rijst hierbij de moeilijkheid,dat er schier geen geschikte woon-annex werkruimte in deze gemeente aanwezig is,terwijl daarnaast rekening gehouden moet worden,dat Wetzels met een gedeelte van zijn gezin in onmin leeft. Er loopt momenteel een echtscheidingsprocedure.
Wetzels doet zelf intusschen moeite om in Amsterdam onderdak te vinden bij bevriende relaties. Naar hij meende zou hij hierin spoedig slagen. Ook dit gezin moet goed onder contrôle gehouden worden.
P.Wefels,kapper,Willemstraat 63,heeft een nieuw onderkomen gevonden in het pand Willemstraat 85. Ten behoeve van de inrichting van laatstgenoemd pand als kapperszaak werd door het Departement van Sociale Zaken een crediet van f.700.-beschikbaar gesteld. Wefels geniet als tegemoetkoming in de huur van zijn nieuwe woning een overbruggingssteun van f.17.50 per maand.
J.Kisters, mijnwerker,Gringelstraat 7 woont thans in het pand Keerweg 45 en geniet voor de meerdere huur,welke hij voor deze woning moet geven een overbruggingssteun van f.10.75 per maand.
Dit gezin verkeert als gevolg van de omstandigheid,dat Kisters om gezondheidsredenen bij de mijn ontslag heeft gekregen in kommervolle omstandigheden.Hij heeft zoowel van de zijde van het Burgerlijk Armbestuur als van deze zijde regelmatig toezicht noodig.
G.Brouns, zadelmaker,Willemstraat 48,woont thans Benzenraderweg 191. Na veel moeite en als gevolg van door den administrateur van de Stichting Centraal Woningbeheer gedane mededeelingen omtrent de huurbetaling van het pand Benzenraderweg 191,is het gelukt te achterhalen,dat het gezin Brouns in ernstige moeilijkheden dreigt te geraken.
Brouns heeft zijn winkel niet kunnen heropenen en gaf voor van de opbrengst van zijn zadelmakerij te kunnen leven. Er is nu gebleken,dat dit echter allerminst mogelijk is,weshalve onmiddellijk voor betrokkene overbruggingssteun bij het Herstelfonds werd aangevraagd. Gevraagd werd een maandelijksche steun van f.31.- als tegemoetkoming in de huur van de woning Benzenraderweg 191 en een wekelijksche steun van f.12.50 wegens derving der inkomsten van den winkel. Het betreffend gezin zal streng onder controle gehouden worden.
L.Durlinger,schoenenwinkelier,Stationstraat 11 woont thans Herfststraat 2 en heeft zijn zaak tijdelijk gevestigd in het pand van Vinken-Meisters in de Oranje-Nassaustraat. Betrokkene genoot tot de heropening van zijn zaak in laatstgenoemd pand een overbruggingssteun van f.75.-per week.
Betrokkene heeft medegedeeld,dat van zijn oude woning slechts het winkelgedeelte opgebouwd zal worden. Hij blijft dus zitten met de moeilijkheid,dat hij niet bij zijn zaak kan wonen. Dit op zich zelf is voor betrokkene reeds een bezwaar,doch het blijkt,dat het ook om gezondheidsredenen voor betrokkene zeer bezwaarlijk is, dat hij steeds tusschen zijn zaak en zijn woonhuis op en neer moet sjouwen.

In verband hiermede zou Durlinger het ten zeerste op prijs stellen wanneer hij een woning kon krijgen,welke korter bij zijn zaak ligt.
J.Zuidema,drogist,Willemstraat 51,thans wonende Zomerstraat 13.
Betrokkene geniet een overbruggingssteun van f.30.-per week , aangezien hij tot nu toe zijn zaak niet heeft kunnen heropenen en hij dus inkomsten derft. Zuidema heeft een nieuw winkelpand noodig. Zeer waarschijnlijk zal dit gevonden kunnen worden in de woning Benzenraderweg 99 waarin J.Latte thans zijn kruidenierszaak heeft.
Na overleg met het Hoofd der 2e Afdeeling zal U hieromtrent spoedig een voorstel bereiken.

Bominslag 14 Mei 1943.

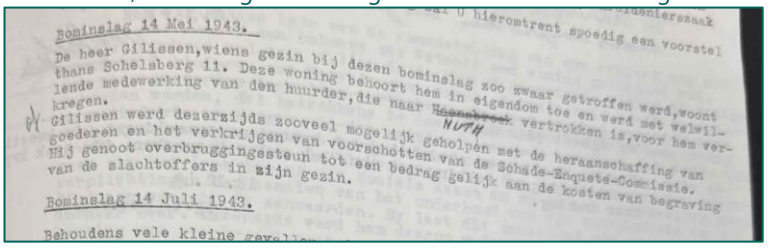
De heer Gilissen,wiens gezin bij dezen bominslag zoo zwaar getroffen werd,woont thans Schelsberg 11. Deze woning behoort hem in eigendom toe en werd met welwillende medewerking van den huurder,die naar Hoensbroek vertrokken is,voor hem verkregen.
Gilissen werd dezerzijds zooveel mogelijk geholpen met de heraanschaffing van goederen en het verkrijgen van voorschotten van de Schade-Enquete-Commissie.
Hij genoot overbruggingssteun tot een bedrag gelijk aan de kosten van begraving van de slachtoffers in zijn gezin.

Bominslag 14 Juli 1943.

Behoudens vele kleine gevall

- *Relevant, melding schade binnen de gemeente Heerlen door bominslagen.*

14 mei 1943, bominslag waardoor gezien Gilissen zwaar werd getroffen:

Bominslag 14 Mei 1943.

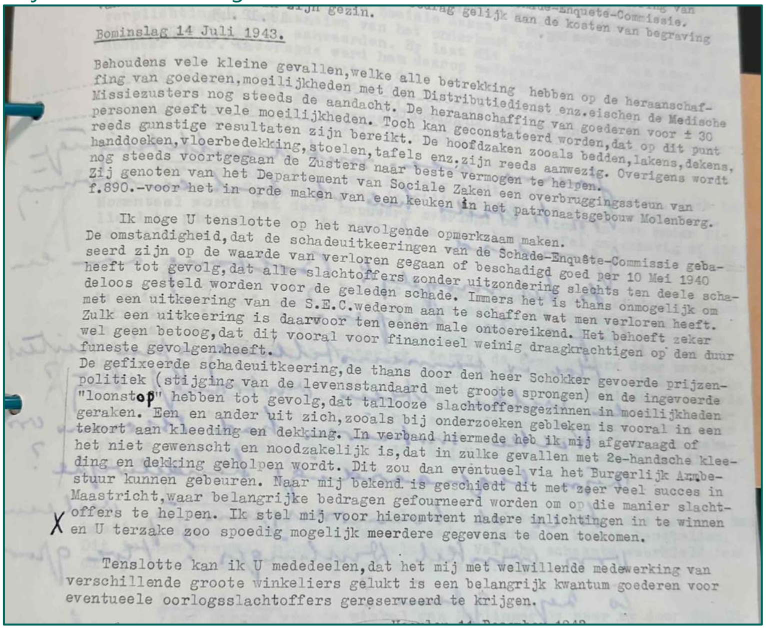
De heer Gilissen,wiens gezin bij dezen bominslag zoo zwaar getroffen werd,woont thans Schelsberg 11. Deze woning behoort hem in eigendom toe en werd met welwillende medewerking van den huurder,die naar Hoensbroek vertrokken is,voor hem verkregen.
Gilissen werd dezerzijds zooveel mogelijk geholpen met de heraanschaffing van goederen en het verkrijgen van voorschotten van de Schade-Enquete-Commissie.
Hij genoot overbruggingssteun tot een bedrag gelijk aan de kosten van begraving van de slachtoffers in zijn gezin.

Bominslag 14 Juli 1943.

Behoudens vele kleine gevall

- *Relevant, woningen getroffen bij neerstorten van een Britse bommenwerper boven Heerlen.*

14 juli 1943, bominslag:

zijn gezin. ... gelijk aan de kosten van begraving

Bominslag 14 Juli 1943.

Behoudens vele kleine gevallen, welke alle betrekking hebben op de heraanschaffing van goederen, moeilijkheden met den Distributiedienst enz. eischen de Medische Missiezusters nog steeds de aandacht. De heraanschaffing van goederen voor ± 30 personen geeft vele moeilijkheden. Toch kan geconstateerd worden, dat op dit punt reeds gunstige resultaten zijn bereikt. De hoofdzaken zooals bedden, lakens, dekens, handdoeken, vloerbedekking, stoelen, tafels enz. zijn reeds aanwezig. Overigens wordt nog steeds voortgegaan de Zusters naar beste vermogen te helpen. Zij genoten van het Departement van Sociale Zaken een overbruggingssteun van f.890.-voor het in orde maken van een keuken in het patronaatsgebouw Molenberg.

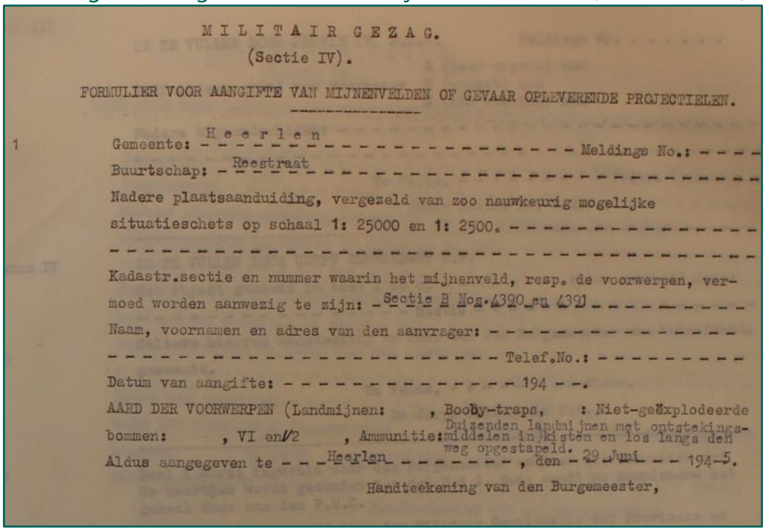
Ik moge U tenslotte op het navolgende opmerkzaam maken. De omstandigheid, dat de schadeuitkeeringen van de Schade-Enquête-Commissie gebaseerd zijn op de waarde van verloren gegaan of beschadigd goed per 10 Mei 1940 heeft tot gevolg, dat alle slachtoffers zonder uitzondering slechts ten deele schadeloos gesteld worden voor de geleden schade. Immers het is thans onmogelijk om met een uitkeering van de S.E.C. wederom aan te schaffen wat men verloren heeft. Zulk een uitkeering is daarvoor ten eenen male ontoereikend. Het behoeft zeker wel geen betoog, dat dit vooral voor financieel weinig draagkrachtigen op den duur funeste gevolgen heeft.
De gefixeerde schadeuitkeering, de thans door den heer Schokker gevoerde prijzen-politiek (stijging van de levensstandaard met groote sprongen) en de ingevoerde "loonstop" hebben tot gevolg, dat tallooze slachtoffersgezinnen in moeilijkheden geraken. Een en ander uit zich, zooals bij onderzoeken gebleken is vooral in een tekort aan kleeding en dekking. In verband hiermede heb ik mij afgevraagd of het niet gewenscht en noodzakelijk is, dat in zulke gevallen met 2e-handsche kleeding en dekking geholpen wordt. Dit zou dan eventueel via het Burgerlijk Armbestuur kunnen gebeuren. Naar mij bekend is geschiedt dit met zeer veel succes in Maastricht, waar belangrijke bedragen gefourneerd worden om op die manier slachtoffers te helpen. Ik stel mij voor hieromtrent nadere inlichtingen in te winnen en U terzake zoo spoedig mogelijk meerdere gegevens te doen toekomen.

Tenslotte kan ik U mededeelen, dat het mij met welwillende medewerking van verschillende groote winkeliers gelukt is een belangrijk kwantum goederen voor eventueele oorlogsslachtoffers gereserveerd te krijgen.

Niet relevant, geen melding schadelocaties of neerkomen bommen binnen de gemeente Heerlen.

Inventaris 387-Z	Stukken betreffende ontplofbare stoffen. Bekendmaking inzake verbeurdverklaring van wapens, munitie en springstoffen, correspondentie betreffende onontplofte munitie en projectielen, aangifte en vrijgeven van mijnenvelden, munitie opslagplaatsen, opruiming gevaarlijke projectielen. Rapport van schade aan gebouwen, veroorzaakt door ontploffing van landmijnen op 28-01-1946 in de gemeenteheide te Heerlen. Bewaking van munitie en springstoffen, voorlichtingscursus inzake handgranaten, projectielen, munitie e.d. Speciale uitave van de Rijksinspectie voor de luchtbescherming en het brandweerwezen, kosten opruiming munitie, oorlogstuig, 1940 - 1963

Naoorlogs, melding duizenden landmijnen te Reestraat (B4390, B4391) Heerlen:

MILITAIR GEZAG.
(Sectie IV).

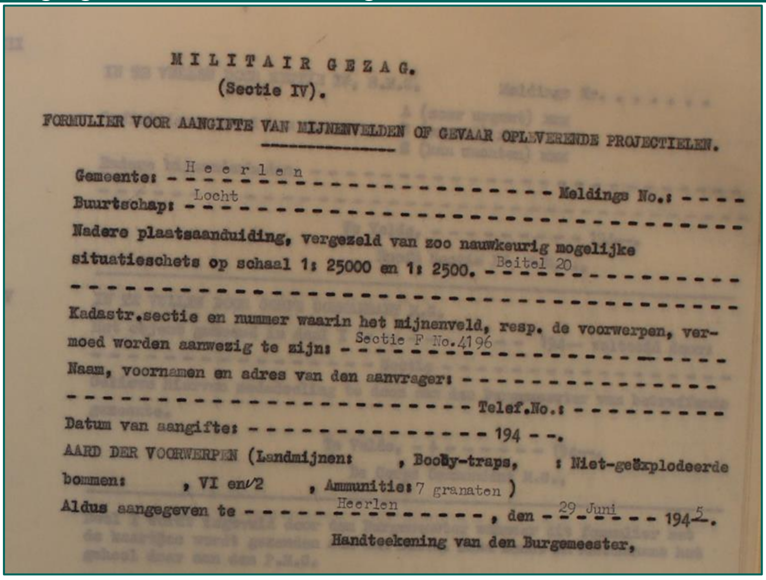
FORMULIER VOOR AANGIFTE VAN MIJNENVELDEN OF GEVAAR OPLEVERENDE PROJECTIELEN.

1 Gemeente: Heerlen — Meldings No.:
Buurtschap: Reestraat
Nadere plaatsaanduiding, vergezeld van zoo nauwkeurig mogelijke situatieschets op schaal 1: 25000 en 1: 2500.
Kadastr.sectie en nummer waarin het mijnenveld, resp. de voorwerpen, vermoed worden aanwezig te zijn: Sectie B Nos. 4390 en 4391
Naam, voornamen en adres van den aanvrager:
Telef.No.:
Datum van aangifte: 194 .
AARD DER VOORWERPEN (Landmijnen: , Booby-traps, : Niet-geëxplodeerde bommen: , VI en V2 , Ammunitie: Duizenden landmijnen met ontstekingsmiddelen in kisten en los langs den weg opgestapeld.
Aldus aangegeven te Heerlen, den 29 Juni 1945.
Handteekening van den Burgemeester,

- *Niet relevant, aantal gelegde mijnen niet vermeld.*

Naoorlogs, melding 7 granaten te Locht (Beitel 20) Heerlen::

Toegang 016: Gemeente Heerlen (gedeelte), 1919-1969.

MILITAIR GEZAG.
(Sectie IV).

FORMULIER VOOR AANGIFTE VAN MIJNENVELDEN OF GEVAAR OPLEVERENDE PROJECTIELEN.

Gemeente: Heerlen Meldings No.:

Buurtschap: Locht

Nadere plaatsaanduiding, vergezeld van zoo nauwkeurig mogelijke situatieschets op schaal 1: 25000 en 1: 2500. Beitel 20

Kadastr.sectie en nummer waarin het mijnenveld, resp. de voorwerpen, vermoed worden aanwezig te zijn: Sectie F No.4196

Naam, voornamen en adres van den aanvrager:

Telef.No.:

Datum van aangifte: 194 .

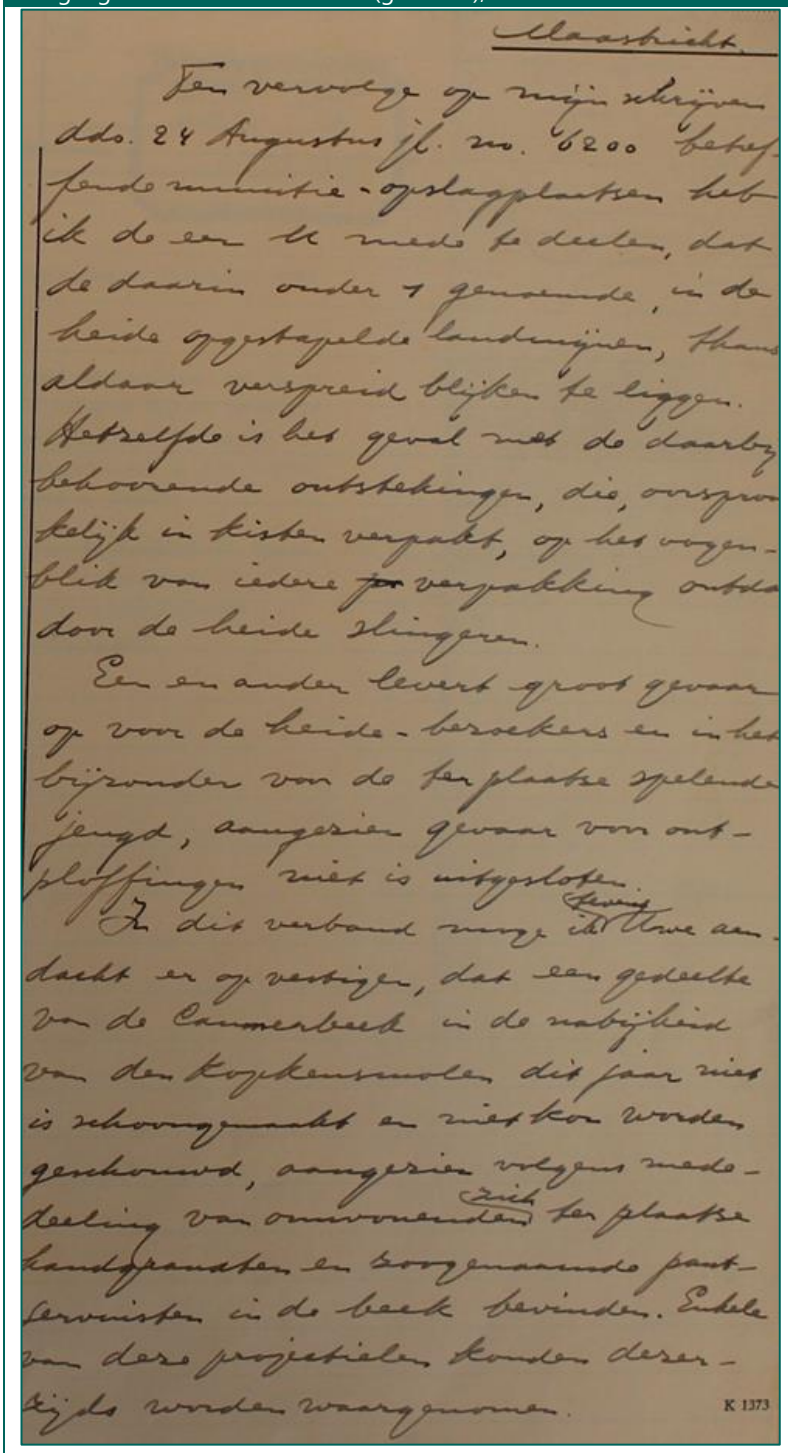
AARD DER VOORWERPEN (Landmijnen: , Booby-traps, : Niet-geëxplodeerde bommen: , VI en V2 , Ammunitie: 7 granaten)

Aldus aangegeven te Heerlen, den 29 Juni 1945.

Handteekening van den Burgemeester,

- *Niet relevant, geen indicatie dat granaten mijnen niet zijn geruimd.*

Naoorlogs, melding verspreid liggen landmijnen en ontstekingsinrichtingen te Heerlerheide. Handgranaten en Panzerfausten te Caumerbeek:

Maastricht.

Ten vervolge op mijn schrijven
dds. 24 Augustus jl. no. 6200 betref-
fende munitie-opslagplaatsen heb
ik de eer U mede te deelen, dat
de daarin onder 1 genoemde, in de
beide opgestapelde landmijnen, thans
aldaar verspreid blijken te liggen.
Hetzelfde is het geval met de daarbij
behorende ontstekingen, die, oorspron-
kelijk in kisten verpakt, op het vogen-
blik van iedere ~~for~~ verpakking ontbl
doch de beide slingers.

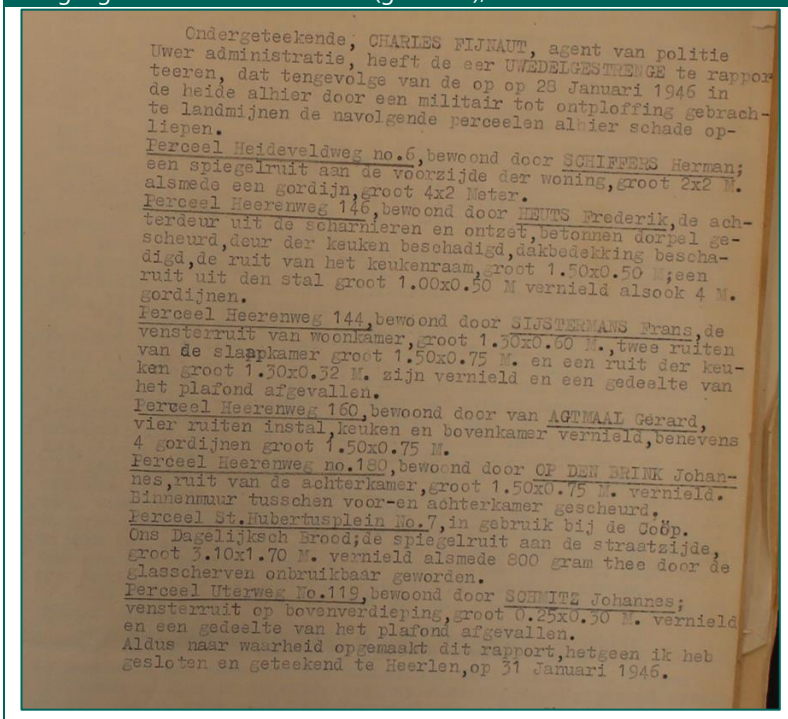
Een en ander levert groot gevaar
op voor de heide-bezoekers en in het
bijzonder voor de ter plaatse spelende
jeugd, aangezien gevaar voor ont-
ploffingen niet is uitgesloten.

In dit verband mag ik Uwe aan-
dacht er op vestigen, dat een gedeelte
van de Caumerbeek in de nabijheid
van den kopkensmolen dit jaar niet
is schoongemaakt en niet kon worden
geschouwd, aangezien volgens mede-
deeling van omwonenden zich ter plaatse
handgranaten en dergelijke pant-
serwisten in de beek bevinden. Enkele
van deze projectielen konden derer-
halve worden waargenomen.

K 1373

- *Niet relevant, exacte locaties achtergebleven NGE niet vermeld.*

Naoorlogs, schade aan panden door tot ontploffing brengen van landmijnen te gemeenteheide Heerlen:

Ondergeteekende, CHARLES FIJNAUT, agent van politie Uwer administratie, heeft de eer UWEDELGESTRENGE te rapporteeren, dat tengevolge van de op op 28 Januari 1946 in de heide alhier door een militair tot ontploffing gebrachte landmijnen de navolgende perceelen alhier schade opliepen.

Perceel Heideveldweg no.6, bewoond door SCHIFFERS Herman; een spiegelruit aan de voorzijde der woning, groot 2x2 M. alsmede een gordijn, groot 4x2 Meter.

Perceel Heerenweg 146, bewoond door HEUTS Frederik, de achterdeur uit de scharnieren en ontzet, betonnen dorpel gescheurd, deur der keuken beschadigd, dakbedekking beschadigd, de ruit van het keukenraam, groot 1.50x0.50 M; een ruit uit den stal groot 1.00x0.50 M vernield alsook 4 M. gordijnen.

Perceel Heerenweg 144, bewoond door SIJSTERMANS Frans, de vensterruit van woonkamer, groot 1.30x0.60 M., twee ruiten van de slaapkamer groot 1.50x0.75 M. en een ruit der keuken groot 1.50x0.32 M. zijn vernield en een gedeelte van het plafond afgevallen.

Perceel Heerenweg 160, bewoond door van AGTMAAL Gerard, vier ruiten instal, keuken en bovenkamer vernield, benevens 4 gordijnen groot 1.50x0.75 M.

Perceel Heerenweg no.180, bewoond door OP DEN BRINK Johannes, ruit van de achterkamer, groot 1.50x0.75 M. vernield. Binnenmuur tusschen voor-en achterkamer gescheurd.

Perceel St.Hubertusplein No.7, in gebruik bij de Coöp. Ons Dagelijksch Brood; de spiegelruit aan de straatzijde, groot 3.10x1.70 M. vernield alsmede 800 gram thee door de glasscherven onbruikbaar geworden.

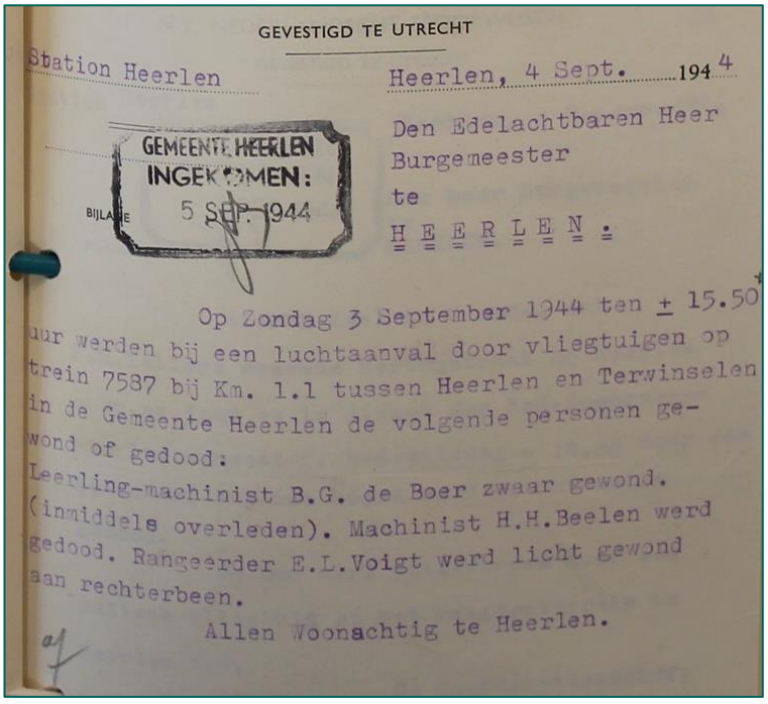
Perceel Uterweg No.119, bewoond door SCHMITZ Johannes; vensterruit op bovenverdieping, groot 0.25x0.30 M. vernield en een gedeelte van het plafond afgevallen.

Aldus naar waarheid opgemaakt dit rapport, hetgeen ik heb gesloten en geteekend te Heerlen, op 31 Januari 1946.

Niet relevant, exacte locaties achtergebleven mijnen niet vermeld.

Inventaris 587-ZI	Stukken betreffende kennisgevingen van spoorwegongevallen. Tevens 2 ongevallen met spoorwegpersoneel door luchtaanvallen tijdens de Tweede Wereldoorlog, 1914, 1919-1927, 1930-1935, 1937, 1939-1947, 1950, 1955

3 september 1944, 15.50 uur luchtaanval op trein 7587 bij km. 1.1 tussen Heerlen en Terwinselen in de gemeente Heerlen:

GEVESTIGD TE UTRECHT

Station Heerlen

Heerlen, 4 Sept. 1944

GEMEENTE HEERLEN INGEKOMEN: 5 SEP. 1944

BIJLAGE

Den Edelachtbaren Heer
Burgemeester
te
H E E R L E N :

Op Zondag 3 September 1944 ten ± 15.50 uur werden bij een luchtaanval door vliegtuigen op trein 7587 bij Km. 1.1 tussen Heerlen en Terwinselen in de Gemeente Heerlen de volgende personen gewond of gedood:

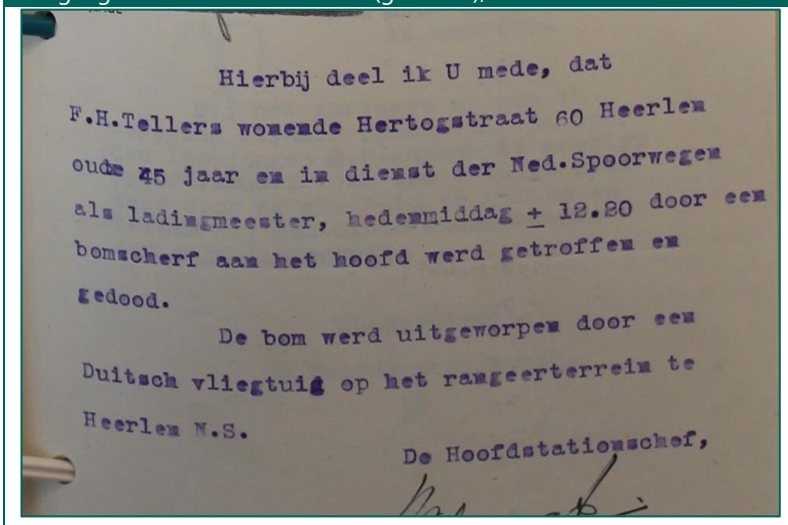
Leerling-machinist B.G. de Boer zwaar gewond. (inmiddels overleden). Machinist H.H.Beelen werd gedood. Rangeerder E.L.Voigt werd licht gewond aan rechterbeen.

Allen Woonachtig te Heerlen.

af

- *Relevant, melding luchtaanval binnen de gemeente Heerlen.*

1 december 1944, bomafworp Duits vliegtuig op rangeerterrein te Heerlen N.S. rond 12.20 uur 's middags:

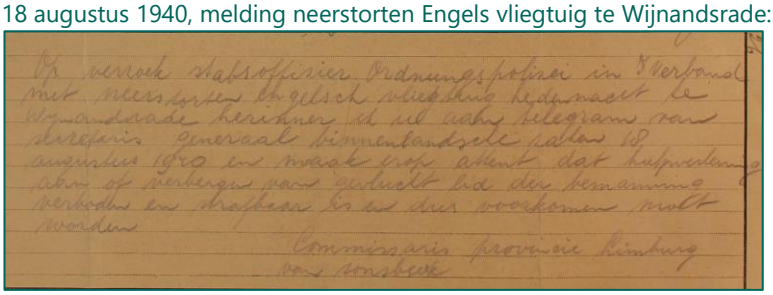

Hierbij deel ik U mede, dat
F.H.Tellers wonende Hertogstraat 60 Heerlen
oud± 45 jaar en in dienst der Ned.Spoorwegen
als ladingmeester, heden middag ± 12.20 door een
bomscherf aan het hoofd werd getroffen en
gedood.
De bom werd uitgeworpen door een
Duitsch vliegtuig op het rangeerterrein te
Heerlen N.S.
De Hoofdstationschef,

- *Relevant, melding neerkomen bom in de gemeente Heerlen.*

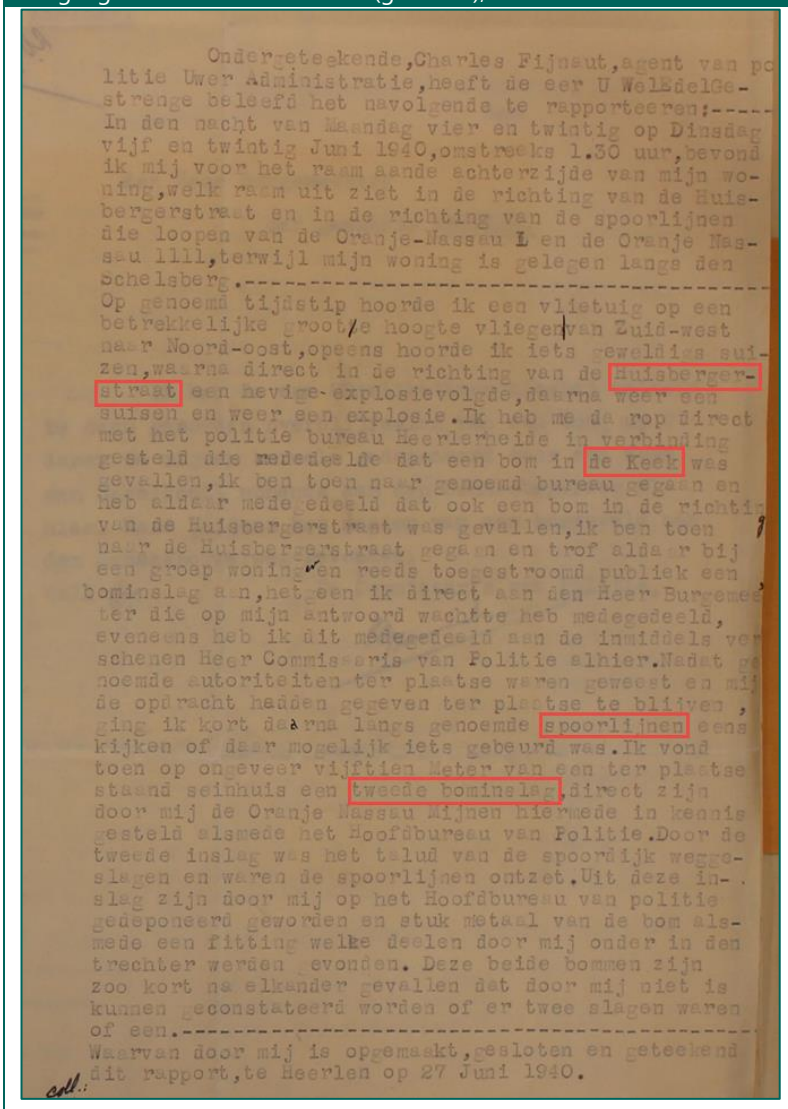
Inventaris 620-ZI	Stukken betreffende het landen en neerstorten van vliegtuigen. Toezicht op vanuit vliegtuigen geworpen voorwerpen gedurende de oorlogsjaren 1940-1945, opgave van gedurende de bezetting verongelukte vliegers en bewaking van neergestorte of noodgelande vliegtuigen, 1920 - 1948

18 augustus 1940, melding neerstorten Engels vliegtuig te Wijnandsrade:

- *Niet relevant, exacte locatie neergestort toestel niet vermeld.*

24-25 juni 1940, neerkomen bom te Huisbergerstraat, bij de Keek en spoor naast seinhuis:

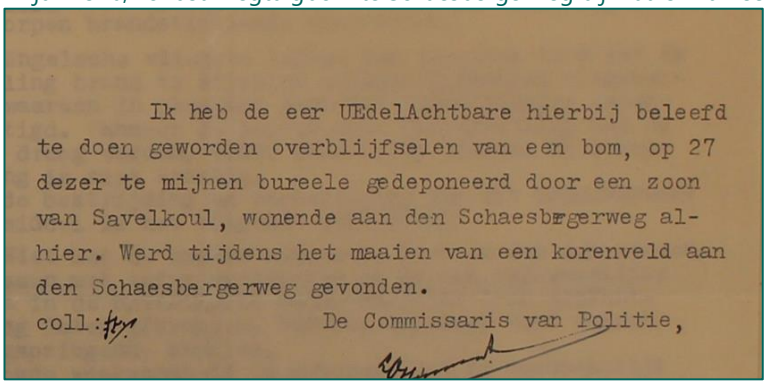

Ondergeteekende,Charles Fijnaut,agent van politie Uwer Administratie,heeft de eer U WelEdelGestrenge beleefd het navolgende te rapporteeren:-----
In den nacht van Maandag vier en twintig op Dinsdag vijf en twintig Juni 1940,omstreeks 1.30 uur,bevond ik mij voor het raam aande achterzijde van mijn woning,welk raam uit ziet in de richting van de Huisbergerstraat en in de richting van de spoorlijnen die loopen van de Oranje-Nassau I en de Oranje Nassau IIII,terwijl mijn woning is gelegen langs den Schelsberg.----------
Op genoemd tijdstip hoorde ik een vliegtuig op een betrekkelijke groote hoogte vliegen van Zuid-west naar Noord-oost,opeens hoorde ik iets geweldigs suizen,waarna direct in de richting van de Huisbergerstraat een hevige explosie volgde,daarna weer een suisen en weer een explosie.Ik heb me de rop direct met het politie bureau Heerlerheide in verbinding gesteld die mededeelde dat een bom in de Keek was gevallen,ik ben toen naar genoemd bureau gegaan en heb aldaar medegedeeld dat ook een bom in de richting van de Huisbergerstraat was gevallen,ik ben toen naar de Huisbergerstraat gegaan en trof aldaar bij een groep woningen reeds toegestroomd publiek een bominslag aan,hetgeen ik direct aan den Heer Burgemeester die op mijn antwoord wachtte heb medegedeeld, eveneens heb ik dit medegedeeld aan de inmiddels verschenen Heer Commissaris van Politie alhier.Nadat genoemde autoriteiten ter plaatse waren geweest en mij de opdracht hadden gegeven ter plaatse te blijven , ging ik kort daarna langs genoemde spoorlijnen eens kijken of daar mogelijk iets gebeurd was.Ik vond toen op ongeveer vijftien Meter van een ter plaatse staand seinhuis een tweede bominslag,direct zijn door mij de Oranje Nassau Mijnen hiermede in kennis gesteld alsmede het Hoofdbureau van Politie.Door de tweede inslag was het talud van de spoordijk weggeslagen en waren de spoorlijnen ontzet.Uit deze inslag zijn door mij op het Hoofdbureau van politie gedeponeerd geworden en stuk metaal van de bom alsmede een fitting welke deelen door mij onder in den trechter werden gevonden. Deze beide bommen zijn zoo kort na elkander gevallen dat door mij niet is kunnen geconstateerd worden of er twee slagen waren of een.----------
Waarvan door mij is opgemaakt,gesloten en geteekend dit rapport,te Heerlen op 27 Juni 1940.

coll.:

- *Relevant, melding neerkomen vliegtuigbommen in de gemeente Heerlen.*

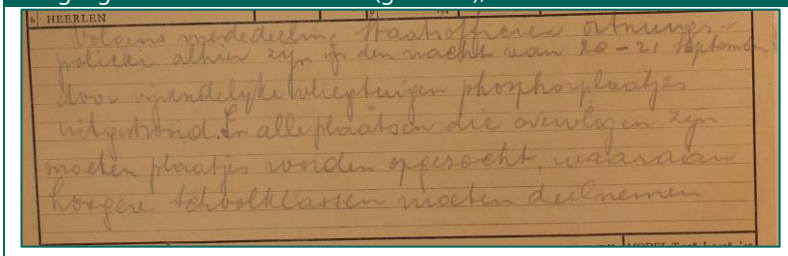
27 juli 1940, vondst vliegtuigbom te Schaesbergerweg bij maaien van een korenveld:

Ik heb de eer UEdelAchtbare hierbij beleefd te doen geworden overblijfselen van een bom, op 27 dezer te mijnen bureele gedeponeerd door een zoon van Savelkoul, wonende aan den Schaesbergerweg alhier. Werd tijdens het maaien van een korenveld aan den Schaesbergerweg gevonden.
coll: De Commissaris van Politie,

- *Relevant, melding vondst vliegtuigbom binnen de gemeente Heerlen.*

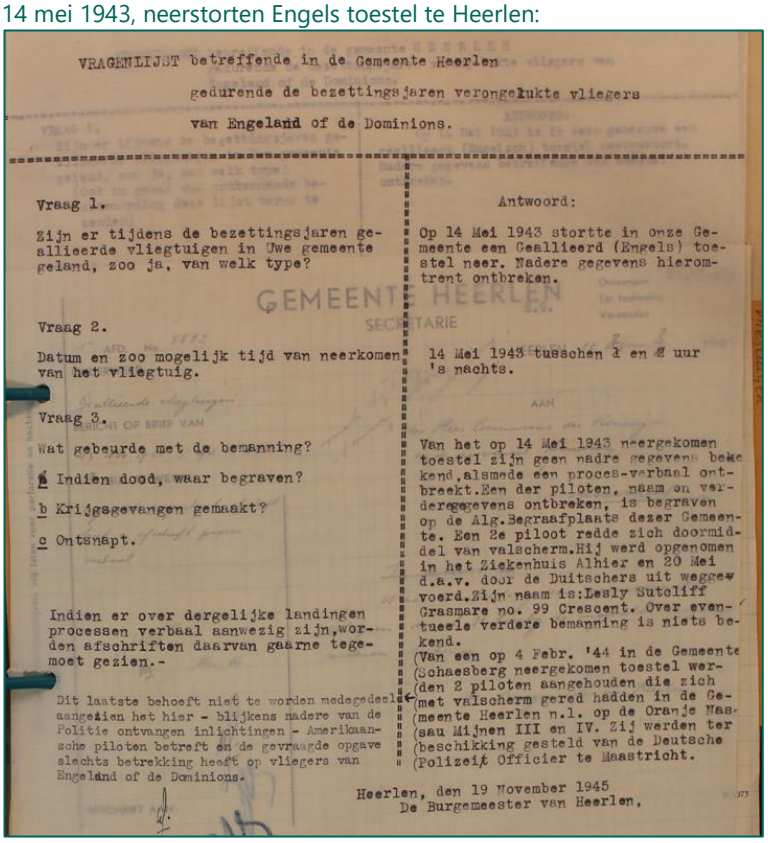
20-21 september 1940, neerkomen fosforplatjes te Heerlen:

HEERLEN

Volgens mededeeling Raadsofficieren Ortmanspolitie alhier zijn in de nacht van 20 - 21 Septembr door vijandelijke vliegtuigen phosphorplaatjes uitgestrooid. In alle plaatsen die overvlogen zijn moeten plaatjes worden opgezocht, waaraan hoogere schoolklassen moeten deelnemen

- *Niet relevant, exacte locatie neergekomen fosforplaatjes niet vermeld.*

14 mei 1943, neerstorten Engels toestel te Heerlen:

VRAGENLIJST betreffende in de Gemeente Heerlen

gedurende de bezettingsjaren verongelukte vliegers

van Engeland of de Dominions.

Vraag 1.

Zijn er tijdens de bezettingsjaren geallieerde vliegtuigen in Uwe gemeente geland, zoo ja, van welk type?

Antwoord:

Op 14 Mei 1943 stortte in onze Gemeente een Geallieerd (Engels) toestel neer. Nadere gegevens hieromtrent ontbreken.

Vraag 2.

Datum en zoo mogelijk tijd van neerkomen van het vliegtuig.

14 Mei 1943 tusschen 1 en 2 uur 's nachts.

Vraag 3.

Wat gebeurde met de bemanning?

a Indien dood, waar begraven?

b Krijgsgevangen gemaakt?

c Ontsnapt.

Van het op 14 Mei 1943 neergekomen toestel zijn geen nadre gegevens bekend, alsmede een proces-verbaal ontbreekt. Een der piloten, naam en verdere gegevens ontbreken, is begraven op de Alg. Begraafplaats dezer Gemeente. Een 2e piloot redde zich doormiddel van valscherm. Hij werd opgenomen in het Ziekenhuis Alhier en 20 Mei d.a.v. door de Duitschers uit weggevoerd. Zijn naam is: Lesly Sutcliff Grasmare no. 99 Crescent. Over eventueele verdere bemanning is niets bekend.

Indien er over dergelijke landingen processen verbaal aanwezig zijn, worden afschriften daarvan gaarne tegemoet gezien.-

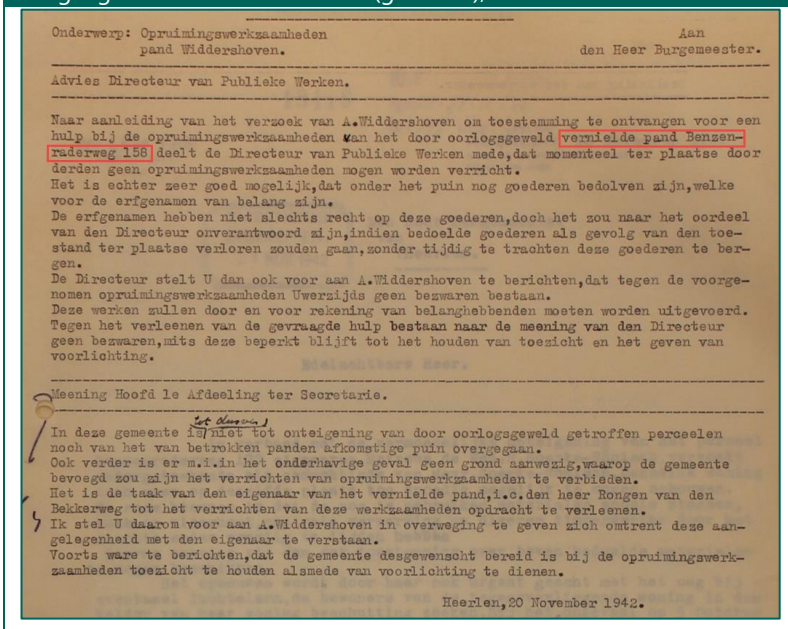
Van een op 4 Febr. '44 in de Gemeente Schaesberg neergekomen toestel werden 2 piloten aangehouden die zich met valscherm gered hadden in de Gemeente Heerlen n.l. op de Oranje Nassau Mijnen III en IV. Zij werden ter beschikking gesteld van de Deutsche Polizeiit Officier te Maastricht.

Dit laatste behoeft niet te worden medegedeeld aangezien het hier - blijkens nadere van de Politie ontvangen inlichtingen - Amerikaansche piloten betreft en de gevraagde opgave slechts betrekking heeft op vliegers van Engeland of de Dominions.

Heerlen, den 19 November 1945
De Burgemeester van Heerlen,

Niet relevant, exacte locatie neergestort toestel niet vermeld.

Inventaris 849	Stukken betreffende het herstellen van de dakbedekking van het gevangenentorentje, ook wel "Schelmentorentje" genoemd, gelegen te Heerlen-centrum in 1931. Restauratieplan voor het gevangenentorentje in 1936; in verband met oorlogsomstandigheden niet gerealiseerd. Herstelwerkzaamheden in 1943; in verband met oorlogsomstandigheden niet uitgevoerd. Herstelwerkzaamheden/restauratie van dit torentje in 1946 - 1948, 1927, 1931-1936, 1939-1944, 1946-1948
Niet relevant, geen melding oorlogshandelingen binnen de gemeente Heerlen.	
Inventaris 1011	Stukken betreffende vordering van gebouwen ten behoeve van de brandweer in oorlogstijd (1940-1945) in verband met decentralisatie materieel en brandpiketten. Vordering van een gedeelte van de garage aan de Akerstraat, van de garage achter pand Papperjans 3B en van bergruimte aan het Tempsplein, 1942 - 1948
Niet relevant, geen melding oorlogshandelingen binnen de gemeente Heerlen.	
Inventaris 1024-ZI	Stukken betreffende opruimwerkzaamheden van de door oorlogsgeweld getroffen panden Widdershoven en Goerke, gelegen aan de Benzenraderweg. Tevens onteigening van nabij gelegen percelen, 1942
5-6 oktober 1942, pand Benzenraderweg 158 vernield door bombardement:	

Onderwerp: Opruimingswerkzaamheden pand Widdershoven.

Aan den Heer Burgemeester.

Advies Directeur van Publieke Werken.

Naar aanleiding van het verzoek van A.Widdershoven om toestemming te ontvangen voor een hulp bij de opruimingswerkzaamheden van het door oorlogsgeweld vernielde pand Benzenraderweg 158 deelt de Directeur van Publieke Werken mede,dat momenteel ter plaatse door derden geen opruimingswerkzaamheden mogen worden verricht.
Het is echter zeer goed mogelijk,dat onder het puin nog goederen bedolven zijn,welke voor de erfgenamen van belang zijn.
De erfgenamen hebben niet slechts recht op deze goederen,doch het zou naar het oordeel van den Directeur onverantwoord zijn,indien bedoelde goederen als gevolg van den toestand ter plaatse verloren zouden gaan,zonder tijdig te trachten deze goederen te bergen.
De Directeur stelt U dan ook voor aan A.Widdershoven te berichten,dat tegen de voorgenomen opruimingswerkzaamheden Uwerzijds geen bezwaren bestaan.
Deze werken mullen door en voor rekening van belanghebbenden moeten worden uitgevoerd.
Tegen het verleenen van de gevraagde hulp bestaan naar de meening van den Directeur geen bezwaren,mits deze beperkt blijft tot het houden van toezicht en het geven van voorlichting.

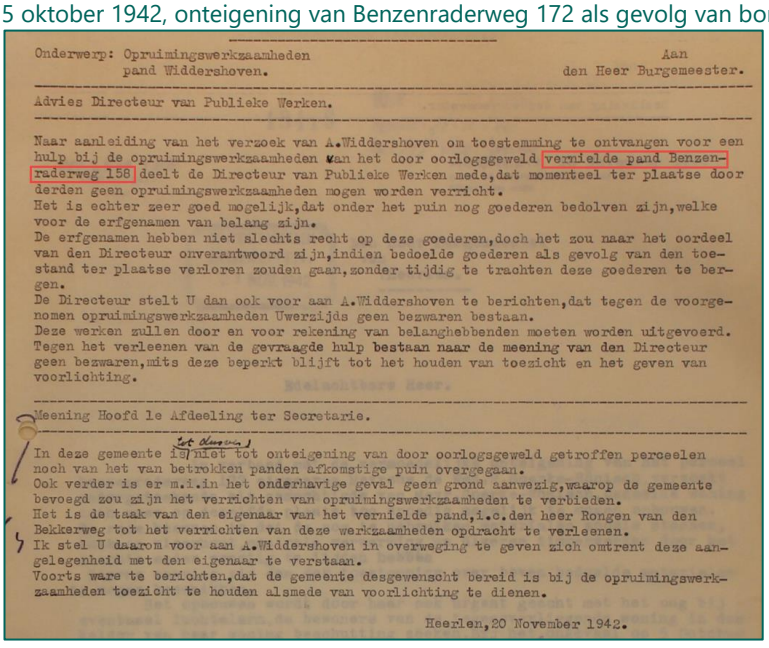
Meening Hoofd le Afdeeling ter Secretarie.

In deze gemeente is niet tot onteigening van door oorlogsgeweld getroffen perceelen noch van het van betrokken panden afkomstige puin overgegaan.
Ook verder is er m.i.in het onderhavige geval geen grond aanwezig,waarop de gemeente bevoegd zou zijn het verrichten van opruimingswerkzaamheden te verbieden.
Het is de taak van den eigenaar van het vernielde pand,i.c.den heer Rongen van den Bekkerweg tot het verrichten van deze werkzaamheden opdracht te verleenen.
Ik stel U daarom voor aan A.Widdershoven in overweging te geven zich omtrent deze aangelegenheid met den eigenaar te verstaan.
Voorts ware te berichten,dat de gemeente desgewenscht bereid is bij de opruimingswerkzaamheden toezicht te houden alsmede van voorlichting te dienen.

Heerlen,20 November 1942.

- *Relevant, melding verwoest pand door bombardement 5-6 oktober 1942.*

5 oktober 1942, onteigening van Benzenraderweg 172 als gevolg van bombardement:

Onderwerp: Opruimingswerkzaamheden pand Widdershoven.

Aan den Heer Burgemeester.

Advies Directeur van Publieke Werken.

Naar aanleiding van het verzoek van A.Widdershoven om toestemming te ontvangen voor een hulp bij de opruimingswerkzaamheden van het door oorlogsgeweld vernielde pand Benzenraderweg 158 deelt de Directeur van Publieke Werken mede,dat momenteel ter plaatse door derden geen opruimingswerkzaamheden mogen worden verricht.
Het is echter zeer goed mogelijk,dat onder het puin nog goederen bedolven zijn,welke voor de erfgenamen van belang zijn.
De erfgenamen hebben niet slechts recht op deze goederen,doch het zou naar het oordeel van den Directeur onverantwoord zijn,indien bedoelde goederen als gevolg van den toestand ter plaatse verloren zouden gaan,zonder tijdig te trachten deze goederen te bergen.
De Directeur stelt U dan ook voor aan A.Widdershoven te berichten,dat tegen de voorgenomen opruimingswerkzaamheden Uwerzijds geen bezwaren bestaan.
Deze werken mullen door en voor rekening van belanghebbenden moeten worden uitgevoerd.
Tegen het verleenen van de gevraagde hulp bestaan naar de meening van den Directeur geen bezwaren,mits deze beperkt blijft tot het houden van toezicht en het geven van voorlichting.

Meening Hoofd le Afdeeling ter Secretarie.

In deze gemeente is niet tot onteigening van door oorlogsgeweld getroffen perceelen noch van het van betrokken panden afkomstige puin overgegaan.
Ook verder is er m.i.in het onderhavige geval geen grond aanwezig,waarop de gemeente bevoegd zou zijn het verrichten van opruimingswerkzaamheden te verbieden.
Het is de taak van den eigenaar van het vernielde pand,i.c.den heer Rongen van den Bekkerweg tot het verrichten van deze werkzaamheden opdracht te verleenen.
Ik stel U daarom voor aan A.Widdershoven in overweging te geven zich omtrent deze aangelegenheid met den eigenaar te verstaan.
Voorts ware te berichten,dat de gemeente desgewenscht bereid is bij de opruimingswerkzaamheden toezicht te houden alsmede van voorlichting te dienen.

Heerlen,20 November 1942.

- *Relevant, melding bombardement binnen de gemeente Heerlen.*

5-6 oktober 1942, onteigende panden als gevolg van bombardement te Heerlen:

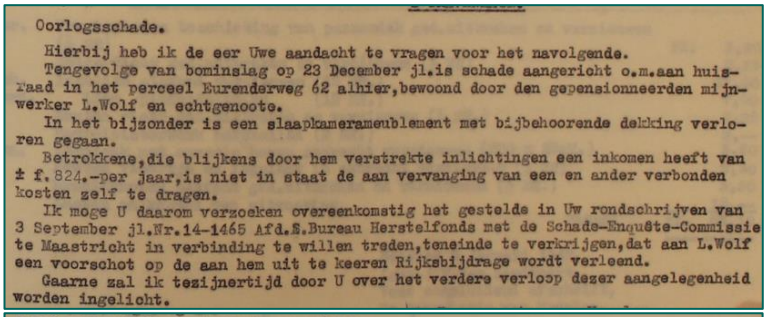
- *Relevant, onteigende panden als gevolg van bombardement 5-6 oktober 1942.*

Inventaris 1034-Z	Stukken betreffende hulpverlening bij luchtaanvallen en andere rampen; regelingen, instructies en correspondentie hierover, 1942 - 1944

Niet relevant, geen melding oorlogshandelingen binnen de gemeente Heerlen.

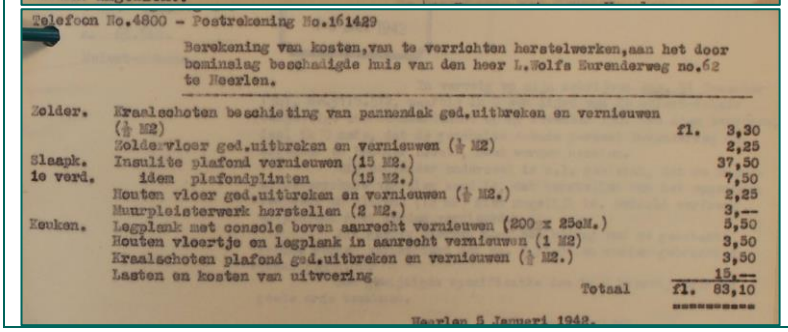
Inventaris 1045-Z	Stukken betreffende toekenning van uitkering van schadevergoeding aan L. Wolfs voor door de bominslag d.d. 23-12-1941 veroorzaakte schade aan woning en inboedel te Heerlen, 1941, 1942

23 december 1941, luchtbombardement waardoor schade aan Eurenderweg 62 is ontstaan:

Oorlogsschade.

Hierbij heb ik de eer Uwe aandacht te vragen voor het navolgende.
Tengevolge van bominslag op 23 December jl.is schade aangericht o.m.aan huisraad in het perceel Eurenderweg 62 alhier,bewoond door den gepensionneerden mijnwerker L.Wolf en echtgenoote.
In het bijzonder is een slaapkamerameublement met bijbehoorende dekking verloren gegaan.
Betrokkene,die blijkens door hem verstrekte inlichtingen een inkomen heeft van ± f.824.-per jaar,is niet in staat de aan vervanging van een en ander verbonden kosten zelf te dragen.
Ik moge U daarom verzoeken overeenkomstig het gestelde in Uw rondschrijven van 3 September jl.Nr.14-1465 Afd.E.Bureau Herstelfonds met de Schade-Enquête-Commissie te Maastricht in verbinding te willen treden,teneinde te verkrijgen,dat aan L.Wolf een voorschot op de aan hem uit te keeren Rijksbijdrage wordt verleend.
Gaarne zal ik tezijnertijd door U over het verdere verloop dezer aangelegenheid worden ingelicht.

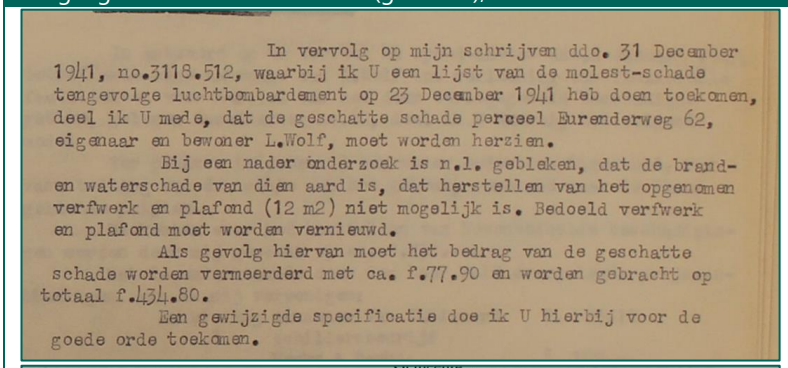

Telefoon No.4800 - Postrekening No.161429

Berekening van kosten,van te verrichten herstelwerken,aan het door bominslag beschadigde huis van den heer L.Wolfs Eurenderweg no.62 te Heerlen.

Zolder.	Kraalschoten beschieting van pannendak ged.uitbreken en vernieuwen (½ M2)	fl.	3,30
	Zoldervloer ged.uitbreken en vernieuwen (½ M2)		2,25
Slaapk.	Insulite plafond vernieuwen (15 M2.)		37,50
1e verd.	idem plafondplinten (15 M2.)		7,50
	Houten vloer ged.uitbreken en vernieuwen (½ M2.)		2,25
	Muurpleisterwerk herstellen (2 M2.)		3,--
Keuken.	Legplank met console boven aanrecht vernieuwen (200 x 25cM.)		3,50
	Houten vloertje en legplank in aanrecht vernieuwen (1 M2)		3,50
	Kraalschoten plafond ged.uitbreken en vernieuwen (½ M2.)		3,50
	Lasten en kosten van uitvoering		15,--
	Totaal	fl.	83,10

Heerlen 5 Januari 1942.

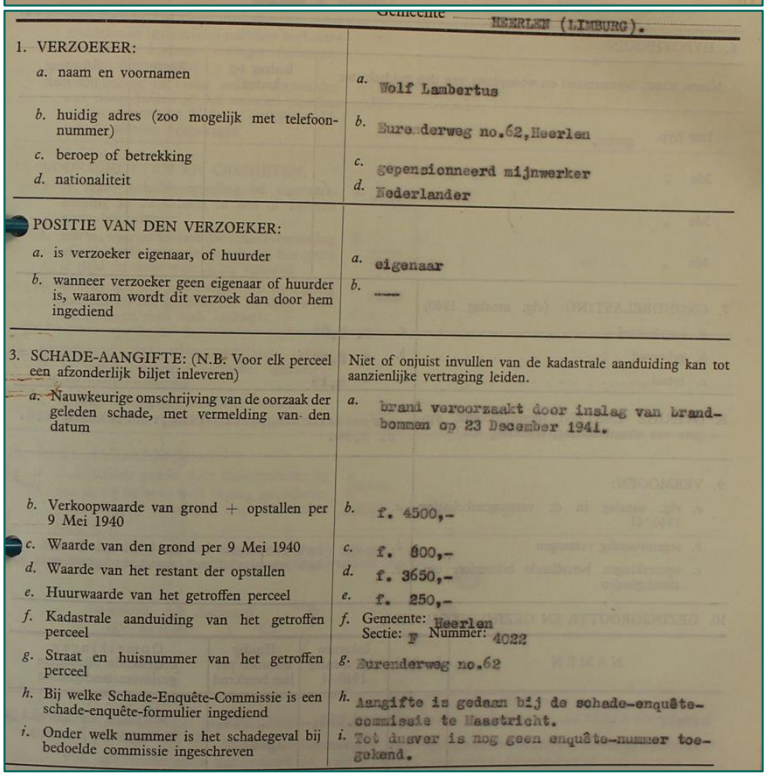

In vervolg op mijn schrijven ddo. 31 December 1941, no.3118.512, waarbij ik U een lijst van de molest-schade tengevolge luchtbombardement op 23 December 1941 heb doen toekomen, deel ik U mede, dat de geschatte schade perceel Eurenderweg 62, eigenaar en bewoner L.Wolf, moet worden herzien.

Bij een nader onderzoek is n.l. gebleken, dat de brand- en waterschade van dien aard is, dat herstellen van het opgenomen verfwerk en plafond (12 m2) niet mogelijk is. Bedoeld verfwerk en plafond moet worden vernieuwd.

Als gevolg hiervan moet het bedrag van de geschatte schade worden vermeerderd met ca. f.77.90 en worden gebracht op totaal f.434.80.

Een gewijzigde specificatie doe ik U hierbij voor de goede orde toekomen.

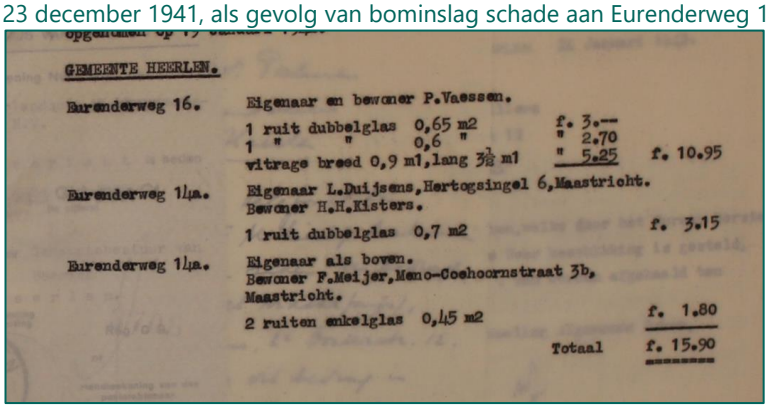
Gemeente HEERLEN (LIMBURG).

1. VERZOEKER:	
a. naam en voornamen	a. Wolf Lambertus
b. huidig adres (zoo mogelijk met telefoon-nummer)	b. Eurenderweg no.62, Heerlen
c. beroep of betrekking	c. gepensionneerd mijnwerker
d. nationaliteit	d. Nederlander
POSITIE VAN DEN VERZOEKER:	
a. is verzoeker eigenaar, of huurder	a. eigenaar
b. wanneer verzoeker geen eigenaar of huurder is, waarom wordt dit verzoek dan door hem ingediend	b. ----
3. SCHADE-AANGIFTE: (N.B. Voor elk perceel een afzonderlijk biljet inleveren)	Niet of onjuist invullen van de kadastrale aanduiding kan tot aanzienlijke vertraging leiden.
a. Nauwkeurige omschrijving van de oorzaak der geleden schade, met vermelding van den datum	a. brand veroorzaakt door inslag van brand-bommen op 23 December 1941.
b. Verkoopwaarde van grond + opstallen per 9 Mei 1940	b. f. 4500,-
c. Waarde van den grond per 9 Mei 1940	c. f. 800,-
d. Waarde van het restant der opstallen	d. f. 3650,-
e. Huurwaarde van het getroffen perceel	e. f. 250,-
f. Kadastrale aanduiding van het getroffen perceel	f. Gemeente: Heerlen Sectie: F Nummer: 4022
g. Straat en huisnummer van het getroffen perceel	g. Eurenderweg no.62
h. Bij welke Schade-Enquête-Commissie is een schade-enquête-formulier ingediend	h. Aangifte is gedaan bij de schade-enquête-commissie te Maastricht.
i. Onder welk nummer is het schadegeval bij bedoelde commissie ingeschreven	i. Tot dusver is nog geen enquête-nummer toe-gekend.

- *Relevant, schade door bombardement 23 december 1941 in de gemeente Heerlen.*

Inventaris 1051-Z	Ingekomen stukken en afschriften van uitgegane stukken inzake vergoedingen voor en herstel van oorlogsschade aan door oorlogsgeweld beschadigde eigendommen, 1942

23 december 1941, als gevolg van bominslag schade aan Eurenderweg 14a, 16, 43, 62 en 68:

GEMEENTE HEERLEN.

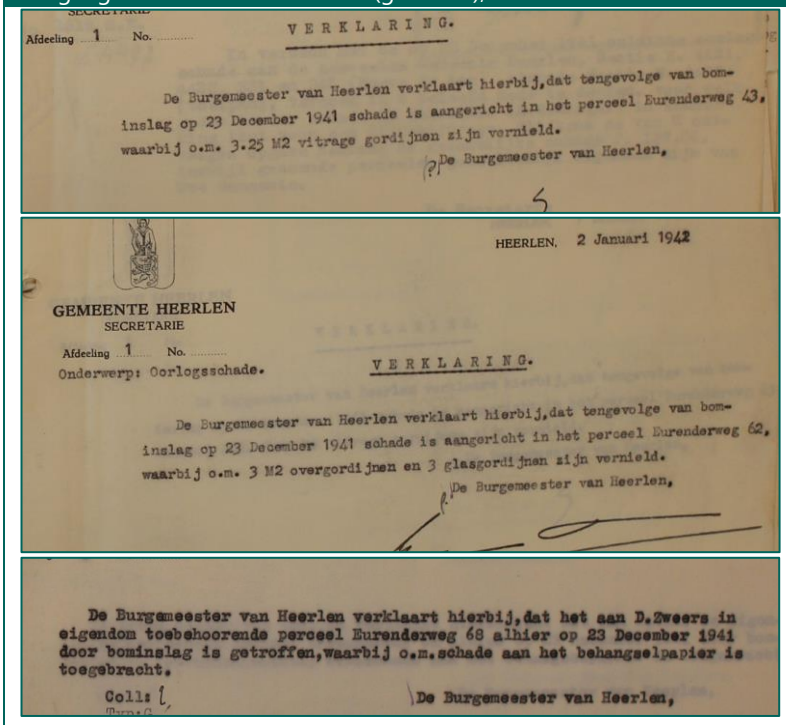
Eurenderweg 16. Eigenaar en bewoner P.Vaessen.

1 ruit dubbelglas 0,65 m2 f. 3.--
1 " " 0,6 " " 2.70
vitrage breed 0,9 m1, lang 3½ m1 " 5.25 f. 10.95

Eurenderweg 14a. Eigenaar L.Duijsens, Hertogsingel 6, Maastricht.
Bewoner H.H.Kisters.
1 ruit dubbelglas 0,7 m2 f. 3.15

Eurenderweg 14a. Eigenaar als boven.
Bewoner F.Meijer, Meno-Coehoornstraat 3b, Maastricht.
2 ruiten enkelglas 0,45 m2 f. 1.80

Totaal f. 15.90

Afdeeling 1 No.

VERKLARING.

De Burgemeester van Heerlen verklaart hierbij,dat tengevolge van bominslag op 23 December 1941 schade is aangericht in het perceel Eurenderweg 43, waarbij o.m. 3.25 M2 vitrage gordijnen zijn vernield.

De Burgemeester van Heerlen,

HEERLEN, 2 Januari 1942

GEMEENTE HEERLEN
SECRETARIE

Afdeeling 1 No.
Onderwerp: Oorlogsschade.

VERKLARING.

De Burgemeester van Heerlen verklaart hierbij,dat tengevolge van bominslag op 23 December 1941 schade is aangericht in het perceel Eurenderweg 62, waarbij o.m. 3 M2 overgordijnen en 3 glasgordijnen zijn vernield.

De Burgemeester van Heerlen,

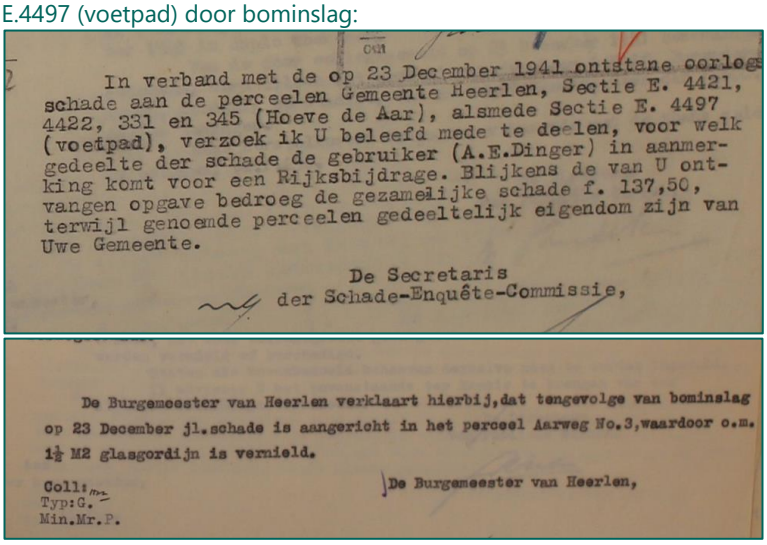
De Burgemeester van Heerlen verklaart hierbij,dat het aan D.Zweers in eigendom toebehoorende perceel Eurenderweg 68 alhier op 23 December 1941 door bominslag is getroffen,waarbij o.m.schade aan het behangselpapier is toegebracht.

Coll: l

De Burgemeester van Heerlen,

- *Relevant, melding schade binnen de gemeente Heerlen als gevolg van bominslag.*

23 december 1941, schade aan percelen gemeente Heerlen sectie E.4421, 4422, 331 en 345 (Hoeve de Aar) en sectie E.4497 (voetpad) door bominslag:

In verband met de op 23 December 1941 ontstane oorlogs schade aan de perceelen Gemeente Heerlen, Sectie E. 4421, 4422, 331 en 345 (Hoeve de Aar), alsmede Sectie E. 4497 (voetpad), verzoek ik U beleefd mede te deelen, voor welk gedeelte der schade de gebruiker (A.E.Dinger) in aanmerking komt voor een Rijksbijdrage. Blijkens de van U ontvangen opgave bedroeg de gezamelijke schade f. 137,50, terwijl genoemde perceelen gedeeltelijk eigendom zijn van Uwe Gemeente.

De Secretaris
der Schade-Enquête-Commissie,

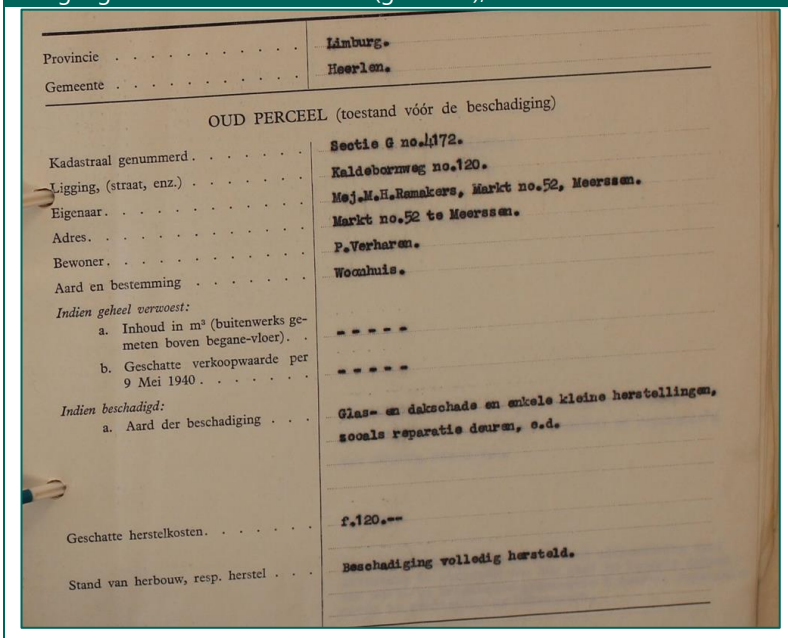
De Burgemeester van Heerlen verklaart hierbij,dat tengevolge van bominslag op 23 December jl.schade is aangericht in het perceel Aarweg No.3,waardoor o.m. 1½ M2 glasgordijn is vernield.

Coll:
Typ:G.
Min.Mr.P.

De Burgemeester van Heerlen,

- *Relevant, schade binnen de gemeente Heerlen als gevolg van bominslag.*

Datum onbekend, schade Markt 52 te Meerssen:

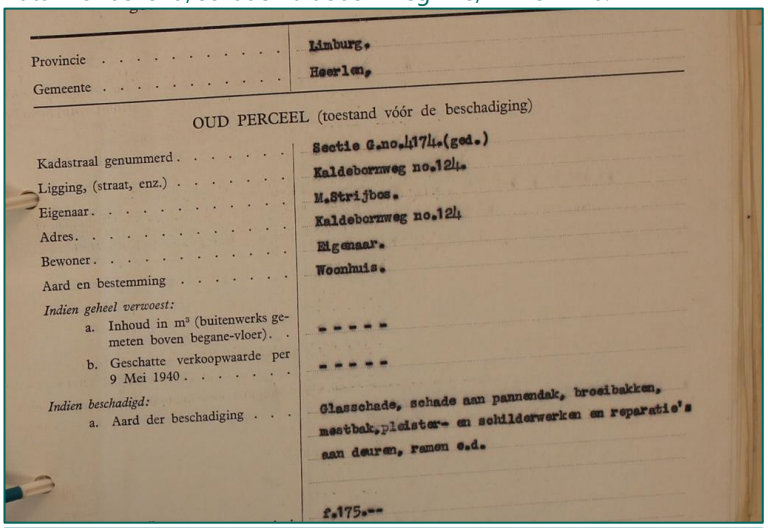
Provincie	Limburg.
Gemeente	Heerlen.

OUD PERCEEL (toestand vóór de beschadiging)

Kadastraal genummerd	Sectie G no.1172.
Ligging, (straat, enz.)	Kaldebornweg no.120.
Eigenaar	Mej.M.H.Remakers, Markt no.52, Meerssen.
Adres	Markt no.52 te Meerssen.
Bewoner	P.Verharen.
Aard en bestemming	Woonhuis.
Indien geheel verwoest:	
a. Inhoud in m³ (buitenwerks gemeten boven begane-vloer)	- - - - -
b. Geschatte verkoopwaarde per 9 Mei 1940	- - - - -
Indien beschadigd:	
a. Aard der beschadiging	Glas- en dakschade en enkele kleine herstellingen, zoals reparatie deuren, e.d.
Geschatte herstelkosten	f.120.--
Stand van herbouw, resp. herstel	Beschadiging volledig hersteld.

- *Niet relevant, datum en oorzaak der schade niet vermeld.*

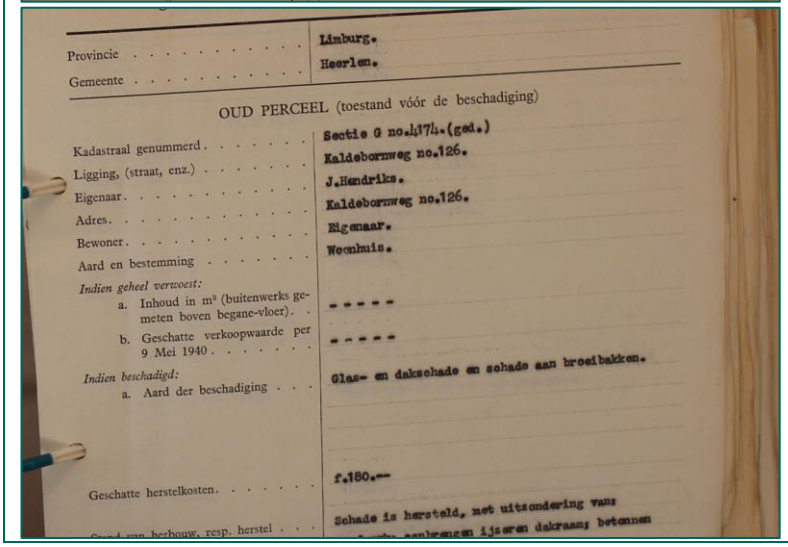
Datum onbekend, schade Kaldebornweg 118, 124 en 126:

Provincie	Limburg.
Gemeente	Heerlen.

OUD PERCEEL (toestand vóór de beschadiging)

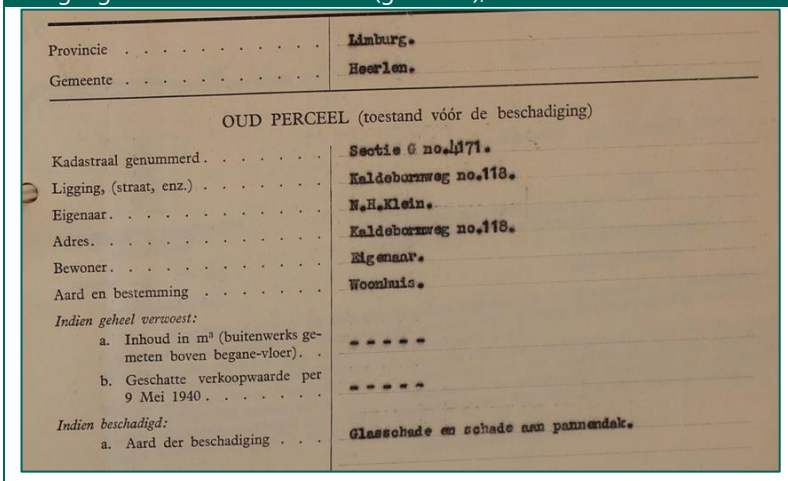
Kadastraal genummerd	Sectie G.no.1174.(ged.)
Ligging, (straat, enz.)	Kaldebornweg no.124.
Eigenaar	M.Strijbos.
Adres	Kaldebornweg no.124
Bewoner	Eigenaar.
Aard en bestemming	Woonhuis.
Indien geheel verwoest:	
a. Inhoud in m³ (buitenwerks gemeten boven begane-vloer)	- - - - -
b. Geschatte verkoopwaarde per 9 Mei 1940	- - - - -
Indien beschadigd:	
a. Aard der beschadiging	Glasschade, schade aan pannendak, broeibakken, mestbak,pleister- en schilderwerken en reparatie's aan deuren, ramen e.d.
	f.175.--

Provincie	Limburg.
Gemeente	Heerlen.

OUD PERCEEL (toestand vóór de beschadiging)

Kadastraal genummerd	Sectie G no.1174.(ged.)
Ligging, (straat, enz.)	Kaldebornweg no.126.
Eigenaar	J.Hendriks.
Adres	Kaldebornweg no.126.
Bewoner	Eigenaar.
Aard en bestemming	Woonhuis.
Indien geheel verwoest:	
a. Inhoud in m³ (buitenwerks gemeten boven begane-vloer)	- - - - -
b. Geschatte verkoopwaarde per 9 Mei 1940	- - - - -
Indien beschadigd:	
a. Aard der beschadiging	Glas- en dakschade en schade aan broeibakken.
Geschatte herstelkosten	f.180.--
Stand van herbouw, resp. herstel	Schade is hersteld, met uitzondering van [illegible] ijseren dakraam; betonnen

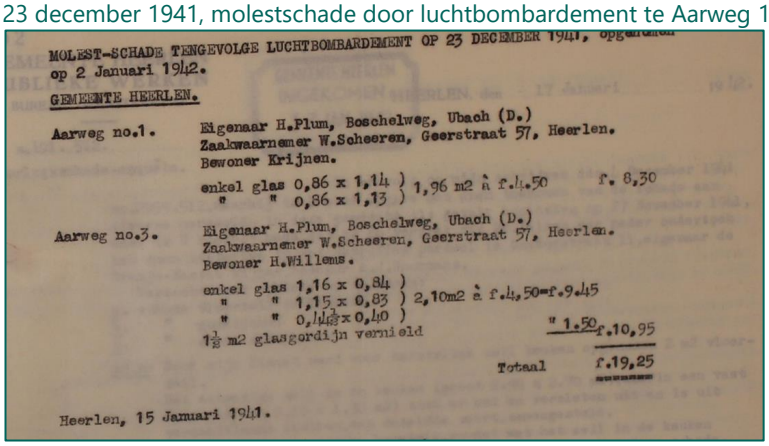
Provincie	Limburg.
Gemeente	Heerlen.

OUD PERCEEL (toestand vóór de beschadiging)

Kadastraal genummerd	Sectie G no.4171.
Ligging, (straat, enz.)	Kaldeborrnweg no.118.
Eigenaar	N.H.Klein.
Adres	Kaldeborrnweg no.118.
Bewoner	Eigenaar.
Aard en bestemming	Woonhuis.
Indien geheel verwoest:	
a. Inhoud in m³ (buitenwerks gemeten boven begane-vloer)	-----
b. Geschatte verkoopwaarde per 9 Mei 1940	-----
Indien beschadigd:	
a. Aard der beschadiging	Glasschade en schade aan pannendak.

- *Niet relevant, datum en oorzaak der schade niet vermeld.*

23 december 1941, molestschade door luchtbombardement te Aarweg 1 en 3:

MOLEST-SCHADE TENGEVOLGE LUCHTBOMBARDEMENT OP 23 DECEMBER 1941, opgemaakt op 2 Januari 1942.

GEMEENTE HEERLEN.

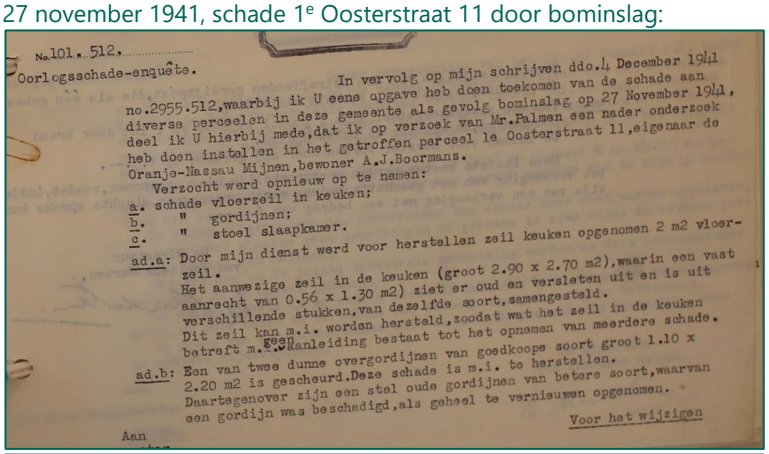
Aarweg no.1. Eigenaar H.Plum, Boschelweg, Ubach (D.)
Zaakwaarnemer W.Scheeren, Geerstraat 57, Heerlen.
Bewoner Krijnen.
enkel glas 0,86 x 1,14) 1,96 m2 à f.4.50 f. 8,30
" " 0,86 x 1,13)

Aarweg no.3. Eigenaar H.Plum, Boschelweg, Ubach (D.)
Zaakwaarnemer W.Scheeren, Geerstraat 57, Heerlen.
Bewoner H.Willems.
enkel glas 1,16 x 0,84)
" " 1,15 x 0,83) 2,10m2 à f.4,50=f.9.45
" " 0,14½ x 0,40)
1½ m2 glasgordijn vernield " 1.50 f.10,95
Totaal f.19,25

Heerlen, 15 Januari 1941.

- *Relevant, melding schade door luchtbombardement binnen de gemeente Heerlen.*

27 november 1941, schade 1e Oosterstraat 11 door bominslag:

No.101.512.
Oorlogsschade-enquête.

In vervolg op mijn schrijven ddo.4 December 1941 no.2955.512,waarbij ik U eene opgave heb doen toekomen van de schade aan diverse perceelen in deze gemeente als gevolg bominslag op 27 November 1941, deel ik U hierbij mede,dat ik op verzoek van Mr.Palmen een nader onderzoek heb doen instellen in het getroffen perceel le Oosterstraat 11,eigenaar de Oranje-Nassau Mijnen,bewoner A.J.Boormans.
Verzocht werd opnieuw op te nemen:
a. schade vloerzeil in keuken;
b. " gordijnen;
c. " stoel slaapkamer.

ad.a: Door mijn dienst werd voor herstellen zeil keuken opgenomen 2 m2 vloerzeil.
Het aanwezige zeil in de keuken (groot 2.90 x 2.70 m2),waarin een vast aanrecht van 0.56 x 1.30 m2) ziet er oud en versleten uit en is uit verschillende stukken,van dezelfde soort,samengesteld.
Dit zeil kan m.i. worden herstald,zoodat wat het zeil in de keuken betreft m.i. geen aanleiding bestaat tot het opnemen van meerdere schade.

ad.b: Een van twee dunne overgordijnen van goedkoope soort groot 1.10 x 2.20 m2 is gescheurd.Deze schade is m.i. te herstellen.
Daartegenover zijn een stel oude gordijnen van betere soort,waarvan een gordijn was beschadigd,als geheel te vernieuwen opgenomen.

Voor het wijzigen

Aan

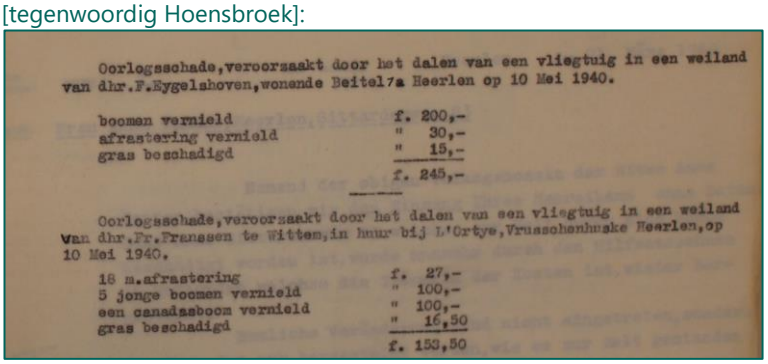
De Burgemeester van Heerlen verklaart hierbij,dat tengevolge van bominslag op 27 November 1941 schade is aangericht in het perceel 1e Oosterstraat 11,waardoor o.m.zijn vernield: vloerzeil,2 stel overgordijnen,1 cocosvloermat 3.50 x 1 M.,1 cocosvloermat 0.40 x 0.60 M.

- *Relevant, melding schade door bominslag in de gemeente Heerlen.*

25 juni 1941, schade pand Huisbergstraat 81 Heerlen.

- *Niet relevant, oorzaak der schade niet vermeld.*

10 mei 1940, schade door dalen vliegtuig te Beitel 1a Heerlen en Wittem L'Ortyre Vrusschenhuske Heerlen [tegenwoordig Hoensbroek]:

Oorlogsschade, veroorzaakt door het dalen van een vliegtuig in een weiland van dhr. F. Eygelshoven, wonende Beitel 7a Heerlen op 10 Mei 1940.

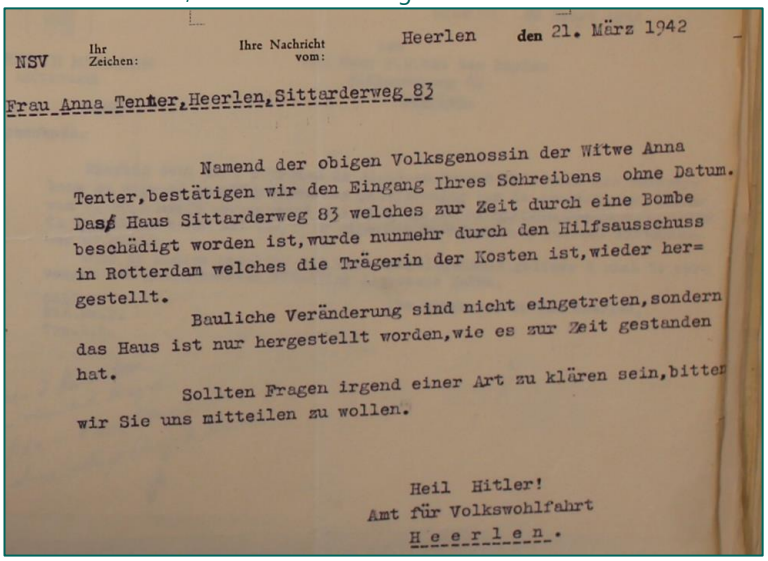
bomen vernield	f. 200,-
afrastering vernield	" 30,-
gras beschadigd	" 15,-
	f. 245,-

Oorlogsschade, veroorzaakt door het dalen van een vliegtuig in een weiland van dhr. Fr. Franssen te Wittem, in huur bij L'Ortye, Vrusschenhuske Heerlen, op 10 Mei 1940.

18 m. afrastering	f. 27,-
5 jonge boomen vernield	" 100,-
een canadasboom vernield	" 100,-
gras beschadigd	" 16,50
	f. 153,50

- *Relevant, melding dalen vliegtuig binnen/nabij de gemeente Heerlen.*

Datum onbekend, schade Sittarderweg 83 door bom:

NSV Ihr Zeichen: Ihre Nachricht vom: Heerlen den 21. März 1942

Frau Anna Tenter, Heerlen, Sittarderweg 83

Namend der obigen Volksgenossin der Witwe Anna Tenter, bestätigen wir den Eingang Ihres Schreibens ohne Datum. Das Haus Sittarderweg 83 welches zur Zeit durch eine Bombe beschädigt worden ist, wurde nunmehr durch den Hilfsausschuss in Rotterdam welches die Trägerin der Kosten ist, wieder hergestellt.

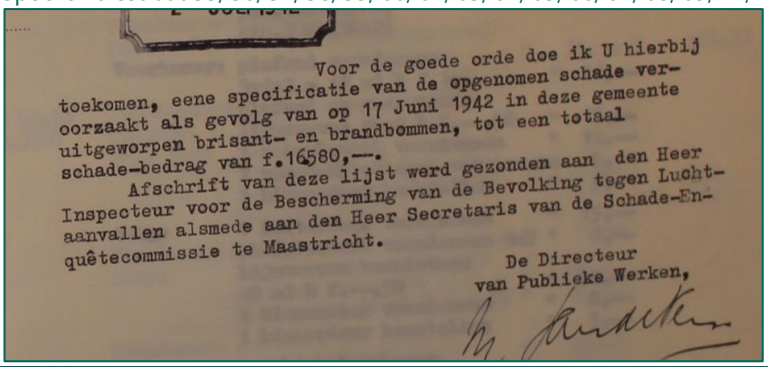
Bauliche Veränderung sind nicht eingetreten, sondern das Haus ist nur hergestellt worden, wie es zur Zeit gestanden hat.

Sollten Fragen irgend einer Art zu klären sein, bitten wir Sie uns mitteilen zu wollen.

Heil Hitler!
Amt für Volkswohlfahrt
H e e r l e n.

- *Niet relevant, datum neerkomen bom niet vermeld.*

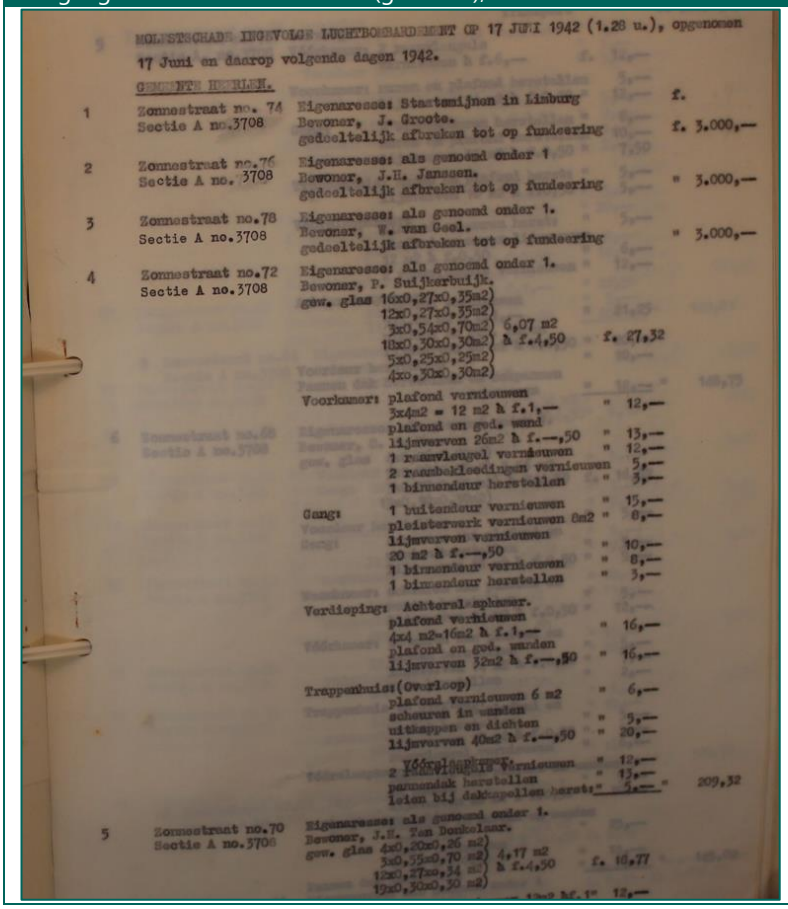
17 juni 1942, neerkomen brisant- en brandbommen te Heerlen waardoor op diverse locaties schade ontstond:
Zonnestraat 39, 41, 43, 45, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 54, 56, 58, 60, 62, 64, 66, 68, 70, 72, 74, 76, 78, 80, 82, 84
2e Spoordwarsstraat 1, 3, 4,
Spoordwarsstraat 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 71, 72, 73

Voor de goede orde doe ik U hierbij toekomen, eene specificatie van de opgenomen schade veroorzaakt als gevolg van op 17 Juni 1942 in deze gemeente uitgeworpen brisant- en brandbommen, tot een totaal schade-bedrag van f. 16580,—.

Afschrift van deze lijst werd gezonden aan den Heer Inspecteur voor de Bescherming van de Bevolking tegen Luchtaanvallen alsmede aan den Heer Secretaris van de Schade-Enquêtecommissie te Maastricht.

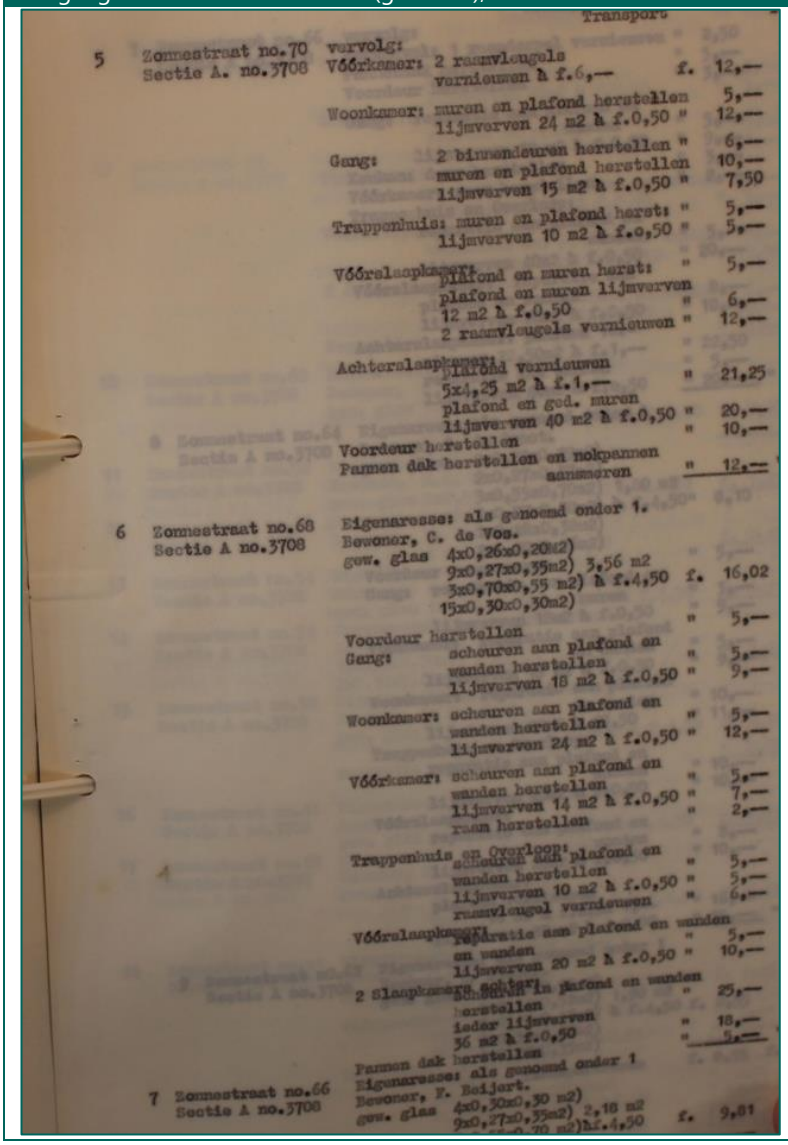
De Directeur
van Publieke Werken,

OORLOGSSCHADE INGEVOLGE LUCHTBOMBARDEMENT OP 17 JUNI 1942 (1.28 u.), opgenomen 17 Juni en daarop volgende dagen 1942.

GEMEENTE HEERLEN.

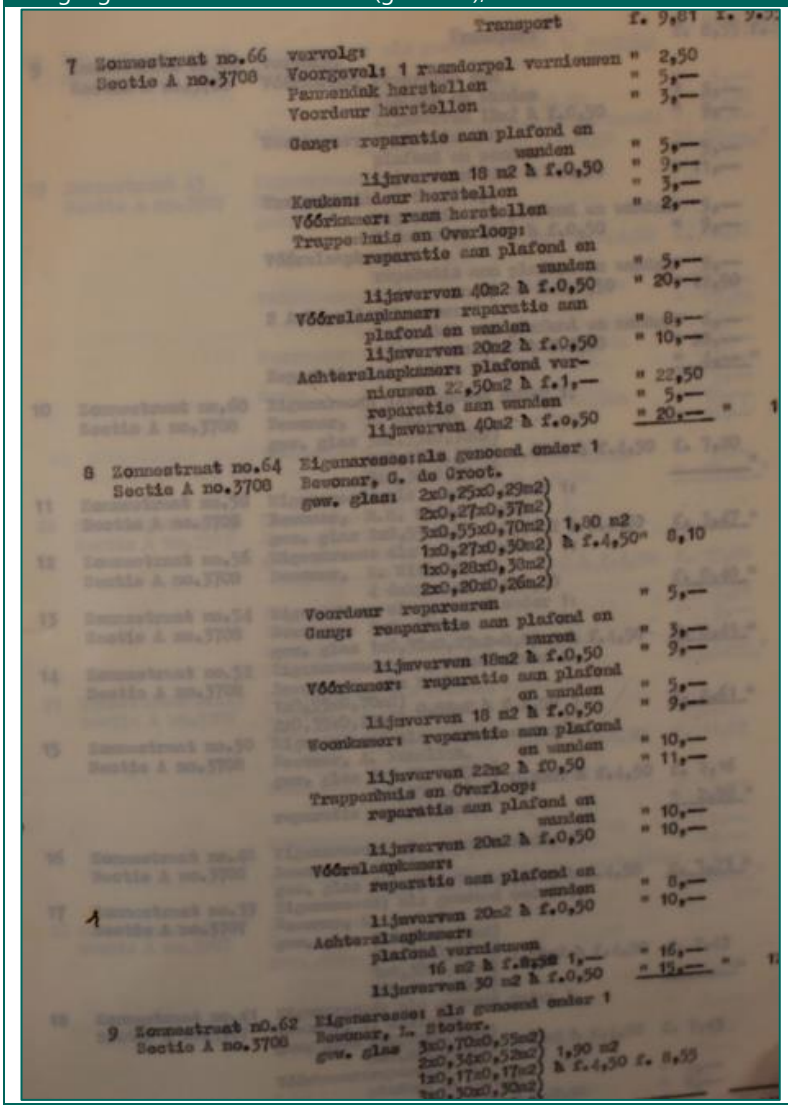
1	Zonnestraat no. 74 Sectie A no.3708	Eigenaresse: Staatsmijnen in Limburg Bewoner, J. Groote. gedeeltelijk afbreken tot op fundeering	f. f. 3.000,—
2	Zonnestraat no.76 Sectie A no. 3708	Eigenaresse: als genoemd onder 1 Bewoner, J.H. Janssen. gedeeltelijk afbreken tot op fundeering	" 3.000,—
3	Zonnestraat no.78 Sectie A no.3708	Eigenaresse: als genoemd onder 1. Bewoner, W. van Geel. gedeeltelijk afbreken tot op fundeering	" 3.000,—
4	Zonnestraat no.72 Sectie A no.3708	Eigenaresse: als genoemd onder 1. Bewoner, P. Suijkerbuijk. gew. glas 16x0,27x0,35m2) 12x0,27x0,35m2) 3x0,54x0,70m2) 6,07 m2 10x0,30x0,30m2) à f.4,50 f. 27,32 5x0,25x0,25m2) 4x0,30x0,30m2) Voorkamer: plafond vernieuwen 3x4m2 = 12 m2 à f.1,— " 12,— plafond en ged. wand lijmverven 26m2 à f.—,50 " 13,— 1 raamvleugel vernieuwen " 12,— 2 raambekledingen vernieuwen " 5,— 1 binnendeur herstellen " 3,— Gang: 1 buitendeur vernieuwen " 15,— pleisterwerk vernieuwen 8m2 " 8,— lijmverven vernieuwen 20 m2 à f.—,50 " 10,— 1 binnendeur vernieuwen " 8,— 1 binnendeur herstellen " 3,— Verdieping: Achterslaapkamer. plafond verhieuwen 4x4 m2=16m2 à f.1,— " 16,— plafond en ged. wanden lijmverven 32m2 à f.—,50 " 16,— Trappenhuis:(Overloop) plafond vernieuwen 6 m2 " 6,— scheuren in wanden uitkappen en dichten " 3,— lijmverven 40m2 à f.—,50 " 20,— Voorslaapkamer: 2 [illegible] vernieuwen " 12,— pannendak herstellen " 12,— leien bij dakkapellen herst: " 5,— " 209,32
5	Zonnestraat no.70 Sectie A no.3708	Eigenaresse: als genoemd onder 1. Bewoner, J.H. Ten Donkelaar. gew. glas 4x0,60x0,26 m2) 3x0,35x0,70 m2) 4,77 m2 12x0,27x0,34 m2) à f.4,50 f. 10,77 12x0,30x0,30 m2) [illegible] 12,—

Transport

5 Zonnestraat no.70 vervolg:
Sectie A. no.3708 Vóórkamer: 2 raamvleugels vernieuwen à f.6,— f. 12,—
Woonkamer: muren en plafond herstellen 5,—
lijnverven 24 m2 à f.0,50 " 12,—
Gang: 2 binnendeuren herstellen " 6,—
muren en plafond herstellen 10,—
lijnverven 15 m2 à f.0,50 " 7,50
Trappenhuis: muren en plafond herst: " 5,—
lijnverven 10 m2 à f.0,50 " 5,—
Vóórslaapkamer: plafond en muren herst: " 5,—
plafond en muren lijnverven
12 m2 à f.0,50 " 6,—
2 raamvleugels vernieuwen " 12,—
Achterslaapkamer: plafond vernieuwen
5x4,25 m2 à f.1,— " 21,25
plafond en ged. muren
lijnverven 40 m2 à f.0,50 " 20,—
" 10,—
Voordeur herstellen
Pannen dak herstellen en nokpannen
aanmetren " 12,—

6 Zonnestraat no.68 Eigenaresse: als genoemd onder 1.
Sectie A no.3708 Bewoner, C. de Vos.
gew. glas 4x0,26x0,20m2)
9x0,27x0,35m2) 3,56 m2
3x0,70x0,55 m2) à f.4,50 f. 16,02
15x0,30x0,30m2)
" 5,—
Voordeur herstellen
Gang: scheuren aan plafond en
wanden herstellen " 5,—
lijnverven 18 m2 à f.0,50 " 9,—
Woonkamer: scheuren aan plafond en
wanden herstellen " 5,—
lijnverven 24 m2 à f.0,50 " 12,—
Vóórkamer: scheuren aan plafond en
wanden herstellen " 5,—
lijnverven 14 m2 à f.0,50 " 7,—
raam herstellen " 2,—
Trappenhuis en Overloop: scheuren dak plafond en
wanden herstellen " 5,—
lijnverven 10 m2 à f.0,50 " 5,—
raamvleugel vernieuwen " 6,—
Vóórslaapkamer: reparatie aan plafond en wanden
en wanden " 5,—
lijnverven 20 m2 à f.0,50 " 10,—
2 Slaapkamers achter: scheuren in plafond en wanden
herstellen " 25,—
ieder lijnverven
36 m2 à f.0,50 " 18,—
" 9,—
Pannen dak herstellen
7 Zonnestraat no.66 Eigenaresse: als genoemd onder 1
Sectie A no.3708 Bewoner, F. Beijert.
gew. glas 4x0,30x0,30 m2)
9x0,27x0,35m2) 2,18 m2
9x0,27x0,35m2)hà f.4,50 f. 9,81

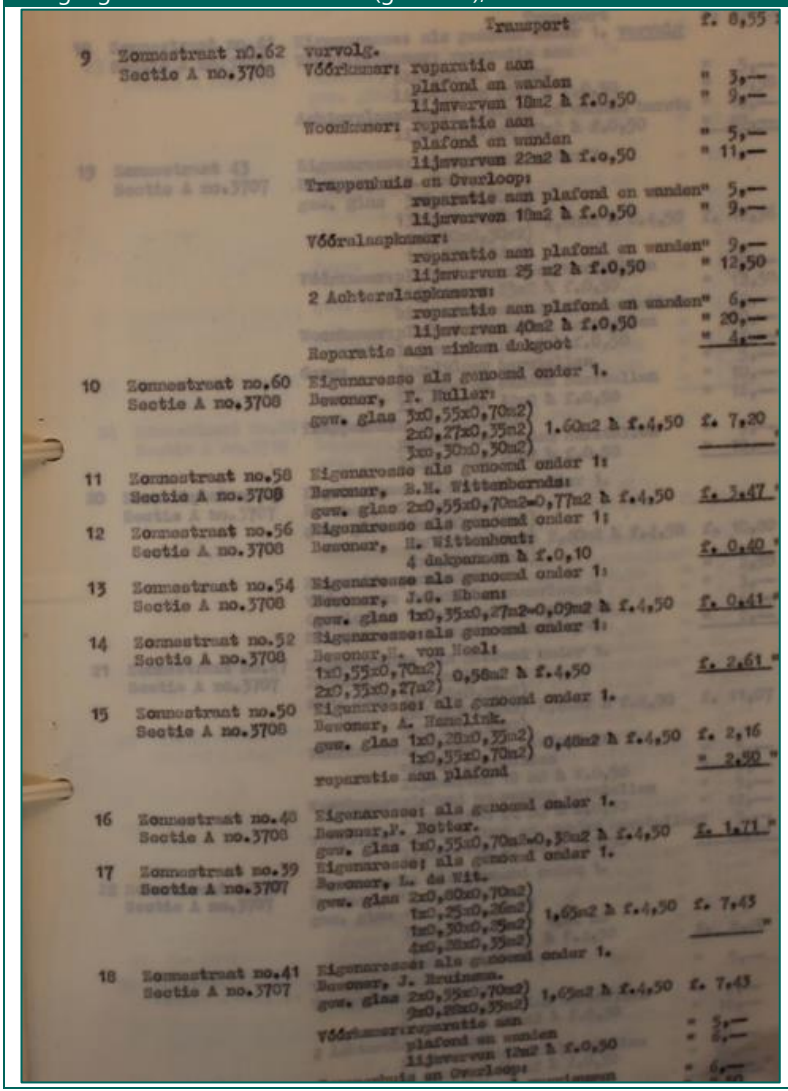
Transport f. 9,81 f. 9,9?

7 Zonnestraat no.66 vervolg:
Sectie A no.3708 Voorgevel: 1 raamdorpel vernieuwen " 2,50
Pannendak herstellen " 5,—
Voordeur herstellen " 3,—

Gang: reparatie aan plafond en wanden " 5,—
lijnverven 18 m2 à f.0,50 " 9,—
Keuken: deur herstellen " 3,—
Vóórkamer: ruam herstellen " 2,—
Trappenhuis en Overloop:
reparatie aan plafond en wanden " 5,—
lijnverven 40m2 à f.0,50 " 20,—
Vóórslaapkamer: reparatie aan plafond en wanden " 8,—
lijnverven 20m2 à f.0,50 " 10,—
Achterslaapkamer: plafond vernieuwen 22,50m2 à f.1,— " 22,50
reparatie aan wanden " 5,—
lijnverven 40m2 à f.0,50 " 20,— " 1

8 Zonnestraat no.64 Eigenaresse: als genoemd onder 1
Sectie A no.3708 Bewoner, G. de Groot.
gew. glas: 2x0,25x0,29m2)
2x0,27x0,37m2)
3x0,55x0,70m2) 1,80 m2
1x0,27x0,30m2) à f.4,50" 8,10
1x0,28x0,30m2)
2x0,20x0,26m2)
Voordeur repareeren " 5,—
Gang: reparatie aan plafond en muren " 3,—
lijnverven 18m2 à f.0,50 " 9,—
Vóórkamer: reparatie aan plafond en wanden " 5,—
lijnverven 18 m2 à f.0,50 " 9,—
Woonkamer: reparatie aan plafond en wanden " 10,—
lijnverven 22m2 à f0,50 " 11,—
Trappenhuis en Overloop:
reparatie aan plafond en wanden " 10,—
lijnverven 20m2 à f.0,50 " 10,—
Vóórslaapkamer:
reparatie aan plafond en wanden " 8,—
lijnverven 20m2 à f.0,50 " 10,—
1
Achterslaapkamer:
plafond vernieuwen " 16,—
16 m2 à f.[illegible] 1,— " 15,— " 1
lijnverven 30 m2 à f.0,50

9 Zonnestraat no.62 Eigenaresse: als genoemd onder 1
Sectie A no.3708 Bewoner, L. Stoter.
gew. glas 3x0,70x0,55m2)
2x0,34x0,52m2) 1,90 m2
1x0,17x0,17m2) à f.4,50 f. 8,55
3x0,30x0,30m2)

Transport f. 8,55

9 Zonnestraat no.62 Sectie A no.3708 vervolg.
Vóórkamer: reparatie aan plafond en wanden " 3,—
lijnverven 18m2 à f.0,50 " 9,—
Woonkamer: reparatie aan plafond en wanden " 5,—
lijnverven 22m2 à f.0,50 " 11,—
Trappenhuis en Overloop: reparatie aan plafond en wanden " 5,—
lijnverven 18m2 à f.0,50 " 9,—
Vóórslaapkamer: reparatie aan plafond en wanden " 9,—
lijnverven 25 m2 à f.0,50 " 12,50
2 Achterslaapkamers: reparatie aan plafond en wanden " 6,—
lijnverven 40m2 à f.0,50 " 20,—
Reparatie aan zinken dakgoot " 4,—

10 Zonnestraat no.60 Sectie A no.3708 Eigenaresse als genoemd onder 1.
Bewoner, F. Muller:
gew. glas 3x0,55x0,70m2) 2x0,27x0,35m2) 1x0,30x0,30m2) 1.60m2 à f.4,50 f. 7,20

11 Zonnestraat no.58 Sectie A no.3708 Eigenaresse als genoemd onder 1:
Bewoner, B.H. Wittenberndt:
gew. glas 2x0,55x0,70m2=0,77m2 à f.4,50 f. 3,47

12 Zonnestraat no.56 Sectie A no.3708 Eigenaresse als genoemd onder 1:
Bewoner, H. Wittenhout:
4 dakpannen à f.0,10 f. 0,40

13 Zonnestraat no.54 Sectie A no.3708 Eigenaresse als genoemd onder 1:
Bewoner, J.G. Ebben:
gew. glas 1x0,35x0,27m2=0,09m2 à f.4,50 f. 0,41

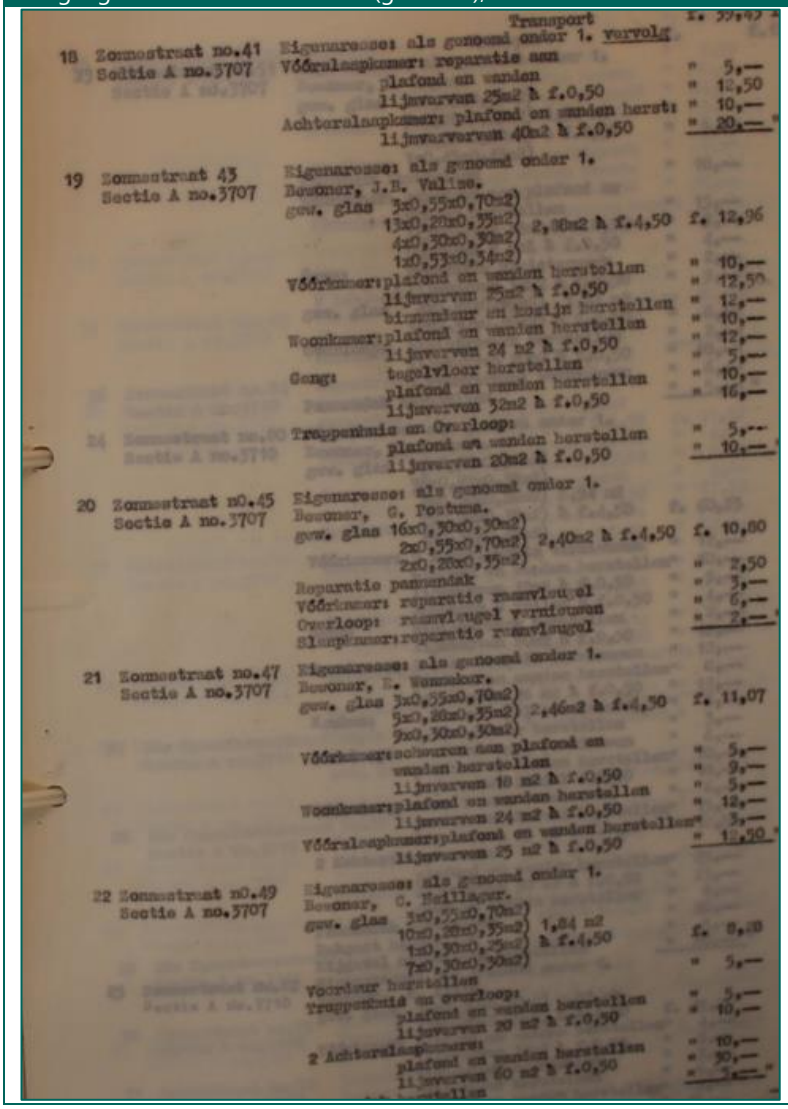
14 Zonnestraat no.52 Sectie A no.3708 Eigenaresse:als genoemd onder 1:
Bewoner,L. von Noel:
1x0,55x0,70m2) 2x0,35x0,27a2) 0,58m2 à f.4,50 f. 2,61

15 Zonnestraat no.50 Sectie A no.3708 Eigenaresse: als genoemd onder 1.
Bewoner, A. Hanelink.
gew. glas 1x0,28x0,33m2) 1x0,35x0,70m2) 0,48m2 à f.4,50 f. 2,16
reparatie aan plafond " 2,50

16 Zonnestraat no.48 Sectie A no.3708 Eigenaresse: als genoemd onder 1.
Bewoner,P. Botter.
gew. glas 1x0,55x0,70m2=0,38m2 à f.4,50 f. 1,71

17 Zonnestraat no.39 Sectie A no.3707 Eigenaresse: als genoemd onder 1.
Bewoner, L. de Wit.
gew. glas 2x0,60x0,70m2) 1x0,25x0,26m2) 1x0,30x0,35m2) 4x0,28x0,35m2) 1,65m2 à f.4,50 f. 7,43

18 Zonnestraat no.41 Sectie A no.3707 Eigenaresse: als genoemd onder 1.
Bewoner, J. Bruinsma.
gew. glas 2x0,55x0,70m2) 2x0,28x0,35m2) 1,65m2 à f.4,50 f. 7,43
Vóórkamer:reparatie aan plafond en wanden " 5,—
lijnverven 12m2 à f.0,50 " 6,—
Overloop:

Transport f. 39,49

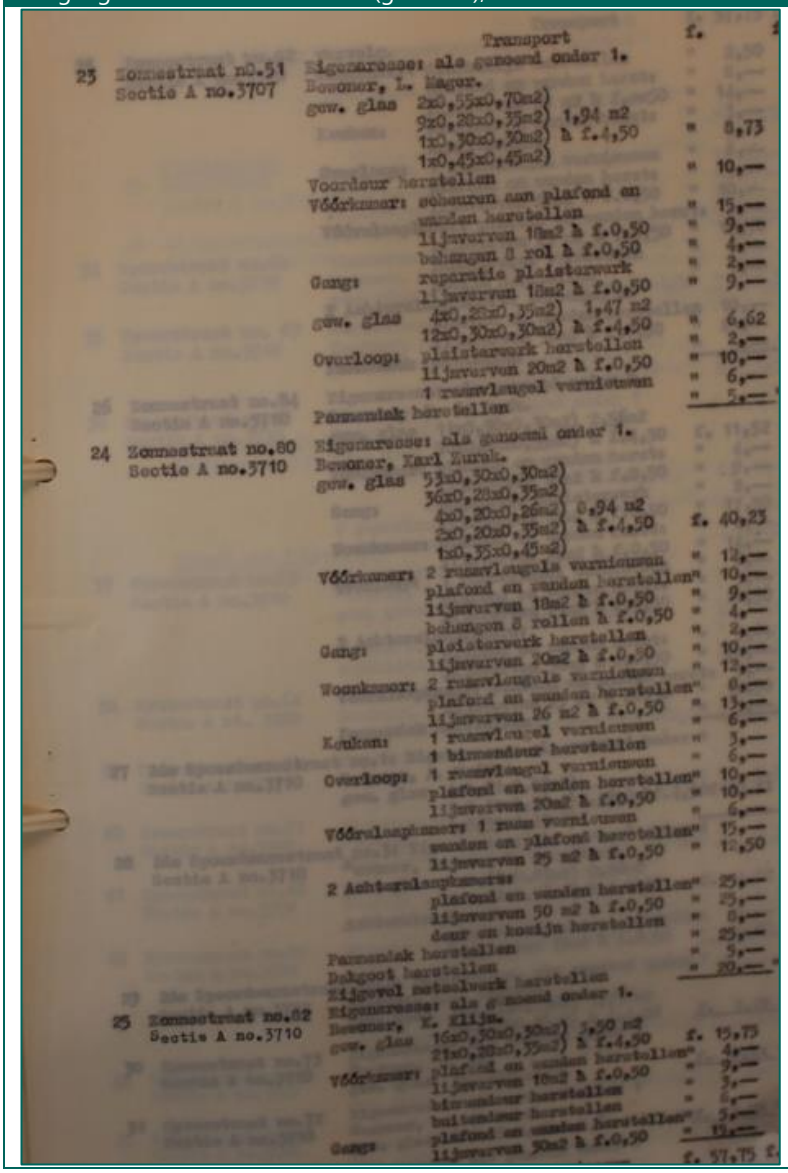
18 Zonnestraat no.41 Sectie A no.3707
Eigenaresse: als genoemd onder 1. vervolg
Vóórslaapkamer: reparatie aan plafond en wanden " 9,—
lijnverven 25m2 à f.0,50 " 12,50
Achterslaapkamer: plafond en wanden herst: " 10,—
lijnververven 40m2 à f.0,50 " 20,—

19 Zonnestraat 43 Sectie A no.3707
Eigenaresse: als genoemd onder 1.
Bewoner, J.E. Valise.
gew. glas 3x0,55x0,70m2) 13x0,20x0,35m2) 4x0,30x0,30m2) 1x0,53x0,34m2) 2,38m2 à f.4,50 f. 12,96
Vóórkamer: plafond en wanden herstellen " 10,—
lijnverven 25m2 à f.0,50 " 12,50
binnendeur en kozijn herstellen " 12,—
Woonkamer: plafond en wanden herstellen " 10,—
lijnverven 24 m2 à f.0,50 " 12,—
Gang: tegelvloer herstellen " 5,—
plafond en wanden herstellen " 10,—
lijnverven 32m2 à f.0,50 " 16,—
Trappenhuis en Overloop: plafond en wanden herstellen " 5,—
lijnverven 20m2 à f.0,50 " 10,—

20 Zonnestraat no.45 Sectie A no.3707
Eigenaresse: als genoemd onder 1.
Bewoner, G. Postuma.
gew. glas 16x0,30x0,30m2) 2x0,55x0,70m2) 2x0,20x0,35m2) 2,40m2 à f.4,50 f. 10,80
Reparatie pannendak " 2,50
Vóórkamer: reparatie raamvleugel " 3,—
Overloop: raamvleugel vernieuwen " 6,—
Slaapkamer: reparatie raamvleugel " 2,—

21 Zonnestraat no.47 Sectie A no.3707
Eigenaresse: als genoemd onder 1.
Bewoner, E. Wennekor.
gew. glas 3x0,55x0,70m2) 5x0,20x0,35m2) 2x0,30x0,30m2) 2,46m2 à f.4,50 f. 11,07
Vóórkamer: schouren van plafond en wanden herstellen " 5,—
lijnverven 18 m2 à f.0,50 " 9,—
Woonkamer: plafond en wanden herstellen " 5,—
lijnverven 24 m2 à f.0,50 " 12,—
Vóórslaapkamer: plafond en wanden herstellen " 3,—
lijnverven 25 m2 à f.0,50 " 12,50

22 Zonnestraat no.49 Sectie A no.3707
Eigenaresse: als genoemd onder 1.
Bewoner, C. Heillager.
gew. glas 3x0,55x0,70m2) 10x0,20x0,35m2) 1x0,30x0,25m2) 7x0,30x0,30m2) 1,84 m2 à f.4,50 f. 8,28
Voordeur herstellen " 5,—
Trappenhuis en overloop: plafond en wanden herstellen " 5,—
lijnverven 20 m2 à f.0,50 " 10,—
2 Achterslaapkamers: plafond en wanden herstellen " 10,—
lijnverven 60 m2 à f.0,50 " 30,—
herstellen " 5,—

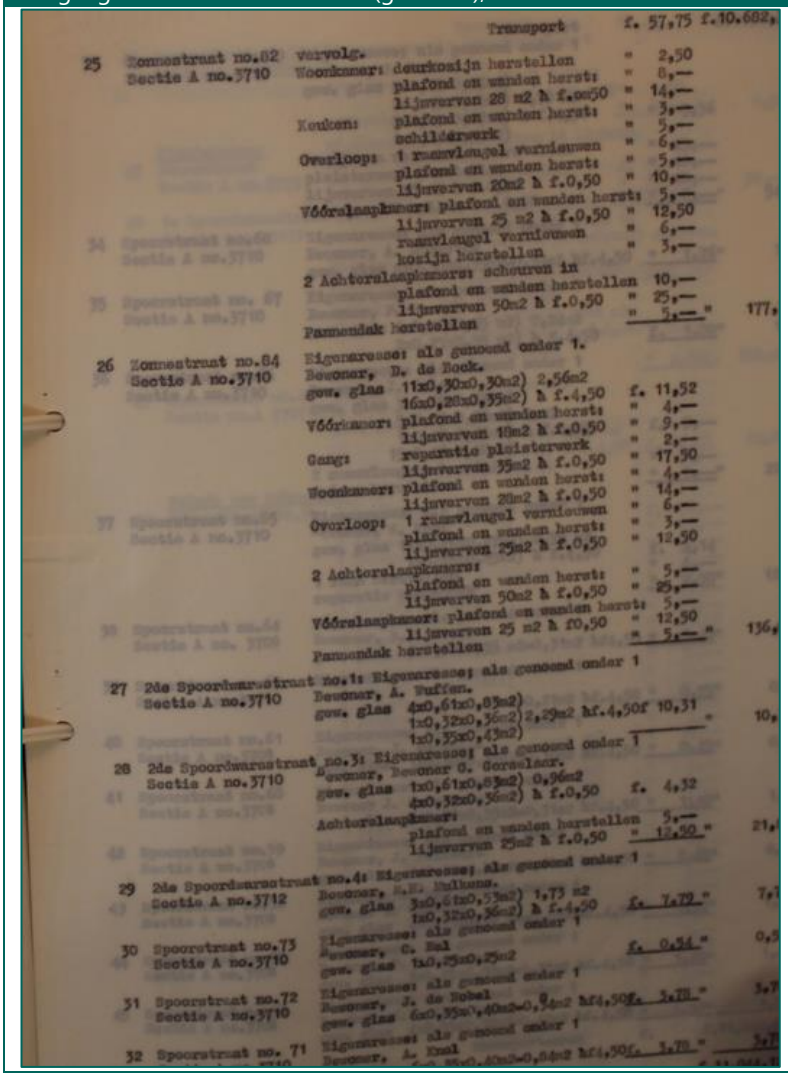

Transport f.

23 Zonnestraat no.51 Sectie A no.3707
Eigenaresse: als genoemd onder 1.
Bewoner, L. Hager.
gew. glas 2x0,55x0,70m2) 9x0,20x0,35m2) 1x0,30x0,30m2) 1x0,45x0,45m2) 1,94 m2 à f.4,50 = 8,73
Voordeur herstellen = 10,—
Vóórkamer: schouren aan plafond en wanden herstellen = 15,—
lijnverven 18m2 à f.0,50 = 9,—
behangen 8 rol à f.0,50 = 4,—
Gang: reparatie pleisterwerk = 2,—
lijnverven 18m2 à f.0,50 = 9,—
gew. glas 4x0,20x0,35m2) 12x0,30x0,30m2) 1,47 m2 à f.4,50 = 6,62
Overloop: pleisterwerk herstellen = 2,—
lijnverven 20m2 à f.0,50 = 10,—
1 raamvleugel vernieuwen = 6,—
Pannendak herstellen = 5,—

24 Zonnestraat no.60 Sectie A no.3710
Eigenaresse: als genoemd onder 1.
Bewoner, Karl Zurak.
gew. glas 53x0,30x0,30m2) 36x0,20x0,35m2) 4x0,20x0,26m2) 2x0,20x0,35m2) 1x0,35x0,45m2) 6,94 m2 à f.4,50 f. 40,23
Vóórkamer: 2 raamvleugels vernieuwen = 12,—
plafond en wanden herstellen = 10,—
lijnverven 18m2 à f.0,50 = 9,—
behangen 8 rollen à f.0,50 = 4,—
Gang: pleisterwerk herstellen = 2,—
lijnverven 20m2 à f.0,50 = 10,—
Woonkamer: 2 raamvleugels vernieuwen = 12,—
plafond en wanden herstellen = 8,—
lijnverven 26 m2 à f.0,50 = 13,—
Keuken: 1 raamvleugel vernieuwen = 6,—
1 binnendeur herstellen = 3,—
Overloop: 1 raamvleugel vernieuwen = 6,—
plafond en wanden herstellen = 10,—
lijnverven 20m2 à f.0,50 = 10,—
Vóórslaapkamers: 1 ruim vernieuwen = 6,—
wanden en plafond herstellen = 15,—
lijnverven 25 m2 à f.0,50 = 12,50
2 Achterslaapkamers:
plafond en wanden herstellen = 25,—
lijnverven 50 m2 à f.0,50 = 25,—
deur en kozijn herstellen = 8,—
Pannendak herstellen = 25,—
Dakgoot herstellen = 5,—
Zijgevel metselwerk herstellen = 20,—

25 Zonnestraat no.62 Sectie A no.3710
Eigenaresse: als genoemd onder 1.
Bewoner, K. Klijn.
gew. glas 16x0,30x0,30m2) 21x0,20x0,35m2) 2,50 m2 à f.4,50 f. 15,75
Vóórkamer: plafond en wanden herstellen = 4,—
lijnverven 18m2 à f.0,50 = 9,—
binnendeur herstellen = 3,—
buitendeur herstellen = 6,—
Gang: plafond en wanden herstellen = 5,—
lijnverven 30m2 à f.0,50 = 15,—
f. 57,75

Transport f. 57,75 f.10.602,-

25 Zonnestraat no.62 vervolg.
Sectie A no.3710 Woonkamer: deurkozijn herstellen " 2,50
plafond en wanden herst: " 8,—
lijnverven 28 m2 à f.0,50 " 14,—
Keuken: plafond en wanden herst: " 3,—
schilderwerk " 5,—
Overloop: 1 raamvlugel vernieuwen " 6,—
plafond en wanden herst: " 5,—
lijnverven 20m2 à f.0,50 " 10,—
Vóórslaapkamer: plafond en wanden herst: " 5,—
lijnverven 25 m2 à f.0,50 " 12,50
raamvlugel vernieuwen " 6,—
kozijn herstellen " 3,—
2 Achterslaapkamers: scheuren in
plafond en wanden herstellen 10,—
lijnverven 50m2 à f.0,50 " 25,— " 177,
Pannendak herstellen

26 Zonnestraat no.64 Eigenaresse: als genoemd onder 1.
Sectie A no.3710 Bewoner, D. de Bock.
gew. glas 11x0,30x0,30m2) 2,56m2
16x0,20x0,35m2) à f.4,50 f. 11,52
Vóórkamer: plafond en wanden herst: " 4,—
lijnverven 10m2 à f.0,50 " 9,—
Gang: reparatie pleisterwerk " 2,—
lijnverven 35m2 à f.0,50 " 17,50
Woonkamer: plafond en wanden herst: " 4,—
lijnverven 28m2 à f.0,50 " 14,—
Overloop: 1 raamvlugel vernieuwen " 6,—
plafond en wanden herst: " 3,—
lijnverven 25m2 à f.0,50 " 12,50
2 Achterslaapkamers:
plafond en wanden herst: " 5,—
lijnverven 50m2 à f.0,50 " 25,—
Vóórslaapkamer: plafond en wanden herst: " 5,—
lijnverven 25 m2 à f0,50 " 12,50 " 136,
Pannendak herstellen

27 2de Spoordwarsstraat no.1: Eigenaresse; als genoemd onder 1
Sectie A no.3710 Bewoner, A. Puffen.
gew. glas 4x0,61x0,83m2)
1x0,32x0,36m2) 2,29m2 hf.4,50f 10,31 " 10,
1x0,35x0,43m2)

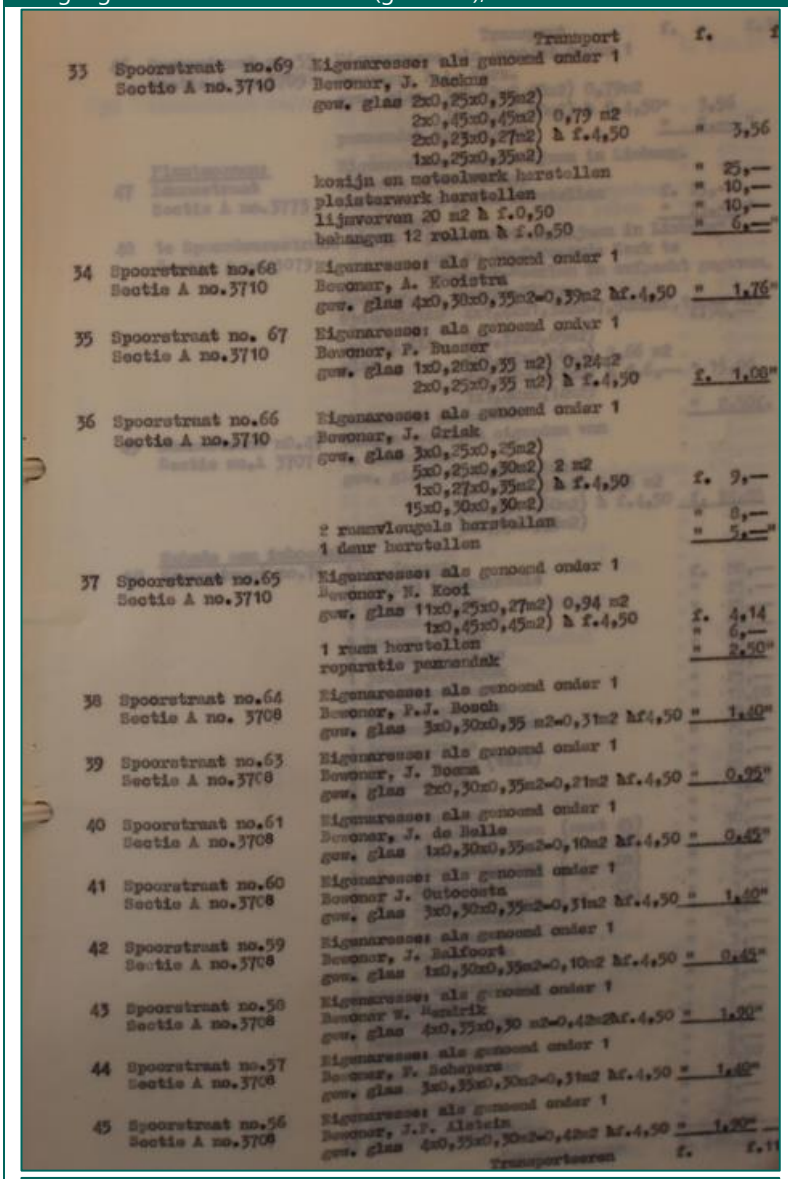
28 2de Spoordwarsstraat no.3: Eigenaresse; als genoemd onder 1
Sectie A no.3710 Bewoner, Bewoner G. Cornelssen.
gew. glas 1x0,61x0,83m2) 0,96m2
4x0,32x0,36m2) à f.0,50 f. 4,32
Achterslaapkamer:
plafond en wanden herstellen 5,—
lijnverven 25m2 à f.0,50 " 12,50 " 21,

29 2de Spoordwarsstraat no.4: Eigenaresse; als genoemd onder 1
Sectie A no.3712 Bewoner, [illegible]
gew. glas 3x0,61x0,53m2) 1,73 m2
1x0,32x0,36m2) à f.4,50 f. 7,79 " 7,

30 Spoorstraat no.73 Eigenaresse: als genoemd onder 1
Sectie A no.3710 Bewoner, C. Bal
gew. glas 1x0,25x0,25m2 f. 0,34 " 0,

31 Spoorstraat no.72 Eigenaresse: als genoemd onder 1
Sectie A no.3710 Bewoner, J. de Bobel
gew. glas 6x0,35x0,40m2=0,84m2 hf4,50f. 3,78 " 3,

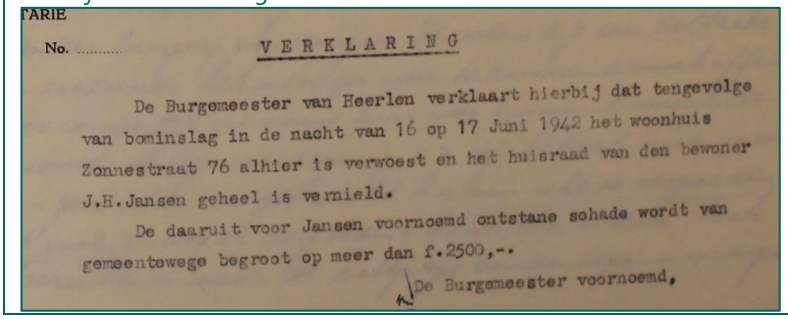
32 Spoorstraat no. 71 Eigenaresse: als genoemd onder 1
Bewoner, A. Smal
[illegible] hf4,50f. 3,78 " 3,

		Transport	f.	f.
33	Spoorstraat no.69 Sectie A no.3710	Eigenaresse: als genoemd onder 1 Bewoner, J. Backus gew. glas 2x0,25x0,35m2) 2x0,45x0,45m2) 0,79 m2 2x0,23x0,27m2) à f.4,50		" 3,56
		kozijn en metselwerk herstellen		" 25,—
		pleisterwerk herstellen		" 10,—
		lijnwerven 20 m2 à f.0,50		" 10,—
		behangen 12 rollen à f.0,50		" 6,—
34	Spoorstraat no.68 Sectie A no.3710	Eigenaresse: als genoemd onder 1 Bewoner, A. Kooistra gew. glas 4x0,30x0,35m2=0,39m2 hf.4,50		" 1,76
35	Spoorstraat no. 67 Sectie A no.3710	Eigenaresse: als genoemd onder 1 Bewoner, P. Busser gew. glas 1x0,20x0,35 m2) 0,24m2 2x0,25x0,35 m2) à f.4,50		f. 1,08
36	Spoorstraat no.66 Sectie A no.3710	Eigenaresse: als genoemd onder 1 Bewoner, J. Griak gew. glas 3x0,25x0,25m2) 5x0,25x0,30m2) 2 m2 1x0,27x0,35m2) à f.4,50 15x0,30x0,30m2)		f. 9,—
		2 raamvleugels herstellen		" 8,—
		1 deur herstellen		" 5,—
37	Spoorstraat no.65 Sectie A no.3710	Eigenaresse: als genoemd onder 1 Bewoner, N. Kooi gew. glas 11x0,25x0,27m2) 0,94 m2 1x0,45x0,45m2) à f.4,50		f. 4,14
		1 ruam herstellen		" 6,—
		reparatie pannendak		" 2,50
38	Spoorstraat no.64 Sectie A no. 3708	Eigenaresse: als genoemd onder 1 Bewoner, F.J. Bosch gew. glas 3x0,30x0,35 m2=0,31m2 hf4,50		" 1,40
39	Spoorstraat no.63 Sectie A no.3708	Eigenaresse: als genoemd onder 1 Bewoner, J. Beens gew. glas 2x0,30x0,35m2=0,21m2 hf.4,50		" 0,95
40	Spoorstraat no.61 Sectie A no.3708	Eigenaresse: als genoemd onder 1 Bewoner, J. de Belle gew. glas 1x0,30x0,35m2=0,10m2 hf.4,50		" 0,45
41	Spoorstraat no.60 Sectie A no.3708	Eigenaresse: als genoemd onder 1 Bewoner J. Outocoarte gew. glas 3x0,30x0,35m2=0,31m2 hf.4,50		" 1,40
42	Spoorstraat no.59 Sectie A no.3708	Eigenaresse: als genoemd onder 1 Bewoner, J. Balfoort gew. glas 1x0,30x0,35m2=0,10m2 hf.4,50		" 0,45
43	Spoorstraat no.58 Sectie A no.3708	Eigenaresse: als genoemd onder 1 Bewoner W. Hendrik gew. glas 4x0,35x0,30 m2=0,42m2hf.4,50		" 1,90
44	Spoorstraat no.57 Sectie A no.3708	Eigenaresse: als genoemd onder 1 Bewoner, P. Schepers gew. glas 3x0,35x0,30m2=0,31m2 hf.4,50		" 1,40
45	Spoorstraat no.56 Sectie A no.3708	Eigenaresse: als genoemd onder 1 Bewoner, J.P. Alsteins gew. glas 4x0,35x0,30m2=0,42m2 hf.4,50		" 1,90
		Transportbedrag	f.	f.

		Transport	f.	f.11.146,01
46	Spoorstraat no.55 Sectie A no.3709	Eigenaresse als genoemd onder 1 Bewoner, P.A. Horn. gew. glas 1x0,85x0,80m2) 0,79m2 1x0,35x0,30m2) à f.4,50	" 3,56	
		pannendak herstellen	" 5,—	" 8,56

16-17 juni 1942 woning Zonnestraat 76 verwoest:

TARIE

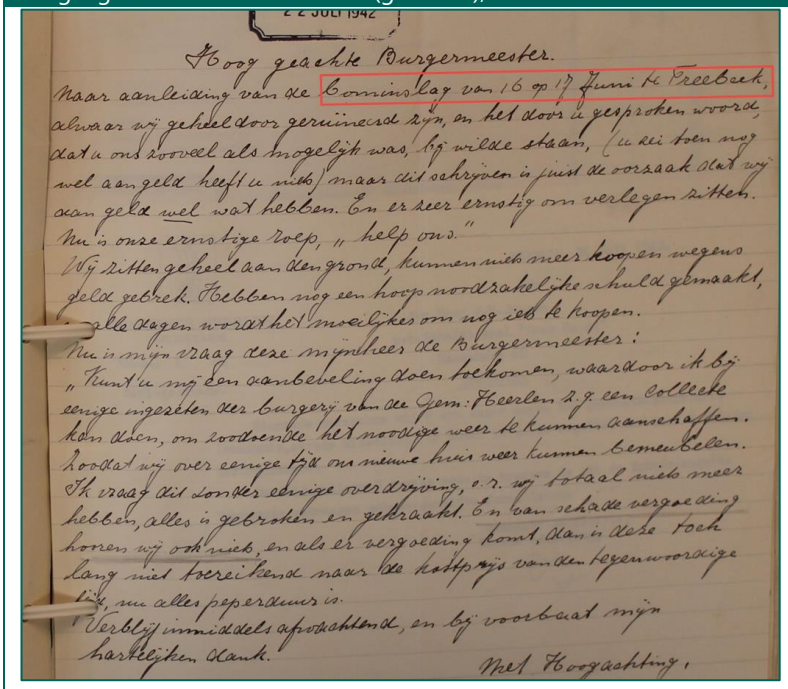
No. .....

VERKLARING

De Burgemeester van Heerlen verklaart hierbij dat tengevolge van bominslag in de nacht van 16 op 17 Juni 1942 het woonhuis Zonnestraat 76 alhier is verwoest en het huisraad van den bewoner J.H.Jansen geheel is vernield.

De daaruit voor Jansen voornoemd ontstane schade wordt van gemeentewege begroot op meer dan f.2500,-.

De Burgemeester voornoemd,

Hoog geachte Burgermeester.

Naar aanleiding van de bominslag van 16 op 17 Juni te Treebeek, alwaar wij geheel door geruïneerd zijn, en het door U gesproken woord, dat u ons zooveel als mogelijk was, bij wilde staan, (u zei toen nog wel aan geld heeft u niets) maar dit schrijven is juist de oorzaak dat wij aan geld wel wat hebben. En er zeer ernstig om verlegen zitten. Nu is onze ernstige roep, „ help ons."

Wij zitten geheel aan den grond, kunnen niets meer koopen wegens geld gebrek. Hebben nog een hoop noodzakelijke schuld gemaakt, alle dagen wordt het moeilijker om nog iets te koopen.

Nu is mijn vraag deze mijnheer de Burgermeester:

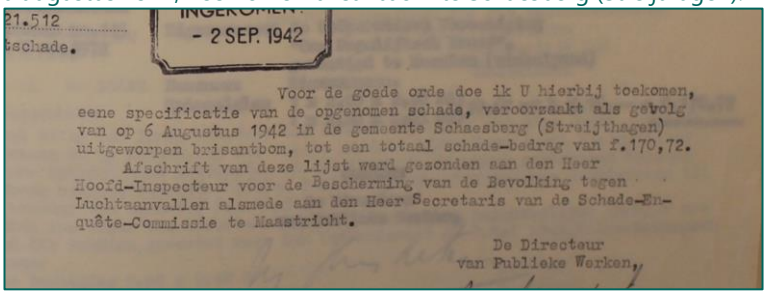
„ Kunt u mij een aanbeveling doen toekomen, waardoor ik bij eenige ingezetenen der burgerij van de Gem: Heerlen z.g. een collecte kan doen, om zoodoende het noodige weer te kunnen aanschaffen. Doordat wij over eenige tijd ons nieuwe huis weer kunnen bemeubelen. Ik vraag dit zonder eenige overdrijving, d.w. wij totaal niets meer hebben, alles is gebroken en gekraakt. En van schade vergoeding hooren wij ook niets, en als er vergoeding komt, dan is deze toch lang niet toereikende naar de koopprijs van den tegenwoordige tijd, nu alles peperduur is.

Verblijf inmiddels afwachtende, en bij voorbaat mijn hartelijken dank.

Met Hoogachting,

- *Relevant, melding schade door bominslag in de gemeente Heerlen.*

6 augustus 1942, neerkomen brisantbom te Schaesberg (Streijthagen):

21.512
tschade.

INGEKOMEN
- 2 SEP. 1942

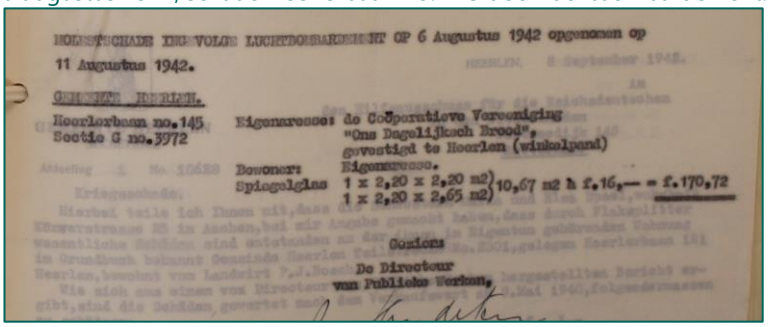
Voor de goede orde doe ik U hierbij toekomen, eene specificatie van de opgenomen schade, veroorzaakt als gevolg van op 6 Augustus 1942 in de gemeente Schaesberg (Streijthagen) uitgeworpen brisantbom, tot een totaal schade-bedrag van f.170,72.

Afschrift van deze lijst werd gezonden aan den Heer Hoofd-Inspecteur voor de Bescherming van de Bevolking tegen Luchtaanvallen alsmede aan den Heer Secretaris van de Schade-Enquête-Commissie te Maastricht.

De Directeur
van Publieke Werken,

- *Niet relevant, exacte locatie neergekomen brisantbom niet vermeld. Bovendien ligt Streijthagen buiten de gemeente Heerlen.*

6 augustus 1942, schade Heerlerbaan no. 145 door luchtbombardement:

SCHADE TEN GEVOLGE LUCHTBOMBARDEMENT OP 6 Augustus 1942 opgenomen op 11 Augustus 1942.

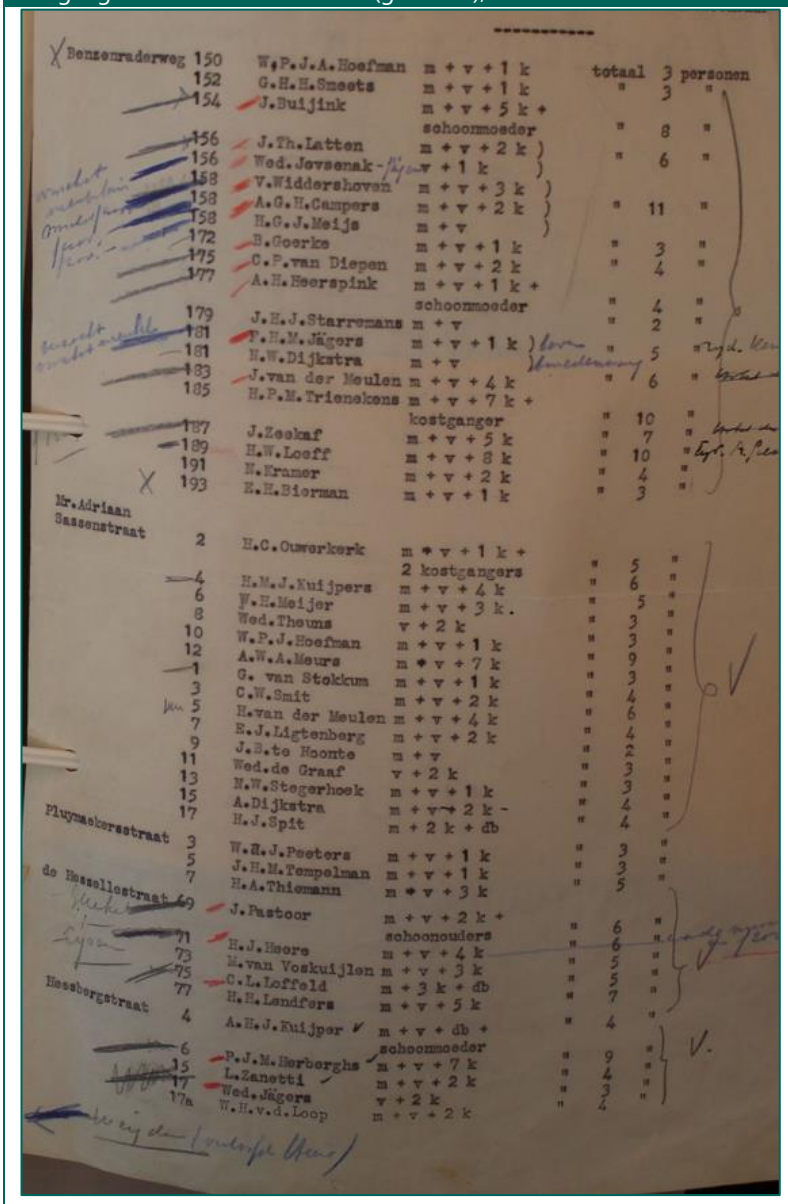
GEMEENTE HEERLEN.

Heerlerbaan no.145 Sectie G no.3972	Eigenaresses:	de Coöperatieve Vereeniging "Ons Dagelijksch Brood", gevestigd te Heerlen (winkelpand)
	Bewoner:	Eigenaresse.
	Spiegelglas	1 x 2,20 x 2,20 m2) 1 x 2,20 x 2,65 m2) 10,67 m2 à f.16,— = f.170,72

Gezien
De Directeur
van Publieke Werken,

- *Niet relevant, schade betreft enkel glas. Exacte locatie neergekomen bominslagen niet vermeld.*

5-6 oktober 1942, overzicht door den bominslag onbewoonbaar zijnde woningen:

Benzenraderweg 150 W.P.J.A.Hoefman m + v + 1 k totaal 3 personen
152 G.H.H.Smeets m + v + 1 k " 3 "
154 J.Buijink m + v + 5 k + schoonmoeder " 8 "
156 J.Th.Latten m + v + 2 k " 6 "
156 Wed.Jevsenak- v + 1 k
158 V.Widdershoven m + v + 3 k " 11 "
158 A.G.H.Campers m + v + 2 k
158 H.G.J.Meijs m + v
172 B.Goerke m + v + 1 k " 3 "
175 C.P.van Diepen m + v + 2 k " 4 "
177 A.H.Heerspink m + v + 1 k + schoonmoeder " 4 "
179 J.H.J.Starremans m + v " 2 "
181 P.H.M.Jägers m + v + 1 k " 5 "
181 N.W.Dijkstra m + v " 6 "
183 J.van der Meulen m + v + 4 k
185 H.P.M.Trienekens m + v + 7 k + kostganger " 10 "
187 J.Zeskaf m + v + 5 k " 7 "
189 H.W.Loeff m + v + 8 k " 10 "
191 H.Kramer m + v + 2 k " 4 "
193 E.H.Bierman m + v + 1 k " 3 "

Mr.Adriaan Sassenstraat
2 H.C.Ouwerkerk m + v + 1 k + 2 kostgangers " 5 "
4 H.M.J.Kuijpers m + v + 4 k " 6 "
6 W.H.Meijer m + v + 3 k. " 5 "
8 Wed.Theuns v + 2 k " 3 "
10 W.P.J.Hoefman m + v + 1 k " 3 "
12 A.W.A.Meurs m + v + 7 k " 9 "
1 G. van Stokkum m + v + 1 k " 3 "
3 C.W.Smit m + v + 2 k " 4 "
5 H.van der Meulen m + v + 4 k " 6 "
7 E.J.Ligtenberg m + v + 2 k " 4 "
9 J.B.te Hoonte m + v " 2 "
11 Wed.de Graaf v + 2 k " 3 "
13 N.W.Stegerhoek m + v + 1 k " 3 "
15 A.Dijkstra m + v + 2 k " 4 "
17 H.J.Spit m + 2 k + db " 4 "

Pluymakersstraat
3 W.H.J.Peeters m + v + 1 k " 3 "
5 J.H.M.Tempelman m + v + 1 k " 3 "
7 H.A.Thiemann m + v + 3 k " 5 "

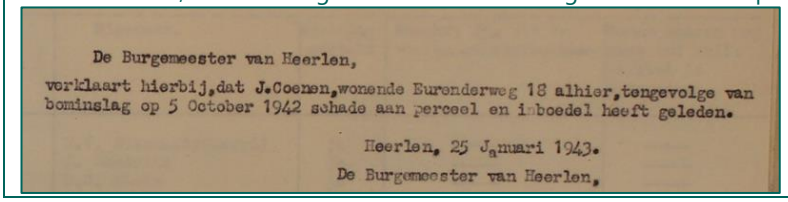
de Hesselstraat 69 J.Pastoor m + v + 2 k + schoonouders " 6 "
71 H.J.Heere m + v + 4 k " 6 "
73 M.van Voskuijlen m + v + 3 k " 5 "
75 C.L.Loffeld m + 3 k + db " 5 "
77 H.H.Landfers m + v + 5 k " 7 "

Hessbergstraat
4 A.H.J.Kuijper m + v + db + schoonmoeder " 4 "
6 P.J.M.Herberghs m + v + 7 k " 9 "
15 L.Zanetti m + v + 2 k " 4 "
17 Wed.Jägers v + 2 k " 3 "
17a W.H.v.d.Loop m + v + 2 k " 2 "

Relevant, melding beschadigde woningen door bominslag in de gemeente Heerlen.

Inventaris 1052-Z	Stukken betreffende schade aangebracht aan gebouwde panden en inboedel door bominslag. Inlichtingen, staten van herstelwerkzaamheden, verklaringen van schade, aanvragen van Rijksbijdragen, bekendmakingen door de burgemeester aan slachtoffers van oorlogsschade, 1943, 1951

5 oktober 1942, Eurenderweg 18 en Benzenraderweg 124 schade aan perceel en inboedel:

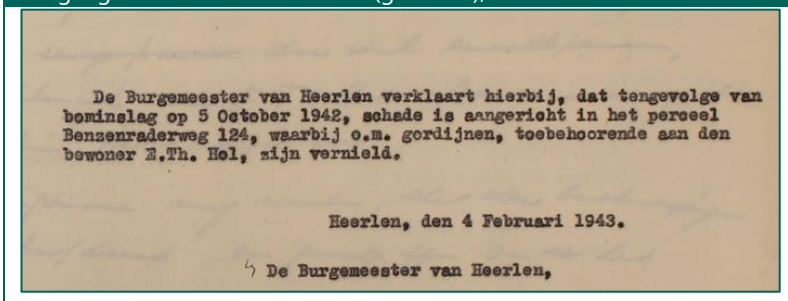

De Burgemeester van Heerlen,

verklaart hierbij, dat J.Coenen, wonende Eurenderweg 18 alhier, tengevolge van bominslag op 5 October 1942 schade aan perceel en inboedel heeft geleden.

Heerlen, 25 Januari 1943.

De Burgemeester van Heerlen,

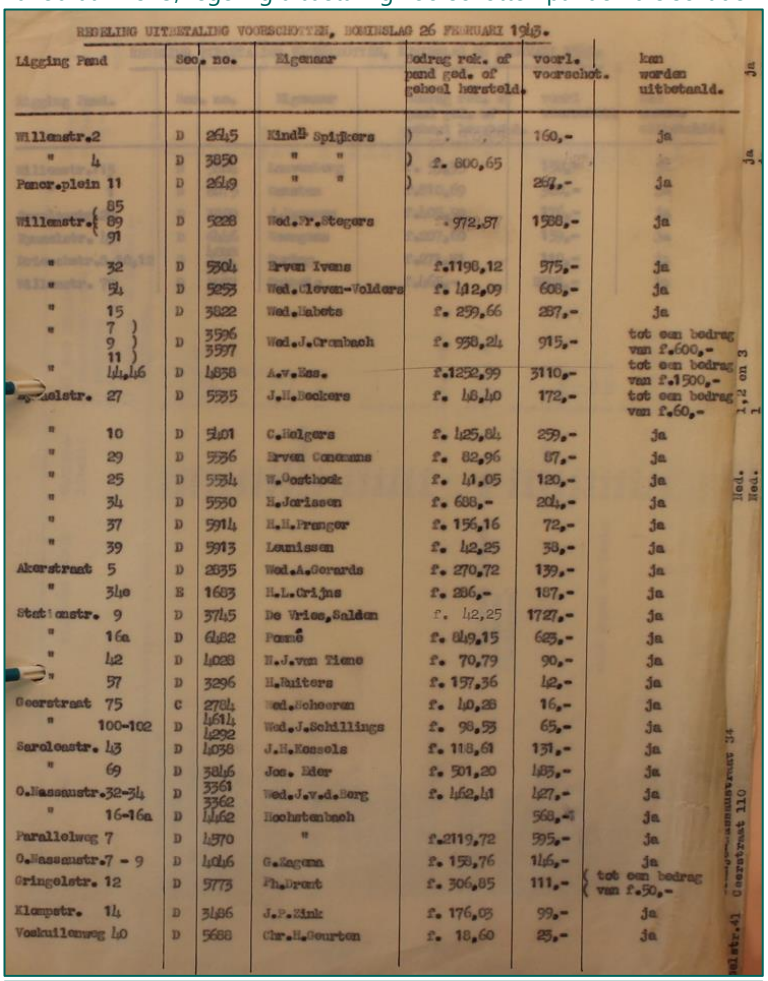
De Burgemeester van Heerlen verklaart hierbij, dat tengevolge van bominslag op 5 October 1942, schade is aangericht in het perceel Benzenraderweg 124, waarbij o.m. gordijnen, toebehoorende aan den bewoner E.Th. Hol, zijn vernield.

Heerlen, den 4 Februari 1943.

De Burgemeester van Heerlen,

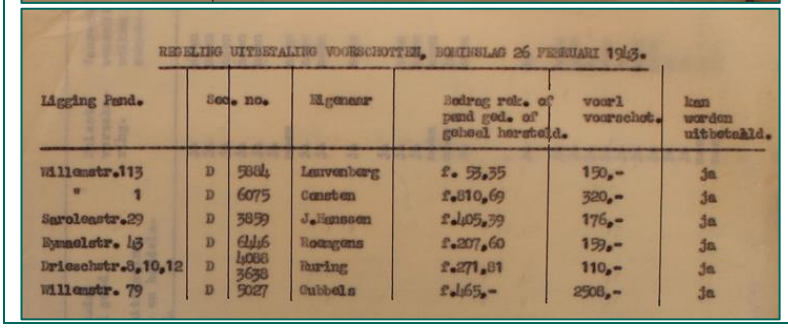
- *Relevant, melding schade door bominslag binnen/nabij de gemeente Heerlen.*

26 februari 1943, regeling uitbetaling voorschotten panden die schade hebben geleden:

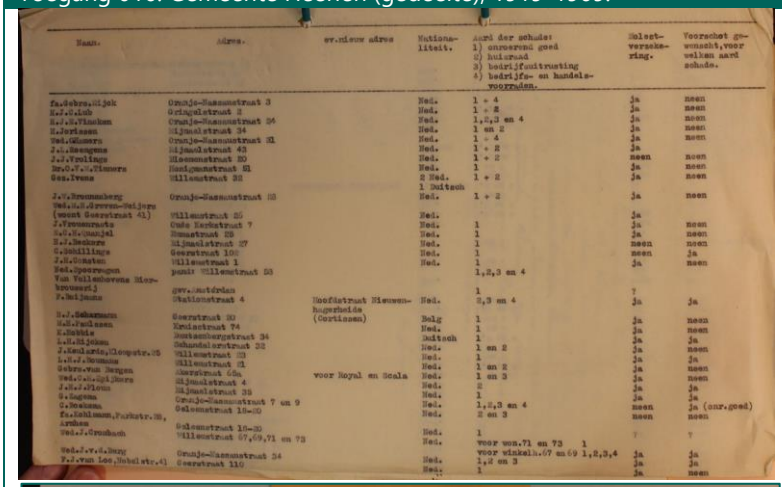
REGELING UITBETALING VOORSCHOTTEN, BOMINSLAG 26 FEBRUARI 1943.

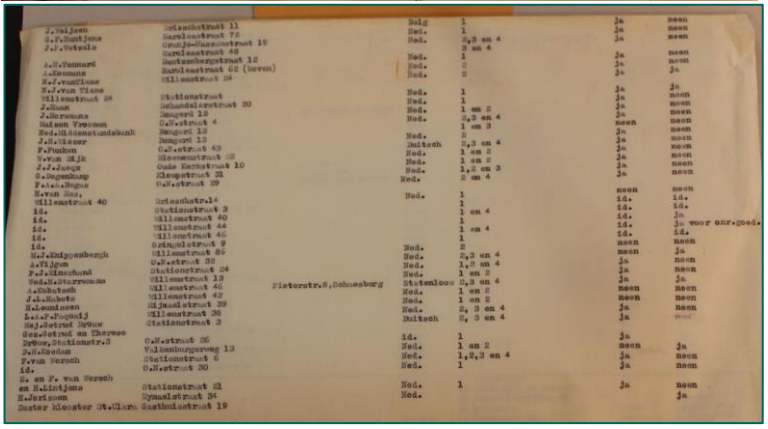
Ligging Pand	Sec.	no.	Eigenaar	Bedrag rek. of pand ged. of geheel herstelt.	voorl. voorschot.	kan worden uitbetaald.
Willemstr.2	D	2645	Kinds Spijkers	)	160,-	ja
" 4	D	3850	" "	) f. 800,65		ja
Pancr.plein 11	D	2649	" "	)	264,-	ja
Willemstr. 85 89 91	D	5228	Wed.Fr.Stegers	972,87	1568,-	ja
" 32	D	5304	Erven Ivens	f.1198,12	375,-	ja
" 34	D	5253	Wed.Cleven-Volders	f. 142,09	608,-	ja
" 15	D	3822	Wed.Habets	f. 259,66	287,-	ja
" 7 9 11	D	3596 3597	Wed.J.Cranbach	f. 938,24	915,-	tot een bedrag van f.600,-
" 144,146	D	1858	A.v.Ess.	f.1252,99	3110,-	tot een bedrag van f.1500,-
Spoelstr. 27	D	5335	J.H.Beckers	f. 48,40	172,-	tot een bedrag van f.60,-
" 10	D	5401	C.Helgers	f. 125,84	259,-	ja
" 29	D	5336	Erven Conemans	f. 82,96	87,-	ja
" 25	D	5334	W.Oosthoek	f. 41,05	120,-	ja
" 34	D	5330	H.Jorissen	f. 688,-	201,-	ja
" 37	D	5914	H.H.Pranger	f. 156,16	72,-	ja
" 39	D	5913	Leunissen	f. 42,25	38,-	ja
Akerstraat 5	D	2635	Wed.A.Gerards	f. 270,72	139,-	ja
" 31a	E	1683	H.L.Crijns	f. 286,-	187,-	ja
Stationstr. 9	D	3745	De Vries,Salden	f. 42,25	1727,-	ja
" 16a	D	6482	Pomé	f. 849,15	623,-	ja
" 42	D	4028	H.J.van Tiene	f. 70,79	90,-	ja
" 37	D	3296	H.Huiters	f. 157,36	42,-	ja
Geerstraat 75	C	2704	Wed.Schoeren	f. 40,28	16,-	ja
" 100-102	D	1614 1292	Wed.J.Schillings	f. 98,53	65,-	ja
Saroleastr. 43	D	4038	J.H.Kessels	f. 118,61	131,-	ja
" 69	D	3846	Jos. Eder	f. 501,20	483,-	ja
O.Nassaustr.32-34	D	3361 3362	Wed.J.v.d.Berg	f. 462,41	427,-	ja
" 16-16a	D	1462	Hochstenbach		568,-1	ja
Parallelweg 7	D	4570	"	f.2119,72	595,-	ja
O.Nassaustr.7 - 9	D	4046	G.Kagena	f. 158,76	146,-	ja
Ringelstr. 12	D	5773	Fh.Drost	f. 306,85	111,-	tot een bedrag van f.50,-
Klompstr. 14	D	3486	J.P.Kink	f. 176,03	99,-	ja
Voskuilenweg 40	D	5688	Chr.H.Geurten	f. 18,60	25,-	ja

REGELING UITBETALING VOORSCHOTTEN, BOMINSLAG 26 FEBRUARI 1943.

Ligging Pand.	Sec.	no.	Eigenaar	Bedrag rek. of pand ged. of geheel herstelt.	voorl voorschot.	kan worden uitbetaald.
Willemstr.113	D	5804	Leurenberg	f. 53,35	150,-	ja
" 1	D	6075	Coosten	f.810,69	320,-	ja
Saroleastr.29	D	3859	J.Hanssen	f.405,39	176,-	ja
Eymaelstr. 43	D	6446	Roangens	f.207,60	159,-	ja
Drieschstr.8,10,12	D	4088 3638	Buring	f.271,81	110,-	ja
Willemstr. 79	D	5027	Gubbels	f.465,-	2508,-	ja

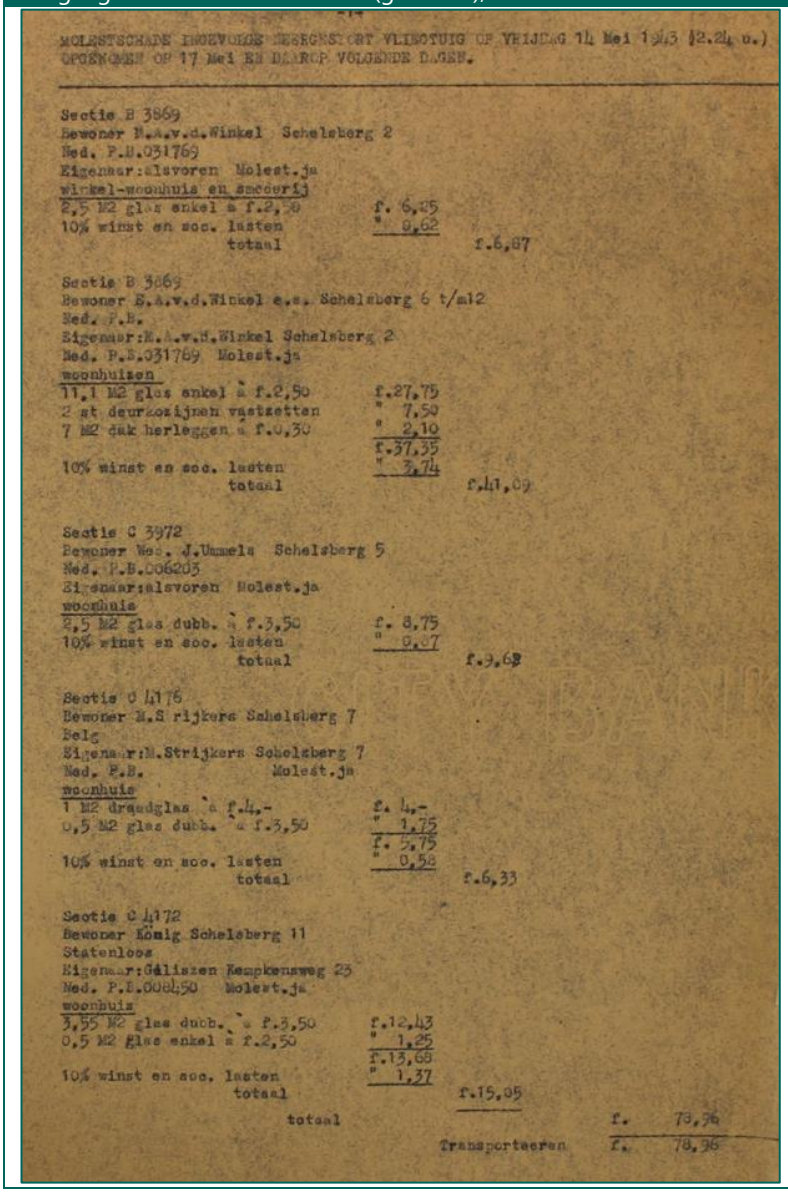

- *Relevant, melding schade binnen de gemeente Heerlen als gevolg van bominslag.*

Schade door bominslag op 26 februari 1943:
Overzichtskaarten, in GIS ingetekend.

14 mei 1943, molestschade door neergestort vliegtuig:

MOLESTSCHADE INGEVOLGE BESCHADIGING VLIEGTUIG OP VRIJDAG 16 Mei 1943 (2.24 u.) OPGENOMEN OP 17 Mei EN DAAROP VOLGENDE DAGEN.

Sectie B 3869
Bewoner H.A.v.d.Winkel Schelsberg 2
Med. P.B.031769
Eigenaar:alsvoren Molest.ja
winkel-woonhuis en smederij
2,5 M2 glas enkel à f.2,50 f. 6,25
10% winst en soc. lasten " 0,62
totaal f.6,87

Sectie B 3869
Bewoner H.A.v.d.Winkel e.s. Schelsberg 6 t/m12
Med. P.B.
Eigenaar:H.A.v.d.Winkel Schelsberg 2
Med. P.B.031769 Molest.ja
woonhuizen
11,1 M2 glas enkel à f.2,50 f.27,75
2 st deurposijnen vastzetten " 7,50
7 M2 dak herleggen à f.0,30 " 2,10
f.37,35
10% winst en soc. lasten " 3,74
totaal f.41,09

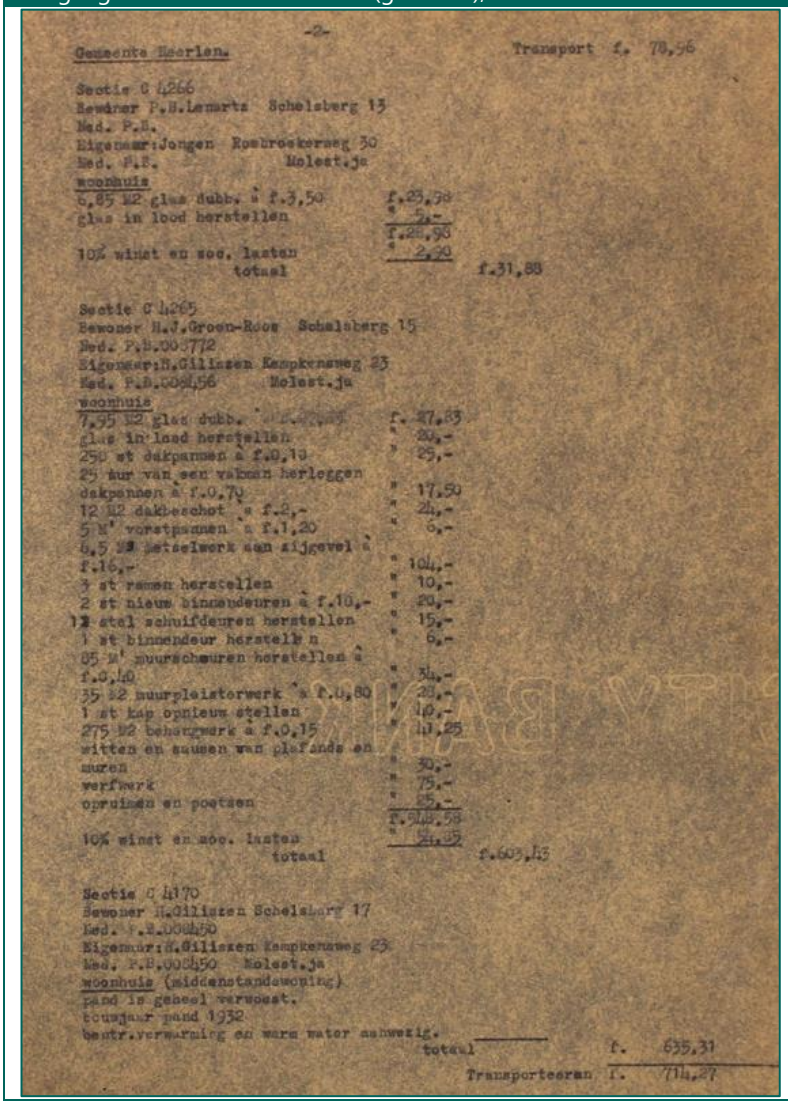
Sectie C 3972
Bewoner Wed. J.Ummels Schelsberg 5
Med. P.B.006203
Eigenaar:alsvoren Molest.ja
woonhuis
2,5 M2 glas dubb. à f.3,50 f. 8,75
10% winst en soc. lasten " 0,87
totaal f.9,62

Sectie C 4176
Bewoner H.S rijkers Schelsberg 7
Belg
Eigenaar:H.Strijkers Schelsberg 7
Med. P.B. Molest.ja
woonhuis
1 M2 draadglas à f.4,- f. 4,-
0,5 M2 glas dubb. à f.3,50 " 1,75
f. 5,75
10% winst en soc. lasten " 0,58
totaal f.6,33

Sectie C 4172
Bewoner König Schelsberg 11
Statenloos
Eigenaar:Gäliszen Kempkensweg 23
Med. P.B.000450 Molest.ja
woonhuis
3,55 M2 glas dubb. à f.3,50 f.12,43
0,5 M2 glas enkel à f.2,50 " 1,25
f.13,68
10% winst en soc. lasten " 1,37
totaal f.15,05

totaal f. 78,36

Transporteren f. 78,36

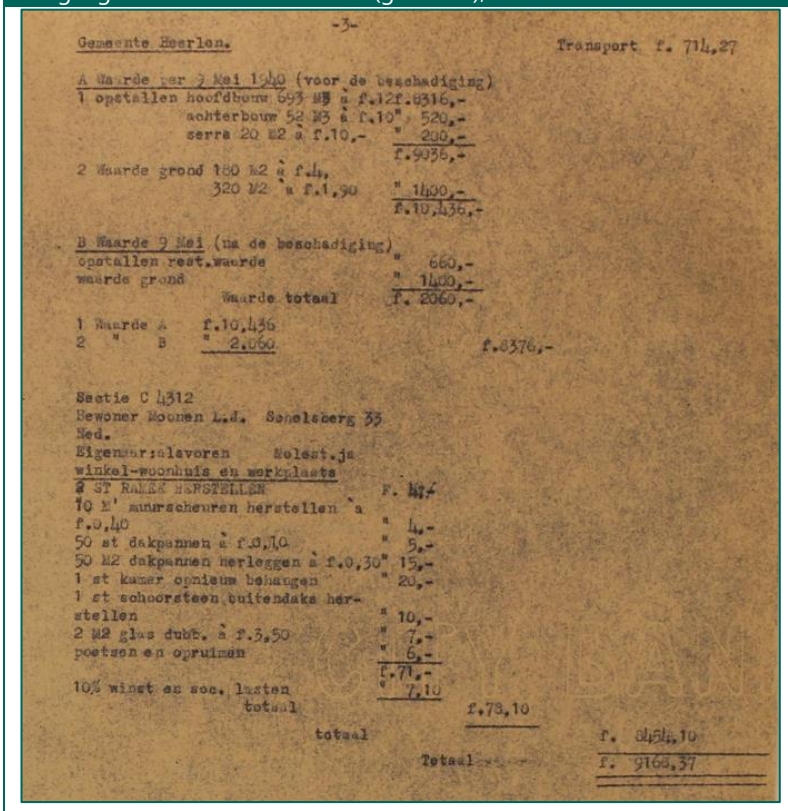
-2-

Gemeente Heerlen. Transport f. 78,96

Sectie C 4266
Bewoner P.H.Lemartz Schelsberg 13
Med. P.H.
Eigenaar:Jongen Roubroekerweg 30
Med. P.H. Molest.ja
woonhuis
6,85 M2 glas dubb. à f.3,50 f.23,98
glas in lood herstellen " 5,-
f.28,98
10% winst en soc. lasten " 2,90
totaal f.31,88

Sectie C 4265
Bewoner H.J.Groen-Roos Schelsberg 15
Med. P.H.00:772
Eigenaar:H.Gilissen Kempkensweg 23
Med. P.H.00:456 Molest.ja
woonhuis
7,95 M2 glas dubb. [illegible] f. 27,83
glas in lood herstellen " 20,-
250 st dakpannen à f.0,10 " 25,-
2½ uur van een vakman herleggen
dakpannen à f.0,70 " 17,50
12 M2 dakbeschot à f.2,- " 24,-
5 M' verstpannen à f.1,20 " 6,-
6,5 M2 metselwerk aan zijgevel à
f.16,- " 104,-
3 st ramen herstellen " 10,-
2 st nieuw binnendeuren à f.10,- " 20,-
1 stel schuifdeuren herstellen " 15,-
1 st binnendeur herstellen " 6,-
85 M' muurscheuren herstellen à
f.0,40 " 34,-
35 M2 muurpleistorwerk à f.0,80 " 28,-
1 st kap opnieuw stellen " 10,-
275 M2 behangwerk à f.0,15 " 41,25
witten en sauzen van plafonds en
muren " 30,-
verfwerk " 75,-
opruimen en poetsen " 25,-
f.[illegible]
10% winst en soc. lasten " [illegible]
totaal f.603,43

Sectie C 4170
Bewoner H.Gilissen Schelsberg 17
Med. P.H.00:450
Eigenaar:H.Gilissen Kempkensweg 23
Med. P.H.00:450 Molest.ja
woonhuis (middenstandswoning)
pand is geheel verwoest.
bouwjaar pand 1932
centr.verwarming en warm water aanwezig.
totaal f. 635,31
Transporteren f. 714,27

-3-

Gemeente Heerlen. Transport f. 714,27

A Waarde per 9 Mei 1940 (voor de beschadiging)
1 opstallen hoofdhuis 693 M3 à f.12 f. 8316,-
achterhuis 52 M3 à f.10 " 520,-
serra 20 M2 à f.10,- " 200,-
f. 9036,-

2 Waarde grond 180 M2 à f.4,
320 M2 à f.1,90 " 1400,-
f.10,436,-

B Waarde 9 Mei (na de beschadiging)
opstallen rest.waarde " 660,-
waarde grond " 1400,-
Waarde totaal f. 2060,-

1 Waarde A f.10,436
2 " B " 2.060 f.8376,-

Sectie C 4312
Bewoner Moonen L.d. Sonelsberg 33
Med.
Eigenaar:zelfvoren Belast.ja
winkel-woonhuis en werkplaats
3 ST RAKEN HERSTELLEN f. 1,74
10 M' muurscheuren herstellen à
f.0,40 " 4,-
50 st dakpannen à f.0,10 " 5,-
50 M2 dakpannen herleggen à f.0,30 " 15,-
1 st kamer opnieuw behangen " 20,-
1 st schoorsteen buitendaks her-
stellen " 10,-
2 M2 glas dubb. à f.3,50 " 7,-
poetsen en opruimen " 6,-
f.71,-
10% winst en soc. lasten " 7,10
totaal f.78,10

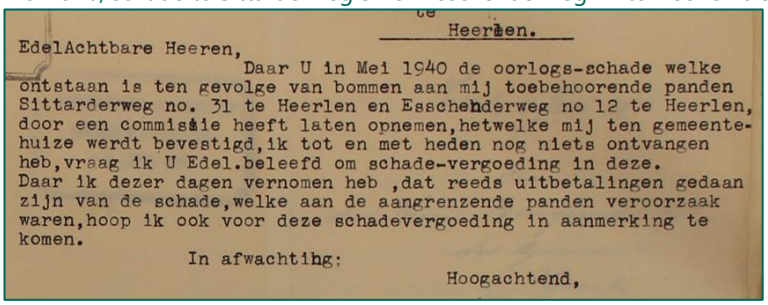
totaal f. 8454,10

Totaal f. 9168,37

- *Relevant, melding schade gemeente Heerlen door neerstorten vliegtuig.*

Inventaris 1053-Z	Stukken betreffende algemene correspondentie inzake hulpverlening aan oorlogsslachtoffers en afhandeling van en voorschotten voor herstel van oorlogsschade, 1941

Mei 1940, schade te Sittarderweg 31 en Esschenderweg 12 te Heerlen als gevolg van bommen:

Te Heerlen.

EdelAchtbare Heeren,

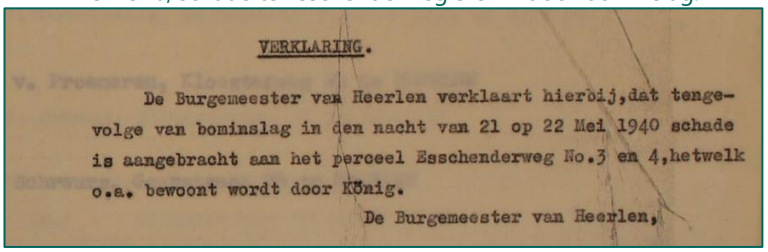
Daar U in Mei 1940 de oorlogs-schade welke ontstaan is ten gevolge van bommen aan mij toebehoorende panden Sittarderweg no. 31 te Heerlen en Esschenderweg no 12 te Heerlen, door een commissie heeft laten opnemen,hetwelke mij ten gemeente-huize werdt bevestigd,ik tot en met heden nog niets ontvangen heb,vraag ik U Edel.beleefd om schade-vergoeding in deze. Daar ik dezer dagen vernomen heb ,dat reeds uitbetalingen gedaan zijn van de schade,welke aan de aangrenzende panden veroorzaak waren,hoop ik ook voor deze schadevergoeding in aanmerking te komen.

In afwachting:

Hoogachtend,

- *Relevant, melding schade door oorlogshandelingen binnen de gemeente Heerlen.*

21-22 mei 1940, schade te Esschenderweg 3 en 4 door bominslag:

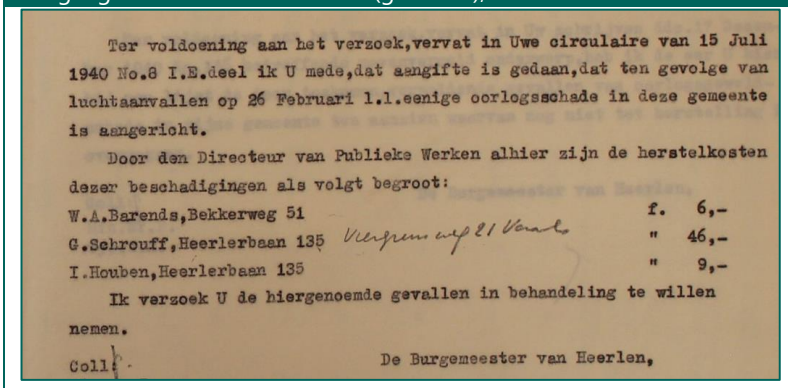
VERKLARING.

De Burgemeester van Heerlen verklaart hierbij,dat tenge-volge van bominslag in den nacht van 21 op 22 Mei 1940 schade is aangebracht aan het perceel Esschenderweg No.3 en 4,hetwelk o.a. bewoont wordt door König.

De Burgemeester van Heerlen,

- *Relevant, melding schade door oorlogshandelingen binnen de gemeente Heerlen.*

26 februari 1943, melding schade door luchtaanvallen bij Bekkerweg 51 en Heerlerbaan 135:

Ter voldoening aan het verzoek,vervat in Uwe circulaire van 15 Juli 1940 No.8 I.E.deel ik U mede,dat aangifte is gedaan,dat ten gevolge van luchtaanvallen op 26 Februari l.l.eenige oorlogsschade in deze gemeente is aangericht.

Door den Directeur van Publieke Werken alhier zijn de herstelkosten dezer beschadigingen als volgt begroot:

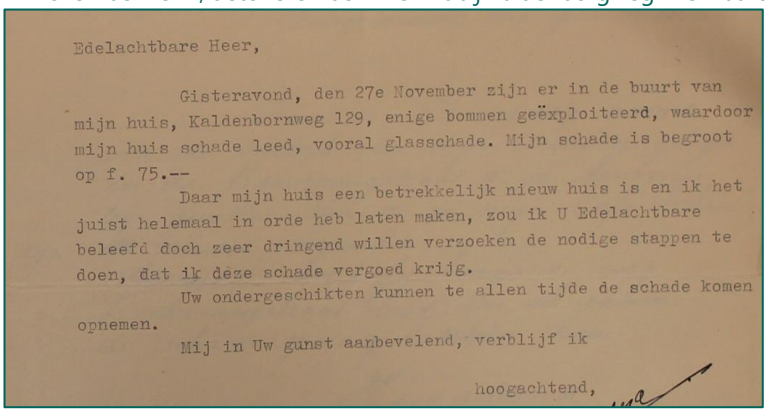
W.A.Barends,Bekkerweg 51 f. 6,-
G.Schrouff,Heerlerbaan 135 " 46,-
I.Houben,Heerlerbaan 135 " 9,-

Ik verzoek U de hiergenoemde gevallen in behandeling te willen nemen.

Colli[illegible]. De Burgemeester van Heerlen,

- *Niet relevant, betreft enkel kleine schadebedragen. Geen schade zoals bij een bominslag vermeld.*

27 november 1941, detoneren bommen nabij Kaldenborgweg 129 waardoor schade aan pand is ontstaan:

Edelachtbare Heer,

Gisteravond, den 27e November zijn er in de buurt van mijn huis, Kaldenbornweg 129, enige bommen geëxploiteerd, waardoor mijn huis schade leed, vooral glasschade. Mijn schade is begroot op f. 75.--

Daar mijn huis een betrekkelijk nieuw huis is en ik het juist helemaal in orde heb laten maken, zou ik U Edelachtbare beleefd doch zeer dringend willen verzoeken de nodige stappen te doen, dat ik deze schade vergoed krijg.

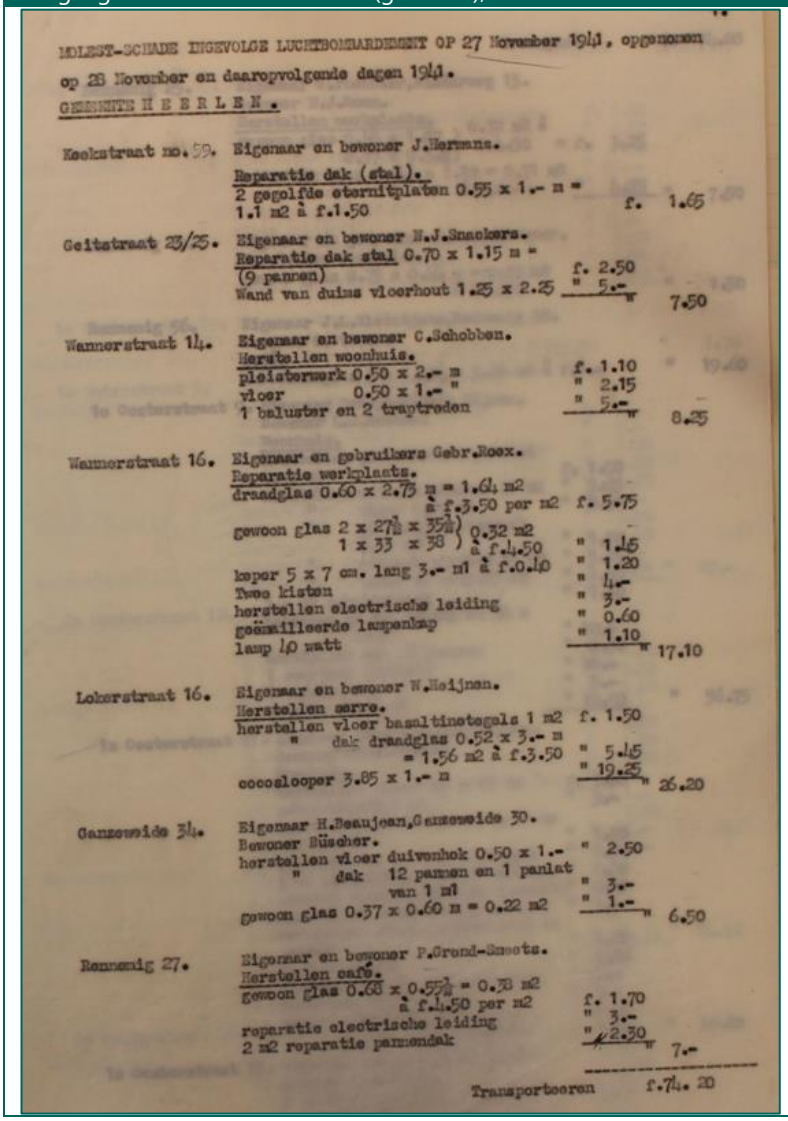
Uw ondergeschikten kunnen te allen tijde de schade komen opnemen.

Mij in Uw gunst aanbevelend, verblijf ik

hoogachtend,

- *Relevant, melding schade door neerkomen bommen in de gemeente Heerlen.*

27 november 1941, melding neerkomen brisant- en brandbommen te Heerlen waardoor schade aan diverse panden ontstond:
Keekstraat 59
Geitstraat 23/25
Wannerstraat 14, 16
Lokerstraat 16
Ganzeweide 34
Rennemig 19, 25, 27, 56
1e Oosterstraat 5, 9, 11, 13, 15, 19
2e Oosterstraat 12, 16
Huisbergstraat 17
Eenemigerveld
Heesbergstraat 66
Kookerstraat 5, 5B, 7, 13, 42, 46, 48, 66, 100
Keorweg 2, 4, 4A, 6, 8, 10
Kaldebornweg 66, 68, 71, 78, 84, 90, 92, 97, 107, 118, 120, 122, 124, 125, 126, 127, 129, 143/145, 147, 149
Onderste Caumer 7, 9, 10, 13, 15
Dr. Schaepmanstraat 29

MOLEST-SCHADE INGEVOLGE LUCHTBOMBARDEMENT OP 27 November 1941, opgenomen op 28 November en daaropvolgende dagen 1941.
GEMEENTE H E E R L E N.

Keelstraat no. 59. Eigenaar en bewoner J.Hermans.
Reparatie dak (stal).
2 gegolfde eternitplaten 0.55 x 1.- m = 1.1 m2 à f.1.50 f. 1.65

Geitstraat 23/25. Eigenaar en bewoner H.J.Snaekers.
Reparatie dak stal 0.70 x 1.15 m = (9 pannen) f. 2.50
Wand van duims vloerhout 1.25 x 2.25 " 5.- 7.50

Wannerstraat 14. Eigenaar en bewoner C.Schobben.
Herstellen woonhuis.
pleisterwerk 0.50 x 2.- m f. 1.10
vloer 0.50 x 1.- " " 2.15
1 baluster en 2 traptreden " 5.- 8.25

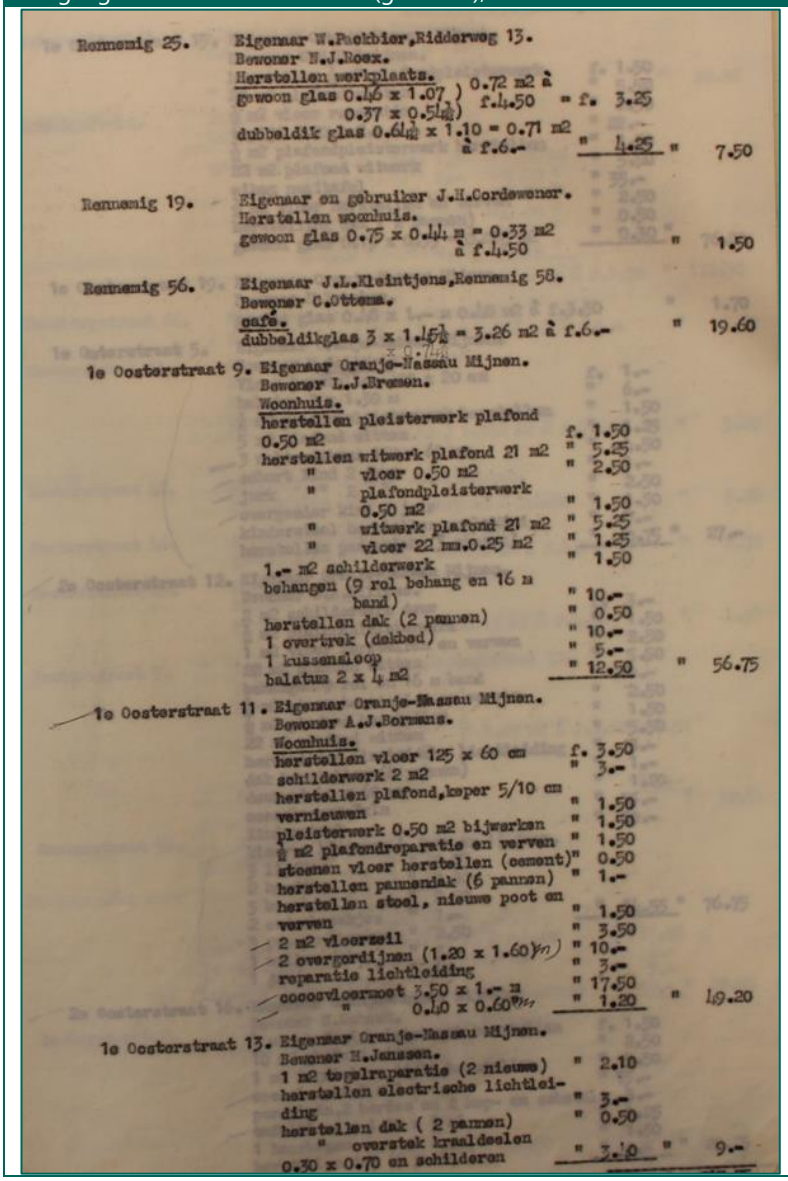
Wannerstraat 16. Eigenaar en gebruikers Gebr.Roex.
Reparatie werkplaats.
draadglas 0.60 x 2.75 m = 1.64 m2 à f.3.50 per m2 f. 5.75
gewoon glas 2 x 27½ x 35½ } 0.32 m2
1 x 33 x 38 } à f.4.50 " 1.45
koper 5 x 7 cm. lang 3.- m1 à f.0.40 " 1.20
Twee kisten " 4.-
herstellen electrische leiding " 3.-
geëmailleerde lampenkap " 0.60
lamp 40 watt " 1.10 17.10

Lokerstraat 16. Eigenaar en bewoner W.Meijnen.
Herstellen serre.
herstellen vloer basaltinetegels 1 m2 f. 1.50
" dak draadglas 0.52 x 3.- m = 1.56 m2 à f.3.50 " 5.45
cocoslooper 3.85 x 1.- m " 19.25 26.20

Ganzewide 34. Eigenaar H.Beaujean, Ganzewide 30.
Bewoner Büscher.
herstellen vloer duivenhok 0.50 x 1.- " 2.50
" dak 12 pannen en 1 panlat van 1 m1 " 3.-
gewoon glas 0.37 x 0.60 m = 0.22 m2 " 1.- 6.50

Rennenig 27. Eigenaar en bewoner P.Grond-Smeets.
Herstellen café.
gewoon glas 0.68 x 0.55½ = 0.38 m2 à f.4.50 per m2 f. 1.70
reparatie electrische leiding " 3.-
2 m2 reparatie pannendak " 2.30 7.-

Transporteren f.74.20

Rennemig 25. Eigenaar W.Packbier,Ridderweg 13.
Bewoner H.J.Roex.
Herstellen werkplaats.
gewoon glas 0.46 x 1.07) 0.72 m2 à
0.37 x 0.54) f.4.50 = f. 3.25
dubbeldik glas 0.64 x 1.10 = 0.71 m2
à f.6.- " 4.25 " 7.50

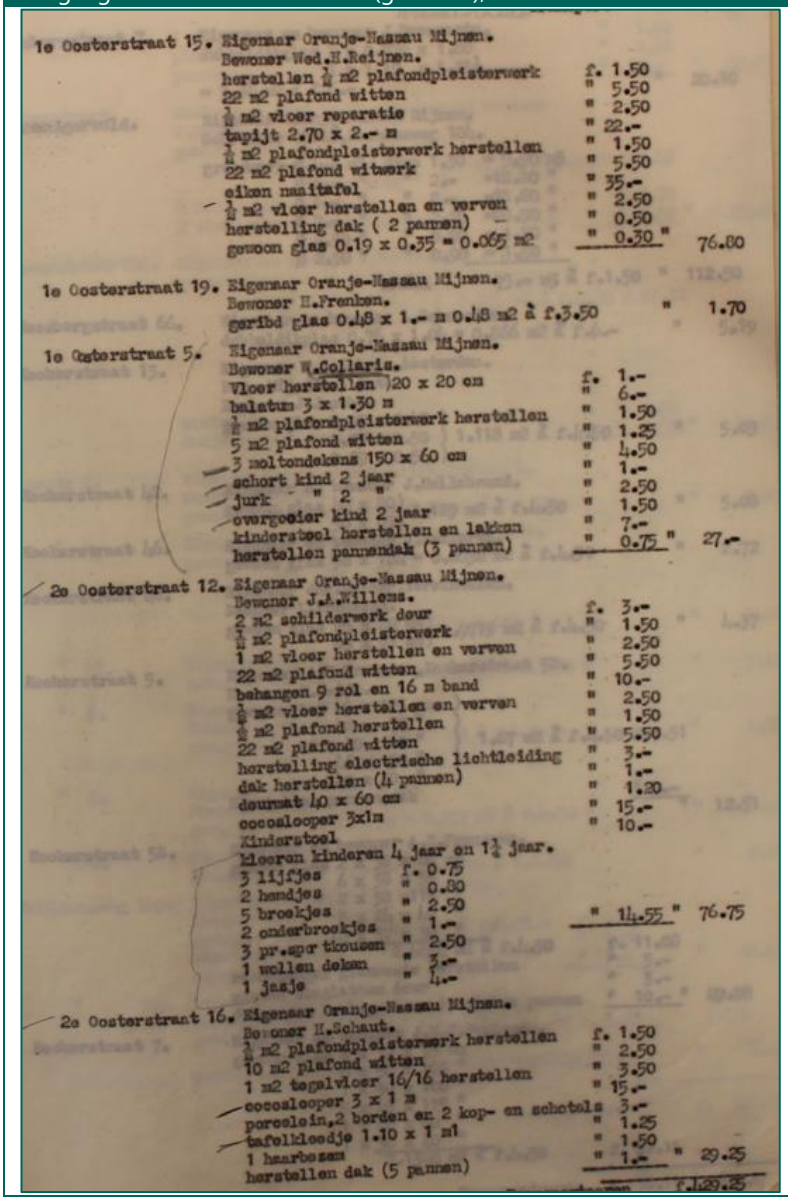
Rennemig 19. Eigenaar en gebruiker J.H.Cordewener.
Herstellen woonhuis.
gewoon glas 0.75 x 0.44 = 0.33 m2
à f.4.50 " 1.50

Rennemig 56. Eigenaar J.L.Kleintjens,Rennemig 58.
Bewoner C.Ottema.
café.
dubbeldikglas 3 x 1.54 = 3.26 m2 à f.6.- " 19.60

1e Oosterstraat 9. Eigenaar Oranje-Nassau Mijnen.
Bewoner L.J.Bremen.
Woonhuis.
herstellen pleisterwerk plafond
0.50 m2 f. 1.50
herstellen witwerk plafond 21 m2 " 5.25
" vloer 0.50 m2 " 2.50
" plafondpleisterwerk
0.50 m2 " 1.50
" witwerk plafond 21 m2 " 5.25
" vloer 22 mm.0.25 m2 " 1.25
1.- m2 schilderwerk " 1.50
behangen (9 rol behang en 16 m
band) " 10.-
herstellen dak (2 pannen) " 0.50
1 overtrek (dekbed) " 10.-
1 kussensloop " 5.-
balatum 2 x 4 m2 " 12.50 " 56.75

1e Oosterstraat 11. Eigenaar Oranje-Nassau Mijnen.
Bewoner A.J.Bormans.
Woonhuis.
herstellen vloer 125 x 60 cm f. 3.50
schilderwerk 2 m2 " 3.-
herstellen plafond,kaper 5/10 cm
vernieuwen " 1.50
pleisterwerk 0.50 m2 bijwerken " 1.50
2 m2 plafondreparatie en verven " 1.50
stoepen vloer herstellen (cement) " 0.50
herstellen pannendak (6 pannen) " 1.-
herstellen stoel, nieuwe poot en
verven " 1.50
2 m2 vloerzeil " 3.50
2 overgordijnen (1.20 x 1.60 m) " 10.-
reparatie lichtleiding " 3.-
cocosvloermat 3.50 x 1.- m " 17.50
" 0.40 x 0.60 m " 1.20 " 49.20

1e Oosterstraat 13. Eigenaar Oranje-Nassau Mijnen.
Bewoner H.Janssen.
1 m2 tegelreparatie (2 nieuwe) " 2.10
herstellen electrische lichtlei-
ding " 3.-
herstellen dak (2 pannen) " 0.50
" overstek kraaldeelen
0.30 x 0.70 en schilderen " 3.40 " 9.-

1e Oosterstraat 15. Eigenaar Oranje-Nassau Mijnen.
Bewoner Wed.H.Reijnen.

herstellen ½ m2 plafondpleisterwerk	f. 1.50	
22 m2 plafond witten	" 5.50	
½ m2 vloer reparatie	" 2.50	
tapijt 2.70 x 2.- m	" 22.-	
½ m2 plafondpleisterwerk herstellen	" 1.50	
22 m2 plafond witwerk	" 5.50	
eiken naaitafel	" 35.-	
½ m2 vloer herstellen en verven	" 2.50	
herstelling dak (2 pannen)	" 0.50	
gewoon glas 0.19 x 0.35 = 0.065 m2	" 0.30 "	76.80

1e Oosterstraat 19. Eigenaar Oranje-Nassau Mijnen.
Bewoner H.Frenken.
geribd glas 0.48 x 1.- m 0.48 m2 à f.3.50 " 1.70

1e Oosterstraat 5. Eigenaar Oranje-Nassau Mijnen.
Bewoner W.Collaris.

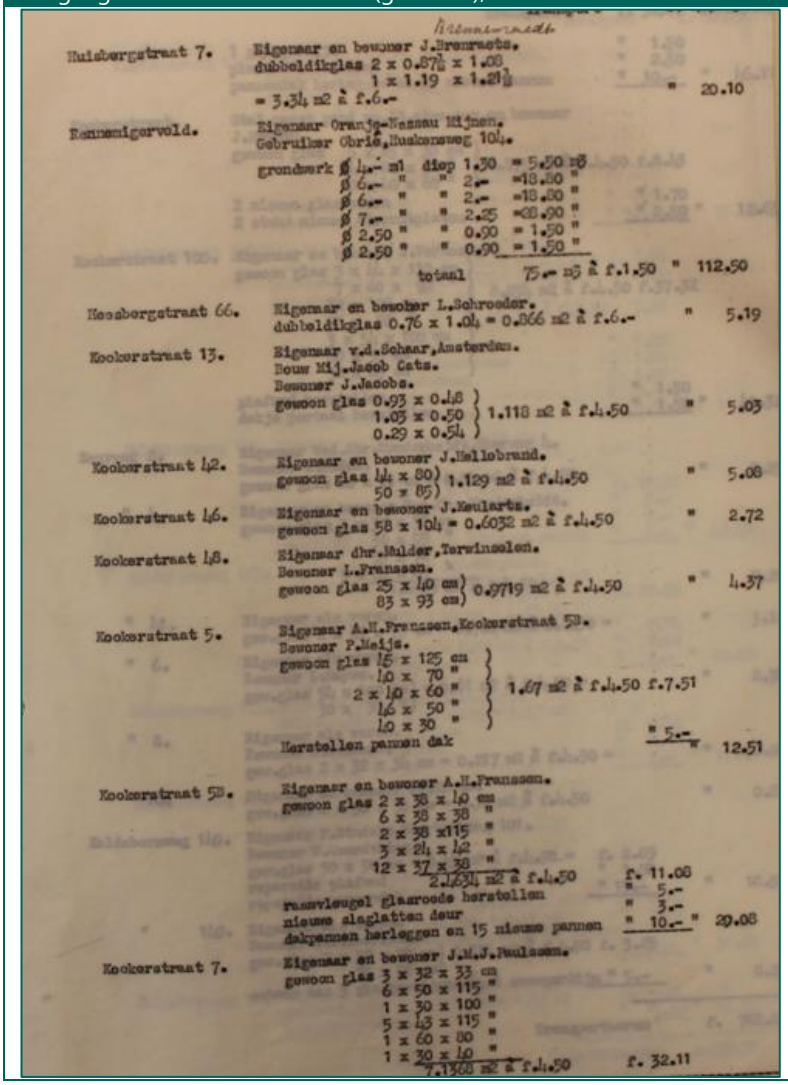
Vloer herstellen 20 x 20 cm	f. 1.-	
balatum 3 x 1.30 m	" 6.-	
½ m2 plafondpleisterwerk herstellen	" 1.50	
5 m2 plafond witten	" 1.25	
3 moltondekens 150 x 60 cm	" 4.50	
schort kind 2 jaar	" 1.-	
jurk " 2 "	" 2.50	
overgooier kind 2 jaar	" 1.50	
kinderstoel herstellen en lakken	" 7.-	
herstellen pannendak (3 pannen)	" 0.75 "	27.-

2e Oosterstraat 12. Eigenaar Oranje-Nassau Mijnen.
Bewoner J.A.Willems.

2 m2 schilderwerk deur	f. 3.-	
½ m2 plafondpleisterwerk	" 1.50	
1 m2 vloer herstellen en verven	" 2.50	
22 m2 plafond witten	" 5.50	
behangen 9 rol en 16 m band	" 10.-	
½ m2 vloer herstellen en verven	" 2.50	
½ m2 plafond herstellen	" 1.50	
22 m2 plafond witten	" 5.50	
herstelling electrische lichtleiding	" 3.-	
dak herstellen (4 pannen)	" 1.-	
deurmat 40 x 60 cm	" 1.20	
cocoslooper 3x1m	" 15.-	
Kinderstoel	" 10.-	
kleeren kinderen 4 jaar en 1¼ jaar.		
3 lijfjes	f. 0.75	
2 hemdjes	" 0.80	
5 broekjes	" 2.50	
2 onderbroekjes	" 1.-	
3 pr.spr kousen	" 2.50	
1 wollen deken	" 3.-	
1 jasje	" 4.-	
	" 14.55 "	76.75

2e Oosterstraat 16. Eigenaar Oranje-Nassau Mijnen.
Bewoner H.Schaut.

½ m2 plafondpleisterwerk herstellen	f. 1.50	
10 m2 plafond witten	" 2.50	
1 m2 tegelvloer 16/16 herstellen	" 3.50	
cocoslooper 3 x 1 m	" 15.-	
porselein,2 borden en 2 kop- en schotels	" 3.-	
tafelkleedje 1.10 x 1 m1	" 1.25	
1 haarbezem	" 1.50	
herstellen dak (5 pannen)	" 1.- "	29.25

Heinsraadt

Huisbergstraat 7. Eigenaar en bewoner J.Brenraets.
dubbeldikglas 2 x 0.87½ x 1.08
1 x 1.19 x 1.21½
= 3.34 m2 à f.6.- " 20.10

Kennemigerveld. Eigenaar Oranje-Nassau Mijnen.
Gebruiker Obrié,Muskensweg 104.
grondwerk ø 4.- m1 diep 1.50 = 5.50 m3
ø 6.- " " 2.- =18.80 "
ø 6.- " " 2.- =18.80 "
ø 7.- " " 2.25 =28.90 "
ø 2.50 " " 0.90 = 1.50 "
ø 2.50 " " 0.90 = 1.50 "
totaal 75.- m3 à f.1.50 " 112.50

Kessbergstraat 66. Eigenaar en bewoner L.Schroeder.
dubbeldikglas 0.76 x 1.04 = 0.866 m2 à f.6.- " 5.19

Kookerstraat 13. Eigenaar v.d.Schaar,Amsterdam.
Bouw Mij.Jacob Cats.
Bewoner J.Jacobs.
gewoon glas 0.93 x 0.48 }
1.03 x 0.50 } 1.118 m2 à f.4.50 " 5.03
0.29 x 0.54 }

Kookerstraat 42. Eigenaar en bewoner J.Mellebrand.
gewoon glas 44 x 80 }
50 x 85 } 1.129 m2 à f.4.50 " 5.08

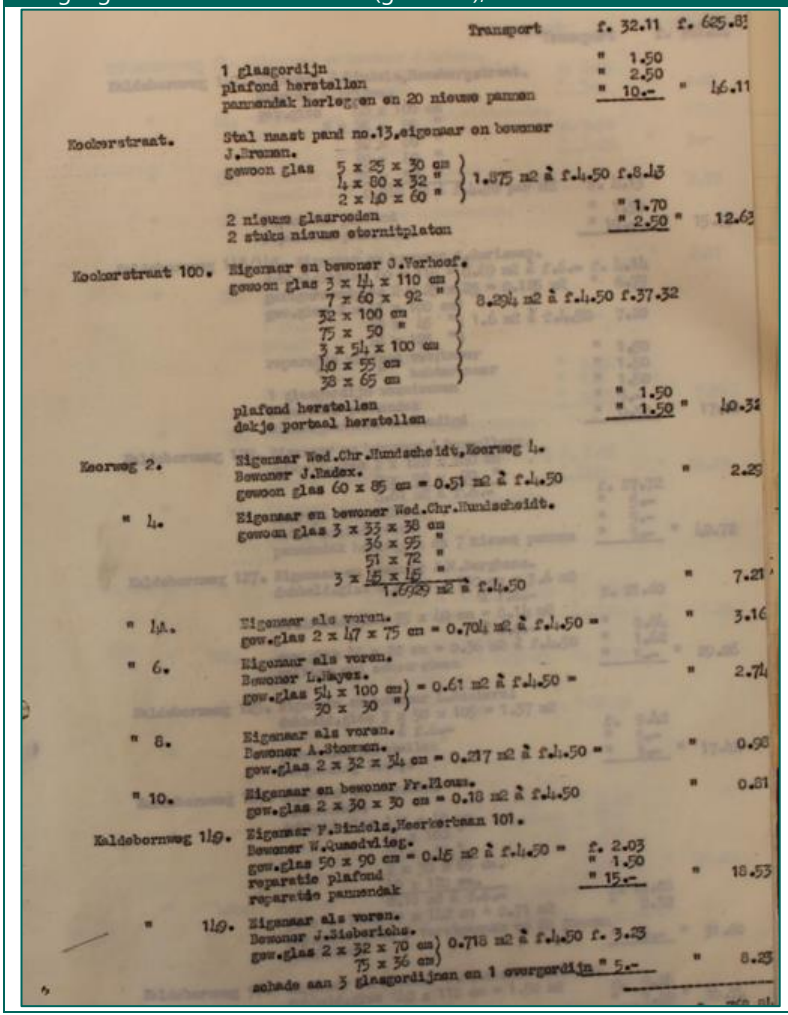
Kookerstraat 46. Eigenaar en bewoner J.Keularts.
gewoon glas 58 x 104 = 0.6032 m2 à f.4.50 " 2.72

Kookerstraat 48. Eigenaar dhr.Mulder,Terwinselen.
Bewoner L.Franssen.
gewoon glas 25 x 40 cm }
83 x 93 cm } 0.9719 m2 à f.4.50 " 4.37

Kookerstraat 5. Eigenaar A.H.Franssen,Kookerstraat 58.
Bewoner P.Meijs.
gewoon glas 15 x 125 cm }
40 x 70 " }
2 x 40 x 60 " } 1.67 m2 à f.4.50 f.7.51
46 x 50 " }
40 x 30 " }
Herstellen pannen dak " 5.- " 12.51

Kookerstraat 58. Eigenaar en bewoner A.H.Franssen.
gewoon glas 2 x 38 x 40 cm
6 x 38 x 38 "
2 x 38 x115 "
3 x 24 x 42 "
12 x 37 x 38 "
2.1634 m2 à f.4.50 f. 11.08
raamvleugel glasruede herstellen " 5.-
nieuwe slagluiten deur " 3.-
dakpannen herleggen en 15 nieuwe pannen " 10.- " 29.08

Kookerstraat 7. Eigenaar en bewoner J.M.J.Paulussen.
gewoon glas 3 x 32 x 33 cm
6 x 50 x 115 "
1 x 30 x 100 "
5 x 43 x 115 "
1 x 60 x 80 "
1 x 30 x 40 "
7.1300 m2 à f.4.50 f. 32.11

Transport f. 32.11 f. 625.81

1 glasgordijn " 1.50
plafond herstellen " 2.50
pannendak herleggen en 20 nieuwe pannen " 10.- " 16.11

Kockerstraat. Stal naast pand no.13,eigenaar en bewoner J.Bruzzen.
gewoon glas 5 x 25 x 30 cm
4 x 80 x 32 "
2 x 40 x 60 " } 1.375 m2 à f.4.50 f.8.43
" 1.70
2 nieuwe glasruiten " 2.50 " 12.63
2 stuks nieuwe eternitplaten

Kockerstraat 100. Eigenaar en bewoner J.Verhoef.
gewoon glas 3 x 14 x 110 cm
7 x 60 x 92 "
32 x 100 cm
75 x 50 "
3 x 54 x 100 cm
40 x 55 cm
38 x 65 cm } 8.294 m2 à f.4.50 f.37.32
" 1.50
plafond herstellen " 1.50 " 40.32
dakje portaal herstellen

Keerweg 2. Eigenaar Wed.Chr.Hundscheidt,Keerweg 4.
Bewoner J.Dadex.
gewoon glas 60 x 85 cm = 0.51 m2 à f.4.50 " 2.29

" 4. Eigenaar en bewoner Wed.Chr.Hundscheidt.
gewoon glas 3 x 33 x 38 cm
36 x 95 "
51 x 72 "
3 x 45 x 45 "
1.6929 m2 à f.4.50 " 7.21

" 4A. Eigenaar als voren.
gew.glas 2 x 47 x 75 cm = 0.704 m2 à f.4.50 = " 3.16

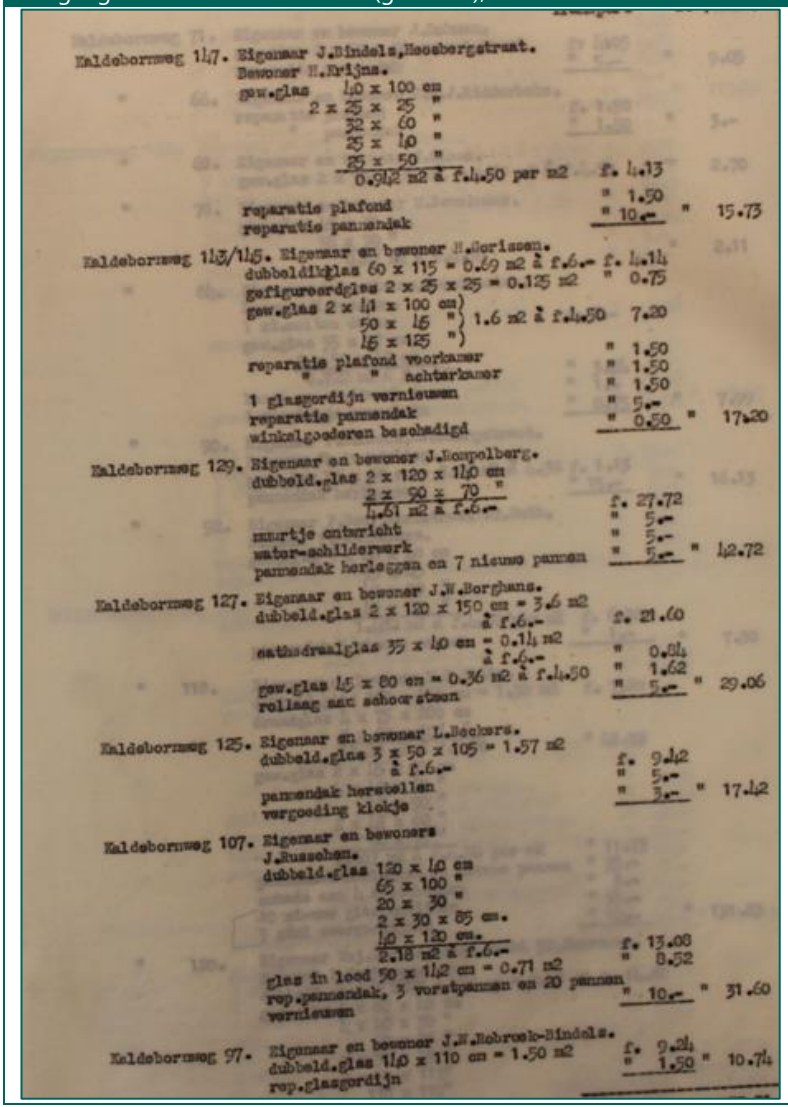
" 6. Eigenaar als voren.
Bewoner L.Meyer.
gew.glas 54 x 100 cm
30 x 30 " } = 0.61 m2 à f.4.50 = " 2.74

" 8. Eigenaar als voren.
Bewoner A.Stouwen.
gew.glas 2 x 32 x 34 cm = 0.217 m2 à f.4.50 = " 0.98

" 10. Eigenaar en bewoner Fr.Flouen.
gew.glas 2 x 30 x 30 cm = 0.18 m2 à f.4.50 " 0.81

Kaldebornweg 119. Eigenaar P.Bindels,Heerlerbaan 101.
Bewoner W.Quesdvieg.
gew.glas 50 x 90 cm = 0.45 m2 à f.4.50 = f. 2.03
reparatie plafond " 1.50
reparatie pannendak " 15.- " 18.53

" 119. Eigenaar als voren.
Bewoner J.Sieberichs.
gew.glas 2 x 32 x 70 cm
75 x 36 cm } 0.718 m2 à f.4.50 f. 3.23
schade aan 3 glasgordijnen en 1 overgordijn " 5.- " 8.23

Kaldebornweg 147. Eigenaar J.Bindels, Heesbergstraat.
Bewoner H.Rijns.
gew.glas 40 x 100 cm
2 x 25 x 25 "
32 x 60 "
25 x 40 "
25 x 50 "
0.942 m2 à f.4.50 per m2 f. 4.13
reparatie plafond " 1.50
reparatie pannendak " 10.- " 15.73

Kaldebornweg 143/145. Eigenaar en bewoner H.Gerissen.
dubbeldikglas 60 x 115 = 0.69 m2 à f.6.- f. 4.14
gefigureerdglas 2 x 25 x 25 = 0.125 m2 " 0.75
gew.glas 2 x 41 x 100 cm
50 x 16 " 1.6 m2 à f.4.50 7.20
16 x 125 "
reparatie plafond voorkamer " 1.50
" " achterkamer " 1.50
1 glasgordijn vernieuwen " 5.-
reparatie pannendak " 0.50 " 17.20

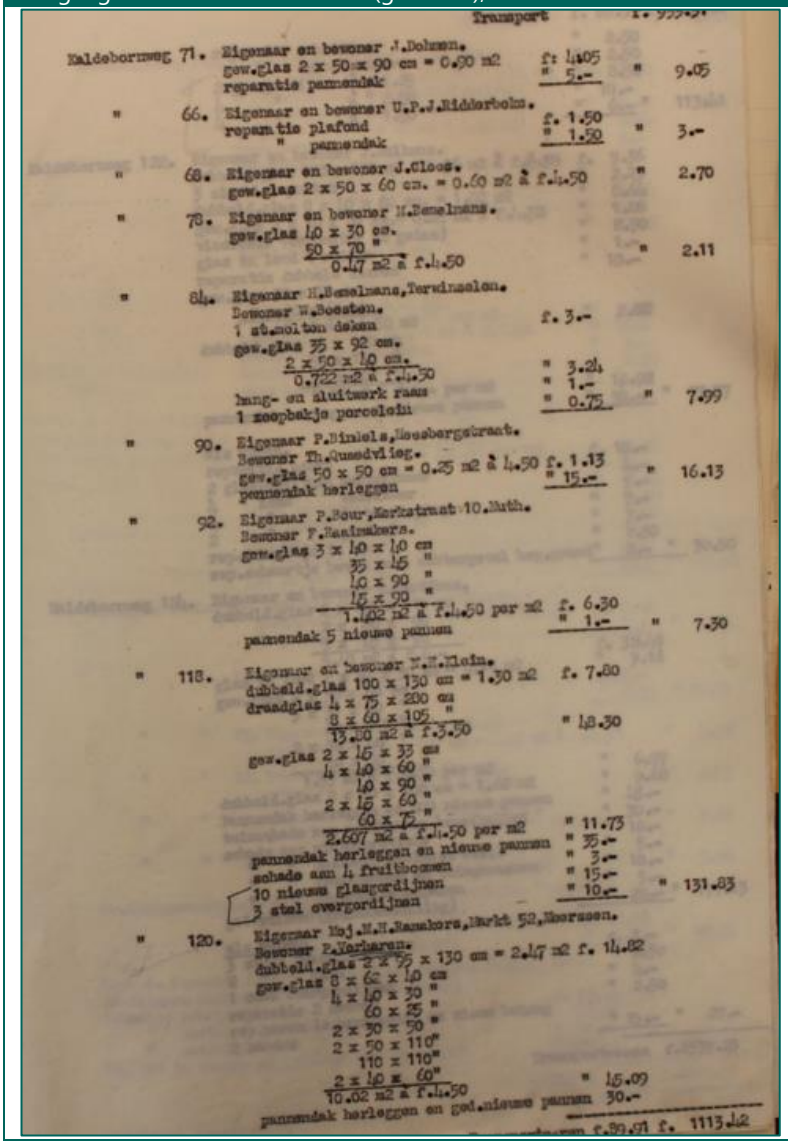
Kaldebornweg 129. Eigenaar en bewoner J.Koopolberg.
dubbeld.glas 2 x 120 x 140 cm
2 x 90 x 70 "
4.61 m2 à f.6.- f. 27.72
muurtje enterieht " 5.-
water-schilderwerk " 5.-
pannendak herleggen en 7 nieuwe pannen " 5.- " 42.72

Kaldebornweg 127. Eigenaar en bewoner J.W.Borghans.
dubbeld.glas 2 x 120 x 150 cm = 3.6 m2
à f.6.- f. 21.60
cathedraalglas 35 x 40 cm = 0.14 m2
à f.6.- " 0.84
gew.glas 45 x 80 cm = 0.36 m2 à f.4.50 " 1.62
rollaag aan schoorsteen " 5.- " 29.06

Kaldebornweg 125. Eigenaar en bewoner L.Beckers.
dubbeld.glas 3 x 50 x 105 = 1.57 m2
à f.6.- f. 9.42
pannendak herstellen " 5.-
vergoeding klokje " 3.- " 17.42

Kaldebornweg 107. Eigenaar en bewoners
J.Russchen.
dubbeld.glas 120 x 40 cm
65 x 100 "
20 x 30 "
2 x 30 x 85 cm.
40 x 120 cm.
2.18 m2 à f.6.- f. 13.08
glas in lood 50 x 142 cm = 0.71 m2 " 8.52
rep.pannendak, 3 vorstpannen en 20 pannen
vernieuwen " 10.- " 31.60

Kaldebornweg 97. Eigenaar en bewoner J.W.Hobrack-Bindels.
dubbeld.glas 140 x 110 cm = 1.50 m2 f. 9.24
rep.glasgordijn " 1.50 " 10.74

Transport

Kaldebornweg 71. Eigenaar en bewoner J.Dohmen.
gew.glas 2 x 50 x 90 cm = 0.90 m2 f: 1.05
reparatie pannendak " 5.- " 9.05

" 66. Eigenaar en bewoner U.P.J.Ridderbeks.
reparatie plafond f. 1.50
" pannendak " 1.50 " 3.-

" 68. Eigenaar en bewoner J.Cloos.
gew.glas 2 x 50 x 60 cm. = 0.60 m2 à f.4.50 " 2.70

" 70. Eigenaar en bewoner H.Benelmans.
gew.glas 40 x 30 cm.
50 x 70 "
0.47 m2 à f.4.50 " 2.11

" 84. Eigenaar H.Benelmans,Terwinselen.
Bewoner W.Boosten.
1 stb.molton deken f. 3.-
gew.glas 35 x 92 cm.
2 x 50 x 40 cm.
0.722 m2 à f.4.50 " 3.24
hang- en sluitwerk raam " 1.-
1 zeepbakje porselein " 0.75 " 7.99

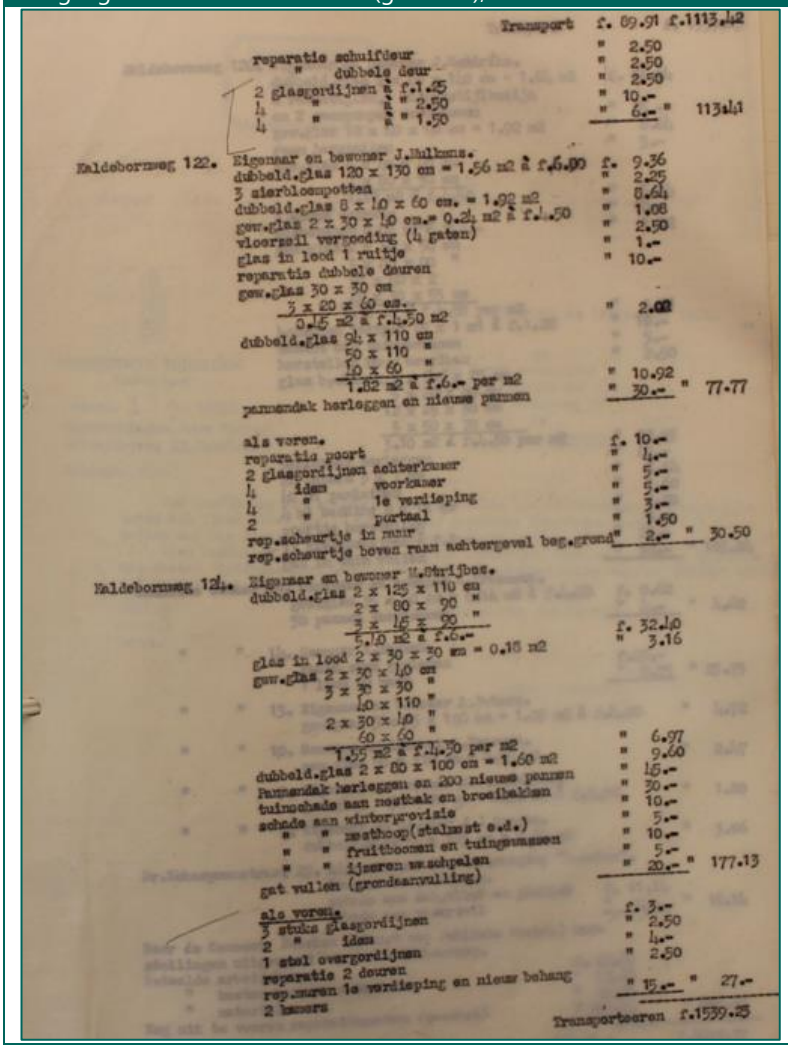
" 90. Eigenaar P.Binsels,Mossbergstraat.
Bewoner Th.Ruesdvlieg.
gew.glas 50 x 50 cm = 0.25 m2 à 4.50 f. 1.13
pannendak herleggen " 15.- " 16.13

" 92. Eigenaar P.Sour,Kerkstraat 10.Huth.
Bewoner F.Hasinakers.
gew.glas 3 x 40 x 40 cm
35 x 45 "
40 x 90 "
45 x 90 "
1.102 m2 à f.4.50 per m2 f. 6.30
pannendak 5 nieuwe pannen " 1.- " 7.30

" 118. Eigenaar en bewoner W.H.Klein.
dubbeld.glas 100 x 130 cm = 1.30 m2 f. 7.80
draadglas 4 x 75 x 200 cm
8 x 60 x 105 " " 18.30
13.00 m2 à f.3.50
gew.glas 2 x 45 x 35 cm
4 x 40 x 60 "
40 x 90 "
2 x 45 x 60 "
60 x 75 "
2.607 m2 à f.4.50 per m2 " 11.73
pannendak herleggen en nieuwe pannen " 35.-
schade aan 4 fruitbomen " 3.-
10 nieuwe glasgordijnen " 15.-
3 stel overgordijnen " 10.- " 131.83

" 120. Eigenaar Mej.M.H.Hasakers,Markt 52,Heerlen.
Bewoner P.Verhaegen.
dubbeld.glas 2 x 75 x 130 cm = 2.47 m2 f. 14.82
gew.glas 8 x 62 x 40 cm
4 x 40 x 30 "
60 x 25 "
2 x 30 x 50 "
2 x 50 x 110"
110 x 110"
2 x 40 x 60"
10.02 m2 à f.4.50 " 45.09
pannendak herleggen en ged.nieuwe pannen 30.-

f. 1113.42

Transport f. 89.91 f.1113.42

reparatie schuifdeur " 2.50
" dubbele deur " 2.50
2 glasgordijnen à f.1.25 " 2.50
4 " à " 2.50 " 10.-
4 " à " 1.50 " 6.- " 113.41

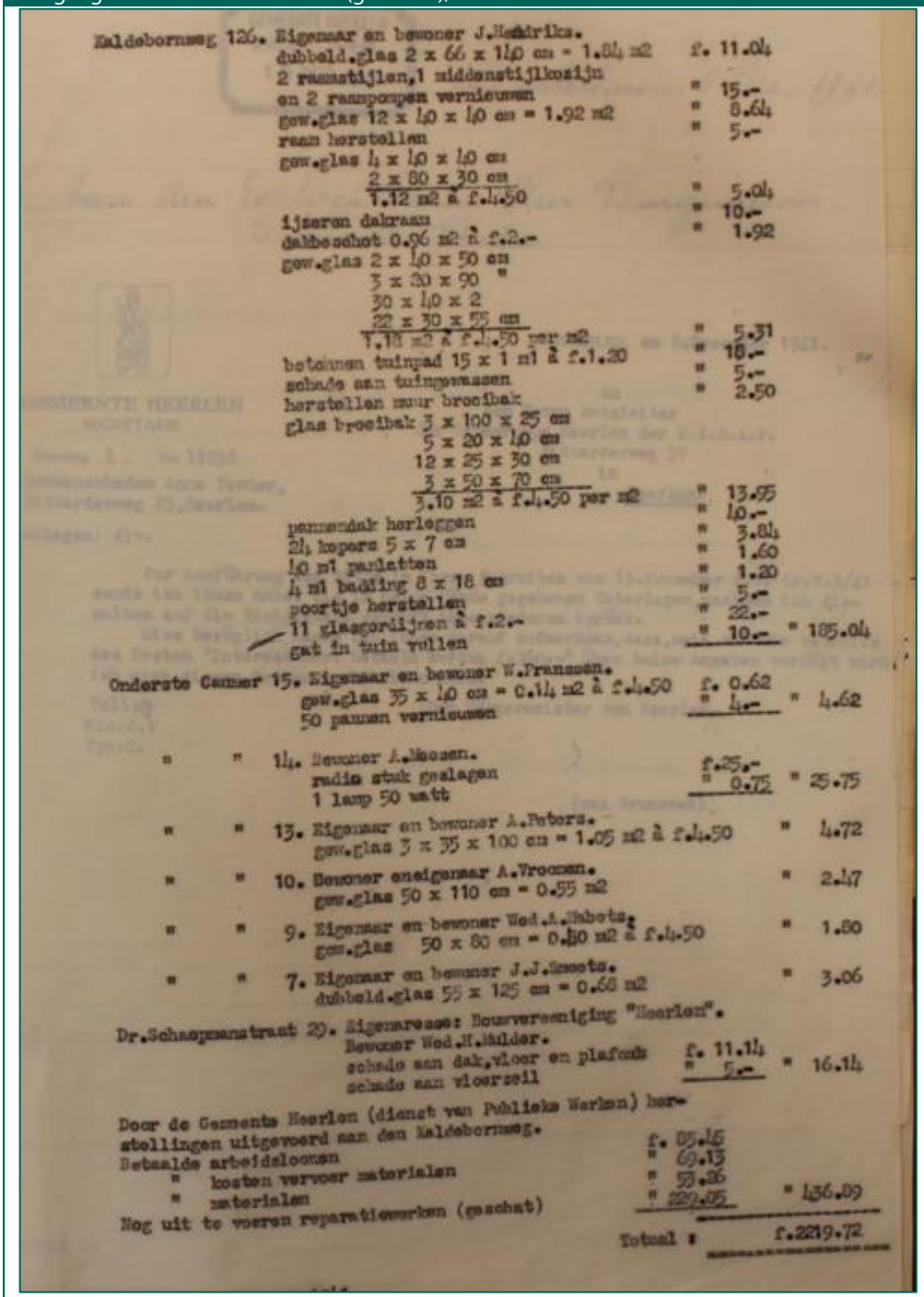
Kaldeborrnweg 122. Eigenaar en bewoner J.Hulkens.
dubbeld.glas 120 x 130 cm = 1.56 m2 à f.6.00 f. 9.36
3 zierbloempotten " 2.25
dubbeld.glas 8 x 10 x 60 cm. = 1.92 m2 " 8.64
gew.glas 2 x 30 x 10 cm.= 0.24 m2 à f.4.50 " 1.08
vloerzeil verpooding (4 gaten) " 2.50
glas in lood 1 ruitje " 1.-
reparatie dubbele deuren " 10.-
gew.glas 30 x 30 cm
3 x 20 x 60 cm.
0.15 m2 à f.4.50 m2 " 2.00
dubbeld.glas 9½ x 110 cm
50 x 110 "
10 x 60 "
1.02 m2 à f.6.- per m2 " 10.92
pannendak herleggen en nieuwe pannen " 30.- " 77.77

als voren. f. 10.-
reparatie poort " 4.-
2 glasgordijnen achterkamer " 5.-
4 idem voorkamer " 5.-
4 " 1e verdieping " 3.-
2 " portaal " 1.50
rep.schuurtje in muur
rep.schuurtje boven raam achtergevel beg.grond " 2.- " 30.50

Kaldeborrnweg 12[illegible]. Eigenaar en bewoner H.Strijbos.
dubbeld.glas 2 x 125 x 110 cm
2 x 80 x 90 "
3 x 15 x 90 "
5.10 m2 à f.6.- f. 32.10
glas in lood 2 x 30 x 30 cm = 0.18 m2 " 3.16
gew.glas 2 x 30 x 10 cm " 6.97
3 x 30 x 30 " " 9.60
10 x 110 " " 15.-
2 x 30 x 10 " " 30.-
60 x 60 " " 10.-
1.55 m2 à f.4.50 per m2 " 5.-
dubbeld.glas 2 x 80 x 100 cm = 1.60 m2 " 10.-
Pannendak herleggen en 200 nieuwe pannen " 5.-
tuinschade aan moestuk en broeibakken " 20.- " 177.13
schade aan wintergroente
" " mesthoop(stalmest e.d.)
" " fruitbomen en tuingewassen
" " ijzeren waschpalen
gat vullen (grondaanvulling)

als voren. f. 3.-
3 stuks glasgordijnen " 2.50
2 " idem " 4.-
1 stel overgordijnen " 2.50
reparatie 2 deuren " 15.- " 27.-
rep.muren 1e verdieping en nieuw behang
2 kamers

Transporteren f.1539.25

Kaldebornweg 126. Eigenaar en bewoner J.Hendriks.
dubbeld.glas 2 x 66 x 140 cm = 1.84 m2 f. 11.04
2 raamstijlen,1 middenstijlkozijn " 15.-
en 2 raampompen vernieuwen " 8.64
gew.glas 12 x 40 x 40 cm = 1.92 m2 " 5.-
raam herstellen
gew.glas 4 x 40 x 40 cm
2 x 80 x 30 cm
1.12 m2 à f.4.50 " 5.04
" 10.-
ijseren dakraam " 1.92
dakbeschot 0.96 m2 à f.2.-
gew.glas 2 x 40 x 50 cm
3 x 30 x 90 "
30 x 40 x 2
22 x 30 x 55 cm
1.18 m2 à f.4.50 per m2 " 5.31
betonnen tuinpad 15 x 1 m1 à f.1.20 " 18.-
schade aan tuingewassen " 5.-
herstellen muur broeibak " 2.50
glas broeibak 3 x 100 x 25 cm
5 x 20 x 40 cm
12 x 25 x 30 cm
3 x 50 x 70 cm
3.10 m2 à f.4.50 per m2 " 13.95
pannendak herleggen " 40.-
24 kopers 5 x 7 cm " 3.84
40 m1 panlatten " 1.60
4 m1 bading 8 x 18 cm " 1.20
poortje herstellen " 5.-
11 glasgordijnen à f.2.- " 22.-
gat in tuin vullen " 10.- " 185.04

Onderste Cammer 15. Eigenaar en bewoner W.Franssen.
gew.glas 35 x 40 cm = 0.14 m2 à f.4.50 f. 0.62
50 pannen vernieuwen " 4.- " 4.62

" " 14. Bewoner A.Meesen.
radio stuk gelagen f.25.-
1 lamp 50 watt " 0.75 " 25.75

" " 13. Eigenaar en bewoner A.Peters.
gew.glas 3 x 35 x 100 cm = 1.05 m2 à f.4.50 " 4.72

" " 10. Bewoner eneigenaar A.Vroomen.
gew.glas 50 x 110 cm = 0.55 m2 " 2.47

" " 9. Eigenaar en bewoner Wed.A.Habets.
gew.glas 50 x 80 cm = 0.40 m2 à f.4.50 " 1.80

" " 7. Eigenaar en bewoner J.J.Meets.
dubbeld.glas 55 x 125 cm = 0.68 m2 " 3.06

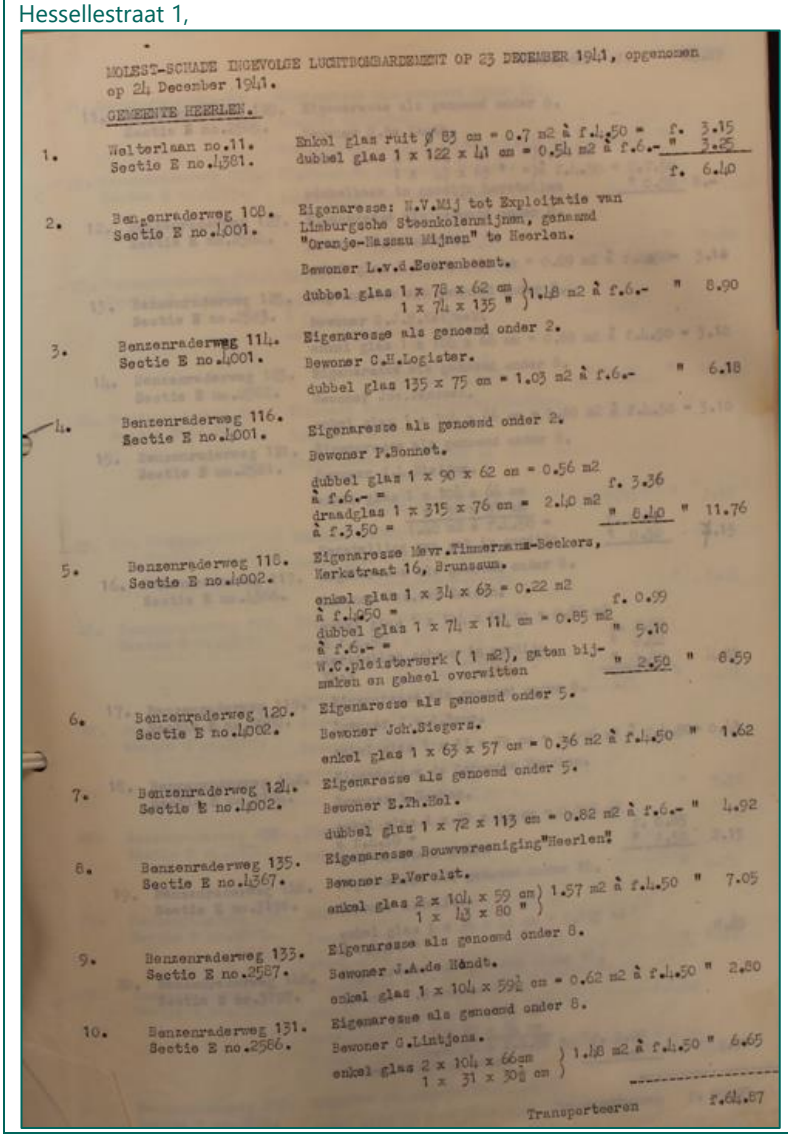
Dr.Schaepmanstraat 29. Eigenaresse: Bouwvereniging "Heerlen".
Bewoner Wed.M.Mulder.
schade aan dak,vloer en plafonds f. 11.14
schade aan vloerzeil " 5.- " 16.14

Door de Gemeente Heerlen (dienst van Publieke Werken) her-
stellingen uitgevoerd aan den Kaldebornweg.
Betaalde arbeidsloonen f. 85.16
" kosten vervoer materialen " 69.13
" materialen " 53.26
Nog uit te voeren reparatiewerken (geschat) " 228.05 " 436.09

Totaal : f.2219.72

23 december 1941, schade aan panden te Heerlen veroorzaakt door uitgeworpen brand- en brisantbommen.
Welterlaan 11
Benzenraderweg E.3288 (sportterrein onderwijsstichting ‘St. Bernardus’) 108, 114, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 123, 124, 125, 127, 129, 131, 133, 135, 140, 142, 146, 148, 150, 154, 156, 158, 172, 175, 177, 179, 181, 185, 187, 189, 193, 201, 203, 128, 207, 209, 213, 215, 223, 225,
Pijnsweg 98
Welterkerkstraat 1, 4, 6
Hoeve de Aar E.4421 en E.4422, 331 & 345
Voetpad E.4497 (gemeente Heerlen)
De Eik Wijdens E.1492, E.4423,
Hamerstraat 99,
Heerlerbaan 125,
Vrusschemig 6, 12,

Eurenderweg 6, 10, 35, 43, 62, 68, 70,
Hessellestraat 1,

HOLEST-SCHADE INGEVOLGE LUCHTBOMBARDEMENT OP 23 DECEMBER 1941, opgenomen op 24 December 1941.

GEMEENTE HEERLEN.

1. Welterlaan no.11. Sectie E no.4381.
Enkel glas ruit ⌀ 83 cm = 0.7 m2 à f.4.50 = f. 3.15
dubbel glas 1 x 122 x 41 cm = 0.54 m2 à f.6.- " 3.25
f. 6.40

2. Benzenraderweg 108. Sectie E no.4001.
Eigenaresse: N.V.Mij tot Exploitatie van Limburgsche Steenkolenmijnen, genaamd "Oranje-Nassau Mijnen" te Heerlen.
Bewoner L.v.d.Eerenbeemt.
dubbel glas 1 x 78 x 62 cm / 1 x 74 x 135 " } 1.18 m2 à f.6.- " 8.90

3. Benzenraderweg 114. Sectie E no.4001.
Eigenaresse als genoemd onder 2.
Bewoner C.H.Loglster.
dubbel glas 135 x 75 cm = 1.03 m2 à f.6.- " 6.18

4. Benzenraderweg 116. Sectie E no.4001.
Eigenaresse als genoemd onder 2.
Bewoner P.Bonnet.
dubbel glas 1 x 90 x 62 cm = 0.56 m2 à f.6.- = f. 3.36
draadglas 1 x 315 x 76 cm = 2.40 m2 à f.3.50 = " 8.40 " 11.76

5. Benzenraderweg 118. Sectie E no.4002.
Eigenaresse Mevr.Timmermans-Beckers, Kerkstraat 16, Brunssum.
enkel glas 1 x 34 x 63 = 0.22 m2 à f.4.50 = f. 0.99
dubbel glas 1 x 74 x 114 cm = 0.85 m2 à f.6.- = " 5.10
W.C.pleisterwerk (1 m2), gaten bijmaken en geheel overwitten " 2.50 " 8.59

6. Benzenraderweg 120. Sectie E no.4002.
Eigenaresse als genoemd onder 5.
Bewoner Joh.Siegers.
enkel glas 1 x 63 x 57 cm = 0.36 m2 à f.4.50 " 1.62

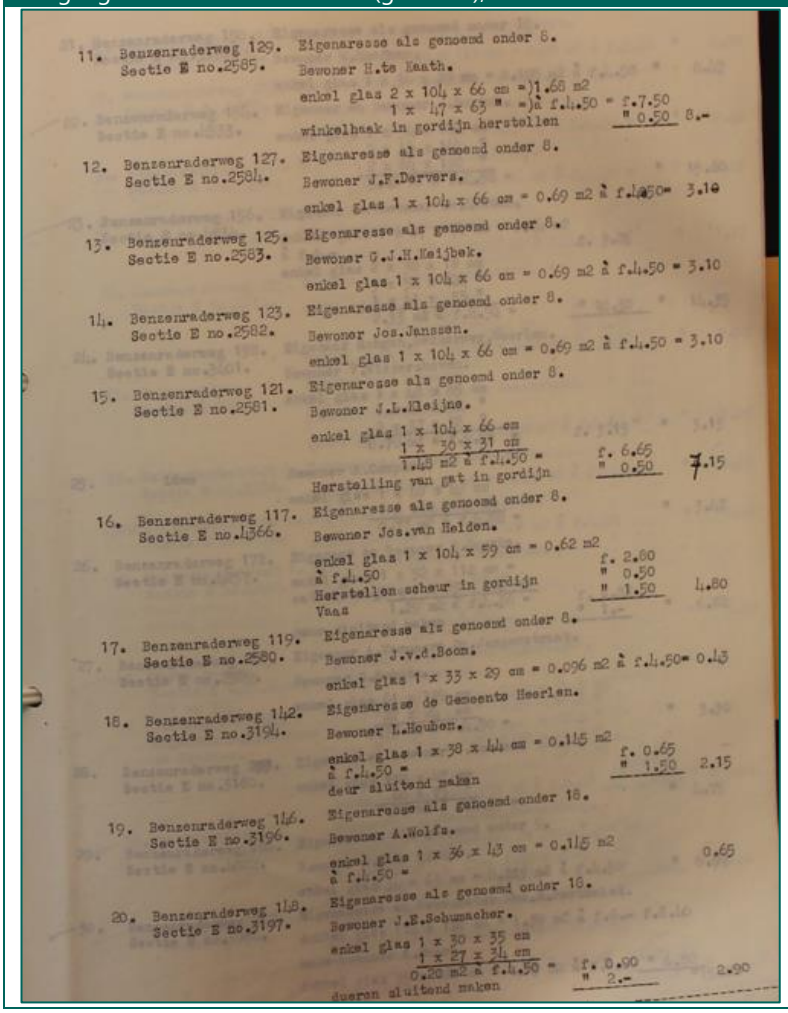
7. Benzenraderweg 124. Sectie E no.4002.
Eigenaresse als genoemd onder 5.
Bewoner E.Th.Hol.
dubbel glas 1 x 72 x 113 cm = 0.82 m2 à f.6.- " 4.92

8. Benzenraderweg 135. Sectie E no.4367.
Eigenaresse Bouwvereeniging "Heerlen".
Bewoner P.Verelst.
enkel glas 2 x 104 x 59 cm / 1 x 43 x 80 " } 1.57 m2 à f.4.50 " 7.05

9. Benzenraderweg 133. Sectie E no.2587.
Eigenaresse als genoemd onder 8.
Bewoner J.A.de Hèndt.
enkel glas 1 x 104 x 59½ cm = 0.62 m2 à f.4.50 " 2.80

10. Benzenraderweg 131. Sectie E no.2586.
Eigenaresse als genoemd onder 8.
Bewoner C.Lintjens.
enkel glas 2 x 104 x 66cm / 1 x 31 x 30½ cm } 1.48 m2 à f.4.50 " 6.65

Transporteeren f.64.87

11. Benzenraderweg 129. Sectie E no.2585. Eigenaresse als genoemd onder 8. Bewoner H.te Maath.
enkel glas 2 x 104 x 66 cm = 1.68 m2
1 x 47 x 63 " = à f.4.50 = f.7.50
winkelhaak in gordijn herstellen " 0.50 8.-

12. Benzenraderweg 127. Sectie E no.2584. Eigenaresse als genoemd onder 8. Bewoner J.F.Dervers.
enkel glas 1 x 104 x 66 cm = 0.69 m2 à f.4.50= 3.10

13. Benzenraderweg 125. Sectie E no.2583. Eigenaresse als genoemd onder 8. Bewoner G.J.H.Meijbek.
enkel glas 1 x 104 x 66 cm = 0.69 m2 à f.4.50 = 3.10

14. Benzenraderweg 123. Sectie E no.2582. Eigenaresse als genoemd onder 8. Bewoner Jos.Janssen.
enkel glas 1 x 104 x 66 cm = 0.69 m2 à f.4.50 = 3.10

15. Benzenraderweg 121. Sectie E no.2581. Eigenaresse als genoemd onder 8. Bewoner J.L.Kleijne.
enkel glas 1 x 104 x 66 cm
1 x 30 x 31 cm
1.45 m2 à f.4.50 = f. 6.65
Herstelling van gat in gordijn " 0.50 7.15

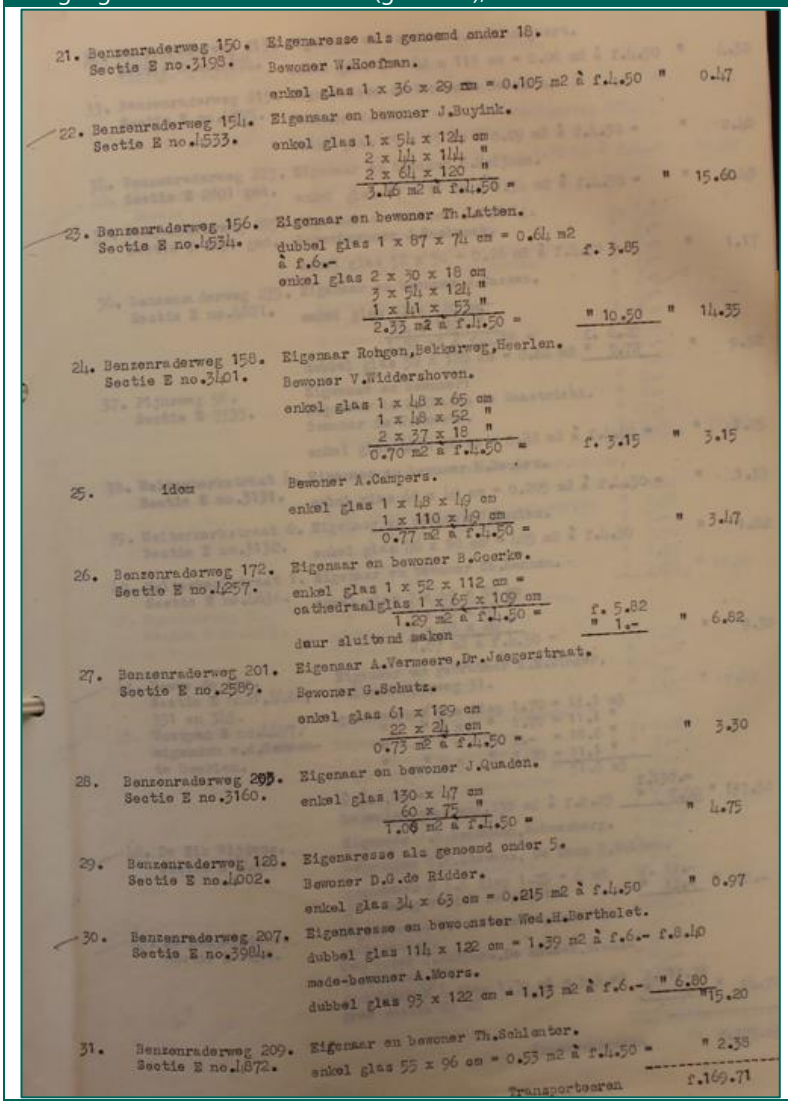
16. Benzenraderweg 117. Sectie E no.1366. Eigenaresse als genoemd onder 8. Bewoner Jos.van Helden.
enkel glas 1 x 104 x 59 cm = 0.62 m2
à f.4.50 f. 2.80
Herstellen scheur in gordijn " 0.50
Vaas " 1.50 4.80

17. Benzenraderweg 119. Sectie E no.2580. Eigenaresse als genoemd onder 8. Bewoner J.v.d.Boom.
enkel glas 1 x 33 x 29 cm = 0.096 m2 à f.4.50= 0.43

18. Benzenraderweg 142. Sectie E no.3194. Eigenaresse de Gemeente Heerlen. Bewoner L.Houben.
enkel glas 1 x 38 x 44 cm = 0.145 m2 f. 0.65
à f.4.50 = " 1.50 2.15
deur sluitend maken

19. Benzenraderweg 146. Sectie E no.3196. Eigenaresse als genoemd onder 18. Bewoner A.Wolfs.
enkel glas 1 x 36 x 43 cm = 0.145 m2 0.65
à f.4.50 =

20. Benzenraderweg 148. Sectie E no.3197. Eigenaresse als genoemd onder 18. Bewoner J.E.Schumacher.
enkel glas 1 x 30 x 35 cm
1 x 27 x 34 cm
0.20 m2 à f.4.50 = f. 0.90
deuren sluitend maken " 2.- 2.90

21. Benzenraderweg 150. Sectie E no.3198. Eigenaresse als genoemd onder 18. Bewoner W.Hoefman. enkel glas 1 x 36 x 29 cm = 0.105 m2 à f.4.50 " 0.47

22. Benzenraderweg 154. Sectie E no.1533. Eigenaar en bewoner J.Buyink. enkel glas 1 x 54 x 124 cm, 2 x 44 x 144 ", 2 x 64 x 120 " = 3.46 m2 à f.4.50 = " 15.60

23. Benzenraderweg 156. Sectie E no.1634. Eigenaar en bewoner Th.Latten. dubbel glas 1 x 87 x 74 cm = 0.64 m2 à f.6.- f. 3.85. enkel glas 2 x 30 x 18 cm, 3 x 54 x 124 ", 1 x 44 x 53 " = 2.33 m2 à f.4.50 = " 10.50 " 14.35

24. Benzenraderweg 158. Sectie E no.3401. Eigenaar Rohgen,Bekkerweg,Heerlen. Bewoner V.Widdershoven. enkel glas 1 x 48 x 65 cm, 1 x 48 x 52 ", 2 x 37 x 18 " = 0.70 m2 à f.4.50 = f. 3.15 " 3.15

25. idem. Bewoner A.Campers. enkel glas 1 x 48 x 49 cm, 1 x 110 x 49 cm = 0.77 m2 à f.4.50 = " 3.47

26. Benzenraderweg 172. Sectie E no.4257. Eigenaar en bewoner B.Geerke. enkel glas 1 x 52 x 112 cm = cathedraalglas 1 x 65 x 109 cm = 1.29 m2 à f.4.50 = f. 5.82, deur sluitend maken " 1.- " 6.82

27. Benzenraderweg 201. Sectie E no.2589. Eigenaar A.Vermeere,Dr.Jaegerstraat. Bewoner G.Schutz. enkel glas 61 x 129 cm, 22 x 24 cm = 0.73 m2 à f.4.50 = " 3.30

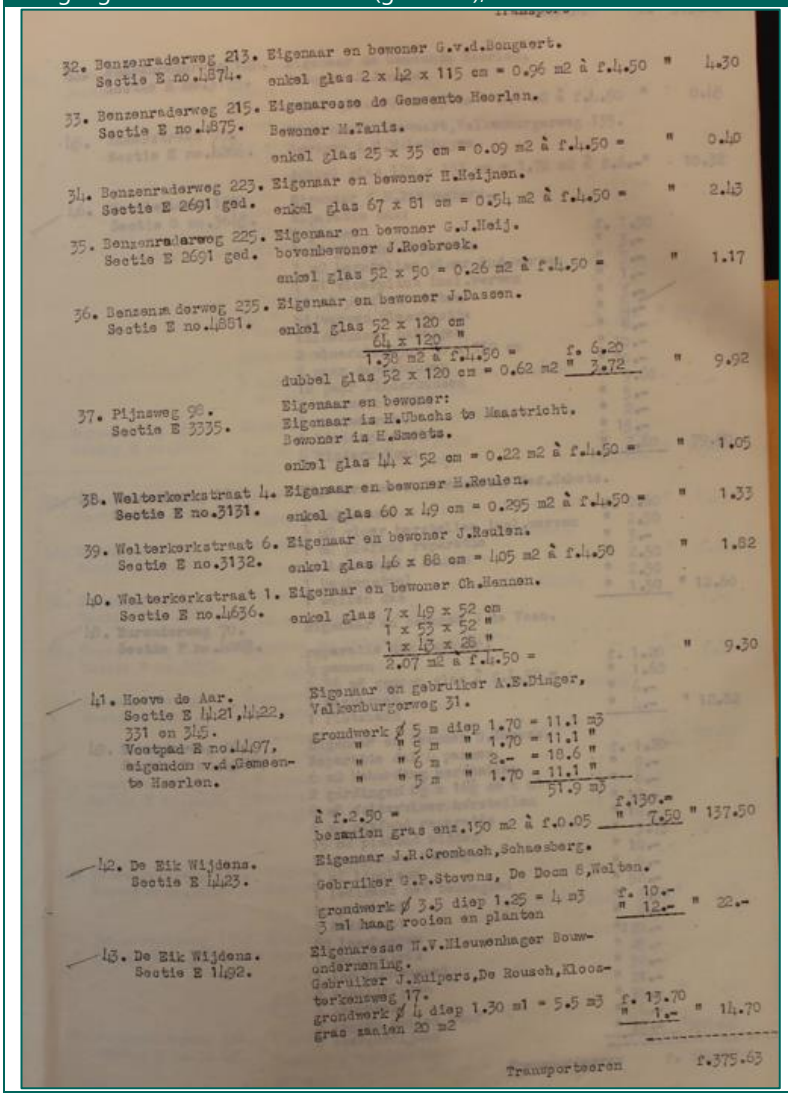
28. Benzenraderweg 205. Sectie E no.3160. Eigenaar en bewoner J.Quaden. enkel glas 130 x 47 cm, 60 x 75 " = 1.06 m2 à f.4.50 = " 4.75

29. Benzenraderweg 128. Sectie E no.4002. Eigenaresse als genoemd onder 5. Bewoner D.O.de Ridder. enkel glas 34 x 63 cm = 0.215 m2 à f.4.50 " 0.97

30. Benzenraderweg 207. Sectie E no.3901. Eigenaresse en bewoonster Wed.H.Berthelet. dubbel glas 114 x 122 cm = 1.39 m2 à f.6.- f.8.40. made-bewoner A.Moers. dubbel glas 93 x 122 cm = 1.13 m2 à f.6.- " 6.80 " 15.20

31. Benzenraderweg 209. Sectie E no.1872. Eigenaar en bewoner Th.Schlenter. enkel glas 55 x 96 cm = 0.53 m2 à f.4.50 = " 2.38

Transporteren f.169.71

32. Benzenraderweg 213. Eigenaar en bewoner G.v.d.Bongaert.
Sectie E no.4874. enkel glas 2 x 42 x 115 cm = 0.96 m2 à f.4.50 " 4.30

33. Benzenraderweg 215. Eigenaresse de Gemeente Heerlen.
Sectie E no.4875. Bewoner M.Tanis.
enkel glas 25 x 35 cm = 0.09 m2 à f.4.50 = " 0.40

34. Benzenraderweg 223. Eigenaar en bewoner H.Meijnen.
Sectie E 2691 ged. enkel glas 67 x 81 cm = 0.54 m2 à f.4.50 = " 2.43

35. Benzenraderweg 225. Eigenaar en bewoner G.J.Meij.
Sectie E 2691 ged. bovenbewoner J.Roebroek.
enkel glas 52 x 50 = 0.26 m2 à f.4.50 = " 1.17

36. Benzenraderweg 225. Eigenaar en bewoner J.Dassen.
Sectie E no.4881. enkel glas 52 x 120 cm
64 x 120 "
1.38 m2 à f.4.50 = f. 6.20
dubbel glas 52 x 120 cm = 0.62 m2 " 3.72 " 9.92

37. Pijnsweg 98. Eigenaar en bewoner:
Sectie E 3335. Eigenaar is H.Ubachs te Maastricht.
Bewoner is H.Smeets.
enkel glas 44 x 52 cm = 0.22 m2 à f.4.50 = " 1.05

38. Welterkerkstraat 4. Eigenaar en bewoner H.Reulen.
Sectie E no.3131. enkel glas 60 x 49 cm = 0.295 m2 à f.4.50 = " 1.33

39. Welterkerkstraat 6. Eigenaar en bewoner J.Reulen.
Sectie E no.3132. enkel glas 46 x 88 cm = 405 m2 à f.4.50 " 1.82

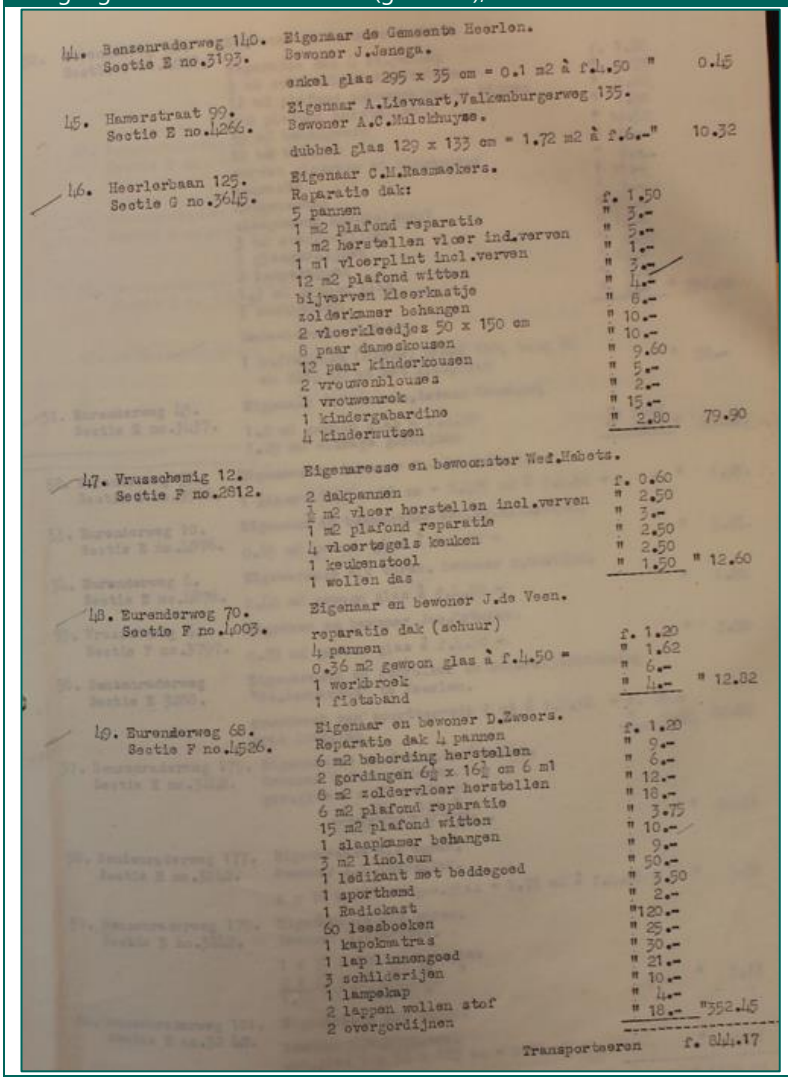
40. Welterkerkstraat 1. Eigenaar en bewoner Ch.Hennen.
Sectie E no.4636. enkel glas 7 x 49 x 52 cm
1 x 53 x 52 "
1 x 13 x 26 "
2.07 m2 à f.4.50 = " 9.30

41. Heeve de Aar. Eigenaar en gebruiker A.E.Dinger,
Sectie E 4421,4422, 331 en 345. Valkenburgerweg 31.
Voetpad E no.4497, grondwerk ⌀ 5 m diep 1.70 = 11.1 m3
eigendom v.d.Gemeente Heerlen. " " 5 m " 1.70 = 11.1 "
" " 6 m " 2.- = 18.6 "
" " 5 m " 1.70 = 11.1 "
51.9 m3
à f.2.50 = f.130.-
bezaaien gras enz.150 m2 à f.0.05 " 7.50 " 137.50

42. De Eik Wijdens. Eigenaar J.R.Crombach,Schaesberg.
Sectie E 4423. Gebruiker G.P.Stovens, De Doem 8,Welten.
grondwerk ⌀ 3.5 diep 1.25 = 4 m3 f. 10.-
3 ml haag rooien en planten " 12.- " 22.-

43. De Eik Wijdens. Eigenaresse N.V.Nieuwenhager Bouw-
Sectie E 1492. ondernemingen.
Gebruiker J.Kuipers,De Rousch,Kloosterkensweg 17.
grondwerk ⌀ 4 diep 1.30 ml = 5.5 m3 f. 13.70
gras zaaien 20 m2 " 1.- " 14.70

Transporteren f.375.63

44. Benzenraderweg 140. Sectie E no.3193.
Eigenaar de Gemeente Heerlen.
Bewoner J.Jenega.
enkel glas 295 x 35 cm = 0.1 m2 à f.4.50 " 0.45

45. Hamerstraat 99. Sectie E no.4266.
Eigenaar A.Lievaart,Valkenburgerweg 135.
Bewoner A.C.Mulckhuyse.
dubbel glas 129 x 133 cm = 1.72 m2 à f.6.-" 10.32

46. Heerlerbaan 125. Sectie G no.3615.
Eigenaar C.M.Rasmackers.

Reparatie dak:	f. 1.50	
5 pannen	" 3.-	
1 m2 plafond reparatie	" 5.-	
1 m2 herstellen vloer ind.verven	" 1.-	
1 m1 vloerplint incl.verven	" 3.-	
12 m2 plafond witten	" 4.-	
bijverven kleerkastje	" 6.-	
zolderkamer behangen	" 10.-	
2 vloerkleedjes 50 x 150 cm	" 10.-	
6 paar dameskousen	" 9.60	
12 paar kinderkousen	" 5.-	
2 vrouwenblouses	" 2.-	
1 vrouwenrok	" 15.-	
1 kindergabardine	" 2.80	79.90
4 kindermutsen		

47. Vrusschemig 12. Sectie F no.2812.
Eigenaresse en bewoonster Wed.Habets.

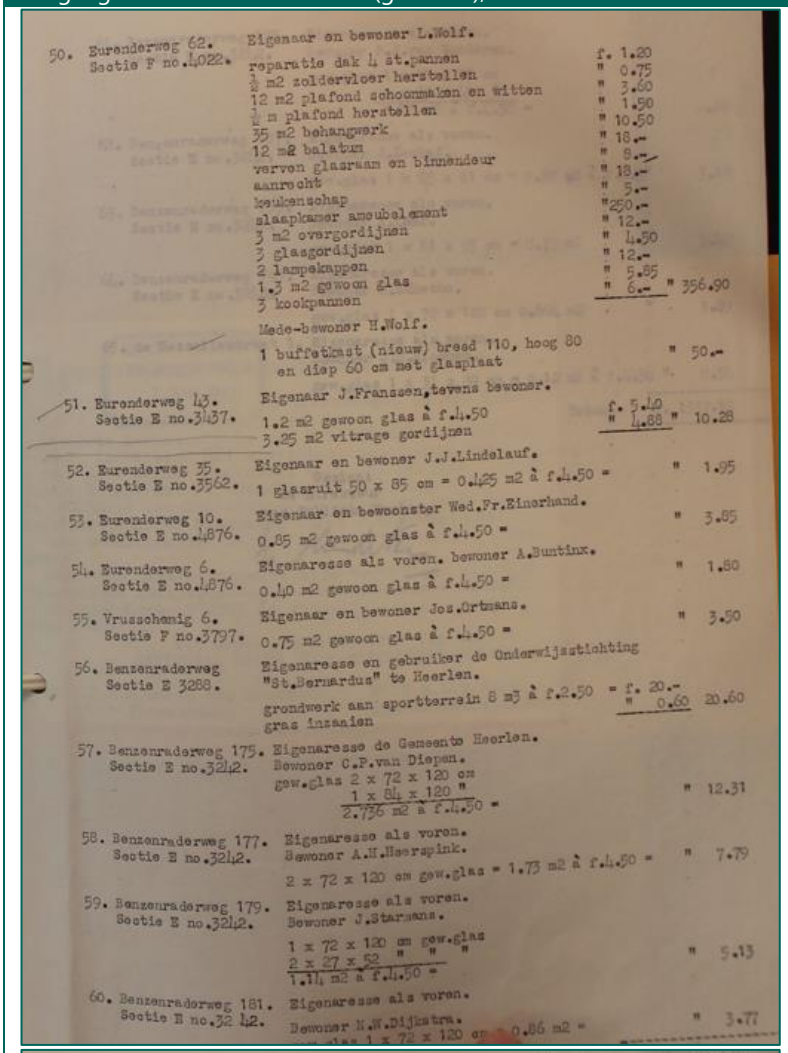
2 dakpannen	f. 0.60	
½ m2 vloer herstellen incl.verven	" 2.50	
1 m2 plafond reparatie	" 3.-	
4 vloertegels keuken	" 2.50	
1 keukenstoel	" 1.50	" 12.60
1 wollen das		

48. Eurenderweg 70. Sectie F no.4003.
Eigenaar en bewoner J.de Veen.

reparatie dak (schuur)	f. 1.20	
4 pannen	" 1.62	
0.36 m2 gewoon glas à f.4.50 =	" 6.-	
1 werkbroek	" 4.-	" 12.82
1 fietsband		

49. Eurenderweg 68. Sectie F no.4526.
Eigenaar en bewoner D.Zweers.

Reparatie dak 4 pannen	f. 1.20	
6 m2 bebording herstellen	" 9.-	
2 gordingen 6½ x 16½ cm 6 m1	" 6.-	
8 m2 zoldervloer herstellen	" 12.-	
6 m2 plafond reparatie	" 18.-	
15 m2 plafond witten	" 3.75	
1 slaapkamer behangen	" 10.-	
3 m2 linoleum	" 9.-	
1 ledikant met beddegoed	" 50.-	
1 sporthemd	" 3.50	
1 Radiokast	" 2.-	
60 leesboeken	"120.-	
1 kapokmatras	" 25.-	
1 lap linnengoed	" 30.-	
3 schilderijen	" 21.-	
1 lampekap	" 10.-	
2 lappen wollen stof	" 4.-	
2 overgordijnen	" 18.-	"352.45
Transportbeeren		f. 844.17

50. Eurenderweg 62. Sectie F no.4022. Eigenaar en bewoner L.Wolf.
reparatie dak 4 st.pannen f. 1.20
½ m2 zoldervloer herstellen " 0.75
12 m2 plafond schoonmaken en witten " 3.60
½ m plafond herstellen " 1.50
35 m2 behangwerk " 10.50
12 m2 balatum " 18.-
verven glasraam en binnendeur " 9.-
aanrecht " 18.-
keukenschap " 5.-
slaapkamer ameubelement "250.-
3 m2 overgordijnen " 12.-
3 glasgordijnen " 4.50
2 lampekappen " 12.-
1.3 m2 gewoon glas " 5.85
3 kookpannen " 6.- " 356.90

Mede-bewoner H.Wolf.
1 buffetkast (nieuw) breed 110, hoog 80 en diep 60 cm met glasplaat " 50.-

51. Eurenderweg 43. Sectie E no.3437. Eigenaar J.Franssen, tevens bewoner.
1.2 m2 gewoon glas à f.4.50 f. 5.40
3.25 m2 vitrage gordijnen " 4.88 " 10.28

52. Eurenderweg 35. Sectie E no.3562. Eigenaar en bewoner J.J.Lindelauf.
1 glasruit 50 x 85 cm = 0.425 m2 à f.4.50 = " 1.95

53. Eurenderweg 10. Sectie E no.4876. Eigenaar en bewoonster Wed.Fr.Einerhand.
0.85 m2 gewoon glas à f.4.50 = " 3.85

54. Eurenderweg 6. Sectie E no.4876. Eigenaresse als voren. bewoner A.Buntinx.
0.40 m2 gewoon glas à f.4.50 = " 1.80

55. Vrusschenig 6. Sectie F no.3797. Eigenaar en bewoner Jos.Ortmans.
0.75 m2 gewoon glas à f.4.50 = " 3.50

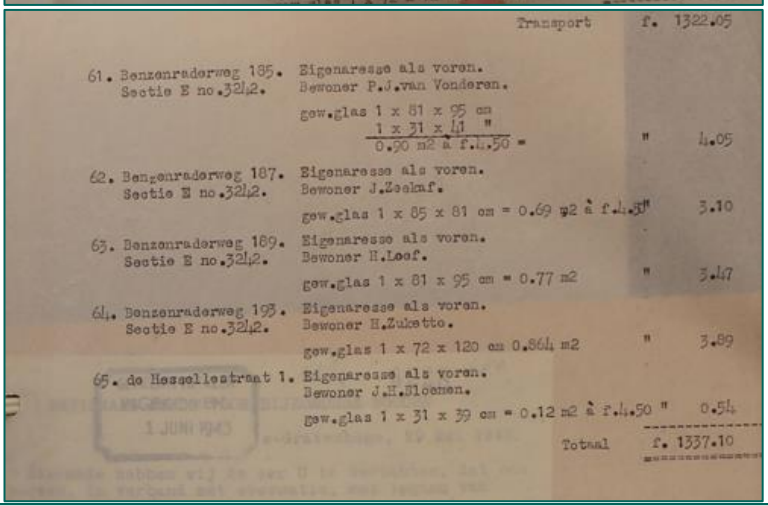
56. Benzenraderweg Sectie E 3288. Eigenaresse en gebruiker de Onderwijszusters "St.Bernardus" te Heerlen.
grondwerk aan sportterrein 8 m3 à f.2.50 = f. 20.-
gras inzaaien " 0.60 20.60

57. Benzenraderweg 175. Sectie E no.3242. Eigenaresse de Gemeente Heerlen. Bewoner C.P.van Diepen.
gew.glas 2 x 72 x 120 cm
1 x 84 x 120 "
2.736 m2 à f.4.50 = " 12.31

58. Benzenraderweg 177. Sectie E no.3242. Eigenaresse als voren. Bewoner A.H.Haerspink.
2 x 72 x 120 cm gew.glas = 1.73 m2 à f.4.50 = " 7.79

59. Benzenraderweg 179. Sectie E no.3242. Eigenaresse als voren. Bewoner J.Starmans.
1 x 72 x 120 cm gew.glas
2 x 27 x 52 " " "
1.14 m2 à f.4.50 = " 5.13

60. Benzenraderweg 181. Sectie E no.32 42. Eigenaresse als voren. Bewoner H.W.Dijkstra.
1 x 72 x 120 cm 0.86 m2 = " 3.77

Transport f. 1322.05

61. Benzenraderweg 185. Sectie E no.3242. Eigenaresse als voren. Bewoner P.J.van Vonderen.
gew.glas 1 x 81 x 95 cm
1 x 31 x 41 "
0.90 m2 à f.4.50 = " 4.05

62. Benzenraderweg 187. Sectie E no.3242. Eigenaresse als voren. Bewoner J.Zeelaf.
gew.glas 1 x 85 x 81 cm = 0.69 m2 à f.4.50 " 3.10

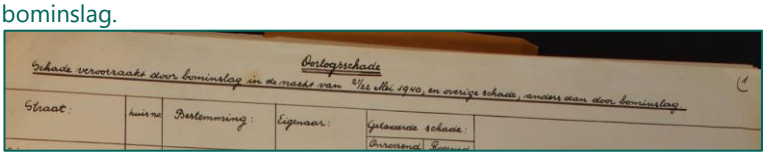
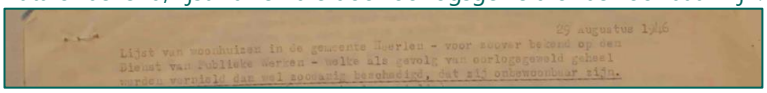
63. Benzenraderweg 189. Sectie E no.3242. Eigenaresse als voren. Bewoner H.Leef.
gew.glas 1 x 81 x 95 cm = 0.77 m2 " 3.47

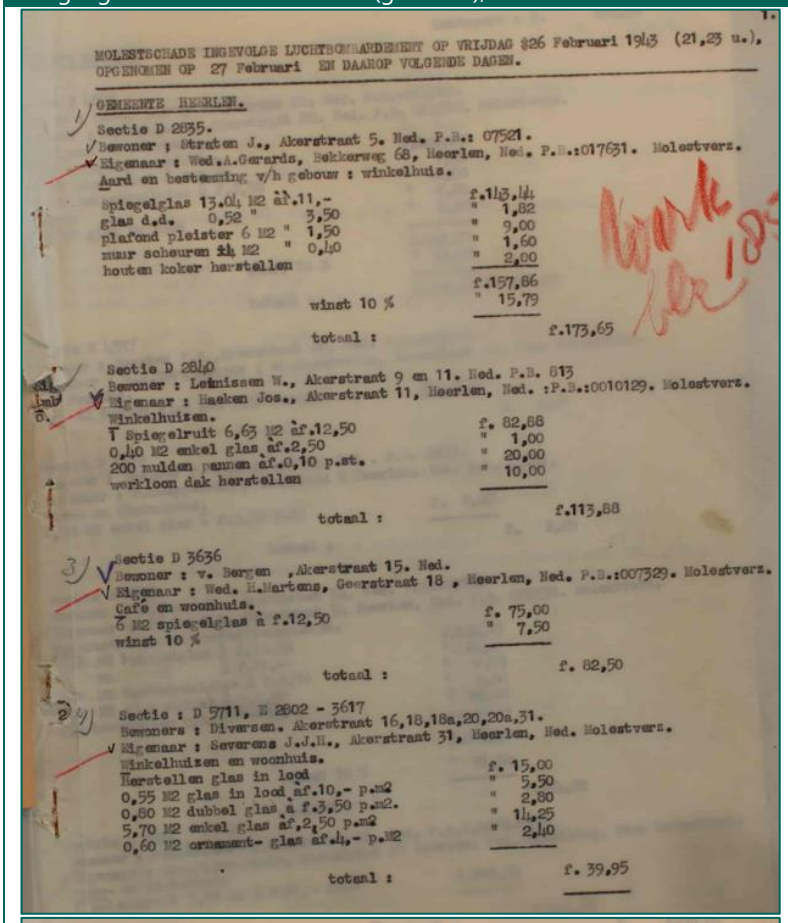
64. Benzenraderweg 193. Sectie E no.3242. Eigenaresse als voren. Bewoner H.Zuketto.
gew.glas 1 x 72 x 120 cm 0.864 m2 " 3.89

65. de Hesselestraat 1. Eigenaresse als voren. Bewoner J.H.Bloemen.
gew.glas 1 x 31 x 39 cm = 0.12 m2 à f.4.50 " 0.54

Totaal f. 1337.10

Inventaris 1055-Z	Stukken betreffende af te handelen schadegevallen beneden de fl.3000,-, 1942, 1944-1947
Niet relevant, geen melding oorlogshandelingen binnen de gemeente Heerlen.	
Inventaris 1056-Z	Stukken betreffende aanvragen van voorschotten ten behoeve van de herbouw van door oorlogs- en defensiemaatregelen getroffen gebouwd onroerend goed, 1943 - 1946
Niet relevant, geen melding oorlogshandelingen binnen de gemeente Heerlen.	

Toegang 016: Gemeente Heerlen (gedeelte), 1919-1969.	
Inventaris 1057-Z	Schade door bominslag en schade anders dan door bominslag, 1940 - 1942
21-22 mei 1940, schade aan diverse locaties ontstaan door bominslag en overige schade anders dan door bominslag. *Niet relevant, niet duidelijk wat de exacte oorzaak der schade is.*	
Inventaris 1058-Z	Stukken betreffende schade beneden de fl.3000,-, 1950 - 1952
Niet relevant, geen melding oorlogshandelingen binnen de gemeente Heerlen.	
Inventaris 1080-N	Toewijzing van een perceel grond gelegen aan de Spoorsingel (D 6997 ged.) aan R.R.J. Kerp, zulks ter betaling van schadeloosstelling wegens onteigening door de gemeente van het door oorlogschade getroffen perceel met opstal gelegen te Willemstraat nrs. 43 en 45 (D 6317 ged.), 1952
Niet relevant, geen specifieke oorlogshandelingen vermeld.	
Inventaris 1084-Z	Ingekomen stukken en afschriften van uitgegane stukken inzake vergoedingen voor en herstel van oorlogsschade aan door oorlogsgeweld beschadigde eigendommen, 1943-1945
26 februari, 14 mei en 14 juli 1943, molestschade diverse panden. - *Niet relevant, exacte data waarop specifieke locaties zijn beschadigd niet vermeld.* 26 februari 1943, molestschade Heikamp 1, 3, 5, Klompstraat 5, Saroleastraat 5, 63-65, Dautzenbergstraat 63-69. - *Niet relevant, aard en grootte der schade niet vermeld.*	
Inventaris 1085-N	Toewijzing van een perceel grond gelegen aan het hoekpunt Stationsstraat - Willemstraat (D 7165 ged.) aan C.H. Jongen, zulks ter betaling van de schadeloosstelling wegens onteigening door de gemeente van het door oorlogschade getroffen perceel met opstal, gelegen te Stationsstraat nrs. 1 en 2 en Willemstraat nr. 31 (D 3628 ged.), 1954
Niet relevant, geen melding oorlogshandelingen binnen de gemeente Heerlen.	
Inventaris 1086-Z	Stukken betreffende door oorlogsgeweld beschadigde woningen en panden en de stand van herstel, 1946
Data onbekend, lijst huizen die door oorlogsgeweld onbewoonbaar zijn: *Niet relevant, exacte data waarop oorlogshandelingen plaatsvonden niet vermeld in lijst.*	
Inventaris 1087-Z	Ingekomen stukken en afschriften van uitgegane stukken inzake vergoedingen voor en herstel van oorlogsschade aan door oorlogsgeweld beschadigde eigendommen, 1944
Niet relevant, geen melding oorlogshandelingen binnen de gemeente Heerlen.	
Inventaris 1088-Z	Lijsten van molestschade per adres en de aard van de schade na het luchtbombardement van 26-02-1943, door een neergestort vliegtuig op 14-05-1943 en het luchtbombardement van 14-07-1943, 1943
26 februari 1943, schade aan diverse panden door luchtbombardement:	

MOLESTSCHADE INGEVOLGE LUCHTBOMBARDEMENT OP VRIJDAG 26 Februari 1943 (21,23 u.), OPGENOMEN OP 27 Februari EN DAAROP VOLGENDE DAGEN.

1) GEMEENTE HEERLEN.

Sectie D 2835.
Bewoner : Straten J., Akerstraat 5. Ned. P.B.: 07521.
Eigenaar : Wed.A.Gerards, Bekkerweg 68, Heerlen, Ned. P.B.:017631. Molestverz.
Aard en bestemming v/h gebouw : winkelhuis.

Spiegelglas 13.04 M2 àf.11,-		f.143,44
glas d.d. 0,52 "	3,50	" 1,82
plafond pleister 6 M2 "	1,50	" 9,00
muur scheuren ± M2 "	0,40	" 1,60
houten koker herstellen		" 2,00
		f.157,86
winst 10 %		" 15,79
totaal :		f.173,65

Sectie D 2840
Bewoner : Leënissen W., Akerstraat 9 en 11. Ned. P.B. 813
Eigenaar : Haeken Jos., Akerstraat 11, Heerlen, Ned. :P.B.:0010129. Molestverz.
Winkelhuizen.

1 Spiegelruit 6,63 M2 àf.12,50	f. 82,88
0,40 M2 enkel glas àf.2,50	" 1,00
200 mulden pannen àf.0,10 p.st.	" 20,00
werkloon dak herstellen	" 10,00
totaal :	f.113,88

3) Sectie D 3636
Bewoner : v. Bergen ,Akerstraat 15. Ned.
Eigenaar : Wed. H.Martens, Geerstraat 18 , Heerlen, Ned. P.B.:007329. Molestverz.
Café en woonhuis.

6 M2 spiegelglas à f.12,50	f. 75,00
winst 10 %	" 7,50
totaal :	f. 82,50

4) Sectie : D 3711, E 2802 - 3617
Bewoners : Diversen. Akerstraat 16,18,18a,20,20a,31.
Eigenaar : Severens J.J.H., Akerstraat 31, Heerlen, Ned. Molestverz.
Winkelhuizen en woonhuis.

Herstellen glas in lood	f. 15,00
0,55 M2 glas in lood àf.10,- p.m2	" 5,50
0,80 M2 dubbel glas à f.3,50 p.m2.	" 2,80
5,70 M2 enkel glas àf.2,50 p.m2	" 14,25
0,60 M2 ornament- glas àf.4,- p.M2	" 2,40
totaal :	f. 39,95

GEMEENTE HEERLEN — Transport : f. 409,98

5) Sectie E 4848
Bewoner : Kneepkens E, Akerstraat 22. Ned. P.B.:014510.
Eigenaar : Kneepkens E, Akerstraat 22. Ned. P.B. 014510. Molestverz.
winkelpand en woonhuis.

25 M2 spiegelglas àf.16,-	f.400,00
0,5 M2 glas enkel à f.2,50	" 1,25
5,- M2 kathedraalglas à f.2,50	" 12,50
dakwerk	" 5,00
0,12 M2 glas in lood	" 8,00
	f.419,71
winst 10 %	" 41,97
totaal :	f.461,68 f. 461,68

6 Sectie D 4577
Bewoner : Boosten V.G.,Akerstraat 29, Ned. P.B.:001991
Eigenaar : R.K.Kerkbestuur : St.Pancratius, Emmastraat 20. Geen Molestverz.
Ambtswoning.

0,83 M2 dubbel glas àf. 3,50 p.m.2.	f. 2,91
	f. 2,91

7 Sectie D 3678
Bewoner : Brouwer C. Akerstraat 33. Ned . P.B. 2873.
Eigenaar : H.Hoeppermans, Emmaplein 8 Heerlen, Ned. P.B. 12191.
Woon- en winkelhuis.

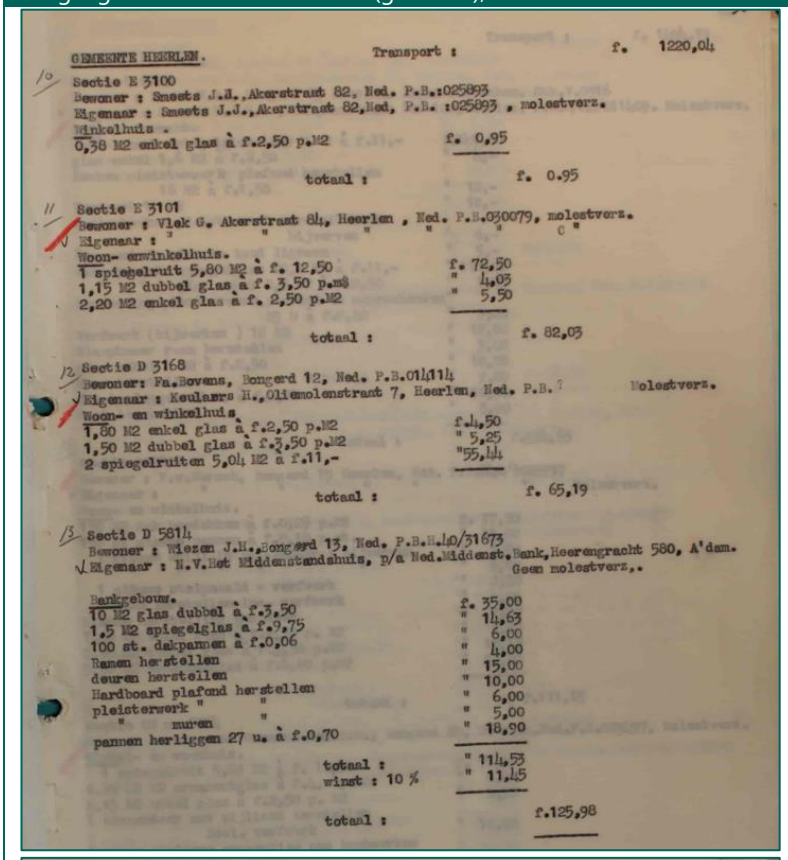
0,90 M2 enkel glas à f.2,50 p.M2	f. 2,25
totaal :	f. 2,25

8 Sectie E 1683
Bewoner : Crijns H.L., Akerstraat 34, Ned. P.B.005758
Eigenaar : Crijns H.L. Akerstraat 34 Heerlen, Ned. P.B. 005758. Molestverz.
Manufacturen- en confectiemagazijn.

9,65 M2 spiegelglas à f.12,50	f.120,63
6. M2 " à f.11,-	" 66,-
0,7 M2 kathedraalglas à f.2,50	" 1,75
2,0 M2 glas dubbel à f.3,50	" 7,00
Pui herstellen (nieuwe stijl)	" 18,00
	f.213,38
winst 10 %	" 21,34
totaal :	f.234,72

9 Sectie E 3058
Bewoner : Goudzwaard J. Akerstraat 36, Ned. P.B.H.40/008653
Eigenaar : Alg.Mijnw.Fonds, Akerstraat 23 Heerlen. Ned.Instelling. Geen molestverz.
Woon- en winkelhuis

1 spiegelruit 7,75 M2 à f.14,- p.M2	f.108,50
totaal :	f.108,50

GEMEENTE HEERLEN. Transport : f. 1220,04

10 Sectie E 3100
Bewoner : Smeets J.J., Akerstraat 82, Ned. P.B.:025893
Eigenaar : Smeets J.J., Akerstraat 82, Ned. P.B. :025893 , molestverz.
Winkelhuis .
0,38 M2 enkel glas à f.2,50 p.M2 f. 0.95

totaal : f. 0.95

11 Sectie E 3101
Bewoner : Vlek G. Akerstraat 84, Heerlen , Ned. P.B.030079, molestverz.
Eigenaar : " " " " " " "
Woon- en winkelhuis.
1 spiegelruit 5,80 M2 à f. 12,50 f. 72,50
1,15 M2 dubbel glas à f. 3,50 p.m2 " 4,03
2,20 M2 enkel glas à f. 2,50 p.M2 " 5,50

totaal : f. 82,03

12 Sectie D 3168
Bewoner: Fa.Bovens, Bongerd 12, Ned. P.B.011411ł Molestverz.
Eigenaar : Keulaers H., Oliemolenstraat 7, Heerlen, Ned. P.B.?
Woon- en winkelhuis.
1,80 M2 enkel glas à f.2,50 p.M2 f.4,50
1,50 M2 dubbel glas à f.3,50 p.M2 " 5,25
2 spiegelruiten 5,04 M2 à f.11,- "55,44

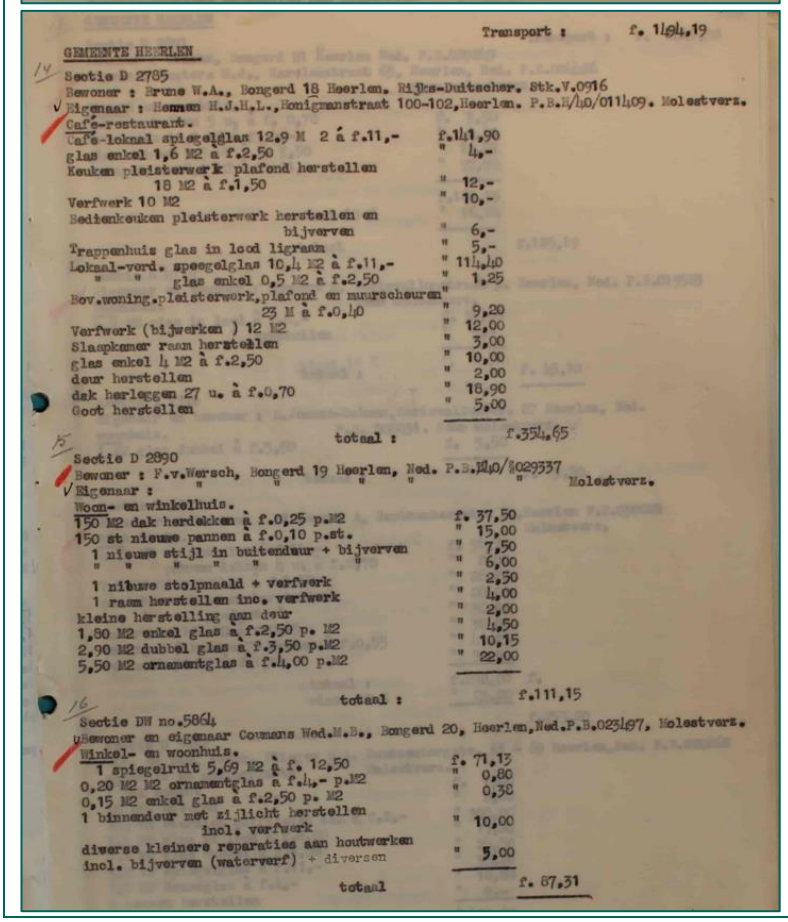
totaal : f. 65,19

13 Sectie D 5814
Bewoner : Wiezan J.H., Bongerd 13, Ned. P.B.H.40/31673
Eigenaar : N.V.Het Middenstandshuis, p/a Ned.Middenst.Bank, Heerengracht 580, A'dam.
Geen molestverz.

Bankgebouw.
10 M2 glas dubbel à f.3,50 f. 35,00
1,5 M2 spiegelglas à f.9,75 " 14,63
100 st. dakpannen à f.0,06 " 6,00
Ramen herstellen " 4,00
deuren herstellen " 15,00
Hardboard plafond herstellen " 10,00
pleisterwerk " " " 6,00
" muren " " 5,00
pannen herliggen 27 u. à f.0,70 " 18,90

totaal : " 114,53
winst : 10 % " 11,45

totaal : f.125,98

Transport : f. 1494,19

GEMEENTE HEERLEN

14 Sectie D 2785
Bewoner : Brune W.A., Bongerd 18 Heerlen. Rijks-Duitscher. Stk.V.0916
Eigenaar : Hensen H.J.H.L., Koningenstraat 100-102, Heerlen. P.B.H/40/011409. Molestverz.
Café-restaurant.
Café-lokaal spiegelglas 12,9 M 2 á f.11,- f.141,90
glas enkel 1,6 M2 à f.2,50 " 4,-
Keuken pleisterwerk plafond herstellen
18 M2 à f.1,50 " 12,-
Verfwerk 10 M2 " 10,-
Bedienkeuken pleisterwerk herstellen en
bijverven " 6,-
Trappenhuis glas in lood ligraam " 5,-
Lokaal-verd. spiegelglas 10,4 M2 à f.11,- " 114,40
" " glas enkel 0,5 M2 à f.2,50 " 1,25
Bov.woning.pleisterwerk,plafond en muurscheuren
23 M à f.0,40 " 9,20
Verfwerk (bijwerken) 12 M2 " 12,00
Slaapkamer raam herstellen " 3,00
glas enkel 4 M2 à f.2,50 " 10,00
deur herstellen " 2,00
dak herleggen 27 u. à f.0,70 " 18,90
Goot herstellen " 5,00

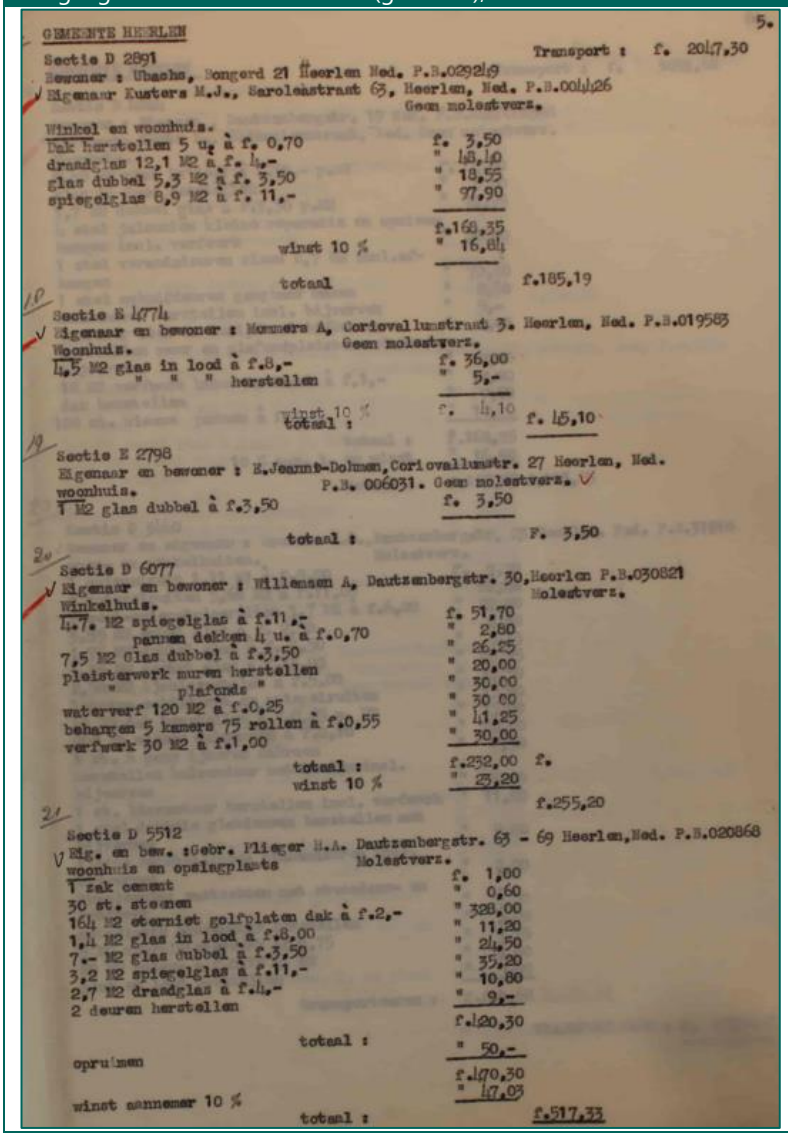
totaal : f.354,65

15 Sectie D 2890
Bewoner : F.v.Wersch, Bongerd 19 Heerlen, Ned. P.B.H40/ 029337 Molestverz.
Eigenaar : " " " " " "
Woon- en winkelhuis.
150 M2 dak herdekken à f.0,25 p.M2 f. 37,50
150 st nieuwe pannen à f.0,10 p.st. " 15,00
1 nieuwe stijl in buitendeur + bijverven " 7,50
" " " " " " " 6,00
1 nieuwe stolpnaald + verfwerk " 2,50
1 raam herstellen inc. verfwerk " 4,00
kleine herstelling aan deur " 2,00
1,80 M2 enkel glas à f.2,50 p. M2 " 4,50
2,90 M2 dubbel glas à f.3,50 p.M2 " 10,15
5,50 M2 ornamentglas à f.4,00 p.M2 " 22,00

totaal : f.111,15

16 Sectie DW no.5864
Bewoner en eigenaar Coumans Wed.M.B., Bongerd 20, Heerlen, Ned.P.B.023197, Molestverz.
Winkel- en woonhuis.
1 spiegelruit 5,69 M2 à f. 12,50 f. 71,13
0,20 M2 M2 ornamentglas à f.4,- p.M2 " 0,80
0,15 M2 enkel glas à f.2,50 p. M2 " 0,38
1 binnendeur met zijlicht herstellen
incl. verfwerk " 10,00
diverse kleinere reparaties aan houtwerken
incl. bijverven (waterverf) + diversen " 5,00

totaal f. 87,31

GEMEENTE HEERLEN 5.

Sectie D 2891 Transport : f. 2047,30
Bewoner : Ubachs, Rongerd 21 Heerlen Ned. P.B.029219
Eigenaar Kusters M.J., Saroleastraat 63, Heerlen, Ned. P.B.001426
Geen molestverz.

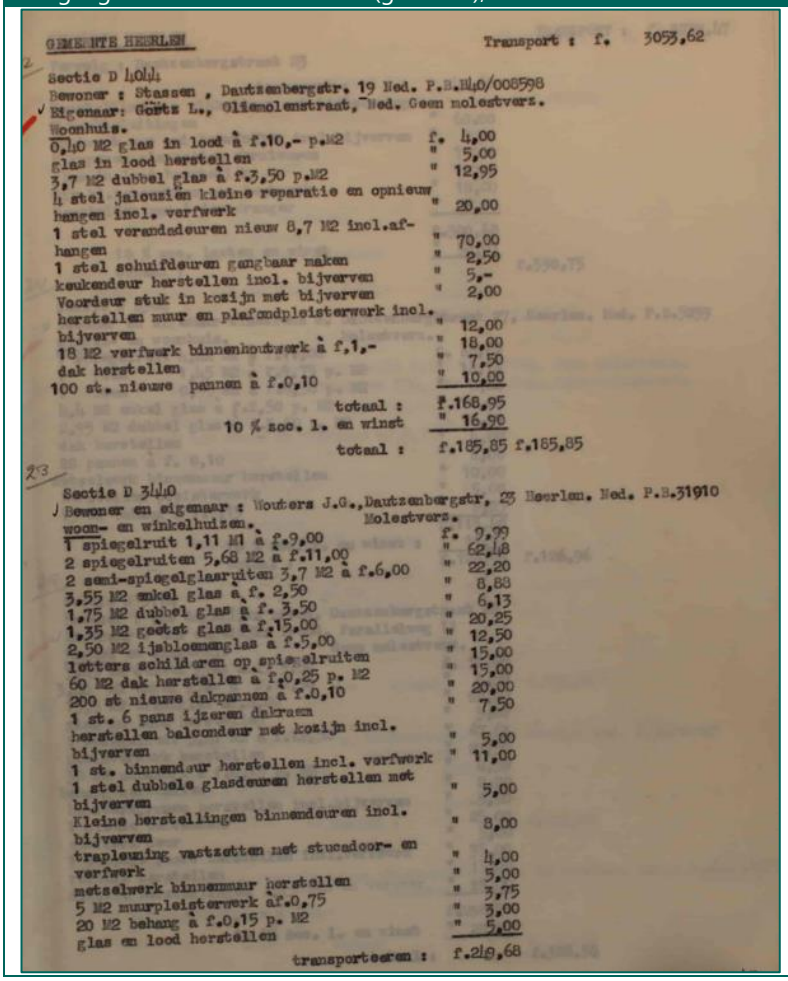
Winkel en woonhuis.
Dak herstellen 5 u. à f. 0,70 f. 3,50
draadglas 12,1 M2 à f. 4,- " 48,40
glas dubbel 5,3 M2 à f. 3,50 " 18,55
spiegelglas 8,9 M2 à f. 11,- " 97,90
f.168,35
winst 10 % " 16,84
totaal f.185,19

Sectie E 4774
Eigenaar en bewoner : Mommers A, Coriovallumstraat 3. Heerlen, Ned. P.B.019583
Geen molestverz.
Woonhuis.
4,5 M2 glas in lood à f.8,- f. 36,00
" " " herstellen " 5,-
winst 10 % f. 4,10
totaal : f. 45,10

Sectie E 2798
Eigenaar en bewoner : E.Jeanmb-Dolmen, Coriovallumstr. 27 Heerlen, Ned.
P.B. 006031. Geen molestverz.
woonhuis.
1 M2 glas dubbel à f.3,50 f. 3,50
totaal : F. 3,50

Sectie D 6077
Eigenaar en bewoner : Willemsen A, Dautzenbergstr. 30, Heerlen P.B.030821
Molestverz.
Winkelhuis.
4,7 M2 spiegelglas à f.11,- f. 51,70
panren dekken 4 u. à f.0,70 " 2,80
7,5 M2 Glas dubbel à f.3,50 " 26,25
pleisterwerk muren herstellen " 20,00
" plafonds " " 30,00
waterverf 120 M2 à f.0,25 " 30 00
behangen 5 kamers 75 rollen à f.0,55 " 41,25
verfwerk 30 M2 à f.1,00 " 30,00
totaal : f.232,00 f.
winst 10 % " 23,20
f.255,20

Sectie D 5512
Eig. en bew. :Gebr. Flieger H.A. Dautzenbergstr. 63 - 69 Heerlen, Ned. P.B.020868
woonhuis en opslagplaats Molestverz.
1 zak cement f. 1,00
30 st. stenen " 0,60
164 M2 eterniet golfplaten dak à f.2,- " 328,00
1,4 M2 glas in lood à f.8,00 " 11,20
7,- M2 glas dubbel à f.3,50 " 24,50
3,2 M2 spiegelglas à f.11,- " 35,20
2,7 M2 draadglas à f.4,- " 10,80
2 deuren herstellen " 9,-
f.120,30
totaal : " 50,-
opruimen f.170,30
winst aannemer 10 % " 47,03
totaal : f.517,33

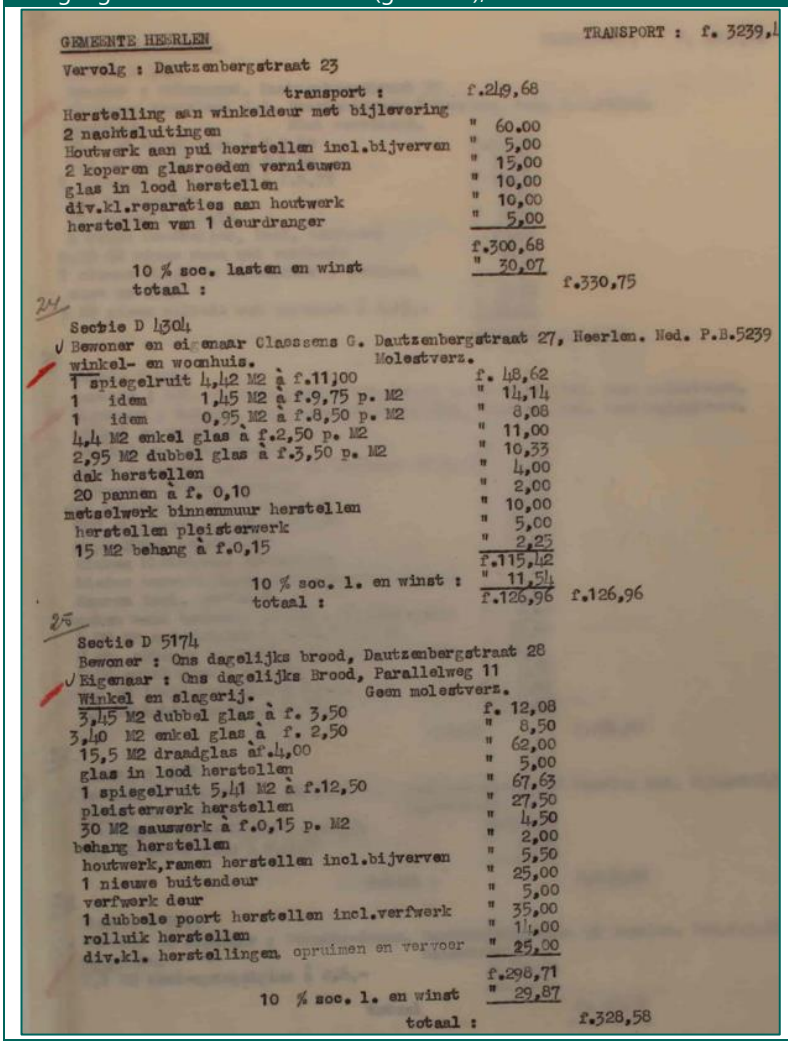
GEMEENTE HEERLEN — Transport : f. 3053,62

Sectie D 4044
Bewoner : Stassen , Dautzenbergstr. 19 Ned. P.B.440/008598
Eigenaar: Gertz L., Oliemolenstraat, Ned. Geen molestverz.
Woonhuis.

0,40 M2 glas in lood à f.10,- p.M2	f.	4,00
glas in lood herstellen	"	5,00
3,7 M2 dubbel glas à f.3,50 p.M2	"	12,95
4 stel jalousien kleine reparatie en opnieuw hangen incl. verfwerk	"	20,00
1 stel verandadeuren nieuw 8,7 M2 incl.afhangen	"	70,00
1 stel schuifdeuren gangbaar maken	"	2,50
keukendeur herstellen incl. bijverven	"	5,-
Voordeur stuk in kozijn met bijverven	"	2,00
herstellen muur en plafondpleisterwerk incl. bijverven	"	12,00
18 M2 verfwerk binnenhoutwerk à f.1,-	"	18,00
dak herstellen	"	7,50
100 st. nieuwe pannen à f.0,10	"	10,00
totaal :	f.	168,95
10 % soc. l. en winst	"	16,90
totaal :	f.	185,85 f.185,85

23
Sectie D 3440
Bewoner en eigenaar : Wouters J.G., Dautzenbergstr, 23 Heerlen. Ned. P.B.31910
Molestverz.
woon- en winkelhuizen.

1 spiegelruit 1,11 M1 à f.9,00	f.	9,79
2 spiegelruiten 5,68 M2 a f.11,00	"	62,48
2 semi-spiegelglasruiten 3,7 M2 à f.6,00	"	22,20
3,55 M2 enkel glas à f. 2,50	"	8,88
1,75 M2 dubbel glas à f. 3,50	"	6,13
1,35 M2 geëtst glas à f.15,00	"	20,25
2,50 M2 ijsbloemenglas à f.5,00	"	12,50
letters schilderen op spiegelruiten	"	15,00
60 M2 dak herstellen à f.0,25 p. M2	"	15,00
200 st nieuwe dakpannen à f.0,10	"	20,00
1 st. 6 pans ijzeren dakraam herstellen balcondeur met kozijn incl. bijverven	"	7,50
1 st. binnendeur herstellen incl. verfwerk	"	5,00
1 stel dubbele glasdeuren herstellen met bijverven	"	11,00
Kleine herstellingen binnendeuren incl. bijverven	"	5,00
trapleuning vastzetten met stucadoor- en verfwerk	"	8,00
metselwerk binnenmuur herstellen	"	4,00
5 M2 muurpleisterwerk à f.0,75	"	5,00
20 M2 behang à f.0,15 p. M2	"	3,75
glas en lood herstellen	"	3,00
transporteren :	"	5,00
	f.	219,68

GEMEENTE HEERLEN — TRANSPORT : f. 3239,1

Vervolg : Dautzenbergstraat 23

transport :	f.249,68
Herstelling aan winkeldeur met bijlevering	" 60.00
2 nachtsluitingen	" 5,00
Houtwerk aan pui herstellen incl.bijverven	" 15,00
2 koperen glasroeden vernieuwen	" 10,00
glas in lood herstellen	" 10,00
div.kl.reparaties aan houtwerk	" 5,00
herstellen van 1 deurdranger	f.300,68
10 % soc. lasten en winst	" 30,07
totaal :	f.330,75

24

Sectie D 1304

Bewoner en eigenaar Classsens G. Dautzenbergstraat 27, Heerlen. Med. P.B.5239

winkel- en woonhuis. Molestvers.

1 spiegelruit 4,42 M2 à f.11,00	f. 48,62
1 idem 1,45 M2 à f.9,75 p. M2	" 14,14
1 idem 0,95 M2 à f.8,50 p. M2	" 8,08
4,4 M2 enkel glas à f.2,50 p. M2	" 11,00
2,95 M2 dubbel glas à f.3,50 p. M2	" 10,33
dak herstellen	" 4,00
20 pannen à f. 0,10	" 2,00
metselwerk binnenmuur herstellen	" 10,00
herstellen pleisterwerk	" 5,00
15 M2 behang à f.0,15	" 2,25
	f.115,42
10 % soc. l. en winst :	" 11,54
totaal :	f.126,96 f.126,96

25

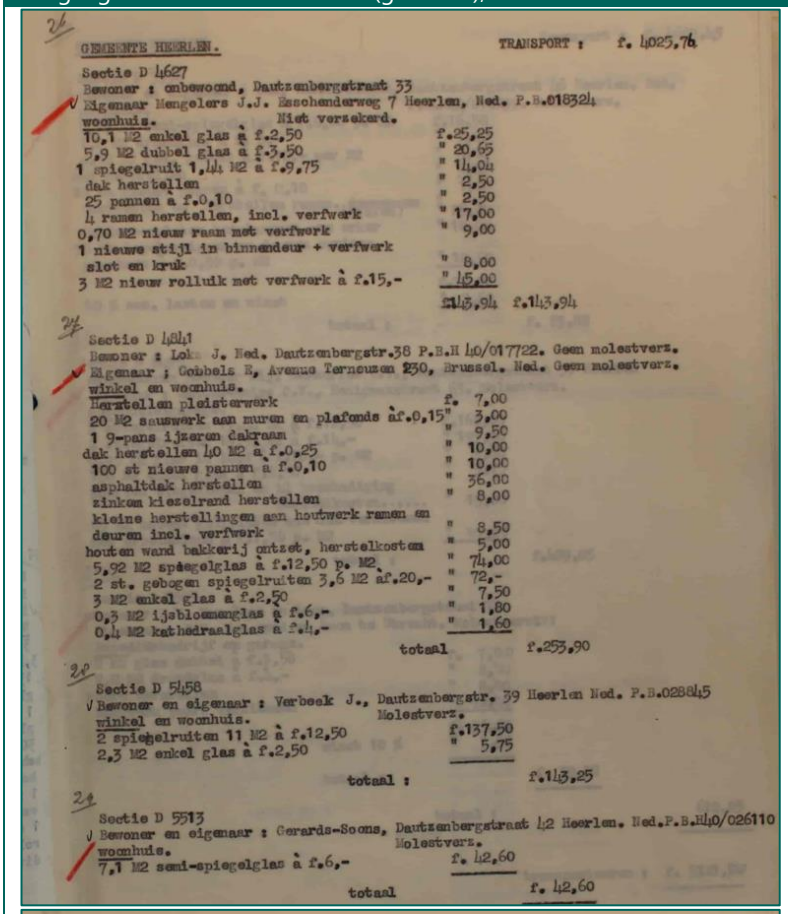
Sectie D 5174

Bewoner : Ons dagelijks brood, Dautzenbergstraat 28

Eigenaar : Ons dagelijks Brood, Parallelweg 11

Winkel en slagerij. Geen molestvers.

3,45 M2 dubbel glas à f. 3,50	f. 12,08
3,40 M2 enkel glas à f. 2,50	" 8,50
15,5 M2 draadglas af.4,00	" 62,00
glas in lood herstellen	" 5,00
1 spiegelruit 5,41 M2 à f.12,50	" 67,63
pleisterwerk herstellen	" 27,50
30 M2 sauswerk à f.0,15 p. M2	" 4,50
behang herstellen	" 2,00
houtwerk,ramen herstellen incl.bijverven	" 5,50
1 nieuwe buitendeur	" 25,00
verfwerk deur	" 5,00
1 dubbele poort herstellen incl.verfwerk	" 35,00
rolluik herstellen	" 14,00
div.kl. herstellingen, opruimen en vervoer	" 25,00
	f.298,71
10 % soc. l. en winst	" 29,87
totaal :	f.328,58

GEMEENTE HEERLEN. TRANSPORT : f. 4023,76

Sectie D 4627
Bewoner : onbewoond, Dautzenbergstraat 33
Eigenaar Mengelers J.J. Eschenderweg 7 Heerlen, Ned. P.B.018324
woonhuis. Niet verzekerd.

10,1 M2 enkel glas à f.2,50	f.25,25
5,9 M2 dubbel glas a f.3,50	" 20,65
1 spiegelruit 1,44 M2 a f.9,75	" 14,04
dak herstellen	" 2,50
25 pannen à f.0,10	" 2,50
4 ramen herstellen, incl. verfwerk	" 17,00
0,70 M2 nieuw raam met verfwerk	" 9,00
1 nieuwe stijl in binnendeur + verfwerk slot en kruk	" 8,00
3 M2 nieuw rolluik met verfwerk à f.15,-	" 45,00
	143,94 f.143,94

Sectie D 4841
Bewoner : Lok J. Ned. Dautzenbergstr.38 P.B.H 40/017722. Geen molestverz.
Eigenaar ; Cobbels E, Avenue Terneuzen 230, Brussel. Ned. Geen molestverz.
winkel en woonhuis.

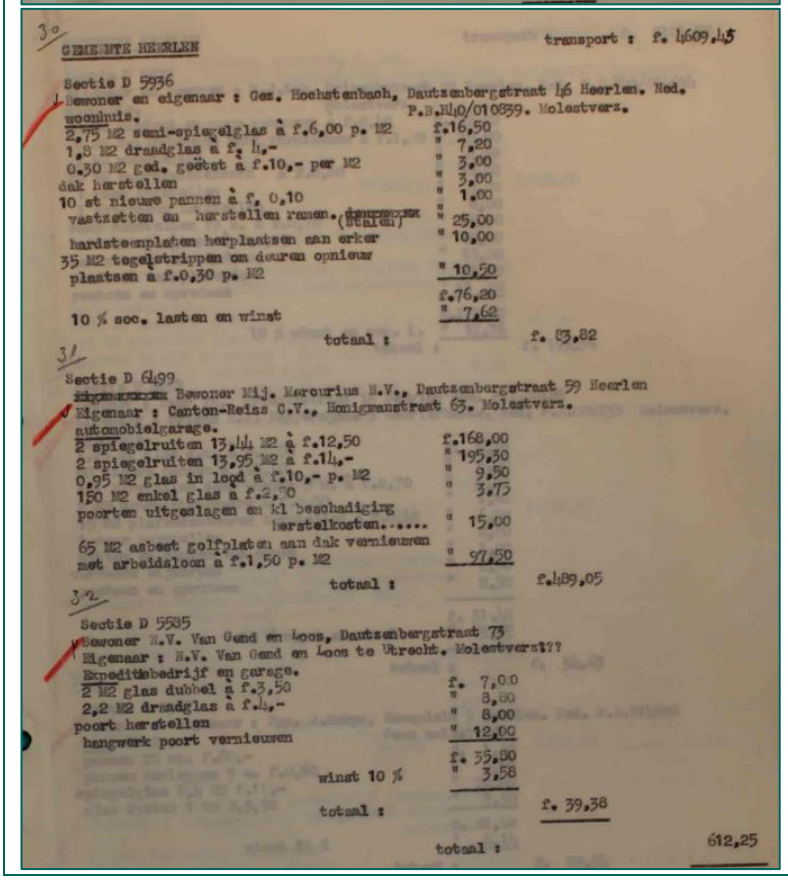
Herstellen pleisterwerk	f. 7,00
20 M2 sauswerk aan muren en plafonds àf.0,15	" 3,00
1 9-pans ijzeren dakraam	" 9,50
dak herstellen 40 M2 à f.0,25	" 10,00
100 st nieuwe pannen à f.0,10	" 10,00
asphaltdak herstellen	" 36,00
zinken kiezelrand herstellen	" 8,00
kleine herstellingen aan houtwerk ramen en deuren incl. verfwerk	" 8,50
houten wand bakkerij ontzet, herstelkosten	" 5,00
5,92 M2 spiegelglas à f.12,50 p. M2	" 74,00
2 st. gebogen spiegelruiten 3,6 M2 àf.20,-	" 72,-
3 M2 enkel glas à f.2,50	" 7,50
0,3 M2 ijsbloemenglas à f.6,-	" 1,80
0,4 M2 kathedraalglas à f.4,-	" 1,60
totaal	f.253,90

Sectie D 5458
Bewoner en eigenaar : Verbeek J., Dautzenbergstr. 39 Heerlen Ned. P.B.028845 Molestverz.
winkel en woonhuis.

2 spiegelruiten 11 M2 à f.12,50	f.137,50
2,3 M2 enkel glas à f.2,50	" 5,75
totaal :	f.143,25

Sectie D 5513
Bewoner en eigenaar : Gerards-Soons, Dautzenbergstraat 42 Heerlen. Ned.P.B.H40/026110 Molestverz.
woonhuis.

7,1 M2 semi-spiegelglas à f.6,-	f. 42,60
totaal	f. 42,60

GEMEENTE HEERLEN transport : f. 4609,45

Sectie D 5936
Bewoner en eigenaar : Gez. Hochstenbach, Dautzenbergstraat 46 Heerlen. Ned. P.B.H40/010839. Molestverz.
woonhuis.

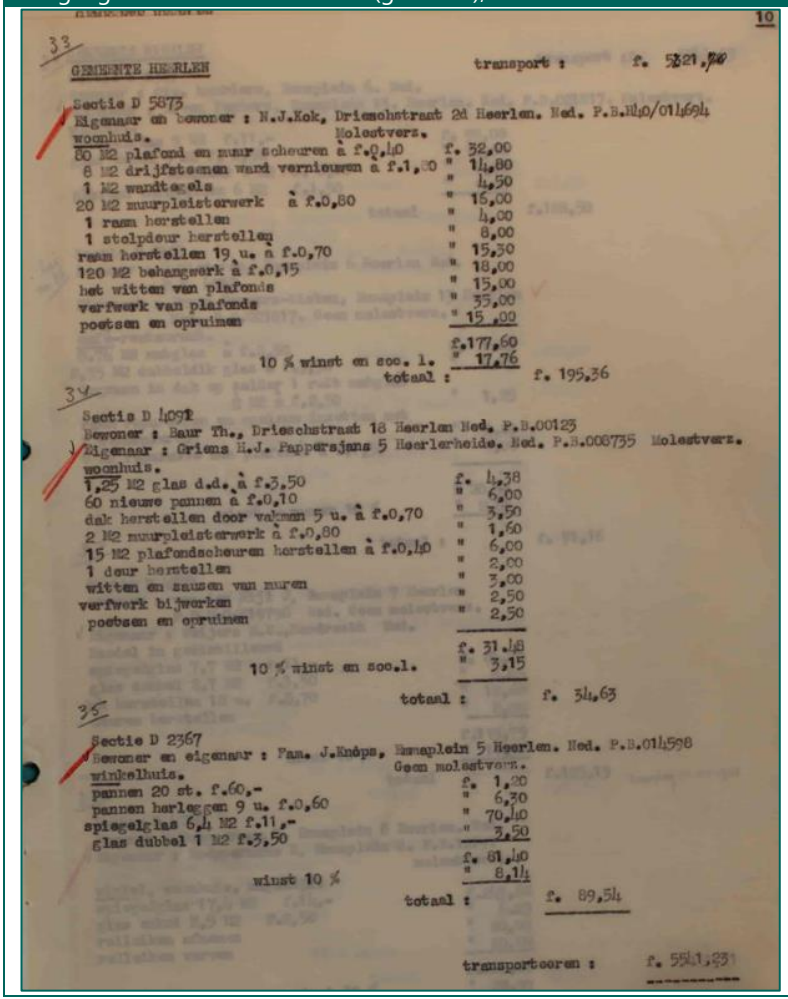
2,75 M2 semi-spiegelglas à f.6,00 p. M2	f.16,50
1,8 M2 draadglas à f. 4,-	" 7,20
0,30 M2 ged. geëtst a f.10,- per M2	" 3,00
dak herstellen	" 3,00
10 st nieuwe pannen à f. 0,10	" 1,00
vastzetten en herstellen ramen. (stalen)	" 25,00
hardsteenplaten herplaatsen aan erker	" 10,00
35 M2 tegelstrippen om deuren opnieuw plaatsen à f.0,30 p. M2	" 10,50
	f.76,20
10 % soc. lasten en winst	" 7,62
totaal :	f. 83,82

Sectie D 6499
Bewoner Mij. Mercurius N.V., Dautzenbergstraat 59 Heerlen
Eigenaar : Canton-Reiss C.V., Honigmanstraat 63. Molestverz.
automobielgarage.

2 spiegelruiten 13,44 M2 à f.12,50	f.168,00
2 spiegelruiten 13,95 M2 à f.14,-	" 195,30
0,95 M2 glas in lood à f.10,- p. M2	" 9,50
150 M2 enkel glas a f.2,50	" 3,75
poorten uitgelaagen en kl beschadiging herstelkosten.....	" 15,00
65 M2 asbest golfplaten aan dak vernieuwen met arbeidsloon a f.1,50 p. M2	" 97,50
totaal :	f.489,05

Sectie D 5585
Bewoner N.V. Van Gend en Loos, Dautzenbergstraat 73
Eigenaar : N.V. Van Gend en Loos te Utrecht. Molestverz??
Expeditiebedrijf en garage.

2 M2 glas dubbel à f.3,50	f. 7,00
2,2 M2 draadglas à f.4,-	" 8,80
poort herstellen	" 8,00
hangwerk poort vernieuwen	" 12,00
	f. 35,80
winst 10 %	" 3,58
totaal :	f. 39,38
totaal :	612,25

10

33

GEMEENTE HEERLEN — transport : f. 5821,70

Sectie D 5873
Eigenaar en bewoner : N.J.Kok, Driesschstraat 2d Heerlen. Ned. P.B.NL40/011694
woonhuis. Molestvers.

80 M2 plafond en muur scheuren à f.0,40	f. 32,00
8 M2 drijfsteenen wand vernieuwen à f.1,80	" 14,80
1 M2 wandtegels	" 4,50
20 M2 muurpleisterwerk à f.0,80	" 16,00
1 raam herstellen	" 4,00
1 stelpdeur herstellen	" 8,00
raam herstellen 19 u. à f.0,70	" 15,30
120 M2 behangwerk à f.0,15	" 18,00
het witten van plafonds	" 15,00
verfwerk van plafonds	" 35,00
poetsen en opruimen	" 15,00
	f.177,60
10 % winst en soc. l.	" 17,76
totaal :	f. 195,36

34

Sectie D 4091
Bewoner : Baur Th., Driesschstraat 18 Heerlen Ned. P.B.00123
Eigenaar : Grims H.J. Pappersjans 5 Heerlerheide. Ned. P.B.008735 Molestvers.
woonhuis.

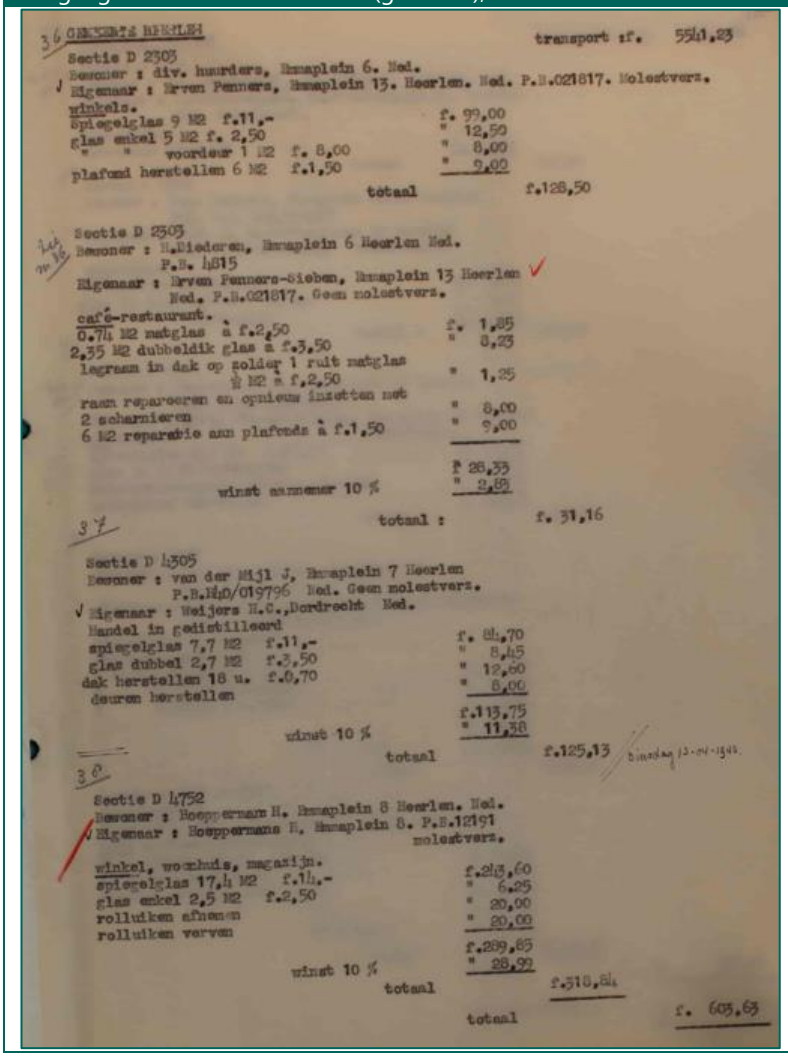
1,25 M2 glas d.d. à f.3,50	f. 4,38
60 nieuwe pannen à f.0,10	" 6,00
dak herstellen door vakman 5 u. à f.0,70	" 3,50
2 M2 muurpleisterwerk à f.0,80	" 1,60
15 M2 plafondscheuren herstellen à f.0,40	" 6,00
1 deur herstellen	" 2,00
witten en sausen van muren	" 3,00
verfwerk bijwerken	" 2,50
poetsen en opruimen	" 2,50
	f. 31,48
10 % winst en soc.l.	" 3,15
totaal :	f. 34,63

35

Sectie D 2367
Bewoner en eigenaar : Fam. J.Knöps, Emmaplein 5 Heerlen. Ned. P.B.014598
Geen molestvers.
winkelhuis.

pannen 20 st. f.60,-	f. 1,20
pannen herleggen 9 u. f.0,60	" 6,30
spiegelglas 6,4 M2 f.11,-	" 70,40
glas dubbel 1 M2 f.3,50	" 3,50
	f. 81,40
winst 10 %	" 8,14
totaal :	f. 89,54

transportcoren : f. 5941,31

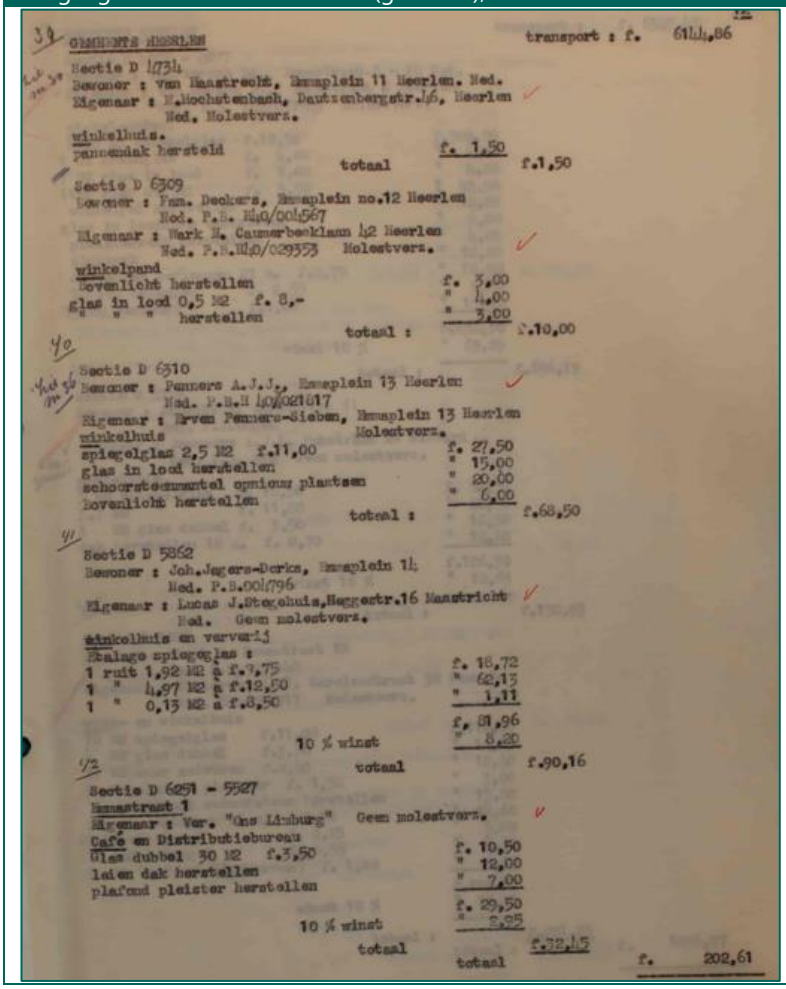
36 GEMEENTE HEERLEN transport :f. 551,23

Sectie D 2303
Bewoner : div. huurders, Emmaplein 6. Hrl.
Eigenaar : Erven Penners, Emmaplein 13. Heerlen. Hrl. P.H.021817. Molestvers.
winkels.
Spiegelglas 9 M2 f.11,- f. 99,00
glas enkel 5 M2 f. 2,50 " 12,50
" " voordeur 1 M2 f. 8,00 " 8,00
plafond herstellen 6 M2 f.1,50 " 9,00
totaal f.128,50

Sectie D 2303
Bewoner : H.Biederen, Emmaplein 6 Heerlen Hrl.
P.H. 4815
Eigenaar : Erven Penners-Sieben, Emmaplein 13 Heerlen
Hrl. P.H.021817. Geen molestvers.
café-restaurant.
0.74 M2 matglas à f.2,50 f. 1,85
2,35 M2 dubbeldik glas à f.3,50 " 8,23
legraam in dak op zolder 1 ruit matglas
½ M2 à f.2,50 " 1,25
raam repareeren en opnieuw inzetten met
2 scharnieren " 8,00
6 M2 reparatie aan plafonds à f.1,50 " 9,00
f 28,33
winst aannemer 10 % " 2,83
totaal : f. 31,16

Sectie D 4305
Bewoner : van der Mijl J, Emmaplein 7 Heerlen
P.H.Mb/019796 Hrl. Geen molestvers.
Eigenaar : Weijers H.C.,Dordrecht Hrl.
Handel in geïnstalleerd
spiegelglas 7,7 M2 f.11,- f. 84,70
glas dubbel 2,7 M2 f.3,50 " 8,45
dak herstellen 18 u. f.0,70 " 12,60
deuren herstellen " 8,00
f.113,75
winst 10 % " 11,38
totaal f.125,13 Dinsdag 13-IV-1943.

Sectie D 4752
Bewoner : Hoeppermans H. Emmaplein 8 Heerlen. Hrl.
Eigenaar : Hoeppermans H. Emmaplein 8. P.H.12191
molestvers.
winkel, woonhuis, magazijn.
spiegelglas 17,4 M2 f.14,- f.243,60
glas enkel 2,5 M2 f.2,50 " 6,25
rolluiken afnemen " 20,00
rolluiken verven " 20,00
f.289,85
winst 10 % " 28,99
totaal f.318,84
totaal f. 603,63

39 GEMEENTE HEERLEN transport : f. 6144,86

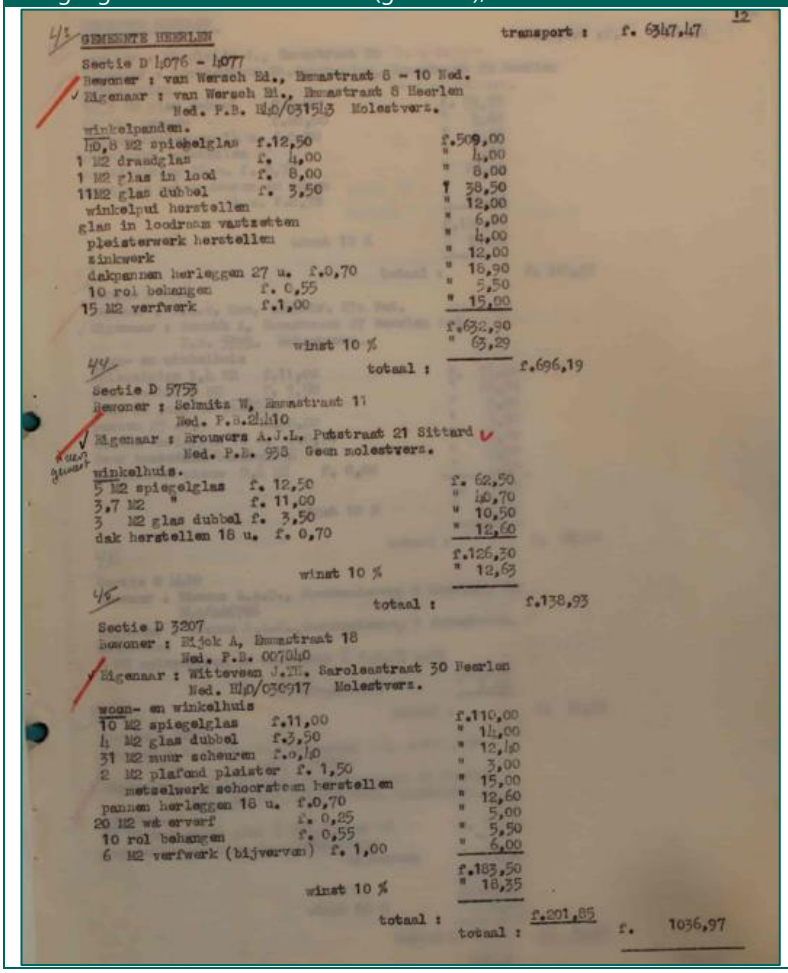
Sectie D 1734
Bewoner : van Haastrecht, Emmaplein 11 Heerlen. Med.
Eigenaar : H.Hochstenbach, Dautzenbergstr.46, Heerlen
Med. Molestvers.
winkelhuis.
pannendak hersteld f. 1,50
totaal f.1,50

Sectie D 6309
Bewoner : Fam. Beckers, Emmaplein no.12 Heerlen
Med. P.B. M40/001567
Eigenaar : Mark M. Cauwerbeeklaan 42 Heerlen
Med. P.B.M40/029353 Molestvers.
winkelpand
bovenlicht herstellen f. 3,00
glas in lood 0,5 M2 f. 8,- " 4,00
" " " herstellen " 3,00
totaal : f.10,00

40 Sectie D 6310
Bewoner : Penners A.J.J., Emmaplein 13 Heerlen
Med. P.B.H 40/021617
Eigenaar : Erven Penners-Sieben, Emmaplein 13 Heerlen
Molestvers.
winkelhuis
spiegelglas 2,5 M2 f.11,00 f. 27,50
glas in lood herstellen " 15,00
schoorsteenmantel opnieuw plaatsen " 20,00
bovenlicht herstellen " 6,00
totaal : f.68,50

41 Sectie D 5852
Bewoner : Joh.Jagers-Derks, Emmaplein 14
Med. P.B.001796
Eigenaar : Lucas J.Steegmans,Heggestr.16 Maastricht
Med. Geen molestvers.
winkelhuis en verven
Etalage spiegelglas :
1 ruit 1,92 M2 a f.9,75 f. 18,72
1 " 4,97 M2 a f.12,50 " 62,13
1 " 0,13 M2 a f.8,50 " 1,11
f. 81,96
10 % winst " 8,20
totaal f.90,16

42 Sectie D 6251 - 5527
Emmastraat 1
Eigenaar : Ver. "Ons Limburg" Geen molestvers.
Cafe en Distributiebureau
Glas dubbel 30 M2 f.3,50 f. 10,50
leien dak herstellen " 12,00
plafond pleister herstellen " 7,00
f. 29,50
10 % winst " 2,95
totaal f.32,45
totaal f. 202,61

GEMEENTE HEERLEN — transport : f. 6347,47

Sectie D 1076 - 1077
Bewoner : van Wersch Bl., Emmastraat 8 - 10 Ned.
Eigenaar : van Wersch Bl., Emmastraat 8 Heerlen
Ned. P.B. H40/031543 Molestvers.

winkelpanden.

10,8 M2 spiegelglas	f.12,50	f.509,00
1 M2 draadglas	f. 4,00	" 4,00
1 M2 glas in lood	f. 8,00	" 8,00
11M2 glas dubbel	f. 3,50	" 38,50
winkelpui herstellen		" 12,00
glas in loodraam vastzetten		" 6,00
pleisterwerk herstellen		" 4,00
zinkwerk		" 12,00
dakpannen herleggen 27 u.	f.0,70	" 18,90
10 rol behangen	f. 0,55	" 5,50
15 M2 verfwerk	f.1,00	" 15,00
		f.632,90
winst 10 %		" 63,29
totaal :		f.696,19

Sectie D 5753
Bewoner : Selmitz W, Emmastraat 11
Ned. P.B.2444O
Eigenaar : Brouwers A.J.L. Putstraat 21 Sittard
Ned. P.B. 938 Geen molestvers.

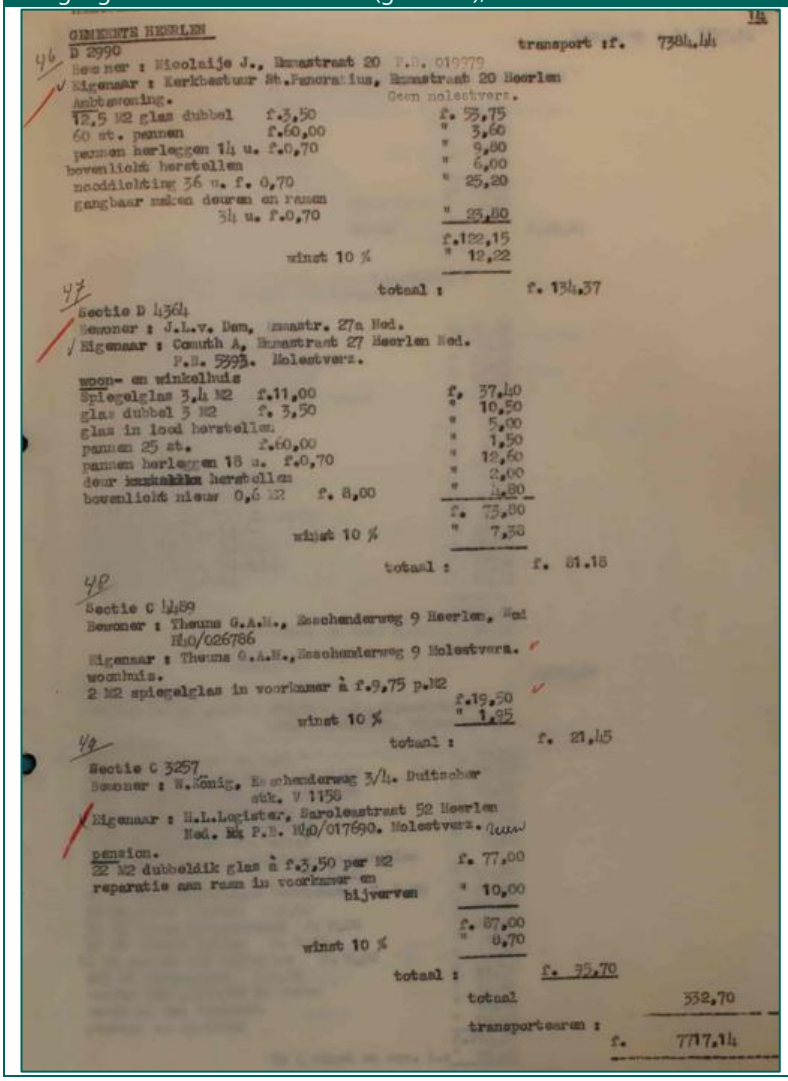
winkelhuis.

5 M2 spiegelglas	f. 12,50	f. 62,50
3,7 M2 "	f. 11,00	" 40,70
3 M2 glas dubbel	f. 3,50	" 10,50
dak herstellen 18 u.	f. 0,70	" 12,60
		f.126,30
winst 10 %		" 12,63
totaal :		f.138,93

Sectie D 3207
Bewoner : Bijek A, Emmastraat 18
Ned. P.B. 007040
Eigenaar : Wittevaen J.H. Sarolastraat 30 Heerlen
Ned. H40/030917 Molestvers.

woon- en winkelhuis

10 M2 spiegelglas	f.11,00	f.110,00
4 M2 glas dubbel	f.3,50	" 14,00
31 M2 muur scheuren	f.0,40	" 12,40
2 M2 plafond pleister	f. 1,50	" 3,00
metselwerk schoorsteen herstellen		" 15,00
pannen herleggen 18 u.	f.0,70	" 12,60
20 M2 wit verf	f. 0,25	" 5,00
10 rol behangen	f. 0,55	" 5,50
6 M2 verfwerk (bijverven)	f. 1,00	" 6,00
		f.183,50
winst 10 %		" 18,35
totaal :		f.201,85
totaal :		f. 1036,97

GEMEENTE HEERLEN

transport :f. 7384.44

46
D 2990
Bewoner : Nicolaije J., Emmastraat 20 P.B. 019379
Eigenaar : Kerkbestuur St.Pancratius, Emmastraat 20 Heerlen
Geen molestverz.
Aanbetooning.

12,5 M2 glas dubbel	f.3,50	f. 53,75
60 st. pannen	f.60,00	" 5,60
pannen herleggen 14 u.	f.0,70	" 9,80
bovenlicht herstellen		" 6,00
noodoplossing 36 u.	f. 0,70	" 25,20
gangbaar maken deuren en ramen 34 u.	f.0,70	" 23,80
		f.122,15
winst 10 %		" 12,22
totaal :		f. 134,37

47
Sectie D 4364
Bewoner : J.L.v. Dam, Emmastr. 27a Hed.
Eigenaar : Cowath A, Emmastraat 27 Heerlen Hed.
P.B. 5393. Molestverz.
woon- en winkelhuis

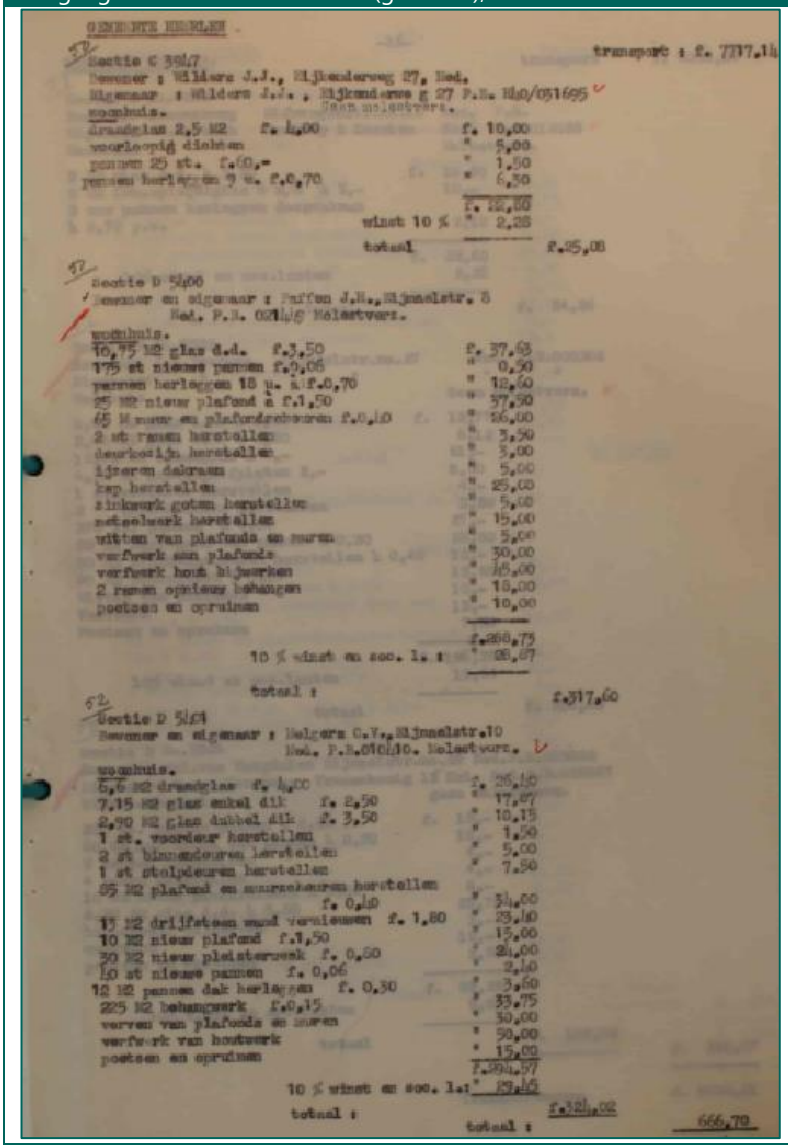
Spiegelglas 3,4 M2	f.11,00	f. 37,40
glas dubbel 3 M2	f. 3,50	" 10,50
glas in lood herstellen		" 5,00
pannen 25 st.	f.60,00	" 1,50
pannen herleggen 18 u.	f.0,70	" 12,60
deur herstellen		" 2,00
bovenlicht nieuw 0,6 M2	f. 8,00	" 4,80
		f. 73,80
winst 10 %		" 7,38
totaal :		f. 81.18

48
Sectie C 4489
Bewoner : Theuns G.A.M., Eschenderweg 9 Heerlen, Hed
H10/026786
Eigenaar : Theuns G.A.M., Eschenderweg 9 Molestverz.
woonhuis.

2 M2 spiegelglas in voorkamer à f.9,75 p.M2		f.19,50
winst 10 %		" 1,95
totaal :		f. 21,45

49
Sectie C 3257
Bewoner : W.König, Eschenderweg 3/4. Duitscher stk. V 1158
Eigenaar : H.L.Logister, Sarolaanstraat 52 Heerlen Hed. M4 P.B. H10/017690. Molestverz.
pension.

22 M2 dubbeldik glas à f.3,50 per M2		f. 77,00
reparatie aan ram in voorkamer en bijverven		" 10,00
		f. 87,00
winst 10 %		" 8,70
totaal :		f. 95,70
totaal		332,70
transportsom :		f. 7717,14

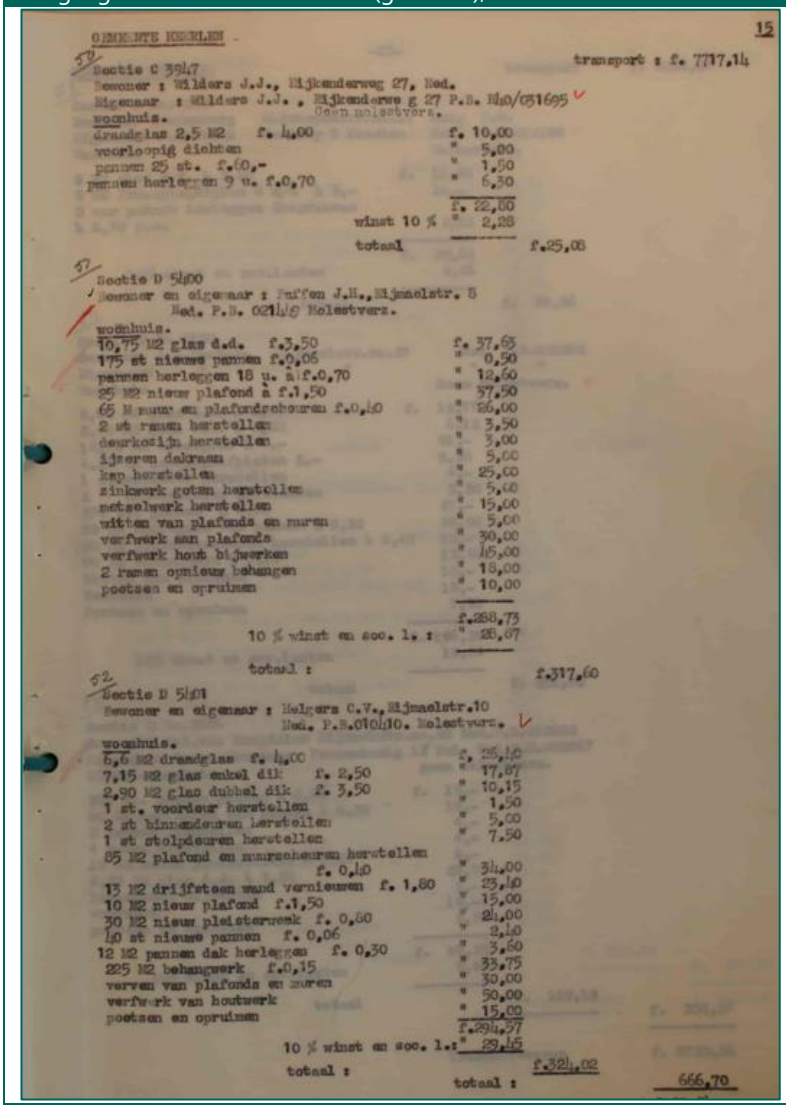
GEMEENTE HEERLEN

transport : f. 7717.14

Sectie C 3917
Bewoner : Wilders J.J., Rijksweg 27, Hed.
Eigenaar : Wilders J.J., Rijksweg 27 P.H. H40/051695
woonhuis.
draadglas 2,5 M2 f. 4,00 f. 10,00
voorlopig dichten " 5,00
pannen 25 st. f.60,- " 1,50
pannen herleggen 9 u. f.0,70 " 6,30
f. 22,80
winst 10 % " 2,28
totaal f.25,08

Sectie D 5466
Bewoner en eigenaar : Paffen J.H., Rijksweg 8
Hed. P.H. 021/5 Heerlerveer.
woonhuis.
10,75 M2 glas d.d. f.3,50 f. 37,63
175 st nieuwe pannen f.0,06 " 0,50
pannen herleggen 18 u. à f.0,70 " 12,60
25 M2 nieuw plafond à f.1,50 " 37,50
45 M muur en plafondreparaties f.0,10 " 36,00
2 st ramen herstellen " 3,50
deurkozijn herstellen " 5,00
ijzeren dakraam " 5,00
kap herstellen " 25,00
zinkwerk gotem herstellen " 5,00
metselwerk herstellen " 15,00
witten van plafonds en muren " 5,00
verfwerk aan plafonds " 30,00
verfwerk hout bijwerken " 15,00
2 ramen opnieuw behangen " 10,00
poetsen en opruimen " 10,00
f.266,73
10 % winst en soc. l. : " 26,67
totaal : f.317,40

Sectie D 5454
Bewoner en eigenaar : Helgers C.V., Rijksweg 10
Hed. P.H. 040/10. Heerlerveer.
woonhuis.
5,6 M2 draadglas f. 4,00 f. 22,40
7,15 M2 glas enkel dik f. 2,50 " 17,87
2,90 M2 glas dubbel dik f. 3,50 " 10,15
1 st. voordeur herstellen " 1,50
2 st binnendeuren herstellen " 5,00
1 st stolpdeuren herstellen " 7,50
65 M2 plafond en muurreparaties herstellen
f. 0,40 " 34,60
11 M2 drijfsteen muur vernieuwen f. 1,80 " 23,40
10 M2 nieuw plafond f.1,50 " 15,00
30 M2 nieuw pleisterwerk f. 0,80 " 24,00
10 st nieuwe pannen f. 0,06 " 2,40
12 M2 pannen dak herleggen f. 0,30 " 3,60
225 M2 behangwerk f.0,15 " 33,75
verven van plafonds en muren " 30,00
verfwerk van houtwerk " 50,00
poetsen en opruimen " 15,00
f.284,97
10 % winst en soc. l.: " 28,45
totaal : f.121,02 666,79

GEMEENTE HEERLEN

15

51 Sectie C 3947 — transport : f. 7717,14
Bewoner : Wilders J.J., Rijkenderweg 27, Hed.
Eigenaar : Wilders J.J., Rijkenderweg 27 P.B. H40/051695
Geen molestverz.
woonhuis.

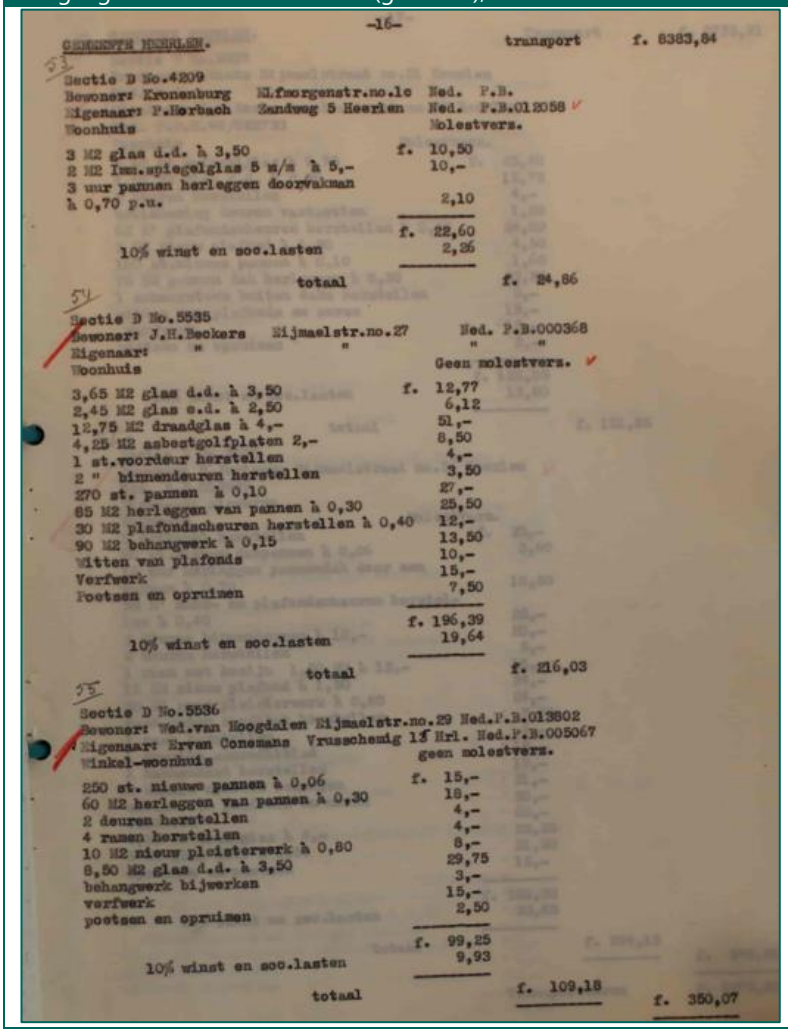
draadglas 2,5 M2 f. 4,00	f.	10,00
voorloopig dichten	"	5,00
pannen 25 st. f.0,-	"	1,50
pannen herleggen 9 u. f.0,70	"	6,30
	f.	22,80
winst 10 %	"	2,28
totaal		f.25,08

52 Sectie D 5900
Bewoner en eigenaar : Puffen J.H., Rijmaelstr. 5
Hed. P.B. 021h/g Molestverz.
woonhuis.

10,75 M2 glas d.d. f.3,50	f.	37,63
175 st nieuwe pannen f.0,06	"	0,50
pannen herleggen 18 u. a f.0,70	"	12,60
25 M2 nieuw plafond à f.1,50	"	37,50
65 M muur en plafondscheuren f.0,40	"	26,00
2 st ramen herstellen	"	3,50
deurkozijn herstellen	"	3,00
ijzeren dakraam	"	5,00
kap herstellen	"	25,00
zinkwerk gotsn herstellen	"	5,00
metselwerk herstellen	"	15,00
witten van plafonds en muren	"	5,00
verfwerk aan plafonds	"	30,00
verfwerk hout bijwerken	"	15,00
2 ramen opnieuw behangen	"	18,00
poetsen en opruimen	"	10,00
	f.	268,73
10 % winst en soc. l. :	"	25,07
totaal :		f.317,60

52 Sectie D 5901
Bewoner en eigenaar : Helgers C.V., Rijmaelstr.10
Hed. P.B.010h10. Molestverz.
woonhuis.

6,5 M2 draadglas f. 4,00	f.	26,00
7,15 M2 glas enkel dik f. 2,50	"	17,87
2,90 M2 glas dubbel dik f. 3,50	"	10,15
1 st. voordeur herstellen	"	1,50
2 st binnendeuren herstellen	"	5,00
1 st stolpdeuren herstellen	"	7,50
85 M2 plafond en muurscheuren herstellen f. 0,40	"	34,00
15 M2 drijfsteen wand vernieuwen f. 1,80	"	23,40
10 M2 nieuw plafond f.1,50	"	15,00
30 M2 nieuw pleisterwerk f. 0,80	"	24,00
40 st nieuwe pannen f. 0,06	"	2,40
12 M2 pannen dak herleggen f. 0,30	"	3,60
225 M2 behangwerk f.0,15	"	33,75
verven van plafonds en muren	"	30,00
verfwerk van houtwerk	"	50,00
poetsen en opruimen	"	15,00
	f.	294,27
10 % winst en soc. l.:	"	29,45
totaal :	f.	324,02
totaal :		666,70

-16-

GEMEENTE HEERLEN. transport f. 8383,84

53
Sectie D No.4209
Bewoner: Kronenburg M.fmorgenstr.no.1c Ned. P.B.
Eigenaar: P.Horbach Zandweg 5 Heerlen Ned. P.B.012058
Woonhuis Molestvers.

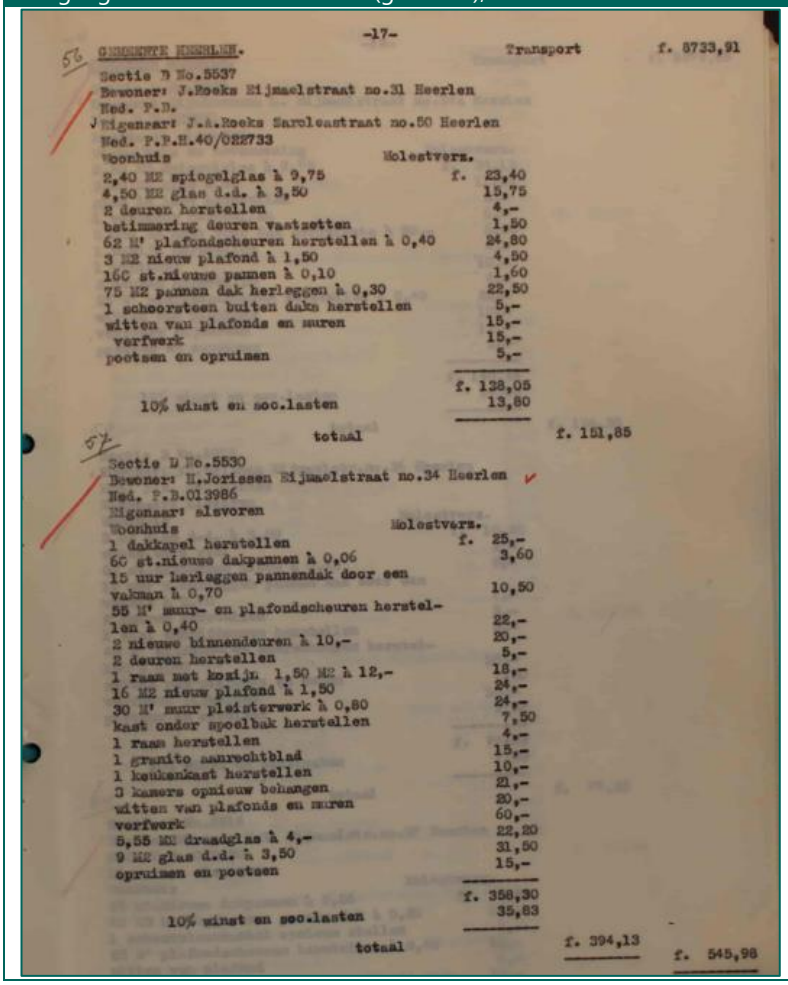
3 M2 glas d.d. à 3,50	f.	10,50
2 M2 Ins.spiegelglas 5 m/m à 5,-		10,-
3 uur pannen herleggen door vakman à 0,70 p.u.		2,10
	f.	22,60
10% winst en soc.lasten		2,26
totaal	f.	24,86

54
Sectie D No.5535
Bewoner: J.H.Beckers Rijmaelstr.no.27 Ned. P.B.000368
Eigenaar: " " " "
Woonhuis Geen molestvers.

3,65 M2 glas d.d. à 3,50	f.	12,77
2,45 M2 glas e.d. à 2,50		6,12
12,75 M2 draadglas à 4,-		51,-
4,25 M2 asbestgolfplaten 2,-		8,50
1 st.voordeur herstellen		4,-
2 " binnendeuren herstellen		3,50
270 st. pannen à 0,10		27,-
85 M2 herleggen van pannen à 0,30		25,50
30 M2 plafondscheuren herstellen à 0,40		12,-
90 M2 behangwerk à 0,15		13,50
Witten van plafonds		10,-
Verfwerk		15,-
Poetsen en opruimen		7,50
	f.	196,39
10% winst en soc.lasten		19,64
totaal	f.	216,03

55
Sectie D No.5536
Bewoner: Wed.van Hoogdalen Rijmaelstr.no.29 Ned.P.B.013802
Eigenaar: Erven Conemans Vrusschemig 15 Hrl. Ned.P.B.005067
Winkel-woonhuis geen molestvers.

250 st. nieuwe pannen à 0,06	f.	15,-
60 M2 herleggen van pannen à 0,30		18,-
2 deuren herstellen		4,-
4 ramen herstellen		4,-
10 M2 nieuw pleisterwerk à 0,80		8,-
8,50 M2 glas d.d. à 3,50		29,75
behangwerk bijwerken		3,-
verfwerk		15,-
poetsen en opruimen		2,50
	f.	99,25
10% winst en soc.lasten		9,93
totaal	f.	109,18
	f.	350,07

-17-

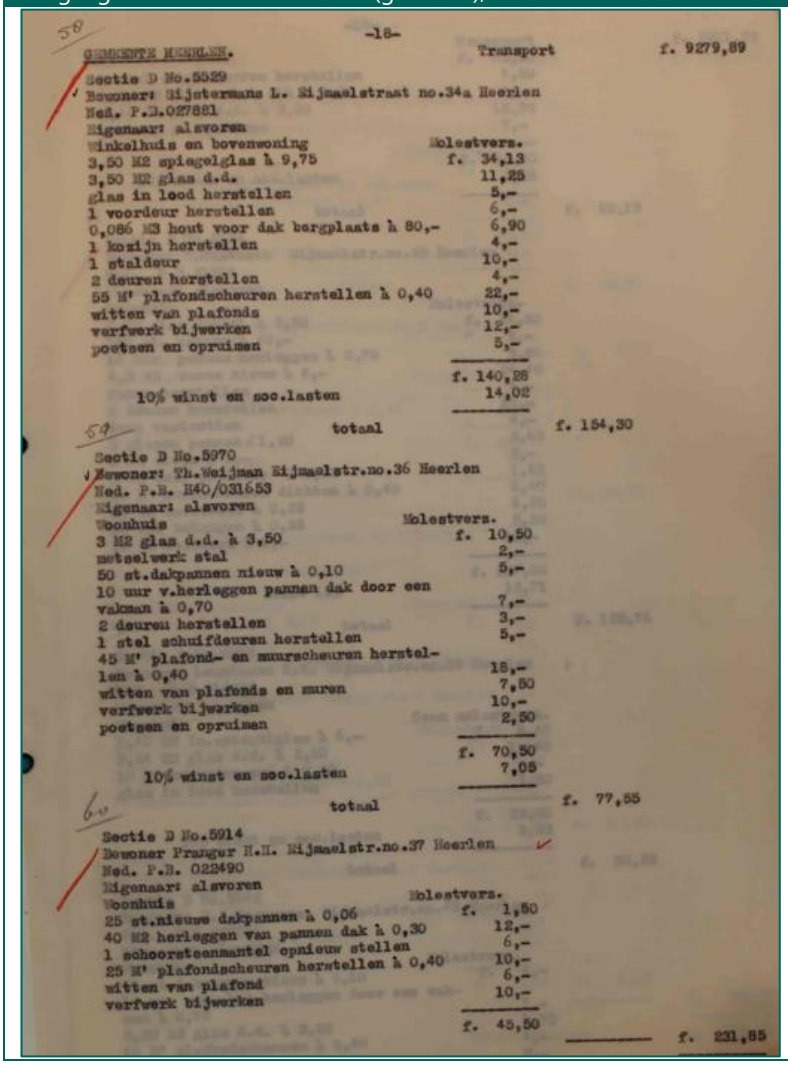
GEMEENTE HEERLEN. Transport f. 8733,91

Sectie D No.5537
Bewoner: J.Roeks Eijmaelstraat no.31 Heerlen
Ned. P.D.
Eigenaar: J.A.Roeks Sarcleanstraat no.50 Heerlen
Ned. P.P.H.40/022733
Woonhuis Molestverz.

2,40 M2 spiegelglas à 9,75	f.	23,40
4,50 M2 glas d.d. à 3,50		15,75
2 deuren herstellen		4,-
betimmering deuren vastzetten		1,50
62 M' plafondscheuren herstellen à 0,40		24,80
3 M2 nieuw plafond à 1,50		4,50
160 st.nieuwe pannen à 0,10		1,60
75 M2 pannen dak herleggen à 0,30		22,50
1 schoorsteen buiten dakn herstellen		5,-
witten van plafonds en muren		15,-
verfwerk		15,-
poetsen en opruimen		5,-
	f.	138,05
10% winst en soc.lasten		13,80
totaal		f. 151,85

Sectie D No.5530
Bewoner: H.Jorissen Eijmaelstraat no.34 Heerlen
Ned. P.B.013986
Eigenaar: alsvoren
Woonhuis Molestverz.

1 dakkapel herstellen	f.	25,-
60 st.nieuwe dakpannen à 0,06		3,60
15 uur herleggen pannendak door een vakman à 0,70		10,50
55 M' muur- en plafondscheuren herstellen à 0,40		22,-
2 nieuwe binnendeuren à 10,-		20,-
2 deuren herstellen		5,-
1 raam met kozijn 1,50 M2 à 12,-		18,-
16 M2 nieuw plafond à 1,50		24,-
30 M' muur pleisterwerk à 0,80		24,-
kast onder spoelbak herstellen		7,50
1 raam herstellen		4,-
1 granito aanrechtblad		15,-
1 keukenkast herstellen		10,-
3 kamers opnieuw behangen		21,-
witten van plafonds en muren		20,-
verfwerk		60,-
5,55 M2 draadglas à 4,-		22,20
9 M2 glas d.d. à 3,50		31,50
opruimen en poetsen		15,-
	f.	358,30
10% winst en soc.lasten		35,83
totaal	f.	394,13
	f.	545,98

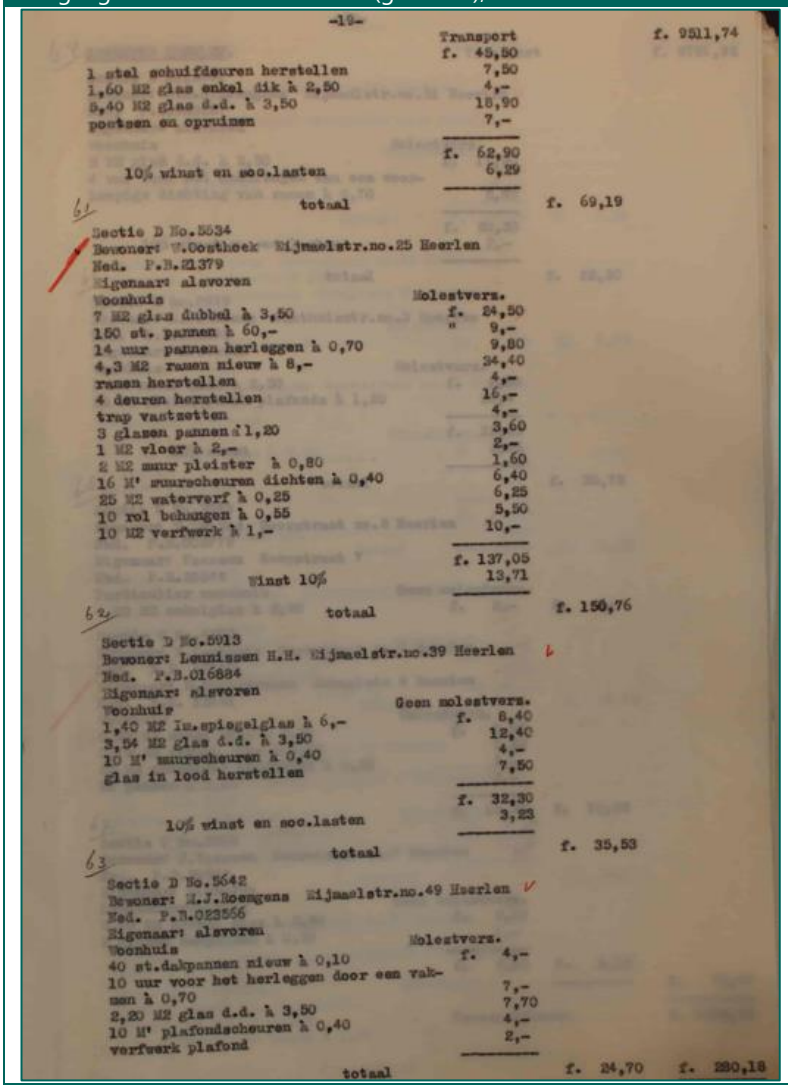
-18-

GEMEENTE HEERLEN. Transport f. 9279,89

Sectie D No.5529
Bewoner: Eijstermans L. Eijmaelstraat no.34a Heerlen
Ned. P.B.027881
Eigenaar: alsvoren
Winkelhuis en bovenwoning — Molestvers.
3,50 M2 spiegelglas à 9,75 — f. 34,13
3,50 M2 glas d.d. — 11,25
glas in lood herstellen — 5,-
1 voordeur herstellen — 6,-
0,086 M3 hout voor dak bergplaats à 80,- — 6,90
1 kozijn herstellen — 4,-
1 staldeur — 10,-
2 deuren herstellen — 4,-
55 M' plafondscheuren herstellen à 0,40 — 22,-
witten van plafonds — 10,-
verfwerk bijwerken — 12,-
poetsen en opruimen — 5,-
f. 140,28
10% winst en soc.lasten — 14,02
totaal f. 154,30

Sectie D No.5970
Bewoner: Th.Weijman Eijmaelstr.no.36 Heerlen
Ned. P.B. H40/031653
Eigenaar: alsvoren
Woonhuis — Molestvers.
3 M2 glas d.d. à 3,50 — f. 10,50
metselwerk stal — 2,-
50 st.dakpannen nieuw à 0,10 — 5,-
10 uur v.herleggen pannen dak door een vakman à 0,70 — 7,-
2 deuren herstellen — 3,-
1 stel schuifdeuren herstellen — 5,-
45 M' plafond- en muurscheuren herstellen à 0,40 — 18,-
witten van plafonds en muren — 7,50
verfwerk bijwerken — 10,-
poetsen en opruimen — 2,50
f. 70,50
10% winst en soc.lasten — 7,05
totaal f. 77,55

Sectie D No.5914
Bewoner Pranger H.H. Eijmaelstr.no.37 Heerlen
Ned. P.B. 022490
Eigenaar: alsvoren
Woonhuis — Molestvers.
25 st.nieuwe dakpannen à 0,06 — f. 1,50
40 M2 herleggen van pannen dak à 0,30 — 12,-
1 schoorsteenmantel opnieuw stellen — 6,-
25 M' plafondscheuren herstellen à 0,40 — 10,-
witten van plafond — 6,-
verfwerk bijwerken — 10,-
f. 45,50 f. 231,85

-19-

	Transport	f. 9511,74
	f. 45,50	
1 stel schuifdeuren herstellen	7,50	
1,60 M2 glas enkel dik à 2,50	4,-	
5,40 M2 glas d.d. à 3,50	18,90	
pontsen en opruimen	7,-	
	f. 82,90	
10% winst en soc.lasten	6,29	
totaal		f. 89,19

61

Sectie D No.5534
Bewoner: W.Oostheek Rijmaelstr.no.25 Heerlen
Med. P.N.21379
Eigenaar: alsvoren
Woonhuis — Molestvers.

7 M2 glas dubbel à 3,50	f.	24,50
150 st. pannen à 60,-	"	9,-
14 uur pannen herleggen à 0,70		9,80
4,3 M2 ramen nieuw à 8,-		34,40
ramen herstellen		4,-
4 deuren herstellen		16,-
trap vastzetten		4,-
3 glazen pannen à 1,20		3,60
1 M2 vloer à 2,-		2,-
2 M2 muur pleister à 0,80		1,60
16 M' muurscheuren dichten à 0,40		6,40
25 M2 waterverf à 0,25		6,25
10 rol behangen à 0,55		5,50
10 M2 verfwerk à 1,-		10,-
	f. 137,05	
Winst 10%	13,71	
totaal		f. 150,76

62

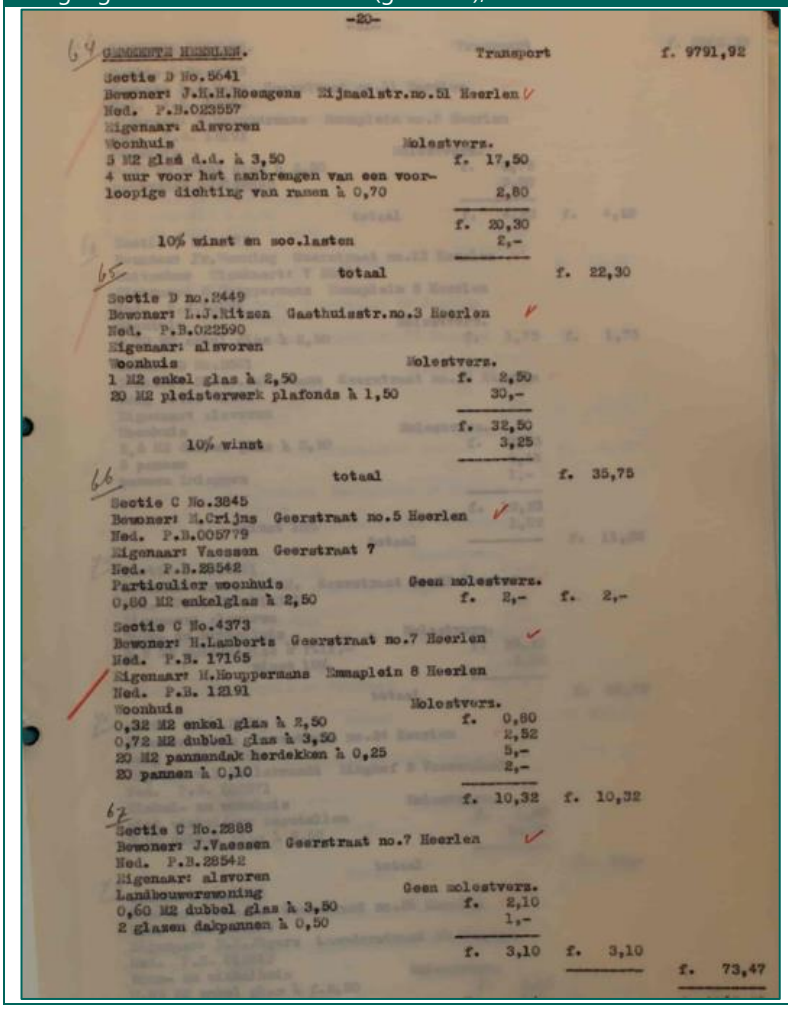
Sectie D No.5913
Bewoner: Leunissen H.H. Rijmaelstr.no.39 Heerlen
Med. P.N.016884
Eigenaar: alsvoren
Woonhuis — Geen molestvers.

1,40 M2 In.spiegelglas à 6,-	f.	8,40
3,54 M2 glas d.d. à 3,50		12,40
10 M' muurscheuren à 0,40		4,-
glas in lood herstellen		7,50
	f. 32,30	
10% winst en soc.lasten	3,23	
totaal		f. 35,53

63

Sectie D No.5642
Bewoner: M.J.Roemgens Rijmaelstr.no.49 Heerlen
Med. P.N.023556
Eigenaar: alsvoren
Woonhuis — Molestvers.

40 st.dakpannen nieuw à 0,10	f.	4,-
10 uur voor het herleggen door een vak-		
man à 0,70		7,-
2,20 M2 glas d.d. à 3,50		7,70
10 M' plafondscheuren à 0,40		4,-
verfwerk plafond		2,-
totaal	f. 24,70	f. 290,18

-20-

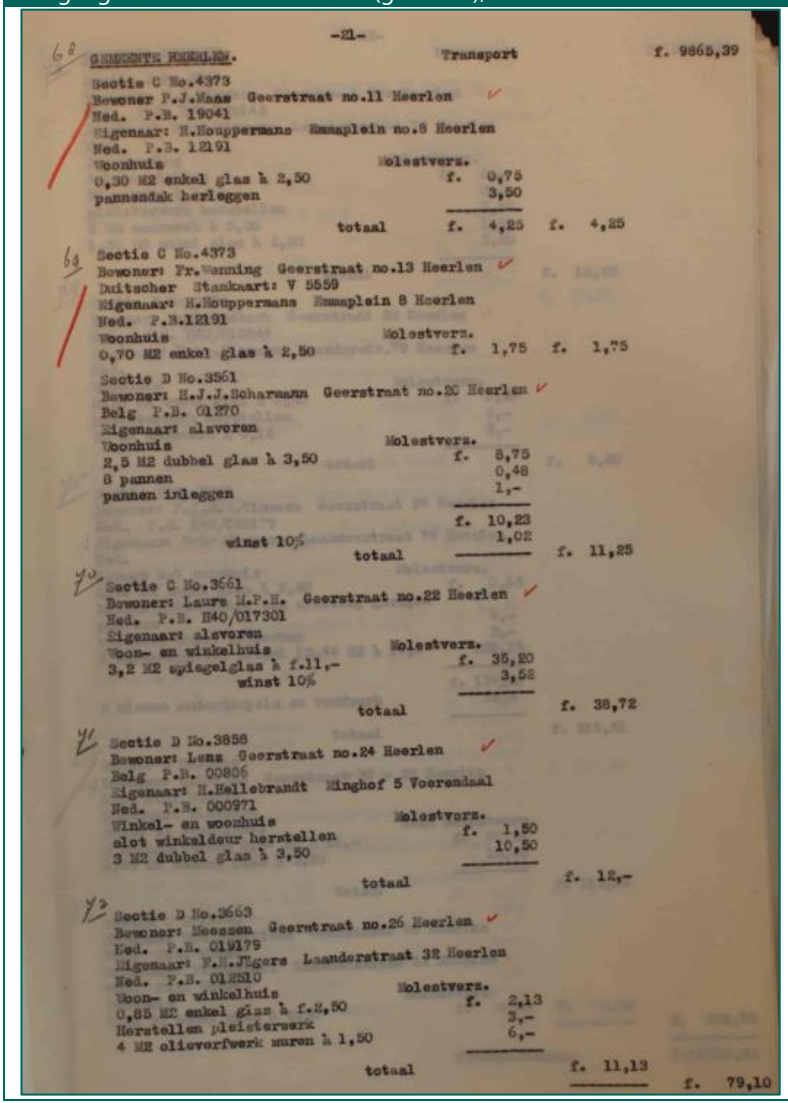
64 GEMEENTE HEERLEN. Transport f. 9791,92

Sectie D No.5641
Bewoner: J.H.H.Hoesgens Rijnaelstr.no.51 Heerlen
Ned. P.B.023557
Eigenaar: alsvoren
Woonhuis Molestvers.
3 M2 glas d.d. à 3,50 f. 17,50
4 uur voor het aanbrengen van een voor-
loopige dichting van ramen à 0,70 2,80
f. 20,30
10% winst en soc.lasten 2,-
65 totaal f. 22,30

Sectie D no.2449
Bewoner: L.J.Ritzen Gasthuisstr.no.3 Heerlen
Ned. P.B.022590
Eigenaar: alsvoren
Woonhuis Molestvers.
1 M2 enkel glas à 2,50 f. 2,50
20 M2 pleisterwerk plafonds à 1,50 30,-
f. 32,50
10% winst 3,25
66 totaal f. 35,75

Sectie C No.3845
Bewoner: H.Crijns Geerstraat no.5 Heerlen
Ned. P.B.005779
Eigenaar: Vaessen Geerstraat 7
Ned. P.B.28542
Particulier woonhuis Geen molestvers.
0,80 M2 enkelglas à 2,50 f. 2,- f. 2,-

Sectie C No.4373
Bewoner: H.Lamberts Geerstraat no.7 Heerlen
Ned. P.B. 17165
Eigenaar: H.Houppermans Emmaplein 8 Heerlen
Ned. P.B. 12191
Woonhuis Molestvers.
0,32 M2 enkel glas à 2,50 f. 0,80
0,72 M2 dubbel glas à 3,50 2,52
20 M2 pannendak herdekken à 0,25 5,-
20 pannen à 0,10 2,-
f. 10,32 f. 10,32
67
Sectie C No.2888
Bewoner: J.Vaessen Geerstraat no.7 Heerlen
Ned. P.B.28542
Eigenaar: alsvoren
Landbouwerswoning Geen molestvers.
0,60 M2 dubbel glas à 3,50 f. 2,10
2 glazen dakpannen à 0,50 1,-
f. 3,10 f. 3,10
f. 73,47

-21-

GEMEENTE HEERLEN. Transport f. 9865,39

Sectie C No.4373
Bewoner P.J.Maas Geerstraat no.11 Heerlen
Ned. P.B. 19041
Eigenaar: H.Houppermans Emmaplein no.8 Heerlen
Ned. P.B. 12191
Woonhuis Molestverz.
0,30 M2 enkel glas à 2,50 f. 0,75
pannendak herleggen 3,50
totaal f. 4,25 f. 4,25

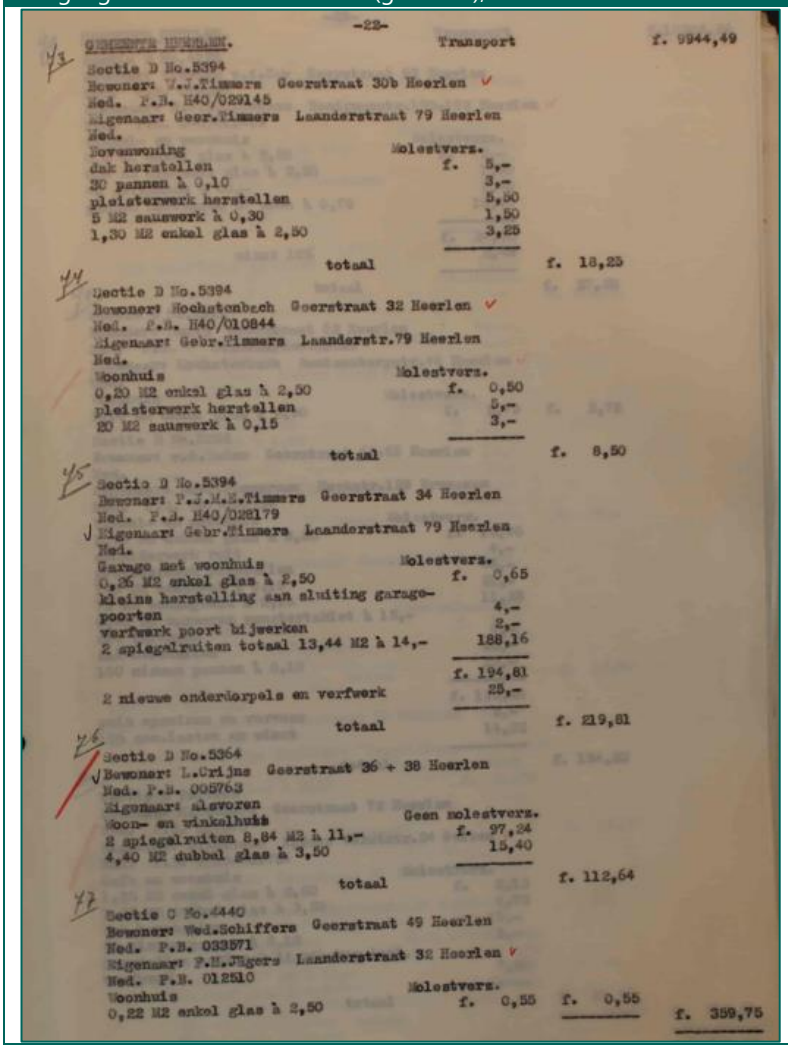
Sectie C No.4373
Bewoner: Fr.Wenning Geerstraat no.13 Heerlen
Duitscher Stamkaart: V 5559
Eigenaar: H.Houppermans Emmaplein 8 Heerlen
Ned. P.B.12191
Woonhuis Molestverz.
0,70 M2 enkel glas à 2,50 f. 1,75 f. 1,75

Sectie D No.3561
Bewoner: H.J.J.Scharmann Geerstraat no.20 Heerlen
Belg P.B. 01270
Eigenaar: slaveren
Woonhuis Molestverz.
2,5 M2 dubbel glas à 3,50 f. 8,75
8 pannen 0,48
pannen inleggen 1,-
f. 10,23
winst 10% 1,02
totaal f. 11,25

Sectie C No.3661
Bewoner: Laura M.P.H. Geerstraat no.22 Heerlen
Ned. P.B. H40/017301
Eigenaar: slaveren
Woon- en winkelhuis Molestverz.
3,2 M2 spiegelglas à f.11,- f. 35,20
winst 10% 3,52
totaal f. 38,72

Sectie D No.3858
Bewoner: Lenz Geerstraat no.24 Heerlen
Belg P.B. 00806
Eigenaar: H.Hellebrandt Minghof 5 Voerendaal
Ned. P.B. 000971
Winkel- en woonhuis Molestverz.
slot winkeldeur herstellen f. 1,50
3 M2 dubbel glas à 3,50 10,50
totaal f. 12,-

Sectie D No.3663
Bewoner: Meessen Geerstraat no.26 Heerlen
Ned. P.B. 019179
Eigenaar: P.H.J.Ijgers Laanderstraat 32 Heerlen
Ned. P.B. 012510
Woon- en winkelhuis Molestverz.
0,85 M2 enkel glas à f.2,50 f. 2,13
Herstellen pleisterwerk 3,-
4 M2 olieverfwerk muren à 1,50 6,-
totaal f. 11,13
f. 79,10

-22-

GEMEENTE HEERLEN. Transport f. 9944,49

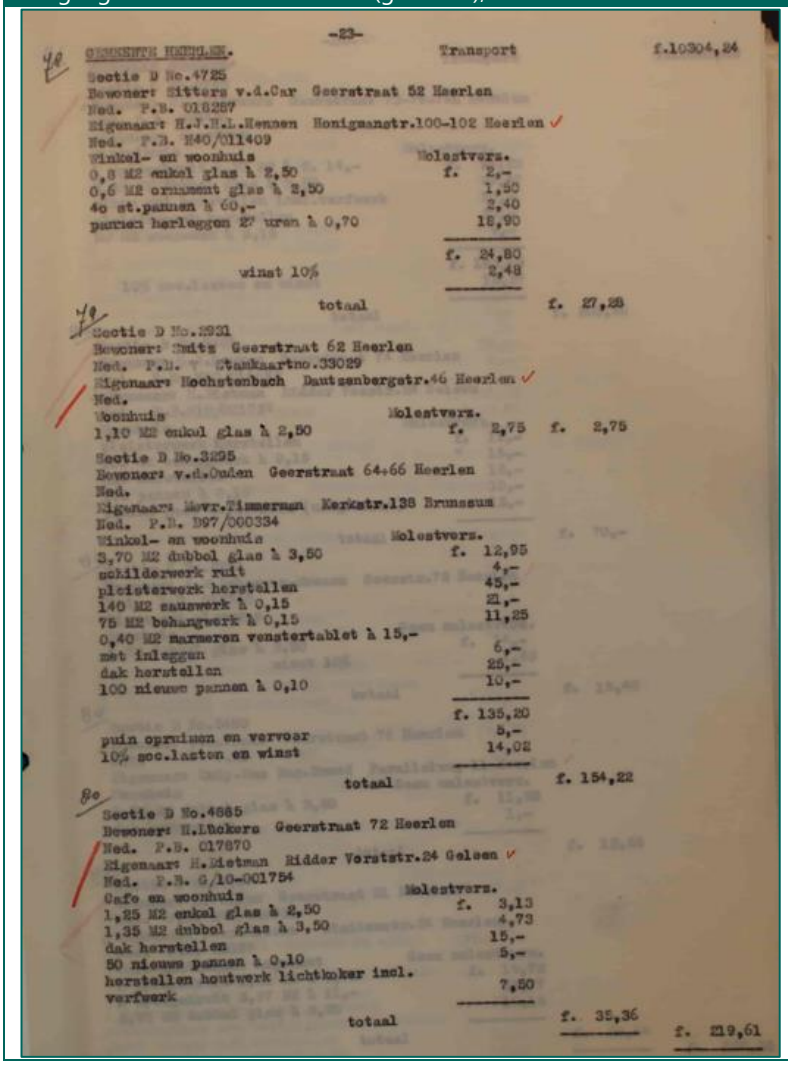
43 Sectie D No.5394
Bewoner: W.J.Timmers Geerstraat 30b Heerlen ✓
Med. P.N. H40/029145
Eigenaar: Geer.Timmers Laanderstraat 79 Heerlen
Med.
Bovenwoning Molestvers.
dak herstellen f. 5,-
30 pannen à 0,10 3,-
pleisterwerk herstellen 5,50
5 M2 sauswerk à 0,30 1,50
1,30 M2 enkel glas à 2,50 3,25
totaal f. 18,25

44 Sectie D No.5394
Bewoner: Hochstenbach Geerstraat 32 Heerlen ✓
Med. P.N. H40/010844
Eigenaar: Gebr.Timmers Laanderstr.79 Heerlen
Med.
Woonhuis Molestvers.
0,20 M2 enkel glas à 2,50 f. 0,50
pleisterwerk herstellen 5,-
20 M2 sauswerk à 0,15 3,-
totaal f. 8,50

45 Sectie D No.5394
Bewoner: P.J.M.E.Timmers Geerstraat 34 Heerlen
Med. P.N. H40/028179
√ Eigenaar: Gebr.Timmers Laanderstraat 79 Heerlen
Med.
Garage met woonhuis Molestvers.
0,26 M2 enkel glas à 2,50 f. 0,65
kleine herstelling aan sluiting garage-
poorten 4,-
verfwerk poort bijwerken 2,-
2 spiegelruiten totaal 13,44 M2 à 14,- 188,16
f. 194,81
2 nieuwe onderdorpels en verfwerk 25,-
totaal f. 219,81

46 Sectie D No.5364
√ Bewoner: L.Crijns Geerstraat 36 + 38 Heerlen
Med. P.N. 005763
Eigenaar: alsvoren
Woon- en winkelhuis Geen molestvers.
2 spiegelruiten 8,84 M2 à 11,- f. 97,24
4,40 M2 dubbel glas à 3,50 15,40
totaal f. 112,64

47 Sectie C No.4440
Bewoner: Wed.Schiffers Geerstraat 49 Heerlen
Med. P.N. 033571
Eigenaar: F.H.Jägers Laanderstraat 32 Heerlen ✓
Med. P.N. 012510
Woonhuis Molestvers.
0,22 M2 enkel glas à 2,50 f. 0,55 f. 0,55
f. 359,75

-23-

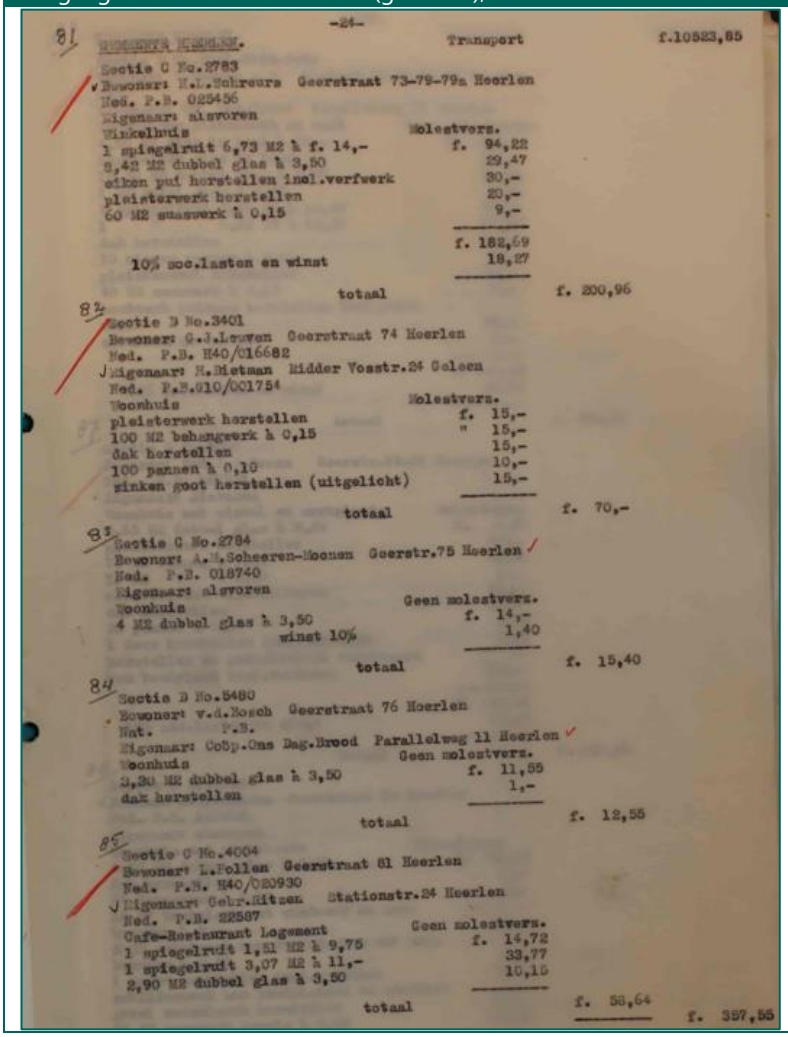
GEMEENTE HEERLEN. Transport f.10304,24

Sectie D No.4725
Bewoner: Sitters v.d.Car Geerstraat 52 Heerlen
Ned. P.B. 016287
Eigenaar: H.J.H.L.Hennen Honigmanstr.100-102 Heerlen ✓
Ned. P.B. H40/011409
Winkel- en woonhuis Molestvers.
0,8 M2 enkel glas à 2,50 f. 2,-
0,6 M2 ornament glas à 2,50 1,50
4o st.pannen à 60,- 2,40
pannen herleggen 27 uren à 0,70 18,90
f. 24,80
winst 10% 2,48
totaal f. 27,28

Sectie D No.3931
Bewoner: Smits Geerstraat 62 Heerlen
Ned. P.B. Stankaartno.33029
Eigenaar: Hochstenbach Dautzenbergstr.46 Heerlen ✓
Ned.
Woonhuis Molestvers.
1,10 M2 enkel glas à 2,50 f. 2,75 f. 2,75

Sectie D No.3295
Bewoner: v.d.Oulen Geerstraat 64-66 Heerlen
Ned.
Eigenaar: Mevr.Timmerman Kerkstr.138 Brunssum
Ned. P.B. D97/000334
Winkel- en woonhuis Molestvers.
3,70 M2 dubbel glas à 3,50 f. 12,95
schilderwerk ruit 4,-
pleisterwerk herstellen 45,-
140 M2 sauswerk à 0,15 21,-
75 M2 behangwerk à 0,15 11,25
0,40 M2 marmeren venstertablet à 15,- 6,-
met inleggen 25,-
dak herstellen 10,-
100 nieuwe pannen à 0,10 f. 135,20
puin opruimen en vervoer 5,-
10% soc.lasten en winst 14,02
totaal f. 154,22

Sectie D No.4665
Bewoner: H.Lhckers Geerstraat 72 Heerlen
Ned. P.B. C17870
Eigenaar: H.Mietman Ridder Vorststr.24 Geleen ✓
Ned. P.B. G/10-001754
Cafe en woonhuis Molestvers.
1,25 M2 enkel glas à 2,50 f. 3,13
1,35 M2 dubbel glas à 3,50 4,73
dak herstellen 15,-
50 nieuws pannen à 0,10 5,-
herstellen houtwerk lichtkoker incl. verfwerk 7,50
totaal f. 35,36 f. 219,61

-24-

81 [illegible]. Transport f.10523,85

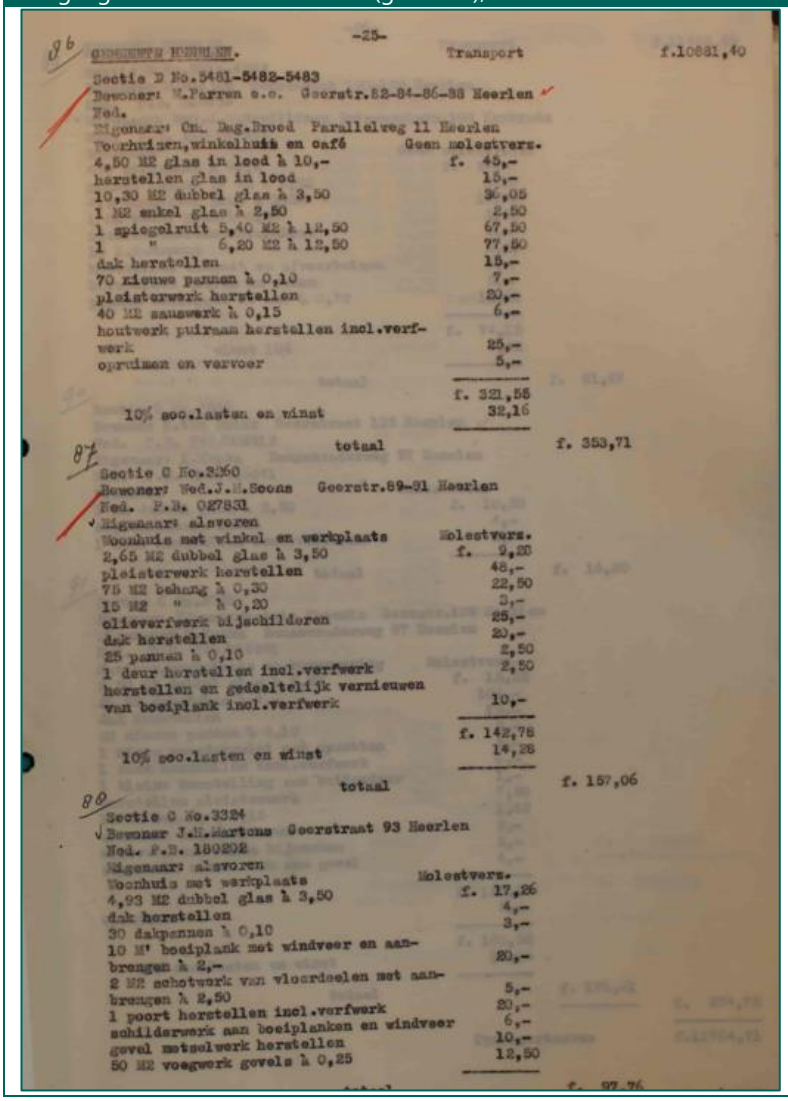
Sectie C No.2783
Bewoner: H.L.Schreurs Geerstraat 73-79-79a Heerlen
Ned. P.B. 025456
Eigenaar: alsvoren
Winkelhuis — Molestvers.
1 spiegelruit 6,73 M2 à f. 14,- f. 94,22
8,42 M2 dubbel glas à 3,50 29,47
eiken put herstellen incl.verfwerk 30,-
pleisterwerk herstellen 20,-
60 M2 muurwerk à 0,15 9,-
f. 182,69
10% soc.lasten en winst 18,27
totaal f. 200,96

82
Sectie D No.3401
Bewoner: G.J.Leuven Geerstraat 74 Heerlen
Ned. P.B. H40/016682
Eigenaar: H.Dietman Ridder Voostr.24 Geleen
Ned. P.B.010/001754
Woonhuis — Molestvers.
pleisterwerk herstellen f. 15,-
100 M2 behangwerk à 0,15 " 15,-
dak herstellen 15,-
100 pannen à 0,10 10,-
zinken goot herstellen (uitgelicht) 15,-
totaal f. 70,-

83
Sectie C No.2784
Bewoner: A.M.Scheeren-Moonen Geerstr.75 Heerlen
Ned. P.B. 018740
Eigenaar: alsvoren
Woonhuis — Geen molestvers.
4 M2 dubbel glas à 3,50 f. 14,-
winst 10% 1,40
totaal f. 15,40

84
Sectie D No.5480
Bewoner: v.d.Bosch Geerstraat 76 Heerlen
Nat. P.B.
Eigenaar: Coöp.Ons Dag.Brood Parallelweg 11 Heerlen
Geen molestvers.
Woonhuis f. 11,55
3,30 M2 dubbel glas à 3,50 1,-
dak herstellen
totaal f. 12,55

85
Sectie C No.4004
Bewoner: L.Pollen Geerstraat 81 Heerlen
Ned. P.B. H40/020930
Eigenaar: Gebr.Ritzen Stationstr.24 Heerlen
Ned. P.B. 22587
Cafe-Restaurant Logement — Geen molestvers.
1 spiegelruit 1,51 M2 à 9,75 f. 14,72
1 spiegelruit 3,07 M2 à 11,- 33,77
2,90 M2 dubbel glas à 3,50 10,15
totaal f. 58,64 f. 357,55

-25-

86 GEMEENTE HEERLEN. Transport f.10881,40

Sectie D No.5481-5482-5483
Bewoner: M.Farren e.o. Geerstr.82-84-86-88 Heerlen
Ned.
Eigenaar: Chr. Dag.Broed Parallelweg 11 Heerlen
Woonhuizen, winkelhuis en café Geen molestvers.

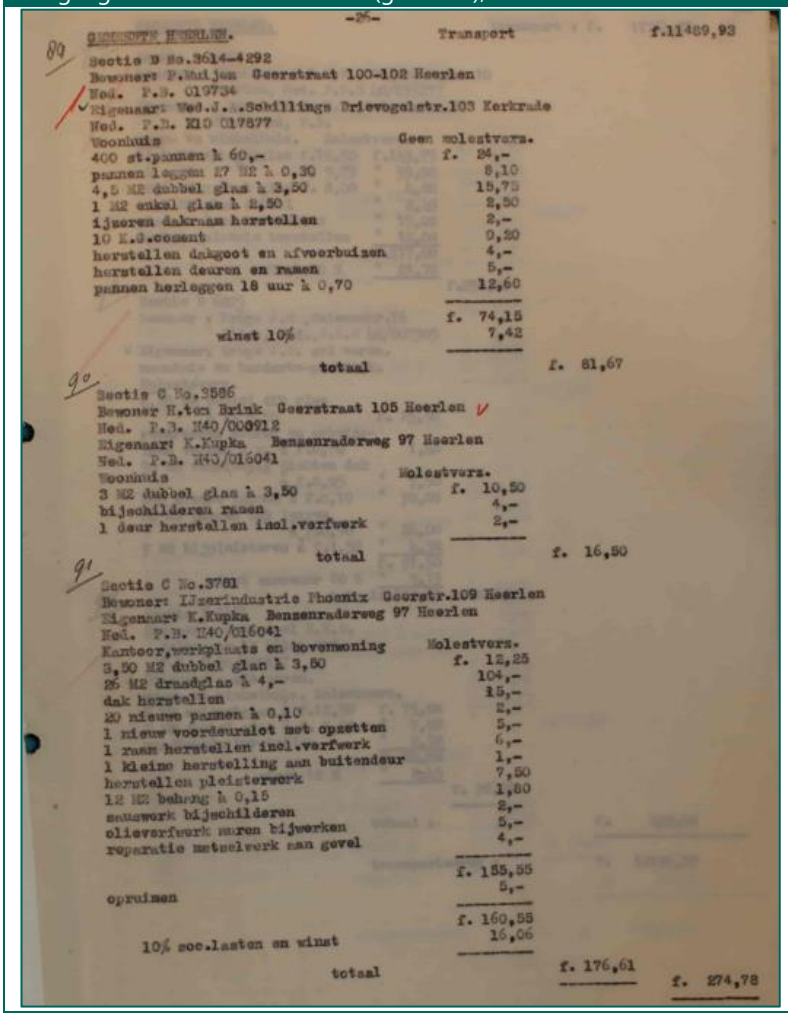
4,50 M2 glas in lood à 10,-	f. 45,-
herstellen glas in lood	15,-
10,30 M2 dubbel glas à 3,50	36,05
1 M2 enkel glas à 2,50	2,50
1 spiegelruit 5,40 M2 à 12,50	67,50
1 " 6,20 M2 à 12,50	77,50
dak herstellen	15,-
70 nieuwe pannen à 0,10	7,-
pleisterwerk herstellen	20,-
40 M2 sauswerk à 0,15	6,-
houtwerk puirman herstellen incl.verf-werk	25,-
opruimen en vervoer	5,-
	f. 321,55
10% soc.lasten en winst	32,16
totaal	f. 353,71

87 Sectie C No.3260
Bewoner: Wed.J.H.Seoas Geerstr.89-91 Heerlen
Ned. P.B. 027831
Eigenaar: alsvoren
Woonhuis met winkel en werkplaats Molestvers.

2,65 M2 dubbel glas à 3,50	f. 9,28
pleisterwerk herstellen	48,-
75 M2 behang à 0,30	22,50
15 M2 " à 0,20	3,-
olieverfwerk bijschilderen	25,-
dak herstellen	20,-
25 pannen à 0,10	2,50
1 deur herstellen incl.verfwerk	2,50
herstellen en gedeeltelijk vernieuwen van boeiplank incl.verfwerk	10,-
	f. 142,78
10% soc.lasten en winst	14,28
totaal	f. 157,06

88 Sectie C No.3324
Bewoner J.H.Martens Geerstraat 93 Heerlen
Ned. P.B. 180202
Eigenaar: alsvoren
Woonhuis met werkplaats Molestvers.

4,93 M2 dubbel glas à 3,50	f. 17,26
dak herstellen	4,-
30 dakpannen à 0,10	3,-
10 M' boeiplank met windveer en aan-brengen à 2,-	20,-
2 M2 schotwerk van vloerdelen met aan-brengen à 2,50	5,-
1 poort herstellen incl.verfwerk	20,-
schilderwerk aan boeiplanken en windveer	6,-
gevel metselwerk herstellen	10,-
50 M2 voegwerk gevels à 0,25	12,50

-2-

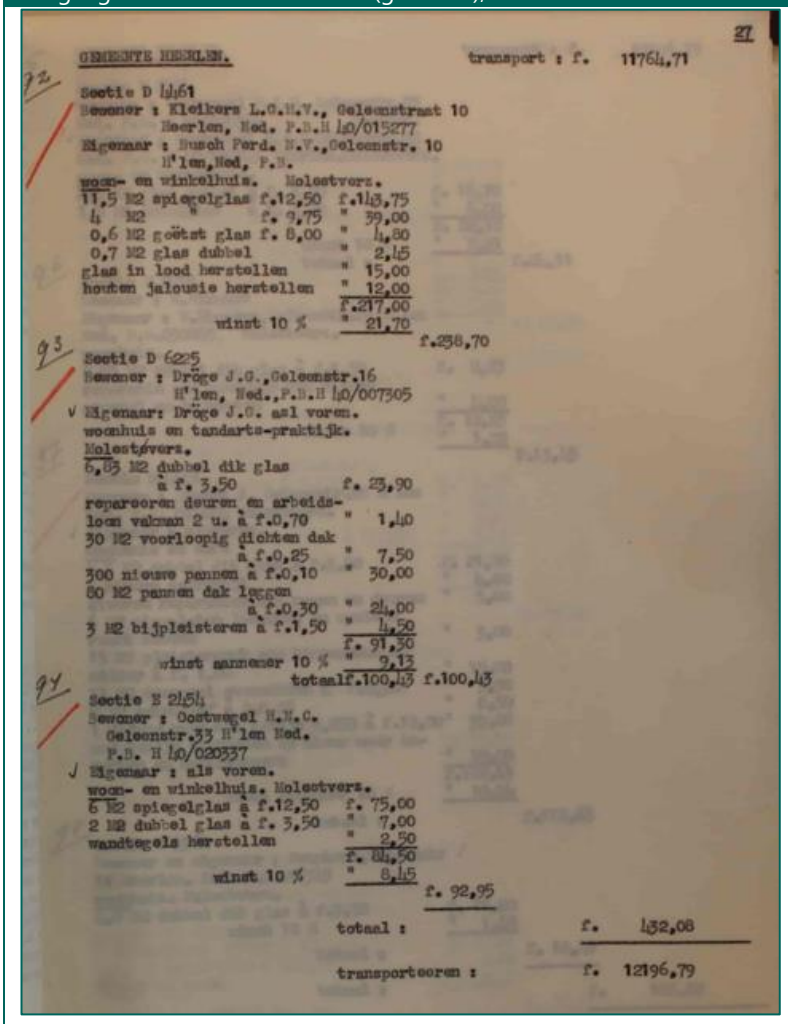
GEMEENTE HEERLEN. Transport f.11489,93

89
Sectie B No.3614-4292
Bewoner: P.Muijen Geerstraat 100-102 Heerlen
Ned. P.B. 019734
Eigenaar: Wed.J.L.Schillings Drievogelstr.103 Kerkrade
Ned. P.B. M10 017877
Woonhuis Geen molestverz.
400 st.pannen à 60,- f. 24,-
pannen leggen 27 M2 à 0,30 8,10
4,5 M2 dubbel glas à 3,50 15,75
1 M2 enkel glas à 2,50 2,50
ijzeren dakraam herstellen 2,-
10 K.G.cement 0,50
herstellen dakgoot en afvoerbuizen 4,-
herstellen deuren en ramen 5,-
pannen herleggen 18 uur à 0,70 12,60
f. 74,15
winst 10% 7,42
totaal f. 81,67

90
Sectie C No.3586
Bewoner H.ten Brink Geerstraat 105 Heerlen
Ned. P.B. M40/000912
Eigenaar: K.Kupka Benzenraderweg 97 Heerlen
Ned. P.B. M40/016041
Woonhuis Molestverz.
3 M2 dubbel glas à 3,50 f. 10,50
bijschilderen ramen 4,-
1 deur herstellen incl.verfwerk 2,-
totaal f. 16,50

91
Sectie C No.3781
Bewoner: IJzerindustrie Phoenix Geerstr.109 Heerlen
Eigenaar: K.Kupka Benzenraderweg 97 Heerlen
Ned. P.B. M40/016041
Kantoor,werkplaats en bovenwoning Molestverz.
3,50 M2 dubbel glas à 3,50 f. 12,25
26 M2 draadglas à 4,- 104,-
dak herstellen 15,-
20 nieuwe pannen à 0,10 2,-
1 nieuw voordeurslot met opzetten 5,-
1 raam herstellen incl.verfwerk 6,-
1 kleine herstelling aan buitendeur 1,-
herstellen pleisterwerk 7,50
12 M2 behang à 0,15 1,80
zeilwerk bijschilderen 2,-
olieverfwerk muren bijwerken 5,-
reparatie metselwerk aan gevel 4,-
f. 155,55
opruimen 5,-
f. 160,55
10% soc.lasten en winst 16,06
totaal f. 176,61

f. 274,78

GEMEENTE HEERLEN. transport : f. 11764,71

92
Sectie D 4461
Bewoner : Kleikers L.C.M.V., Geleenstraat 10
Heerlen, Ned. P.B.H 40/015277
Eigenaar : Busch Verd. M.V., Geleenstr. 10
H'len, Ned, P.B.
woon- en winkelhuis. Molestverz.
11,5 M2 spiegelglas f.12,50 f.143,75
4 M2 " f. 9,75 " 39,00
0,6 M2 geëtst glas f. 8,00 " 4,80
0,7 M2 glas dubbel " 2,45
glas in lood herstellen " 15,00
houten jalousie herstellen " 12,00
f.217,00
winst 10 % " 21,70
f.238,70

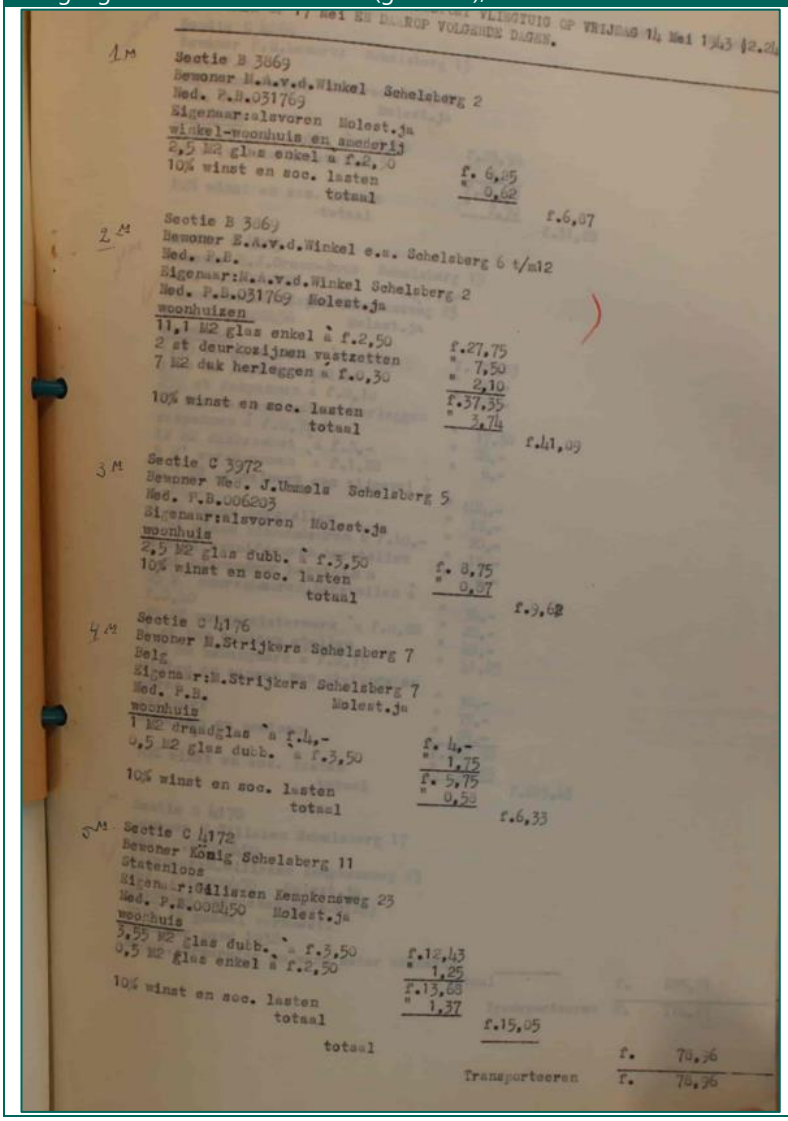
93
Sectie D 6225
Bewoner : Dröge J.C., Geleenstr.16
H'len, Ned., P.B.H 40/007305
Eigenaar: Dröge J.C. als voren.
woonhuis en tandarts-praktijk.
Molestverz.
6,05 M2 dubbel dik glas
a f. 3,50 f. 23,90
repareeren deuren en arbeids-
loon vakman 2 u. à f.0,70 " 1,40
30 M2 voorloopig dichten dak
a f.0,25 " 7,50
300 nieuwe pannen à f.0,10 " 30,00
80 M2 pannen dak leggen
a f.0,30 " 24,00
3 M2 bijpleisteren à f.1,50 " 4,50
f. 91,30
winst aannemer 10 % " 9,13
totaalf.100,43 f.100,43

94
Sectie E 2154
Bewoner : Oostwegel H.W.C.
Geleenstr.33 H'len Ned.
P.B. H 40/020337
Eigenaar : als voren.
woon- en winkelhuis. Molestverz.
6 M2 spiegelglas à f.12,50 f. 75,00
2 M2 dubbel glas à f. 3,50 " 7,00
wandtegels herstellen " 2,50
f. 84,50
winst 10 % " 8,45
f. 92,95

totaal : f. 432,08

transporteren : f. 12196,79

14 mei 1943, molestschade panden door neergestort vliegtuig:

1M
Sectie B 3869
Bewoner E.A.v.d.Winkel Schelsberg 2
Med. P.B.031769
Eigenaar:alsvoren Molest.ja
winkel-woonhuis en smederij
2,9 M2 glas enkel à f.2,-
10% winst en soc. lasten
totaal f. 6,05
" 0,62
f.6,67

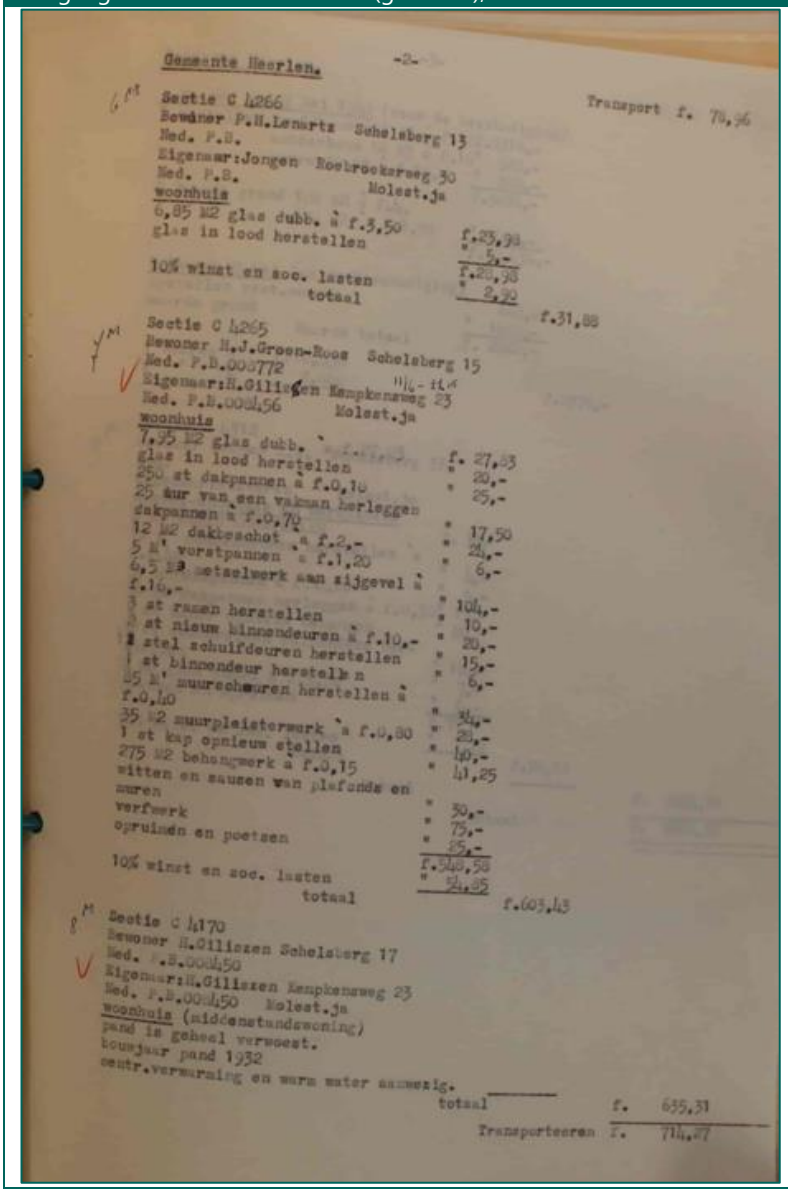
2M
Sectie B 3869
Bewoner E.A.v.d.Winkel e.a. Schelsberg 6 t/m12
Med. P.B.
Eigenaar:E.A.v.d.Winkel Schelsberg 2
Med. P.B.031769 Molest.ja
woonhuizen
11,1 M2 glas enkel à f.2,50 f.27,75
2 st deurkozijnen vastzetten " 7,50
7 M2 dak herleggen à f.0,30 " 2,10
10% winst en soc. lasten f.37,35
totaal " 3,74
f.41,09

3M
Sectie C 3972
Bewoner Wed. J.Ummels Schelsberg 5
Med. P.B.006203
Eigenaar:alsvoren Molest.ja
woonhuis
2,5 M2 glas dubb. à f.3,50 f. 8,75
10% winst en soc. lasten " 0,87
totaal f.9,62

4M
Sectie C 4176
Bewoner H.Strijkers Schelsberg 7
Belg
Eigenaar:H.Strijkers Schelsberg 7
Med. P.B. Molest.ja
woonhuis
1 M2 draadglas à f.4,- f. 4,-
0,5 M2 glas dubb. à f.3,50 " 1,75
f. 5,75
10% winst en soc. lasten " 0,58
totaal f.6,33

5M
Sectie C 4172
Bewoner König Schelsberg 11
Statenloos
Eigenaar:Gäliszen Kempkensweg 23
Med. P.B.000450 Molest.ja
woonhuis
3,55 M2 glas dubb. à f.3,50 f.12,43
0,5 M2 glas enkel à f.2,50 " 1,25
f.13,68
10% winst en soc. lasten " 1,37
totaal f.15,05

totaal
Transporteren f. 78,36
f. 78,36

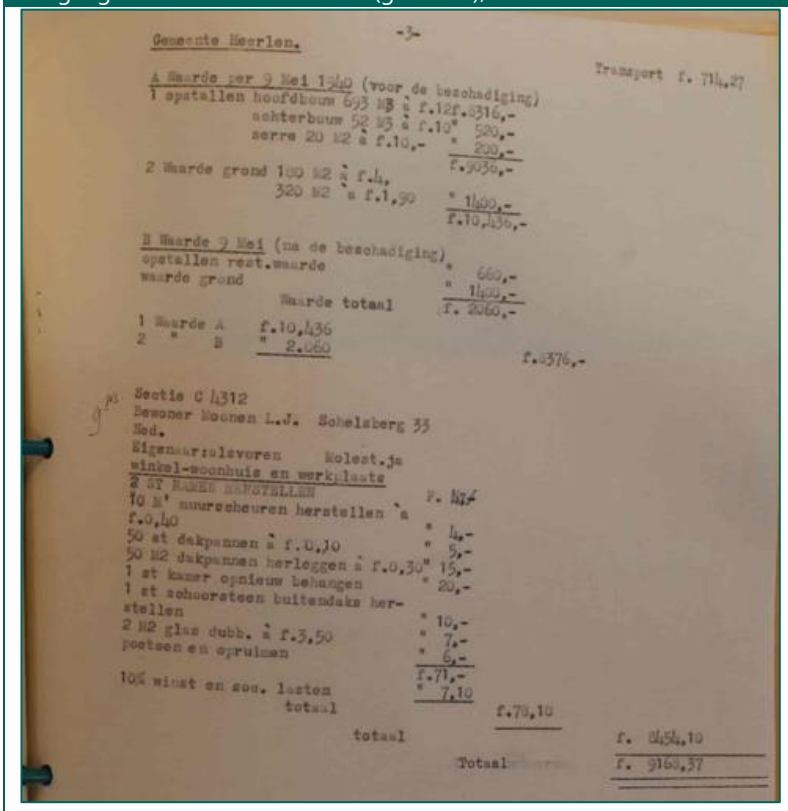

Gemeente Heerlen. -2-

Sectie C 4266 Transport f. 78,96
Bewoner P.H.Lenartz Schelsberg 13
Med. P.B.
Eigenaar:Jongen Roebroeckerweg 30
Med. P.B. Molest.ja
woonhuis
6,85 M2 glas dubb. à f.3,50 f.23,98
glas in lood herstellen " 5,-
f.28,98
10% winst en soc. lasten " 2,90
totaal f.31,88

Sectie C 4265
Bewoner M.J.Groen-Roos Schelsberg 15
Med. P.B.000772
Eigenaar:H.Gilliszen Kempkensweg 23
Med. P.B.000456 Molest.ja
woonhuis
7,95 M2 glas dubb. f. 27,83
glas in lood herstellen " 20,-
250 st dakpannen à f.0,10 " 25,-
25 uur van een vakman herleggen
dakpannen à f.0,70 " 17,50
12 M2 dakbeschot à f.2,- " 24,-
5 M' verstpannen à f.1,20 " 6,-
6,5 M2 metselwerk aan zijgevel à
f.16,- " 104,-
3 st ramen herstellen " 10,-
2 st nieuw binnendeuren à f.10,- " 20,-
1 stel schuifdeuren herstellen " 15,-
1 st binnendeur herstellen " 6,-
25 M' muurscheuren herstellen à
f.0,40 " 34,-
35 M2 muurpleisterwerk à f.0,80 " 28,-
1 st kap opnieuw stellen " 40,-
275 M2 behangwerk à f.0,15 " 41,25
witten en sauzen van plafonds en
muren " 30,-
verfwerk " 75,-
opruimen en poetsen " 25,-
f.540,58
10% winst en soc. lasten " 54,05
totaal f.603,43

Sectie C 4170
Bewoner H.Gilliszen Schelsberg 17
Med. P.B.000450
Eigenaar:H.Gilliszen Kempkensweg 23
Med. P.B.000450 Molest.ja
woonhuis (middenstandswoning)
pand is geheel verwoest.
bouwjaar pand 1932
centr.verwarming en warm water aanwezig.
totaal f. 635,31
Transporteren f. 714,07

Gemeente Heerlen. -3-

Transport f. 714,27

A Waarde per 9 Mei 1940 (voor de beschadiging)
1 opstallen hoofdhuur 693 M³ à f.12 f. 8316,-
achterhuur 52 M³ à f.10 " 520,-
serre 20 M² à f.10,- " 200,-
f. 9036,-
2 Waarde grond 100 M² à f.4,
320 M² à f.1,90 " 1400,-
f.10,436,-

B Waarde 9 Mei (na de beschadiging)
opstallen rest.waarde " 660,-
waarde grond " 1400,-
Waarde totaal f. 2060,-

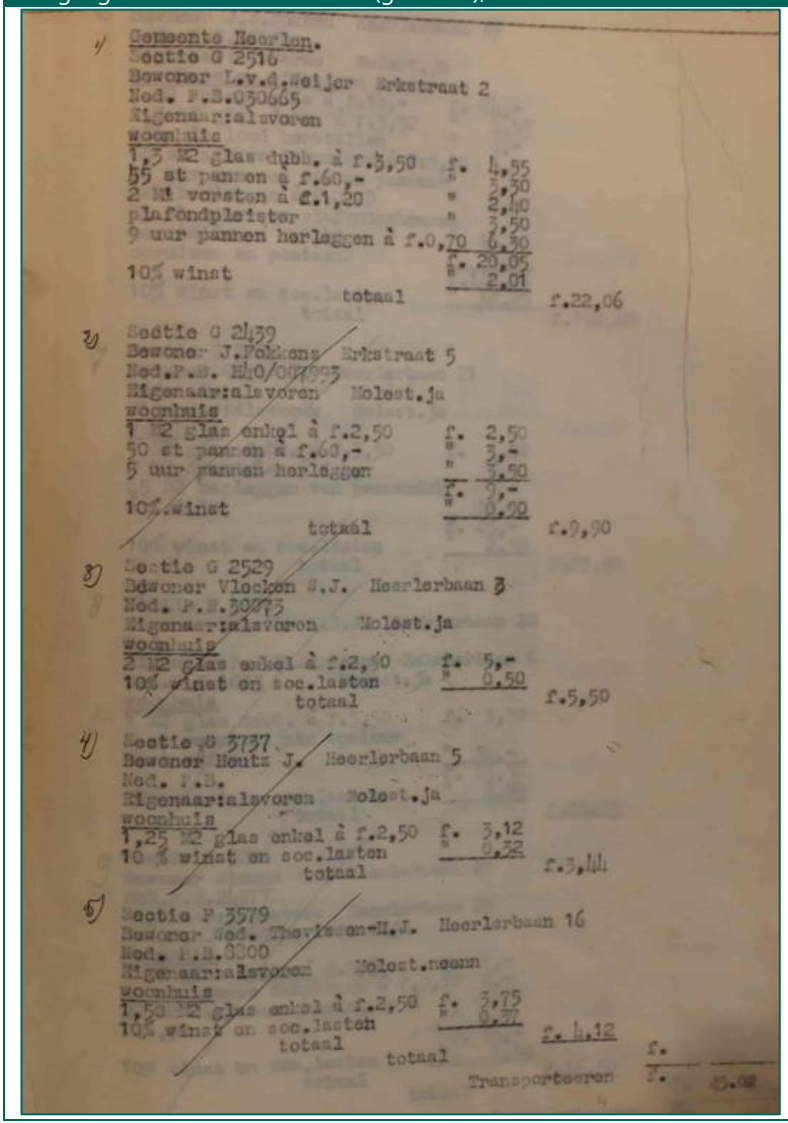
1 Waarde A f.10,436
2 " B " 2.060
f.8376,-

Sectie C 4312
Bewoner Moonen L.J. Schelsberg 33
Med.
Eigenaar:molestvoren Molest.ja
winkel-woonhuis en werkplaats
2 ST RAMEN HERSTELLEN f. 4,-
10 M' muurscheuren herstellen à f.0,40 " 4,-
50 st dakpannen à f.0,10 " 5,-
50 M2 dakpannen herleggen à f.0,30 " 15,-
1 st kamer opnieuw behangen " 20,-
1 st schoorsteen buitendaks herstellen " 10,-
2 M2 glas dubb. à f.3,50 " 7,-
poetsen en opruimen " 6,-
f.71,-
10% winst en soc. lasten " 7,10
totaal f.78,10

totaal f. 8454,10
Totaal f. 9160,37

- *Relevant, schade door neerstorten toestel binnen/nabij gemeente Heerlen.*

14 juli 1943, molestschade als gevolg van luchtbombardement:

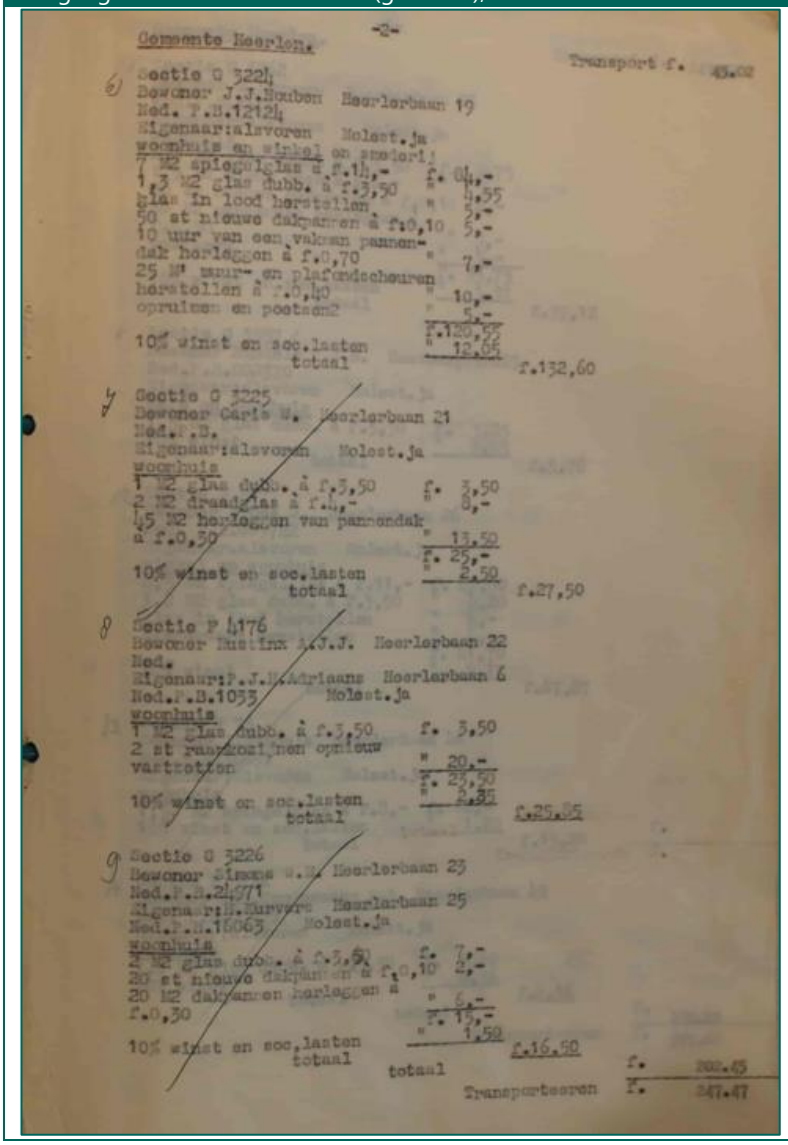
Gemeente Heerlen.
Sectie G 2516
Bewoner L.v.d.Weijer Erkstraat 2
Med. P.B.030665
Eigenaar:alsvoren
woonhuis
1,3 M2 glas dubb. à f.3,50 f. 4,55
55 st pannen à f.60,- " 3,30
2 M vorsten à f.1,20 " 2,40
plafondpleister " 3,50
9 uur pannen herleggen à f.0,70 6,30
f. 20,05
10% winst " 2,01
totaal f.22,06

Sectie G 2439
Bewoner J.Pekkens Erkstraat 5
Med.P.B. H0/0[illegible]993
Eigenaar:alsvoren Molest.ja
woonhuis
1 M2 glas enkel à f.2,50 f. 2,50
50 st pannen à f.60,- " 3,-
5 uur pannen herleggen " 3,50
f. 9,-
10%.winst " 0,90
totaal f.9,90

Sectie G 2529
Bewoner Vlocken W.J. Heerlerbaan 3
Med. P.B.30[illegible]3
Eigenaar:alsvoren Molest.ja
woonhuis
2 M2 glas enkel à f.2,50 f. 5,-
10% winst en soc.lasten " 0,50
totaal f.5,50

Sectie G 3737
Bewoner Houts J. Heerlerbaan 5
Med. P.B.
Eigenaar:alsvoren Molest.ja
woonhuis
1,25 M2 glas enkel à f.2,50 f. 3,12
10 % winst en soc.lasten " 0,32
totaal f.3,44

Sectie F 3579
Bewoner Wed. Theissen-H.J. Heerlerbaan 16
Med. P.B.0000
Eigenaar:alsvoren Molest.neenn
woonhuis
1,50 M2 glas enkel à f.2,50 f. 3,75
10% winst en soc.lasten " 0,37
totaal f. 4,12
totaal f.
Transportbedrag f. 45.02

-2-

Gemeente Heerlen.

Transport f. 45.02

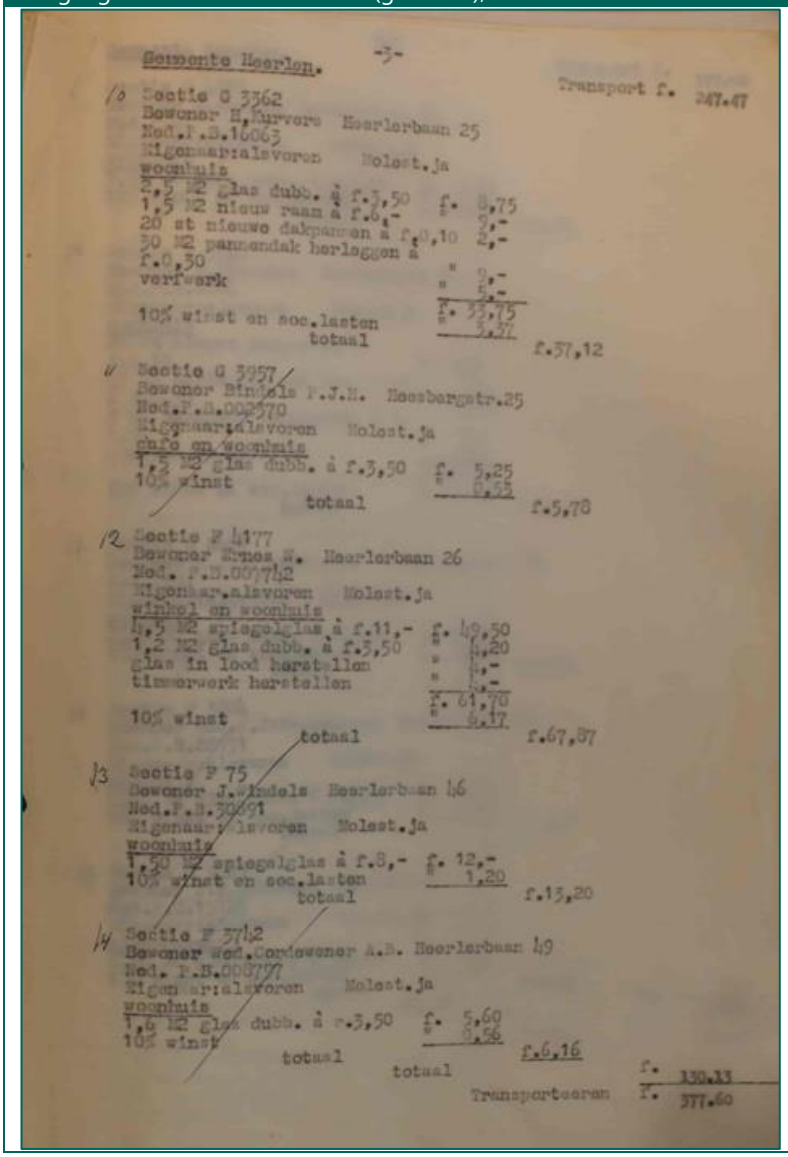
6) Sectie G 3224
Bewoner J.J.Houben Heerlerbaan 19
Med. P.B.12124
Eigenaar:alsvoren Molest.ja
woonhuis en winkel en smederij
7 M2 spiegelglas à f.1,- f. 7,-
1,3 M2 glas dubb. à f.3,50 " 4,55
glas in lood herstellen " 5,-
50 st nieuwe dakpannen à f.0,10 " 5,-
10 uur van een vakman pannen-
dak herleggen à f.0,70 " 7,-
25 M' muur- en plafondscheuren
herstellen à f.0,40 " 10,-
opruimen en poetsen2 " 5,-
f.120,55
10% winst en soc.lasten " 12,05
totaal f.132,60

4 Sectie G 3225
Bewoner Carlo M. Heerlerbaan 21
Med.P.B.
Eigenaar:alsvoren Molest.ja
woonhuis
1 M2 glas dubb. à f.3,50 f. 3,50
2 M2 draadglas à f.4,- " 8,-
45 M2 herleggen van pannendak
à f.0,30 " 13,50
f. 25,-
10% winst en soc.lasten " 2,50
totaal f.27,50

8 Sectie P 4176
Bewoner Rustinx A.J.J. Heerlerbaan 22
Med.
Eigenaar:P.J.H.Adriaans Heerlerbaan 6
Med.P.B.1033 Molest.ja
woonhuis
1 M2 glas dubb. à f.3,50 f. 3,50
2 st raamkozijnen opnieuw
vastzetten " 20,-
f. 23,50
10% winst en soc.lasten " 2,35
totaal f.25,85

9 Sectie G 3226
Bewoner Simons W.J. Heerlerbaan 23
Med.P.B.24971
Eigenaar:B.Kurvers Heerlerbaan 25
Med.P.B.15063 Molest.ja
woonhuis
2 M2 glas dubb. à f.3,50 f. 7,-
20 st nieuwe dakpannen à f.0,10 " 2,-
20 M2 dakpannen herleggen à
f.0,30 " 6,-
f. 15,-
10% winst en soc.lasten " 1,50
totaal f.16,50

totaal f. 200.45
Transporteren f. 247.47

Gemeente Heerlen. -3-

10 Sectie G 3362 Transport f. 247.47
Bewoner H.Kurvers Heerlerbaan 25
Med.P.B.16063
Eigenaar:alsvoren Molest.ja
woonhuis
2,5 M2 glas dubb. à f.3,50 f. 8,75
1,5 M2 nieuw raam à f.6,- " 9,-
20 st nieuwe dakpannen à f.0,10 " 2,-
30 M2 pannendak herleggen à f.0,30 " 9,-
verfwerk " 5,-
f. 33,75
10% winst en soc.lasten 3,37
totaal f.37,12

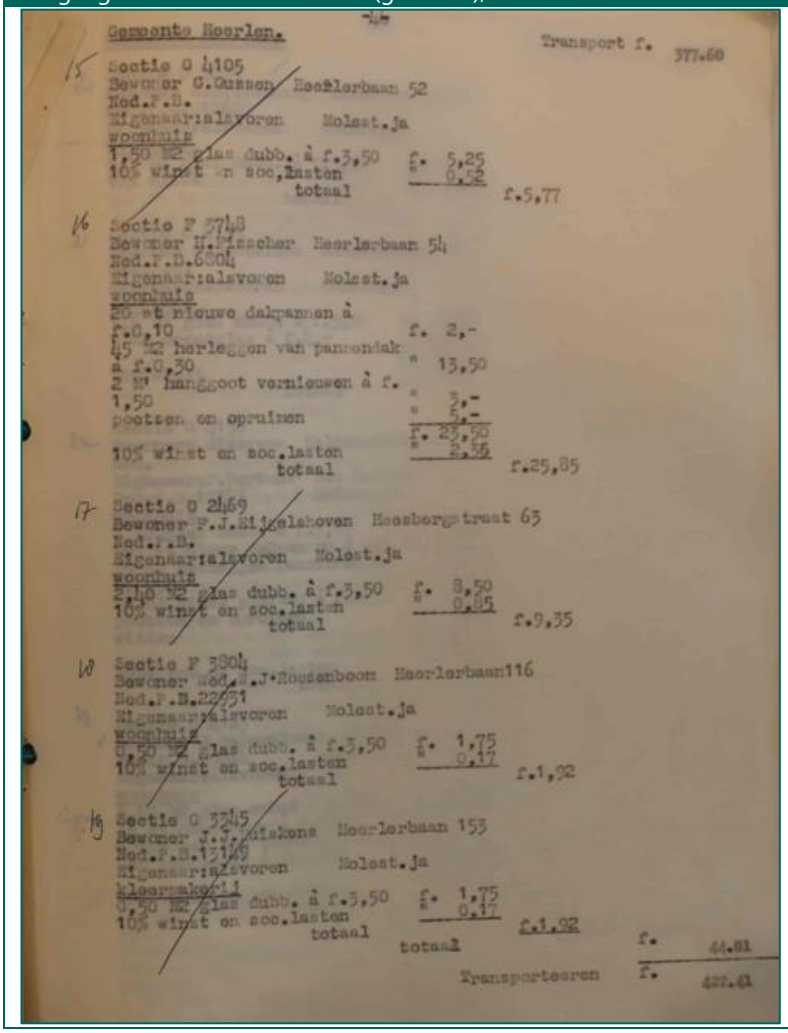
11 Sectie G 3957
Bewoner Bindels P.J.H. Heesbergstr.25
Med.P.B.002570
Eigenaar:alsvoren Molest.ja
cafe en woonhuis
1,5 M2 glas dubb. à f.3,50 f. 5,25
10% winst 0,53
totaal f.5,78

12 Sectie F 4177
Bewoner Kruss W. Heerlerbaan 26
Med. P.B.000742
Eigenaar:alsvoren Molest.ja
winkel en woonhuis
1,5 M2 spiegelglas à f.11,- f. 49,50
1,2 M2 glas dubb. à f.3,50 " 4,20
glas in lood herstellen " 1,-
timmerwerk herstellen " 3,-
f. 61,70
10% winst 6,17
totaal f.67,87

13 Sectie F 75
Bewoner J.Winkels Heerlerbaan 46
Med.P.B.30691
Eigenaar:alsvoren Molest.ja
woonhuis
1,50 M2 spiegelglas à f.8,- f. 12,-
10% winst en soc.lasten 1,20
totaal f.13,20

14 Sectie F 3742
Bewoner wed.Cordewener A.B. Heerlerbaan 49
Med. P.B.000727
Eigenaar:alsvoren Molest.ja
woonhuis
1,6 M2 glas dubb. à f.3,50 f. 5,60
10% winst 0,56
totaal f.6,16

totaal f. 130.13
Transporteren f. 377.60

Gemeente Heerlen.

Transport f. 377.60

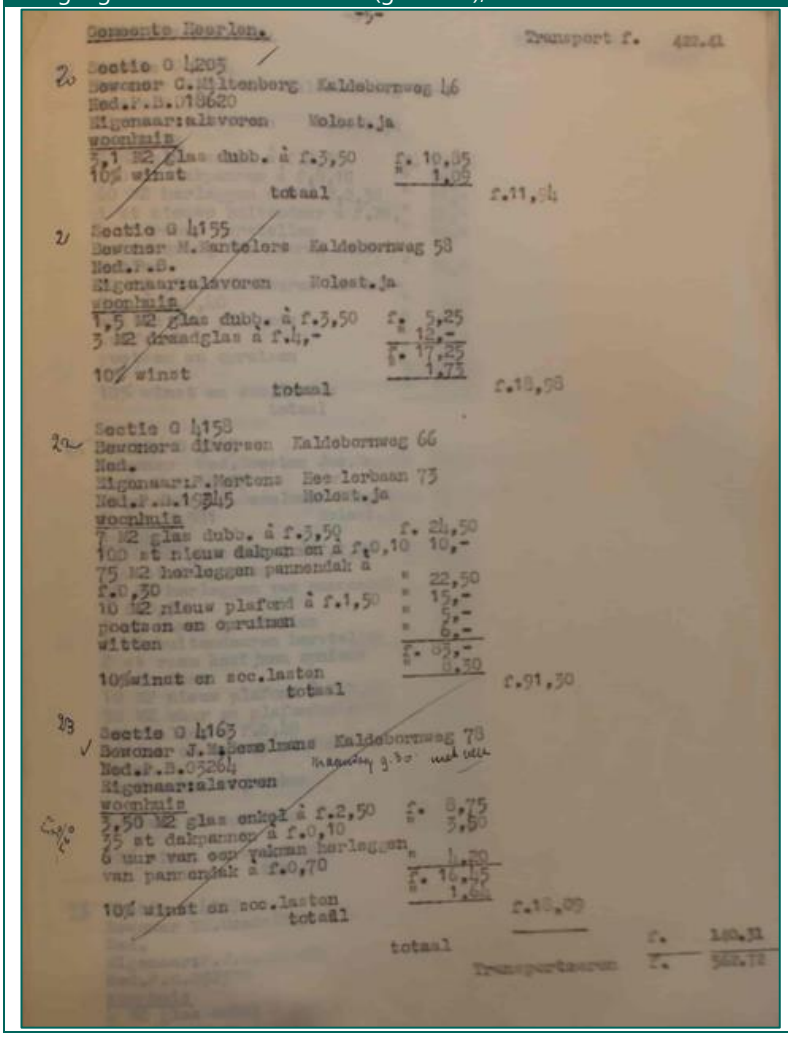
15 Sectie G 4105
Bewoner G.Gussen Heerlerbaan 52
Hed.P.B.
Eigenaar:alsvoren Molest.Ja
woonhuis
1,50 M2 glas dubb. à f.3,50 f. 5,25
10% winst en soc.lasten " 0,52
totaal f.5,77

16 Sectie F 3748
Bewoner H.Fischer Heerlerbaan 54
Hed.P.B.6804
Eigenaar:alsvoren Molest.Ja
woonhuis
20 st nieuwe dakpannen à
f.0,10 f. 2,-
45 M2 herleggen van pannendak
à f.0,30 " 13,50
2 M' hanggoot vernieuwen à f.
1,50 " 3,-
poetsen en opruimen " 5,-
f. 23,50
10% winst en soc.lasten " 2,35
totaal f.25,85

17 Sectie G 2469
Bewoner P.J.Bijkelshoven Hoesbergstraat 63
Hed.P.B.
Eigenaar:alsvoren Molest.Ja
woonhuis
2,40 M2 glas dubb. à f.3,50 f. 8,50
10% winst en soc.lasten " 0,85
totaal f.9,35

18 Sectie F 3804
Bewoner Wed.J.J.Rousenboom Heerlerbaan116
Hed.P.B.22051
Eigenaar:alsvoren Molest.Ja
woonhuis
0,50 M2 glas dubb. à f.3,50 f. 1,75
10% winst en soc.lasten " 0,17
totaal f.1,92

19 Sectie G 3345
Bewoner J.J.Hiskens Heerlerbaan 153
Hed.P.B.13149
Eigenaar:alsvoren Molest.Ja
Kloosterakker 11
0,50 M2 glas dubb. à f.3,50 f. 1,75
10% winst en soc.lasten " 0,17
totaal f.1,92
totaal f. 44,81
Transporteren f. 422.41

Gemeente Heerlen. Transport f. 422.61

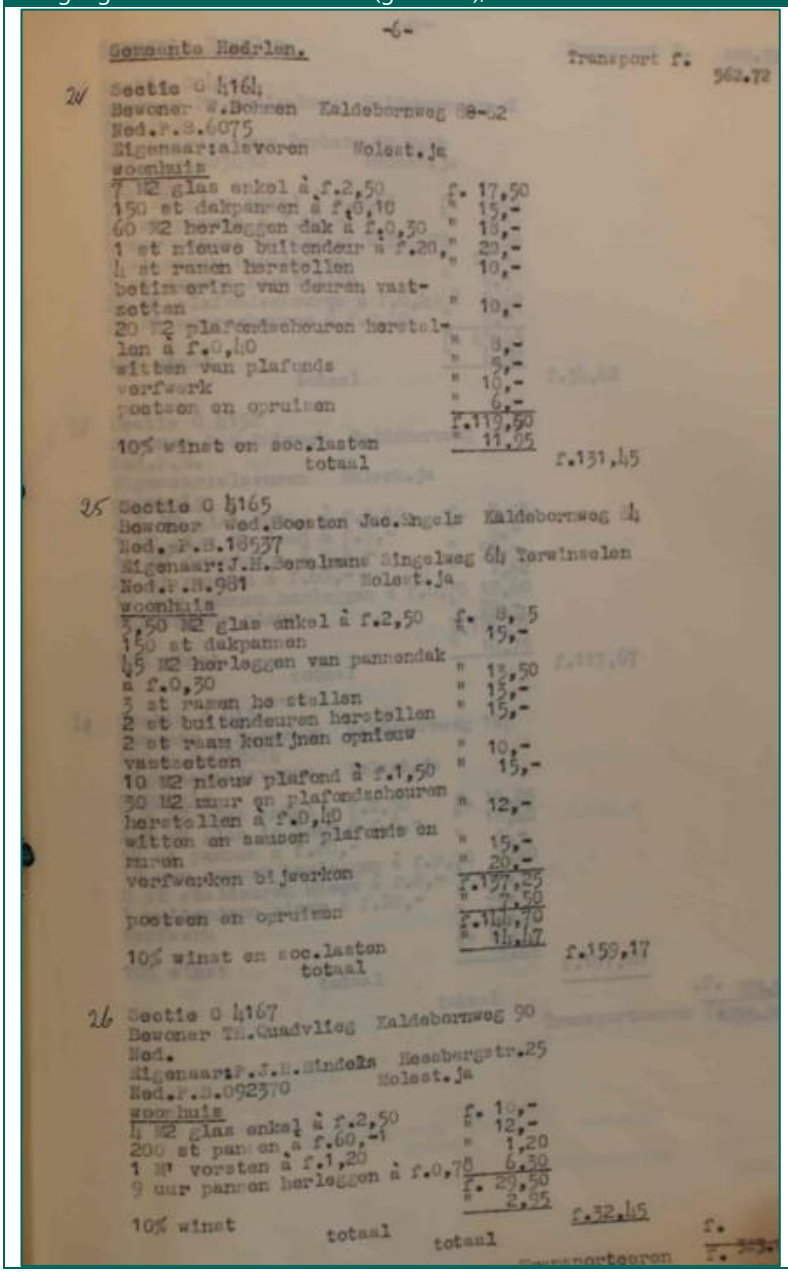
2b Sectie G 4205
Bewoner C.[illegible]tenberg Kaldebornweg 46
Med.P.B.018620
Eigenaar:alsvoren Molest.ja
woonhuis
3,1 M2 glas dubb. à f.3,50 f. 10,85
10% winst 1,08
totaal f.11,94

2c Sectie G 4155
Bewoner M.Santelers Kaldebornweg 58
Med.P.B.
Eigenaar:alsvoren Molest.ja
woonhuis
1,5 M2 glas dubb. à f.3,50 f. 5,25
3 M2 draadglas à f.4,- " 12,-
f. 17,25
10% winst 1,73
totaal f.18,98

2d Sectie G 4158
Bewoners divorsen Kaldebornweg 66
Med.
Eigenaar:F.Wertens Heerlerbaan 73
Med.P.B.[illegible]45 Molest.ja
woonhuis
7 M2 glas dubb. à f.3,50 f. 24,50
100 st nieuw dakpannen à f.0,10 " 10,-
75 M2 herleggen pannendak à f.0,30 " 22,50
10 M2 nieuw plafond à f.1,50 " 15,-
poetsen en opruimen " 6,-
witten f. 83,-
10%winst en soc.lasten 8,30
totaal f.91,30

2e Sectie G 4163
Bewoner J.[illegible]emsens Kaldebornweg 78
Med.P.B.05264 Magazijn g.s.v. met vier
Eigenaar:alsvoren
woonhuis
3,50 M2 glas enkel à f.2,50 f. 8,75
35 st dakpannen à f.0,10 " 3,50
6 uur van een vakman herleggen " 4,20
van pannendak à f.0,70 f. 16,45
10% winst en soc.lasten 1,64
totaal f.18,09

totaal f. 140.31
Transportsom f. 562.72

-6-

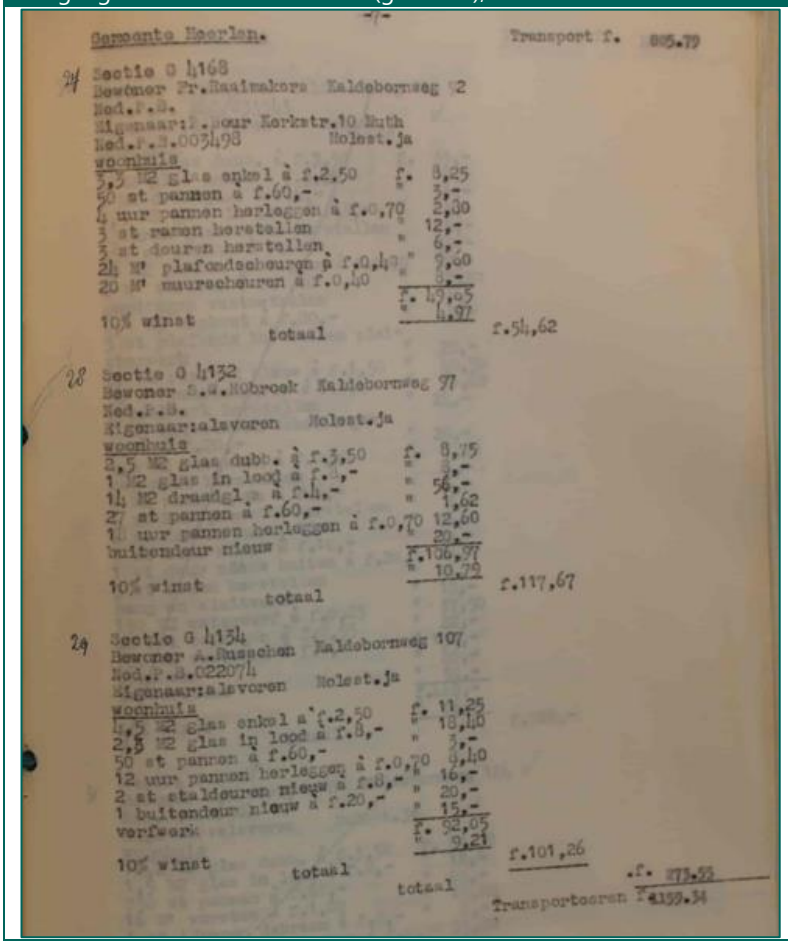
Gemeente Heerlen. Transport f. 562.72

24 Sectie O 4164
Bewoner W.Bohmen Kaldebornweg 88-92
Med.P.B.6075
Eigenaar:alevoren Molest.ja
woonhuis
7 M2 glas enkel à f.2,50 f. 17,50
150 st dakpannen à f.0,10 " 15,-
60 M2 herleggen dak à f.0,30 " 18,-
1 st nieuwe buitendeur à f.20,- " 20,-
4 st ramen herstellen " 10,-
betimmering van deuren vast-
zetten " 10,-
20 M2 plafondscheuren herstel-
len à f.0,40 " 8,-
witten van plafonds " 5,-
verfwerk " 10,-
pootsen en opruimen " 6,-
f.119,50
10% winst en soc.lasten " 11,95
totaal f.131,45

25 Sectie O 4165
Bewoner wed.Boosten Jac.Engels Kaldebornweg 84
Med.P.B.18537
Eigenaar:J.H.Berelmans Singelweg 64 Terwinselen
Med.P.B.981 Molest.ja
woonhuis
5,50 M2 glas enkel à f.2,50 f. 8,5
150 st dakpannen 15,-
45 M2 herleggen van pannendak
à f.0,30 " 13,50
3 st ramen herstellen " 15,-
2 st buitendeuren herstellen " 15,-
2 st raam koetjnen opnieuw
vastzetten " 10,-
10 M2 nieuw plafond à f.1,50 " 15,-
30 M2 muur en plafondscheuren
herstellen à f.0,40 " 12,-
witten en sauzen plafonds en
muren " 15,-
verfwerken bijwerken " 20,-
f.197,25
pootsen en opruimen " 2,50
f.199,75
10% winst en soc.lasten " 19,97
totaal f.159,17

26 Sectie O 4167
Bewoner Th.Quadvlieg Kaldebornweg 90
Med.
Eigenaar:P.J.H.Sindelar Heesbergstr.25
Med.P.B.092370 Molest.ja
woonhuis
1 M2 glas enkel à f.2,50 f. 10,-
200 st pannen à f.60,-/1 " 12,-
1 M' vorsten à f.1,20 " 1,20
9 uur pannen herleggen à f.0,78 " 6,30
f. 29,50
10% winst " 2,95
totaal f.32,45

totaal f.
Transporteren f.

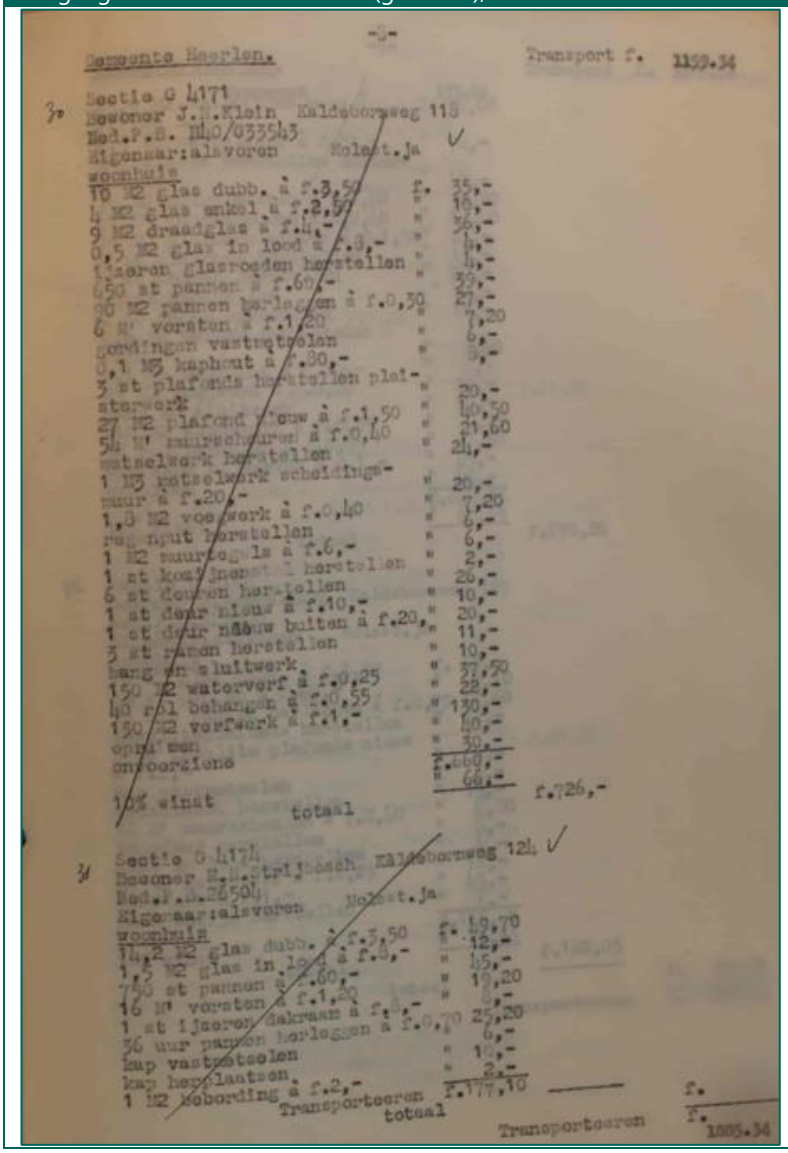

Gemeente Heerlen. Transport f. 865.79

24 Sectie G 4168
Bewoner Fr.Raaimakers Kaldeborneweg 92
Med.P.S.
Eigenaar:J.pour Kerkstr.10 Muth
Med.P.S.003498 Molest.ja
woonhuis
3,5 M2 glas enkel à f.2,50 f. 8,25
50 st pannen à f.60,- " 3,-
4 uur pannen herleggen à f.0,70 " 2,80
3 st ramen herstellen " 12,-
3 st deuren herstellen " 6,-
24 M' plafondscheuren à f.0,40 " 9,60
20 M' muurscheuren à f.0,40 " 8,-
f. 49,65
10% winst " 4,97
totaal f.54,62

28 Sectie G 4132
Bewoner S.W.Hobrock Kaldeborneweg 97
Med.P.S.
Eigenaar:alsvoren Molest.ja
woonhuis
3,5 M2 glas dubb. à f.3,50 f. 8,75
1 M2 glas in lood à f.-,- " 3,-
14 M2 draadgl. à f.4,- " 56,-
27 st pannen à f.60,- " 1,62
18 uur pannen herleggen à f.0,70 12,60
buitendeur nieuw " 20,-
f.106,97
10% winst " 10,72
totaal f.117,67

29 Sectie G 4134
Bewoner A.Ruspchen Kaldeborneweg 107
Med.P.S.022074
Eigenaar:alsvoren Molest.ja
woonhuis
4,5 M2 glas enkel à f.2,50 f. 11,25
2,5 M2 glas in lood à f.8,- " 18,00
50 st pannen à f.60,- " 3,-
12 uur pannen herlegged à f.0,70 8,40
2 st staldeuren nieuw à f.8,- " 16,-
1 buitendeur nieuw à f.20,- " 20,-
verfwerk " 15,-
f. 92,05
10% winst " 9,21
totaal f.101,26
totaal .f. 273.55
Transportoeren f.4139.34

-3-

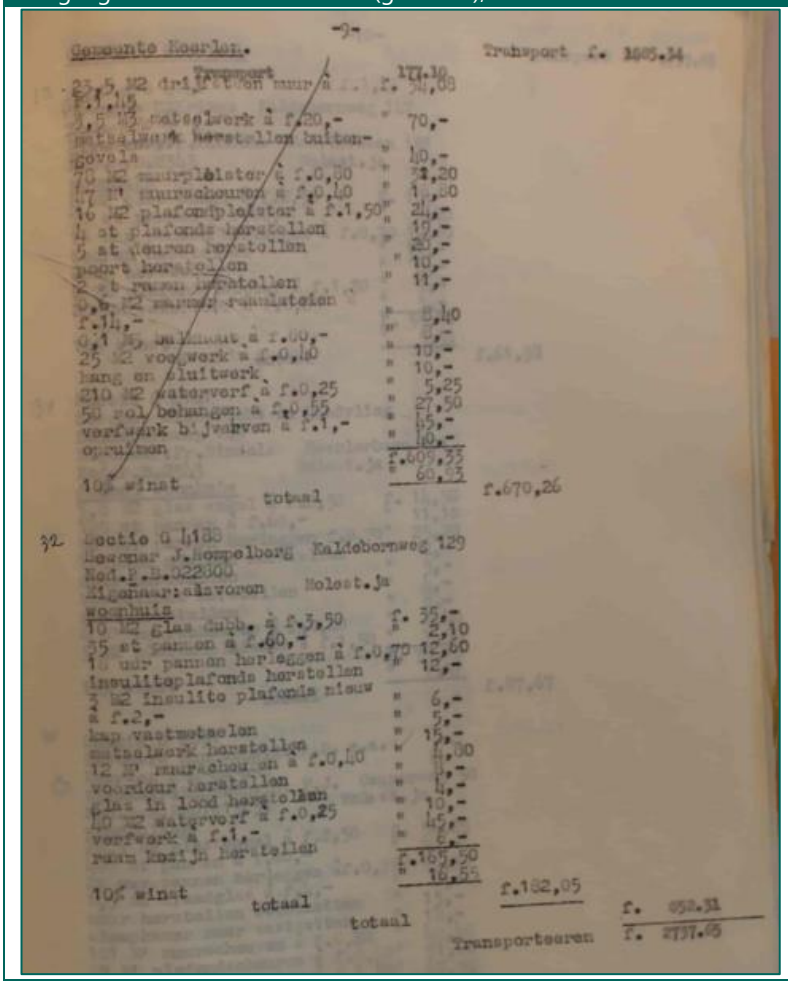
Gemeente Heerlen. Transport f. 1159.34

3e Sectie G 4171
Bewoner J.H.Klein Kaldeborweg 118
Med.F.S. HL0/033543
Eigenaar:alsvoren Holzst.Ja
woonhuis

10 M2 glas dubb. à f.3,50	f.	35,-
4 M2 glas enkel à f.2,50	"	10,-
9 M2 draadglas à f.4,-	"	36,-
0,5 M2 glas in lood à f.8,-	"	4,-
1 ijzeren glasroeden herstellen	"	4,-
650 st pannen à f.60,-	"	39,-
90 M2 pannen herleggen à f.0,30	"	27,-
6 M' versten à f.1,20	"	7,20
goedingen vastmetselen	"	6,-
0,1 M3 kaphout à f.30,-	"	3,-
3 st plafonds herstellen plei-sterwerk	"	20,-
27 M2 plafond nieuw à f.1,50	"	40,50
54 M' muurschuren à f.0,40	"	21,60
metselwerk herstellen	"	24,-
1 M3 metselwerk scheidings-muur à f.20,-	"	20,-
1,8 M2 voegwerk à f.0,40	"	7,20
regenput herstellen	"	6,-
1 M2 muurtegels à f.6,-	"	2,-
1 st kozijnen 2 herstellen	"	26,-
6 st deuren herstellen	"	10,-
1 st deur nieuw à f.10,-	"	20,-
1 st deur nieuw buiten à f.20,-	"	11,-
3 st ramen herstellen	"	10,-
hang en sluitwerk	"	37,50
150 M2 waterverf à f.0,25	"	22,-
40 rol behangen à f.0,55	"	130,-
130 M2 verfwerk à f.1,-	"	40,-
opmaten	"	30,-
onvoorziene	f.	669,-
10% winst	f.	66,-
totaal		f.726,-

3d Sectie G 4174
Bewoner H.[illegible]strijbosch Kaldeborweg 124
Med.F.S.26504
Eigenaar:alsvoren Holzst.Ja
woonhuis

11,2 M2 glas dubb. à f.3,50	f.	39,70
1,5 M2 glas in lood à f.8,-	"	12,-
750 st pannen à f.60,-	"	45,-
16 M' versten à f.1,20	"	19,20
1 st ijzeren dakraam à f.[illegible]	"	[illegible]
36 uur pannen herleggen à f.0,70	"	25,20
kap vastmetselen	"	6,-
kap heglaatsen	"	10,-
1 M2 bebording à f.2,-	"	2,-
Transportteeren	f.	177,10
totaal		f.
Transportteeren	f.	1885.34

Gemeente Heerlen.

-3-

Transport f. 1111.10

23,5 M2 dri[illegible] muren à f. [illegible] " [illegible]

3,5 M2 natselwerk à f.20,- " 70,-

natselwerk herstellen buiten-
gevels " 10,-

10 M2 muurpleister à f.0,80 " 8,20

17 M' muurscheuren à f.0,40 " 1,80

16 M2 plafondpleister à f.1,50 " 24,-

4 st plafonds herstellen " 12,-

5 st deuren herstellen " 20,-

poort herstellen " 10,-

2 st ramen herstellen " 11,-

6,6 M2 marmer reinlateien
f.11,- " 8,40

0,1 [illegible] aanmaat à f.80,- " 8,-

25 M2 voegwerk à f.0,40 " 10,-

hang en sluitwerk " 10,-

210 M2 waterverf à f.0,25 " 5,25

50 rol behangen à f.0,55 " 27,50

verfwerk bijwerven à f.1,- " 15,-

opruimen " 10,-

f.609,55

10% winst " 60,55

totaal f.670,26

32 Sectie G 4,188

Heesmar J.Hompelberg Kaldebornweg 129

Med.P.B.022000

Eigenaar:alsvoren Molest.ja

woonhuis

10 M2 glas dubb. à f.3,50 f. 35,-

35 st pannen à f.60,- " 2,10

1 uur pannen herleggen à f.0,70 " 12,60

" 12,-

Insulitoplafonds herstellen

3 M2 Insulito plafonds nieuw
à f.2,- " 6,-

kap vastmetselen " 5,-

metselwerk herstellen " 15,-

12 M' muurscheuren à f.0,40 " 4,80

voordeur herstellen " 4,-

glas in lood herstellen " 10,-

40 M2 waterverf à f.0,25 " 10,-

verfwerk à f.1,- " 40,-

ruam kalk herstellen " 6,-

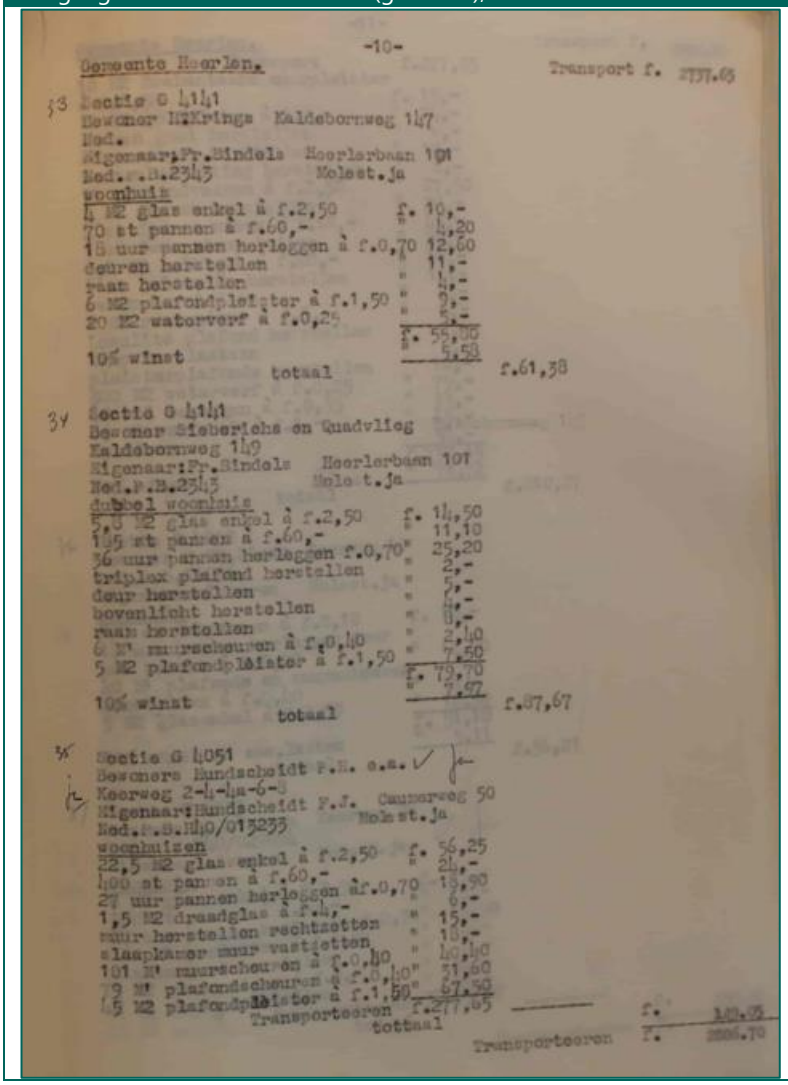
f.165,50

10% winst " 16,55

totaal f.182,05

totaal f. 852.31

Transporteren f. 2737.65

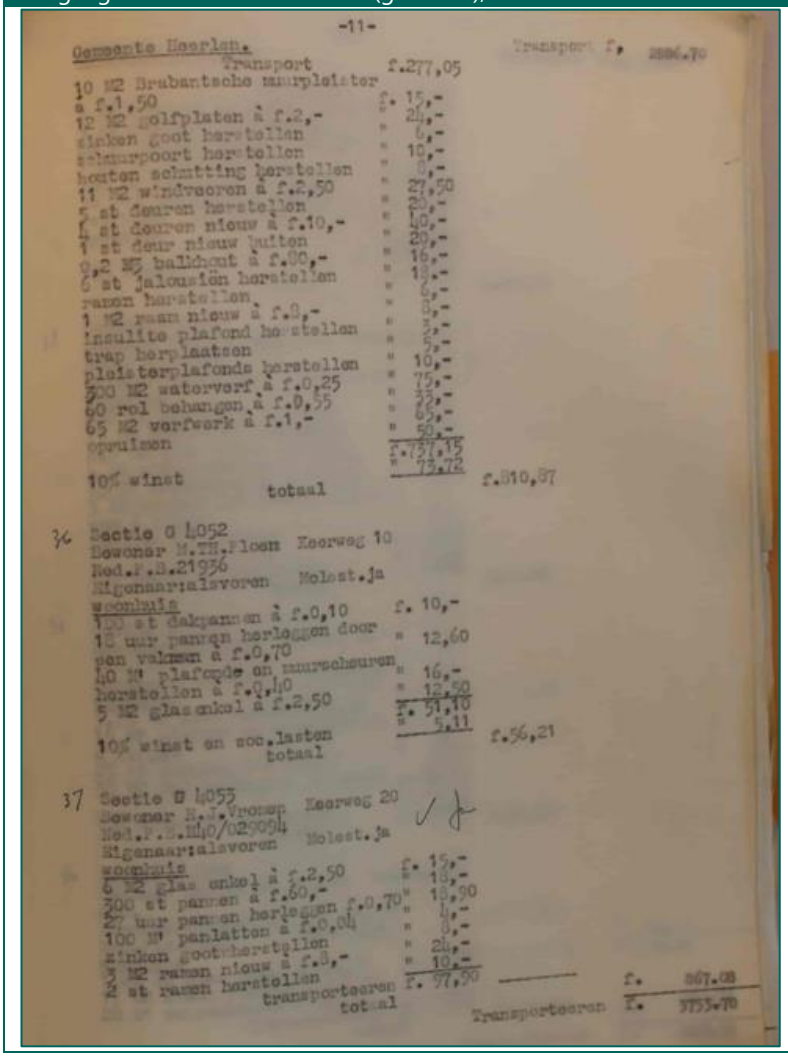
-10-

Gemeente Heerlen. Transport f. 2737.65

53 Sectie G 4141
Bewoner M.Krings Kaldebornweg 147
Med.
Eigenaar:Fr.Bindels Heerlerbaan 101
Med.P.B.2343 Molest.ja
woonhuis
4 M2 glas enkel à f.2,50 f. 10,-
70 st pannen à f.60,- " 4,20
15 uur pannen herleggen à f.0,70 " 12,60
deuren herstellen " 11,-
raam herstellen " 1,-
6 M2 plafondpleister à f.1,50 " 9,-
20 M2 waterverf à f.0,25 " 5,-
f. 55,80
10% winst 5,58
totaal f.61,38

34 Sectie G 4141
Bewoner Siebertchs en Quadvlieg
Kaldebornweg 149
Eigenaar:Fr.Bindels Heerlerbaan 101
Med.P.B.2343 Molest.ja
dubbel woonhuis
5,6 M2 glas enkel à f.2,50 f. 14,50
185 st pannen à f.60,- " 11,10
36 uur pannen herleggen f.0,70 " 25,20
triplex plafond herstellen " 2,-
deur herstellen " 5,-
bovenlicht herstellen " 8,-
raam herstellen " 2,40
6 M' muurscheuren à f.0,40 " 2,40
5 M2 plafondpleister à f.1,50 " 7,50
f. 79,70
10% winst 7,97
totaal f.87,67

35 Sectie G 4051
Bewoners Rundscheidt P.H. e.a. ✓
Keerweg 2-4-4a-6-8
Eigenaar:Rundscheidt P.J. Caumerweg 50
Med.P.B.440/013233 Molest.ja
woonhuizen
22,5 M2 glas enkel à f.2,50 f. 56,25
400 st pannen à f.60,- " 24,-
27 uur pannen herleggen à f.0,70 " 18,90
1,5 M2 draadglas à f.4,- " 6,-
muur herstellen rechtzetten " 15,-
slaapkamer muur vastzetten " 10,-
101 M' muurscheuren à f.0,40 " 40,40
79 M' plafondscheuren à f.0,60 " 47,40
4,5 M2 plafondpleister à f.1,50 " 6,75
Transporteeren f.277,65 f. 149,75
totaal
Transporteeren f. 2886.70

-11-

Gemeente Heerlen.

Transport f.277,05

10 M2 Brabantsche muurpleister à f.1,50 f. 15,-
12 M2 golfplaten à f.2,- " 24,-
zinken goot herstellen " 6,-
schuurpoort herstellen " 10,-
houten schutting herstellen " 8,-
11 M2 windveeren à f.2,50 " 27,50
5 st deuren herstellen " 20,-
4 st deuren nieuw à f.10,- " 40,-
1 st deur nieuw buiten " 20,-
9,2 M2 ballhout à f.80,- " 16,-
6 st jalousien herstellen " 18,-
ramen herstellen " 6,-
1 M2 raam nieuw à f.8,- " 8,-
insulite plafond herstellen " 2,-
trap herplaatsen " 2,-
pleisterplafonds herstellen " 10,-
300 M2 waterverf à f.0,25 " 75,-
60 rol behangen à f.0,55 " 33,-
65 M2 verfwerk à f.1,- " 65,-
opruimen " 50,-
f.791,15
" 79,72

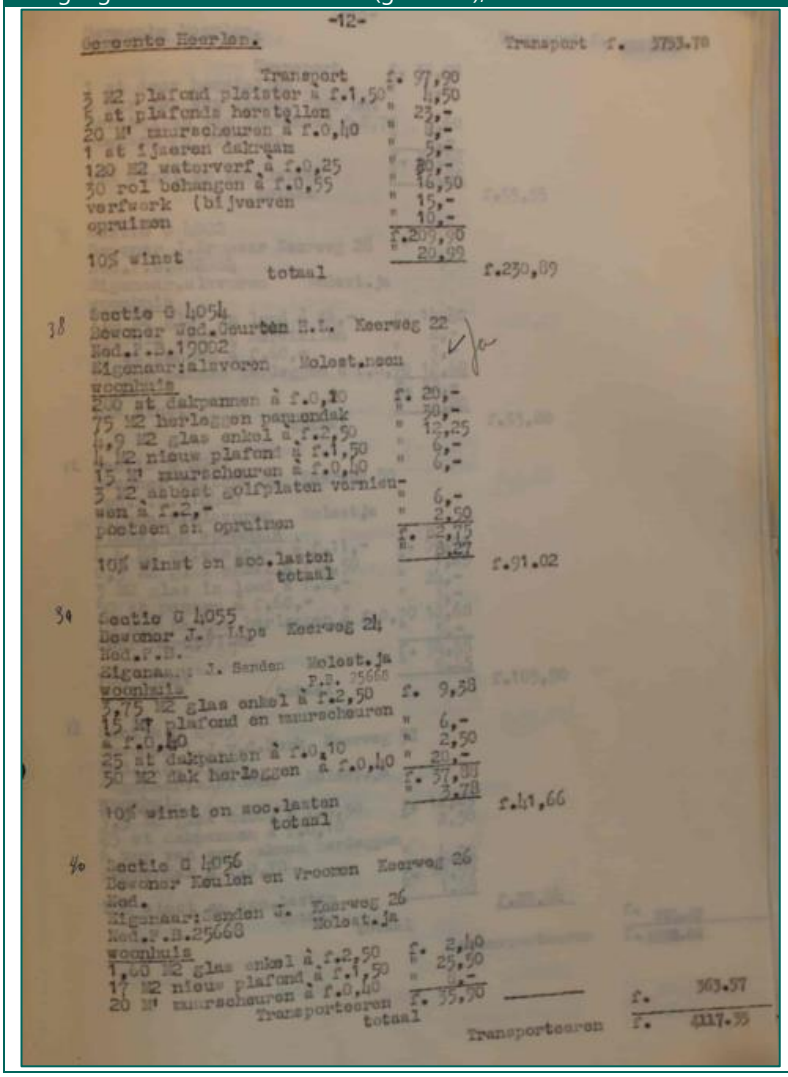
10% winst totaal f.810,87

36 Sectie G 4052
Bewoner M.TH.Floen Koerweg 10
Ned.I.B.21936
Eigenaar:alsvoren Molest.Ja
woonhuis
100 st dakpannen à f.0,10 f. 10,-
15 uur pannen herleggen door een vakman à f.0,70 " 12,60
40 M' plafonde en muurscheuren herstellen à f.0,40 " 16,-
5 M2 glas enkel à f.2,50 " 12,50
f. 51,10
" 5,11

10% winst en soc.lasten totaal f.56,21

37 Sectie G 4053
Bewoner H.J.Vromen Koerweg 20
Ned.I.B.Mo/029094
Eigenaar:alsvoren Molest.Ja
woonhuis
6 M2 glas enkel à f.2,50 f. 15,-
300 st pannen à f.60,- " 18,-
27 uur pannen herleggen f.0,70 " 18,90
100 M' panlatten à f.0,04 " 4,-
zinken goot herstellen " 8,-
3 M2 ramen nieuw à f.8,- " 24,-
2 st ramen herstellen " 10,-
transportveeren f. 97,90

Transporteeren f. 867.08
totaal f. 9753.70

-12-

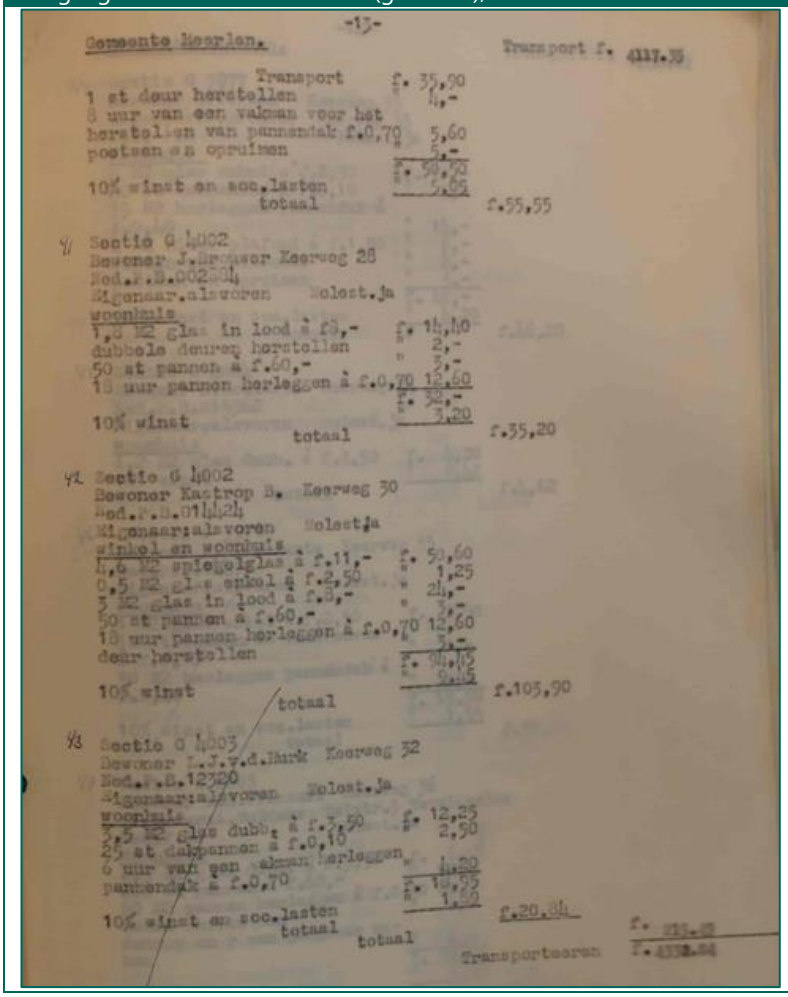
Gemeente Heerlen. Transport f. 3793.79

Transport f. 97,90
5 M2 plafond pleister à f.1,50 " 7,50
5 st plafonds herstellen " 25,-
20 M' muurscheuren à f.0,40 " 8,-
1 st 1jaren dakraam " 5,-
120 M2 waterverf à f.0,25 " 30,-
30 rol behangen à f.0,55 " 16,50
verfwerk (bijverven " 15,-
opruimen " 10,-
f.209,90
10% winst " 20,99
totaal f.230,89

38 Sectie G 4054
Bewoner wed.Geurten H.L. Keerweg 22
Med.P.B.19002
Eigenaar:alsvoren Molest.neen
woonhuis
200 st dakpannen à f.0,10 f. 20,-
75 M2 herleggen paqpondak " 30,-
9,9 M2 glas enkel à f.2,50 " 12,25
4 M2 nieuw plafond à f.1,50 " 6,-
15 M' muurscheuren à f.0,40 " 6,-
3 M2 asbest golfplaten vernieuwen à f.2,- " 6,-
poetsen en opruimen " 2,50
f. 82,75
10% winst en soc.lasten " 8,27
totaal f.91.02

39 Sectie G 4055
Bewoner J. Lips Keerweg 24
Med.P.B.
Eigenaar: J. Senden Molest.ja
P.B. 25668
woonhuis
3,75 M2 glas enkel à f.2,50 f. 9,38
15 M' plafond en muurscheuren à f.0,40 " 6,-
25 st dakpannen à f.0,10 " 2,50
50 M2 dak herleggen à f.0,40 " 20,-
f. 37,88
10% winst en soc.lasten " 3,78
totaal f.41,66

40 Sectie G 4056
Bewoner Keulen en Vroomen Keerweg 26
Med.
Eigenaar: Senden J. Keerweg 26
Med.P.B.25668 Molest.ja
woonhuis
1,60 M2 glas enkel à f.2,50 f. 3,40
17 M2 nieuw plafond à f.1,50 " 25,50
20 M' muurscheuren à f.0,40 " 8,-
Transportsoren totaal f. 36,90 f. 363.57
Transportsoren f. 4317.35

-13-

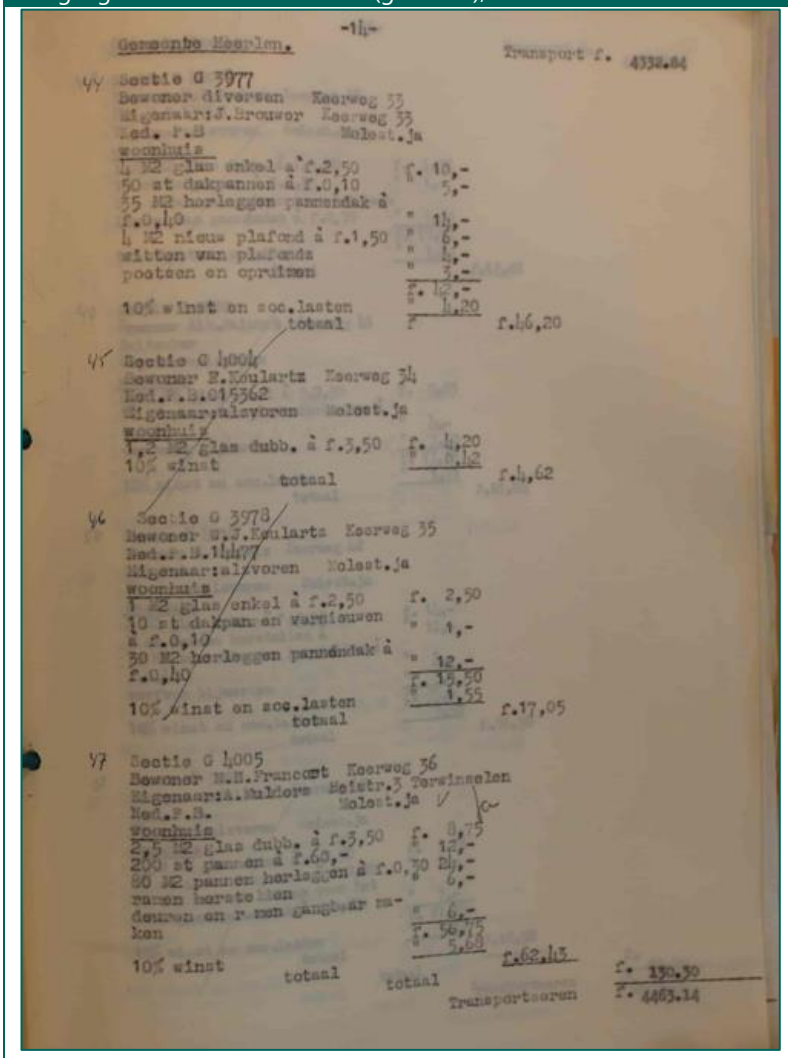
Gemeente Heerlen. Transport f. 4117.35

Transport f. 35,90
1 st deur herstellen 4,-
8 uur van een vakman voor het herstellen van pannendak f.0,70 5,60
poetsen en opruimen 3,-
f. 50,50
10% winst en soc.lasten 5,05
totaal f.55,55

Sectie G 4002
Bewoner J.Brauser Koerweg 28
Kad.P.B.00230 4
Eigenaar.alsvoren Belast.ja
woonhuis
1,8 M2 glas in lood à f8,- f. 14,40
dubbele deuren herstellen " 2,-
50 st pannen à f.60,- " 3,-
18 uur pannen herleggen à f.0,70 12,60
f. 32,-
10% winst 3,20
totaal f.35,20

Sectie G 4002
Bewoner Kastrop B. Koerweg 30
Kad.P.B.01442 4
Eigenaar:alsvoren Belast.ja
winkel en woonhuis
4,6 M2 spiegelglas à f.11,- f. 50,60
0,5 M2 glas enkel à f.2,50 " 1,25
3 M2 glas in lood à f.8,- " 24,-
50 st pannen à f.60,- " 3,-
18 uur pannen herleggen à f.0,70 12,60
deur herstellen 3,-
f. 94,45
10% winst 9,45
totaal f.103,90

Sectie G 4003
Bewoner L.J.v.d.Mark Koerweg 32
Kad.P.B.12320
Eigenaar:alsvoren Belast.Ja
woonhuis
2,5 M2 glas dubbel à f.7,50 f. 12,25
25 st dakpannen à f.0,10 2,50
6 uur van een vakman herleggen 1,20
pannendak à f.0,70 f. 16,95
10% winst en soc.lasten 1,69
totaal f.20,84
totaal f. 231,49
Transporteren f. 4352,84

-14-

Gemeente Heerlen. Transport f. 4338.84

44 Sectie G 3977
Bewoner diversen Koerweg 33
Eigenaar:J.Brouwer Koerweg 33
Ned. P.B Molest.ja
woonhuis
4 M2 glas enkel à f.2,50 f. 10,-
50 st dakpannen à f.0,10 " 5,-
35 M2 herleggen pannendak à f.0,40 " 14,-
4 M2 nieuw plafond à f.1,50 " 6,-
witten van plafonds " 1,-
poeten en opruimen " 2,-
f. 38,-
10% winst en soc.lasten 8,20
totaal f.46,20

45 Sectie G 4004
Bewoner F.Koulartz Koerweg 34
Ned.P.B.015362
Eigenaar:zelfvoren Molest.Ja
woonhuis
1,2 M2 glas dubb. à f.3,50 f. 4,20
10% winst 0,42
totaal f.4,62

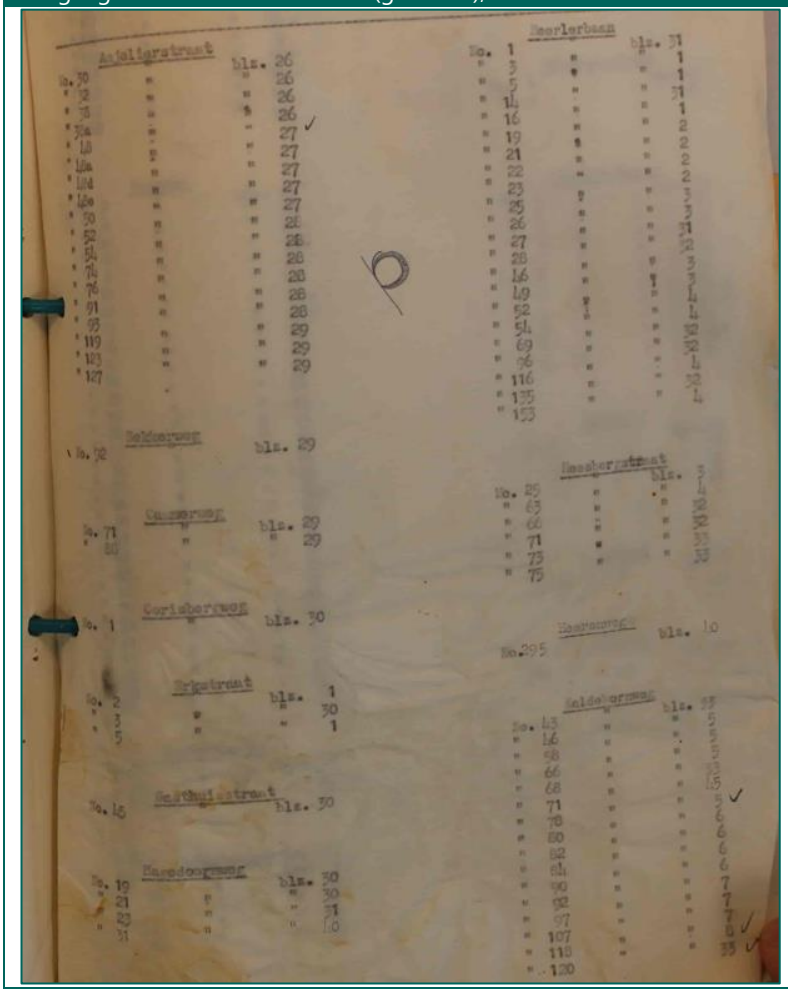
46 Sectie G 3978
Bewoner W.J.Koulartz Koerweg 35
Ned.P.B.114477
Eigenaar:zelfvoren Molest.Ja
woonhuis
1 M2 glas enkel à f.2,50 f. 2,50
10 st dakpannen vernieuwen à f.0,10 " 1,-
30 M2 herleggen pannendak à f.0,40 " 12,-
f. 15,50
10% winst en soc.lasten 1,55
totaal f.17,05

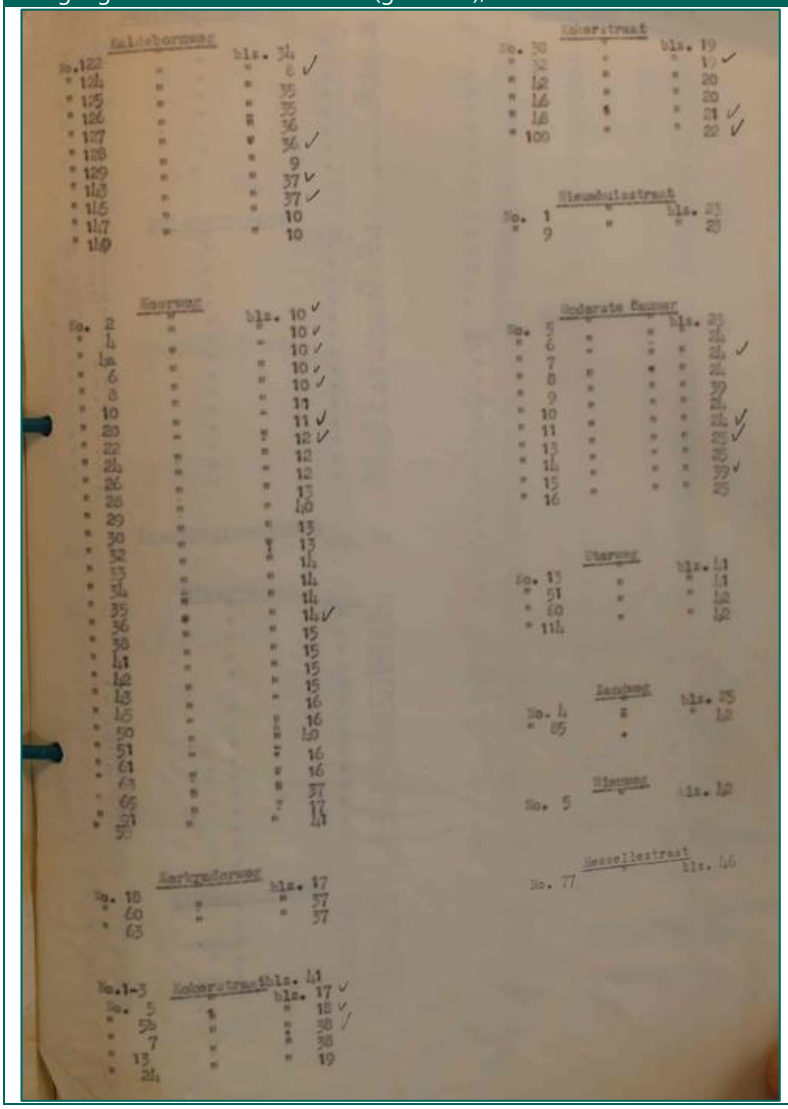
47 Sectie G 4005
Bewoner M.H.Francomt Koerweg 36
Eigenaar:A.Kuldors Meistr.3 Terwinselen
Ned.P.B. Molest.Ja
woonhuis
2,5 M2 glas dubb. à f.3,50 f. 8,75
200 st pannen à f.60,- 12,-
80 M2 pannen herleggen à f.0,70 24,-
6,-
pannen herstellen " 6,-
deuren en ramen gangbaar maken " 6,-
f. 56,75
10% winst 5,68
totaal f.62,43

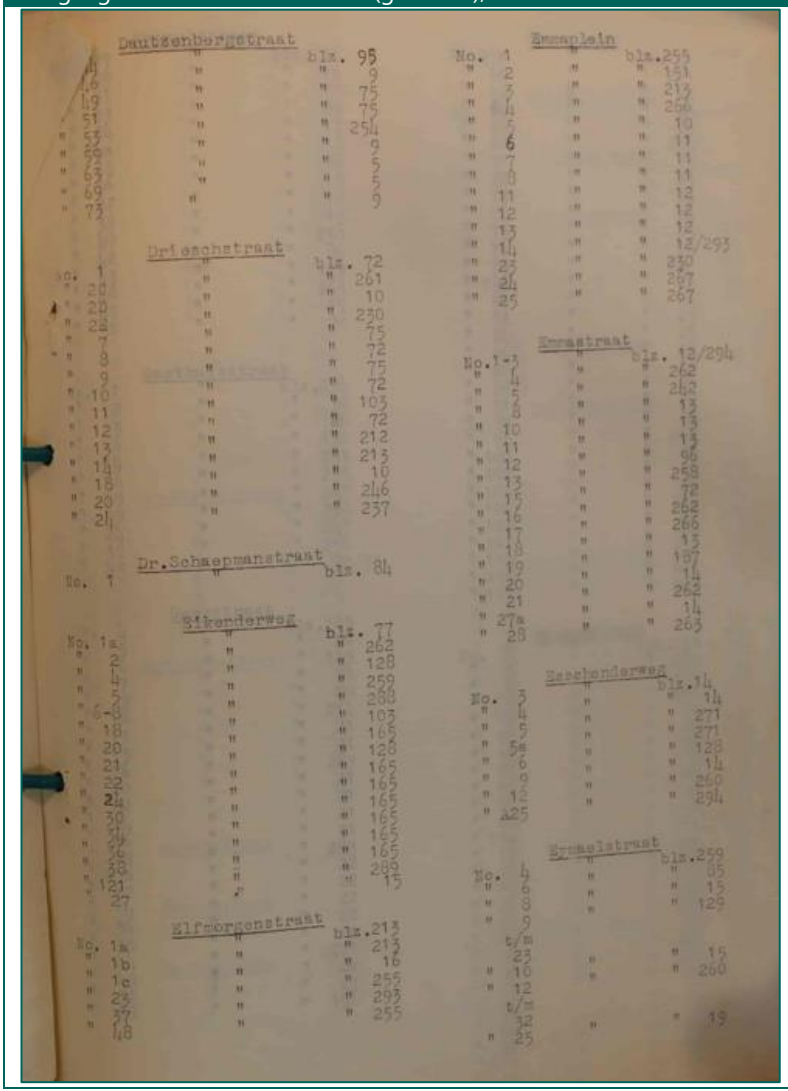
totaal f. 130.30
Transportsoren f. 4463.14

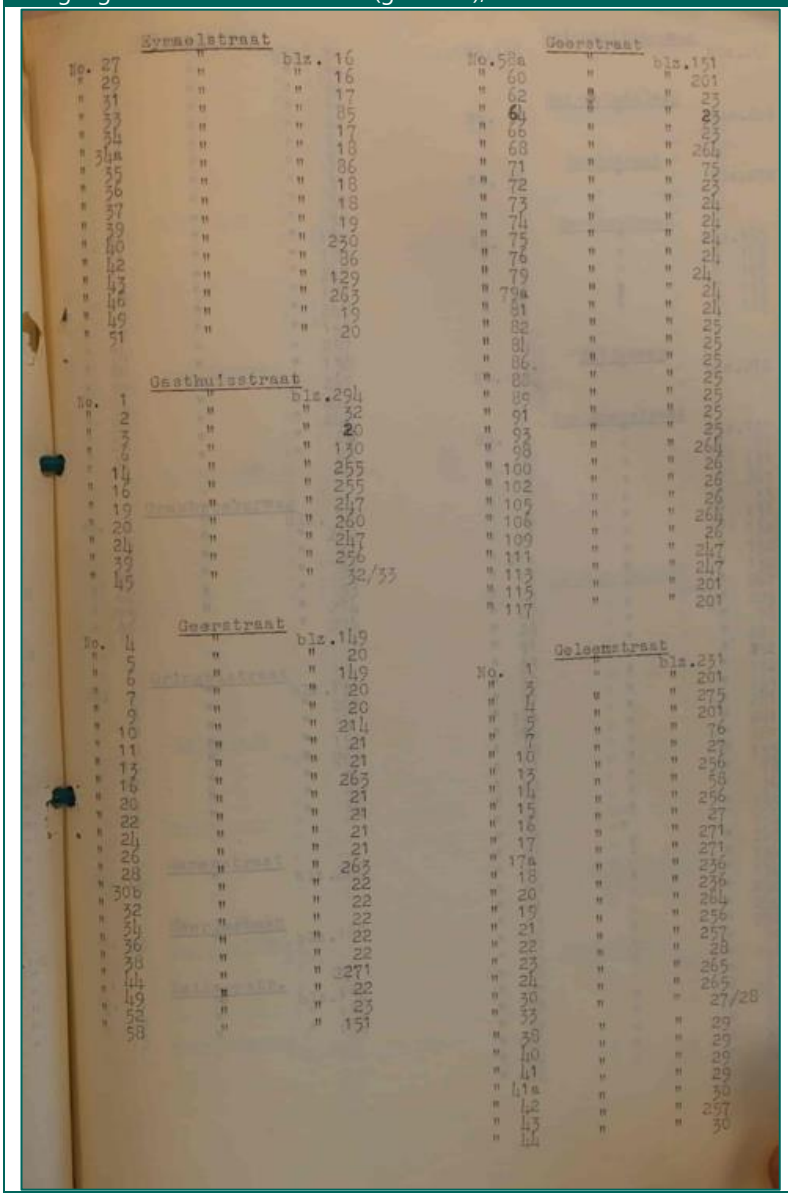
Totaal 143 schademeldingen.

14 juli 1943, alfabetische lijst straatnamen en huisnummer beschadigde percelen:

Dautzenbergstraat
Drieschstraat
Dr.Schaepmanstraat
Elkenderweg
Elfmorgenstraat
Emmaplein
Evastraat
Haselenderweg
Ermelstraat

Eymaelstraat

No. 27	"	blz. 16
" 29	"	" 16
" 31	"	" 17
" 33	"	" 85
" 34	"	" 17
" 34a	"	" 18
" 35	"	" 86
" 36	"	" 18
" 37	"	" 18
" 39	"	" 19
" 40	"	" 230
" 42	"	" 86
" 43	"	" 129
" 46	"	" 263
" 49	"	" 19
" 51	"	" 20

Gasthuisstraat

No. 1	"	blz. 294
" 2	"	" 32
" 3	"	" 20
" 7	"	" 130
" 14	"	" 255
" 16	"	" 255
" 19	"	" 247
" 20	"	" 260
" 24	"	" 247
" 39	"	" 256
" 45	"	" 32/33

Geerstraat

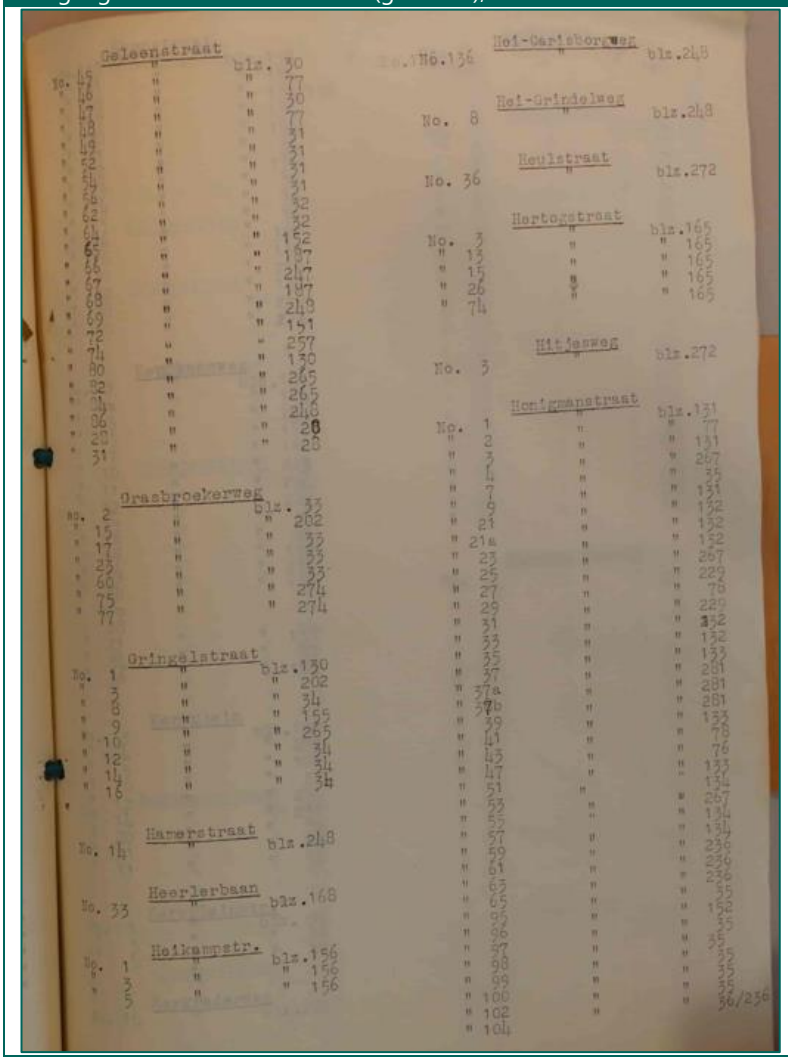
No. 4	"	blz. 149
" 5	"	" 20
" 6	"	" 149
" 7	"	" 20
" 9	"	" 20
" 10	"	" 214
" 11	"	" 21
" 13	"	" 21
" 16	"	" 263
" 20	"	" 21
" 22	"	" 21
" 24	"	" 21
" 26	"	" 21
" 28	"	" 263
" 30b	"	" 22
" 32	"	" 22
" 34	"	" 22
" 36	"	" 22
" 38	"	" 22
" 44	"	" 271
" 49	"	" 22
" 52	"	" 23
" 58	"	" 151

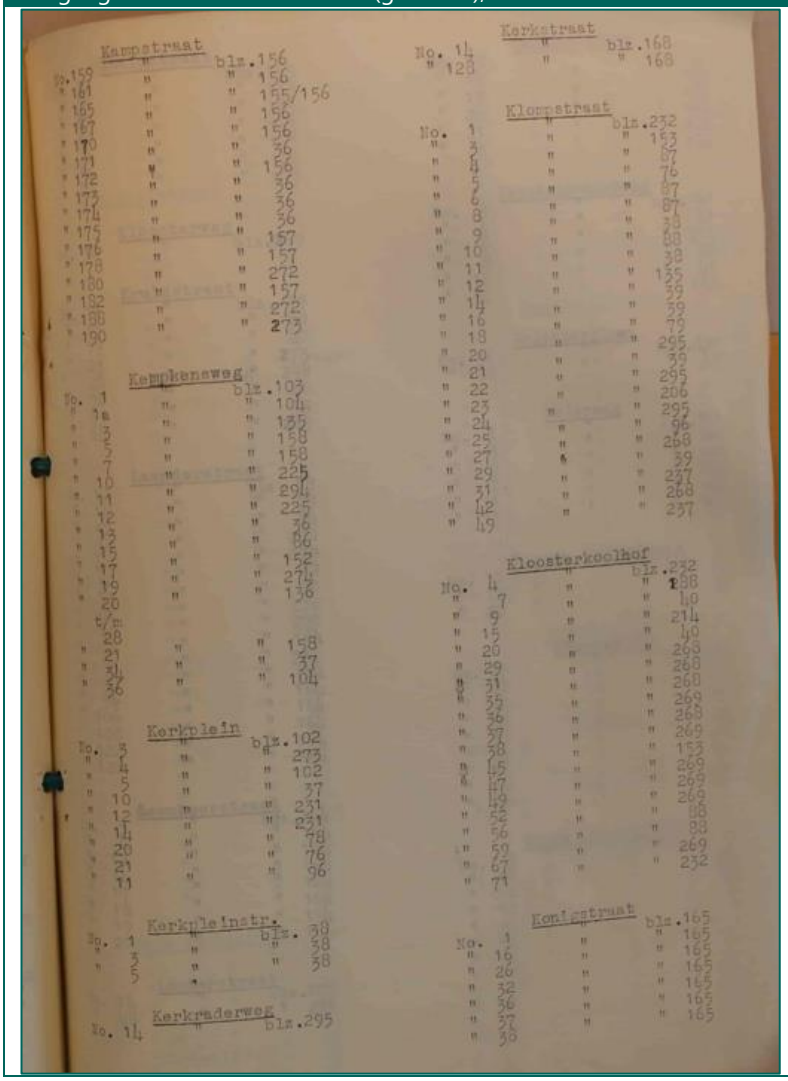
Geerstraat

No. 58a	"	blz. 151
" 60	"	" 201
" 62	"	" 23
" 64	"	" 23
" 66	"	" 23
" 68	"	" 264
" 71	"	" 75
" 72	"	" 23
" 73	"	" 24
" 74	"	" 24
" 75	"	" 24
" 76	"	" 24
" 79	"	" 24
" 79a	"	" 24
" 81	"	" 24
" 82	"	" 25
" 83	"	" 25
" 86	"	" 25
" 86	"	" 25
" 91	"	" 25
" 93	"	" 25
" 98	"	" 264
" 100	"	" 26
" 102	"	" 26
" 105	"	" 26
" 106	"	" 264
" 109	"	" 26
" 111	"	" 247
" 113	"	" 247
" 116	"	" 201
" 117	"	" 201

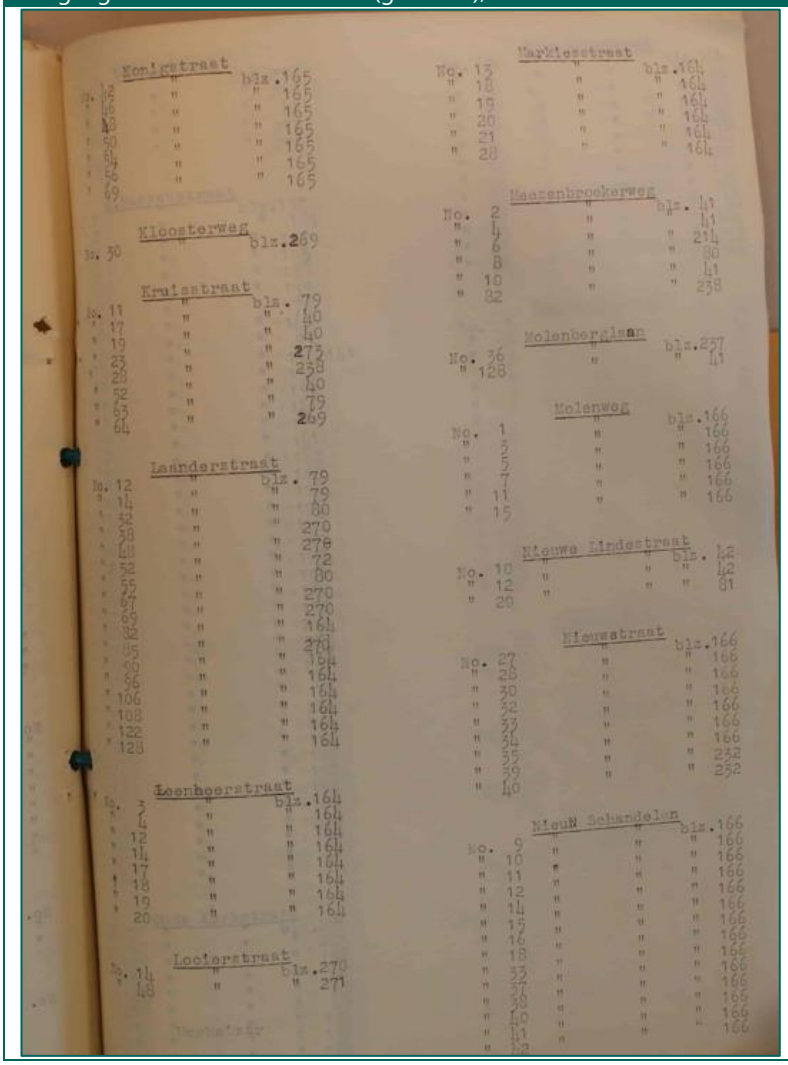
Geleenstraat

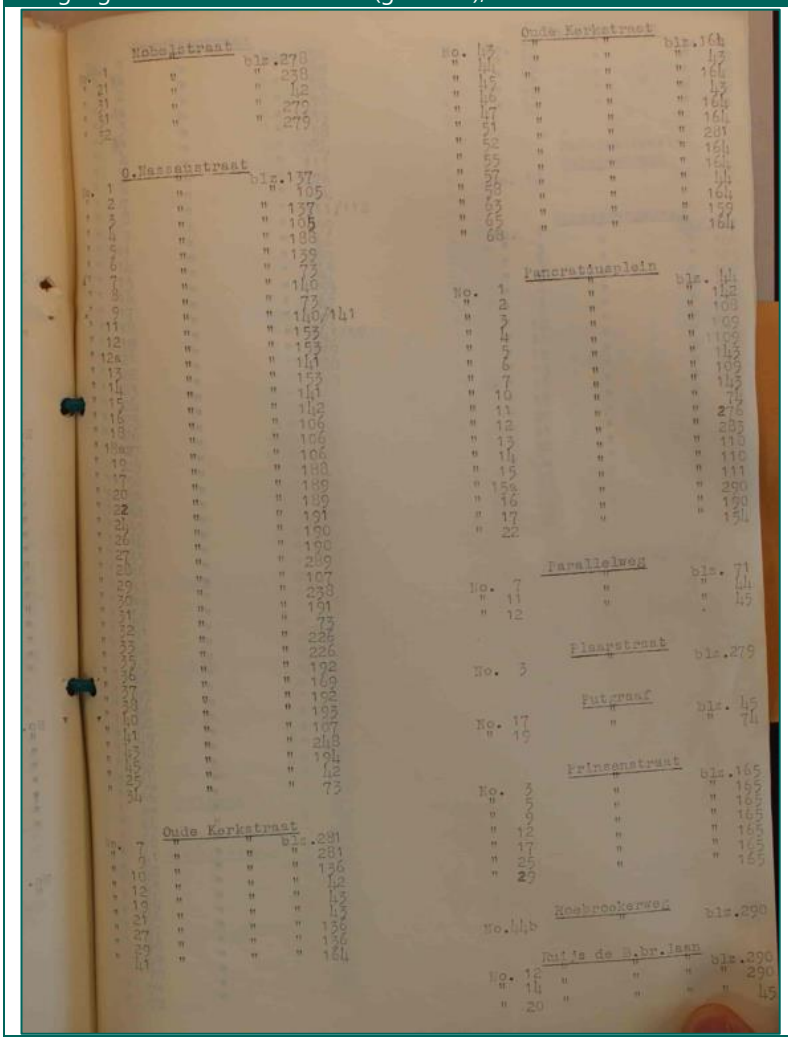
No. 1	"	blz. 231
" 3	"	" 201
" 4	"	" 275
" 5	"	" 201
" 7	"	" 76
" 10	"	" 27
" 13	"	" 256
" 14	"	" 58
" 15	"	" 266
" 16	"	" 27
" 17	"	" 271
" 17a	"	" 271
" 18	"	" 236
" 20	"	" 236
" 19	"	" 264
" 21	"	" 256
" 22	"	" 257
" 23	"	" 28
" 24	"	" 265
" 30	"	" 265
" 33	"	" 27/28
" 38	"	" 29
" 40	"	" 29
" 41	"	" 29
" 41a	"	" 30
" 42	"	" 267
" 43	"	" 30
" 44		

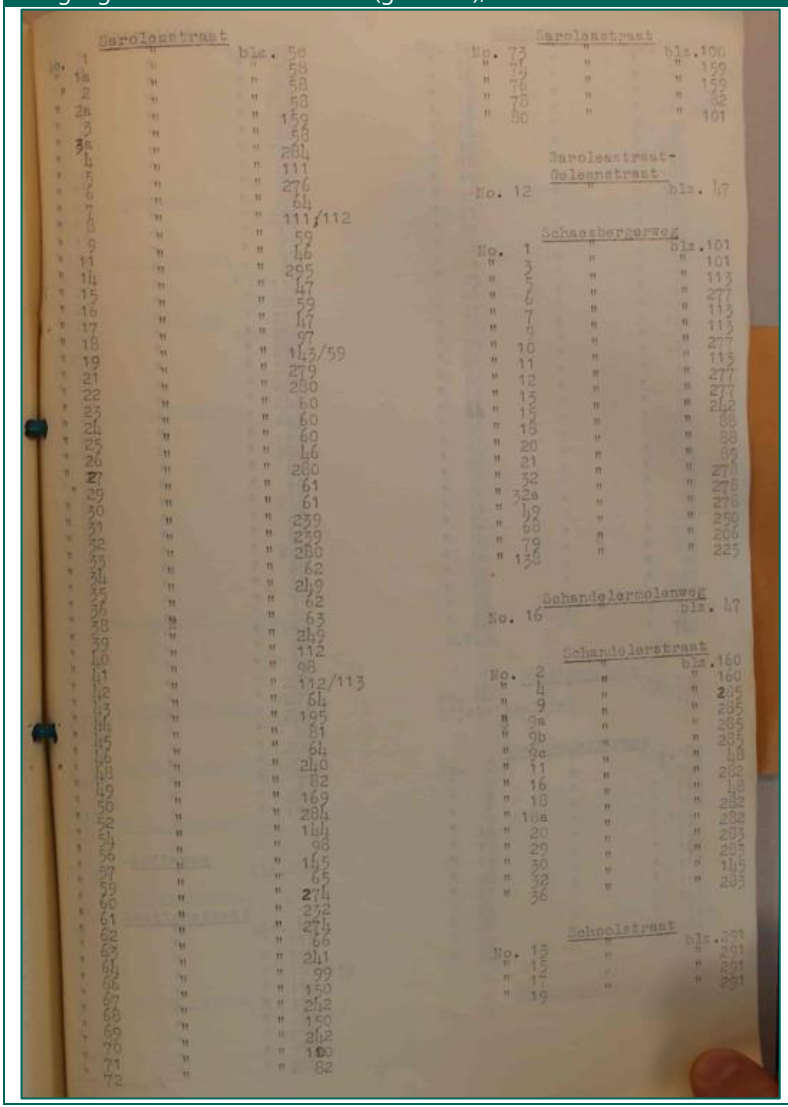

Geleenstraat
Grasbroekerweg
Gringelstraat
Haerenstraat
Heerlerbaan
Heikampstr.
Het-Carlsberg weg
Het-Gridelweg
Heulstraat
Hertogstraat
Hitjesweg
Honigmanstraat

Kampstraat
Kempkenweg
Kerkplein
Kerkpleinstr.
Kerkraderweg
Kerkstraat
Kloostersteenweg
Kloosterkoolhof
Koningstraat

Koningstraat
Kloosterweg
Kruisstraat
Laanderstraat
Leenhoerstraat
Looierstraat
Markiesstraat
Meezenbroekerweg
Molenbergplein
Molenweg
Nieuwe Lindestraat
Nieuwstraat
Nieuw Schandelen

Carolastraat

Carolastraat

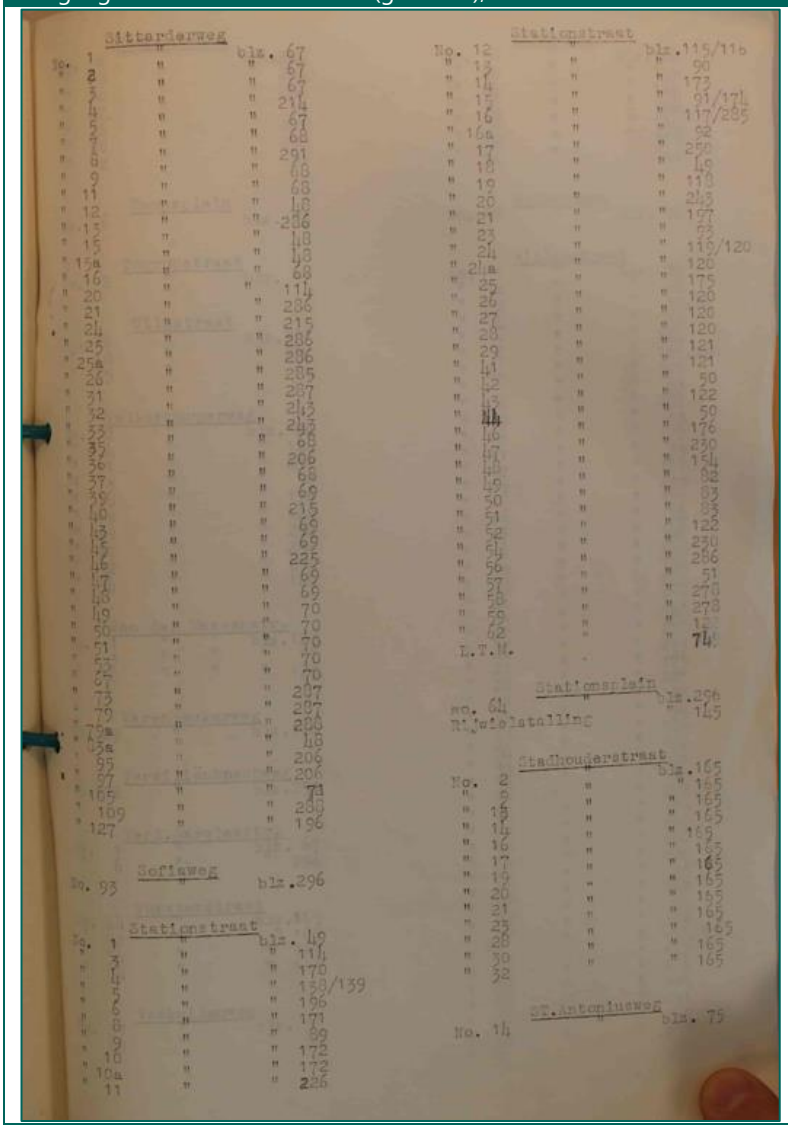
Carolastraat-
Celegnstraat

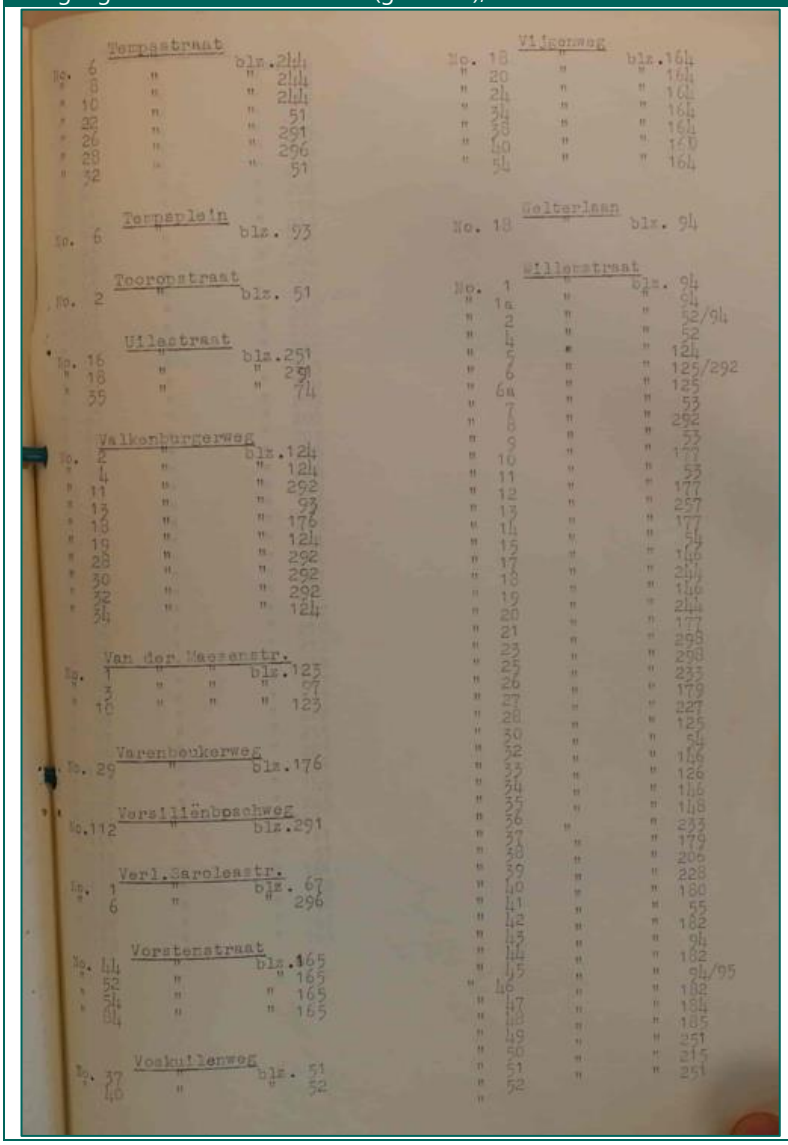
Schaesbergerweg

Scharrelerscholenweg

Scharrelerstraat

Schoolstraat

Sittarderweg
Stationstraat
Stationsplein
Stadhouderstraat
Sofiaweg
Stationstraat
St.Antoniusweg
L.T.M.

Tempastraat
No. 6 " blz.244
" 8 " " 244
" 10 " " 244
" 22 " " 51
" 26 " " 291
" 28 " " 296
" 32 " " 51

Tempelplein
No. 6 blz. 93

Tooropstraat
No. 2 " blz. 51

Ullestraat
No. 16 " blz.251
" 18 " " 291
" 35 " " 74

Valkenburgerweg
No. 2 " blz.124
" 4 " " 124
" 11 " " 292
" 13 " " 93
" 18 " " 176
" 19 " " 124
" 28 " " 292
" 30 " " 292
" 32 " " 292
" 34 " " 124

Van der Maesenstr.
No. 1 " " blz.123
" 3 " " " 67
" 16 " " " 123

Varenbeukerweg
No. 29 " blz.176

Verslijënbosweg
No.112 " blz.291

Verl.Saroleastr.
No. 1 " blz. 67
" 6 " " 296

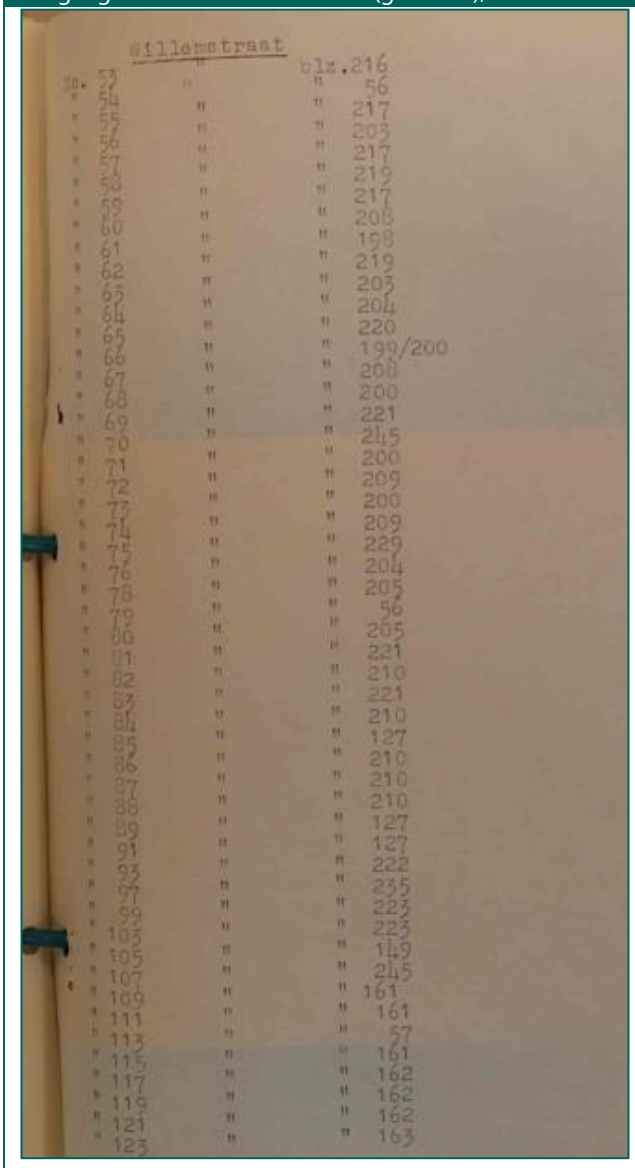
Vorsterstraat
No. 44 " blz.165
" 52 " " 165
" 74 " " 165
" 84 " " 165

Voskuilenweg
No. 37 " blz. 51
" 46 " " 52

Vijgerweg
No. 18 " blz.164
" 20 " " 164
" 24 " " 164
" 34 " " 164
" 38 " " 164
" 40 " " 164
" 54 " " 164

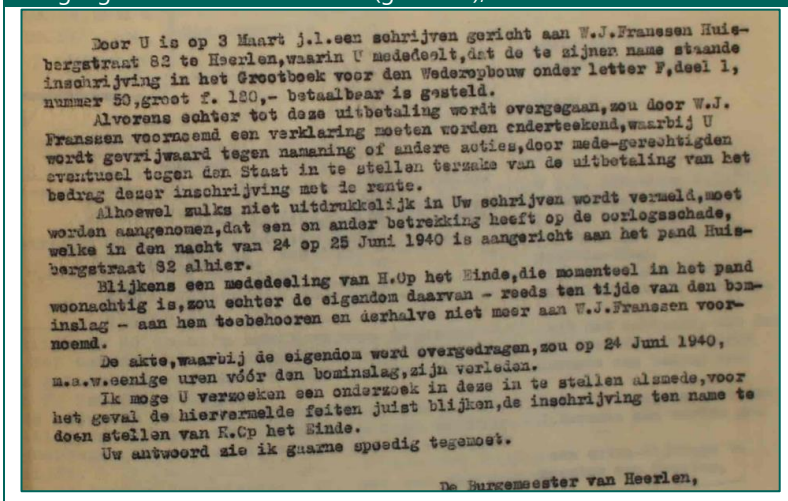
Welterlaan
No. 18 blz. 94

Willerstraat
No. 1 " blz. 94
" 1a " " 24
" 2 " " 52/94
" 4 " " 52
" 5 " " 124
" 6 " " 125/292
" 6a " " 125
" 7 " " 53
" 8 " " 292
" 9 " " 53
" 10 " " 177
" 11 " " 53
" 12 " " 177
" 13 " " 267
" 14 " " 177
" 15 " " 54
" 17 " " 146
" 18 " " 294
" 19 " " 146
" 20 " " 244
" 21 " " 177
" 23 " " 298
" 25 " " 298
" 26 " " 233
" 27 " " 179
" 28 " " 227
" 30 " " 125
" 32 " " 54
" 33 " " 146
" 34 " " 126
" 35 " " 146
" 36 " " 148
" 37 " " 233
" 38 " " 179
" 39 " " 206
" 40 " " 228
" 41 " " 180
" 42 " " 55
" 43 " " 182
" 44 " " 94
" 45 " " 182
" 46 " " 94/95
" 47 " " 182
" 48 " " 184
" 49 " " 185
" 50 " " 251
" 51 " " 215
" 52 " " 251

Relevant, schademeldingen als gevolg van bombardement 14 juli 1943.

Inventaris 1089-Z	Stukken betreffende verlening van vergoedingen voor herstel van oorlogsschade aan woningen en panden en de stand van herstel, 1945 - 1947
Niet relevant, geen melding oorlogshandelingen binnen de gemeente Heerlen.	
Inventaris 1090-Z	Stukken betreffende afwikkeling van schade aan panden als gevolg van diverse bominslagen, 1943
24-25 juni 1940, schade aan pand Huisbergstraat 82 door bominslag:	

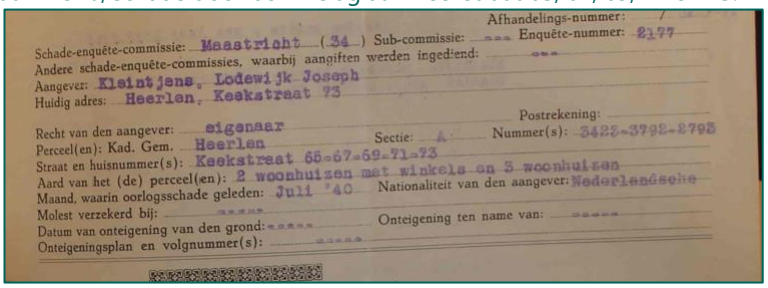

Door U is op 3 Maart j.l.een schrijven gericht aan W.J.Franssen Huisbergstraat 82 te Heerlen,waarin U mededeelt,dat de te zijnen name staande inschrijving in het Grootboek voor den Wederopbouw onder letter F,deel 1, nummer 50,groot f. 120,- betaalbaar is gesteld.
Alvorens echter tot deze uitbetaling wordt overgegaan,zou door W.J. Franssen voornoemd een verklaring moeten worden onderteekend,waarbij U wordt gevrijwaard tegen namaning of andere acties,door mede-gerechtigden eventueel tegen den Staat in te stellen terzake van de uitbetaling van het bedrag dezer inschrijving met de rente.
Alhoewel zulks niet uitdrukkelijk in Uw schrijven wordt vermeld,moet worden aangenomen,dat een en ander betrekking heeft op de oorlogsschade, welke in den nacht van 24 op 25 Juni 1940 is aangericht aan het pand Huisbergstraat 82 alhier.
Blijkens een mededeeling van H.Op het Einde,die momenteel in het pand woonachtig is,zou echter de eigendom daarvan - reeds ten tijde van den bominslag - aan hem toebehooren en derhalve niet meer aan W.J.Franssen voornoemd.
De akte,waarbij de eigendom werd overgedragen,zou op 24 Juni 1940, m.a.w.eenige uren vóór den bominslag,zijn verleden.
Ik moge U verzoeken een onderzoek in deze in te stellen alsmede,voor het geval de hiervermelde feiten juist blijken,de inschrijving ten name te doen stellen van H.Op het Einde.
Uw antwoord zie ik gaarne spoedig tegemoet.

De Burgemeester van Heerlen,

- *Relevant, melding schade door bominslag in de gemeente Heerlen.*

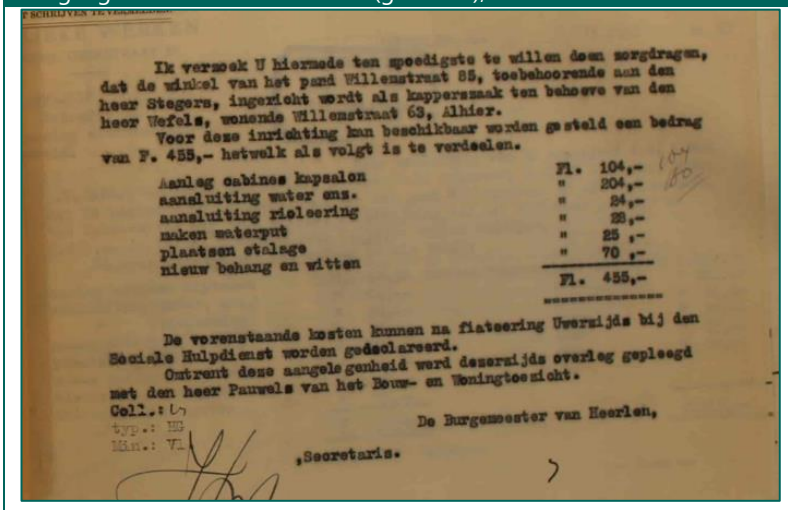
Juni 1940, schade door bominslag aan Keekstraat 65, 67, 69, 71 en 73:

Afhandelings-nummer: /
Schade-enquête-commissie: Maastricht (34) Sub-commissie: --- Enquête-nummer: 2177
Andere schade-enquête-commissies, waarbij aangiften werden ingediend: ---
Aangever: Kleintjens, Lodewijk Joseph
Huidig adres: Heerlen, Keekstraat 73
Recht van den aangever: eigenaar Postrekening:
Perceel(en): Kad. Gem. Heerlen Sectie: A Nummer(s): 3422-3792-2795
Straat en huisnummer(s): Keekstraat 65-67-69-71-73
Aard van het (de) perceel(en): 2 woonhuizen met winkels en 3 woonhuizen
Maand, waarin oorlogsschade geleden: Juli '40 Nationaliteit van den aangever: Nederlandsche
Molest verzekerd bij: -----
Datum van onteigening van den grond: ----- Onteigening ten name van: -----
Onteigeningsplan en volgnummer(s): -----

Relevant, melding schade door bominslag binnen de gemeente Heerlen.

Inventaris 1091-Z	Stukken betreffende correspondentie en gegevens met betrekking tot schade door de bominslag op 26-02-1943, 1943
Relevant, kaart is ingetekend in GIS.	
Inventaris 1092-Z	Rapporten betreffende de woningtoestand van slachtoffers na de bominslag op 26-02-1943, 1943
Niet relevant, locaties van schade 26 februari 1943. Geen aanvulling op Heerlen inv. 1091.	
Inventaris 1093-Z	Ingediende rekeningen van slachtoffers van bominslagen betreffende herstelwerkzaamheden, goederen opslag en verhuizingen (transport), 1942, 1943
Niet relevant, geen specifieke meldingen.	
Inventaris 1094-Z	Stukken betreffende toekenning van overbruggingssteun aan J. Wefels wegens schade aan woning en kapperszaak door de bominslag van 26-02-1943, 1943, 1944
26 februari 1943, woning Willemstraat 63 getroffen door bominslag:	

Ik verzoek U hiermede ten spoedigste te willen doen zorgdragen, dat de winkel van het pand Willemstraat 85, toebehoorende aan den heer Stegers, ingericht wordt als kapperszaak ten behoeve van den heer Wefels, wonende Willemstraat 63, Alhier.
Voor deze inrichting kan beschikbaar worden gesteld een bedrag van F. 455,- hetwelk als volgt is te verdeelen.

Aanleg cabines kapsalon	Fl. 104,-
aansluiting water ens.	" 204,-
aansluiting rioleering	" 24,-
maken waterput	" 23,-
plaatsen etalage	" 25 ,-
nieuw behang en witten	" 70 ,-
	Fl. 455,-

De vorenstaande kosten kunnen na fiatteering Uwerzijds bij den Sociale Hulpdienst worden gedeclareerd.
Omtrent deze aangelegenheid werd dezerzijds overleg gepleegd met den heer Pauwels van het Bouw- en Woningtoezicht.

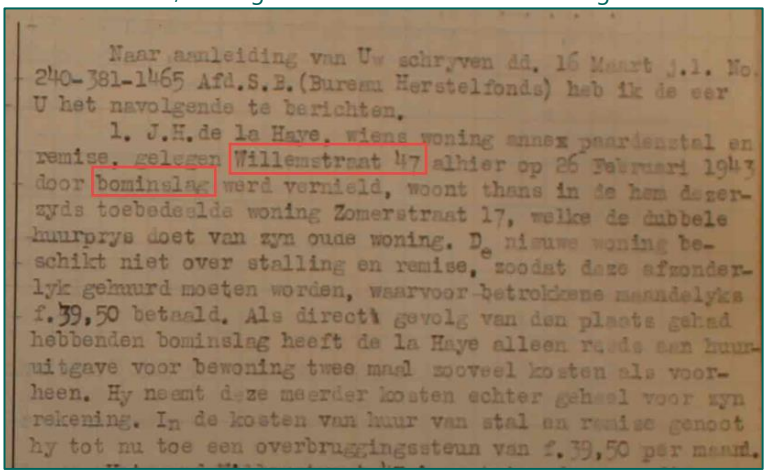
De Burgemeester van Heerlen,

,Secretaris.

Relevant, woning getroffen door bominslag in de gemeente Heerlen.

Inventaris 1095-Z	Stukken betreffende toekenning van overbruggingssteun aan diverse slachtoffers wegens inkomstenderving door de bominslag op 26-02-1943, 1943, 1944

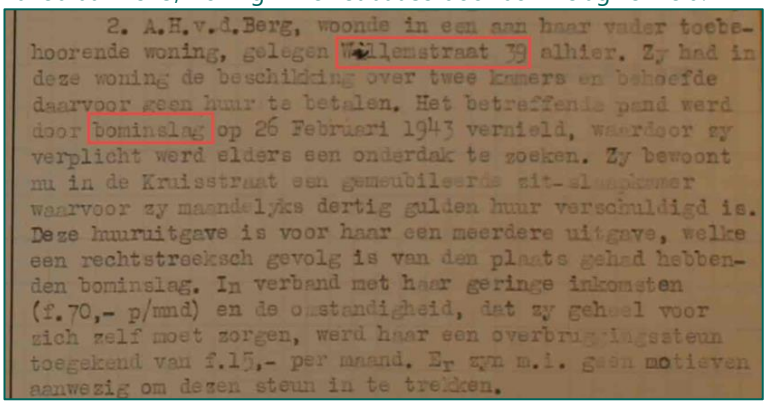
26 februari 1943, woning Willemstraat 47 door bominslag vernield:

Naar aanleiding van Uw schryven dd. 16 Maart j.l. No. 240-381-1465 Afd.S.B.(Bureau Herstelfonds) heb ik de eer U het navolgende te berichten.
1. J.H.de la Haye, wiens woning annex paardenstal en remise, gelegen Willemstraat 47 alhier op 26 Februari 1943 door bominslag werd vernield, woont thans in de hem dezerzyds toebedeelde woning Zomerstraat 17, welke de dubbele huurprys doet van zyn oude woning. De nieuwe woning beschikt niet over stalling en remise, zoodat deze afzonderlyk gehuurd moeten worden, waarvoor betrokkene maandelyks f.39,50 betaald. Als directe gevolg van den plaats gehad hebbenden bominslag heeft de la Haye alleen reeds een huuruitgave voor bewoning twee maal zooveel kosten als voorheen. Hy neemt deze meerder kosten echter geheel voor zyn rekening. In de kosten van huur van stal en remise genoot hy tot nu toe een overbruggingssteun van f.39,50 per maand.

- *Relevant, melding verwoeste woning door bominslag in de gemeente Heerlen.*

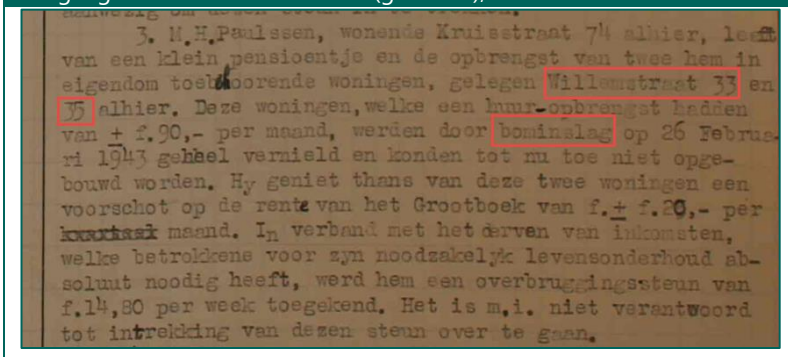
26 februari 1943, woning Willemstraat 39 door bominslag vernield:

2. A.H.v.d.Berg, woonde in een aan haar vader toebehoorende woning, gelegen Willemstraat 39 alhier. Zy had in deze woning de beschikking over twee kamers en behoefde daarvoor geen huur te betalen. Het betreffende pand werd door bominslag op 26 Februari 1943 vernield, waardoor zy verplicht werd elders een onderdak te zoeken. Zy bewoont nu in de Kruisstraat een gemeubileerde zit-slaapkamer waarvoor zy maandelyks dertig gulden huur verschuldigd is. Deze huuruitgave is voor haar een meerdere uitgave, welke een rechtstreeksch gevolg is van den plaats gehad hebbenden bominslag. In verband met haar geringe inkomsten (f.70,- p/mnd) en de omstandigheid, dat zy geheel voor zich zelf moet zorgen, werd haar een overbruggingssteun toegekend van f.15,- per maand. Er zyn m.i. geen motieven aanwezig om dezen steun in te trekken.

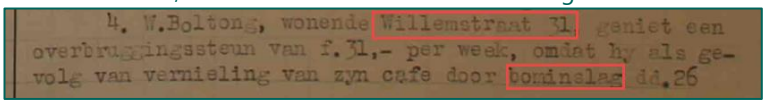
- *Relevant, melding verwoeste woning door bominslag in de gemeente Heerlen.*

26 februari 1943, woning Willemstraat 33 en 35 door bominslag vernield:

3. M.H.Paulssen, wonende Kruisstraat 74 alhier, heeft van een klein pensioentje en de opbrengst van twee hem in eigendom toebehorende woningen, gelegen Willemstraat 33 en 35 alhier. Deze woningen, welke een huur-opbrengst hadden van ± f.90,- per maand, werden door bominslag op 26 Februari 1943 geheel vernield en konden tot nu toe niet opgebouwd worden. Hy geniet thans van deze twee woningen een voorschot op de rente van het Grootboek van f.± f.20,- per maand. In verband met het derven van inkomsten, welke betrokkene voor zyn noodzakelyk levensonderhoud absoluut noodig heeft, werd hem een overbruggingssteun van f.14,80 per week toegekend. Het is m.i. niet verantwoord tot intrekking van dezen steun over te gaan.

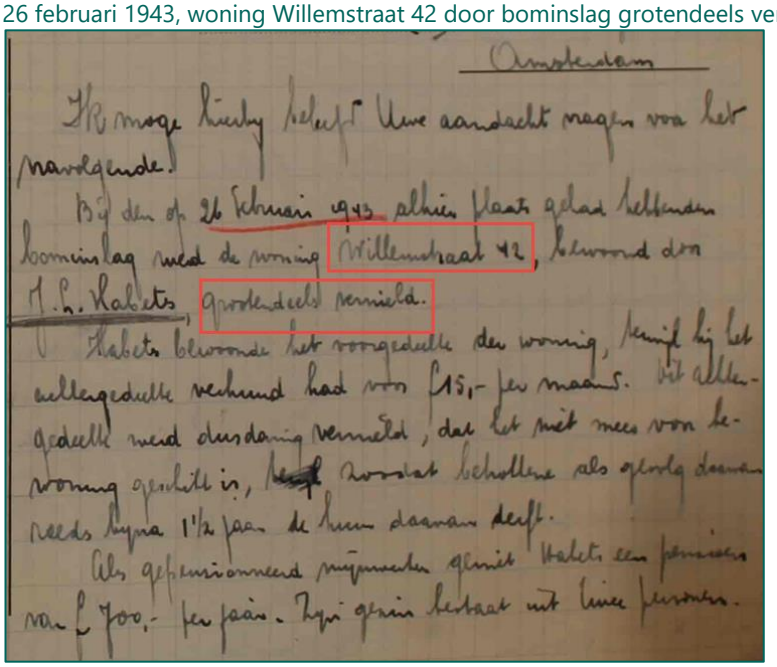
- *Relevant, melding verwoeste woningen door bominslag in de gemeente Heerlen.*

26 februari 1943, café Willemstraat 31 door bominslag vernield:

4. W.Bolton, wonende Willemstraat 31, geniet een overbruggingssteun van f.31,- per week, omdat hy als gevolg van vernieling van zyn cafe door bominslag dd.26

- *Relevant, melding verwoest café door bominslag in de gemeente Heerlen.*

26 februari 1943, woning Willemstraat 42 door bominslag grotendeels vernield:

Amsterdam

Hr mogen hierby beleefd Uwe aandacht vragen voor het navolgende.

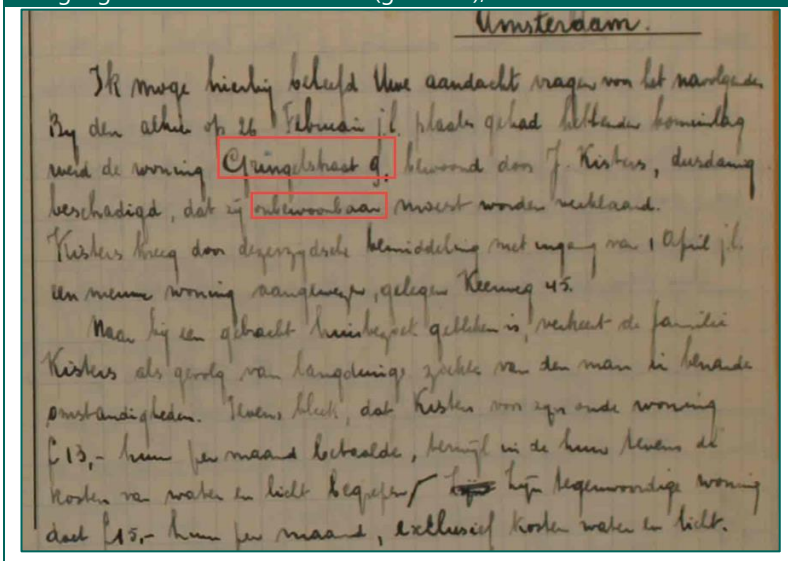
Bij den 26 Februari 1943 alhier plaats gehad hebbenden bominslag werd de woning Willemstraat 42, bewoond door J.L.H. Habets, grotendeels vernield.

Habets bewoonde het voorgedeelte der woning, terwijl hij het achtergedeelte verhuurd had voor f15,- per maand. Het achtergedeelte werd dusdanig vernield, dat het niet meer voor bewoning geschikt is, hoewel Habets als gevolg daarvan reeds bijna 1½ jaar de huur daarvan derft.

Als gepensionneerd rijksambtenaar geniet Habets een pensioen van f 900,- per jaar. Zijn gezin bestaat uit twee personen.

Relevant, melding verwoest café door bominslag in de gemeente Heerlen.

Inventaris 1096-Z	Stukken betreffende de kosten voor vervoer van meubilair van de slachtoffers van de bominslag op 26-02-1943, 1943, 1944
Niet relevant, geen melding oorlogshandelingen en exacte locaties beschadigde panden door bominslag.	
Inventaris 1097-Z	Rekeningen van uitgereikte goederen aan de slachtoffers van de bominslag op 26-02-1943, 1943, 1944
Niet relevant, enkel uitkering van goederen aan slachtoffers.	
Inventaris 1099-Z	Stukken betreffende toekenning van uitkering aan H. Luijten ten laste van het herstelfonds wegens loonderving ten gevolge van de bominslag op 26-02-1943, 1943
26 februari 1943, woning Gringelstraat 9 onbewoonbaar door bominslag:	

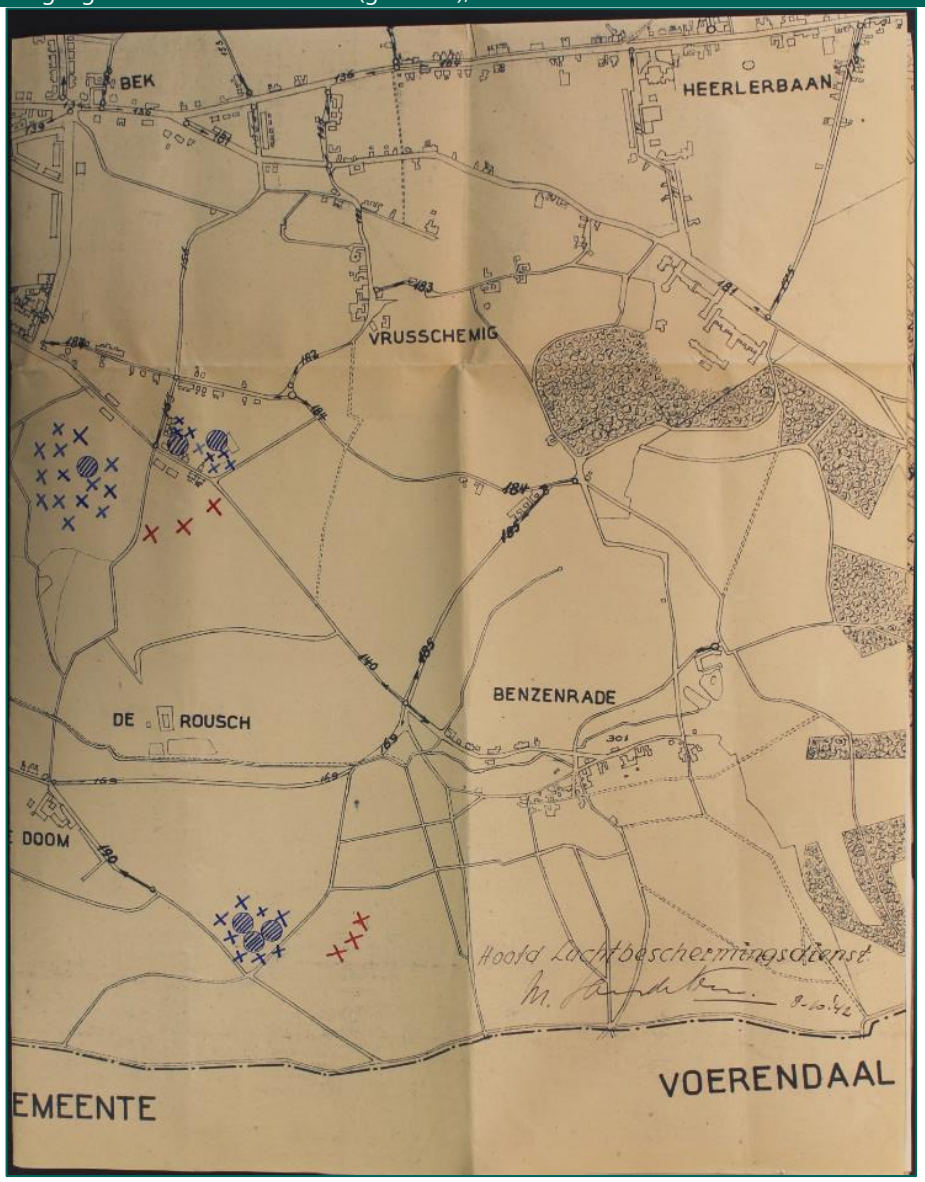
Amsterdam.

Ik mag hierbij beleefd Uwe aandacht vragen voor het navolgende.
Bij den alhier op 26 Februari jl. plaats gehad hebbenden bominslag
werd de woning Groningerstraat 9, bewoond door J. Kisters, dusdanig
beschadigd, dat zij onbewoonbaar moest worden verklaard.
Kisters kreeg door dezerzijdsche bemiddeling met ingang van 1 April jl.
een nieuwe woning aangewezen, gelegen Keerweg 45.
Naar hij ons gebracht huishoudelijk gebleken is, verkeert de familie
Kisters als gevolg van langdurige ziekte van den man in benarde
omstandigheden. Hieruit blijkt, dat Kisters voor zijn oude woning
f 13,- huur per maand betaalde, benevens de huur hiervan de
kosten van water en licht bekostigde. Zijn tegenwoordige woning
doet f 15,- huur per maand, exclusief kosten water en licht.

Relevant, melding schade waardoor woning onbewoonbaar werd door bominslag in de gemeente Heerlen.

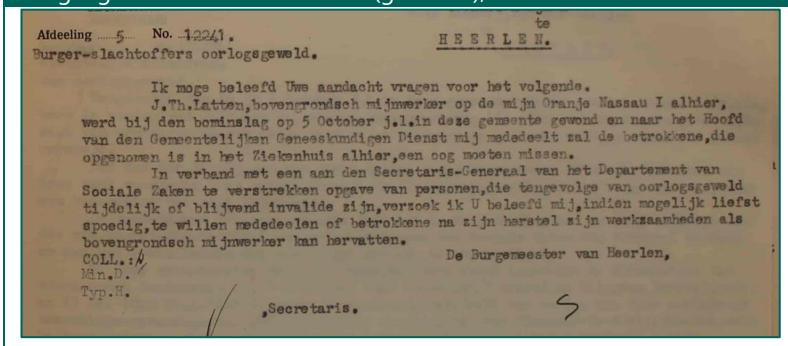
Inventaris 1100-Z	Stukken betreffende toekenning van overbruggingssteun aan J. Kisters wegens ziekte na de bominslag op 26-02-1943, 1943
Niet relevant, inventaris voegt geen informatie toe t.o.v. 1099-Z.	
Inventaris 1101-Z	Stukken betreffende toekenning van overbruggingssteun aan G. Brouns wegens inkomstenderving door de bominslag op 26-02-1943, 1943 - 1945
Niet relevant, geen melding oorlogshandelingen binnen de gemeente Heerlen.	
Inventaris 1102-Z	Stukken betreffende toekenning van overbruggingssteun aan J. Durlinger en verrekening ziekenhuiskosten van de echtgenote van J. Durlinger ten gevolge van de bominslag op 26-02-1943, 1943, 1944
Niet relevant, geen melding oorlogshandelingen binnen de gemeente Heerlen.	
Inventaris 1103-Z	Stukken betreffende verlening voorschotten aan I. Boltong voor gemaakte ziekenhuiskosten ten gevolge van de bominslag van 26-02-1943, 1943
Niet relevant, geen melding oorlogshandelingen binnen de gemeente Heerlen.	
Inventaris 1105-Z	Lijsten van molestschade per adres en de aard van de schade na het luchtbombardement van 5-10-1942, 1942
Informatie over neergekomen bommen bij het bombardement op 5 oktober 1942:	

HEERLEN STATION
DOUVENRADE
WELTEN
Ontplofte brisantbommen.
Wel ontbrande phosphorbommen.
Niet ontbrande phosphorbommen

- Relevant, locaties van neergekomen bommen.

Inventaris 1108-Z	Ingediende rekeningen van slachtoffers van de bominslag van 5-10-1942 aan de gemeente Heerlen ter vergoeding van de kosten van transport huisraad, 1942 - 1944
Niet relevant, enkel kosten transport vermeld. Schade aan panden niet toegelicht.	
Inventaris 1112-Z	Stukken betreffende vergoeding door de gemeente Heerlen aan de Centrale Keuken van de kosten voor voeding voor slachtoffers van de bominslagen op 5-10-1942 en 26-02-1943, 1943
Niet relevant, geen exacte locaties vermeld.	
Inventaris 1113-Z	Stukken betreffende steun aan de familie T. Latten na bominslag op 5-10-1942, 1943
5 oktober 1942, melding burgerslachtoffer door bominslag bij Oranje Nassau I:	

Afdeeling 5 No. 12241. te HEERLEN.
Burger-slachtoffers oorlogsgeweld.

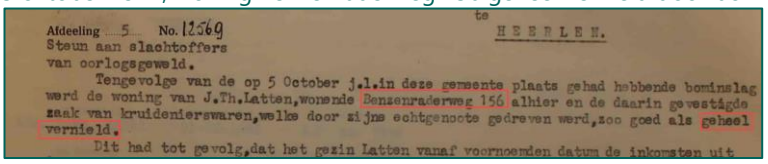
Ik mags beleefd Uwe aandacht vragen voor het volgende.
J.Th.Latten,bovengrondsch mijnwerker op de mijn Oranje Nassau I alhier, werd bij den bominslag op 5 October j.l.in deze gemeente gewond en naar het Hoofd van den Gemeentelijken Geneeskundigen Dienst mij mededeelt zal de betrokkene,die opgenomen is in het Ziekenhuis alhier,een oog moeten missen.
In verband met een aan den Secretaris-Generaal van het Departement van Sociale Zaken te verstrekken opgave van personen,die tengevolge van oorlogsgeweld tijdelijk of blijvend invalide zijn,verzoek ik U beleefd mij,indien mogelijk liefst spoedig,te willen mededeelen of betrokkene na zijn herstel zijn werkzaamheden als bovengrondsch mijnwerker kan hervatten.
COLL.:
Mn.D.
Typ.H.

De Burgemeester van Heerlen,

,Secretaris.

- *Relevant, melding bominslag in de gemeente Heerlen.*

5 oktober 1942, woning Benzenraderweg 156 geheel vernield door bominslag:

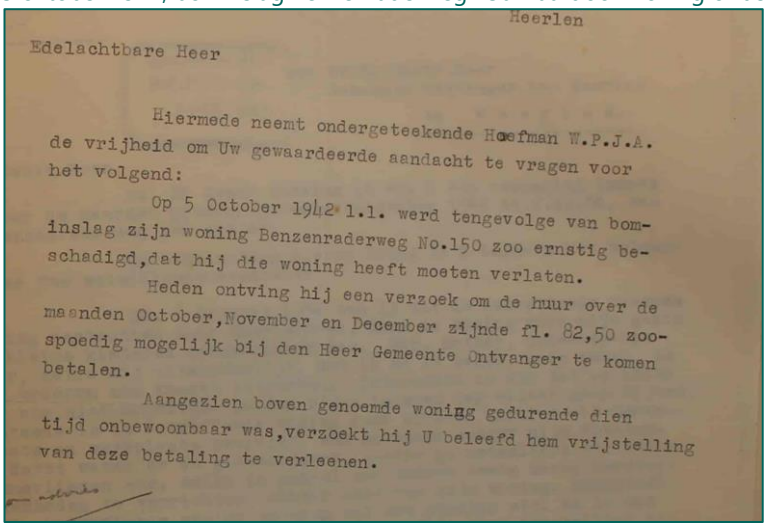

Afdeeling 5 No. 12569 te HEERLEN.
Steun aan slachtoffers van oorlogsgeweld.
Tengevolge van de op 5 October j.l.in deze gemeente plaats gehad hebbende bominslag werd de woning van J.Th.Latten,wonende Benzenraderweg 156 alhier en de daarin gevestigde zaak van kruideniers waren,welke door zijne echtgenoote gedreven werd,zoo goed als geheel vernield.
Dit had tot gevolg,dat het gezin Latten vanaf voornoemden datum de inkomsten uit

Relevant, melding vernielde woning door bominslag in de gemeente Heerlen.

Inventaris 1115-Z	Stukken betreffende vrijstelling van betaling huur voor de gemeentewoningen te Benzeraderweg nrs. 142, 150 en 152 in verband met onbewoonbaarheid door de bominslag van 5-10-1942, 1943

5 oktober 1942, bominslag Benzenraderweg 150 waardoor woning onbewoonbaar is:

Heerlen

Edelachtbare Heer

Hiermede neemt ondergeteekende Hoofman W.P.J.A. de vrijheid om Uw gewaardeerde aandacht te vragen voor het volgend:

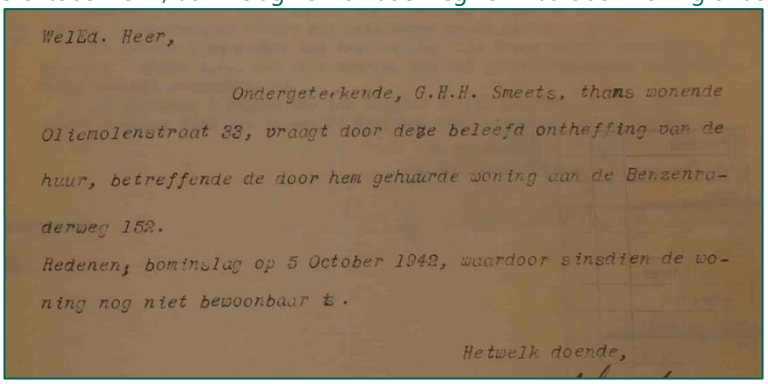
Op 5 October 1942 l.l. werd tengevolge van bominslag zijn woning Benzenraderweg No.150 zoo ernstig beschadigd,dat hij die woning heeft moeten verlaten.

Heden ontving hij een verzoek om de huur over de maanden October,November en December zijnde fl. 82,50 zoospoedig mogelijk bij den Heer Gemeente Ontvanger te komen betalen.

Aangezien boven genoemde woning gedurende dien tijd onbewoonbaar was,verzoekt hij U beleefd hem vrijstelling van deze betaling te verleenen.

- *Relevant, melding bominslag in de gemeente Heerlen.*

5 oktober 1942, bominslag Benzenraderweg 152 waardoor woning onbewoonbaar is:

WelEd. Heer,

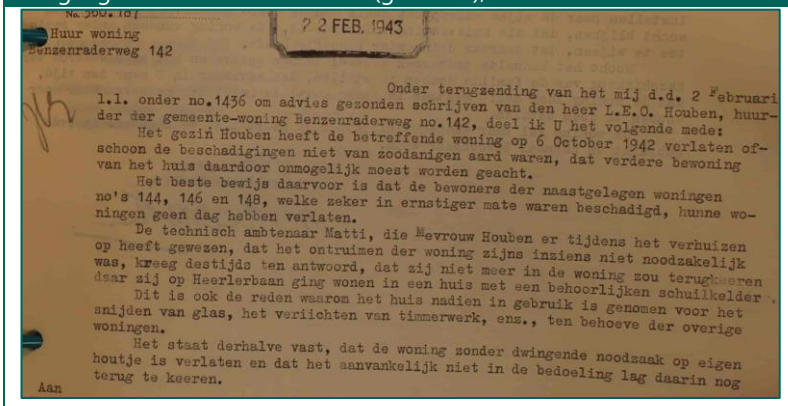
Ondergeteekende, G.H.H. Smeets, thans wonende Olienolenstraat 33, vraagt door dese beleefd ontheffing van de huur, betreffende de door hem gehuurde woning aan de Benzenraderweg 152.

Redenen, bominslag op 5 October 1942, waardoor sindsdien de woning nog niet bewoonbaar is.

Hetwelk doende,

- *Relevant, melding bominslag in de gemeente Heerlen.*

5 oktober 1942, melding bominslag waardoor schade ontstond aan woningen Benzenraderweg 142, 144, 146 en 148:

Huur woning
Benzenraderweg 142

22 FEB. 1943

Onder terugzending van het mij d.d. 2 Februari l.l. onder no.1436 om advies gezonden schrijven van den heer L.E.O. Houben, huurder der gemeente-woning Benzenraderweg no.142, deel ik U het volgende mede:

Het gezin Houben heeft de betreffende woning op 6 October 1942 verlaten ofschoon de beschadigingen niet van zoodanigen aard waren, dat verdere bewoning van het huis daardoor onmogelijk moest worden geacht.

Het beste bewijs daarvoor is dat de bewoners der naastgelegen woningen no's 144, 146 en 148, welke zeker in ernstiger mate waren beschadigd, hunne woningen geen dag hebben verlaten.

De technisch ambtenaar Matti, die Mevrouw Houben er tijdens het verhuizen op heeft gewezen, dat het ontruimen der woning zijns inziens niet noodzakelijk was, kreeg destijds ten antwoord, dat zij niet meer in de woning zou terugkeeren daar zij op Heerlerbaan ging wonen in een huis met een behoorlijken schuilkelder.

Dit is ook de reden waarom het huis nadien in gebruik is genomen voor het snijden van glas, het verlichten van timmerwerk, ens., ten behoeve der overige woningen.

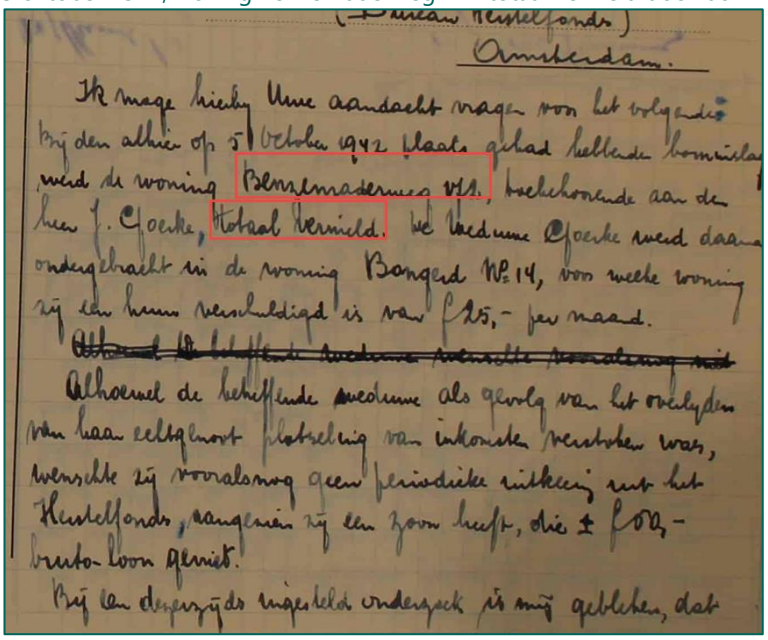
Het staat derhalve vast, dat de woning zonder dwingende noodzaak op eigen houtje is verlaten en dat het aanvankelijk niet in de bedoeling lag daarin nog terug te keeren.

Aan

Relevant, melding bominslag gemeente Heerlen.

Inventaris 1117-Z	Stukken betreffende toekenning van overbruggingssteun aan weduwe J. Goerke na de bominslag op 5-10-1942, 1943, 1944

5 oktober 1942, woning Benzenraderweg 172 totaal vernield door bominslag:

(Bureau Herstelfonds)

Amsterdam.

Ik mage hierby Uwe aandacht vragen voor het volgende
bij den alhier op 5 October 1942 plaats gehad hebbende bominslag
werd de woning Benzenraderweg 172, toebehoorende aan de
heer J. Goerke, totaal vernield. De weduwe Goerke werd daarna
ondergebracht in de woning Bongerd No 14, voor welke woning
zij een huur verschuldigd is van f 25,- per maand.

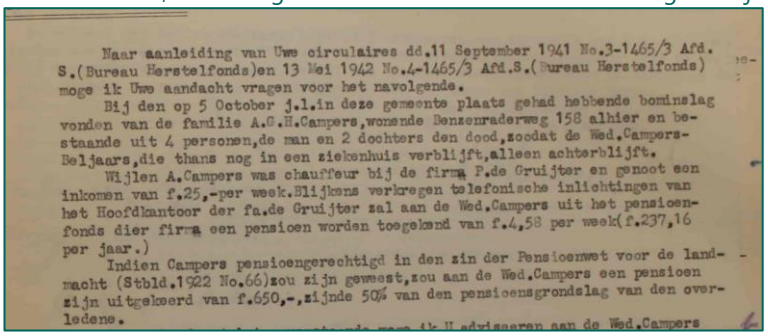
Alhoewel de betreffende weduwe als gevolg van het overlijden
van haar echtgenoot belangrijke vermindering van inkomsten verstoken was,
wenschte zij vooralsnog geen periodieke uitkering uit het
Herstelfonds, aangezien zij een zoon heeft, die ± f 60,-
bruto-loon geniet.

Bij deze dezerzijds ingestelde onderzoek is mij gebleken, dat

Relevant, melding bominslag in de gemeente Heerlen.

Inventaris 1118-Z	Stukken betreffende uitkering van steun ten laste van het Herstelfonds in de verpleegkosten van weduwe A. Campers na de bominslag van 5-10-1942, 1942, 1943

5 oktober 1942, bominslag waardoor inwoners Benzenraderweg 158 zijn overleden:

Naar aanleiding van Uwe circulaires dd.11 September 1941 No.3-1465/3 Afd. S.(Bureau Herstelfonds)en 13 Mei 1942 No.4-1465/3 Afd.S.(Bureau Herstelfonds) moge ik Uwe aandacht vragen voor het navolgende.

Bij den op 5 October j.l.in deze gemeente plaats gehad hebbende bominslag vonden van de familie A.C.H.Campers,wonende Benzenraderweg 158 alhier en bestaande uit 4 personen,de man en 2 dochters den dood,zoodat de Wed.Campers-Beljaars,die thans nog in een ziekenhuis verblijft,alleen achterblijft.

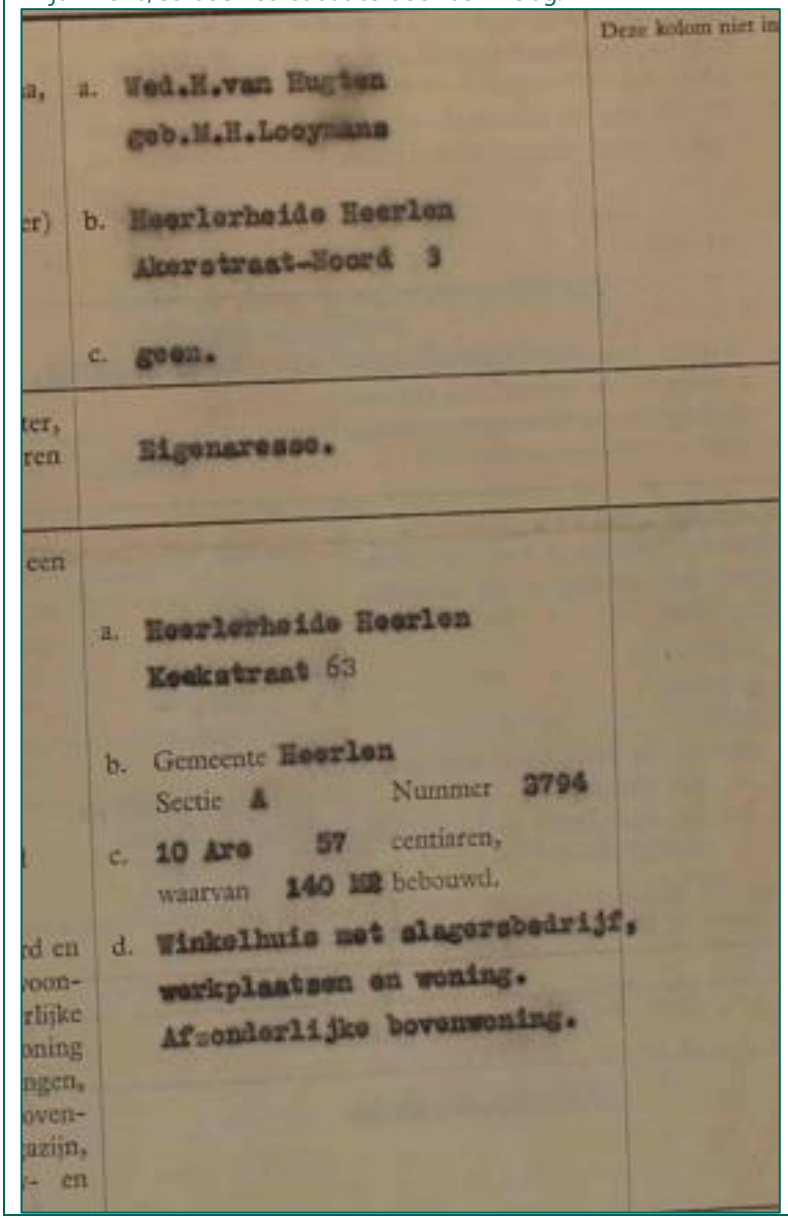
Wijlen A.Campers was chauffeur bij de firma P.de Gruijter en genoot een inkomen van f.25,-per week.Blijkens verkregen telefonische inlichtingen van het Hoofdkantoor der fa.de Gruijter zal aan de Wed.Campers uit het pensioenfonds dier firma een pensioen worden toegekend van f.4,58 per week(f.237,16 per jaar.)

Indien Campers pensioengerechtigd in den zin der Pensioenwet voor de landmacht (Stbld.1922 No.66)zou zijn geweest,zou aan de Wed.Campers een pensioen zijn uitgekeerd van f.650,-,zijnde 50% van den pensioensgrondslag van den overledene.

Relevant, melding bominslag in de gemeente Heerlen.

Inventaris 1119-Z	tukken betreffende toekenning van overbruggingssteun aan H. Trinikes wegens hogere huurlasten na de bominslag van 5-10-1942, 1943 - 1945

Niet relevant, geen meldingen schade.

Toegang 016: Gemeente Heerlen (gedeelte), 1919-1969.	
Inventaris 1120-Z	Stukken betreffende toekenning van steun ten laste van het Herstelfonds aan M. Brenna wegens ziekenhuiskosten na de bominslag van 14-05-1943, 1943, 1944
Niet relevant, geen meldingen schade.	
Inventaris 1122-Z	Stukken betreffende vergoeding van de kosten van levering voeding door de Centrale Keuken aan slachtoffers van de bominslag op 14-07-1943, 1943, 1944
Niet relevant, geen meldingen schade.	
Inventaris 1124-Z	Stukken betreffende vergoeding van ziekenhuiskosten ten laste van het Herstelfonds ten behoeve van J. Bremen na de bominslag van 14-07-1943, 1943
Niet relevant, geen meldingen schade.	
Inventaris 1126-Z	Stukken betreffende de schaderegeling en wederopbouw van het woon- en winkelhuis gelegen te Keekstraat nr. 63 van weduwe Van Hughten, na de bominslag van 24-06-1940, 1940 - 1942
24 juni 1940, schade Keekstraat 63 door bominslag: 	

Deze kolom niet in

a. Wed.H.van Hugten
geb.M.H.Looymans

b. Heerlerheide Heerlen
Akerstraat-Noord 3

c. geen.

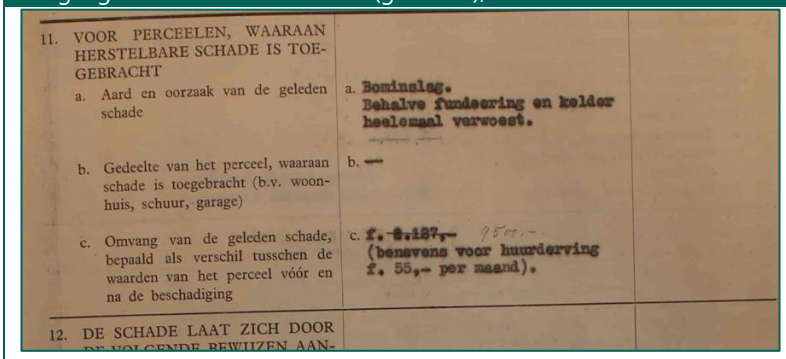
Eigenaresse.

a. Heerlerheide Heerlen
Keekstraat 63

b. Gemeente Heerlen
Sectie A Nummer 3794

c. 10 Are 57 centiaren,
waarvan 140 M² bebouwd.

d. Winkelhuis met slagersbedrijf,
werkplaatsen en woning.
Afzonderlijke bovenwoning.

11. VOOR PERCEELEN, WAARAAN HERSTELBARE SCHADE IS TOEGEBRACHT	
a. Aard en oorzaak van de geleden schade	a. Bominslag. Behalve fundeering en kelder heelemaal verwoest.
b. Gedeelte van het perceel, waaraan schade is toegebracht (b.v. woonhuis, schuur, garage)	b. —
c. Omvang van de geleden schade, bepaald als verschil tusschen de waarden van het perceel vóór en na de beschadiging	c. f. ~~8.127,-~~ 9500,- (benevens voor huurderving f. 55,- per maand).
12. DE SCHADE LAAT ZICH DOOR DE VOLGENDE BEWIJZEN AAN-	

Relevant, melding schade door bominslag in de gemeente Heerlen.

Inventaris 1127-Z	Ingekomen stukken en afschriften van uitgegane stukken inzake vergoedingen voor en herstel van oorlogsschade aan door oorlogsgeweld beschadigde eigendommen, 1940

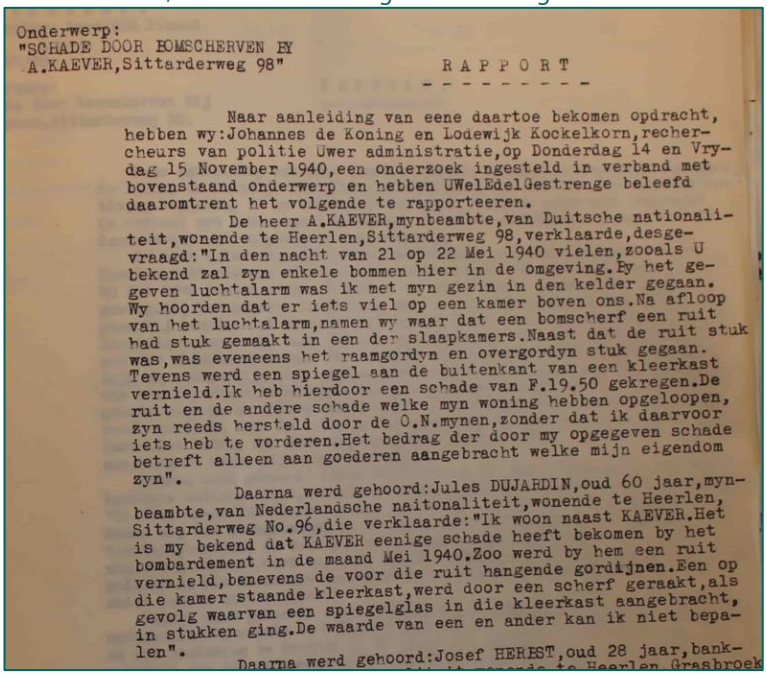
21-22 mei 1940, molestschade aan de Sittarderweg, Huskensweg, Kloosterweg, Parallelweg, Esschenderweg, Geerstraat, Grasbroekerweg, Kempkensweg en Beitel als gevolg van luchtbombardement.

- *Niet relevant, schade betreft meldingen zoals glasschade en schade interieur. Geen grote schadegevallen vermeld.*

24-25 juni 1940, molestschade aan de Huisbergstraat, Rennemigstraat, Keekstraat, woninggroep de Keek, als gevolg van luchtbombardement.

- *Niet relevant, schade betreft meldingen zoals glasschade en schade interieur. Geen grote schadegevallen vermeld*

21-22 mei 1940, schade Sittarderweg 98 door inslag bomscherf in woning:

Onderwerp:
"SCHADE DOOR BOMSCHERVEN BY
A.KAEVER,Sittarderweg 98"

RAPPORT

Naar aanleiding van eene daartoe bekomen opdracht, hebben wy:Johannes de Koning en Lodewijk Kockelkorn,rechercheurs van politie Uwer administratie,op Donderdag 14 en Vrydag 15 November 1940,een onderzoek ingesteld in verband met bovenstaand onderwerp en hebben UWelEdelGestrenge beleefd daaromtrent het volgende te rapporteeren.

De heer A.KAEVER,myntbeambte,van Duitsche nationaliteit,wonende te Heerlen,Sittarderweg 98,verklaarde,desgevraagd:"In den nacht van 21 op 22 Mei 1940 vielen,zooals U bekend zal zyn enkele bommen hier in de omgeving.By het gegeven luchtalarm was ik met myn gezin in den kelder gegaan. Wy hoorden dat er iets viel op een kamer boven ons.Na afloop van het luchtalarm,namen wy waar dat een bomscherf een ruit had stuk gemaakt in een der slaapkamers.Naast dat de ruit stuk was,was eveneens het raamgordyn en overgordyn stuk gegaan. Tevens werd een spiegel aan de buitenkant van een kleerkast vernield.Ik heb hierdoor een schade van F.19.50 gekregen.De ruit en de andere schade welke myn woning hebben opgeloopen, zyn reeds hersteld door de O.N.mynen,zonder dat ik daarvoor iets heb te vorderen.Het bedrag der door my opgegeven schade betreft alleen aan goederen aangebracht welke mijn eigendom zyn".

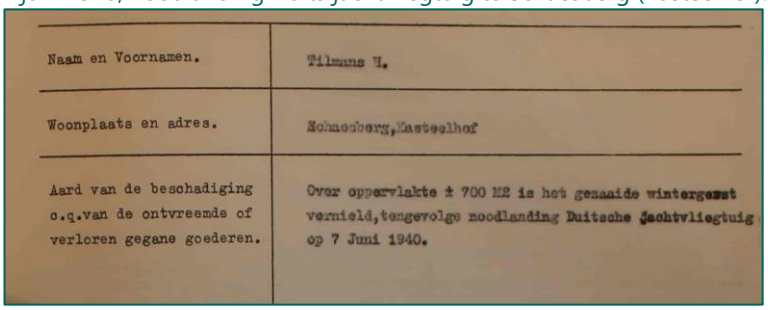
Daarna werd gehoord:Jules DUJARDIN,oud 60 jaar,myn-beambte,van Nederlandsche naitonaliteit,wonende te Heerlen, Sittarderweg No.96,die verklaarde:"Ik woon naast KAEVER.Het is my bekend dat KAEVER eenige schade heeft bekomen by het bombardement in de maand Mei 1940.Zoo werd by hem een ruit vernield,benevens de voor die ruit hangende gordijnen.Een op die kamer staande kleerkast,werd door een scherf geraakt,als gevolg waarvan een spiegelglas in die kleerkast aangebracht, in stukken ging.De waarde van een en ander kan ik niet bepalen".

Daarna werd gehoord:Josef HERRST,oud 28 jaar,bank-

- *Relevant, melding inslag bomscherf in de gemeente Heerlen in woning.*

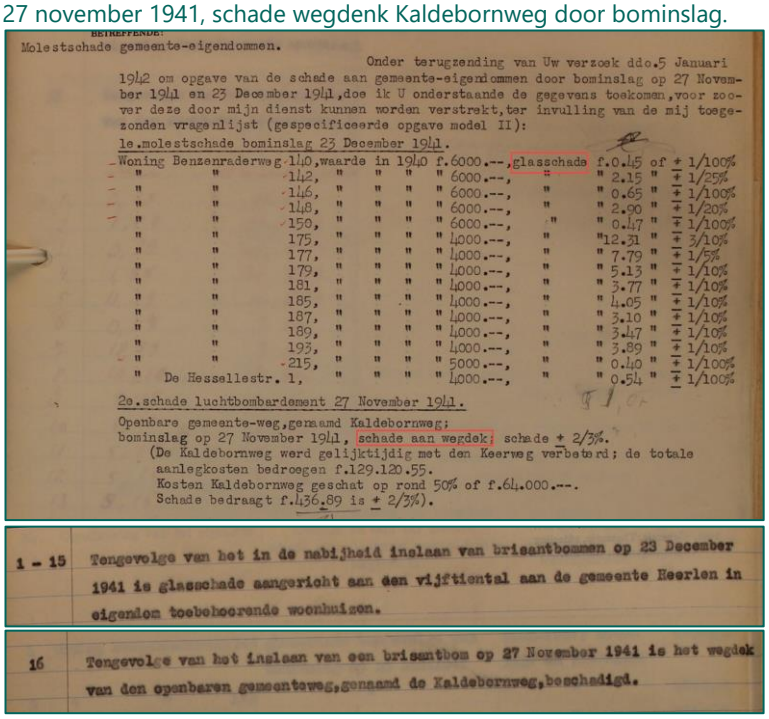
Datum onbekend, meerdere schademeldingen binnen de gemeente Heerlen door oorlogsgeweld.
Niet relevant, datum en oorzaak der schade niet vermeld.

Inventaris 1128-Z	Stukken betreffende aangiften van schade aan gebouwen en eigendommen, alsmede van eigendommen (onder andere huisraad), welke zijn ontvreemd of verloren gegaan door oorlogsgeweld, 1940

Toegang 016: Gemeente Heerlen (gedeelte), 1919-1969.	
Meldingen schade diverse locaties gemeente Heerlen. - *Niet relevant, geen aanvullingen op schademeldingen uit inventaris 1127-Z.* 7 juni 1940, noodlanding Duits jachtvliegtuig te Schaesberg (Kasteelhof): | Naam en Voornamen.	Tilmans H.
Woonplaats en adres.	Schaesberg,Kasteelhof
Aard van de beschadiging o.q.van de ontvreemde of verloren gegane goederen.	Over oppervlakte ± 700 M2 is het gewaide wintergerst vernield,tengevolge noodlanding Duitsche jachtvliegtuig op 7 Juni 1940. | *Relevant, melding noodlanding toestel binnen/nabij de gemeente Heerlen.*
Inventaris 1129-Z	Ingekomen stukken en afschriften van uitgegane stukken inzake vergoedingen voor en herstel van oorlogsschade aan door oorlogsgeweld beschadigde eigendommen, 1940
Niet relevant, datum en oorzaak der schade niet vermeld.	
Inventaris 1130-Z	Stukken betreffende mededelingen van opdracht bevestiging van het Grootboek voor de Wederopbouw aan de Minister van Wederopbouw en Volkshuisvesting inzake uitbetalingen aan slachtoffers van oorlogsgeweld, 1949 - 1957
Niet relevant, datum en oorzaak der schade niet vermeld.	
Inventaris 1255	Stukken betreffende opgaven van blokkering/beperking telefoonaansluitingen, opgaven van noodzakelijke aansluitingen die in dienst moeten blijven in tijden van oorlog, ontsperring van telefoonnummers na blokkering door de Duitse bezetter en na de bevrijding, 1939 - 1945
Niet relevant, algemeen dossier.	
Inventaris 1450	Inlichtingen
Niet relevant, algemeen dossier.	
Inventaris 1538	Stukken betreffende aanmelding van diverse bouwverenigingen bij een vakgroep tijdens de oorlog 1940-1945, 1943, 1944
Niet relevant, algemeen dossier.	
Inventaris 1561	Stukken betreffende de inschrijving in akten van de Burgerlijke Stand van gesneuvelde militairen in de oorlog, 1941 - 1943
Niet relevant, algemeen dossier.	
Inventaris 1632-Z	Stukken betreffende vergoeding van schade aangebracht door geallieerde troepen, 1945
Niet relevant, geen meldingen schade door oorlogshandelingen tijdens de bevrijding.	
Inventaris 1654-Z	Boekje betreffende "De voorzieningen van het Rijk met betrekking tot de gemeente-financiën", deel IV. Het besluit op de bezettingschaden, 1945
Niet relevant, enkel boekje waar geen oorlogshandelingen in worden gemeld.	
Inventaris 1751	Stukken betreffende de regeling inzake verloren, gevonden en achtergehouden voorwerpen uit de oorlogsjaren 1940-1945, 1941, 1944-1947, 1950
Niet relevant, algemeen dossier	
Inventaris 1814-Z	Luchtbeschermingsdienst, 1944 - 1946

Toegang 016: Gemeente Heerlen (gedeelte), 1919-1969.	
Inventaris 1842	Stukken betreffende het Gemeentelijk Waterleidingbedrijf. Veiligstelling van de watervoorziening gedurende de oorlogsjaren 1940 - 1945. Voorschriften en aanwijzingen, 1941 - 1946
Niet relevant, geen melding oorlogshandelingen binnen de gemeente Heerlen.	
Inventaris 1863-N	Akte van toewijzing van onroerend goed aan de N.V. Utrechtse Asfaltfabriek te 's Gravenhage, ingevolge art. 43 van de wet op de Materiële Oorlogsschade betreffende grond gelegen aan de Spoorsingel (D 6992 ged.) waarvan de waarde definitief is vastgesteld op fl.7.500,-, 1958
Niet relevant, algemeen dossier	
Inventaris 1910-N	Akte van toewijzing van grond gelegen aan de Spoorsingel (D 6994 ged.) aan de familie Vaessen, met betaling van een schadeloosstelling ingevolge de wet op de Materiële Oorlogsschade art. 34 wegens onteigening van perceel sectie D 4440 door de gemeente, 1959
Niet relevant, geen melding oorlogshandelingen in de gemeente Heerlen.	
Inventaris 2260	Stukken betreffende organisatie, reorganisatie en sterkte van de brandweer gedurende de tweede wereldoorlog. Onder meer opneming luchtbeschermingsbrandweer in de gemeentebrandweer, instelling vaste kern van beroepsbrandweerpersoneel en hulpbrandweer van vrijwillig personeel, 1940 - 1945
Niet relevant, geen melding oorlogshandelingen binnen de gemeente Heerlen.	
Inventaris 2287	Stukken betreffende de mijnindustrie. Correspondentie van algemene en uiteenlopende aard inzake de spoorwegverbinding Staatsmijn Maurits met mijnspoorweg Nuth-Staatsmijn Hendrik. Crisis in de mijnindustrie. Procedure regeling mijnschade. Ontslag buitenlandse mijnwerkers. De mijnindustrie in oorlogsomstandigheden. Rijmprint van Jan Amsterdam, 1925 - 1945
Niet relevant, geen melding oorlogshandelingen binnen de gemeente Heerlen.	
Inventaris 2534	Stukken betreffende uitkering van oorlogswinstbelasting en de vaststelling van de uitkering over de jaren 1918 en 1919, 1919 - 1921
Niet relevant, geen melding oorlogshandelingen binnen de gemeente Heerlen.	
Inventaris 2542	Stukken betreffende afwikkeling van schade aan gebouwde eigendommen ten gevolge van bominslag alsmede ingebruikneming door geallieerde troepen; schade aan straatverlichtingsmasten, netten, leidingen en dergelijke, 1940 - 1944

23 december 1941, glasschade gemeente Heerlen door bominslag.
27 november 1941, schade wegdenk Kaldebornweg door bominslag.

BETREFFENDE:
Molestschade gemeente-eigendommen.

Onder terugzending van Uw verzoek ddo.5 Januari 1942 om opgave van de schade aan gemeente-eigendommen door bominslag op 27 November 1941 en 23 December 1941,doe ik U onderstaande de gegevens toekomen,voor zoover deze door mijn dienst kunnen worden verstrekt,ter invulling van de mij toegezonden vragenlijst (gespecificeerde opgave model II):

1e.molestschade bominslag 23 December 1941.

Woning Benzenraderweg 140,waarde in 1940 f.6000.--,glasschade f.0.45 of ± 1/100%
" " 142, " " " " 6000.--, " " 2.15 " ± 1/25%
" " 146, " " " " 6000.--, " " 0.65 " ± 1/100%
" " 148, " " " " 6000.--, " " 2.90 " ± 1/20%
" " 150, " " " " 6000.--, " " 0.47 " ± 1/100%
" " 175, " " " " 4000.--, " "12.31 " ± 3/10%
" " 177, " " " " 4000.--, " " 7.79 " ± 1/5%
" " 179, " " " " 4000.--, " " 5.13 " ± 1/10%
" " 181, " " " " 4000.--, " " 3.77 " ± 1/10%
" " 185, " " " " 4000.--, " " 4.05 " ± 1/10%
" " 187, " " " " 4000.--, " " 3.10 " ± 1/10%
" " 189, " " " " 4000.--, " " 3.47 " ± 1/10%
" " 193, " " " " 4000.--, " " 3.89 " ± 1/10%
" " 215, " " " " 5000.--, " " 0.40 " ± 1/100%
" De Hessellestr. 1, " " " " 4000.--, " " 0.54 " ± 1/100%

2e.schade luchtbombardement 27 November 1941.

Openbare gemeente-weg,genaamd Kaldebornweg;
bominslag op 27 November 1941, schade aan wegdek; schade ± 2/3%.
(De Kaldebornweg werd gelijktijdig met den Keerweg verbeterd; de totale aanlegkosten bedroegen f.129.120.55.
Kosten Kaldebornweg geschat op rond 50% of f.64.000.--.
Schade bedraagt f.436.89 is ± 2/3%).

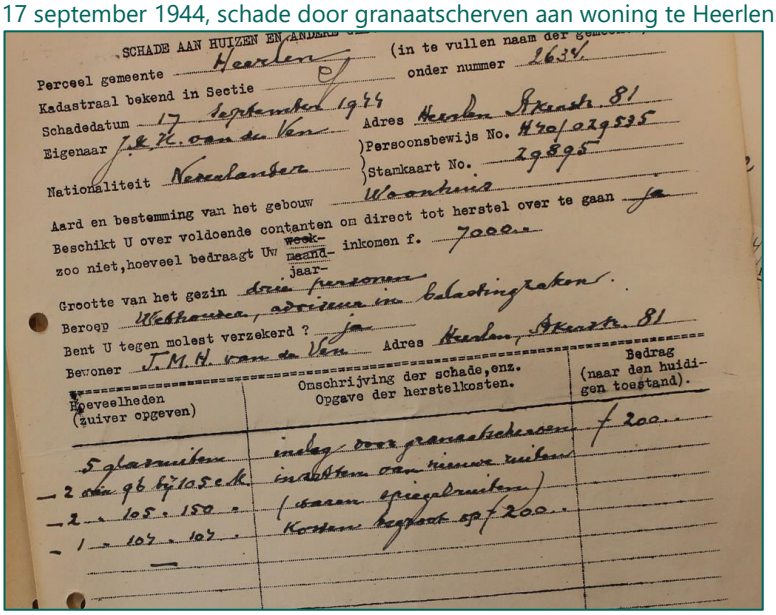
1 - 15 Tengevolge van het in de nabijheid inslaan van brisantbommen op 23 December 1941 is glasschade aangericht aan den vijftiental aan de gemeente Heerlen in eigendom toebehoorende woonhuizen.

16 Tengevolge van het inslaan van een brisantbom op 27 November 1941 is het wegdek van den openbaren gemeenteweg,genaamd de Kaldebornweg,beschadigd.

Niet relevant, geen melding exacte locaties bominslagen.

Inventaris 2638	Stukken betreffende voorschriften en correspondentie inzake het beschikkingsrecht over alle onbewoonde woningen van Joden. Overzichten van panden welke door de overheid in beslag werden genomen. Overzicht, van de Oranje Nassau Mijnen, van bewoners die door bominslag vernielde of onbewoonbaar geworden woningen door de O.N. Mijnen werden verhuisd. Inkwartiering Amerikaanse troepen en overzichten van door Duitsers en N.S.B.-ers verlaten woningen, 1942 - 1944
Niet relevant, geen melding oorlogshandelingen binnen de gemeente Heerlen.	
Inventaris 2654-Z	Staten van uitgereikte schadeformulieren en enqueteformulieren met overzicht (kaart) van beschadigde panden, 1940 - 1946
Relevant, kaart ingetekend in GIS.	
Inventaris 2655-Z	Schadeformulieren model I met taxatierapporten geordend op straatnaam, 1944, 1945

17 september 1944, schade door granaatscherven aan woning te Heerlen:

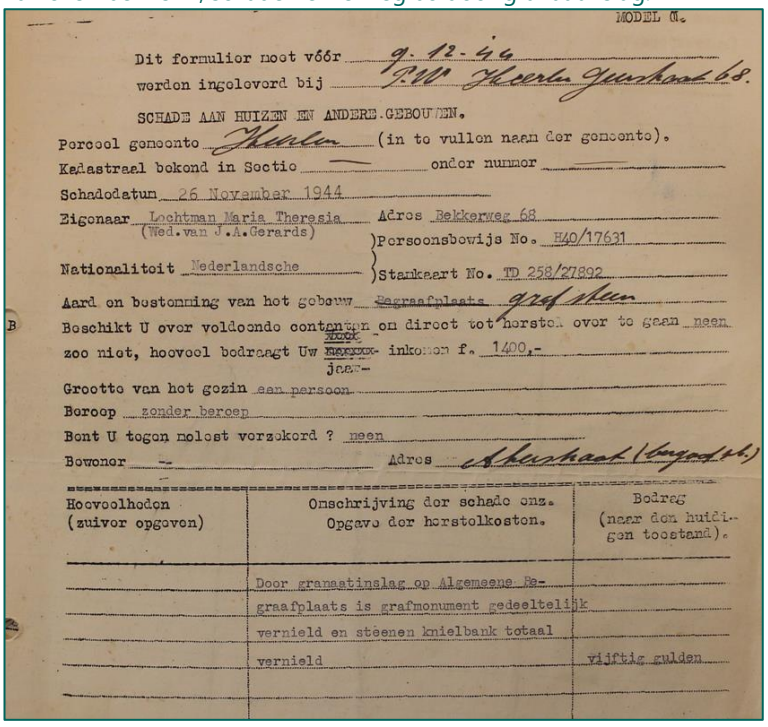
SCHADE AAN HUIZEN EN ANDERE [illegible]

Perceel gemeente Heerlen (in te vullen naam der gemeente)
Kadastraal bekend in Sectie [illegible] onder nummer 2634
Schadedatum 17 September 1944
Eigenaar J.M.H. van de Ven Adres Heerlen Straat 81
Nationaliteit Nederlanders Persoonsbewijs No. H20/029535 Stamkaart No. 29895
Aard en bestemming van het gebouw Woonhuis
Beschikt U over voldoende contanten om direct tot herstel over te gaan ja
zoo niet, hoeveel bedraagt Uw ~~week~~ maand- jaar- inkomen f. 7000.-
Grootte van het gezin drie personen
Beroep Wethouder, adviseur in belastingzaken.
Bent U tegen molest verzekerd ? ja
Bewoner J.M.H. van de Ven Adres Heerlen, Straat 81

Hoeveelheden (zuiver opgeven)	Omschrijving der schade, enz. Opgave der herstelkosten.	Bedrag (naar den huidigen toestand).
5 glasruiten	inbeg. door granaatscherven	f 200.-
2 " 96 bij 105 c.M.	ingebrachte aan binnenmuren	
2 " 105 " 150 "	(waren spiegelruiten)	
1 " 107 " 107 "	Kosten begroot op f 200.	

- *Niet relevant, adres woonhuis niet te ontcijferen.*

26 november 1944, schade Bekkerweg 68 door granaatinslag:

MODEL C.

Dit formulier moet vóór 9.12.44
worden ingeleverd bij [illegible] Heerlen Juurkant 68.

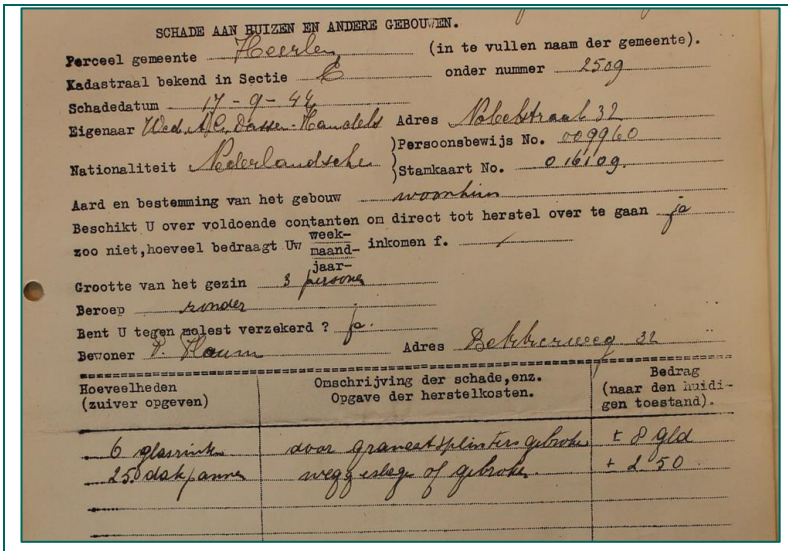
SCHADE AAN HUIZEN EN ANDERE GEBOUWEN.

Perceel gemeente Heerlen (in te vullen naam der gemeente).
Kadastraal bekend in Sectie — onder nummer —
Schadedatum 26 November 1944
Eigenaar Lechtman Maria Theresia (Wed. van J.A.Gerards) Adres Bekkerweg 68
Nationaliteit Nederlandsche Persoonsbewijs No. H40/17631 Stamkaart No. TD 258/27892
Aard en bestemming van het gebouw Begraafplaats graf Mun
Beschikt U over voldoende contanten om direct tot herstel over te gaan neen
zoo niet, hoeveel bedraagt Uw ~~week~~ maand- jaar- inkomen f. 1400.-
Grootte van het gezin een persoon
Beroep zonder beroep
Bent U tegen molest verzekerd ? neen
Bewoner — Adres Arrikaat (begraafpl.)

Hoeveelheden (zuiver opgeven)	Omschrijving der schade enz. Opgave der herstelkosten.	Bedrag (naar den huidigen toestand).
	Door granaatinslag op Algemeene Be-	
	graafplaats is grafmonument gedeeltelijk	
	vernield en steenen knielbank totaal	
	vernield	vijftig gulden

- *Niet relevant, schade waarschijnlijk afkomstig van luchtdoelgranaat.*

17 september 1944, schade door granaatinslag te Nobelstraat 32:

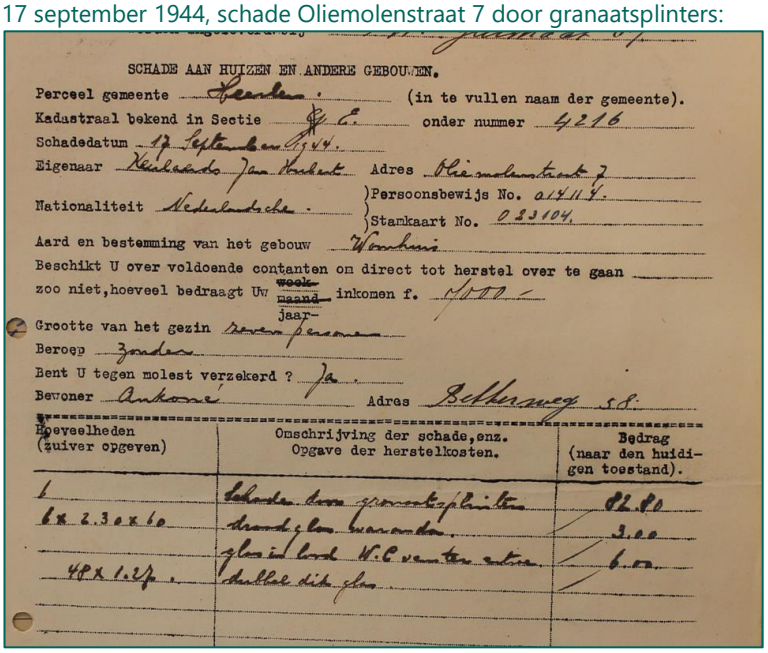
SCHADE AAN HUIZEN EN ANDERE GEBOUWEN.

Perceel gemeente Heerlen (in te vullen naam der gemeente).
Kadastraal bekend in Sectie E onder nummer 2509
Schadedatum 17-9-44
Eigenaar Wed. H.C. Dassen-Kamsteeg Adres Molenstraat 32
Nationaliteit Nederlandsche Persoonsbewijs No. 009960
Stamkaart No. 016109
Aard en bestemming van het gebouw woonhuis
Beschikt U over voldoende contanten om direct tot herstel over te gaan ja
zoo niet, hoeveel bedraagt Uw week- maand- jaar- inkomen f. —
Grootte van het gezin 3 personen
Beroep zonder
Bent U tegen molest verzekerd ? ja.
Bewoner P. Haum Adres Bekkerweg 32

Hoeveelheden (zuiver opgeven)	Omschrijving der schade, enz. Opgave der herstelkosten.	Bedrag (naar den huidigen toestand).
6 glasruiten	door granaatsplinters gebroken	± 8 gld
250 dakpannen	weggeslagen of gebroken.	± 2 50

- *Relevant, melding oorlogshandelingen tijdens bevrijding gemeente Heerlen.*

17 september 1944, schade Oliemolenstraat 7 door granaatsplinters:

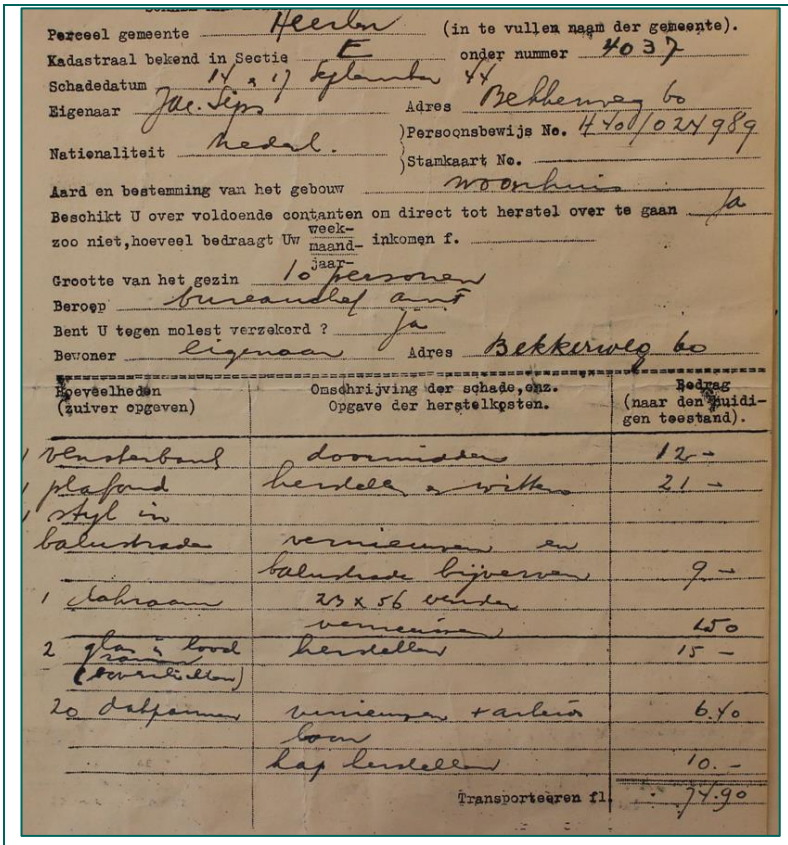
SCHADE AAN HUIZEN EN ANDERE GEBOUWEN.

Perceel gemeente Heerlen. (in te vullen naam der gemeente).
Kadastraal bekend in Sectie E. onder nummer 4216
Schadedatum 17 September 1944.
Eigenaar Verbeeks Jan Norbert Adres Oliemolenstraat 7
Nationaliteit Nederlandsche. Persoonsbewijs No. 014114.
Stamkaart No. 033104.
Aard en bestemming van het gebouw Woonhuis
Beschikt U over voldoende contanten om direct tot herstel over te gaan —
zoo niet, hoeveel bedraagt Uw week- maand- jaar- inkomen f. 1000.—
Grootte van het gezin zeven personen
Beroep Zonder
Bent U tegen molest verzekerd ? Ja.
Bewoner Ankone Adres Bekkerweg 58.

Hoeveelheden (zuiver opgeven)	Omschrijving der schade, enz. Opgave der herstelkosten.	Bedrag (naar den huidigen toestand).
1	Gebroken door granaatsplinters	82.80
6 x 2.30 x 60	dranglen vernield.	3.00
	glas in bed V.C. venter extra.	6.00.
48 x 1.25.	dubbel dik glas.	

- *Relevant, melding oorlogshandelingen tijdens de bevrijding van de gemeente Heerlen.*

14-17 september 1944, schade Bekkerweg 60:

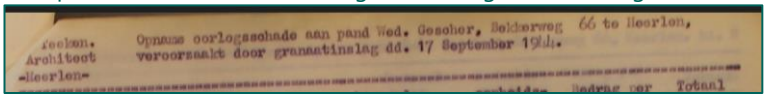

Perceel gemeente Heerlen (in te vullen naam der gemeente).
Kadastraal bekend in Sectie E onder nummer 4037
Schadedatum 14 a 17 September 44
Eigenaar Jac. Sips Adres Bekkerweg 66
Nationaliteit Nederl. Persoonsbewijs No. 4406/024989 Stamkaart No.
Aard en bestemming van het gebouw woonhuis
Beschikt U over voldoende contanten om direct tot herstel over te gaan ja
zoo niet, hoeveel bedraagt Uw week- maand- jaar- inkomen f.
Grootte van het gezin 10 personen
Beroep bureaudienst
Bent U tegen molest verzekerd ? ja
Bewoner eigenaar Adres Bekkerweg 66

Hoeveelheden (zuiver opgeven)	Omschrijving der schade, enz. Opgave der herstelkosten.	Bedrag (naar den tegenwoordigen toestand).
1 Vensterbank	doormidden	12.-
1 plafond	herstellen + witten	21.-
1 Styl in balustrade	vernieuwen en balustrade bijwerken	9.-
1 Schuur	25 x 56 ruiten vernieuwen	4.50
2 glas + hout (overdekken)	herstellen	15.-
20 dakpannen	vernieuwen + leveren	6.40
	hout	
	dak herstellen	10.-
	Transporteeren fl.	77.90

- *Relevant, melding oorlogshandelingen tijdens bevrijding gemeente Heerlen.*

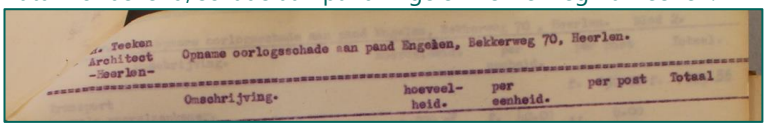
17 september 1944, schade door granaatinslag te Bekkerweg 66 Heerlen:

Architect Opname oorlogsschade aan pand Wed. Gescher, Bekkerweg 66 te Heerlen,
-Heerlen- veroorzaakt door granaatinslag dd. 17 September 1944.
Omschrijving. hoeveelheid. per eenheid. per post Totaal

- *Relevant, melding oorlogshandelingen tijdens bevrijding gemeente Heerlen.*

Datum onbekend, schade aan pand Engelen Bekkerweg 70 Heerlen:

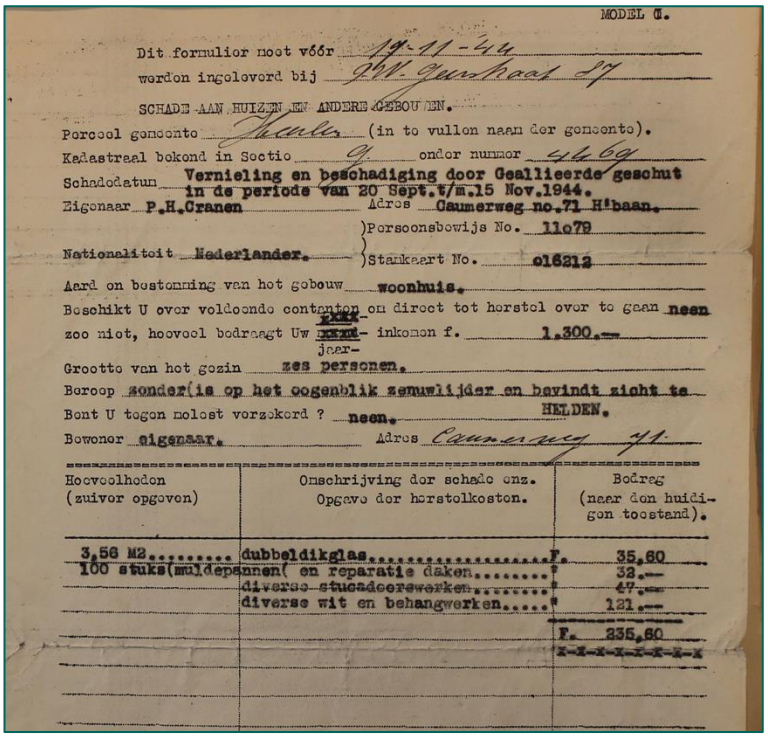

Architect Opname oorlogsschade aan pand Engelen, Bekkerweg 70, Heerlen.
-Heerlen-
Omschrijving. hoeveelheid. per eenheid. per post Totaal

Niet relevant, datum en oorzaak der schade niet vermeld.

Toegang 016: Gemeente Heerlen (gedeelte), 1919-1969.	
Inventaris 2656-Z	Schadeformulieren model I met taxatierapporten geordend op straatnaam, 1944, 1945

20 september-15 november 1944, vernieling en beschadiging door geallieerd geschut te Caumerweg 71 Heerlerbaan:

MODEL C.

Dit formulier moet vóór 19-11-44
worden ingeleverd bij Pol. Gemeente 87

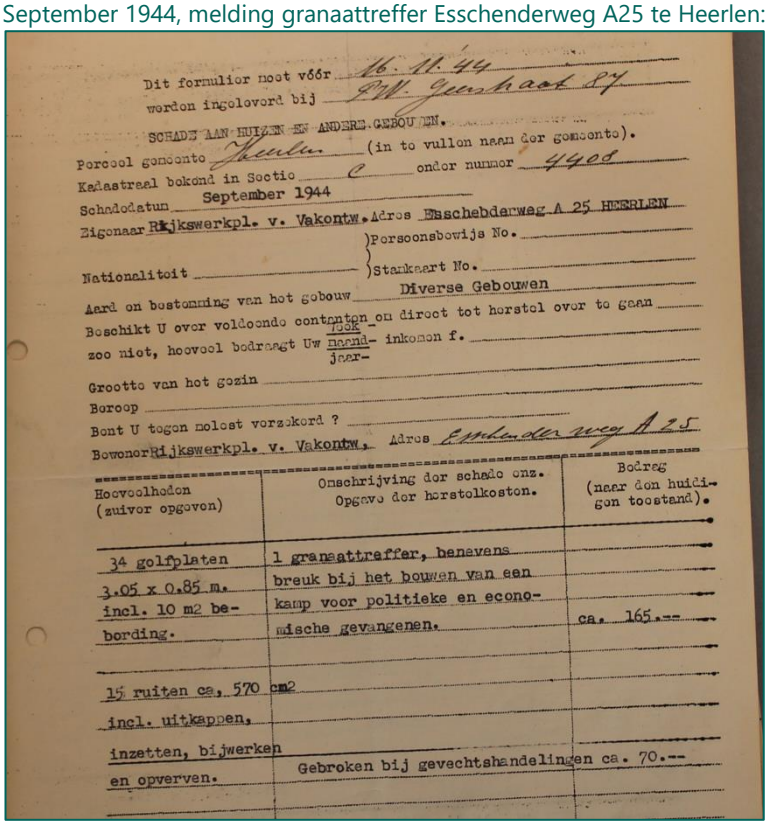
SCHADE AAN HUIZEN EN ANDERE GEBOUWEN.

Perceel gemeente Heerlen (in te vullen naam der gemeente).
Kadastraal bekend in Sectie G onder nummer 4469
Schadedatum Vernieling en beschadiging door Geallieerde geschut in de periode van 20 Sept. t/m. 15 Nov. 1944.
Eigenaar P.H.Cranen Adres Caumerweg no. 71 H'baan.
Persoonsbewijs No. 11079
Nationaliteit Nederlander. Stamkaart No. 016212
Aard en bestemming van het gebouw woonhuis.
Beschikt U over voldoende contanten om direct tot herstel over te gaan neen
zoo niet, hoevoel bedraagt Uw maand- jaar- inkomen f. 1.300.--
Grootte van het gezin zes personen.
Beroep zonder(is op het oogenblik gemobiliseerd en bevindt zich te HELDEN.
Bent U tegen molest verzekerd ? neen.
Bewoner eigenaar. Adres Caumerweg 71

Hoeveelheden (zuiver opgeven)	Omschrijving der schade enz. Opgave der herstelkosten.	Bedrag (naar den huidigen toestand).
3,56 M2.....	dubbeldikglas.....	F. 35,60
100 stuks(mulden)pannen(en reparatie daken.....		" 32.—
	diverse stucadoorewerken.....	" 47.—
	diverse wit en behangwerken.....	" 121.—
		F. 235,60

- *Niet relevant, exacte locatie opgesteld geschut niet vermeld.*

September 1944, melding granaattreffer Esschenderweg A25 te Heerlen:

Dit formulier moet vóór 16.11.44
worden ingeleverd bij Pol. Gemeente 87

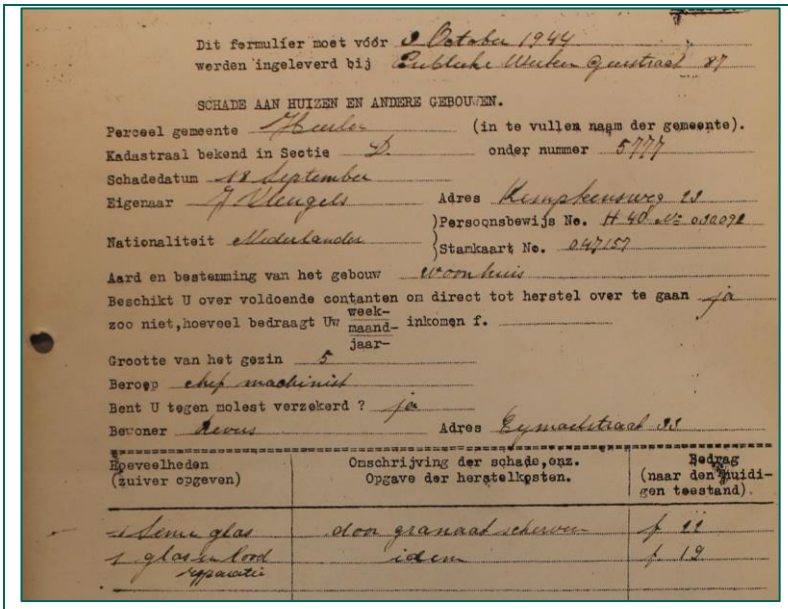
SCHADE AAN HUIZEN EN ANDERE GEBOUWEN.

Perceel gemeente Heerlen (in te vullen naam der gemeente).
Kadastraal bekend in Sectie C onder nummer 4408
Schadedatum September 1944
Eigenaar Rijkswerkpl. v. Vakontw. Adres Esschebderweg A 25 HEERLEN
Persoonsbewijs No.
Nationaliteit Stamkaart No.
Aard en bestemming van het gebouw Diverse Gebouwen
Beschikt U over voldoende contanten om direct tot herstel over te gaan
zoo niet, hoevoel bedraagt Uw maand- jaar- inkomen f.
Grootte van het gezin
Beroep
Bent U tegen molest verzekerd ?
Bewoner Rijkswerkpl. v. Vakontw. Adres Esschenderweg A 25

Hoeveelheden (zuiver opgeven)	Omschrijving der schade enz. Opgave der herstelkosten.	Bedrag (naar den huidigen toestand).
34 golfplaten 3.05 x 0.85 m. incl. 10 m2 bebording.	1 granaattreffer, benevens breuk bij het bouwen van een kamp voor politieke en economische gevangenen.	ca. 165.--
15 ruiten ca. 570 cm2 incl. uitkappen, inzetten, bijwerken en opverven.	Gebroken bij gevechtshandelingen ca.	70.--

- *Niet relevant, exacte datum granaattreffer niet vermeld.*

18 september 1944, schade door granaatscherven Kempkensweg 23:

Dit formulier moet vóór 9 Oktober 1944
werden ingeleverd bij Publieke Werken Gemeentehuis

SCHADE AAN HUIZEN EN ANDERE GEBOUWEN.

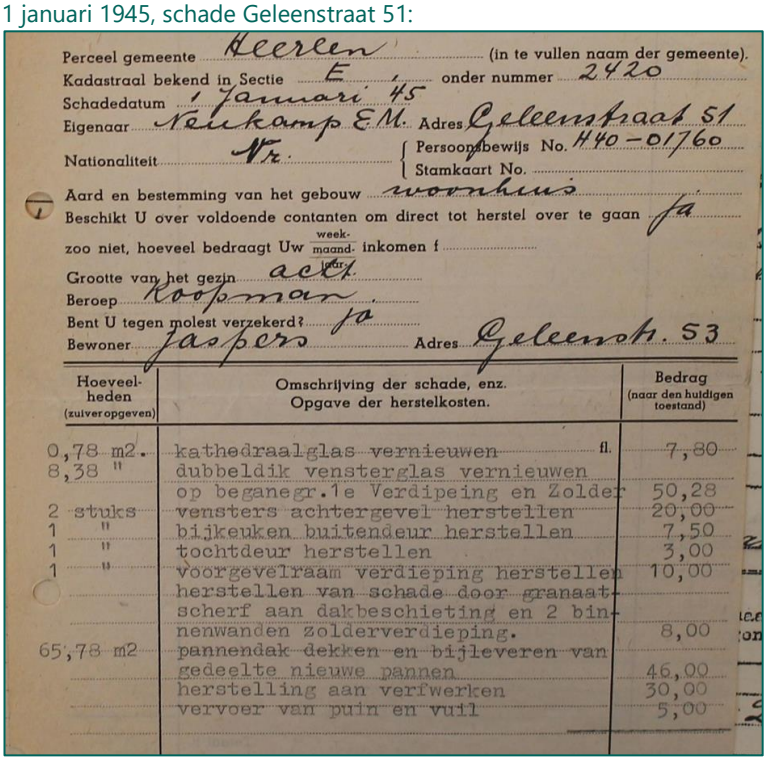
Perceel gemeente Heerlen (in te vullen naam der gemeente).
Kadastraal bekend in Sectie D onder nummer 5777
Schadedatum 18 September
Eigenaar J. Vleugels Adres Kruisstraat 13
Nationaliteit Nederlandsch Persoonsbewijs No. H 40 Nr 030092
Stamkaart No. 04757
Aard en bestemming van het gebouw woonhuis
Beschikt U over voldoende contanten om direct tot herstel over te gaan ja
zoo niet, hoeveel bedraagt Uw week- maand- jaar- inkomen f.
Grootte van het gezin 5
Beroep chef machinist
Bent U tegen molest verzekerd ? ja
Bewoner Heeren Adres Gymnastiekstraat 28

Hoeveelheden (zuiver opgeven)	Omschrijving der schade, enz. Opgave der herstelkosten.	Bedrag (naar den tegenwoordigen toestand).
1 Serre glas	door granaatscherven	f 11
1 glas in lood kapotti	idem	f 19

Relevant, melding oorlogshandelingen tijdens bevrijding gemeente Heerlen.

Toegang 016: Gemeente Heerlen (gedeelte), 1919-1969.	
Inventaris 2657-Z	Schadeformulieren model I met taxatierapporten geordend op straatnaam, 1944, 1945

1 januari 1945, schade Geleenstraat 51:

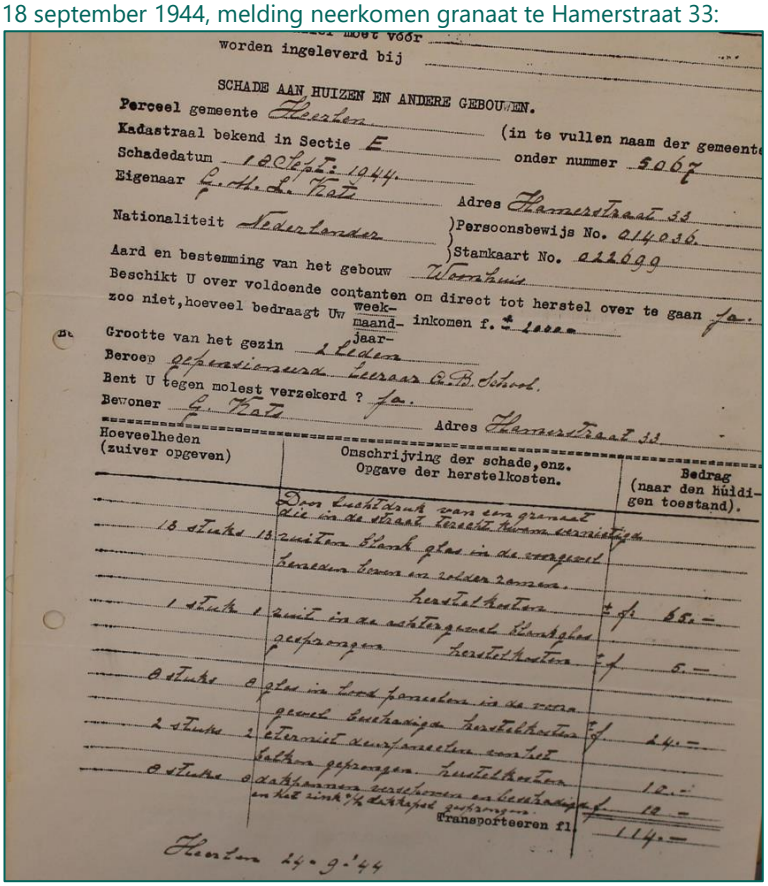

Perceel gemeente Heerlen (in te vullen naam der gemeente).
Kadastraal bekend in Sectie E onder nummer 2420
Schadedatum 1 Januari 45
Eigenaar Neukamp E.M. Adres Geleenstraat 51
Nationaliteit Nr. Persoonsbewijs No. H40-01760 / Stamkaart No.
Aard en bestemming van het gebouw woonhuis
Beschikt U over voldoende contanten om direct tot herstel over te gaan ja
zoo niet, hoeveel bedraagt Uw week- maand- jaar- inkomen f
Grootte van het gezin acht
Beroep Koopman
Bent U tegen molest verzekerd? ja
Bewoner Jaspers Adres Geleenstr. 53

Hoeveelheden (zuiver opgeven)	Omschrijving der schade, enz. Opgave der herstelkosten.	Bedrag (naar den huidigen toestand)
0,78 m2.	kathedraalglas vernieuwen fl.	7,80
8,38 "	dubbeldik vensterglas vernieuwen op beganegr.1e Verdipeing en Zolder	50,28
2 stuks	vensters achtergevel herstellen	20,00
1 "	bijkeuken buitendeur herstellen	7,50
1 "	tochtdeur herstellen	3,00
1 "	voorgevelraam verdieping herstellen	10,00
	herstellen van schade door granaat-scherf aan dakbeschieting en 2 binnenwanden zolderverdieping.	8,00
65,78 m2	pannendak dekken en bijleveren van gedeelte nieuwe pannen	46,00
	herstelling aan verfwerken	30,00
	vervoer van puin en vuil	5,00

- *Relevant, melding schade in de gemeente Heerlen.*

18 september 1944, melding neerkomen granaat te Hamerstraat 33:

worden ingeleverd bij

SCHADE AAN HUIZEN EN ANDERE GEBOUWEN.

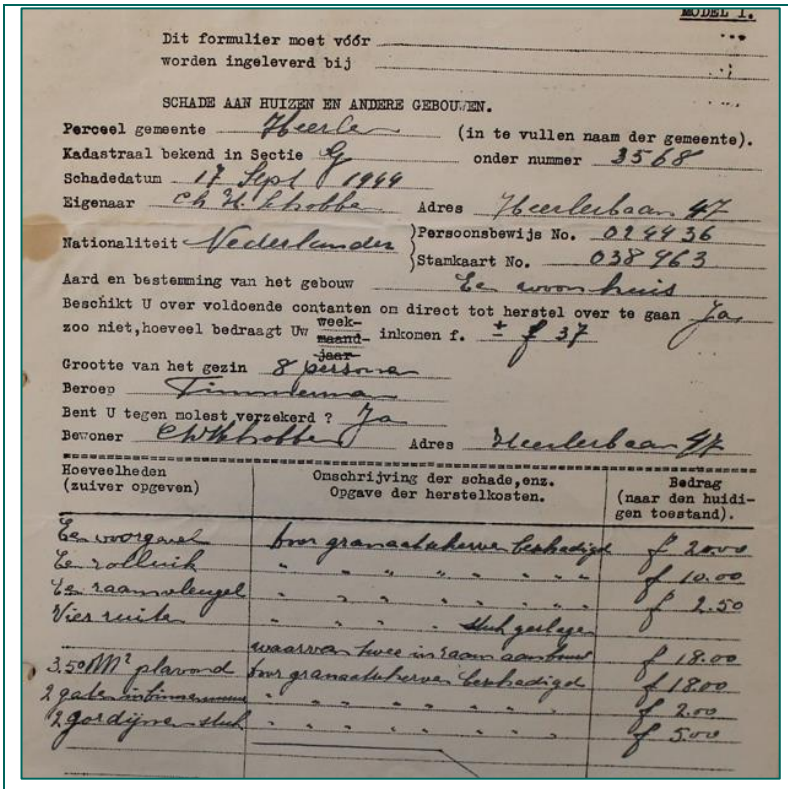
Perceel gemeente Heerlen (in te vullen naam der gemeente)
Kadastraal bekend in Sectie E onder nummer 5067
Schadedatum 18 Sept. 1944.
Eigenaar L.A.L. Tats Adres Hamerstraat 33
Nationaliteit Nederlander Persoonsbewijs No. 014036.
Aard en bestemming van het gebouw Woonhuis Stamkaart No. 022699
Beschikt U over voldoende contanten om direct tot herstel over te gaan ja.
zoo niet, hoeveel bedraagt Uw week- maand- jaar- inkomen f. [illegible]
Grootte van het gezin 2 leden
Beroep gepensioneerd Officier O.L.I. School.
Bent U tegen molest verzekerd ? ja.
Bewoner L. Tats Adres Hamerstraat 33

Hoeveelheden (zuiver opgeven)	Omschrijving der schade, enz. Opgave der herstelkosten.	Bedrag (naar den huidigen toestand).
	Door luchtdruk van een granaat die in de straat terecht kwam verschillende	
18 Stuks	ruiten Blank glas in de voorgevel	
	benedenverdieping en zolder zoomede	
	herstelkosten	f 65.-
1 Stuks	ruit in de achtergevel Blankglas	
	gesprongen herstelkosten	f 6.-
8 Stuks	glas in hout sponningen in de voor-	
	gevel buitenzijde herstelkosten	f 24.-
2 Stuks	Eternit dekpannetjes van het	
	dakbeschot gesprongen herstelkosten	12.-
8 Stuks	dakpannen verschoven en beschadigd en het zink 1/4 dakvlak gebogen.	f 12.-
	transporteeren fl	114.-

Heerlen 24-9-'44

- *Relevant, melding neerkomen granaat binnen de gemeente Heerlen.*

17 september 1944, melding schade Heerlerbaan 47 door granaatscherven:

MODEL 1.

Dit formulier moet vóór ...
worden ingeleverd bij ...

SCHADE AAN HUIZEN EN ANDERE GEBOUWEN.

Perceel gemeente Heerlen (in te vullen naam der gemeente).
Kadastraal bekend in Sectie G onder nummer 3568
Schadedatum 17 Sept 1944
Eigenaar ch. H. Ebbels Adres Heerlerbaan 47
Nationaliteit Nederlanden Persoonsbewijs No. 024436
Stamkaart No. 038963
Aard en bestemming van het gebouw 1e woonhuis
Beschikt U over voldoende contanten om direct tot herstel over te gaan Ja
zoo niet, hoeveel bedraagt Uw ~~week-~~ ~~maand-~~ ~~jaar~~ inkomen f. ± f 37
Grootte van het gezin 8 personen
Beroep timmerman
Bent U tegen molest verzekerd ? Ja
Bewoner ch. H. Ebbels Adres Heerlerbaan 47

Hoeveelheden (zuiver opgeven)	Omschrijving der schade, enz. Opgave der herstelkosten.	Bedrag (naar den huidigen toestand).
1e woningdeel	door granaatbeschieting beschadigd	f 200
1e rolluik	" " " " " "	f 10.00
1/2 raamvleugel	" " " " " "	f 2.50
Vier ruiten	" " " " Stuk gelegen	
3.50 M² plavond	waarvan twee in raam aanbrengen	f 18.00
2 gaslampen	door granaatbeschieting beschadigd	f 18.00
2 gordijnen stuk	" " " " " "	f 2.00
		f 5.00

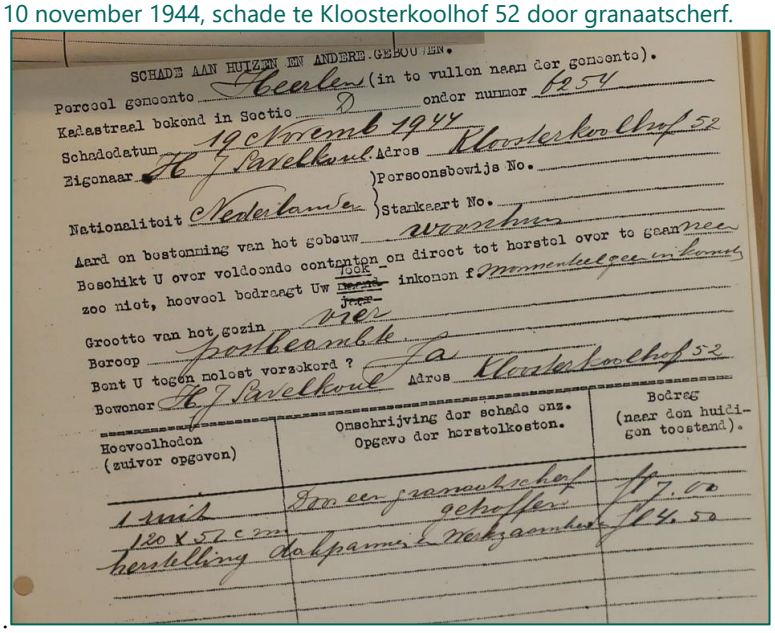
- *Relevant, melding oorlogshandelingen tijdens bevrijding gemeente Heerlen.*

1-15 oktober 1944, glasschade Piusstraat 17 Kerkrade.
- *Niet relevant, adres ligt ruim 500 meter buiten de gemeente Heerlen.*

17 september 1944, schade Putstraat 21, Heerlerbaan 137.
Niet relevant, oorzaak der schade niet vermeld.

Inventaris 2658-Z	Schadeformulieren model I met taxatierapporten geordend op straatnaam, 1944, 1945

10 november 1944, schade te Kloosterkoolhof 52 door granaatscherf.

SCHADE AAN HUIZEN EN ANDERE GEBOUWEN.

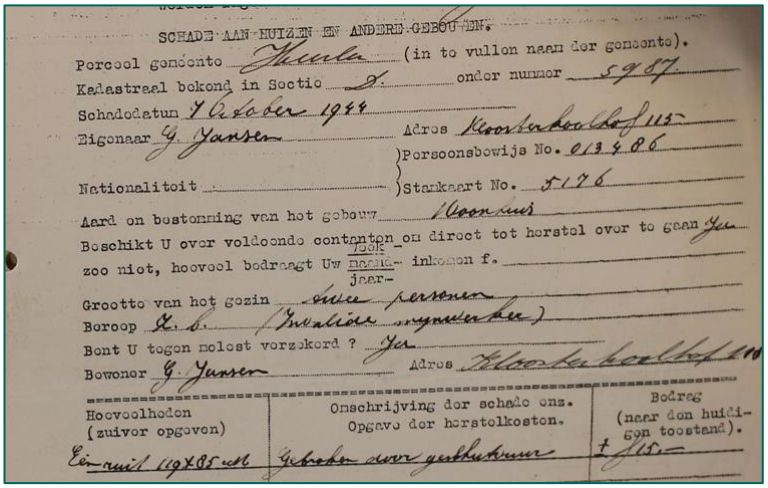
Perceel gemeente Heerlen (in te vullen naam der gemeente). Kadastraal bekend in Sectie D onder nummer 6254
Schadedatum 10 November 1944 Adres Kloosterkoolhof 52
Eigenaar H.J. Pavelkoul } Persoonsbewijs No. } Stamkaart No.
Nationaliteit Nederlandse
Aard en bestemming van het gebouw woonhuis
Beschikt U over voldoende contanten om direct tot herstel over te gaan nee
zoo niet, hoevoel bedraagt Uw ~~maand~~- ~~jaar~~- inkomen f. gemeentebetaler inkomen
Grootte van het gezin vier
Beroep postbeambte
Bent U tegen molest verzekerd ? ja
Bewoner H.J. Pavelkoul Adres Kloosterkoolhof 52

Hoevoelheden (zuiver opgeven)	Omschrijving der schade enz. Opgave der herstelkosten.	Bedrag (naar den huidigen toestand).
1 ruit 120 x 52 cm	door granaatscherf geschoten	f 7.00
herstelling	dakpannen & werkzaamheden	f 14.50

.

- *Niet relevant, granaat betreft waarschijnlijk luchtdoelgranaat.*

7 oktober 1944, schade ruit Kloosterkoolhof 115:

SCHADE AAN HUIZEN EN ANDERE GEBOUWEN.

Perceel gemeente Heerlen (in te vullen naam der gemeente).
Kadastraal bekend in Sectie D onder nummer 5967
Schadedatum 7 October 1944
Eigenaar G. Jansen Adres Kloosterkoolhof 115
} Persoonsbewijs No. 013486
Nationaliteit } Stamkaart No. 5176
Aard en bestemming van het gebouw woonhuis
Beschikt U over voldoende contanten om direct tot herstel over te gaan Ja
zoo niet, hoevoel bedraagt Uw ~~maand~~- ~~jaar~~- inkomen f.
Grootte van het gezin twee personen
Beroep R. B. (werkloze mijnwerker)
Bent U tegen molest verzekerd ? Ja
Bewoner G. Jansen Adres Kloosterkoolhof 115

Hoevoelheden (zuiver opgeven)	Omschrijving der schade enz. Opgave der herstelkosten.	Bedrag (naar den huidigen toestand).
Een ruit 119x85 cM	Gebroken door geblokkeer	± f 15.-

Niet relevant, geen melding oorlogshandelingen binnen de gemeente Heerlen. Exacte locatie opgesteld geschut niet vermeld.

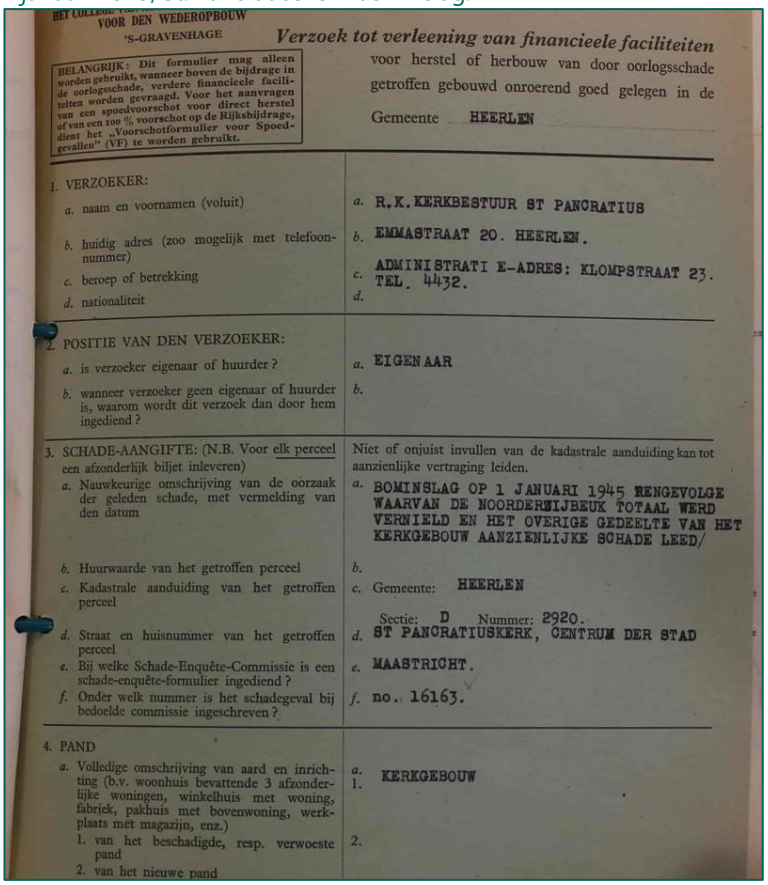
Inventaris 2659-Z	Schadeformulieren model I met taxatierapporten geordend op straatnaam, 1944, 1945
Niet relevant, oorzaak der schade niet vermeld.	
Inventaris 2660-Z	Schadeformulieren model I met taxatierapporten geordend op straatnaam, 1944, 1945
Niet relevant, oorzaak der schade niet vermeld.	
Inventaris 2661-Z	Schadeformulieren model I met taxatierapporten geordend op straatnaam, 1944, 1945
Niet relevant, enkel belastingen.	
Inventaris 2662-Z	Ingekomen stukken en afschriften van uitgegane stukken inzake vergoedingen voor en herstel van oorlogsschade aan door oorlogsgeweld beschadigde eigendommen, 1943, 1944,

Toegang 016: Gemeente Heerlen (gedeelte), 1919-1969.	
Niet relevant, geen melding oorlogshandelingen binnen de gemeente Heerlen.	
Inventaris 2663-Z	Ingekomen stukken en afschriften van uitgegane stukken inzake vergoedingen voor en herstel van oorlogsschade aan door oorlogsgeweld beschadigde eigendommen, 1943 - 1945
Niet relevant, geen melding oorlogshandelingen binnen de gemeente Heerlen.	
Inventaris 2664-Z	Ingekomen stukken en afschriften van uitgegane stukken inzake vergoedingen voor en herstel van oorlogsschade aan door oorlogsgeweld beschadigde eigendommen, 1944 - 1946

1 september en 26 november 1944, voltreffer van een granaat te Caumerbeeklaan 62:

- *Relevant, melding granaatinslagen in de gemeente Heerlen.*

1 januari 1945, St. Pancratiuskerk bominslag:

HET COLLEGE ... VOOR DEN WEDEROPBOUW
'S-GRAVENHAGE

Verzoek tot verleening van financieele faciliteiten

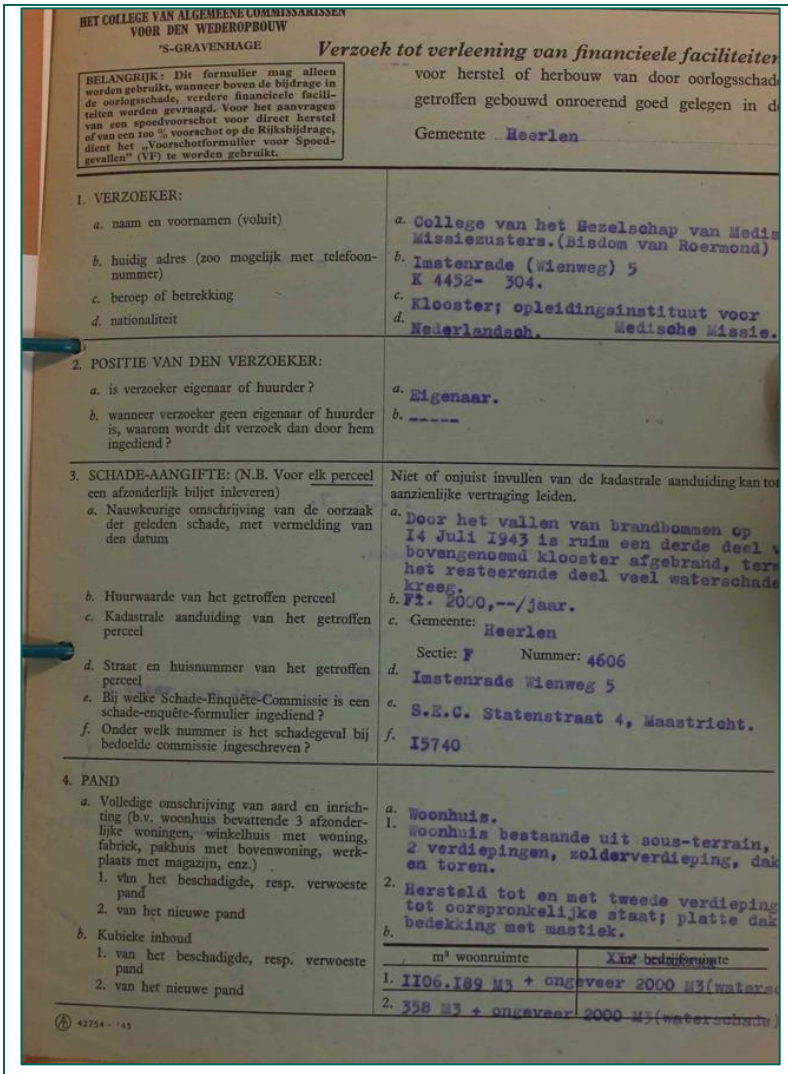
voor herstel of herbouw van door oorlogsschade getroffen gebouwd onroerend goed gelegen in de Gemeente HEERLEN

BELANGRIJK: Dit formulier mag alleen worden gebruikt, wanneer boven de bijdrage in de oorlogsschade, verdere financieele faciliteiten worden gevraagd. Voor het aanvragen van een spoedvoorschot voor direct herstel of van een 100 % voorschot op de Rijksbijdrage, dient het „Voorschotformulier voor Spoedgevallen" (VF) te worden gebruikt.

1. VERZOEKER:	
a. naam en voornamen (voluit)	a. R.K.KERKBESTUUR ST PANCRATIUS
b. huidig adres (zoo mogelijk met telefoonnummer)	b. EMMASTRAAT 20. HEERLEN.
c. beroep of betrekking	c. ADMINISTRATI E-ADRES: KLOMPSTRAAT 23. TEL. 4432.
d. nationaliteit	d.
2. POSITIE VAN DEN VERZOEKER:	
a. is verzoeker eigenaar of huurder?	a. EIGENAAR
b. wanneer verzoeker geen eigenaar of huurder is, waarom wordt dit verzoek dan door hem ingediend?	b.
3. SCHADE-AANGIFTE: (N.B. Voor elk perceel een afzonderlijk biljet inleveren)	Niet of onjuist invullen van de kadastrale aanduiding kan tot aanzienlijke vertraging leiden.
a. Nauwkeurige omschrijving van de oorzaak der geleden schade, met vermelding van den datum	a. BOMINSLAG OP 1 JANUARI 1945 TENGEVOLGE WAARVAN DE NOORDERZIJBEUK TOTAAL WERD VERNIELD EN HET OVERIGE GEDEELTE VAN HET KERKGEBOUW AANZIENLIJKE SCHADE LEED/
b. Huurwaarde van het getroffen perceel	b.
c. Kadastrale aanduiding van het getroffen perceel	c. Gemeente: HEERLEN Sectie: D Nummer: 2920.
d. Straat en huisnummer van het getroffen perceel	d. ST PANCRATIUSKERK, CENTRUM DER STAD
e. Bij welke Schade-Enquête-Commissie is een schade-enquête-formulier ingediend?	e. MAASTRICHT.
f. Onder welk nummer is het schadegeval bij bedoelde commissie ingeschreven?	f. no. 16163.
4. PAND	
a. Volledige omschrijving van aard en inrichting (b.v. woonhuis bevattende 3 afzonderlijke woningen, winkelhuis met woning, fabriek, pakhuis met bovenwoning, werkplaats met magazijn, enz.)	a.
1. van het beschadigde, resp. verwoeste pand	1. KERKGEBOUW
2. van het nieuwe pand	2.

- *Relevant, melding bominslag in de gemeente Heerlen.*

14 juli 1943, vallen brandbommen waardoor 1/3 van klooster Imstenrade Wienweg 5 afbrandde:

HET COLLEGE VAN ALGEMEENE COMMISSARISSEN
VOOR DEN WEDEROPBOUW
'S-GRAVENHAGE

Verzoek tot verleening van financieele faciliteiten

BELANGRIJK: Dit formulier mag alleen worden gebruikt, wanneer boven de bijdrage in de oorlogsschade, verdere financieele faciliteiten worden gevraagd. Voor het aanvragen van een spoedvoorschot voor direct herstel of van een 100 % voorschot op de Rijksbijdrage, dient het „Voorschotformulier voor Spoedgevallen" (VF) te worden gebruikt.

voor herstel of herbouw van door oorlogsschad
getroffen gebouwd onroerend goed gelegen in d

Gemeente Heerlen

1. VERZOEKER:	
a. naam en voornamen (voluit)	a. College van het Gezelschap van Medis Missiezusters.(Bisdom van Roermond)
b. huidig adres (zoo mogelijk met telefoonnummer)	b. Imstenrade (Wienweg) 5 K 4452- 304.
c. beroep of betrekking	c. Klooster; opleidingsinstituut voor
d. nationaliteit	d. Nederlandsch. Medische Missie.
2. POSITIE VAN DEN VERZOEKER:	
a. is verzoeker eigenaar of huurder?	a. Eigenaar.
b. wanneer verzoeker geen eigenaar of huurder is, waarom wordt dit verzoek dan door hem ingediend?	b. -----
3. SCHADE-AANGIFTE: (N.B. Voor elk perceel een afzonderlijk biljet inleveren)	Niet of onjuist invullen van de kadastrale aanduiding kan tot aanzienlijke vertraging leiden.
a. Nauwkeurige omschrijving van de oorzaak der geleden schade, met vermelding van den datum	a. Door het vallen van brandbommen op I4 Juli I943 is ruim een derde deel v bovengenoemd klooster afgebrand, terw het resteerende deel veel waterschade kreeg.
b. Huurwaarde van het getroffen perceel	b. Fl. 2000,--/jaar.
c. Kadastrale aanduiding van het getroffen perceel	c. Gemeente: Heerlen Sectie: F Nummer: 4606
d. Straat en huisnummer van het getroffen perceel	d. Imstenrade Wienweg 5
e. Bij welke Schade-Enquête-Commissie is een schade-enquête-formulier ingediend?	e. S.E.C. Statenstraat 4, Maastricht.
f. Onder welk nummer is het schadegeval bij bedoelde commissie ingeschreven?	f. I5740
4. PAND	
a. Volledige omschrijving van aard en inrichting (b.v. woonhuis bevattende 3 afzonderlijke woningen, winkelhuis met woning, fabriek, pakhuis met bovenwoning, werkplaats met magazijn, enz.)	a. Woonhuis.
1. van het beschadigde, resp. verwoeste pand	1. Woonhuis bestaande uit sous-terrain, 2 verdiepingen, zolderverdieping, dak en toren.
2. van het nieuwe pand	2. Hersteld tot en met tweede verdieping tot oorspronkelijke staat; platte dak bedekking met mastiek.
b. Kubieke inhoud	b.
1. van het beschadigde, resp. verwoeste pand	1. II06.I89 M3 + ongeveer 2000 M3(waters
2. van het nieuwe pand	2. 358 M3 + ongeveer 2000 M3(waterschade)

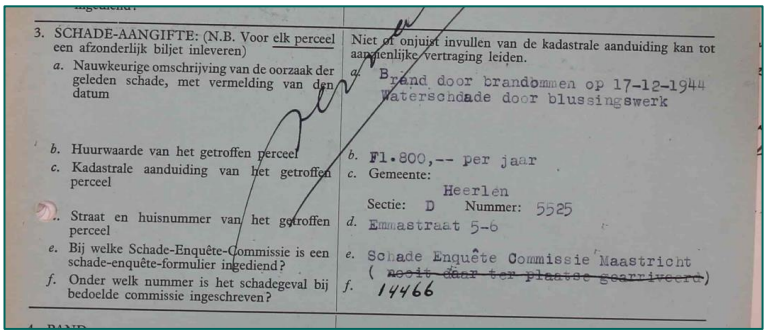
	m³ woonruimte	m³ bedrijfsruimte

42754 - '45

Relevant, melding neerkomen brandbommen in de gemeente Heerlen.

Toegang 016: Gemeente Heerlen (gedeelte), 1919-1969.	
Inventaris 2665-Z	Ingekomen stukken en afschriften van uitgegane stukken inzake vergoedingen voor en herstel van oorlogsschade aan door oorlogsgeweld beschadigde eigendommen, 1947 - 1957

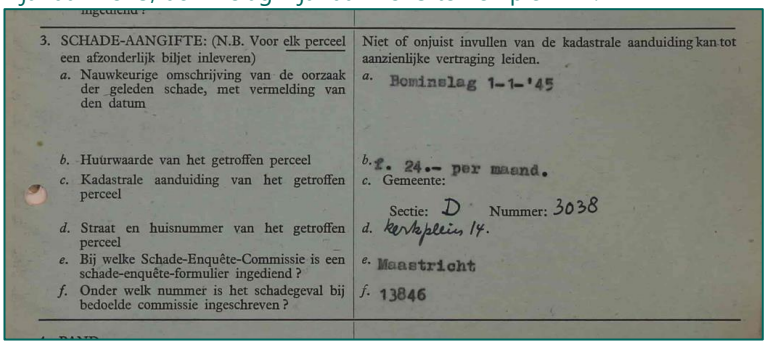
17 december 1944, brand door brandbommen te Emmastraat 5-6:

3. SCHADE-AANGIFTE: (N.B. Voor elk perceel een afzonderlijk biljet inleveren)	Niet of onjuist invullen van de kadastrale aanduiding kan tot aanzienlijke vertraging leiden.
a. Nauwkeurige omschrijving van de oorzaak der geleden schade, met vermelding van den datum	a. Brand door brandbommen op 17-12-1944 Waterschade door blussingswerk
b. Huurwaarde van het getroffen perceel	b. Fl. 800,-- per jaar
c. Kadastrale aanduiding van het getroffen perceel	c. Gemeente: Heerlen Sectie: D Nummer: 5525
d. Straat en huisnummer van het getroffen perceel	d. Emmastraat 5-6
e. Bij welke Schade-Enquête-Commissie is een schade-enquête-formulier ingediend?	e. Schade Enquête Commissie Maastricht (~~wordt daar ter plaatse gearriveerd~~)
f. Onder welk nummer is het schadegeval bij bedoelde commissie ingeschreven?	f. 14466

- *Relevant, melding schade binnen de gemeente Heerlen.*

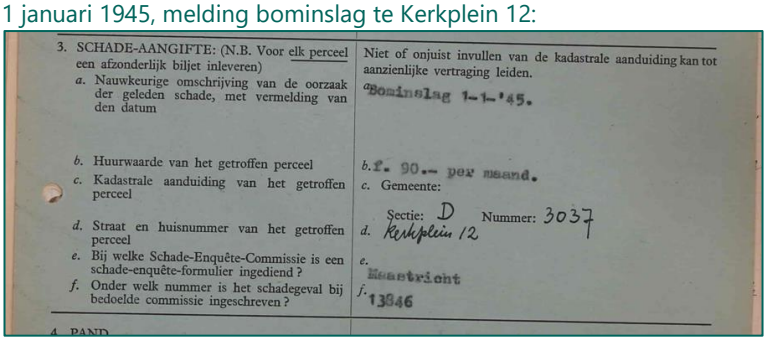
1 januari 1945, bominslag 1 januari 1945 te Kerkplein 14:

3. SCHADE-AANGIFTE: (N.B. Voor elk perceel een afzonderlijk biljet inleveren)	Niet of onjuist invullen van de kadastrale aanduiding kan tot aanzienlijke vertraging leiden.
a. Nauwkeurige omschrijving van de oorzaak der geleden schade, met vermelding van den datum	a. Bominslag 1-1-'45
b. Huurwaarde van het getroffen perceel	b. f. 24.- per maand.
c. Kadastrale aanduiding van het getroffen perceel	c. Gemeente: Sectie: D Nummer: 3038
d. Straat en huisnummer van het getroffen perceel	d. Kerkplein 14.
e. Bij welke Schade-Enquête-Commissie is een schade-enquête-formulier ingediend?	e. Maastricht
f. Onder welk nummer is het schadegeval bij bedoelde commissie ingeschreven?	f. 13846

- *Relevant, melding bominslag in de gemeente Heerlen.*

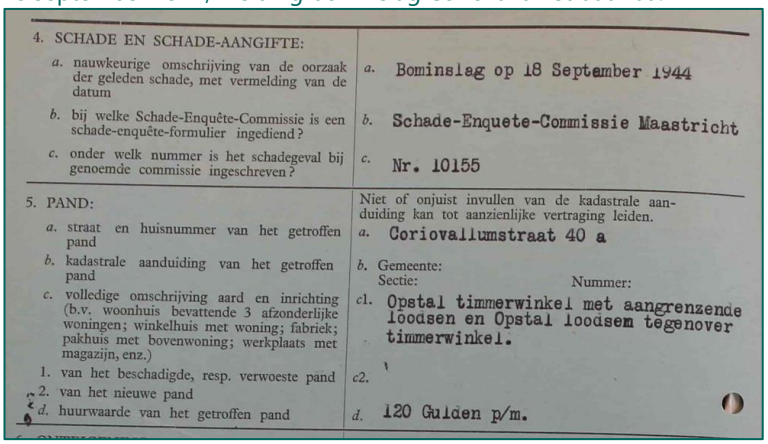
1 januari 1945, melding bominslag te Kerkplein 12:

3. SCHADE-AANGIFTE: (N.B. Voor elk perceel een afzonderlijk biljet inleveren)	Niet of onjuist invullen van de kadastrale aanduiding kan tot aanzienlijke vertraging leiden.
a. Nauwkeurige omschrijving van de oorzaak der geleden schade, met vermelding van den datum	a. Bominslag 1-1-'45.
b. Huurwaarde van het getroffen perceel	b. f. 90.- per maand.
c. Kadastrale aanduiding van het getroffen perceel	c. Gemeente: Sectie: D Nummer: 3037
d. Straat en huisnummer van het getroffen perceel	d. Kerkplein 12
e. Bij welke Schade-Enquête-Commissie is een schade-enquête-formulier ingediend?	e. Maastricht
f. Onder welk nummer is het schadegeval bij bedoelde commissie ingeschreven?	f. 13846

- *Relevant, melding bominslag in de gemeente Heerlen.*

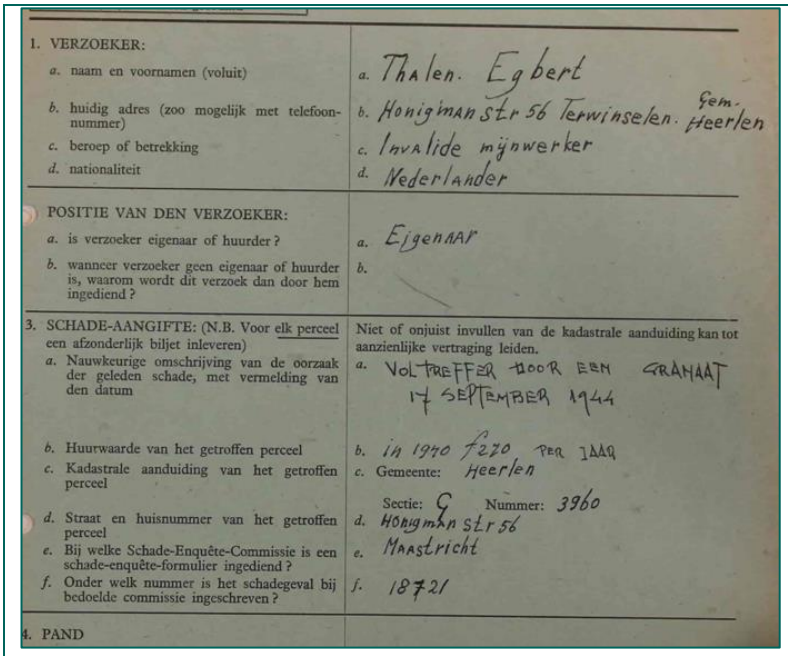
18 september 1944, melding bominslag Coriovallumstraat 40a:

4. SCHADE EN SCHADE-AANGIFTE:	
a. nauwkeurige omschrijving van de oorzaak der geleden schade, met vermelding van de datum	a. Bominslag op 18 September 1944
b. bij welke Schade-Enquête-Commissie is een schade-enquête-formulier ingediend?	b. Schade-Enquete-Commissie Maastricht
c. onder welk nummer is het schadegeval bij genoemde commissie ingeschreven?	c. Nr. 10155
5. PAND:	Niet of onjuist invullen van de kadastrale aanduiding kan tot aanzienlijke vertraging leiden.
a. straat en huisnummer van het getroffen pand	a. Coriovallumstraat 40 a
b. kadastrale aanduiding van het getroffen pand	b. Gemeente: Sectie: Nummer:
c. volledige omschrijving aard en inrichting (b.v. woonhuis bevattende 3 afzonderlijke woningen; winkelhuis met woning; fabriek; pakhuis met bovenwoning; werkplaats met magazijn, enz.)	c1. Opstal timmerwinkel met aangrenzende loodsen en Opstal loodsen tegenover timmerwinkel.
1. van het beschadigde, resp. verwoeste pand	c2.
2. van het nieuwe pand	
d. huurwaarde van het getroffen pand	d. 120 Gulden p/m.

- *Relevant, melding bominslag in de gemeente Heerlen.*

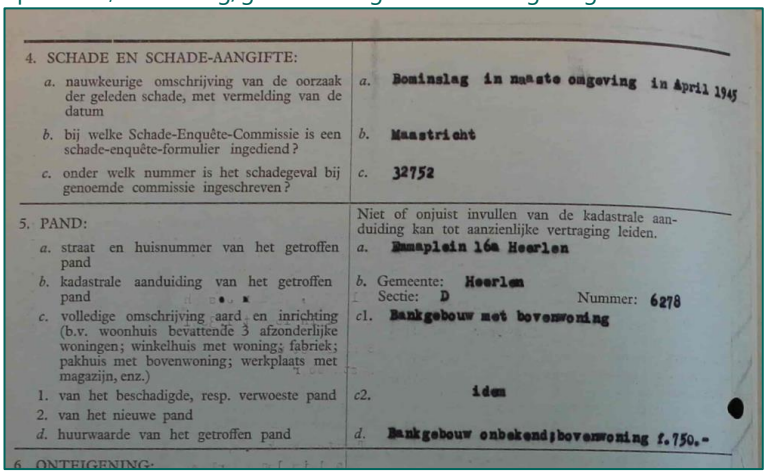
17 september 1944, voltreffer door granaat in Honigmanstraat 56:

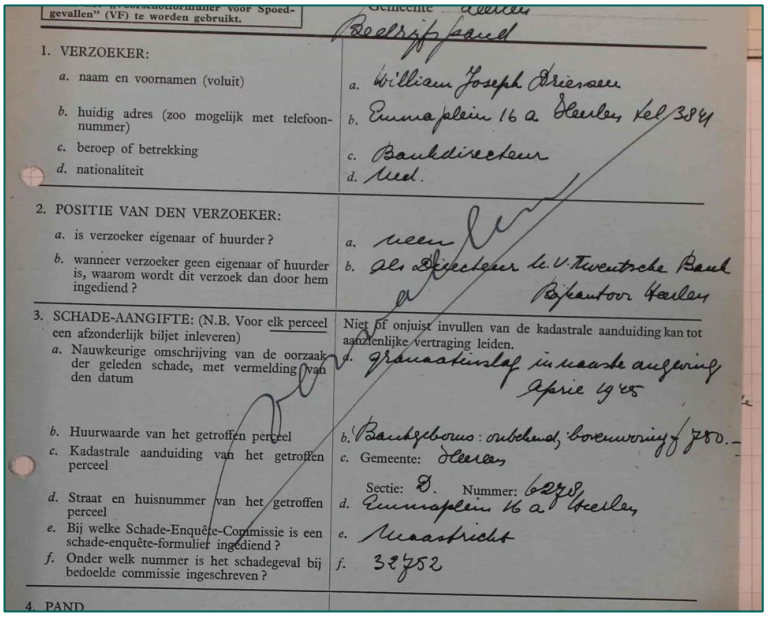
1. VERZOEKER:	
a. naam en voornamen (voluit)	a. Thalen. Egbert
b. huidig adres (zoo mogelijk met telefoon-nummer)	b. Honigmanstr 56 Terwinselen. Gem. Heerlen
c. beroep of betrekking	c. Invalide mijnwerker
d. nationaliteit	d. Nederlander
POSITIE VAN DEN VERZOEKER:	
a. is verzoeker eigenaar of huurder?	a. Eigenaar
b. wanneer verzoeker geen eigenaar of huurder is, waarom wordt dit verzoek dan door hem ingediend?	b.
3. SCHADE-AANGIFTE: (N.B. Voor elk perceel een afzonderlijk biljet inleveren)	Niet of onjuist invullen van de kadastrale aanduiding kan tot aanzienlijke vertraging leiden.
a. Nauwkeurige omschrijving van de oorzaak der geleden schade, met vermelding van den datum	a. VOLTREFFER DOOR EEN GRANAAT 17 SEPTEMBER 1944
b. Huurwaarde van het getroffen perceel	b. in 1940 f270 PER JAAR
c. Kadastrale aanduiding van het getroffen perceel	c. Gemeente: Heerlen Sectie: C Nummer: 3960
d. Straat en huisnummer van het getroffen perceel	d. Honigmanstr 56
e. Bij welke Schade-Enquête-Commissie is een schade-enquête-formulier ingediend?	e. Maastricht
f. Onder welk nummer is het schadegeval bij bedoelde commissie ingeschreven?	f. 18721
4. PAND	

- *Relevant, melding voltreffer granaat binnen de gemeente Heerlen.*

April 1945, bominslag/granaatinslag in naaste omgeving waardoor schade aan Emmaplein 16a te Heerlen ontstaat:

4. SCHADE EN SCHADE-AANGIFTE:	
a. nauwkeurige omschrijving van de oorzaak der geleden schade, met vermelding van de datum	a. Bominslag in naaste omgeving in April 1945
b. bij welke Schade-Enquête-Commissie is een schade-enquête-formulier ingediend?	b. Maastricht
c. onder welk nummer is het schadegeval bij genoemde commissie ingeschreven?	c. 32752
5. PAND:	Niet of onjuist invullen van de kadastrale aanduiding kan tot aanzienlijke vertraging leiden.
a. straat en huisnummer van het getroffen pand	a. Emmaplein 16a Heerlen
b. kadastrale aanduiding van het getroffen pand	b. Gemeente: Heerlen Sectie: D Nummer: 6278
c. volledige omschrijving aard en inrichting (b.v. woonhuis bevattende 3 afzonderlijke woningen; winkelhuis met woning; fabriek; pakhuis met bovenwoning; werkplaats met magazijn, enz.)	c1. Bankgebouw met bovenwoning
1. van het beschadigde, resp. verwoeste pand	c2. idem
2. van het nieuwe pand	
d. huurwaarde van het getroffen pand	d. Bankgebouw onbekend; bovenwoning f. 750.-
6. ONTEIGENING:	

gevallen" (VF) te worden gebruikt.

1. VERZOEKER:	
a. naam en voornamen (voluit)	a. William Joseph Driessen
b. huidig adres (zoo mogelijk met telefoon-nummer)	b. Emmaplein 16 a Heerlen Tel 3841
c. beroep of betrekking	c. Bankdirecteur
d. nationaliteit	d. Ned.
2. POSITIE VAN DEN VERZOEKER:	
a. is verzoeker eigenaar of huurder?	a. neen
b. wanneer verzoeker geen eigenaar of huurder is, waarom wordt dit verzoek dan door hem ingediend?	b. als Directeur b.v. Twentsche Bank Bijkantoor Heerlen
3. SCHADE-AANGIFTE: (N.B. Voor elk perceel een afzonderlijk biljet inleveren)	Niet of onjuist invullen van de kadastrale aanduiding kan tot aanzienlijke vertraging leiden.
a. Nauwkeurige omschrijving van de oorzaak der geleden schade, met vermelding van den datum	a. granaatinslag in naaste omgeving April 1945
b. Huurwaarde van het getroffen perceel	b. Bankgebouw: onbekend, bovenwoning f 750.-
c. Kadastrale aanduiding van het getroffen perceel	c. Gemeente: Heerlen Sectie: D. Nummer: 6278
d. Straat en huisnummer van het getroffen perceel	d. Emmaplein 16 a Heerlen
e. Bij welke Schade-Enquête-Commissie is een schade-enquête-formulier ingediend?	e. Maastricht
f. Onder welk nummer is het schadegeval bij bedoelde commissie ingeschreven?	f. 32752
4. PAND	

Niet relevant, onduidelijk of schademeldingen bom- of granaatinslag betreffen.

Toegang 016: Gemeente Heerlen (gedeelte), 1919-1969.	
Inventaris 2666-Z	Ingekomen stukken en afschriften van uitgegane stukken inzake vergoedingen voor en herstel van oorlogsschade aan door oorlogsgeweld beschadigde eigendommen, 1943 - 1958

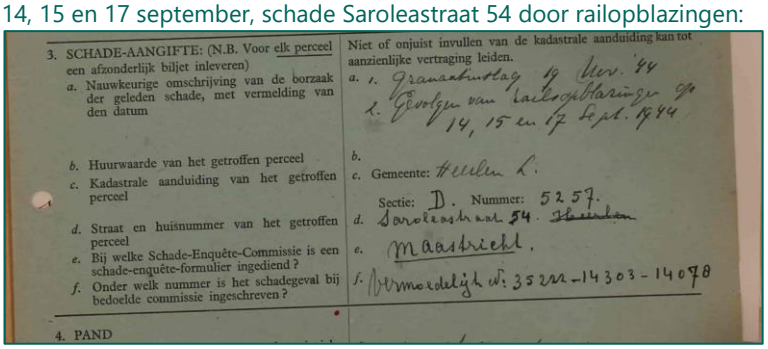
18 december 1944, schade Gasthuisstraat 2 te Heerlen door brandbommen:

4. SCHADE EN SCHADE-AANGIFTE:	
a. nauwkeurige omschrijving van de oorzaak der geleden schade, met vermelding van de datum	a. Brandbommen op 18 December 1944
b. bij welke Schade-Enquête-Commissie is een schade-enquête-formulier ingediend?	b. Maastricht
c. onder welk nummer is het schadegeval bij genoemde commissie ingeschreven?	c. 15691
5. PAND:	Niet of onjuist invullen van de kadastrale aanduiding kan tot aanzienlijke vertraging leiden.
a. straat en huisnummer van het getroffen pand	a. Gasthuisstraat 2
b. kadastrale aanduiding van het getroffen pand	b. Gemeente: Heerlen Sectie: D Nummer: 6288
c. volledige omschrijving aard en inrichting (b.v. woonhuis bevattende 3 afzonderlijke woningen; winkelhuis met woning; fabriek; pakhuis met bovenwoning; werkplaats met magazijn, enz.)	c1. inrichting voor ouden van dagen en wijkverpleging.
1. van het beschadigde, resp. verwoeste pand 2. van het nieuwe pand	c2.
d. huurwaarde van het getroffen pand	d

- *Relevant, melding schade door brandbommen in de gemeente Heerlen.*

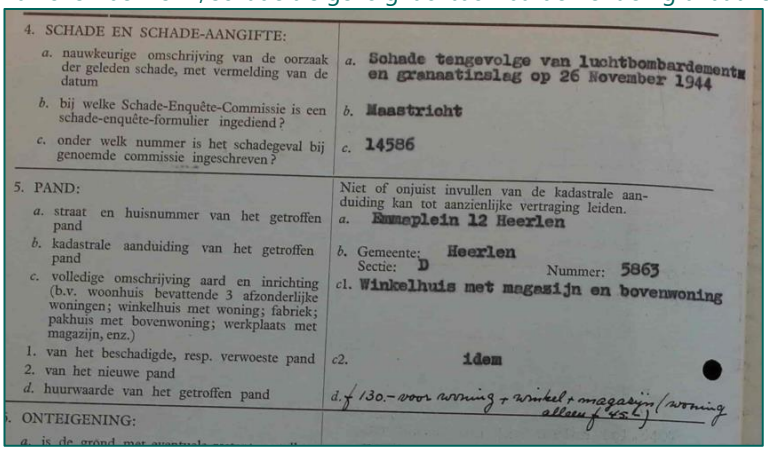
19 november 1944, schade Saroleastraat 54 door granaatinslag:
14, 15 en 17 september, schade Saroleastraat 54 door railopblazingen:

3. SCHADE-AANGIFTE: (N.B. Voor elk perceel een afzonderlijk biljet inleveren)	Niet of onjuist invullen van de kadastrale aanduiding kan tot aanzienlijke vertraging leiden.
a. Nauwkeurige omschrijving van de oorzaak der geleden schade, met vermelding van den datum	a. 1. Granaatinslag 19 Nov. '44 2. Gevolgen van railopblazingen op 14, 15 en 17 Sept. 1944
b. Huurwaarde van het getroffen perceel	b.
c. Kadastrale aanduiding van het getroffen perceel	c. Gemeente: Heerlen L. Sectie: D. Nummer: 5257.
d. Straat en huisnummer van het getroffen perceel	d. Saroleastraat 54. Heerlen
e. Bij welke Schade-Enquête-Commissie is een schade-enquête-formulier ingediend?	e. Maastricht.
f. Onder welk nummer is het schadegeval bij bedoelde commissie ingeschreven?	f. Vermoedelijk nr: 35222-14303-14078
4. PAND	

- *Relevant, melding opblazingen rails binnen de gemeente Heerlen.*

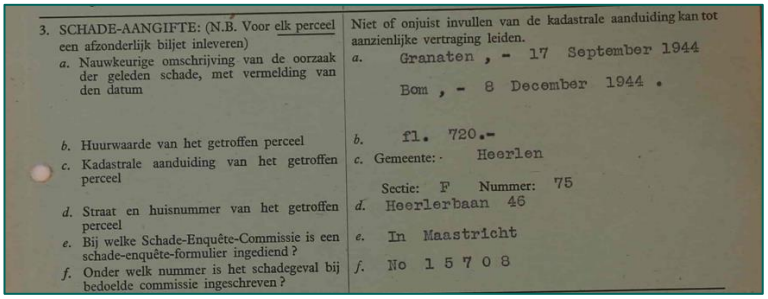
26 november 1944, schade als gevolg luchtbombardement en granaatinslag te Emmaplein 12:

4. SCHADE EN SCHADE-AANGIFTE:	
a. nauwkeurige omschrijving van de oorzaak der geleden schade, met vermelding van de datum	a. Schade tengevolge van luchtbombardement en granaatinslag op 26 November 1944
b. bij welke Schade-Enquête-Commissie is een schade-enquête-formulier ingediend?	b. Maastricht
c. onder welk nummer is het schadegeval bij genoemde commissie ingeschreven?	c. 14586
5. PAND:	Niet of onjuist invullen van de kadastrale aanduiding kan tot aanzienlijke vertraging leiden.
a. straat en huisnummer van het getroffen pand	a. Emmaplein 12 Heerlen
b. kadastrale aanduiding van het getroffen pand	b. Gemeente: Heerlen Sectie: D Nummer: 5863
c. volledige omschrijving aard en inrichting (b.v. woonhuis bevattende 3 afzonderlijke woningen; winkelhuis met woning; fabriek; pakhuis met bovenwoning; werkplaats met magazijn, enz.)	c1. Winkelhuis met magazijn en bovenwoning
1. van het beschadigde, resp. verwoeste pand 2. van het nieuwe pand	c2. idem
d. huurwaarde van het getroffen pand	d. f 130.- voor woning + winkel + magazijn (woning alleen f 45.-)
6. ONTEIGENING:	
a. is de grond met eventuele	

- *Relevant, melding granaatinslag en bombardement in de gemeente Heerlen.*

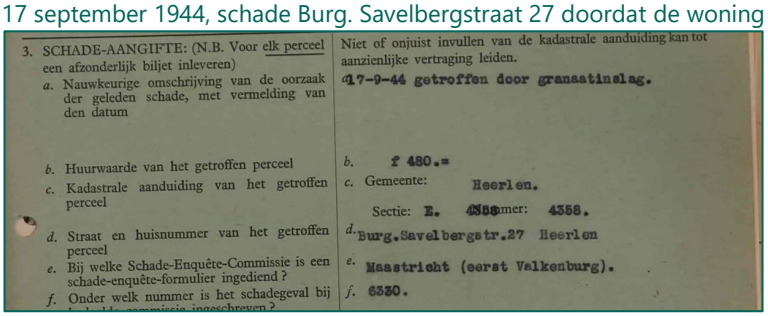
17 september 1944, schade Heerlerbaan 46 door granaten.
8 december 1944, schade Heerlerbaan 46 door bom.

3. SCHADE-AANGIFTE: (N.B. Voor elk perceel een afzonderlijk biljet inleveren)	Niet of onjuist invullen van de kadastrale aanduiding kan tot aanzienlijke vertraging leiden.
a. Nauwkeurige omschrijving van de oorzaak der geleden schade, met vermelding van den datum	a. Granaten , - 17 September 1944 Bom , - 8 December 1944 .
b. Huurwaarde van het getroffen perceel	b. fl. 720.-
c. Kadastrale aanduiding van het getroffen perceel	c. Gemeente: Heerlen Sectie: F Nummer: 75
d. Straat en huisnummer van het getroffen perceel	d. Heerlerbaan 46
e. Bij welke Schade-Enquête-Commissie is een schade-enquête-formulier ingediend?	e. In Maastricht
f. Onder welk nummer is het schadegeval bij bedoelde commissie ingeschreven?	f. No 15708

- *Relevant, melding granaten en neerkomen bommen in de gemeente Heerlen.*

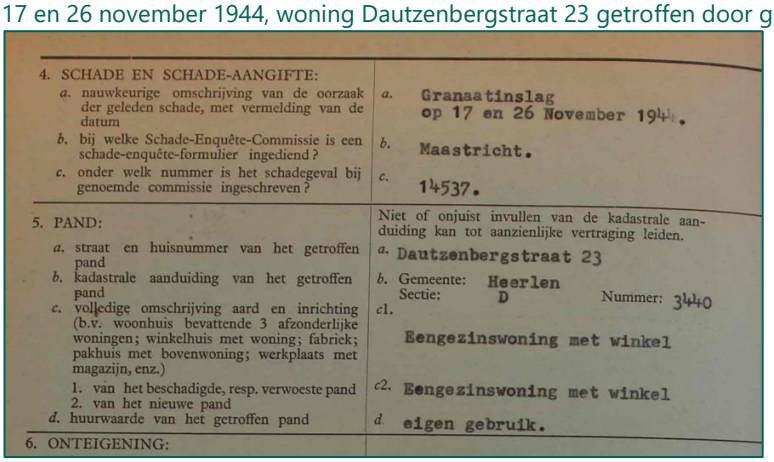
17 september 1944, schade Burg. Savelbergstraat 27 doordat de woning werd getroffen door een granaatinslag:

3. SCHADE-AANGIFTE: (N.B. Voor elk perceel een afzonderlijk biljet inleveren)	Niet of onjuist invullen van de kadastrale aanduiding kan tot aanzienlijke vertraging leiden.
a. Nauwkeurige omschrijving van de oorzaak der geleden schade, met vermelding van den datum	17-9-44 getroffen door granaatinslag.
b. Huurwaarde van het getroffen perceel	b. f 480.=
c. Kadastrale aanduiding van het getroffen perceel	c. Gemeente: Heerlen. Sectie: E. Nummer: 4358.
d. Straat en huisnummer van het getroffen perceel	d. Burg.Savelbergstr.27 Heerlen
e. Bij welke Schade-Enquête-Commissie is een schade-enquête-formulier ingediend?	e. Maastricht (eerst Valkenburg).
f. Onder welk nummer is het schadegeval bij [illegible] ingeschreven?	f. 6330.

- *Relevant, melding granaatinslag in de gemeente Heerlen.*

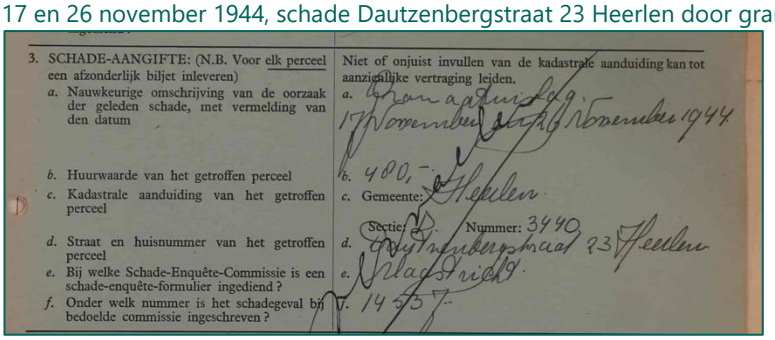
17 en 26 november 1944, woning Dautzenbergstraat 23 getroffen door granaatinslag:

4. SCHADE EN SCHADE-AANGIFTE:	
a. nauwkeurige omschrijving van de oorzaak der geleden schade, met vermelding van de datum	a. Granaatinslag op 17 en 26 November 1944.
b. bij welke Schade-Enquête-Commissie is een schade-enquête-formulier ingediend?	b. Maastricht.
c. onder welk nummer is het schadegeval bij genoemde commissie ingeschreven?	c. 14537.
5. PAND:	Niet of onjuist invullen van de kadastrale aanduiding kan tot aanzienlijke vertraging leiden.
a. straat en huisnummer van het getroffen pand	a. Dautzenbergstraat 23
b. kadastrale aanduiding van het getroffen pand	b. Gemeente: Heerlen Sectie: D Nummer: 3440
c. volledige omschrijving aard en inrichting (b.v. woonhuis bevattende 3 afzonderlijke woningen; winkelhuis met woning; fabriek; pakhuis met bovenwoning; werkplaats met magazijn, enz.)	c1. Eengezinswoning met winkel
1. van het beschadigde, resp. verwoeste pand 2. van het nieuwe pand	c2. Eengezinswoning met winkel
d. huurwaarde van het getroffen pand	d. eigen gebruik.
6. ONTEIGENING:	

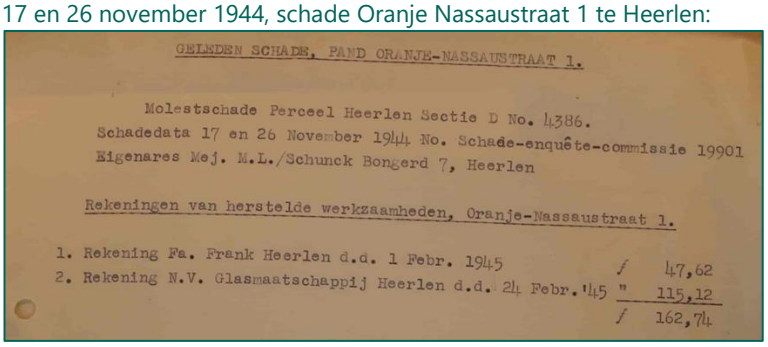
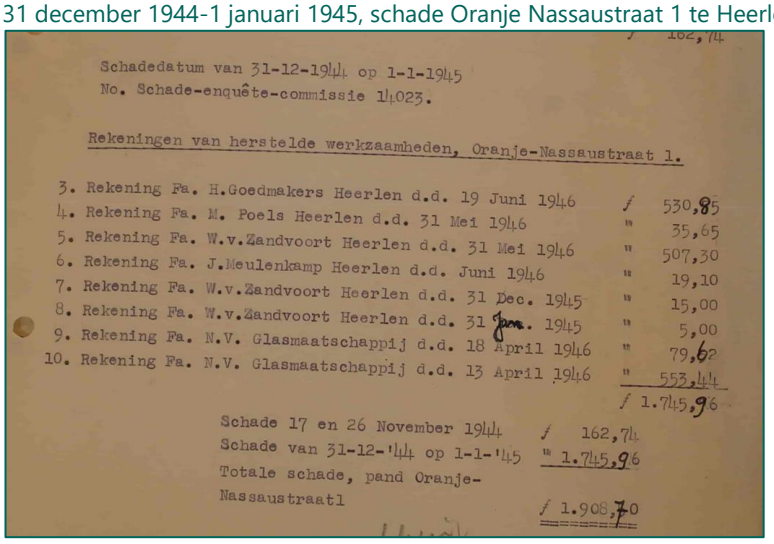
- *Relevant, melding granaatinslagen binnen de gemeente Heerlen.*

17 en 26 november 1944, schade Dautzenbergstraat 23 Heerlen door granaatinslag:

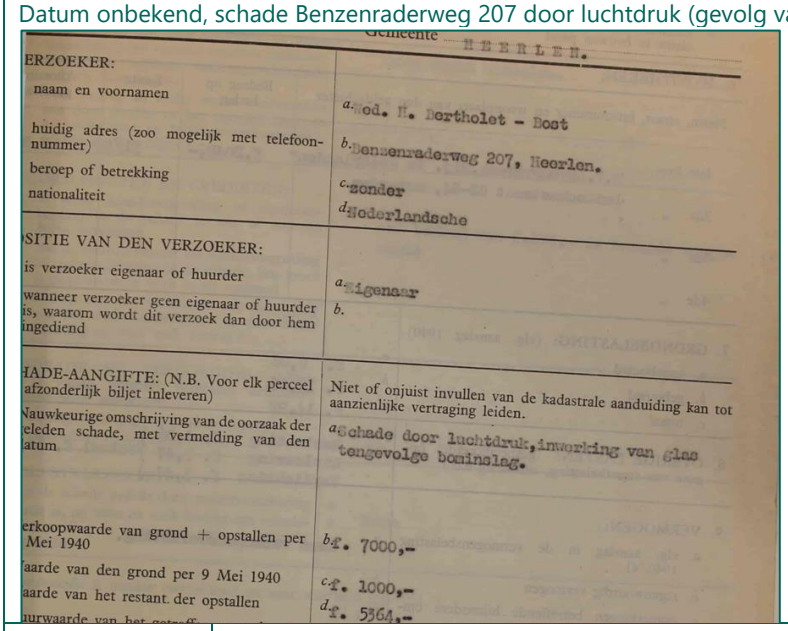

3. SCHADE-AANGIFTE: (N.B. Voor elk perceel een afzonderlijk biljet inleveren)	Niet of onjuist invullen van de kadastrale aanduiding kan tot aanzienlijke vertraging leiden.
a. Nauwkeurige omschrijving van de oorzaak der geleden schade, met vermelding van den datum	a. Granaatinslag 17 November en 26 November 1944
b. Huurwaarde van het getroffen perceel	b. 480,-
c. Kadastrale aanduiding van het getroffen perceel	c. Gemeente: Heerlen Sectie: D Nummer: 3440
d. Straat en huisnummer van het getroffen perceel	d. Dautzenbergstraat 23 Heerlen
e. Bij welke Schade-Enquête-Commissie is een schade-enquête-formulier ingediend?	e. Maastricht
f. Onder welk nummer is het schadegeval bij bedoelde commissie ingeschreven?	f. 14537

Relevant, melding granaatinslag binnen de gemeente Heerlen.

Toegang 016: Gemeente Heerlen (gedeelte), 1919-1969.	
Inventaris 2667-Z	Ingekomen stukken en afschriften van uitgegane stukken inzake vergoedingen voor en herstel van oorlogsschade aan door oorlogsgeweld beschadigde eigendommen, 1945 - 1951
Relevant, één schademelding waarbij oorzaak is vermeld.	
Inventaris 2668-Z	Ingekomen stukken en afschriften van uitgegane stukken inzake vergoedingen voor en herstel van oorlogsschade aan door oorlogsgeweld beschadigde eigendommen, 1946 - 1948
Niet relevant, geen melding oorlogshandelingen binnen de gemeente Heerlen.	
Inventaris 2669-Z	Ingekomen stukken en afschriften van uitgegane stukken inzake vergoedingen voor en herstel van oorlogsschade aan door oorlogsgeweld beschadigde eigendommen, 1946 - 1948
Niet relevant, geen melding oorlogshandelingen binnen de gemeente Heerlen.	
Inventaris 2670-Z	Ingekomen stukken en afschriften van uitgegane stukken inzake vergoedingen voor en herstel van oorlogsschade aan door oorlogsgeweld beschadigde eigendommen, 1946-1948
17 en 26 november 1944, schade Oranje Nassaustraat 1 te Heerlen: GELEDEN SCHADE, PAND ORANJE-NASSAUSTRAAT 1. Molestschade Perceel Heerlen Sectie D No. 4386. Schadedata 17 en 26 November 1944 No. Schade-enquête-commissie 19901 Eigenares Mej. M.L./Schunck Bongerd 7, Heerlen Rekeningen van herstelde werkzaamheden, Oranje-Nassaustraat 1. 1. Rekening Fa. Frank Heerlen d.d. 1 Febr. 1945 f 47,62 2. Rekening N.V. Glasmaatschappij Heerlen d.d. 24 Febr.'45 " 115,12 f 162,74 - *Relevant, schademeldingen binnen de gemeente Heerlen.* 31 december 1944-1 januari 1945, schade Oranje Nassaustraat 1 te Heerlen: Schadedatum van 31-12-1944 op 1-1-1945 No. Schade-enquête-commissie 14023. Rekeningen van herstelde werkzaamheden, Oranje-Nassaustraat 1. 3. Rekening Fa. H.Goedmakers Heerlen d.d. 19 Juni 1946 f 530,85 4. Rekening Fa. M. Poels Heerlen d.d. 31 Mei 1946 " 35,65 5. Rekening Fa. W.v.Zandvoort Heerlen d.d. 31 Mei 1946 " 507,30 6. Rekening Fa. J.Meulenkamp Heerlen d.d. Juni 1946 " 19,10 7. Rekening Fa. W.v.Zandvoort Heerlen d.d. 31 Dec. 1945 " 15,00 8. Rekening Fa. W.v.Zandvoort Heerlen d.d. 31 Jan. 1945 " 5,00 9. Rekening Fa. N.V. Glasmaatschappij d.d. 18 April 1946 " 79,62 10. Rekening Fa. N.V. Glasmaatschappij d.d. 13 April 1946 " 553,44 f 1.745,96 Schade 17 en 26 November 1944 f 162,74 Schade van 31-12-'44 op 1-1-'45 " 1.745,96 Totale schade, pand Oranje-Nassaustraat1 f 1.908,70 *Relevant, melding oorlogshandelingen binnen de gemeente Heerlen.*	
Inventaris 2671-Z-I	Dossiers I t/m VI betreffende afhandeling van oorlogsschade en verzoeken tot verlening financiële faciliteiten middels F.F. formulieren voor herstel of herbouw van door oorlogsgeweld getroffen panden, dossier I, 1943, 1944

Datum onbekend, schade Benzenraderweg 207 door luchtdruk (gevolg van bominslag):

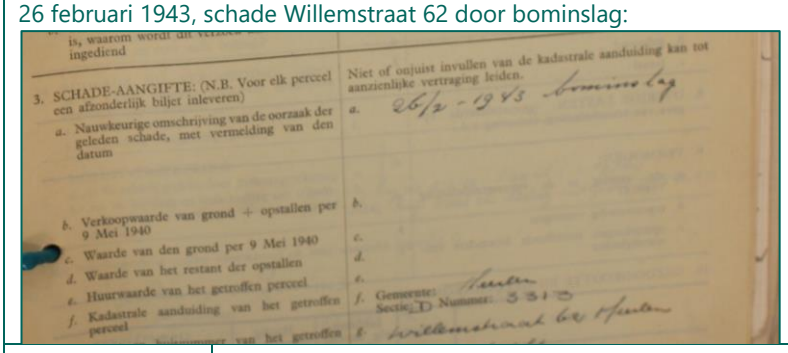

Gemeente HEERLEN.

ERZOEKER:	
naam en voornamen	a. Mod. H. Bertholet - Bost
huidig adres (zoo mogelijk met telefoon-nummer)	b. Benzenraderweg 207, Heerlen.
beroep of betrekking	c. zonder
nationaliteit	d. Nederlandsche
SITIE VAN DEN VERZOEKER:	
is verzoeker eigenaar of huurder	a. Eigenaar
wanneer verzoeker geen eigenaar of huurder is, waarom wordt dit verzoek dan door hem ingediend	b.
HADE-AANGIFTE: (N.B. Voor elk perceel afzonderlijk biljet inleveren)	Niet of onjuist invullen van de kadastrale aanduiding kan tot aanzienlijke vertraging leiden.
Nauwkeurige omschrijving van de oorzaak der geleden schade, met vermelding van den datum	a. Schade door luchtdruk, inwerking van glas tengevolge bominslag.
erkoopwaarde van grond + opstallen per Mei 1940	b. £. 7000,-
Waarde van den grond per 9 Mei 1940	c. £. 1000,-
Waarde van het restant der opstallen	d. £. 5364,-
Huurwaarde van het getroffen perceel	e.

Inventaris 2672-Z	Dossiers I t/m VI betreffende afhandeling van oorlogsschade en verzoeken tot verlening financiële faciliteiten middels F.F. formulieren voor herstel of herbouw van door oorlogsgeweld getroffen panden, dossier II, 1943, 1944

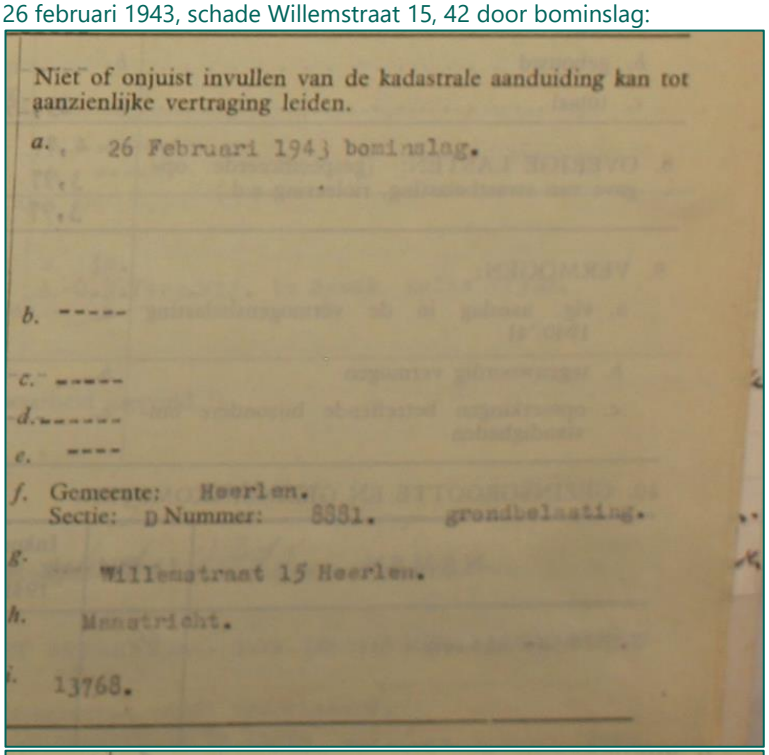
26 februari 1943, schade Willemstraat 62 door bominslag:

ingediend	
3. SCHADE-AANGIFTE: (N.B. Voor elk perceel een afzonderlijk biljet inleveren)	Niet of onjuist invullen van de kadastrale aanduiding kan tot aanzienlijke vertraging leiden.
a. Nauwkeurige omschrijving van de oorzaak der geleden schade, met vermelding van den datum	a. 26/2 - 1943 bominslag
b. Verkoopwaarde van grond + opstallen per 9 Mei 1940	b.
c. Waarde van den grond per 9 Mei 1940	c.
d. Waarde van het restant der opstallen	d.
e. Huurwaarde van het getroffen perceel	e.
f. Kadastrale aanduiding van het getroffen perceel	f. Gemeente: Heerlen Sectie D Nummer: 3313
	g. Willemstraat 62 Heerlen

Inventaris 2673-Z	Dossiers I t/m VI betreffende afhandeling van oorlogsschade en verzoeken tot verlening financiële faciliteiten middels F.F. formulieren voor herstel of herbouw van door oorlogsgeweld getroffen panden, dossier III, 1942 - 1945

26 februari 1943, schade Willemstraat 15, 42 door bominslag:

Niet of onjuist invullen van de kadastrale aanduiding kan tot aanzienlijke vertraging leiden.

a. 26 Februari 1943 bominslag.

b. -----

c. -----

d. ------

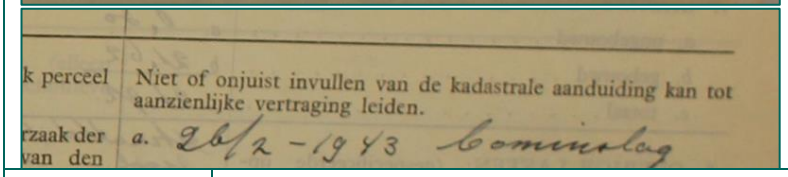
e. ----

f. Gemeente: Heerlen.
Sectie: D Nummer: 8881. grondbelasting.

g. Willemstraat 15 Heerlen.

h. Maastricht.

i. 13768.

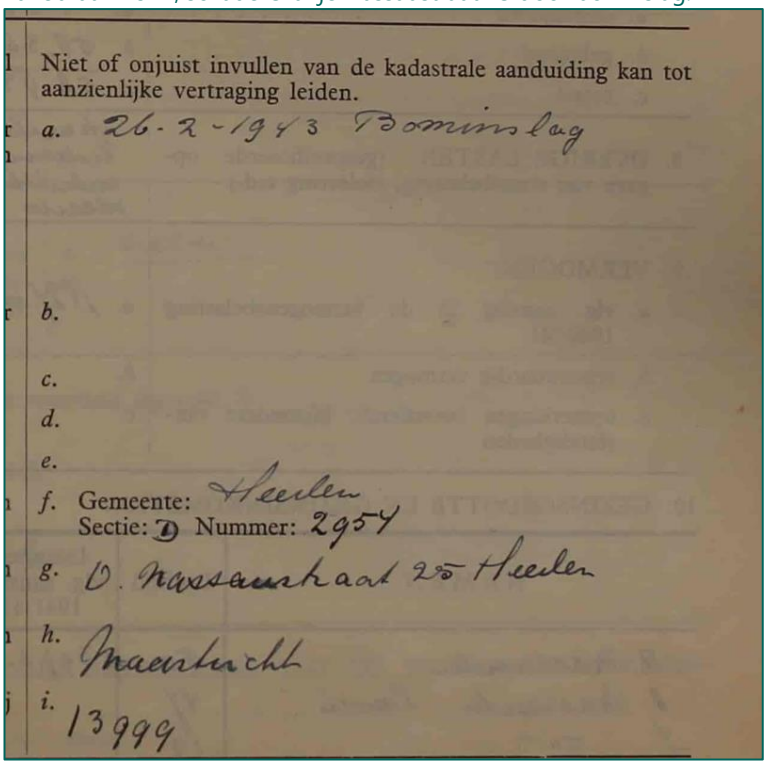

k perceel | Niet of onjuist invullen van de kadastrale aanduiding kan tot aanzienlijke vertraging leiden.

rzaak der van den | a. 26/2-1943 bominslag

Inventaris 2674-Z	Dossiers I t/m VI betreffende afhandeling van oorlogsschade en verzoeken tot verlening financiële faciliteiten middels F.F. formulieren voor herstel of herbouw van door oorlogsgeweld

26 februari 1942, schade Oranje Nassaustraat 25 door bominslag:

Niet of onjuist invullen van de kadastrale aanduiding kan tot aanzienlijke vertraging leiden.

a. 26-2-1943 Bominslag

b.

c.

d.

e.

f. Gemeente: Heerlen
Sectie: D Nummer: 2954

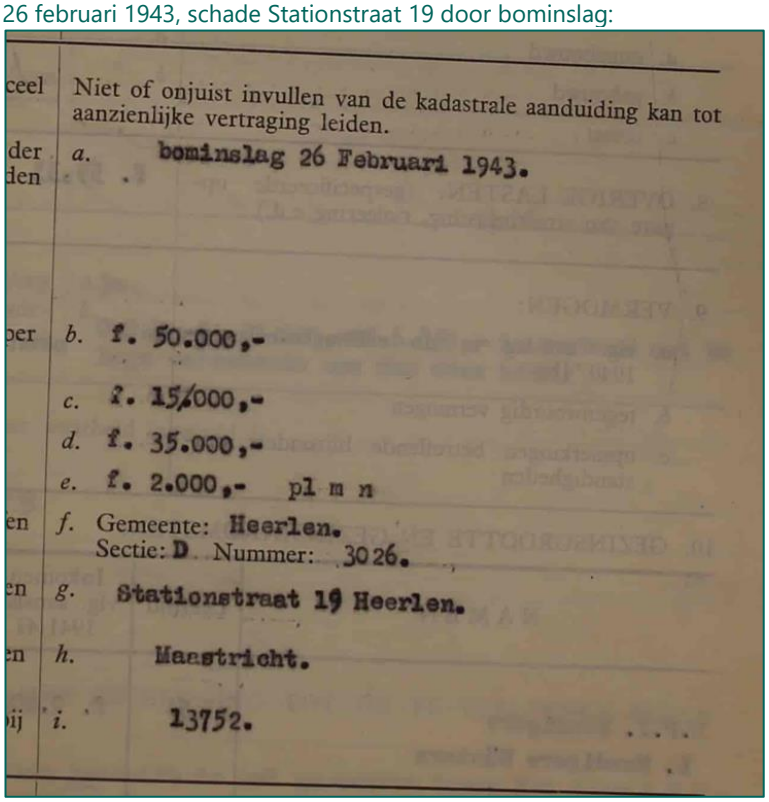
g. O. Nassaustraat 25 Heerlen

h. Maastricht

i. 13999

- *Relevant, melding bominslag.*

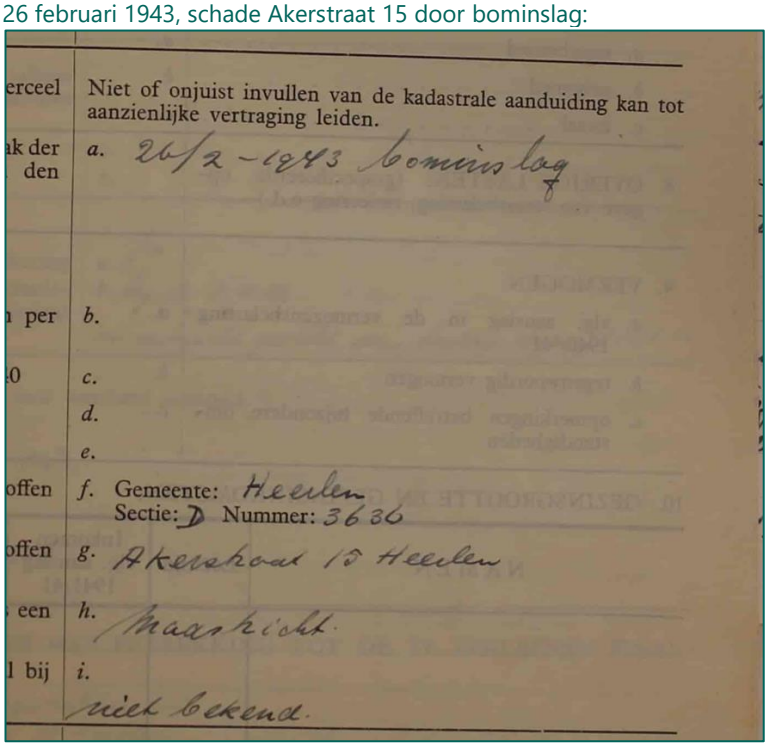
26 februari 1943, schade Stationstraat 19 door bominslag:

ceel Niet of onjuist invullen van de kadastrale aanduiding kan tot aanzienlijke vertraging leiden.
der den a. bominslag 26 Februari 1943.
per b. f. 50.000,-
c. f. 15.000,-
d. f. 35.000,-
e. f. 2.000,- pl m n
en f. Gemeente: Heerlen. Sectie: D Nummer: 3026.
en g. Stationstraat 19 Heerlen.
en h. Maastricht.
ij i. 13752.

- *Relevant, melding bominslag.*

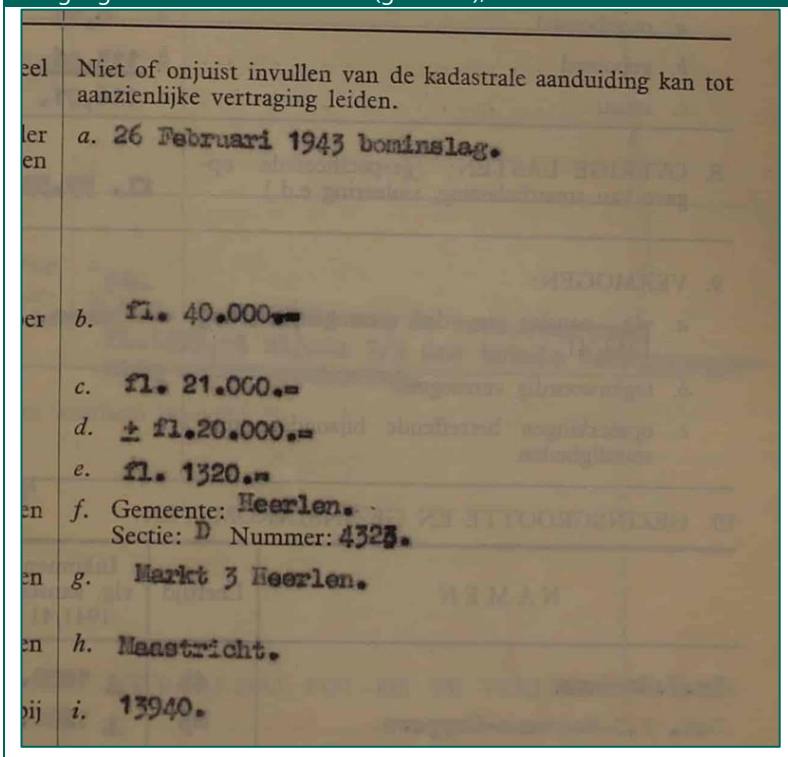
26 februari 1943, schade Akerstraat 15 door bominslag:

erceel Niet of onjuist invullen van de kadastrale aanduiding kan tot aanzienlijke vertraging leiden.
k der den a. 26/2-1943 bominslag
per b.
0 c.
d.
e.
offen f. Gemeente: Heerlen Sectie: D Nummer: 3636
offen g. Akerstraat 15 Heerlen
een h. Maastricht
l bij i. niet bekend.

- *Relevant, melding bominslag.*

26 februari 1943, schade Markt 3 door bominslag:

Niet of onjuist invullen van de kadastrale aanduiding kan tot aanzienlijke vertraging leiden.

a. 26 Februari 1943 bominslag.

b. fl. 40.000.-

c. fl. 21.000.-

d. ± fl.20.000.-

e. fl. 1320.-

f. Gemeente: Heerlen.
Sectie: D Nummer: 4325.

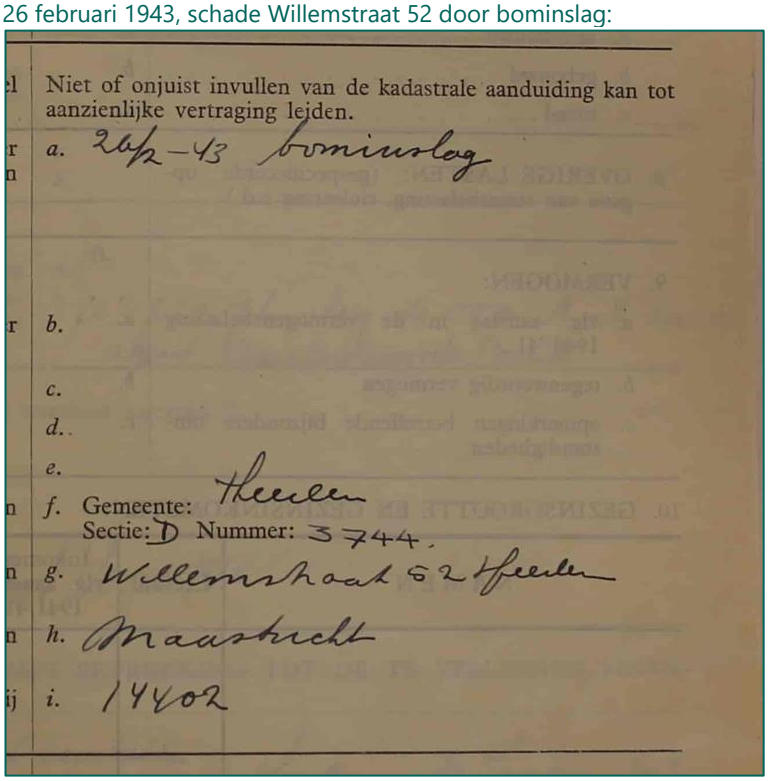
g. Markt 3 Heerlen.

h. Maastricht.

i. 13940.

- *Relevant, melding bominslag.*

26 februari 1943, schade Willemstraat 52 door bominslag:

Niet of onjuist invullen van de kadastrale aanduiding kan tot aanzienlijke vertraging leiden.

a. 26/2-43 bominslag

b.

c.

d.

e.

f. Gemeente: Heerlen
Sectie: D Nummer: 3744.

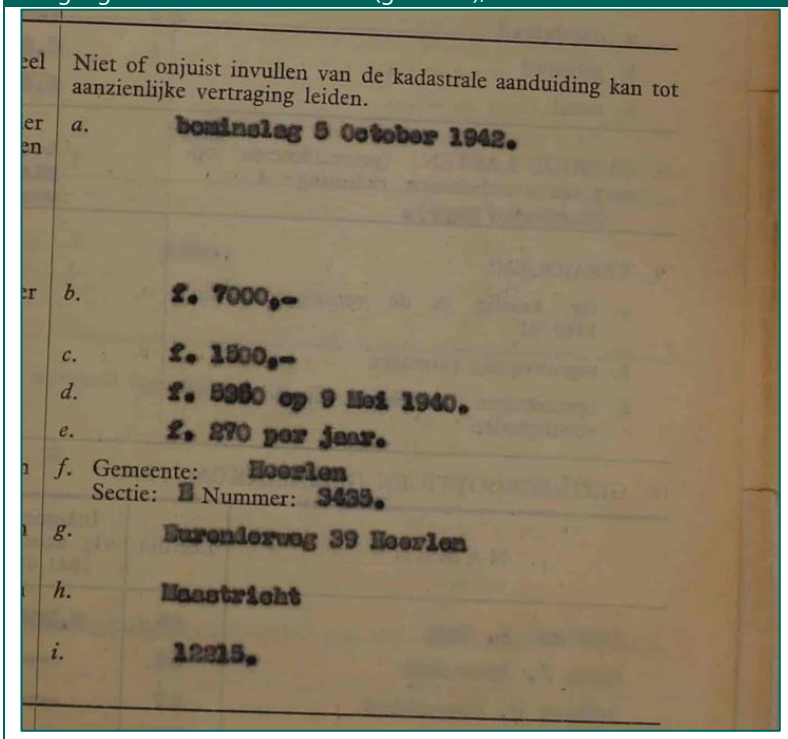
g. Willemstraat 52 Heerlen

h. Maastricht

i. 14402

- *Relevant, melding bominslag.*

5 oktober 1942, schade Eurenderweg 39 door bominslag:

Niet of onjuist invullen van de kadastrale aanduiding kan tot aanzienlijke vertraging leiden.

a. bominslag 5 October 1942.

b. f. 7000,-

c. f. 1500,-

d. f. 5360 op 9 Mei 1940.

e. f. 270 per jaar.

f. Gemeente: Heerlen
Sectie: E Nummer: 3435.

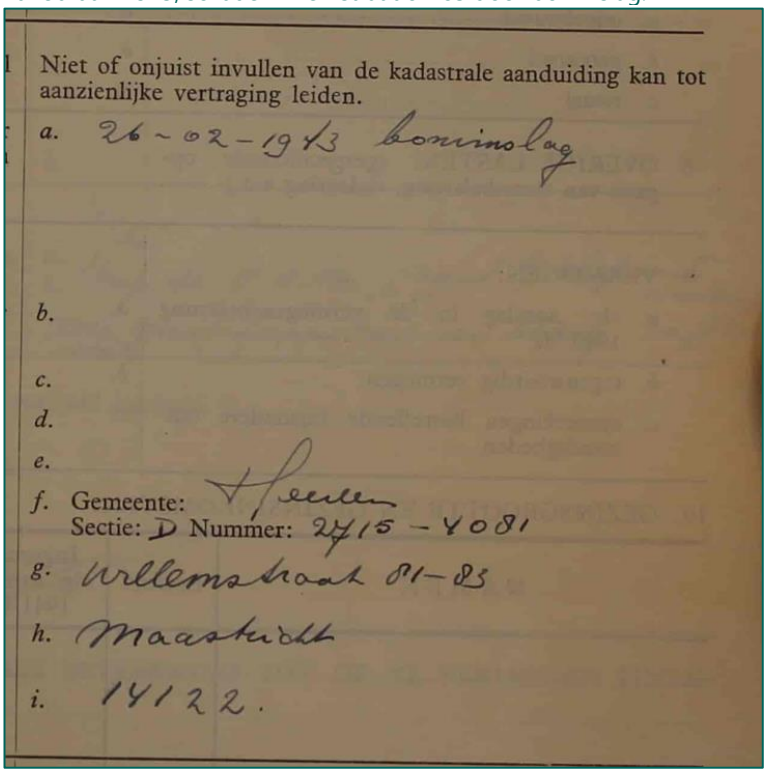
g. Buroniervag 39 Heerlen

h. Maastricht

i. 12215.

- *Relevant, melding bominslag.*

26 februari 1943, schade Willemstraat 81-83 door bominslag:

Niet of onjuist invullen van de kadastrale aanduiding kan tot aanzienlijke vertraging leiden.

a. 26-02-1943 bominslag

b.

c.

d.

e.

f. Gemeente: Heerlen
Sectie: D Nummer: 2715 - 4081

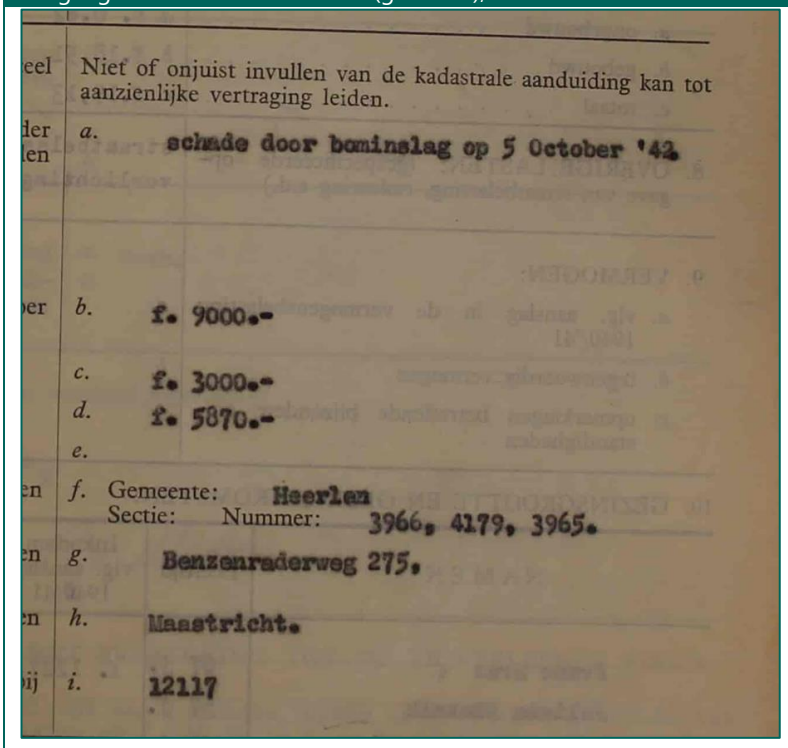
g. Willemstraat 81-83

h. Maastricht

i. 14122.

- *Relevant, melding bominslag.*

5 oktober 1942, schade Benzenraderweg 275 door bominslag:

Niet of onjuist invullen van de kadastrale aanduiding kan tot aanzienlijke vertraging leiden.

a. schade door bominslag op 5 October '42.

b. f. 9000.-

c. f. 3000.-

d. f. 5870.-

e.

f. Gemeente: Heerlen
Sectie: Nummer: 3966, 4179, 3965.

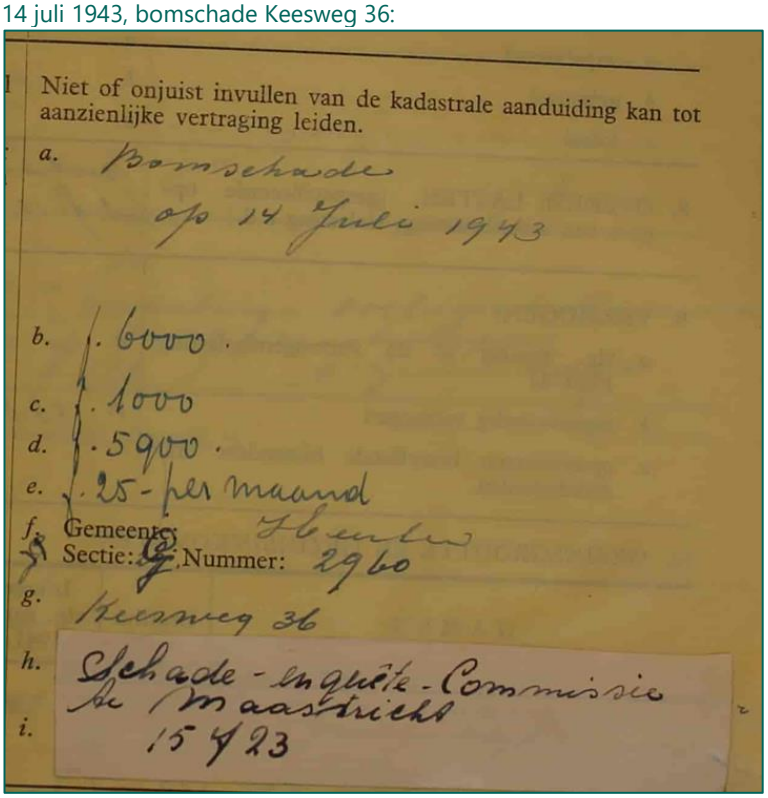
g. Benzenraderweg 275,

h. Maastricht.

i. 12117

- *Relevant, melding bominslag.*

14 juli 1943, bomschade Keesweg 36:

Niet of onjuist invullen van de kadastrale aanduiding kan tot aanzienlijke vertraging leiden.

a. Bomschade op 14 Juli 1943

b. f. 6000.

c. f. 1000

d. f. 5900.

e. f. 25.- per maand

f. Gemeente: Heerlen
Sectie: G Nummer: 2960

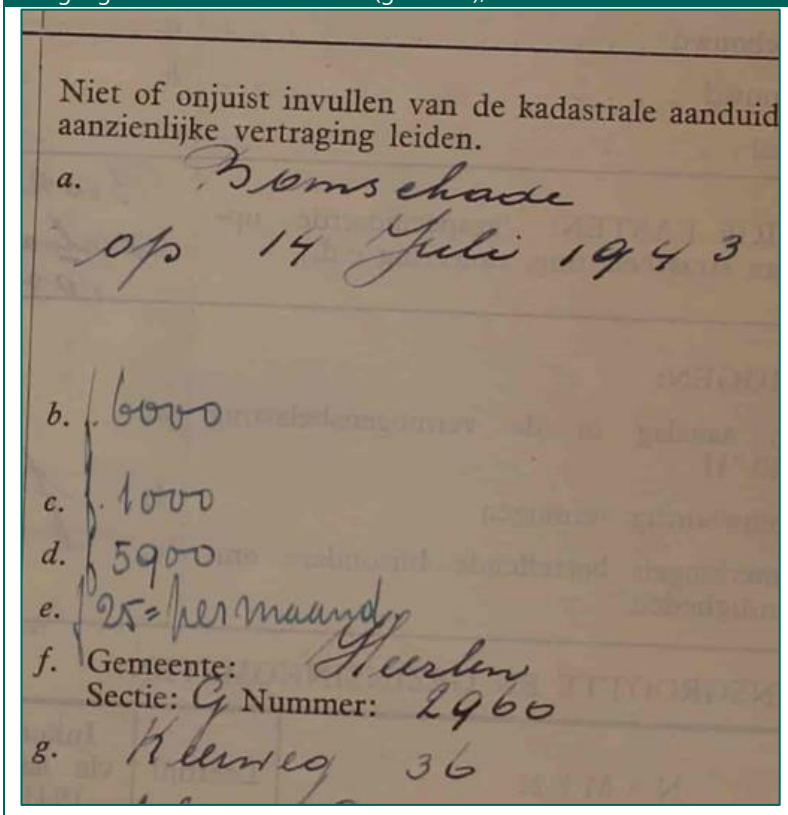
g. Keesweg 36

h. Schade-enquête-Commissie te Maastricht

i. 15/7/23

- *Relevant, melding bomschade.*

14 juli 1943, bomschade Kleerweg 36:

Niet of onjuist invullen van de kadastrale aanduid
aanzienlijke vertraging leiden.

a. Bomschade
op 14 Juli 1943

b. 6000

c. 1000

d. 5900

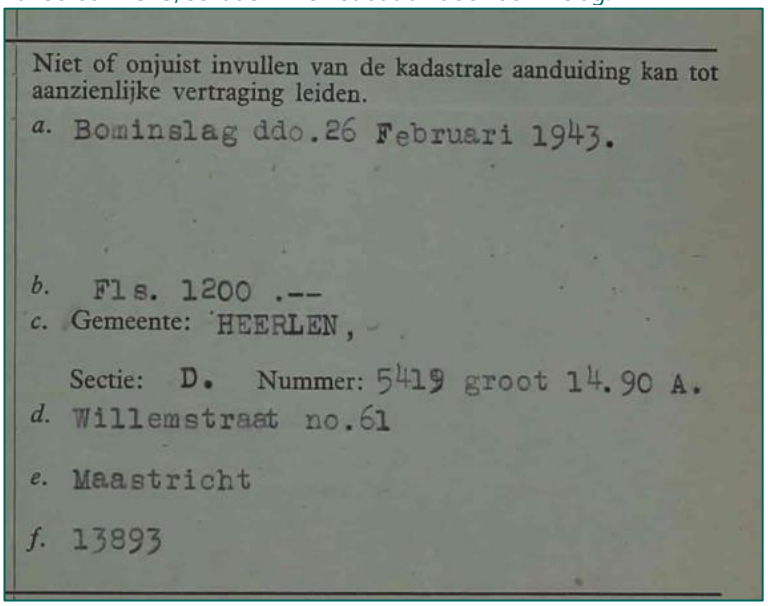
e. 25=per maand

f. Gemeente: Heerlen
Sectie: G Nummer: 2960

g. Kleineg 36

- *Relevant, melding bomschade.*

26 februari 1943, schade Willemstraat 61 door bominslag:

Niet of onjuist invullen van de kadastrale aanduiding kan tot
aanzienlijke vertraging leiden.

a. Bominslag ddo.26 Februari 1943.

b. Fls. 1200 .--

c. Gemeente: HEERLEN,

Sectie: D. Nummer: 5419 groot 14.90 A.

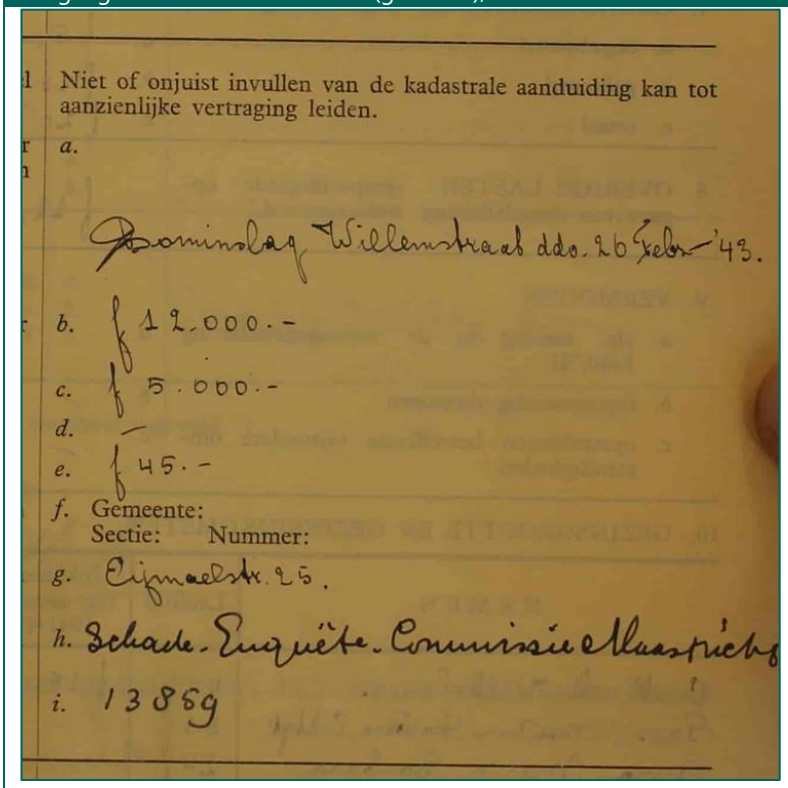
d. Willemstraat no.61

e. Maastricht

f. 13893

- *Relevant, melding bominslag.*

26 februari 1943, bominslag Willemstraat en schade Eijmaelstraat 25:

Niet of onjuist invullen van de kadastrale aanduiding kan tot aanzienlijke vertraging leiden.

a. Bominslag Willemstraat ddo. 26 Febr. '43.

b. f 12.000.-

c. f 5.000.-

d. —

e. f 45.-

f. Gemeente:
Sectie: Nummer:

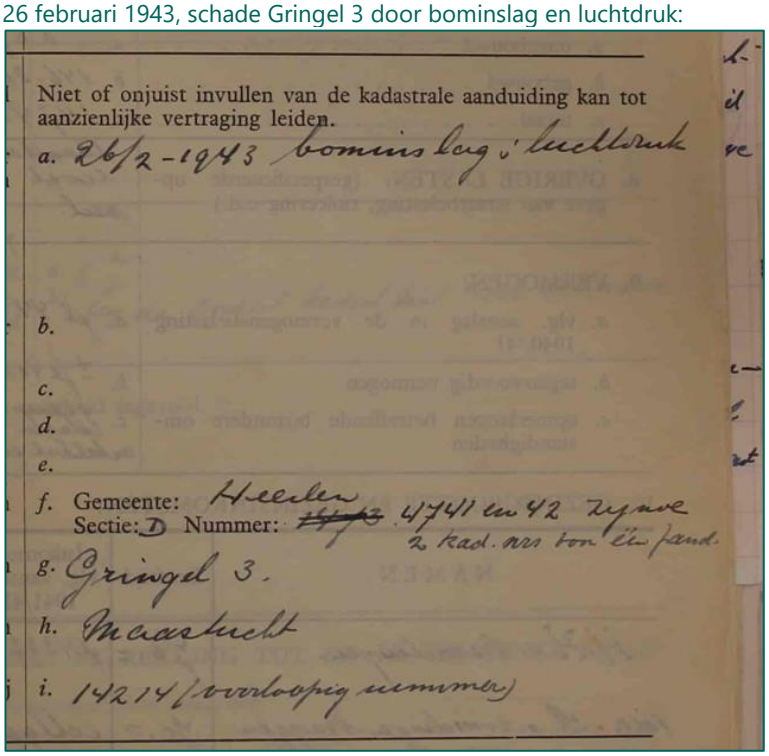
g. Eijnaelstr. 25.

h. Schade-Enquête-Commissie Maastricht

i. 13859

- *Relevant, melding bominslag.*

26 februari 1943, schade Gringel 3 door bominslag en luchtdruk:

Niet of onjuist invullen van de kadastrale aanduiding kan tot aanzienlijke vertraging leiden.

a. 26/2-1943 bominslag + luchtdruk

b.

c.

d.

e.

f. Gemeente: Heerlen
Sectie: D Nummer: ~~4741~~ 4741 en 42 zijnde 2 kad. nrs van één perc.

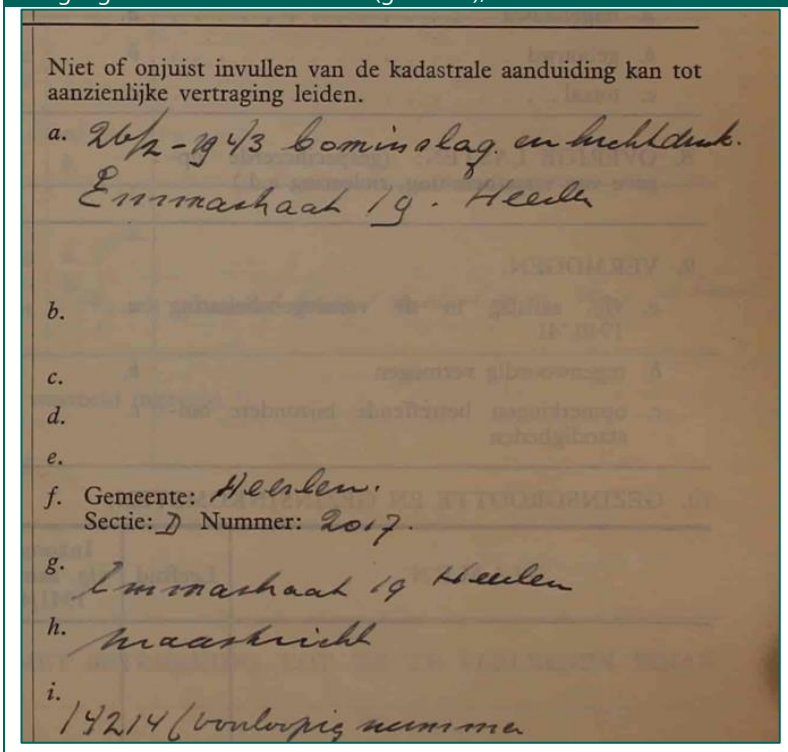
g. Gringel 3.

h. Maastricht

i. 14214 (voorlopig nummer)

- *Relevant, melding bominslag en luchtdruk.*

26 februari 1943, schade Emmastraat 19 door bominslag en luchtdruk:

Niet of onjuist invullen van de kadastrale aanduiding kan tot aanzienlijke vertraging leiden.

a. 26/2-1943 bominslag en luchtdruk. Emmaahaat 19. Heerlen

b.

c.

d.

e.

f. Gemeente: Heerlen. Sectie: D Nummer: 2017.

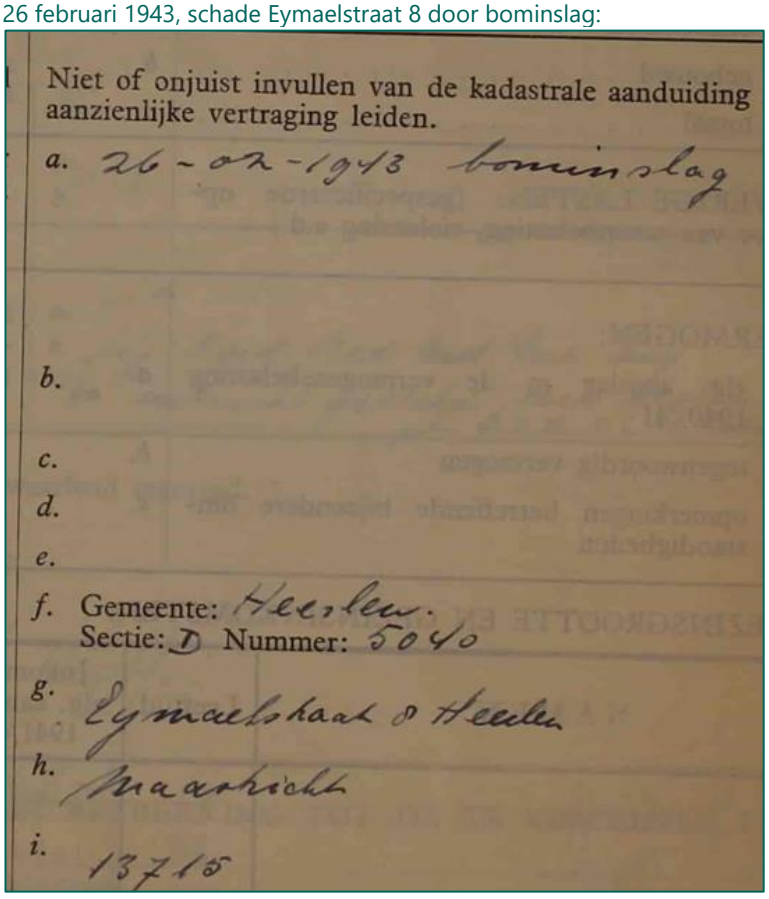
g. Emmaahaat 19 Heerlen

h. Maastricht

i. 14214 (voorlopig nummer)

- *Relevant, melding bominslag en luchtdruk.*

26 februari 1943, schade Eymaelstraat 8 door bominslag:

Niet of onjuist invullen van de kadastrale aanduiding aanzienlijke vertraging leiden.

a. 26-02-1943 bominslag

b.

c.

d.

e.

f. Gemeente: Heerlen. Sectie: D Nummer: 5040

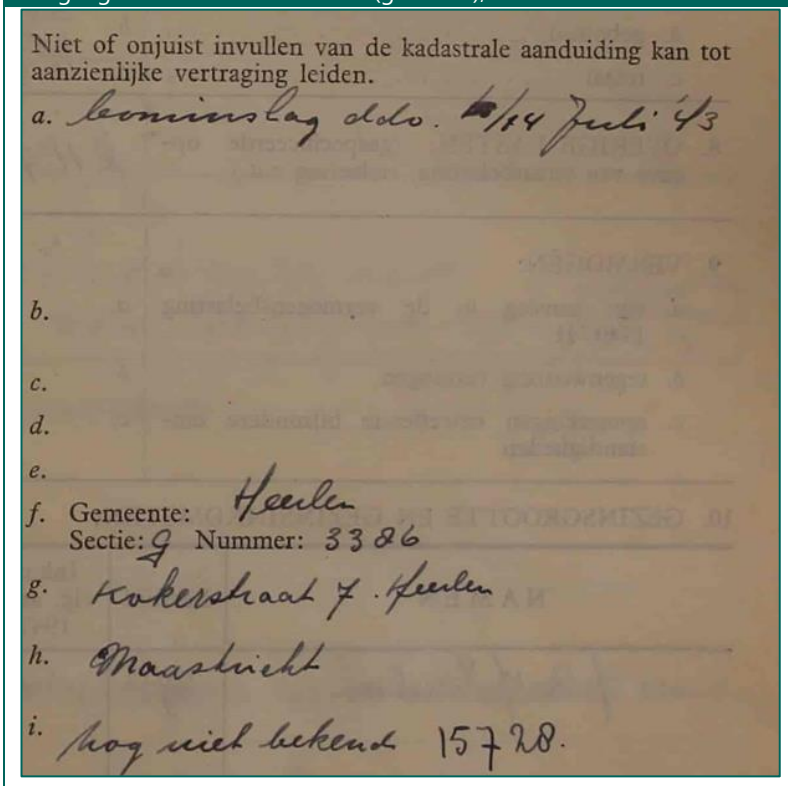
g. Eymaelstraat 8 Heerlen

h. Maastricht

i. 13715

- *Relevant, melding bominslag.*

14 juli 1943, schade Kokerstraat 7 door bominslag:

Niet of onjuist invullen van de kadastrale aanduiding kan tot aanzienlijke vertraging leiden.

a. bominslag dddo. 10/14 Juli '43

b.

c.

d.

e.

f. Gemeente: Heerlen
Sectie: G Nummer: 3386

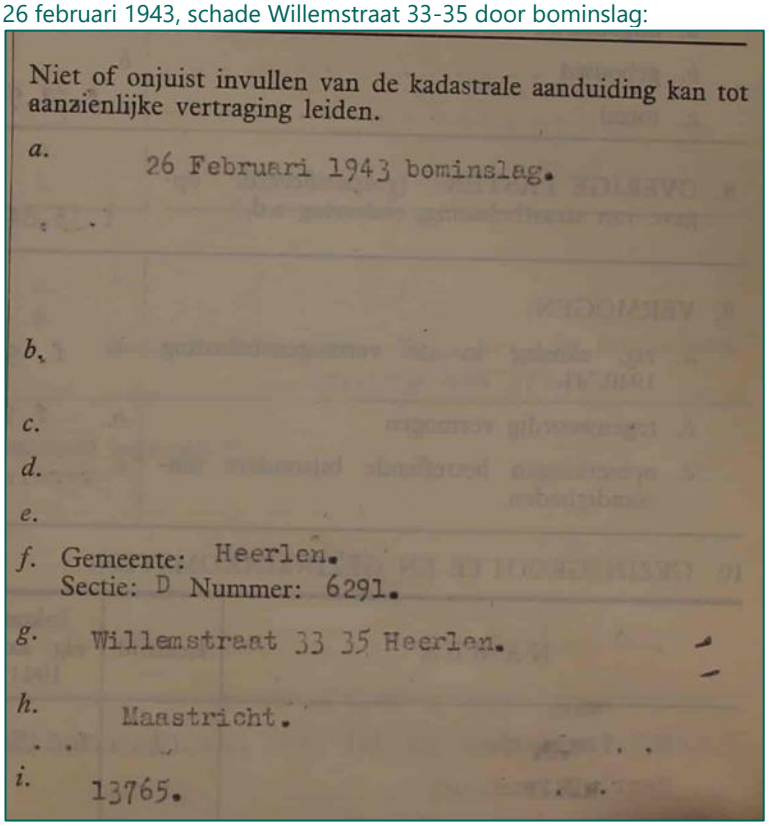
g. Hokerstraat 7. Heerlen

h. Maastricht

i. Nog niet bekend 15728.

- *Relevant, bominslag.*

26 februari 1943, schade Willemstraat 33-35 door bominslag:

Niet of onjuist invullen van de kadastrale aanduiding kan tot aanzienlijke vertraging leiden.

a. 26 Februari 1943 bominslag.

b.

c.

d.

e.

f. Gemeente: Heerlen.
Sectie: D Nummer: 6291.

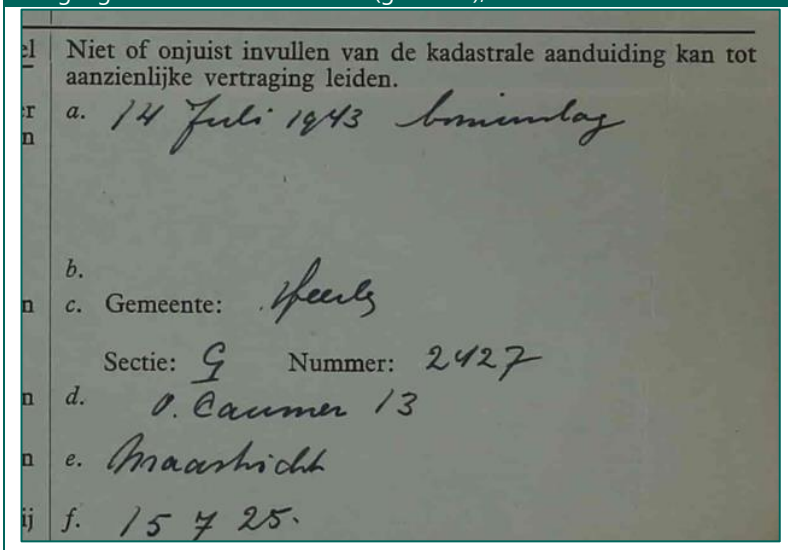
g. Willemstraat 33 35 Heerlen.

h. Maastricht.

i. 13765.

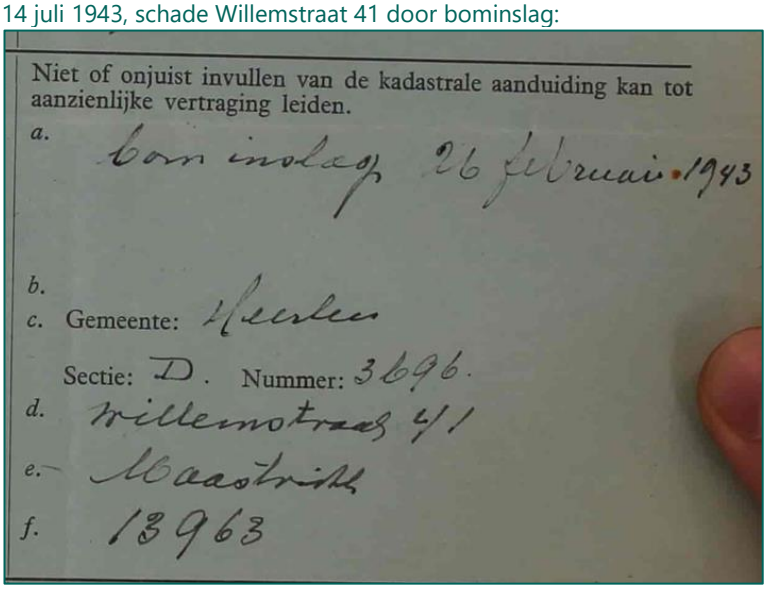
- *Relevant, melding bominslag.*

14 juli 1943, schade Caumer 13 door bominslag:

Niet of onjuist invullen van de kadastrale aanduiding kan tot aanzienlijke vertraging leiden.
a. 14 Juli 1943 bominslag
b.
c. Gemeente: Heerlen
Sectie: G Nummer: 2427
d. O. Cauwen 13
e. Maastricht
f. 15 7 25.

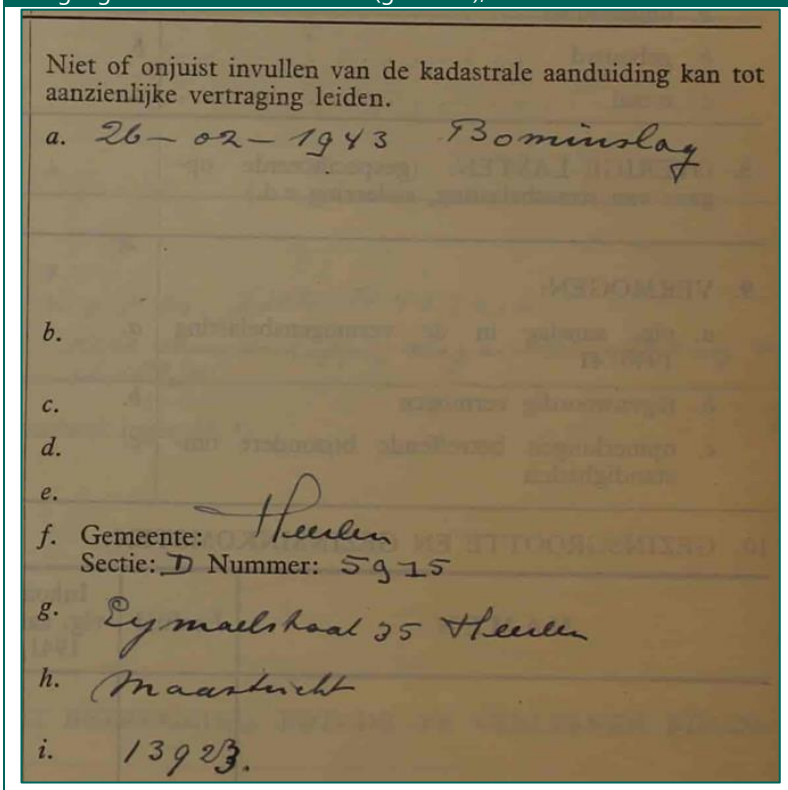
- *Relevant, melding bominslag.*

14 juli 1943, schade Willemstraat 41 door bominslag:

Niet of onjuist invullen van de kadastrale aanduiding kan tot aanzienlijke vertraging leiden.
a. bominslag 26 februari 1943
b.
c. Gemeente: Heerlen
Sectie: D. Nummer: 3696.
d. Willemstraat 41
e. Maastricht
f. 13963

- *Relevant, melding bominslag.*

26 februari 1943, schade Eymaelstraat 35 door bominslag:

Niet of onjuist invullen van de kadastrale aanduiding kan tot aanzienlijke vertraging leiden.

a. 26-02-1943 Bominslag

b.

c.

d.

e.

f. Gemeente: Heerlen
Sectie: D Nummer: 5915

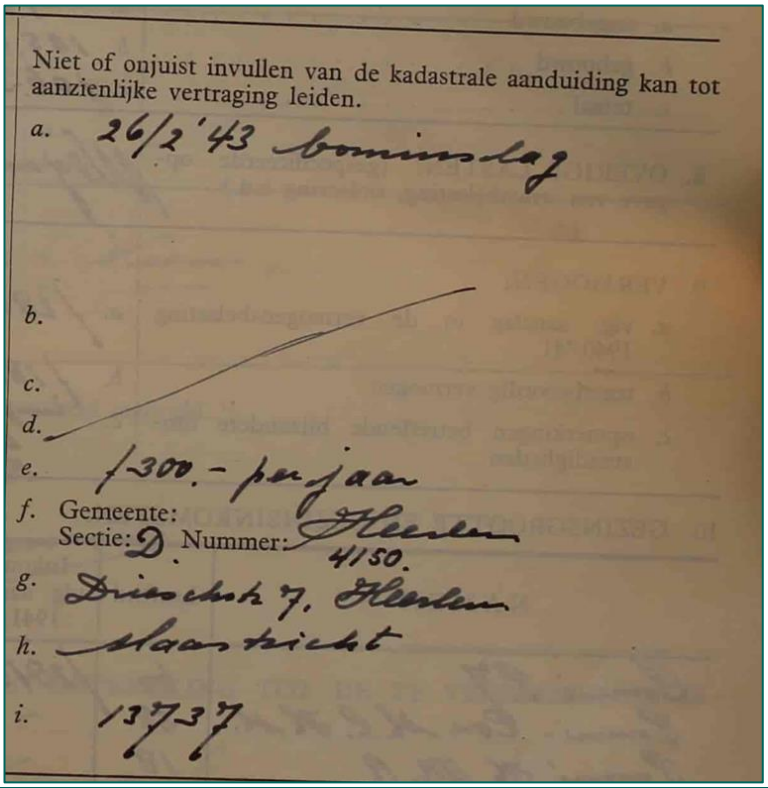
g. Cymaelstraat 35 Heerlen

h. Maastricht

i. 13923.

- *Relevant, melding bominslag.*

26 februari 1943, schade Drieschstraat 7, 9 door bominslag:

Niet of onjuist invullen van de kadastrale aanduiding kan tot aanzienlijke vertraging leiden.

a. 26/2'43 bominslag

b.

c.

d.

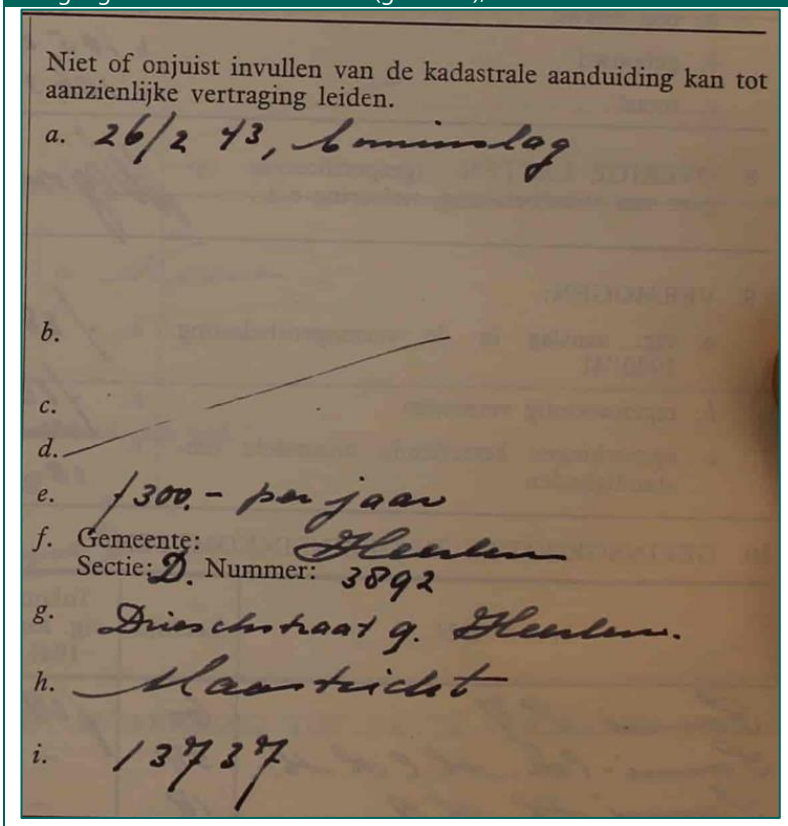
e. f 300.- per jaar

f. Gemeente: Heerlen
Sectie: D Nummer: 4150.

g. Drieschstr 7, Heerlen

h. Maastricht

i. 13737

Niet of onjuist invullen van de kadastrale aanduiding kan tot aanzienlijke vertraging leiden.

a. 26/2 43, bominslag

b.

c.

d.

e. f 300.- per jaar

f. Gemeente: Heerlen
Sectie: D. Nummer: 3892

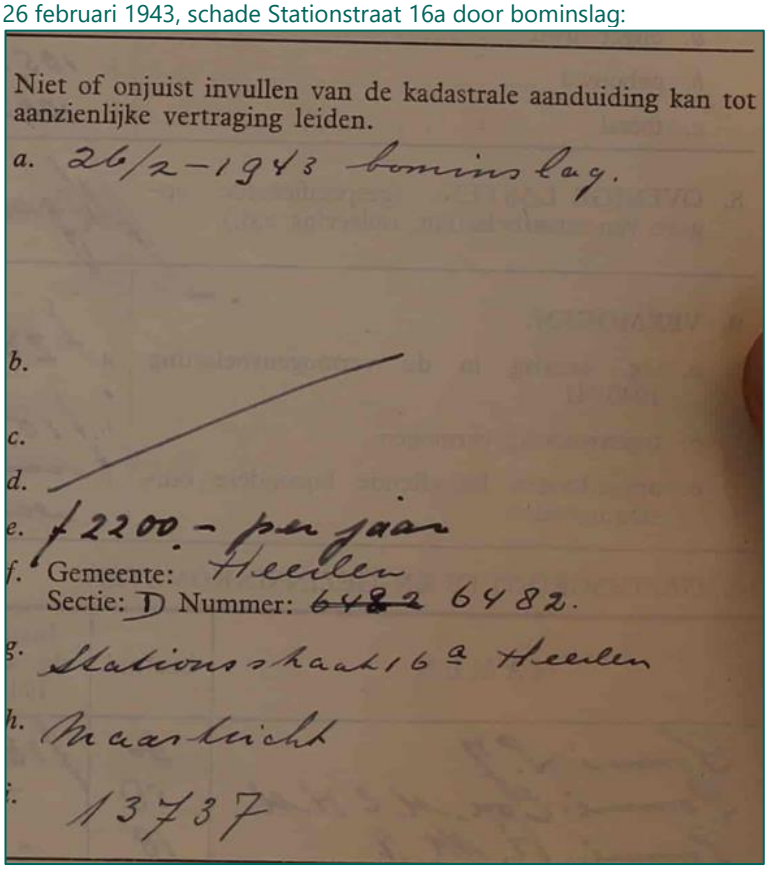
g. Driesstraat 9. Heerlen.

h. Maastricht

i. 13737

- *Relevant, melding bominslag.*

26 februari 1943, schade Stationstraat 16a door bominslag:

Niet of onjuist invullen van de kadastrale aanduiding kan tot aanzienlijke vertraging leiden.

a. 26/2-1943 bominslag.

b.

c.

d.

e. f 2200.- per jaar

f. Gemeente: Heerlen
Sectie: D Nummer: ~~6482~~ 6482.

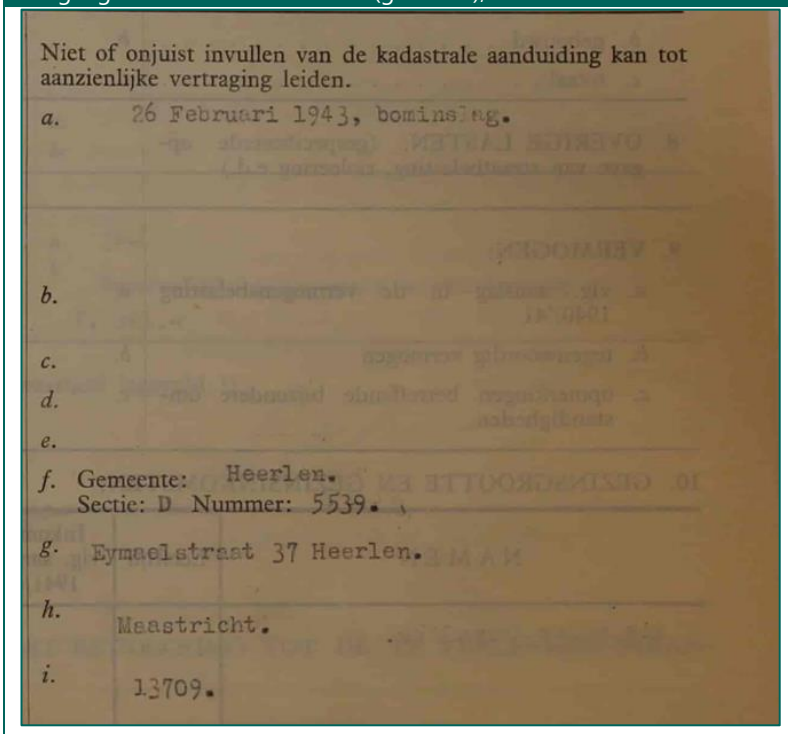
g. Stationsstraat 16a Heerlen

h. Maastricht

i. 13737

- *Relevant, melding bominslag.*

26 februari 1943, schade Eymaelstraat 37 door bominslag:

Niet of onjuist invullen van de kadastrale aanduiding kan tot aanzienlijke vertraging leiden.

a. 26 Februari 1943, bominslag.

b.

c.

d.

e.

f. Gemeente: Heerlen.
Sectie: D Nummer: 5539.

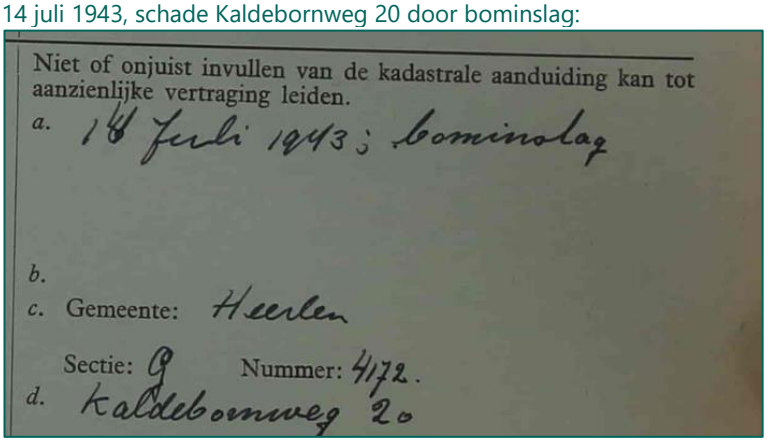
g. Eymaelstraat 37 Heerlen.

h. Maastricht.

i. 13709.

- *Relevant, melding bominslag.*

14 juli 1943, schade Kaldebornweg 20 door bominslag:

Niet of onjuist invullen van de kadastrale aanduiding kan tot aanzienlijke vertraging leiden.

a. 14 Juli 1943; bominslag

b.

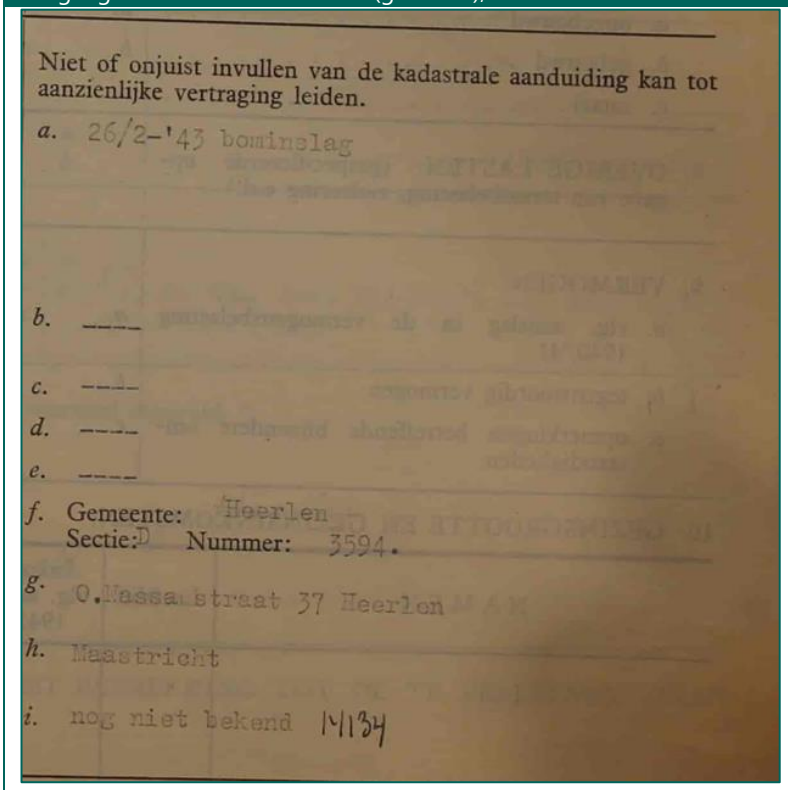
c. Gemeente: Heerlen

Sectie: G Nummer: 4172.

d. Kaldebornweg 20

- *Relevant, melding bominslag.*

26 februari 1943, schade Oranje Nassaustraat 37 door bominslag:

Niet of onjuist invullen van de kadastrale aanduiding kan tot aanzienlijke vertraging leiden.

a. 26/2-'43 bominslag

b. ----

c. ----

d. ----

e. ----

f. Gemeente: Heerlen
Sectie: D Nummer: 3594.

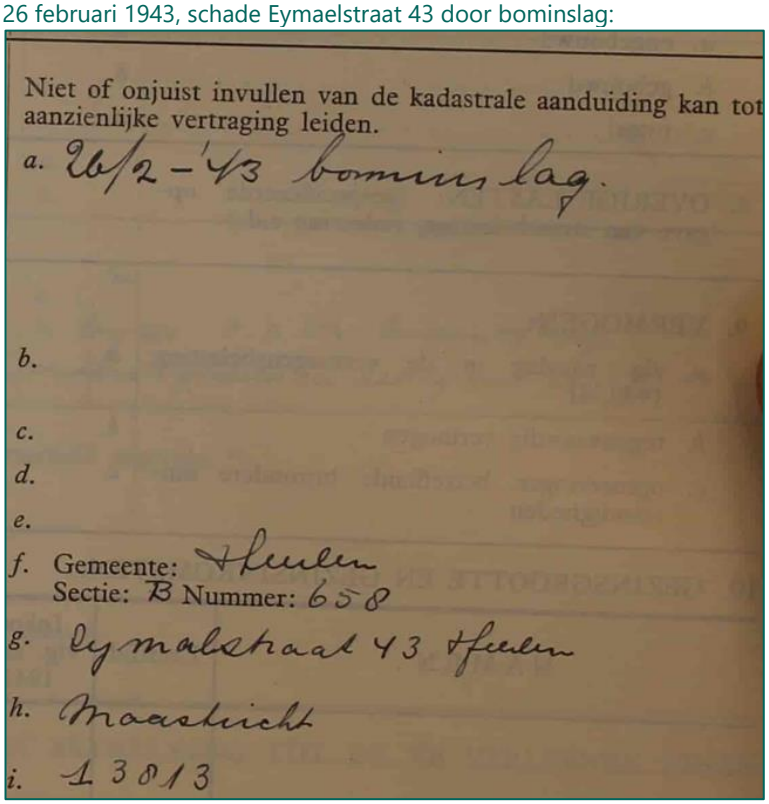
g. O.Nassastraat 37 Heerlen

h. Maastricht

i. nog niet bekend 14134

- *Relevant, melding bominslag.*

26 februari 1943, schade Eymaelstraat 43 door bominslag:

Niet of onjuist invullen van de kadastrale aanduiding kan tot aanzienlijke vertraging leiden.

a. 26/2-'43 bominslag.

b.

c.

d.

e.

f. Gemeente: Heerlen
Sectie: B Nummer: 658

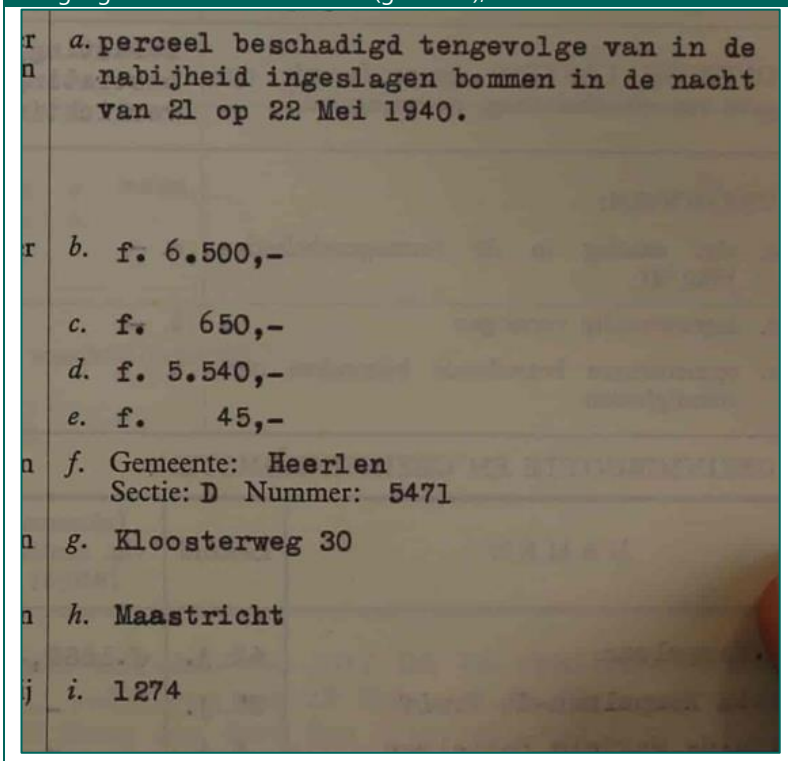
g. Eymalstraat 43 Heerlen

h. Maastricht

i. 13813

- *Relevant, melding bominslag.*

21-22 mei 1940, schade Kloosterweg 30 als gevolg van in nabijheid ingeslagen bommen:

a. perceel beschadigd tengevolge van in de nabijheid ingeslagen bommen in de nacht van 21 op 22 Mei 1940.

b. f. 6.500,-

c. f. 650,-

d. f. 5.540,-

e. f. 45,-

f. Gemeente: Heerlen
Sectie: D Nummer: 5471

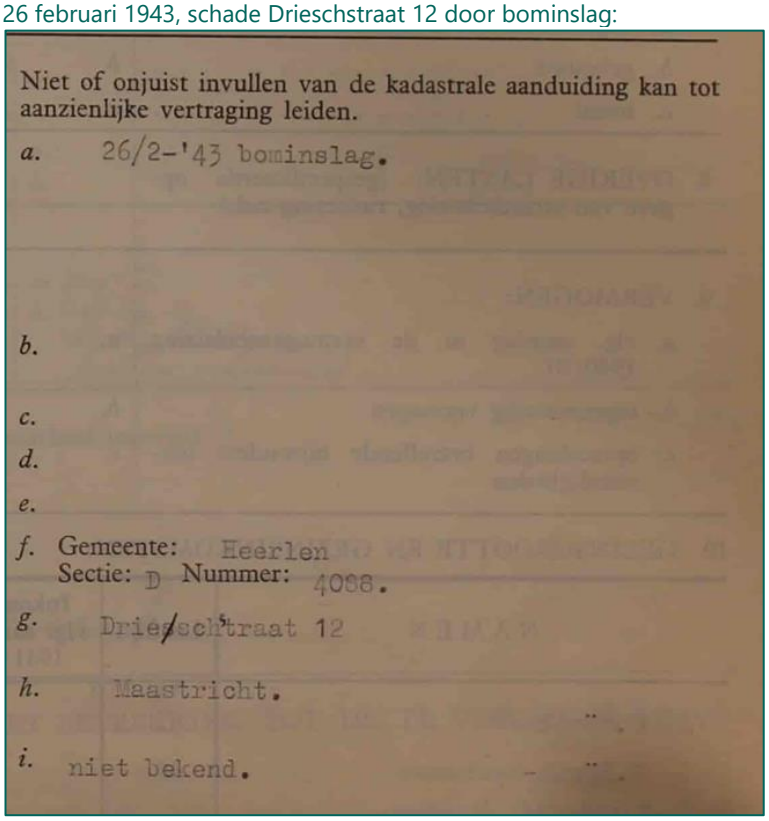
g. Kloosterweg 30

h. Maastricht

i. 1274

- *Relevant, melding schade door bominslagen in de nabijheid van Kloosterweg.*

26 februari 1943, schade Drieschstraat 12 door bominslag:

Niet of onjuist invullen van de kadastrale aanduiding kan tot aanzienlijke vertraging leiden.

a. 26/2-'43 bominslag.

b.

c.

d.

e.

f. Gemeente: Heerlen
Sectie: D Nummer: 4088.

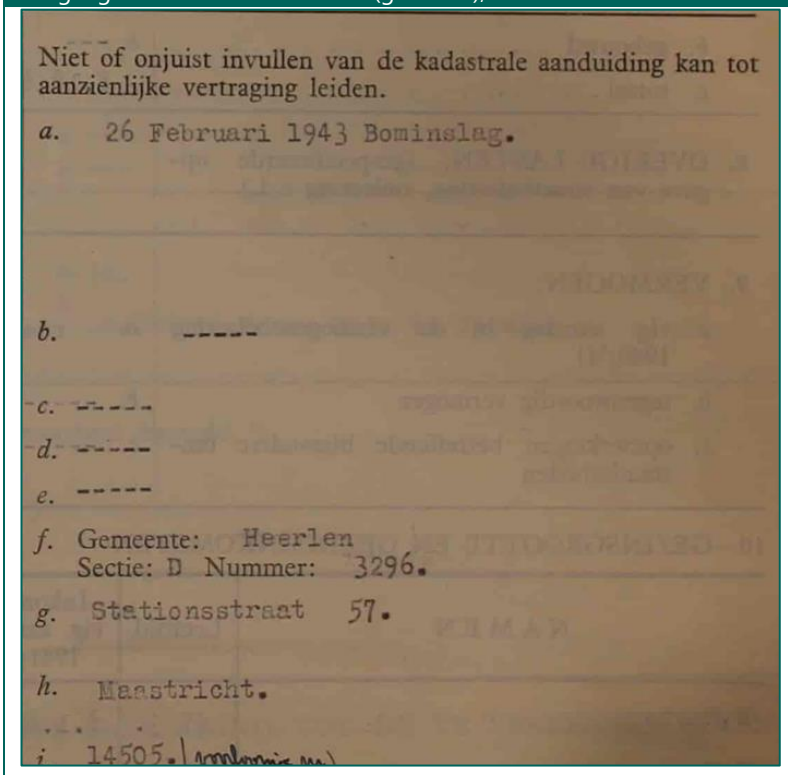
g. Drieschstraat 12

h. Maastricht.

i. niet bekend.

- *Relevant, melding bominslag.*

26 februari 1943, schade Stationsstraat 57 door bominslag:

Niet of onjuist invullen van de kadastrale aanduiding kan tot aanzienlijke vertraging leiden.

a. 26 Februari 1943 Bominslag.

b. -----

c. -----

d. -----

e. -----

f. Gemeente: Heerlen
Sectie: D Nummer: 3296.

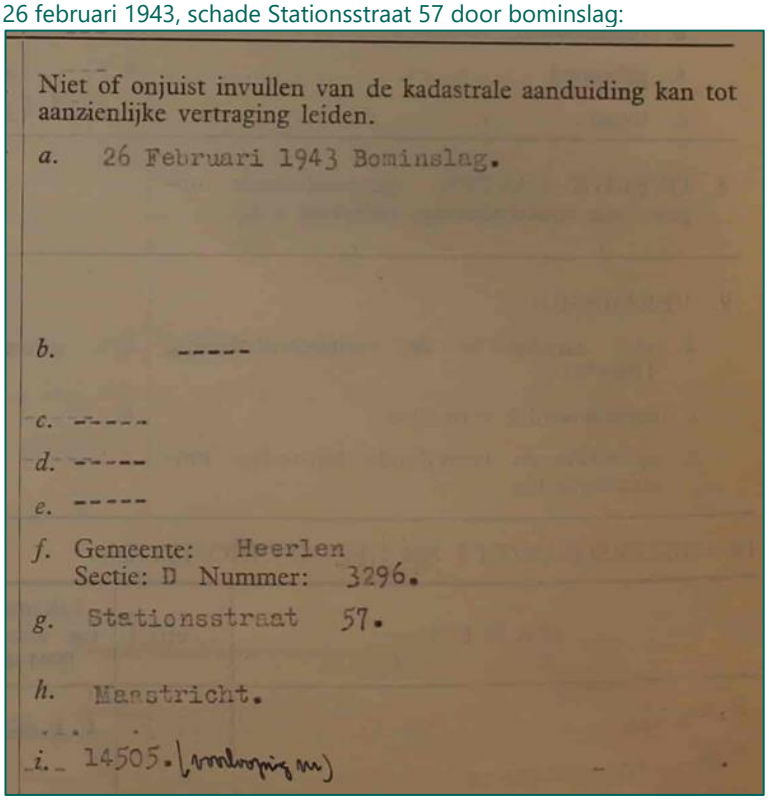
g. Stationsstraat 57.

h. Maastricht.

i. 14505.

- *Relevant, melding bominslag.*

26 februari 1943, schade Stationsstraat 57 door bominslag:

Niet of onjuist invullen van de kadastrale aanduiding kan tot aanzienlijke vertraging leiden.

a. 26 Februari 1943 Bominslag.

b. -----

c. -----

d. -----

e. -----

f. Gemeente: Heerlen
Sectie: D Nummer: 3296.

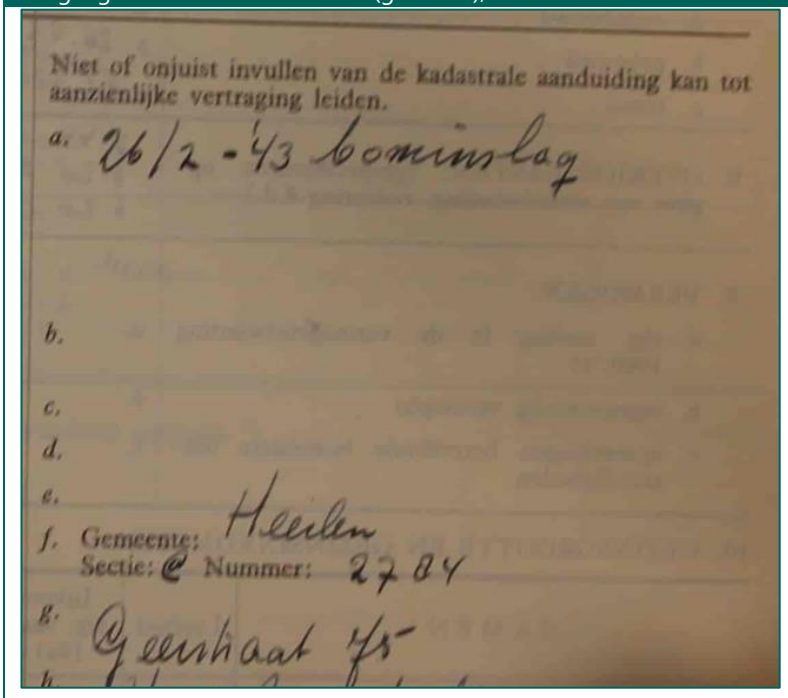
g. Stationsstraat 57.

h. Maastricht.

i. 14505.

- *Relevant, melding bominslag.*

26 februari 1943, schade Geerstraat 75 door bominslag:

Niet of onjuist invullen van de kadastrale aanduiding kan tot aanzienlijke vertraging leiden.

a. 26/2 - 43 bominslag

b.

c.

d.

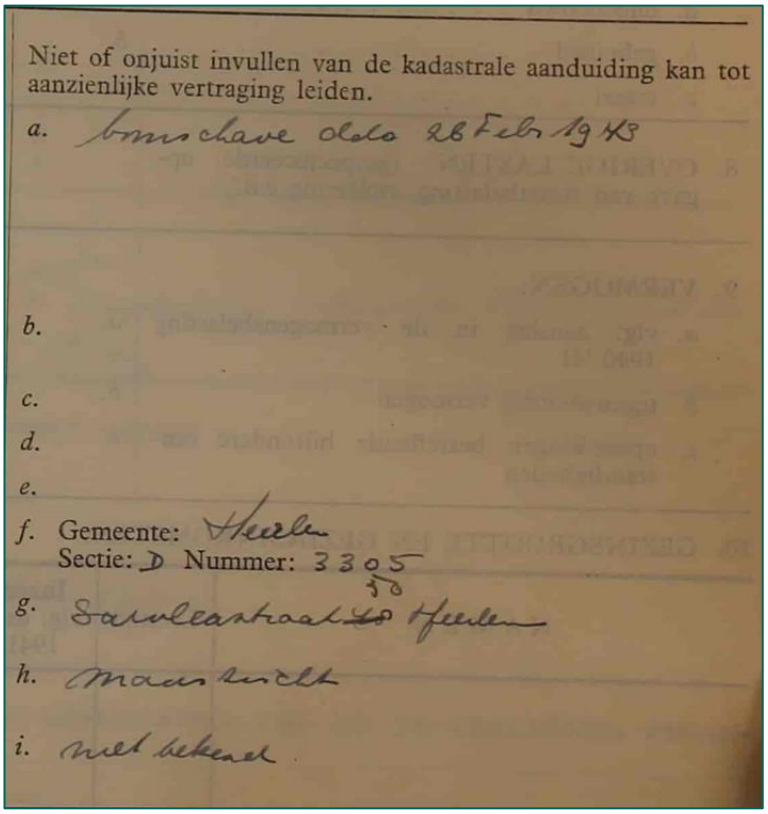
e.

f. Gemeente: Heerlen
Sectie: C Nummer: 2784

g. Geerstraat 75

- Relevant, melding bominslag.

26 februari 1943, bomschade Saroleastraat 50:

Niet of onjuist invullen van de kadastrale aanduiding kan tot aanzienlijke vertraging leiden.

a. bomschade datum 26 Febr 1943

b.

c.

d.

e.

f. Gemeente: Heerlen
Sectie: D Nummer: 3305
50

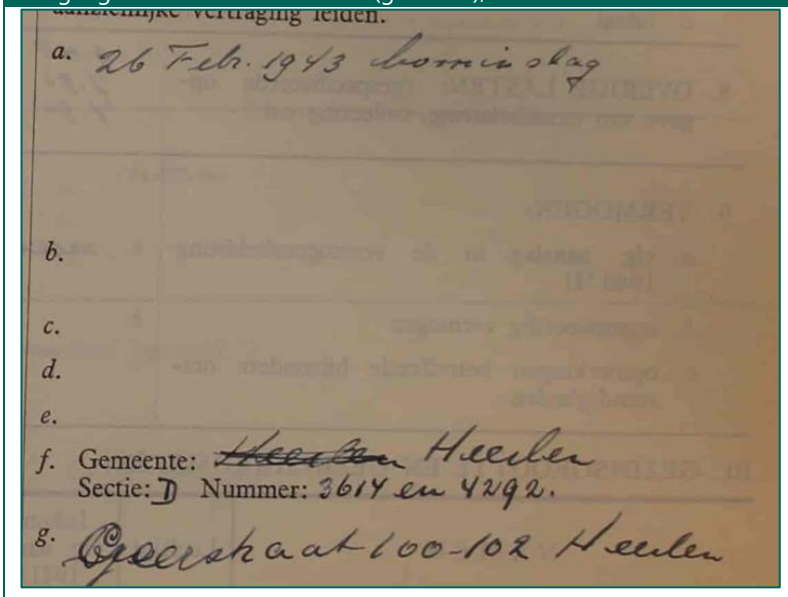
g. Saroleastraat 50 Heerlen

h. Maastricht

i. niet bekend

- *Relevant, melding bomschade.*

26 februari 1943, schade Geerstraat 100-102 door bominslag:

aanzienlijke vertraging leiden.

a. 26 Feb. 1943 bominslag

b.

c.

d.

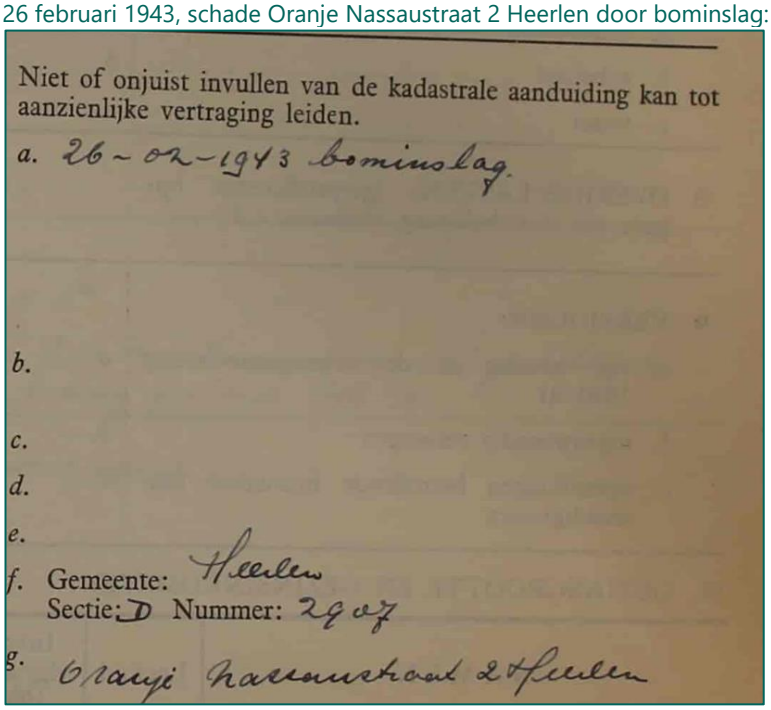
e.

f. Gemeente: ~~Heerlen~~ Heerlen
Sectie: D Nummer: 3614 en 4292.

g. Oranjekaat 100-102 Heerlen

- *Relevant, melding bominslag.*

26 februari 1943, schade Oranje Nassaustraat 2 Heerlen door bominslag:

Niet of onjuist invullen van de kadastrale aanduiding kan tot aanzienlijke vertraging leiden.

a. 26-02-1943 bominslag.

b.

c.

d.

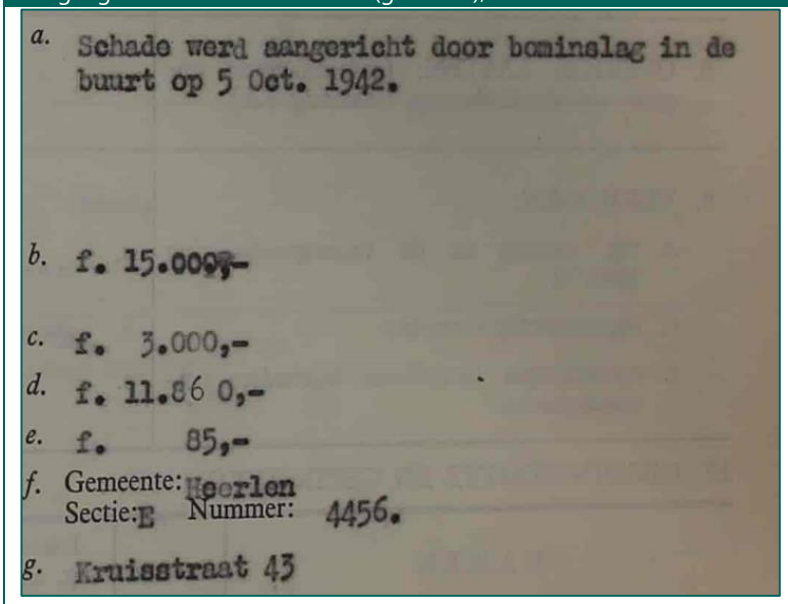
e.

f. Gemeente: Heerlen
Sectie: D Nummer: 2907

g. Oranje Nassaustraat 2 Heerlen

- *Relevant, melding bominslag.*

5 oktober 1942, schade Kruisstraat 43 door bominslag:

a. Schade werd aangericht door bominslag in de buurt op 5 Oct. 1942.

b. f. 15.000,-

c. f. 3.000,-

d. f. 11.860,-

e. f. 85,-

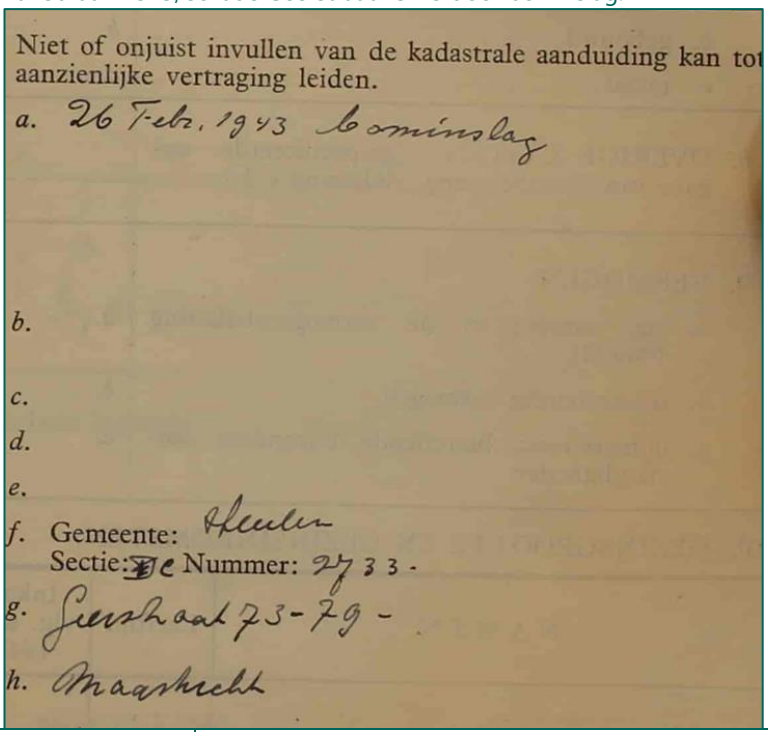
f. Gemeente: Heerlen
Sectie: E Nummer: 4456.

g. Kruisstraat 43

Relevant, melding bominslag.

Inventaris 2675-Z	Dossiers I t/m VI betreffende afhandeling van oorlogsschade en verzoeken tot verlening financiële faciliteiten middels F.F. formulieren voor herstel of herbouw van door oorlogsgeweld getroffen panden, dossier V, 1943

26 februari 1943, schade Geerstraat 73-79 door bominslag:

Niet of onjuist invullen van de kadastrale aanduiding kan tot aanzienlijke vertraging leiden.

a. 26 Feb. 1943 bominslag

b.

c.

d.

e.

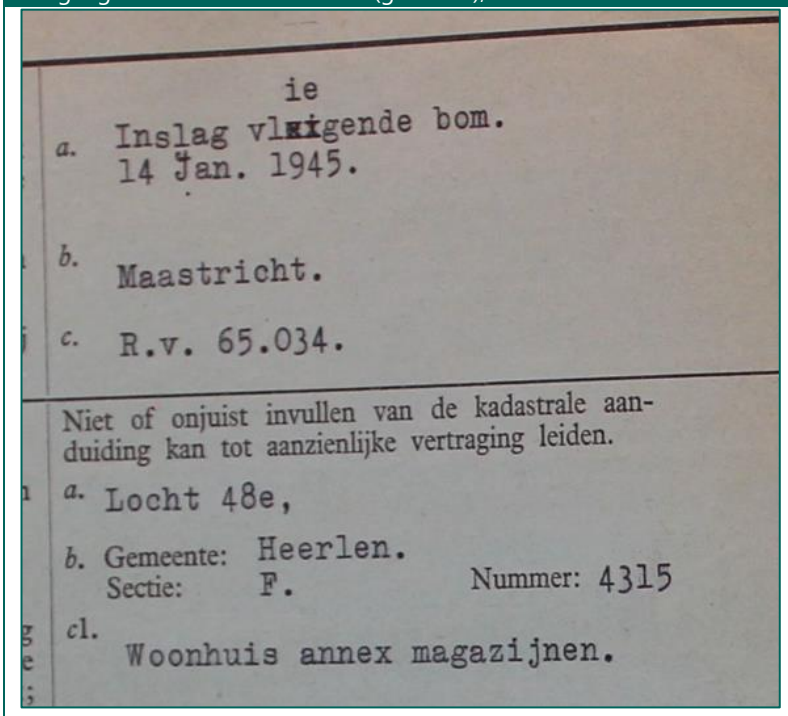
f. Gemeente: Heerlen
Sectie: C Nummer: 2733-

g. Geerstraat 73-79 -

h. Maastricht

Inventaris 2676-Z	Dossiers I t/m VI betreffende afhandeling van oorlogsschade en verzoeken tot verlening financiële faciliteiten middels F.F. formulieren voor herstel of herbouw van door oorlogsgeweld

14 januari 1945, schade Locht 48e door inslag vliegende bom:

ie

a. Inslag vliegende bom.
14 Jan. 1945.

b. Maastricht.

c. R.v. 65.034.

Niet of onjuist invullen van de kadastrale aanduiding kan tot aanzienlijke vertraging leiden.

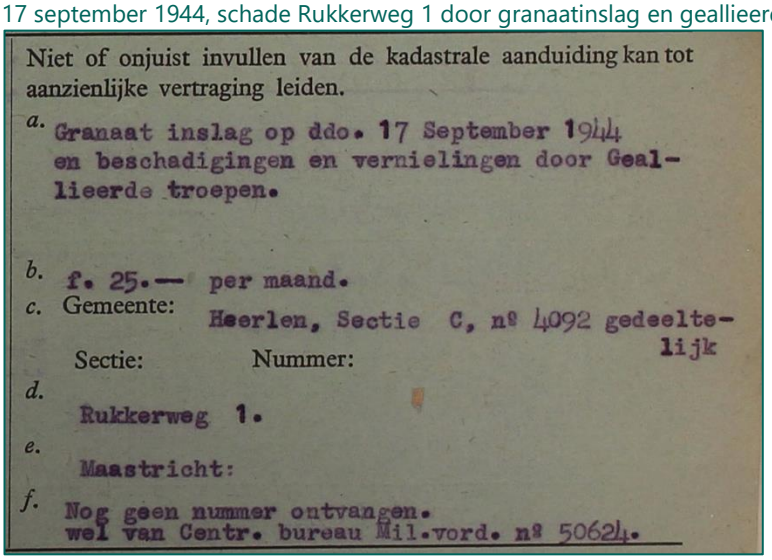
a. Locht 48e,

b. Gemeente: Heerlen.
Sectie: F. Nummer: 4315

c1. Woonhuis annex magazijnen.

- *Relevant, melding inslag vliegende bom.*

17 september 1944, schade Rukkerweg 1 door granaatinslag en geallieerde troepen:

Niet of onjuist invullen van de kadastrale aanduiding kan tot aanzienlijke vertraging leiden.

a. Granaat inslag op ddo. 17 September 1944 en beschadigingen en vernielingen door Geallieerde troepen.

b. f. 25.— per maand.

c. Gemeente: Heerlen, Sectie C, nº 4092 gedeeltelijk
Sectie: Nummer:

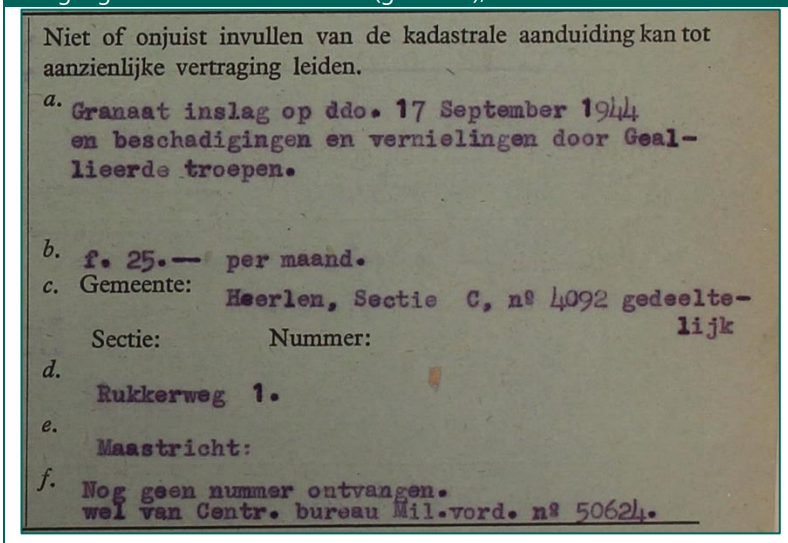
d. Rukkerweg 1.

e. Maastricht:

f. Nog geen nummer ontvangen.
wel van Centr. bureau Mil.vord. nº 50624.

- *Relevant, melding granaatinslag.*

17 september 1944, schade Stationstraat 68 door brandbommen die door Duitsers in station werden geworpen. Verder enkel glasschade door bominslag in nabijgelegen percelen:

Niet of onjuist invullen van de kadastrale aanduiding kan tot aanzienlijke vertraging leiden.

a. Granaat inslag op ddo. 17 September 1944 en beschadigingen en vernielingen door Geallieerde troepen.

b. f. 25.— per maand.

c. Gemeente: Heerlen, Sectie C, nº 4092 gedeeltelijk

Sectie: Nummer:

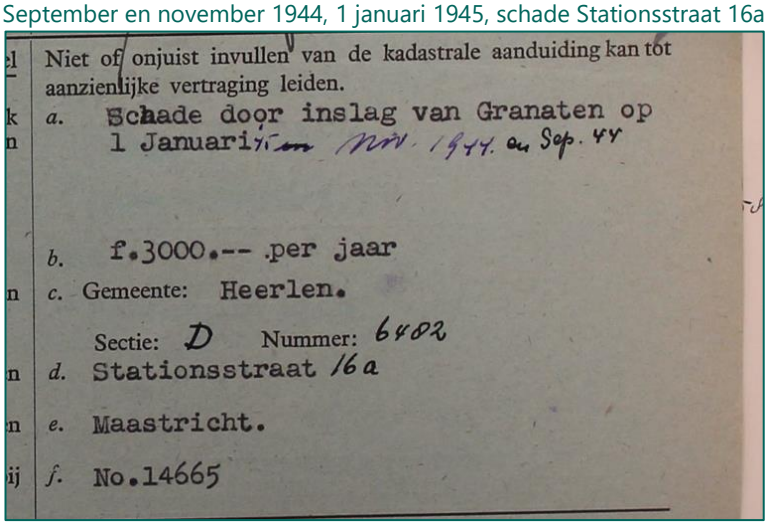
d. Rukkerweg 1.

e. Maastricht:

f. Nog geen nummer ontvangen. wel van Centr. bureau Mil.vord. nº 50624.

- *Relevant, melding gegooide brandbommen in station te Heerlen.*

September en november 1944, 1 januari 1945, schade Stationsstraat 16a door granaten:

Niet of onjuist invullen van de kadastrale aanduiding kan tot aanzienlijke vertraging leiden.

a. Schade door inslag van Granaten op 1 Januari van Nov. 1944. en Sep. 44

b. f.3000.-- per jaar

c. Gemeente: Heerlen.

Sectie: D Nummer: 6402

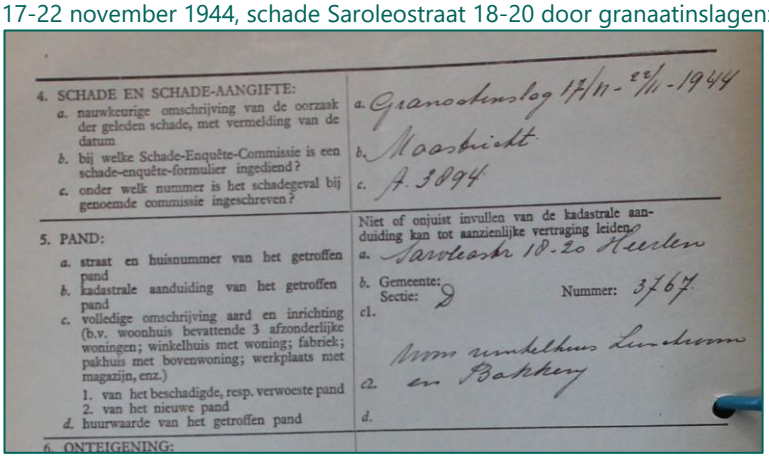
d. Stationsstraat 16a

e. Maastricht.

f. No.14665

- *Relevant, melding oorlogshandelingen.*

17-22 november 1944, schade Saroleostraat 18-20 door granaatinslagen:

4. SCHADE EN SCHADE-AANGIFTE:

a. nauwkeurige omschrijving van de oorzaak der geleden schade, met vermelding van de datum: a. Granaatinslag 17/11 - 22/11-1944

b. bij welke Schade-Enquête-Commissie is een schade-enquête-formulier ingediend?: b. Maastricht

c. onder welk nummer is het schadegeval bij genoemde commissie ingeschreven?: c. A. 3094

5. PAND:

a. straat en huisnummer van het getroffen pand: Niet of onjuist invullen van de kadastrale aanduiding kan tot aanzienlijke vertraging leiden. a. Saroleostr 18-20 Heerlen

b. kadastrale aanduiding van het getroffen pand: b. Gemeente: Sectie: D Nummer: 3767

c. volledige omschrijving aard en inrichting (b.v. woonhuis bevattende 3 afzonderlijke woningen; winkelhuis met woning; fabriek; pakhuis met bovenwoning; werkplaats met magazijn, enz.)

1. van het beschadigde, resp. verwoeste pand: c1. Winkelhuis Lindeman en Bakkerij

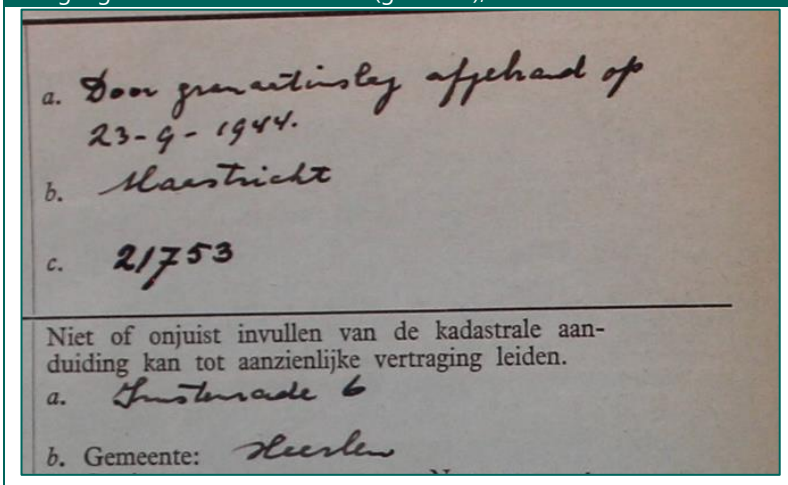
2. van het nieuwe pand: c2.

d. huurwaarde van het getroffen pand: d.

6. ONTEIGENING:

- *Relevant, melding granaatinslagen.*

23 september 1944, Imstenrade 6 afgebrand door granaatinslag:

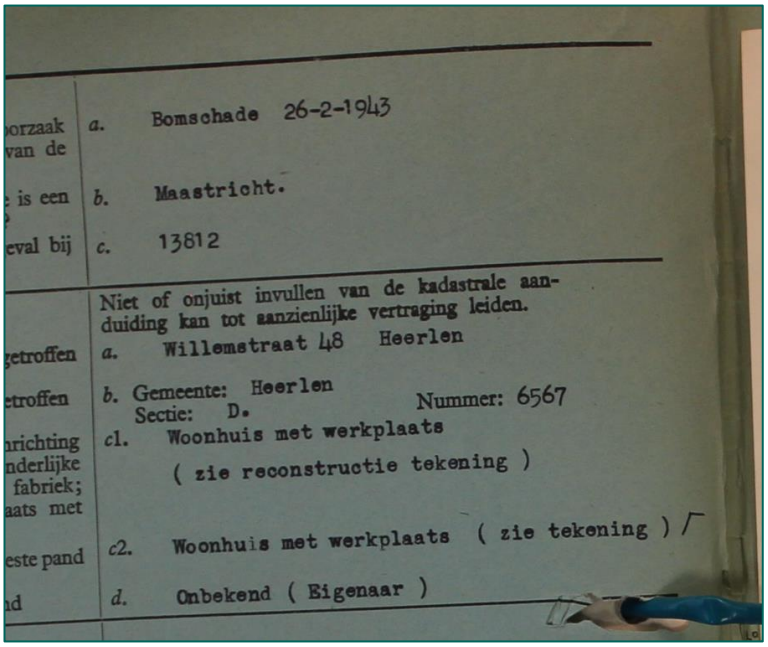

a. Door granaatinslag afgebrand op 23-9-1944.
b. Maastricht
c. 21753

Niet of onjuist invullen van de kadastrale aanduiding kan tot aanzienlijke vertraging leiden.
a. Smetsmade 6
b. Gemeente: Heerlen

- *Relevant, melding granaatinslag.*

26 februari 1943, schade Willemstraat 48 door bomschade:

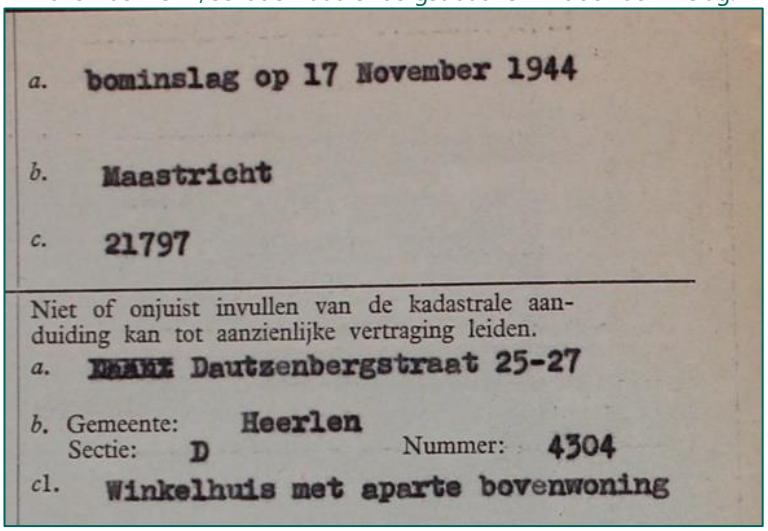
oorzaak van de
is een
eval bij
getroffen
etroffen
richting
nderlijke
fabriek;
aats met
este pand
id

a. Bomschade 26-2-1943
b. Maastricht.
c. 13812

Niet of onjuist invullen van de kadastrale aanduiding kan tot aanzienlijke vertraging leiden.
a. Willemstraat 48 Heerlen
b. Gemeente: Heerlen Nummer: 6567
Sectie: D.
c1. Woonhuis met werkplaats
(zie reconstructie tekening)
c2. Woonhuis met werkplaats (zie tekening)
d. Onbekend (Eigenaar)

- *Relevant, melding bomschade.*

17 november 1944, schade Dautzenbergstraat 25-27 door bominslag:

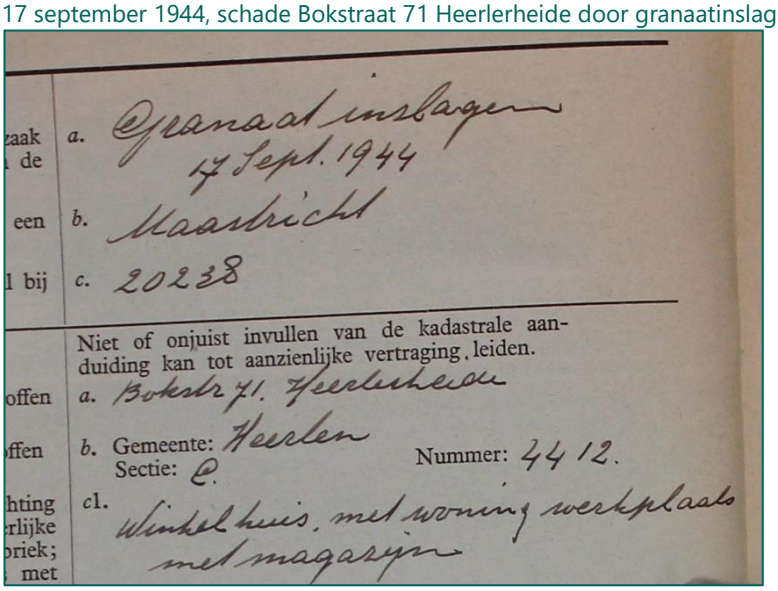

a. bominslag op 17 November 1944
b. Maastricht
c. 21797

Niet of onjuist invullen van de kadastrale aanduiding kan tot aanzienlijke vertraging leiden.
a. Dautzenbergstraat 25-27
b. Gemeente: Heerlen
Sectie: D Nummer: 4304
c1. Winkelhuis met aparte bovenwoning

- *Relevant, melding bominslag.*

17 september 1944, schade Bokstraat 71 Heerlerheide door granaatinslagen:

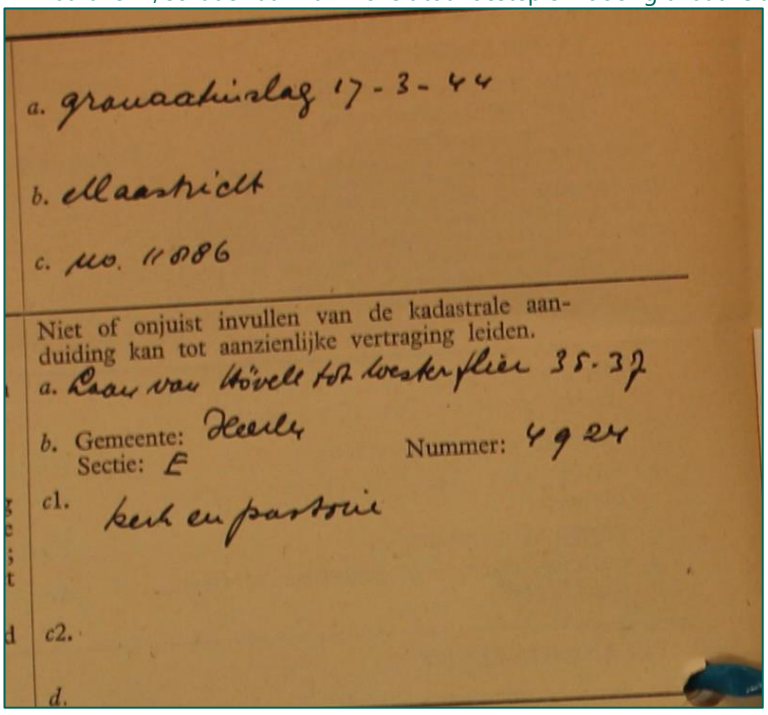

zaak a. Granaat inslagen
de 17 Sept. 1944
een b. Maastricht
l bij c. 20238

Niet of onjuist invullen van de kadastrale aanduiding kan tot aanzienlijke vertraging leiden.
offen a. Bokstr 71. Heerlerheide
ffen b. Gemeente: Heerlen Nummer: 4412.
Sectie: C
hting c1. Winkelhuis met woning werkplaats
rlijke met magazijn
riek;
met

- *Relevant, melding granaatinslagen.*

17 maart 1944, schade Laan van Növelt tot Loesteplein door granaatinslag:

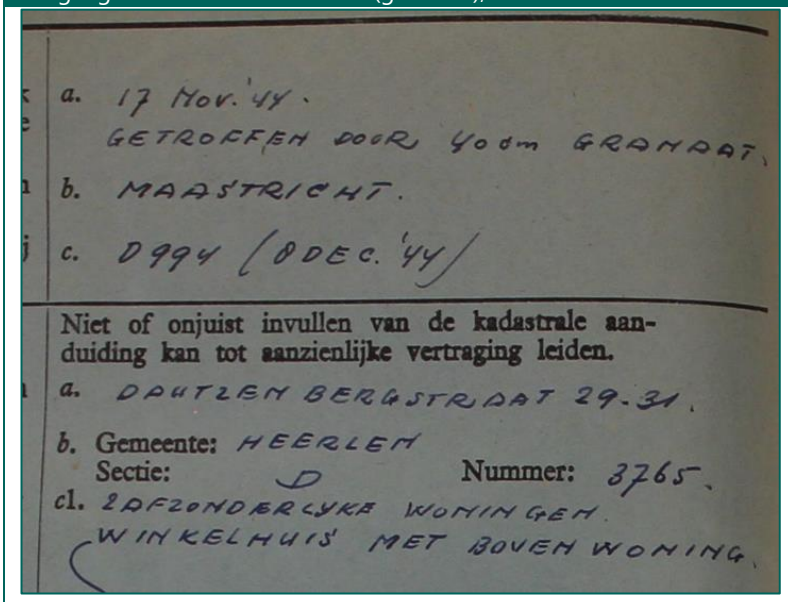

a. granaatinslag 17-3-44
b. Maastricht
c. no. 11886

Niet of onjuist invullen van de kadastrale aanduiding kan tot aanzienlijke vertraging leiden.
a. Laan van Növelt tot Loesteplein 35-37
b. Gemeente: Heerlen Nummer: 4924
Sectie: E
c1. kerk en pastorie
c2.
d.

- *Relevant, melding granaatinslag.*

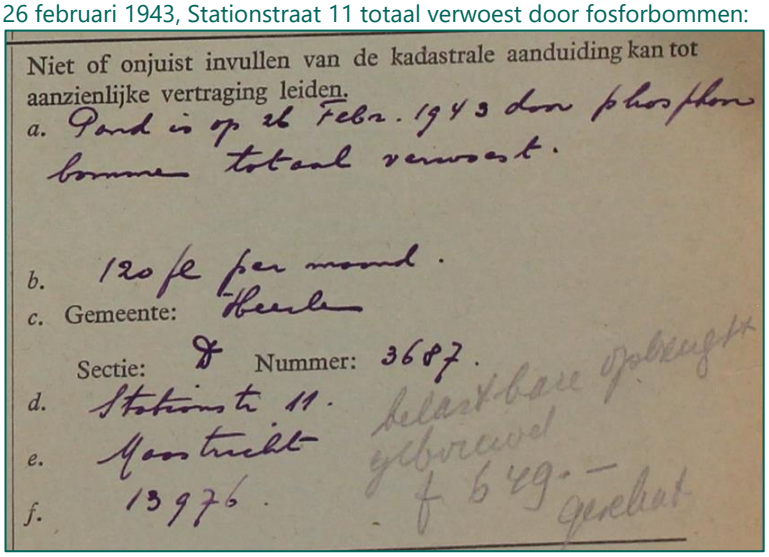
17 november 1944, schade Dautzenbergstraat 29-31 getroffen door 40 mm granaat (luchtafweer):

a. 17 Nov. '44.
GETROFFEN DOOR 40cm GRANAAT.
b. MAASTRICHT.
c. D994 (8 DEC. '44)

Niet of onjuist invullen van de kadastrale aanduiding kan tot aanzienlijke vertraging leiden.
a. DAUTZEN BERGSTRAAT 29-31.
b. Gemeente: HEERLEN
Sectie: D Nummer: 3765.
c1. 2 AFZONDERLIJKE WONINGEN.
WINKELHUIS MET BOVEN WONING.

- *Relevant, melding granaatinslag.*

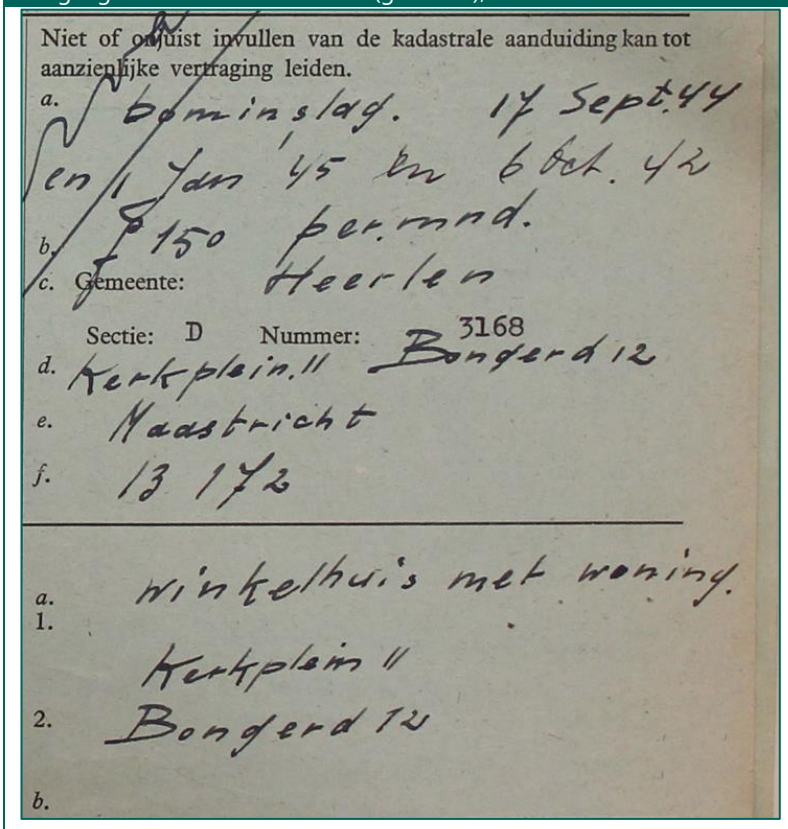
26 februari 1943, Stationstraat 11 totaal verwoest door fosforbommen:

Niet of onjuist invullen van de kadastrale aanduiding kan tot aanzienlijke vertraging leiden.
a. Pand is op 26 Febr. 1943 door phosphor bommen totaal verwoest.
b. 120 fl per maand.
c. Gemeente: Heerlen
Sectie: B Nummer: 3687.
d. Stationstr 11.
e. Maastricht
f. 13976.
belast-bare opbrengst gebrouwd f 649.— gerekt

- *Relevant, schade door fosforbommen.*

Inventaris 2677-Z	Ingekomen stukken en afschriften van uitgegane stukken inzake vergoedingen voor en herstel van oorlogsschade aan door oorlogsgeweld beschadigde eigendommen, 1952-1958

6 oktober 1942, 17 september 1944, 1 januari 1945 schade Kerkplein 11 door bominslag:

Niet of onjuist invullen van de kadastrale aanduiding kan tot aanzienlijke vertraging leiden.

a. bominslag. 17 Sept. 44 en 1 Jan 45 en 6 Oct. 42

b. f 150 per mnd.

c. Gemeente: Heerlen

Sectie: D Nummer: 3168

d. Kerkplein 11 Bongerd 12

e. Maastricht

f. 13 172

a. winkelhuis met woning.

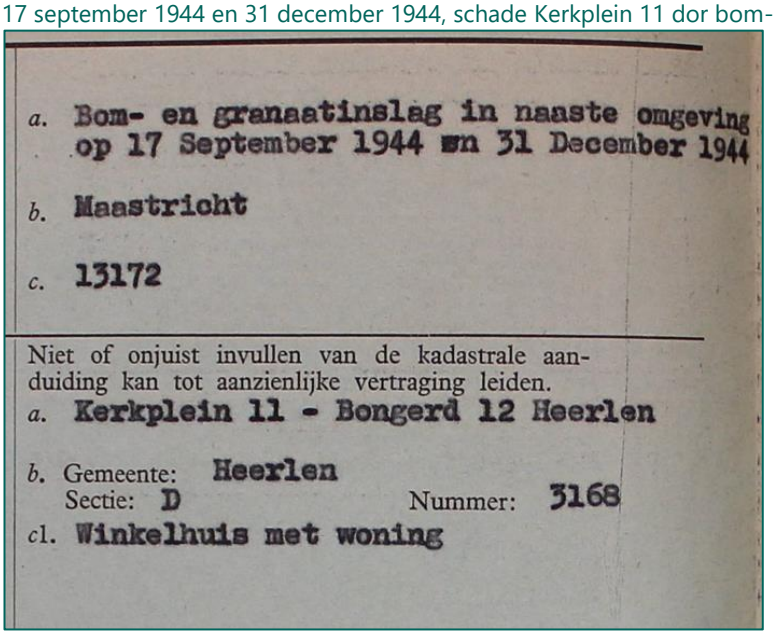
1. Kerkplein 11

2. Bongerd 12

b.

- *Relevant, melding bominslag.*

17 september 1944 en 31 december 1944, schade Kerkplein 11 dor bom- en granaatinslag:

a. Bom- en granaatinslag in naaste omgeving op 17 September 1944 en 31 December 1944

b. Maastricht

c. 13172

Niet of onjuist invullen van de kadastrale aanduiding kan tot aanzienlijke vertraging leiden.

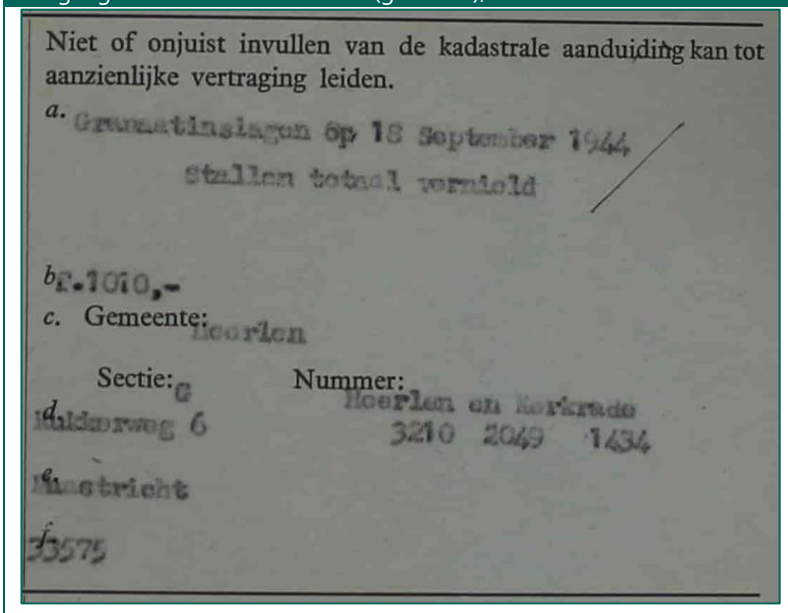
a. Kerkplein 11 - Bongerd 12 Heerlen

b. Gemeente: Heerlen
Sectie: D Nummer: 3168

c1. Winkelhuis met woning

- *Relevant, melding bom- en granaatinslag.*

Inventaris 2678-Z	Dossiers I t/m VI betreffende afhandeling van oorlogsschade en verzoeken tot verlening financiële faciliteiten middels F.F. formulieren voor herstel of herbouw van door oorlogsgeweld getroffen panden, O.N. Minen, 1946 - 1958
Niet relevant, oorzaken der schade niet vermeld.	
Inventaris 2679-Z	Ingekomen stukken en afschriften van uitgegane stukken inzake vergoedingen voor en herstel van oorlogsschade aan door oorlogsgeweld beschadigde eigendommen, 1944 - 1955
18 september 1944, stallen Rukkerweg 6 totaal vernield door granaatinslagen:	

Niet of onjuist invullen van de kadastrale aanduiding kan tot aanzienlijke vertraging leiden.

a. Granaatinslagen op 18 September 1944
Stallen totaal vernield

b. f.1010,-

c. Gemeente: Heerlen

Sectie: G Nummer: Heerlen en Kerkrade
3210 2049 1434

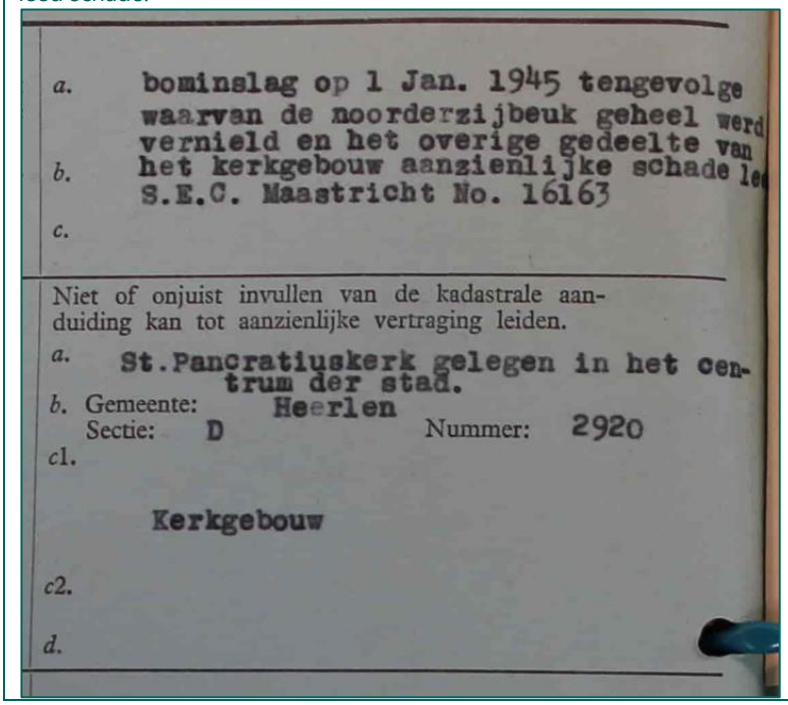
d. Hildorweg 6

e. Maastricht

f. 3575

- *Relevant, melding granaatinslagen.*

1 januari 1945, schade St. Pancratiuskerk door bominslag. Noorderzijbeuk vernield en overige gedeelte kerkgebouw leed schade:

a. bominslag op 1 Jan. 1945 tengevolge

b. waarvan de noorderzijbeuk geheel werd vernield en het overige gedeelte van het kerkgebouw aanzienlijke schade le
S.E.C. Maastricht No. 16163

c.

Niet of onjuist invullen van de kadastrale aanduiding kan tot aanzienlijke vertraging leiden.

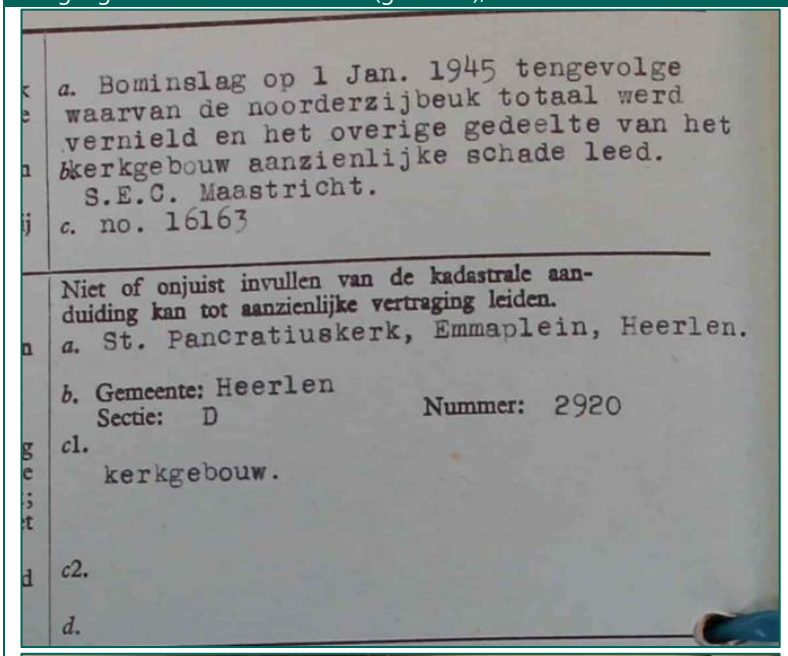
a. St.Pancratiuskerk gelegen in het centrum der stad.

b. Gemeente: Heerlen
Sectie: D Nummer: 2920

c1. Kerkgebouw

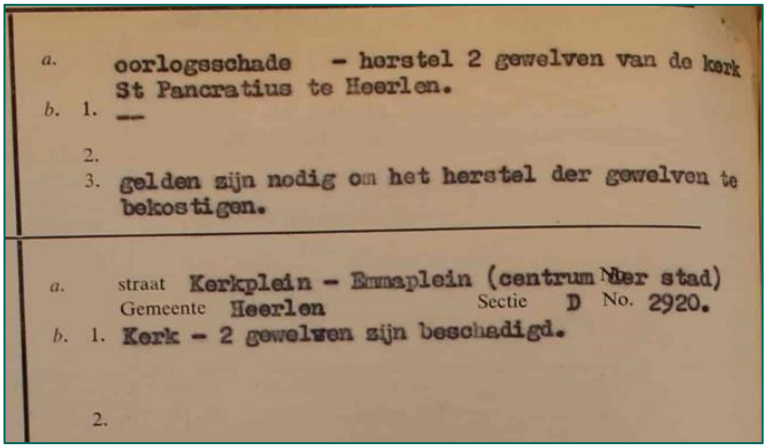
c2.

d.

a. Bominslag op 1 Jan. 1945 tengevolge waarvan de noorderzijbeuk totaal werd vernield en het overige gedeelte van het kerkgebouw aanzienlijke schade leed.
S.E.C. Maastricht.
c. no. 16163

Niet of onjuist invullen van de kadastrale aanduiding kan tot aanzienlijke vertraging leiden.
a. St. Pancratiuskerk, Emmaplein, Heerlen.
b. Gemeente: Heerlen
Sectie: D Nummer: 2920
c1. kerkgebouw.
c2.
d.

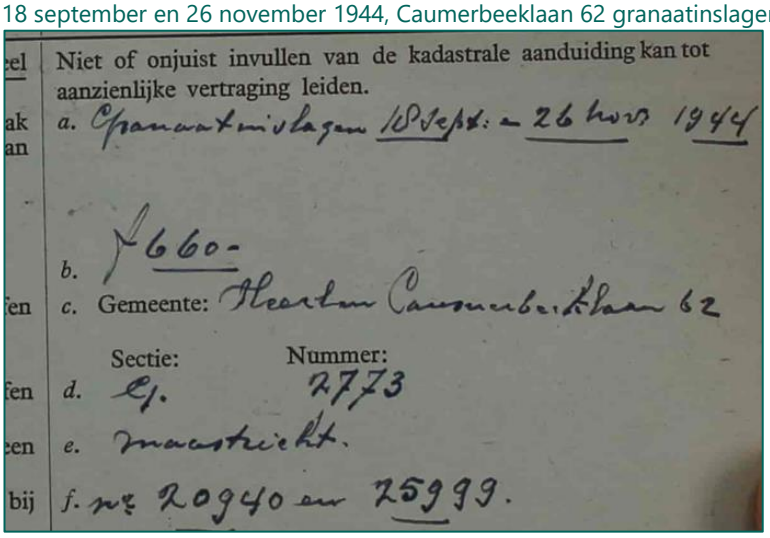

a. oorlogsschade - herstel 2 gewelven van de kerk St Pancratius te Heerlen.
b. 1. —
2.
3. gelden zijn nodig om het herstel der gewelven te bekostigen.

a. straat Kerkplein - Emmaplein (centrum der stad)
Gemeente Heerlen Sectie D No. 2920.
b. 1. Kerk - 2 gewelven zijn beschadigd.
2.

- *Relevant, melding bominslag.*

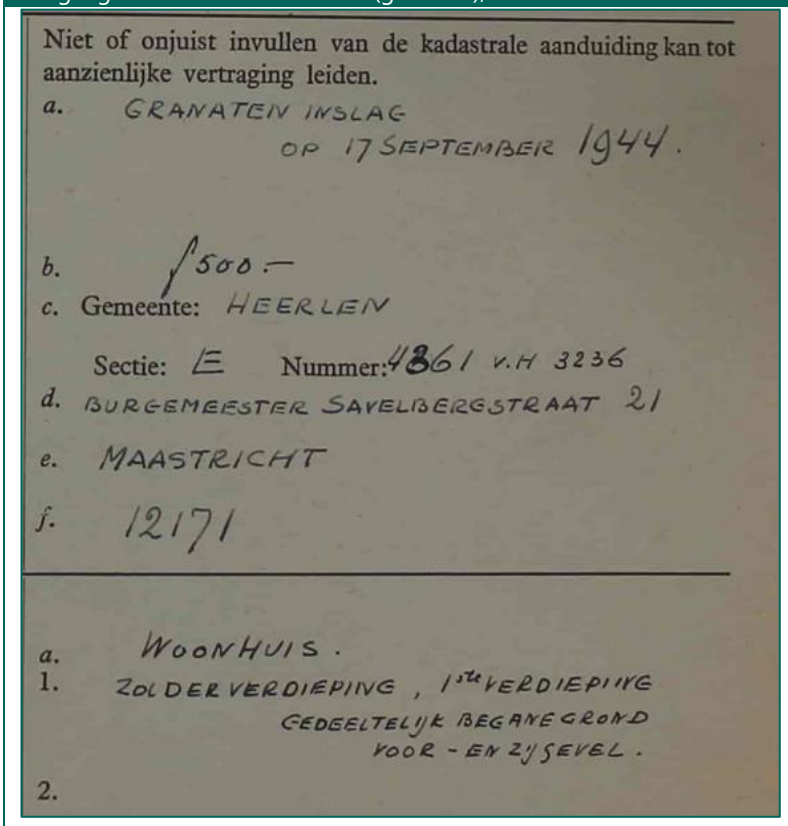
18 september en 26 november 1944, Caumerbeeklaan 62 granaatinslagen:

Niet of onjuist invullen van de kadastrale aanduiding kan tot aanzienlijke vertraging leiden.
a. Granaatinslagen 18 Sept. - 26 Nov. 1944
b. f 660.-
c. Gemeente: Heerlen Caumerbeeklaan 62
Sectie: Nummer:
d. Cj. 2773
e. Maastricht.
f. nr 20940 en 25999.

- *Relevant, melding granaatinslag.*

17 september 1944, schade burgemeester Savelbergstraat 21 door granaatinslagen:

Niet of onjuist invullen van de kadastrale aanduiding kan tot aanzienlijke vertraging leiden.

a. GRANATEN INSLAG OP 17 SEPTEMBER 1944.

b. f 500.—

c. Gemeente: HEERLEN

Sectie: E Nummer: 4861 V.H 3236

d. BURGEMEESTER SAVELBERGSTRAAT 21

e. MAASTRICHT

f. 12171

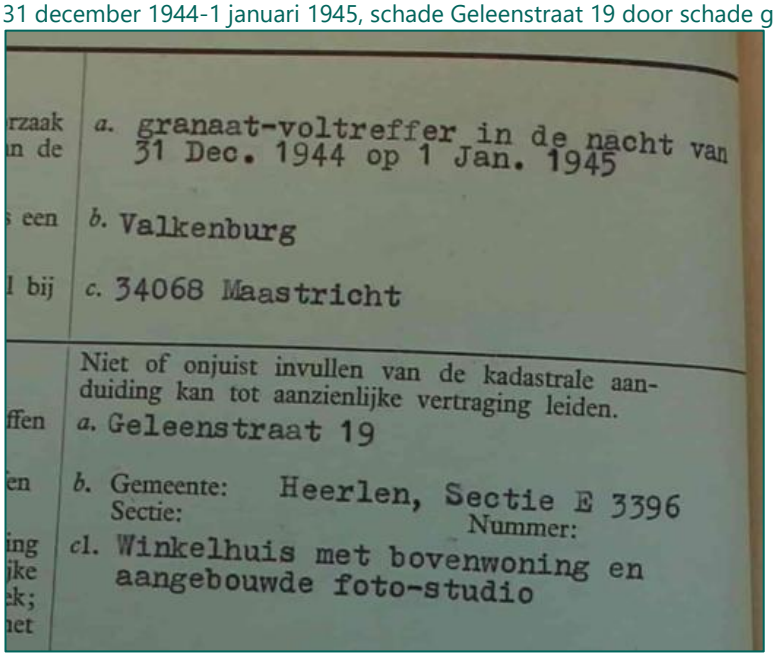
a. WOONHUIS.

1. ZOLDERVERDIEPING, 1ste VERDIEPING GEDEELTELIJK BEGANE GROND VOOR- EN ZIJGEVEL.

2.

- *Relevant, melding granaatinslagen.*

31 december 1944-1 januari 1945, schade Geleenstraat 19 door schade granaat voltreffer:

a. granaat-voltreffer in de nacht van 31 Dec. 1944 op 1 Jan. 1945

b. Valkenburg

c. 34068 Maastricht

Niet of onjuist invullen van de kadastrale aanduiding kan tot aanzienlijke vertraging leiden.

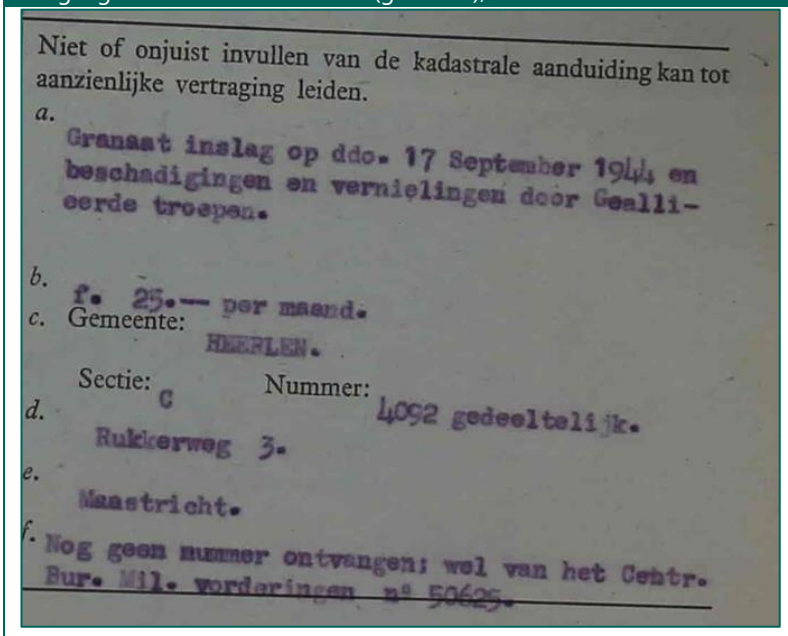
a. Geleenstraat 19

b. Gemeente: Heerlen, Sectie E 3396
Sectie: Nummer:

c1. Winkelhuis met bovenwoning en aangebouwde foto-studio

- *Relevant, melding granaatvoltreffer.*

17 september 1944, schade Rukkerweg 3 door granaatinslag en vernieling geallieerde troepen:

Niet of onjuist invullen van de kadastrale aanduiding kan tot aanzienlijke vertraging leiden.

a. Granaat inslag op ddo. 17 September 1944 en beschadigingen en vernielingen door Geallieerde troepen.

b. f. 25.— per maand.

c. Gemeente: HEERLEN.

Sectie: C Nummer: 4092 gedeeltelijk.

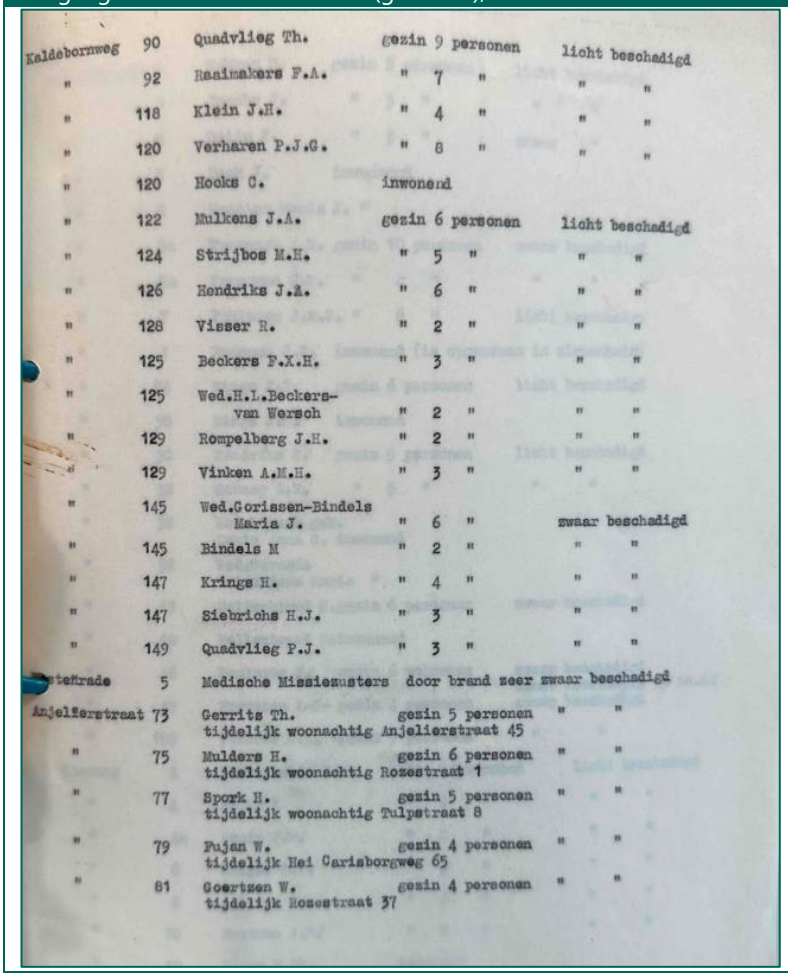
d. Rukkerweg 3.

e. Maastricht.

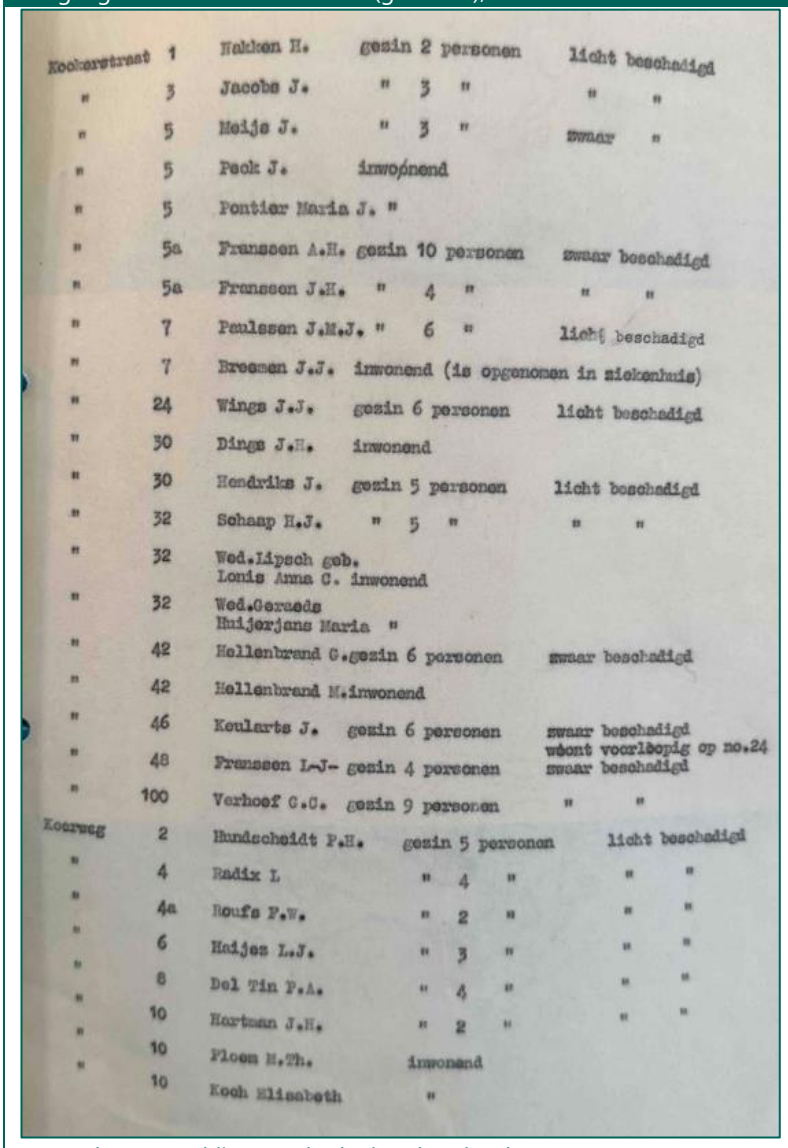
f. Nog geen nummer ontvangen; wel van het Centr. Bur. Mil. vorderingen nº 50625.

- *Relevant, melding granaatinslag.*

Inventaris 2680	Stukken betreffende herstel van wegen ten gevolge van oorlogsgeweld. Bestelling en distributie van teer en asfalt ten behoeve van het verharden en aanbrengen van slijtlagen op wegen, 1940 - 1946
Niet relevant, geen melding oorlogshandelingen binnen de gemeente Heerlen.	
Inventaris 2717	Stukken betreffende herstel van oorlogsschade aan gemeentewoningen, 1942-1945
Niet relevant, geen melding oorlogshandelingen binnen de gemeente Heerlen.	
Inventaris 3488-Z	Schade door bominslagen op 13 en 14 Juli 1943, 1943
13-14 juli 1943, schade door bominslag:	

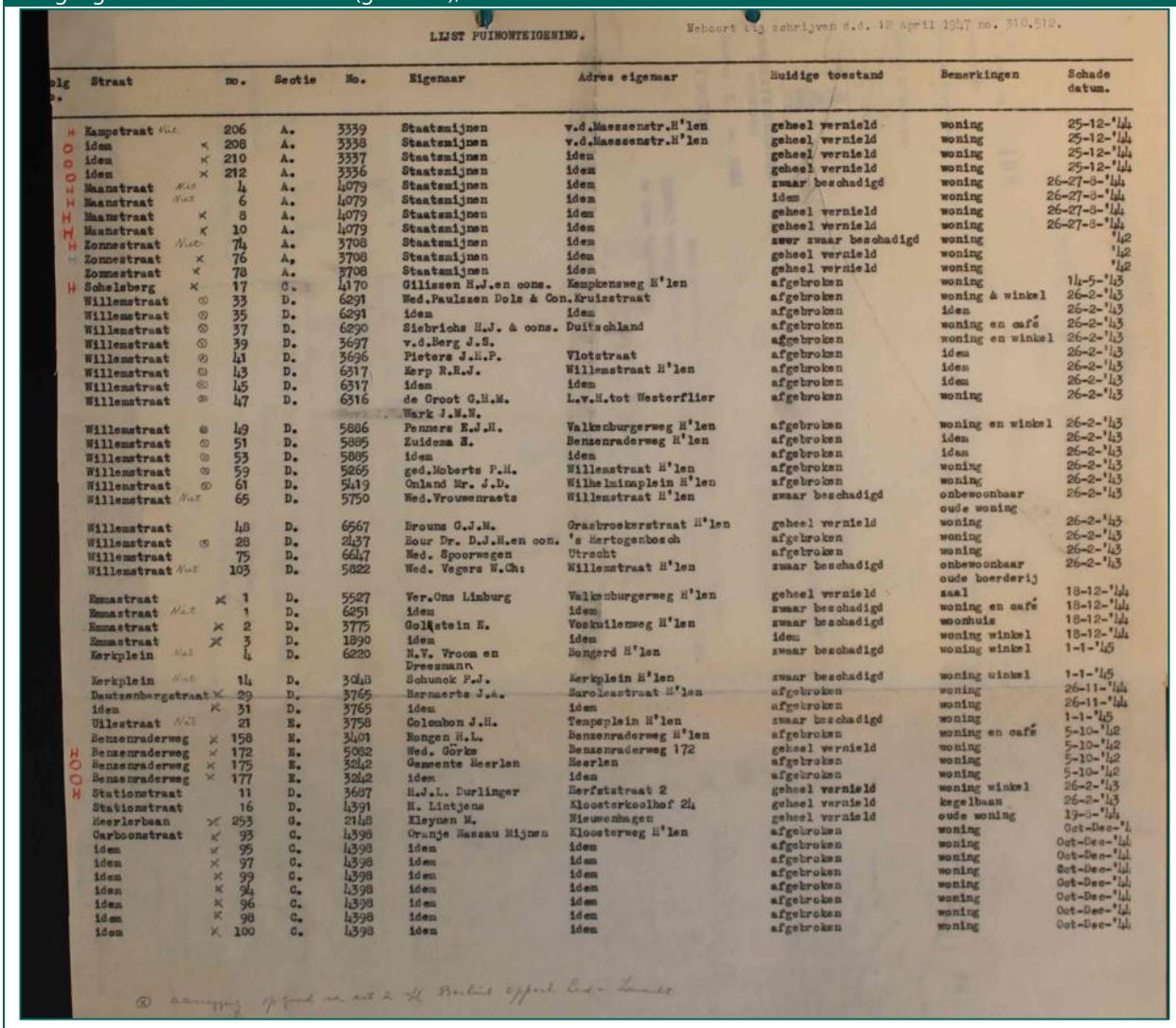
Kaldebornweg	90	Quadvlieg Th.	gezin 9 personen	licht beschadigd
"	92	Raaimakers F.A.	" 7 "	" "
"	118	Klein J.H.	" 4 "	" "
"	120	Verharen P.J.G.	" 8 "	" "
"	120	Hooks C.	inwonend	
"	122	Mulkens J.A.	gezin 6 personen	licht beschadigd
"	124	Strijbos M.H.	" 5 "	" "
"	126	Hendriks J.A.	" 6 "	" "
"	128	Visser R.	" 2 "	" "
"	125	Beckers F.X.H.	" 3 "	" "
"	125	Wed.H.L.Beckers-van Wersch	" 2 "	" "
"	129	Rompelberg J.H.	" 2 "	" "
"	129	Vinken A.M.H.	" 3 "	" "
"	145	Wed.Gorissen-Bindels Maria J.	" 6 "	zwaar beschadigd
"	145	Bindels M	" 2 "	" "
"	147	Krings H.	" 4 "	" "
"	147	Siebrichs H.J.	" 3 "	" "
"	149	Quadvlieg P.J.	" 3 "	" "
[illegible]terrade	5	Medische Missiezusters	door brand zeer zwaar beschadigd	
Anjelierstraat	73	Gerrits Th. tijdelijk woonachtig Anjelierstraat 45	gezin 5 personen	" "
"	75	Mulders H. tijdelijk woonachtig Rozestraat 1	gezin 6 personen	" "
"	77	Spork H. tijdelijk woonachtig Tulpstraat 8	gezin 5 personen	" "
"	79	Pujan W. tijdelijk Hei Carisborgweg 65	gezin 4 personen	" "
"	81	Goertzen W. tijdelijk Rozestraat 37	gezin 4 personen	" "

Kookerstraat	1	Hakken H.	gezin 2 personen	licht beschadigd
"	3	Jacobs J.	" 3 "	" "
"	5	Meijs J.	" 3 "	zwaar "
"	5	Peck J.	inwonend	
"	5	Pontier Maria J.	"	
"	5a	Franssen A.H.	gezin 10 personen	zwaar beschadigd
"	5a	Franssen J.H.	" 4 "	" "
"	7	Paulissen J.M.J.	" 6 "	licht beschadigd
"	7	Broemen J.J.	inwonend (is opgenomen in ziekenhuis)	
"	24	Wings J.J.	gezin 6 personen	licht beschadigd
"	30	Dings J.H.	inwonend	
"	30	Hendriks J.	gezin 5 personen	licht beschadigd
"	32	Schaap H.J.	" 5 "	" "
"	32	Wed.Lipsch geb. Louis Anna C.	inwonend	
"	32	Wed.Gerards Huijerjans Maria	"	
"	42	Hellenbrand C.	gezin 6 personen	zwaar beschadigd
"	42	Hellenbrand M.	inwonend	
"	46	Koularts J.	gezin 6 personen	zwaar beschadigd
"	48	Franssen L-J-	gezin 4 personen	woont voorlopig op no.24 zwaar beschadigd
"	100	Verhoef C.C.	gezin 9 personen	" "
Koerweg	2	Hundscheidt P.H.	gezin 5 personen	licht beschadigd
"	4	Radix L	" 4 "	" "
"	4a	Roufs P.W.	" 2 "	" "
"	6	Haijes L.J.	" 3 "	" "
"	8	Del Tin P.A.	" 4 "	" "
"	10	Hartman J.H.	" 2 "	" "
"	10	Ploem M.Th.	inwonend	
"	10	Koch Elisabeth	"	

- *Relevant, meldingen schade door bombardement.*

Inventaris 4817	Stukken betreffende herstel van oorlogsschade aan de St. Pancratiuskerk en het beschermen hiervan door het Rijksbureau voor Monumentenzorg, 1945
Niet relevant, geen melding oorlogshandelingen binnen de gemeente Heerlen.	
Inventaris 4855	Stukken betreffende de overbrenging van registers van de Burgerlijke Stand naar de kluis of scherfvrije ruimte in verband met dreigend oorlogsgevaar, 1944
Niet relevant, geen melding oorlogshandelingen binnen de gemeente Heerlen.	
Inventaris 4911	Stukken betreffende materiële oorlogsschade aan het pand (v.m. "Het Volkshuis" annex Toneelzaal) gelegen te Emmaplein nr. 1, 1952 - 1956

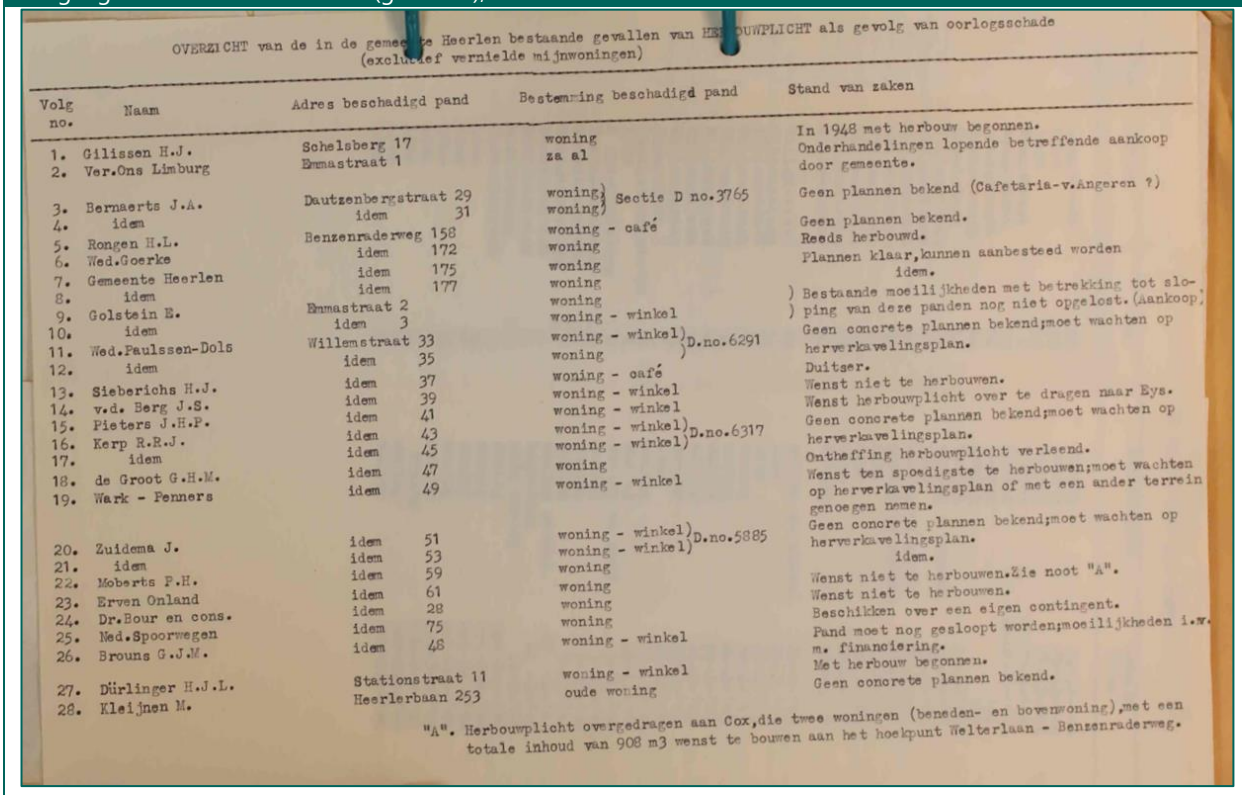

LIJST PUINONTEIGENING. Nebeurt bij schrijven d.d. 12 April 1947 no. 310.512.

Volg no.	Straat		no.	Sectie	No.	Eigenaar	Adres eigenaar	Huidige toestand	Bemerkingen	Schade datum.
H	Kempstraat	Niet	206	A.	3339	Staatsmijnen	v.d.Maessenstr.H'len	geheel vernield	woning	25-12-'44
O	idem	x	208	A.	3338	Staatsmijnen	v.d.Maessenstr.H'len	geheel vernield	woning	25-12-'44
O	idem	x	210	A.	3337	Staatsmijnen	idem	geheel vernield	woning	25-12-'44
O	idem	x	212	A.	3336	Staatsmijnen	idem	geheel vernield	woning	25-12-'44
H	Maanstraat	Niet	4	A.	4079	Staatsmijnen	idem	zwaar beschadigd	woning	26-27-8-'44
H	Maanstraat	Niet	6	A.	4079	Staatsmijnen	idem	idem	woning	26-27-8-'44
H	Maanstraat	x	8	A.	4079	Staatsmijnen	idem	geheel vernield	woning	26-27-8-'44
H	Maanstraat	x	10	A.	4079	Staatsmijnen	idem	geheel vernield	woning	26-27-8-'44
H	Zonnestraat	Niet	74	A.	3708	Staatsmijnen	idem	zwer zwaar beschadigd	woning	'42
H	Zonnestraat	x	76	A.	3708	Staatsmijnen	idem	geheel vernield	woning	'42
H	Zonnestraat	x	78	A.	3708	Staatsmijnen	idem	geheel vernield	woning	'42
H	Schelsberg	x	17	C.	4170	Gilissen H.J.en cons.	Kempkensweg H'len	afgebroken	woning	14-5-'43
	Willemstraat		33	D.	6291	Wed.Paulssen Dols & Con.	Kruisstraat	afgebroken	woning & winkel	26-2-'43
	Willemstraat		35	D.	6291	idem	idem	afgebroken	idem	26-2-'43
	Willemstraat		37	D.	6290	Siebrichs H.J. & cons.	Duitschland	afgebroken	woning en café	26-2-'43
	Willemstraat		39	D.	3697	v.d.Berg J.S.		afgebroken	woning en winkel	26-2-'43
	Willemstraat		41	D.	3696	Pieters J.H.P.	Vlotstraat	afgebroken	idem	26-2-'43
	Willemstraat		43	D.	6317	Kerp R.R.J.	Willemstraat H'len	afgebroken	idem	26-2-'43
	Willemstraat		45	D.	6317	idem	idem	afgebroken	idem	26-2-'43
	Willemstraat		47	D.	6316	de Groot G.H.M.	L.v.H.tot Westerflier	afgebroken	woning	26-2-'43
						Wark J.H.N.				
	Willemstraat		49	D.	5886	Penners E.J.H.	Valkenburgerweg H'len	afgebroken	woning en winkel	26-2-'43
	Willemstraat		51	D.	5885	Zuidema H.	Benzenraderweg H'len	afgebroken	idem	26-2-'43
	Willemstraat		53	D.	5885	idem	idem	afgebroken	idem	26-2-'43
	Willemstraat		59	D.	5265	ged.Moberts P.H.	Willemstraat H'len	afgebroken	woning	26-2-'43
	Willemstraat		61	D.	5419	Onland Mr. J.D.	Wilhelminaplein H'len	afgebroken	woning	26-2-'43
	Willemstraat	Niet	65	D.	5750	Wed.Vrouwenraets	Willemstraat H'len	zwaar beschadigd	onbewoonbaar oude woning	26-2-'43
	Willemstraat		48	D.	6567	Brouns G.J.M.	Graabroekerstraat H'len	geheel vernield	woning	26-2-'43
	Willemstraat		28	D.	2437	Bour Dr. D.J.H.en con.	's Hertogenbosch	afgebroken	woning	26-2-'43
	Willemstraat		75	D.	6647	Ned. Spoorwegen	Utrecht	afgebroken	woning	26-2-'43
	Willemstraat	Niet	103	D.	5822	Wed. Vegers W.Ch:	Willemstraat H'len	zwaar beschadigd	onbewoonbaar oude boerderij	26-2-'43
	Emmastraat	x	1	D.	5527	Ver.Ons Limburg	Valkenburgerweg H'len	geheel vernield	zaal	18-12-'44
	Emmastraat	Niet	1	D.	6251	idem	idem	zwaar beschadigd	woning en café	18-12-'44
	Emmastraat	x	2	D.	3775	Goldstein E.	Voskuilsweg H'len	zwaar beschadigd	woonhuis	18-12-'44
	Emmastraat	x	3	D.	1890	idem	idem	idem	woning winkel	18-12-'44
	Kerkplein	Niet	4	D.	6220	N.V. Vroom en Dreesmann	Bongerd H'len	zwaar beschadigd	woning winkel	1-1-'45
	Kerkplein	Niet	14	D.	3048	Schunck P.J.	Kerkplein H'len	zwaar beschadigd	woning winkel	1-1-'45
	Deutzenbergstraat	x	29	D.	3765	Bermaerts J.A.	Saroleastraat H'len	afgebroken	woning	26-11-'44
	idem	x	31	D.	3765	idem	idem	afgebroken	woning	26-11-'44
	Uilestraat	Niet	21	E.	3758	Colombon J.H.	Tempelplein H'len	zwaar beschadigd	woning	1-1-'45
	Benzenraderweg	x	158	E.	3401	Rongen H.L.	Benzenraderweg H'len	afgebroken	woning en café	5-10-'42
H	Benzenraderweg	x	172	E.	5082	Wed. Görke	Benzenraderweg 172	geheel vernield	woning	5-10-'42
O	Benzenraderweg	x	175	E.	3242	Gemeente Heerlen	Heerlen	afgebroken	woning	5-10-'42
O	Benzenraderweg	x	177	E.	3242	idem	idem	afgebroken	woning	5-10-'42
H	Stationstraat		11	D.	3687	H.J.L. Durlinger	Herfststraat 2	geheel vernield	woning winkel	26-2-'43
	Stationstraat		16	D.	4391	H. Lintjens	Kloosterkoolhof 24	geheel vernield	kegelbaan	26-2-'43
	Heerlerbaan	x	253	G.	2148	Kleynen M.	Nieuwenhagen	geheel vernield	oude woning	19-3-'44
	Carboonstraat	x	93	C.	4398	Oranje Nassau Mijnen	Kloosterweg H'len	afgebroken	woning	Oct-Dec-'44
	idem	x	95	C.	4398	idem	idem	afgebroken	woning	Oct-Dec-'44
	idem	x	97	C.	4398	idem	idem	afgebroken	woning	Oct-Dec-'44
	idem	x	99	C.	4398	idem	idem	afgebroken	woning	Oct-Dec-'44
	idem	x	94	C.	4398	idem	idem	afgebroken	woning	Oct-Dec-'44
	idem	x	96	C.	4398	idem	idem	afgebroken	woning	Oct-Dec-'44
	idem	x	98	C.	4398	idem	idem	afgebroken	woning	Oct-Dec-'44
	idem	x	100	C.	4398	idem	idem	afgebroken	woning	Oct-Dec-'44

- *Relevant,*

Datum onbekend, overzicht herbouwplicht als gevolg van oorlogsschade in de gemeente Heerlen:

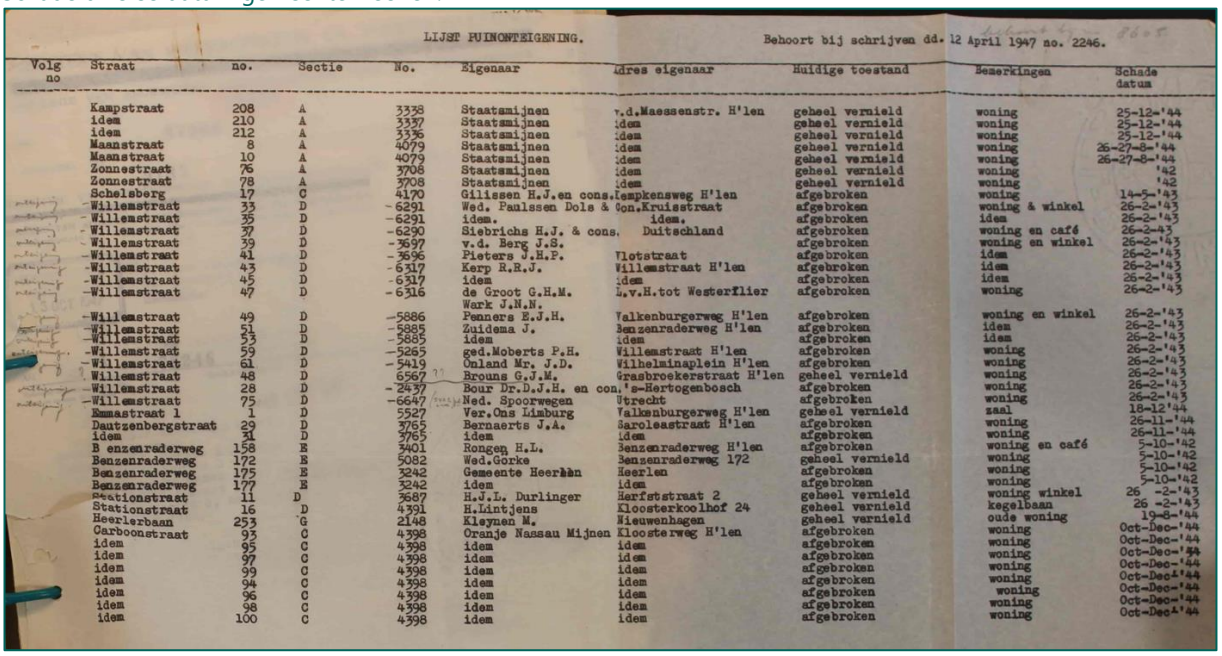
OVERZICHT van de in de gemeente Heerlen bestaande gevallen van HERBOUWPLICHT als gevolg van oorlogsschade (exclusief vernielde mijnwoningen)

Volg no.	Naam	Adres beschadigd pand	Bestemming beschadigd pand	Stand van zaken
1.	Gilissen H.J.	Schelsberg 17	woning	In 1948 met herbouw begonnen.
2.	Ver.Ons Limburg	Emmastraat 1	za al	Onderhandelingen lopende betreffende aankoop door gemeente.
3.	Bernaerts J.A.	Dautzenbergstraat 29	woning } Sectie D no.3765	Geen plannen bekend (Cafetaria-v.Angeren ?)
4.	idem	idem 31	woning }	
5.	Rongen H.L.	Benzenraderweg 158	woning - café	Geen plannen bekend.
6.	Wed.Goerke	idem 172	woning	Reeds herbouwd.
7.	Gemeente Heerlen	idem 175	woning	Plannen klaar,kunnen aanbesteed worden
8.	idem	idem 177	woning	idem.
9.	Golstein E.	Emmastraat 2	woning	) Bestaande moeilijkheden met betrekking tot slo-
10.	idem	idem 3	woning - winkel	) ping van deze panden nog niet opgelost.(Aankoop)
11.	Wed.Paulssen-Dols	Willemstraat 33	woning - winkel } D.no.6291	Geen concrete plannen bekend;moet wachten op
12.	idem	idem 35	woning }	herverkavelingsplan.
13.	Siebérichs H.J.	idem 37	woning - café	Duitser.
14.	v.d. Berg J.S.	idem 39	woning - winkel	Wenst niet te herbouwen.
15.	Pieters J.H.P.	idem 41	woning - winkel	Wenst herbouwplicht over te dragen naar Eys.
16.	Kerp R.R.J.	idem 43	woning - winkel } D.no.6317	Geen concrete plannen bekend;moet wachten op
17.	idem	idem 45	woning - winkel }	herverkavelingsplan.
18.	de Groot G.H.M.	idem 47	woning	Ontheffing herbouwplicht verleend.
19.	Wark - Penners	idem 49	woning - winkel	Wenst ten spoedigste te herbouwen;moet wachten op herverkavelingsplan of met een ander terrein genoegen nemen.
20.	Zuidema J.	idem 51	woning - winkel } D.no.5885	Geen concrete plannen bekend;moet wachten op
21.	idem	idem 53	woning - winkel }	herverkavelingsplan.
22.	Moberts P.H.	idem 59	woning	idem.
23.	Erven Onland	idem 61	woning	Wenst niet te herbouwen.Zie noot "A".
24.	Dr.Bour en cons.	idem 28	woning	Wenst niet te herbouwen.
25.	Ned.Spoorwegen	idem 75	woning	Beschikken over een eigen contingent.
26.	Brouns G.J.M.	idem 48	woning - winkel	Pand moet nog gesloopt worden;moeilijkheden i.v. m. financiering.
27.	Dürlinger H.J.L.	Stationstraat 11	woning - winkel	Met herbouw begonnen.
28.	Kleijnen M.	Heerlerbaan 253	oude woning	Geen concrete plannen bekend.

"A". Herbouwplicht overgedragen aan Cox,die twee woningen (beneden- en bovenwoning),met een totale inhoud van 908 m3 wenst te bouwen aan het hoekpunt Welterlaan - Benzenraderweg.

- *Niet relevant, oorzaak en datum der schade niet vermeld.*

Schade diverse datum gemeente Heerlen:

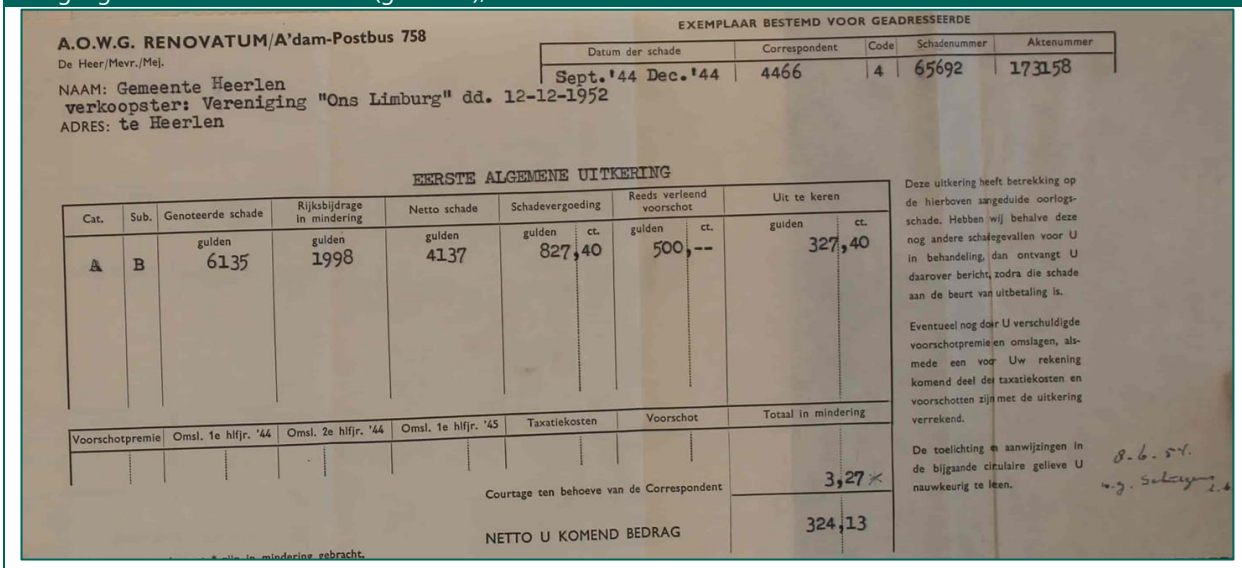
LIJST PUINONTEIGENING. Behoort bij schrijven dd. 12 April 1947 no. 2246.

Volg no	Straat	no.	Sectie	No.	Eigenaar	Adres eigenaar	Huidige toestand	Bemerkingen	Schade datum
	Kampstraat	208	A	3338	Staatsmijnen	v.d.Maessenstr. H'len	geheel vernield	woning	25-12-'44
	idem	210	A	3337	Staatsmijnen	idem	geheel vernield	woning	25-12-'44
	idem	212	A	3336	Staatsmijnen	idem	geheel vernield	woning	25-12-'44
	Maanstraat	8	A	4079	Staatsmijnen	idem	geheel vernield	woning	26-27-8-'44
	Maanstraat	10	A	4079	Staatsmijnen	idem	geheel vernield	woning	26-27-8-'44
	Zonnestraat	76	A	3708	Staatsmijnen	idem	geheel vernield	woning	'42
	Zonnestraat	78	A	3708	Staatsmijnen	idem	geheel vernield	woning	'42
	Schelsberg	17	C	4170	Gilissen H.J.en cons.	Lempkensweg H'len	afgebroken	woning	14-5-'43
	Willemstraat	33	D	-6291	Wed. Paulssen Dols &	Con.Kruisstraat	afgebroken	woning & winkel	26-2-'43
	Willemstraat	35	D	-6291	idem.	idem.	afgebroken	idem	26-2-'43
	Willemstraat	37	D	-6290	Siebrichs H.J. & cons.	Duitschland	afgebroken	woning en café	26-2-'43
	Willemstraat	39	D	-3697	v.d. Berg J.S.		afgebroken	woning en winkel	26-2-'43
	Willemstraat	41	D	-3696	Pieters J.H.P.	Vlotstraat	afgebroken	idem	26-2-'43
	Willemstraat	43	D	-6317	Kerp R.R.J.	Willemstraat H'len	afgebroken	idem	26-2-'43
	Willemstraat	45	D	-6317	idem	idem	afgebroken	idem	26-2-'43
	Willemstraat	47	D	-6316	de Groot G.H.M.	L.v.H.tot Westerflier	afgebroken	woning	26-2-'43
					Wark J.N.N.				
	Willemstraat	49	D	-5886	Penners E.J.H.	Valkenburgerweg H'len	afgebroken	woning en winkel	26-2-'43
	Willemstraat	51	D	-5885	Zuidema J.	Benzenraderweg H'len	afgebroken	idem	26-2-'43
	Willemstraat	53	D	-5885	idem	idem	afgebroken	idem	26-2-'43
	Willemstraat	59	D	-5265	ged.Moberts P.H.	Willemstraat H'len	afgebroken	woning	26-2-'43
	Willemstraat	61	D	-5419	Onland Mr. J.D.	Wilhelminaplein H'len	afgebroken	woning	26-2-'43
	Willemstraat	48	D	6567 ??	Brouns G.J.M.	Grasbroekerstraat H'len	geheel vernield	woning	26-2-'43
	Willemstraat	28	D	-2437	Bour Dr.D.J.H. en con.	's-Hertogenbosch	afgebroken	woning	26-2-'43
	Willemstraat	75	D	-6647	Ned. Spoorwegen	Utrecht	afgebroken	woning	26-2-'43
	Emmastraat 1	1	D	5527	Ver.Ons Limburg	Valkenburgerweg H'len	geheel vernield	zaal	18-12'44
	Dautzenbergstraat	29	D	3765	Bernaerts J.A.	Karoleastraat H'len	afgebroken	woning	26-11-'44
	idem	31	D	3765	idem	idem	afgebroken	woning	26-11-'44
	B enzenraderweg	158	E	3401	Rongen H.L.	Benzenraderweg H'len	afgebroken	woning en café	5-10-'42
	Benzenraderweg	172	E	5082	Wed.Gorke	Benzenraderweg 172	geheel vernield	woning	5-10-'42
	Benzenraderweg	175	E	3242	Gemeente Heerlen	Heerlen	afgebroken	woning	5-10-'42
	Benzenraderweg	177	E	3242	idem	idem	afgebroken	woning	5-10-'42
	Stationstraat	11	D	3687	H.J.L. Durlinger	Herfststraat 2	geheel vernield	woning winkel	26 -2-'43
	Stationstraat	16	D	4391	H.Lintjens	Kloosterkoolhof 24	geheel vernield	kegelbaan	26 -2-'43
	Heerlerbaan	253	G	2148	Kleynen M.	Nieuwenhagen	geheel vernield	oude woning	19-8-'44
	Carboonstraat	93	C	4398	Oranje Nassau Mijnen	Kloosterweg H'len	afgebroken	woning	Oct-Dec-'44
	idem	95	C	4398	idem	idem	afgebroken	woning	Oct-Dec-'44
	idem	97	C	4398	idem	idem	afgebroken	woning	Oct-Dec-'44
	idem	99	C	4398	idem	idem	afgebroken	woning	Oct-Dec-'44
	idem	94	C	4398	idem	idem	afgebroken	woning	Oct-Dec-'44
	idem	96	C	4398	idem	idem	afgebroken	woning	Oct-Dec-'44
	idem	98	C	4398	idem	idem	afgebroken	woning	Oct-Dec-'44
	idem	100	C	4398	idem	idem	afgebroken	woning	Oct-Dec-'44

- *Relevant,*

Inventaris 5267	Onteigening van puin en restanten van opstallen, welke door oorlogsgeweld geheel of nagenoeg geheel zijn verwoest, door de Algemeen Gemachtigde voor den Wederopbouw en voor de Bouwnijverheid ten name van de gemeente Heerlen, 1943 - 1954

Datum onbekend, oorlogsschade pand ‘het Volkshuis’ te Emmaplein 1:

A.O.W.G. RENOVATUM/A'dam-Postbus 758
De Heer/Mevr./Mej.
NAAM: Gemeente Heerlen
verkoopster: Vereniging "Ons Limburg" dd. 12-12-1952
ADRES: te Heerlen

EXEMPLAAR BESTEMD VOOR GEADRESSEERDE

Datum der schade	Correspondent	Code	Schadenummer	Aktenummer
Sept.'44 Dec.'44	4466	4	65692	173158

EERSTE ALGEMENE UITKERING

Cat.	Sub.	Genoteerde schade	Rijksbijdrage in mindering	Netto schade	Schadevergoeding	Reeds verleend voorschot	Uit te keren
		gulden	gulden	gulden	gulden ct.	gulden ct.	guiden ct.
A	B	6135	1998	4137	827,40	500,--	327,40

Voorschotpremie	Omsl. 1e hlfjr. '44	Omsl. 2e hlfjr. '44	Omsl. 1e hlfjr. '45	Taxatiekosten	Voorschot	Totaal in mindering

Courtage ten behoeve van de Correspondent 3,27

NETTO U KOMEND BEDRAG 324,13

Deze uitkering heeft betrekking op de hierboven aangeduide oorlogsschade. Hebben wij behalve deze nog andere schadegevallen voor U in behandeling, dan ontvangt U daarover bericht, zodra die schade aan de beurt van uitbetaling is.

Eventueel nog door U verschuldigde voorschotpremie en omslagen, alsmede een voor Uw rekening komend deel der taxatiekosten en voorschotten zijn met de uitkering verrekend.

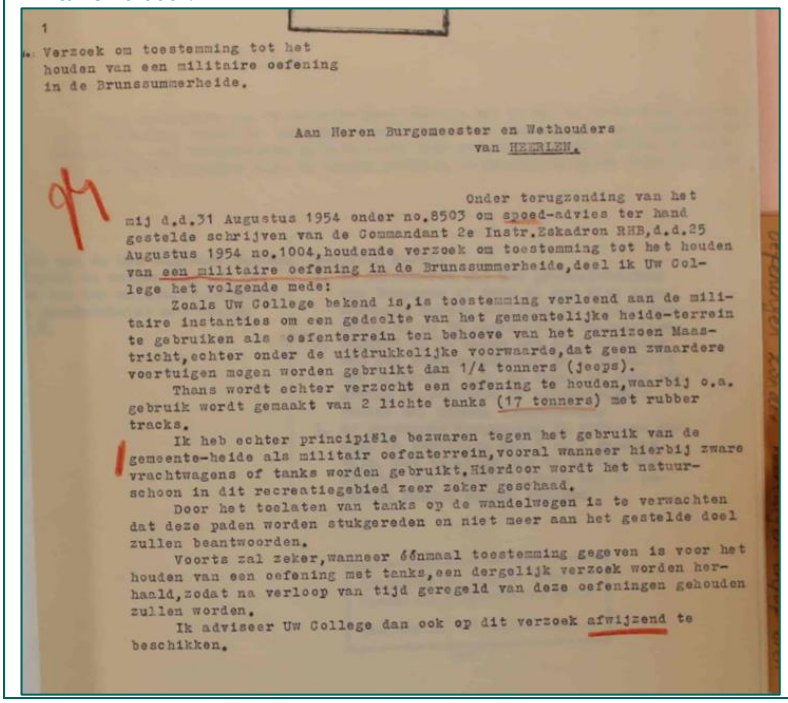
De toelichting en aanwijzingen in de bijgaande circulaire gelieve U nauwkeurig te leen.

8-6-54.

- *Niet relevant, oorzaak der schade niet vermeld.*

Inventaris 6322	Stukken betreffende het in gebruik geven van een gedeelte van de Brunssummerheide aan de Staat der Nederlanden (Ministerie van Oorlog) als militair oefenterrein, 1946 - 1967

Naoorlogs, verzoek militaire oefening Brunsummerheide. Vanaf 1955 t/m 1960 zijn oefeningen uitgevoerd door militairen aldaar.

1

Verzoek om toestemming tot het
houden van een militaire oefening
in de Brunssummerheide.

Aan Heren Burgemeester en Wethouders
van HEERLEN.

Onder terugzending van het mij d.d.31 Augustus 1954 onder no.8503 om spoed-advies ter hand gestelde schrijven van de Commandant 2e Instr.Eskadron RHB,d.d.25 Augustus 1954 no.1004,houdende verzoek om toestemming tot het houden van een militaire oefening in de Brunssummerheide,deel ik Uw College het volgende mede:

Zoals Uw College bekend is,is toestemming verleend aan de militaire instanties om een gedeelte van het gemeentelijke heide-terrein te gebruiken als oefenterrein ten behoeve van het garnizoen Maastricht,echter onder de uitdrukkelijke voorwaarde,dat geen zwaardere voertuigen mogen worden gebruikt dan 1/4 tonners (jeeps).

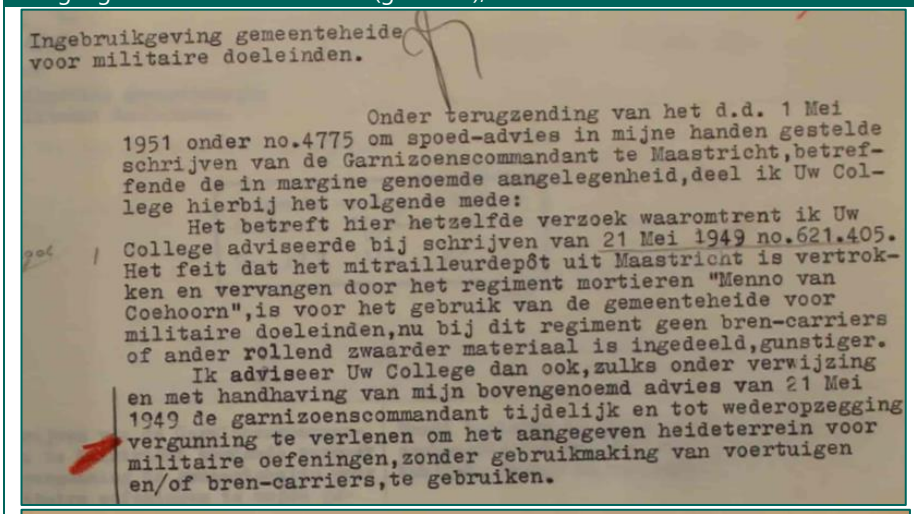
Thans wordt echter verzocht een oefening te houden,waarbij o.a. gebruik wordt gemaakt van 2 lichte tanks (17 tonners) met rubber tracks.

Ik heb echter principiële bezwaren tegen het gebruik van de gemeente-heide als militair oefenterrein,vooral wanneer hierbij zware vrachtwagens of tanks worden gebruikt.Hierdoor wordt het natuurschoon in dit recreatiegebied zeer zeker geschaad.

Door het toelaten van tanks op de wandelwegen is te verwachten dat deze paden worden stukgereden en niet meer aan het gestelde doel zullen beantwoorden.

Voorts zal zeker,wanneer éénmaal toestemming gegeven is voor het houden van een oefening met tanks,een dergelijk verzoek worden herhaald,zodat na verloop van tijd geregeld van deze oefeningen gehouden zullen worden.

Ik adviseer Uw College dan ook op dit verzoek afwijzend te beschikken.

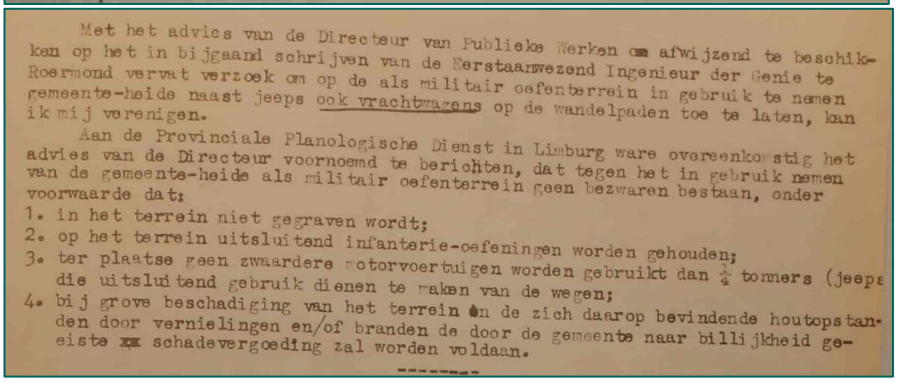

Ingebruikgeving gemeenteheide voor militaire doeleinden.

Onder terugzending van het d.d. 1 Mei 1951 onder no.4775 om spoed-advies in mijne handen gestelde schrijven van de Garnizoenscommandant te Maastricht, betreffende de in margine genoemde aangelegenheid, deel ik Uw College hierbij het volgende mede:

Het betreft hier hetzelfde verzoek waaromtrent ik Uw College adviseerde bij schrijven van 21 Mei 1949 no.621.405. Het feit dat het mitrailleurdepôt uit Maastricht is vertrokken en vervangen door het regiment mortieren "Menno van Coehoorn", is voor het gebruik van de gemeenteheide voor militaire doeleinden, nu bij dit regiment geen bren-carriers of ander rollend zwaarder materiaal is ingedeeld, gunstiger.

Ik adviseer Uw College dan ook, zulks onder verwijzing en met handhaving van mijn bovengenoemd advies van 21 Mei 1949 de garnizoenscommandant tijdelijk en tot wederopzegging vergunning te verlenen om het aangegeven heideterrein voor militaire oefeningen, zonder gebruikmaking van voertuigen en/of bren-carriers, te gebruiken.

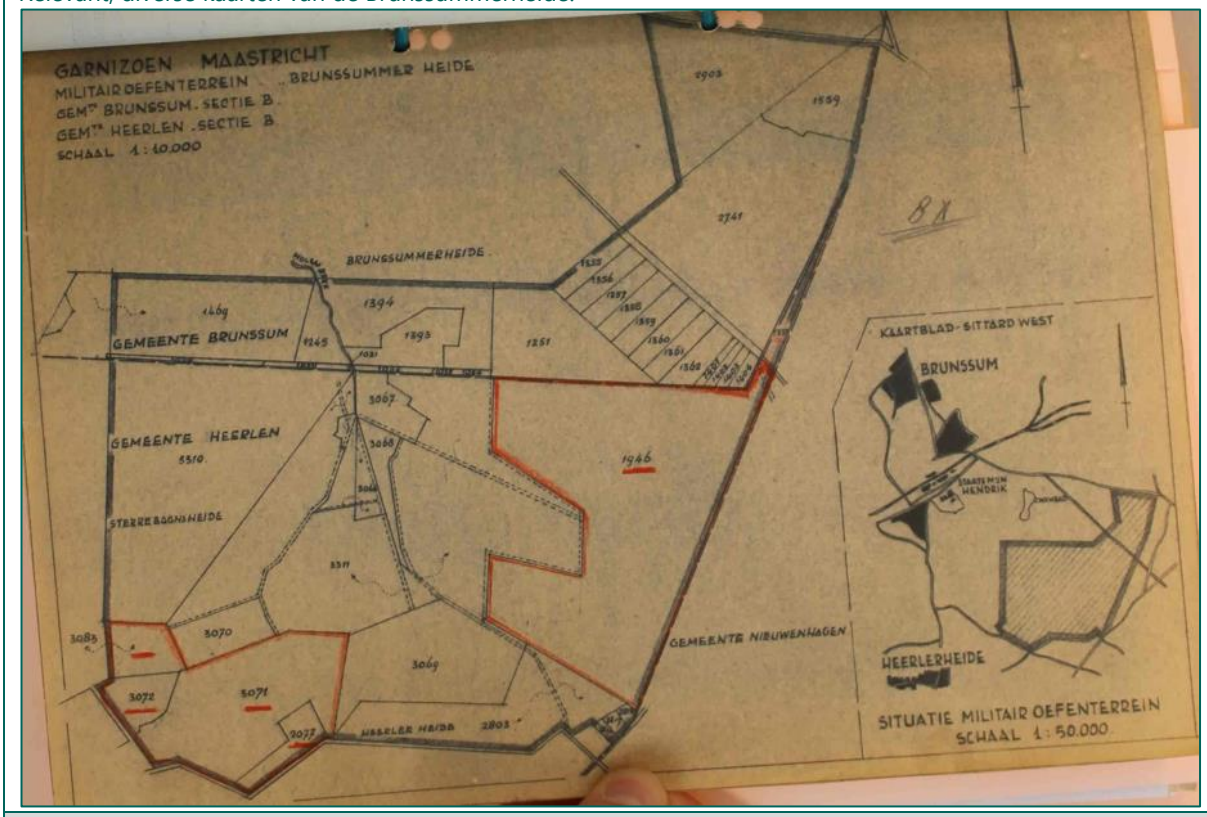
Met het advies van de Directeur van Publieke Werken om afwijzend te beschikken op het in bijgaand schrijven van de Eerstaanwezend Ingenieur der Genie te Roermond vervat verzoek om op de als militair oefenterrein in gebruik te nemen gemeente-heide naast jeeps ook vrachtwagens op de wandelpaden toe te laten, kan ik mij verenigen.

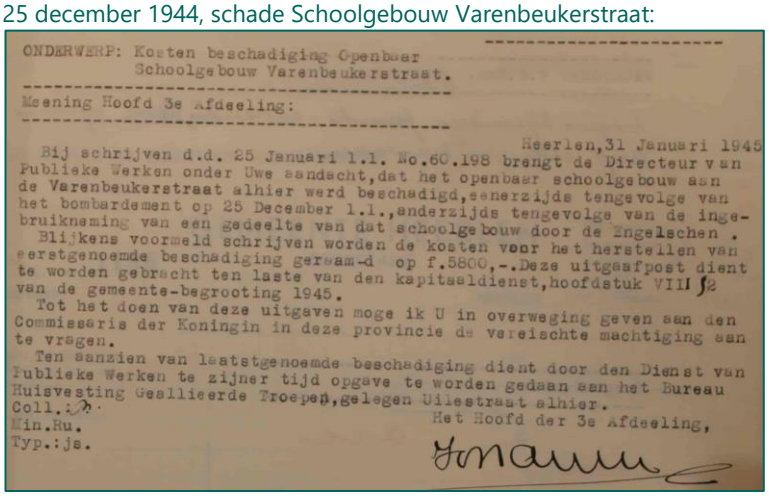
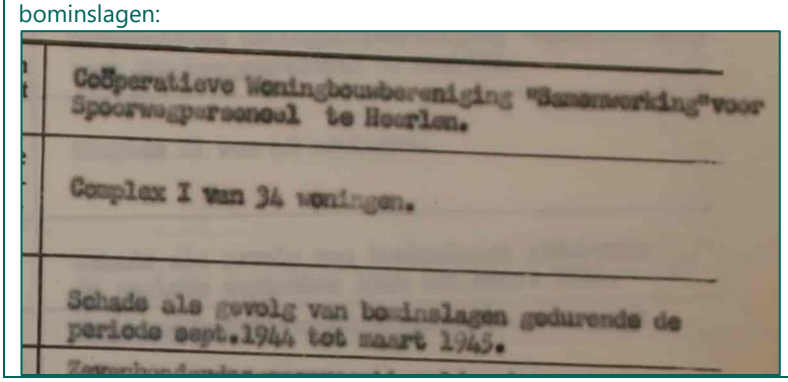
Aan de Provinciale Planologische Dienst in Limburg ware overeenkomstig het advies van de Directeur voornoemd te berichten, dat tegen het in gebruik nemen van de gemeente-heide als militair oefenterrein geen bezwaren bestaan, onder voorwaarde dat:

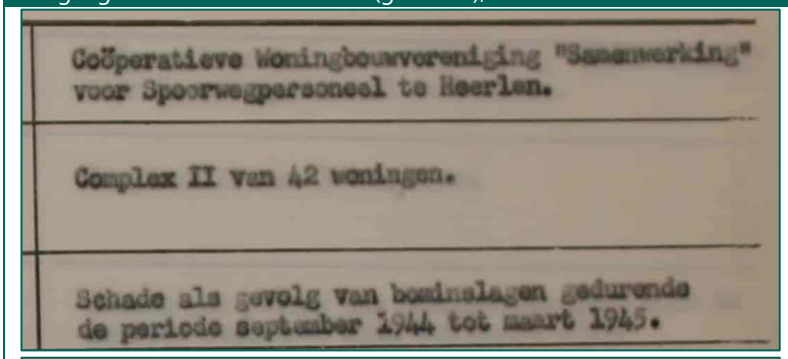
1. in het terrein niet gegraven wordt;
2. op het terrein uitsluitend infanterie-oefeningen worden gehouden;
3. ter plaatse geen zwaardere motorvoertuigen worden gebruikt dan ¼ tonners (jeeps die uitsluitend gebruik dienen te maken van de wegen;
4. bij grove beschadiging van het terrein en de zich daarop bevindende houtopstanden door vernielingen en/of branden de door de gemeente naar billijkheid geëiste schadevergoeding zal worden voldaan.

- *Relevant, verzoek gebruik Brunsummerheide als militair oefenterrein.*

11 juli 1955 tot 12 oktober 1955, gebruik Brunssummerheide als militair oefenterrein:
Relevant, diverse kaarten van de Brunssummerheide.

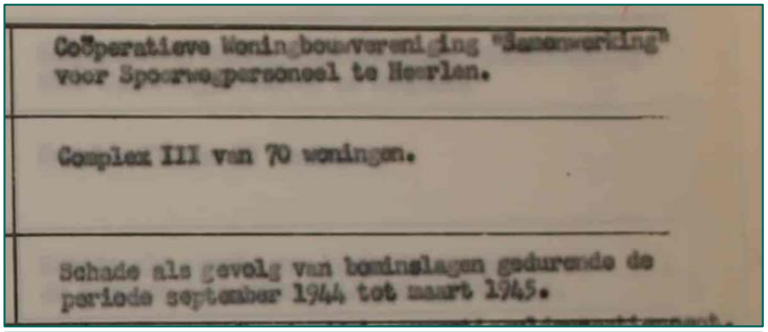

Toegang 016: Gemeente Heerlen (gedeelte), 1919-1969.	
Inventaris 6459	Stukken betreffende herstelwerkzaamheden in de periode 26-02-1943 tot en met 25-12-1944 aan het scholencomplex met gymanstiekgebouw en dubbele onderwijzerswoning gelegen aan de Varenbeukerweg als gevolg van bomschade en door geallieerden veroorzaakte bezettingsschade in 1944 en 1945, 1945, 1946, 1951-1953
25 december 1944, schade Schoolgebouw Varenbeukerstraat: ONDERWERP: Kosten beschadiging Openbaar Schoolgebouw Varenbeukerstraat. Meening Hoofd 3e Afdeeling: Heerlen, 31 Januari 1945 Bij schrijven d.d. 25 Januari 1.l. No.60.198 brengt de Directeur van Publieke Werken onder Uwe aandacht, dat het openbaar schoolgebouw aan de Varenbeukerstraat alhier werd beschadigd, eenerzijds tengevolge van het bombardement op 25 December 1.l., anderzijds tengevolge van de ingebruikneming van een gedeelte van dat schoolgebouw door de Engelschen. Blijkens voormeld schrijven worden de kosten voor het herstellen van eerstgenoemde beschadiging geraam-d op f.5800,-. Deze uitgaafpost dient te worden gebracht ten laste van den kapitaaldienst, hoofdstuk VIII §2 van de gemeente-begrooting 1945. Tot het doen van deze uitgaven moge ik U in overweging geven aan den Commissaris der Koningin in deze provincie de vereischte machtiging aan te vragen. Ten aanzien van laatstgenoemde beschadiging dient door den Dienst van Publieke Werken te zijner tijd opgave te worden gedaan aan het Bureau Huisvesting Geallieerde Troepen, gelegen Uilestraat alhier. Coll.: Min.Ru. Typ.:js. Het Hoofd der 3e Afdeeling,	
- *Relevant, melding schade door bombardement.*	
Inventaris 6675	Stukken betreffende oorlogsschade aan woningwetwoningen van diverse bouwverenigingen (gezamenlijk behandeld). Voorschriften, kwijtschelding terugbetaling schuldrestant in verband met deze schade. Raadsbesluit d.d. 20-12-1946; ingetrokken bij Raadsbesluit d.d. 5-07-1951. Aanvaarding van Rijksvoorschotten en verlening van deze voorschotten aan diverse bouwverenigingen ten behoeve van herstel van oorlogsschade. Raadsbesluit d.d. 20-12-1945. Overzicht van beschadigde woningen. Declaratie ten laste van het Rijk wegens door gemeente gedane extra aflossingen op restanten van bouwvoorschotten, 1943 - 1960
Niet relevant, geen specifieke meldingen van schade	
Inventaris 6755	Stukken betreffende voorschriften en aanwijzingen inzake huurcorrectie van woningwetwoningen van diverse bouwverenigingen gelegen in de Mijnstreek. Vaststelling huurprijzen van na de oorlog gebouwde woningen, 1945 - 1952
Niet relevant, naoorlogse gebouwen	
Inventaris 6678	Stukken betreffende oorlogsschade aan woningwetwoningen gelegen in de complexen I tot en met VII. Restitutie van het bedrag gebruikt voor de bouw van 3 schuilkelders aan de bouwvereniging, schade-aangiften, uitkering vergoedingen in verband met oorlogsschade en financiële afwikkeling, 1947 - 1957
September 1944-maart 1945, schade woningbouwvereniging ‘samenwerking’ voor spoorwegpersoneel door bominslagen: Coöperatieve Woningbouwvereniging "Samenwerking" voor Spoorwegpersoneel te Heerlen. Complex I van 34 woningen. Schade als gevolg van bominslagen gedurende de periode sept.1944 tot maart 1945.	

Coöperatieve Woningbouwvereniging "Samenwerking"
voor Spoorwegpersoneel te Heerlen.

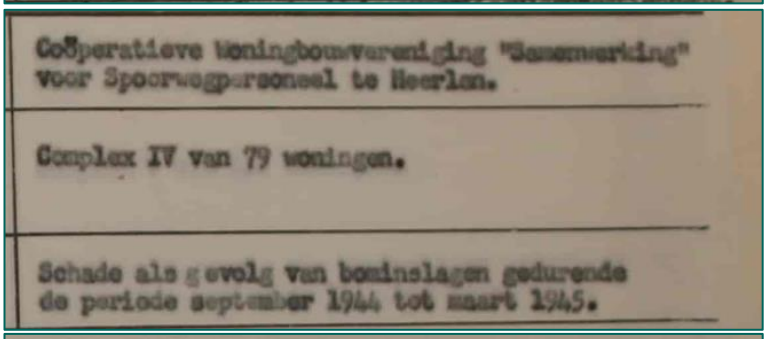
Complex II van 42 woningen.

Schade als gevolg van bominslagen gedurende
de periode september 1944 tot maart 1945.

Coöperatieve Woningbouwvereniging "Samenwerking"
voor Spoorwegpersoneel te Heerlen.

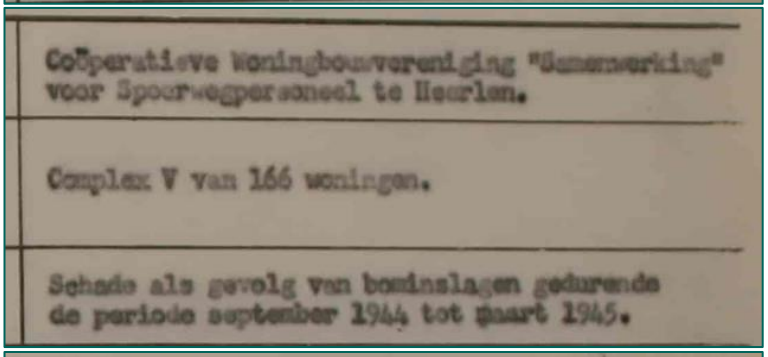
Complex III van 70 woningen.

Schade als gevolg van bominslagen gedurende de
periode september 1944 tot maart 1945.

Coöperatieve Woningbouwvereniging "Samenwerking"
voor Spoorwegpersoneel te Heerlen.

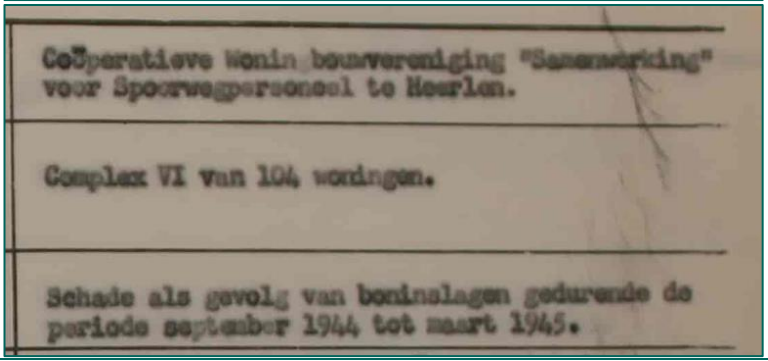
Complex IV van 79 woningen.

Schade als gevolg van bominslagen gedurende
de periode september 1944 tot maart 1945.

Coöperatieve Woningbouwvereniging "Samenwerking"
voor Spoorwegpersoneel te Heerlen.

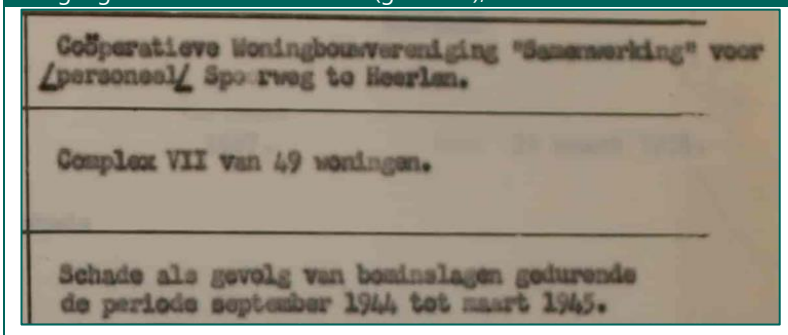
Complex V van 166 woningen.

Schade als gevolg van bominslagen gedurende
de periode september 1944 tot maart 1945.

Coöperatieve Woningbouwvereniging "Samenwerking"
voor Spoorwegpersoneel te Heerlen.

Complex VI van 104 woningen.

Schade als gevolg van bominslagen gedurende de
periode september 1944 tot maart 1945.

Coöperatieve Woningbouwvereniging "Samenwerking" voor /personeel/ Spoorweg te Heerlen.

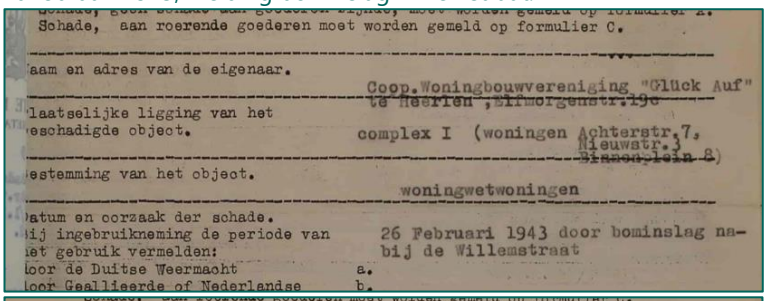
Complex VII van 49 woningen.

Schade als gevolg van bominslagen gedurende de periode september 1944 tot maart 1945.

- *Relevant, melding bominslagen.*

Inventaris 6679	Stukken betreffende oorlogsschade aan de woningwetwoningen gelegen in de complexen I en II. Opgave van beschadigde woningen, schade-aangiften, kosten van herstelwerkzaamheden, kwijtschelding van het restant schuld van voorschotten door de gemeente in verband met deze schade, 1943 - 1960

26 februari 1943, melding bominslag Willemstraat:

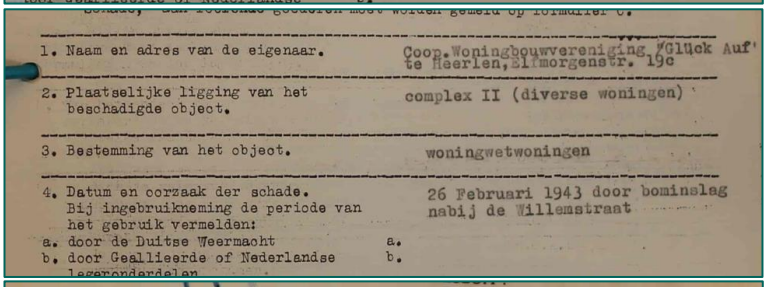

Schade, aan roerende goederen moet worden gemeld op formulier C.

Naam en adres van de eigenaar. Coop.Woningbouwvereniging "Glück Auf" te Heerlen, Elmorgenstr.19c

Plaatselijke ligging van het beschadigde object. complex I (woningen Achterstr.7, Nieuwstr.3 Pinnenplein 8)

Bestemming van het object. woningwetwoningen

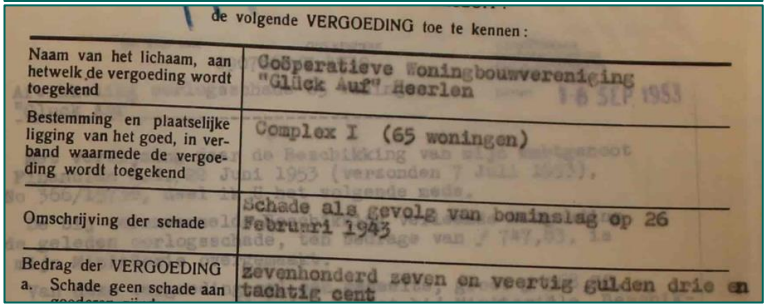
Datum en oorzaak der schade. Bij ingebruikneming de periode van het gebruik vermelden: door de Duitse Weermacht a. door Geallieerde of Nederlandse b. 26 Februari 1943 door bominslag nabij de Willemstraat

1. Naam en adres van de eigenaar. Coop.Woningbouwvereniging "Glück Auf" te Heerlen, Elmorgenstr. 19c

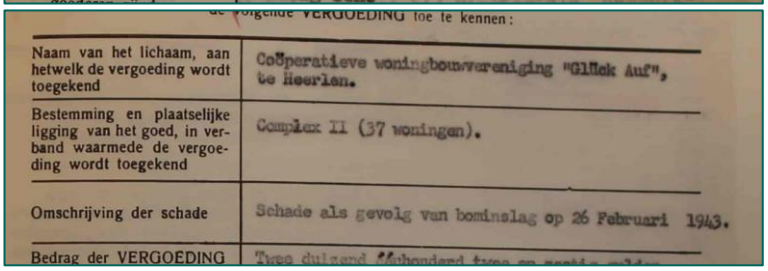
2. Plaatselijke ligging van het beschadigde object. complex II (diverse woningen)

3. Bestemming van het object. woningwetwoningen

4. Datum en oorzaak der schade. Bij ingebruikneming de periode van het gebruik vermelden: a. door de Duitse Weermacht a. b. door Geallieerde of Nederlandse b. 26 Februari 1943 door bominslag nabij de Willemstraat

de volgende VERGOEDING toe te kennen:

Naam van het lichaam, aan hetwelk de vergoeding wordt toegekend	Coöperatieve Woningbouwvereniging "Glück Auf" Heerlen
Bestemming en plaatselijke ligging van het goed, in verband waarmede de vergoeding wordt toegekend	Complex I (65 woningen)
Omschrijving der schade	Schade als gevolg van bominslag op 26 Februari 1943
Bedrag der VERGOEDING a. Schade geen schade aan	zevenhonderd zeven en veertig gulden drie en tachtig cent

de volgende VERGOEDING toe te kennen:

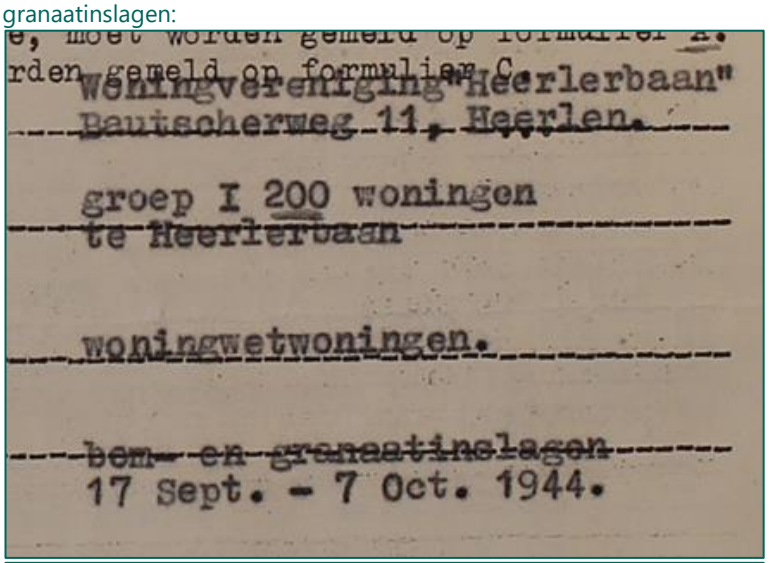
Naam van het lichaam, aan hetwelk de vergoeding wordt toegekend	Coöperatieve woningbouwvereniging "Glück Auf", te Heerlen.
Bestemming en plaatselijke ligging van het goed, in verband waarmede de vergoeding wordt toegekend	Complex II (37 woningen).
Omschrijving der schade	Schade als gevolg van bominslag op 26 Februari 1943.
Bedrag der VERGOEDING	

- *Relevant, melding bominslag.*

Inventaris 6680	Stukken betreffende oorlogsschade aan de woningwetwoningen gelegen in de complexen I en II. Opgave van beschadigde panden, schade-aangiften, kosten van herstelwerkzaamheden,

	kwijtschelding door de gemeente van restant schuld voorschotten in verband met deze schade, 1944 - 1956

17 september-7 oktober 1944, schade woningvereniging Heerlerbaan (Bautscherweg 11) door bom- en granaatinslagen:

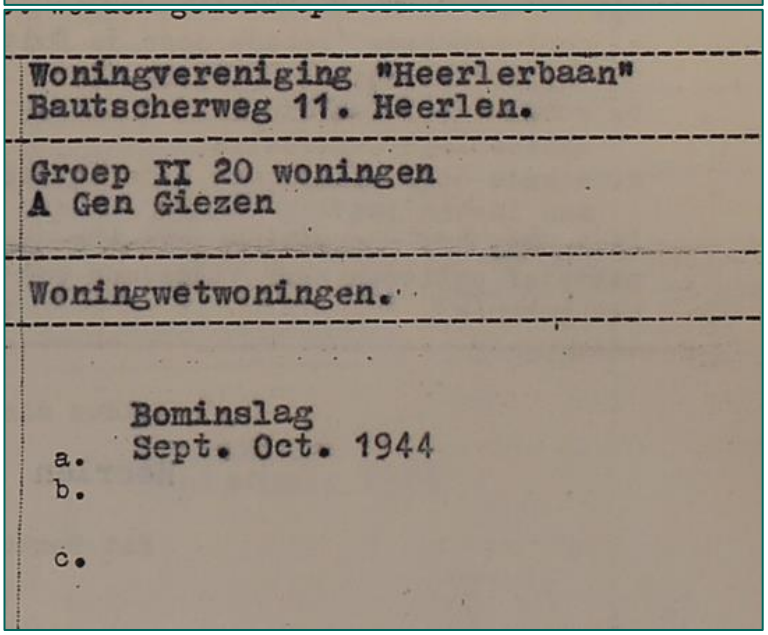

Woningvereniging "Heerlerbaan"
Bautscherweg 11, Heerlen.

groep I 200 woningen
te Heerlerbaan

woningwetwoningen.

bom- en granaatinslagen
17 Sept. - 7 Oct. 1944.

Woningvereniging "Heerlerbaan"
Bautscherweg 11. Heerlen.

Groep II 20 woningen
A Gen Giezen

Woningwetwoningen.

Bominslag
Sept. Oct. 1944

a.
b.

c.

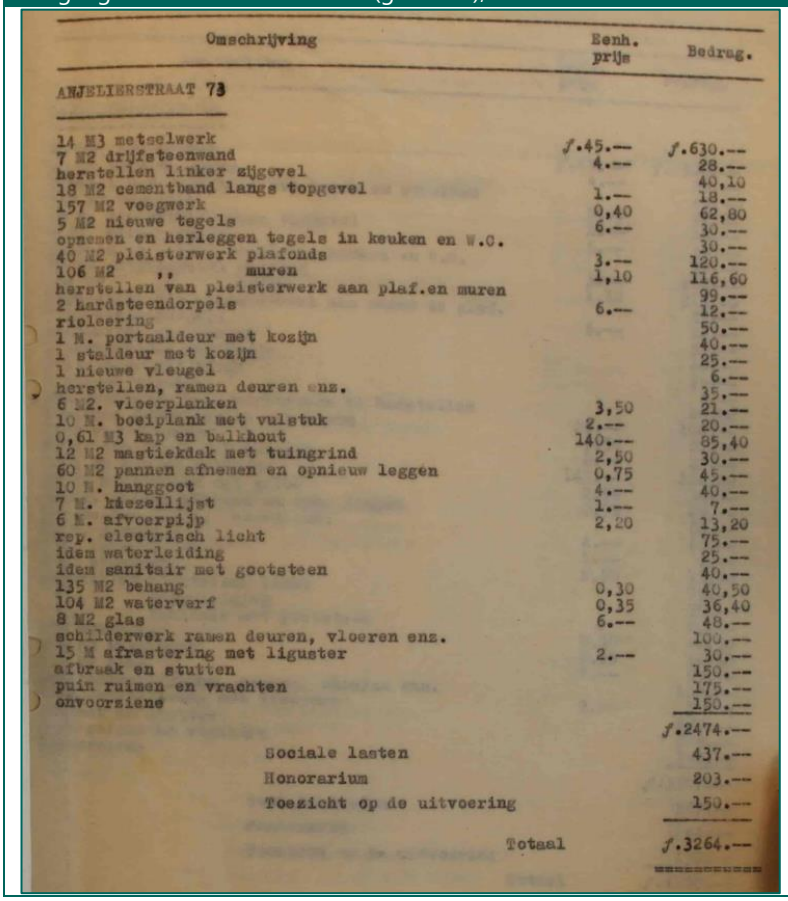
- *Relevant, melding bom- en granaatinslagen.*

Inventaris 6681	Stukken betreffende oorlogsschade en bezettingsschade aan de woningwetwoningen van de Stichting. Financiële afwikkeling, 1947 - 1951

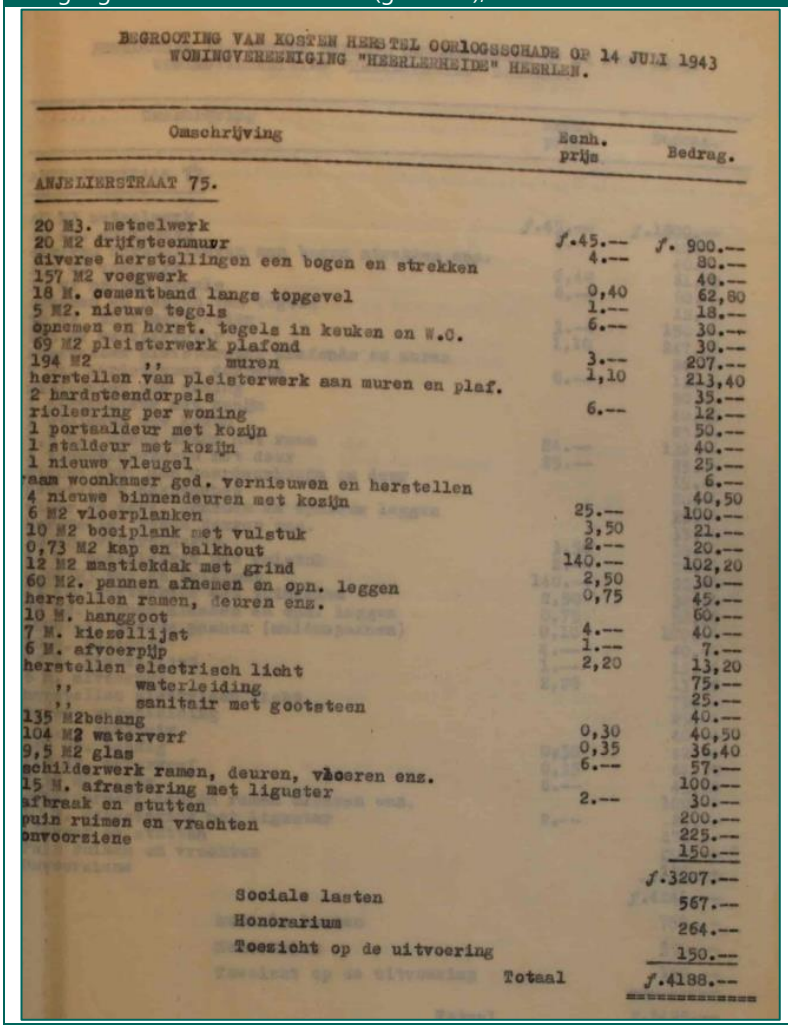
Relevant, zie foto's

Inventaris 6683	Stukken betreffende oorlogsschade aan woningwetwoningen gelegen in de complexen I tot en met IV. Opgave van beschadigde woningen, schade-aangiften, kosten van herstelwerkzaamheden, voorschotten en jaarlijkse bijdragen ten behoeve van herstel oorlogsschade, financiële afwikkeling, 1943 - 1960

14 juli 1943, lijst beschadigde panden woningvereniging 'Heerlerheide':

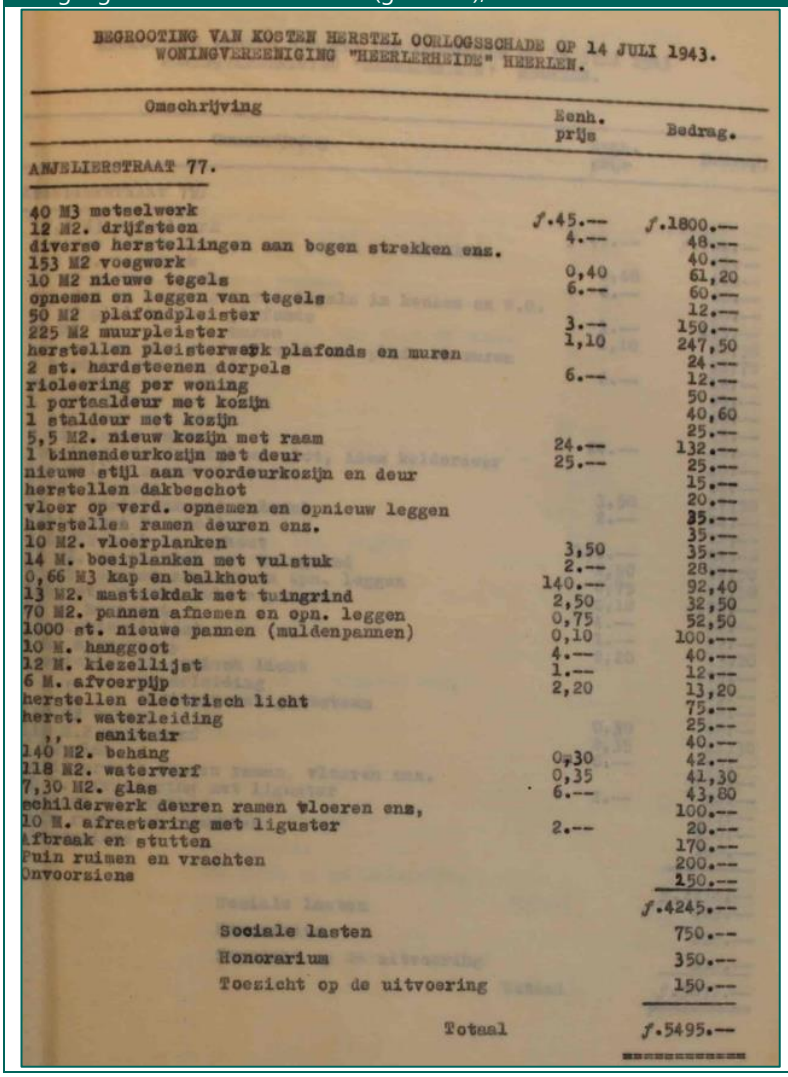

Omschrijving	Eenh. prijs	Bedrag.
ANJELIERSTRAAT 73		
14 M3 metselwerk	ƒ.45.—	ƒ.630.—
7 M2 dijfsteenwand	4.—	28.—
herstellen linker zijgevel		40,10
18 M2 cementband langs topgevel	1.—	18.—
157 M2 voegwerk	0,40	62,80
5 M2 nieuwe tegels	6.—	30.—
opnemen en herleggen tegels in keuken en W.C.		30.—
40 M2 pleisterwerk plafonds	3.—	120.—
106 M2 ,, muren	1,10	116,60
herstellen van pleisterwerk aan plaf.en muren		99.—
2 hardsteendorpels	6.—	12.—
rioleering		50.—
1 M. portaaldeur met kozijn		40.—
1 staldeur met kozijn		25.—
1 nieuwe vleugel		6.—
herstellen, ramen deuren enz.		35.—
6 M2. vloerplanken	3,50	21.—
10 M. boeiplank met vulstuk	2.—	20.—
0,61 M3 kap en balkhout	140.—	85,40
12 M2 mastiekdak met tuingrind	2,50	30.—
60 M2 pannen afnemen en opnieuw leggen	0,75	45.—
10 M. hanggoot	4.—	40.—
7 M. kiezellijst	1.—	7.—
6 M. afvoerpijp	2,20	13,20
rep. electrisch licht		75.—
idem waterleiding		25.—
idem sanitair met gootsteen		40.—
135 M2 behang	0,30	40,50
104 M2 waterverf	0,35	36,40
8 M2 glas	6.—	48.—
schilderwerk ramen deuren, vloeren enz.		100.—
15 M afrastering met liguster	2.—	30.—
afbraak en stutten		150.—
puin ruimen en vrachten		175.—
onvoorsiene		150.—
		ƒ.2474.—
Sociale lasten		437.—
Honorarium		203.—
Toezicht op de uitvoering		150.—
Totaal		ƒ.3264.—

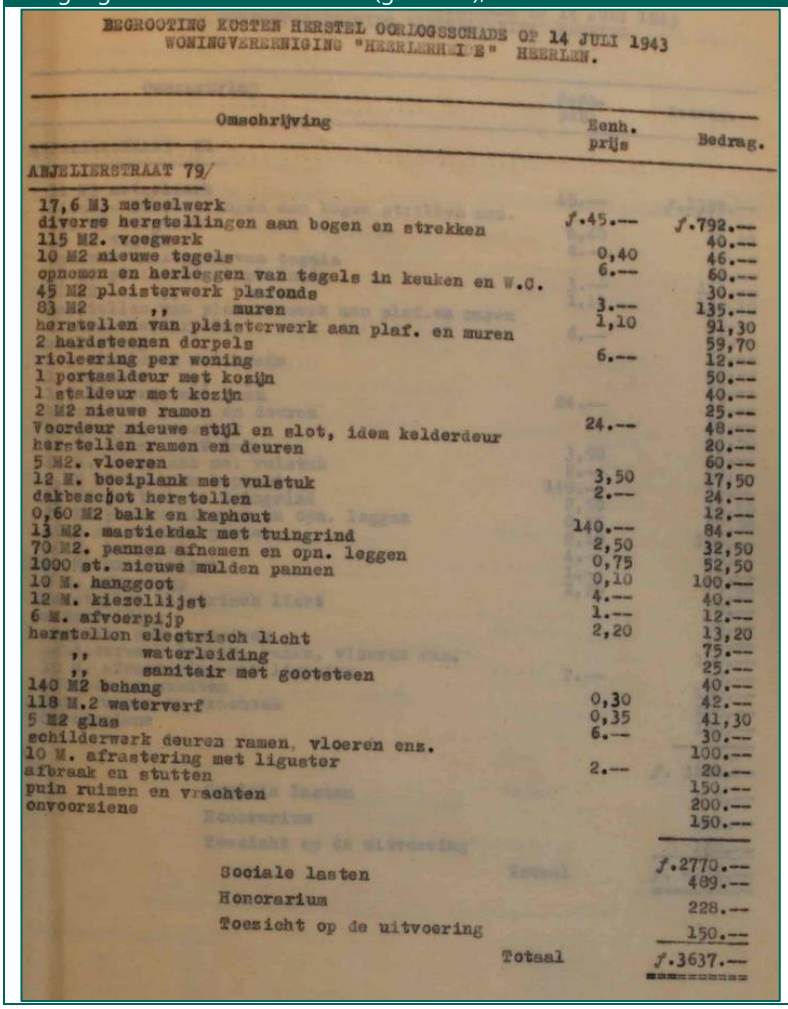
BEGROOTING VAN KOSTEN HERSTEL OORLOGSSCHADE OP 14 JULI 1943
WONINGVERENIGING "HEERLERHEIDE" HEERLEN.

Omschrijving	Eenh. prijs	Bedrag.
ANJELIERSTRAAT 75.		
20 M3. metselwerk		
20 M2 drijfsteenmuur	f.45.--	f. 900.--
diverse herstellingen een bogen en strekken	4.--	80.--
157 M2 voegwerk		40.--
18 M. cementband langs topgevel	0,40	62,80
5 M2. nieuwe tegels	1.--	18.--
opnemen en herst. tegels in keuken en W.C.	6.--	30.--
69 M2 pleisterwerk plafond		30.--
194 M2 ,, muren	3.--	207.--
herstellen van pleisterwerk aan muren en plaf.	1,10	213,40
2 hardsteendorpels		35.--
rioleering per woning	6.--	12.--
1 portaaldeur met kozijn		50.--
1 staldeur met kozijn		40.--
1 nieuwe vleugel		25.--
raam woonkamer ged. vernieuwen en herstellen		6.--
4 nieuwe binnendeuren met kozijn		40,50
6 M2 vloerplanken	25.--	100.--
10 M2 boeiplank met vulstuk	3,50	21.--
0,73 M2 kap en balkhout	2.--	20.--
12 M2 mastiekdak met grind	140.--	102,20
60 M2. pannen afnemen en opn. leggen	2,50	30.--
herstellen ramen, deuren enz.	0,75	45.--
10 M. hanggoot		60.--
7 M. kiezellijst	4.--	40.--
6 M. afvoerpijp	1.--	7.--
herstellen electrisch licht	2,20	13,20
,, waterleiding		75.--
,, sanitair met gootsteen		25.--
135 M2behang		40.--
104 M2 waterverf	0,30	40,50
9,5 M2 glas	0,35	36,40
schilderwerk ramen, deuren, vloeren enz.	6.--	57.--
15 M. afrastering met liguster		100.--
afbraak en stutten	2.--	30.--
puin ruimen en vrachten		200.--
onvoorziene		225.--
		150.--
		f.3207.--
Sociale lasten		567.--
Honorarium		264.--
Toezicht op de uitvoering		150.--
Totaal		f.4188.--

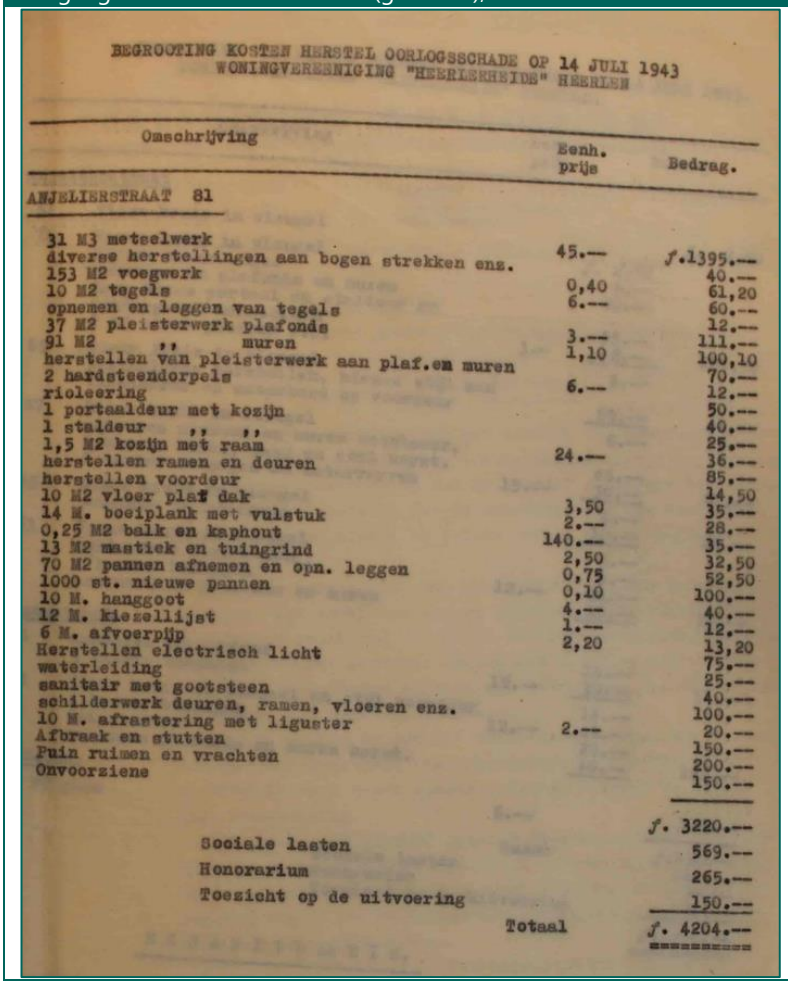
BEGROOTING VAN KOSTEN HERSTEL OORLOGSSCHADE OP 14 JULI 1943.
WONINGVEREENIGING "HEERLERHEIDE" HEERLEN.

Omschrijving	Eenh. prijs	Bedrag.
ANJELIERSTRAAT 77.		
40 M3 metselwerk	ƒ.45.—	ƒ.1800.—
12 M2. drijfsteen	4.—	48.—
diverse herstellingen aan bogen strekken ens.		40.—
153 M2 voegwerk	0,40	61,20
10 M2 nieuwe tegels	6.—	60.—
opnemen en leggen van tegels		12.—
50 M2 plafondpleister	3.—	150.—
225 M2 muurpleister	1,10	247,50
herstellen pleisterwerk plafonds en muren		24.—
2 st. hardsteenen dorpels	6.—	12.—
rioleering per woning		50.—
1 portaaldeur met kozijn		40,60
1 staldeur met kozijn		25.—
5,5 M2. nieuw kozijn met raam	24.—	132.—
1 binnendeurkozijn met deur	25.—	25.—
nieuwe stijl aan voordeurkozijn en deur		15.—
herstellen dakbeschot		20.—
vloer op verd. opnemen en opnieuw leggen		35.—
herstellen ramen deuren ens.		35.—
10 M2. vloerplanken	3,50	35.—
14 M. boeiplanken met vulstuk	2.—	28.—
0,66 M3 kap en balkhout	140.—	92,40
13 M2. mastiekdak met tuingrind	2,50	32,50
70 M2. pannen afnemen en opn. leggen	0,75	52,50
1000 st. nieuwe pannen (muldenpannen)	0,10	100.—
10 M. hanggoot	4.—	40.—
12 M. kiezellijst	1.—	12.—
6 M. afvoerpijp	2,20	13,20
herstellen electrisch licht		75.—
herst. waterleiding		25.—
,, sanitair		40.—
140 M2. behang	0,30	42.—
118 M2. waterverf	0,35	41,30
7,30 M2. glas	6.—	43,80
schilderwerk deuren ramen vloeren ens,		100.—
10 M. afraastering met liguster	2.—	20.—
afbraak en stutten		170.—
Puin ruimen en vrachten		200.—
Onvoorziene		250.—
		ƒ.4245.—
Sociale lasten		750.—
Honorarium		350.—
Toezicht op de uitvoering		150.—
Totaal		ƒ.5495.—

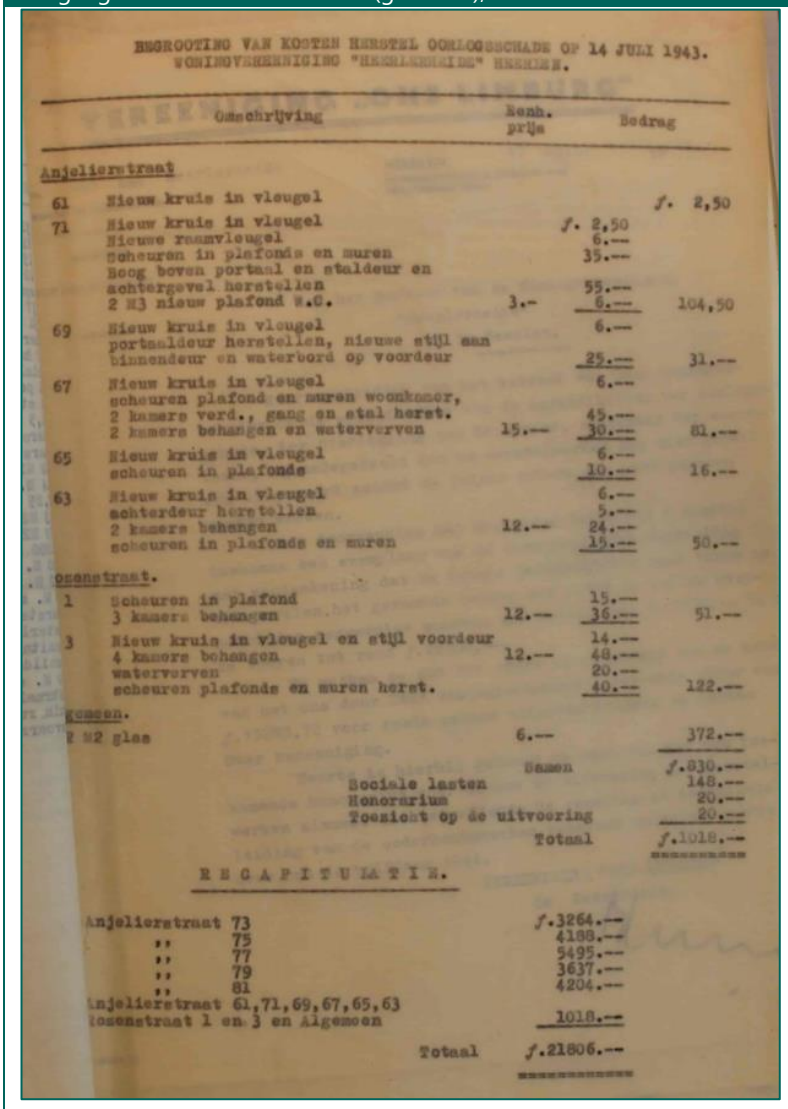
BEGROOTING KOSTEN HERSTEL OORLOGSSCHADE OP 14 JULI 1943
WONINGVERENIGING "HEERLERHEIDE" HEERLEN.

Omschrijving	Eenh. prijs	Bedrag.
ANJELIERSTRAAT 79/		
17,6 M3 metselwerk		
diverse herstellingen aan bogen en strekken	ƒ.45.--	ƒ.792.--
115 M2. voegwerk		40.--
10 M2 nieuwe tegels	0,40	46.--
opnemen en herleggen van tegels in keuken en W.C.	6.--	60.--
45 M2 pleisterwerk plafonds		30.--
83 M2 ,, muren	3.--	135.--
herstellen van pleisterwerk aan plaf. en muren	1,10	91,30
2 hardsteenen dorpels		59,70
rioleering per woning	6.--	12.--
1 portaaldeur met kozijn		50.--
1 staldeur met kozijn		40.--
2 M2 nieuwe ramen		25.--
Voordeur nieuwe stijl en slot, idem kelderdeur	24.--	48.--
herstellen ramen en deuren		20.--
5 M2. vloeren		60.--
12 M. boeiplank met vulstuk	3,50	17,50
dakbeschot herstellen	2.--	24.--
0,60 M2 balk en kaphout		12.--
13 M2. mastiekdak met tuingrind	140.--	84.--
70 M2. pannen afnemen en opn. leggen	2,50	32,50
1000 st. nieuwe mulden pannen	0,75	52,50
10 M. hanggoot	0,10	100.--
12 M. kiezellijst	4.--	40.--
6 M. afvoerpijp	1.--	12.--
herstellen electrisch licht	2,20	13,20
,, waterleiding		75.--
,, sanitair met gootsteen		25.--
140 M2 behang		40.--
118 M.2 waterverf	0,30	42.--
5 M2 glas	0,35	41,30
schilderwerk deuren ramen, vloeren enz.	6.--	30.--
10 M. afrastering met liguster		100.--
afbraak en stutten	2.--	20.--
puin ruimen en vrachten		150.--
onvoorziene		200.--
		150.--
		ƒ.2770.--
Sociale lasten		489.--
Honorarium		228.--
Toezicht op de uitvoering		150.--
Totaal		ƒ.3637.--

BEGROOTING KOSTEN HERSTEL OORLOGSSCHADE OP 14 JULI 1943
WONINGVERENIGING "HEERLERHEIDE" HEERLEN

Omschrijving	Eenh. prijs	Bedrag.
ANJELIERSTRAAT 81		
31 M3 metselwerk		
diverse herstellingen aan bogen strekken enz.	45.—	f.1395.—
153 M2 voegwerk		40.—
10 M2 tegels	0,40	61,20
opnemen en leggen van tegels	6.—	60.—
37 M2 pleisterwerk plafonds		12.—
91 M2 ,, muren	3.—	111.—
herstellen van pleisterwerk aan plaf.en muren	1,10	100,10
2 hardsteendorpels		70.—
rioleering	6.—	12.—
1 portaaldeur met kozijn		50.—
1 staldeur ,, ,,		40.—
1,5 M2 kozijn met raam		25.—
herstellen ramen en deuren	24.—	36.—
herstellen voordeur		85.—
10 M2 vloer plaf dak		14,50
14 M. boeiplank met vulstuk	3,50	35.—
0,25 M2 balk en kaphout	2.—	28.—
13 M2 mastiek en tuingrind	140.—	35.—
70 M2 pannen afnemen en opn. leggen	2,50	32,50
1000 st. nieuwe pannen	0,75	52,50
10 M. hanggoot	0,10	100.—
12 M. kiezellijst	4.—	40.—
6 M. afvoerpijp	1.—	12.—
Herstellen electrisch licht	2,20	13,20
waterleiding		75.—
sanitair met gooteteen		25.—
schilderwerk deuren, ramen, vloeren enz.		40.—
10 M. afrastering met liguster		100.—
Afbraak en stutten	2.—	20.—
Puin ruimen en vrachten		150.—
Onvoorziene		200.—
		150.—
		f. 3220.—
Sociale lasten		569.—
Honorarium		265.—
Toezicht op de uitvoering		150.—
Totaal		f. 4204.—

BEGROOTING VAN KOSTEN HERSTEL OORLOGSSCHADE OP 14 JULI 1943.
WONINGVERENIGING "HEERLERHEIDE" HEERLEN.

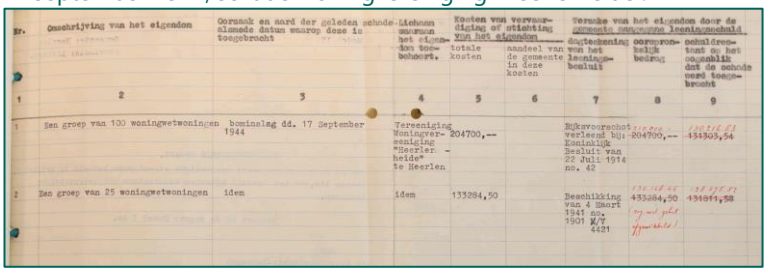
	Omschrijving	Eenh. prijs	Bedrag	
Anjelierstraat				
61	Nieuw kruis in vleugel			f. 2,50
71	Nieuw kruis in vleugel		f. 2,50	
	Nieuwe raamvleugel		6.--	
	Scheuren in plafonds en muren		35.--	
	Boog boven portaal en staldeur en achtergevel herstellen		55.--	
	2 M3 nieuw plafond R.C.	3.--	6.--	104,50
69	Nieuw kruis in vleugel		6.--	
	portaaldeur herstellen, nieuwe stijl aan binnendeur en waterbord op voordeur		25.--	31.--
67	Nieuw kruis in vleugel		6.--	
	scheuren plafond en muren woonkamer,			
	2 kamers verd., gang en stal herst.		45.--	
	2 kamers behangen en waterverven	15.--	30.--	81.--
65	Nieuw kruis in vleugel		6.--	
	scheuren in plafonds		10.--	16.--
63	Nieuw kruis in vleugel		6.--	
	achterdeur herstellen		5.--	
	2 kamers behangen	12.--	24.--	
	scheuren in plafonds en muren		15.--	50.--
Rosenstraat.				
1	Scheuren in plafond		15.--	
	3 kamers behangen	12.--	36.--	51.--
3	Nieuw kruis in vleugel en stijl voordeur		14.--	
	4 kamers behangen	12.--	48.--	
	waterverven		20.--	
	scheuren plafonds en muren herst.		40.--	122.--
Algemeen.				
	2 M2 glas	6.--		372.--
			Samen	f.830.--
			Sociale lasten	148.--
			Honorarium	20.--
			Toezicht op de uitvoering	20.--
			Totaal	f.1018.--

R E C A P I T U L A T I E.

Anjelierstraat	73	f.3264.--
,,	75	4188.--
,,	77	5495.--
,,	79	3637.--
,,	81	4204.--
Anjelierstraat 61,71,69,67,65,63 Rosenstraat 1 en 3 en Algemeen		1018.--
	Totaal	f.21806.--

- *Relevant, melding schade.*

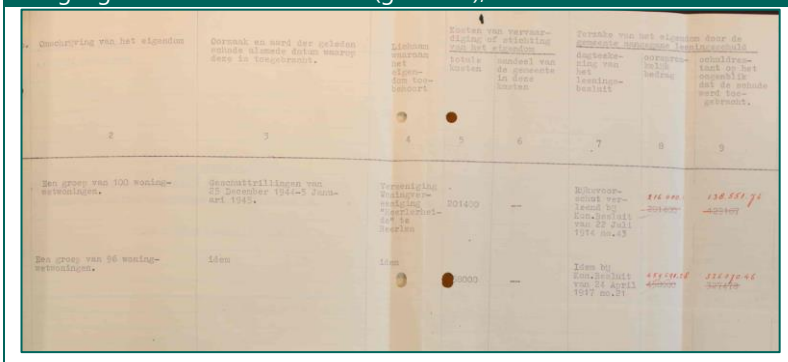
17 september 1944, schade woningvereniging 'Heerlerheide':

Nr.	Omschrijving van het eigendom	Oorzaak en aard der geleden schade alsmede datum waarop deze is toegebracht	Lichaam waarvan het eigendom in toebehoort.	Kosten van verwaarding of uitsluiting van het eigendom: totale kosten	Kosten van verwaarding of uitsluiting van het eigendom: aandeel van de gemeente in deze kosten	Termijn van het eigendom door de gemeente aangevraagde leeningsschuld: dagtekening van het leeningsbesluit	Termijn van het eigendom door de gemeente aangevraagde leeningsschuld: oorspronkelijk bedrag	Termijn van het eigendom door de gemeente aangevraagde leeningsschuld: onhuldrentant op het oogenblik dat de schade werd toegebracht
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Een groep van 100 woningwetwoningen	bominslag dd. 17 September 1944	Vereeniging Woningver-eeniging "Heerler heide" te Heerlen	204700,--		Rijksvoorschot verleend bij Koninklijk Besluit van 22 Juli 1914 no. 42	204700,--	154303,54
2	Een groep van 25 woningwetwoningen	idem	idem	133284,50		Beschikking van 4 Maart 1941 no. 1901 K/T 4421	133284,50	134811,58

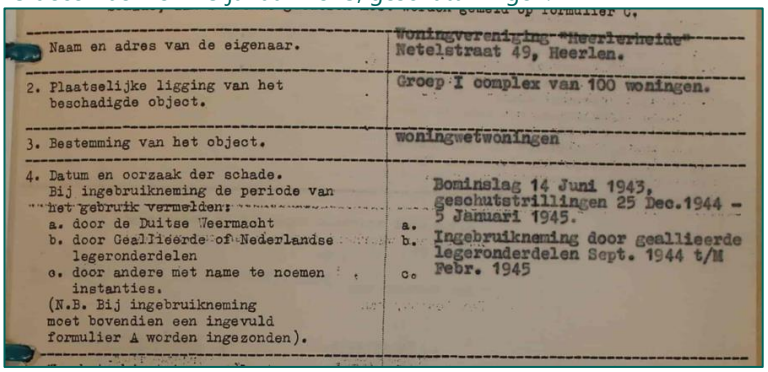
- *Relevant, melding schade.*

25 december 1944-5 januari 1945, schade door geschuttrillingen:

- *Niet relevant, enkel schade door trillingen vermeld.*

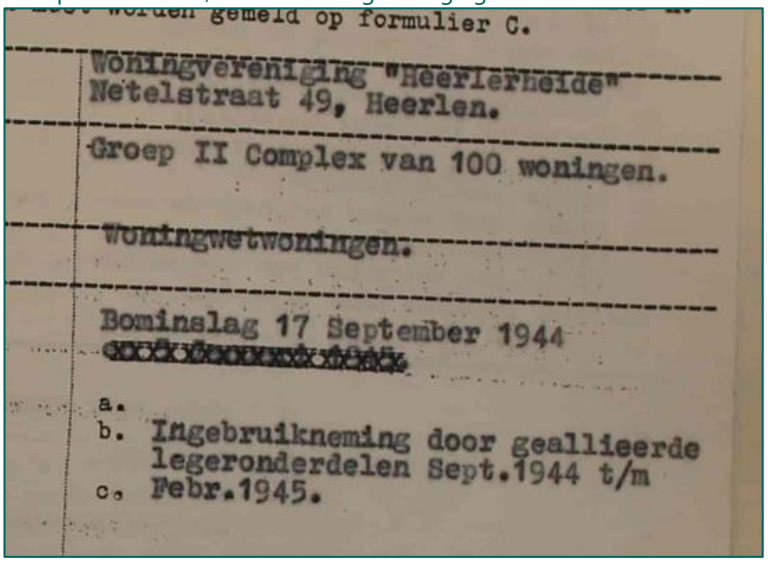
14 juni 1943, bominslag. Betreft het bombardement op 14 juli 1943, dit zal een typefout zijn.
25 december 1944-5 januari 1945, geschuttrillingen.

Naam en adres van de eigenaar.	Woningvereniging "Heerlerheide" Netelstraat 49, Heerlen.
2. Plaatselijke ligging van het beschadigde object.	Groep I complex van 100 woningen.
3. Bestemming van het object.	woningwetwoningen
4. Datum en oorzaak der schade. Bij ingebruikneming de periode van het gebruik vermelden:	
a. door de Duitse Weermacht	a. Bominslag 14 Juni 1943, geschutstrillingen 25 Dec.1944 - 5 Januari 1945.
b. door Geallieerde of Nederlandse legeronderdelen	b. Ingebruikneming door geallieerde legeronderdelen Sept. 1944 t/M
c. door andere met name te noemen instanties.	c. Febr. 1945
(N.B. Bij ingebruikneming moet bovendien een ingevuld formulier A worden ingezonden).	

- *Relevant, melding schade door bominslag.*

17 september 1944, schade woningvereniging 'Heerlerheide' Netelstraat 49:

worden gemeld op formulier C.

Woningvereniging "Heerlerheide"
Netelstraat 49, Heerlen.

Groep II Complex van 100 woningen.

Woningwetwoningen.

Bominslag 17 September 1944

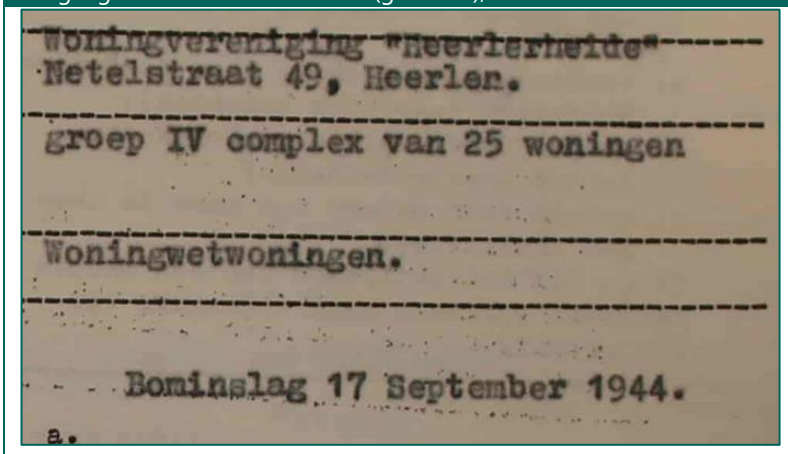
a.
b. Ingebruikneming door geallieerde legeronderdelen Sept.1944 t/m
c. Febr.1945.

- *Relevant, melding schade door bominslag.*

17 september 1944, oorlogsschade Woningvereniging 'Heerlerheide'.

- *Niet relevant, oorzaak der schade niet vermeld.*

17 september 1944, schade woningvereniging 'Heerlerheide' door bominslag:

Woningvereniging "Heerlerheide"
Netelstraat 49, Heerlen.

groep IV complex van 25 woningen

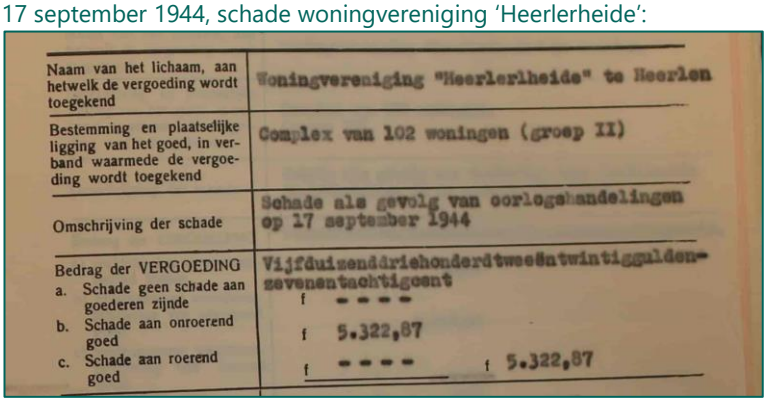
Woningwetwoningen.

Bominslag 17 September 1944.

a.

- *Relevant, melding bominslag.*

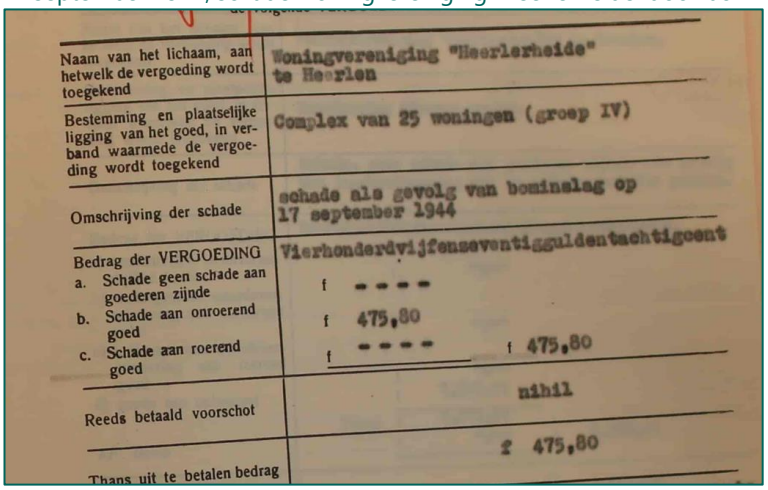
17 september 1944, schade woningvereniging 'Heerlerheide':

Naam van het lichaam, aan hetwelk de vergoeding wordt toegekend	Woningvereniging "Heerlerheide" te Heerlen
Bestemming en plaatselijke ligging van het goed, in verband waarmede de vergoeding wordt toegekend	Complex van 102 woningen (groep II)
Omschrijving der schade	Schade als gevolg van oorlogshandelingen op 17 september 1944
Bedrag der VERGOEDING a. Schade geen schade aan goederen zijnde b. Schade aan onroerend goed c. Schade aan roerend goed	Vijfduizenddriehonderdtweeëntwintiggulden-zevenentachtigcent f - - - - f 5.322,87 f - - - - f 5.322,87

- *Niet relevant, specifieke oorlogshandelingen niet vermeld.*

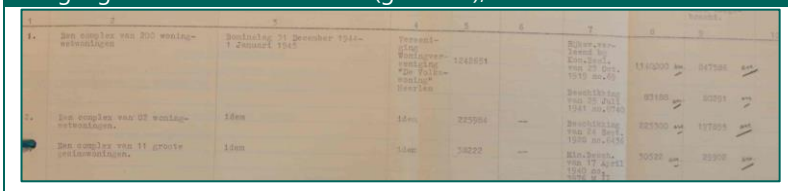
17 september 1944, schade woningvereniging 'Heerlerheide' door bominslag:

Naam van het lichaam, aan hetwelk de vergoeding wordt toegekend	Woningvereniging "Heerlerheide" te Heerlen
Bestemming en plaatselijke ligging van het goed, in verband waarmede de vergoeding wordt toegekend	Complex van 25 woningen (groep IV)
Omschrijving der schade	schade als gevolg van bominslag op 17 september 1944
Bedrag der VERGOEDING a. Schade geen schade aan goederen zijnde b. Schade aan onroerend goed c. Schade aan roerend goed	Vierhonderdvijfenzeventiggulden tachtigcent f - - - - f 475,80 f - - - - f 475,80
Reeds betaald voorschot	nihil
Thans uit te betalen bedrag	f 475,80

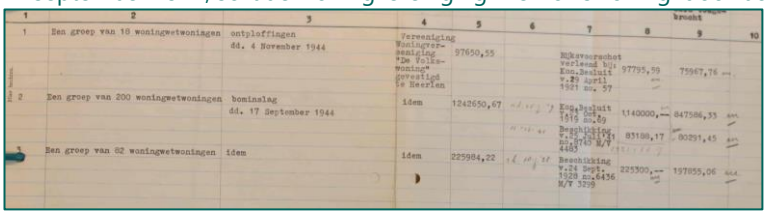
- *Relevant, melding bominslag.*

Inventaris 6684	Stukken betreffende oorlogsschade aan woningwetwoningen gelegen in complex III. Schade-aangiften en uitkering van vergoedingen ter herstel van deze schade, 1945 - 1956
Niet relevant, geen melding oorlogshandelingen binnen de gemeente Heerlen.	
Inventaris 6693	Stukken betreffende oorlogsschade aan de woningwetwoningen gelegen in de complexen I tot en met V. Opgaven van beschadigde woningen, correspondentie met betrekking tot diverse complexen, kosten van herstelwerkzaamheden, voorschotten en jaarlijkse bijdragen ter herstel van de schade, kwijtschelding van schuldrestanten in verband met oorlogsschade, 1942 - 1960
31 december 1944-1 januari 1945, schade woningvereniging 'De Volkswoning' door bominslag:	

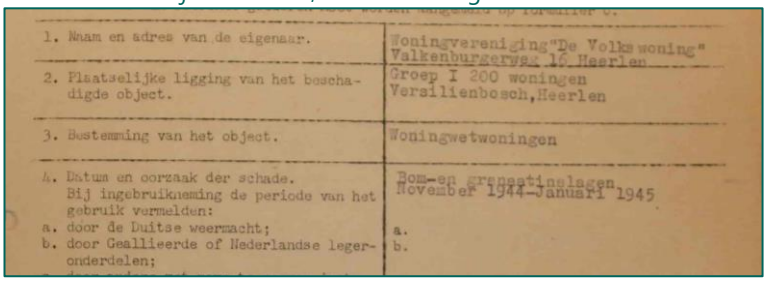
- *Relevant, melding schade door bominslag.*

17 september 1944, schade woningvereniging 'De Volkswoning' door bominslag:

- *Relevant, melding bominslag.*

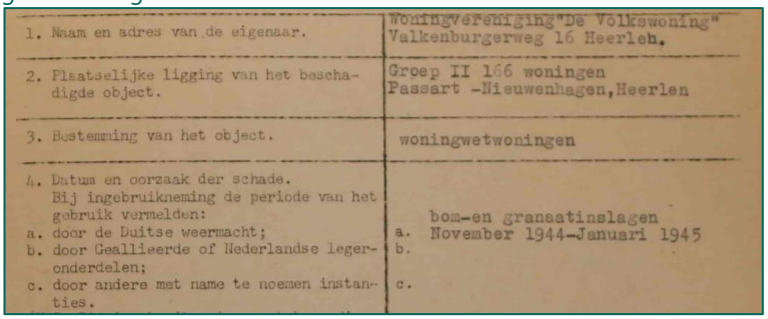
November 1944-januari 1945, schade woningen 'Versilienbosch' door bom- en granaatinslagen:

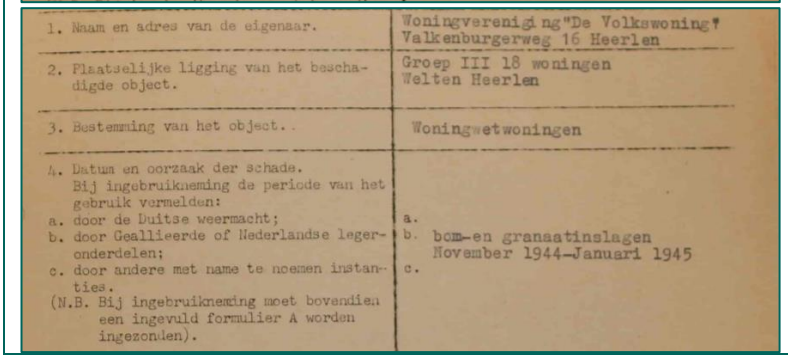
1. Naam en adres van de eigenaar.	Woningvereniging "De Volkswoning" Valkenburgerweg 16 Heerlen
2. Plaatselijke ligging van het beschadigde object.	Groep I 200 woningen Versilienbosch, Heerlen
3. Bestemming van het object.	Woningwetwoningen
4. Datum en oorzaak der schade. Bij ingebruikneming de periode van het gebruik vermelden: a. door de Duitse weermacht; b. door Geallieerde of Nederlandse legeronderdelen;	Bom-en granaatinslagen November 1944-Januari 1945 a. b.

- *Relevant, melding bom- en granaatinslag.*

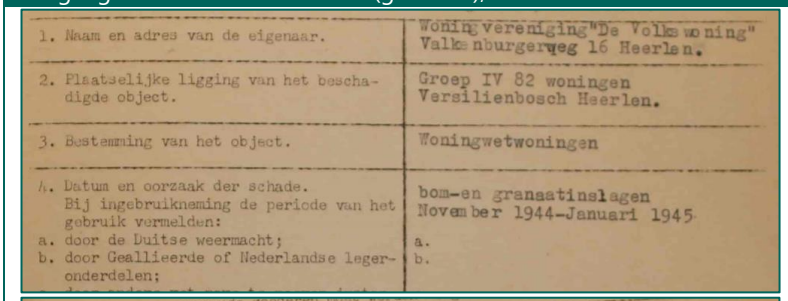
November 1944-januari 1945, schade vereniging 'de volkswoning' Valkenburgerweg 16 door bom- en granaatinslagen:

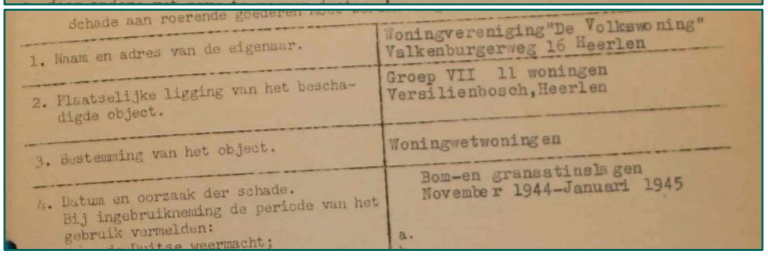
1. Naam en adres van de eigenaar.	Woningvereniging "De Volkswoning" Valkenburgerweg 16 Heerlen.
2. Plaatselijke ligging van het beschadigde object.	Groep II 166 woningen Passart -Nieuwenhagen, Heerlen
3. Bestemming van het object.	woningwetwoningen
4. Datum en oorzaak der schade. Bij ingebruikneming de periode van het gebruik vermelden: a. door de Duitse weermacht; b. door Geallieerde of Nederlandse legeronderdelen; c. door andere met name te noemen instanties.	bom-en granaatinslagen a. November 1944-Januari 1945 b. c.

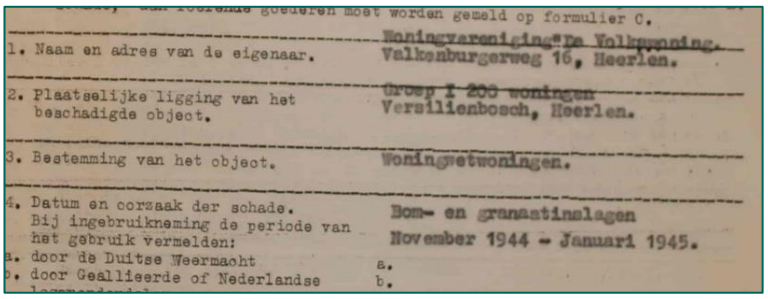
1. Naam en adres van de eigenaar.	Woningvereniging "De Volkswoning" Valkenburgerweg 16 Heerlen
2. Plaatselijke ligging van het beschadigde object.	Groep III 18 woningen Welten Heerlen
3. Bestemming van het object.	Woningwetwoningen
4. Datum en oorzaak der schade. Bij ingebruikneming de periode van het gebruik vermelden: a. door de Duitse weermacht; b. door Geallieerde of Nederlandse legeronderdelen; c. door andere met name te noemen instanties. (N.B. Bij ingebruikneming moet bovendien een ingevuld formulier A worden ingezonden).	a. b. bom-en granaatinslagen November 1944-Januari 1945 c.

1. Naam en adres van de eigenaar.	Woningvereniging "De Volkswoning" Valkenburgerweg 16 Heerlen.
2. Plaatselijke ligging van het beschadigde object.	Groep IV 82 woningen Versilienbosch Heerlen.
3. Bestemming van het object.	Woningwetwoningen
4. Datum en oorzaak der schade. Bij ingebruikneming de periode van het gebruik vermelden: a. door de Duitse weermacht; b. door Geallieerde of Nederlandse legeronderdelen;	bom-en granaatinslagen November 1944-Januari 1945 a. b.

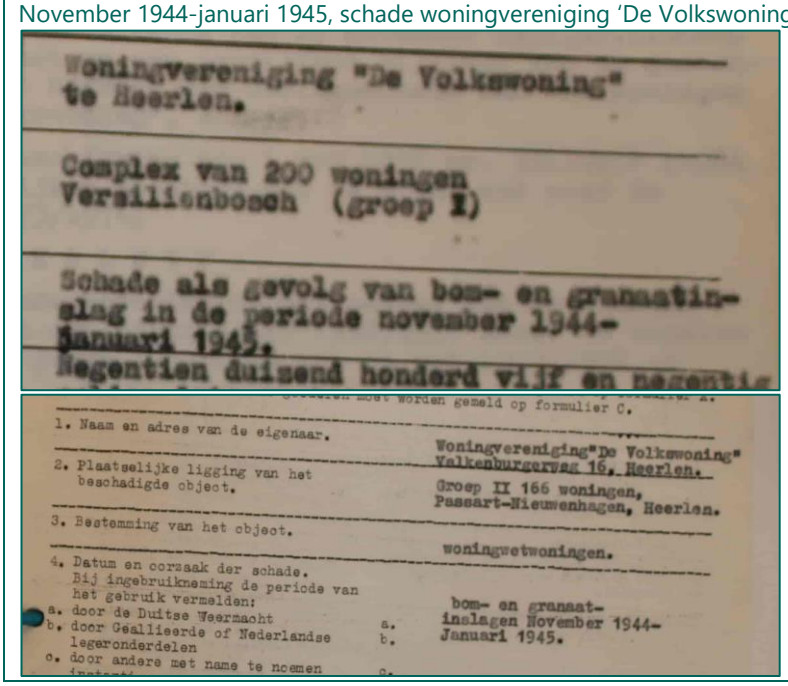
Schade aan roerende goederen	
1. Naam en adres van de eigenaar.	Woningvereniging "De Volkswoning" Valkenburgerweg 16 Heerlen
2. Plaatselijke ligging van het beschadigde object.	Groep VII 11 woningen Versilienbosch, Heerlen
3. Bestemming van het object.	Woningwetwoningen
4. Datum en oorzaak der schade. Bij ingebruikneming de periode van het gebruik vermelden:	Bom-en granaatinslagen November 1944-Januari 1945 a.

moet worden gemeld op formulier C.	
1. Naam en adres van de eigenaar.	Woningvereniging "De Volkswoning. Valkenburgerweg 16, Heerlen.
2. Plaatselijke ligging van het beschadigde object.	Groep I 200 woningen Versilienbosch, Heerlen.
3. Bestemming van het object.	Woningwetwoningen.
4. Datum en oorzaak der schade. Bij ingebruikneming de periode van het gebruik vermelden: a. door de Duitse Weermacht b. door Geallieerde of Nederlandse	Bom- en granaatinslagen November 1944 - Januari 1945. a. b.

- *Relevant, melding bom- en granaatinslagen.*

November 1944-januari 1945, schade woningvereniging 'De Volkswoning' door bom- en granaatinslag:

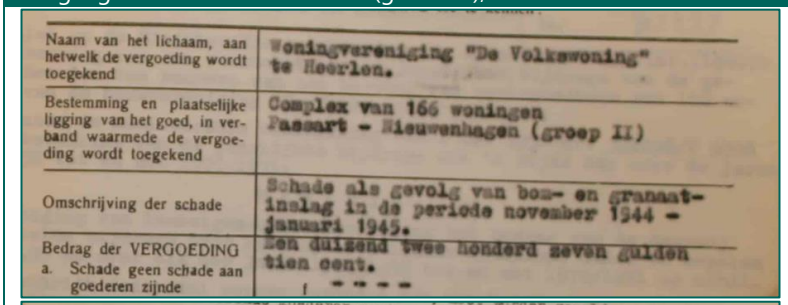
Woningvereniging "De Volkswoning" te Heerlen.

Complex van 200 woningen Versilienbosch (groep I)

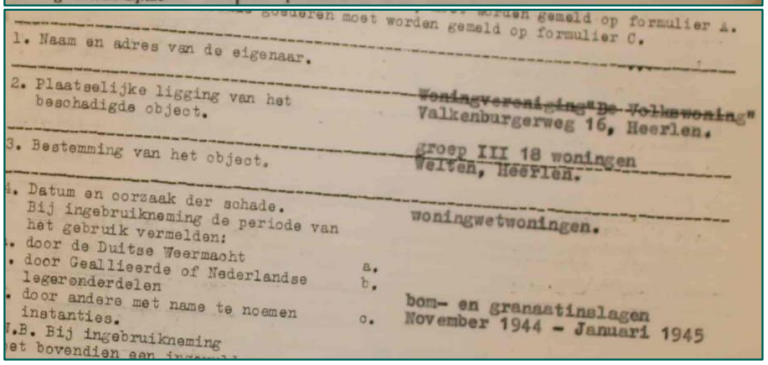
Schade als gevolg van bom- en granaatinslag in de periode november 1944-Januari 1945.

Negentien duizend honderd vijf en negentig

moet worden gemeld op formulier C.	
1. Naam en adres van de eigenaar.	Woningvereniging "De Volkswoning" Valkenburgerweg 16, Heerlen.
2. Plaatselijke ligging van het beschadigde object.	Groep II 166 woningen, Passart-Nieuwenhagen, Heerlen.
3. Bestemming van het object.	woningwetwoningen.
4. Datum en oorzaak der schade. Bij ingebruikneming de periode van het gebruik vermelden: a. door de Duitse Weermacht b. door Geallieerde of Nederlandse legeronderdelen c. door andere met name te noemen	a. b. bom- en granaatinslagen November 1944-Januari 1945. c.

Naam van het lichaam, aan hetwelk de vergoeding wordt toegekend	Woningvereniging "De Volkswoning" te Heerlen.
Bestemming en plaatselijke ligging van het goed, in verband waarmede de vergoeding wordt toegekend	Complex van 166 woningen Passart - Nieuwenhagen (groep II)
Omschrijving der schade	Schade als gevolg van bom- en granaatinslag in de periode november 1944 - januari 1945.
Bedrag der VERGOEDING a. Schade geen schade aan goederen zijnde	Een duizend twee honderd zeven gulden tien cent.

goederen moet worden gemeld op formulier A.
goederen moeten worden gemeld op formulier C.

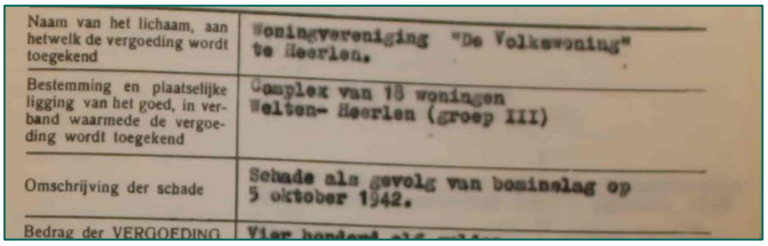
1. Naam en adres van de eigenaar.	
2. Plaatselijke ligging van het beschadigde object.	~~Woningvereniging "De Volkswoning"~~ Valkenburgerweg 16, Heerlen.
3. Bestemming van het object.	groep III 18 woningen Welten, Heerlen.
4. Datum en oorzaak der schade. Bij ingebruikneming de periode van het gebruik vermelden: • door de Duitse Weermacht a. • door Geallieerde of Nederlandse legeronderdelen b. • door andere met name te noemen instanties. c.	woningwetwoningen. bom- en granaatinslagen November 1944 - Januari 1945
N.B. Bij ingebruikneming met bovendien een	

- *Relevant, melding bom- en granaatinslagen.*

5 oktober 1942, bomschade volksvereniging ‘De Volkswoning’ Valkenburgerweg 16:

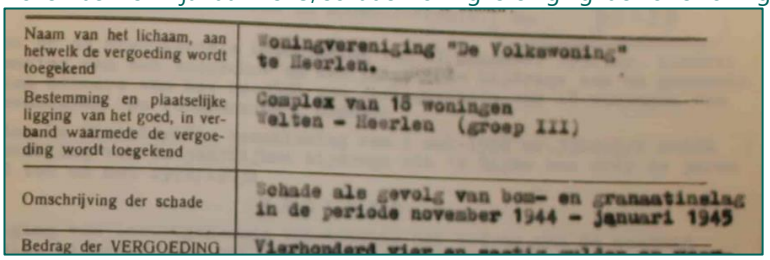
1. Naam en adres van de eigenaar.	Woningvereniging "De Volkswoning" Valkenburgerweg 16, Heerlen.
2. Plaatselijke ligging van het beschadigde object.	groep III 18 woningen Welten-Heerlen.
3. Bestemming van het object.	woningwetwoningen
4. Datum en oorzaak der schade. Bij ingebruikneming de periode van het gebruik vermelden: a. door de Duitse Weermacht b. door Geallieerde of Nederlandse legeronderdelen	5 October 1942 bomschade. a. b.

Naam van het lichaam, aan hetwelk de vergoeding wordt toegekend	Woningvereniging "De Volkswoning" te Heerlen.
Bestemming en plaatselijke ligging van het goed, in verband waarmede de vergoeding wordt toegekend	Complex van 18 woningen Welten- Heerlen (groep III)
Omschrijving der schade	Schade als gevolg van bominslag op 5 oktober 1942.
Bedrag der VERGOEDING	Vier honderd [illegible]

- *Relevant, melding bomschade.*

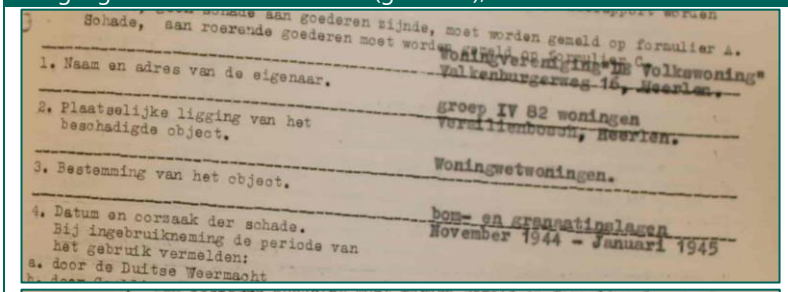
November 1944-januari 1945, schade woningvereniging ‘de volkswoning’ door bom- en granaatinslag:

Naam van het lichaam, aan hetwelk de vergoeding wordt toegekend	Woningvereniging "De Volkswoning" te Heerlen.
Bestemming en plaatselijke ligging van het goed, in verband waarmede de vergoeding wordt toegekend	Complex van 18 woningen Welten - Heerlen (groep III)
Omschrijving der schade	Schade als gevolg van bom- en granaatinslag in de periode november 1944 - januari 1945
Bedrag der VERGOEDING	Vierhonderd vier [illegible]

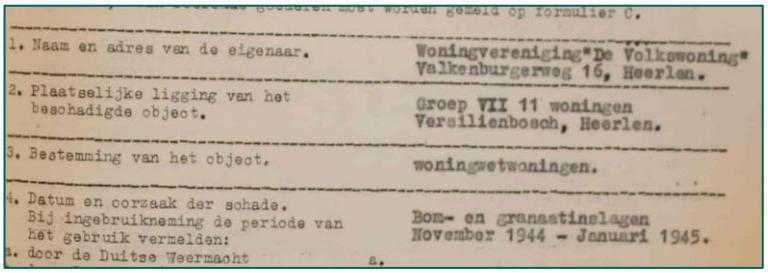
- *Relevant, melding bom- en granaatinslag.*

November 1944-januari 1945, schade woningvereniging ‘de volkswoning’ door bom- en granaatinslag:

Schade, aan roerende goederen moet worden gemeld op formulier A.

1. Naam en adres van de eigenaar.	Woningvereniging "De Volkswoning" Valkenburgerweg 16, Heerlen.
2. Plaatselijke ligging van het beschadigde object.	groep IV 82 woningen Versilienbosch, Heerlen.
3. Bestemming van het object.	Woningwetwoningen.
4. Datum en oorzaak der schade. Bij ingebruikneming de periode van het gebruik vermelden: a. door de Duitse Weermacht	bom- en granaatinslagen November 1944 - Januari 1945

1. Naam en adres van de eigenaar.	Woningvereniging "De Volkswoning" Valkenburgerweg 16, Heerlen.
2. Plaatselijke ligging van het beschadigde object.	Groep VII 11 woningen Versilienbosch, Heerlen.
3. Bestemming van het object.	woningwetwoningen.
4. Datum en oorzaak der schade. Bij ingebruikneming de periode van het gebruik vermelden: a. door de Duitse Weermacht	Bom- en granaatinslagen November 1944 - Januari 1945.

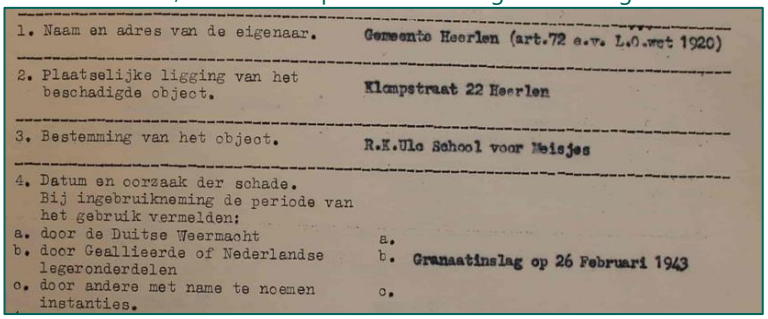
- *Relevant, melding bom- en granaatinslagen.*

Inventaris 6904	Stukken betreffende huurcorrectie van de gedurende de oorlogsjaren 1940-1945 gebouwde woningwetwoningen. Huurverhoging van de woningen gebouwd in de periode 27-12-1940 tot 31-12-1945. Circulaires, bekendmakingen, correspondentie, overzichten en dergelijke, 1944 - 1952

Relevant, zie foto's

Inventaris 7239	Stukken betreffende de afhandeling van vorderingen in verband met oorlogsgeweld- en bezettingsschade aan de R.K. ULO-school "St. Clara" gelegen aan de Klompstraat door granaat-inslagen en beschadiging aan het gebouw en de inventaris tijdens de vordering/bezetting door het Amerikaanse leger, 1944 - 1955

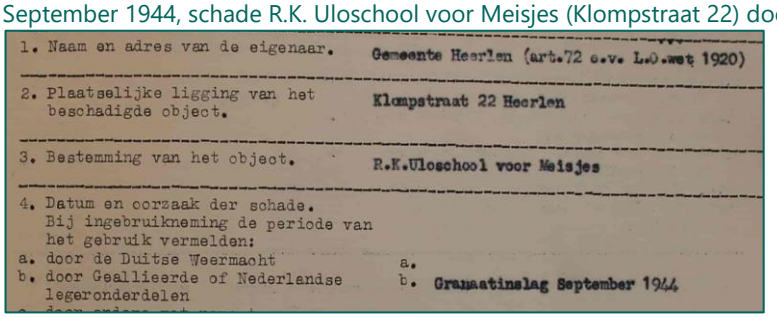
26 februari 1943, schade Klompstraat 22 door granaatinslag:

1. Naam en adres van de eigenaar.	Gemeente Heerlen (art.72 e.v. L.O.wet 1920)
2. Plaatselijke ligging van het beschadigde object.	Klompstraat 22 Heerlen
3. Bestemming van het object.	R.K.Ulo School voor Meisjes
4. Datum en oorzaak der schade. Bij ingebruikneming de periode van het gebruik vermelden:	
a. door de Duitse Weermacht	a.
b. door Geallieerde of Nederlandse legeronderdelen	b. Granaatinslag op 26 Februari 1943
c. door andere met name te noemen instanties.	c.

- *Relevant, melding granaatinslag.*

September 1944, schade R.K. Uloschool voor Meisjes (Klompstraat 22) door granaatinslag:

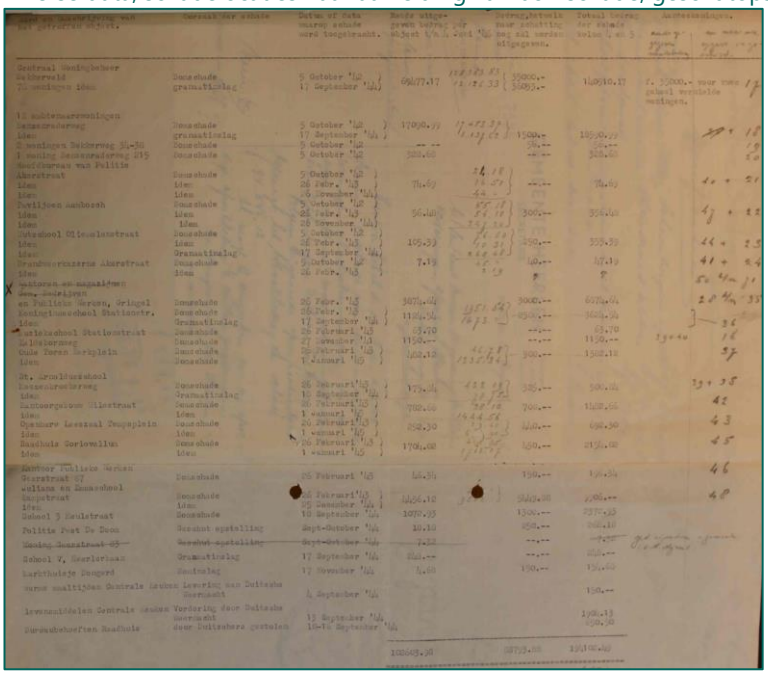

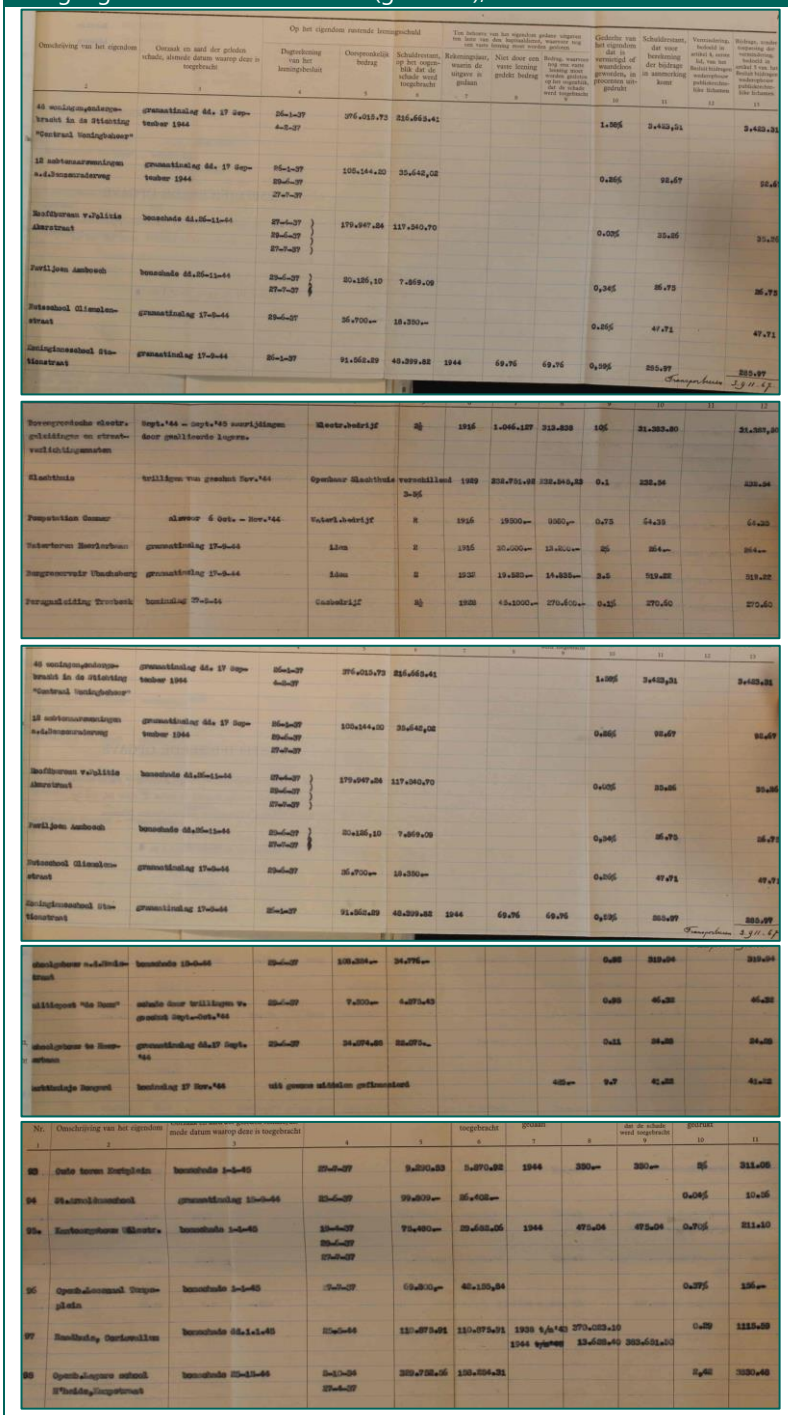
1. Naam en adres van de eigenaar.	Gemeente Heerlen (art.72 e.v. L.O.wet 1920)
2. Plaatselijke ligging van het beschadigde object.	Klompstraat 22 Heerlen
3. Bestemming van het object.	R.K.Uloschool voor Meisjes
4. Datum en oorzaak der schade. Bij ingebruikneming de periode van het gebruik vermelden:	
a. door de Duitse Weermacht	a.
b. door Geallieerde of Nederlandse legeronderdelen	b. Granaatinslag September 1944

- *Relevant, melding granaatinslag.*

Inventaris 7514	Stukken betreffende vergoeding voor oorlogsschade aan het gebouw van de bewaarschool, 1946 - 1950

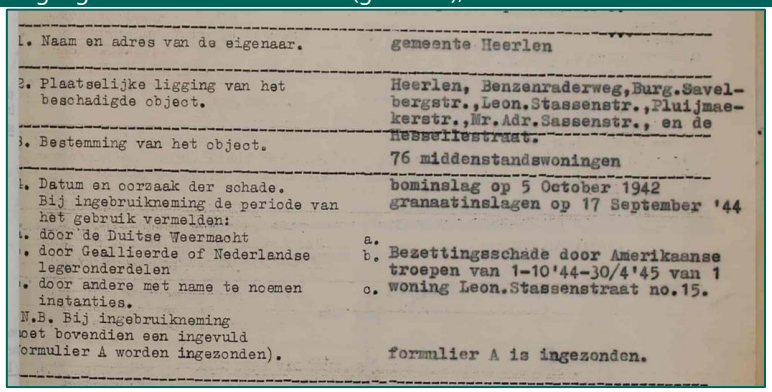
Niet relevant, geen melding oorlogshandelingen binnen de gemeente Heerlen.

Toegang 016: Gemeente Heerlen (gedeelte), 1919-1969.	
Inventaris 7557	Stukken betreffende overbrenging van overleden Belgische militairen uit de oorlog 1914-1918 naar een gezamenlijk graf op de algemene begraafplaats aan de Akerstraat. Opgraving en vervoer van 10 overleden Belgische militairen naar België. Correspondentie met de Oorlogsgravenstichting te 's-Gravenhage, onder meer over eventuele overbrenging van de stoffelijke resten van Belgische militairen naar een begraafplaats in België. Uittreksel uit Het Land van Herle: "Het Belgisch grafmonument te Heerlen, herinnering aan een ballingschap", 1920-1962, 1977
Niet relevant, betreft in de Eerste Wereloorlog overleden Belgische soldaten.	
Inventaris 7558	Stukken betreffende correspondentie met betrekking tot het begraven van militaire oorlogsslachtoffers van diverse nationaliteiten (Tweede Wereldoorlog), onderhoud van militaire graven, gegevens en overbrenging van lijken van militairen. Identificatie en begraven van Nederlandse, Duitse, Engelse en Franse militairen, 1940 - 1956
Niet relevant, enkel verplaatsen van lijken, geen specifieke oorlogshandelingen.	
Inventaris 7575	Stukken betreffende de oprichting van de Oorlogsgravenstichting en plaatselijke comité's. Overdracht van het onderhoud van graven van buitenlandse militairen aan de Oorlogsgravenstichting en verzoek tot opgave van Nederlandse oorlogsgraven en geallieerde oorlogsgraven. Richtlijnen met betrekking tot oorlogsgraven in Nederland en onderhoud van oorlogsgraven. Inzamelactie door de Oorlogsgravenstichting, 1947 - 1968
Niet relevant, betreft oorlogsgravenstichting.	
Inventaris 10114	Stukken betreffende het herstel van oorlogsschade aan 50 woningen. Herbouw van de woningen te Benzenraderweg nrs. 175 en 177 in verband met totale verwoesting als gevolg van de bomaanslag d.d. 5-10-1942, 1942 - 1958
Melding vernielde woningen Benzenraderweg door bominslag op 5 oktober 1942. - *Niet relevant, meldingen komen overeen met kaart schade bominslag 5 oktober 1942.*	
Inventaris 11689	Stukken betreffende afwikkeling van schade aan gebouwde eigendommen ten gevolge van bominslag alsmede in gebruik neming door geallieerde troepen. Schade wegens huurderving van gemeentewoningen, schade aan het openbaar slachthuis, het paviljoen Aambos, kantoren en magazijnen Publieke Werken en Gemeentebedrijven, politiepost "de Doom", de Heerlense Muziekschool en het Raadhuis (dossier I), 1945 - 1959
Diverse data, schadelocaties naar aanleiding van bomschade, geschutopstellingen en granaatinslagen: 	

- *Relevant, melding bom- en granaatinslagen.*

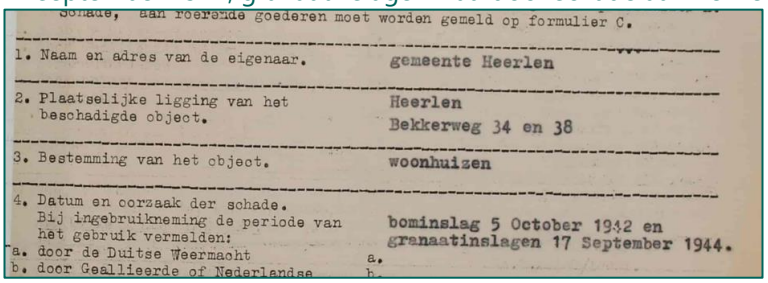
5 oktober 1942, melding schade Benzenraderweg door bominslag.
17 september 1944, melding granaatinslagen waardoor schade aan Benzenraderweg ontstond:

1.	Naam en adres van de eigenaar.	gemeente Heerlen
2.	Plaatselijke ligging van het beschadigde object.	Heerlen, Benzenraderweg, Burg.Savelbergstr., Leon.Stassenstr., Pluijmaekerstr., Mr.Adr.Sassenstr., en de Hesselerstraat.
3.	Bestemming van het object.	76 middenstandswoningen
4.	Datum en oorzaak der schade. Bij ingebruikneming de periode van het gebruik vermelden:	bominslag op 5 October 1942 granaatinslagen op 17 September '44
a.	door de Duitse Weermacht	a.
b.	door Geallieerde of Nederlandse legeronderdelen	b. Bezettingsschade door Amerikaanse troepen van 1-10'44-30/4'45 van 1
c.	door andere met name te noemen instanties.	c. woning Leon.Stassenstraat no.15.
N.B.	Bij ingebruikneming moet bovendien een ingevuld formulier A worden ingezonden).	formulier A is ingezonden.

- *Relevant, melding bom- en granaatinslagen.*

5 oktober 1942, schade Bekkerweg 34 en 38 dor bominslag.
17 september 1944, granaatinslagen waardoor schade aan Bekkerweg 34 en 38 ontstond:

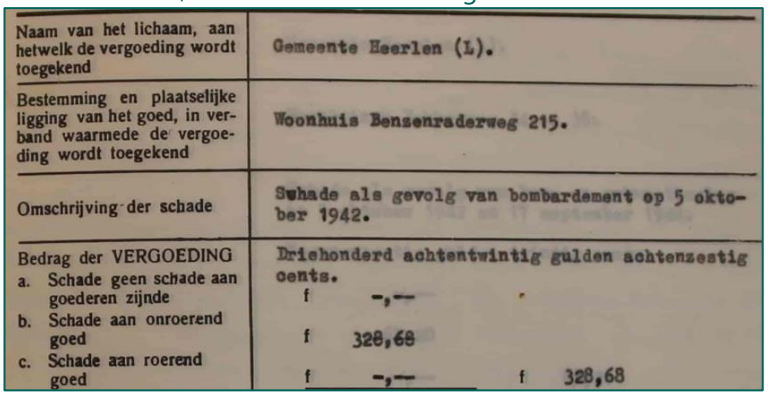

Schade, aan roerende goederen moet worden gemeld op formulier C.

1.	Naam en adres van de eigenaar.	gemeente Heerlen
2.	Plaatselijke ligging van het beschadigde object.	Heerlen Bekkerweg 34 en 38
3.	Bestemming van het object.	woonhuizen
4.	Datum en oorzaak der schade. Bij ingebruikneming de periode van het gebruik vermelden:	bominslag 5 October 1942 en granaatinslagen 17 September 1944.
a.	door de Duitse Weermacht	a.
b.	door Geallieerde of Nederlandse	b.

- *Relevant, melding bom- en granaatinslagen.*

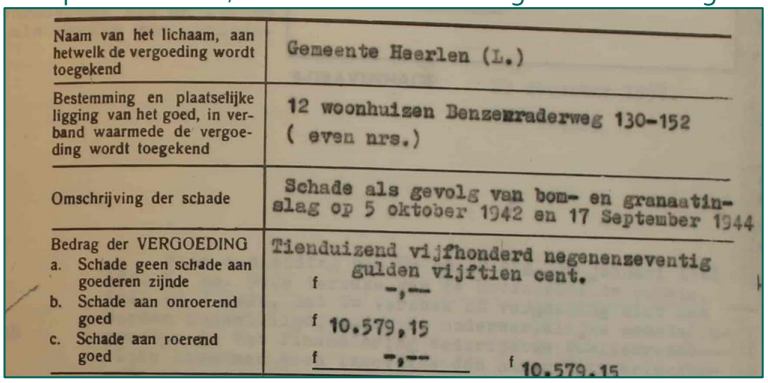
5 oktober 1942, schade Benzenraderweg 215 door bombardement:

Naam van het lichaam, aan hetwelk de vergoeding wordt toegekend	Gemeente Heerlen (L).
Bestemming en plaatselijke ligging van het goed, in verband waarmede de vergoeding wordt toegekend	Woonhuis Benzenraderweg 215.
Omschrijving der schade	Schade als gevolg van bombardement op 5 oktober 1942.
Bedrag der VERGOEDING	Driehonderd achtentwintig gulden achtenzestig cents.
a. Schade geen schade aan goederen zijnde	f -,--
b. Schade aan onroerend goed	f 328,68
c. Schade aan roerend goed	f -,-- f 328,68

- *Relevant, melding bombardement.*

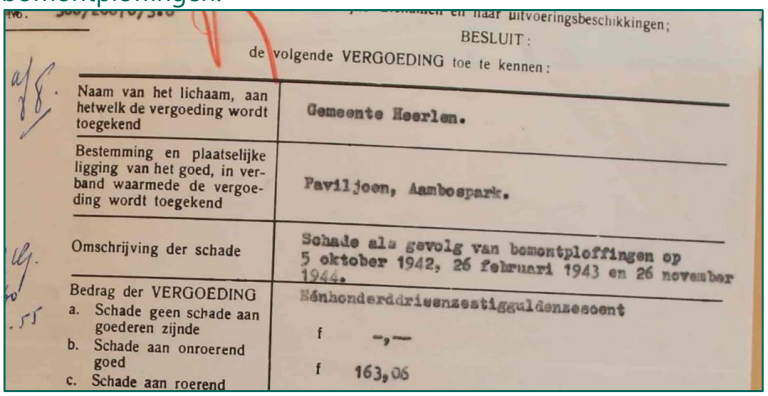
5 oktober 1942, schade Benzenraderweg 130-152 door bominslag:
17 september 1944, schade Benzenraderweg 130-152 door granaatinslagen:

Naam van het lichaam, aan hetwelk de vergoeding wordt toegekend	Gemeente Heerlen (L.)
Bestemming en plaatselijke ligging van het goed, in verband waarmede de vergoeding wordt toegekend	12 woonhuizen Benzenraderweg 130-152 (even nrs.)
Omschrijving der schade	Schade als gevolg van bom- en granaatinslag op 5 oktober 1942 en 17 September 1944
Bedrag der VERGOEDING	Tienduizend vijfhonderd negenenzeventig gulden vijftien cent.
a. Schade geen schade aan goederen zijnde	f -,--
b. Schade aan onroerend goed	f 10.579,15
c. Schade aan roerend goed	f -,-- f 10.579,15

- *Relevant, melding bom- en granaatinslagen.*

5 oktober 1942, 26 februari 1943 en 26 november 1944, schade Paviljoen (Aambospark) door bomontploffingen:

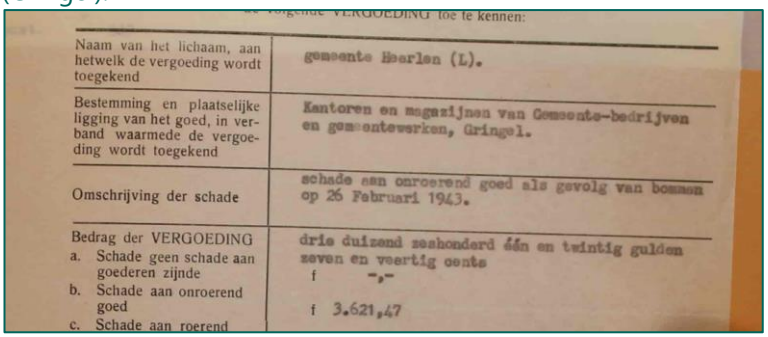
BESLUIT:

de volgende VERGOEDING toe te kennen:

Naam van het lichaam, aan hetwelk de vergoeding wordt toegekend	Gemeente Heerlen.
Bestemming en plaatselijke ligging van het goed, in verband waarmede de vergoeding wordt toegekend	Paviljoen, Aambospark.
Omschrijving der schade	Schade als gevolg van bomontploffingen op 5 oktober 1942, 26 februari 1943 en 26 november 1944.
Bedrag der VERGOEDING a. Schade geen schade aan goederen zijnde b. Schade aan onroerend goed c. Schade aan roerend	Eénhonderddrieënzestigguldenzescent f -,— f 163,06

- *Relevant, melding detonatie bommen.*

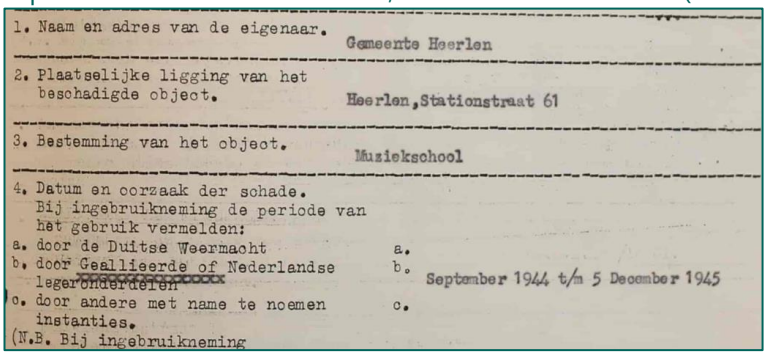
26 februari 1943, schade aan kantoren en magazijnen van gemeentebedrijven en gemeentewerken (Gringel):

Naam van het lichaam, aan hetwelk de vergoeding wordt toegekend	gemeente Heerlen (L).
Bestemming en plaatselijke ligging van het goed, in verband waarmede de vergoeding wordt toegekend	Kantoren en magazijnen van Gemeente-bedrijven en gemeentewerken, Gringel.
Omschrijving der schade	schade aan onroerend goed als gevolg van bommen op 26 Februari 1943.
Bedrag der VERGOEDING a. Schade geen schade aan goederen zijnde b. Schade aan onroerend goed c. Schade aan roerend	drie duizend zeshonderd één en twintig gulden zeven en veertig cents f -,- f 3.621,47

- *Relevant, melding schade bommen.*

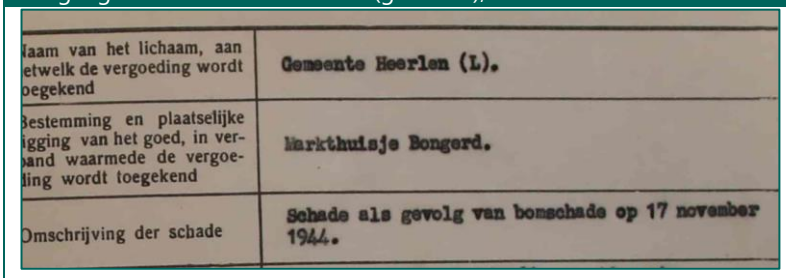
September 1944-december 1945, schade Stationstraat 61 (Muziekschool):

1. Naam en adres van de eigenaar.	Gemeente Heerlen
2. Plaatselijke ligging van het beschadigde object.	Heerlen, Stationstraat 61
3. Bestemming van het object.	Muziekschool
4. Datum en oorzaak der schade. Bij ingebruikneming de periode van het gebruik vermelden:	
a. door de Duitse Weermacht	a.
b. door Geallieerde of Nederlandse legeronderdelen	b. September 1944 t/m 5 December 1945
c. door andere met name te noemen instanties.	c.
(N.B. Bij ingebruikneming	

- *Niet relevant, oorzaak der schade niet vermeld.*

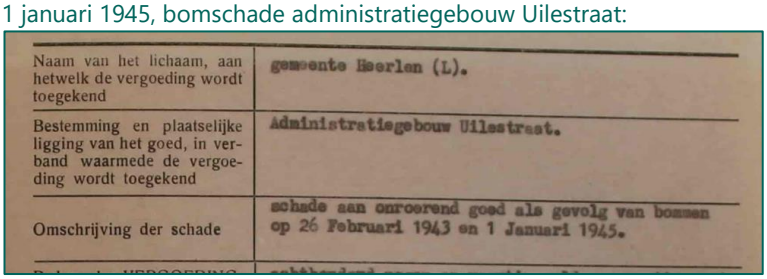
Inventaris 11690	Stukken betreffende afwikkeling van schade aan het markthuisje op de Bongerd, de Dienst Politie en Brandweer, het administratiegebouw aan de Uilenstraat, de Openbare Leeszaal op het Tempsplein, het jeugdhuis (oude toren) op het Kerkplein, de Stadsschouwburg, waterreservoir Ubachsberg en watertoren Heerlerbaan-Rijksweg, wegen, bestratingen en trottoirs, verkeersborden, straatverlichtingsmasten, netten, leidingen e.d. (dossier II), 1945, 1946
17 november 1944, bomschade Markthuis Bongerd:	

Naam van het lichaam, aan hetwelk de vergoeding wordt toegekend	Gemeente Heerlen (L).
Bestemming en plaatselijke ligging van het goed, in verband waarmede de vergoeding wordt toegekend	Marktmuisje Bongerd.
Omschrijving der schade	Schade als gevolg van bomschade op 17 november 1944.

- *Relevant, melding bomschade.*

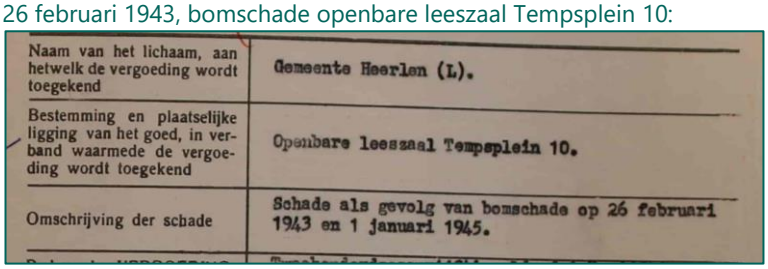
26 februari 1943, bomschade administratiegebouw Uilestraat.
1 januari 1945, bomschade administratiegebouw Uilestraat:

Naam van het lichaam, aan hetwelk de vergoeding wordt toegekend	gemeente Heerlen (L).
Bestemming en plaatselijke ligging van het goed, in verband waarmede de vergoeding wordt toegekend	Administratiegebouw Uilestraat.
Omschrijving der schade	schade aan onroerend goed als gevolg van bommen op 26 Februari 1943 en 1 Januari 1945.

- *Relevant, melding bomschade.*

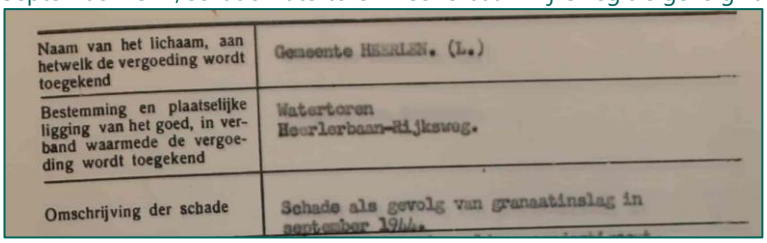
26 februari 1943, bomschade openbare leeszaal Tempsplein 10:

Naam van het lichaam, aan hetwelk de vergoeding wordt toegekend	Gemeente Heerlen (L).
Bestemming en plaatselijke ligging van het goed, in verband waarmede de vergoeding wordt toegekend	Openbare leeszaal Tempsplein 10.
Omschrijving der schade	Schade als gevolg van bomschade op 26 februari 1943 en 1 januari 1945.

- *Relevant, melding bomschade.*

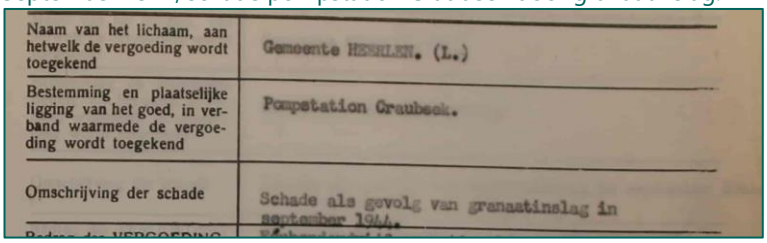
September 1944, schade watertoren Heerlerbaan-Rijksweg als gevolg van granaatinslag:

Naam van het lichaam, aan hetwelk de vergoeding wordt toegekend	Gemeente HEERLEN. (L.)
Bestemming en plaatselijke ligging van het goed, in verband waarmede de vergoeding wordt toegekend	Watertoren Heerlerbaan-Rijksweg.
Omschrijving der schade	Schade als gevolg van granaatinslag in september 1944.

- *Relevant, melding granaatinslag.*

September 1944, schade pompstation Craubeek door granaatinslag:

Naam van het lichaam, aan hetwelk de vergoeding wordt toegekend	Gemeente HEERLEN. (L.)
Bestemming en plaatselijke ligging van het goed, in verband waarmede de vergoeding wordt toegekend	Pompstation Craubeek.
Omschrijving der schade	Schade als gevolg van granaatinslag in september 1944.

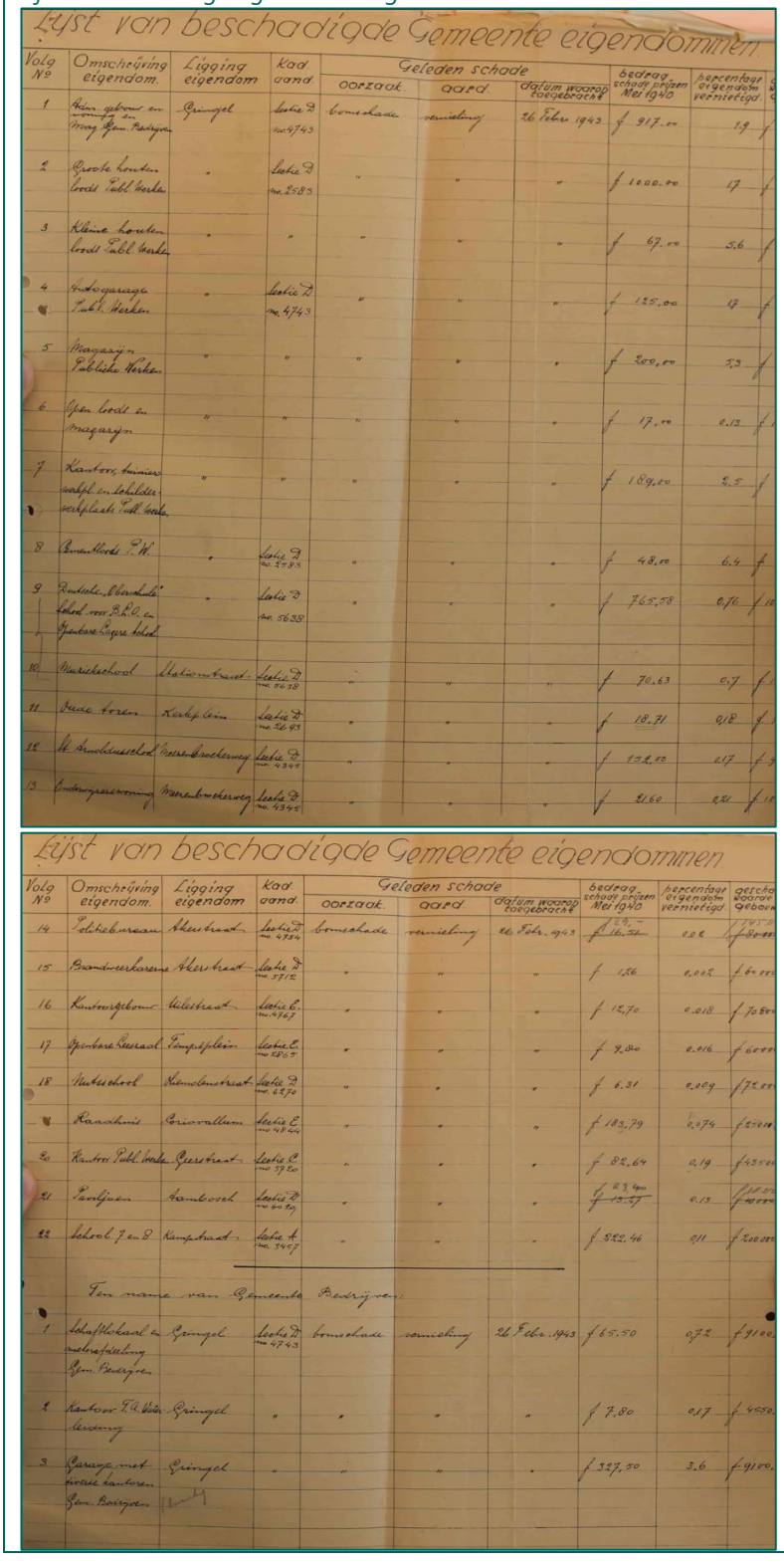
- *Relevant, melding granaatinslag.*

September 1944, schade Waterreservoir Ubachsberg door granaatinslag:

Naam van het lichaam, aan hetwelk de vergoeding wordt toegekend	Gemeente HEERLEN. (L.)
Bestemming en plaatselijke ligging van het goed, in verband waarmede de vergoeding wordt toegekend	Waterreservoir Ubachsberg.
Omschrijving der schade	Schade als gevolg van granaatinslag in september 1944.

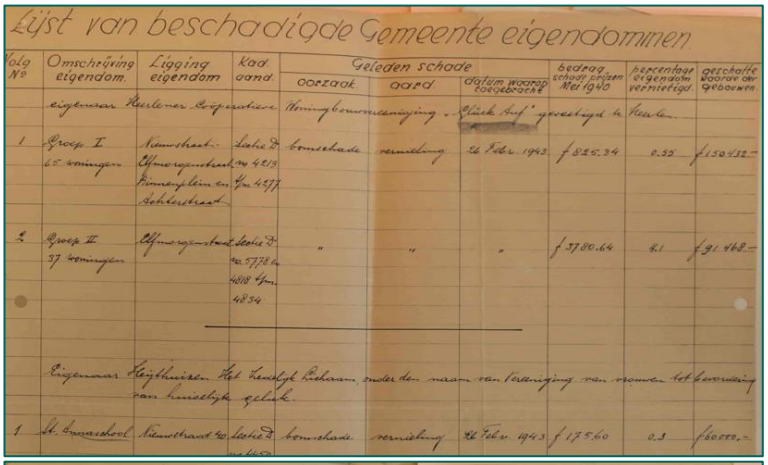
- *Relevant, melding granaatinslag.*

Lijst van beschadigde gemeente-eigendommen:

Lijst van beschadigde Gemeente eigendommen

Volg Nº	Omschrijving eigendom.	Ligging eigendom	Kad aand.	Geleden schade: oorzaak.	Geleden schade: aard.	Geleden schade: datum waarop toegebracht	bedrag schade prijzen Mei 1940	percentage eigendom vernietigd.	geschatte waarde gebouw
14	Politiebureaux	Akerstraat	Sectie D no. 4754	bomschade	vernieling	26 Febr. 1943	f 16.50	0.02	
15	Brandweerkazerne	Akerstraat	Sectie D no. 5712	"	"	"	f 1.50	0.002	
16	Kantoorgebouw	Akerstraat	Sectie E no. 4367	"	"	"	f 12.70	0.018	
17	Openbare Bewaal	Tempelplein	Sectie E no. 5815	"	"	"	f 9.80	0.016	
18	Rustschool	Kiemelenstraat	Sectie D no. 6570	"	"	"	f 6.31	0.009	
19	Raadhuis	Prinsenallum	Sectie E no. 4844	"	"	"	f 183.79	0.274	
20	Kantoor Publ. Werken	Geerstraat	Sectie E no. 3720	"	"	"	f 82.64	0.19	
21	Parelgaan	Hambosch	Sectie D no. 6019	"	"	"	f 23.40 15.47	0.13	
22	School 7 en 8	Kampstraat	Sectie A no. 5447	"	"	"	f 322.46	0.11	
	Ten name van Gemeente Bedrijven:								
1	Schaftlokaal en mekanisatie Gem. Bedrijven	Gringel	Sectie D no. 4743	bomschade	vernieling	26 Febr. 1943	f 65.50	0.72	
2	Kantoor T.D. Water Leiding	Gringel	"	"	"	"	f 7.80	0.17	
3	Garage met twee kantoren Gem. Bedrijven	Gringel	"	"	"	"	f 327.50	3.6	

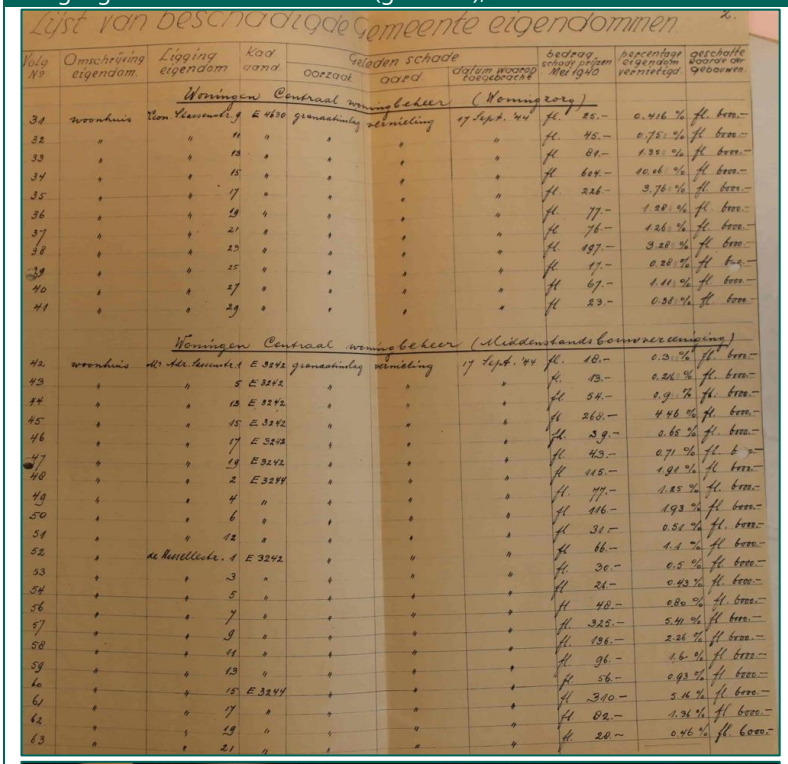

Lijst van beschadigde Gemeente eigendommen

Volg Nº	Omschrijving eigendom	Ligging eigendom	Kad. aand.	Geleden schade: oorzaak	Geleden schade: aard	Geleden schade: datum waarop toegebracht	bedrag schatt. prijzen Mei 1940	percentage der eigendom vernietigd	geschatte waarde der Gebouwen
	eigenaar Heerlener Bierproductie			Verenigde bouwmaatschappij „Gluck Auf" gevestigd te Heerlen					
1	Groep I 65 woningen	Nieuwstraat, Oranjeplein, Schilderstraat	Sectie D no 4213, 4577	bomschade	vernieling	26 Febr. 1943	f 826.34	0.32	f 130432.-
2	Groep II 37 woningen	Oranjeplein	Sectie D no 5778, 4818, 4834	"	"	"	f 3780.64	4.1	f 91.468.-
	Eigenaar Gezinshuizen Het huwelijk Pichara onder de naam van Vereniging van vrouwen tot bevordering van huwelijk geluk.								
1	St. Franciscusschool	Nieuwstraat 40	Sectie D	bomschade	vernieling	26 Febr. 1943	f 175.60	0.3	f 60000.-

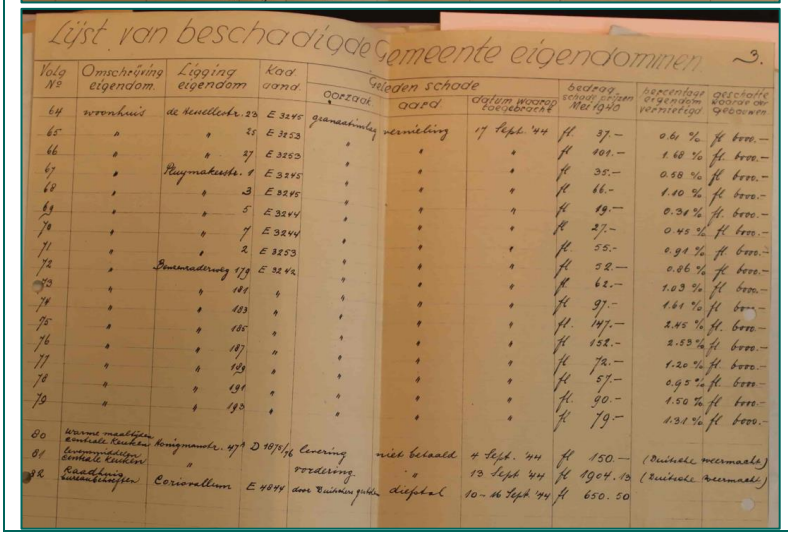
Lijst van beschadigde Gemeente eigendommen 1.

Volg Nº	Omschrijving eigendom	Ligging eigendom	Kad. aand.	Geleden schade: oorzaak	Geleden schade: aard	Geleden schade: datum waarop toegebracht	bedrag schatt. prijzen Mei 1940	percentage der eigendom vernietigd	geschatte waarde der Gebouwen
1.	School 7 en 8	Kampstraat	A 3457	bomschade	vernieling	25 Dec. '44	fl. 4953.-	2.42 %	fl. 240000.-
2.	School 3	Keulstraat	A 3974	bomschade	vernieling	16 Sept. '44	fl. 809.-	0.92 %	fl. 87000.-
3.	St. Annaschool	Maurickweg	D 4345	granaatinslag	vernieling	18 Sept. '44	fl. 31.50	0.035 %	fl. 90000.-
4.	Koningin-school	Stationstraat	D 5638	granaatinslag	vernieling	17 Sept. '44	fl. 591.-	0.59 %	fl. 100000.-
5.	Raadhuis	Corsvallum	E 4844	bominslag	vernieling	1 Jan. '45	fl. 730.-	0.29 %	fl. 250000.-
6.	Oude toren	Kerkplein	D 2693	bominslag	vernieling	1 Jan. '45	fl. 566.-	5.- %	fl. 10.000.-
7.	Kantoorgebouw	Lilistraat	E 5127	bominslag	vernieling	1 Jan. '45	fl. 490.-	0.70 %	fl. 70500.-
8.	Politiebureau	Akerstraat	D 4754	bominslag	vernieling	26 Nov. '44	fl. 44.-	0.03 %	fl. 145000.-
9.	Nutsschool	Akerstraat	D 6270	granaatinslag	vernieling	17 Sept. '44	fl. 190.-	0.26 %	fl. 72000.-
10.	Raadhuis	Hollenweg	D 5369	gedeeltelijke ontploffing	vernieling	Nov. '44	fl. 68.-	0.02 %	fl. 320.-
11.	Pompstation	Cammer	G 2668	gedeeltelijke ontploffing	vernieling	6 Oct.-Nov. '44	fl. 52.-	0.5 %	fl. 1000.-
12.	Politiepost	De Stoom	E 3780	gedeeltelijke ontploffing	vernieling	Sept.-Oct. '44	fl. 92.-	0.92 %	fl. 9.750.-
13.	St. Jozefschool	Keerlerlaan	F 4086	granaatinslag	vernieling	17 Sept. '44	fl. 86.-	0.11 %	fl. 75.000.-
14.	Gemeente Museum	Tempelplein	E 2865	bominslag	vernieling	1 Jan. '45	fl. 322.-	0.37 %	fl. 86.000.-
15.	Waterstoren	Keerlerlaan	F 3669	granaatinslag	vernieling	17 Sept. '44	fl. 185.-	0.53 %	fl. 35.000.-
16.	Marktmuziek	Bongerd	D 6317	bominslag	vernieling	17 Nov. '44	fl. 73.-	9.7 %	fl. 750.-
17.	Parelgoen	Sandstraat	D 6329	bominslag	vernieling	26 Nov. '44	fl. 61.-	0.34 %	fl. 18.000.-
18	Gebouw Electriciteitsbedrijf (Gemeentelijke Nutsbedrijven)	Emmastraat	D 5527	brandbommen	uitgebrand	18 Dec '44	fl. 37226.-	100 %	
	12 Ambtenarenwoningen Benzenradelweg.								
19	woonhuis	Benzenradelweg 134	E 3188	granaatinslag	vernieling	17 Sept. '44	fl. 8.-	0.13 %	fl. 6000.-
20	"	" 132	E 3189	"	"	"	fl. 10.-	0.16 %	fl. 6000.-
21	"	" 134	E 3190	"	"	"	fl. 74.-	1.23 %	fl. 6000.-
22	"	" 136	E 3191	"	"	"	fl. 3.50	0.06 %	fl. 6000.-
23	"	" 138	E 3192	"	"	"	fl. 6.-	0.10 %	fl. 6000.-
24	"	" 140	E 3193	"	"	"	fl. 13.-	0.21 %	fl. 6000.-
25	"	" 142	E 3194	"	"	"	fl. 7.-	0.11 %	fl. 6000.-
26	"	" 144	E 3195	"	"	"	fl. 7.-	0.11 %	fl. 6000.-
27	"	" 146	E 3196	"	"	"	fl. 32.-	0.53 %	fl. 6000.-
28	"	" 148	E 3197	"	"	"	fl. 4.50	0.07 %	fl. 6000.-
29	"	" 150	E 3198	"	"	"	fl. 17.-	0.28 %	fl. 6000.-
30	"	" 152	E 3199	"	"	"	fl. 9.-	0.15 %	fl. 6000.-
							197 - 5.14		

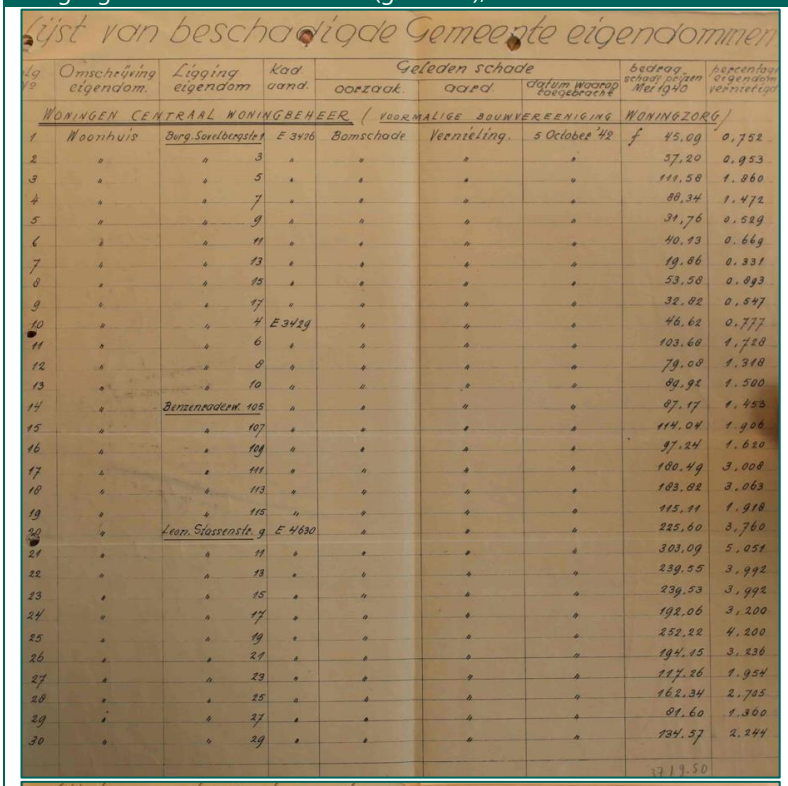
Lijst van beschadigde Gemeente eigendommen 2.

Volg Nº	Omschrijving eigendom	Ligging eigendom	Kad. aand.	Geleden schade: oorzaak	Geleden schade: aard	Geleden schade: datum waarop toegebracht	bedrag schadi stram Mei 1940	percentage eigendom vernietigd	geschatte waarde der Gebouwen
		Woningen Centraal woningbeheer (Woningzorg)							
31	woonhuis	Hon. Heerenstr. 9	E 4630	granaatinslag	vernieling	17 Sept. '44	fl. 25.-	0.416 %	fl. 6000.-
32	"	" 11	"	"	"	"	fl. 45.-	0.75 %	fl. 6000.-
33	"	" 13	"	"	"	"	fl. 81.-	1.35 %	fl. 6000.-
34	"	" 15	"	"	"	"	fl. 604.-	10.06 %	fl. 6000.-
35	"	" 17	"	"	"	"	fl. 226.-	3.76 %	fl. 6000.-
36	"	" 19	"	"	"	"	fl. 77.-	1.28 %	fl. 6000.-
37	"	" 21	"	"	"	"	fl. 76.-	1.26 %	fl. 6000.-
38	"	" 23	"	"	"	"	fl. 197.-	3.28 %	fl. 6000.-
39	"	" 25	"	"	"	"	fl. 17.-	0.28 %	fl. 6000.-
40	"	" 27	"	"	"	"	fl. 67.-	1.11 %	fl. 6000.-
41	"	" 29	"	"	"	"	fl. 23.-	0.38 %	fl. 6000.-
		Woningen Centraal woningbeheer (Middenstands Bouwvereeniging)							
42	woonhuis	de Nellelaar. 1	E 3242	granaatinslag	vernieling	17 Sept. '44	fl. 18.-	0.3 %	fl. 6000.-
43	"	" 5	E 3242	"	"	"	fl. 13.-	0.24 %	fl. 6000.-
44	"	" 13	E 3242	"	"	"	fl. 54.-	0.9 %	fl. 6000.-
45	"	" 15	E 3242	"	"	"	fl. 268.-	4.46 %	fl. 6000.-
46	"	" 17	E 3242	"	"	"	fl. 39.-	0.65 %	fl. 6000.-
47	"	" 19	E 3242	"	"	"	fl. 43.-	0.71 %	fl. 6000.-
48	"	" 2	E 3244	"	"	"	fl. 115.-	1.91 %	fl. 6000.-
49	"	" 4	"	"	"	"	fl. 77.-	1.28 %	fl. 6000.-
50	"	" 6	"	"	"	"	fl. 116.-	1.93 %	fl. 6000.-
51	"	" 12	"	"	"	"	fl. 31.-	0.51 %	fl. 6000.-
52	"	de Nellelaar. 1	E 3242	"	"	"	fl. 66.-	1.1 %	fl. 6000.-
53	"	" 3	"	"	"	"	fl. 30.-	0.5 %	fl. 6000.-
54	"	" 5	"	"	"	"	fl. 26.-	0.43 %	fl. 6000.-
56	"	" 7	"	"	"	"	fl. 48.-	0.80 %	fl. 6000.-
57	"	" 9	"	"	"	"	fl. 325.-	5.41 %	fl. 6000.-
58	"	" 11	"	"	"	"	fl. 136.-	2.26 %	fl. 6000.-
59	"	" 13	"	"	"	"	fl. 96.-	1.6 %	fl. 6000.-
60	"	" 15	E 3244	"	"	"	fl. 56.-	0.93 %	fl. 6000.-
61	"	" 17	"	"	"	"	fl. 310.-	5.14 %	fl. 6000.-
62	"	" 19	"	"	"	"	fl. 82.-	1.36 %	fl. 6000.-
63	"	" 21	"	"	"	"	fl. 28.-	0.46 %	fl. 6000.-

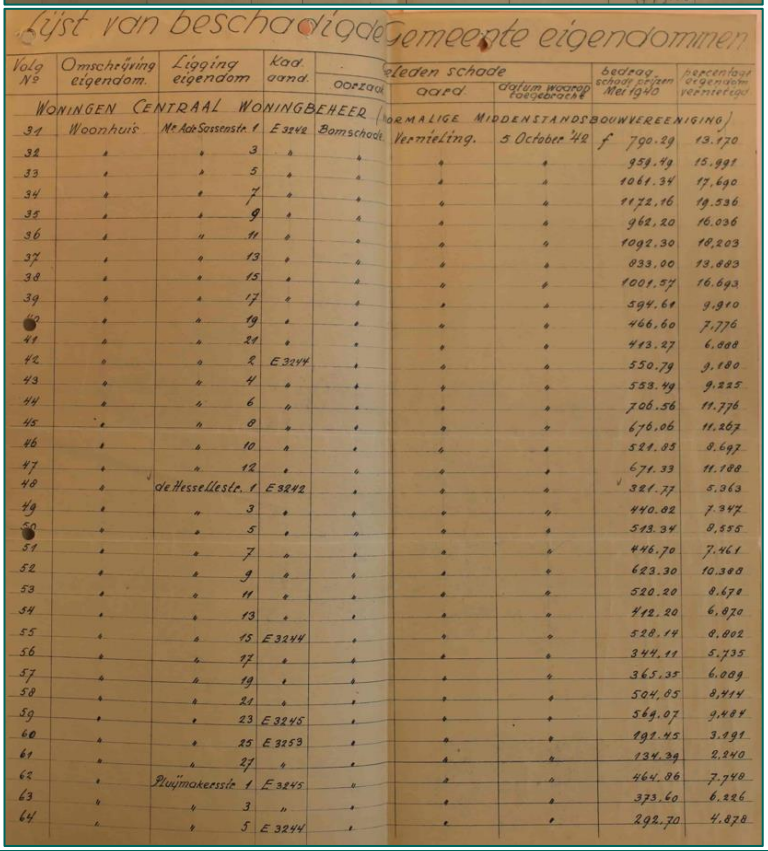
Lijst van beschadigde Gemeente eigendommen 3.

Volg Nº	Omschrijving eigendom	Ligging eigendom	Kad. aand.	Geleden schade: oorzaak	Geleden schade: aard	Geleden schade: datum waarop toegebracht	bedrag schadi stram Mei 1940	percentage eigendom vernietigd	geschatte waarde der Gebouwen
64	woonhuis	de Nellelaar. 23	E 3245	granaatinslag	vernieling	17 Sept. '44	fl. 37.-	0.61 %	fl. 6000.-
65	"	" 25	E 3253	"	"	"	fl. 101.-	1.68 %	fl. 6000.-
66	"	" 27	E 3253	"	"	"	fl. 35.-	0.58 %	fl. 6000.-
67	"	Pleymakerstr. 1	E 3245	"	"	"	fl. 66.-	1.10 %	fl. 6000.-
68	"	" 3	E 3245	"	"	"	fl. 19.-	0.34 %	fl. 6000.-
69	"	" 5	E 3244	"	"	"	fl. 27.-	0.45 %	fl. 6000.-
70	"	" 7	E 3244	"	"	"	fl. 55.-	0.91 %	fl. 6000.-
71	"	" 2	E 3253	"	"	"	fl. 52.-	0.86 %	fl. 6000.-
72	"	Gemeenschap 179	E 3242	"	"	"	fl. 62.-	1.03 %	fl. 6000.-
73	"	" 181	"	"	"	"	fl. 97.-	1.61 %	fl. 6000.-
74	"	" 183	"	"	"	"	fl. 147.-	2.45 %	fl. 6000.-
75	"	" 185	"	"	"	"	fl. 152.-	2.53 %	fl. 6000.-
76	"	" 187	"	"	"	"	fl. 72.-	1.20 %	fl. 6000.-
77	"	" 189	"	"	"	"	fl. 57.-	0.95 %	fl. 6000.-
78	"	" 191	"	"	"	"	fl. 90.-	1.50 %	fl. 6000.-
79	"	" 193	"	"	"	"	fl. 79.-	1.31 %	fl. 6000.-
80	warme maaltijden kantoor keuken	Koningsmolen. 47	D 1671/16	levering	niet betaald	4 Sept. '44	fl. 150.—	(Duitsche	vermaale)
81	brandmiddelen kantoor keuken	"		roofdering	"	13 Sept '44	fl. 1904.15	(Duitsche	vermaale)
82	Kwalking Luchtbeschermingsplan	Carnavalleum	E 4844	door Duitschers gestolen	diefstal	10 - 16 Sept '44	fl. 650.50		

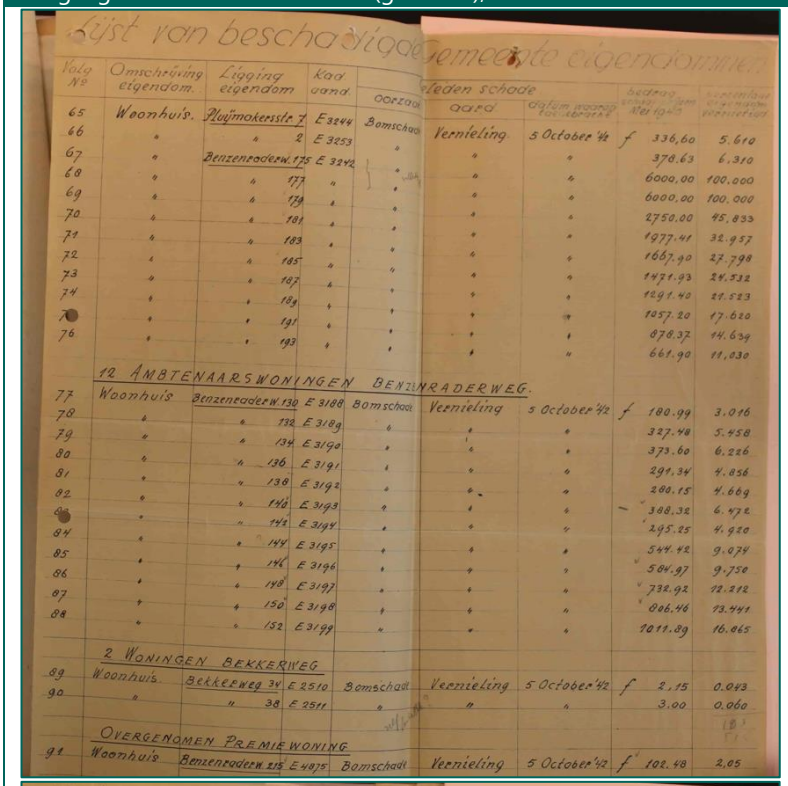
Lijst van beschadigde Gemeente eigendommen

Volg Nº	Omschrijving eigendom.	Ligging eigendom	Kad. aand.	Geleden schade: oorzaak.	Geleden schade: aard.	Geleden schade: datum waarop toegebracht	bedrag schadt schatten Mei 1940	percentage eigendom vernield
WONINGEN CENTRAAL WONINGBEHEER (VOORMALIGE BOUWVEREENIGING WONINGZORG)								
1	Woonhuis	Burg. Savelbergsstr 1	E 3426	Bomschade	Vernieling.	5 October '42	f 45.09	0,752
2	"	" 3	"	"	"	"	57,20	0,953
3	"	" 5	"	"	"	"	111,58	1.860
4	"	" 7	"	"	"	"	88,34	1.472
5	"	" 9	"	"	"	"	31,76	0,529
6	"	" 11	"	"	"	"	40.13	0.669
7	"	" 13	"	"	"	"	19,86	0,331
8	"	" 15	"	"	"	"	53,58	0,893
9	"	" 17	"	"	"	"	32,82	0,547
10	"	" 4	E 3429	"	"	"	46,62	0,777
11	"	" 6	"	"	"	"	103,68	1,728
12	"	" 8	"	"	"	"	79,08	1,318
13	"	" 10	"	"	"	"	89,92	1.500
14	"	Benzenradenw. 105	"	"	"	"	87.17	1,453
15	"	" 107	"	"	"	"	114,04	1.906
16	"	" 109	"	"	"	"	97,24	1.620
17	"	" 111	"	"	"	"	180.49	3,008
18	"	" 113	"	"	"	"	183,82	3,063
19	"	" 115	"	"	"	"	115,11	1.918
20	"	Leon. Stassenstr. 9	E 4630	"	"	"	225,60	3,760
21	"	" 11	"	"	"	"	303,09	5,051
22	"	" 13	"	"	"	"	239,55	3,992
23	"	" 15	"	"	"	"	239,53	3,992
24	"	" 17	"	"	"	"	192,06	3,200
25	"	" 19	"	"	"	"	252,22	4,200
26	"	" 21	"	"	"	"	194,15	3,236
27	"	" 23	"	"	"	"	117,26	1,954
28	"	" 25	"	"	"	"	162,34	2,705
29	"	" 27	"	"	"	"	81,60	1,360
30	"	" 29	"	"	"	"	134,57	2,244
							3719,50	

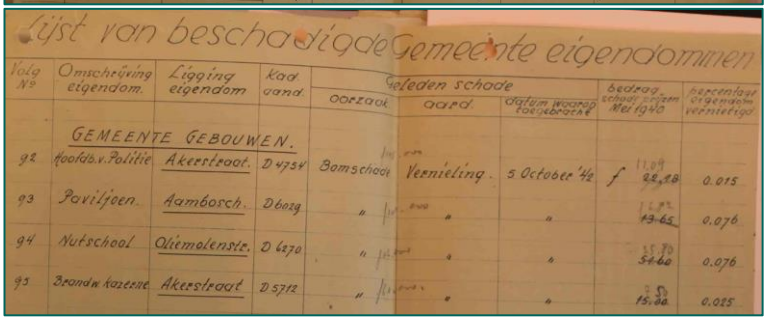
Lijst van beschadigde Gemeente eigendommen

Volg Nº	Omschrijving eigendom.	Ligging eigendom	Kad. aand.	Geleden schade: oorzaak.	Geleden schade: aard.	Geleden schade: datum waarop toegebracht	bedrag schadt schatten Mei 1940	percentage eigendom vernield
WONINGEN CENTRAAL WONINGBEHEER (VOORMALIGE MIDDENSTANDSBOUWVEREENIGING)								
31	Woonhuis	Nr. Adr. Sassenstr. 1	E 3242	Bomschade	Vernieling.	5 October '42	f 790.29	13.170
32	"	" 3	"	"	"	"	959,49	15,991
33	"	" 5	"	"	"	"	1061.34	17,690
34	"	" 7	"	"	"	"	1172,16	19.536
35	"	" 9	"	"	"	"	962,20	16.036
36	"	" 11	"	"	"	"	1092,30	18,203
37	"	" 13	"	"	"	"	833,00	13.883
38	"	" 15	"	"	"	"	1001,57	16.693
39	"	" 17	"	"	"	"	594.61	9.910
40	"	" 19	"	"	"	"	466,60	7,776
41	"	" 21	"	"	"	"	413,27	6,888
42	"	" 2	E 3244	"	"	"	550,79	9,180
43	"	" 4	"	"	"	"	553,49	9,225
44	"	" 6	"	"	"	"	706.56	11.776
45	"	" 8	"	"	"	"	676,06	11,267
46	"	" 10	"	"	"	"	521,83	8,697
47	"	" 12	"	"	"	"	671,33	11,188
48	"	de Hesselleste. 1	E 3242	"	"	"	321,77	5,363
49	"	" 3	"	"	"	"	440,82	7,347
50	"	" 5	"	"	"	"	513,34	8,555
51	"	" 7	"	"	"	"	446,70	7,461
52	"	" 9	"	"	"	"	623,30	10,388
53	"	" 11	"	"	"	"	520,20	8,670
54	"	" 13	"	"	"	"	412,20	6,870
55	"	" 15	E 3244	"	"	"	528,14	8,802
56	"	" 17	"	"	"	"	344,11	5,735
57	"	" 19	"	"	"	"	365,35	6,089
58	"	" 21	"	"	"	"	504,85	8,414
59	"	" 23	E 3245	"	"	"	569,07	9,484
60	"	" 25	E 3253	"	"	"	191,45	3,191
61	"	" 27	"	"	"	"	134,39	2,240
62	"	Pruymakersstr 1	E 3245	"	"	"	464,86	7,748
63	"	" 3	"	"	"	"	373,60	6,226
64	"	" 5	E 3244	"	"	"	292,70	4,878

Lijst van beschadigde Gemeente eigendommen

Volg Nº	Omschrijving eigendom.	Ligging eigendom	Kad. aand.	Oorzaak	Geleden schade aard.	Datum waarop toegebracht	Bedrag schad. zullen Mei 1940	percentage eigendom vernield
65	Woonhuis.	Ploÿmakersstr 7	E 3244	Bomschade	Vernieling	5 October '44	f 336,60	5.610
66	"	" 2	E 3253	"	"	"	378.63	6,310
67	"	Benzenraderw. 175	E 3242	"	"	"	6000,00	100.000
68	"	" 177	"	"	"	"	6000.00	100.000
69	"	" 179	"	"	"	"	2750.00	45.833
70	"	" 181	"	"	"	"	1977.41	32.957
71	"	" 183	"	"	"	"	1667.90	27.798
72	"	" 185	"	"	"	"	1471.93	24.532
73	"	" 187	"	"	"	"	1291.40	21.523
74	"	" 189	"	"	"	"	1057.20	17.620
75	"	" 191	"	"	"	"	876.37	14.634
76	"	" 193	"	"	"	"	661.90	11.030
	12 AMBTENAARSWONINGEN BENZENRADERWEG.							
77	Woonhuis	Benzenraderw. 130	E 3188	Bomschade	Vernieling	5 October '44	f 180.99	3.016
78	"	" 132	E 3189	"	"	"	327.48	5.458
79	"	" 134	E 3190	"	"	"	373.60	6.226
80	"	" 136	E 3191	"	"	"	291.34	4.856
81	"	" 138	E 3192	"	"	"	280.15	4.669
82	"	" 140	E 3193	"	"	"	388.32	6.472
83	"	" 142	E 3194	"	"	"	295.25	4.920
84	"	" 144	E 3195	"	"	"	544.42	9.074
85	"	" 146	E 3196	"	"	"	584.97	9.750
86	"	" 148	E 3197	"	"	"	732.92	12.212
87	"	" 150	E 3198	"	"	"	886.46	13.441
88	"	" 152	E 3199	"	"	"	1011.89	16.865
	2 WONINGEN BEKKERWEG							
89	Woonhuis	Bekkerweg 34	E 2510	Bomschade	Vernieling	5 October '44	f 2.15	0.043
90	"	" 38	E 2511	"	"	"	3.00	0.060
	OVERGENOMEN PREMIEWONING							
91	Woonhuis	Benzenraderw 215	E 4975	Bomschade	Vernieling	5 October '44	f 102.48	2,05

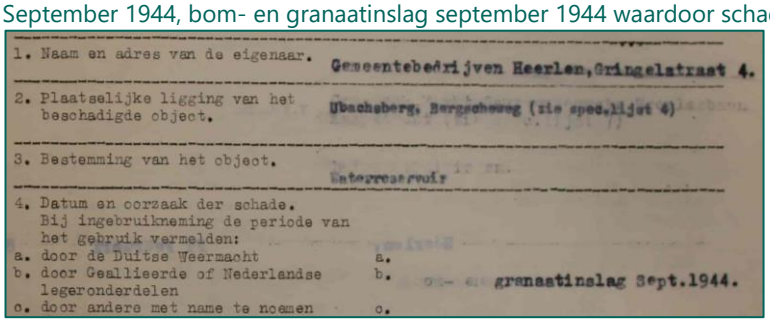

Lijst van beschadigde Gemeente eigendommen

Volg Nº	Omschrijving eigendom.	Ligging eigendom	Kad. aand.	Oorzaak	Geleden schade aard.	Datum waarop toegebracht	Bedrag schad. zullen Mei 1940	percentage eigendom vernield
	GEMEENTE GEBOUWEN.							
92	Hoofdb.v.Politie	Akerstraat	D 4754	Bomschade	Vernieling	5 October '44	f 28,18	0.015
93	Paviljoen	Aambosch.	D 6029	"	"	"	13.65	0.076
94	Nutschool	Oliemolenstr.	D 6270	"	"	"	54.60	0.076
95	Brandw.kazerne	Akerstraat	D 5712	"	"	"	15.20	0.015

- *Relevant, melding schade door oorlogshandelingen.*

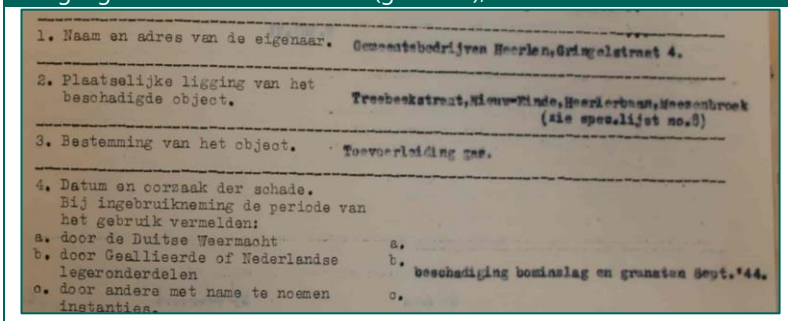
September 1944, bom- en granaatinslag september 1944 waardoor schade ontstond te Bergscheweg Ubachsberg:

1. Naam en adres van de eigenaar. Gemeentebedrijven Heerlen, Cringelstraat 4.
2. Plaatselijke ligging van het beschadigde object. Ubachsberg, Bergscheweg (zie spec. lijst 4)
3. Bestemming van het object. Reservoir
4. Datum en oorzaak der schade. Bij ingebruikneming de periode van het gebruik vermelden:
   a. door de Duitse Weermacht a.
   b. door Geallieerde of Nederlandse legeronderdelen b. granaatinslag Sept. 1944.
   c. door andere met name te noemen c.

- *Relevant, melding bom- en granaatinslag.*

September 1944, schade Treebeekstraat, Nieuw-Einde, Heerlerbaan, Meezenbroek door bominslag en granaten:

1. Naam en adres van de eigenaar. Gemeentebedrijven Heerlen, Gringelstraat 4.

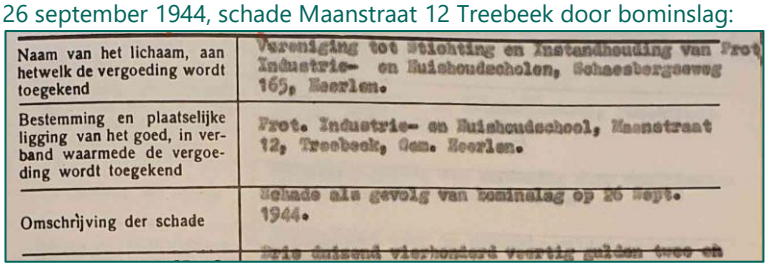
2. Plaatselijke ligging van het beschadigde object. Treebeekstraat, Nieuw-Minde, Heerlerbaan, Meezenbroek (zie spec.lijst no.3)

3. Bestemming van het object. Toevoerleiding gas.

4. Datum en oorzaak der schade. Bij ingebruikneming de periode van het gebruik vermelden:
a. door de Duitse Weermacht — a.
b. door Geallieerde of Nederlandse legeronderdelen — b. beschadiging bominslag en granaten Sept.'44.
c. door andere met name te noemen instanties. — c.

- *Relevant, melding bom- en granaatinslag.*

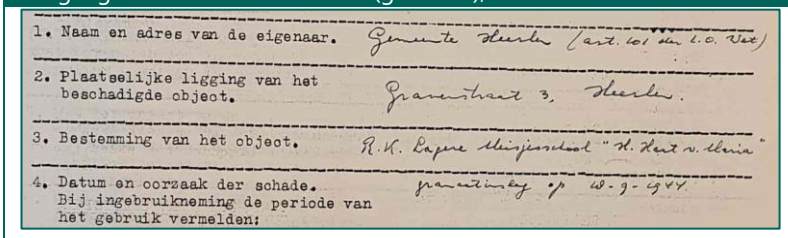
Inventaris 11691	Stukken betreffende afwikkeling van schade ontstaan door levering voedsel, gas, water en licht aan de Duitse Weermacht, door invorderingen door de Duitse Weermacht, door inkwartiering burger-chauffeurs, door de overdracht van 9 pistolen aan de Rijkspolitie en door diverse bezettingsuitgaven. Kosten Duitse winterhulp en inlevering radio's (dossier III), 1947 - 1957
Niet relevant, enkel bezettingsschade.	
Inventaris 11716	Overeenkomst met de Onderlinge Oorlogsschade Verzekering Maatschappij te Den Haag, 1951, 1952
Niet relevant, enkel financiële afwikkelingen, geen specifieke oorlogshandelingen vermeld.	
Inventaris 11805	Beschikbaarstelling krediet ten behoeve van de aanleg en verbetering van trottoirs (dienstjaar 1942). Beschikbaarstelling krediet ten behoeve van het herstel van trottoirs welke zijn beschadigd door oorlogsgeweld. Aanleg van een trottoir langs een gedeelte Anjelierstraat, in de Boerhaavestraat, langs een gedeelte Heesbergstraat, langs een gedeelte Meezenbroekerweg, langs de Sparstraat, Klimopstraat en Egelantierstraat. Betegeling sintelpad langs Bospad. Verbreding van het trottoir langs een gedeelte Stationstraat, 1941 - 1964
Niet relevant, enkel schade door voertuigen.	
Inventaris 12013	Stukken betreffende vergoeding en herstel van schade ten gevolge van vordering door geallieerde legeronderdelen en van bominslag, met vorderingsbewijzen, 1944-1947, 1949-1951, 1954
26 september 1944, schade Maanstraat 12 Treebeek door bominslag:	

Naam van het lichaam, aan hetwelk de vergoeding wordt toegekend	Vereniging tot Stichting en Instandhouding van Prot. Industrie- en Huishoudscholen, Schaesbergerweg 165, Heerlen.
Bestemming en plaatselijke ligging van het goed, in verband waarmede de vergoeding wordt toegekend	Prot. Industrie- en Huishoudschool, Maanstraat 12, Treebeek, Gem. Heerlen.
Omschrijving der schade	Schade als gevolg van bominslag op 26 Sept. 1944.
	Drie duizend vierhonderd veertig gulden twee en

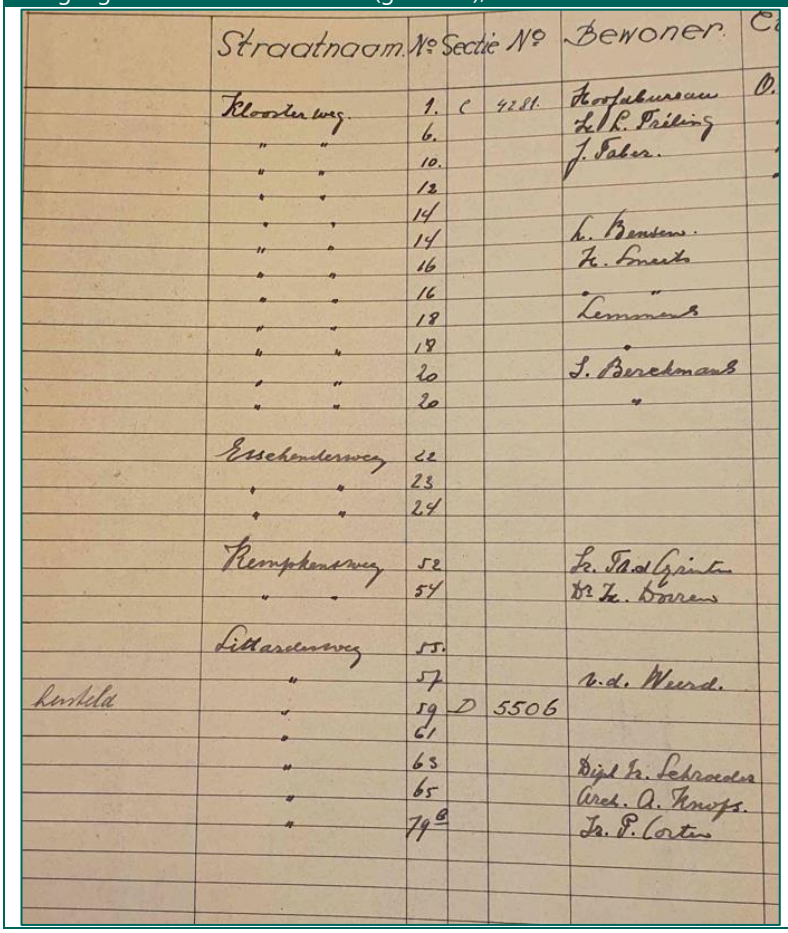
- *Relevant, melding bominslag.*

Inventaris 12014	Stukken betreffende vergoeding en herstel van schade aan het St. Joseph-Instituut voor de kweekschool aan de Burg. Lintjensstraat en de bewaarschool aan de Bekkerweg ten gevolge van vordering door geallieerde legeronderdelen, met vorderingsbewijzen. Tevens vergoeding van bezettingsschade aan de Vereniging van Vrouwen tot Bevordering van Huiselijk Geluk ten behoeve van de R.K. kweekschool "Maria Immaculata" te Mook en verlening voorschot voor aankoop schoolgebouw kweekschool aan de Bekkerweg ter vervanging van het door oorlog verwoestte schoolpand te Mook, 1944-1947, 1950, 1955, 1958
Niet relevant, geen meldingen van NGE.	
Inventaris 12042	Stukken betreffende herstel van schade ten gevolge van vordering door geallieerde legeronderdelen en granaatschade, 1944, 1945, 1947, 1949, 1950, 1951, 1953
18 september 1944, schade Gravestraat 3 door granaatinslag:	

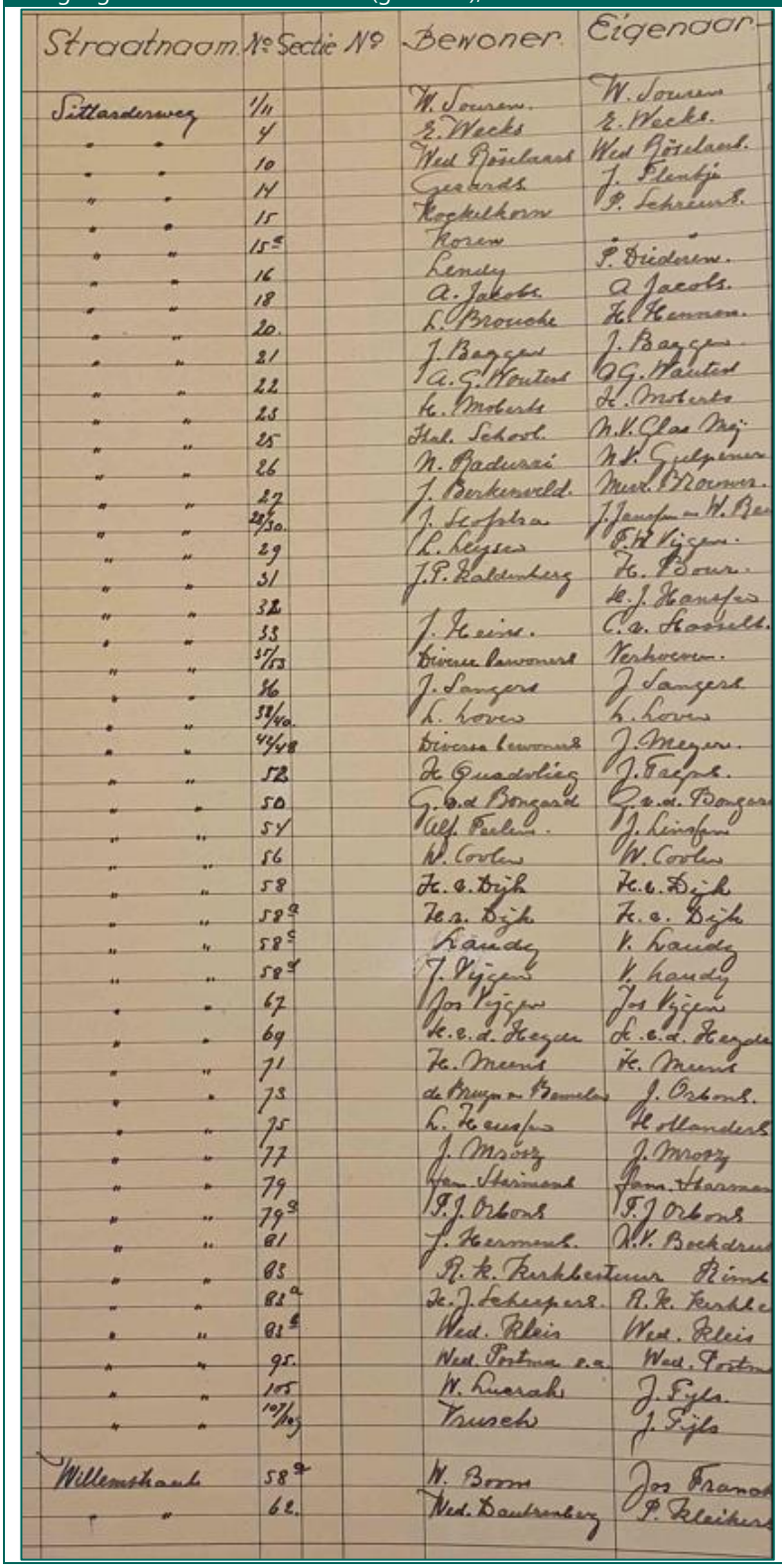

1. Naam en adres van de eigenaar. Gemeente Heerlen (art. 61 der L.O. Wet)
2. Plaatselijke ligging van het beschadigde object. Gravenstraat 3, Heerlen.
3. Bestemming van het object. R.K. Lagere Meisjesschool "H. Hart v. Maria"
4. Datum en oorzaak der schade. granaatinslag op 10-9-1944
Bij ingebruikneming de periode van het gebruik vermelden:

- *Relevant, melding granaatinslag.*

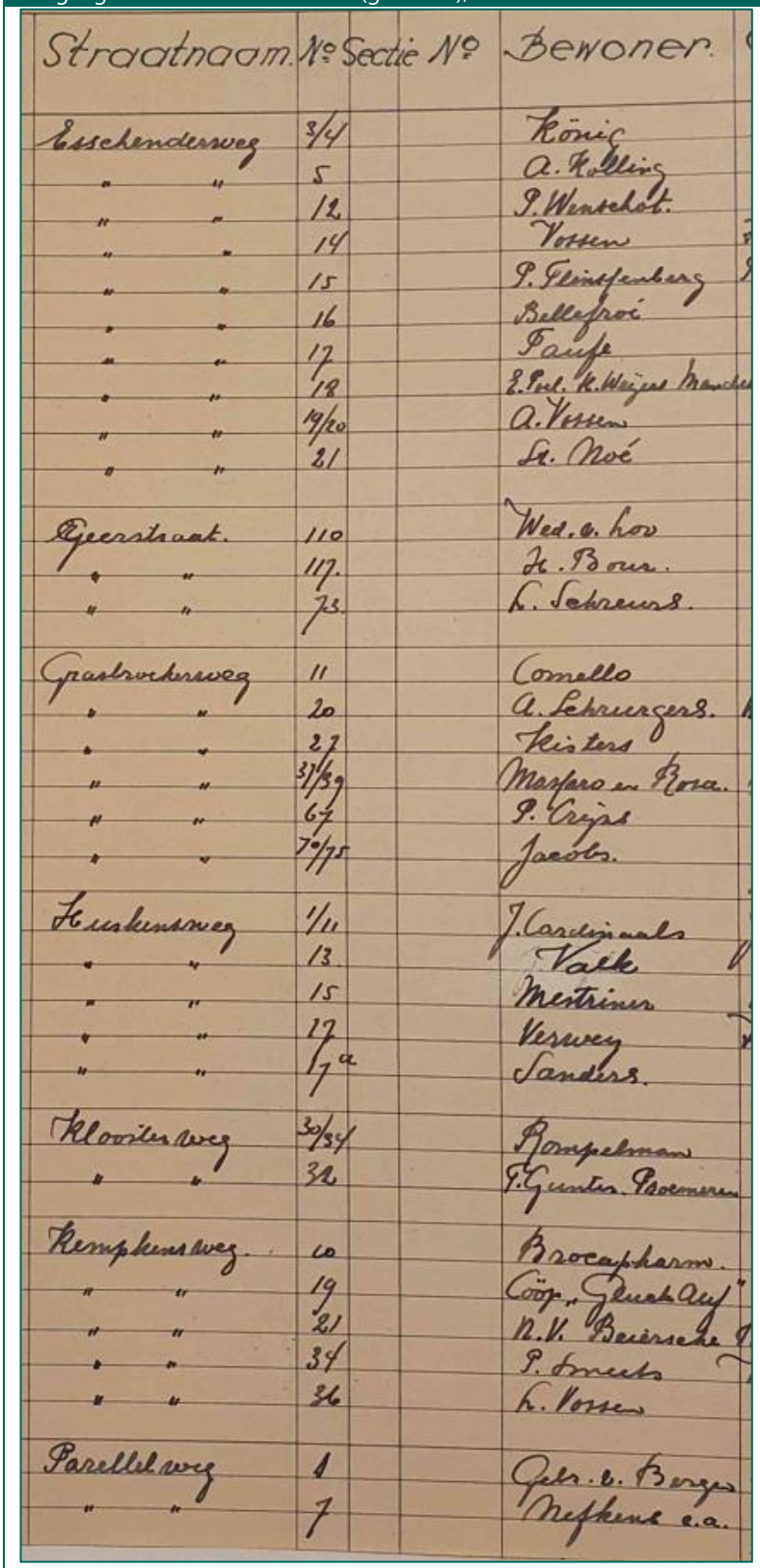
Inventaris 12046	Stukken betreffende afwikkeling van oorlogsschade aan scholen met het Rijk, alsmede overzichten van schadegevallen, 1943, 1945-1950, 1956
Niet relevant, geen meldingen van NGE.	
Inventaris 12048	Stukken betreffende vergoeding van oorlogsschade aan de scholen gelegen te Treebeek, 1945, 1948-1950
Niet relevant, geen meldingen van NGE.	
Inventaris 12049	Stukken betreffende afwikkeling van oorlogs- en bezettingschade aan bijzondere bewaarscholen, 1947, 1948
Niet relevant, geen meldingen van NGE.	
Inventaris 12356	Stukken betreffende de bouw van een brandweerkazerne met twee dienstwoningen en schuilkelder aan de Akerstraat, en verbouwing of aanpassing hiervan. Tevens herstel van oorlogsschade, veroorzaakt door geallieerde troepen. Met tekeningen, 1938 - 1949
Niet relevant, geen meldingen van NGE.	
Inventaris 12464	Mededeling van de burgemeester aan het bureau Directie van de Middenstand te 's-Gravenhage betreffende herbevoorrading van (oorlogsslachtoffer) tabaksdetaillist W.C. Roelofs. Afschrift, 1948
Niet relevant, geen meldingen van NGE	
Inventaris 12479	Lijst van gesneuvelde Duitse soldaten en van overleden inwoners ten gevolge van gewelddadige omstandigheden (geen oorlogshandelingen), 1944
Niet relevant, geen oorlogshandelingen.	
Inventaris 12785	Bevelschrift aan het kerkbestuur der Nederlandse Israëlitische Gemeente tot betaling van kosten in de bouw van een nieuwe synagoge en in herstelkosten van oorlogsschade aan het pand te Stationstraat 24a. Met bijbehorende stukken, 1938, 1940, 1948
Niet relevant, geen oorlogshandelingen.	
Inventaris 12819	Schade door oorlogsgeweld op 21 en 22 mei, 1940
Schade adressen 21-22 mei 1940:	

	Straatnaam	Nº	Sectie	Nº	Bewoner	C
	Kloosterweg	1.	C	4281.	Kostuumbureau	O.
	" "	6.			L. L. Frieling	
	" "	10.			J. Faber.	
	" "	12				
	" "	14				
	" "	14			L. Bensen.	
	" "	16			H. Smits	
	" "	16			" "	
	" "	18			Lemmens	
	" "	18			"	
	" "	20			S. Berckmans	
	" "	20			"	
	Essenhoverweg	22				
	" "	23				
	" "	24				
	Kempenaerweg	52			Fa. Th. de Grijter	
	" "	54			Dr H. Borren	
	Lütkenweg	55.				
	"	57			v. d. Weerd.	
Kerkveld	"	59	D	5506		
	"	61				
	"	63			Wijd H. Schroeder	
	"	65			Wed. A. Knuts.	
	"	79a			Fa. P. Cortus	

Straatnaam	Nº Sectie	Nº	Bewoner	Eigenaar
Sittarderweg	1/11		W. Souren.	W. Souren
" "	4		E. Weeks	E. Weeks.
" "	10		Wed Rijsbaard	Wed Rijsbaard.
" "	14		Gebrds.	J. Flentje
" "	15		Kockelkorn	P. Schreurs.
" "	15a		Koren	
" "	16		Lenders	P. Diederen.
" "	18		A. Jakobs	A Jacobs.
" "	20.		L. Broucke	H. Kennen.
" "	21		J. Bazgen	J. Bazgen.
" "	22		A. G. Houtes	G. Houtes
" "	23		H. Roberts	H. Roberts
" "	25		Hal. School	N.V. Glas Maj
" "	26		N. Paduraï	N.V. Gulpener
" "	27		J. Berkenveld	Mad. Bronner.
" "	29/30.		J. Scopka	J. Jansen-W. Be
" "	29		L. Keijsers	E.H. Vijgen.
" "	31		J.P. Kaldenberg	H. Souren.
" "	32			H. J. Hanssen
" "	33		J. Heins.	C.a. Hoobelt.
" "	37/13		Diverse bewoners	Verhoeven.
" "	36		J. Sangers	J Sangers
" "	38/40.		H. Lovens	H. Lovens
" "	44/48		Diverse bewoners	J. Meyer.
" "	52		H. Quadvlieg	J. Faeyen.
" "	50		G. v.d. Bongard	G. v.d. Bongard
" "	54		Alf. Peelen.	J. Linssen
" "	56		W. Cooles	W. Cooles
" "	58		H. v. Dijk	H. v. Dijk
" "	58a		Hen. Dijk	H. v. Dijk
" "	58c		Kandy	V. Kandy
" "	58d		J. Vijgen	V. Kandy
" "	67		Jos Vijgen	Jos Vijgen
" "	69		H. v. d. Heijden	H. v. d. Heijden
" "	71		H. Meens	H. Meens
" "	73		de Bruyn-Bemelen	J. Orbons.
" "	75		H. Heuskens	H. Hollanders
" "	77		J. Mroz	J. Mroz
" "	79		Jan Steinmetz	Jan. Hasman
" "	79a		P.J. Orbons	P.J. Orbons
" "	81		J. Hermans	N.V. Beckdrus
" "	83		R. K. Kerkbestuur	Rimb
" "	83a		H. J. Schreurs	R. K. Kerkbe
" "	83c		Wed. Klein	Wed. Klein
" "	95.		Ned. Portman e.a.	Wed. Portm
" "	105		W. Quarak	J. Fijks.
" "	107/109		Truseb	J. Fijks
Willemstraat	58a		W. Boom	Jos Franck
" "	62.		Wed. Dautzenberg	P. Kleijkers

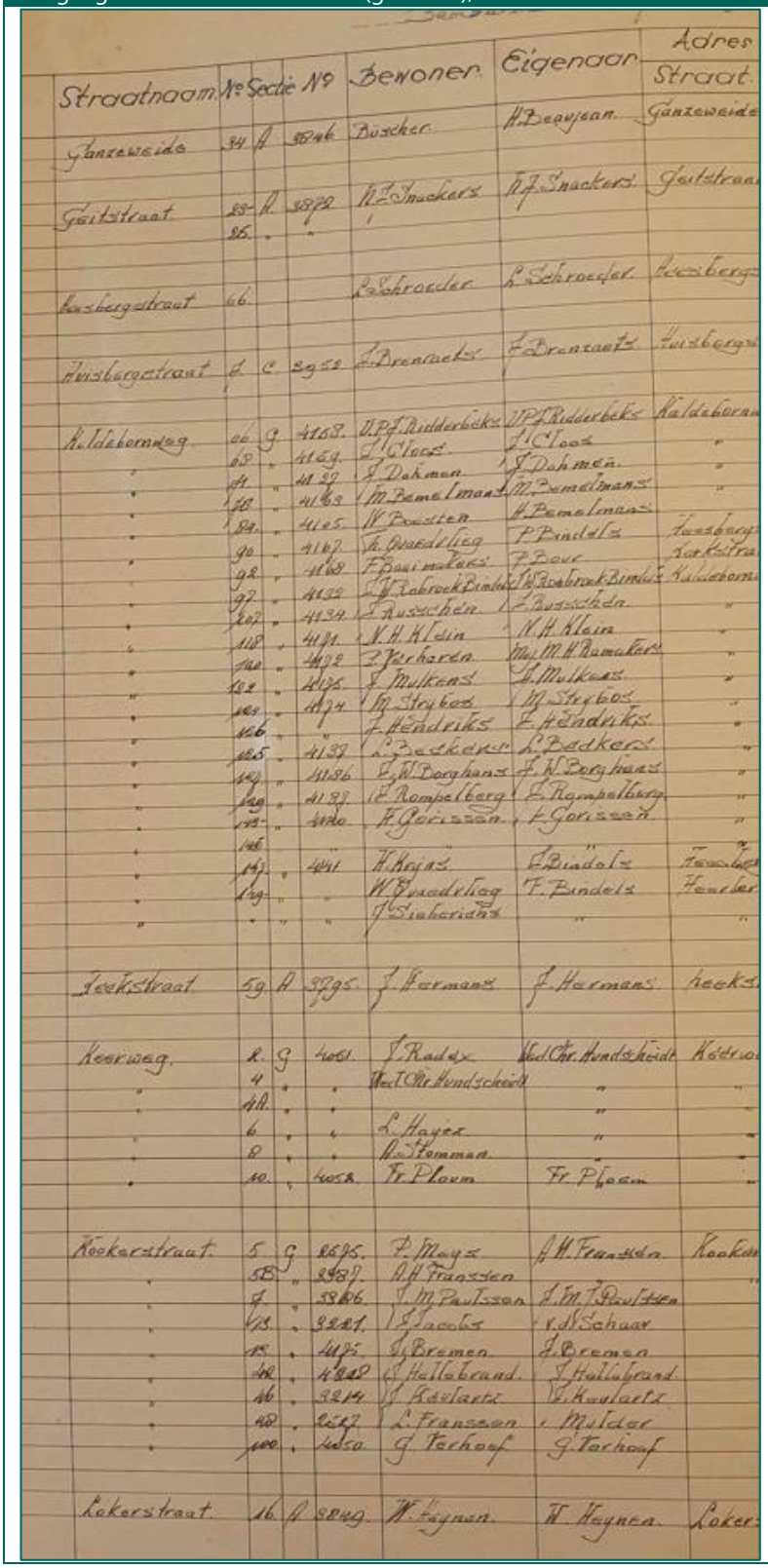

Straatnaam	№	Sectie №	Bewoner
Asschenderweg	3/4		König
" "	5		A. Kolling
" "	12		J. Wentelot.
" "	14		Vossen
" "	15		P. Fleinsenberg
" "	16		Bellefroi
" "	17		Pauße
" "	18		E. Fud. K. Wijns Mandu
" "	19/20		A. Vossen
" "	21		H. Noé
Eyerstraat.	110		Wed. G. Hov
" "	117.		H. Bour.
" "	73.		L. Schreurs.
Graetveldsweg	11		Comello
" "	20		A. Schreurgers.
" "	27		Kisters
" "	31/39		Marsaro en Rosa.
" "	67		P. Crijns
" "	70/75		Jacobs.
Heuskensweg	1/11		J. Cardinaals
" "	13.		Valk
" "	15		Mertiner
" "	17		Verweij
" "	17a		Sanders.
Kloosterweg	30/34		Rompelman
" "	32		F. Gunter. Broemen
Kempkensweg.	10		Brocapharm.
" "	19		Coöp. „Eendracht"
" "	21		N.V. Beiersche
" "	34		P. Smeets
" "	36		L. Vossen
Parallelweg	1		Gebr. v. Berge
" "	7		Neffens e.a.

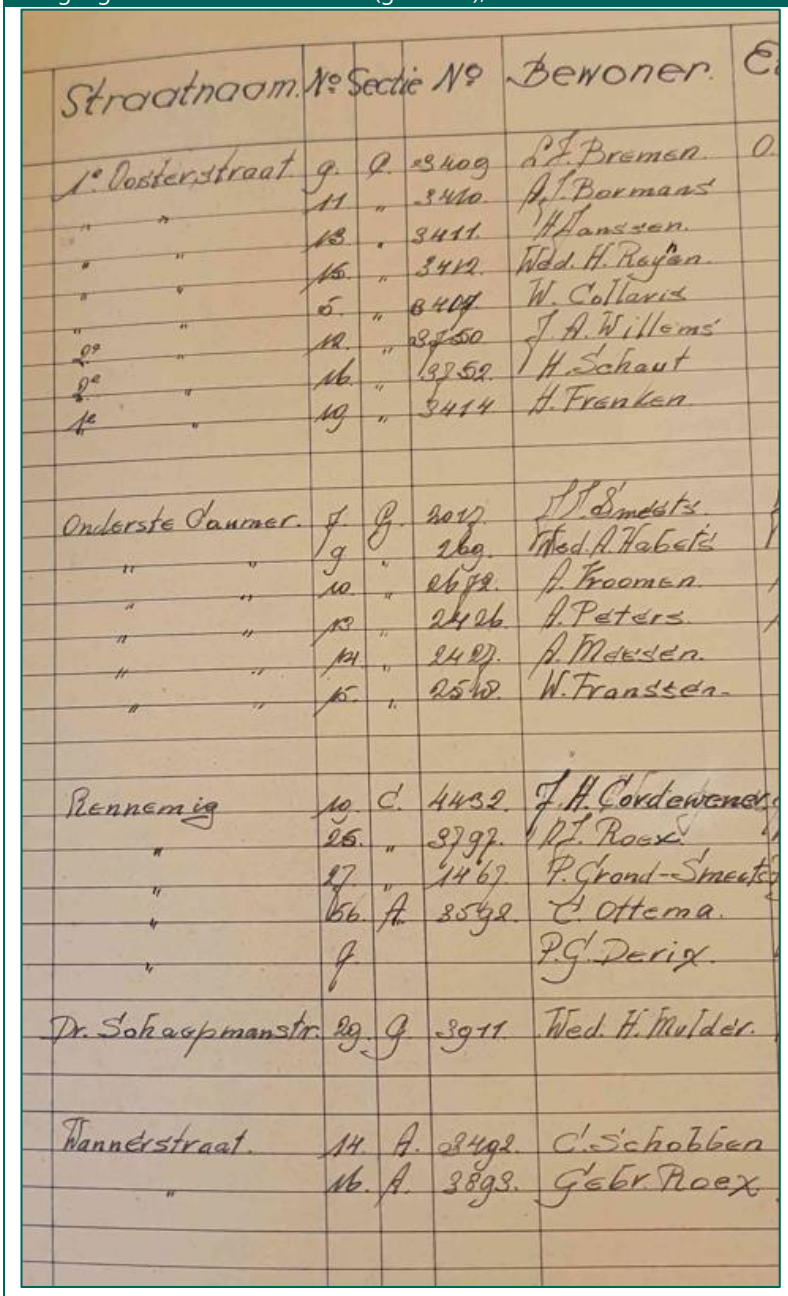
- *Relevant, melding schade door oorlogshandelingen.*

Inventaris 12820	Schade door het bombardement op 27 november, 1941

27 november 1941, lijst adressen waar schade ontstond door bombardement:

Straatnaam	№	Sectie	№	Bewoner	Eigenaar	Adres Straat
Ganzeweide	34	A	3846	Buscher	H. Beaujean	Ganzeweide
Geitstraat	28	A	3878	H.C. Snackers	H.J. Snackers	Geitstraat
	86	"	"			
Kerkbergstraat	66			P. Schroeder	P. Schroeder	Kerkberg
Kerkbergstraat	1	C	3958	J. Brenaerts	F. Brenaerts	Kerkberg
Kerkeldermweg	66	G	4163	U.P.J. Ridderbeks	U.P.J. Ridderbeks	Kerkeldermweg
"	68	"	4164	J. Cloos	J. Cloos	"
"	71	"	4167	J. Dahmen	J. Dahmen	"
"	80	"	4163	M. Pamelmans	M. Pamelmans	"
"	84	"	4165	H. Pamelmans	H. Pamelmans	"
"	90	"	4167	P. Bindels	P. Bindels	Kerkbergweg
"	92	"	4168	F. Paumelers	P. Paumelers	Kerkbergweg
"	97	"	4132	W. Roebroek-Bindels	W. Roebroek-Bindels	Kerkeldermweg
"	107	"	4134	J. Ruyschen	J. Ruyschen	"
"	118	"	4131	N.H. Klein	N.H. Klein	"
"	120	"	4132	J. Verhoeven	Mej. M.H. Ramaekers	"
"	122	"	4135	J. Melkens	J. Melkens	"
"	124	"	4134	M. Steyaert	M. Steyaert	"
"	126	"	"	J. Hendriks	J. Hendriks	"
"	125	"	4137	L. Beckers	L. Beckers	"
"	149	"	4136	J.W. Berghaus	J.W. Berghaus	"
"	149	"	4137	L. Rompelberg	L. Rompelberg	"
"	153	"	4140	H. Gorissen	H. Gorissen	"
"	146	"	"			"
"	141	"	4141	H. Hayes	F. Bindels	Terwinselen
"	129	"	"	W. Roebroek	F. Bindels	Terwinselen
"	"	"	"	J. Siebenaler	"	"
Keeksstraat	59	A	3895	J. Hermans	J. Hermans	Keeksstraat
Keerweg	2	G	4061	J. Radix	Ned. Chr. Hendrikshuis	Keerweg
"	4	"	"	Ned. Chr. Hendrikshuis	"	"
"	4A	"	"		"	"
"	6	"	"	L. Hayes	"	"
"	8	"	"	A. Hemmen	"	"
"	10	"	4058	Fr. Ploem	Fr. Ploem	"
Kookerstraat	5	G	3895	P. Mayes	J.W. Franssen	Kookerstraat
"	5B	"	3897	A.H. Franssen		"
"	7	"	5806	J.M. Paulissen	J.M.J. Paulissen	"
"	13	"	3901	J. Jacobs	v.d. Schaar	"
"	15	"	4025	G. Bremen	J. Bremen	"
"	42	"	4048	J. Hellebrand	J. Hellebrand	"
"	46	"	3914	J. Kuylaerts	J. Kuylaerts	"
"	48	"	3917	L. Franssen	M. Sider	"
"	100	"	4050	G. Terhoef	G. Terhoef	"
Lokerstraat	16	A	3849	W. Heynen	W. Heynen	Lokerstraat

Straatnaam	Nº	Sectie	Nº	Bewoner	E
1e Oosterstraat	9	Q	3409	L.J. Bremen	O
" "	11	"	3410	A.J. Bormans	
" "	13	"	3411	H. Janssen	
" "	15	"	3412	Wed. H. Reyen	
" "	5	"	8407	W. Collaris	
2e "	12	"	3350	J.A. Willems	
2e "	16	"	3352	H. Schaut	
1e "	19	"	3414	H. Franken	
Onderste Daumer	7	G	2612	W. Smeets	
" "	9	"	2609	Wed. A. Habets	
" "	10	"	2628	A. Froomen	
" "	12	"	2426	A. Peters	
" "	14	"	2427	A. Meesen	
" "	15	"	2548	W. Franssen	
Rennemig	19	C	4432	J.H. Cordewener	
"	26	"	3799	P.J. Roex	
"	27	"	1467	P. Grond-Smeets	
"	56	A	3552	C. Ottema	
"	9			P.J. Derix	
Dr. Schaepmanstr	29	G	3911	Wed. H. Mulder	
Wannerstraat	14	A	3492	C. Schobben	
"	16	A	3893	Gebr. Roex	

- *Relevant, melding schade na bombardement.*

Inventaris 12821	Schade door het bombardement op 5 oktober, 1942

5 oktober 1942, schade door bombardement,
- *Niet relevant, geen aanvulling op kaart waarop schade bombardement is weergegeven.*

Inventaris 12822	Schade door het bombardement op 26 februari, 1943

26 februari 1943, schade door bombardement.
- *Niet relevant, geen aanvulling op kaart waarop schade bombardement is weergegeven.*

Inventaris 12823	Schade door het bombardement op 14 juli, 1943

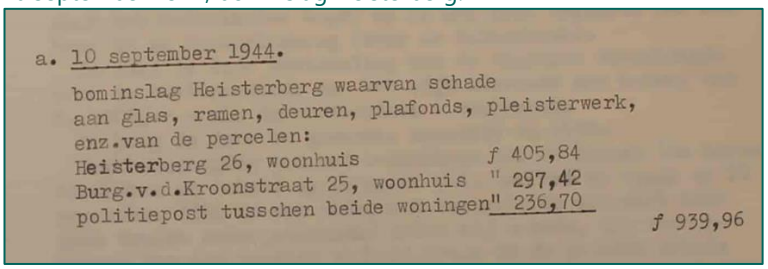
14 juli 1943, schade door bombardement.
- *Niet relevant, geen aanvulling op kaart waarop schade bombardement is weergegeven.*

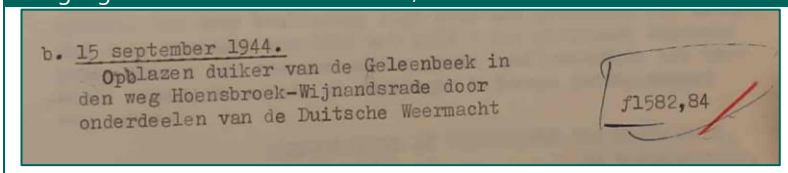
Inventaris 12824	Schade door oorlogsgeweld na 17 september, 1944

17 september 1944, schade adressen door oorlogsgeweld:
- *Niet relevant, schade niet gespecificeerd.*

Toegang 016: Gemeente Heerlen (gedeelte), 1919-1969.	
Inventaris 12825	Lijst van beschadigde gebouwen door oorlogsgeweld, veroorzaakt door de de bombardementen van 14 februari 1943 en 4 maart 1944, alsmede van oorlogsschade plaatsgevonden op 14 mei 1943, 19 juli 1943 en 21-22 mei 1944, z.d.
Niet relevant, geen aanvulling op eerder genoemde schademeldingen uit bovenstaande inventarissen.	
Inventaris 12826	Schade door oorlogsgeweld in de jaren 1940-1944, 1945
Niet relevant, schade niet toegelicht.	
Inventaris 12827	Schade door het bombardement op 23 december, 1941
Niet relevant, geen aanvulling op kaart met schademeldingen.	
Inventaris 12828	Schade door het bombardement op 17 juni, 1942
Niet relevant, geen aanvulling op kaart met schademeldingen.	
Inventaris 12829	Schade door oorlogsgeweld op 24 juni, 1940
Niet relevant, oorzaak der schade niet nader vermeld.	
Inventaris 13219	Stukken betreffende correspondentie tussen de gemeentesecretaris en het Rijksinstituut voor Oorlogsdocumentatie inzake te Heerlen uitgegeven illegale lectuur tijdens de bezetting, 1956
Niet relevant, geen oorlogshandelingen.	
Inventaris 13728	Declaratie van justitiegelden ten laste van de arrondissementsrechtbank te Maastricht voor de huur van een lokaal ten behoeve van onnatuurlijk overleden personen, waaronder oorlogsslachtoffers en verongelukte mijnwerkers, 1943, 1949
Niet relevant, geen aanvulling op kaarten schade door bombardementen.	

Tabel 15: Overzicht geraadpleegde inventarisnummers in het HCL, toegang 016.

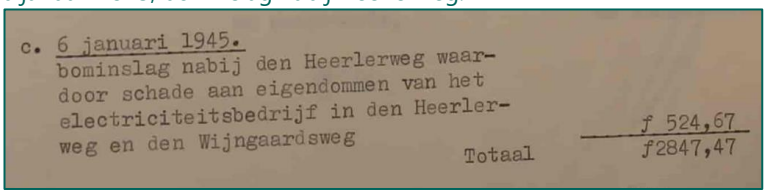
Toegang 061: Gemeente Hoensbroek, 1948-1981.	
Inventaris 3521a	Stukken betreffende de herbouw van de, door oorlogshandelingen in de tweede wereldoorlog vernielde, brug over de Geleenbeek in de Schuureikenweg, (1947) 1948-1953
Meidagen 1940, vernieling brug over de Geleenbeek in de Schuureikenweg. - *Niet relevant, geen melding dat er NGE zijn achtergebleven tijdens vernieling.*	
Inventaris 4140	Stukken betreffende vergoeding van oorlogs- en bezettingsschade, 1948-1950
Niet relevant, geen melding van specifieke oorlogshandelingen.	
Inventaris 4146	Stukken betreffende toekenning gelden en financiële afwikkeling ex art. 72 L.O.-Wet 1920 over de jaren 1948-1953 i.v.m. geleden oorlogsschade aan de onder haar bestuur staande scholen, (1945) 1948-1953
Niet relevant, enkel melding bezettingsschade.	
Inventaris 4446	Stukken betreffende vergoeding van oorlogsschade aan particulieren, (1945-1947) 1948-1962
10 september 1944, bominslag Heisterberg: a. 10 september 1944. bominslag Heisterberg waarvan schade aan glas, ramen, deuren, plafonds, pleisterwerk, enz.van de percelen: Heisterberg 26, woonhuis f 405,84 Burg.v.d.Kroonstraat 25, woonhuis " 297,42 politiepost tusschen beide woningen" 236,70 f 939,96 - *Relevant, melding bominslag.* 15 september 1944, melding opblazen duiker:	

b. 15 september 1944.
Opblazen duiker van de Geleenbeek in den weg Hoensbroek-Wijnandsrade door onderdeelen van de Duitsche Weermacht — f1582,84

- *Niet relevant, geen melding niet afgaan explosieven.*

6 januari 1945, bominslag nabij Heerlerweg:

c. 6 januari 1945.
bominslag nabij den Heerlerweg waardoor schade aan eigendommen van het electriciteitsbedrijf in den Heerlerweg en den Wijngaardsweg — f 524,67
Totaal — f2847,47

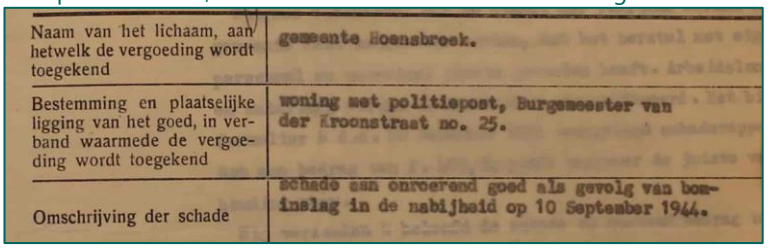
- *Relevant, melding bominslag.*

Inventaris 4447	Stukken betreffende en houdende particuliere aanvragen, gericht aan het Centraal Bureau Vergoedingen Militaire Vergoedingen, om vergoeding van oorlogsschade, (1947) 1948-1957

Niet relevant, geen specifieke oorlogshandelingen vermeld.

Inventaris 4448	Stukken betreffende de toepassing van de Wet Overheidsaansprakelijkheid Bezettingsschade met vorderingen als gevolg van geleden oorlogs- en bezettingsschade in de gemeente Hoensbroek, 1948-1957

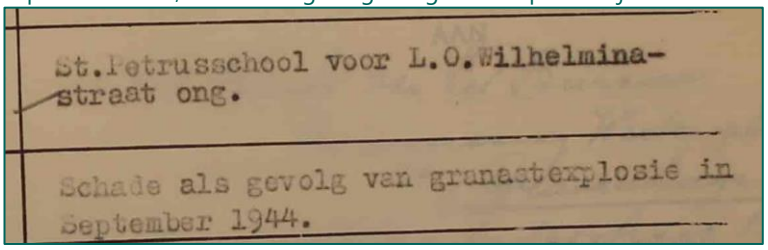
10 september 1944, schade Kroonstraat 25 door bominslag:

Naam van het lichaam, aan hetwelk de vergoeding wordt toegekend	gemeente Hoensbroek.
Bestemming en plaatselijke ligging van het goed, in verband waarmede de vergoeding wordt toegekend	woning met politiepost, Burgemeester van der Kroonstraat no. 25.
Omschrijving der schade	schade aan onroerend goed als gevolg van bominslag in de nabijheid op 10 September 1944.

- *Relevant, melding bominslag.*

September 1944, schade als gevolg van granaatexplosie bij de St. Petrusschool voor L.O. Wilhelminastraat ong.:

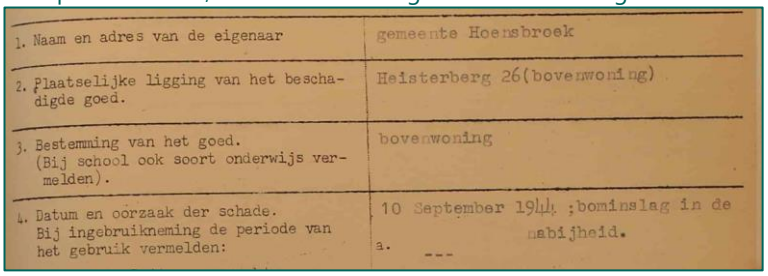

St.Petrusschool voor L.O.Wilhelminastraat ong.

Schade als gevolg van granaatexplosie in September 1944.

- *Relevant, melding granaatexplosie.*

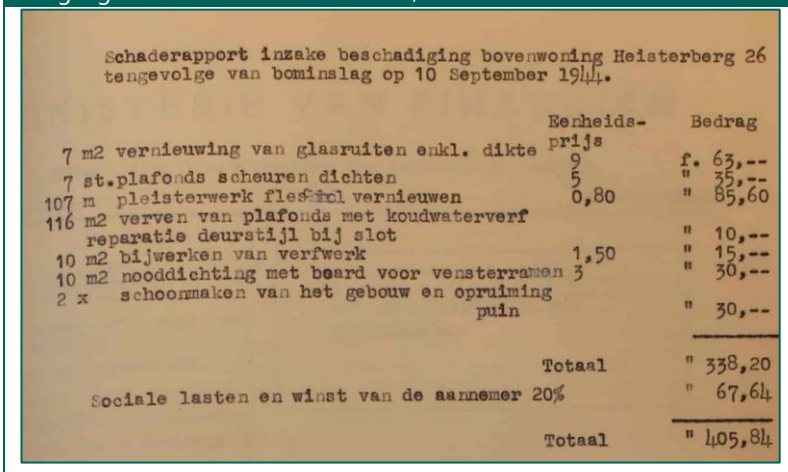
10 september 1944, schade Heisterberg 26 door bominslag:

1. Naam en adres van de eigenaar	gemeente Hoensbroek
2. Plaatselijke ligging van het beschadigde goed.	Heisterberg 26(bovenwoning)
3. Bestemming van het goed. (Bij school ook soort onderwijs vermelden).	bovenwoning
4. Datum en oorzaak der schade. Bij ingebruikneming de periode van het gebruik vermelden:	10 September 1944 ;bominslag in de nabijheid.
a.	---

- *Relevant, melding bominslag.*

10 september 1944, bominslag Heisterberg 26:

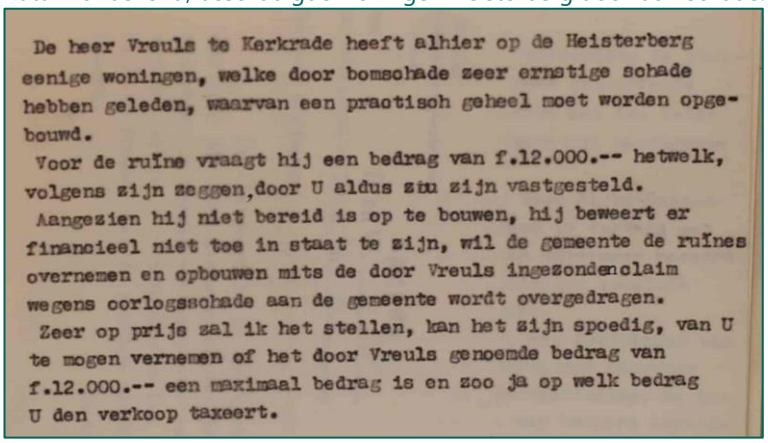
Toegang 061: Gemeente Hoensbroek, 1948-1981.

Schaderapport inzake beschadiging bovenwoning Heisterberg 26 tengevolge van bominslag op 10 September 1944.

	Eenheids-prijs	Bedrag
7 m2 vernieuwing van glasruiten enkl. dikte	9	f. 63,--
7 st. plafonds scheuren dichten	5	" 35,--
107 m pleisterwerk flesdrol vernieuwen	0,80	" 85,60
116 m2 verven van plafonds met koudwaterverf		" 10,--
reparatie deurstijl bij slot		" 15,--
10 m2 bijwerken van verfwerk	1,50	" 30,--
10 m2 nooddichting met beard voor vensterramen	3	" 30,--
2 x schoonmaken van het gebouw en opruiming puin		
Totaal		" 338,20
Sociale lasten en winst van de aannemer 20%		" 67,64
Totaal		" 405,84

- *Relevant, melding bominslag.*

Tabel 16: Overzicht geraadpleegde inventarisnummers in het HCL, toegang 061.

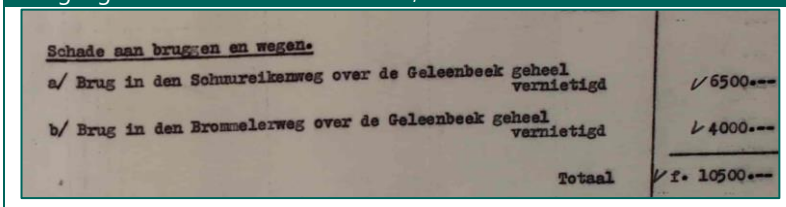
Toegang 062: Gemeente Hoensbroek, 1940-1947.	
Inventaris 1	Bekendmaking van de burgemeester betreffende gedragsregels voor de bevolking t.a.v. krijgsgevangenen, oorlogssouvenirs, verwijderen of beschadigden van plakkaten en mededelingen, vernielen van telefoonkabels en- leidingen, alsmede het vinden van munitie, mijnen, bommen en vuurwapens, 1940
Niet relevant, geen melding van oorlogshandelingen.	
Inventaris 18	Circulaires en plakkaten van het Militair Gezag betreffende diverse verordeningen en de bekendmakingen hiervan, met plakkaten, 1944, 1945
Niet relevant, geen melding van oorlogshandelingen.	
Inventaris 61	Stukken betreffende de aankoop van de door oorlogsschade verwoeste woningen, Heisterberg 43 en 45, toebehorend aan W.J. Vreuls en A.M. Küppers-Vreuls te kerkrade, 1946, 1947
Datum onbekend, beschadigde woningen Heisterberg door bomschade:	
	
- *Niet relevant, datum bombardement niet vermeld.*	
Inventaris 101	Staat houdende opgaven van woningen en gebouwen, bruggen en wegen, welke tengevolge van de oorlog schade hebben geleden, 1940
Diverse schademeldingen pleister- en glaswerk. - *Niet relevant, geen melding inslagen binnen de huidige gemeente Heerlen.* Meidagen 1940, melding vernietigde bruggen:	

De heer Vreuls te Kerkrade heeft alhier op de Heisterberg eenige woningen, welke door bomschade zeer ernstige schade hebben geleden, waarvan een praotisch geheel moet worden opgebouwd.

Voor de ruïne vraagt hij een bedrag van f.12.000.-- hetwelk, volgens zijn zeggen, door U aldus zou zijn vastgesteld.

Aangezien hij niet bereid is op te bouwen, hij beweert er financieel niet toe in staat te zijn, wil de gemeente de ruïnes overnemen en opbouwen mits de door Vreuls ingezondenclaim wegens oorlogsschade aan de gemeente wordt overgedragen.

Zeer op prijs zal ik het stellen, kan het zijn spoedig, van U te mogen vernemen of het door Vreuls genoemde bedrag van f.12.000.-- een maximaal bedrag is en zoo ja op welk bedrag U den verkoop taxeert.

Schade aan bruggen en wegen.

a/ Brug in den Schuureikenweg over de Geleenbeek geheel vernietigd — ✓6500.---

b/ Brug in den Brommelerweg over de Geleenbeek geheel vernietigd — ✓4000.---

Totaal — ✓f. 10500.---

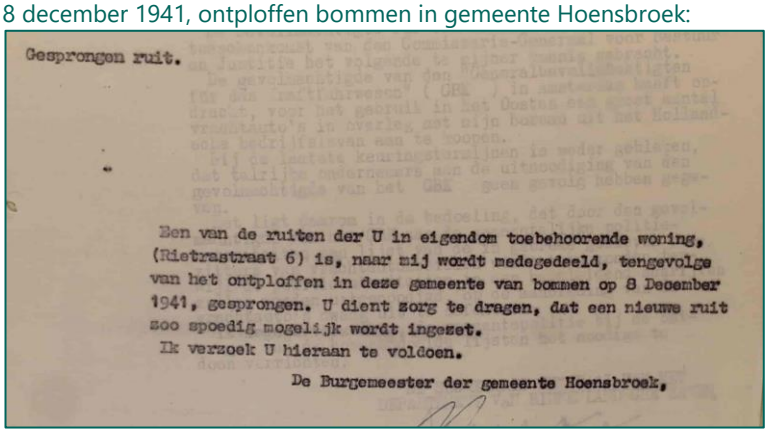
- *Niet relevant, geen melding dat bruggen niet zijn vernield. Geen melding dat NGE zijn achtergebleven.*

Inventaris 106	Stukken betreffende de toetreding als lid van de Wederkerige Waarborgmaatschappij Molestrisico voor gemeenten en andere publiekrechtelijke lichamen te Amsterdam, de verzekering van panden en inventarissen alsmede schadeaangiften en de afwikkeling van gezamenlijke schadegevallen, 1941-1944

Niet relevant, geen melding van schade met datum of oorlogshandeling.

Inventaris 110	Stukken betreffende de aangifte bij het Rijk en het ontvangen van een buitengewone bijdrage voor de wederopbouw van wegen, bruggen, particuliere en publieke gebouwen, verwoest door bezettings- en bomschade, 1942, 1943 Onroerende goederen en bezettingsschade, 1941-1943

8 december 1941, ontploffen bommen in gemeente Hoensbroek:

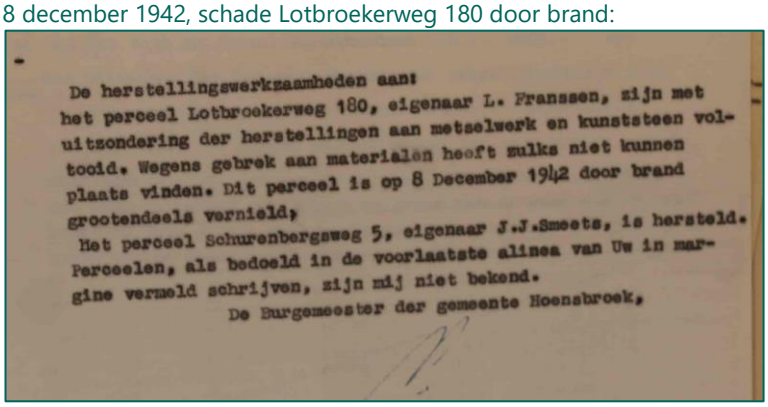
Gesprongen ruit.

Een van de ruiten der U in eigendom toebehoorende woning, (Rietrastraat 6) is, naar mij wordt medegedeeld, tengevolge van het ontploffen in deze gemeente van bommen op 8 December 1941, gesprongen. U dient zorg te dragen, dat een nieuwe ruit zoo spoedig mogelijk wordt ingezet.
Ik verzoek U hieraan te voldoen.

De Burgemeester der gemeente Hoensbroek,

- *Relevant, melding ontploffen bommen.*

8 december 1942, schade Lotbroekerweg 180 door brand:

De herstellingswerkzaamheden aan:
het perceel Lotbroekerweg 180, eigenaar L. Franssen, zijn met uitzondering der herstellingen aan metselwerk en kunststeen voltooid. Wegens gebrek aan materialen heeft zulks niet kunnen plaats vinden. Dit perceel is op 8 December 1942 door brand grootendeels vernield;
Het perceel Schurenbergsweg 5, eigenaar J.J.Smeets, is hersteld.
Perceelen, als bedoeld in de voorlaatste alinea van Uw in margine vermeld schrijven, zijn mij niet bekend.

De Burgemeester der gemeente Hoensbroek,

- *Relevant, melding schade door brand.*

Inventaris 112	Stukken betreffende het beheer van inbeslaggenomen vuurwapens en munitie, 1943, 1944

Niet relevant, geen melding van oorlogshandelingen.

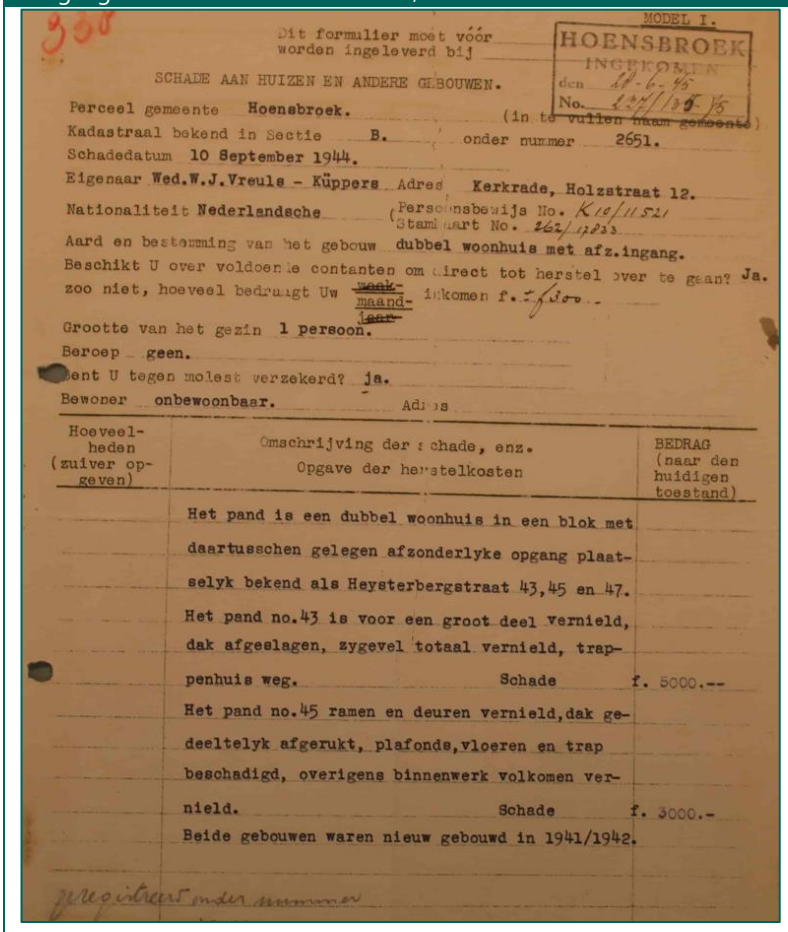
Inventaris 125	Verzamelstaat van door oorlogsgeweld aangerichte schade aan onroerend goed van particulieren en instellingen, 1945

Niet relevant, datum en oorzaak der schade niet vermeld.

Inventaris 126	Herstel van schade aan de voormalige Duitse (openbare) school, Hermesweg 3, 1944-1950

Niet relevant, geen melding van oorlogshandelingen.

Toegang 062: Gemeente Hoensbroek, 1940-1947.	
Inventaris 127	Schade aan diverse panden van het Ondersteuningsfonds van de Staatsmijnen in Limburg te Heerlen, 1944-1959
Niet relevant, geen melding van oorlogshandelingen.	
Inventaris 128	Schade aan wegen, terreinen en plantsoenen, alsmede met afrekening van het herstel in D.U.W.-verband, 1945-1947
Niet relevant, geen melding van oorlogshandelingen.	
Inventaris 129	Schade aan particuliere panden te Hoensbroek, 1947
Niet relevant, enkel melding schade door luchtdruk.	
Inventaris 133	Bemiddeling inzake de afwikkeling van schade wegens vordering van panden door de Binnenlandse Strijdkrachten, 1946
Niet relevant, betreft vorderingen	
Inventaris 136	Bevoorschotting en uitbetaling van claims aan scholen in het algemeen wegens vordering door geallieerden, 1946
Niet relevant, betreft vorderingen	
Inventaris 139	Stukken betreffende afwikkeling van klachten van huurders van gemeentewoningen inzake onderverhuur en schaden door evacués, oorlogshandelingen, 1946, 1947
Niet relevant, geen relatie met NGE	
Inventaris 140	Stukken betreffende het doen van aangifte van oorlogsschade en defensieschade (molestschade) aan gemeente-eigendommen, met "legger van de door oorlogsgeweld en defensiemaatregelen aan eigendommen der gemeente geleden schade, in zoverre zeze bij het departement van Financiën ter vergoeding is opgegeven", alsmede opgave van schade vanaf september 1944 tengevolge van oorlogsomstandigheden, 1944, 1945
Meldingen schade 10, 15 september 1944 en 6 januari 1945. - *Niet relevant, komen overeen met melding toegang 061, inv. 4446 en 4448.*	
Inventaris 141	Stukken betreffende de aangifte en afwikkeling van oorlogsschade (schade-enquêtecommissie), 1944-1947. Staten, houdende opgaven van personen en instellingen, met volgnummers, die aangifte gedaan hebben, 1945, 1946
Niet relevant, geen oorzaak der schade vermeld bij schademeldingen.	
Inventaris 150	Correspondentie met de directeur-generaal van de Vakgroep Electriciteitsbedrijven van de bedrijfsgroep Openbare Nutsbedrijven te Amsterdam betreffende opgave van schade aan het Electriciteitsbedrijf door oorlogshandelingen, 1945
Niet relevant, geen specifieke oorlogshandeling vermeld.	
Inventaris 151	Stukken betreffende de herbouw van de door bomschade vernielde gemeentewoningen Heisterberg 43 en Heisterberg 45 en de vaststelling van de huurprijs, 1945-1948
10 september 1944, panden Heisterberg 43 en 45 grotendeels vernield door oorlogshandelingen:	

MODEL I.

Dit formulier moet vóór worden ingeleverd bij

HOENSBROEK INGEKOMEN den 19-6-45 No. 127/1945

SCHADE AAN HUIZEN EN ANDERE GEBOUWEN.

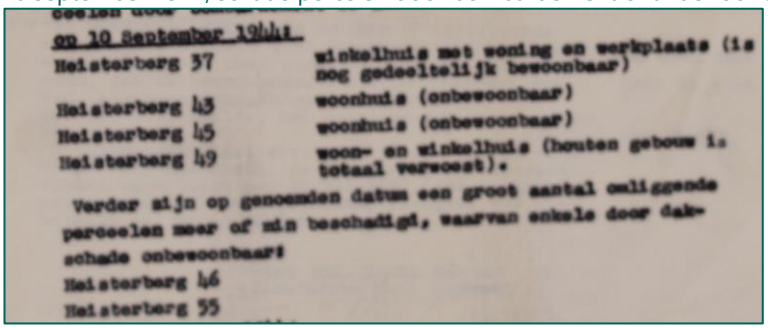
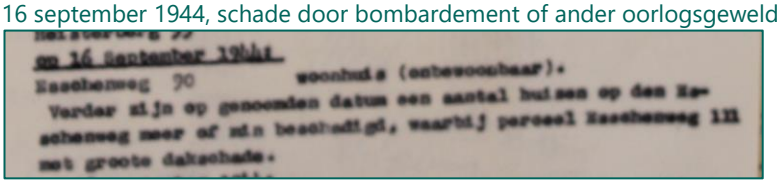
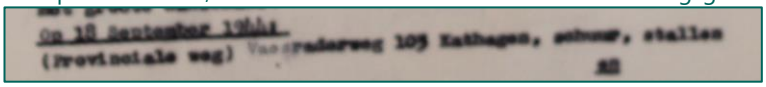
Perceel gemeente Hoensbroek. (in te vullen naam gemeente)
Kadastraal bekend in Sectie B. onder nummer 2651.
Schadedatum 10 September 1944.
Eigenaar Wed.W.J.Vreuls - Küppers Adres Kerkrade, Holzstraat 12.
Nationaliteit Nederlandsche (Persoonsbewijs No. K10/11521 Stamkaart No. 262/12833)
Aard en bestemming van het gebouw dubbel woonhuis met afz.ingang.
Beschikt U over voldoende contanten om direct tot herstel over te gaan? Ja.
zoo niet, hoeveel bedraagt Uw ~~week-~~ maand- ~~jaar~~ inkomen f. 150.--
Grootte van het gezin 1 persoon.
Beroep geen.
Bent U tegen molest verzekerd? ja.
Bewoner onbewoonbaar. Adres

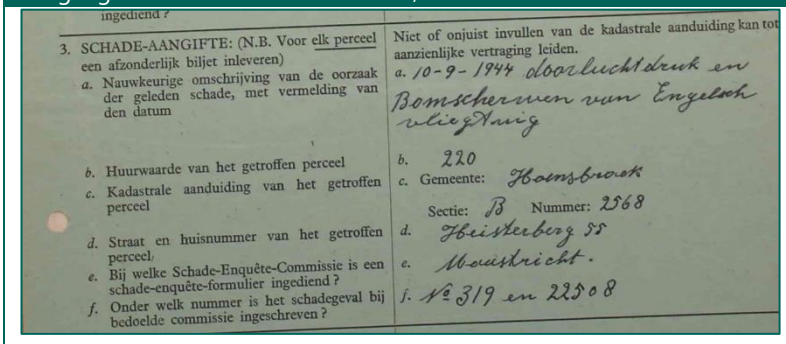
Hoeveelheden (zuiver opgeven)	Omschrijving der schade, enz. Opgave der herstelkosten	BEDRAG (naar den huidigen toestand)
	Het pand is een dubbel woonhuis in een blok met daartusschen gelegen afzonderlyke opgang plaatselyk bekend als Heysterbergstraat 43,45 en 47. Het pand no.43 is voor een groot deel vernield, dak afgeslagen, zygevel totaal vernield, trappenhuis weg. Schade	f. 5000.--
	Het pand no.45 ramen en deuren vernield,dak gedeeltelyk afgerukt, plafonds,vloeren en trap beschadigd, overigens binnenwerk volkomen vernield. Schade	f. 3000.-
	Beide gebouwen waren nieuw gebouwd in 1941/1942.	

Registratie onder nummer

- *Relevant, melding schade door neerkomen bommen.*

Inventaris 155	Stukken betreffende de afwikkeling van declaraties ten laste van het Rijk van molestschade aan de Protestant- Christelijke school I en II, Kastanjelaan 158, Zandbergsweg 22, het patronaat en gedeelte van het klooster, Stationsstraat 2, de St. Theresiaschool, Oranjestraat 13 en de St. Jansschool, veroorzaakt door het geallieerd leger, 1947, 1948
Niet relevant, enkel bezettingsschade.	
Inventaris 163	Verklaringen van de commandant van de Luchtbeschermingsdienst en de burgemeester t.b.v. de Unie Vrouwelijke Vrijwilligers inzake roof door Duitsers bij oorlogs- en gevechtshandelingen op 18 september, 1944
Niet relevant, geen oorlogshandelingen.	
Inventaris 275	Akte van geldlening van f 157.00,- opgenomen bij de N.V. Maatschappij voor Gemeente-Crediet te Amsterdam t.b.v. diverse aankopen en t.b.v. diverse bouw- en verbouwingsplannen van panden en herstellen van bruggen, met bijbehorende stukken, 1947
Niet relevant, geen melding van oorlogshandelingen.	
Inventaris 278	Akte van geldlening van f 38.000,- opgenomen bij de Nutsspaarbank Grijpskerk te Grijpskerk voor de bouw van een noodgebouw voor de Hogere Burgerschool en voor de herstelling van oorlogsschade aan lagere scholen van de Vereniging St. Jansschool en de Hoensbroekse vereniging voor R.K. Onderwijs, met bijbehorende stukken, 1947
Niet relevant, geen melding van oorlogshandelingen.	
Inventaris 310	Verzoekschrift van de rector van de kerk van Hoensbroek-Station om de tekeningen van de kerk in het archief te mogen kopiëren i.v.m. herstel van mijnschade, 1941
Niet relevant, geen melding van oorlogshandelingen.	

Toegang 062: Gemeente Hoensbroek, 1940-1947.	
Inventaris 513	Correspondentie met het Ministerie van Openbare Werken en Wederopbouw betreffende uit te voeren werken, 1947
Niet relevant, geen melding van oorlogshandelingen.	
Inventaris 562	Stukken betreffende de aangifte van oorlogsschade ontstaan tengevolge van een bombardement op 14 januari, 1944
14 januari 1944, schade gemeente Hoensbroek door oorlogsgeweld in de Naanhofsweg, Jeugrubbe, Schurenbergsweg, Schuureikenweg, Hoofdstraat en Vaesrader. Betrof enkel melding van gesprongen ruiten. - *Relevant, betreft schade als gevolg van een bombardement.*	
Inventaris 563	Stukken van de aangifte van oorlogsschade, ontstaan door het bombardement van 22 mei, 1944
22 mei 1944, schade door oorlogsgeweld in de gemeente Hoensbroek. - *Niet relevant, enkel melding glasschade.*	
Inventaris 564	Stukken betreffende de aanvraging van voorschotten en dakpannen t.b.v. de door het bombardement of ander oorlogsgeweld op 10, 16 en 18 september vernielde panden Heisterberg 37, 43, 45, 46, 49, 55, Esschenweg 90 en 111 en Vaesraderweg 103 Kathagen, 1944
10 september 1944, schade percelen door bombardement of ander oorlogsgeweld: op 10 September 1944 Heisterberg 37 winkelhuis met woning en werkplaats (is nog gedeeltelijk bewoonbaar) Heisterberg 43 woonhuis (onbewoonbaar) Heisterberg 45 woonhuis (onbewoonbaar) Heisterberg 49 woon- en winkelhuis (houten gebouw i. totaal verwoest). Verder zijn op genoemden datum een groot aantal omliggende perceelen meer of min beschadigd, waarvan enkele door dakschade onbewoonbaar: Heisterberg 46 Heisterberg 55 - *Relevant, melding schade bombardementen.* 16 september 1944, schade door bombardement of ander oorlogsgeweld: op 16 September 1944 Esschenweg 90 woonhuis (onbewoonbaar). Verder zijn op genoemden datum een aantal huizen op den Esschenweg meer of min beschadigd, waarbij perceel Esschenweg 111 met groote dakschade. - *Relevant, melding schade bombardementen.* 18 september 1944, schade door bombardement of ander oorlogsgeweld: op 18 September 1944 (Provinciale weg) Vaesraderweg 103 Kathagen, schuur, stallen - *Relevant, melding schade bombardement.*	
Inventaris 567	stukken betreffende de bevoorschotting van het herstel van schade tot f 3000,- aan particulier gebouwd onroerend goed in het kader van de wederopbouw, alsmede afrekening met het Rijk van gemaakte kosten, 1946
Niet relevant, geen melding oorzaak der schade.	
Inventaris 570	Stukken betreffende de afwikkeling van een oorlogsschadeclaim, tengevolge van het bombardement van 10 september 1944, aan het pand Heisterberg 55, 1947
10 september 1944, schade Heisterberg 55 door bomscherven van Engels vliegtuig:	

ingediend?

3. SCHADE-AANGIFTE: (N.B. Voor elk perceel een afzonderlijk biljet inleveren)
a. Nauwkeurige omschrijving van de oorzaak der geleden schade, met vermelding van den datum
b. Huurwaarde van het getroffen perceel
c. Kadastrale aanduiding van het getroffen perceel
d. Straat en huisnummer van het getroffen perceel
e. Bij welke Schade-Enquête-Commissie is een schade-enquête-formulier ingediend?
f. Onder welk nummer is het schadegeval bij bedoelde commissie ingeschreven?

Niet of onjuist invullen van de kadastrale aanduiding kan tot aanzienlijke vertraging leiden.
a. 10-9-1944 doorluchtdruk en Bomscherven van Engelsch vliegtuig
b. 220
c. Gemeente: Hoensbroek
Sectie: B Nummer: 2568
d. Heisterberg 55
e. Maastricht.
f. N° 319 en 22508

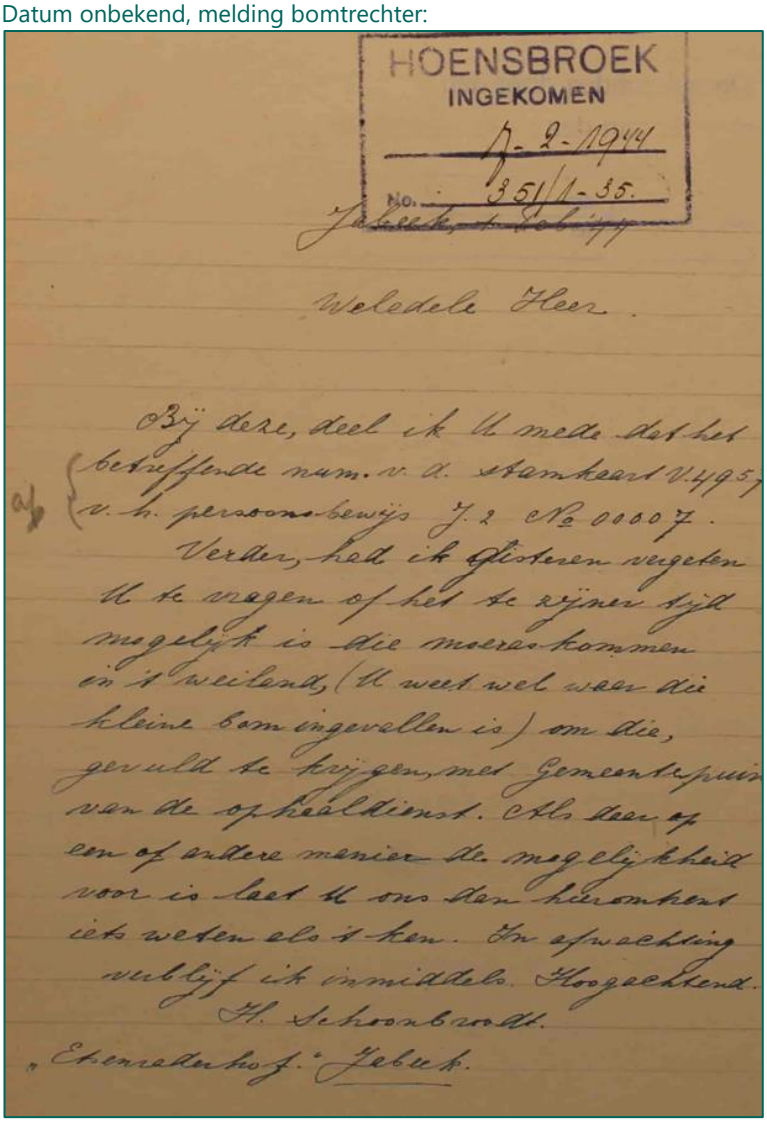
- *Relevant, melding door bomscherven van Engels vliegtuig.*

Inventaris 578	Raadsbesluit tot toekenning van een voorschot van f 50.000,- t.b.v. herstelwerkzaamheden aan 758 woningen en aanvrage en aanvaarding van een jaarlijkse bijdrage in de betaling der annuïteit, t.b.v. de uitvoering van onderhoudswerkzaamheden aan de woningen, 1947

Niet relevant, algemeen dossier. Geen specifieke oorlogshandeling vermeld

Inventaris 795	Stukken betreffende een plan tot storting van vuilnis in een weiland te Naanhof, eigendom van H. Schoonbroodt te Jabeek, ter opvulling van bomkraters en t.b.v. de demping van vijvers, 1944

Datum onbekend, melding bomtrechter:

HOENSBROEK
INGEKOMEN
7-2-1944
No. 351/1-35.

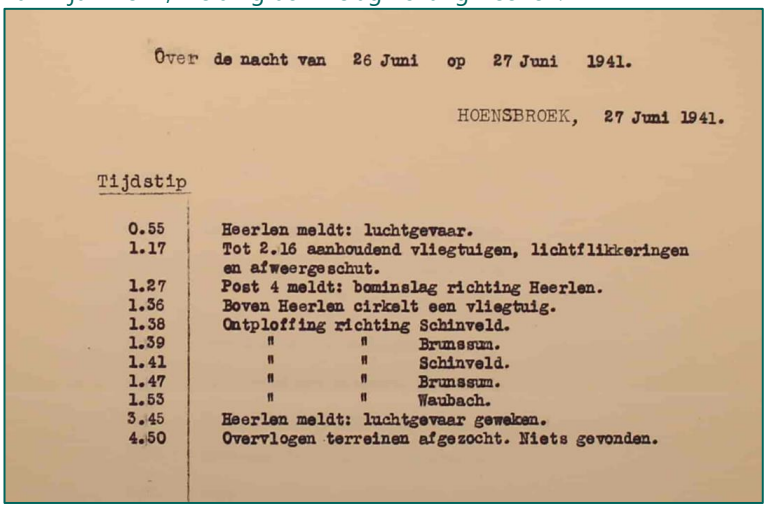
Weledele Heer.

Bij dezen, deel ik U mede dat het betreffende num. v. d. stamkaart V.495, en h. persoons-bewijs J. 2 N° 00007.
Verder, had ik gisteren vergeten U te vragen of het te rijden tijd mogelijk is die moeras-kommen in 't weiland, (U weet wel waar die kleine bom ingevallen is) om die, gevuld te krijgen, met Gemeente puin van de opruimdienst. Als deze op een of andere manier de mogelijkheid voor is laat U ons dan hieromtrent iets weten als U kan. In afwachting verblijf ik inmiddels Hoogachtend.
H. Schoonbroodt.
Eigenaar hof: Jabeek.

- *Niet relevant, geen melding exacte locatie bomtrechters.*

Inventaris 839	Dagrapporten, ontvangen door de gemeente, 1941 – 1945

26-27 juni 1941, melding bominslag richting Heerlen:

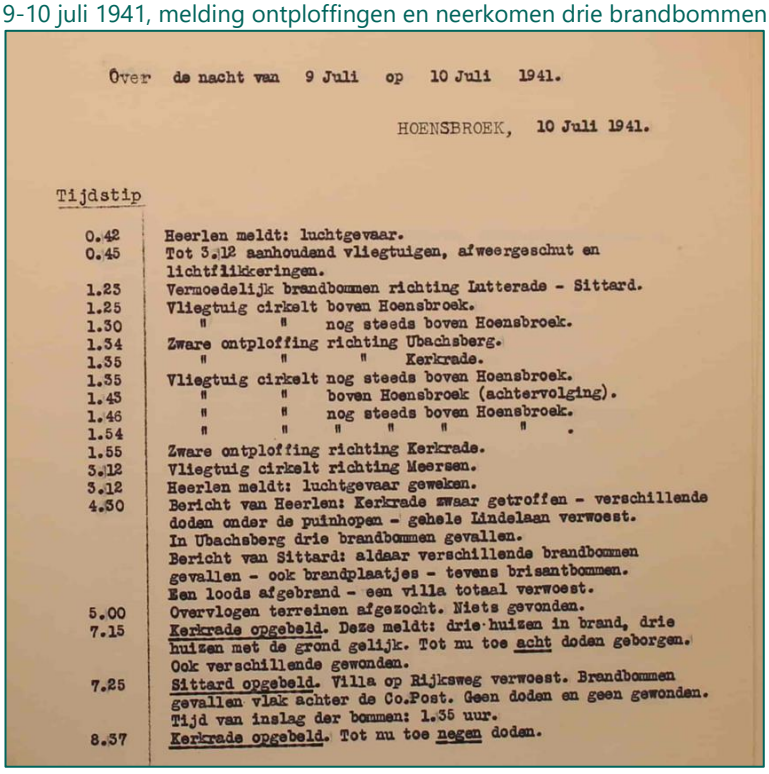
Over de nacht van 26 Juni op 27 Juni 1941.

HOENSBROEK, 27 Juni 1941.

Tijdstip	
0.55	Heerlen meldt: luchtgevaar.
1.17	Tot 2.16 aanhoudend vliegtuigen, lichtflikkeringen en afweergeschut.
1.27	Post 4 meldt: bominslag richting Heerlen.
1.36	Boven Heerlen cirkelt een vliegtuig.
1.38	Ontploffing richting Schinveld.
1.39	" " Brunssum.
1.41	" " Schinveld.
1.47	" " Brunssum.
1.53	" " Waubach.
3.45	Heerlen meldt: luchtgevaar geweken.
4.50	Overvlogen terreinen afgezocht. Niets gevonden.

- *Niet relevant, exacte locatie neergekomen bom niet vermeld.*

9-10 juli 1941, melding ontploffingen en neerkomen drie brandbommen te Ubachsberg:

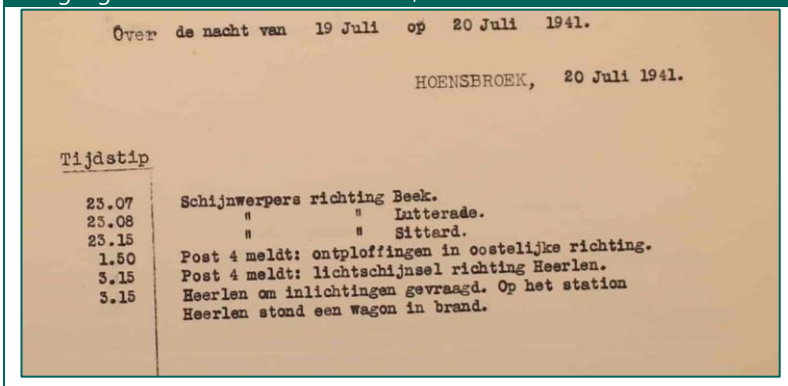
Over de nacht van 9 Juli op 10 Juli 1941.

HOENSBROEK, 10 Juli 1941.

Tijdstip	
0.42	Heerlen meldt: luchtgevaar.
0.45	Tot 3.12 aanhoudend vliegtuigen, afweergeschut en lichtflikkeringen.
1.23	Vermoedelijk brandbommen richting Lutterade - Sittard.
1.25	Vliegtuig cirkelt boven Hoensbroek.
1.30	" " nog steeds boven Hoensbroek.
1.34	Zware ontploffing richting Ubachsberg.
1.35	" " " Kerkrade.
1.35	Vliegtuig cirkelt nog steeds boven Hoensbroek.
1.43	" " boven Hoensbroek (achtervolging).
1.46	" " nog steeds boven Hoensbroek.
1.54	" " " " " " .
1.55	Zware ontploffing richting Kerkrade.
3.12	Vliegtuig cirkelt richting Meersen.
3.12	Heerlen meldt: luchtgevaar geweken.
4.30	Bericht van Heerlen: Kerkrade zwaar getroffen - verschillende doden onder de puinhopen - gehele Lindelaan verwoest. In Ubachsberg drie brandbommen gevallen. Bericht van Sittard: aldaar verschillende brandbommen gevallen - ook brandplaatjes - tevens brisantbommen. Een loods afgebrand - een villa totaal verwoest.
5.00	Overvlogen terreinen afgezocht. Niets gevonden.
7.15	Kerkrade opgebeld. Deze meldt: drie huizen in brand, drie huizen met de grond gelijk. Tot nu toe acht doden geborgen. Ook verschillende gewonden.
7.25	Sittard opgebeld. Villa op Rijksweg verwoest. Brandbommen gevallen vlak achter de Co.Post. Geen doden en geen gewonden. Tijd van inslag der bommen: 1.35 uur.
8.37	Kerkrade opgebeld. Tot nu toe negen doden.

- *Niet relevant, exacte locatie neergekomen brandbommen niet vermeld. Ubachsberg ligt ongeveer 1,5 km buiten de huidige gemeente Heerlen.*

19-20 juli 1941, brand wagon op station Heerlen:

Over de nacht van 19 Juli op 20 Juli 1941.

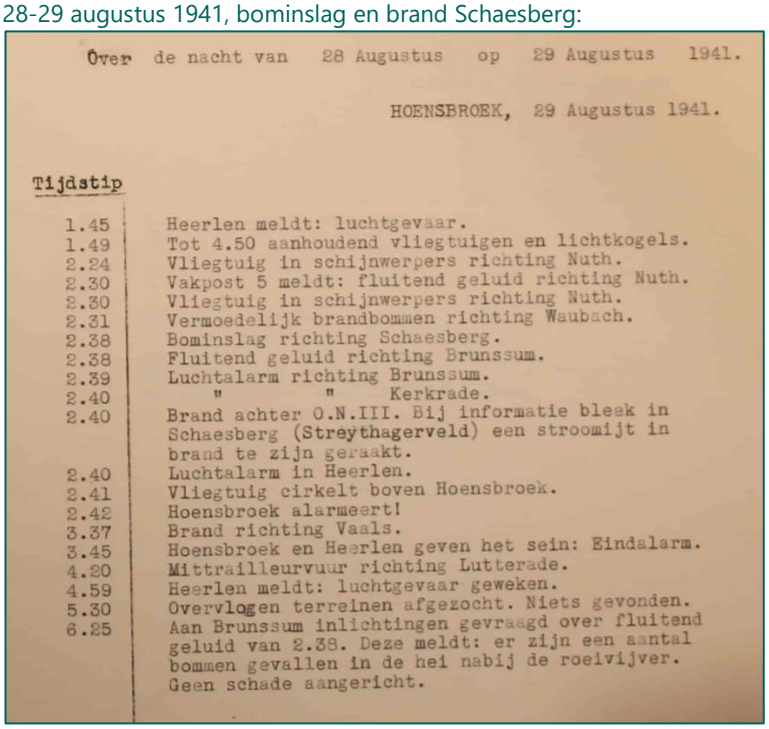
HOENSBROEK, 20 Juli 1941.

Tijdstip	
23.07	Schijnwerpers richting Beek.
23.08	" " Lutterade.
23.15	" " Sittard.
1.50	Post 4 meldt: ontploffingen in oostelijke richting.
3.15	Post 4 meldt: lichtschijnsel richting Heerlen.
3.15	Heerlen om inlichtingen gevraagd. Op het station Heerlen stond een wagon in brand.

- *Niet relevant, geen melding inzet NGE waardoor brand ontstond.*

Inventaris 840	Dagrapporten, ontvangen door de gemeente, 1941 – 1945 1941, juli-december

28-29 augustus 1941, bominslag en brand Schaesberg:

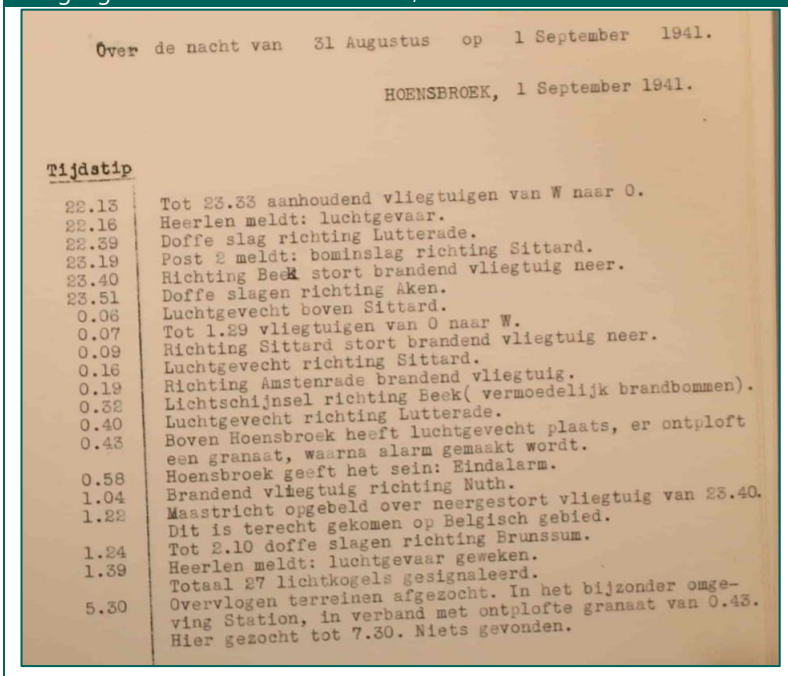
Over de nacht van 28 Augustus op 29 Augustus 1941.

HOENSBROEK, 29 Augustus 1941.

Tijdstip	
1.45	Heerlen meldt: luchtgevaar.
1.49	Tot 4.50 aanhoudend vliegtuigen en lichtkogels.
2.24	Vliegtuig in schijnwerpers richting Nuth.
2.30	Vakpost 5 meldt: fluitend geluid richting Nuth.
2.30	Vliegtuig in schijnwerpers richting Nuth.
2.31	Vermoedelijk brandbommen richting Waubach.
2.38	Bominslag richting Schaesberg.
2.38	Fluitend geluid richting Brunssum.
2.39	Luchtalarm richting Brunssum.
2.40	" " Kerkrade.
2.40	Brand achter O.N.III. Bij informatie bleek in Schaesberg (Streythagerveld) een stroomijt in brand te zijn geraakt.
2.40	Luchtalarm in Heerlen.
2.41	Vliegtuig cirkelt boven Hoensbroek.
2.42	Hoensbroek alarmeert!
3.37	Brand richting Vaals.
3.45	Hoensbroek en Heerlen geven het sein: Eindalarm.
4.20	Mitrailleurvuur richting Lutterade.
4.59	Heerlen meldt: luchtgevaar geweken.
5.30	Overvlogen terreinen afgezocht. Niets gevonden.
6.25	Aan Brunssum inlichtingen gevraagd over fluitend geluid van 2.38. Deze meldt: er zijn een aantal bommen gevallen in de hei nabij de roelvijver. Geen schade aangericht.

- *Niet relevant, exacte locatie bominslag en brand niet vermeld.*

31 augustus-1 september 1941, ontploffen granaat te Hoensbroek:

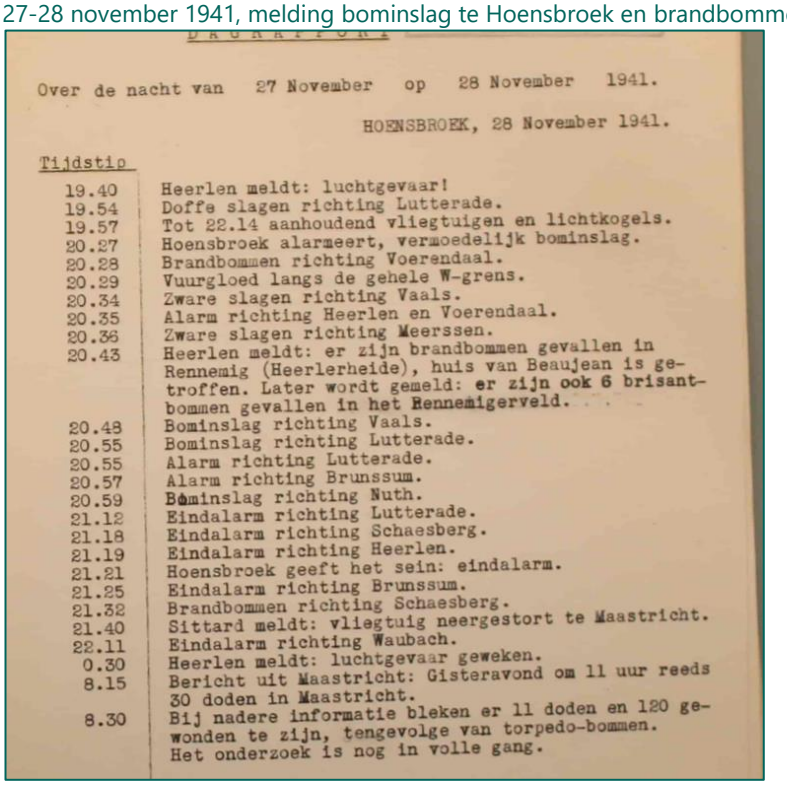
Over de nacht van 31 Augustus op 1 September 1941.

HOENSBROEK, 1 September 1941.

Tijdstip	
22.13	Tot 23.33 aanhoudend vliegtuigen van W naar O.
22.16	Heerlen meldt: luchtgevaar.
22.39	Doffe slag richting Lutterade.
23.19	Post 2 meldt: bominslag richting Sittard.
23.40	Richting Beek stort brandend vliegtuig neer.
23.51	Doffe slagen richting Aken.
0.06	Luchtgevecht boven Sittard.
0.07	Tot 1.29 vliegtuigen van O naar W.
0.09	Richting Sittard stort brandend vliegtuig neer.
0.16	Luchtgevecht richting Sittard.
0.19	Richting Amstenrade brandend vliegtuig.
0.32	Lichtschijnsel richting Beek(vermoedelijk brandbommen).
0.40	Luchtgevecht richting Lutterade.
0.43	Boven Hoensbroek heeft luchtgevecht plaats, er ontploft een granaat, waarna alarm gemaakt wordt.
0.58	Hoensbroek geeft het sein: Eindalarm.
1.04	Brandend vliegtuig richting Nuth.
1.22	Maastricht opgebeld over neergestort vliegtuig van 23.40. Dit is terecht gekomen op Belgisch gebied.
1.24	Tot 2.10 doffe slagen richting Brunssum.
1.39	Heerlen meldt: luchtgevaar geweken.
5.30	Totaal 27 lichtkogels gesignaleerd. Overvlogen terreinen afgezocht. In het bijzonder omgeving Station, in verband met ontplofte granaat van 0.43. Hier gezocht tot 7.30. Niets gevonden.

- *Niet relevant, locatie neergekomen granaat niet vermeld.*

27-28 november 1941, melding bominslag te Hoensbroek en brandbommen te Heerlen en Schaesberg:

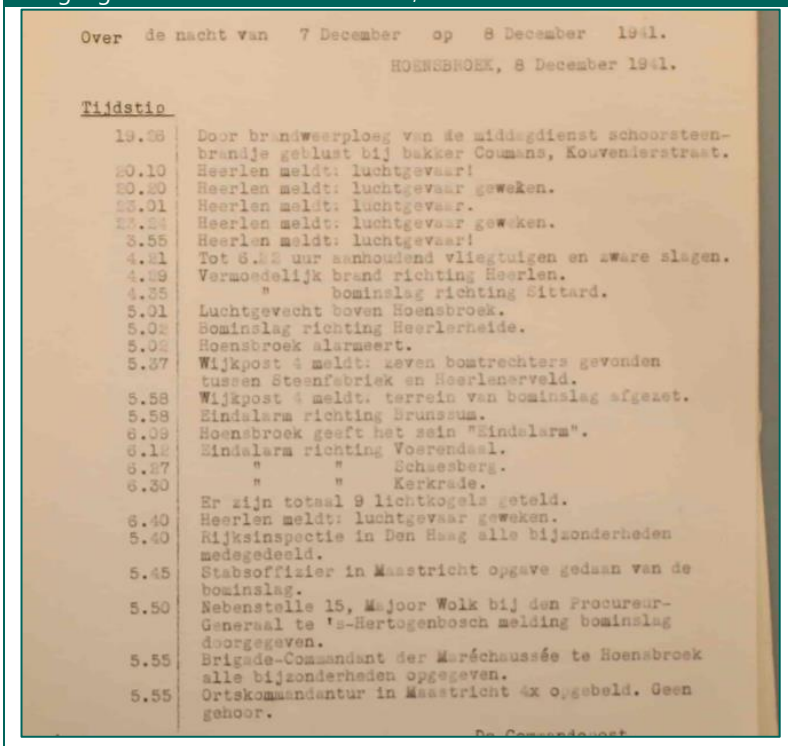
Over de nacht van 27 November op 28 November 1941.

HOENSBROEK, 28 November 1941.

Tijdstip	
19.40	Heerlen meldt: luchtgevaar!
19.54	Doffe slagen richting Lutterade.
19.57	Tot 22.14 aanhoudend vliegtuigen en lichtkogels.
20.27	Hoensbroek alarmeert, vermoedelijk bominslag.
20.28	Brandbommen richting Voerendaal.
20.29	Vuurgloed langs de gehele W-grens.
20.34	Zware slagen richting Vaals.
20.35	Alarm richting Heerlen en Voerendaal.
20.36	Zware slagen richting Meerssen.
20.43	Heerlen meldt: er zijn brandbommen gevallen in Rennemig (Heerlerheide), huis van Beaujean is getroffen. Later wordt gemeld: er zijn ook 6 brisantbommen gevallen in het Rennemigerveld.
20.48	Bominslag richting Vaals.
20.55	Bominslag richting Lutterade.
20.55	Alarm richting Lutterade.
20.57	Alarm richting Brunssum.
20.59	Bominslag richting Nuth.
21.12	Eindalarm richting Lutterade.
21.18	Eindalarm richting Schaesberg.
21.19	Eindalarm richting Heerlen.
21.21	Hoensbroek geeft het sein: eindalarm.
21.25	Eindalarm richting Brunssum.
21.32	Brandbommen richting Schaesberg.
21.40	Sittard meldt: vliegtuig neergestort te Maastricht.
22.11	Eindalarm richting Waubach.
0.30	Heerlen meldt: luchtgevaar geweken.
8.15	Bericht uit Maastricht: Gisteravond om 11 uur reeds 30 doden in Maastricht.
8.30	Bij nadere informatie bleken er 11 doden en 120 gewonden te zijn, tengevolge van torpedo-bommen. Het onderzoek is nog in volle gang.

- *Niet relevant, exacte locatie neergekomen bommen niet vermeld.*

7-8 december 1941, melding neerkomen bommen in de gemeente Heerlen:

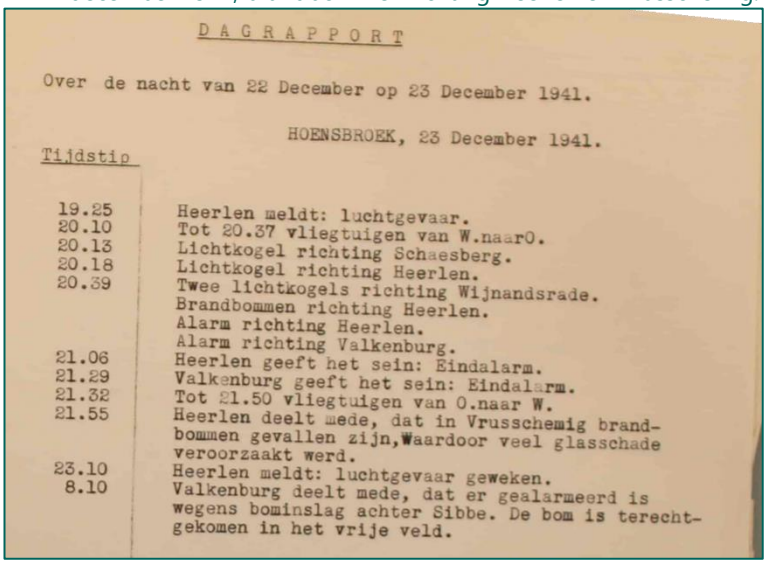
Over de nacht van 7 December op 8 December 1941.

HOENSBROEK, 8 December 1941.

Tijdstip	
19.38	Door brandweerploeg van de middagdienst schoorsteenbrandje geblust bij bakker Coumans, Kouvenderstraat.
20.10	Heerlen meldt: luchtgevaar!
20.20	Heerlen meldt: luchtgevaar geweken.
23.01	Heerlen meldt: luchtgevaar.
23.24	Heerlen meldt: luchtgevaar geweken.
3.55	Heerlen meldt: luchtgevaar!
4.21	Tot 6.22 uur aanhoudend vliegtuigen en zware slagen.
4.29	Vermoedelijk brand richting Heerlen.
4.35	" bominslag richting Sittard.
5.01	Luchtgevecht boven Hoensbroek.
5.02	Bominslag richting Heerlerheide.
5.02	Hoensbroek alarmeert.
5.37	Wijkpost 4 meldt: zeven bomtrechters gevonden tussen Steenfabriek en Heerlerveld.
5.58	Wijkpost 4 meldt: terrein van bominslag afgezet.
5.58	Eindalarm richting Brunssum.
6.09	Hoensbroek geeft het sein "Eindalarm".
6.12	Eindalarm richting Voerendaal.
6.27	" " Schaesberg.
6.30	" " Kerkrade.
	Er zijn totaal 9 lichtkogels geteld.
6.40	Heerlen meldt: luchtgevaar geweken.
5.40	Rijksinspectie in Den Haag alle bijzonderheden medegedeeld.
5.45	Stabsoffizier in Maastricht opgave gedaan van de bominslag.
5.50	Nebenstelle 15, Majoor Wolk bij den Procureur-Generaal te 's-Hertogenbosch melding bominslag doorgegeven.
5.55	Brigade-Commandant der Marèchaussée te Hoensbroek alle bijzonderheden opgegeven.
5.55	Ortskommandantur in Maastricht 4x opgebeld. Geen gehoor.

- *Niet relevant, exacte locatie neergekomen bommen niet vermeld.*

11-12 december 1941, brandbommen richting Heerlen en Vrusschemig:

D A G R A P P O R T

Over de nacht van 22 December op 23 December 1941.

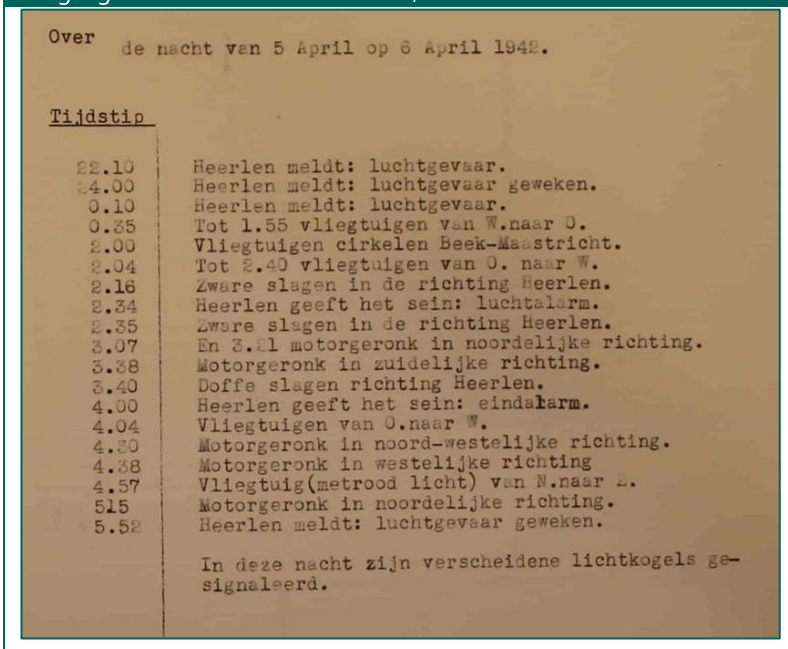
HOENSBROEK, 23 December 1941.

Tijdstip	
19.25	Heerlen meldt: luchtgevaar.
20.10	Tot 20.37 vliegtuigen van W.naarO.
20.13	Lichtkogel richting Schaesberg.
20.18	Lichtkogel richting Heerlen.
20.39	Twee lichtkogels richting Wijnandsrade.
	Brandbommen richting Heerlen.
	Alarm richting Heerlen.
	Alarm richting Valkenburg.
21.06	Heerlen geeft het sein: Eindalarm.
21.29	Valkenburg geeft het sein: Eindalarm.
21.32	Tot 21.50 vliegtuigen van O.naar W.
21.55	Heerlen deelt mede, dat in Vrusschemig brandbommen gevallen zijn,Waardoor veel glasschade veroorzaakt werd.
23.10	Heerlen meldt: luchtgevaar geweken.
8.10	Valkenburg deelt mede, dat er gealarmeerd is wegens bominslag achter Sibbe. De bom is terechtgekomen in het vrije veld.

- *Niet relevant, exacte locatie neergekomen bommen niet vermeld.*

Inventaris 841	Dagrapporten, ontvangen door de gemeente, 1941 – 1945 1942

5-6 april 1942, zware slagen richting Heerlen:

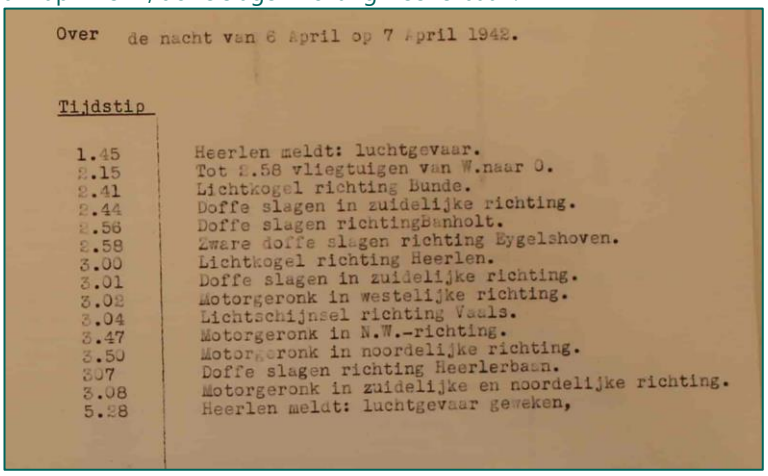

Over de nacht van 5 April op 6 April 1942.

Tijdstip	
22.10	Heerlen meldt: luchtgevaar.
24.00	Heerlen meldt: luchtgevaar geweken.
0.10	Heerlen meldt: luchtgevaar.
0.35	Tot 1.55 vliegtuigen van W.naar O.
2.00	Vliegtuigen cirkelen Beek-Maastricht.
2.04	Tot 2.40 vliegtuigen van O. naar W.
2.16	Zware slagen in de richting Heerlen.
2.34	Heerlen geeft het sein: luchtalarm.
2.35	Zware slagen in de richting Heerlen.
3.07	En 3.21 motorgeronk in noordelijke richting.
3.38	Motorgeronk in zuidelijke richting.
3.40	Doffe slagen richting Heerlen.
4.00	Heerlen geeft het sein: eindalarm.
4.04	Vliegtuigen van O.naar W.
4.30	Motorgeronk in noord-westelijke richting.
4.38	Motorgeronk in westelijke richting
4.57	Vliegtuig(metrood licht) van N.naar Z.
515	Motorgeronk in noordelijke richting.
5.52	Heerlen meldt: luchtgevaar geweken.
	In deze nacht zijn verscheidene lichtkogels gesignaleerd.

- *Niet relevant, geen melding neerkomen NGE.*

6-7 april 1942, doffe slagen richting Heerlerbaan:

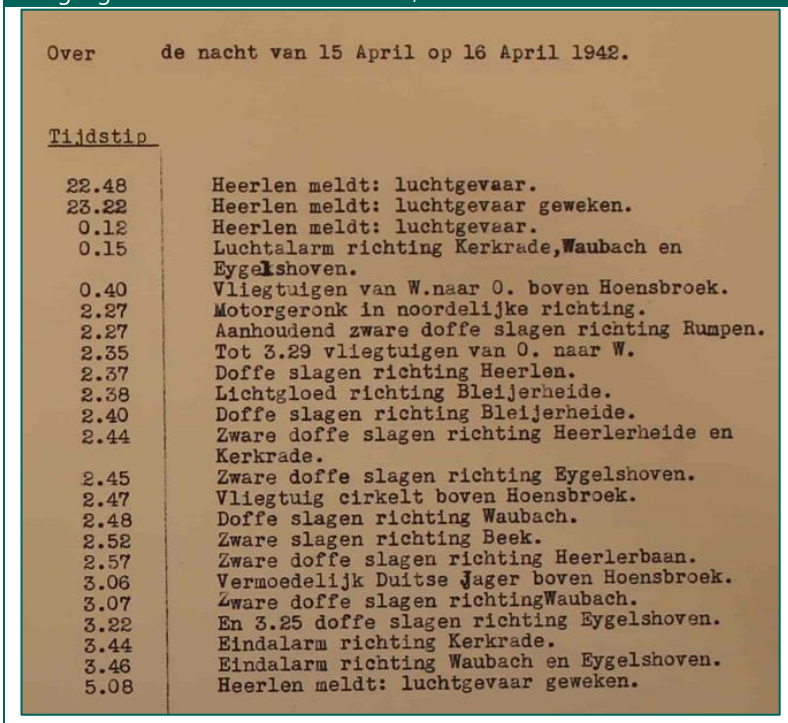

Over de nacht van 6 April op 7 April 1942.

Tijdstip	
1.45	Heerlen meldt: luchtgevaar.
2.15	Tot 2.58 vliegtuigen van W.naar O.
2.41	Lichtkogel richting Bunde.
2.44	Doffe slagen in zuidelijke richting.
2.56	Doffe slagen richtingBanholt.
2.58	Zware doffe slagen richting Eygelshoven.
3.00	Lichtkogel richting Heerlen.
3.01	Doffe slagen in zuidelijke richting.
3.02	Motorgeronk in westelijke richting.
3.04	Lichtschijnsel richting Vaals.
3.47	Motorgeronk in N.W.-richting.
3.50	Motorgeronk in noordelijke richting.
307	Doffe slagen richting Heerlerbaan.
3.08	Motorgeronk in zuidelijke en noordelijke richting.
5.28	Heerlen meldt: luchtgevaar geweken,

- *Niet relevant, geen melding neerkomen NGE.*

15-16 april 142, zware doffe slagen richting Heerlerbaan:

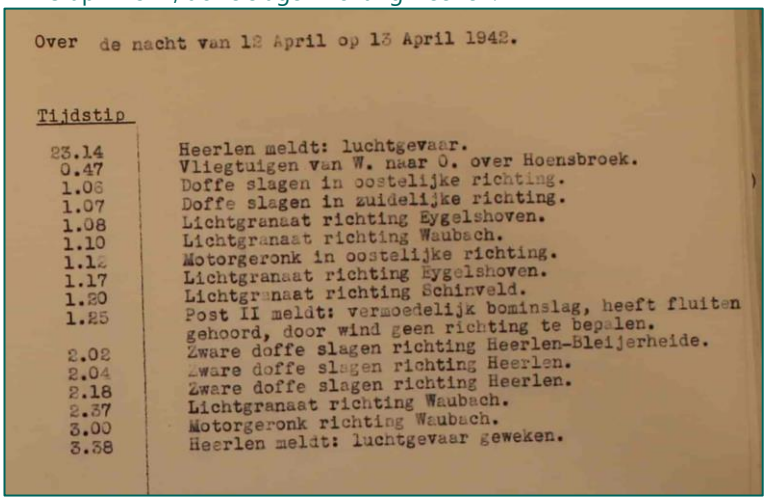

Over de nacht van 15 April op 16 April 1942.

Tijdstip	
22.48	Heerlen meldt: luchtgevaar.
23.22	Heerlen meldt: luchtgevaar geweken.
0.12	Heerlen meldt: luchtgevaar.
0.15	Luchtalarm richting Kerkrade, Waubach en Eygelshoven.
0.40	Vliegtuigen van W. naar O. boven Hoensbroek.
2.27	Motorgeronk in noordelijke richting.
2.27	Aanhoudend zware doffe slagen richting Rumpen.
2.35	Tot 3.29 vliegtuigen van O. naar W.
2.37	Doffe slagen richting Heerlen.
2.38	Lichtgloed richting Bleijerheide.
2.40	Doffe slagen richting Bleijerheide.
2.44	Zware doffe slagen richting Heerlerheide en Kerkrade.
2.45	Zware doffe slagen richting Eygelshoven.
2.47	Vliegtuig cirkelt boven Hoensbroek.
2.48	Doffe slagen richting Waubach.
2.52	Zware slagen richting Beek.
2.57	Zware doffe slagen richting Heerlerbaan.
3.06	Vermoedelijk Duitse Jager boven Hoensbroek.
3.07	Zware doffe slagen richting Waubach.
3.22	En 3.25 doffe slagen richting Eygelshoven.
3.44	Eindalarm richting Kerkrade.
3.46	Eindalarm richting Waubach en Eygelshoven.
5.08	Heerlen meldt: luchtgevaar geweken.

- *Niet relevant, geen melding neerkomen NGE.*

12-13 april 1942, doffe slagen richting Heerlen:

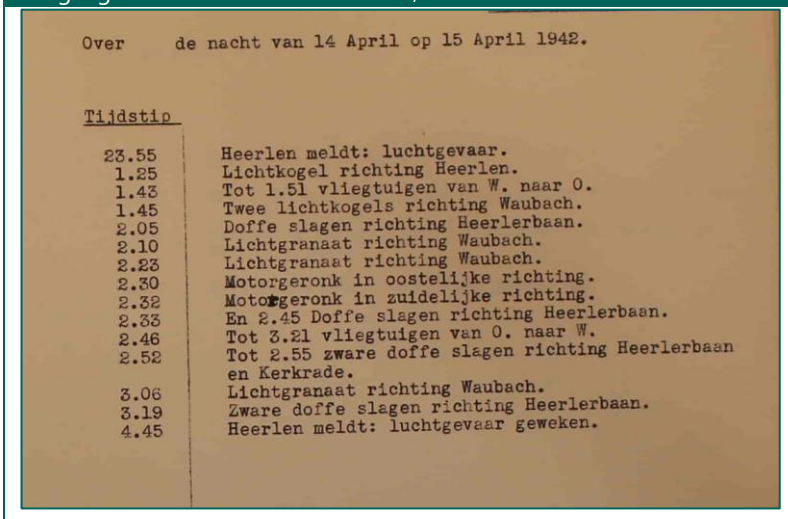

Over de nacht van 12 April op 13 April 1942.

Tijdstip	
23.14	Heerlen meldt: luchtgevaar.
0.47	Vliegtuigen van W. naar O. over Hoensbroek.
1.06	Doffe slagen in oostelijke richting.
1.07	Doffe slagen in zuidelijke richting.
1.08	Lichtgranaat richting Eygelshoven.
1.10	Lichtgranaat richting Waubach.
1.12	Motorgeronk in oostelijke richting.
1.17	Lichtgranaat richting Eygelshoven.
1.20	Lichtgranaat richting Schinveld.
1.25	Post II meldt: vermoedelijk bominslag, heeft fluiten gehoord, door wind geen richting te bepalen.
2.02	Zware doffe slagen richting Heerlen-Bleijerheide.
2.04	Zware doffe slagen richting Heerlen.
2.18	Zware doffe slagen richting Heerlen.
2.37	Lichtgranaat richting Waubach.
3.00	Motorgeronk richting Waubach.
3.38	Heerlen meldt: luchtgevaar geweken.

- *Niet relevant, geen melding neerkomen NGE binnen de huidige gemeente Heerlen.*

14-15 april 1942, doffe slagen richting Heerlerbaan:

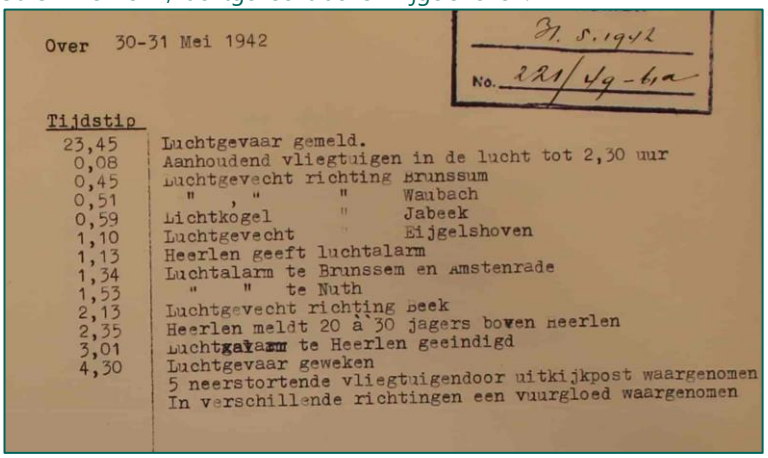
Over de nacht van 14 April op 15 April 1942.

Tijdstip

23.55	Heerlen meldt: luchtgevaar.
1.25	Lichtkogel richting Heerlen.
1.43	Tot 1.51 vliegtuigen van W. naar O.
1.45	Twee lichtkogels richting Waubach.
2.05	Doffe slagen richting Heerlerbaan.
2.10	Lichtgranaat richting Waubach.
2.23	Lichtgranaat richting Waubach.
2.30	Motorgeronk in oostelijke richting.
2.32	Motorgeronk in zuidelijke richting.
2.33	En 2.45 Doffe slagen richting Heerlerbaan.
2.46	Tot 3.21 vliegtuigen van O. naar W.
2.52	Tot 2.55 zware doffe slagen richting Heerlerbaan en Kerkrade.
3.06	Lichtgranaat richting Waubach.
3.19	Zware doffe slagen richting Heerlerbaan.
4.45	Heerlen meldt: luchtgevaar geweken.

- *Niet relevant, geen melding neerkomen NGE.*

30-31 mei 1942, luchtgevecht boven Eijgelshoven:

Over 30-31 Mei 1942

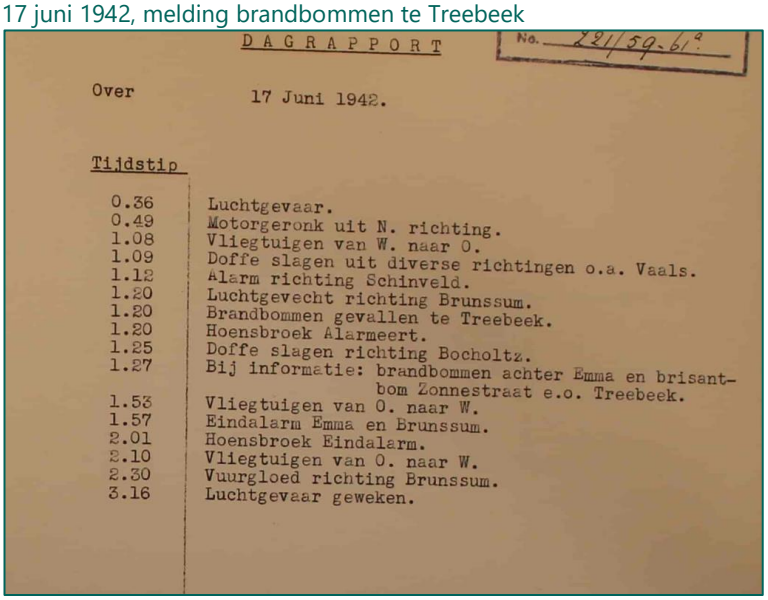
31. 5.1942
No. 221/59-61a

Tijdstip

23,45	Luchtgevaar gemeld.
0,08	Aanhoudend vliegtuigen in de lucht tot 2,30 uur
0,45	Luchtgevecht richting Brunssum
0,51	" " " Waubach
0,59	Lichtkogel " Jabeek
1,10	Luchtgevecht " Eijgelshoven
1,13	Heerlen geeft luchtalarm
1,34	Luchtalarm te Brunssem en Amstenrade
1,53	" " te Nuth
2,13	Luchtgevecht richting Beek
2,35	Heerlen meldt 20 à 30 jagers boven Heerlen
3,01	Luchtalarm te Heerlen geeindigd
4,30	Luchtgevaar geweken
	5 neerstortende vliegtuigendoor uitkijkpost waargenomen
	In verschillende richtingen een vuurgloed waargenomen

- *Niet relevant, geen melding neerkomen NGE binnen de gemeente Heerlen.*

17 juni 1942, melding brandbommen te Treebeek

DAGRAPPORT

No. 221/59-61a

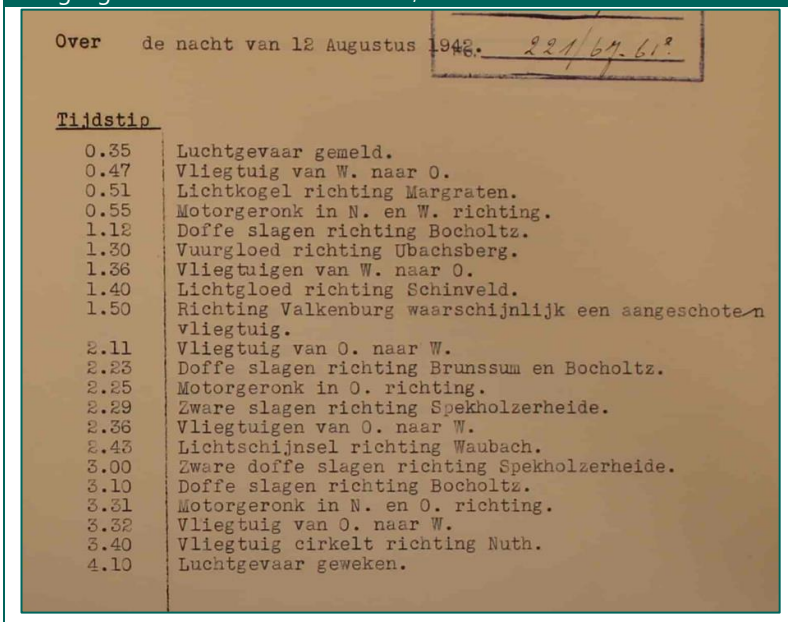
Over 17 Juni 1942.

Tijdstip

0.36	Luchtgevaar.
0.49	Motorgeronk uit N. richting.
1.08	Vliegtuigen van W. naar O.
1.09	Doffe slagen uit diverse richtingen o.a. Vaals.
1.12	Alarm richting Schinveld.
1.20	Luchtgevecht richting Brunssum.
1.20	Brandbommen gevallen te Treebeek.
1.20	Hoensbroek Alarmeert.
1.25	Doffe slagen richting Bocholtz.
1.27	Bij informatie: brandbommen achter Emma en brisant-bom Zonnestraat e.o. Treebeek.
1.53	Vliegtuigen van O. naar W.
1.57	Eindalarm Emma en Brunssum.
2.01	Hoensbroek Eindalarm.
2.10	Vliegtuigen van O. naar W.
2.30	Vuurgloed richting Brunssum.
3.16	Luchtgevaar geweken.

- *Niet relevant, geen melding neerkomen NGE binnen de gemeente Heerlen.*

12 augustus 1942, doffe slagen richting Spekholzerheide:

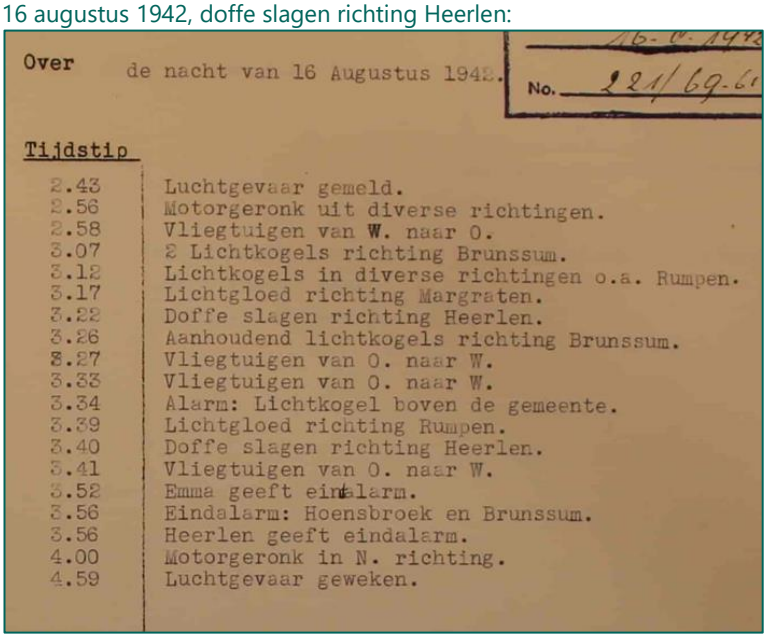

Over de nacht van 12 Augustus 1942. 221/69.61

Tijdstip	
0.35	Luchtgevaar gemeld.
0.47	Vliegtuig van W. naar O.
0.51	Lichtkogel richting Margraten.
0.55	Motorgeronk in N. en W. richting.
1.12	Doffe slagen richting Bocholtz.
1.30	Vuurgloed richting Ubachsberg.
1.36	Vliegtuigen van W. naar O.
1.40	Lichtgloed richting Schinveld.
1.50	Richting Valkenburg waarschijnlijk een aangeschoten vliegtuig.
2.11	Vliegtuig van O. naar W.
2.23	Doffe slagen richting Brunssum en Bocholtz.
2.25	Motorgeronk in O. richting.
2.29	Zware slagen richting Spekholzerheide.
2.36	Vliegtuigen van O. naar W.
2.43	Lichtschijnsel richting Waubach.
3.00	Zware doffe slagen richting Spekholzerheide.
3.10	Doffe slagen richting Bocholtz.
3.31	Motorgeronk in N. en O. richting.
3.32	Vliegtuig van O. naar W.
3.40	Vliegtuig cirkelt richting Nuth.
4.10	Luchtgevaar geweken.

- *Niet relevant, geen melding neerkomen NGE binnen Heerlen.*

16 augustus 1942, doffe slagen richting Heerlen:

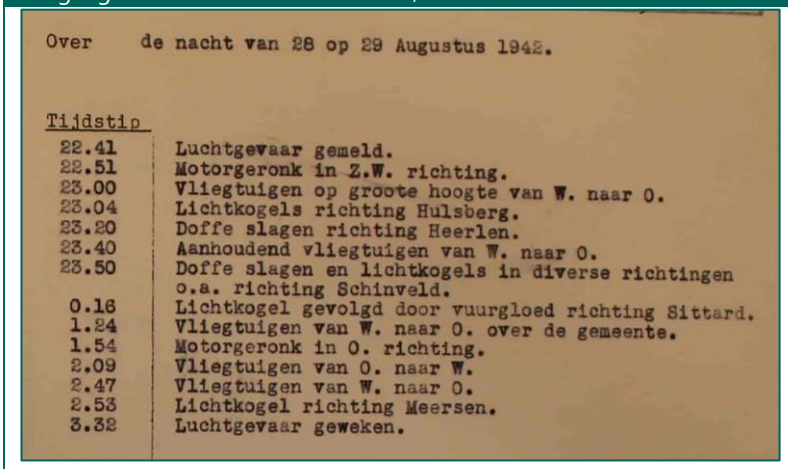

Over de nacht van 16 Augustus 1942. No. 221/69.61

Tijdstip	
2.43	Luchtgevaar gemeld.
2.56	Motorgeronk uit diverse richtingen.
2.58	Vliegtuigen van W. naar O.
3.07	2 Lichtkogels richting Brunssum.
3.12	Lichtkogels in diverse richtingen o.a. Rumpen.
3.17	Lichtgloed richting Margraten.
3.22	Doffe slagen richting Heerlen.
3.26	Aanhoudend lichtkogels richting Brunssum.
3.27	Vliegtuigen van O. naar W.
3.33	Vliegtuigen van O. naar W.
3.34	Alarm: Lichtkogel boven de gemeente.
3.39	Lichtgloed richting Rumpen.
3.40	Doffe slagen richting Heerlen.
3.41	Vliegtuigen van O. naar W.
3.52	Emma geeft eindalarm.
3.56	Eindalarm: Hoensbroek en Brunssum.
3.56	Heerlen geeft eindalarm.
4.00	Motorgeronk in N. richting.
4.59	Luchtgevaar geweken.

- *Niet relevant, geen melding neerkomen NGE binnen de gemeente Heerlen.*

28-29 augustus 1942, doffe slagen richting Heerlen:

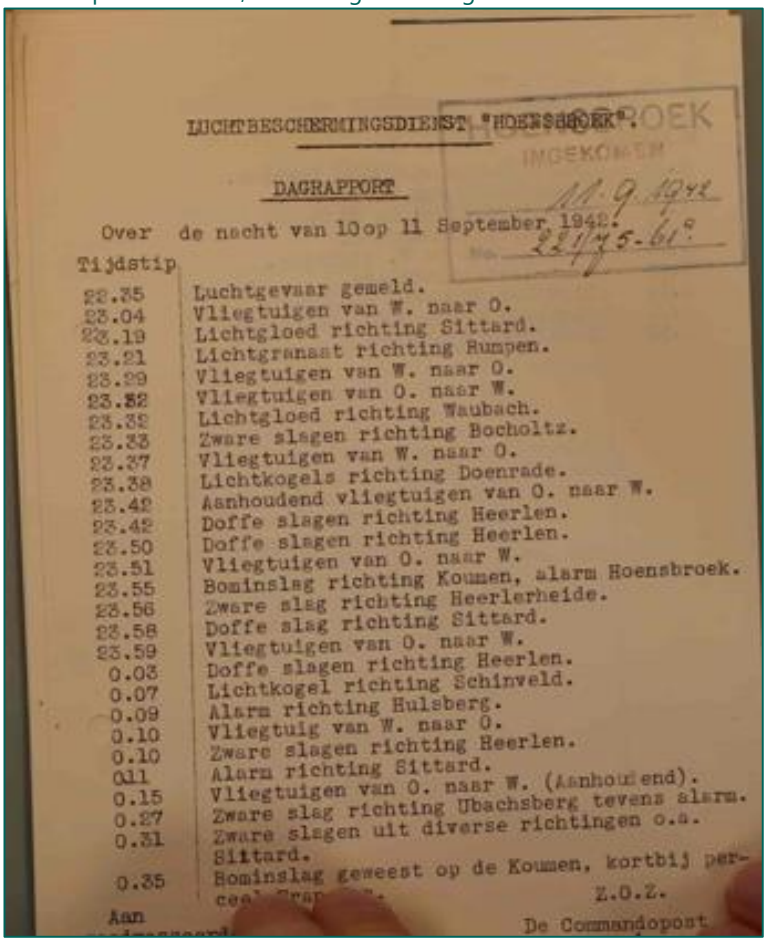

Over de nacht van 28 op 29 Augustus 1942.

Tijdstip	
22.41	Luchtgevaar gemeld.
22.51	Motorgeronk in Z.W. richting.
23.00	Vliegtuigen op groote hoogte van W. naar O.
23.04	Lichtkogels richting Hulsberg.
23.20	Doffe slagen richting Heerlen.
23.40	Aanhoudend vliegtuigen van W. naar O.
23.50	Doffe slagen en lichtkogels in diverse richtingen o.a. richting Schinveld.
0.16	Lichtkogel gevolgd door vuurgloed richting Sittard.
1.24	Vliegtuigen van W. naar O. over de gemeente.
1.54	Motorgeronk in O. richting.
2.09	Vliegtuigen van O. naar W.
2.47	Vliegtuigen van W. naar O.
2.53	Lichtkogel richting Meersen.
3.32	Luchtgevaar geweken.

- *Niet relevant, geen melding neerkomen NGE binnen de gemeente Heerlen.*

10-11 september 1942, zware slagen richting Heerlen:

LUCHTBESCHERMINGSDIENST "HOENSBROEK".

DAGRAPPORT

Over de nacht van 10 op 11 September 1942.

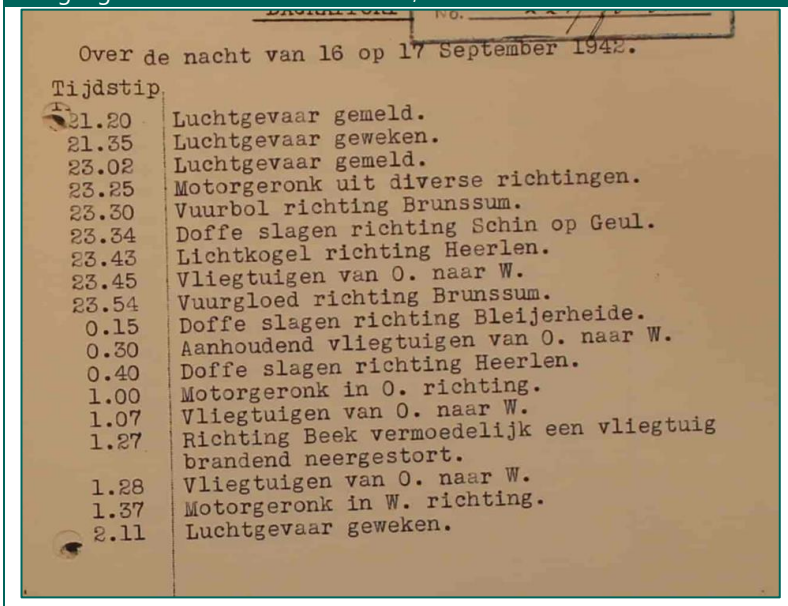
Tijdstip	
22.35	Luchtgevaar gemeld.
23.04	Vliegtuigen van W. naar O.
23.19	Lichtgloed richting Sittard.
23.21	Lichtgranaat richting Rumpen.
23.29	Vliegtuigen van W. naar O.
23.32	Vliegtuigen van O. naar W.
23.32	Lichtgloed richting Waubach.
23.33	Zware slagen richting Bocholtz.
23.37	Vliegtuigen van W. naar O.
23.38	Lichtkogels richting Doenrade.
23.42	Aanhoudend vliegtuigen van O. naar W.
23.42	Doffe slagen richting Heerlen.
23.50	Doffe slagen richting Heerlen.
23.51	Vliegtuigen van O. naar W.
23.55	Bominslag richting Koumen, alarm Hoensbroek.
23.56	Zware slag richting Heerlerheide.
23.58	Doffe slag richting Sittard.
23.59	Vliegtuigen van O. naar W.
0.03	Doffe slagen richting Heerlen.
0.07	Lichtkogel richting Schinveld.
0.09	Alarm richting Hulsberg.
0.10	Vliegtuig van W. naar O.
0.10	Zware slagen richting Heerlen.
0.11	Alarm richting Sittard.
0.15	Vliegtuigen van O. naar W. (Aanhoudend).
0.27	Zware slag richting Ubachsberg tevens alarm.
0.31	Zware slagen uit diverse richtingen o.a. Sittard.
0.35	Bominslag geweest op de Koumen, kortbij per-

Z.O.Z.

Aan De Commandopost

- *Niet relevant, exacte locaties neergekomen bominslagen niet vermeld.*

16-17 september 1942, doffe slagen richting Heerlen:

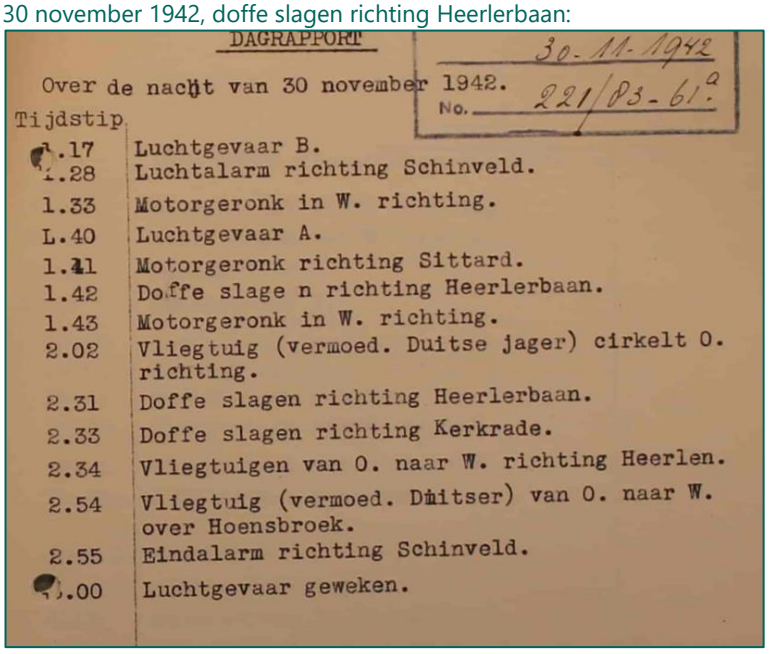

Over de nacht van 16 op 17 September 1942.

Tijdstip	
21.20	Luchtgevaar gemeld.
21.35	Luchtgevaar geweken.
23.02	Luchtgevaar gemeld.
23.25	Motorgeronk uit diverse richtingen.
23.30	Vuurbol richting Brunssum.
23.34	Doffe slagen richting Schin op Geul.
23.43	Lichtkogel richting Heerlen.
23.45	Vliegtuigen van O. naar W.
23.54	Vuurgloed richting Brunssum.
0.15	Doffe slagen richting Bleijerheide.
0.30	Aanhoudend vliegtuigen van O. naar W.
0.40	Doffe slagen richting Heerlen.
1.00	Motorgeronk in O. richting.
1.07	Vliegtuigen van O. naar W.
1.27	Richting Beek vermoedelijk een vliegtuig brandend neergestort.
1.28	Vliegtuigen van O. naar W.
1.37	Motorgeronk in W. richting.
2.11	Luchtgevaar geweken.

- *Niet relevant, exacte locatie neergekomen bominslagen niet vermeld.*

30 november 1942, doffe slagen richting Heerlerbaan:

DAGRAPPORT

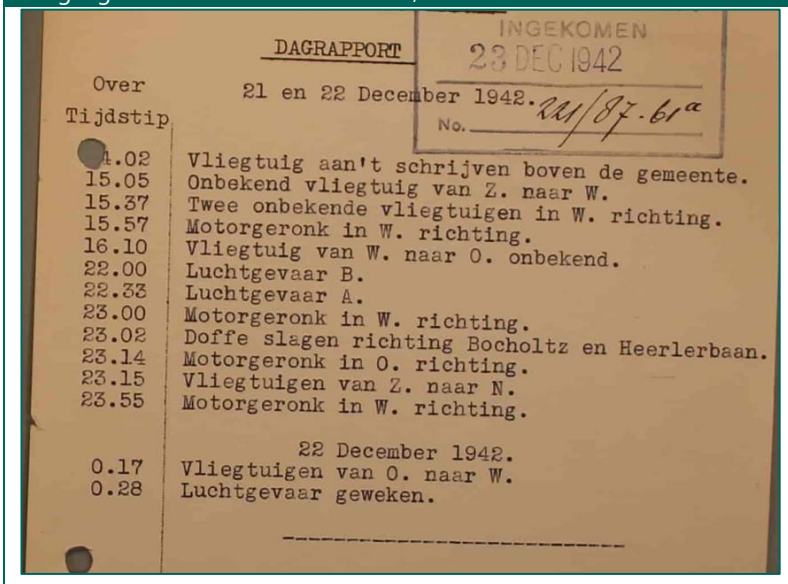
30-11-1942

Over de nacht van 30 november 1942. No. 221/83-61.2

Tijdstip	
1.17	Luchtgevaar B.
1.28	Luchtalarm richting Schinveld.
1.33	Motorgeronk in W. richting.
1.40	Luchtgevaar A.
1.41	Motorgeronk richting Sittard.
1.42	Doffe slage n richting Heerlerbaan.
1.43	Motorgeronk in W. richting.
2.02	Vliegtuig (vermoed. Duitse jager) cirkelt O. richting.
2.31	Doffe slagen richting Heerlerbaan.
2.33	Doffe slagen richting Kerkrade.
2.34	Vliegtuigen van O. naar W. richting Heerlen.
2.54	Vliegtuig (vermoed. Duitser) van O. naar W. over Hoensbroek.
2.55	Eindalarm richting Schinveld.
3.00	Luchtgevaar geweken.

- *Niet relevant, geen melding NGE binnen de gemeente Heerlen.*

21-22 december 1942, doffe slagen richting Bocholtz en Heerlerbaan:

DAGRAPPORT

INGEKOMEN
23 DEC 1942
No. 221/87.61a

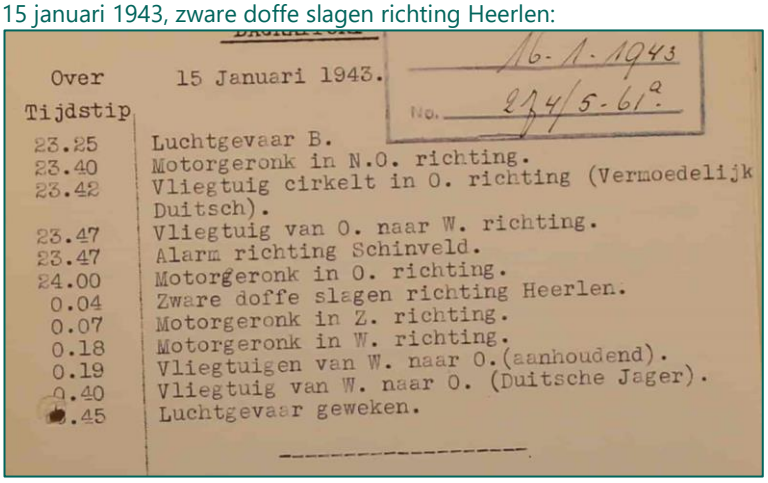
Over 21 en 22 December 1942.

Tijdstip	
4.02	Vliegtuig aan't schrijven boven de gemeente.
15.05	Onbekend vliegtuig van Z. naar W.
15.37	Twee onbekende vliegtuigen in W. richting.
15.57	Motorgeronk in W. richting.
16.10	Vliegtuig van W. naar O. onbekend.
22.00	Luchtgevaar B.
22.33	Luchtgevaar A.
23.00	Motorgeronk in W. richting.
23.02	Doffe slagen richting Bocholtz en Heerlerbaan.
23.14	Motorgeronk in O. richting.
23.15	Vliegtuigen van Z. naar N.
23.55	Motorgeronk in W. richting.
	22 December 1942.
0.17	Vliegtuigen van O. naar W.
0.28	Luchtgevaar geweken.

- *Niet relevant, geen melding neerkomen NGE binnen de gemeente Heerlen.*

Inventaris 842	Dagrapporten, ontvangen door de gemeente, 1941 – 1945 1943

15 januari 1943, zware doffe slagen richting Heerlen:

DAGRAPPORT

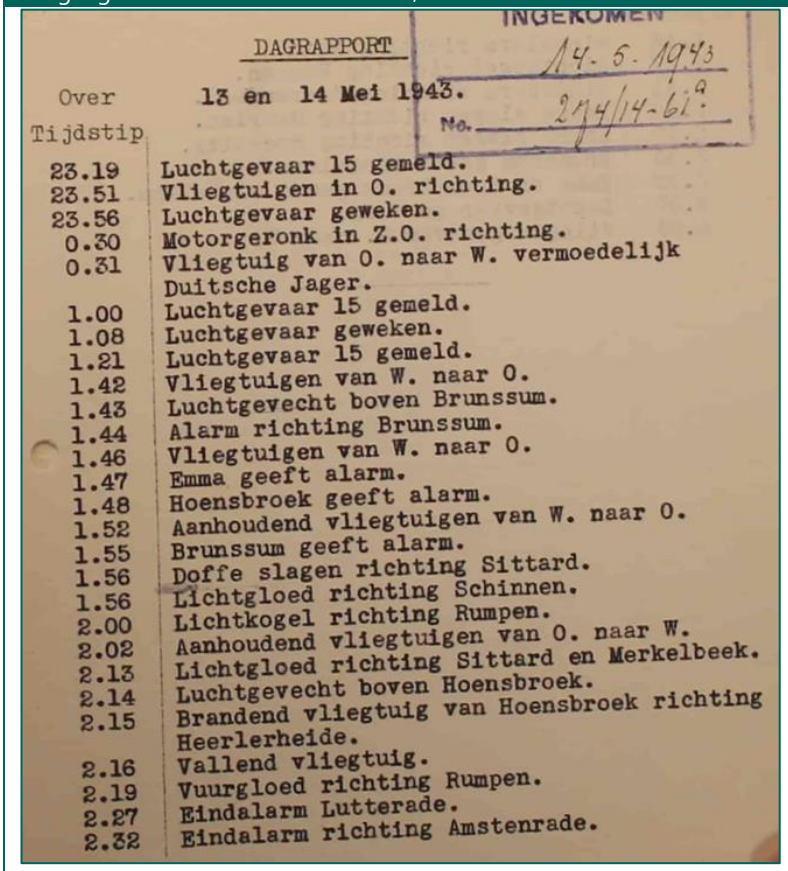
16-1-1943
No. 224/5-61e

Over 15 Januari 1943.

Tijdstip	
23.25	Luchtgevaar B.
23.40	Motorgeronk in N.O. richting.
23.42	Vliegtuig cirkelt in O. richting (Vermoedelijk Duitsch).
23.47	Vliegtuig van O. naar W. richting.
23.47	Alarm richting Schinveld.
24.00	Motorgeronk in O. richting.
0.04	Zware doffe slagen richting Heerlen.
0.07	Motorgeronk in Z. richting.
0.18	Motorgeronk in W. richting.
0.19	Vliegtuigen van W. naar O.(aanhoudend).
0.40	Vliegtuig van W. naar O. (Duitsche Jager).
0.45	Luchtgevaar geweken.

- *Niet relevant, geen melding neerkomen NGE binnen de gemeente Heerlen.*

13-14 mei 1943, melding luchtgevecht boven Hoensbroek en neerkomen brandend vliegtuig van Hoensbroek richting Heerlerheide:

DAGRAPPORT

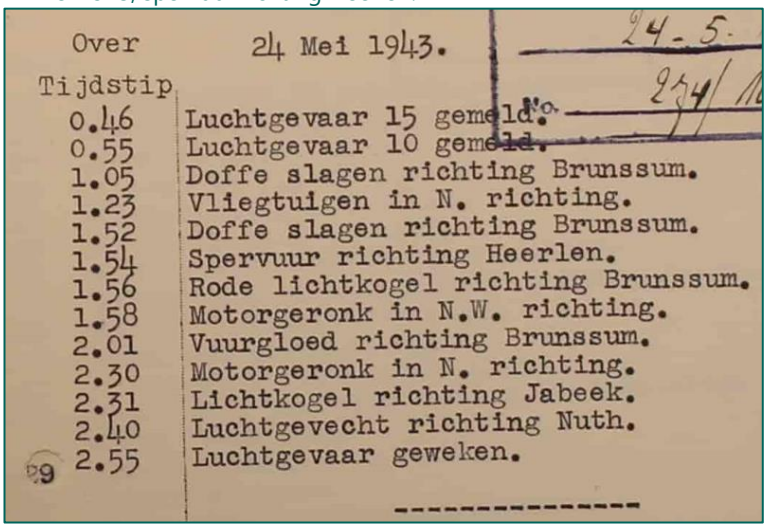
INGEKOMEN 14. 5. 1943

Over 13 en 14 Mei 1943. No. 274/14-61

Tijdstip	
23.19	Luchtgevaar 15 gemeld.
23.51	Vliegtuigen in O. richting.
23.56	Luchtgevaar geweken.
0.30	Motorgeronk in Z.O. richting.
0.31	Vliegtuig van O. naar W. vermoedelijk Duitsche Jager.
1.00	Luchtgevaar 15 gemeld.
1.08	Luchtgevaar geweken.
1.21	Luchtgevaar 15 gemeld.
1.42	Vliegtuigen van W. naar O.
1.43	Luchtgevecht boven Brunssum.
1.44	Alarm richting Brunssum.
1.46	Vliegtuigen van W. naar O.
1.47	Emma geeft alarm.
1.48	Hoensbroek geeft alarm.
1.52	Aanhoudend vliegtuigen van W. naar O.
1.55	Brunssum geeft alarm.
1.56	Doffe slagen richting Sittard.
1.56	Lichtgloed richting Schinnen.
2.00	Lichtkogel richting Rumpen.
2.02	Aanhoudend vliegtuigen van O. naar W.
2.13	Lichtgloed richting Sittard en Merkelbeek.
2.14	Luchtgevecht boven Hoensbroek.
2.15	Brandend vliegtuig van Hoensbroek richting Heerlerheide.
2.16	Vallend vliegtuig.
2.19	Vuurgloed richting Rumpen.
2.27	Eindalarm Lutterade.
2.32	Eindalarm richting Amstenrade.

- *Niet relevant, exacte locatie luchtgevecht en neerkomen vliegtuig niet vermeld.*

24 mei 1943, spervuur richting Heerlen:

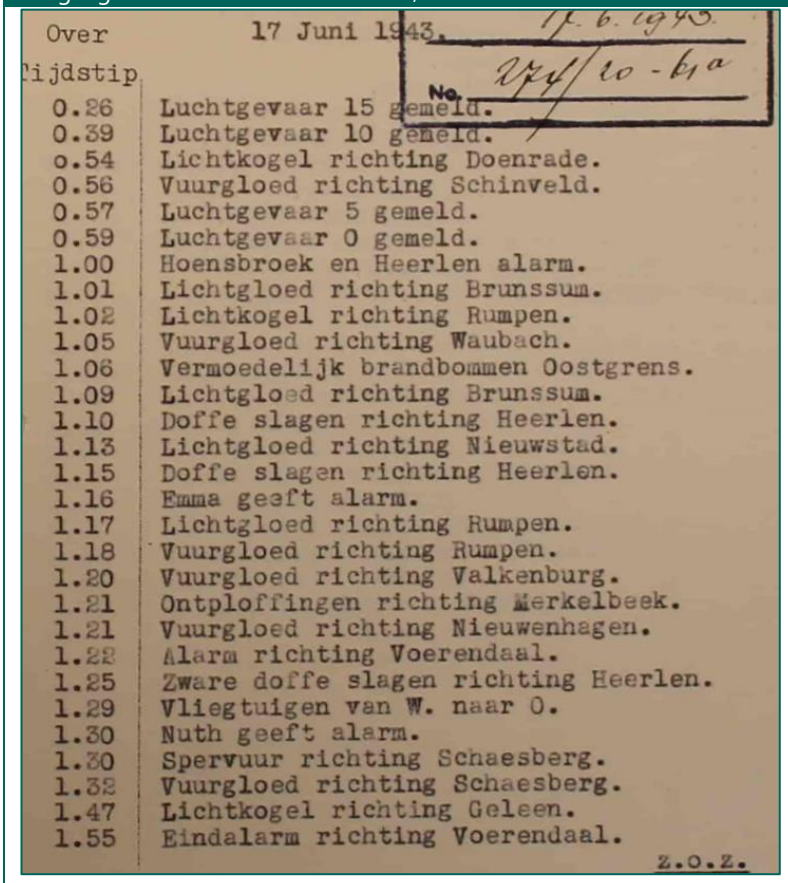

Over 24 Mei 1943. 24-5. No. 274/11

Tijdstip	
0.46	Luchtgevaar 15 gemeld.
0.55	Luchtgevaar 10 gemeld.
1.05	Doffe slagen richting Brunssum.
1.23	Vliegtuigen in N. richting.
1.52	Doffe slagen richting Brunssum.
1.54	Spervuur richting Heerlen.
1.56	Rode lichtkogel richting Brunssum.
1.58	Motorgeronk in N.W. richting.
2.01	Vuurgloed richting Brunssum.
2.30	Motorgeronk in N. richting.
2.31	Lichtkogel richting Jabeek.
2.40	Luchtgevecht richting Nuth.
2.55	Luchtgevaar geweken.

- *Niet relevant, exacte locatie spervuur niet vermeld.*

17 juni 1943, doffe slagen richting Heerlen:

Over 17 Juni 1943.

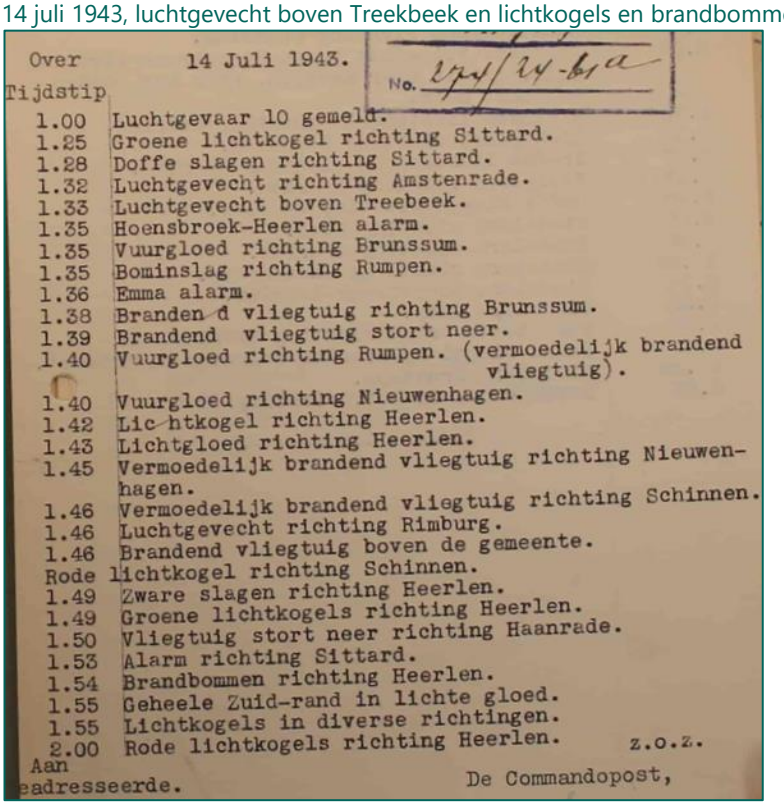
Tijdstip

0.26 Luchtgevaar 15 gemeld.
0.39 Luchtgevaar 10 gemeld.
o.54 Lichtkogel richting Doenrade.
0.56 Vuurgloed richting Schinveld.
0.57 Luchtgevaar 5 gemeld.
0.59 Luchtgevaar 0 gemeld.
1.00 Hoensbroek en Heerlen alarm.
1.01 Lichtgloed richting Brunssum.
1.02 Lichtkogel richting Rumpen.
1.05 Vuurgloed richting Waubach.
1.06 Vermoedelijk brandbommen Oostgrens.
1.09 Lichtgloed richting Brunssum.
1.10 Doffe slagen richting Heerlen.
1.13 Lichtgloed richting Nieuwstad.
1.15 Doffe slagen richting Heerlen.
1.16 Emma geeft alarm.
1.17 Lichtgloed richting Rumpen.
1.18 Vuurgloed richting Rumpen.
1.20 Vuurgloed richting Valkenburg.
1.21 Ontploffingen richting Merkelbeek.
1.21 Vuurgloed richting Nieuwenhagen.
1.22 Alarm richting Voerendaal.
1.25 Zware doffe slagen richting Heerlen.
1.29 Vliegtuigen van W. naar O.
1.30 Nuth geeft alarm.
1.30 Spervuur richting Schaesberg.
1.32 Vuurgloed richting Schaesberg.
1.47 Lichtkogel richting Geleen.
1.55 Eindalarm richting Voerendaal.

z.o.z.

- *Niet relevant, geen melding neerkomen NGE binnen de gemeente Heerlen.*

14 juli 1943, luchtgevecht boven Treekbeek en lichtkogels en brandbommen te Heerlen:

Over 14 Juli 1943.

Tijdstip

1.00 Luchtgevaar 10 gemeld.
1.25 Groene lichtkogel richting Sittard.
1.28 Doffe slagen richting Sittard.
1.32 Luchtgevecht richting Amstenrade.
1.33 Luchtgevecht boven Treebeek.
1.35 Hoensbroek-Heerlen alarm.
1.35 Vuurgloed richting Brunssum.
1.35 Bominslag richting Rumpen.
1.36 Emma alarm.
1.38 Brandend vliegtuig richting Brunssum.
1.39 Brandend vliegtuig stort neer.
1.40 Vuurgloed richting Rumpen. (vermoedelijk brandend vliegtuig).
1.40 Vuurgloed richting Nieuwenhagen.
1.42 Lichtkogel richting Heerlen.
1.43 Lichtgloed richting Heerlen.
1.45 Vermoedelijk brandend vliegtuig richting Nieuwenhagen.
1.46 Vermoedelijk brandend vliegtuig richting Schinnen.
1.46 Luchtgevecht richting Rimburg.
1.46 Brandend vliegtuig boven de gemeente.
Rode lichtkogel richting Schinnen.
1.49 Zware slagen richting Heerlen.
1.49 Groene lichtkogels richting Heerlen.
1.50 Vliegtuig stort neer richting Haanrade.
1.53 Alarm richting Sittard.
1.54 Brandbommen richting Heerlen.
1.55 Geheele Zuid-rand in lichte gloed.
1.55 Lichtkogels in diverse richtingen.
2.00 Rode lichtkogels richting Heerlen.

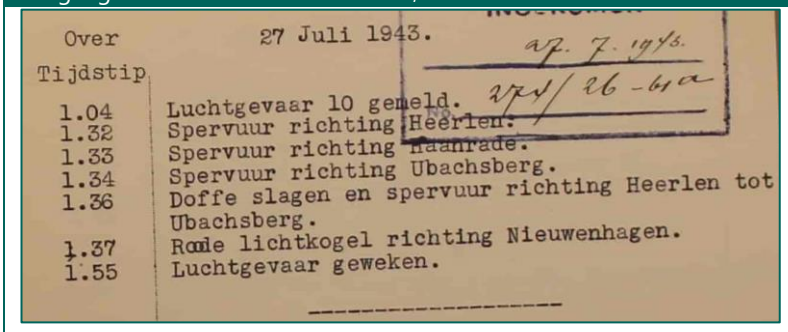
z.o.z.

Aan geadresseerde.

De Commandopost,

- *Niet relevant, exacte locaties neergekomen bominslagen niet vermeld.*

27 juli 1943, doffe slagen en spervuur richting Heerlen tot Ubachsberg:

Over 27 Juli 1943.

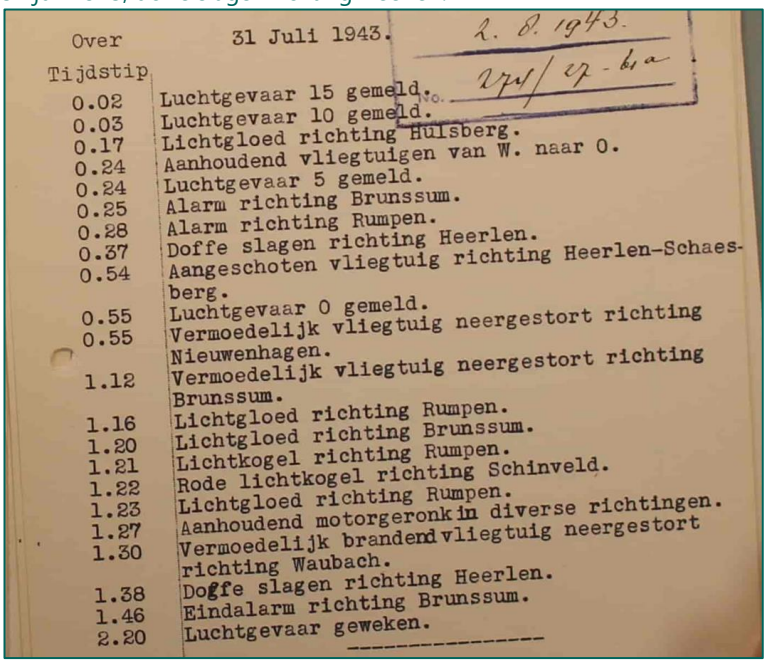
af. 7. 1943.
2721/26-61a

Tijdstip

1.04 Luchtgevaar 10 gemeld.
1.32 Spervuur richting Heerlen.
1.33 Spervuur richting Haanrade.
1.34 Spervuur richting Ubachsberg.
1.36 Doffe slagen en spervuur richting Heerlen tot Ubachsberg.
1.37 Rode lichtkogel richting Nieuwenhagen.
1.55 Luchtgevaar geweken.

- *Niet relevant, geen melding neerkomen NGE binnen de gemeente Heerlen.*

31 juli 1943, doffe slagen richting Heerlen:

Over 31 Juli 1943.

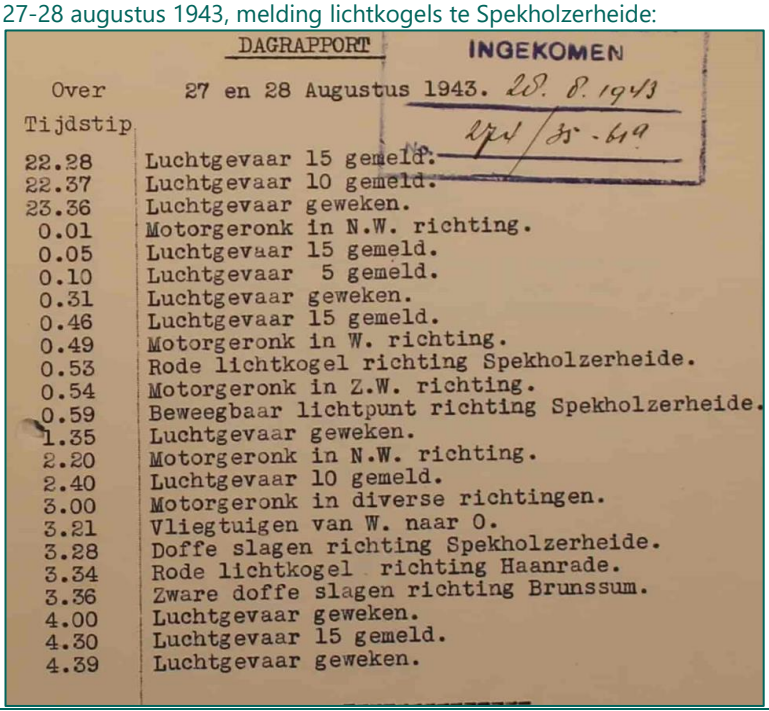
2. 8. 1943.
2721/27-61a

Tijdstip

0.02 Luchtgevaar 15 gemeld.
0.03 Luchtgevaar 10 gemeld.
0.17 Lichtgloed richting Hülsberg.
0.24 Aanhoudend vliegtuigen van W. naar O.
0.24 Luchtgevaar 5 gemeld.
0.25 Alarm richting Brunssum.
0.28 Alarm richting Rumpen.
0.37 Doffe slagen richting Heerlen.
0.54 Aangeschoten vliegtuig richting Heerlen-Schaesberg.
0.55 Luchtgevaar 0 gemeld.
0.55 Vermoedelijk vliegtuig neergestort richting Nieuwenhagen.
1.12 Vermoedelijk vliegtuig neergestort richting Brunssum.
1.16 Lichtgloed richting Rumpen.
1.20 Lichtgloed richting Brunssum.
1.21 Lichtkogel richting Rumpen.
1.22 Rode lichtkogel richting Schinveld.
1.23 Lichtgloed richting Rumpen.
1.27 Aanhoudend motorgeronk in diverse richtingen.
1.30 Vermoedelijk brandend vliegtuig neergestort richting Waubach.
1.38 Doffe slagen richting Heerlen.
1.46 Eindalarm richting Brunssum.
2.20 Luchtgevaar geweken.

- *Niet relevant, exacte locatie neergekomen bominslagen niet vermeld.*

27-28 augustus 1943, melding lichtkogels te Spekholzerheide:

DAGRAPPORT INGEKOMEN

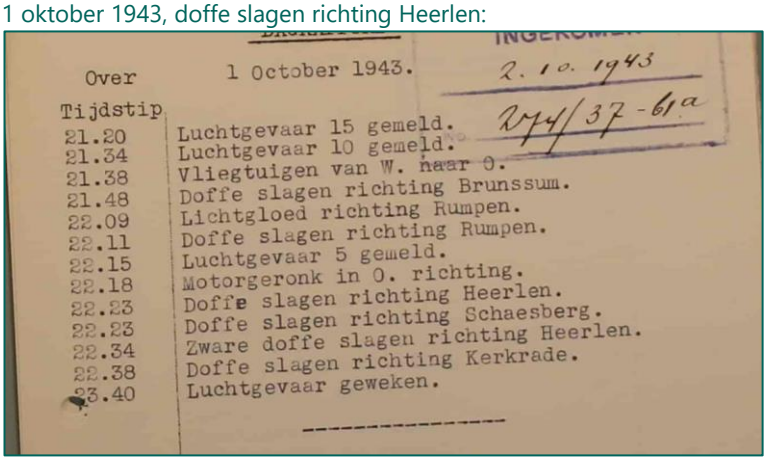
Over 27 en 28 Augustus 1943. 28. 8. 1943
2721/35-61a

Tijdstip

22.28 Luchtgevaar 15 gemeld.
22.37 Luchtgevaar 10 gemeld.
23.36 Luchtgevaar geweken.
0.01 Motorgeronk in N.W. richting.
0.05 Luchtgevaar 15 gemeld.
0.10 Luchtgevaar 5 gemeld.
0.31 Luchtgevaar geweken.
0.46 Luchtgevaar 15 gemeld.
0.49 Motorgeronk in W. richting.
0.53 Rode lichtkogel richting Spekholzerheide.
0.54 Motorgeronk in Z.W. richting.
0.59 Beweegbaar lichtpunt richting Spekholzerheide.
1.35 Luchtgevaar geweken.
2.20 Motorgeronk in N.W. richting.
2.40 Luchtgevaar 10 gemeld.
3.00 Motorgeronk in diverse richtingen.
3.21 Vliegtuigen van W. naar O.
3.28 Doffe slagen richting Spekholzerheide.
3.34 Rode lichtkogel richting Haanrade.
3.36 Zware doffe slagen richting Brunssum.
4.00 Luchtgevaar geweken.
4.30 Luchtgevaar 15 gemeld.
4.39 Luchtgevaar geweken.

- *Niet relevant, exacte locatie neergekomen bominslagen niet vermeld.*

1 oktober 1943, doffe slagen richting Heerlen:

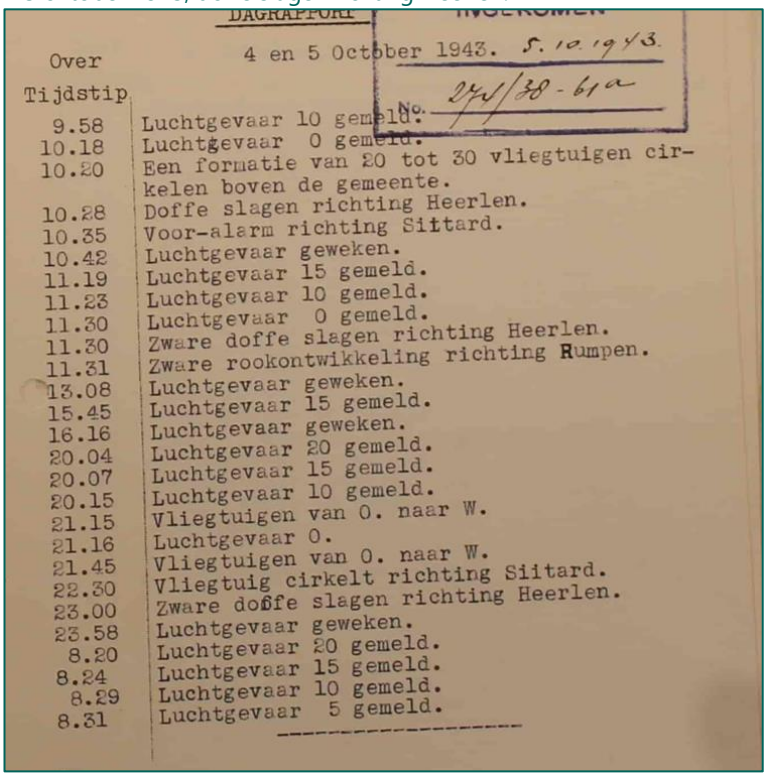
Over 1 October 1943. 2. 10. 1943

No. 274/37-61a

Tijdstip	
21.20	Luchtgevaar 15 gemeld.
21.34	Luchtgevaar 10 gemeld.
21.38	Vliegtuigen van W. naar O.
21.48	Doffe slagen richting Brunssum.
22.09	Lichtgloed richting Rumpen.
22.11	Doffe slagen richting Rumpen.
22.15	Luchtgevaar 5 gemeld.
22.18	Motorgeronk in O. richting.
22.23	Doffe slagen richting Heerlen.
22.23	Doffe slagen richting Schaesberg.
22.34	Zware doffe slagen richting Heerlen.
22.38	Doffe slagen richting Kerkrade.
23.40	Luchtgevaar geweken.

- *Niet relevant, geen melding neerkomen NGE binnen de gemeente Heerlen.*

4-5 oktober 1943, doffe slagen richting Heerlen:

DAGRAPPORT INGEKOMEN

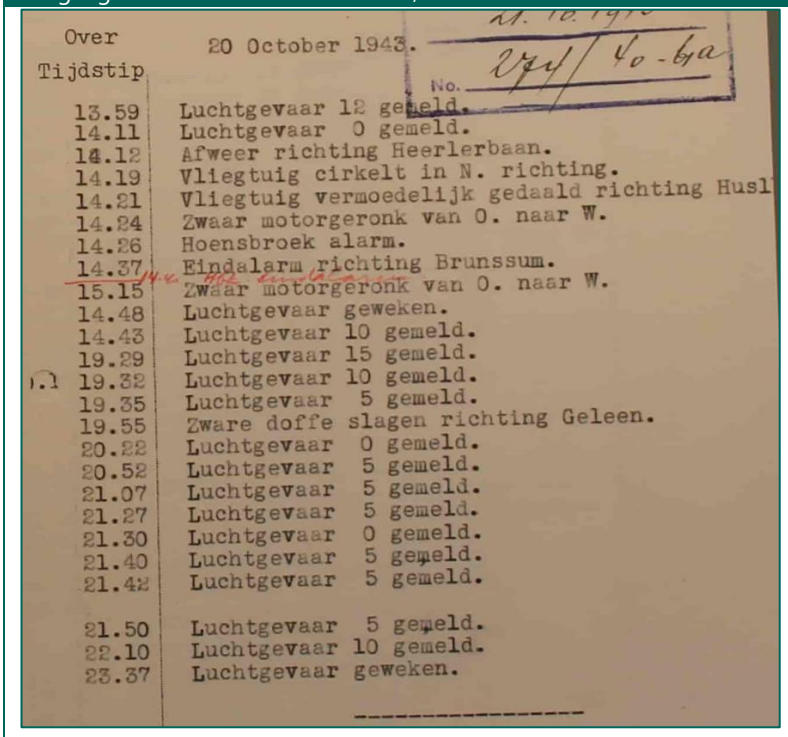
Over 4 en 5 October 1943. 5. 10. 1943.

No. 274/38-61a

Tijdstip	
9.58	Luchtgevaar 10 gemeld.
10.18	Luchtgevaar 0 gemeld.
10.20	Een formatie van 20 tot 30 vliegtuigen cirkelen boven de gemeente.
10.28	Doffe slagen richting Heerlen.
10.35	Voor-alarm richting Sittard.
10.42	Luchtgevaar geweken.
11.19	Luchtgevaar 15 gemeld.
11.23	Luchtgevaar 10 gemeld.
11.30	Luchtgevaar 0 gemeld.
11.30	Zware doffe slagen richting Heerlen.
11.31	Zware rookontwikkeling richting Rumpen.
13.08	Luchtgevaar geweken.
15.45	Luchtgevaar 15 gemeld.
16.16	Luchtgevaar geweken.
20.04	Luchtgevaar 20 gemeld.
20.07	Luchtgevaar 15 gemeld.
20.15	Luchtgevaar 10 gemeld.
21.15	Vliegtuigen van O. naar W.
21.16	Luchtgevaar 0.
21.45	Vliegtuigen van O. naar W.
22.30	Vliegtuig cirkelt richting Siitard.
23.00	Zware doffe slagen richting Heerlen.
23.58	Luchtgevaar geweken.
8.20	Luchtgevaar 20 gemeld.
8.24	Luchtgevaar 15 gemeld.
8.29	Luchtgevaar 10 gemeld.
8.31	Luchtgevaar 5 gemeld.

- *Niet relevant, geen melding neerkomen NGE binnen de gemeente Heerlen.*

20 oktober 1943, afweer richting Heerlerbaan:

Over 20 October 1943.

Tijdstip

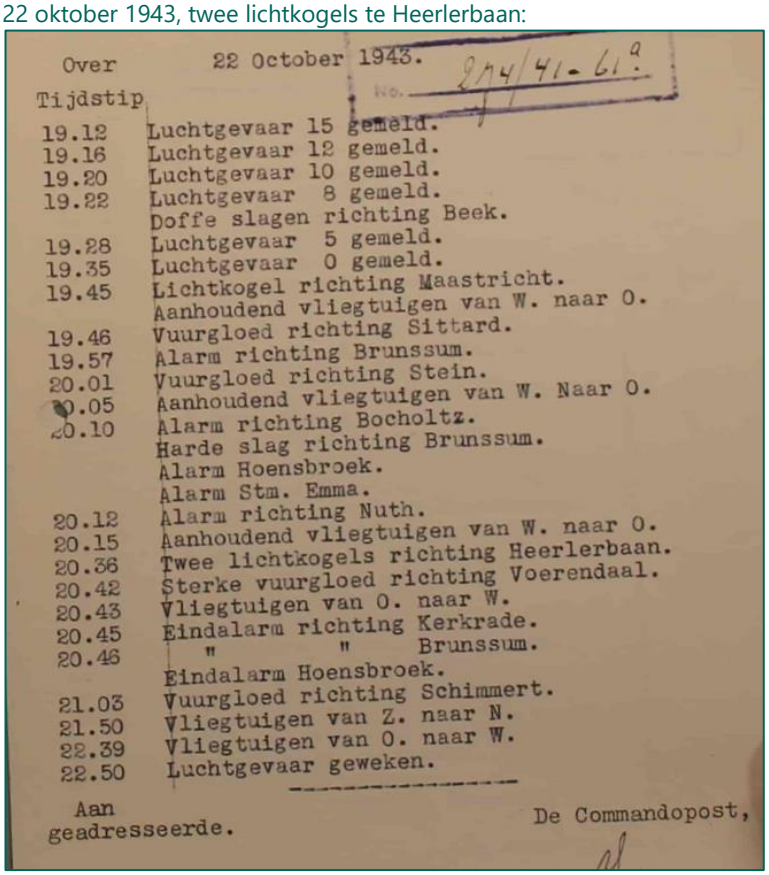
No. 294/40-6a

13.59 Luchtgevaar 12 gemeld.
14.11 Luchtgevaar 0 gemeld.
14.12 Afweer richting Heerlerbaan.
14.19 Vliegtuig cirkelt in N. richting.
14.21 Vliegtuig vermoedelijk gedaald richting Husl
14.24 Zwaar motorgeronk van O. naar W.
14.26 Hoensbroek alarm.
14.37 Eindalarm richting Brunssum.
15.15 Zwaar motorgeronk van O. naar W.
14.48 Luchtgevaar geweken.
14.43 Luchtgevaar 10 gemeld.
19.29 Luchtgevaar 15 gemeld.
19.32 Luchtgevaar 10 gemeld.
19.35 Luchtgevaar 5 gemeld.
19.55 Zware doffe slagen richting Geleen.
20.22 Luchtgevaar 0 gemeld.
20.52 Luchtgevaar 5 gemeld.
21.07 Luchtgevaar 5 gemeld.
21.27 Luchtgevaar 5 gemeld.
21.30 Luchtgevaar 0 gemeld.
21.40 Luchtgevaar 5 gemeld.
21.42 Luchtgevaar 5 gemeld.

21.50 Luchtgevaar 5 gemeld.
22.10 Luchtgevaar 10 gemeld.
23.37 Luchtgevaar geweken.

- *Niet relevant, geen melding exacte locatie neerkomen afweervuur.*

22 oktober 1943, twee lichtkogels te Heerlerbaan:

Over 22 October 1943.

Tijdstip

No. 294/41-61a

19.12 Luchtgevaar 15 gemeld.
19.16 Luchtgevaar 12 gemeld.
19.20 Luchtgevaar 10 gemeld.
19.22 Luchtgevaar 8 gemeld.
Doffe slagen richting Beek.
19.28 Luchtgevaar 5 gemeld.
19.35 Luchtgevaar 0 gemeld.
19.45 Lichtkogel richting Maastricht.
Aanhoudend vliegtuigen van W. naar O.
19.46 Vuurgloed richting Sittard.
19.57 Alarm richting Brunssum.
20.01 Vuurgloed richting Stein.
20.05 Aanhoudend vliegtuigen van W. Naar O.
20.10 Alarm richting Bocholtz.
Harde slag richting Brunssum.
Alarm Hoensbroek.
Alarm Stm. Emma.
20.12 Alarm richting Nuth.
20.15 Aanhoudend vliegtuigen van W. naar O.
20.36 Twee lichtkogels richting Heerlerbaan.
20.42 Sterke vuurgloed richting Voerendaal.
20.43 Vliegtuigen van O. naar W.
20.45 Eindalarm richting Kerkrade.
20.46 " " Brunssum.
Eindalarm Hoensbroek.
21.03 Vuurgloed richting Schimmert.
21.50 Vliegtuigen van Z. naar N.
22.39 Vliegtuigen van O. naar W.
22.50 Luchtgevaar geweken.

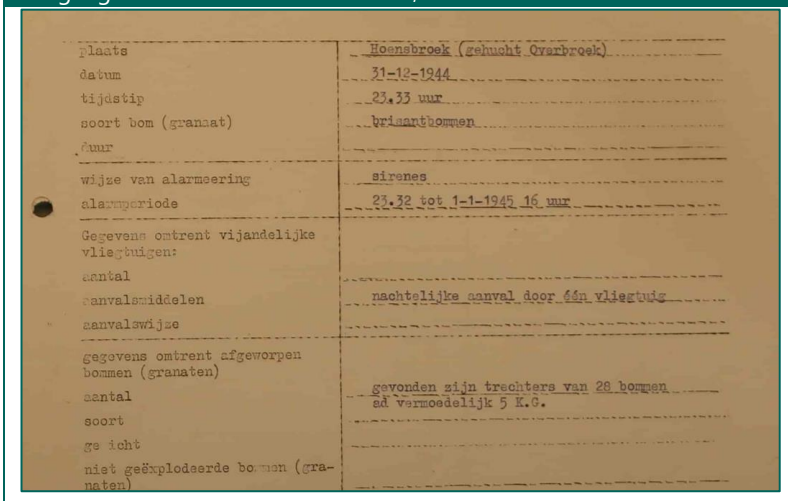
Aan geadresseerde.

De Commandopost,

- *Niet relevant, exacte locatie neergekomen lichtkogels niet vermeld.*

Inventaris 843	Dagrapporten, ontvangen door de gemeente, 1941 – 1945 1944, 1945

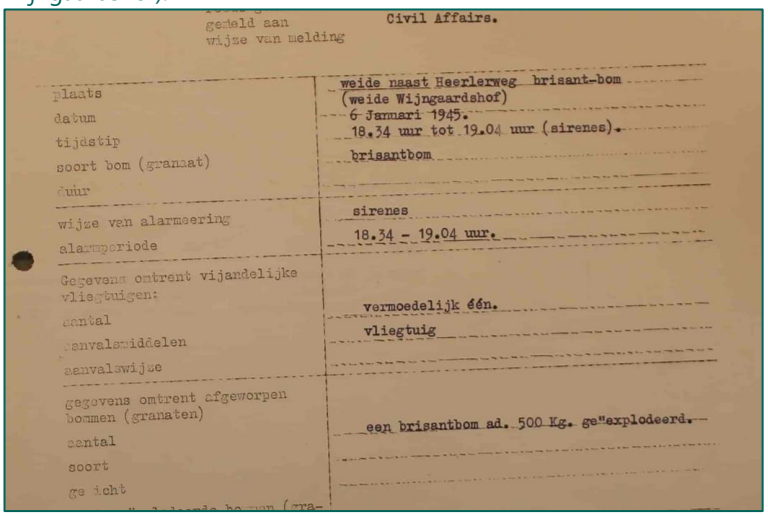
31 december 1944, neerkomen brisantbommen te Hoensbroek (gehucht Overbroek). Trechters van 28 bommen gevonden (vermoedelijk 5 kg):

plaats	Hoensbroek (gehucht Overbroek)
datum	31-12-1944
tijdstip	23.33 uur
soort bom (granaat)	brisantbommen
duur	
wijze van alarmeering	sirenes
alarmperiode	23.32 tot 1-1-1945 16 uur
Gegevens omtrent vijandelijke vliegtuigen:	
aantal	
aanvalsmiddelen	nachtelijke aanval door één vliegtuig
aanvalswijze	
gegevens omtrent afgeworpen bommen (granaten)	
aantal	gevonden zijn trechters van 28 bommen ad vermoedelijk 5 K.G.
soort	
ge icht	
niet geëxplodeerde bommen (granaten)	

- *Relevant, melding neerkomen NGE binnen de gemeente Heerlen.*

6 januari 1945, melding neerkomen en detoneren van één brisantbom (500 kg) bij weide naast Heerlerweg (weide Wijngaardshof):

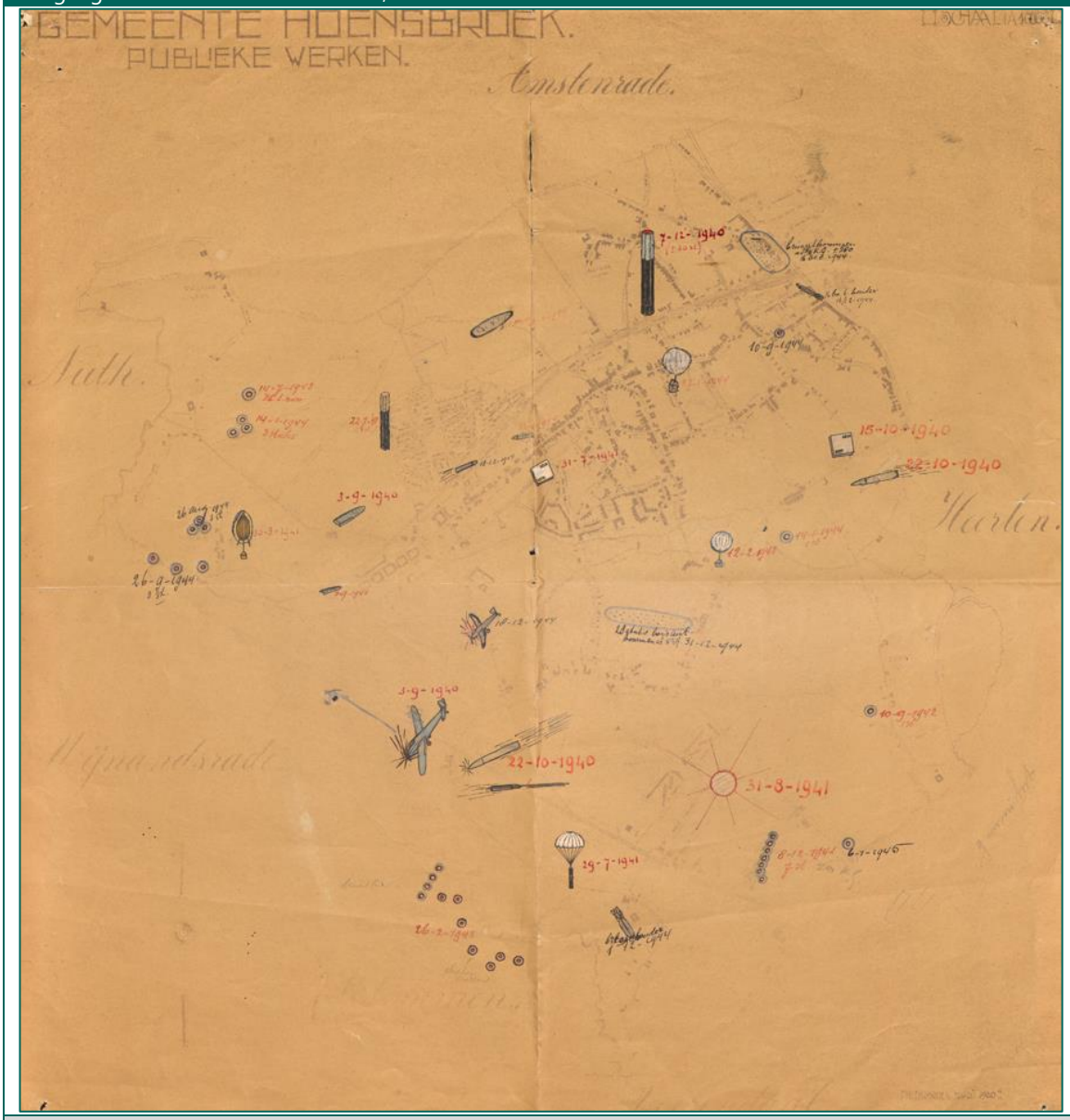

gemeld aan Civil Affairs.
wijze van melding

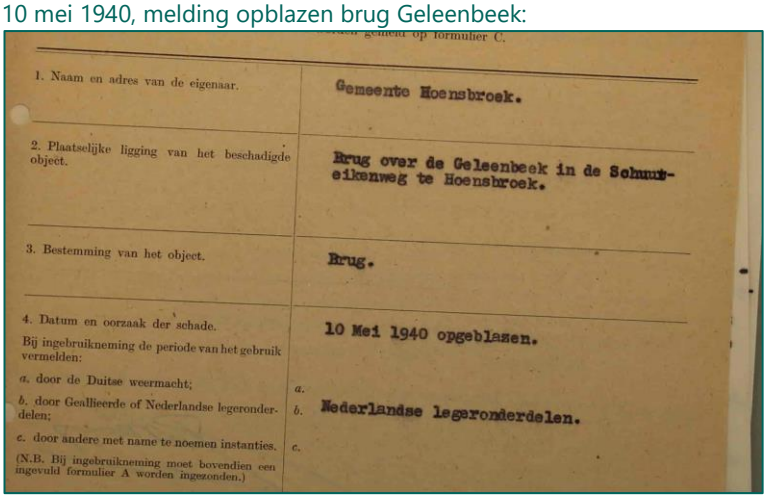
plaats	weide naast Heerlerweg brisant-bom (weide Wijngaardshof)
datum	6 Jannari 1945.
tijdstip	18.34 uur tot 19.04 uur (sirenes).
soort bom (granaat)	brisantbom
duur	
wijze van alarmeering	sirenes
alarmperiode	18.34 - 19.04 uur.
Gegevens omtrent vijandelijke vliegtuigen:	
aantal	vermoedelijk één.
aanvalsmiddelen	vliegtuig
aanvalswijze	
gegevens omtrent afgeworpen bommen (granaten)	
aantal	een brisantbom ad. 500 Kg. ge"explodeerd.
soort	
ge icht	

- *Relevant, melding neerkomen NGE binnen de gemeente Heerlen.*

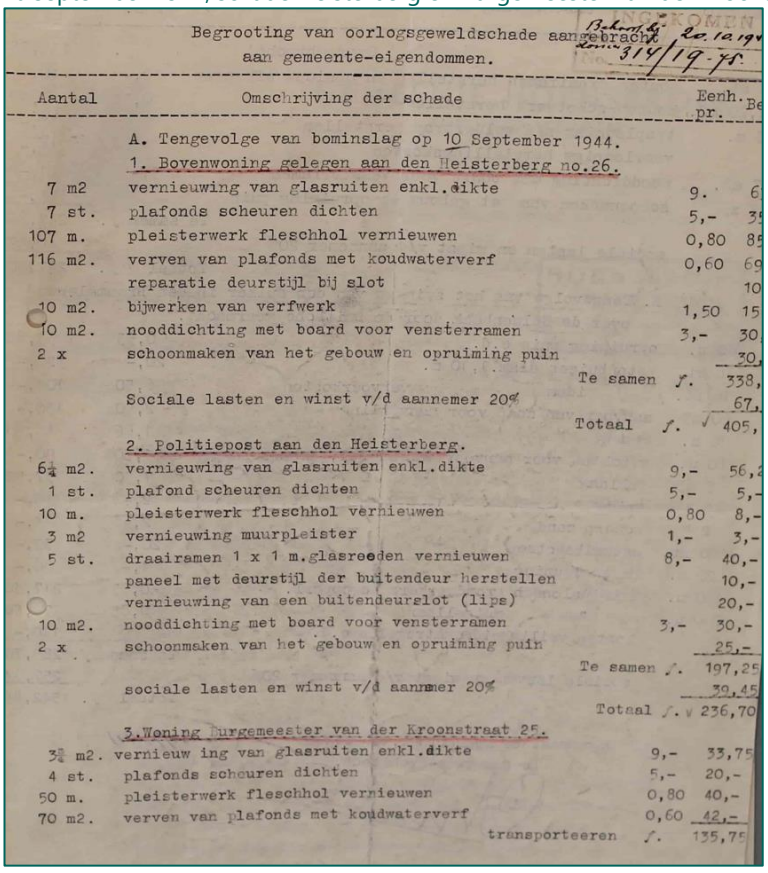
Inventaris 847	Plattegrond van de gemeente, waarop ingetekend neergevallen projectielen, vliegtuig en voorwerpen in de periode 1940-1945, z.d

Inventaris 848	Bekendmakingen betreffende het doen vinden en het in bezit hebben van achtergelaten munitie, wapens, bommen, springstoffen, ontstekingsmiddelen, slag- en steekwapens, met opgaven van aanwezige mijnenvelden en achtergelaten pr[o]jectielen, munitie en oorlogsmateriaal, 1940 - 1946
Niet relevant, betreft algemene info betreffende NGE.	
Inventaris 850	Stukken betreffende de mogelijke opruiming van mijnenvelden door de Mijn en Munitie opruimingsdienst, detachement 1-B-T-B kamp Roggel te Roggel, 1947
Niet relevant, geen specifieke mijnenvelden vermeld.	
Inventaris 881	Brandmeldingsrapporten, met bijbehorende stukken, 1940 - 1947
Niet relevant, geen melding oorlogshandelingen binnen de gemeente Heerlen.	
Inventaris 884	Stukken betreffende het optreden van de brandweer bij de brand in bioscoop Royal, gelegen aan de Nieuwstraat, 1944
Niet relevant, geen relatie met NGE	
Inventaris 887	Stukken betreffende de opheffing van het gedeelte van de Molenbeek, vanaf de Demstraat tot 200 M, stroomafwaarts van de kruising met de Ridder Hoenstraat, voorkomend onder nummer 2

	van de legger B der waterlossingen, met een herstelplan (bouw) voor 2 op 10 mei 1940 vernielde bruggen over de Geleenbeek, namelijk de duiker onder de Schuureikenweg en de brug in de Brommelenweg, met gemeenteplattegrond uit 1930, waar ingekleurd de loop van de Geleenbeek, 1941, 1942, 1945, 1946
Niet relevant, geen melding dat de NGE zijn ingezet die niet zijn afgegaan.	
Inventaris 903	Stukken betreffende de herstelling van oorlogsschade aan de bruggen over de Geleenbeek, gelegen in de Schuureikenweg en in de Brommelenweg, alsmede plannen voor het maken van bruggen over de Auvermoer in de Klinkertstraat, in de Ridder Hoenstraat, in het voetpad naar Overbroek, inde Nieuwstraat en in de Demstraat, het maken van bruggen over de Molenbeek in de Koumenweg en in de Wijngaardsweg, benevens het maken van een brug over de Geleenbeek in de Oliemolenweg, 1940 - 1943, 1945 - 1947
10 mei 1940, melding opblazen brug Geleenbeek: 	
1. Naam en adres van de eigenaar.	Gemeente Hoensbroek.
2. Plaatselijke ligging van het beschadigde object.	Brug over de Geleenbeek in de Schuureikenweg te Hoensbroek.
3. Bestemming van het object.	Brug.
4. Datum en oorzaak der schade. Bij ingebruikneming de periode van het gebruik vermelden: a. door de Duitse weermacht; b. door Geallieerde of Nederlandse legeronderdelen; c. door andere met name te noemen instanties. (N.B. Bij ingebruikneming moet bovendien een ingevuld formulier A worden ingezonden.)	10 Mei 1940 opgeblazen. a. b. Nederlandse legeronderdelen. c.
- *Niet relevant, geen melding dat vernieling niet is geslaagd. Hierdoor geen indicatie dat NGE mogelijk zijn achtergebleven.*	
Inventaris 906	Correspondentie met Gedeputeerde Staten betreffende in de gemeente aangerichte oorlogsschade aan wegen en nutsleidingen ten gevolge van na 1 september 1944 plaats gevonden geallieerde gevechtshandelingen of door eigen sabotage, t.b.v. de statistiek, 1946
Niet relevant, geen specifieke oorlogshandelingen vermeld.	
Inventaris 930	Stukken betreffende de herstelling van oorlogsschade in het bos genaamd Jeugdgrubben in werkverruiming, als onderdeel van het object herstelling wegen en landwegen, 1945
Niet relevant, de schade aan het bos is na de bevrijding ontstaan door het graven van gaten door Amerikaansen troepen en het rijden met voertuigen door het bos.	
Inventaris 1023	Stukken betreffende het herstel van wegen, landerijen, herstel van bruggen in de Schuureikerweg en de Brommelenweg over de Geleenbeek; het leggen van riolering in de Klinkertstraat en Akerstraat-Noord; het plaatsen van afspanmasten t.b.v. de straatverlichting; werkzaamheden op het kasteel; het dichten van de Molenbeek, allen in D.U.W.-verband, met plattegrond, 1942 – 1947 Uitvoering van de werken, 1944 - 1947
Niet relevant, oorzaak van de schade staat niet uitgewerkt.	
Inventaris 1034	Staat houdende opgave van leerkrachten, die te vorderen zijn voor de aanleg van verdedigingswerken, met bijbehorende stukken, 1944
Niet relevant, geen melding van oorlogshandelingen.	
Inventaris 1132	Stukken betreffende de vergoeding van bommenschade aan Hoensbroekenaren, werkzaam in Duitsland, die tengevolge van luchtaanvallen aldaar have en goed verloren hebben, 1943, 1944
Niet relevant, niet betreffende bombardement in Nederland.	

Toegang 062: Gemeente Hoensbroek, 1940-1947.	
Inventaris 1174	Voor geleden oorlogsschade aan de verschillende scholen, 1940,1941, 1945-1947
Niet relevant, geen melding van oorlogshandelingen.	
Inventaris 1185	Voor het herstel van de bezettings- en oorlogsschade aan terreinen en aan de scholen Sancta Maria ULO, de St. Jansschool en St. Ceciliaschool, allen Hoofdstraat 2 / President Rooseveltstraat 2 en de St. Antoniusschool, Juliana-Bernhardlaan 183, 1940-1942, 1947, 1948
Niet relevant, geen melding van oorlogshandelingen.	
Inventaris 1186	Voor het herstel van schade, veroorzaakt door oorlogsschade in 1941 en door het bombardement d.d. 5 oktober 1942 t.b.v. school I, gelegen aan de Kastanjelaan 158, 1941 - 1943
Niet relevant, geen melding van oorlogshandelingen.	
Inventaris 1189	Voor oorlogsschade tengevolge van inkwartiering van troepen en de bezetting, de aankoop van Duitse leerboeken en het betegelen van de speelplaats van de Montfortschool, Prins Hendrikstraat 29, 1941 – 1943, 1946 – 1948 Stukken betreffende het herstel van oorlogs- en bezettingsschade aan de Duitse School, Hermes 3, 1944 - 1949
Niet relevant, geen melding van oorlogshandelingen.	
Inventaris 1191	Aangifte en afwikkeling van schade aan de protestant-christelijke scholenl I, Kastanjelaan 158 en II, Zandbergsweg 22, veroorzaakt op 5 oktober 1942 door een bombardement, 1942 - 1945
10 september 1944, schade Heisterberg en Burgemeester van der Kroonstraat als gevolg van bominslag:	

Begrooting van oorlogsgeweldschade aangebracht aan gemeente-eigendommen.

314/19-75

Aantal	Omschrijving der schade	Eenh. pr.	Be
	A. Tengevolge van bominslag op 10 September 1944.		
	1. Bovenwoning gelegen aan den Heisterberg no.26.		
7 m2	vernieuwing van glasruiten enkl.dikte	9.	6
7 st.	plafonds scheuren dichten	5,-	35
107 m.	pleisterwerk fleschhol vernieuwen	0,80	85
116 m2.	verven van plafonds met koudwaterverf	0,60	69
	reparatie deurstijl bij slot		10
10 m2.	bijwerken van verfwerk	1,50	15
10 m2.	nooddichting met board voor vensterramen	3,-	30
2 x	schoonmaken van het gebouw en opruiming puin		30,
	Te samen	ƒ.	338,
	Sociale lasten en winst v/d aannemer 20%		67,
	Totaal	ƒ.	405,
	2. Politiepost aan den Heisterberg.		
6¼ m2.	vernieuwing van glasruiten enkl.dikte	9,-	56,2
1 st.	plafond scheuren dichten	5,-	5,-
10 m.	pleisterwerk fleschhol vernieuwen	0,80	8,-
3 m2	vernieuwing muurpleister	1,-	3,-
5 st.	draairamen 1 x 1 m.glasroeden vernieuwen	8,-	40,-
	paneel met deurstijl der buitendeur herstellen		10,-
	vernieuwing van een buitendeurslot (lips)		20,-
10 m2.	nooddichting met board voor vensterramen	3,-	30,-
2 x	schoonmaken van het gebouw en opruiming puin		25,-
	Te samen	ƒ.	197,25
	sociale lasten en winst v/d aannemer 20%		39,45
	Totaal	ƒ.	236,70
	3.Woning Burgemeester van der Kroonstraat 25.		
3½ m2.	vernieuw ing van glasruiten enkl.dikte	9,-	33,75
4 st.	plafonds scheuren dichten	5,-	20,-
50 m.	pleisterwerk fleschhol vernieuwen	0,80	40,-
70 m2.	verven van plafonds met koudwaterverf	0,60	42,-
	transporteeren	ƒ.	135,75

- *Relevant, melding schade door bominslag.*

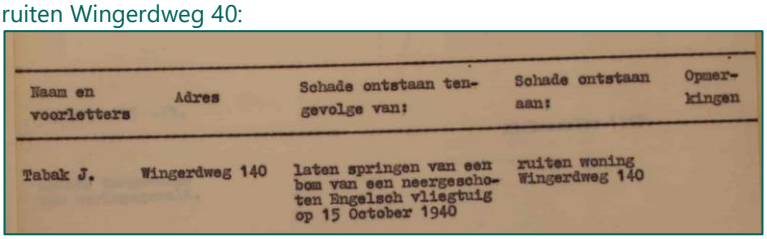
Melding schade 10 september 1944, 15 september 1944 en 6 januari 1945.

- *Niet relevant, geen toevoeging op meldingen toegang 061 inv. 4448.*

Inventaris 1192	Stukken betreffende de financiële afwikkeling van bezettingsschade aan schoolgebouwen, veroorzaakt door het British Lib. Army en de U.S. Army, 1945 – 1949

Toegang 062: Gemeente Hoensbroek, 1940-1947.	
	Vereeniging Dochteren der Wijsheid te Schimmert, Mondfortschool, Prins Hendrikstraat 29, 1945, 1947
Niet relevant, betreft enkelbezettingsschade.	
Inventaris 1193	Stukken betreffende de financiële afwikkeling van bezettingsschade aan schoolgebouwen, veroorzaakt door het British Lib. Army en de U.S. Army, 1945 – 1949 Hoensbroeksche Vereeniging voor R.K. Onderwijs, H. Hartschool, Juliana-Bernhardlaan 181, 1945-1947
Niet relevant, betreft enkel bezettingsschade.	
Inventaris 1194	Stukken betreffende de financiële afwikkeling van bezettingsschade aan schoolgebouwen, veroorzaakt door het British Lib. Army en de U.S. Army, 1945 – 1949 Hoensbroeksche Vereeniging voor R.K. Onderwijs, St. Lucasschool, Horstplein 13, 1945 - 1949
Niet relevant, betreft enkel bezettingsschade.	
Inventaris 1195	Stukken betreffende de financiële afwikkeling van bezettingsschade aan schoolgebouwen, veroorzaakt door het British Lib. Army en de U.S. Army, 1945 – 1949 Hoensbroeksche Vereeniging voor R.K. Onderwijs, O.L. Vrouweschool, Overbroekerstraat 45, 1945 - 1947
Niet relevant, betreft enkel bezettingsschade.	
Inventaris 1196	Stukken betreffende de financiële afwikkeling van bezettingsschade aan schoolgebouwen, veroorzaakt door het British Lib. Army en de U.S. Army, 1945 – 1949 Hoensbroeksche Vereeniging voor R.K. Onderwijs, St. Petrusschool, Wilhelminastraat en Nieuwstraat 49, 1945, 1947, 1953
Niet relevant, betreft enkel bezettingsschade.	
Inventaris 1197	Stukken betreffende de financiële afwikkeling van bezettingsschade aan schoolgebouwen, veroorzaakt door het British Lib. Army en de U.S. Army, 1945 – 1949 Hoensbroeksche Vereeniging voor R.K. Onderwijs, St. Theresiaschool en St. Josephschool, Burg. v.d. Kroonstraat 35-37, 1945 - 1947
Niet relevant, betreft enkel bezettingsschade.	
Inventaris 1198	Stukken betreffende de financiële afwikkeling van bezettingsschade aan schoolgebouwen, veroorzaakt door het British Lib. Army en de U.S. Army, 1945 – 1949 R.K. Vereeniging St. Janschool, St. Antoniusschool, Juliana-Bernhardlaan 182, 1945, 1947
Niet relevant, betreft enkel bezettingsschade.	
Inventaris 1199	Stukken betreffende de financiële afwikkeling van bezettingsschade aan schoolgebouwen, veroorzaakt door het British Lib. Army en de U.S. Army, 1945 – 1949 R.K. Schoolbestuur Vereeniging St. Jansschool, bewaarschool in 't Zand 14-16, 1945
Niet relevant, betreft enkel bezettingsschade.	
Inventaris 1200	Stukken betreffende de financiële afwikkeling van bezettingsschade aan schoolgebouwen, veroorzaakt door het British Lib. Army en de U.S. Army, 1945 – 1949 Vereeniging St. Janschool, St. Janschool en St. Ceciliaschool, President Rooseveltstraat 2, 1945, 1947
Niet relevant, betreft enkel bezettingsschade.	
Inventaris 1201	Stukken betreffende de financiële afwikkeling van bezettingsschade aan schoolgebouwen, veroorzaakt door het British Lib. Army en de U.S. Army, 1945 – 1949 R.K. Kerkbestuur parochie O.L.V. Boodschap, bewaarschool St. Theresia, Oranjestraat 13, 1945 - 1947
Niet relevant, betreft enkel bezettingsschade.	
Inventaris 1202	Stukken betreffende de financiële afwikkeling van bezettingsschade aan schoolgebouwen, veroorzaakt door het British Lib. Army en de U.S. Army, 1945 – 1949

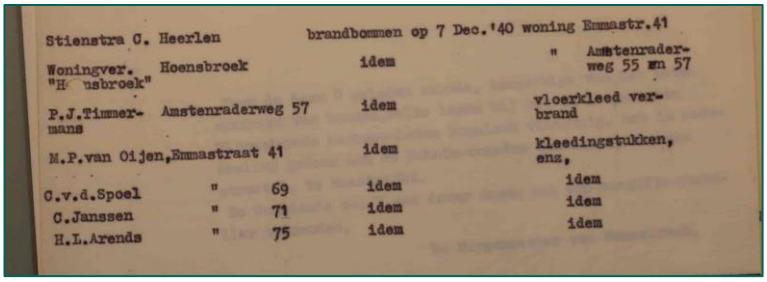
Toegang 062: Gemeente Hoensbroek, 1940-1947.	
	Vereeniging tot Stichting en Instandhouding der Christelijke scholen te Amstenrade, School I, Kastanjelaan 158 en school II, Zandbergsweg 22, 1945
Niet relevant, betreft enkel bezettingsschade.	
Inventaris 1203	Stukken betreffende de financiële afwikkeling van bezettingsschade aan schoolgebouwen, veroorzaakt door het British Lib. Army en de U.S. Army, 1945 – 1949 Vereeniging tot Stichting Instandhouding van Christelijke Scholen te Hoensbroek en Brunssum i.v.m. het tijdelijk onderbrengen van de school in het Koningin Emma Kindertehuis en in een zaal van de firma J. Has- Veenma, Kouvenderstraat 73-77, tengevolge van de huis vesting van geallieerde troepen en het dienen als ontvangstcentrum voor repatrieerenden van de school, gelegen aan de Kanstanjelaan 158, 1945, 1946
Niet relevant, betreft enkel bezettingsschade.	
Inventaris 1204	Stukken betreffende de financiële afwikkeling van bezettingsschade aan schoolgebouwen, veroorzaakt door het British Lib. Army en de U.S. Army, 1945 – 1949 Zrs. O.L. Vrouw, fröbelschool St. Barbara, Schoolstraat 5, 1945
Niet relevant, betreft enkel bezettingsschade.	
Inventaris 1243	Correspondentie met het Rijksinstituut voor Oorlogsdocumentatie (RIOD) te Amsterdam betreffende de mei-staking in de gemeente, 1947 Stukken betreffende het herstel van oorlogsschade aan het bos Jeugdgrubbe, 1945 Stukken betreffende de herstelling van oorlogsschade aan plantsoenen, veroorzaakt door de doortrekking en de bezetting van de geallieerde troepen, in D.U.W.-verband, 1945 - 1947
Niet relevant, betreft enkel algemeen dossier.	
Inventaris 1253	Correspondentie met Gedeputeerde Staten van Limburg betreffende door oorlogshandelingen aangerichte schade aan natuur- en landschapsschoon, 1946
Niet relevant, betreft schade door ‘geallieerd materiaal’: vermoedelijk militaire voertuigen	
Inventaris 1282	Correspondentie met de Regionale Vorderingscommissie van het Departement van Oorlog te Heer betreffende de vordering, de betaling en de ingebruikneming van woningen door de geallieerde expeditielegers, 1945
Niet relevant, betreft enkel bezettingsschade.	
Inventaris 1285	Vordering van kasteel Hoensbroek, de muziekschool, Burgemeester v.d. Kroonstraat 11 en de panden Terveurdtweg 115, Kouvenderstraat 41 en 127 door of namens het Militair Gezag, 1945
Niet relevant, algemeen dossier. Geen relatie met NGE.	
Inventaris 1286	Brief van het Militair Gezag aan de burgemeester inzake teruggave van het door het gezag gevorderde pand van Ham, Hoofdstraat 17, in gebruik zijnde t.b.v het commando Grensbewaking Zuid-Limburg, 1945 i
Niet relevant, algemeen dossier. Geen relatie met NGE.	
Inventaris 1289	1289 Staten, houdende opgave van onroerende goederen (panden), door onderdelen van het Engelse- en Amerikaanse expeditieleger gevorderd, 1945
Niet relevant, lijst met gevorderde panden.	
Inventaris 1290	Vergoeding aan particulieren t.b.v. woonhuizen, 1947
Niet relevant, bezettingsschade en/of schade door geallieerde voertuigen	
Inventaris 1291	Vergoeding wegens schade aan bedrijven, fabrieken en hotels, 1947
Niet relevant, bezettingsschade en/of schade door geallieerde voertuigen	
Inventaris 1292	Vergoedingen t.b.v. bewaarscholen, 1947

Toegang 062: Gemeente Hoensbroek, 1940-1947.	
Niet relevant, betreft enkel bezettingsschade.	
Inventaris 1293	Correspondentie met het Ministerie van Financiën, Centraal Bureau Vergoedingen Militaire Vorderingen afd. Claims te 's-Gravenhage betreffende betalingen en eindafrekening, 1946, 1947
Niet relevant, betreft enkel inkwartieringsvergoeding.	
Inventaris 1294	Montfortanen, Paters, patronaatszaal Stationsstraat 2, 1945, 1950
Niet relevant, betreft enkel bezettingsschade.	
Inventaris 1295	R.K. Vereeniging Jonge Wacht, verkennersgroep St. Gerlach, zolder St. Lucasschool Horstplein 13, nieuwbouw troephuis St. Jansstraat, 1949, 1950
Niet relevant, betreft enkel bezettingsschade.	
Inventaris 1296	Woningvereeniging Hoensbroek, diverse panden, 1945, 1947
Niet relevant, betreft enkel bezettingsschade.	
Inventaris 1315	Schade aan particuliere woningen tengevolge van het doen springen van een bom van een te Wijnandsrade neergestort Engels vliegtuig 15 oktober en tengevolge van het bombardement op 7 december 1940, 1940
15 oktober 1940, melding springen van bom van neergeschoten Engels vliegtuig waardoor schade ontstond aan ruiten Wingerdweg 40: 	

Naam en voorletters	Adres	Schade ontstaan tengevolge van:	Schade ontstaan aan:	Opmerkingen
Tabak J.	Wingerdweg 140	laten springen van een bom van een neergeschoten Engelsch vliegtuig op 15 October 1940	ruiten woning Wingerdweg 140	

- *Relevant, mogelijk verband met het neergekomen toestel op 3 september 1940.*

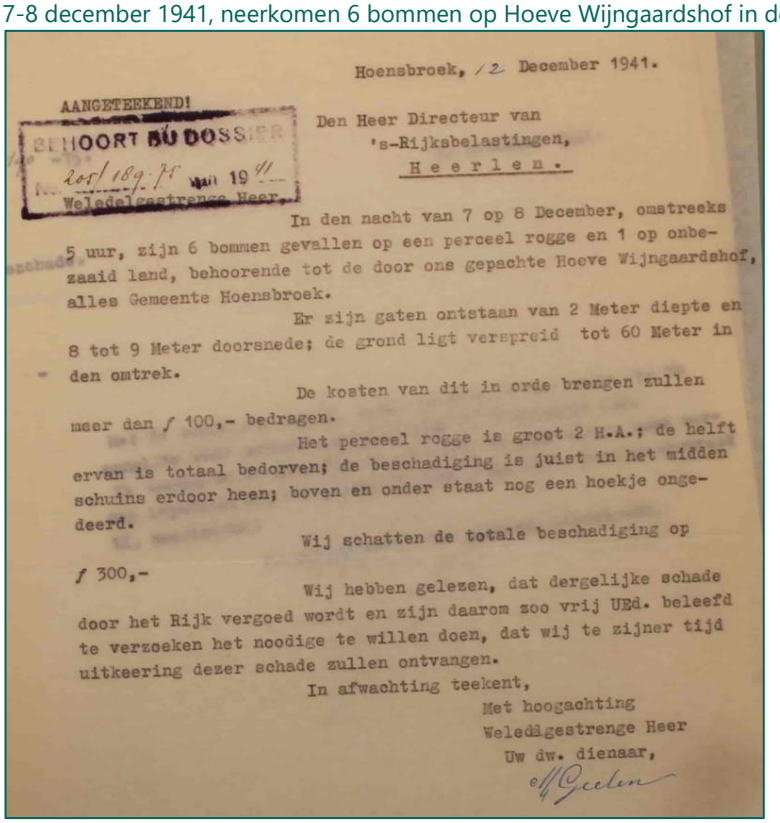
7 december 1940, schade door brandbommen Emmastraat 41, 69, 71 en 75, Amstenraderweg 55, 57

Stienstra C.	Heerlen	brandbommen op 7 Dec.'40	woning Emmastr.41
Woningver. "H[illegible]usbroek"	Hoensbroek	idem	" Amstenraderweg 55 en 57
P.J.Timmermans	Amstenraderweg 57	idem	vloerkleed verbrand
M.P.van Oijen,	Emmastraat 41	idem	kleedingstukken, enz,
C.v.d.Spoel	" 69	idem	idem
C.Janssen	" 71	idem	idem
H.L.Arends	" 75	idem	idem

- *Niet relevant, exacte locaties neergekomen brandbommen niet vermeld.*

Inventaris 1323	Correspondentie met de Ortskommandant van Heerlen betreffende de toestand van de wegen en bruggen te Hoensbroek, 1940
Niet relevant, aard van de schade niet vermeld	
Inventaris 1324	Correspondentie met het Departement van Defensie te te 's-Gravenhage betreffende het afdoen van een vordering van H.I. Janssen i.v.m. de vordering van zijn pand Overlotbroekerweg door de Nederlandse Weermacht, 1940
Niet relevant, betreft enkel bezettingsschade.	
Inventaris 1325	Schaden aan wegen, veroorzaakt door de Deutsche Wehrmacht, 1940
Niet relevant, schade door militair vervoer.	
Inventaris 1326	Oorlogsschade aan landbouwgrond, tengevolge van werkzaamheden van de Nederlandse Weermacht en de Deutsche Wehrmacht en de vordering van melkemmers door de Duitsers, 1940, 1941
Niet relevant, schade door geleverde goederen en diensten.	

Toegang 062: Gemeente Hoensbroek, 1940-1947.	
Inventaris 1327	Oorlogsschade aan particuliere woningen, waterleidingen, de Kathagendermolen en aan gemeentelijk eigendom, namelijk de brug bij de Kathagermolen, de brug over de Geleenbeek bij de Schuureikenweg en de Brommelenweg, veroorzaakt door het springen van de bruggen door het Nederlandse leger (defensieschade), alsmede het herstel van die bruggen door de gemeente voor de Deutsche Wehrmacht, 1940, 1941
Meidagen 1940, bruggen gemeente Hoensbroek vernield. - *Niet relevant, geen melding van het niet mislukken van vernielingen en/of achterblijven van NGE.*	
Inventaris 1328	Schade aan schoolgebouwen en inventarissen wegens inkwartiering van duitse militairen, 1940, 1941
Niet relevant, betreft enkel bezettingsschade.	
Inventaris 1329	Schade aan het gebouw van de Paters van het Gezelschap van Maria, Oranjestraat 19, aan het pand J. Hoenen, Lotbroekerweg en aan zaal H.H. Caris, Hoofdstraat 49, wegens inkwartiering van Duitse militairen, 1941, 1942
Niet relevant, betreft enkel bezettingsschade.	
Inventaris 1334	Schade aan bouwland van M. Geelen, pachter van de Wijngaardshof tengevolge van het bombardement van 7 op 8 December, 1941
7-8 december 1941, neerkomen 6 bommen op Hoeve Wijngaardshof in de gemeente Hoensbroek: Hoensbroek, 12 December 1941. AANGETEEKEND! BEHOORT BIJ DOSSIER 205/189.71 van 19 41 Weledelgestrenge Heer, Den Heer Directeur van 's-Rijksbelastingen, Heerlen. In den nacht van 7 op 8 December, omstreeks 5 uur, zijn 6 bommen gevallen op een perceel rogge en 1 op onbezaaid land, behoorende tot de door ons gepachte Hoeve Wijngaardshof, alles Gemeente Hoensbroek. Er zijn gaten ontstaan van 2 Meter diepte en 8 tot 9 Meter doorsnede; de grond ligt verspreid tot 60 Meter in den omtrek. De kosten van dit in orde brengen zullen meer dan ƒ 100,- bedragen. Het perceel rogge is groot 2 H.A.; de helft ervan is totaal bedorven; de beschadiging is juist in het midden schuins erdoor heen; boven en onder staat nog een hoekje ongedeerd. Wij schatten de totale beschadiging op ƒ 300,- Wij hebben gelezen, dat dergelijke schade door het Rijk vergoed wordt en zijn daarom zoo vrij UEd. beleefd te verzoeken het noodige te willen doen, dat wij te zijner tijd uitkeering dezer schade zullen ontvangen. In afwachting teekent, Met hoogachting Weledelgestrenge Heer Uw dw. dienaar, w/ Geelen - *Relevant, melding neerkomen bommen Hoeve Wijngaardshof.*	
Inventaris 1339	Telegram van de Commissaris der Provincie Limburg betreffende het verbod op hulpverlening aan bemanning, afkomstig uit neergestorte vliegtuigen, n.a.v. het neestorten van een vliegtuig te Wijnandsrade 3 september, met bijbehorende bekendmaking van de burgemeester, 1940
Niet relevant, geen melding oorlogshandelingen binnen de gemeente Heerlen.	
Inventaris 1533	Verzoekschrift van de gemeente-architect om aanstelling van een straatmaker t.b.v. het herstel van diverse straten, 1944
Niet relevant, geen melding van specifieke schade.	

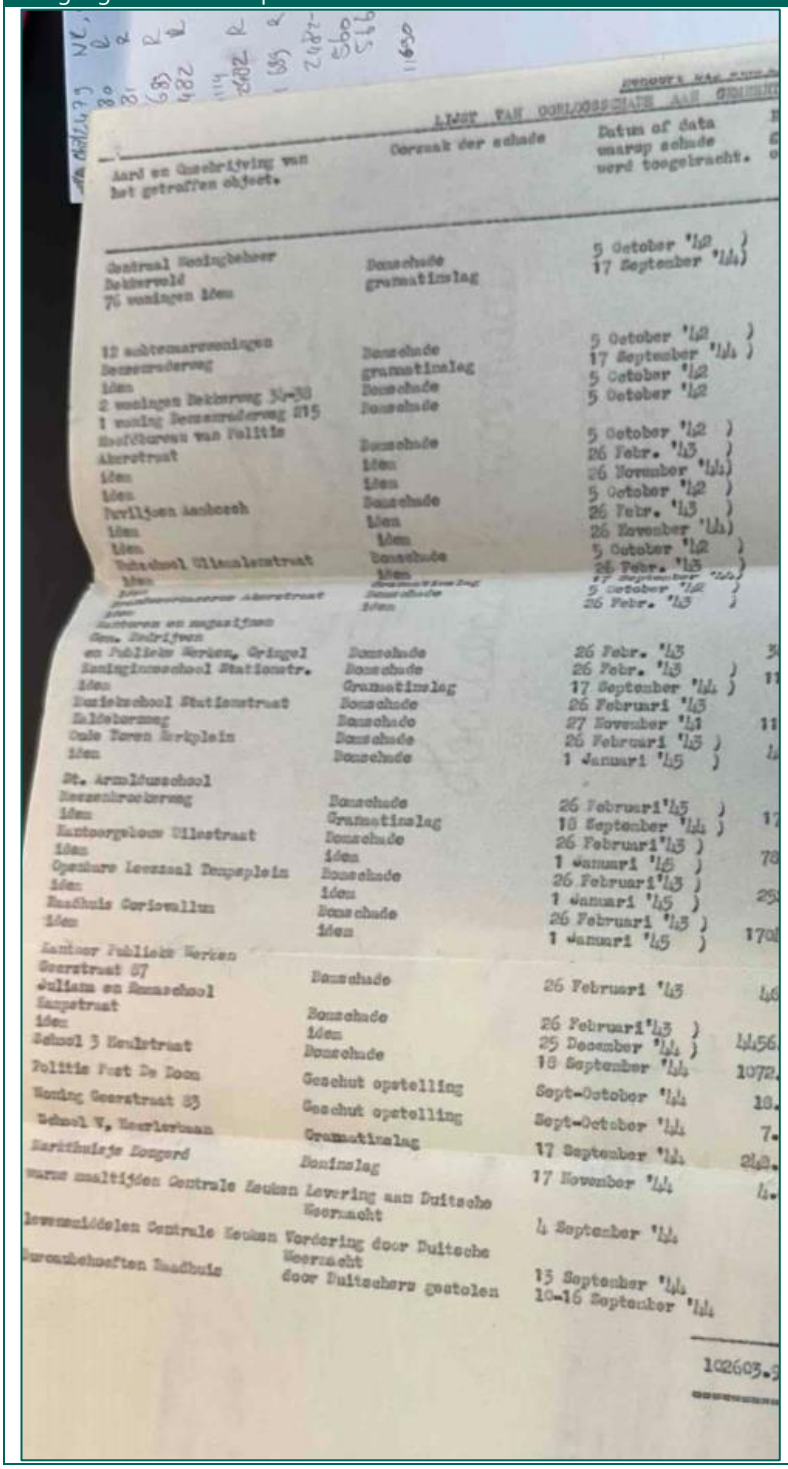
Toegang 062: Gemeente Hoensbroek, 1940-1947.	
Inventaris 1537	Stukken betreffende de aangifte en afwikkeling van oorlogsschade (schade-enquêtecommissie), 1944-1947. Stukken betreffende bemiddeling bij schade-aangiften van onroerend goed van derden, bevoorschotting, alsmede aangifte van schade aan pleinen, wegen enz. in het kader van de wederopbouw, 1945
Niet relevant, geen melding van oorlogshandelingen.	
Inventaris 1569	Correspondentie met het Ministerie van Financiën betreffende de schade aan een school, gelegen op het terrein van de mijn Emma, 1947
Niet relevant, geen melding van oorlogshandelingen.	
Inventaris 1596	Stukken betreffende het bouwen, wederopbouwen en het gebruik van woningen, al dan niet in strijd met de voorschriften, alsmede het toezicht hierop, 1940-1944, 1946, 1947
Niet relevant, geen melding van oorlogshandelingen.	
Inventaris 1655	Stukken betreffende opgaven van molestschade aan het bovengronds electriciteitsnet in de Heerlerweg en de Koumenweg, veroorzaakt door het Amerikaans- en Engels leger, 1945
Niet relevant, geen melding van oorlogshandelingen.	
Inventaris 1656	Begrotingen van oorlogsgeweldschade ten gevolge van bominslag op 18 september 1944, aangebracht aan gemeentepanden Heisterberg 26, de politiepost Heisterberg en burgemeester van der Kroonstraat 25, alsmede het springen van de duiker d.d. 15 september 1944 in de Brommelenweg over de Geleenbeek door de Duitse Weermacht, 1944
5 oktober 1942, melding schade ketel lagere school Kastanjelaan 158. Melding gesprongen ruiten bij lagere school Zandbergsweg 22. - *Niet relevant, geen melding schade door bominslag.*	

Tabel 17: Overzicht geraadpleegde inventarisnummers in het HCL, toegang 062.

Toegang 065: Gemeentepolitie Heerlen, 1907 – 1969.
Niet relevant, geen relevante inventarissen aangetroffen.

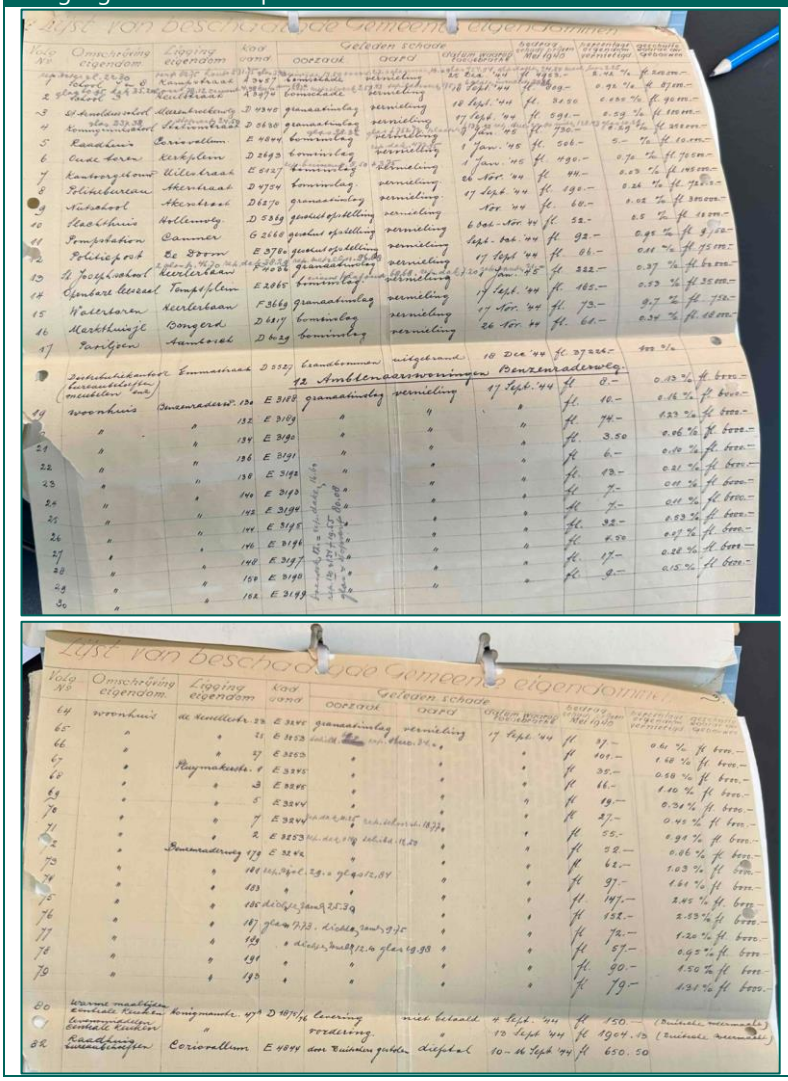
Tabel 18: Overzicht geraadpleegde inventarisnummers in het HCL, toegang 065.

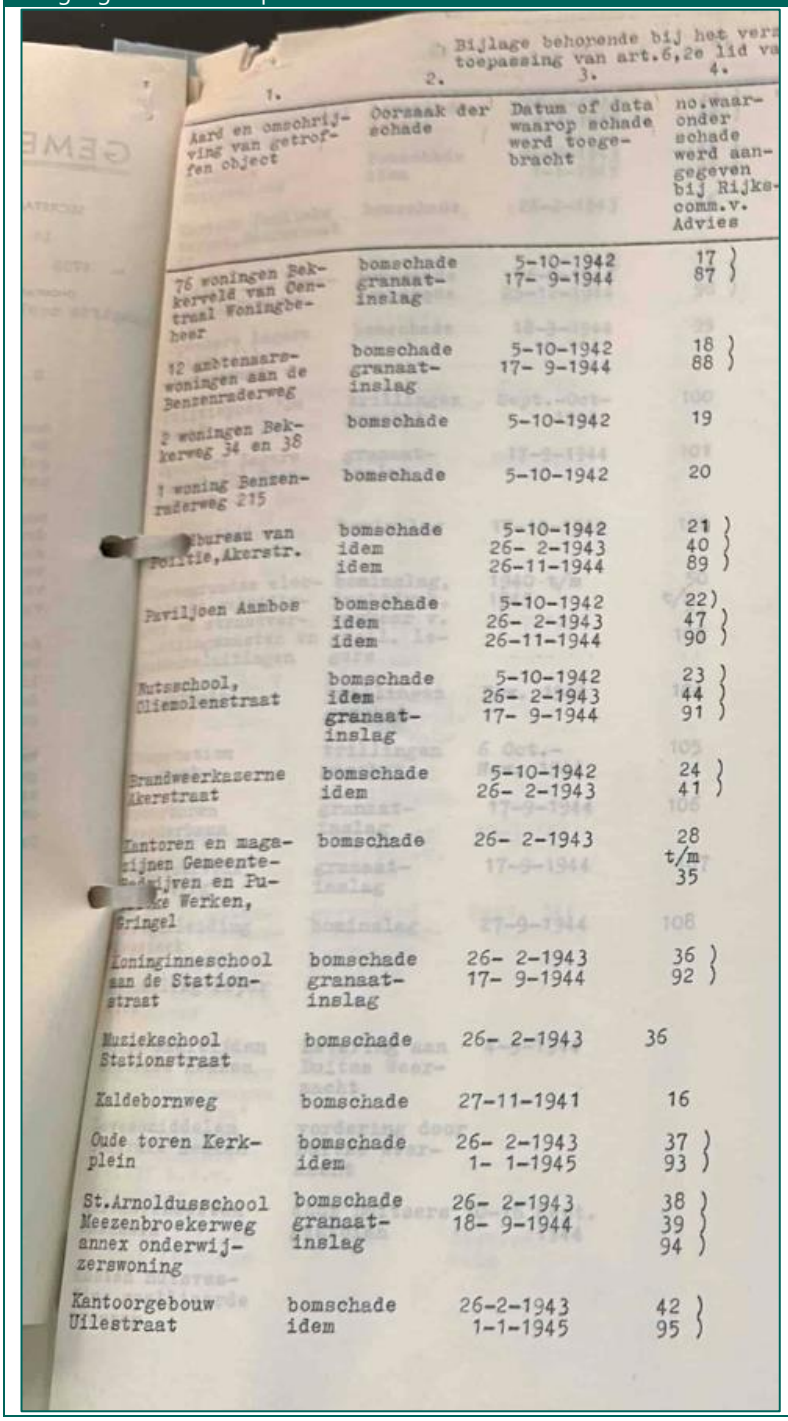
Toegang 067: Dienst Openbare Werken 1915-1929 en de Dienst Publieke Werken 1930-1981, Heerlen.	
Inventaris 538	Schaderapporten betreffende de door het oorlogsgeweld en door de huisvesting van de geallieerde troepen geleden schade aan 89 woningen van de Stichting Centraal Woningbeheer, gelegen in het Bekkerveld, z.d.
Niet relevant, geen melding oorlogshandelingen binnen de gemeente Heerlen.	
Inventaris 554	Stukken betreffende het aanbrengen van een nooduitgang in de gemeentewoning, gelegen aan de Benzenraderweg 138 en het herstel van de oorlogsschade aan de panden Benzenraderweg 130 t/m 152 en 215, 1939, 1942, 1943, z.d.
Niet relevant, geen melding oorlogshandelingen binnen de gemeente Heerlen.	
Inventaris 555	Stukken betreffende opgaven en financiële afwikkeling van de oorlogsschade aan de gemeente- en de particuliere eigendommen, 1940-1950
Niet relevant, betreft enkel algemeen dossier	
Inventaris 558	Stukken betreffende de zittingname van de directeur van de dienst in de Commissie van Advies t.b.v. het Bureau Huisvesting Geallieerde Troepen en het herstel van de oorlogsschade, 1943, 1945-1950
Diverse data, lijst met adressen waar schade is toegebracht door oorlogshandelingen:	

LIJST VAN OORLOGSSCHADE AAN GEBOUWEN

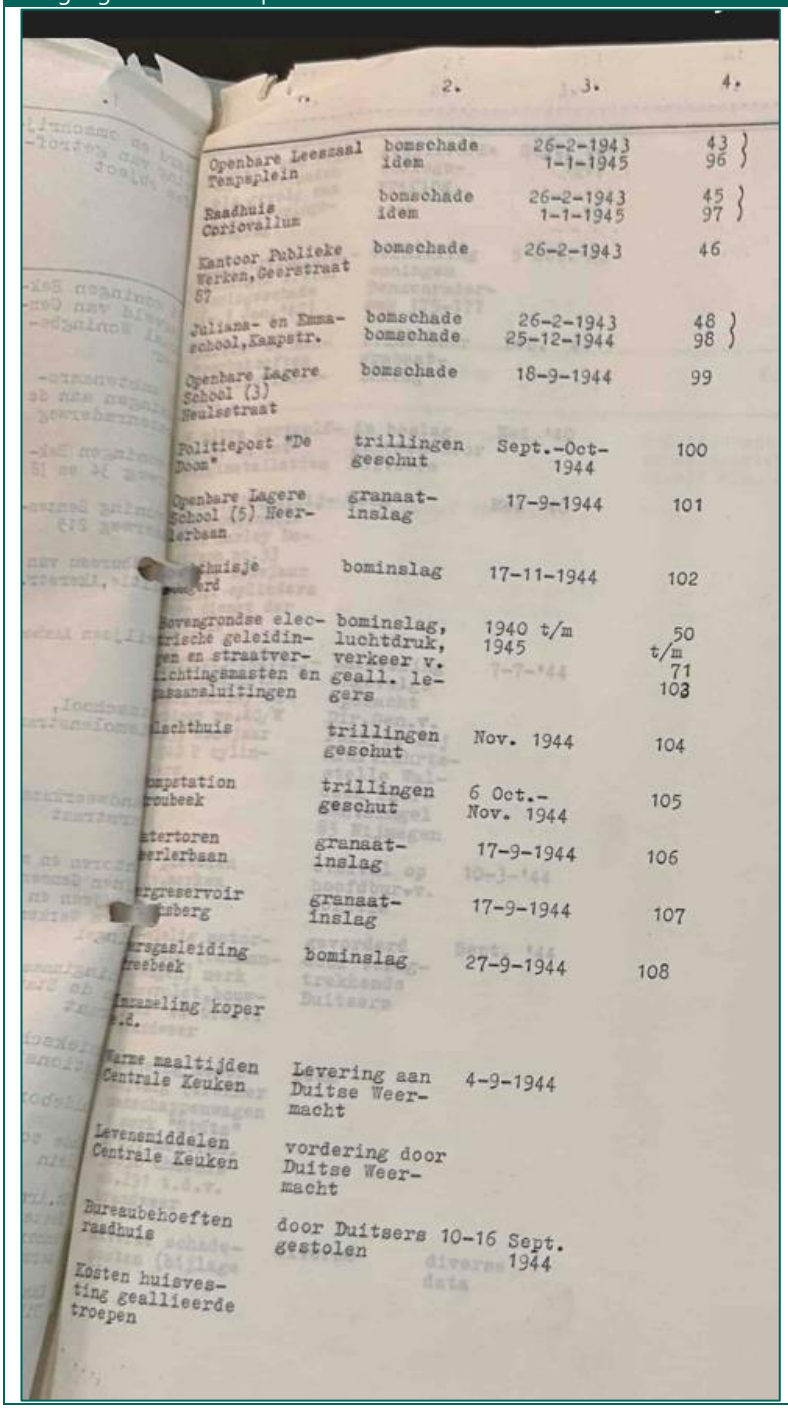
Aard en Omschrijving van het getroffen object.	Oorzaak der schade	Datum of data waarop schade werd toegebracht.	
Centraal Reinigbedrijf Bekkerveld 76 woningen Idem	Bomschade granaatinslag	5 October '42 17 September '44	
12 achtereenwoningen Bemmerderweg Idem 2 woningen Bekkerweg 34-36 1 woning Bemmerderweg 215 Hoofdbureau van Politie Akerstraat Idem Idem Paviljoen Aanbouw Idem Idem Volksschool Ulenaerstraat Idem	Bomschade granaatinslag Bomschade Bomschade Bomschade Idem Idem Bomschade Idem Idem Bomschade Idem	5 October '42 17 September '44 5 October '42 5 October '42 5 October '42 26 Febr. '43 26 November '44 5 October '42 26 Febr. '43 26 November '44 5 October '42 26 Febr. '43 17 September '44 5 October '42 26 Febr. '43	
Gem. Bedrijven en Publieke Werken, Gringel Reinigingsschool Stationstr. Idem Basisschool Stationstraat Bakkerbergweg Oude Toren Kerkplein Idem	Bomschade Bomschade Granaatinslag Bomschade Bomschade Bomschade Bomschade	26 Febr. '43 26 Febr. '43 17 September '44 26 Februari '45 27 November '44 26 Februari '45 1 Januari '45	
St. Arnoldusschool Nassaubroekerweg Idem Kantoorgebouw Ulestraat Idem Openbare Leeszaal Dompelplein Idem Raadhuis Carlovallum Idem	Bomschade Granaatinslag Bomschade Idem Bomschade Idem Bomschade Idem	26 Februari'45 18 September '44 26 Februari'45 1 Januari '46 26 Februari'45 1 Januari '45 26 Februari '45 1 Januari '45	
Kantoor Publieke Werken Geerstraat 87 Juliana en Emmaschool Hanpstraat Idem School 3 Heulstraat Politie Post De Doom Woning Geerstraat 83 School V, Heerlerbaan Barithuisje Zangerd	Bomschade Bomschade Idem Bomschade Geschut opstelling Geschut opstelling Granaatinslag Bominslag	26 Februari '45 26 Februari'45 25 December '44 18 September '44 Sept-October '44 Sept-October '44 17 September '44 17 November '44	
Warme maaltijden Centrale Keuken Levering aan Duitsche Weermacht		4 September '44	
Levensmiddelen Centrale Keuken Vordering door Duitsche Weermacht		13 September '44	
Inventarisgoederen Raadhuis	door Duitschers gestolen	10-16 September '44	
			102603.-

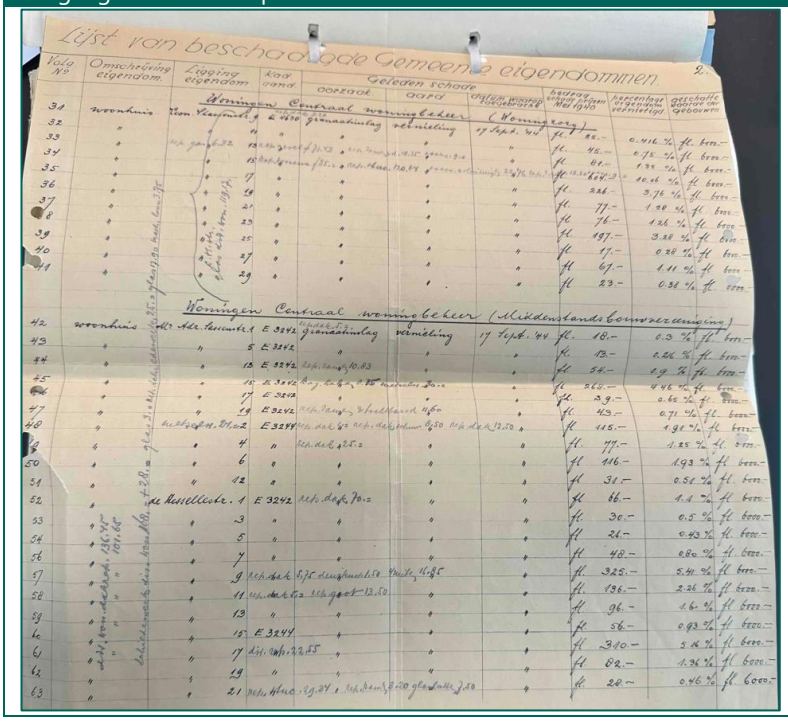

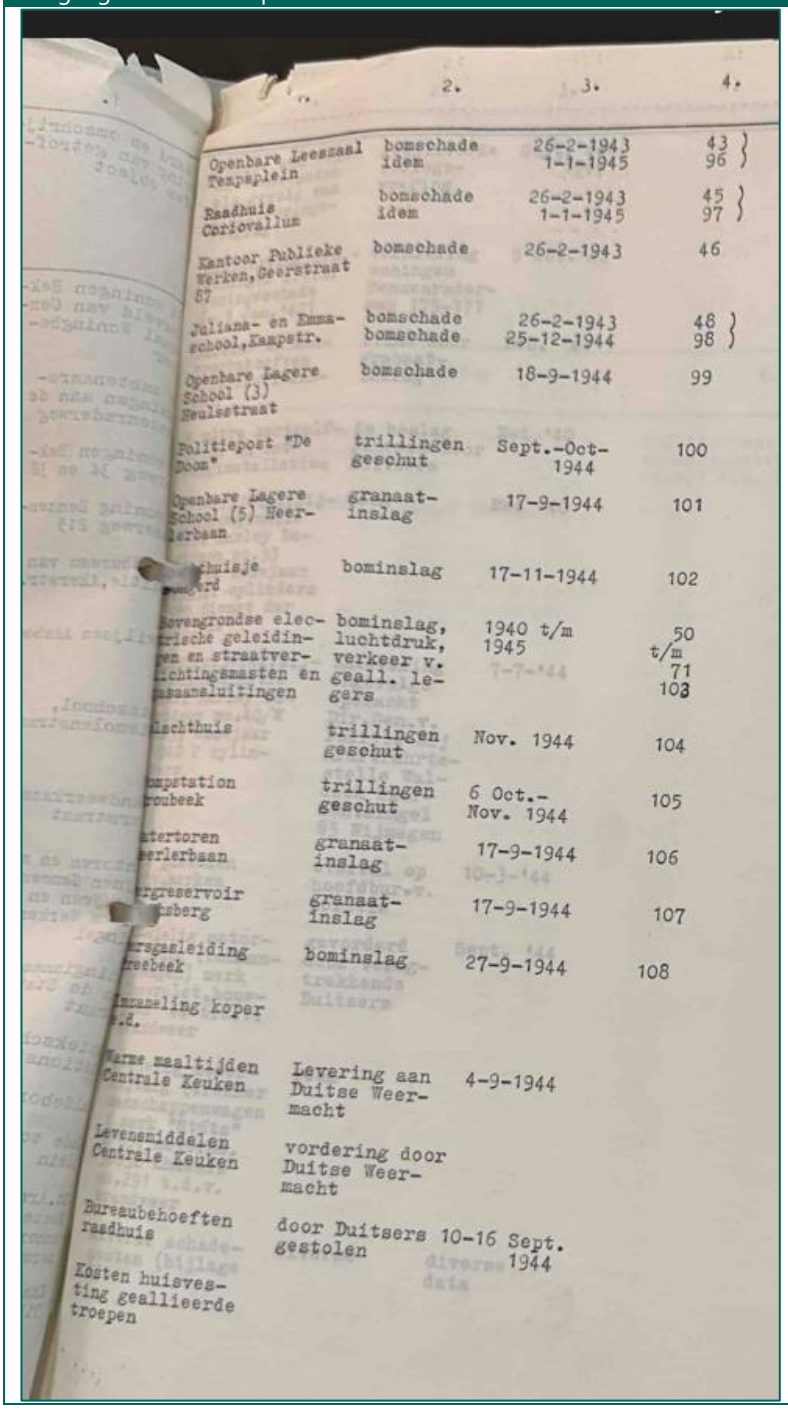
Bijlage behorende bij het verz
toepassing van art.6,2e lid va

1. Aard en omschrijving van getroffen object	2. Oorzaak der schade	3. Datum of data waarop schade werd toegebracht	4. no.waaronder schade werd aangegeven bij Rijkscomm.v. Advies
76 woningen Bekkerveld van Centraal Woningbeheer	bomschade granaat-inslag	5-10-1942 17- 9-1944	17) 87)
12 ambtenaarswoningen aan de Benzenraderweg	bomschade granaat-inslag	5-10-1942 17- 9-1944	18) 88)
2 woningen Bekkerweg 34 en 38	bomschade	5-10-1942	19
1 woning Benzenraderweg 215	bomschade	5-10-1942	20
Bureau van Politie, Akerstr.	bomschade idem idem	5-10-1942 26- 2-1943 26-11-1944	21) 40) 89)
Paviljoen Aambos	bomschade idem idem	5-10-1942 26- 2-1943 26-11-1944	22) 47) 90)
Nutsschool, Oliemolenstraat	bomschade idem granaat-inslag	5-10-1942 26- 2-1943 17- 9-1944	23) 44) 91)
Brandweerkazerne Akerstraat	bomschade idem	5-10-1942 26- 2-1943	24) 41)
Kantoren en magazijnen Gemeentebedrijven en Publieke Werken, Gringel	bomschade	26- 2-1943	28 t/m 35
Koninginneschool aan de Stationstraat	bomschade granaat-inslag	26- 2-1943 17- 9-1944	36) 92)
Muziekschool Stationstraat	bomschade	26- 2-1943	36
Kaldebornweg	bomschade	27-11-1941	16
Oude toren Kerkplein	bomschade idem	26- 2-1943 1- 1-1945	37) 93)
St.Arnoldusschool Meezenbroekerweg annex onderwijzerswoning	bomschade granaat-inslag	26- 2-1943 18- 9-1944	38) 39) 94)
Kantoorgebouw Uilestraat	bomschade idem	26-2-1943 1-1-1945	42) 95)

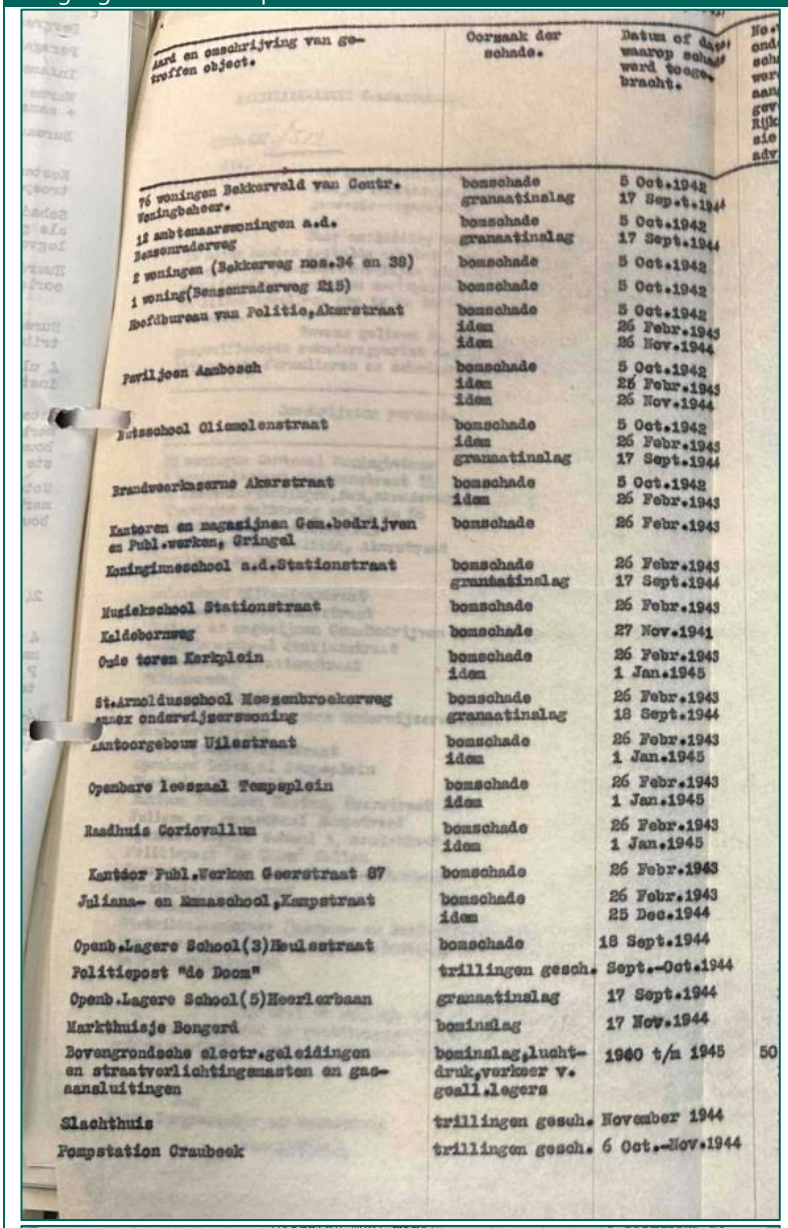

1.	2.	3.	4.
Openbare Leeszaal Tempelplein	bomschade idem	26-2-1943 1-1-1945	43 96
Raadhuis Coriovallum	bomschade idem	26-2-1943 1-1-1945	45 97
Kantoor Publieke Werken, Geerstraat 87	bomschade	26-2-1943	46
Juliana- en Emma-school, Kampstr.	bomschade bomschade	26-2-1943 25-12-1944	48 98
Openbare Lagere School (3) Heulsstraat	bomschade	18-9-1944	99
Politiepost "De Doom"	trillingen geschut	Sept.-Oct-1944	100
Openbare Lagere School (5) Heerlerbaan	granaat-inslag	17-9-1944	101
[illegible]huisje [illegible]erd	bominslag	17-11-1944	102
Bovengrondse electrische geleidingen en straatverlichtingsmasten en huisaansluitingen	bominslag, luchtdruk, verkeer v. geall. legers	1940 t/m 1945	50 t/m 71 103
Slachthuis	trillingen geschut	Nov. 1944	104
[illegible]mpstation [illegible]roubeek	trillingen geschut	6 Oct.-Nov. 1944	105
[illegible]ttertoren [illegible]erlerbaan	granaat-inslag	17-9-1944	106
[illegible]rgreservoir [illegible]sberg	granaat-inslag	17-9-1944	107
[illegible]rgasleiding [illegible]roebeek	bominslag	27-9-1944	108
[illegible]nzameling koper [illegible].d.			
Warme maaltijden Centrale Keuken	Levering aan Duitse Weermacht	4-9-1944	
Levensmiddelen Centrale Keuken	vordering door Duitse Weermacht		
Bureaubehoeften raadhuis	door Duitsers gestolen	10-16 Sept. 1944	
Kosten huisvesting geallieerde troepen			

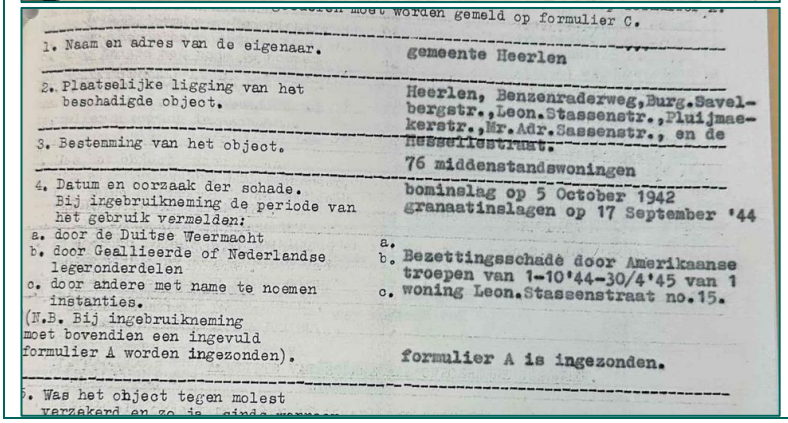

Lijst van beschadigde Gemeente eigendommen.
Gelegen schade
Woningen Centraal woningbeheer (Middenstandscoöperatie)
Woningen Centraal woningbeheer (Middenstandscoöperatie)

1.	2.	3.	4.
Openbare Leeszaal Tempelplein	bomschade idem	26-2-1943 1-1-1945	43 96
Raadhuis Coriovallum	bomschade idem	26-2-1943 1-1-1945	45 97
Kantoor Publieke Werken, Geerstraat 87	bomschade	26-2-1943	46
Juliana- en Emma-school, Kampstr.	bomschade bomschade	26-2-1943 25-12-1944	48 98
Openbare Lagere School (3) Heulsstraat	bomschade	18-9-1944	99
Politiepost "De Doom"	trillingen geschut	Sept.-Oct-1944	100
Openbare Lagere School (5) Heerlerbaan	granaat-inslag	17-9-1944	101
[illegible]huisje [illegible]erd	bominslag	17-11-1944	102
Bovengrondse electrische geleidingen en straatverlichtingsmasten en huisaansluitingen	bominslag, luchtdruk, verkeer v. geall. legers	1940 t/m 1945	50 t/m 71 103
Slachthuis	trillingen geschut	Nov. 1944	104
[illegible]mpstation [illegible]roubeek	trillingen geschut	6 Oct.-Nov. 1944	105
[illegible]ttertoren [illegible]erlerbaan	granaat-inslag	17-9-1944	106
[illegible]rgreservoir [illegible]sberg	granaat-inslag	17-9-1944	107
[illegible]rsgasleiding [illegible]roebeek	bominslag	27-9-1944	108
[illegible]nzameling koper [illegible].d.			
Warme maaltijden Centrale Keuken	Levering aan Duitse Weermacht	4-9-1944	
Levensmiddelen Centrale Keuken	vordering door Duitse Weermacht		
Bureaubehoeften raadhuis	door Duitsers gestolen	10-16 Sept. 1944	
Kosten huisvesting geallieerde troepen			

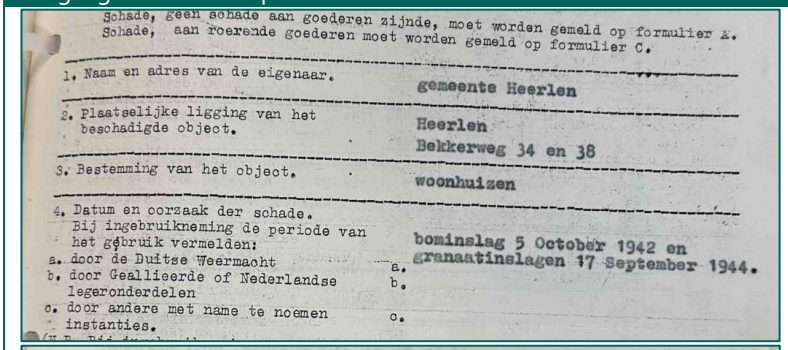

Aard en omschrijving van getroffen object.	Oorzaak der schade.	Datum of dagen waarop schade werd toegebracht.	No.
76 woningen Bekkerveld van Centr. Woningbeheer.	bomschade granaatinslag	5 Oct.1942 17 Sept.1944	
12 ambtenaarswoningen a.d. Benzenraderweg	bomschade granaatinslag	5 Oct.1942 17 Sept.1944	
2 woningen (Bekkerweg nos.34 en 38)	bomschade	5 Oct.1942	
1 woning(Benzenraderweg 215)	bomschade	5 Oct.1942	
Hoofdbureau van Politie,Akerstraat	bomschade idem idem	5 Oct.1942 26 Febr.1943 25 Nov.1944	
Paviljoen Asmbosch	bomschade idem idem	5 Oct.1942 26 Febr.1943 25 Nov.1944	
Lagere School Oliemolenstraat	bomschade idem granaatinslag	5 Oct.1942 26 Febr.1943 17 Sept.1944	
Brandweerkazerne Akerstraat	bomschade idem	5 Oct.1942 26 Febr.1943	
Kantoren en magazijnen Gem.bedrijven en Publ.werken, Cringel	bomschade	26 Febr.1943	
Koninginneschool a.d.Stationstraat	bomschade granaatinslag	26 Febr.1943 17 Sept.1944	
Muziekschool Stationstraat	bomschade	26 Febr.1943	
Kaldebornweg	bomschade	27 Nov.1941	
Oude toren Kerkplein	bomschade idem	26 Febr.1943 1 Jan.1945	
St.Arnoldusschool Meezenbroekerweg annex onderwijzerswoning	bomschade granaatinslag	26 Febr.1943 18 Sept.1944	
Kantoorgebouw Uilestraat	bomschade idem	26 Febr.1943 1 Jan.1945	
Openbare leeszaal Tempsplein	bomschade idem	26 Febr.1943 1 Jan.1945	
Raadhuis Coriovallum	bomschade idem	26 Febr.1943 1 Jan.1945	
Kantoor Publ.Werken Geerstraat 87	bomschade	26 Febr.1943	
Juliana- en Emmaschool,Kempstraat	bomschade idem	26 Febr.1943 25 Dec.1944	
Openb.Lagere School(3)Heulestraat	bomschade	18 Sept.1944	
Politiepost "de Doom"	trillingen gesch.	Sept.-Oct.1944	
Openb.Lagere School(5)Heerlerbaan	granaatinslag	17 Sept.1944	
Markthuisje Bongerd	bominslag	17 Nov.1944	
Bovengrondsche electr.geleidingen en straatverlichtingsmasten en gasaansluitingen	bominslag,luchtdruk,verkeer v. geall.legers	1940 t/m 1945	50
Slachthuis	trillingen gesch.	November 1944	
Pompstation Craubeek	trillingen gesch.	6 Oct.-Nov.1944	

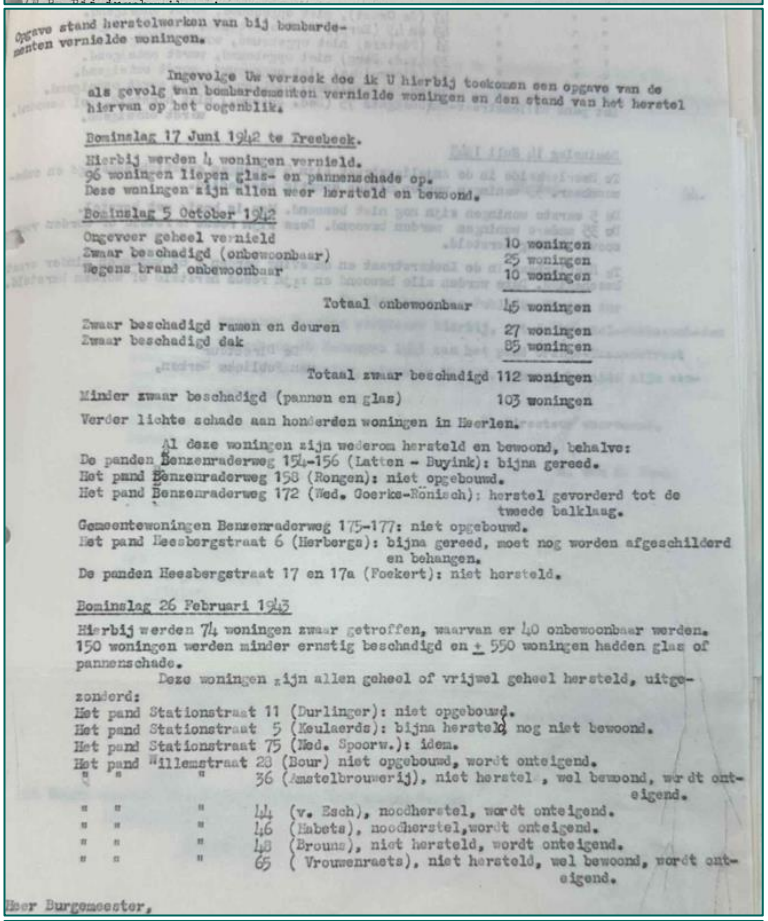
worden gemeld op formulier C.

1. Naam en adres van de eigenaar.	gemeente Heerlen
2. Plaatselijke ligging van het beschadigde object.	Heerlen, Benzenraderweg,Burg.Savelbergstr.,Leon.Stassenstr.,Pluijmaekerstr.,Mr.Adr.Sassenstr., en de Hesselerstraat.
3. Bestemming van het object.	76 middenstandswoningen
4. Datum en oorzaak der schade. Bij ingebruikneming de periode van het gebruik vermelden:	bominslag op 5 October 1942 granaatinslagen op 17 September '44
a. door de Duitse Weermacht	a.
b. door Geallieerde of Nederlandse legeronderdelen	b. Bezettingsschade door Amerikaanse troepen van 1-10'44-30/4'45 van 1
c. door andere met name te noemen instanties.	c. woning Leon.Stassenstraat no.15.
(N.B. Bij ingebruikneming moet bovendien een ingevuld formulier A worden ingezonden).	formulier A is ingezonden.
5. Was het object tegen molest verzekerd en zo ja, welke waarden	

Schade, geen schade aan goederen zijnde, moet worden gemeld op formulier A.
Schade, aan roerende goederen moet worden gemeld op formulier C.

1. Naam en adres van de eigenaar.		gemeente Heerlen
2. Plaatselijke ligging van het beschadigde object.		Heerlen Bekkerweg 34 en 38
3. Bestemming van het object.		woonhuizen
4. Datum en oorzaak der schade. Bij ingebruikneming de periode van het gebruik vermelden:		bominslag 5 October 1942 en granaatinslagen 17 September 1944.
a. door de Duitse Weermacht	a.	
b. door Geallieerde of Nederlandse legeronderdelen	b.	
c. door andere met name te noemen instanties.	c.	

Opgave stand herstelwerken van bij bombardementen vernielde woningen.

Ingevolge Uw verzoek doe ik U hierbij toekomen een opgave van de als gevolg van bombardementen vernielde woningen en den stand van het herstel hiervan op het oogenblik.

Bominslag 17 Juni 1942 te Treebeek.

Hierbij werden 4 woningen vernield.
96 woningen liepen glas- en pannenschade op.
Deze woningen zijn allen weer hersteld en bewoond.

Bominslag 5 October 1942

Ongeveer geheel vernield	10 woningen
Zwaar beschadigd (onbewoonbaar)	25 woningen
Wegens brand onbewoonbaar	10 woningen
Totaal onbewoonbaar	45 woningen
Zwaar beschadigd ramen en deuren	27 woningen
Zwaar beschadigd dak	85 woningen
Totaal zwaar beschadigd	112 woningen
Minder zwaar beschadigd (pannen en glas)	103 woningen

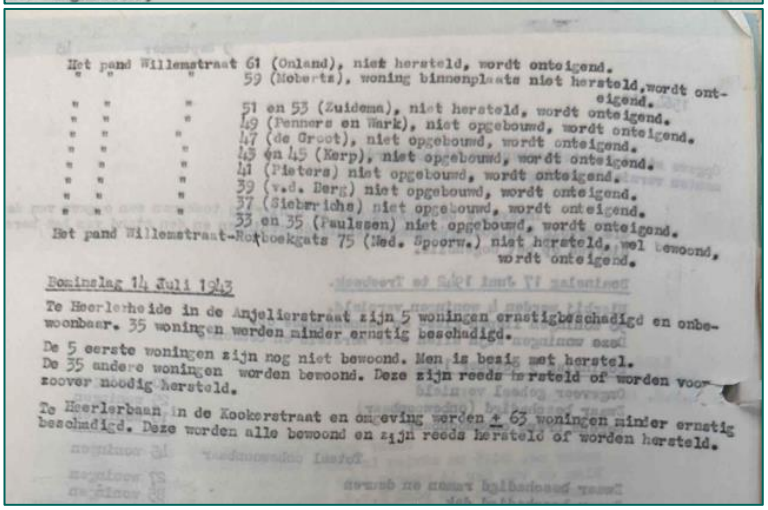
Verder lichte schade aan honderden woningen in Heerlen.

Al deze woningen zijn wederom hersteld en bewoond, behalve:
De panden Benzenraderweg 154-156 (Latten - Buyink): bijna gereed.
Het pand Benzenraderweg 158 (Rongen): niet opgebouwd.
Het pand Benzenraderweg 172 (Wed. Goerke-Rönisch): herstel gevorderd tot de tweede balklaag.
Gemeentewoningen Benzenraderweg 175-177: niet opgebouwd.
Het pand Heesbergstraat 6 (Herberga): bijna gereed, moet nog worden afgeschilderd en behangen.
De panden Heesbergstraat 17 en 17a (Foekert): niet hersteld.

Bominslag 26 Februari 1943

Hierbij werden 74 woningen zwaar getroffen, waarvan er 40 onbewoonbaar werden. 150 woningen werden minder ernstig beschadigd en ± 550 woningen hadden glas of pannenschade.
Deze woningen zijn allen geheel of vrijwel geheel hersteld, uitgezonderd:
Het pand Stationstraat 11 (Durlinger): niet opgebouwd.
Het pand Stationstraat 5 (Koulaerds): bijna hersteld, nog niet bewoond.
Het pand Stationstraat 75 (Wed. Spoorw.): idem.
Het pand Willemstraat 28 (Bour) niet opgebouwd, wordt onteigend.
" " " 36 (Amstelbrouwerij), niet hersteld, wel bewoond, wordt onteigend.
" " " 44 (v. Esch), noodherstel, wordt onteigend.
" " " 46 (Habets), noodherstel, wordt onteigend.
" " " 48 (Brouns), niet hersteld, wordt onteigend.
" " " 65 (Vrouwenraets), niet hersteld, wel bewoond, wordt onteigend.

Heer Burgemeester,

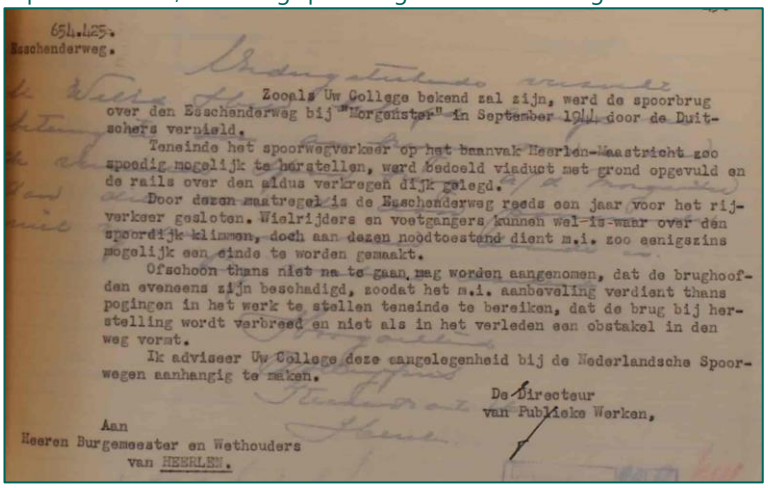
Het pand Willemstraat 61 (Onland), niet hersteld, wordt onteigend.
" " " 59 (Roberts), woning binnenplaats niet hersteld, wordt onteigend.
" " " 51 en 53 (Zuidema), niet hersteld, wordt onteigend.
" " " 49 (Penners en Wark), niet opgebouwd, wordt onteigend.
" " " 47 (de Groot), niet opgebouwd, wordt onteigend.
" " " 43 en 45 (Kerp), niet opgebouwd, wordt onteigend.
" " " 41 (Pieters) niet opgebouwd, wordt onteigend.
" " " 39 (v.d. Berg) niet opgebouwd, wordt onteigend.
" " " 37 (Siebrichs) niet opgebouwd, wordt onteigend.
" " " 33 en 35 (Paulssen) niet opgebouwd, wordt onteigend.
Het pand Willemstraat-Rotboekgats 75 (Wed. Spoorw.) niet hersteld, wel bewoond, wordt onteigend.

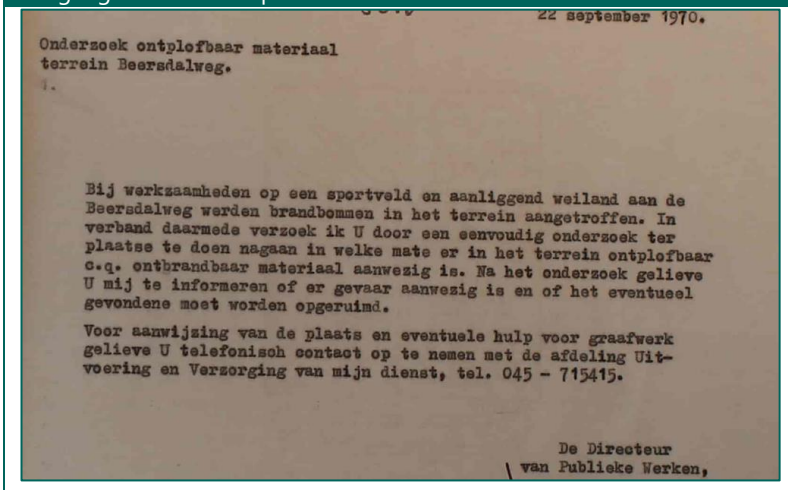
Bominslag 14 Juli 1943

Te Heerlerheide in de Anjelierstraat zijn 5 woningen ernstigbeschadigd en onbewoonbaar. 35 woningen werden minder ernstig beschadigd.

De 5 eerste woningen zijn nog niet bewoond. Men is bezig met herstel.
De 35 andere woningen worden bewoond. Deze zijn reeds hersteld of worden voorzoover noodig hersteld.

Te Heerlerbaan in de Kookerstraat en omgeving werden ± 63 woningen minder ernstig beschadigd. Deze worden alle bewoond en zijn reeds hersteld of worden hersteld.

Toegang 067: Dienst Openbare Werken 1915-1929 en de Dienst Publieke Werken 1930-1981, Heerlen.	
Inventaris 560	Correspondentie met het Commissariaat voor Oorlogsschade betreffende de betalingen van de herstelwerkzaamheden aan de protestantse school, gelegen aan de Koolweg, i.v.m. de huisvesting van de geallieerde troepen, 1945, 1954
Niet relevant, algemeen dossier	
Inventaris 566	Stukken betreffende de financiële afwikkeling van de oorlogsschade aan gemeente-eigendommen, 1950-1958
Niet relevant, algemeen dossier	
Inventaris 778	Stukken betreffende het treffen van maatregelen tegen vandalisme en het herstel van de oorlogsschade, 1945-1958
Niet relevant, datum der schade niet vermeld.	
Inventaris 807	Stukken betreffende het herstel van de oorlogsschade aan het pand Geerstraat 87, 1949, z.d.
Niet relevant, enkel financiële afwikkeling, geen specifieke oorlogshandelingen vermeld.	
Inventaris 1133	Stukken betreffende het herstel van de bomschade aan de autosproeiwagens, het vorderen van paardentankwagens door de Duitse Weermacht, alsmede de verkoop van de restanten van de sproeiwagens, 1943, 1946
Niet relevant, geen melding exacte locaties bominslagen.	
Inventaris 1159	Stukken betreffende de aanleg van riolering in de Esschenderweg, de omlegging en de verbetering van deze weg, alsmede het herstel van de oorlogsschade, 1930-1950
September 1944, vernieling spoorbrug te Esschenderweg: 654.L25. Esschenderweg. Zooals Uw College bekend zal zijn, werd de spoorbrug over den Esschenderweg bij "Morgenster" in September 194[illegible] door de Duitschers vernield. Teneinde het spoorwegverkeer op het baanvak Heerlen-Maastricht zoo spoedig mogelijk te herstellen, werd bedoeld viaduct met grond opgevuld en de rails over den aldus verkregen dijk gelegd. Door dezen maatregel is de Esschenderweg reeds een jaar voor het rijverkeer gesloten. Wielrijders en voetgangers kunnen wel is waar over den spoordijk klimmen, doch aan dezen noodtoestand dient m.i. zoo eenigszins mogelijk een einde te worden gemaakt. Ofschoon thans niet na te gaan, mag worden aangenomen, dat de brughoofden eveneens zijn beschadigd, zoodat het m.i. aanbeveling verdient thans pogingen in het werk te stellen teneinde te bereiken, dat de brug bij herstelling wordt verbreed en niet als in het verleden een obstakel in den weg vormt. Ik adviseer Uw College deze aangelegenheid bij de Nederlandsche Spoorwegen aanhangig te maken. De Directeur van Publieke Werken, Aan Heeren Burgemeester en Wethouders van HEERLEN.	
- *Niet relevant, geen melding dat spoorbrug niet is vernield. Geen indicatie dat er NGE zijn achterbleven.*	
Inventaris 1331	Stukken betreffende de verbouwing en het herstel van de oorlogsschade aan het paviljoen in het Aambos, 1930-1934, 1945-1947
Niet relevant, geen datum vermeld.	
Inventaris 1426	Stuk betreffende de advisering van burgemeester en wethouders inzake het treffen van voorzieningen aan het door oorlogsgeweld getroffen particuliere woonhuis, sectie D nos 3775 en 3776, 1945
Datum onbekend, schade woonhuis D.3775 en D.3776 op de hoek van de Gasthuisstraat en de Emmastraat. - *Niet relevant, geen melding oorlogshandelingen waardoor schade is ontstaan.*	
Inventaris 1464	Stukken betreffende het verwijderen van explosieven, 1965, 1969-1973
22 september 1970, melding aantreffen brandbommen op sportveld en aanliggend weiland aan de Beersdalweg tijdens werkzaamheden:	

22 september 1970.

Onderzoek ontplofbaar materiaal
terrein Beersdalweg.

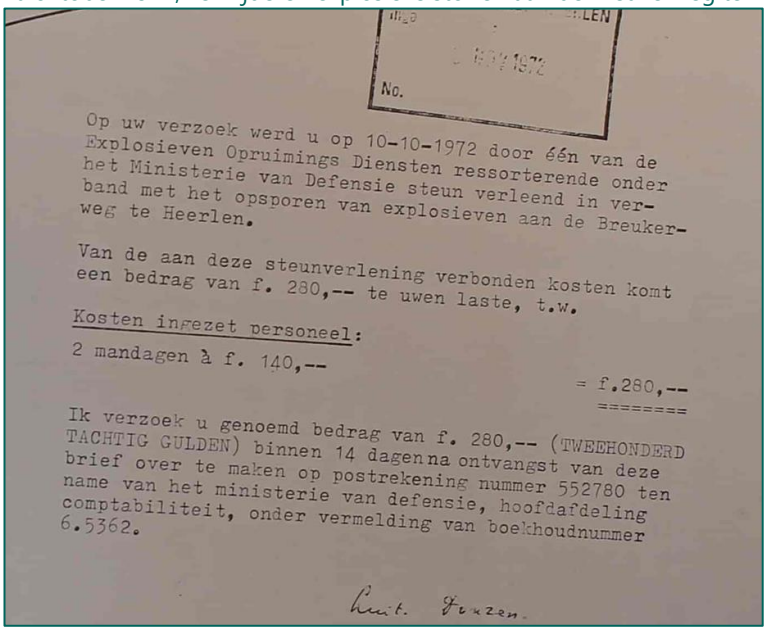
Bij werkzaamheden op een sportveld en aanliggend weiland aan de Beersdalweg werden brandbommen in het terrein aangetroffen. In verband daarmede verzoek ik U door een eenvoudig onderzoek ter plaatse te doen nagaan in welke mate er in het terrein ontplofbaar c.q. ontbrandbaar materiaal aanwezig is. Na het onderzoek gelieve U mij te informeren of er gevaar aanwezig is en of het eventueel gevondene moet worden opgeruimd.

Voor aanwijzing van de plaats en eventuele hulp voor graafwerk gelieve U telefonisch contact op te nemen met de afdeling Uitvoering en Verzorging van mijn dienst, tel. 045 - 715415.

De Directeur
van Publieke Werken,

- *Relevant, melding NGE binnen de gemeente Heerlen.*

10 oktober 1972, verwijderen explosieve stoffen aan de Breukerweg te Heerlen:

No.

Op uw verzoek werd u op 10-10-1972 door één van de Explosieven Opruimings Diensten ressorterende onder het Ministerie van Defensie steun verleend in verband met het opsporen van explosieven aan de Breukerweg te Heerlen.

Van de aan deze steunverlening verbonden kosten komt een bedrag van f. 280,-- te uwen laste, t.w.

Kosten ingezet personeel:

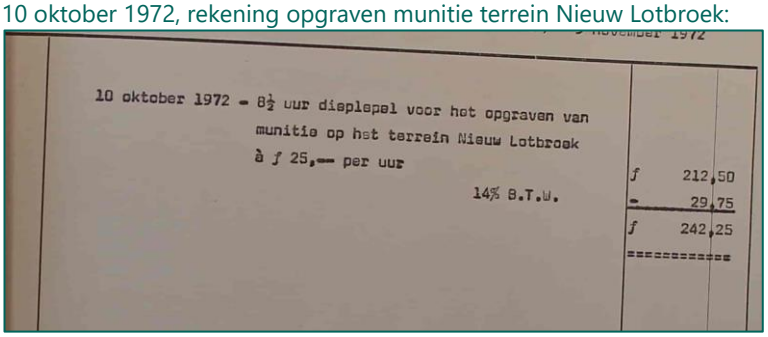
2 mandagen à f. 140,-- = f.280,--

Ik verzoek u genoemd bedrag van f. 280,-- (TWEEHONDERD TACHTIG GULDEN) binnen 14 dagen na ontvangst van deze brief over te maken op postrekening nummer 552780 ten name van het ministerie van defensie, hoofdafdeling comptabiliteit, onder vermelding van boekhoudnummer 6.5362.

Luit. Frazen.

- *Relevant, melding NGE binnen de gemeente Heerlen.*

10 oktober 1972, rekening opgraven munitie terrein Nieuw Lotbroek:

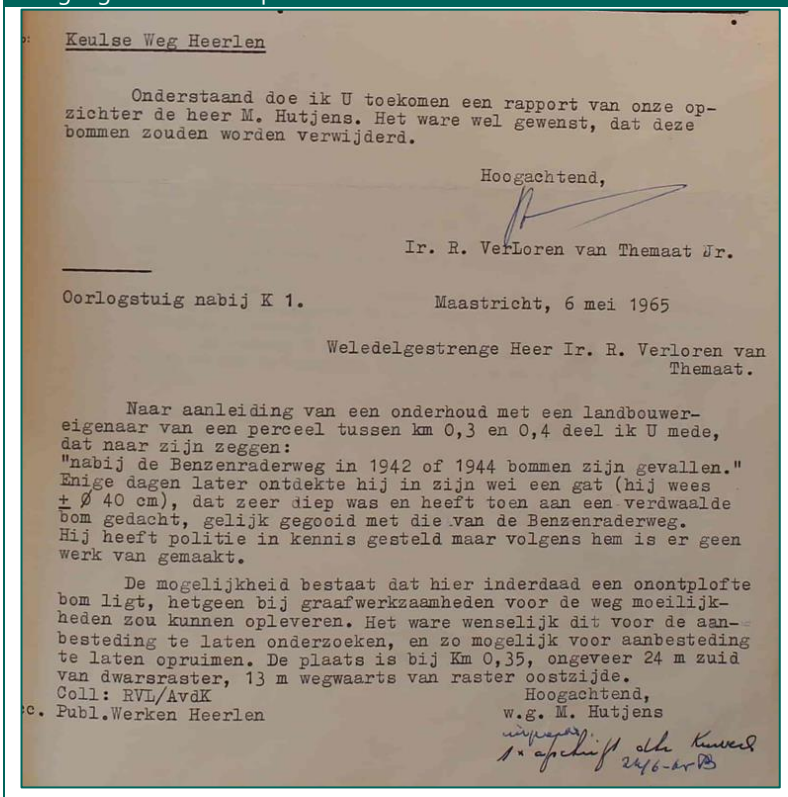
10 oktober 1972 - 8½ uur dieplepel voor het opgraven van munitie op het terrein Nieuw Lotbroek à ƒ 25,-- per uur ƒ 212,50

14% B.T.W. ƒ 29,75

ƒ 242,25

- *Relevant, melding NGE binnen de gemeente Heerlen.*

1942 of 1944, melding neerkomen bommen en blindganger te Benzenraderweg:

Keulse Weg Heerlen

Onderstaand doe ik U toekomen een rapport van onze opzichter de heer M. Hutjens. Het ware wel gewenst, dat deze bommen zouden worden verwijderd.

Hoogachtend,

Ir. R. VerLoren van Themaat Jr.

Oorlogstuig nabij K 1. Maastricht, 6 mei 1965

Weledelgestrenge Heer Ir. R. Verloren van Themaat.

Naar aanleiding van een onderhoud met een landbouwer-eigenaar van een perceel tussen km 0,3 en 0,4 deel ik U mede, dat naar zijn zeggen:
"nabij de Benzenraderweg in 1942 of 1944 bommen zijn gevallen."
Enige dagen later ontdekte hij in zijn wei een gat (hij wees ± Ø 40 cm), dat zeer diep was en heeft toen aan een verdwaalde bom gedacht, gelijk gegooid met die van de Benzenraderweg.
Hij heeft politie in kennis gesteld maar volgens hem is er geen werk van gemaakt.

De mogelijkheid bestaat dat hier inderdaad een onontplofte bom ligt, hetgeen bij graafwerkzaamheden voor de weg moeilijkheden zou kunnen opleveren. Het ware wenselijk dit voor de aanbesteding te laten onderzoeken, en zo mogelijk voor aanbesteding te laten opruimen. De plaats is bij Km 0,35, ongeveer 24 m zuid van dwarsraster, 13 m wegwaarts van raster oostzijde.

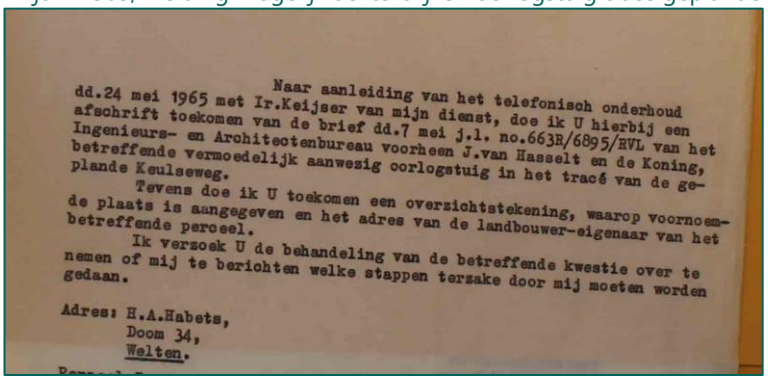
Coll: RVL/AvdK
c. Publ.Werken Heerlen

Hoogachtend,
w.g. M. Hutjens

1e afschrift 24/6-65

- *Relevant, melding neerkomen bommen binnen de gemeente Heerlen.*

14 juni 1965, melding mogelijk achterblijven oorlogstuig tracé geplande Keulseweg:

Naar aanleiding van het telefonisch onderhoud dd.24 mei 1965 met Ir.Keijser van mijn dienst, doe ik U hierbij een afschrift toekomen van de brief dd.7 mei j.l. no.663R/6895/RVL van het Ingenieurs- en Architectenbureau voorheen J.van Hasselt en de Koning, betreffende vermoedelijk aanwezig oorlogstuig in het tracé van de geplande Keulseweg.

Tevens doe ik U toekomen een overzichtstekening, waarop voornoemde plaats is aangegeven en het adres van de landbouwer-eigenaar van het betreffende perceel.

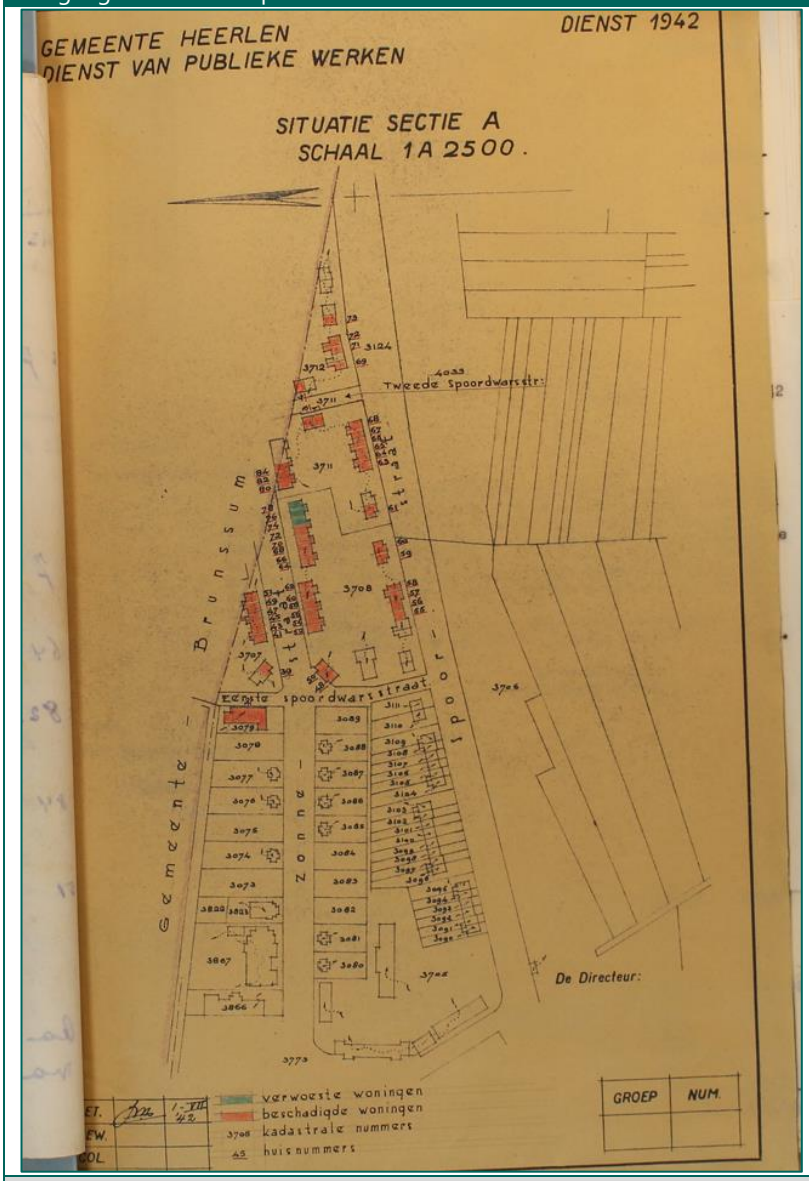
Ik verzoek U de behandeling van de betreffende kwestie over te nemen of mij te berichten welke stappen terzake door mij moeten worden gedaan.

Adres: H.A.Habets,
Doom 34,
Welten.

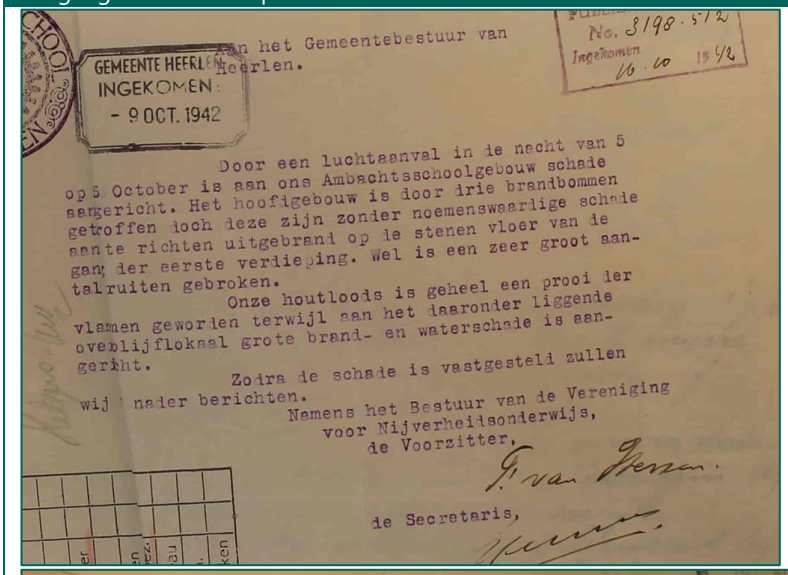
- *Niet relevant, geen exacte locatie mogelijk oorlogstuig vermeld.*

Inventaris 1514	Stukken betreffende het herstel van oorlogsschade, veroorzaakt door de geallieerden, aan verkeersborden en trottoirs, 1945, 1947
Niet relevant, geen betrekking tot NGE.	
Inventaris 2018	Stukken betreffende het herstel van oorlogsschade aan de Breukerweg en beëindiging van het gebruik van de mijnwoning Mijnstraat 117, toebehorend aan de Oranje Nassaumijnen als schaftlokaal, 1945
Niet relevant, geen relatie met NGE.	
Inventaris 2332	Stukken betreffende het herstel van de brug over de Caumerbeek, gelegen nabij de steenberg van de O.N. III en het Pelerstraatje, 1947
Niet relevant, geen relatie met NGE.	
Inventaris 2420	Stukken betreffende de verbouwing van de panden Stationsstraat 60 en Weyerhorst aan de Akerstraat t.b.v. de Distributiedienst, alsmede het herstel van oorlogsschade aan het Volkshuis, gelegen in de Emmastraat, 1939, 1940, 1945

Toegang 067: Dienst Openbare Werken 1915-1929 en de Dienst Publieke Werken 1930-1981, Heerlen.	
Niet relevant, geen melding oorlogshandelingen binnen de gemeente Heerlen.	
Inventaris 2468	Stukken betreffende het herstel van schaden tengevolge van diverse bombardementen en andere oorlogshandelingen, 1940-1946 Stukken betreffende het bombardement d.d. 24 juni 1940 te Heerlerheide, 1940-1942
24-25 juni 1940, schade Huisbergstraat 70, 75, 80, 81, 82, 83, 85, 91 en 100, Rennemigstraat 56, Keekstraat 42, 53-54, 59, 63, 65-67, woninggroep de Keek, door bominslag: - *Relevant, melding schade door bominslag binnen de gemeente Heerlen.* 24-25 juni 1940, schade café Rennemig 58 door bomscherf. - *Relevant, melding schade door bominslag binnen de gemeente Heerlen.*	
Inventaris 2469	Stukken betreffende het herstel van schaden tengevolge van diverse bombardementen en andere oorlogshandelingen, 1940-1946 Stukken betreffende het bombardement d.d. 22 mei 1940 in de omgeving van de Sittarderweg, 1940-1943
Niet relevant, geen indicatie van waar bommen zijn neergekomen.	
Inventaris 2470	Stukken betreffende het herstel van schaden tengevolge van diverse bombardementen en andere oorlogshandelingen, 1940-1946 Stukken betreffende het bombardement d.d. 23 December 1941 nabij de Benzenraderweg, 1941, 1942
Niet relevant, geen indicatie van waar bommen zijn neergekomen.	
Inventaris 2471	Stukken betreffende het herstel van schaden tengevolge van diverse bombardementen en andere oorlogshandelingen, 1940-1946 Stukken betreffende het bombardement d.d. 27 november 1941 te Heerlerheide, 1941, 1942
Niet relevant, geen indicatie van waar bommen zijn neergekomen.	
Inventaris 2472	Stukken betreffende het herstel van schaden tengevolge van diverse bombardementen en andere oorlogshandelingen, 1940-1946 Lijsten houdende opgaven van molestschade tengevolge van het bombardement d.d. 5 oktober 1942; met bijbehorende index, 1942
Niet relevant, geen indicatie van waar bommen zijn neergekomen.	
Inventaris 2473	Stukken betreffende het herstel van schaden tengevolge van diverse bombardementen en andere oorlogshandelingen, 1940-1946 Stukken betreffende het bombardement d.d. 17 juni 1942 te Treebeek, 1942, 1943

Inventaris 2474	Stukken betreffende het herstel van schaden tengevolge van diverse bombardementen en andere oorlogshandelingen, 1940-1946 Stukken betreffende het bombardement d.d. 6 augustus 1942 te Strijthagen, 1942-1944
Niet relevant, geen indicatie van waar bommen zijn neergekomen.	
Inventaris 2475	Stukken betreffende het herstel van schaden tengevolge van diverse bombardementen en andere oorlogshandelingen, 1940-1946 Stukken betreffende het bombardement d.d. 5 oktober 1942 in de omgeving van het Bekkerveld, 1942-1945
5-6 oktober 1942, drie brandbommen op Ambachtsschoolgebouw Nijverheidsonderwijs:	

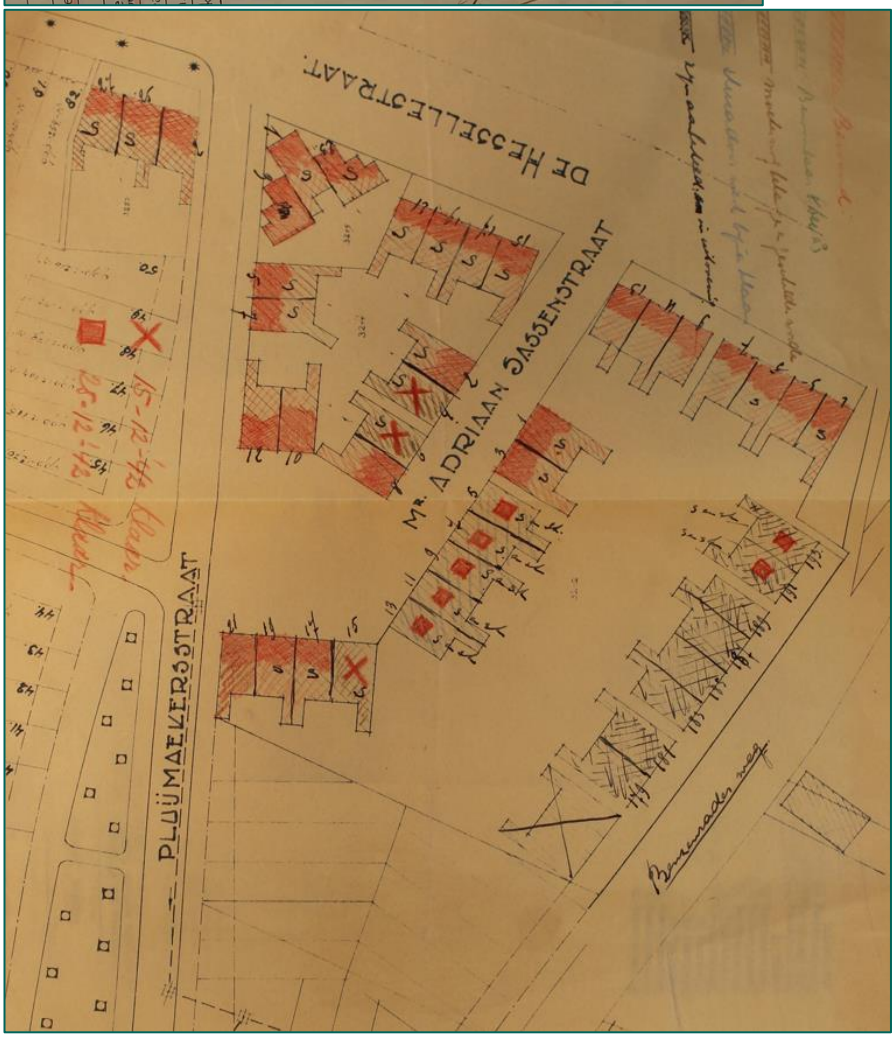
GEMEENTE HEERLEN
INGEKOMEN
- 9 OCT. 1942

No. 3198 · 5/12
Ingekomen
10 · 10 1942

...n het Gemeentebestuur van
Heerlen.

Door een luchtaanval in de nacht van 5
op 6 October is aan ons Ambachtsschoolgebouw schade
aangericht. Het hoofdgebouw is door drie brandbommen
getroffen doch deze zijn zonder noemenswaardige schade
aante richten uitgebrand op de stenen vloer van de
gang der eerste verdieping. Wel is een zeer groot aan-
tal ruiten gebroken.
Onze houtloods is geheel een prooi der
vlammen geworden terwijl aan het daaronder liggende
overblijfslokaal grote brand- en waterschade is aan-
gericht.
Zodra de schade is vastgesteld zullen
wij U nader berichten.
Namens het Bestuur van de Vereniging
voor Nijverheidsonderwijs,
de Voorzitter,

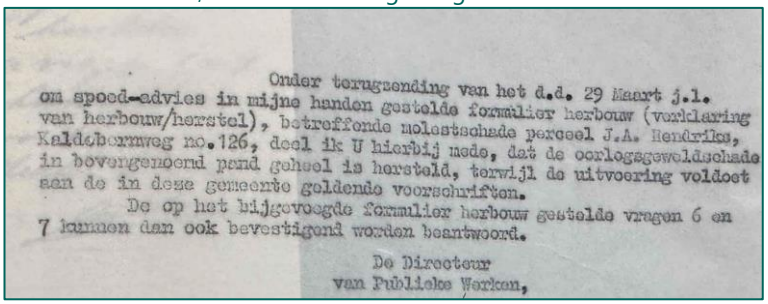
de Secretaris,

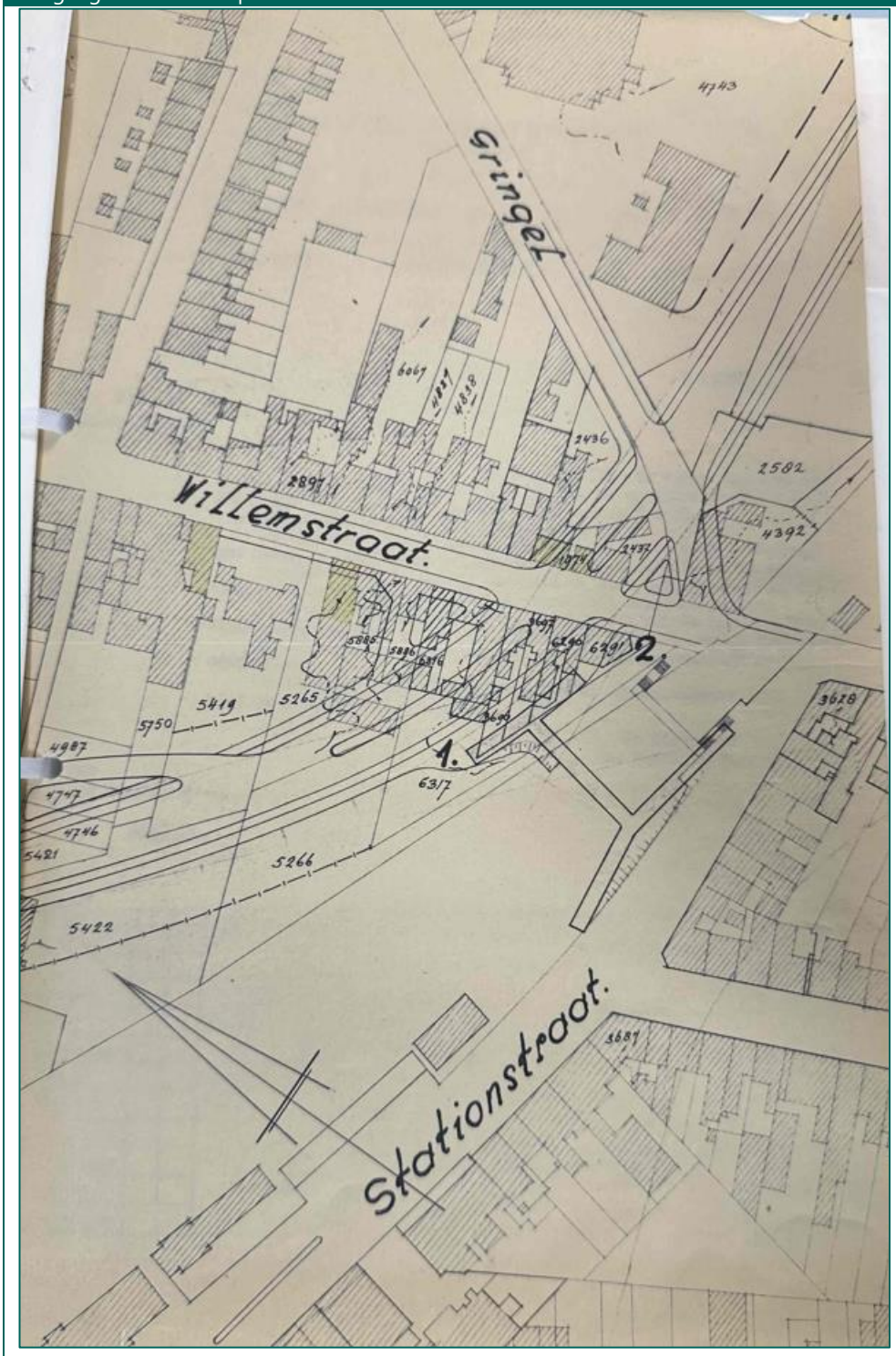

- *Relevant, melding neerkomen brandbommen in de gemeente Heerlen.*

5 oktober 1942, diverse schadelocaties gemeente Heerlen door bombardement.
- *Niet relevant, inslaglocaties bommen niet vermeld.*

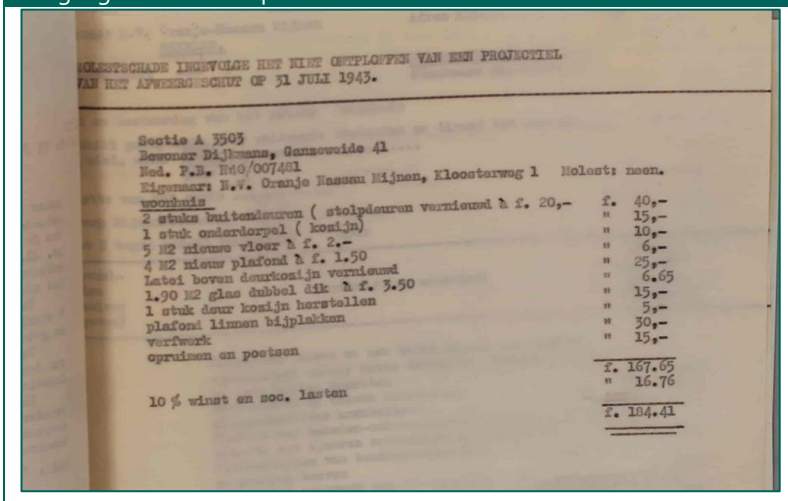
Inventaris 2476	Stukken betreffende het herstel van schaden tengevolge van diverse bombardementen en andere oorlogshandelingen, 1940-1946

Toegang 067: Dienst Openbare Werken 1915-1929 en de Dienst Publieke Werken 1930-1981, Heerlen.	
	Lijst houdende opgave van molestschade tengevolge van het bombardement d.d. 26 februari 1943; met bijbehorende index, 1943
Lijsten schade percelen als gevolg van bombardement op 26 februari 1943. - *Niet relevant, inslaglocaties bommen niet vermeld.*	
Inventaris 2477	Stukken betreffende het herstel van schaden tengevolge van diverse bombardementen en andere oorlogshandelingen, 1940-1946 Lijst houdende opgave van molestschade tengevolge van het bombardement d.d. 14 juli 1943; met bijbehorende index, 1943
Lijsten schade percelen als gevolg van bombardement op 14 juli 1943. - *Niet relevant, inslaglocaties bommen niet vermeld.*	
Inventaris 2478	Stukken betreffende het herstel van schaden tengevolge van diverse bombardementen en andere oorlogshandelingen, 1940-1946 Staat houdende opgave van de stand van herstelwerkzaamheden aan vernielde woningen tengevolge van de bominslagen d.d. 17 juni 1942, 5 oktober 1942, 26 februari 1943 en 14 juli 1943, 1943,
Niet relevant, betreft enkel algemeen dossier	
Inventaris 2479	Stukken betreffende het herstel van schaden tengevolge van diverse bombardementen en andere oorlogshandelingen, 1940-1946 Stuk betreffende de beschadiging van het pand Sperwerstraat 5 door mitrailleurkogels d.d. 14 oktober 1943, 1943
Niet relevant, betreft enkel algemeen dossier	
Inventaris 2480	Stukken betreffende het herstel van schaden tengevolge van diverse bombardementen en andere oorlogshandelingen, 1940-1946 Stukken betreffende het bombardement d.d. 11 december 1941 nabij de Kaldeborgseweg, Rennemig, 1943
11 december 1941, schade Kaldeborgseweg 126 door neerkomen bommen: Onder terugzending van het d.d. 29 Maart j.l. om spoed-advies in mijne handen gestelde formulier herbouw (verklaring van herbouw/herstel), betreffende molestschade perceel J.A. Hendriks, Kaldeborgweg no.126, deel ik U hierbij mede, dat de oorlogsgeweldschade in bovengenoemd pand geheel is hersteld, terwijl de uitvoering voldoet aan de in deze gemeente geldende voorschriften. De op het bijgevoegde formulier herbouw gestelde vragen 6 en 7 kunnen dan ook bevestigend worden beantwoord. De Directeur van Publieke Werken, - *Niet relevant, geen indicaties van locaties neergekomen bommen vermeld.*	
Inventaris 2481	Stukken betreffende het herstel van schaden tengevolge van diverse bombardementen en andere oorlogshandelingen, 1940-1946 Stukken betreffende het bombardement d.d. 14 februari 1943 te Welten, 1943
14 februari 1943, diverse schademeldingen door bombardement. - *Niet relevant, geen indicaties van locaties neergekomen bommen vermeld.*	
Inventaris 2482	Stukken betreffende het herstel van schaden tengevolge van diverse bombardementen en andere oorlogshandelingen, 1940-1946 Stukken betreffende het bombardement d.d. 26 februari 1943 in de Willemstraat, 1943
Relevant, kaart met getroffen locaties.	

Inventaris 2483	Stukken betreffende het herstel van schaden tengevolge van diverse bombardementen en andere oorlogshandelingen, 1940-1946 Stukken betreffende het neerkomen van een onontploft projectiel d.d. 31 juli 1943 te Ganzeweide 41, 1943

31 juli 1943, schade Ganzeweide 41 wegens niet ontploffen projectiel van het afweergeschut:

SCHADE INGEVOLGE HET NIET ONTPLOFFEN VAN EEN PROJECTIEL
VAN HET AFWEERGESCHUT OP 31 JULI 1943.

Sectie A 3503
Bewoner Dijkmans, Ganzeweide 41
Ned. P.B. H49/007481
Eigenaar: N.V. Oranje Nassau Mijnen, Kloosterweg 1 Molest: neen.

woonhuis
2 stuks buitendeuren (stolpdeuren vernieuwd à f. 20,- f. 40,-
1 stuk onderdorpel (kozijn) " 15,-
5 M2 nieuwe vloer à f. 2.- " 10,-
4 M2 nieuw plafond à f. 1.50 " 6,-
Latei boven deurkozijn vernieuwd " 25,-
1.90 M2 glas dubbel dik à f. 3.50 " 6.65
1 stuk deur kozijn herstellen " 15,-
plafond linnen bijplakken " 5,-
verfwerk " 30,-
opruimen en posten " 15,-

f. 167.65
10 % winst en soc. lasten " 16.76

f. 184.41

Diverse data, lijst met schade in de gemeente Heerlen.
- *Niet relevant, oorzaak der schade niet vermeld.*

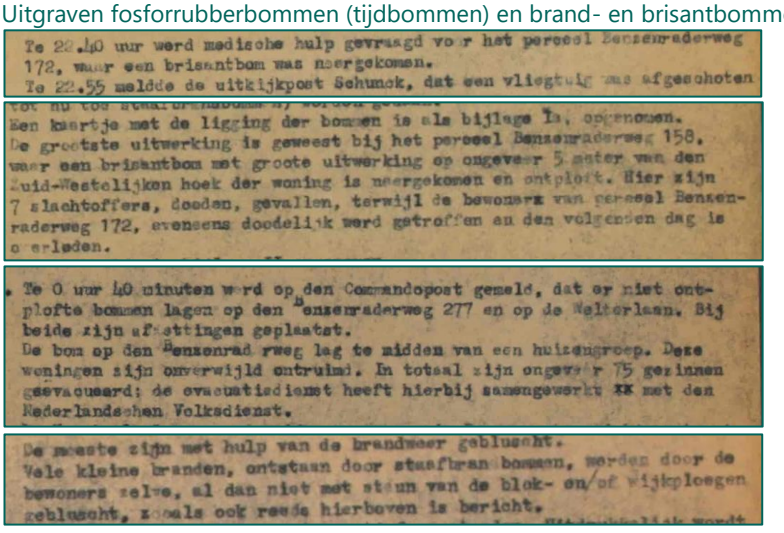
Inventaris 2484	Stukken betreffende het herstel van schaden tengevolge van diverse bombardementen en andere oorlogshandelingen, 1940-1946 Stukken betreffende het bombardement d.d. 14 juli 1943 te Heerlerbaan en Heerlerheide, 1943, 1943
Diverse data, meldingen schade door bombardementen. - *Niet relevant, geen indicaties waar bommen zijn neergekomen.*	
Inventaris 2485	Stukken betreffende het herstel van schaden tengevolge van diverse bombardementen en andere oorlogshandelingen, 1940-1946 Stukken betreffende het herstel van schade ten gevolge van het neerstorten van een vliegtuig d.d. 14 mei 1943 aan de Schelsberg, 1943, 1944
Diverse data, meldingen schade door bombardementen. - *Niet relevant, geen indicaties waar bommen zijn neergekomen.*	
Inventaris 2486	Stukken betreffende het herstel van schaden tengevolge van diverse bombardementen en andere oorlogshandelingen, 1940-1946 Stuk betreffende de beschadiging van het pand Kaldebornweg 53 door een scherf van luchtdoelgeschut d.d. 23 December 1943, 1944
23 december 1943, melding schade Kaldebornweg 53 door oorlogshandelingen. - *Niet relevant, specifieke oorlogshandeling niet bekend.*	
Inventaris 2487	Stukken betreffende het herstel van schaden tengevolge van diverse bombardementen en andere oorlogshandelingen, 1940-1946 Stukken betreffende de schade tengevolge van het bombardement d.d. 14 maart 1944 in de Wieënweg, 1944
Relevant, melding bombardement 14 maart 1944 binnen gemeente Heerlen. Enkel glasschade gemeld. De beschadigingen aan gebouwen tengevolge van de oorlogshandelingen op 14 Maart 1944 zijn beperkt gebleven tot eenige glasschade. Schadegevallen waarvan de herstelkosten volgens eerste raming f. 100.- pf meer bedragen, hebben zich, voor zoover mij bekend is, op genoemden datum niet voorgedaan.	
Inventaris 2488	Stukken betreffende het herstel van schaden tengevolge van diverse bombardementen en andere oorlogshandelingen, 1940-1946 Stukken betreffende de aangifte van schaden vanaf 17 september 1944, 1944-1946
17 september 1944, diverse schademeldingen gemeente Heerlen.	

Toegang 067: Dienst Openbare Werken 1915-1929 en de Dienst Publieke Werken 1930-1981, Heerlen.	
- *Niet relevant, geen oorzaak der schade vermeld.*	
Inventaris 2489	Stukken betreffende het herstel van schaden tengevolge van diverse bombardementen en andere oorlogshandelingen, 1940-1946 Stukken betreffende de afrekeningen van oorlogsschade met het Centraal Adviesbureau voor Restauratiewerken, 1949, 1950
Niet relevant, geen melding oorlogshandelingen binnen de gemeente Heerlen.	
Inventaris 2524	Stukken betreffende het betegelen van de speelplaats en herstel van oorlogsschade aan de St. Arnoldusschool te Meezenbroek, 1944-1947
Niet relevant, geen melding oorlogshandelingen binnen de gemeente Heerlen.	
Inventaris 2527	Stukken betreffende het herstel van schade aan het openbaar schoolgebouw V, St. Josefschool, te Heerlerbaan, veroorzaakt door de huisvesting van geallieerde troepen en bomschade, 1945, 1946
Niet relevant, geen melding oorlogshandelingen binnen de gemeente Heerlen.	
Inventaris 2528	Stukken betreffende het herstel van oorlogsschade aan het schoolgebouw, gelegen aan de Kampstraat, 1945-1949
Niet relevant, geen melding oorlogshandelingen binnen de gemeente Heerlen.	
Inventaris 2641	Stukken betreffende de verbouwing en het herstel van bomschade aan de openbare leeszaal, gelegen aan het Tempsplein, 1948-1950
Niet relevant, geen melding oorlogshandelingen binnen de gemeente Heerlen.	

Tabel 19: Overzicht geraadpleegde inventarisnummers in het HCL, toegang 067.

Toegang 070: Archieven van de Luchtbeschermingsdienst der gemeente Heerlen, 1934-1951.	
Inventaris 132	Rapporten betreffende molestschade bombardementen, 1942-1943 Bombardement, 5 oktober 1942

5 oktober 1942, bombardement te Heerlen.
Brisantbom neergekomen te Benzenraderweg 172.
Brisantbom neergekomen op 5 meter van de zuidwestelijke hoek van Benzenraderweg 158.
Blindgangers te Benzenraderweg 277 en op de Welterlaan.
Neerkomen vele brandbommen waardoor brandjes ontstonden.
Uitgraven fosforrubberbommen (tijdbommen) en brand- en brisantbommen.

Te 22.40 uur werd medische hulp gevraagd voor het perceel Benzenraderweg 172, waar een brisantbom was neergekomen.
Te 22.55 meldde de uitkijkpost Schunck, dat een vliegtuig was afgeschoten

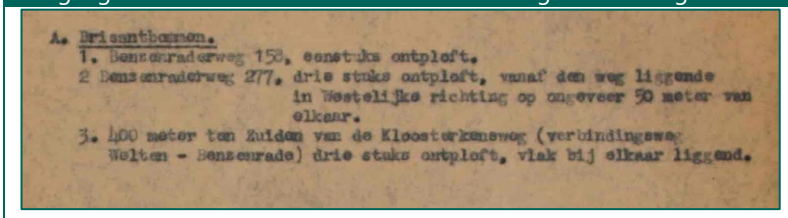
Een kaartje met de ligging der bommen is als bijlage In opgenomen.
De grootste uitwerking is geweest bij het perceel Benzenraderweg 158, waar een brisantbom met groote uitwerking op ongeveer 5 meter van den Zuid-Westelijken hoek der woning is neergekomen en ontploft. Hier zijn 7 slachtoffers, dooden, gevallen, terwijl de bewoners van perceel Benzenraderweg 172, eveneens doodelijk werd getroffen en den volgenden dag is overleden.

Te 0 uur 40 minuten werd op den Commandopost gemeld, dat er niet ontplofte bommen lagen op den Benzenraderweg 277 en op de Welterlaan. Bij beide zijn afzettingen geplaatst.
De bom op den Benzenradweg lag te midden van een huizengroep. Deze woningen zijn onverwijld ontruimd. In totaal zijn ongeveer 75 gezinnen geevacueerd; de evacuatiedienst heeft hierbij samengewerkt XX met den Nederlandschen Volksdienst.

De meeste zijn met hulp van de brandweer geblusscht.
Vele kleine branden, ontstaan door stuafbrandbommen, werden door de bewoners zelve, al dan niet met steun van de blok- en/of wijkploegen geblusscht, zooals ook reeds hierboven is bericht.

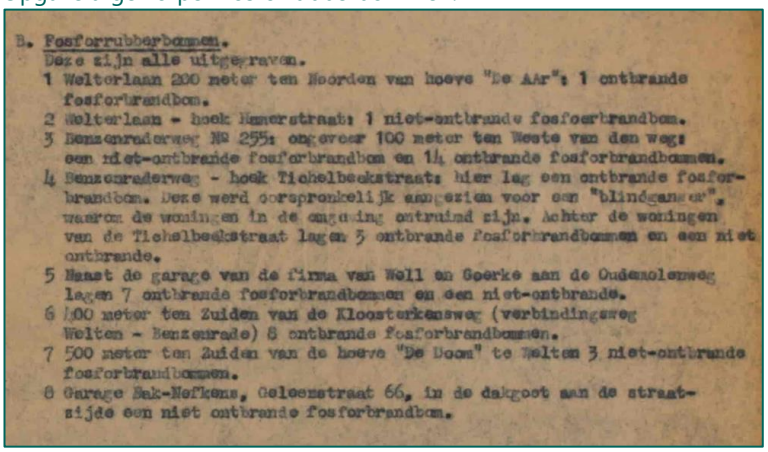
- *Relevant, melding neerkomen NGE binnen de gemeente Heerlen.*

5 oktober 1942, bombardement Heerlen.
Opgave afgeworpen brisantbommen:

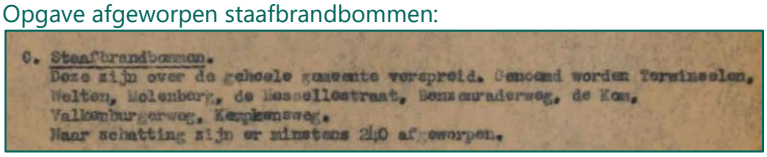
A. Brisantbommen.
1. Benzenraderweg 158, eenstuks ontploft.
2 Benzenraderweg 277, drie stuks ontploft, vanaf den weg liggende in Westelijke richting op ongeveer 50 meter van elkaar.
3. 400 meter ten Zuiden van de Kloosterkensweg (verbindingsweg Welten - Benzenrade) drie stuks ontploft, vlak bij elkaar liggend.

Opgave afgeworpen fosforrubberbommen:

B. Fosforrubberbommen.
Deze zijn alle uitgegraven.
1 Welterlaan 200 meter ten Noorden van hoeve "De Aar": 1 ontbrande fosforbrandbom.
2 Welterlaan - hoek Nemerstraat: 1 niet-ontbrande fosforbrandbom.
3 Benzenraderweg NR 255: ongeveer 100 meter ten Weste van den weg: een niet-ontbrande fosforbrandbom en 1/4 ontbrande fosforbrandbommen.
4 Benzenraderweg - hoek Tichelbeekstraat: hier lag een ontbrande fosforbrandbom. Deze werd oorspronkelijk aangezien voor een "blindganger", waarom de woningen in de omgeving ontruimd zijn. Achter de woningen van de Tichelbeekstraat lagen 3 ontbrande fosforbrandbommen en een niet ontbrande.
5 Naast de garage van de firma van Well en Goerke aan de Oudenaalenweg lagen 7 ontbrande fosforbrandbommen en een niet-ontbrande.
6 400 meter ten Zuiden van de Kloosterkensweg (verbindingsweg Welten - Benzenrade) 8 ontbrande fosforbrandbommen.
7 500 meter ten Zuiden van de hoeve "De Boom" te Welten 3 niet-ontbrande fosforbrandbommen.
8 Garage Bak-Nefkens, Geleenstraat 66, in de dakgoot aan de straatzijde een niet ontbrande fosforbrandbom.

Opgave afgeworpen staafbrandbommen:

C. Staafbrandbommen.
Deze zijn over de gehoele gemeente verspreid. Genoemd worden Terwinselen, Welten, Molenberg, de Hasselerstraat, Benzenraderweg, de Kom, Valkenburgerweg, Kerkenweg.
Naar schatting zijn er minstens 240 afgeworpen.

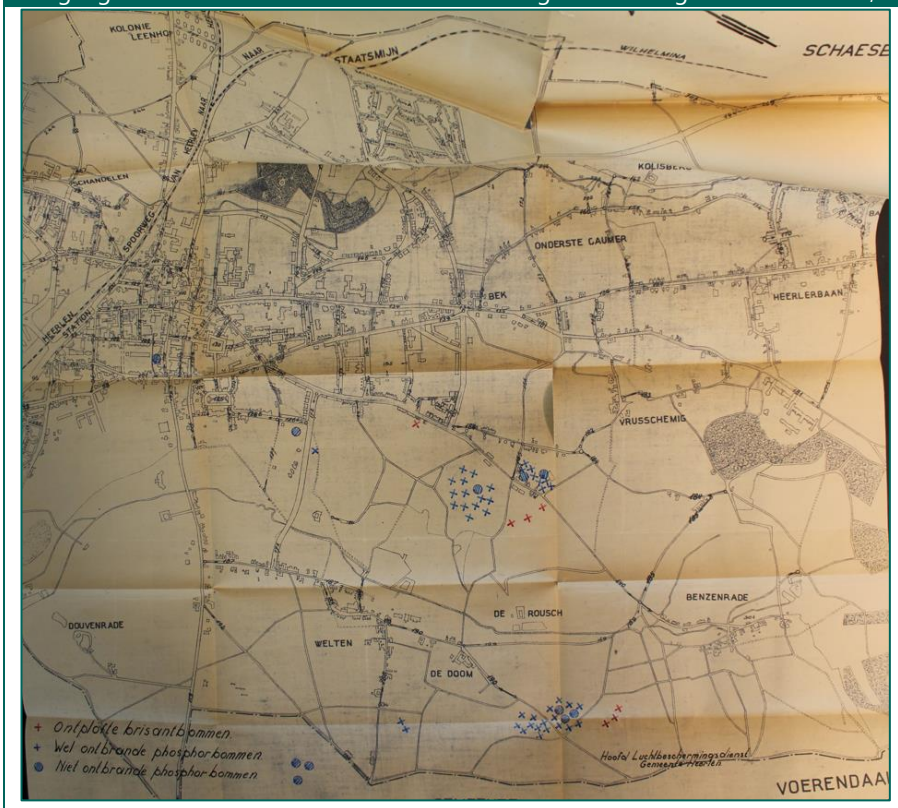
- *Relevant, melding neerkomen NGE binnen de gemeente Heerlen.*

Lijst beschadigde woningen naar aanleiding van bombardement 5 oktober 1942.
- *Niet relevant, geen aanvulling op eerder genoemde schademeldingen.*

5 oktober 1942, kaart beschadigde woningen na bominslag 5 oktober 1942:

5 oktober 1942, kaarten neergekomen blindgangers brisantbommen en wel- en niet ontbrandde fosforbommen:

Inventaris 133	Rapporten betreffende molestschade bombardementen, 1942-1943 Bombardement, 26 februari 1943

26 februari 1943, bombardement Heerlen.
Bominslagen in magazijn Publieke Werken, Stationstraat (Durlinger), Eikenderweg (Timmerfabriek Soons), Saroleastraat (Gertrud Fincken), Hoofdbureau Staatsmijnen, Bioscoopgebouw Royal op Stationsplein, woningbouw Heerenweg.

II Direct volgden verschillende meldingen omtrent den bominslag o.a. brand in het magazijn van Publieke Werken, bij Durlinger in de Stationstraat, in de timmerfabriek Soons Eikenderweg, bij Gertrud Fincken in de Saroleastraat, in het Hoofdbureau der Staatsmijnen in het Bioscoopgebouw Royal op het Stationsplein en bij den woningbouw aan den Heerenweg.

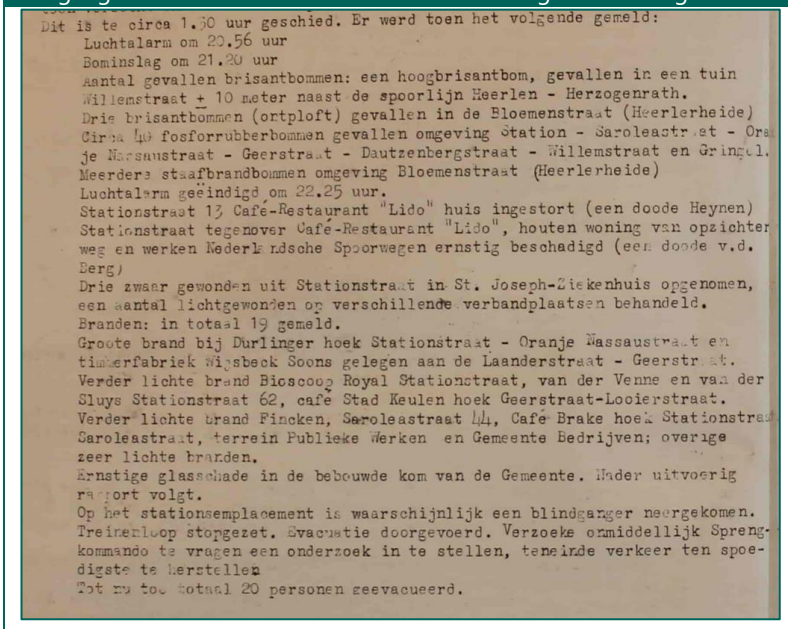
- *Relevant, melding neerkomen bommen te Heerlen.*

26 februari 1943, bombardement Heerlen.
Neerkomen één brisantbom en 60 fosforrubberbommen in de tuinen tussen de Willemstraat en het emplacement van het station.
Neerkomen twee brisantbommen nabij Bloemenstraat 22 en 12 fosforrubberbommen en ongeveer 120 staafbrandbommen, waarvan een viertal met scherfwerking. Van de fosforrubberbommen zijn er 24 niet ontbrand.

In Heerlen-kom viel een brisantbom met hooge uitwerking (luchttorpedo) vergezeld van 60 fosforrubberbommen.
De bom kwam neer in een der tuinen tusschen de Willemstraat en het emplacement van het station (zie blauwe kruis op de teekoning)
In Heerlerheide kwamen twee brisantbommen met geringe uitwerking neer nabij het perceel Bloemenstraat 22; hier kwamen bovendien neer ongeveer 12 fosforrubberbommen en naar schatting 120 staafbrandbommen, waarvan een viertal met scherfwerking.
Van de fosforrubberbommen zijn er 24 niet ontbrand.

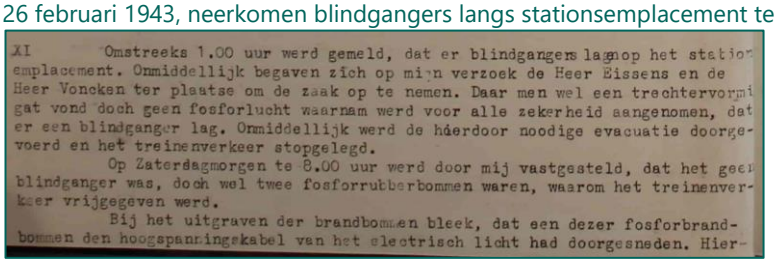
- *Relevant, melding neerkomen bommen te Heerlen.*

26 februari 1943, bombardement Heerlen.
Neerkomen één hoogbrisantbom in tuin Willemstraat ongeveer 10 meter naast spoorlijn Heerlen-Hertzogenrath.
Neerkomen drie brisantbommen (ontploft) gevallen in de Bloemenstraat (Heerlerheide).
Neerkomen 40 fosforrubberbommen in de omgeving Station-Saroleastraat-Oranje Nassaustraat-Geerstraat-Dautzenbergstraat-Willemstraat en Gringel.
Neerkomen meerdere staafbrandbommen omgeving Bloemenstraat (Heerlerheide).

Dit is te circa 1.30 uur geschied. Er werd toen het volgende gemeld:
Luchtalarm om 20.56 uur
Bominslag om 21.20 uur
Aantal gevallen brisantbommen: een hoogbrisantbom, gevallen in een tuin Willemstraat ± 10 meter naast de spoorlijn Heerlen - Herzogenrath.
Drie brisantbommen (ortploft) gevallen in de Bloemenstraat (Heerlerheide)
Circa 40 fosforrubberbommen gevallen omgeving Station - Saroleastraat - Oranje Nassaustraat - Geerstraat - Dautzenbergstraat - Willemstraat en Gringel.
Meerdere staafbrandbommen omgeving Bloemenstraat (Heerlerheide)
Luchtalarm geëindigd om 22.25 uur.
Stationstraat 13 Café-Restaurant "Lido" huis ingestort (een doode Heynen)
Stationstraat tegenover Café-Restaurant "Lido", houten woning van opzichter weg en werken Nederlandsche Spoorwegen ernstig beschadigd (een doode v.d. Berg)
Drie zwaar gewonden uit Stationstraat in St. Joseph-Ziekenhuis opgenomen, een aantal lichtgewonden op verschillende verbandplaatsen behandeld.
Branden: in totaal 19 gemeld.
Groote brand bij Durlinger hoek Stationstraat - Oranje Nassaustraat en timmerfabriek Wijsbeek Soons gelegen aan de Laanderstraat - Geerstraat.
Verder lichte brand Bioscoop Royal Stationstraat, van der Venne en van der Sluys Stationstraat 62, café Stad Keulen hoek Geerstraat-Looierstraat.
Verder lichte brand Fincken, Saroleastraat 44, Café Brake hoek Stationstraat Saroleastraat, terrein Publieke Werken en Gemeente Bedrijven; overige zeer lichte branden.
Ernstige glasschade in de bebouwde kom van de Gemeente. Nader uitvoerig rapport volgt.
Op het stationsemplacement is waarschijnlijk een blindganger neergekomen. Treinenloop stopgezet. Evacuatie doorgevoerd. Verzoeke onmiddellijk Sprengkommando te vragen een onderzoek in te stellen, teneinde verkeer ten spoedigste te herstellen
Tot nu toe totaal 20 personen geevacueerd.

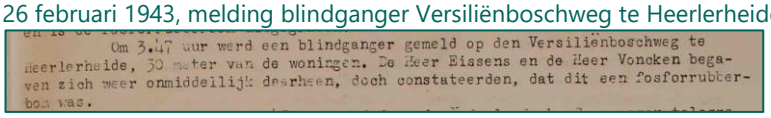
- *Relevant, melding neerkomen NGE binnen de gemeente Heerlen.*

26 februari 1943, neerkomen blindgangers langs stationsemplacement te Heerlen:

XI Omstreeks 1.00 uur werd gemeld, dat er blindgangers lagnop het station emplacement. Onmiddellijk begaven zich op mijn verzoek de Heer Eissens en de Heer Voncken ter plaatse om de zaak op te nemen. Daar men wel een trechtervormi gat vond doch geen fosforlucht waarnam werd voor alle zekerheid aangenomen, dat er een blindganger lag. Onmiddellijk werd de hierdoor noodige evacuatie doorgevoerd en het treinenverkeer stopgelegd.
Op Zaterdagmorgen te 8.00 uur werd door mij vastgesteld, dat het geen blindganger was, doch wel twee fosforrubberbommen waren, waarom het treinenverkeer vrijgegeven werd.
Bij het uitgraven der brandbommen bleek, dat een dezer fosforbrandbommen den hoogspanningskabel van het electrisch licht had doorgesneden. Hier-

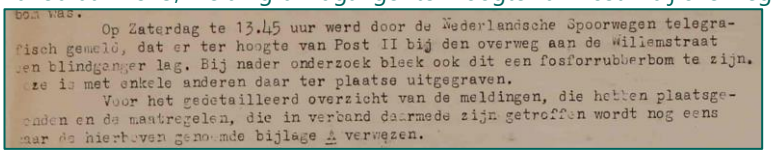
- *Relevant, melding neerkomen blindgangers binnen de gemeente Heerlen.*

26 februari 1943, melding blindganger Versiliënboschweg te Heerlerheide:

Om 3.47 uur werd een blindganger gemeld op den Versilienboschweg te Heerlerheide, 30 meter van de woningen. De Heer Eissens en de Heer Voncken begaven zich weer onmiddellijk dearheen, doch constateerden, dat dit een fosforrubberbom was.

- *Relevant, melding blindganger binnen de gemeente Heerlen.*

26 februari 1943, melding blindganger ter hoogte van Post II bij overweg aan de Willemstraat:

bom was.
Op Zaterdag te 13.45 uur werd door de Nederlandsche Spoorwegen telegrafisch gemeld, dat er ter hoogte van Post II bij den overweg aan de Willemstraat een blindganger lag. Bij nader onderzoek bleek ook dit een fosforrubberbom te zijn. Deze is met enkele anderen daar ter plaatse uitgegraven.
Voor het gedetailleerd overzicht van de meldingen, die hebben plaatsgevonden en de maatregelen, die in verband daarmede zijn getroffen wordt nog eens naar de hierboven genoemde bijlage A verwezen.

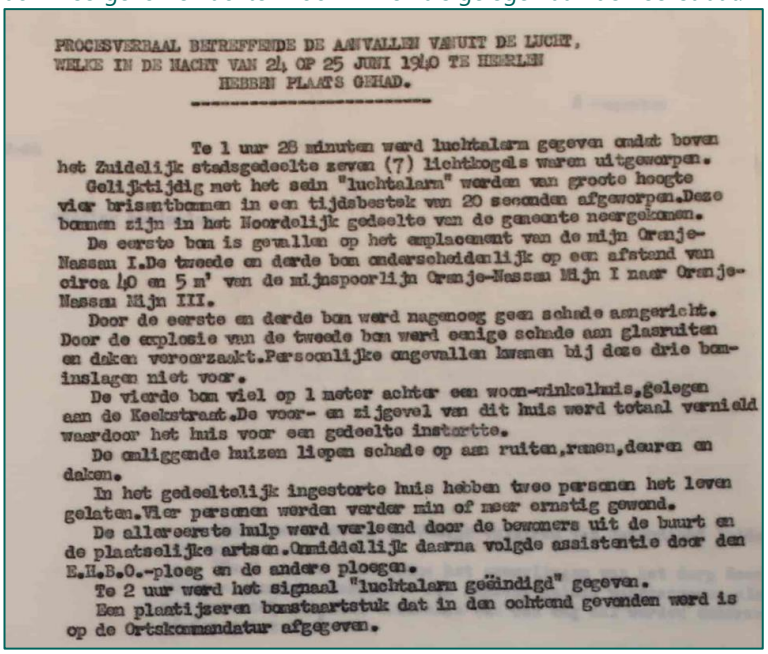
- *Relevant, melding blindganger binnen de gemeente Heerlen.*

26 februari 1943, overzichtskaarten bominslagen Heerlen. Ter voorbeeld hieronder één weergegeven, de rest is ingetekend in GIS.

Inventaris 134	Rapporten betreffende luchtalarm, bom- en granaatinslagen, het neerstorten van vliegtuigen, 1940-1945 22 mei 1940-7 oktober 1942,

24-25 juni 1940, 7 lichtkogels uitgeworpen boven zuidelijke gedeelte Heerlen. Afwerpen vier brisantbommen in noordelijke gedeelte gemeente Heerlen. Eén op emplacement van de mijn Oranje Nassau I, tweede en derde bom op een afstand van 40 meter en 5 meter van minspoorlijn Oranje Nassau Mijn 1 naar Oranje Nassau Mijn III. Door de eerste en derde bom geen schade aangericht. Door explosie tweede bom enkel glasruiten en daken schade. Vierde bom neergekomen achter woonwinkelhuis gelegen aan de Keekstraat. Voor en zijgevel compleet verwoest.

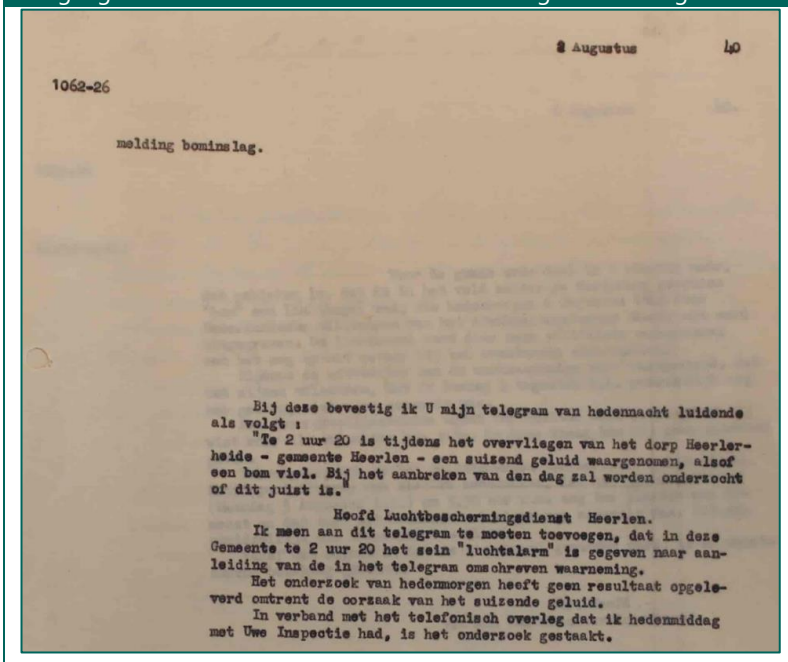

PROCESVERBAAL BETREFFENDE DE AANVALLEN VANUIT DE LUCHT,
WELKE IN DE NACHT VAN 24 OP 25 JUNI 1940 TE HEERLEN
HEBBEN PLAATS GEHAD.

Te 1 uur 28 minuten werd luchtalarm gegeven omdat boven het Zuidelijk stadsgedeelte zeven (7) lichtkogels waren uitgeworpen.
Gelijktijdig met het sein "luchtalarm" werden van groote hoogte vier brisantbommen in een tijdsbestek van 20 seconden afgeworpen. Deze bommen zijn in het Noordelijk gedeelte van de gemeente neergekomen.
De eerste bom is gevallen op het emplacement van de mijn Oranje-Nassau I. De tweede en derde bom onderscheidenlijk op een afstand van circa 40 en 5 m' van de mijnspoorlijn Oranje-Nassau Mijn I naar Oranje-Nassau Mijn III.
Door de eerste en derde bom werd nagenoeg geen schade aangericht. Door de explosie van de tweede bom werd eenige schade aan glasruiten en daken veroorzaakt. Persoonlijke ongevallen kwamen bij deze drie bom-inslagen niet voor.
De vierde bom viel op 1 meter achter een woon-winkelhuis, gelegen aan de Keekstraat. De voor- en zijgevel van dit huis werd totaal vernield waardoor het huis voor een gedeelte instortte.
De omliggende huizen liepen schade op aan ruiten, ramen, deuren en daken.
In het gedeeltelijk ingestorte huis hebben twee personen het leven gelaten. Vier personen werden verder min of meer ernstig gewond.
De allereerste hulp werd verleend door de bewoners uit de buurt en de plaatselijke artsen. Onmiddellijk daarna volgde assistentie door den E.H.B.O.-ploeg en de andere ploegen.
Te 2 uur werd het signaal "luchtalarm geëindigd" gegeven.
Een plaatijzeren bomstaartstuk dat in den ochtend gevonden werd is op de Ortskommandatur afgegeven.

- *Relevant, melding neerkomen bommen in de gemeente Heerlen.*

2 augustus 1940, 2.20 uur suizend geluid alsof een bom viel:

8 Augustus 40

1062-26

melding bominslag.

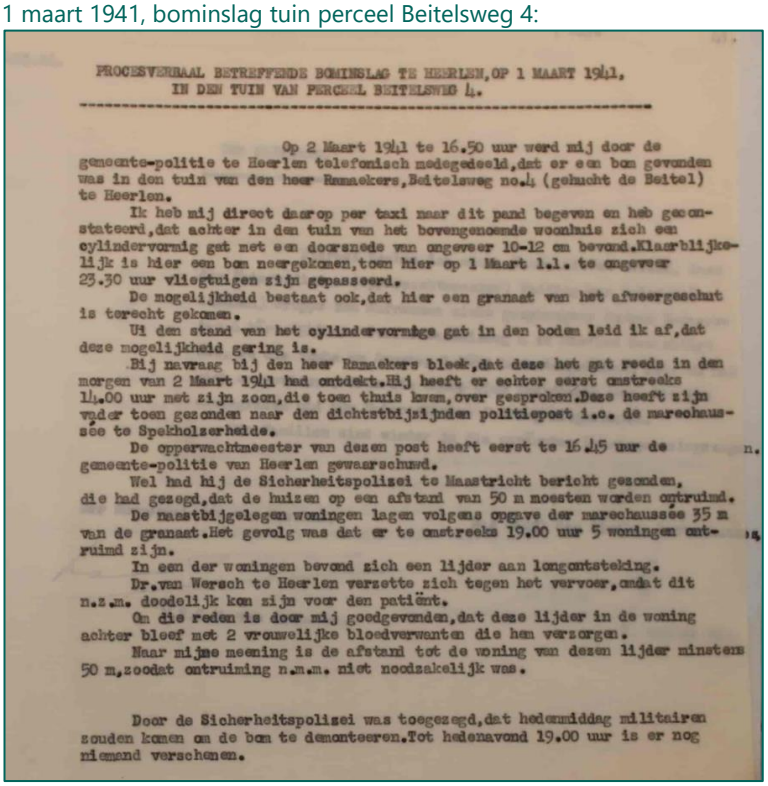
Bij deze bevestig ik U mijn telegram van hedennacht luidende als volgt :
"Te 2 uur 20 is tijdens het overvliegen van het dorp Heerlerheide - gemeente Heerlen - een suizend geluid waargenomen, alsof een bom viel. Bij het aanbreken van den dag zal worden onderzocht of dit juist is."

Hoofd Luchtbeschermingsdienst Heerlen.

Ik meen aan dit telegram te moeten toevoegen, dat in deze Gemeente te 2 uur 20 het sein "luchtalarm" is gegeven naar aanleiding van de in het telegram omschreven waarneming.
Het onderzoek van hedenmorgen heeft geen resultaat opgeleverd omtrent de oorzaak van het suizende geluid.
In verband met het telefonisch overleg dat ik hedenmiddag met Uwe Inspectie had, is het onderzoek gestaakt.

- *Niet relevant, exacte locatie neergekomen bom niet vermeld.*

1 maart 1941, bominslag tuin perceel Beitelsweg 4:

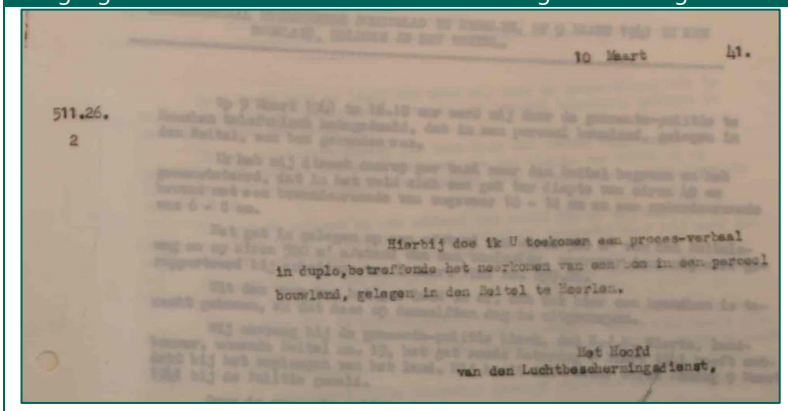
PROCESVERBAAL BETREFFENDE BOMINSLAG TE HEERLEN, OP 1 MAART 1941, IN DEN TUIN VAN PERCEEL BEITELSWEG 4.

Op 2 Maart 1941 te 16.50 uur werd mij door de gemeente-politie te Heerlen telefonisch medegedeeld, dat er een bom gevonden was in den tuin van den heer Ramaekers, Beitelsweg no.4 (gehucht de Beitel) te Heerlen.
Ik heb mij direct daarop per taxi naar dit pand begeven en heb geconstateerd, dat achter in den tuin van het bovengenoemde woonhuis zich een cylindervormig gat met een doorsnede van ongeveer 10-12 cm bevond. Klaarblijkelijk is hier een bom neergekomen, toen hier op 1 Maart l.l. te ongeveer 23.30 uur vliegtuigen zijn gepasseerd.
De mogelijkheid bestaat ook, dat hier een granaat van het afweergeschut is terecht gekomen.
Uit den stand van het cylindervormige gat in den bodem leid ik af, dat deze mogelijkheid gering is.
Bij navraag bij den heer Ramaekers bleek, dat deze het gat reeds in den morgen van 2 Maart 1941 had ontdekt. Hij heeft er echter eerst omstreeks 11.00 uur met zijn zoon, die toen thuis kwam, over gesproken. Deze heeft zijn vader toen gezonden naar den dichtstbijzijnden politiepost i.c. de marechaussée te Spekholzerheide.
De opperwachtmeester van dezen post heeft eerst te 16.45 uur de gemeente-politie van Heerlen gewaarschuwd.
Wel had hij de Sicherheitspolizei te Maastricht bericht gezonden, die had gezegd, dat de huizen op een afstand van 50 m moesten worden ontruimd.
De naastbijgelegen woningen lagen volgens opgave der marechaussée 35 m van de granaat. Het gevolg was dat er te omstreeks 19.00 uur 5 woningen ontruimd zijn.
In een der woningen bevond zich een lijder aan longontsteking.
Dr. van Wersch te Heerlen verzette zich tegen het vervoer, omdat dit n.z.m. doodelijk kon zijn voor den patiënt.
Om die reden is door mij goedgevonden, dat deze lijder in de woning achter bleef met 2 vrouwelijke bloedverwanten die hem verzorgen.
Naar mijne meening is de afstand tot de woning van dezen lijder minstens 50 m, zoodat ontruiming n.m.m. niet noodzakelijk was.

Door de Sicherheitspolizei was toegezegd, dat hedenmiddag militairen zouden komen om de bom te demonteeren. Tot hedenavond 19.00 uur is er nog niemand verschenen.

- *Relevant, melding blindganger in de gemeente Heerlen.*

10 maart 1941, neerkomen bom in den Beitel:

10 Maart 41.

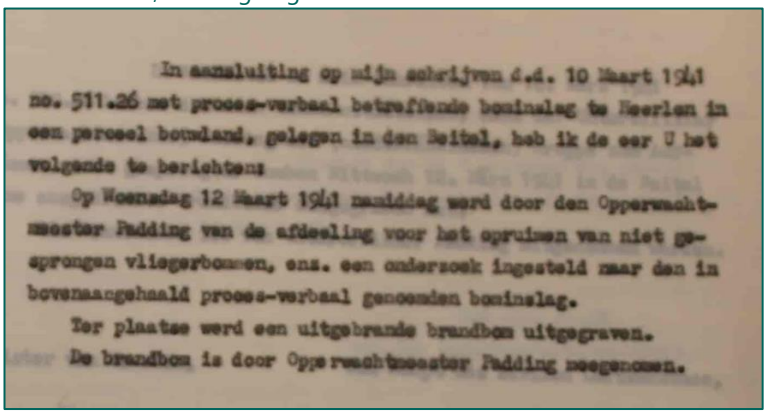
511.26.
2

Hierbij doe ik U toekomen een proces-verbaal in duplo, betreffende het neerkomen van een bom in een perceel bouwland, gelegen in den Beitel te Heerlen.

Het Hoofd
van den Luchtbeschermingsdienst,

- *Niet relevant, exacte locatie neergekomen bom niet vermeld.*

13 maart 1941, melding uitgraven brandbom

In aanvulling op mijn schrijven d.d. 10 Maart 1941 no. 511.26 met proces-verbaal betreffende bominslag te Heerlen in een perceel bouwland, gelegen in den Beitel, heb ik de eer U het volgende te berichten:

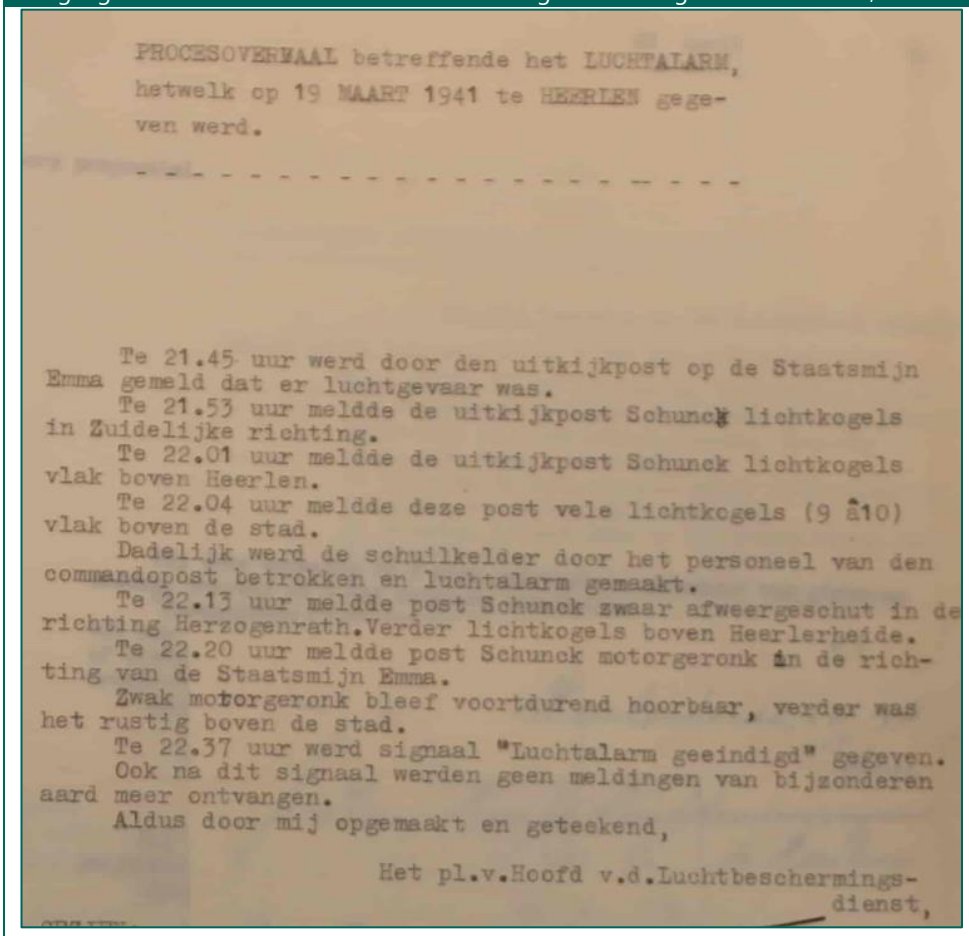
Op Woensdag 12 Maart 1941 namiddag werd door den Opperwachtmeester Padding van de afdeeling voor het opruimen van niet gesprongen vliegerbommen, ens. een onderzoek ingesteld naar den in bovenaangehaald proces-verbaal genoemden bominslag.

Ter plaatse werd een uitgebrande brandbom uitgegraven.

De brandbom is door Opperwachtmeester Padding meegenomen.

- *Niet relevant, exacte locatie opgeruimde brandbom niet vermeld.*

19 maart 1941, melding neerkomen lichtkogels boven Heerlen

PROCESVERBAAL betreffende het LUCHTALARM,
hetwelk op 19 MAART 1941 te HEERLEN gegeven werd.

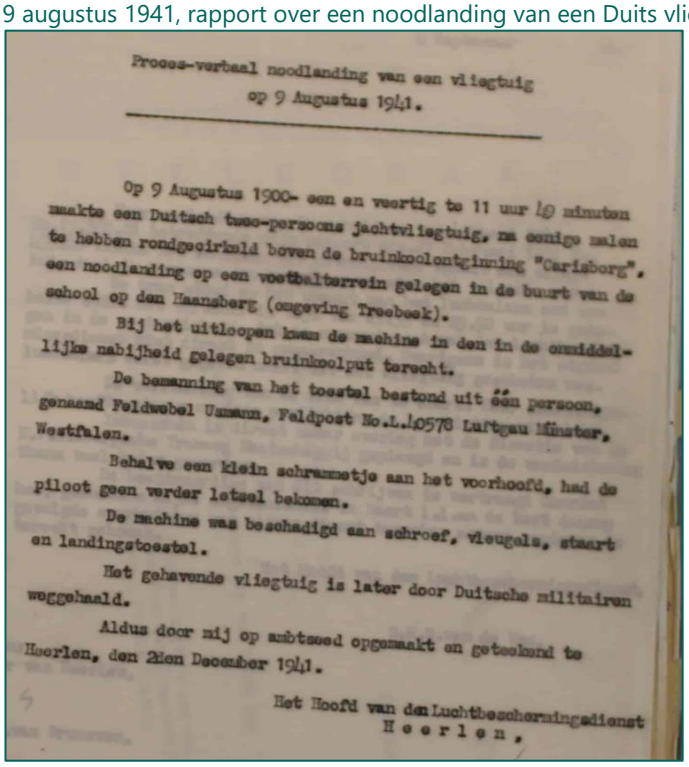
- -

Te 21.45 uur werd door den uitkijkpost op de Staatsmijn Emma gemeld dat er luchtgevaar was.
Te 21.53 uur meldde de uitkijkpost Schunck lichtkogels in Zuidelijke richting.
Te 22.01 uur meldde de uitkijkpost Schunck lichtkogels vlak boven Heerlen.
Te 22.04 uur meldde deze post vele lichtkogels (9 à 10) vlak boven de stad.
Dadelijk werd de schuilkelder door het personeel van den commandopost betrokken en luchtalarm gemaakt.
Te 22.13 uur meldde post Schunck zwaar afweergeschut in de richting Herzogenrath. Verder lichtkogels boven Heerlerheide.
Te 22.20 uur meldde post Schunck motorgeronk in de richting van de Staatsmijn Emma.
Zwak motorgeronk bleef voortdurend hoorbaar, verder was het rustig boven de stad.
Te 22.37 uur werd signaal "Luchtalarm geeindigd" gegeven.
Ook na dit signaal werden geen meldingen van bijzonderen aard meer ontvangen.
Aldus door mij opgemaakt en geteekend,

Het pl.v.Hoofd v.d.Luchtbeschermingsdienst,

- *Niet relevant, geen relatie met NGE.*

9 augustus 1941, rapport over een noodlanding van een Duits vliegtuig.

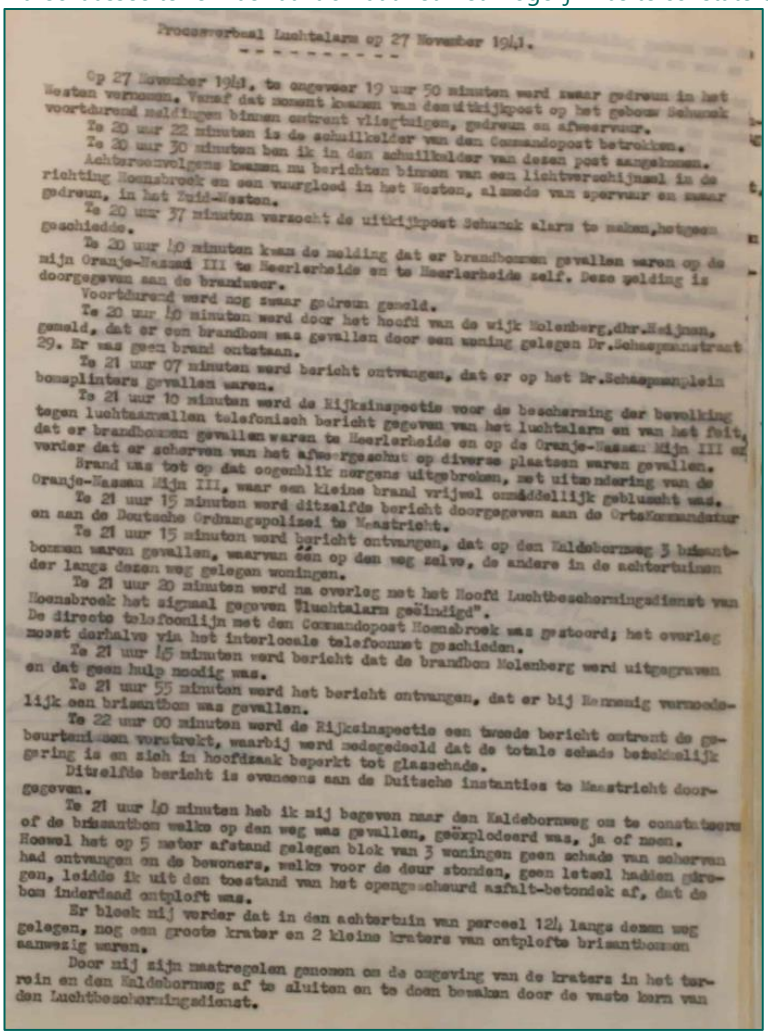
Proces-verbaal noodlanding van een vliegtuig
op 9 Augustus 1941.

Op 9 Augustus 1900- een en veertig te 11 uur 10 minuten maakte een Duitsch twee-persoons jachtvliegtuig, na eenige malen te hebben rondgecirkeld boven de bruinkoolontginning "Carisborg", een noodlanding op een voetbalterrein gelegen in de buurt van de school op den Maansberg (omgeving Treebeek).
Bij het uitloopen kwam de machine in den in de onmiddellijke nabijheid gelegen bruinkoolput terecht.
De bemanning van het toestel bestond uit één persoon, genaamd Feldwebel Usmann, Feldpost No.L.40578 Luftgau Münster, Westfalen.
Behalve een klein schrammetje aan het voorhoofd, had de piloot geen verder letsel bekomen.
De machine was beschadigd aan schroef, vleugels, staart en landingstoestel.
Het gehavende vliegtuig is later door Duitsche militairen weggehaald.
Aldus door mij op ambtseed opgemaakt en geteekend te Heerlen, den 2den December 1941.

Het Hoofd van den Luchtbeschermingsdienst
Heerlen,

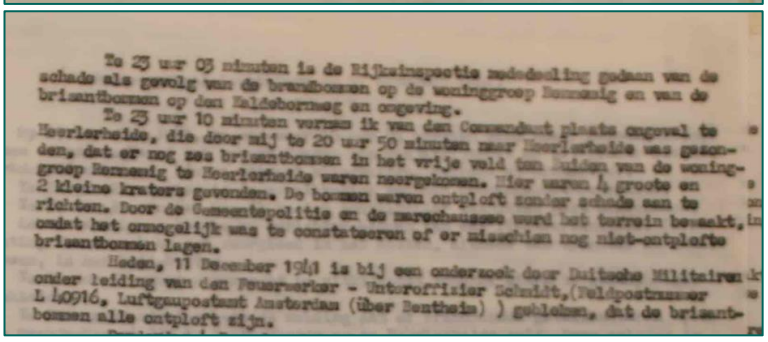
- *Niet relevant, betreft noodlanding.*

27 november 1941, brandbommen gevallen op mijn Oranje Nassau III te Heerlerheide en te Heerlerheide zelf. Brandbom gevallen door een woning gelegen Dr. Schaepmanstraat 29. Melding dat bomsplinters waren gevallen op Dr. Schaepmanstraat. Drie brisantbommen neergekomen op Kaldebornweg, waarvan één op de weg en de andere in de achtertuinen langs de woningen. Brandbom uitgegraven te Molenweg. Melding dat bij Rennemig vermoedelijk een brisantbom was gevallen. Bom (ondanks dat woningen geen schade hadden) vermoedelijk wel gedetoneerd volgens proces verbaal. In de achtertuin van Kaldebornweg 124 één grote krater er twee kleine kraters. 6 brisantbommen in het vrije veld ten zuiden van woninggroep Rennemig te Heerlerheide neergekomen. 4 grote en 2 kleine kraters gevonden. Bommen gedetoneerd zonder schade aan te richten. Door gemeentepolitie en marechaussee terrein bewaakt omdat het niet mogelijk was te constateren of er blindgangers lagen.

Procesverbaal Luchtalarm op 27 November 1941.

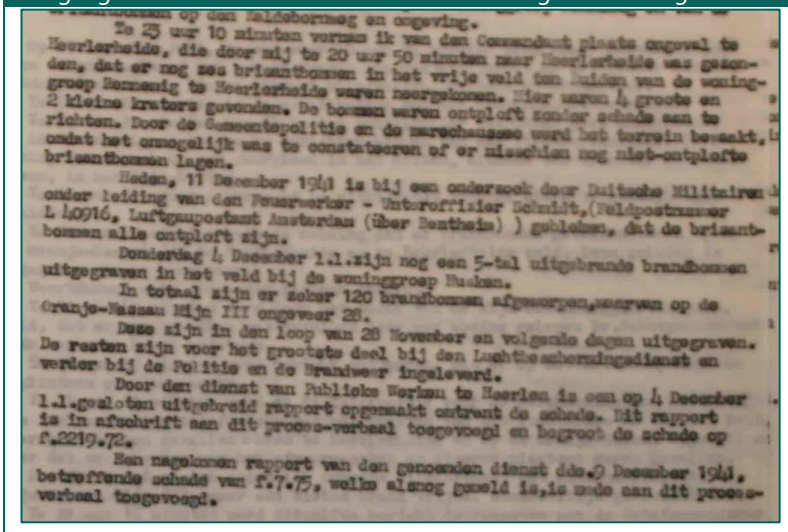
Op 27 November 1941, te ongeveer 19 uur 50 minuten werd zwaar gedreun in het Westen vernomen. Vanaf dat moment kwamen van den uitkijkpost op het gebouw Schunck voortdurend meldingen binnen omtrent vliegtuigen, gedreun en afweervuur.
Te 20 uur 22 minuten is de schuilkelder van den Commandopost betrokken.
Te 20 uur 30 minuten ben ik in den schuilkelder van dezen post aangekomen.
Achtereenvolgens kwamen nu berichten binnen van een lichtverschijnsel in de richting Hoensbroek en een vuurgloed in het Westen, alsmede van afervuur en zwaar gedreun, in het Zuid-Westen.
Te 20 uur 37 minuten verzocht de uitkijkpost Schunck alarm te nemen, hetgeen geschiedde.
Te 20 uur 40 minuten kwam de melding dat er brandbommen gevallen waren op de mijn Oranje-Nassau III te Heerlerheide en te Heerlerheide zelf. Deze melding is doorgegeven aan de brandweer.
Voortdurend werd nog zwaar gedreun gemeld.
Te 20 uur 40 minuten werd door het hoofd van de wijk Molenberg, dhr. Meijnen, gemeld, dat er een brandbom was gevallen door een woning gelegen Dr. Schaepmanstraat 29. Er was geen brand ontstaan.
Te 21 uur 07 minuten werd bericht ontvangen, dat er op het Dr. Schaepmanplein bomsplinters gevallen waren.
Te 21 uur 10 minuten werd de Rijksinspectie voor de bescherming der bevolking tegen luchtaanvallen telefonisch bericht gegeven van het luchtalarm en van het feit, dat er brandbommen gevallen waren te Heerlerheide en op de Oranje-Nassau Mijn III en verder dat er scherven van het afweergeschut op diverse plaatsen waren gevallen.
Brand was tot op dat oogenblik nergens uitgebroken, met uitzondering van de Oranje-Nassau Mijn III, waar een kleine brand vrijwel onmiddellijk geblusscht was.
Te 21 uur 15 minuten werd ditzelfde bericht doorgegeven aan de Ortskommandatur en aan de Deutsche Ordnungspolizei te Maastricht.
Te 21 uur 15 minuten werd bericht ontvangen, dat op den Kaldebornweg 3 brisantbommen waren gevallen, waarvan één op den weg zelve, de andere in de achtertuinen der langs dezen weg gelegen woningen.
Te 21 uur 20 minuten werd na overleg met het Hoofd Luchtbeschermingsdienst van Hoensbroek het signaal gegeven "luchtalarm geëindigd".
De directe telefoonlijn met den Commandopost Hoensbroek was gestoord; het overleg moest derhalve via het interlocale telefoonnet geschieden.
Te 21 uur 45 minuten werd bericht dat de brandbom Molenberg werd uitgegraven en dat geen hulp noodig was.
Te 21 uur 55 minuten werd het bericht ontvangen, dat er bij Rennemig vermoedelijk een brisantbom was gevallen.
Te 22 uur 00 minuten werd de Rijksinspectie een tweede bericht omtrent de gebeurtenissen verstrekt, waarbij werd medegedeeld dat de totale schade betrekkelijk gering is en zich in hoofdzaak beperkt tot glasschade.
Ditzelfde bericht is eveneens aan de Duitsche instanties te Maastricht doorgegeven.
Te 21 uur 40 minuten heb ik mij begeven naar den Kaldebornweg om te constateeren of de brisantbom welke op den weg was gevallen, geëxplodeerd was, ja of neen. Hoewel het op 5 meter afstand gelegen blok van 3 woningen geen schade van scherven had ontvangen en de bewoners, welke voor de deur stonden, geen letsel hadden gekregen, leidde ik uit den toestand van het opengescheurd asfalt-betondek af, dat de bom inderdaad ontploft was.
Er bleek mij verder dat in den achtertuin van perceel 124 langs denzen weg gelegen, nog een groote krater en 2 kleine kraters van ontplofte brisantbommen aanwezig waren.
Door mij zijn maatregelen genomen om de omgeving van de kraters in het terrein en den Kaldebornweg af te sluiten en te doen bewaken door de vaste kern van den Luchtbeschermingsdienst.

Te 23 uur 05 minuten is de Rijksinspectie mededeeling gedaan van de schade als gevolg van de brandbommen op de woninggroep Rennemig en van de brisantbommen op den Kaldebornweg en omgeving.
Te 23 uur 10 minuten vernam ik van den Commandant plaats ongeval te Heerlerheide, die door mij te 20 uur 50 minuten naar Heerlerheide was gezonden, dat er nog zes brisantbommen in het vrije veld ten Zuiden van de woninggroep Rennemig te Heerlerheide waren neergekomen. Hier waren 4 groote en 2 kleine kraters gevonden. De bommen waren ontploft zonder schade aan te richten. Door de Gemeentepolitie en de marechaussee werd het terrein bewaakt, omdat het onmogelijk was te constateeren of er misschien nog niet-ontplofte brisantbommen lagen.
Heden, 11 December 1941 is bij een onderzoek door Duitsche Militairen onder leiding van den Feuerwerker - Unteroffizier Schmidt, (Feldpostnummer L 40916, Luftgaupostamt Amsterdam (über Bentheim)) gebleken, dat de brisantbommen alle ontploft zijn.

- *Relevant, melding neerkomen NGE in de gemeente Heerlen.*

27 november 1941, neerkomen 5 uitgebrande brandbommen bij woningroep Husken. In totaal 120 brandbommen afgeworpen, waarvan 28 op de Oranje Nassau Mijn III.

Te 23 uur 10 minuten vernam ik van den Commandant plaats ongeval te Heerlerheide, die door mij te 20 uur 50 minuten naar Heerlerheide was gezonden, dat er nog zes brisantbommen in het vrije veld ten Zuiden van de woninggroep Hermanig te Heerlerheide waren neergekomen. Hier waren 4 groote en 2 kleine kraters gevonden. De bommen waren ontploft zonder schade aan te richten. Door de Gemeentepolitie en de marechaussee werd het terrein bewaakt, zodat het onmogelijk was te constateeren of er misschien nog niet-ontplofte brisantbommen lagen.

Heden, 11 December 1941 is bij een onderzoek door Duitsche Militairen onder leiding van den Feuerwerker - Unteroffizier Schmidt,(Feldpostnummer L 40916, Luftgaupostamt Amsterdam (über Bentheim)) gebleken, dat de brisantbommen alle ontploft zijn.

Donderdag 4 December l.l.zijn nog een 5-tal uitgebrande brandbommen uitgegraven in het veld bij de woninggroep Hacken.

In totaal zijn er zeker 120 brandbommen afgeworpen,waarvan op de Oranje-Nassau Mijn III ongeveer 28.

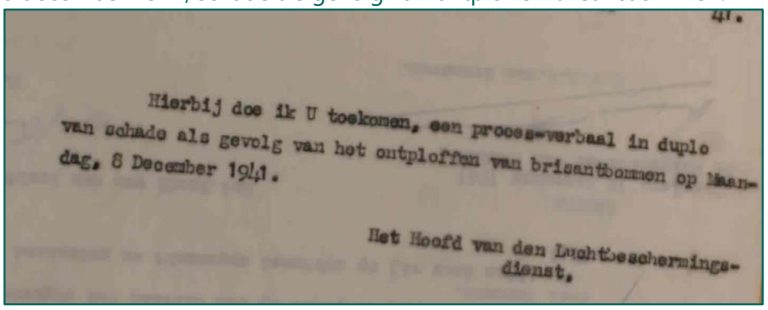
Deze zijn in den loop van 28 November en volgende dagen uitgegraven. De resten zijn voor het grootste deel bij den Luchtbeschermingsdienst en verder bij de Politie en de Brandweer ingeleverd.

Door den dienst van Publieke Werken te Heerlen is een op 4 December l.l.gesloten uitgebreid rapport opgemaakt omtrent de schade. Dit rapport is in afschrift aan dit proces-verbaal toegevoegd en begroot de schade op f.2219.72.

Een nagekomen rapport van den genoemden dienst dde.9 December 1941, betreffende schade van f.7.75, welke alsnog gemeld is,is mede aan dit proces-verbaal toegevoegd.

- *Relevant, melding neerkomen NGE binnen de gemeente Heerlen.*

8 december 1941, schade als gevolg van ontploffen brisantbommen:

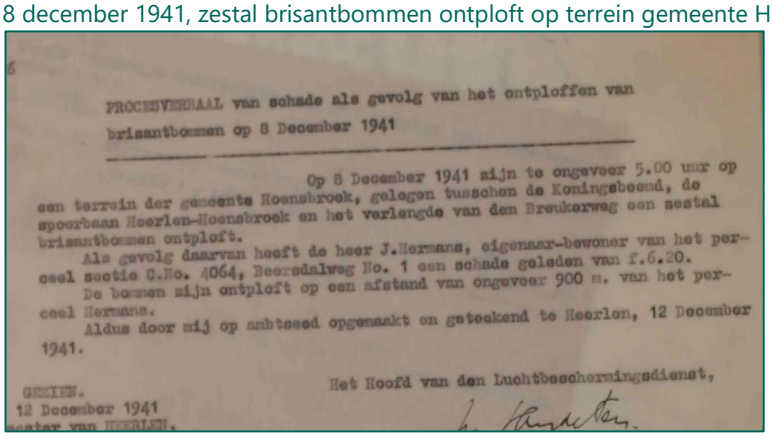
47.

Hierbij doe ik U toekomen, een proces-verbaal in duplo van schade als gevolg van het ontploffen van brisantbommen op Maandag, 8 December 1941.

Het Hoofd van den Luchtbeschermingsdienst,

- *Niet relevant, locatie neergekomen brisantbommen niet vermeld.*

8 december 1941, zestal brisantbommen ontploft op terrein gemeente Hoensbroek:

PROCESVERBAAL van schade als gevolg van het ontploffen van brisantbommen op 8 December 1941

Op 8 December 1941 zijn te ongeveer 5.00 uur op een terrein der gemeente Hoensbroek, gelegen tusschen de Koningsbeemd, de spoorbaan Heerlen-Hoensbroek en het verlengde van den Breukerweg een zestal brisantbommen ontploft.

Als gevolg daarvan heeft de heer J.Hermans, eigenaar-bewoner van het perceel sectie G.No. 4064, Beersdalweg No. 1 een schade geleden van f.6.20.

De bommen zijn ontploft op een afstand van ongeveer 900 m. van het perceel Hermans.

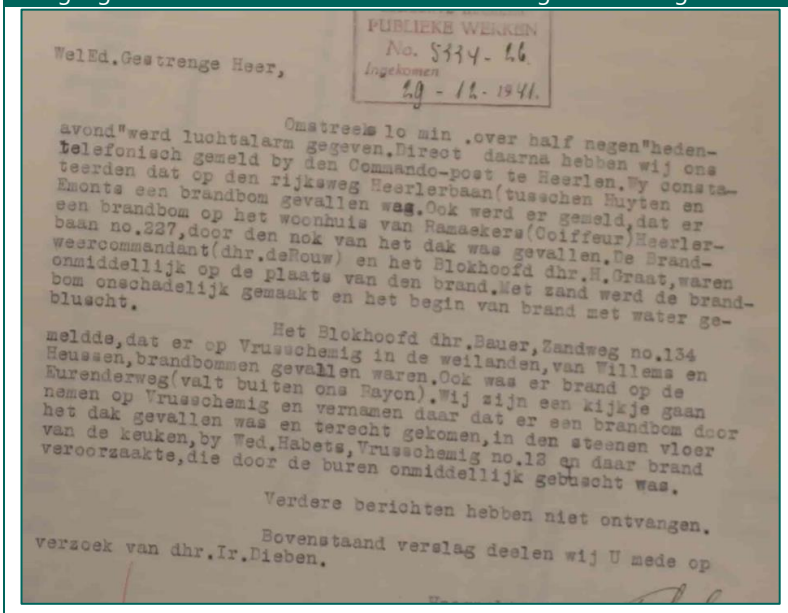
Aldus door mij op ambtseed opgemaakt en getekend te Heerlen, 12 December 1941.

Het Hoofd van den Luchtbeschermingsdienst,

GEZIEN.
12 December 1941

- *Niet relevant, geen melding wanneer en waar de bommen zijn neergekomen.*

23 december 1941, neerkomen brandbom Heerlerbaan 227:

PUBLIEKE WERKEN
No. 5334- 66.
Ingekomen
29 - 12 - 1941.

WelEd.Gestrenge Heer,

Omstreeks 10 min .over half negen"heden-avond"werd luchtalarm gegeven.Direct daarna hebben wij ons telefonisch gemeld by den Commando-post te Heerlen.Wy constateerden dat op den rijksweg Heerlerbaan(tusschen Huyten en Emonts een brandbom gevallen was.Ook werd er gemeld,dat er een brandbom op het woonhuis van Ramaekers(Coiffeur)Heerlerbaan no.227,door den nok van het dak was gevallen.De Brandweercommandant(dhr.deRouw) en het Blokhoofd dhr.H.Graat,waren onmiddellijk op de plaats van den brand.Met zand werd de brandbom onschadelijk gemaakt en het begin van brand met water geblusscht.

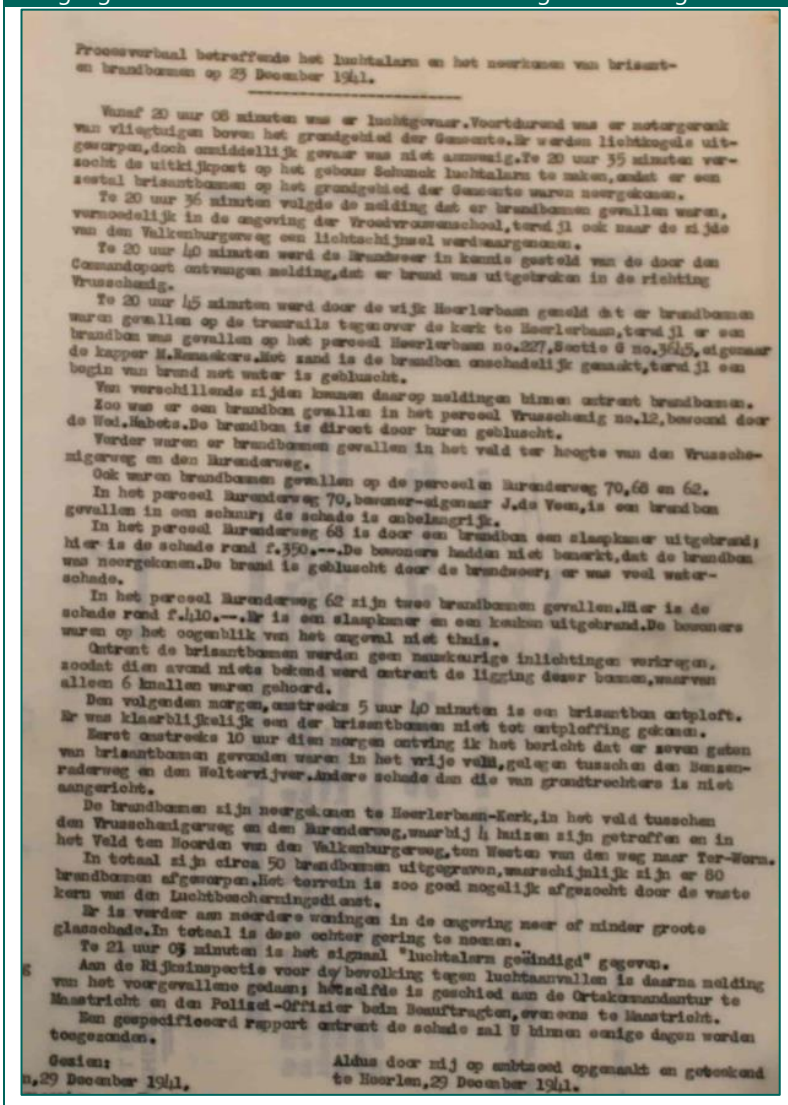
Het Blokhoofd dhr.Bauer,Zandweg no.134 meldde,dat er op Vrusschemig in de weilanden,van Willems en Heussen,brandbommen gevallen waren.Ook was er brand op de Burenderweg(valt buiten ons Bayon).Wij zijn een kijkje gaan nemen op Vrusschemig en vernamen daar dat er een brandbom door het dak gevallen was en terecht gekomen,in den steenen vloer van de keuken,by Wed.Habets,Vrusschemig no.13 en daar brand veroorzaakte,die door de buren onmiddellijk gebluscht was.

Verdere berichten hebben niet ontvangen.

Bovenstaand verslag deelen wij U mede op verzoek van dhr.Ir.Dieben.

- *Relevant, melding neerkomen brandbommen binnen de gemeente Heerlen.*

23 december 1941, melding neerkomen brisant- en brandbommen. Zes brisantbommen kwamen neer in de gemeente Heerlen. Brandbommen gevallen op tramrails tegenover kerk te Heerlerbaan, brandbom gevallen op perceel Heerlerbaan 227, brandbom op perceel Vrusschemig 12, brandbommen op Vrusschemigerweg en Burenderweg. Brandbommen op Burenderweg 70 in schuur, Burenderweg 68 in slaapkamer uitgebrand, Burenderweg 62 twee brandbommen in slaapkamer en keuken. Omtrent brisantbommen geen nauwkeurige locaties, alleen 6 knallen gehoord. Volgende ochtend één brisantbom ontploft. Zeven gaten van brisantbommen gevonden in vrije veld tusen Benzenraderweg en Weltervijver. Brandbomen neergekomen te Heerlerbaan-kerk in het veld tussen Vrusschemigerweg en Burenderweg en in veld ten noorden van valkenburgerweg ten westen van den weg naar ter-worm. On totaal 50 brandbommen uitgegraven, waarschijnlijk zijn er 80 brandbommen afgeworpen.

Procesverbaal betreffende het luchtalarm en het neerkomen van brisant- en brandbommen op 29 December 1941.

Vanaf 20 uur 08 minuten was er luchtgevaar. Voortdurend was er motorgeronk van vliegtuigen boven het grondgebied der Gemeente. Er werden lichtkogels uitgeworpen, doch onmiddellijk gevaar was niet aanwezig. Te 20 uur 35 minuten verzocht de uitkijkpost op het gebouw Schunck luchtalarm te maken, omdat er een aantal brisantbommen op het grondgebied der Gemeente waren neergekomen.

Te 20 uur 36 minuten volgde de melding dat er brandbommen gevallen waren, vermoedelijk in de omgeving der Vroedvrouwenschool, terwijl ook naar de zijde van den Valkenburgerweg een lichtschijnsel waargenomen.

Te 20 uur 40 minuten werd de Brandweer in kennis gesteld van de door den Commandopost ontvangen melding, dat er brand was uitgebroken in de richting Vrusschenig.

Te 20 uur 45 minuten werd door de wijk Heerlerbaan gemeld dat er brandbommen waren gevallen op de tramrails tegenover de kerk te Heerlerbaan, terwijl er een brandbom was gevallen op het perceel Heerlerbaan no.227, Sectie G no.3645, eigenaar de kapper H.Remackers. Met zand is de brandbom onschadelijk gemaakt, terwijl een begin van brand met water is gebluscht.

Van verschillende zijden kwamen daarop meldingen binnen omtrent brandbommen.

Zoo was er een brandbom gevallen in het perceel Vrusschenig no.12, bewoond door de Wed.Habets. De brandbom is direct door buren gebluscht.

Verder waren er brandbommen gevallen in het veld ter hoogte van den Vrusschenigerweg en den Hurenderweg.

Ook waren brandbommen gevallen op de percelen Hurenderweg 70, 68 en 62.

In het perceel Hurenderweg 70, bewoner-eigenaar J.de Veen, is een brandbom gevallen in een schuur; de schade is onbelangrijk.

In het perceel Hurenderweg 68 is door een brandbom een slaapkamer uitgebrand; hier is de schade rond f.350.--. De bewoners hadden niet bemerkt, dat de brandbom was neergekomen. De brand is gebluscht door de brandweer; er was veel waterschade.

In het perceel Hurenderweg 62 zijn twee brandbommen gevallen. Hier is de schade rond f.410.--. Er is een slaapkamer en een keuken uitgebrand. De bewoners waren op het oogenblik van het ongeval niet thuis.

Omtrent de brisantbommen werden geen nauwkeurige inlichtingen verkregen, zoodat dien avond niets bekend werd omtrent de ligging dezer bommen, waarvan alleen 6 knallen waren gehoord.

Den volgenden morgen, omstreeks 5 uur 40 minuten is een brisantbom ontploft. Er was klaarblijkelijk een der brisantbommen niet tot ontploffing gekomen.

Eerst omstreeks 10 uur dien morgen ontving ik het bericht dat er zeven gaten van brisantbommen gevonden waren in het vrije veld, gelegen tusschen den Benzenraderweg en den Welterwijver. Andere schade dan die van grondtreehters is niet aangericht.

De brandbommen zijn neergekomen te Heerlerbaan-Kerk, in het veld tusschen den Vrusschenigerweg en den Hurenderweg, waarbij 4 huizen zijn getroffen en in het Veld ten Noorden van den Valkenburgerweg, ten Westen van den weg naar Ter-Worm.

In totaal zijn circa 50 brandbommen uitgegraven, waarschijnlijk zijn er 80 brandbommen afgeworpen. Het terrein is zoo goed mogelijk afgezocht door de vaste kern van den Luchtbeschermingsdienst.

Er is verder aan woningen in de omgeving meer of minder groote glasschade. In totaal is deze echter gering te noemen.

Te 21 uur 05 minuten is het signaal "luchtalarm geëindigd" gegeven.

Aan de Rijksinspectie voor de bevolking tegen luchtaanvallen is daarna melding van het voorgevallene gedaan; hetzelfde is geschied aan de Ortskommandantur te Maastricht en den Politie-Officier belast Beauftragten, eveneens te Maastricht.

Een gespecificeerd rapport omtrent de schade zal U binnen eenige dagen worden toegezonden.

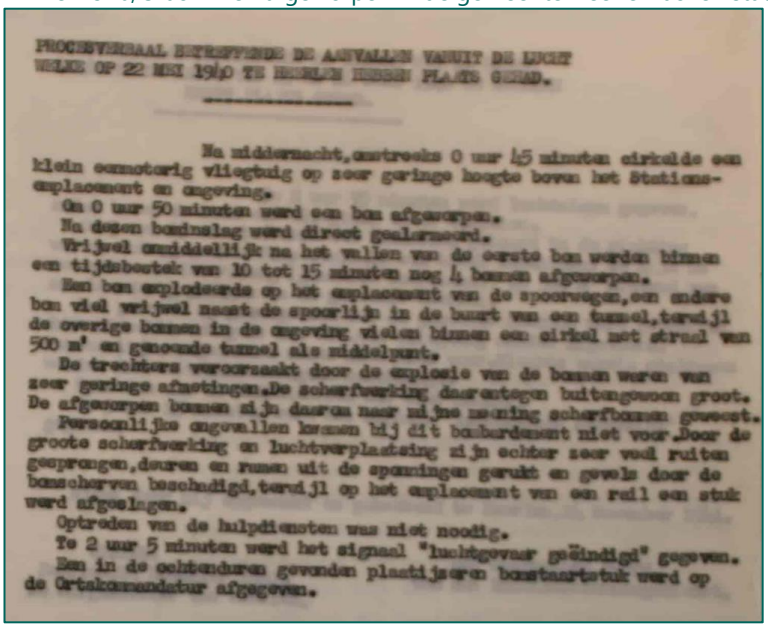
Gezien:

Aldus door mij op eedtzeed opgemaakt en getekend te Heerlen, 29 December 1941.

29 December 1941.

- *Relevant, melding neerkomen NGE binnen de gemeente Heerlen.*

22 mei 1940, 5 bommen afgeworpen in de gemeente Heerlen boven stationsemplacement:

PROCESVERBAAL BETREFFENDE DE AANVALLEN VANUIT DE LUCHT WELKE OP 22 MEI 1940 TE HEERLEN HEBBEN PLAATS GEHAD.

Na middernacht, omstreeks 0 uur 45 minuten cirkelde een klein eenmotorig vliegtuig op zeer geringe hoogte boven het Stationsemplacement en omgeving.

Om 0 uur 50 minuten werd een bom afgeworpen.

Na dezen bandinslag werd direct gealarmeerd.

Vrijwel onmiddellijk na het vallen van de eerste bom werden binnen een tijdsbestek van 10 tot 15 minuten nog 4 bommen afgeworpen.

Een bom explodeerde op het emplacement van de spoorwegen, een andere bom viel vrijwel naast de spoorlijn in de buurt van een tunnel, terwijl de overige bommen in de omgeving vielen binnen een cirkel met straal van 500 m' en genoemde tunnel als middelpunt.

De trechters veroorzaakt door de explosie van de bommen waren van zeer geringe afmetingen. De scherfwerking daarentegen buitengewoon groot. De afgeworpen bommen zijn daarna naar mijne meening scherfbommen geweest.

Persoonlijke ongevallen kwamen bij dit bombardement niet voor. Door de groote scherfwerking en luchtverplaatsing zijn echter zeer veel ruiten gesprongen, deuren en ramen uit de spanningen gerukt en gevels door de bomscherven beschadigd, terwijl op het emplacement van een rail een stuk werd afgeslagen.

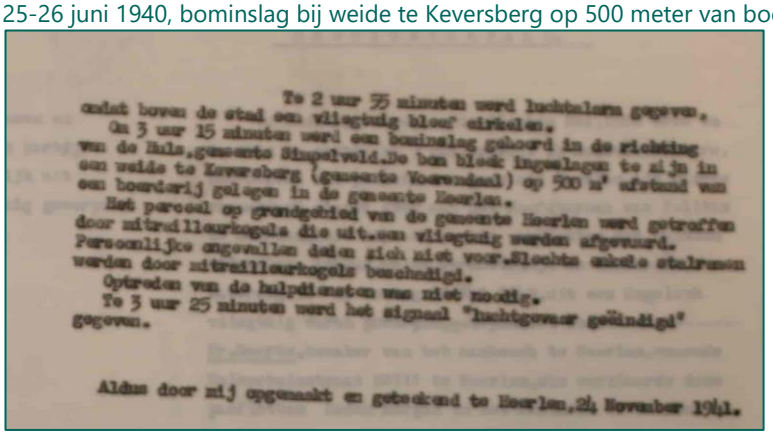
Optreden van de hulpdiensten was niet noodig.

Te 2 uur 5 minuten werd het signaal "luchtgevaar geëindigd" gegeven.

Een in de achtenduren gevonden plastijseren bomstaartstuk werd op de Ortskommandatur afgegeven.

- *Relevant, melding neerkomen bommen in de gemeente Heerlen.*

25-26 juni 1940, bominslag bij weide te Keversberg op 500 meter van boerderij die in Heerlen lag:

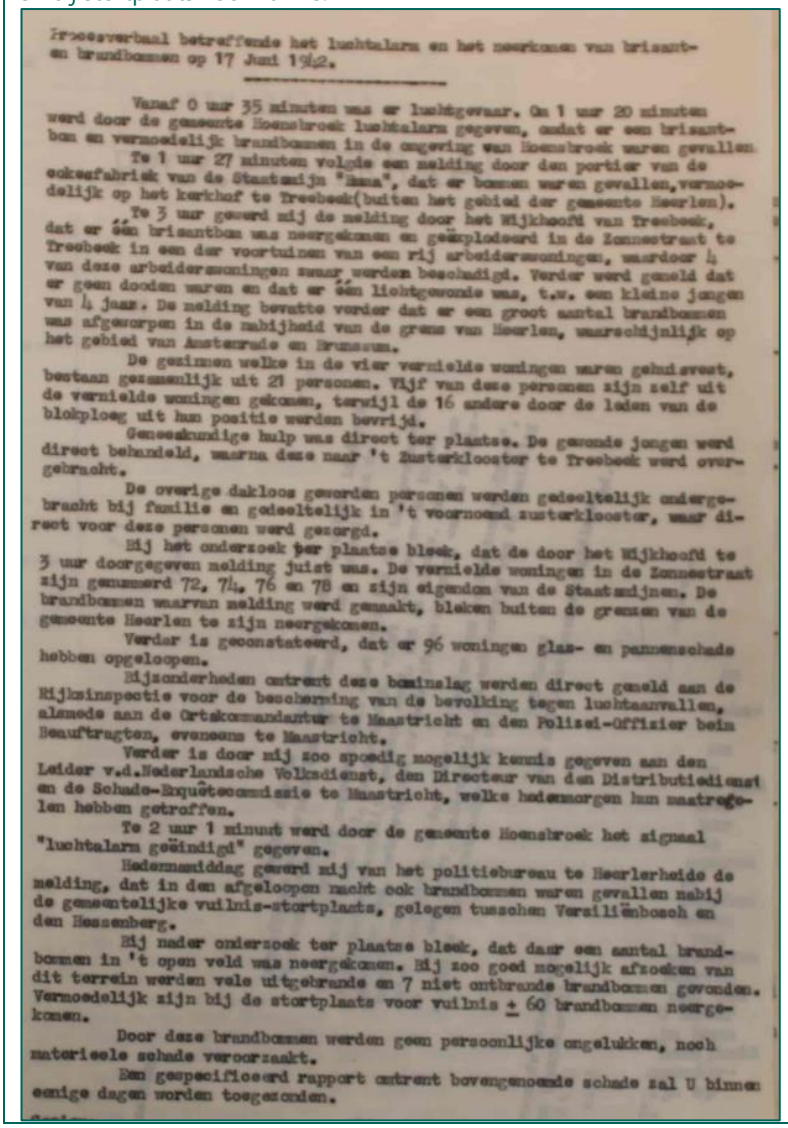

Te 2 uur 55 minuten werd luchtalarm gegeven,
omdat boven de stad een vliegtuig bleef cirkelen.
Om 3 uur 15 minuten werd een bominslag gehoord in de richting
van de Huls,gemeente Simpelveld.De bom bleek ingeslagen te zijn in
een weide te Keversberg (gemeente Voerendaal) op 500 m' afstand van
een boerderij gelegen in de gemeente Heerlen.
Het perceel op grondgebied van de gemeente Heerlen werd getroffen
door mitrailleurkogels die uit.een vliegtuig werden afgevuurd.
Persoonlijke ongevallen deden zich niet voor.Slechts enkele stalruimen
werden door mitrailleurkogels beschadigd.
Optreden van de hulpdiensten was niet noodig.
Te 3 uur 25 minuten werd het signaal "luchtgevaar geëindigd"
gegeven.

Aldus door mij opgemaakt en getekend te Heerlen,24 November 1941.

- *Niet relevant, exacte locatie neergekomen bom niet vermeld.*

17 juni 1942, neerkomen brisant- en brandbommen te Heerlen:
Bommen gevallen te Treebeek op het kerkhof (buiten het gebied der gemeente Heerlen).
Eén brisantbom neergekomen en gedetoneerd in Zonnestraat te Treebeek, groot aantal brandbommen in nabijheid grens Heerlen (waarschijnlijk gebied Amstenrade en Brunssum). Woningen Zonnestraat 72, 74, 76 en 78 vernield, brandbommen buiten grenzen gemeente Heerlen neergekomen. Neerkomen tientallen brandbommen in open veld en bij stortplaats voor vuilnis.

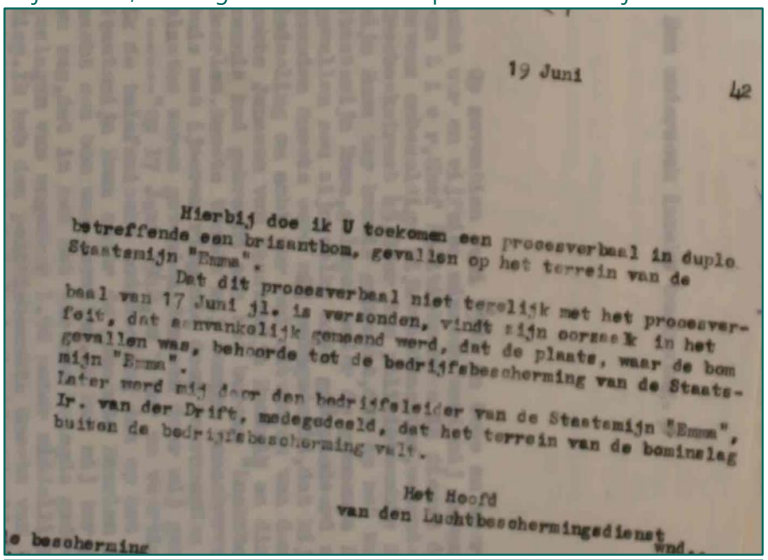

Procesverbaal betreffende het luchtalarm en het neerkomen van brisant- en brandbommen op 17 Juni 1942.

Vanaf 0 uur 35 minuten was er luchtgevaar. Om 1 uur 20 minuten werd door de gemeente Hoensbroek luchtalarm gegeven, omdat er een brisantbom en vermoedelijk brandbommen in de omgeving van Hoensbroek waren gevallen.
Te 1 uur 27 minuten volgde een melding door den portier van de eekesfabriek van de Staatsmijn "Hens", dat er bommen waren gevallen,vermoedelijk op het kerkhof te Treebeek(buiten het gebied der gemeente Heerlen).
Te 3 uur gewerd mij de melding door het Wijkhoofd van Treebeek, dat er één brisantbom was neergekomen en geëxplodeerd in de Zonnestraat te Treebeek in een der voortuinen van een rij arbeiderswoningen, waardoor 4 van deze arbeiderswoningen zwaar werden beschadigd. Verder werd gemeld dat er geen doden waren en dat er één lichtgewonde was, t.w. een kleine jongen van 4 jaar. De melding bevatte verder dat er een groot aantal brandbommen was afgeworpen in de nabijheid van de grens van Heerlen, waarschijnlijk op het gebied van Amstenrade en Brunssum.
De gezinnen welke in de vier vernielde woningen waren gehuisvest, bestaan gezamenlijk uit 21 personen. Vijf van deze personen zijn zelf uit de vernielde woningen gekomen, terwijl de 16 andere door de leden van de blokploeg uit hun positie werden bevrijd.
Geneeskundige hulp was direct ter plaatse. De gewonde jongen werd direct behandeld, waarna deze naar 't Zusterklooster te Treebeek werd overgebracht.
De overige dakloos geworden personen werden gedeeltelijk ondergebracht bij familie en gedeeltelijk in 't voornoemd zusterklooster, waar direct voor deze personen werd gezorgd.
Bij het onderzoek ter plaatse bleek, dat de door het Wijkhoofd te 3 uur doorgegeven melding juist was. De vernielde woningen in de Zonnestraat zijn genummerd 72, 74, 76 en 78 en zijn eigendom van de Staatsmijnen. De brandbommen waarvan melding werd gemaakt, bleken buiten de grenzen van de gemeente Heerlen te zijn neergekomen.
Verder is geconstateerd, dat er 96 woningen glas- en pannenschade hebben opgeloopen.
Bijzonderheden omtrent deze bominslag werden direct gemeld aan de Rijksinspectie voor de bescherming van de bevolking tegen luchtaanvallen, alsmede aan de Ortskommandantur te Maastricht en den Polizei-Offizier beim Beauftragten, evenzeer te Maastricht.
Verder is door mij zoo spoedig mogelijk kennis gegeven aan den Leider v.d.Nederlandsche Volksdienst, den Directeur van den Distributiedienst en de Schade-Enquêtecommissie te Maastricht, welke hedenmorgen hun maatregelen hebben getroffen.
Te 2 uur 1 minuut werd door de gemeente Hoensbroek het signaal "luchtalarm geëindigd" gegeven.
Hedenmiddag gewerd mij van het politiebureau te Heerlerheide de melding, dat in den afgeloopen nacht ook brandbommen waren gevallen nabij de gemeentelijke vuilnis-stortplaats, gelegen tusschen Versiliënbosch en den Heezenberg.
Bij nader onderzoek ter plaatse bleek, dat daar een aantal brandbommen in 't open veld was neergekomen. Bij zoo goed mogelijk afzoeken van dit terrein werden vele uitgebrande en 7 niet ontbrande brandbommen gevonden. Vermoedelijk zijn bij de stortplaats voor vuilnis ± 60 brandbommen neergekomen.
Door deze brandbommen werden geen persoonlijke ongelukken, noch materieele schade veroorzaakt.
Een gespecificeerd rapport omtrent bovengenoemde schade zal U binnen eenige dagen worden toegezonden.

- *Niet relevant, exacte locatie neergekomen bominslagen niet vermeld.*

17 juni 1942, melding neerkomen bom op terrein 'Staatsmijn Emma':

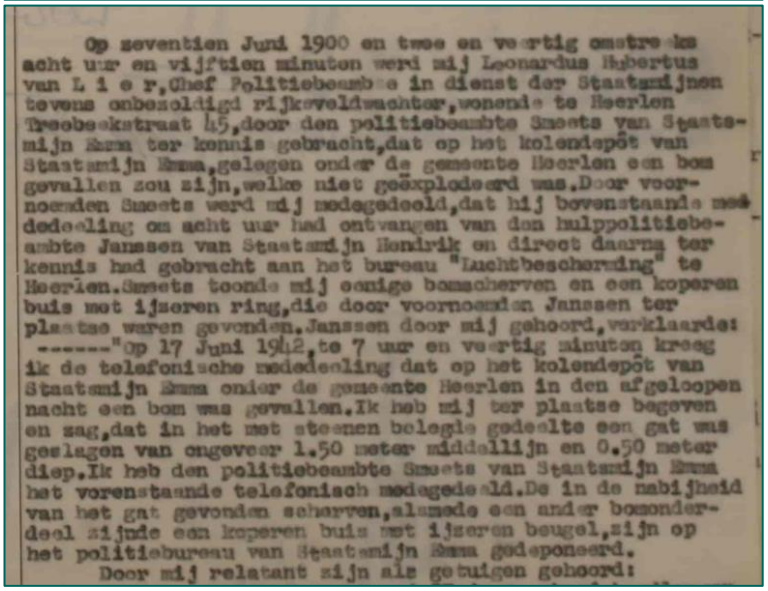
19 Juni 42

Hierbij doe ik U toekomen een procesverbaal in duplo betreffende een brisantbom, gevallen op het terrein van de Staatsmijn "Emma".

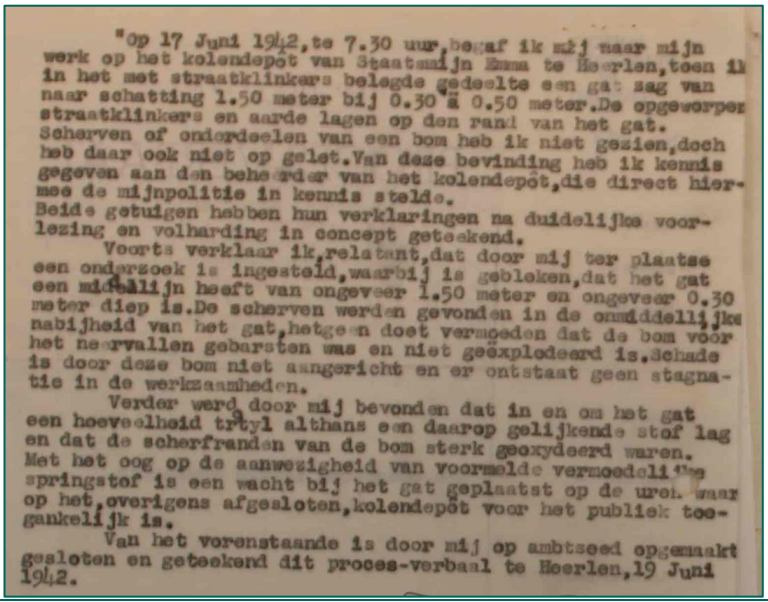
Dat dit procesverbaal niet tegelijk met het procesverbaal van 17 Juni jl. is verzonden, vindt zijn oorzaak in het feit, dat aanvankelijk gemeend werd, dat de plaats, waar de bom gevallen was, behoorde tot de bedrijfsbescherming van de Staatsmijn "Emma".
Later werd mij door den bedrijfsleider van de Staatsmijn "Emma", Ir. van der Drift, medegedeeld, dat het terrein van de bominslag buiten de bedrijfsbescherming valt.

Het Hoofd
van den Luchtbeschermingsdienst

e bescherming wnd..

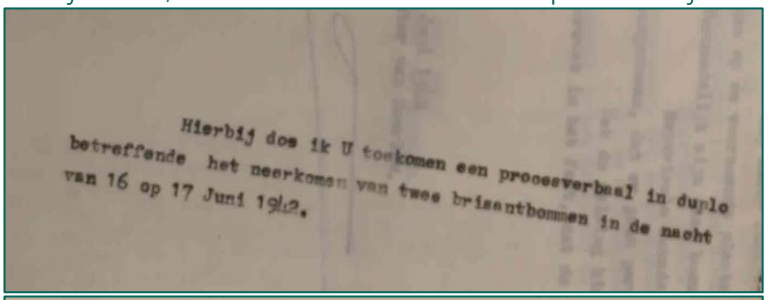
Op zeventien Juni 1900 en twee en veertig omstreeks acht uur en vijftien minuten werd mij Leonardus Hubertus van L i e r, Chef Politiebeambte in dienst der Staatsmijnen tevens onbezoldigd rijksveldwachter, wonende te Heerlen Treebeekstraat 45, door den politiebeambte Smeets van Staatsmijn Emma ter kennis gebracht, dat op het kolendepôt van Staatsmijn Emma, gelegen onder de gemeente Heerlen een bom gevallen zou zijn, welke niet geëxplodeerd was. Door voornoemden Smeets werd mij medegedeeld, dat hij bovenstaande mededeeling om acht uur had ontvangen van den hulppolitiebeambte Janssen van Staatsmijn Hendrik en direct daarna ter kennis had gebracht aan het bureau "Luchtbescherming" te Heerlen. Smeets toonde mij eenige bomscherven en een koperen buis met ijzeren ring, die door voornoemden Janssen ter plaatse waren gevonden. Janssen door mij gehoord, verklaarde:
------"Op 17 Juni 1942, te 7 uur en veertig minuten kreeg ik de telefonische mededeeling dat op het kolendepôt van Staatsmijn Emma onder de gemeente Heerlen in den afgeloopen nacht een bom was gevallen. Ik heb mij ter plaatse begeven en zag, dat in het met steenen belegde gedeelte een gat was geslagen van ongeveer 1.50 meter middellijn en 0.50 meter diep. Ik heb den politiebeambte Smeets van Staatsmijn Emma het vorenstaande telefonisch medegedeeld. De in de nabijheid van het gat gevonden scherven, alsmede een ander bomonderdeel zijnde een koperen buis met ijzeren beugel, zijn op het politiebureau van Staatsmijn Emma gedeponeerd.
Door mij relatant zijn als getuigen gehoord:

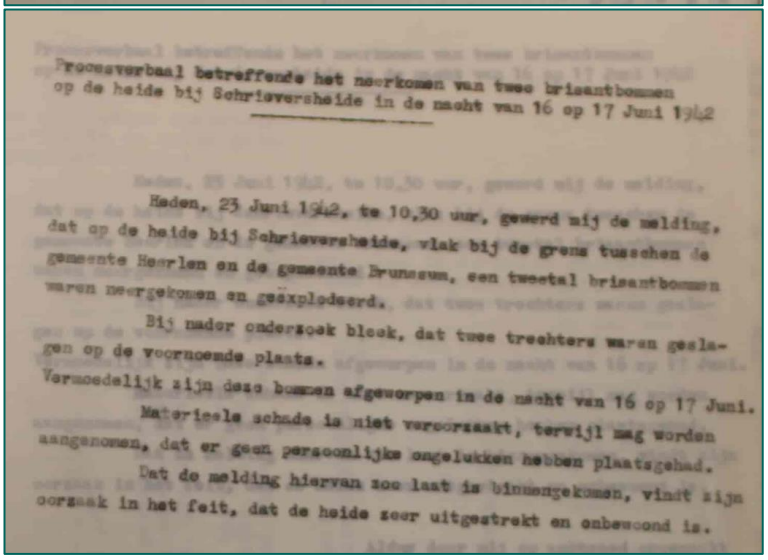
"Op 17 Juni 1942, te 7.30 uur, begaf ik mij naar mijn werk op het kolendepot van Staatsmijn Emma te Heerlen, toen ik in het met straatklinkers belegde gedeelte een gat zag van naar schatting 1.50 meter bij 0.30 à 0.50 meter. De opgeworpen straatklinkers en aarde lagen op den rand van het gat. Scherven of onderdeelen van een bom heb ik niet gezien, doch heb daar ook niet op gelet. Van deze bevinding heb ik kennis gegeven aan den beheerder van het kolendepôt, die direct hiermee de mijnpolitie in kennis stelde.
Beide getuigen hebben hun verklaringen na duidelijke voorlezing en volharding in concept geteekend.
Voorts verklaar ik, relatant, dat door mij ter plaatse een onderzoek is ingesteld, waarbij is gebleken, dat het gat een middellijn heeft van ongeveer 1.50 meter en ongeveer 0.30 meter diep is. De scherven werden gevonden in de onmiddellijke nabijheid van het gat, hetgeen doet vermoeden dat de bom voor het neervallen gebarsten was en niet geëxplodeerd is. Schade is door deze bom niet aangericht en er ontstaat geen stagnatie in de werkzaamheden.
Verder werd door mij bevonden dat in en om het gat een hoeveelheid trityl althans een daarop gelijkende stof lag en dat de scherfranden van de bom sterk geoxydeerd waren. Met het oog op de aanwezigheid van voormelde vermoedelijke springstof is een wacht bij het gat geplaatst op de ure. waar op het, overigens afgesloten, kolendepôt voor het publiek toegankelijk is.
Van het vorenstaande is door mij op ambtseed opgemaakt gesloten en geteekend dit proces-verbaal te Heerlen, 19 Juni 1942.

- *Niet relevant, exacte locatie neergekomen bominslagen niet vermeld.*

16-17 juni 1942, neerkomen twee brisantbommen op de heide bij Schrieversheide:

Hierbij doe ik U toekomen een procesverbaal in duplo betreffende het neerkomen van twee brisantbommen in de nacht van 16 op 17 Juni 1942.

Procesverbaal betreffende het neerkomen van twee brisantbommen op de heide bij Schrieversheide in de nacht van 16 op 17 Juni 1942

Heden, 23 Juni 1942, te 10,30 uur, gewerd mij de melding, dat op de heide bij Schrieversheide, vlak bij de grens tusschen de gemeente Heerlen en de gemeente Brunssum, een tweetal brisantbommen waren neergekomen en geëxplodeerd.

Bij nader onderzoek bleek, dat twee trechters waren gesla-gen op de voornoemde plaats.

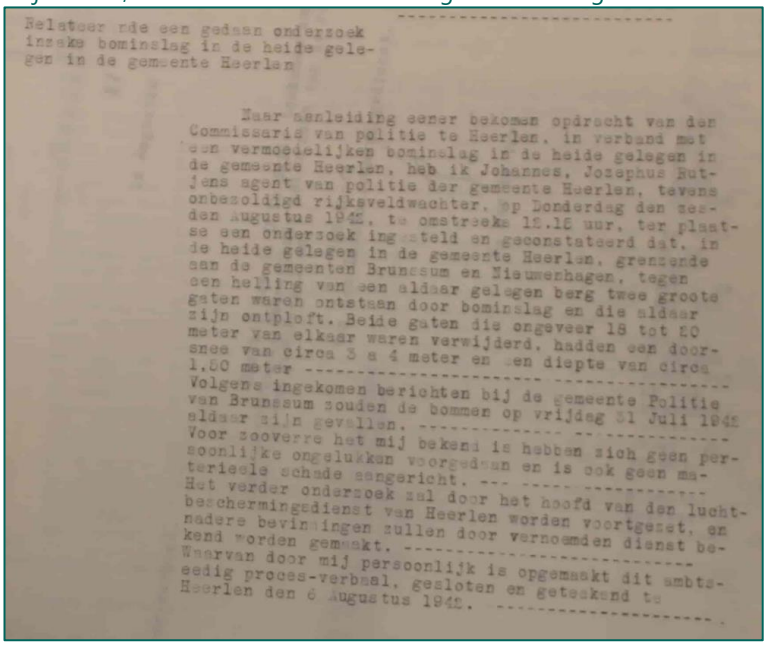
Vermoedelijk zijn deze bommen afgeworpen in de nacht van 16 op 17 Juni.

Materieele schade is niet veroorzaakt, terwijl mag worden aangenomen, dat er geen persoonlijke ongelukken hebben plaatsgehad.

Dat de melding hiervan zoo laat is binnengekomen, vindt zijn oorzaak in het feit, dat de heide zeer uitgestrekt en onbewoond is.

- *Niet relevant, exacte locatie neergekomen bominslagen niet vermeld.*

31 juli 1942, inslaan twee bommen heide grenzend aan gemeente Brunssum en Nieuwenhagen:

Relaas nde een gedaan onderzoek inzake bominslag in de heide gele-gen in de gemeente Heerlen

Naar aanleiding eener bekomen opdracht van den Commissaris van politie te Heerlen, in verband met een vermoedelijken bominslag in de heide gelegen in de gemeente Heerlen, heb ik Johannes, Josephus Hut-jens agent van politie der gemeente Heerlen, tevens onbezoldigd rijksveldwachter, op Donderdag den zes-den Augustus 1942, te omstreeks 18.15 uur, ter plaat-se een onderzoek ingesteld en geconstateerd dat, in de heide gelegen in de gemeente Heerlen, grenzende aan de gemeenten Brunssum en Nieuwenhagen, tegen een helling van een aldaar gelegen berg twee groote gaten waren ontstaan door bominslag en die aldaar zijn ontploft. Beide gaten die ongeveer 18 tot 20 meter van elkaar waren verwijderd, hadden een door-snee van circa 3 a 4 meter en een diepte van circa 1.50 meter ----------

Volgens ingekomen berichten bij de gemeente Politie van Brunssum zouden de bommen op vrijdag 31 Juli 1942 aldaar zijn gevallen. ----------

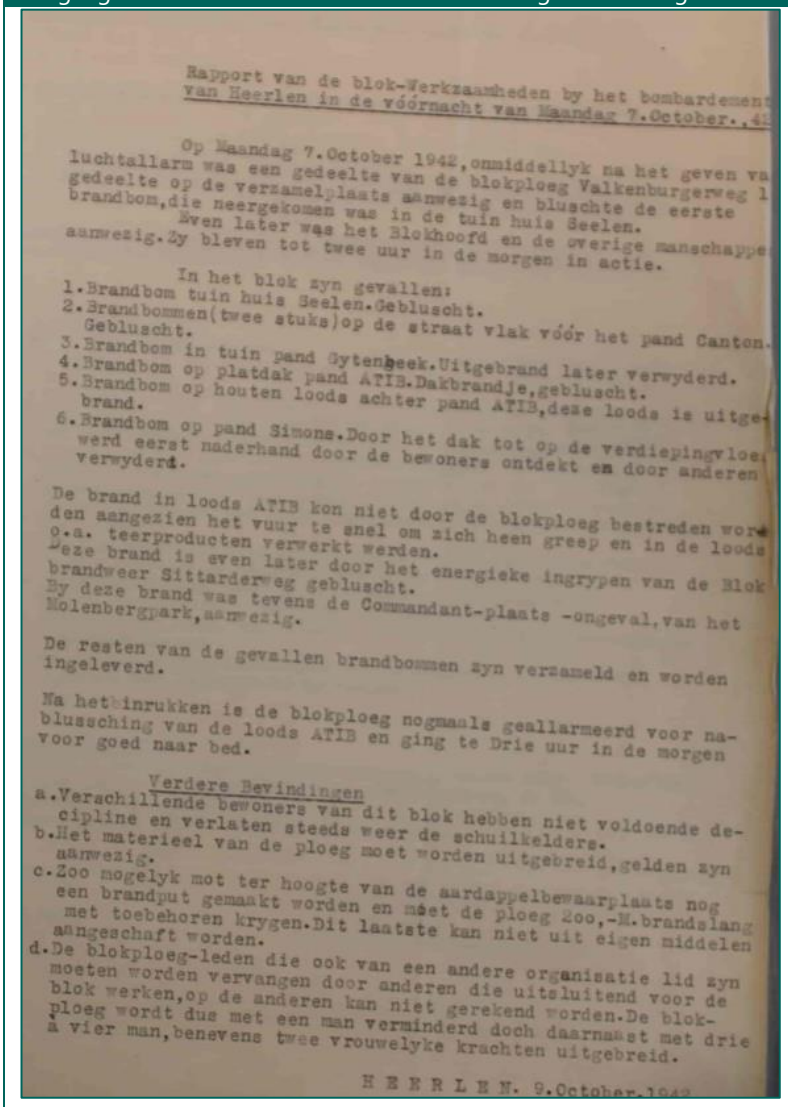
Voor zooverre het mij bekend is hebben zich geen per-soonlijke ongelukken voorgedaan en is ook geen ma-teriele schade aangericht. ----------

Het verder onderzoek zal door het hoofd van den lucht-beschermingsdienst van Heerlen worden voortgezet, en nadere bevindingen zullen door vernoemden dienst be-kend worden gemaakt. ----------

Waarvan door mij persoonlijk is opgemaakt dit ambts-eedig proces-verbaal, gesloten en geteekend te Heerlen den 6 Augustus 1942. ----------

- *Niet relevant, exacte locatie neergekomen bominslagen niet vermeld.*

7 oktober 1942, bombardement te Heerlen:

Rapport van de blok-Werkzaamheden by het bombardement
van Heerlen in de vóórnacht van Maandag 7.October.,42

Op Maandag 7.October 1942,onmiddellyk na het geven va
luchtallarm was een gedeelte van de blokploeg Valkenburgerweg 1
gedeelte op de verzamelplaats aanwezig en bluschte de eerste
brandbom,die neergekomen was in de tuin huis Seelen.
Even later was het Blokhoofd en de overige manschappe
aanwezig.Zy bleven tot twee uur in de morgen in actie.

In het blok zyn gevallen:
1.Brandbom tuin huis Seelen.Gebluscht.
2.Brandbommen(twee stuks)op de straat vlak vóór het pand Canton.
Gebluscht.
3.Brandbom in tuin pand Gytenbeek.Uitgebrand later verwyderd.
4.Brandbom op platdak pand ATIB.Dakbrandje,gebluscht.
5.Brandbom op houten loods achter pand ATIB,deze loods is uitge-
brand.
6.Brandbom op pand Simons.Door het dak tot op de verdiepingvloe,
werd eerst naderhand door de bewoners ontdekt en door anderen
verwyderd.

De brand in loods ATIB kon niet door de blokploeg bestreden wor
den aangezien het vuur te snel om zich heen greep en in de loods
o.a. teerproducten verwerkt werden.
Deze brand is even later door het energieke ingrypen van de Blok
brandweer Sittarderweg gebluscht.
By deze brand was tevens de Commandant-plaats -ongeval,van het
Molenbergpark,aanwezig.

De resten van de gevallen brandbommen zyn verzameld en worden
ingeleverd.

Na hetinrukken is de blokploeg nogmaals geallarmeerd voor na-
blussching van de loods ATIB en ging te Drie uur in de morgen
voor goed naar bed.

Verdere Bevindingen
a.Verschillende bewoners van dit blok hebben niet voldoende de-
cipline en verlaten steeds weer de schuilkelders.
b.Het materieel van de ploeg moet worden uitgebreid,gelden zyn
aanwezig.
c.Zoo mogelyk mot ter hoogte van de aardappelbewaarplaats nog
een brandput gemaakt worden en moet de ploeg 2oo,-M.brandslang
met toebehoren krygen.Dit laatste kan niet uit eigen middelen
aangeschaft worden.
d.De blokploeg-leden die ook van een andere organisatie lid zyn
moeten worden vervangen door anderen die uitsluitend voor de
blok werken,op de anderen kan niet gerekend worden.De blok-
ploeg wordt dus met een man verminderd doch daarnaast met drie
a vier man,benevens twee vrouwelyke krachten uitgebreid.

H E E R L E N. 9.October.1942

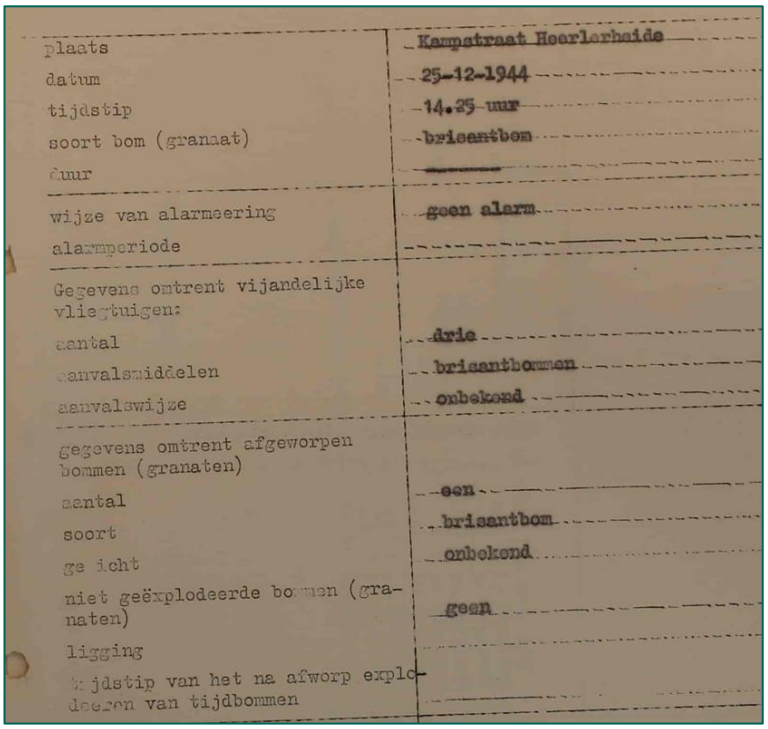
- *Niet relevant, exacte locaties neergekomen bominslagen niet vermeld.*

5 oktober 1942, beschadigde woningen na bominslag:

Inventaris 135	Rapporten betreffende luchtalarm, bom- en granaatinslagen, het neerstorten van vliegtuigen, 1940-1945 9 januari 1943-december 1944,

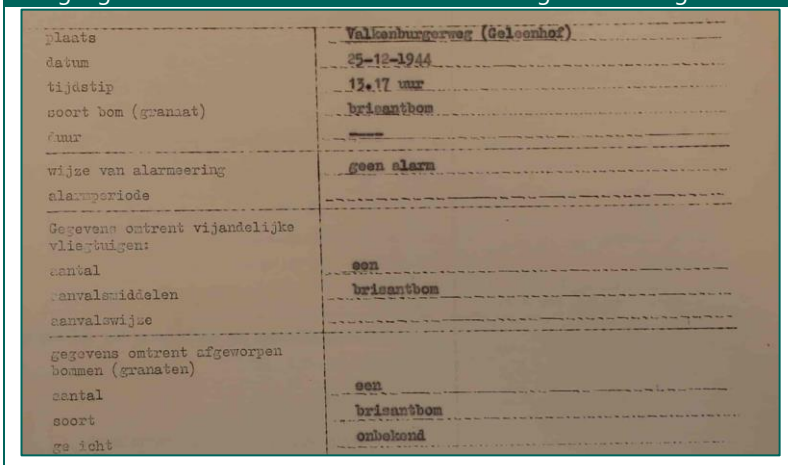
25 december 1944, drie vijandelijke vliegtuigen met brisantbommen. Eén bom afgeworpen te Kampstraat Heerlerheide om 14.25 uur:

plaats	Kampstraat Heerlerheide
datum	25-12-1944
tijdstip	14.25 uur
soort bom (granaat)	brisantbom
duur	
wijze van alarmeering	geen alarm
alarmperiode	
Gegevens omtrent vijandelijke vliegtuigen:	
aantal	drie
aanvalsmiddelen	brisantbommen
aanvalswijze	onbekend
gegevens omtrent afgeworpen bommen (granaten)	
aantal	een
soort	brisantbom
ge icht	onbekend
niet geëxplodeerde bommen (granaten)	geen
ligging	
tijdstip van het na afworp explo- deeren van tijdbommen	

- *Relevant, melding neerkomen afwerpmunitie in de gemeente Heerlen.*

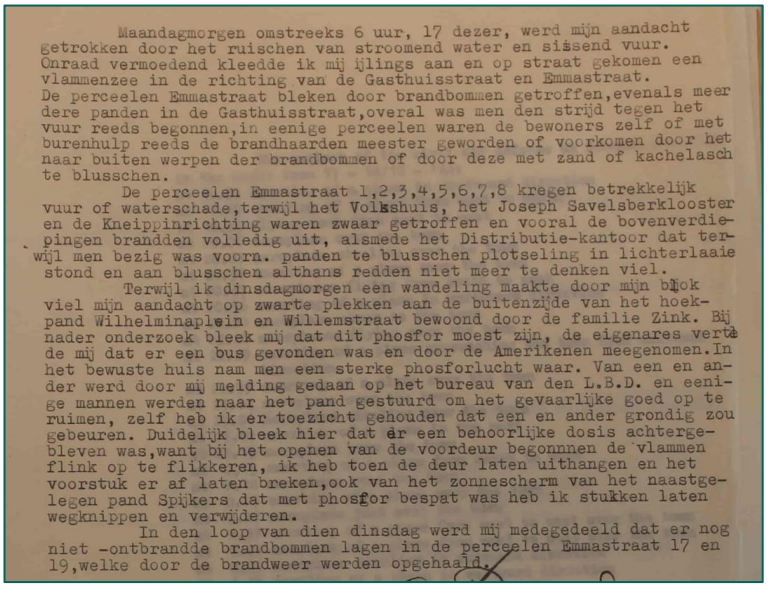
25 december 1944, een vijandelijke vliegtuig wierp één brisantbom af te Valkenburgerweg (Geleenhof) om 13.17 uur:

plaats	Valkenburgerweg (Gelsenhof)
datum	25-12-1944
tijdstip	12.17 uur
soort bom (granaat)	brisantbom
duur	----
wijze van alarmsering	geen alarm
alarmperiode	
Gegevens omtrent vijandelijke vliegtuigen:	
aantal	een
aanvalsmiddelen	brisantbom
aanvalswijze	
gegevens omtrent afgeworpen bommen (granaten)	
aantal	een
soort	brisantbom
gesticht	onbekend

- *Relevant, melding neerkomen afwerpmunitie in de gemeente Heerlen.*

18 december 1944, neerkomen brandbommen Emmastraat en Gasthuisstraat:

Maandagmorgen omstreeks 6 uur, 17 dezer, werd mijn aandacht getrokken door het ruischen van stroomend water en sissend vuur. Onraad vermoedend kleedde ik mij ijlings aan en op straat gekomen een vlammenzee in de richting van de Gasthuisstraat en Emmastraat. De perceelen Emmastraat bleken door brandbommen getroffen, evenals meer dere panden in de Gasthuisstraat, overal was men den strijd tegen het vuur reeds begonnen, in eenige perceelen waren de bewoners zelf of met burenhulp reeds de brandhaarden meester geworden of voorkomen door het naar buiten werpen der brandbommen of door deze met zand of kachelasch te blusschen.

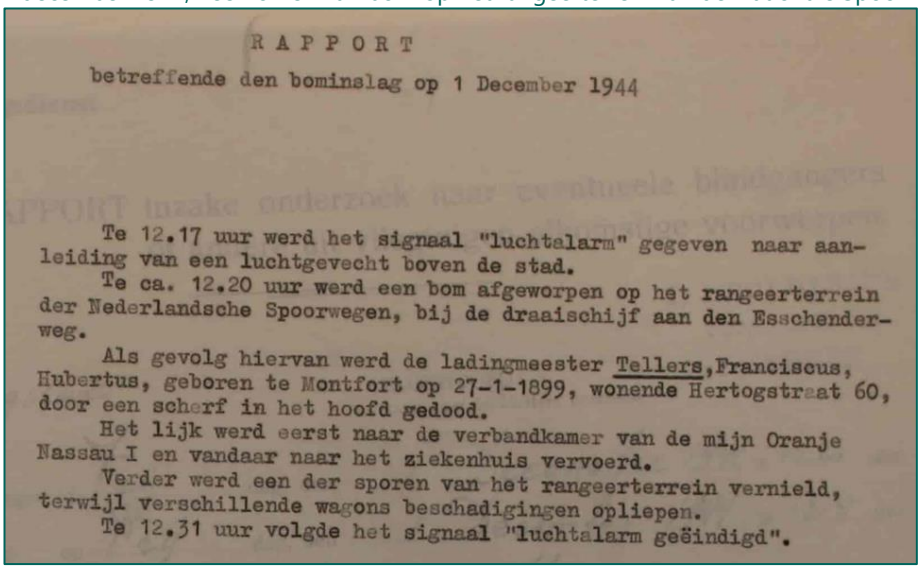
De perceelen Emmastraat 1,2,3,4,5,6,7,8 kregen betrekkelijk vuur of waterschade, terwijl het Volkshuis, het Joseph Savelsberklooster en de Kneippinrichting waren zwaar getroffen en vooral de bovenverdiepingen brandden volledig uit, alsmede het Distributie-kantoor dat terwijl men bezig was voorn. panden te blusschen plotseling in lichterlaaie stond en aan blusschen althans redden niet meer te denken viel.

Terwijl ik dinsdagmorgen een wandeling maakte door mijn blok viel mijn aandacht op zwarte plekken aan de buitenzijde van het hoekpand Wilhelminaplein en Willemstraat bewoond door de familie Zink. Bij nader onderzoek bleek mij dat dit phosfor moest zijn, de eigenares verte de mij dat er een bus gevonden was en door de Amerikenen meegenomen. In het bewuste huis nam men een sterke phosforlucht waar. Van een en ander werd door mij melding gedaan op het bureau van den L.B.D. en eenige mannen werden naar het pand gestuurd om het gevaarlijke goed op te ruimen, zelf heb ik er toezicht gehouden dat een en ander grondig zou gebeuren. Duidelijk bleek hier dat er een behoorlijke dosis achtergebleven was, want bij het openen van de voordeur begonnnen de vlammen flink op te flikkeren, ik heb toen de deur laten uithangen en het voorstuk er af laten breken, ook van het zonnescherm van het naastgelegen pand Spijkers dat met phosfor bespat was heb ik stukken laten wegknippen en verwijderen.

In den loop van dien dinsdag werd mij medegedeeld dat er nog niet -ontbrandde brandbommen lagen in de perceelen Emmastraat 17 en 19, welke door de brandweer werden opgehaald.

- *Relevant, betreft bombardement met brandbommen op 18 december 1944.*

1 december 1944, neerkomen van bom op het rangeerterrein van de Nationale Spoorwegen te Heerlen.

RAPPORT

betreffende den bominslag op 1 December 1944

Te 12.17 uur werd het signaal "luchtalarm" gegeven naar aanleiding van een luchtgevecht boven de stad.

Te ca. 12.20 uur werd een bom afgeworpen op het rangeerterrein der Nederlandsche Spoorwegen, bij de draaischijf aan den Esschenderweg.

Als gevolg hiervan werd de ladingmeester Tellers, Franciscus, Hubertus, geboren te Montfort op 27-1-1899, wonende Hertogstraat 60, door een scherf in het hoofd gedood.

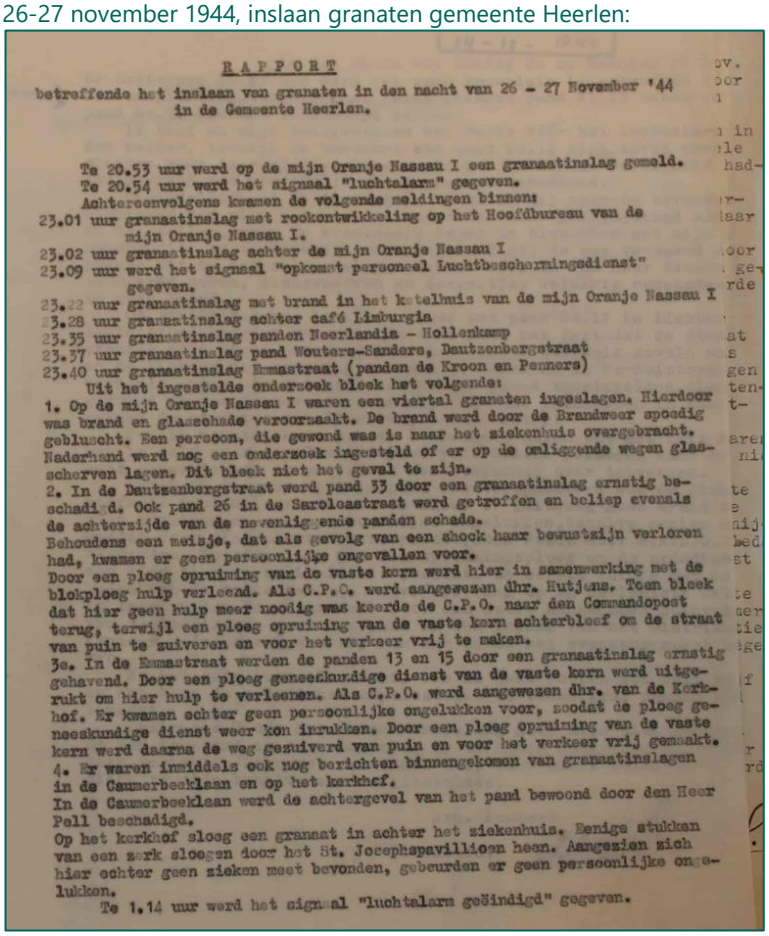
Het lijk werd eerst naar de verbandkamer van de mijn Oranje Nassau I en vandaar naar het ziekenhuis vervoerd.

Verder werd een der sporen van het rangeerterrein vernield, terwijl verschillende wagons beschadigingen opliepen.

Te 12.31 uur volgde het signaal "luchtalarm geëindigd".

- *Relevant, bombardement binnen de gemeente Heerlen.*

26-27 november 1944, inslaan granaten gemeente Heerlen:

RAPPORT

betreffende het inslaan van granaten in den nacht van 26 - 27 November '44 in de Gemeente Heerlen.

Te 20.53 uur werd op de mijn Oranje Nassau I een granaatinslag gemeld.
Te 20.54 uur werd het signaal "luchtalarm" gegeven.
Achtereenvolgens kwamen de volgende meldingen binnen:
23.01 uur granaatinslag met rookontwikkeling op het Hoofdbureau van de mijn Oranje Nassau I.
23.02 uur granaatinslag achter de mijn Oranje Nassau I
23.09 uur werd het signaal "opkomst personeel Luchtbeschermingsdienst" gegeven.
23.22 uur granaatinslag met brand in het ketelhuis van de mijn Oranje Nassau I
23.28 uur granaatinslag achter café Limburgia
23.35 uur granaatinslag panden Neerlandia - Hollenkamp
23.37 uur granaatinslag pand Wouters-Sanders, Deutzenbergstraat
23.40 uur granaatinslag Emmastraat (panden de Kroon en Penners)

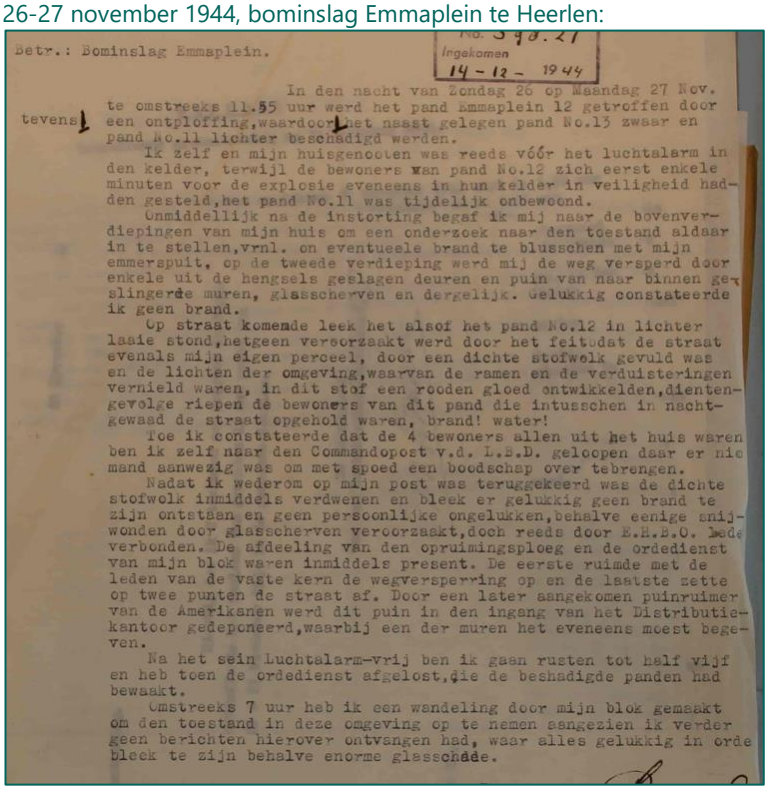
Uit het ingestelde onderzoek bleek het volgende:

1. Op de mijn Oranje Nassau I waren een viertal granaten ingeslagen. Hierdoor was brand en glasschade veroorzaakt. De brand werd door de Brandweer spoedig geblust. Een persoon, die gewond was is naar het ziekenhuis overgebracht. Naderhand werd nog een onderzoek ingesteld of er op de omliggende wegen glasscherven lagen. Dit bleek niet het geval te zijn.
2. In de Deutzenbergstraat werd pand 33 door een granaatinslag ernstig beschadigd. Ook pand 26 in de Saroleastraat werd getroffen en bleek evenals de achterzijde van de nevenliggende panden schade.
Behoudens een meisje, dat als gevolg van een shock haar bewustzijn verloren had, kwamen er geen persoonlijke ongevallen voor.
Door een ploeg opruiming van de vaste kern werd hier in samenwerking met de blokploeg hulp verleend. Als C.P.O. werd aangewezen dhr. Hutjens. Toen bleek dat hier geen hulp meer noodig was keerde de C.P.O. naar den Commandopost terug, terwijl een ploeg opruiming van de vaste kern achterbleef om de straat van puin te zuiveren en voor het verkeer vrij te maken.
3e. In de Emmastraat werden de panden 13 en 15 door een granaatinslag ernstig gehavend. Door een ploeg geneeskundige dienst van de vaste kern werd uitgerukt om hier hulp te verleenen. Als C.P.O. werd aangewezen dhr. van de Kerkhof. Er kwamen echter geen persoonlijke ongelukken voor, zoodat de ploeg geneeskundige dienst weer kon inrukken. Door een ploeg opruiming van de vaste kern werd daarna de weg gesaniveerd van puin en voor het verkeer vrij gemaakt.
4. Er waren inmiddels ook nog berichten binnengekomen van granaatinslagen in de Caumerbeeklaan en op het kerkhof.
In de Caumerbeeklaan werd de achtergevel van het pand bewoond door den Heer Pell beschadigd.
Op het kerkhof sloeg een granaat in achter het ziekenhuis. Eenige stukken van een zerk sloegen door het St. Josephspaviljoen heen. Aangezien zich hier echter geen zieken meer bevonden, gebeurden er geen persoonlijke ongelukken.

Te 1.14 uur werd het signaal "luchtalarm geëindigd" gegeven.

- *Relevant, melding inslag granaten in de gemeente Heerlen.*

26-27 november 1944, bominslag Emmaplein te Heerlen:

Betr.: Bominslag Emmaplein.

No. 393.27
Ingekomen
14 - 12 - 1944

In den nacht van Zondag 26 op Maandag 27 Nov. te omstreeks 11.55 uur werd het pand Emmaplein 12 getroffen door een ontploffing, waardoor het naast gelegen pand No.13 zwaar en pand No.11 lichter beschadigd werden.

tevens

Ik zelf en mijn huisgenooten was reeds vóór het luchtalarm in den kelder, terwijl de bewoners van pand No.12 zich eerst enkele minuten voor de explosie eveneens in hun kelder in veiligheid hadden gesteld, het pand No.11 was tijdelijk onbewoond.

Onmiddellijk na de instorting begaf ik mij naar de bovenverdiepingen van mijn huis om een onderzoek naar den toestand aldaar in te stellen, vrnl. on eventueele brand te blusschen met mijn emmerspuit, op de tweede verdieping werd mij de weg versperd door enkele uit de hengsels geslagen deuren en puin van naar binnen geslingerde muren, glasscherven en dergelijk. Gelukkig constateerde ik geen brand.

Op straat komende leek het alsof het pand No.12 in lichter laaie stond, hetgeen veroorzaakt werd door het feit dat de straat evenals mijn eigen perceel, door een dichte stofwolk gevuld was en de lichten der omgeving, waarvan de ramen en de verduisteringen vernield waren, in dit stof een rooden gloed ontwikkelden, dientengevolge riepen de bewoners van dit pand die intusschen in nachtgewaad de straat opgehold waren, brand! water!

Toe ik constateerde dat de 4 bewoners allen uit het huis waren ben ik zelf naar den Commandopost v.d. L.B.D. geloopen daar er niemand aanwezig was om met spoed een boodschap over te brengen.

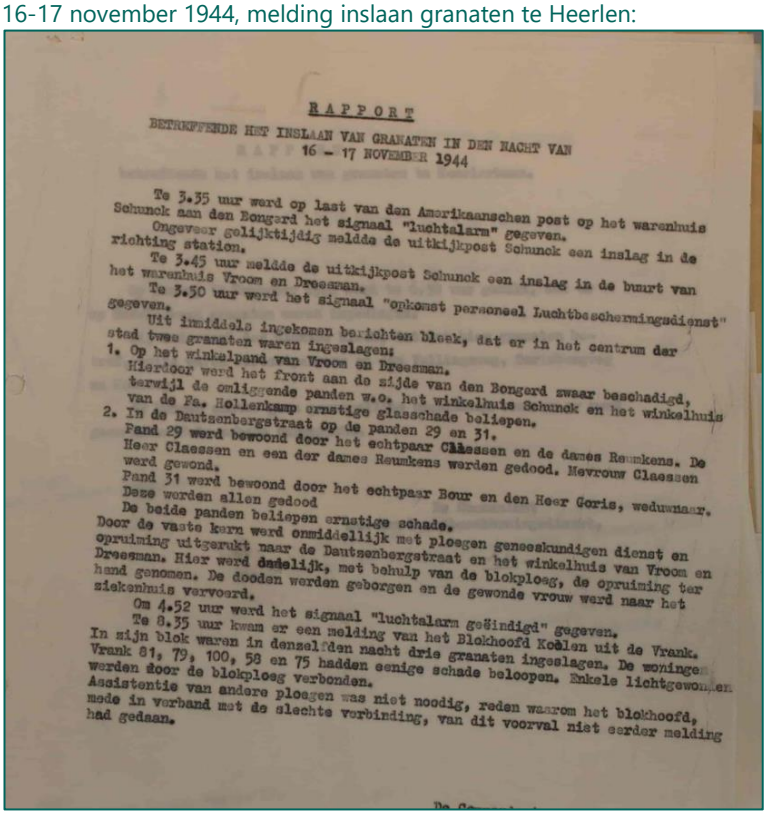
Nadat ik wederom op mijn post was teruggekeerd was de dichte stofwolk inmiddels verdwenen en bleek er gelukkig geen brand te zijn ontstaan en geen persoonlijke ongelukken, behalve eenige snijwonden door glasscherven veroorzaakt, doch reeds door E.H.B.O. leden verbonden. De afdeeling van den opruimingsploeg en de ordedienst van mijn blok waren inmiddels present. De eerste ruimde met de leden van de vaste kern de wegversperring op en de laatste zette op twee punten de straat af. Door een later aangekomen puinruimer van de Amerikanen werd dit puin in den ingang van het Distributiekantoor gedeponeerd, waarbij een der muren het eveneens moest begeven.

Na het sein Luchtalarm-vrij ben ik gaan rusten tot half vijf en heb toen de ordedienst afgelost, die de beschadigde panden had bewaakt.

Omstreeks 7 uur heb ik een wandeling door mijn blok gemaakt om den toestand in deze omgeving op te nemen aangezien ik verder geen berichten hierover ontvangen had, waar alles gelukkig in orde bleek te zijn behalve enorme glasschade.

- *Relevant, melding neerkomen afwerpmunitie in de gemeente Heerlen.*

16-17 november 1944, melding inslaan granaten te Heerlen:

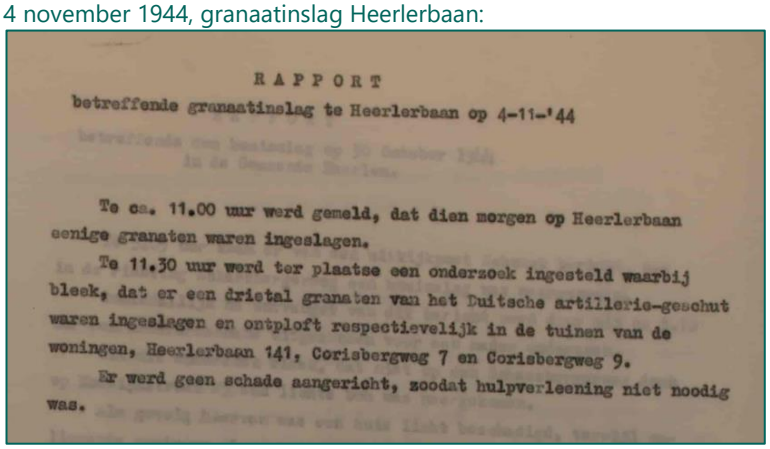
RAPPORT

BETREFFENDE HET INSLAAN VAN GRANATEN IN DEN NACHT VAN 16 – 17 NOVEMBER 1944

Te 3.35 uur werd op last van den Amerikaanschen post op het warenhuis Schunck aan den Bongerd het signaal "luchtalarm" gegeven.
Ongeveer gelijktijdig meldde de uitkijkpost Schunck een inslag in de richting station.
Te 3.45 uur meldde de uitkijkpost Schunck een inslag in de buurt van het warenhuis Vroom en Dreesman.
Te 3.50 uur werd het signaal "opkomst personeel Luchtbeschermingsdienst" gegeven.
Uit inmiddels ingekomen berichten bleek, dat er in het centrum der stad twee granaten waren ingeslagen:
1. Op het winkelpand van Vroom en Dreesman.
Hierdoor werd het front aan de zijde van den Bongerd zwaar beschadigd, terwijl de omliggende panden w.o. het winkelhuis Schunck en het winkelhuis van de Fa. Hollenkamp ernstige glasschade beliepen.
2. In de Dautzenbergstraat op de panden 29 en 31.
Pand 29 werd bewoond door het echtpaar Claessen en de dames Reumkens. De Heer Claessen en een der dames Reumkens werden gedood. Mevrouw Claessen werd gewond.
Pand 31 werd bewoond door het echtpaar Bour en den Heer Goris, weduwnaar. Deze worden allen gedood
De beide panden beliepen ernstige schade.
Door de vaste kern werd onmiddellijk met ploegen geneeskundigen dienst en opruiming uitgerukt naar de Dautzenbergstraat en het winkelhuis van Vroom en Dreesman. Hier werd dadelijk, met behulp van de blokploeg, de opruiming ter hand genomen. De dooden werden geborgen en de gewonde vrouw werd naar het ziekenhuis vervoerd.
Om 4.52 uur werd het signaal "luchtalarm geëindigd" gegeven.
Te 8.35 uur kwam er een melding van het Blokhoofd Koëlen uit de Vrank. In zijn blok waren in denzelfden nacht drie granaten ingeslagen. De woningen Vrank 81, 79, 100, 58 en 75 hadden eenige schade beloopen. Enkele lichtgewonden werden door de blokploeg verbonden.
Assistentie van andere ploegen was niet noodig, reden waarom het blokhoofd, mede in verband met de slechte verbinding, van dit voorval niet eerder melding had gedaan.

- *Relevant, melding neerkomen NGE in de gemeente Heerlen.*

4 november 1944, granaatinslag Heerlerbaan:

RAPPORT

betreffende granaatinslag te Heerlerbaan op 4-11-'44

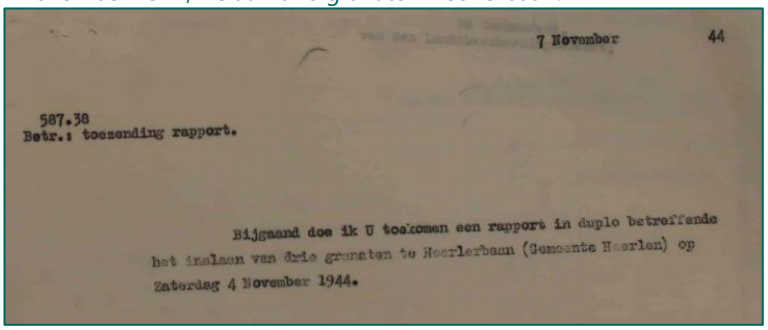
Te ca. 11.00 uur werd gemeld, dat dien morgen op Heerlerbaan eenige granaten waren ingeslagen.

Te 11.30 uur werd ter plaatse een onderzoek ingesteld waarbij bleek, dat er een drietal granaten van het Duitsche artillerie-geschut waren ingeslagen en ontploft respectievelijk in de tuinen van de woningen, Heerlerbaan 141, Corisbergweg 7 en Corisbergweg 9.

Er werd geen schade aangericht, zoodat hulpverleening niet noodig was.

- *Relevant, neerkomen granaten in de gemeente Heerlen.*

7 november 1944, inslaan drie granaten Heerlerbaan:

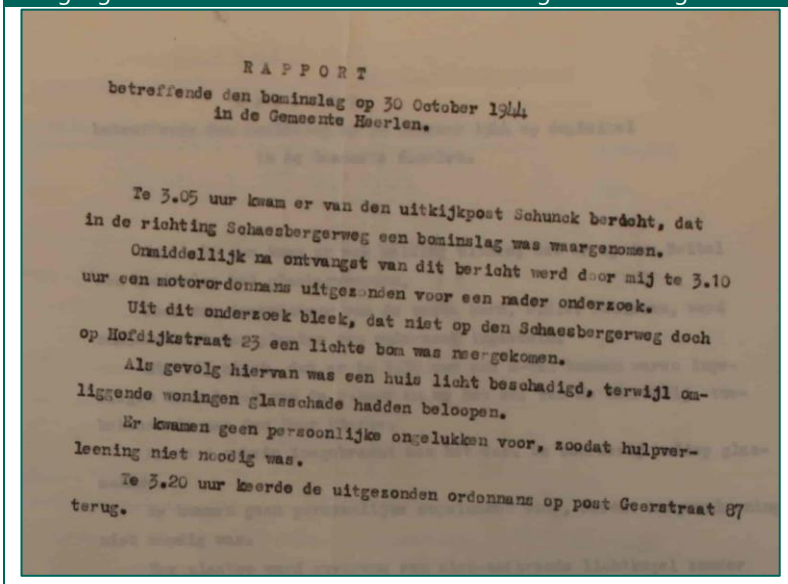
7 November 44

587.38
Betr.: toezending rapport.

Bijgaand doe ik U toekomen een rapport in duplo betreffende het inslaan van drie granaten te Heerlerbaan (Gemeente Heerlen) op Zaterdag 4 November 1944.

- *Relevant, melding neerkomen granaten in de gemeente Heerlen.*

30 oktober 1944, bominslag Hofdijkstraat 23 (lichte bom):

RAPPORT

betreffende den bominslag op 30 October 1944
in de Gemeente Heerlen.

Te 3.05 uur kwam er van den uitkijkpost Schunck bericht, dat in de richting Schaesbergerweg een bominslag was waargenomen.

Onmiddellijk na ontvangst van dit bericht werd door mij te 3.10 uur een motorordonnans uitgezonden voor een nader onderzoek.

Uit dit onderzoek bleek, dat niet op den Schaesbergerweg doch op Hofdijkstraat 23 een lichte bom was neergekomen.

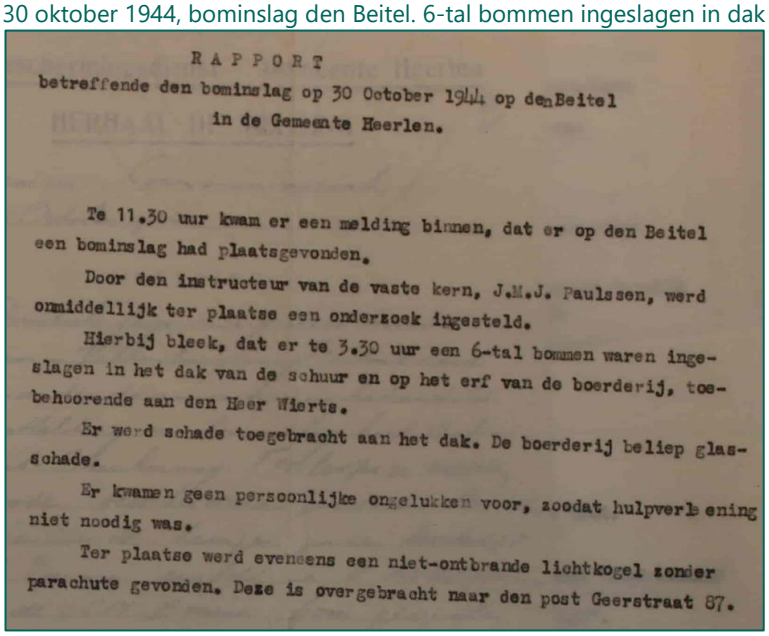
Als gevolg hiervan was een huis licht beschadigd, terwijl omliggende woningen glasschade hadden beloopen.

Er kwamen geen persoonlijke ongelukken voor, zoodat hulpverleening niet noodig was.

Te 3.20 uur keerde de uitgezonden ordonnans op post Geerstraat 87 terug.

- *Relevant, melding bominslag in de gemeente Heerlen.*

30 oktober 1944, bominslag den Beitel. 6-tal bommen ingeslagen in dak schuur van den Heer Wierts:

RAPPORT

betreffende den bominslag op 30 October 1944 op den Beitel
in de Gemeente Heerlen.

Te 11.30 uur kwam er een melding binnen, dat er op den Beitel een bominslag had plaatsgevonden.

Door den instructeur van de vaste kern, J.M.J. Paulssen, werd onmiddellijk ter plaatse een onderzoek ingesteld.

Hierbij bleek, dat er te 3.30 uur een 6-tal bommen waren ingeslagen in het dak van de schuur en op het erf van de boerderij, toebehoorende aan den Heer Wierts.

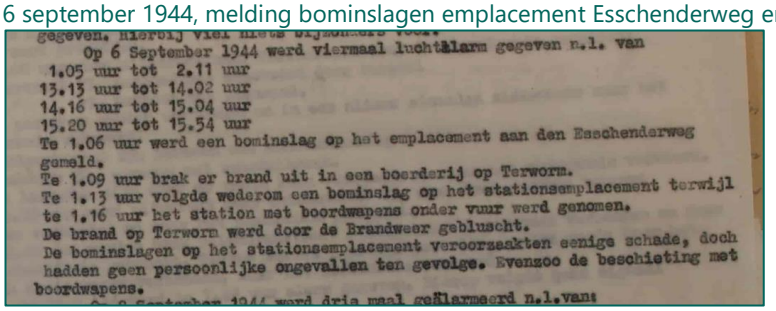
Er werd schade toegebracht aan het dak. De boerderij beliep glasschade.

Er kwamen geen persoonlijke ongelukken voor, zoodat hulpverleening niet noodig was.

Ter plaatse werd eveneens een niet-ontbrande lichtkogel zonder parachute gevonden. Deze is overgebracht naar den post Geerstraat 87.

- *Relevant, melding neerkomen NGE binnen de gemeente Heerlen.*

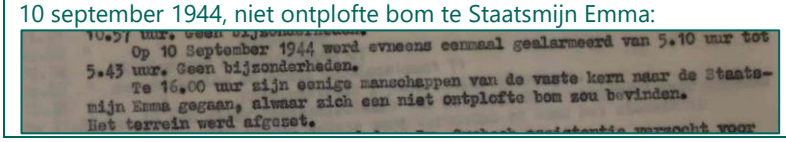
6 september 1944, melding bominslagen emplacement Esschenderweg en beschieting door vliegtuigen:

Op 6 September 1944 werd viermaal luchtalarm gegeven n.l. van
1.05 uur tot 2.11 uur
13.13 uur tot 14.02 uur
14.16 uur tot 15.04 uur
15.20 uur tot 15.54 uur
Te 1.06 uur werd een bominslag op het emplacement aan den Esschenderweg gemeld.
Te 1.09 uur brak er brand uit in een boerderij op Terworm.
Te 1.13 uur volgde wederom een bominslag op het stationsemplacement terwijl te 1.16 uur het station met boordwapens onder vuur werd genomen.
De brand op Terworm werd door de Brandweer geblusscht.
De bominslagen op het stationsemplacement veroorzaakten eenige schade, doch hadden geen persoonlijke ongevallen ten gevolge. Evenzoo de beschieting met boordwapens.

- *Relevant, melding neerkomen NGE binnen de gemeente Heerlen.*

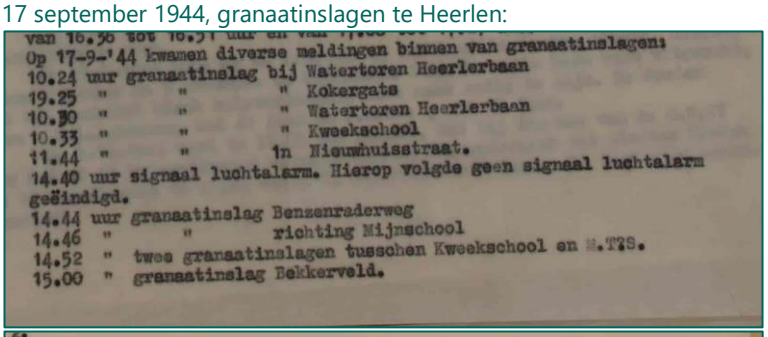
10 september 1944, niet ontplofte bom te Staatsmijn Emma:

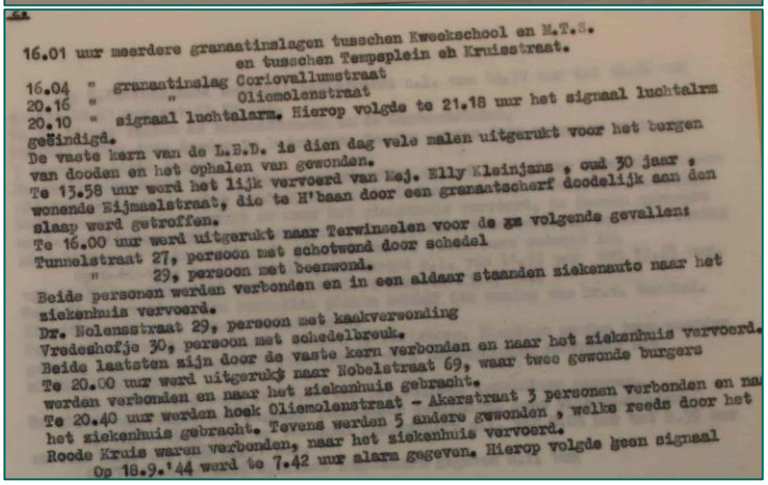
Op 10 September 1944 werd eveneens eenmaal gealarmeerd van 5.10 uur tot 5.43 uur. Geen bijzonderheden.
Te 16.00 uur zijn eenige manschappen van de vaste kern naar de Staatsmijn Emma gegaan, alwaar zich een niet ontplofte bom zou bevinden.
Het terrein werd afgezet.

- *Relevant, melding neerkomen blindganger bij de Staatsmijn Emma.*

17 september 1944, granaatinslagen te Heerlen:

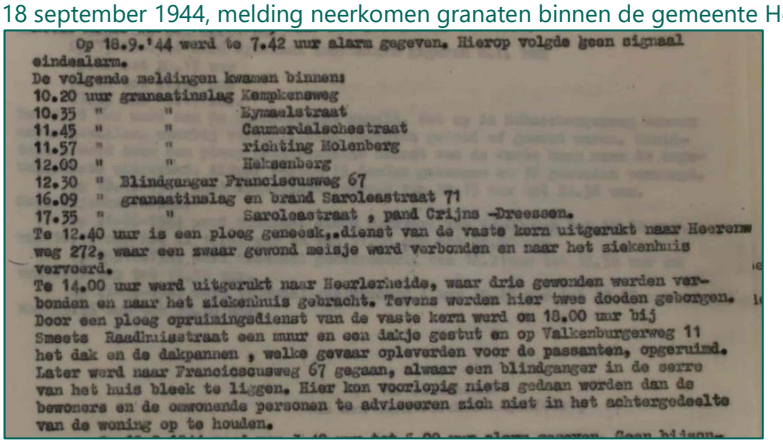
van 16.36 tot 16.51 uur en van 17.00 tot 17.01 uur.
Op 17-9-'44 kwamen diverse meldingen binnen van granaatinslagen:
10.24 uur granaatinslag bij Watertoren Heerlerbaan
19.25 " " " Kokergats
10.30 " " " Watertoren Heerlerbaan
10.33 " " " Kweekschool
11.44 " " in Nieuwhuisstraat.
14.40 uur signaal luchtalarm. Hierop volgde geen signaal luchtalarm geëindigd.
14.44 uur granaatinslag Benzenraderweg
14.46 " " richting Mijnschool
14.52 " twee granaatinslagen tusschen Kweekschool en M.T.S.
15.00 " granaatinslag Bekkerveld.

16.01 uur meerdere granaatinslagen tusschen Kweekschool en M.T.S.
en tusschen Tempsplein en Kruisstraat.
16.04 " granaatinslag Coriovallumstraat
20.16 " " Oliemolenstraat
20.10 " signaal luchtalarm. Hierop volgde te 21.18 uur het signaal luchtalrm geëindigd.
De vaste kern van de L.B.D. is dien dag vele malen uitgerukt voor het bergen van dooden en het ophalen van gewonden.
Te 13.58 uur werd het lijk vervoerd van Mej. Elly Kleinjans , oud 30 jaar , wonende Eijmaelstraat, die te H'baan door een granaatscherf doodelijk aan den slaap werd getroffen.
Te 16.00 uur werd uitgerukt naar Terwinselen voor de zg volgende gevallen:
Tunnelstraat 27, persoon met schotwond door schedel
" 29, persoon met beenwond.
Beide personen werden verbonden en in een aldaar staanden ziekenauto naar het ziekenhuis vervoerd.
Dr. Holensstraat 29, persoon met kaakverwonding
Vredeshofje 30, persoon met schedelbreuk.
Beide laatsten zijn door de vaste kern verbonden en naar het ziekenhuis vervoerd.
Te 20.00 uur werd uitgerukt naar Hobelstraat 69, waar twee gewonde burgers werden verbonden en naar het ziekenhuis gebracht.
Te 20.40 uur werden hoek Oliemolenstraat - Akerstraat 3 personen verbonden en na het ziekenhuis gebracht. Tevens werden 5 andere gewonden , welke reeds door het Roode Kruis waren verbonden, naar het ziekenhuis vervoerd.
Op 18.9.'44 werd te 7.42 uur alarm gegeven. Hierop volgde geen signaal

- *Relevant, melding neerkomen NGE in de gemeente Heerlen.*

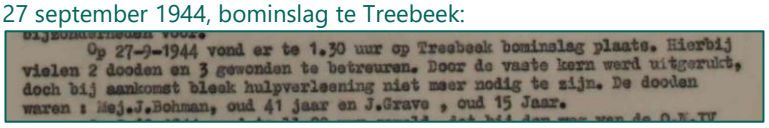
18 september 1944, melding neerkomen granaten binnen de gemeente Heerlen:

Op 18.9.'44 werd te 7.42 uur alarm gegeven. Hierop volgde geen signaal eindealarm.
De volgende meldingen kwamen binnen:
10.20 uur granaatinslag Kempkensweg
10.35 " " Eymaelstraat
11.45 " " Caumerdalschestraat
11.57 " " richting Molenberg
12.00 " " Heksenberg
12.30 " Blindganger Franciscusweg 67
16.09 " granaatinslag en brand Saroleastraat 71
17.35 " " Saroleastraat , pand Crijns -Dreessen.
Te 12.40 uur is een ploeg geneesk.dienst van de vaste kern uitgerukt naar Heerenw weg 272, waar een zwaar gewond meisje werd verbonden en naar het ziekenhuis vervoerd.
Te 14.00 uur werd uitgerukt naar Heerlerheide, waar drie gewonden werden verbonden en naar het ziekenhuis gebracht. Tevens werden hier twee dooden geborgen.
Door een ploeg opruimingsdienst van de vaste kern werd om 18.00 uur bij Smeets Raadhuisstraat een muur en een dakje gestut en op Valkenburgerweg 11 het dak en de dakpannen , welke gevaar opleverden voor de passanten, opgeruimd.
Later werd naar Franciscusweg 67 gegaan, alwaar een blindganger in de serre van het huis bleek te liggen. Hier kon voorlopig niets gedaan worden dan de bewoners en de omwonende personen te adviseeren zich niet in het achtergedeelte van de woning op te houden.

- *Relevant, melding neerkomen NGE binnen de gemeente Heerlen.*

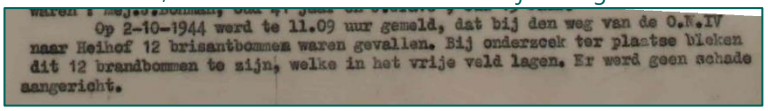
27 september 1944, bominslag te Treebeek:

Op 27-9-1944 vond er te 1.30 uur op Treebeek bominslag plaats. Hierbij vielen 2 dooden en 3 gewonden te betreuren. Door de vaste kern werd uitgerukt, doch bij aankomst bleek hulpverleening niet meer nodig te zijn. De dooden waren : Mej.J.Bohman, oud 41 jaar en J.Grave , oud 15 Jaar.

- *Niet relevant, melding neerkomen afwerpmunitie buiten de gemeente Heerlen.*

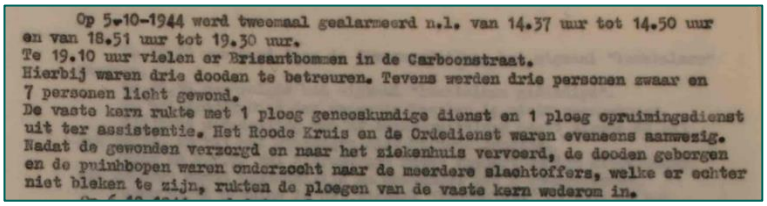
2 oktober 1944, neerkomen 12 brandbommen bij de weg van de O.N. IV naar Heihof:

Op 2-10-1944 werd te 11.09 uur gemeld, dat bij den weg van de O.N.IV naar Heihof 12 brisantbommen waren gevallen. Bij onderzoek ter plaatse bleken dit 12 brandbommen te zijn, welke in het vrije veld lagen. Er werd geen schade aangericht.

- *Relevant, melding neerkomen brandbommen binnen de gemeente Heerlen.*

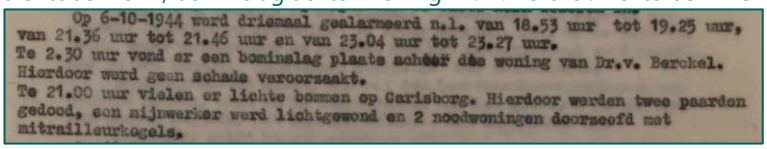
5 oktober 1944, brisantbommen in de Carboonstraat:

Op 5-10-1944 werd tweemaal gealarmeerd n.l. van 14.37 uur tot 14.50 uur en van 18.51 uur tot 19.30 uur.
Te 19.10 uur vielen er Brisantbommen in de Carboonstraat.
Hierbij waren drie doodan te betreuren. Tevens werden drie personen zwaar en 7 personen licht gewond.
De vaste kern rukte met 1 ploeg geneeskundige dienst en 1 ploeg opruimingsdienst uit ter assistentie. Het Roode Kruis en de Ordedienst waren eveneens aanwezig.
Nadat de gewonden verzorgd en naar het ziekenhuis vervoerd, de dooden geborgen en de puinhopen waren onderzocht naar de meerdere slachtoffers, welke er echter niet bleken te zijn, rukten de ploegen van de vaste kern wederom in.

- *Relevant, melding neerkomen afwerpmunitie in de gemeente Heerlen.*

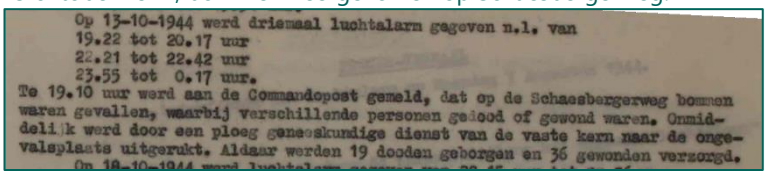
6 oktober 1944, bominslag achter woning Dr. V. Berckel. Lichte bommen op Carisborg:

Op 6-10-1944 werd driemaal gealarmeerd n.l. van 18.53 uur tot 19.25 uur, van 21.36 uur tot 21.46 uur en van 23.04 uur tot 23.27 uur.
Te 2.30 uur vond er een bominslag plaats achter de woning van Dr.v. Berckel.
Hierdoor werd geen schade veroorzaakt.
Te 21.00 uur vielen er lichte bommen op Carisborg. Hierdoor werden twee paarden gedood, een mijnwerker werd lichtgewond en 2 noodwoningen doorneefd met mitrailleurkogels.

- *Niet relevant, het is niet duidelijk waar de woning van dhr. Van Berckel stond en de overige bommen kwamen buiten gemeente Heerlen neer (Carisborg ligt bij Kerkrade).*

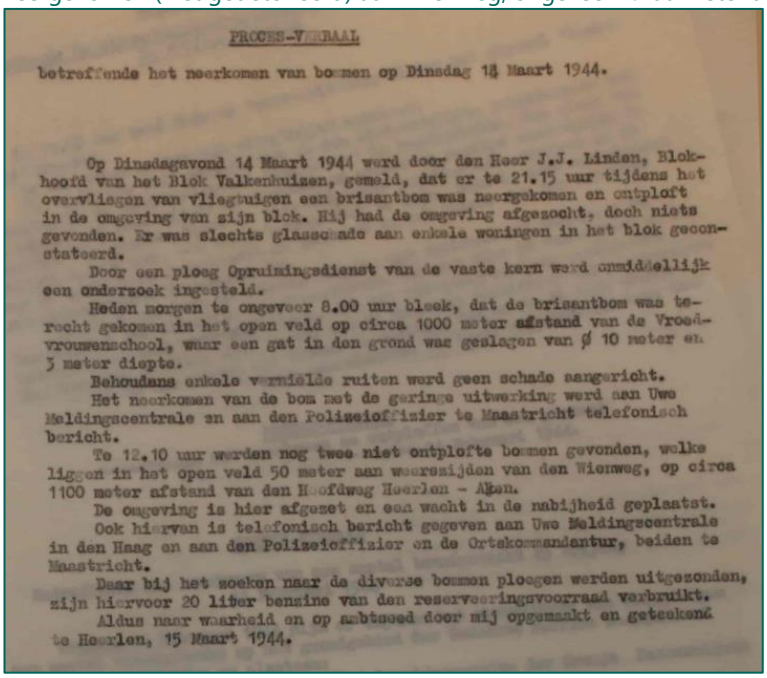
13 oktober 1944, bommen neergekomen op Schaesbergerweg:

Op 13-10-1944 werd driemaal luchtalarm gegeven n.l. van
19.22 tot 20.17 uur
22.21 tot 22.42 uur
23.55 tot 0.17 uur.
Te 19.10 uur werd aan de Commandopost gemeld, dat op de Schaesbergerweg bommen waren gevallen, waarbij verschillende personen gedood of gewond waren. Onmiddellijk werd door een ploeg geneeskundige dienst van de vaste kern naar de ongevalsplaats uitgerukt. Aldaar werden 19 dooden geborgen en 36 gewonden verzorgd.

- *Relevant, melding neerkomen afwerpmunitie in de gemeente Heerlen.*

14 maart 1944, neerkomen brisantbom 100 meter van Vroedvrouwenschool Heerlen. 2 brisantbommen neergekomen (niet gedetoneerd) aan Wienweg, ongeveer 1.100 meter afstand van Hoofdweg Heerlen-Aken:

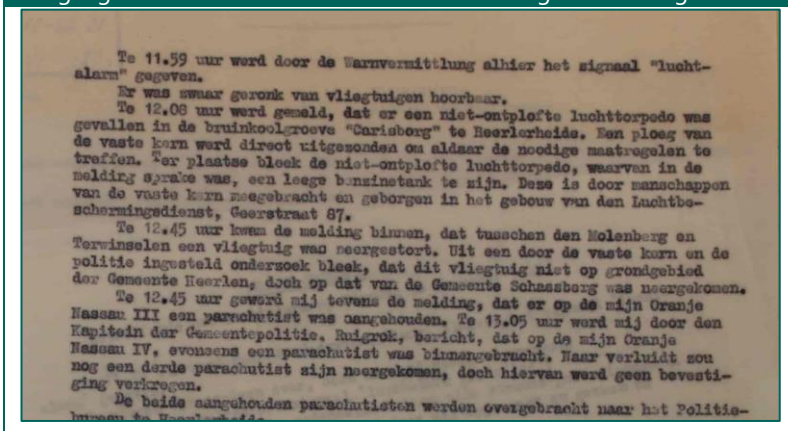
PROCES-VERBAAL

betreffende het neerkomen van bommen op Dinsdag 14 Maart 1944.

Op Dinsdagavond 14 Maart 1944 werd door den Heer J.J. Linden, Blokhoofd van het Blok Valkenhuisen, gemeld, dat er te 21.15 uur tijdens het overvliegen van vliegtuigen een brisantbom was neergekomen en ontploft in de omgeving van zijn blok. Hij had de omgeving afgezocht, doch niets gevonden. Er was slechts glasschade aan enkele woningen in het blok geconstateerd.
Door een ploeg Opruimingsdienst van de vaste kern werd onmiddellijk een onderzoek ingesteld.
Heden morgen te ongeveer 8.00 uur bleek, dat de brisantbom was terecht gekomen in het open veld op circa 1000 meter afstand van de Vroedvrouwenschool, waar een gat in den grond was geslagen van ø 10 meter en 3 meter diepte.
Behoudens enkele vernielde ruiten werd geen schade aangericht.
Het neerkomen van de bom met de geringe uitwerking werd aan Uwe Meldingscentrale en aan den Polizieoffizier te Maastricht telefonisch bericht.
Te 12.10 uur werden nog twee niet ontplofte bommen gevonden, welke liggen in het open veld 50 meter aan weerszijden van den Wienweg, op circa 1100 meter afstand van den Hoofdweg Heerlen - Aken.
De omgeving is hier afgezet en een wacht in de nabijheid geplaatst.
Ook hiervan is telefonisch bericht gegeven aan Uwe Meldingscentrale in den Haag en aan den Polizieoffizier en de Ortskommandantur, beiden te Maastricht.
Daar bij het zoeken naar de diverse bommen ploegen werden uitgezonden, zijn hiervoor 20 liter benzine van den reserveringsvoorraad verbruikt.
Aldus naar waarheid en op ambtseed door mij opgemaakt en geteekend te Heerlen, 15 Maart 1944.

- *Relevant, melding neerkomen NGE binnen de gemeente Heerlen.*

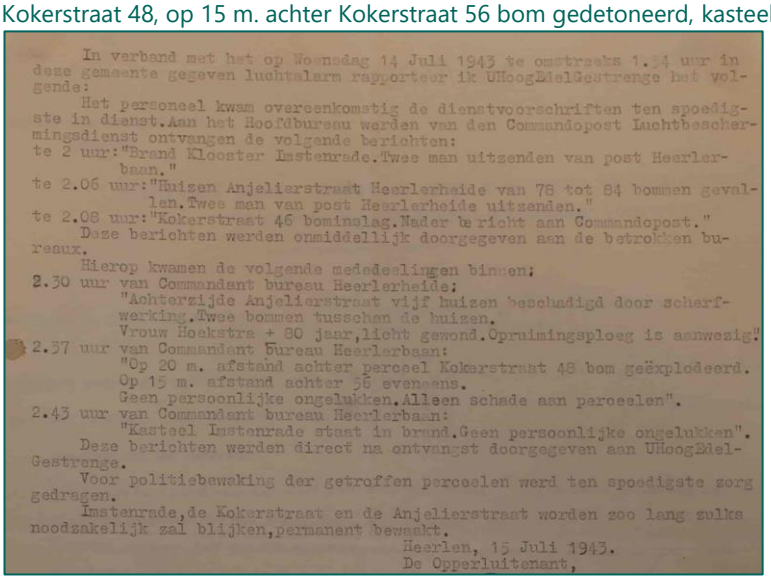
4 februari 1944, neerkomen van een lege benzinetank in bruinkoolgroeve Carisborg te Heerlerheide. Vliegtuig neergestort tussen Molenberg en Terwinselen.

Te 11.59 uur werd door de Warnvermittlung alhier het signaal "luchtalarm" gegeven.
Er was zwaar geronk van vliegtuigen hoorbaar.
Te 12.08 uur werd gemeld, dat er een niet-ontplofte luchttorpedo was gevallen in de bruinkoolgroeve "Carisborg" te Heerlerheide. Een ploeg van de vaste kern werd direct uitgezonden om aldaar de noodige maatregelen te treffen. Ter plaatse bleek de niet-ontplofte luchttorpedo, waarvan in de melding sprake was, een lege benzinetank te zijn. Deze is door manschappen van de vaste kern meegebracht en geborgen in het gebouw van den Luchtbeschermingsdienst, Geerstraat 87.
Te 12.45 uur kwam de melding binnen, dat tusschen den Molenberg en Terwinselen een vliegtuig was neergestort. Uit een door de vaste kern en de politie ingesteld onderzoek bleek, dat dit vliegtuig niet op grondgebied der Gemeente Heerlen, doch op dat van de Gemeente Schaesberg was neergekomen.
Te 12.45 uur geworó mij tevens de melding, dat er op de mijn Oranje Nassau III een parachutist was aangehouden. Te 13.05 uur werd mij door den Kapitein der Gemeentepolitie, Ruigrok, bericht, dat op de mijn Oranje Nassau IV, evenzeer een parachutist was binnengebracht. Naar verluidt zou nog een derde parachutist zijn neergekomen, doch hiervan werd geen bevestiging verkregen.
De beide aangehouden parachutisten werden overgebracht naar het Politie-

- *Niet relevant, geen relatie met NGE en het vliegtuig kwam buiten de huidige gemeente Heerlen neer.*

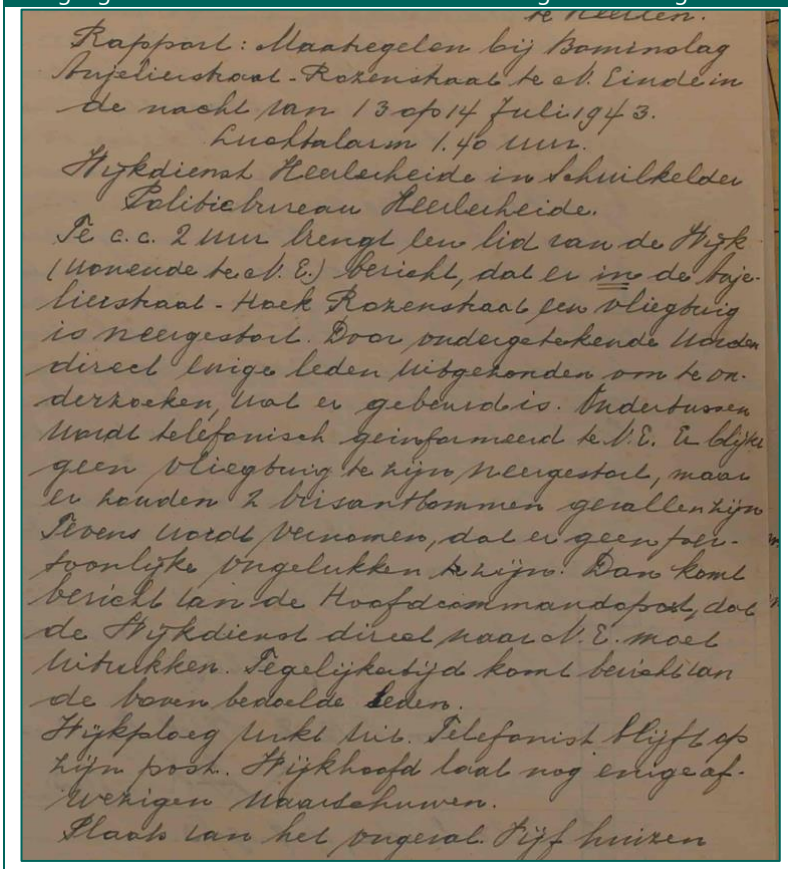
14 juli 1943, neerkomen bommen tussen Huizen Anjelierstraat Heerlerheide van 78 tot 84, bominslag Kokerstraat 46, achterzijde Anjelierstraat (vijf huizen) beschadigd door scherfwerking door twee bommen, bom gedetoneerd achter Kokerstraat 48, op 15 m. achter Kokerstraat 56 bom gedetoneerd, kasteel Imstenrade in brand:

In verband met het op Woensdag 14 Juli 1943 te omstreeks 1.34 uur in deze gemeente gegeven luchtalarm rapporteer ik UHoogEdelGestrenge het volgende:
Het personeel kwam overeenkomstig de dienstvoorschriften ten spoedigste in dienst.Aan het Hoofdbureau werden van den Commandopost Luchtbeschermingsdienst ontvangen de volgende berichten:
te 2 uur:"Brand Klooster Imstenrade.Twee man uitzenden van post Heerlerbaan."
te 2.06 uur:"Huizen Anjelierstraat Heerlerheide van 78 tot 84 bommen gevallen.Twee man van post Heerlerheide uitzenden."
te 2.08 uur:"Kokerstraat 46 bominslag.Nader bericht aan Commandopost."
Deze berichten werden onmiddellijk doorgegeven aan de betrokken bureaux.
Hierop kwamen de volgende mededeelingen binnen;
2.30 uur van Commandant bureau Heerlerheide:
"Achterzijde Anjelierstraat vijf huizen beschadigd door scherfwerking.Twee bommen tusschen de huizen.
Vrouw Hoekstra + 80 jaar,licht gewond.Opruimingsploeg is aanwezig"
2.37 uur van Commandant bureau Heerlerbaan:
"Op 20 m. afstand achter perceel Kokerstraat 48 bom geëxplodeerd.
Op 15 m. afstand achter 56 eveneens.
Geen persoonlijke ongelukken.Alleen schade aan perceelen".
2.43 uur van Commandant bureau Heerlerbaan:
"Kasteel Imstenrade staat in brand.Geen persoonlijke ongelukken".
Deze berichten werden direct na ontvangst doorgegeven aan UHoogEdelGestrenge.
Voor politiebewaking der getroffen perceelen werd ten spoedigste zorg gedragen.
Imstenrade,de Kokerstraat en de Anjelierstraat worden zoo lang zulks noodzakelijk zal blijken,permanent bewaakt.
Heerlen, 15 Juli 1943.
De Opperluitenant,

- *Relevant, melding neerkomen NGE binnen de gemeente Heerlen.*

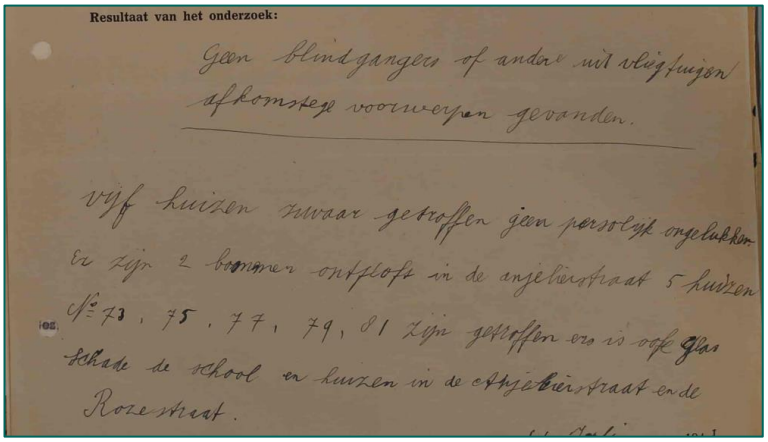
13-14 juli 1943, bominslag Anjelierstraat-Rozenstraat. Vliegtuig neergestort in de Anjelierstraat-hoek Rozenstraat.

Rapport: Maatregelen bij Bominslag Anjelierstraat-Rozenstraat te st. Lindelin de nacht van 13 op 14 Juli 1943.
Luchtalarm 1.40 uur.
Rijkdienst Heerlerheide in Schuilkelder Politiebureau Heerlerheide.
Te c.c. 2 uur brengt een lid van de Rijk (woonende te st. E.) bericht, dat er in de Anjelierstraat - Hoek Rozenstraat een vliegtuig is neergestort. Door ondergetekende worden direct enige leden uitgezonden om te onderzoeken, wat er gebeurd is. Ondertussen wordt telefonisch geïnformeerd te st. E. of blijkt geen vliegtuig te zijn neergestort, maar er houden 2 brisantbommen gevallen zijn. Tevens wordt vernomen, dat er geen persoonlijke ongelukken te zijn. Dan komt bericht van de Hoofdcommandopost, dat de Rijkdienst direct naar st. E. moet uitrukken. Tegelijkertijd komt bericht van de boven bedoelde leden.
Rijkpleeg rukt uit. Telefonist blijft op zijn post. Rijkhoofd laat nog enige afdelingen waarschuwen.
Plaats van het ongeval. Vijf huizen

- *Relevant, melding neerkomen NGE en vliegtuig.*

14 juli 1943, vijf huizen (Anjelierstraat 73, 75, 77, 79 en 81) zwaar getroffen door neerkomen en detoneren twee brisantbommen:

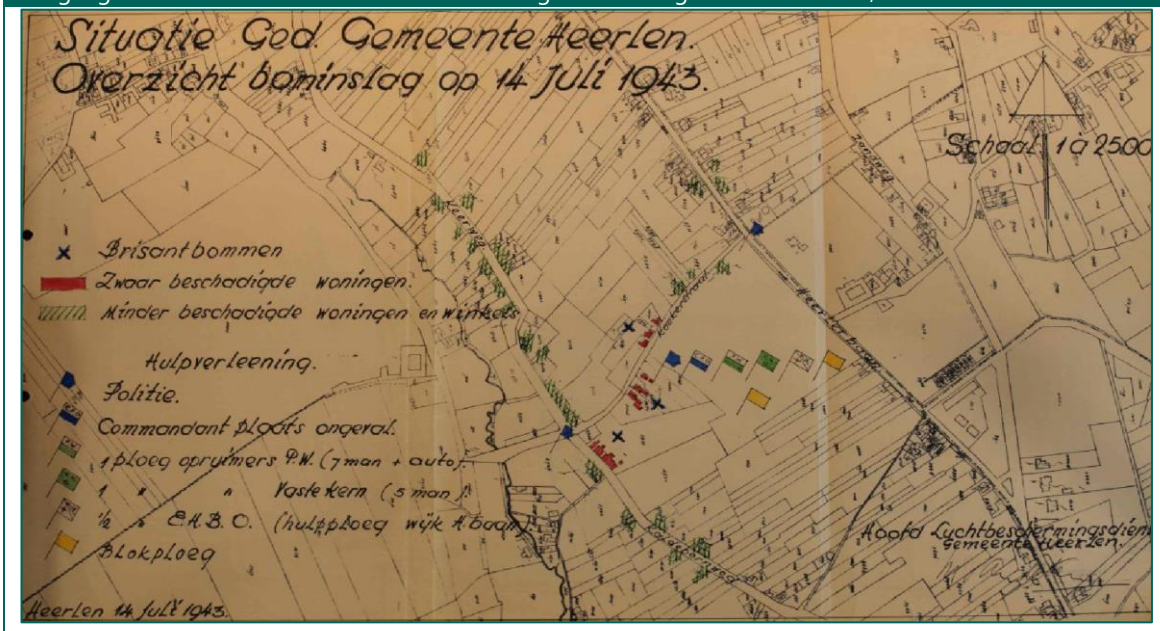
Resultaat van het onderzoek:

Geen blindgangers of andere uit vliegtuigen afkomstige voorwerpen gevonden.

Vijf huizen zwaar getroffen geen persoonlijk ongelukken er zijn 2 bommen ontploft in de Anjelierstraat 5 huizen nr. 73, 75, 77, 79, 81 zijn getroffen en is ook Glas schade de school en huizen in de Anjelierstraat en de Rozestraat.

- *Relevant, melding neerkomen bommen in de gemeente Heerlen.*

14 juli 1943, kaart overzicht bominslagen Heerlen. De andere kaart is in GIS ingetekend.

14 mei 1943, neergestort vliegtuig Sittarderweg:

Onderzoek aangevangen op Vrijdag dag, den 14 Mei '43, te 2.45 uur.

Onderzoek beëindigd op Vrijdag dag, den 14 Mei '43, te 6 uur.

Resultaat van het onderzoek:

Vrijdag 14 Mei '43 om 2.20 u. bericht ontvangen van de Hoofdpost om assistantie te verleenen aan de Blokploeg Sittarderweg, alwaar door een neerstortend vliegtuig schade en brand was veroorzaakt aan het woonhuis Gillissen.

Direct na ontvangst van de opdracht werden twee ploegen uitgezonden; een Opruimingsploeg sterk 20 man en 4 man E.H.B.O.met het noodige materiaal.

De E.H.B.O.-ploeg werd ter beschikking gesteld van de leider van de aanwezige ploeg,terwijl de opruimingsploeg het aangrenzende huis hielp ontruimen,en hulp verleende aan de brandweer.

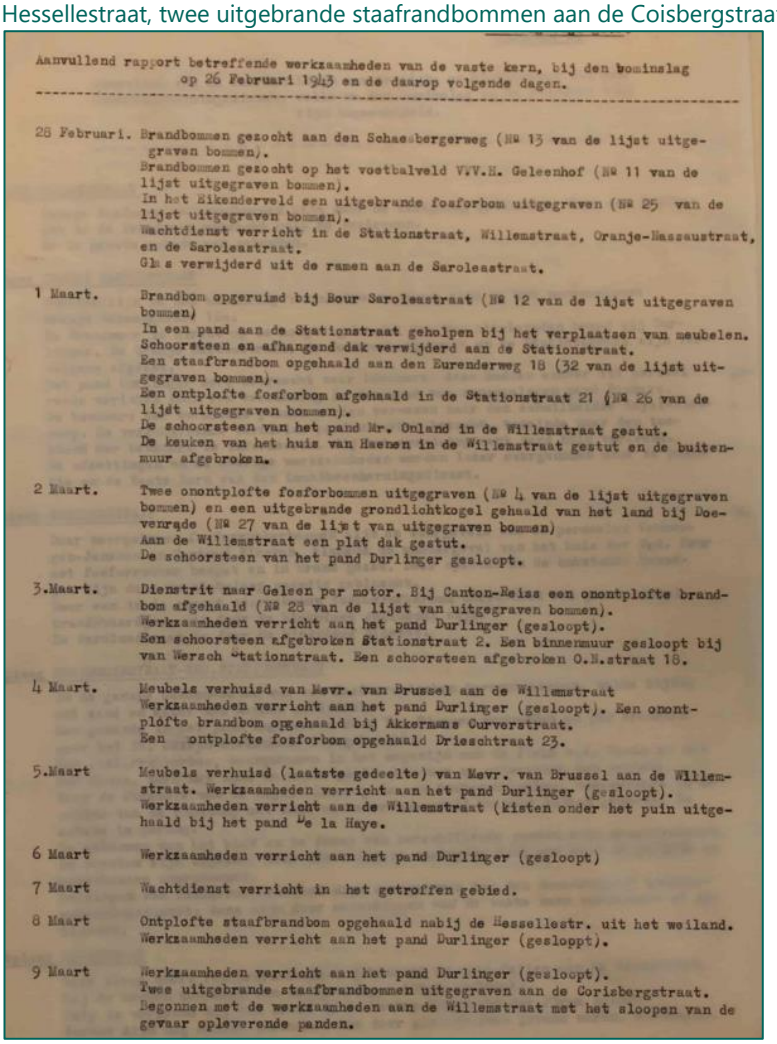
Twee ordonnansen werden aangewezen voor bediening van de telefoon van den Ct. Plaats Ongeval.

- *Relevant, melding neerstorten vliegtuig in de gemeente Heerlen.*

14 mei 1943, kaart neerstorten vliegtuig. De andere kaart is in GIS ingetekend.

26 februari 1943, opgeruimde bommen na bombardement. Brandbommen aan de Schaesbergerweg, op het voetbalveld V.V.V.H. Geleenhof, uitgebrande fosforrubberbom in het Eikenderveld, brandbom bij Bour Saroleastraat, staafbrandbom bij Eurenderweg 18, ontplofte fosforbom in Stationstraat 21, twee onontplfte fosforbommen en een uitgebrande grondlichtkogel bij het land van Doevenrade, onontplofte brandbom bij Canton-Reiss, onontplofte brandbom Akkermans Cuverstraat, onontplofte fosforbom bij Drieschstraat 23, ontplofte staafbrandbom nabij Hessellestraat, twee uitgebrande staafrandbommen aan de Coisbergstraat:

Aanvullend rapport betreffende werkzaamheden van de vaste kern, bij den bominslag op 26 Februari 1943 en de daarop volgende dagen.

28 Februari. Brandbommen gezocht aan den Schaesbergerweg (№ 13 van de lijst uitgegraven bommen).
Brandbommen gezocht op het voetbalveld V.V.H. Geleenhof (№ 11 van de lijst uitgegraven bommen).
In het Eikenderveld een uitgebrande fosforbom uitgegraven (№ 25 van de lijst uitgegraven bommen).
Wachtdienst verricht in de Stationstraat, Willemstraat, Oranje-Massaustraat, en de Saroleastraat.
Glas verwijderd uit de ramen aan de Saroleastraat.

1 Maart. Brandbom opgeruimd bij Bour Saroleastraat (№ 12 van de lijst uitgegraven bommen)
In een pand aan de Stationstraat geholpen bij het verplaatsen van meubelen.
Schoorsteen en afhangend dak verwijderd aan de Stationstraat.
Een staafbrandbom opgehaald aan den Eurenderweg 18 (32 van de lijst uitgegraven bommen).
Een ontplofte fosforbom afgehaald in de Stationstraat 21 (№ 26 van de lijst uitgegraven bommen).
De schoorsteen van het pand Mr. Onland in de Willemstraat gestut.
De keuken van het huis van Haenen in de Willemstraat gestut en de buitenmuur afgebroken.

2 Maart. Twee onontplofte fosforbommen uitgegraven (№ 4 van de lijst uitgegraven bommen) en een uitgebrande grondlichtkogel gehaald van het land bij Doevenrade (№ 27 van de lijst van uitgegraven bommen)
Aan de Willemstraat een plat dak gestut.
De schoorsteen van het pand Durlinger gesloopt.

3.Maart. Dienstrit naar Gelsen per motor. Bij Canton-Reiss een onontplofte brandbom afgehaald (№ 28 van de lijst van uitgegraven bommen).
Werkzaamheden verricht aan het pand Durlinger (gesloopt).
Een schoorsteen afgebroken Stationstraat 2. Een binnenmuur gesloopt bij van Wersch Stationstraat. Een schoorsteen afgebroken O.L.straat 18.

4 Maart. Meubels verhuisd van Mevr. van Brussel aan de Willemstraat
Werkzaamheden verricht aan het pand Durlinger (gesloopt). Een onontplofte brandbom opgehaald bij Akkermans Curverstraat.
Een ontplofte fosforbom opgehaald Drieschtraat 23.

5.Maart Meubels verhuisd (laatste gedeelte) van Mevr. van Brussel aan de Willemstraat. Werkzaamheden verricht aan het pand Durlinger (gesloopt).
Werkzaamheden verricht aan de Willemstraat (kisten onder het puin uitgehaald bij het pand De la Haye.

6 Maart Werkzaamheden verricht aan het pand Durlinger (gesloopt)

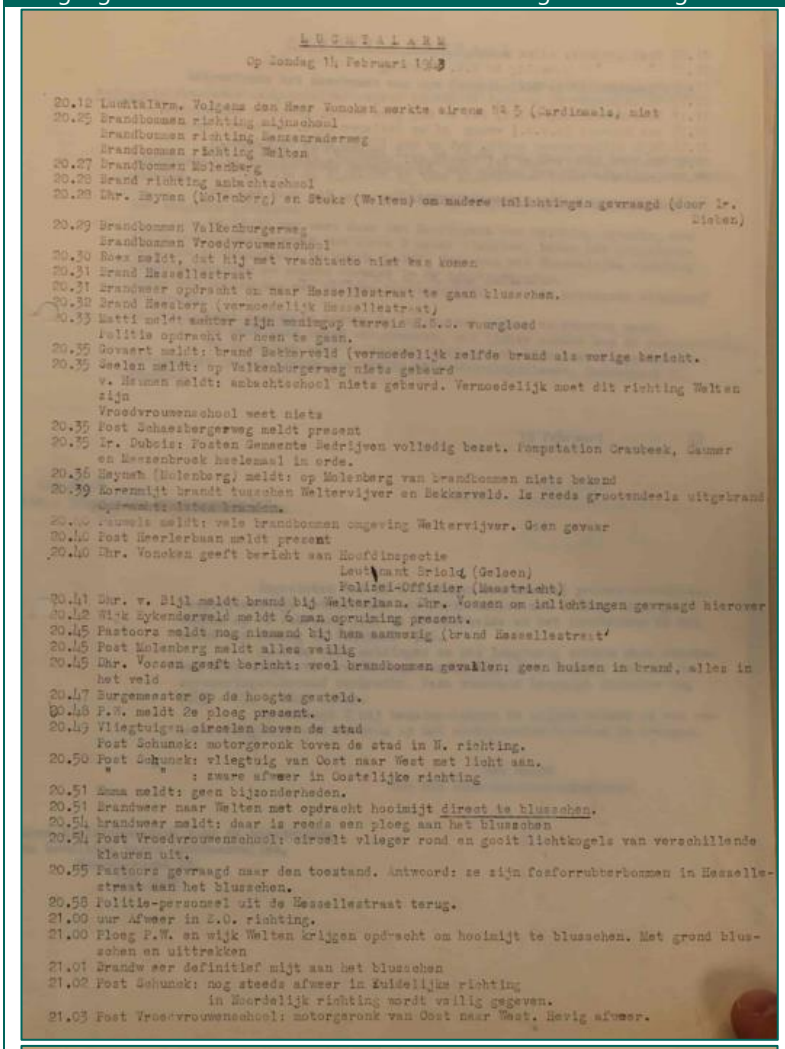
7 Maart Wachtdienst verricht in het getroffen gebied.

8 Maart Ontplofte staafbrandbom opgehaald nabij de Hesselleстr. uit het weiland.
Werkzaamheden verricht aan het pand Durlinger (gesloppt).

9 Maart Werkzaamheden verricht aan het pand Durlinger (gesloopt).
Twee uitgebrande staafbrandbommen uitgegraven aan de Corisbergstraat.
Begonnen met de werkzaamheden aan de Willemstraat met het sloopen van de gevaar opleverende panden.

- *Relevant, melding ruimen NGE binnen de gemeente Heerlen.*

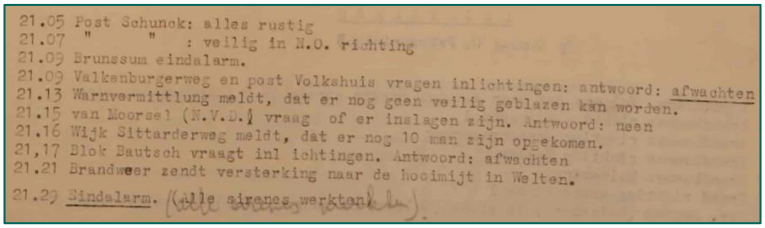
14 februari 1943, bombardement met brandbommen op Heerlen.

LUCHTALARM

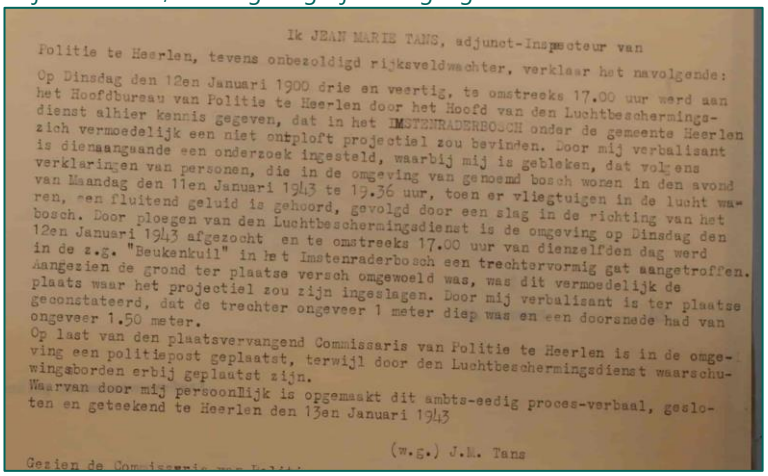
Op Zondag 14 Februari 1943

20.12 Luchtalarm. Volgens den Heer Vonoken werkte sirene N.O. (Cardinaels, niet
20.25 Brandbommen richting schijnschool
Brandbommen richting Imstenraderweg
Brandbommen richting Welten
20.27 Brandbommen Molenberg
20.28 Brand richting ambachtschool
20.28 Dhr. Heynen (Molenberg) en Stukx (Welten) om nadere inlichtingen gevraagd (door I.
Dielen)
20.29 Brandbommen Valkenburgerweg
Brandbommen Vroedvrouwenschool
20.30 Roex meldt, dat hij met vrachtauto niet kan komen
20.31 Brand Hasselerstraat
20.31 Brandweer opdracht om naar Hasselerstraat te gaan blusschen.
20.32 Brand Heerlerberg (vermoedelijk Hasselerstraat)
20.33 Matti meldt achter zijn woning op terrein E.G.D. voorgloed
Politie opdracht er heen te gaan.
20.35 Govaert meldt: brand Bekkerveld (vermoedelijk zelfde brand als vorige bericht.
20.35 Saelen meldt: op Valkenburgerweg niets gebeurd
v. Hamman meldt: ambachtschool niets gebeurd. Vermoedelijk moet dit richting Welten
zijn
Vroedvrouwenschool weet niets
20.35 Post Schaesbergerweg meldt present
20.35 Ir. Dubois: Posten Gemeente Bedrijven volledig bezet. Pompstation Graubeek, Daumer
en Heezenbroek heelemaal in orde.
20.36 Heynen (Molenberg) meldt: op Molenberg van brandbommen niets bekend
20.39 Korenmijt brandt tusschen Weltervijver en Bekkerveld. Is reeds grootendeels uitgebrand
opdracht later brandweer.
20.40 Nauwels meldt: vele brandbommen omgeving Weltervijver. Geen gevaar
20.40 Post Heerlerbaan meldt present
20.40 Dhr. Vonoken geeft bericht aan Hoofdinspectie
Luitenant Briold (Geleen)
Politie-Officier (Maastricht)
20.41 Dhr. v. Bijl meldt brand bij Welterlaan. Dhr. Vossen om inlichtingen gevraagd hierover
20.42 Wijk Eykenderveld meldt 6 man opruiming present.
20.45 Pastoors meldt nog niemand bij hen aanwezig (brand Hasselerstraat)
20.45 Post Molenberg meldt alles veilig
20.45 Dhr. Vossen geeft bericht: veel brandbommen gevallen: geen huizen in brand, alles in
het veld
20.47 Burgemeester op de hoogte gesteld.
20.48 P.W. meldt 2e ploeg present.
20.49 Vliegtuigen circulen boven de stad
Post Schunck: motorgeronk boven de stad in W. richting.
20.50 Post Schunck: vliegtuig van Oost naar West met licht aan.
" " : zware afweer in Oostelijke richting
20.51 Emma meldt: geen bijzonderheden.
20.51 Brandweer naar Welten met opdracht hoofdzakelijk direct te blusschen.
20.54 brandweer meldt: daar is reeds een ploeg aan het blusschen
20.54 Post Vroedvrouwenschool: circelt vlieger rond en gooit lichtkogels van verschillende
kleuren uit.
20.55 Pastoors gevraagd naar den toestand. Antwoord: ze zijn fosforrubberbommen in Hasselle-
straat aan het blusschen.
20.58 Politie-personeel uit de Hasselerstraat terug.
21.00 uur Afweer in N.O. richting.
21.00 Ploeg P.W. en wijk Welten krijgen opdracht om hoofdzakelijk te blusschen. Met grond blus-
schen en uittrekken
21.01 Brandweer definitief mijt aan het blusschen
21.02 Post Schunck: nog steeds afweer in Zuidelijke richting
in Noordelijke richting wordt veilig gegeven.
21.03 Post Vroedvrouwenschool: motorgeronk van Oost naar West. Hevig afweer.

21.05 Post Schunck: alles rustig
21.07 " " : veilig in N.O. richting
21.09 Brunssum eindalarm.
21.09 Valkenburgerweg en post Volkshuis vragen inlichtingen: antwoord: afwachten
21.13 Warnvermittlung meldt, dat er nog geen veilig geblazen kan worden.
21.15 van Moorsel (N.V.D.) vraag of er inslagen zijn. Antwoord: neen
21.16 Wijk Sittarderweg meldt, dat er nog 10 man zijn opgekomen.
21,17 Blok Dautsch vraagt inl ichtingen. Antwoord: afwachten
21.21 Brandweer zendt versterking naar de hoofdmijt in Welten.
21.29 Eindalarm. (Alle sirenes werkten)

12 januari 1943, melding mogelijk blindganger te Imstenraderbosch:

Ik JEAN MARIE TANS, adjunct-Inspecteur van
Politie te Heerlen, tevens onbezoldigd rijksveldwachter, verklaar het navolgende:
Op Dinsdag den 12en Januari 1900 drie en veertig, te omstreeks 17.00 uur werd aan
het Hoofdbureau van Politie te Heerlen door het Hoofd van den Luchtbeschermings-
dienst alhier kennis gegeven, dat in het IMSTENRADERBOSCH onder de gemeente Heerlen
zich vermoedelijk een niet ontploft projectiel zou bevinden. Door mij verbalisant
is diemaangaande een onderzoek ingesteld, waarbij mij is gebleken, dat volgens
verklaringen van personen, die in de omgeving van genoemd bosch wonen in den avond
van Maandag den 11en Januari 1943 te 19.36 uur, toen er vliegtuigen in de lucht wa-
ren, een fluitend geluid is gehoord, gevolgd door een slag in de richting van het
bosch. Door ploegen van den Luchtbeschermingsdienst is de omgeving op Dinsdag den
12en Januari 1943 afgezocht en te omstreeks 17.00 uur van dienzelfden dag werd
in de z.g. "Beukenkuil" in het Imstenraderbosch een trechtervormig gat aangetroffen.
Aangezien de grond ter plaatse versch omgewoeld was, was dit vermoedelijk de
plaats waar het projectiel zou zijn ingeslagen. Door mij verbalisant is ter plaatse
geconstateerd, dat de trechter ongeveer 1 meter diep was en een doorsnede had van
ongeveer 1.50 meter.
Op last van den plaatsvervangend Commissaris van Politie te Heerlen is in de omge-
ving een politiepost geplaatst, terwijl door den Luchtbeschermingsdienst waarschu-
wingsborden erbij geplaatst zijn.
Waarvan door mij persoonlijk is opgemaakt dit ambts-eedig proces-verbaal, gesloten en getekend te Heerlen den 13en Januari 1943

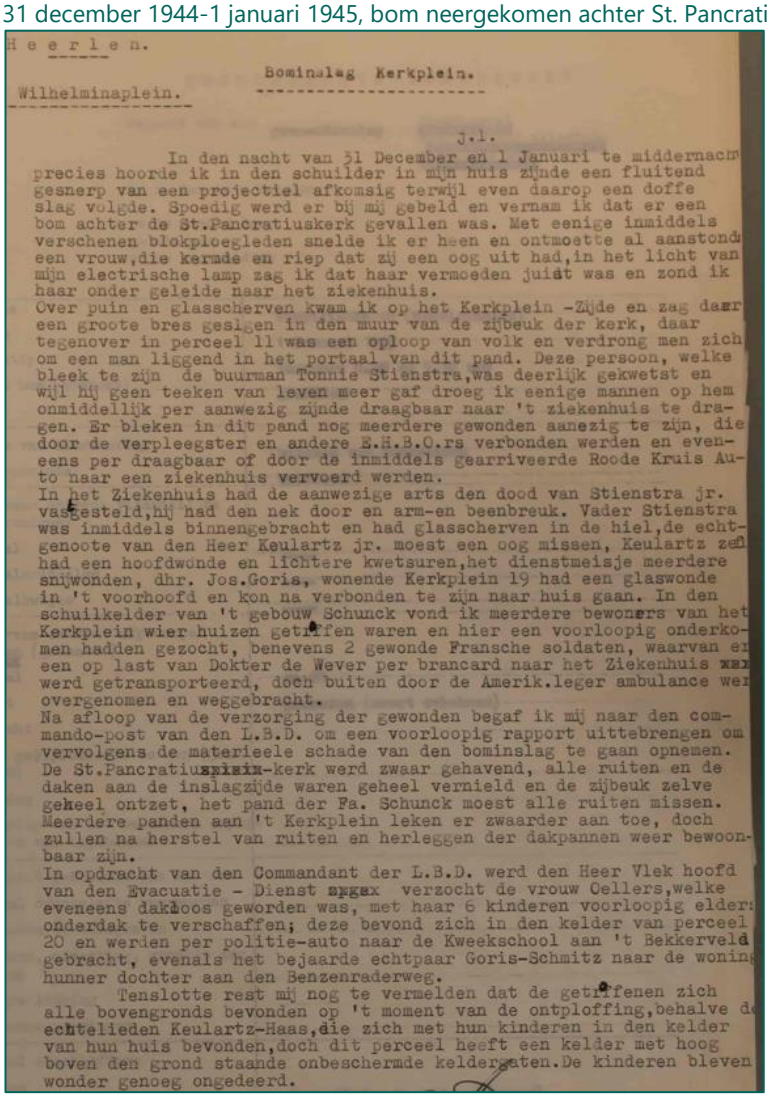
(w.g.) J.M. Tans

Gezien de Commissaris van Politie

- *Relevant, melding mogelijke blindganger binnen de gemeente Heerlen.*

Inventaris 136	Rapporten betreffende luchtalarm, bom- en granaatinslagen, het neerstorten van vliegtuigen, 1940-1945 Januari 1945-10 maart 1945,

31 december 1944-1 januari 1945, bom neergekomen achter St. Pancratiuskerk:

H e e r l e n.

Bominslag Kerkplein.

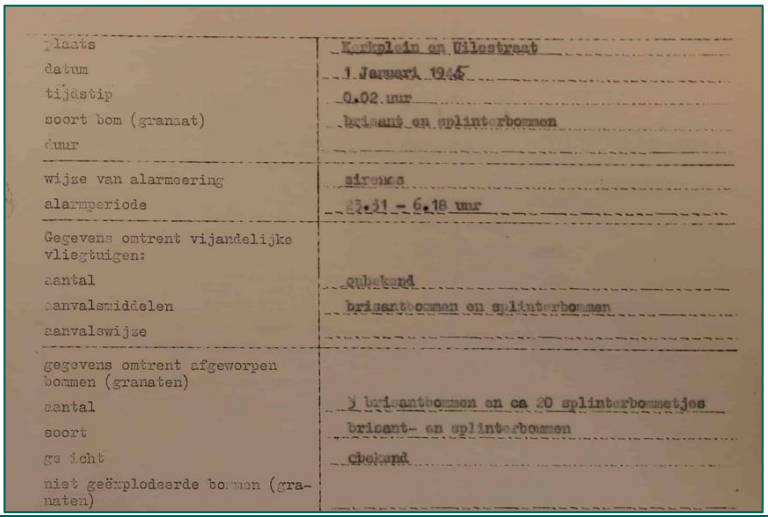
Wilhelminaplein.

J.l.

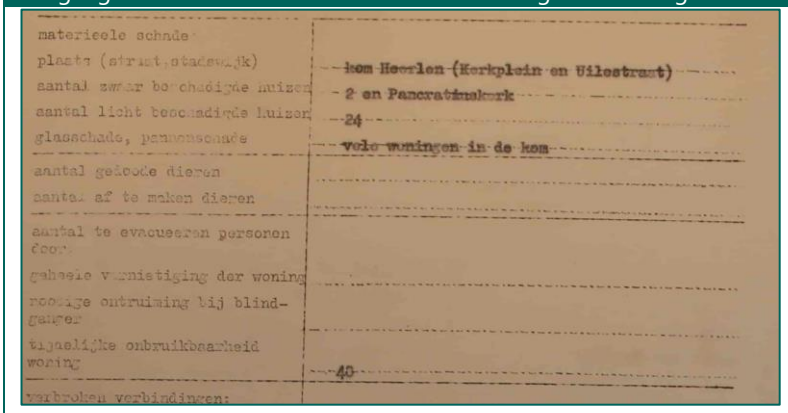
In den nacht van 31 December en 1 Januari te middernacht precies hoorde ik in den schuilder in mijn huis zijnde een fluitend gesnerp van een projectiel afkomsig terwijl even daarop een doffe slag volgde. Spoedig werd er bij mij gebeld en vernam ik dat er een bom achter de St.Pancratiuskerk gevallen was. Met eenige inmiddels verschenen blokploegleden snelde ik er heen en ontmoette al aanstond een vrouw,die kermde en riep dat zij een oog uit had,in het licht van mijn electrische lamp zag ik dat haar vermoeden juist was en zond ik haar onder geleide naar het ziekenhuis.
Over puin en glasscherven kwam ik op het Kerkplein -Zijde en zag daar een groote bres gesigen in den muur van de zijbeuk der kerk, daar tegenover in perceel 11 was een oploop van volk en verdrong men zich om een man liggend in het portaal van dit pand. Deze persoon, welke bleek te zijn de buurman Tonnie Stienstra,was deerlijk gekwetst en wijl hij geen teeken van leven meer gaf droeg ik eenige mannen op hem onmiddellijk per aanwezig zijnde draagbaar naar 't ziekenhuis te dragen. Er bleken in dit pand nog meerdere gewonden aanezig te zijn, die door de verpleegster en andere E.H.B.O.rs verbonden werden en eveneens per draagbaar of door de inmiddels gearriveerde Roode Kruis Auto naar een ziekenhuis vervoerd werden.
In het Ziekenhuis had de aanwezige arts den dood van Stienstra jr. vastgesteld,hij had den nek door en arm-en beenbreuk. Vader Stienstra was inmiddels binnengebracht en had glasscherven in de hiel,de echtgenoote van den Heer Keulartz jr. moest een oog missen, Keulartz zelf had een hoofdwonde en lichtere kwetsuren,het dienstmeisje meerdere snijwonden, dhr. Jos.Goris, wonende Kerkplein 19 had een glaswonde in 't voorhoofd en kon na verbonden te zijn naar huis gaan. In den schuilkelder van 't gebouw Schunck vond ik meerdere bewoners van het Kerkplein wier huizen getroffen waren en hier een voorloopig onderkomen hadden gezocht, benevens 2 gewonde Fransche soldaten, waarvan er een op last van Dokter de Wever per brancard naar het Ziekenhuis werd getransporteerd, doch buiten door de Amerik.leger ambulance werd overgenomen en weggebracht.
Na afloop van de verzorging der gewonden begaf ik mij naar den commando-post van den L.B.D. om een voorloopig rapport uittebrengen om vervolgens de materieele schade van den bominslag te gaan opnemen.
De St.Pancratiuskerk werd zwaar gehavend, alle ruiten en de daken aan de inslagzijde waren geheel vernield en de zijbeuk zelve geheel ontzet, het pand der Fa. Schunck moest alle ruiten missen.
Meerdere panden aan 't Kerkplein leken er zwaarder aan toe, doch zullen na herstel van ruiten en herleggen der dakpannen weer bewoonbaar zijn.
In opdracht van den Commandant der L.B.D. werd den Heer Vlek hoofd van den Evacuatie - Dienst verzocht de vrouw Oellers,welke eveneens dakloos geworden was, met haar 6 kinderen voorloopig elders onderdak te verschaffen; deze bevond zich in den kelder van perceel 20 en werden per politie-auto naar de Kweekschool aan 't Bekkerveld gebracht, evenals het bejaarde echtpaar Goris-Schmitz naar de woning hunner dochter aan den Benzenraderweg.
Tenslotte rest mij nog te vermelden dat de getroffenen zich alle bovengronds bevonden op 't moment van de ontploffing,behalve de echtelieden Keulartz-Haas,die zich met hun kinderen in den kelder van hun huis bevonden,doch dit perceel heeft een kelder met hoog boven den grond staande onbeschermde kelderramen.De kinderen bleven wonder genoeg ongedeerd.

- *Relevant, melding bominslag in de gemeente Heerlen.*

1 januari 1945, vliegtuig wierp 3 brisantbommen en circa 20 splinterbommetjes afgeworpen te Kerkplein en Uilestraat te Heerlen:

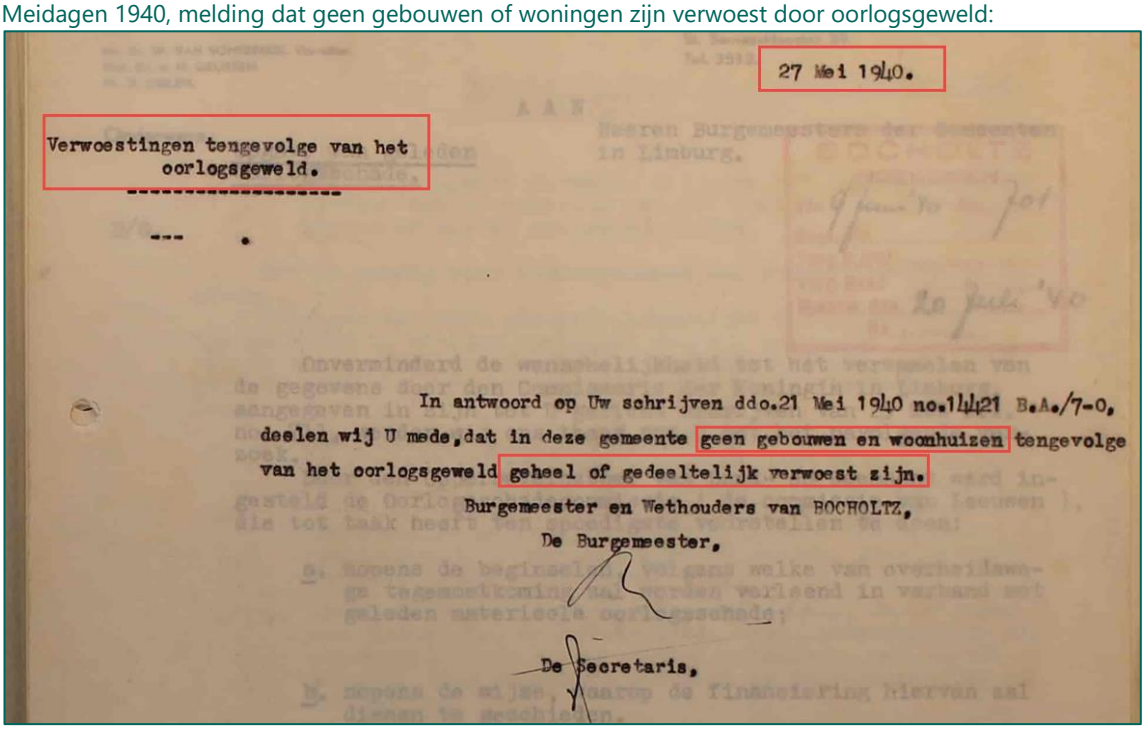
plaats	Kerkplein en Uilestraat
datum	1 Januari 1945
tijdstip	0.02 uur
soort bom (granaat)	brisant en splinterbommen
duur	
wijze van alarmeering	sirenes
alarmperiode	23.31 - 6.10 uur
Gegevens omtrent vijandelijke vliegtuigen:	
aantal	onbekend
aanvalsmiddelen	brisantbommen en splinterbommen
aanvalswijze	
gegevens omtrent afgeworpen bommen (granaten)	
aantal	3 brisantbommen en ca 20 splinterbommetjes
soort	brisant- en splinterbommen
ge icht	onbekend
niet geëxplodeerde bommen (granaten)	

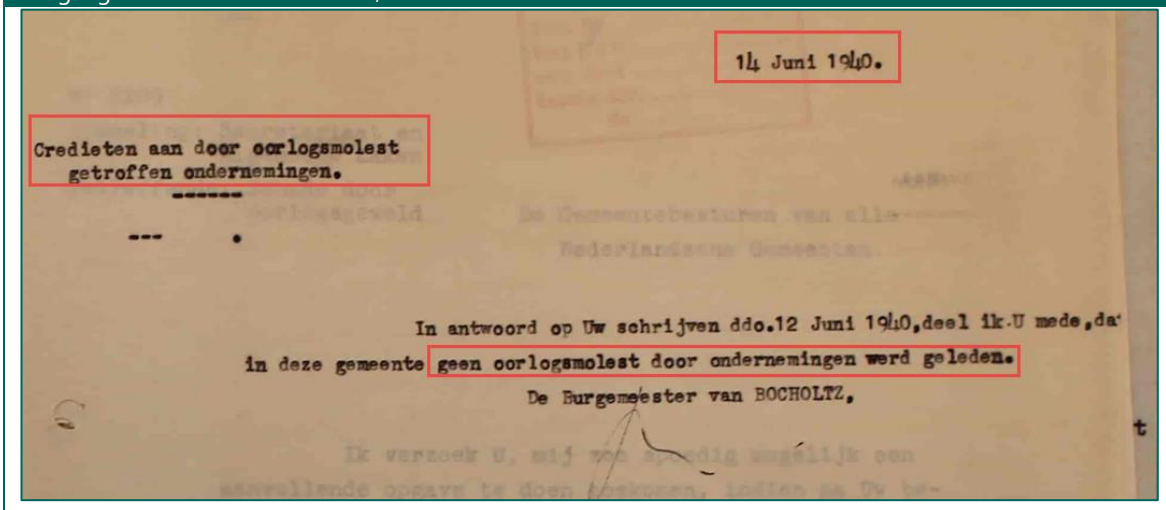
Toegang 070: Archieven van de Luchtbeschermingsdienst der gemeente Heerlen, 1934-1951.
 materiele schade plaats (straat,stadsdeel) aantal zwaar beschadigde huizen aantal licht beschadigde huizen glasschade, pannenschade aantal gedode dieren aantal af te maken dieren aantal te evacueeren personen door gehele vernietiging der woning roodige ontruiming bij blind-gangers tijdelijke onbruikbaarheid woning verbroken verbindingen: kom Heerlen (Kerkplein en Uilestraat) 2 en Pancratiuskerk 24 volo woningen in de kom 40
- *Relevant, melding neerkomen NGE binnen de gemeente Heerlen.*

Tabel 20: Overzicht geraadpleegde inventarisnummers in het HCL, toegang 070.

Toegang 079: Bewakingstroepen 3e Compagnie Heerlen, 1944-1945.	
Inventaris 8	Register van op de posten aanwezige wapens en munitie, 1944-1945
Niet relevant, houdt geen verband met mogelijke dump.	
Inventaris 52	Inventarissen van op de posten aanwezige wapens en munitie, 1944-1945
Niet relevant, houdt geen verband met mogelijke dump.	
Inventaris 69	Inventarissen van bij de posten aanwezige wapens en munitie, 1944-1945
Niet relevant, houdt geen verband met mogelijke dump.	

Tabel 21: Overzicht geraadpleegde inventarisnummers in het HCL, toegang 079.

Toegang 101: Gemeente Bocholtz, 1794-1940.	
Inventaris 2092	Stukken betreffende opgaven van oorlogsschade aan woonhuizen en gebouwen, 1940
Meidagen 1940, melding dat geen gebouwen of woningen zijn verwoest door oorlogsgeweld: 27 Mei 1940. Verwoestingen tengevolge van het oorlogsgeweld. In antwoord op Uw schrijven ddo.21 Mei 1940 no.14421 B.A./7-O, deelen wij U mede,dat in deze gemeente geen gebouwen en woonhuizen tengevolge van het oorlogsgeweld geheel of gedeeltelijk verwoest zijn. Burgemeester en Wethouders van BOCHOLTZ, De Burgemeester, De Secretaris, - *Niet relevant, geen melding schade door oorlogshandelingen tijdens de meidagen van 1940.* Meidagen 1940, melding dat ondernemingen geen molestschade hebben geleden door oorlogsgeweld:	

14 Juni 1940.

Credieten aan door oorlogsmolest getroffen ondernemingen.

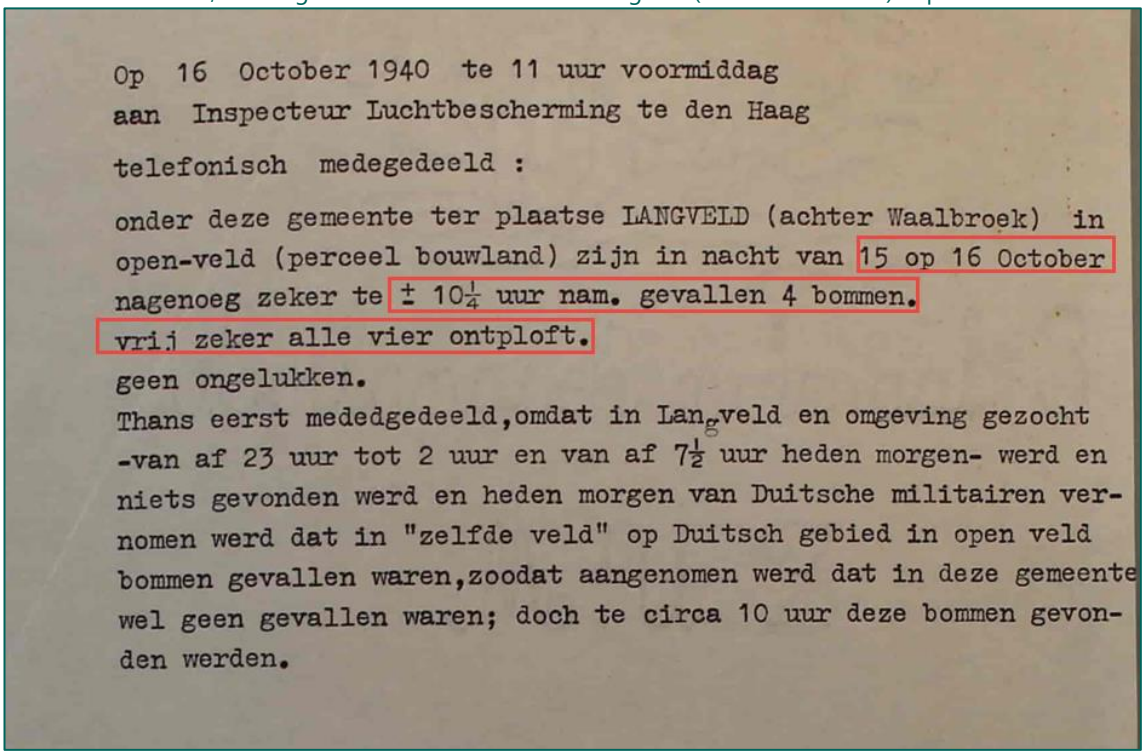
In antwoord op Uw schrijven ddo.12 Juni 1940,deel ik U mede,dat in deze gemeente geen oorlogsmolest door ondernemingen werd geleden.

De Burgemeester van BOCHOLTZ,

- *Niet relevant, geen melding oorlogshandelingen tijdens de meidagen van 1940 te Bocholtz.*

Inventaris 2121	Rapport aan de inspecteur luchtbescherming te 's-Gravenhage betreffende in het Langveld gevallen bommen, 1940

15-16 oktober 1940, melding neerkomen 4 bommen te Langveld (achter Waalbroek) in perceel bouwland:

Op 16 October 1940 te 11 uur voormiddag
aan Inspecteur Luchtbescherming te den Haag
telefonisch medegedeeld :
onder deze gemeente ter plaatse LANGVELD (achter Waalbroek) in open-veld (perceel bouwland) zijn in nacht van 15 op 16 October nagenoeg zeker te ± 10¼ uur nam. gevallen 4 bommen.
vrij zeker alle vier ontploft.
geen ongelukken.
Thans eerst mededgedeeld,omdat in Langveld en omgeving gezocht -van af 23 uur tot 2 uur en van af 7½ uur heden morgen- werd en niets gevonden werd en heden morgen van Duitsche militairen vernomen werd dat in "zelfde veld" op Duitsch gebied in open veld bommen gevallen waren,zoodat aangenomen werd dat in deze gemeente wel geen gevallen waren; doch te circa 10 uur deze bommen gevonden werden.

- *Niet relevant, exacte locatie neergekomen bommen niet vermeld.*

Inventaris 2130	Bekendmaking van het hoofd van de plaatselijke politie betreffende het gevaar door aanwezigheid van niet-ontplofte projectielen, 1940

Niet relevant, betreft enkel een algemene waarschuwing.

Inventaris 2196	Stukken betreffende opgaven en het herstel van oorlogsschade aan wegen, 1940, 1941

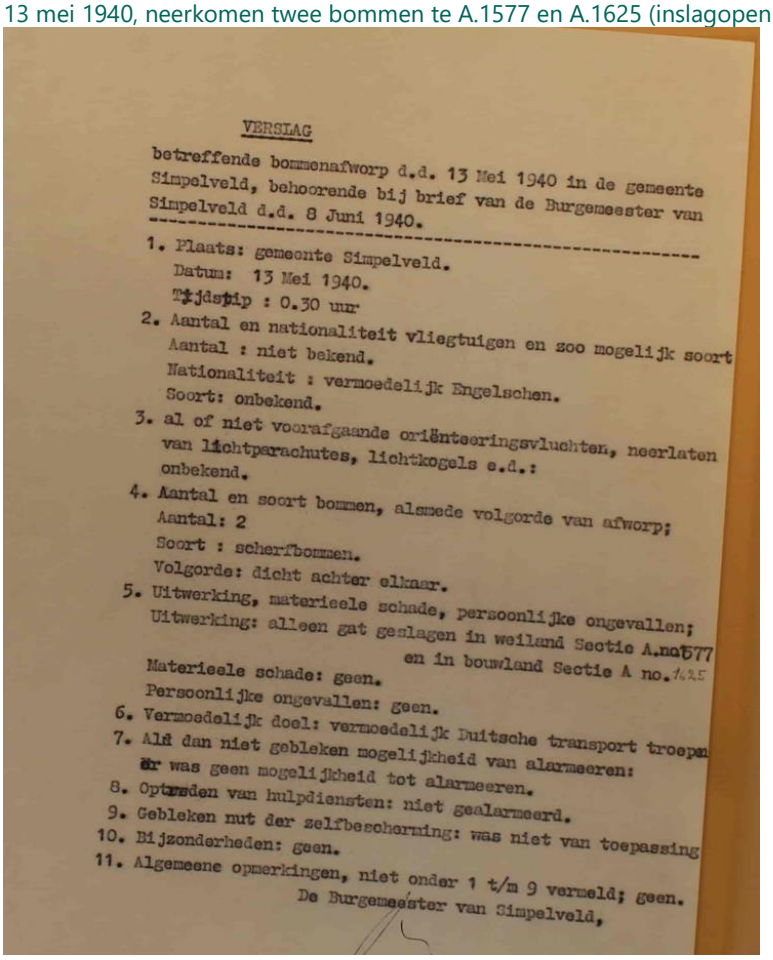
Niet relevant, enkel melding schade door transport.

Inventaris 2304	Stukken betreffende oorlogsschade aan landbouwgewassen en aan daarbij behorende materiële zaken, 1940

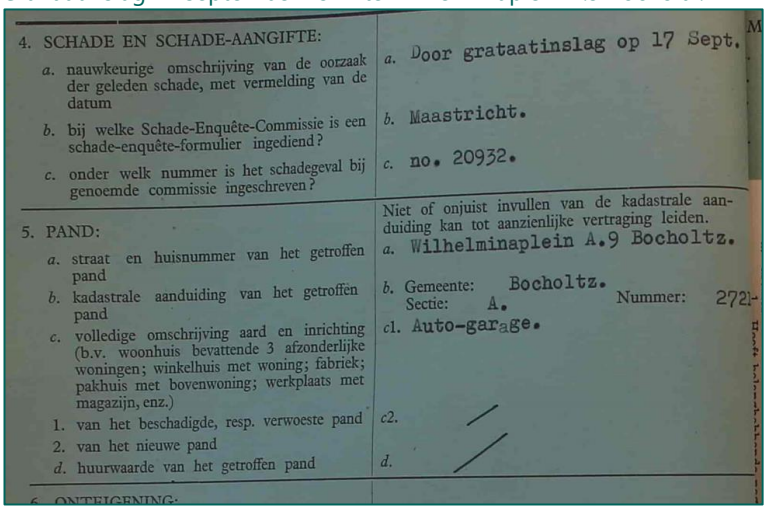
Niet relevant, betreffen enkel plunderingen.

Toegang 101: Gemeente Bocholtz, 1794-1940.	
Inventaris 2920	Bekendmakingen van de burgemeester met betrekking tot inkwartiering van en vorderingen door het Duitse bezettingsleger, 1940
Niet relevant, geen melding NGE.	
Inventaris 2945	Register van processen-verbaal, opgemaakt door de veldwachter, 1935-1946
Niet relevant, geen melding oorlogshandelingen binnen de gemeente Bocholtz.	

Tabel 22: Overzicht geraadpleegde inventarisnummers in het HCL, toegang 101.

Toegang 102: Gemeente Simpelveld, 1795-1941.	
Inventaris 2243	Doorslag van het verslag betreffende een bommenafworp in de gemeente op 13 mei 1940, (1940)
13 mei 1940, neerkomen twee bommen te A.1577 en A.1625 (inslagopeningen) in de gemeente Simpelveld: VERSLAG betreffende bommenafworp d.d. 13 Mei 1940 in de gemeente Simpelveld, behoorende bij brief van de Burgemeester van Simpelveld d.d. 8 Juni 1940. 1. Plaats: gemeente Simpelveld. Datum: 13 Mei 1940. Tijdstip : 0.30 uur 2. Aantal en nationaliteit vliegtuigen en zoo mogelijk soort Aantal : niet bekend. Nationaliteit : vermoedelijk Engelschen. Soort: onbekend. 3. al of niet voorafgaande oriënteeringsvluchten, neerlaten van lichtparachutes, lichtkogels e.d.: onbekend. 4. Aantal en soort bommen, alsmede volgorde van afworp; Aantal: 2 Soort : scherfbommen. Volgorde: dicht achter elkaar. 5. Uitwerking, materieele schade, persoonlijke ongevallen; Uitwerking: alleen gat geslagen in weiland Sectie A.no 577 en in bouwland Sectie A no. 1625 Materieele schade: geen. Persoonlijke ongevallen: geen. 6. Vermoedelijk doel: vermoedelijk Duitsche transport troepen 7. Als dan niet gebleken mogelijkheid van alarmeeren: er was geen mogelijkheid tot alarmeeren. 8. Optreden van hulpdiensten: niet gealarmeerd. 9. Gebleken nut der zelfbescherming: was niet van toepassing 10. Bijzonderheden: geen. 11. Algemeene opmerkingen, niet onder 1 t/m 9 vermeld; geen. De Burgemeester van Simpelveld, - *Niet relevant, exacte locaties neergekomen bominslagen bekend.*	
Inventaris 2653	Processen-verbaal van aangifte van oorlogsschade, 1940
Niet relevant, betreft gestolen paarden.	
Inventaris 3372	Politierapporten en -berichten, 1936-1941
Niet relevant, betreft enkel dagvaardingen.	
Inventaris 3384	Overige stukken betreffende politie en justitie, 1822-1941 1851-1941,
Niet relevant, betreft enkel dagvaardingen.	

Tabel 23: Overzicht geraadpleegde inventarisnummers in het HCL, toegang 102.

Toegang 103: Gemeente Bocholtz, 1941-1981.	
Inventaris 1	Statistiek der gemeente over 1941, hoofdstuk VI, Politie en Brandweer en Gemeenteverslagen over de periode 1943 dec-1944 juli, 1941-1944
Niet relevant, geen oorlogshandelingen binnen de gemeente Bocholtz gemeld.	
Inventaris 113-hwv	Min. Ruijsstraat B 15, Bocholtz; Oprichten van een schietinrichting met kogelvanger
Niet relevant, betreft naoorlogse meldingen.	
Inventaris 114-hwv	Min. Ruijsstraat B 30, Bocholtz; Oprichten van een schietinrichting met kogelvanger
Niet relevant, betreft naoorlogse meldingen.	
Inventaris 152	Maandrapporten van de politie, 1942-1944
Niet relevant, geen melding NGE.	
Inventaris 330	Financiële stukken betreffende het herstel van door oorlogshandelingen getroffen gemeente-eigendommen, 1945-1952
Niet relevant, geen melding oorzaak schade.	
Inventaris 331	Stukken betreffende het herstel van door oorlogshandelingen getroffen gemeente-eigendommen, 1945-1954
Granaatinslag 17 september 1944 te Wilhelminaplein A.9 Bocholtz: 	
September 1944, schade door granaatscherven te Bocholtz Prickaert J.11, 13 en 15:	

4. SCHADE EN SCHADE-AANGIFTE:

a. nauwkeurige omschrijving van de oorzaak der geleden schade, met vermelding van de datum — a. Door grataatinslag op 17 Sept.

b. bij welke Schade-Enquête-Commissie is een schade-enquête-formulier ingediend? — b. Maastricht.

c. onder welk nummer is het schadegeval bij genoemde commissie ingeschreven? — c. no. 20932.

Niet of onjuist invullen van de kadastrale aanduiding kan tot aanzienlijke vertraging leiden.

5. PAND:

a. straat en huisnummer van het getroffen pand — a. Wilhelminaplein A.9 Bocholtz.

b. kadastrale aanduiding van het getroffen pand — b. Gemeente: Bocholtz. Sectie: A. Nummer: 272

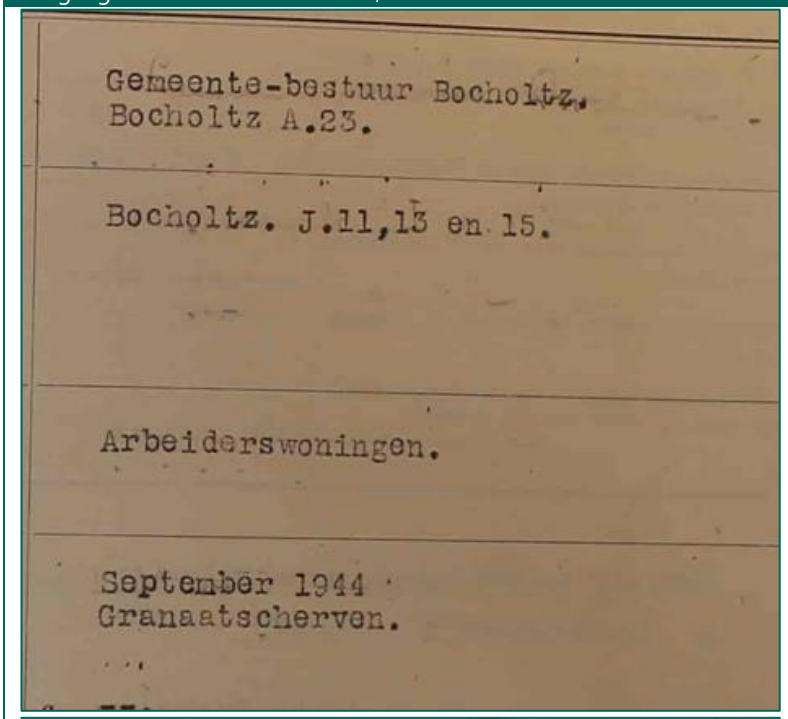
c. volledige omschrijving aard en inrichting (b.v. woonhuis bevattende 3 afzonderlijke woningen; winkelhuis met woning; fabriek; pakhuis met bovenwoning; werkplaats met magazijn, enz.) — c1. Auto-garage.

1. van het beschadigde, resp. verwoeste pand — c2.

2. van het nieuwe pand

d. huurwaarde van het getroffen pand — d.

6. ONTEIGENING:

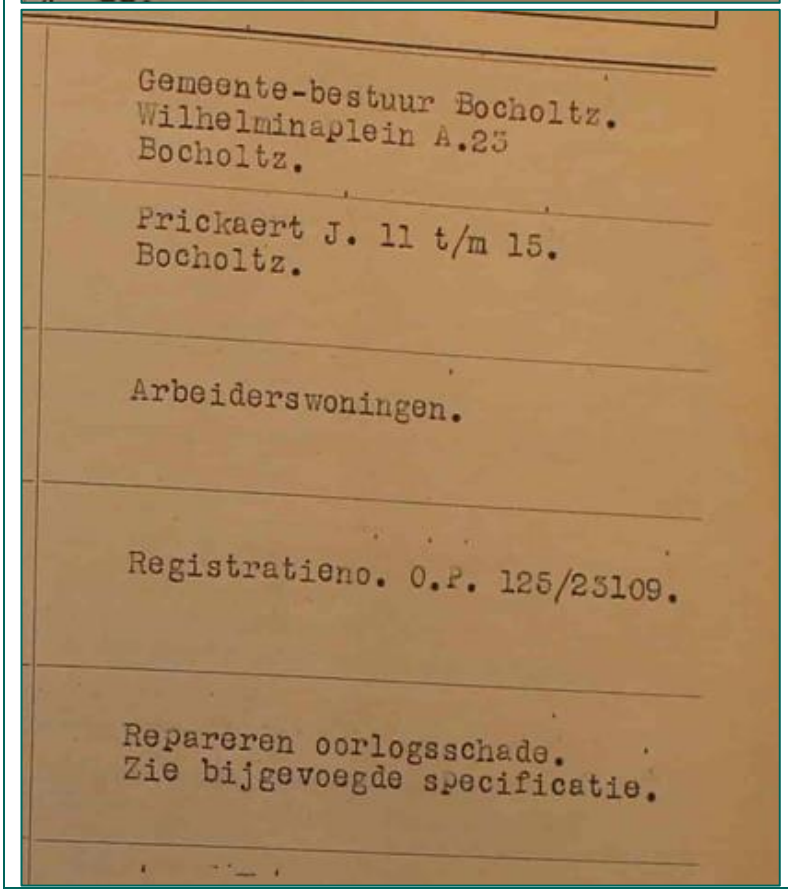

Gemeente-bestuur Bocholtz.
Bocholtz A.23.

Bocholtz. J.11,13 en 15.

Arbeiderswoningen.

September 1944
Granaatscherven.

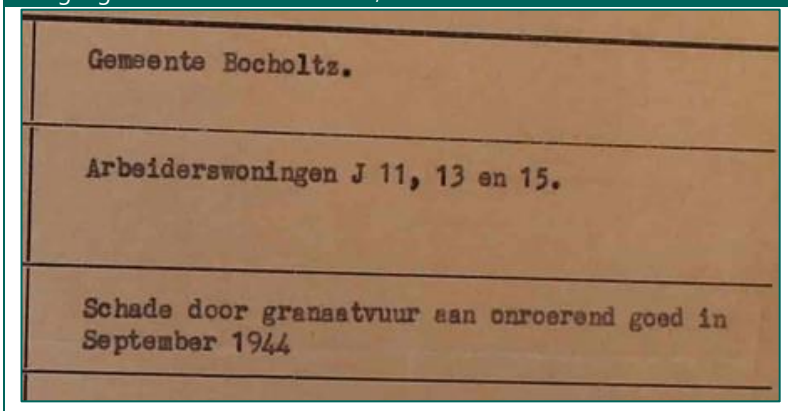
Gemeente-bestuur Bocholtz.
Wilhelminaplein A.23
Bocholtz.

Prickaert J. 11 t/m 15.
Bocholtz.

Arbeiderswoningen.

Registratieno. O.P. 125/23109.

Repareren oorlogsschade.
Zie bijgevoegde specificatie.

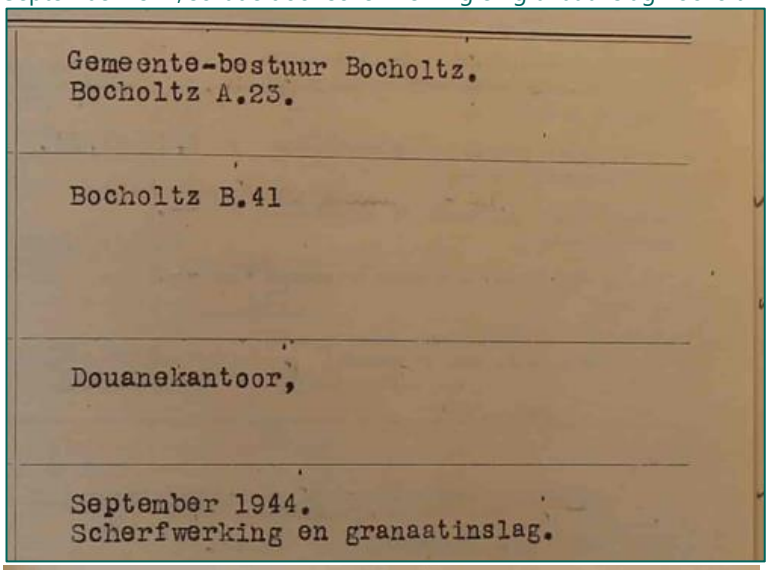

Gemeente Bocholtz.

Arbeiderswoningen J 11, 13 en 15.

Schade door granaatvuur aan onroerend goed in September 1944

September 1944, schade door scherfwerking en granaatinslag Bocholtz Min Ruysstraat B.41:

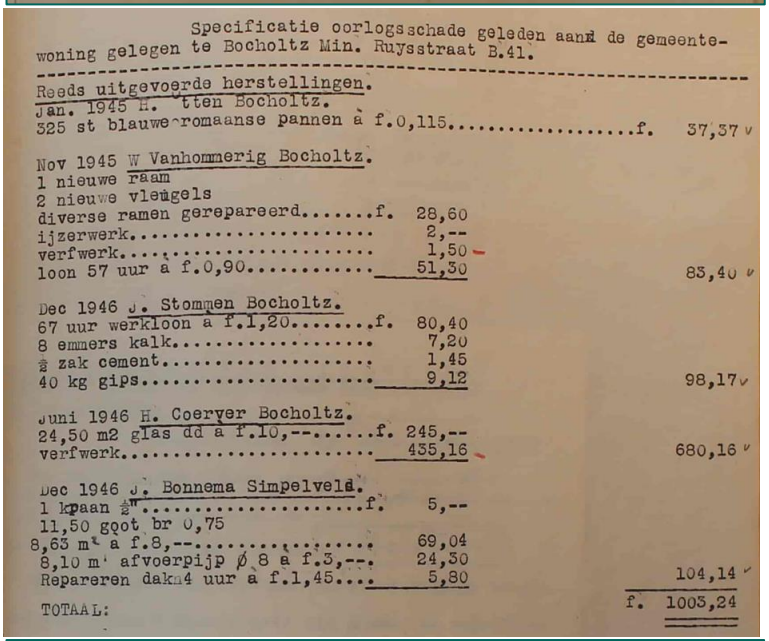

Gemeente-bestuur Bocholtz.
Bocholtz A.23.

Bocholtz B.41

Douanekantoor,

September 1944.
Scherfwerking en granaatinslag.

Specificatie oorlogsschade geleden aanm de gemeente-woning gelegen te Bocholtz Min. Ruysstraat B.41.

Reeds uitgevoerde herstellingen.

Jan. 1945 H. tten Bocholtz.
325 st blauwe romaanse pannen à f.0,115.....f. 37,37

Nov 1945 W Vanhommerig Bocholtz.
1 nieuwe raam
2 nieuwe vleugels
diverse ramen gerepareerd.....f. 28,60
ijzerwerk..... 2,--
verfwerk..... 1,50
loon 57 uur à f.0,90..... 51,30 83,40

Dec 1946 J. Stommen Bocholtz.
67 uur werkloon à f.1,20.....f. 80,40
8 emmers kalk..... 7,20
2 zak cement..... 1,45
40 kg gips..... 9,12 98,17

Juni 1946 H. Coerver Bocholtz.
24,50 m2 glas dd à f.10,--.....f. 245,--
verfwerk..... 435,16 680,16

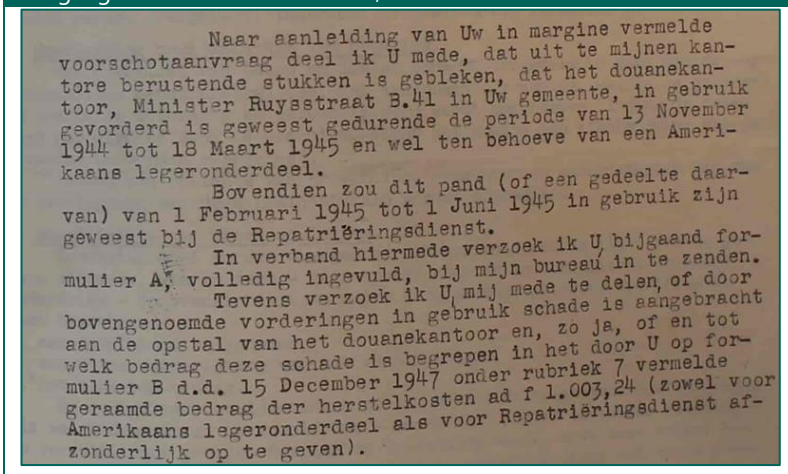
Dec 1946 J. Bonnema Simpelveld.
1 kpaan à".....f. 5,--
11,50 goot br 0,75
8,63 m à f.8,--..... 69,04
8,10 m afvoerpijp Ø 8 à f.3,--. 24,30
Repareren dak 4 uur à f.1,45.... 5,80 104,14

TOTAAL: f. 1003,24

Was het perceel volledig in gebruik of volledig in exploitatie op het tijdstip der vordering of beschadiging? Zo niet, waarom?

Door scherfwerking en granaatinslag was de bovenverdieping onbewoonbaar geworden, voorhsen was pand volledig in exploitatie. Bij de daarop volgende vordering was dit pand niet meer in exploitatie.

23 december 1948, melding inkwartiering geallieerde troepen te Minister Ruysstraat B.41 te Bocholtz:

Naar aanleiding van Uw in margine vermelde voorschotaanvraag deel ik U mede, dat uit te mijnen kantore berustende stukken is gebleken, dat het douanekantoor, Minister Ruysstraat B.41 in Uw gemeente, in gebruik gevorderd is geweest gedurende de periode van 13 November 1944 tot 18 Maart 1945 en wel ten behoeve van een Amerikaans legeronderdeel.

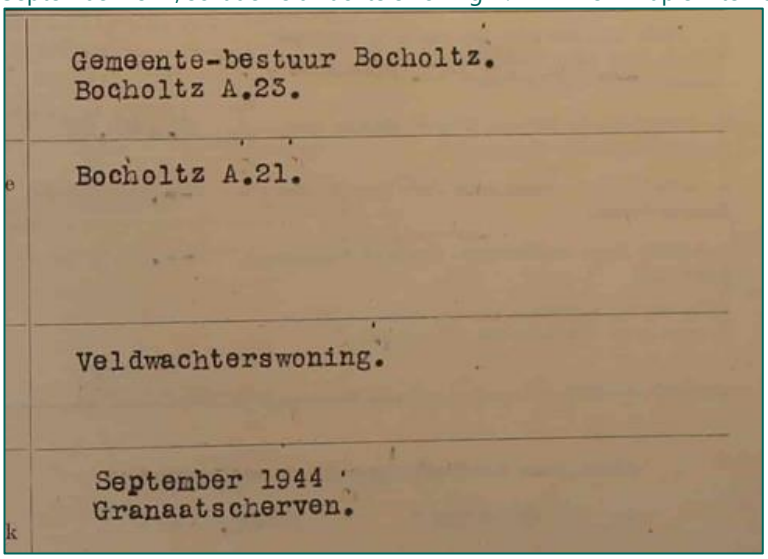
Bovendien zou dit pand (of een gedeelte daarvan) van 1 Februari 1945 tot 1 Juni 1945 in gebruik zijn geweest bij de Repatriëringsdienst.

In verband hiermede verzoek ik U bijgaand formulier A, volledig ingevuld, bij mijn bureau in te zenden.

Tevens verzoek ik U mij mede te delen, of door bovengenoemde vorderingen in gebruik schade is aangebracht aan de opstal van het douanekantoor en, zo ja, of en tot welk bedrag deze schade is begrepen in het door U op formulier B d.d. 15 December 1947 onder rubriek 7 vermelde geraamde bedrag der herstelkosten ad f 1.003,24 (zowel voor Amerikaans legeronderdeel als voor Repatriëringsdienst afzonderlijk op te geven).

- *Niet relevant, betreft enkel schade door inkwartiering.*

September 1944, schade veldwachterswoning A.21 Wilhelminaplein te Bocholtz door granaatscherven:

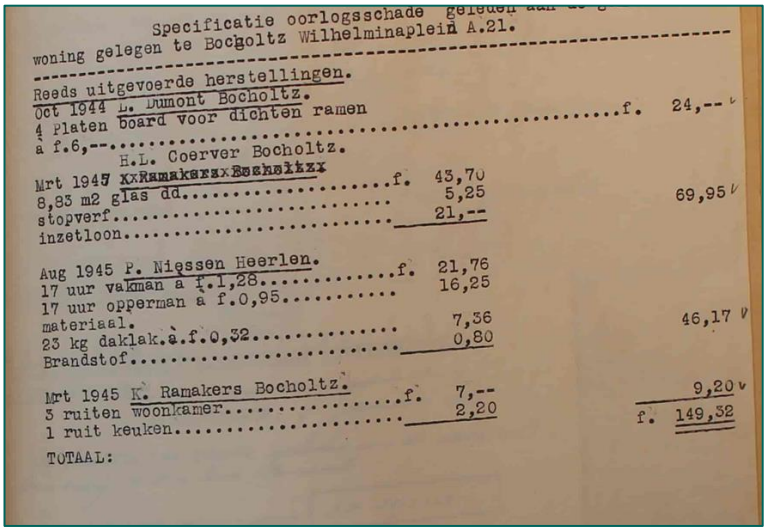

Gemeente-bestuur Bocholtz.
Bocholtz A.23.

Bocholtz A.21.

Veldwachterswoning.

September 1944
Granaatscherven.

Specificatie oorlogsschade geleden aan [illegible]
woning gelegen te Bocholtz Wilhelminaplein A.21.

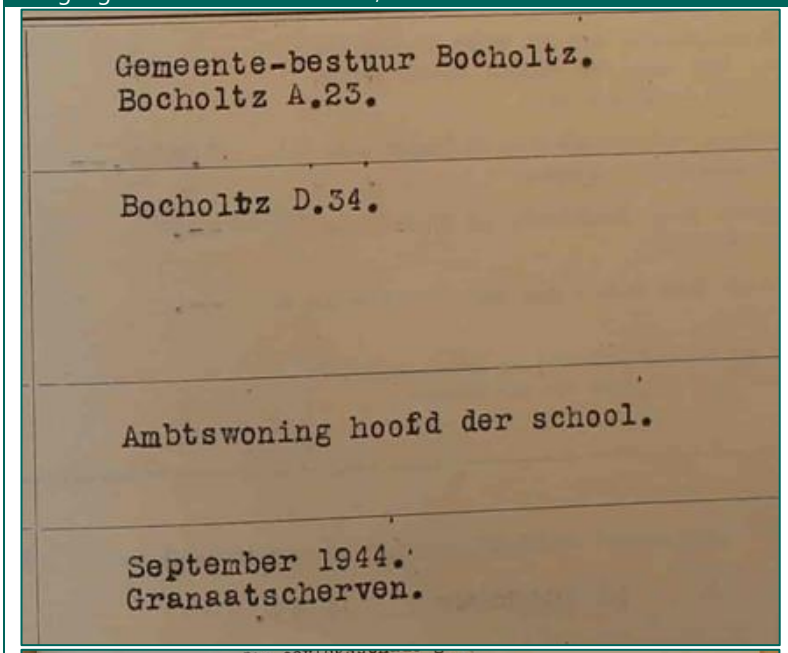
Reeds uitgevoerde herstellingen.
Oct 1944 L. Dumont Bocholtz.
4 platen board voor dichten ramen
a f.6,-- ..... f. 24,--

H.L. Coerver Bocholtz.
Mrt 1945 ~~K. Ramakers Bocholtz~~
8,83 m2 glas dd ..... f. 43,70
stopverf 5,25
inzetloon 21,-- 69,95

Aug 1945 P. Niessen Heerlen.
17 uur vakman a f.1,28 ..... f. 21,76
17 uur opperman a f.0,95 16,25
materiaal. 7,36
23 kg daklak.à.f.0,32 0,80
Brandstof 46,17

Mrt 1945 K. Ramakers Bocholtz.
3 ruiten woonkamer ..... f. 7,--
1 ruit keuken 2,20 9,20
TOTAAL: f. 149,32

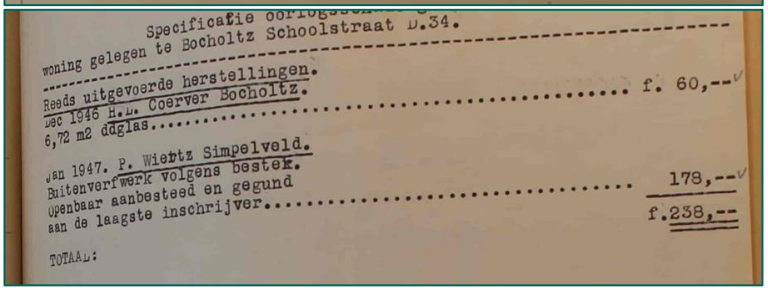
September 1944, granaatscherven ambtswoning hoofd der school te Schoolstraat D.34 Bocholtz:

Gemeente-bestuur Bocholtz.
Bocholtz A.23.

Bocholtz D.34.

Ambtswoning hoofd der school.

September 1944.
Granaatscherven.

Specificatie oorlogsschade Bocholtz Schoolstraat D.34.

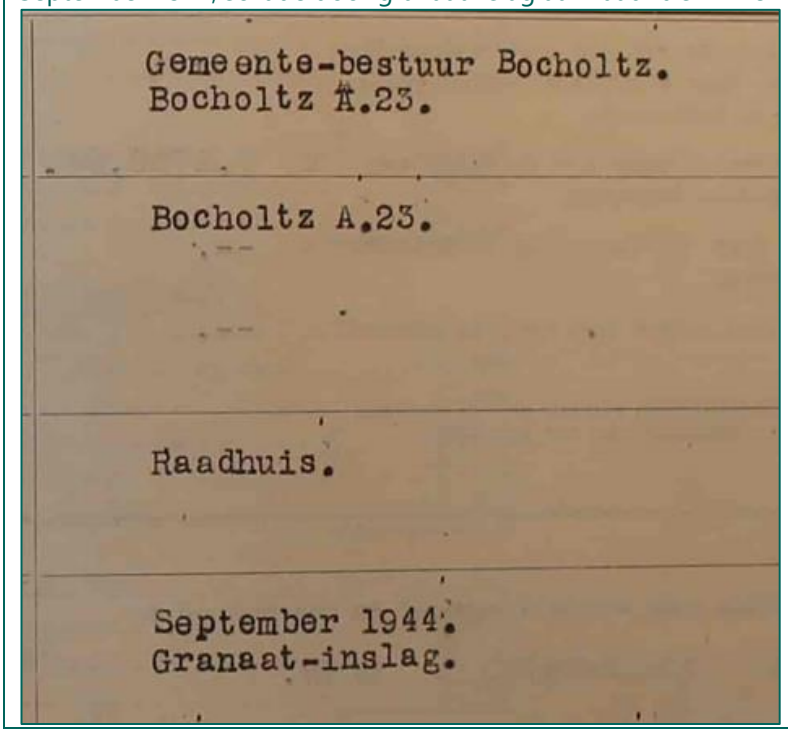
woning gelegen te Bocholtz Schoolstraat D.34.

Reeds uitgevoerde herstellingen.
Dec 1946 H.L. Coerver Bocholtz.
6,72 m2 dubbelglas..... f. 60,--

Jan 1947. P. Wiertz Simpelveld.
Buitenverfwerk volgens bestek.
Openbaar aanbesteed en gegund
aan de laagste inschrijver..... 178,--

TOTAAL: f.238,--

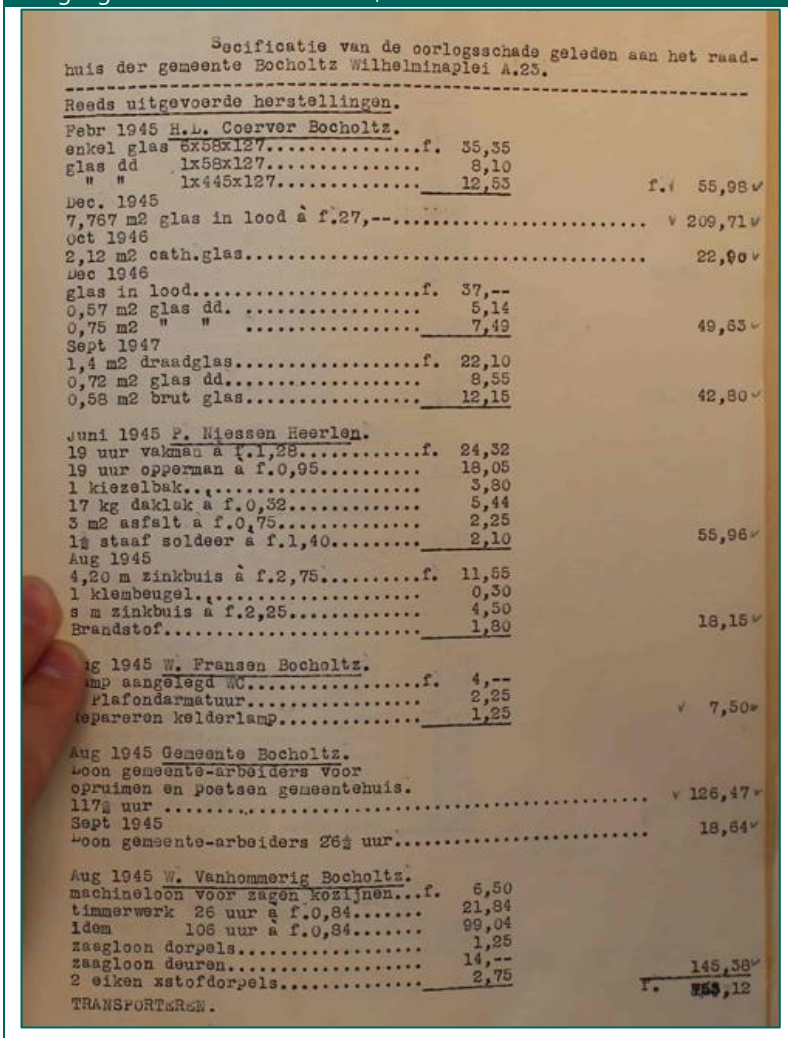
September 1944, schade door granaatinslag aan raadhuis Wilhelminaplein A.23 te Bocholtz:

Gemeente-bestuur Bocholtz.
Bocholtz A.23.

Bocholtz A.23.

Raadhuis.

September 1944.
Granaat-inslag.

Specificatie van de oorlogsschade geleden aan het raadhuis der gemeente Bocholtz Wilhelminaplei A.25.

Reeds uitgevoerde herstellingen.

Febr 1945 H.L. Coerver Bocholtz.
enkel glas 6x58x127.....f. 35,35
glas dd 1x58x127..... 8,10
" " 1x445x127..... 12,53 f. 55,98
Dec. 1945
7,767 m2 glas in lood à f.27,-- 209,71
Oct 1946
2,12 m2 cath.glas..... 22,90
Dec 1946
glas in lood.....f. 37,--
0,57 m2 glas dd. 5,14
0,75 m2 " " 7,49 49,63
Sept 1947
1,4 m2 draadglas.....f. 22,10
0,72 m2 glas dd..... 8,55
0,58 m2 brut glas..... 12,15 42,80

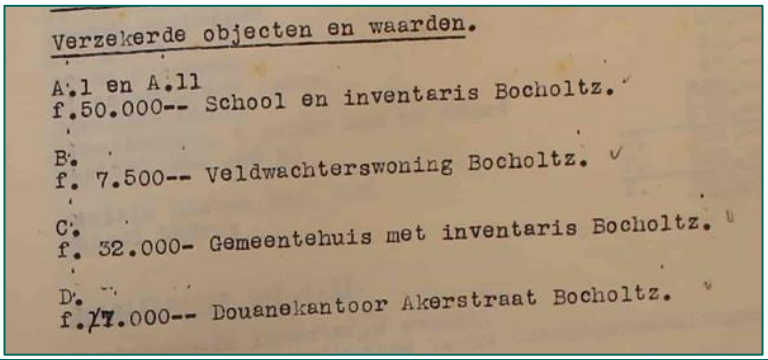
Juni 1945 P. Nijssen Heerlen.
19 uur vakman à f.1,28.....f. 24,32
19 uur opperman à f.0,95..... 18,05
1 kiezelbak..... 3,80
17 kg daklak à f.0,32..... 5,44
3 m2 asfalt à f.0,75..... 2,25
1½ staaf soldeer à f.1,40..... 2,10 55,96
Aug 1945
4,20 m zinkbuis à f.2,75.....f. 11,55
1 klembeugel..... 0,30
3 m zinkbuis à f.2,25..... 4,50
Brandstof..... 1,80 18,15

Aug 1945 W. Fransen Bocholtz.
Lamp aangelegd WC.....f. 4,--
1 plafondarmatuur..... 2,25
Repareren kelderlamp..... 1,25 7,50

Aug 1945 Gemeente Bocholtz.
Loon gemeente-arbeiders voor
opruimen en poetsen gemeentehuis.
117½ uur 126,47
Sept 1945
Loon gemeente-arbeiders 26½ uur..... 18,64

Aug 1945 W. Vanhommerig Bocholtz.
machineloon voor zagen kozijnen...f. 6,50
timmerwerk 26 uur à f.0,84..... 21,84
idem 106 uur à f.0,84..... 99,04
zaagloon dorpels..... 1,25
zaagloon deuren..... 14,--
2 eiken xstofdorpels..... 2,75 145,38
TRANSPORTeRen. f. 455,12

September 1944, schade door granaatinslagen en vernieling tijdens Amerikaanse inkwartiering bij School en inventaris Bocholtz, veldwachterswoning Bocholtz, gemeentehuis Bocholtz en douanekantoor Akerstraat:

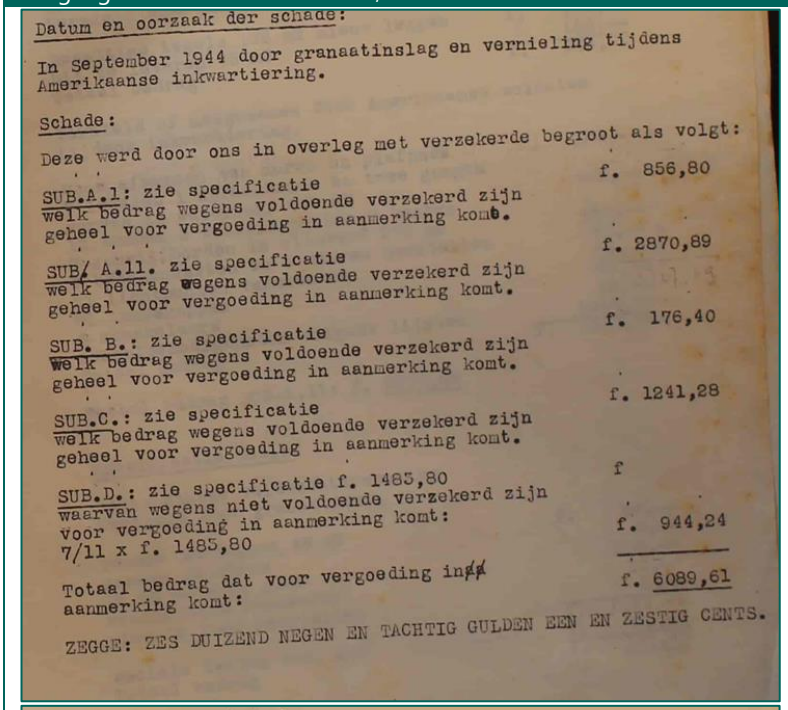
Verzekerde objecten en waarden.

A.1 en A.11
f.50.000-- School en inventaris Bocholtz.

B.
f. 7.500-- Veldwachterswoning Bocholtz.

C.
f. 32.000- Gemeentehuis met inventaris Bocholtz.

D.
f. 17.000-- Douanekantoor Akerstraat Bocholtz.

Datum en oorzaak der schade:

In September 1944 door granaatinslag en vernieling tijdens Amerikaanse inkwartiering.

Schade:

Deze werd door ons in overleg met verzekerde begroot als volgt:

SUB.A.1: zie specificatie welk bedrag wegens voldoende verzekerd zijn geheel voor vergoeding in aanmerking komt. f. 856,80

SUB. A.11. zie specificatie welk bedrag wegens voldoende verzekerd zijn geheel voor vergoeding in aanmerking komt. f. 2870,89

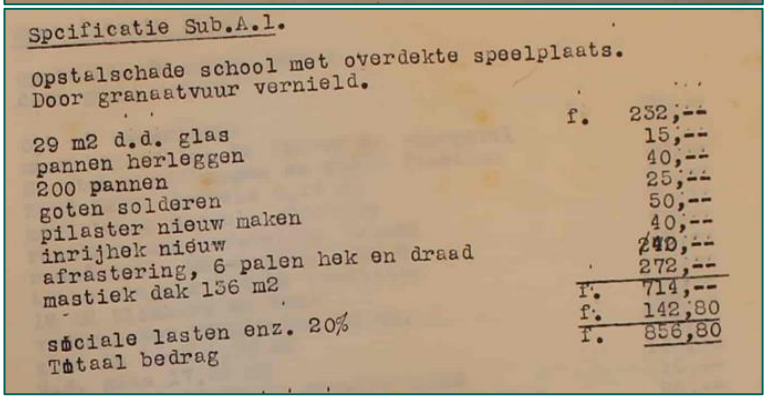
SUB. B.: zie specificatie welk bedrag wegens voldoende verzekerd zijn geheel voor vergoeding in aanmerking komt. f. 176,40

SUB.C.: zie specificatie welk bedrag wegens voldoende verzekerd zijn geheel voor vergoeding in aanmerking komt. f. 1241,28

SUB.D.: zie specificatie f. 1485,80 waarvan wegens niet voldoende verzekerd zijn voor vergoeding in aanmerking komt: 7/11 x f. 1485,80 f. 944,24

Totaal bedrag dat voor vergoeding in aanmerking komt: f. 6089,61

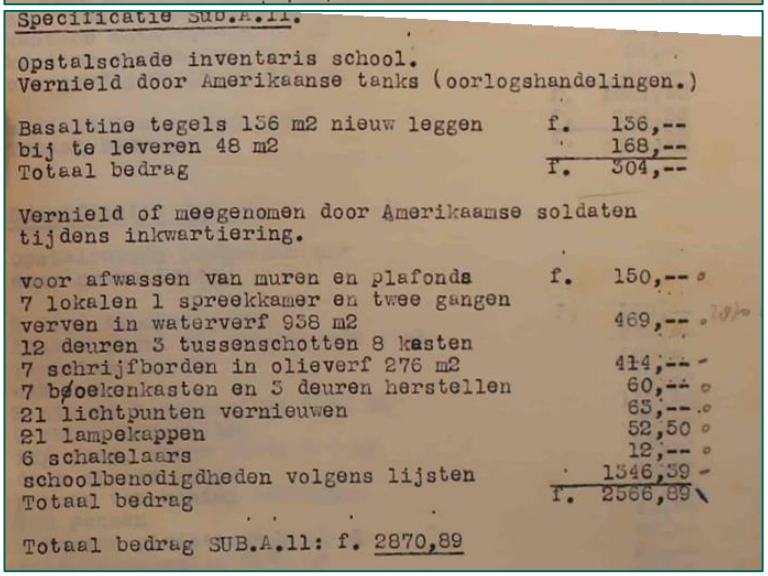
ZEGGE: ZES DUIZEND NEGEN EN TACHTIG GULDEN EEN EN ZESTIG CENTS.

Specificatie Sub.A.1.

Opstalschade school met overdekte speelplaats.
Door granaatvuur vernield.

29 m2 d.d. glas	f. 232,--
pannen herleggen	15,--
200 pannen	40,--
goten solderen	25,--
pilaster nieuw maken	50,--
inrijhek nieuw	40,--
afrastering, 6 palen hek en draad	240,--
mastiek dak 156 m2	272,--
	f. 714,--
sociale lasten enz. 20%	f. 142,80
Totaal bedrag	f. 856,80

Specificatie Sub.A.11.

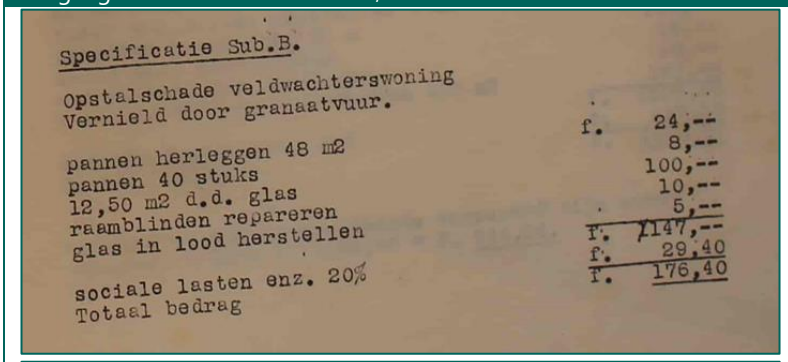
Opstalschade inventaris school.
Vernield door Amerikaanse tanks (oorlogshandelingen.)

Basaltine tegels 156 m2 nieuw leggen	f. 136,--
bij te leveren 48 m2	168,--
Totaal bedrag	f. 304,--

Vernield of meegenomen door Amerikaanse soldaten tijdens inkwartiering.

voor afwassen van muren en plafonds	f. 150,--
7 lokalen 1 spreekkamer en twee gangen verven in waterverf 938 m2	469,--
12 deuren 3 tussenschotten 8 kasten 7 schrijfborden in olieverf 276 m2	414,--
7 boekenkasten en 3 deuren herstellen	60,--
21 lichtpunten vernieuwen	63,--
21 lampekappen	52,50
6 schakelaars	12,--
schoolbenodigdheden volgens lijsten	1346,39
Totaal bedrag	f. 2566,89

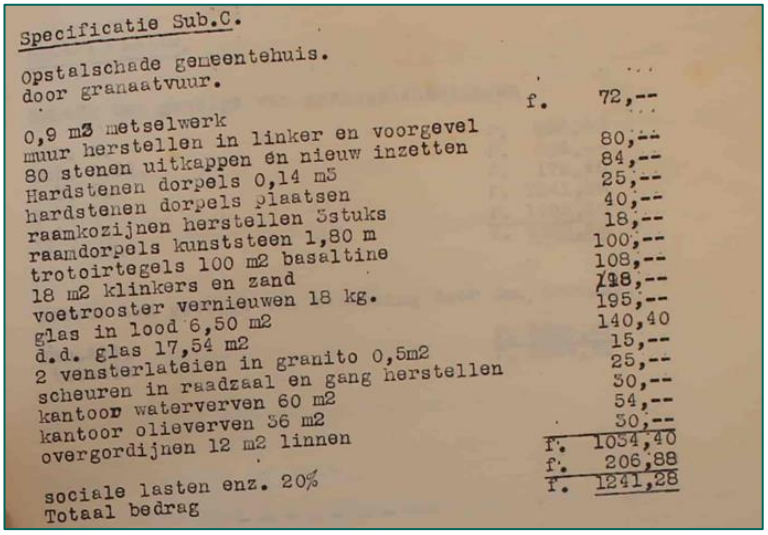
Totaal bedrag SUB.A.11: f. 2870,89

Specificatie Sub.B.

Opstalschade veldwachterswoning
Vernield door granaatvuur.

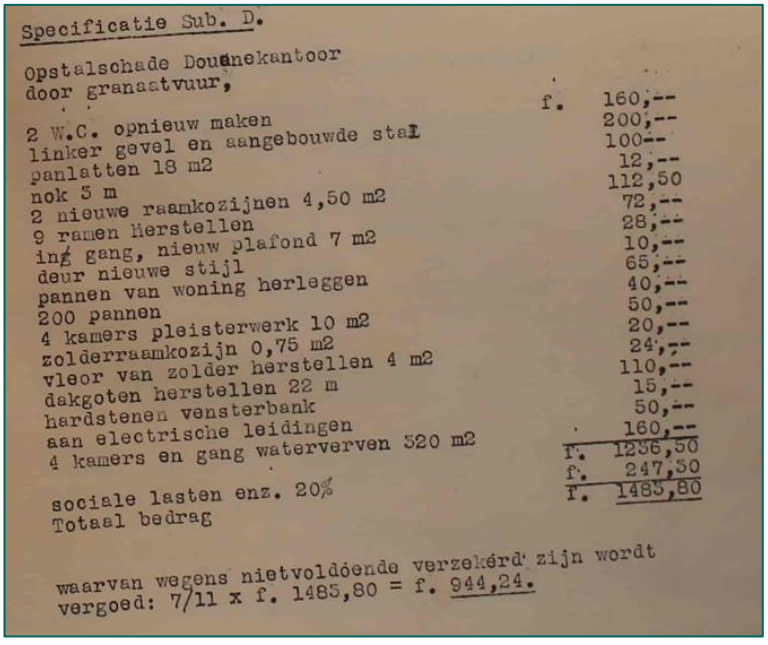
	f. 24,--
pannen herleggen 48 m2	8,--
pannen 40 stuks	100,--
12,50 m2 d.d. glas	10,--
raamblinden repareren	5,--
glas in lood herstellen	f. 147,--
	f. 29,40
sociale lasten enz. 20%	f. 176,40
Totaal bedrag	

Specificatie Sub.C.

Opstalschade gemeentehuis.
door granaatvuur.

	f. 72,--
0,9 m3 metselwerk	
muur herstellen in linker en voorgevel	80,--
80 stenen uitkappen en nieuw inzetten	84,--
Hardstenen dorpels 0,14 m5	25,--
hardstenen dorpels plaatsen	40,--
raamkozijnen herstellen 5stuks	18,--
raamdorpels kunststeen 1,80 m	100,--
trotoirtegels 100 m2 basaltine	108,--
18 m2 klinkers en zand	118,--
voetrooster vernieuwen 18 kg.	195,--
glas in lood 6,50 m2	140,40
d.d. glas 17,54 m2	15,--
2 vensterlateien in granito 0,5m2	25,--
scheuren in raadzaal en gang herstellen	50,--
kantoor waterverven 60 m2	54,--
kantoor olieverven 56 m2	30,--
overgordijnen 12 m2 linnen	f. 1054,40
	f. 206,88
sociale lasten enz. 20%	f. 1241,28
Totaal bedrag	

Specificatie Sub. D.

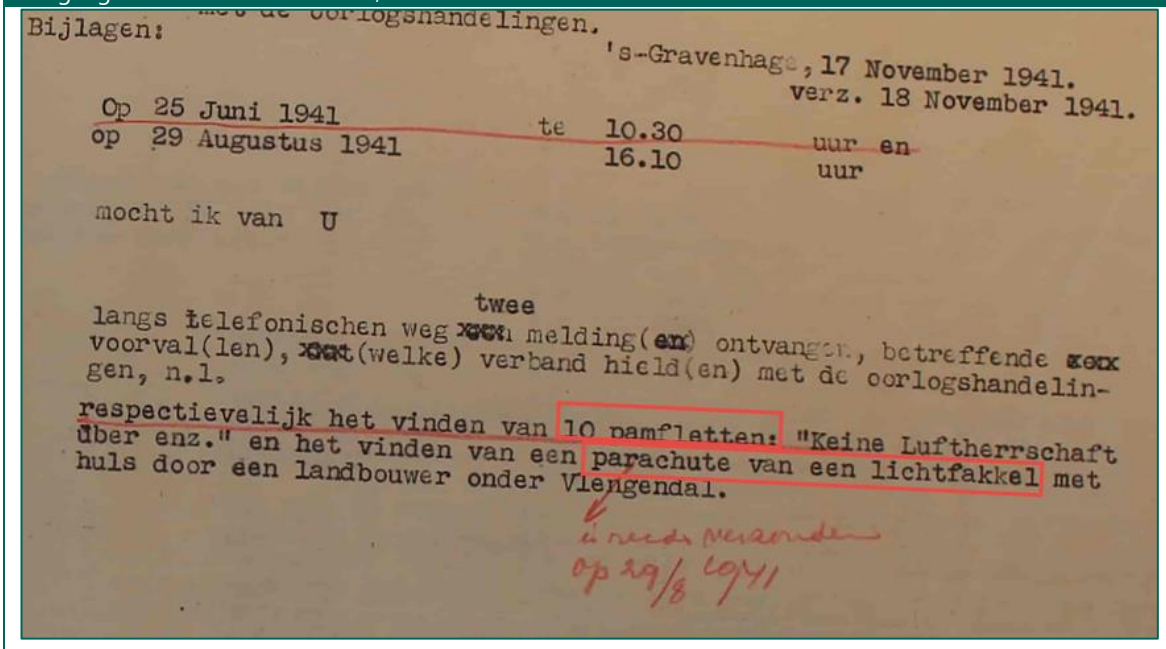
Opstalschade Douanekantoor
door granaatvuur,

	f. 160,--
2 W.C. opnieuw maken	200,--
linker gevel en aangebouwde stal	100,--
panlatten 18 m2	12,--
nok 5 m	112,50
2 nieuwe raamkozijnen 4,50 m2	72,--
9 ramen herstellen	28,--
ing gang, nieuw plafond 7 m2	10,--
deur nieuwe stijl	65,--
pannen van woning herleggen	40,--
200 pannen	50,--
4 kamers pleisterwerk 10 m2	20,--
zolderraamkozijn 0,75 m2	24,--
vloer van zolder herstellen 4 m2	110,--
dakgoten herstellen 22 m	15,--
hardstenen vensterbank	50,--
aan electrische leidingen	160,--
4 kamers en gang waterverven 520 m2	f. 1236,50
	f. 247,30
sociale lasten enz. 20%	f. 1483,80
Totaal bedrag	

waarvan wegens nietvoldoende verzekerd zijn wordt vergoed: 7/11 x f. 1485,80 = f. 944,24.

Inventaris 920	Dagrapporten van de luchtbeschermingsdienst, 1941-1945

25 juni 1941 en 29 augustus 1941, melding neerkomen 10 pamfletten en parachute van lichtfakkel met huls te Vlengendal:

Bijlagen:

's-Gravenhage, 17 November 1941.
verz. 18 November 1941.

Op 25 Juni 1941 te 10.30 uur en
op 29 Augustus 1941 16.10 uur

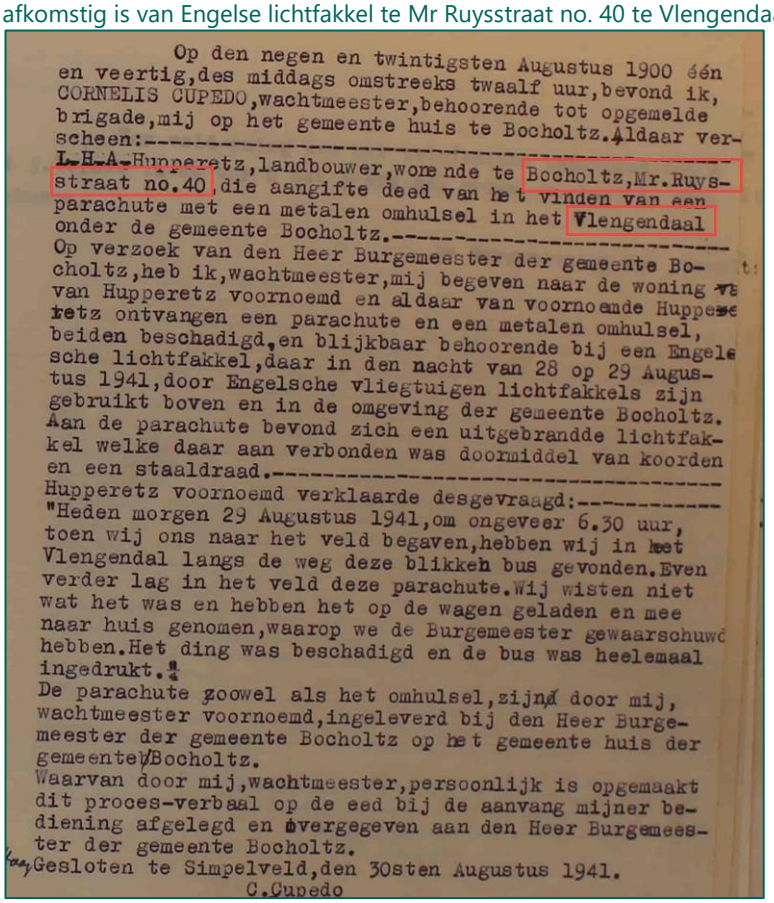
mocht ik van U

twee
langs telefonischen weg een melding(en) ontvangen, betreffende een voorval(len), welke(welke) verband hield(en) met de oorlogshandelingen, n.l.

respectievelijk het vinden van 10 pamfletten: "Keine Luftherrschaft über enz." en het vinden van een parachute van een lichtfakkel met huls door een landbouwer onder Vlengendal.

- *Niet relevant, exacte locatie neergekomen pamfletten en parachute van lichtfakkel met huls niet vermeld.*

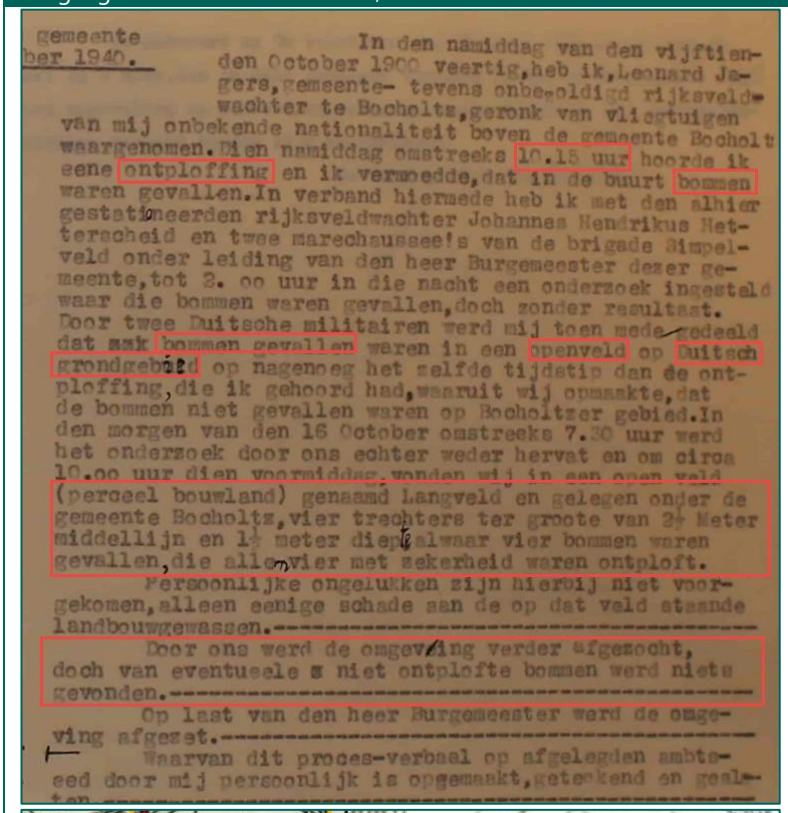
28-29 augustus 1941, proces verbaal vinden en deponeren van gevonden parachute met omhulsel die vermoedelijk afkomstig is van Engelse lichtfakkel te Mr Ruysstraat no. 40 te Vlengendaal in gemeente Bocholtz:

Op den negen en twintigsten Augustus 1900 één en veertig, des middags omstreeks twaalf uur, bevond ik, CORNELIS CUPEDO, wachtmeester, behoorende tot opgemelde brigade, mij op het gemeente huis te Bocholtz. Aldaar verscheen:----------
L.H.A. Hupperetz, landbouwer, wonende te Bocholtz, Mr. Ruysstraat no. 40, die aangifte deed van het vinden van een parachute met een metalen omhulsel in het Vlengendaal onder de gemeente Bocholtz.----------
Op verzoek van den Heer Burgemeester der gemeente Bocholtz, heb ik, wachtmeester, mij begeven naar de woning van Hupperetz voornoemd en aldaar van voornoemde Hupperetz ontvangen een parachute en een metalen omhulsel, beiden beschadigd, en blijkbaar behoorende bij een Engelsche lichtfakkel, daar in den nacht van 28 op 29 Augustus 1941, door Engelsche vliegtuigen lichtfakkels zijn gebruikt boven en in de omgeving der gemeente Bocholtz. Aan de parachute bevond zich een uitgebrandde lichtfakkel welke daar aan verbonden was doormiddel van koorden en een staaldraad.----------
Hupperetz voornoemd verklaarde desgevraagd:----------
"Heden morgen 29 Augustus 1941, om ongeveer 6.30 uur, toen wij ons naar het veld begaven, hebben wij in het Vlengendal langs de weg deze blikken bus gevonden. Even verder lag in het veld deze parachute. Wij wisten niet wat het was en hebben het op de wagen geladen en mee naar huis genomen, waarop we de Burgemeester gewaarschuwd hebben. Het ding was beschadigd en de bus was heelemaal ingedrukt."
De parachute zoowel als het omhulsel, zijn door mij, wachtmeester voornoemd, ingeleverd bij den Heer Burgemeester der gemeente Bocholtz op het gemeente huis der gemeente Bocholtz.
Waarvan door mij, wachtmeester, persoonlijk is opgemaakt dit proces-verbaal op de eed bij de aanvang mijner bediening afgelegd en overgegeven aan den Heer Burgemeester der gemeente Bocholtz.
Gesloten te Simpelveld, den 30sten Augustus 1941.
C. Cupedo

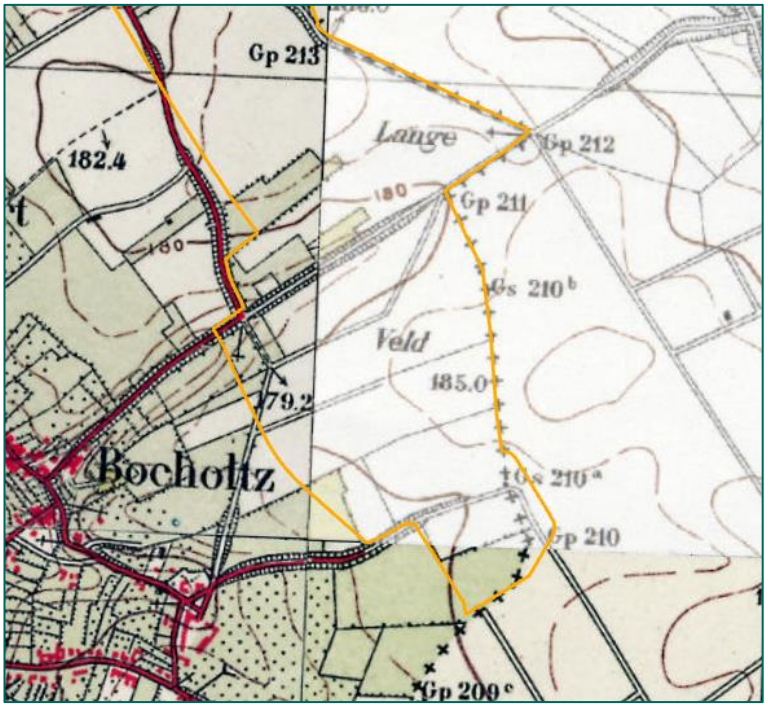
- *Niet relevant, lichtfakkel met huls is buiten de gemeente Heerlen neergekomen.*

15 oktober 1940, neerkomen bommen in gemeente Bocholtz te Langveld:

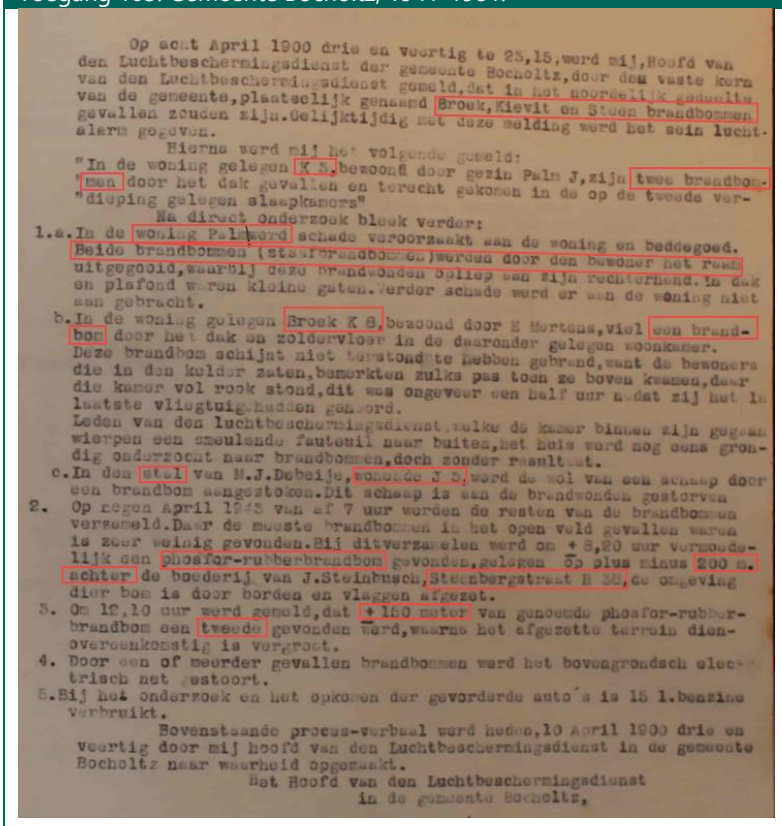
gemeente
ber 1940.

In den namiddag van den vijftien-
den October 1900 veertig,heb ik,Leonard Ja-
gers,gemeente- tevens onbezoldigd rijksveld-
wachter te Bocholtz,geronk van vliegtuigen
van mij onbekende nationaliteit boven de gemeente Bocholt
waargenomen. Dien namiddag omstreeks 10.15 uur hoorde ik
eene ontploffing en ik vermoedde,dat in de buurt bommen
waren gevallen.In verband hiermede heb ik met den alhier
gestationneerden rijksveldwachter Johannes Hendrikus Het-
terscheid en twee marechaussee's van de brigade Simpel-
veld onder leiding van den heer Burgemeester dezer ge-
meente,tot 3. 00 uur in die nacht een onderzoek ingesteld
waar die bommen waren gevallen,doch zonder resultaat.
Door twee Duitsche militairen werd mij toen mede gedeeld
dat aak bommen gevallen waren in een openveld op Duitsch
grondgebied op nagenoeg het selfde tijdstip dan de ont-
ploffing,die ik gehoord had,waaruit wij opmaakte,dat
de bommen niet gevallen waren op Bocholtzer gebied.In
den morgen van den 16 October omstreeks 7.30 uur werd
het onderzoek door ons echter weder hervat en om circa
10.00 uur dien voormiddag vonden wij in een open veld
(perceel bouwland) genaamd Langveld en gelegen onder de
gemeente Bocholtz,vier trechters ter groote van 2½ Meter
middellijn en 1½ meter diep,alwaar vier bommen waren
gevallen,die alle vier met zekerheid waren ontploft.
Persoonlijke ongelukken zijn hierbij niet voor-
gekomen,alleen eenige schade aan de op dat veld staande
landbouwgewassen.----------
Door ons werd de omgeving verder afgezocht,
doch van eventueele n niet ontplofte bommen werd niets
gevonden.----------
Op last van den heer Burgemeester werd de omge-
ving afgezet.----------
Waarvan dit proces-verbaal op afgelegden ambte-
eed door mij persoonlijk is opgemaakt,getekend en gesl-
ten

- *Niet relevant, exacte locatie neergekomen bommen niet bekend.*

8 april 1943, melding neerkomen brandbommen in het noordelijke gedeelte van de gemeente Bocholtz, plaatselijk genaamd Broek, Kievit en Steen [K3, woning Palmwerd, Broek K8, stal M.J. Debeije J5, Steenbergstraat H38]:

Op acht April 1900 drie en veertig te 23,15,werd mij,Hoofd van den Luchtbeschermingsdienst der gemeente Bocholtz,door den vaste kern van den Luchtbeschermingsdienst gemeld,dat in het noordelijk gedeelte van de gemeente,plaatselijk genaamd Broek,Kievit en Steen brandbommen gevallen zouden zijn.Gelijktijdig met deze melding werd het sein luchtalarm gegeven.

Hierna werd mij het volgende gemeld:

"In de woning gelegen K 8,bewoond door gezin Palm J,zijn twee brandbommen door het dak gevallen en terecht gekomen in de op de tweede verdieping gelegen slaapkamers"

Na direct onderzoek bleek verder:

1.a.In de woning Palmard schade veroorzaakt aan de woning en beddegoed. Beide brandbommen (staafbrandbommen)werden door den bewoner het raam uitgegooid,waarbij deze brandbommen opliep aan zijn rechterhand.In dak en plafond waren kleine gaten.Verder schade werd er aan de woning niet aan gebracht.

b.In de woning gelegen Broek K 8,bewoond door E Mertens,viel een brandbom door het dak en zoldervloer in de daaronder gelegen woonkamer. Deze brandbom schijnt niet terstond te hebben gebrand,want de bewoners die in den kelder zaten,bemerkten zulks pas toen ze boven kwamen,daar die kamer vol rook stond,dit was ongeveer een half uur nadat zij het laatste vliegtuig hadden gehoord.
Leden van den luchtbeschermingsdienst,welke de kamer binnen zijn gegaan wierpen een smeulende fauteuil naar buiten,het huis werd nog eens grondig onderzocht naar brandbommen,doch zonder resultaat.

c.In den stal van M.J.Debeije,woonde J S,werd de wol van een schaap door een brandbom aangestoken.Dit schaap is aan de brandwonden gestorven

2. Op negen April 1943 van af 7 uur werden de resten van de brandbommen verzameld.Daar de meeste brandbommen in het open veld gevallen waren is zeer weinig gevonden.Bij dit verzamelen werd om + 8,20 uur vermoedelijk een phosfor-rubberbrandbom gevonden,gelegen op plus minus 200 m. achter de boederij van J.Steinbusch,Steenbergstraat B 30,de omgeving dier bom is door borden en vlaggen afgezet.

3. Om 10,10 uur werd gemeld,dat + 150 meter van genoemde phosfor-rubberbrandbom een tweede gevonden werd,waarna het afgezette terrein dienovereenkomstig is vergroot.

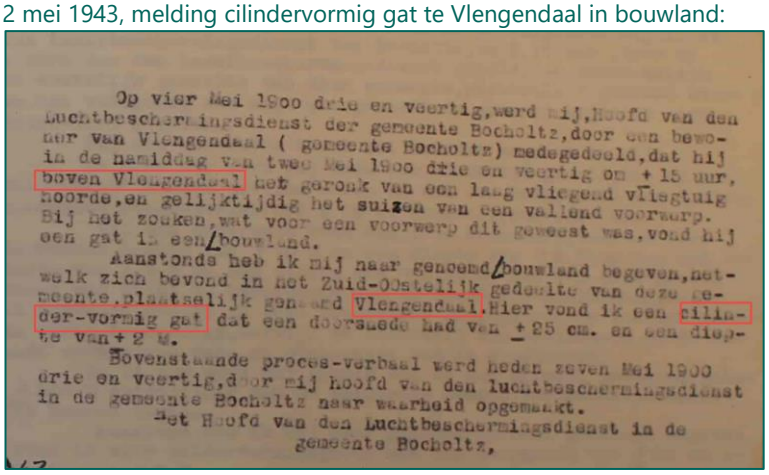
4. Door een of meerder gevallen brandbommen werd het bovengrondsch electrisch net gestoort.

5.Bij het onderzoek en het opkomen der gevorderde auto´s is 15 l.benzine verbruikt.

Bovenstaande proces-verbaal werd heden,10 April 1900 drie en veertig door mij hoofd van den Luchtbeschermingsdienst in de gemeente Bocholtz naar waarheid opgemaakt.

Het Hoofd van den Luchtbeschermingsdienst
in de gemeente Bocholtz,

2 mei 1943, melding cilindervormig gat te Vlengendaal in bouwland:

Op vier Mei 1900 drie en veertig,werd mij,Hoofd van den Luchtbeschermingsdienst der gemeente Bocholtz,door een bewoner van Vlengendaal (gemeente Bocholtz) medegedeeld,dat hij in de namiddag van twee Mei 1900 drie en veertig om + 15 uur, boven Vlengendaal het geronk van een laag vliegend vliegtuig hoorde,en gelijktijdig het suizen van een vallend voorwerp. Bij het zoeken,wat voor een voorwerp dit geweest was,vond hij een gat in een bouwland.

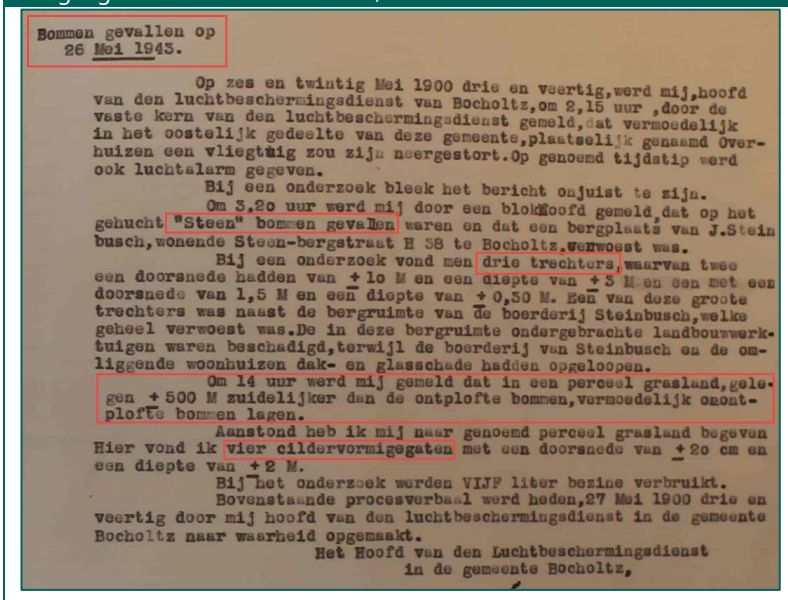
Aanstonds heb ik mij naar genoemd bouwland begeven,welk zich bevond in het Zuid-Oostelijk gedeelte van deze gemeente,plaatselijk genaamd Vlengendaal.Hier vond ik een cilinder-vormig gat dat een doorsnede had van ± 25 cm. en een diepte van + 2 M.

Bovenstaande proces-verbaal werd heden zeven Mei 1900 drie en veertig,door mij hoofd van den luchtbeschermingsdienst in de gemeente Bocholtz naar waarheid opgemaakt.

Het Hoofd van den Luchtbeschermingsdienst in de
gemeente Bocholtz,

- *Niet relevant, gehucht Vlengendaal ligt buiten de huidige gemeente Heerlen.*

26 mei 1943, bommen neergekomen bij gehucht 'Steen' te Bocholtz:

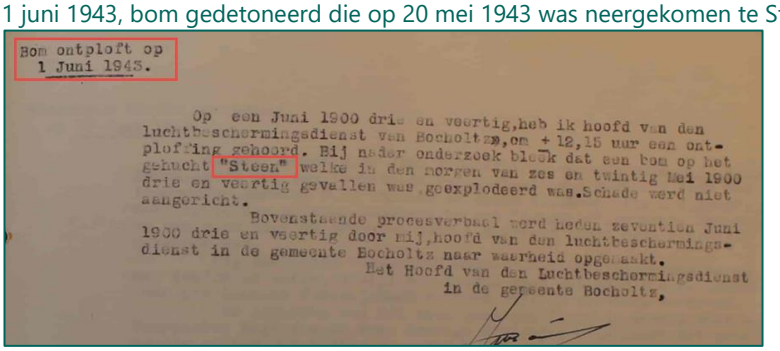

Bommen gevallen op
26 Mei 1945.

Op zes en twintig Mei 1900 drie en veertig,werd mij,hoofd van den luchtbeschermingsdienst van Bocholtz,om 2,15 uur ,door de vaste kern van den luchtbeschermingsdienst gemeld,dat vermoedelijk in het oostelijk gedeelte van deze gemeente,plaatselijk genaamd Overhuizen een vliegtuig zou zijn neergestort.Op genoemd tijdstip werd ook luchtalarm gegeven.
Bij een onderzoek bleek het bericht onjuist te zijn.
Om 3,2o uur werd mij door een blokhoofd gemeld,dat op het gehucht "Steen" bommen gevallen waren en dat een bergplaats van J.Steinbusch,wonende Steen-bergstraat H 38 te Bocholtz.verwoest was.
Bij een onderzoek vond men drie trechters,waarvan twee een doorsnede hadden van ± 1o M en een diepte van ± 5 M en een met een doorsnede van 1,5 M en een diepte van ± 0,5o M. Een van deze grote trechters was naast de bergruimte van de boerderij Steinbusch,welke geheel verwoest was.De in deze bergruimte ondergebrachte landbouwwerktuigen waren beschadigd,terwijl de boerderij van Steinbusch en de omliggende woonhuizen dak- en glasschade hadden opgeloopen.
Om 14 uur werd mij gemeld dat in een perceel grasland,gelegen ± 5oo M zuidelijker dan de ontplofte bommen,vermoedelijk onontplofte bommen lagen.
Aanstond heb ik mij naar genoemd perceel grasland begeven Hier vond ik vier cildervormigegaten met een doorsnede van ± 2o cm en een diepte van ± 2 M.
Bij het onderzoek werden VIJF liter bezine verbruikt.
Bovenstaande procesverbaal werd heden,27 Mei 1900 drie en veertig door mij hoofd van den luchtbeschermingsdienst in de gemeente Bocholtz naar waarheid opgemaakt.
Het Hoofd van den Luchtbeschermingsdienst
in de gemeente Bocholtz,

- *Niet relevant, exacte locatie neergekomen bommen te Steenbergplaats niet vermeld.*

1 juni 1943, bom gedetoneerd die op 20 mei 1943 was neergekomen te Steenberg:

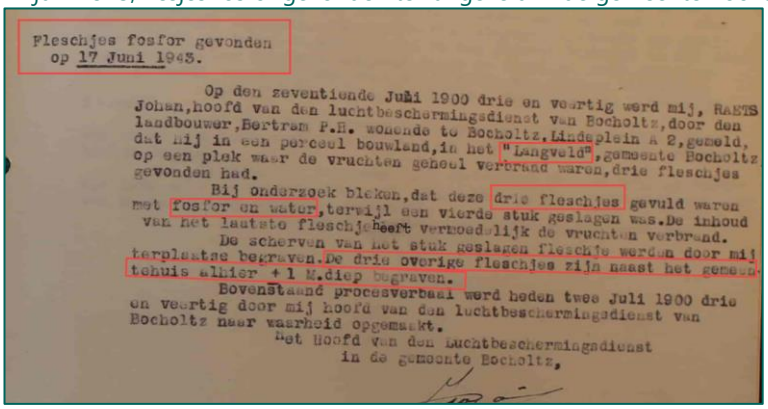

Bom ontploft op
1 Juni 1943.

Op een Juni 1900 drie en veertig,heb ik hoofd van den luchtbeschermingsdienst van Bocholtz,om ± 12,15 uur een ontploffing gehoord. Bij nader onderzoek bleek dat een bom op het gehucht "Steen" welke in den morgen van zes en twintig Mei 1900 drie en veertig gevallen was,geexplodeerd was.Schade werd niet aangericht.
Bovenstaande procesverbaal werd heden zeventien Juni 1900 drie en veertig door mij,hoofd van den luchtbeschermingsdienst in de gemeente Bocholtz naar waarheid opgemaakt.
Het Hoofd van den Luchtbeschermingsdienst
in de gemeente Bocholtz,

- *Niet relevant, exacte locatie gedetoneerde bom niet vermeld.*

17 juni 1943, flesjes fosfor gevonden te Langeveld in de gemeente Bocholtz:

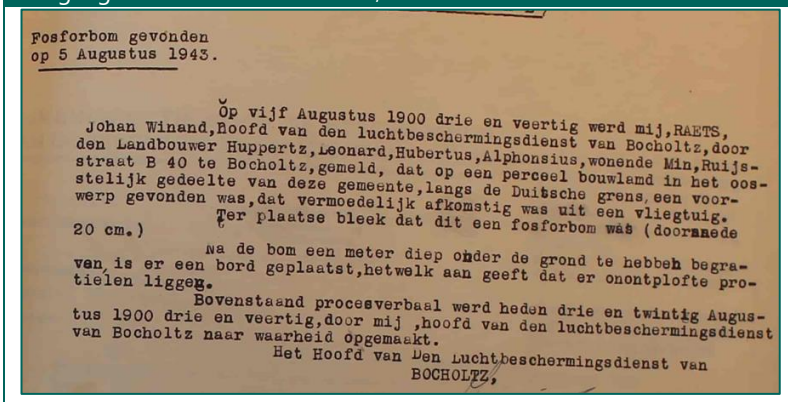

Fleschjes fosfor gevonden
op 17 Juni 1943.

Op den zeventiende Juni 1900 drie en veertig werd mij, RAETS Johan,hoofd van den luchtbeschermingsdienst van Bocholtz,door den landbouwer,Bertram P.H. wonende te Bocholtz,Lindeplein A 2,gemeld, dat hij in een perceel bouwland,in het "Langveld",gemeente Bocholtz op een plek waar de vruchten geheel verbrand waren,drie fleschjes gevonden had.
Bij onderzoek bleken,dat deze drie fleschjes gevuld waren met fosfor en water,terwijl een vierde stuk geslagen was.De inhoud van het laatste fleschje heeft vermoedelijk de vruchten verbrand.
De scherven van het stuk geslagen fleschje werden door mij terplaatse begraven.De drie overige fleschjes zijn naast het gemeentehuis alhier ± 1 M.diep begraven.
Bovenstaand procesverbaal werd heden twee Juli 1900 drie en veertig door mij hoofd van den luchtbeschermingsdienst van Bocholtz naar waarheid opgemaakt.
Het Hoofd van den Luchtbeschermingsdienst
in de gemeente Bocholtz,

- *Niet relevant, exacte locatie neerkomen flesjes te Langeveld niet vermeld. Gemeentehuis waar overige flesjes zijn begraven ligt buiten de huidige gemeentegrenzen van Heerlen.*

5 augustus 1943, fosforbom gevonden op een perceel bouwland in het oostelijke gedeelte van de gemeente Bocholtz langs de Duitse grens:

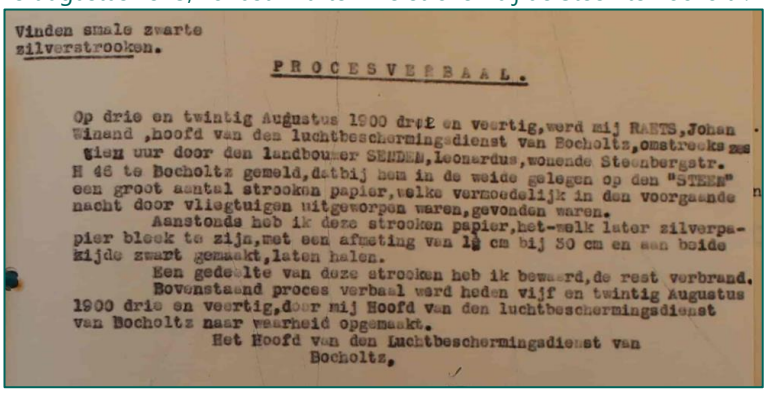

Fosforbom gevonden
op 5 Augustus 1943.

Op vijf Augustus 1900 drie en veertig werd mij,RAETS, Johan Winand,Hoofd van den luchtbeschermingsdienst van Bocholtz,door den Landbouwer Huppertz,Leonard,Hubertus,Alphonsius,wonende Min,Ruijsstraat B 40 te Bocholtz,gemeld, dat op een perceel bouwland in het oostelijk gedeelte van deze gemeente,langs de Duitsche grens, een voorwerp gevonden was,dat vermoedelijk afkomstig was uit een vliegtuig.
Ter plaatse bleek dat dit een fosforbom was (doorsnede 20 cm.)
Na de bom een meter diep onder de grond te hebben begraven, is er een bord geplaatst,hetwelk aan geeft dat er onontplofte projectielen liggen.
Bovenstaand procesverbaal werd heden drie en twintig Augustus 1900 drie en veertig,door mij ,hoofd van den luchtbeschermingsdienst van Bocholtz naar waarheid opgemaakt.
Het Hoofd van Den Luchtbeschermingsdienst van
BOCHOLTZ,

- *Niet relevant, exacte locatie neergekomen fosforbom niet vermeld.*

19 augustus 1943, vondst zwarte zilverstroken bij de Steen te Bocholtz:

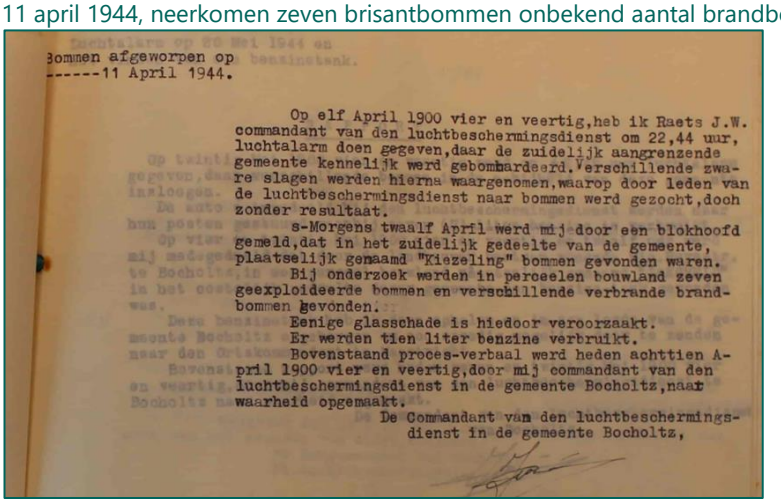
Vinden smale zwarte
zilverstrooken.

PROCESVERBAAL.

Op drie en twintig Augustus 1900 drie en veertig,werd mij RAETS,Johan Winand ,hoofd van den luchtbeschermingsdienst van Bocholtz,omstreeks zes uur door den landbouwer SENDEN,Leonardus,wonende Steenbergstr. H 46 te Bocholtz gemeld,dat bij hem in de weide gelegen op den "STEEN" een groot aantal strooken papier,welke vermoedelijk in den voorgaande nacht door vliegtuigen uitgeworpen waren,gevonden waren.
Aanstonds heb ik deze strooken papier,het-welk later zilverpapier bleek te zijn,met een afmeting van 15 cm bij 30 cm en aan beide zijde zwart gemaakt,laten halen.
Een gedeelte van deze strooken heb ik bewaard,de rest verbrand.
Bovenstaand proces verbaal werd heden vijf en twintig Augustus 1900 drie en veertig,door mij Hoofd van den luchtbeschermingsdienst van Bocholtz naar waarheid opgemaakt.
Het Hoofd van den Luchtbeschermingsdienst van
Bocholtz,

- *Niet relevant, exacte locatie neergekomen zilverstroken niet vermeld.*

11 april 1944, neerkomen zeven brisantbommen onbekend aantal brandbommen te Kiezeling:

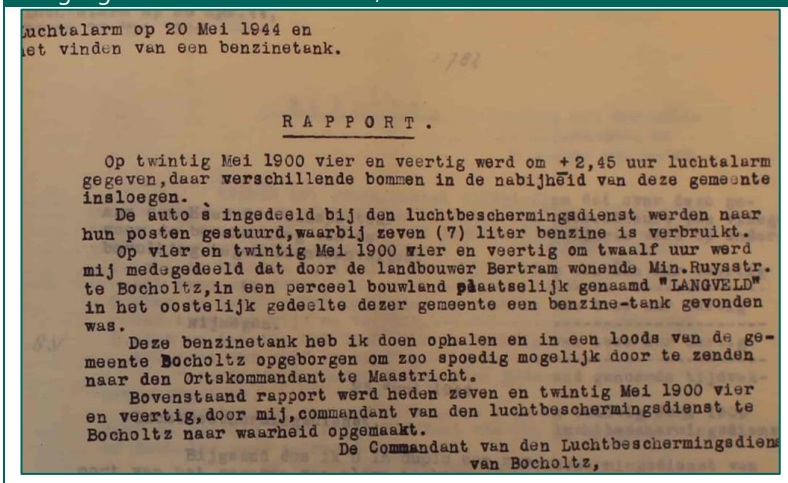

Bommen afgeworpen op
------11 April 1944.

Op elf April 1900 vier en veertig,heb ik Raets J.W. commandant van den luchtbeschermingsdienst om 22,44 uur, luchtalarm doen gegeven,daar de zuidelijk aangrenzende gemeente kennelijk werd gebombardeerd.Verschillende zware slagen werden hierna waargenomen,waarop door leden van de luchtbeschermingsdienst naar bommen werd gezocht,dooh zonder resultaat.
s-Morgens twaalf April werd mij door een blokhoofd gemeld,dat in het zuidelijk gedeelte van de gemeente, plaatselijk gemaamd "Kiezeling" bommen gevonden waren.
Bij onderzoek werden in perceelen bouwland zeven geexploideerde bommen en verschillende verbrande brandbommen gevonden.
Eenige glasschade is hiedoor veroorzaakt.
Er werden tien liter benzine verbruikt.
Bovenstaand proces-verbaal werd heden achttien April 1900 vier en veertig,door mij commandant van den luchtbeschermingsdienst in de gemeente Bocholtz,naar waarheid opgemaakt.
De Commandant van den luchtbeschermingsdienst in de gemeente Bocholtz,

- *Niet relevant, exacte locatie neergekomen bommen niet vermeld.*

20 mei 1944, neerkomen bommen in nabijheid gemeente Bocholtz en benzinetank gevonden in bouwland Langveld:

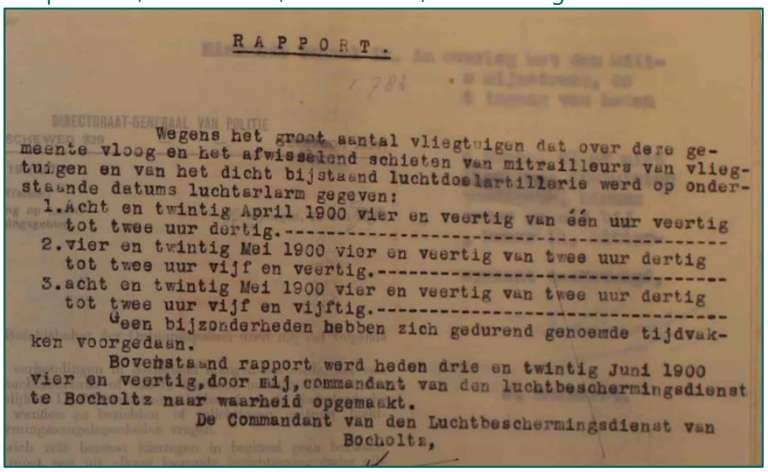
uchtalarm op 20 Mei 1944 en
iet vinden van een benzinetank.

RAPPORT.

Op twintig Mei 1900 vier en veertig werd om +2,45 uur luchtalarm gegeven,daar verschillende bommen in de nabijheid van deze gemeente insloegen.
De auto's ingedeeld bij den luchtbeschermingsdienst werden naar hun posten gestuurd,waarbij zeven (7) liter benzine is verbruikt.
Op vier en twintig Mei 1900 vier en veertig om twaalf uur werd mij medegedeeld dat door de landbouwer Bertram wonende Min.Ruysstr. te Bocholtz,in een perceel bouwland plaatselijk genaamd "LANGVELD" in het oostelijk gedeelte dezer gemeente een benzine-tank gevonden was.
Deze benzinetank heb ik doen ophalen en in een loods van de gemeente Bocholtz opgeborgen om zoo spoedig mogelijk door te zenden naar den Ortskommandant te Maastricht.
Bovenstaand rapport werd heden zeven en twintig Mei 1900 vier en veertig,door mij,commandant van den luchtbeschermingsdienst te Bocholtz naar waarheid opgemaakt.
De Commandant van den Luchtbeschermingsdiens
van Bocholtz,

- *Niet relevant, exacte locatie neergekomen bommen en benzinetank niet vermeld.*

28 april 1944, 24 mei 1944, 28 mei 1944, luchtalarm gemeente Bocholtz:

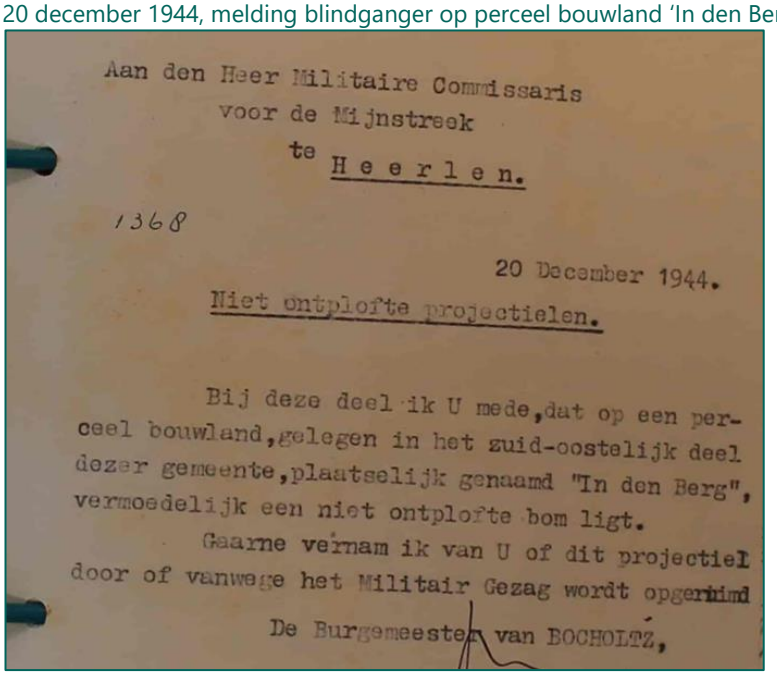

RAPPORT.

Wegens het groot aantal vliegtuigen dat over deze gemeente vloog en het afwisselend schieten van mitrailleurs van vliegtuigen en van het dicht bijstaand luchtdoelartillerie werd op onderstaande datums luchtarlarm gegeven:
1.Acht en twintig April 1900 vier en veertig van één uur veertig tot twee uur dertig.----------
2.vier en twintig Mei 1900 vier en veertig van twee uur dertig tot twee uur vijf en veertig.----------
3.acht en twintig Mei 1900 vier en veertig van twee uur dertig tot twee uur vijf en vijftig.----------
Geen bijzonderheden hebben zich gedurend genoemde tijdvakken voorgedaan.
Bovenstaand rapport werd heden drie en twintig Juni 1900 vier en veertig,door mij,commandant van den luchtbeschermingsdienst te Bocholtz naar waarheid opgemaakt.
De Commandant van den Luchtbeschermingsdienst van
Bocholtz,

- *Niet relevant, geen melding neerkomen NGE en/of toestellen.*

20 december 1944, melding blindganger op perceel bouwland 'In den Berg' te Bocholtz:

Aan den Heer Militaire Commissaris
voor de Mijnstreek
te Heerlen.

1368

20 December 1944.

Niet ontplofte projectielen.

Bij deze deel ik U mede,dat op een perceel bouwland,gelegen in het zuid-oostelijk deel dezer gemeente,plaatselijk genaamd "In den Berg", vermoedelijk een niet ontplofte bom ligt.
Gaarne vernam ik van U of dit projectiel door of vanwege het Militair Gezag wordt opgenomd

De Burgemeester van BOCHOLTZ,

- *Niet relevant, exacte locatie neergekomen blindganger niet vermeld.*

Toegang 103: Gemeente Bocholtz, 1941-1981.	
Inventaris 945	Stukken betreffende het opruimen van oorlogsmunitie en -materieel, 1961-1981

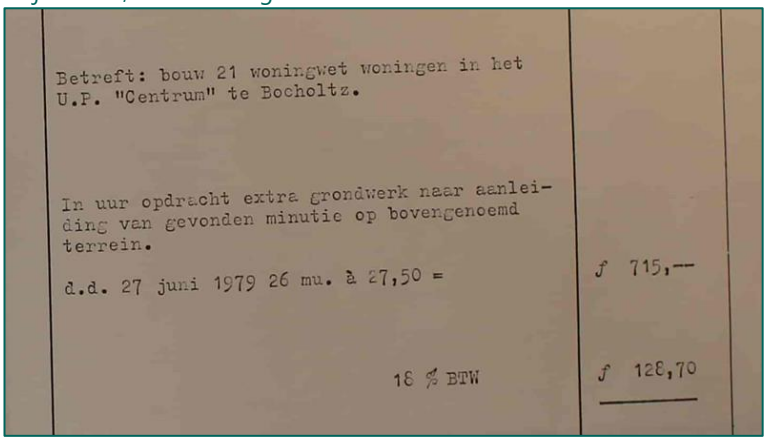
15 oktober 1965, heden door Hulpverleningsdienst opgehaald twee scherpe granaten (Shrapnell en pantzergranaat) en kist mitrailleurpatronen, welke van stortterein Bongard afkomstig zijn.

- *Niet relevant, exacte locatie (gedumpte) munitie niet vermeld.*

Melding aanwezig oorlogstuig (bom/granaat) achter woonhuis Heiweg 62. In de Tweede Wereldoorlog zou een bom (niet geëxplodeerd) zijn ingeslagen.

- *Niet relevant, Heiweg 62 ligt buiten de grenzen van de huidige gemeente Heerlen.*

10 juli 1979, munitie aangetroffen te U.P. Centrum te Bocholtz:

Betreft: bouw 21 woningwet woningen in het U.P. "Centrum" te Bocholtz.

In uur opdracht extra grondwerk naar aanleiding van gevonden minutie op bovengenoemd terrein.

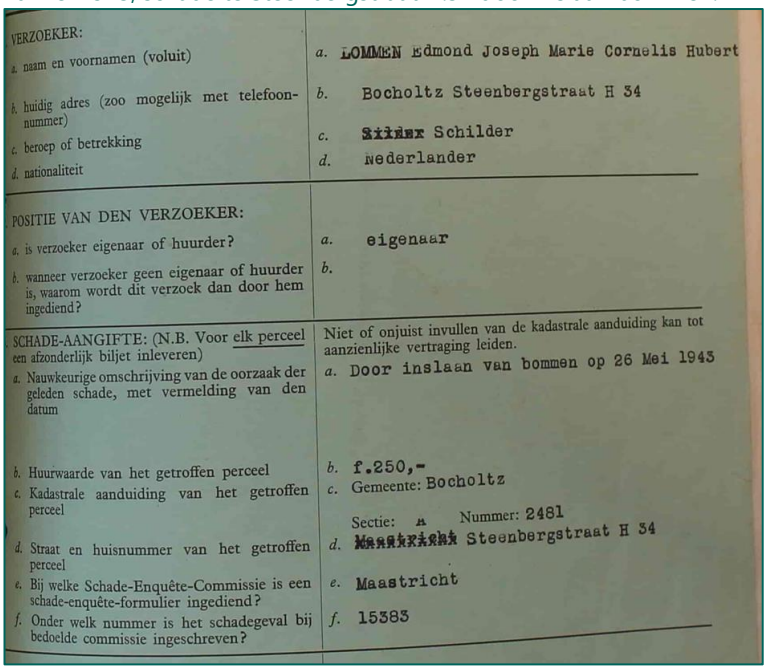
d.d. 27 juni 1979 26 mu. à 27,50 = f 715,--

18 % BTW f 128,70

- *Niet relevant, exacte locatie en type NGE niet vermeld.*

Inventaris 1125	Stukken betreffende opgelopen schade aan roerende en onroerende goederen in de periode 1940-1945, 1941-1945

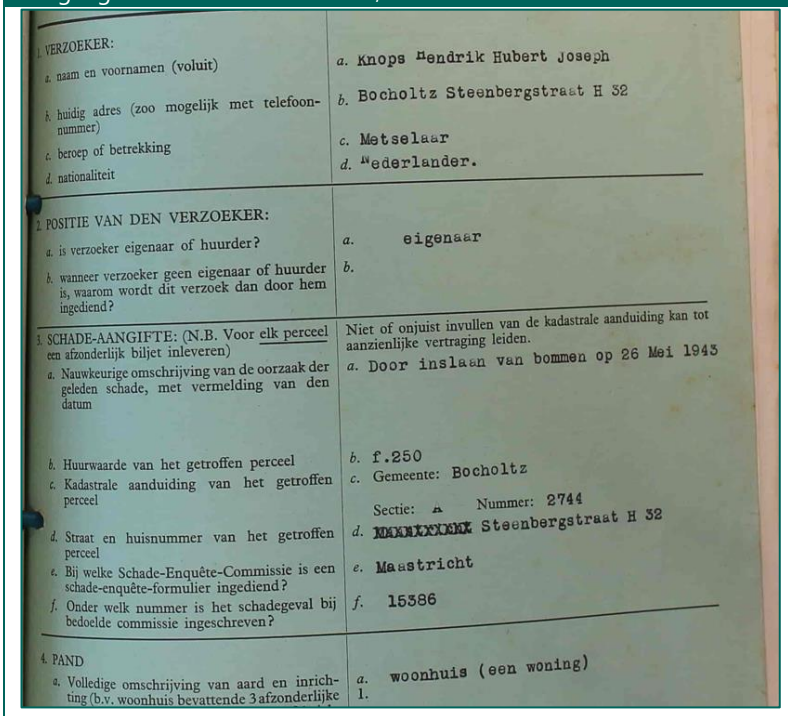
26 mei 1943, schade te Steenbergstraat H.34 door inslaan bommen:

VERZOEKER:	
a. naam en voornamen (voluit)	a. LOMMEN Edmond Joseph Marie Cornelis Hubert
b. huidig adres (zoo mogelijk met telefoonnummer)	b. Bocholtz Steenbergstraat H 34
c. beroep of betrekking	c. Schilder
d. nationaliteit	d. Nederlander
POSITIE VAN DEN VERZOEKER:	
a. is verzoeker eigenaar of huurder?	a. eigenaar
b. wanneer verzoeker geen eigenaar of huurder is, waarom wordt dit verzoek dan door hem ingediend?	b.
SCHADE-AANGIFTE: (N.B. Voor elk perceel een afzonderlijk biljet inleveren)	Niet of onjuist invullen van de kadastrale aanduiding kan tot aanzienlijke vertraging leiden.
a. Nauwkeurige omschrijving van de oorzaak der geleden schade, met vermelding van den datum	a. Door inslaan van bommen op 26 Mei 1943
b. Huurwaarde van het getroffen perceel	b. f.250,-
c. Kadastrale aanduiding van het getroffen perceel	c. Gemeente: Bocholtz Sectie: A Nummer: 2481
d. Straat en huisnummer van het getroffen perceel	d. Steenbergstraat H 34
e. Bij welke Schade-Enquête-Commissie is een schade-enquête-formulier ingediend?	e. Maastricht
f. Onder welk nummer is het schadegeval bij bedoelde commissie ingeschreven?	f. 15383

- *Niet relevant, schade buiten de gemeente Heerlen.*

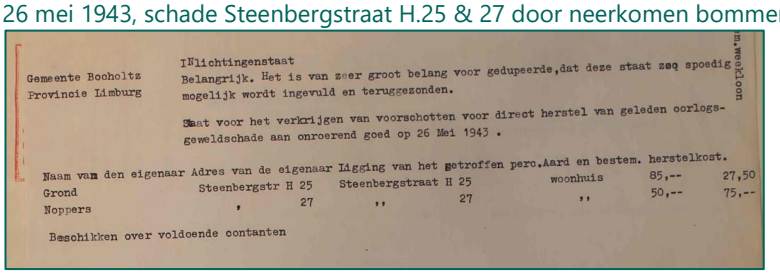
26 mei 1943, schade te Steenbergstraat H.32 door inslaan bommen:

1. VERZOEKER:	
a. naam en voornamen (voluit)	a. Knops Hendrik Hubert Joseph
b. huidig adres (zoo mogelijk met telefoonnummer)	b. Bocholtz Steenbergstraat H 32
c. beroep of betrekking	c. Metselaar
d. nationaliteit	d. Nederlander.
2. POSITIE VAN DEN VERZOEKER:	
a. is verzoeker eigenaar of huurder?	a. eigenaar
b. wanneer verzoeker geen eigenaar of huurder is, waarom wordt dit verzoek dan door hem ingediend?	b.
3. SCHADE-AANGIFTE: (N.B. Voor elk perceel een afzonderlijk biljet inleveren)	Niet of onjuist invullen van de kadastrale aanduiding kan tot aanzienlijke vertraging leiden.
a. Nauwkeurige omschrijving van de oorzaak der geleden schade, met vermelding van den datum	a. Door inslaan van bommen op 26 Mei 1943
b. Huurwaarde van het getroffen perceel	b. f.250
c. Kadastrale aanduiding van het getroffen perceel	c. Gemeente: Bocholtz Sectie: A Nummer: 2744
d. Straat en huisnummer van het getroffen perceel	d. [illegible] Steenbergstraat H 32
e. Bij welke Schade-Enquête-Commissie is een schade-enquête-formulier ingediend?	e. Maastricht
f. Onder welk nummer is het schadegeval bij bedoelde commissie ingeschreven?	f. 15386
4. PAND	
a. Volledige omschrijving van aard en inrichting (b.v. woonhuis bevattende 3 afzonderlijke	a. 1. woonhuis (een woning)

- *Niet relevant, schade buiten de gemeente Heerlen.*

26 mei 1943, schade Steenbergstraat H.25 & 27 door neerkomen bommen:

Gemeente Bocholtz
Provincie Limburg

Inlichtingenstaat
Belangrijk. Het is van zeer groot belang voor gedupeerde, dat deze staat zeq spoedig mogelijk wordt ingevuld en teruggezonden.

Staat voor het verkrijgen van voorschotten voor direct herstel van geleden oorlogsgeweldschade aan onroerend goed op 26 Mei 1943 .

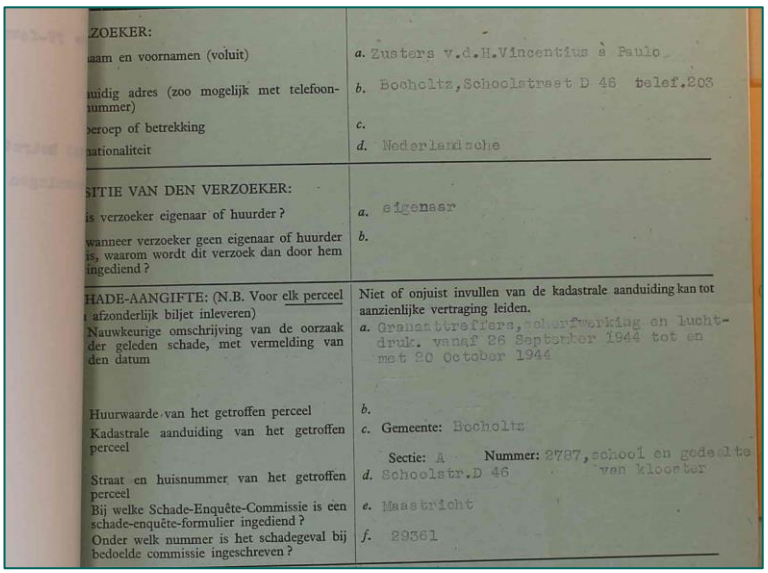
Naam van den eigenaar	Adres van de eigenaar	Ligging van het getroffen perc.	Aard en bestem.	herstelkost.	
Grond	Steenbergstr H 25	Steenbergstraat H 25	woonhuis	85,--	27,50
Noppers	, 27	,, 27	,,	50,--	75,--

Beschikken over voldoende contanten

- *Niet relevant, schade buiten de gemeente Heerlen.*

Inventaris 1128	Stukken betreffende opgelopen schade aan roerende en onroerende goederen, 1945-1954

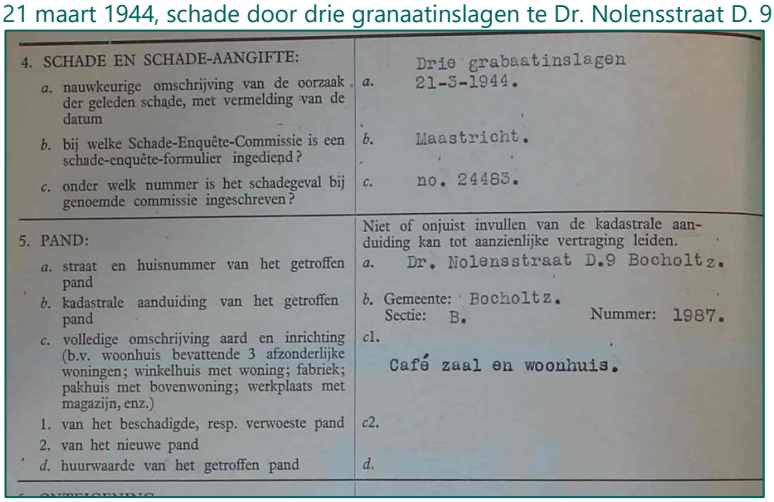
26 september-20 oktober 1944, schade door granaattreffers, scherfwerking en luchtdruk te Schoolstraat D.46 te Bocholtz:

ZOEKER:	
aam en voornamen (voluit)	a. Zusters v.d.H.Vincentius à Paulo
uidig adres (zoo mogelijk met telefoonummer)	b. Bocholtz, Schoolstraat D 46 telef.203
eroep of betrekking	c.
ationaliteit	d. Nederlandsche
SITIE VAN DEN VERZOEKER:	
is verzoeker eigenaar of huurder?	a. eigenaar
wanneer verzoeker geen eigenaar of huurder is, waarom wordt dit verzoek dan door hem ingediend?	b.
HADE-AANGIFTE: (N.B. Voor elk perceel afzonderlijk biljet inleveren)	Niet of onjuist invullen van de kadastrale aanduiding kan tot aanzienlijke vertraging leiden.
Nauwkeurige omschrijving van de oorzaak der geleden schade, met vermelding van den datum	a. Granaattreffers, scherfwerking en luchtdruk. vanaf 26 September 1944 tot en met 20 October 1944
Huurwaarde van het getroffen perceel	b.
Kadastrale aanduiding van het getroffen perceel	c. Gemeente: Bocholtz Sectie: A Nummer: 2787, school en gedeelte
Straat en huisnummer van het getroffen perceel	d. Schoolstr.D 46 van klooster
Bij welke Schade-Enquête-Commissie is een schade-enquête-formulier ingediend?	e. Maastricht
Onder welk nummer is het schadegeval bij bedoelde commissie ingeschreven?	f. 29361

- *Niet relevant, schade buiten de gemeente Heerlen.*

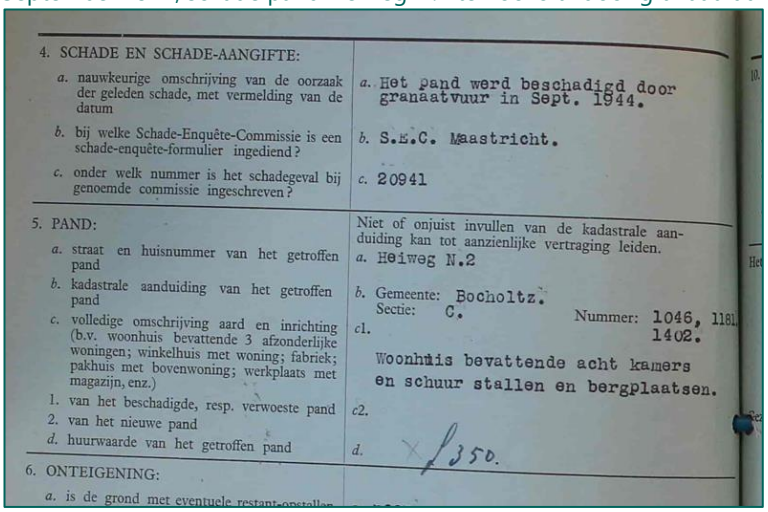
21 maart 1944, schade door drie granaatinslagen te Dr. Nolensstraat D. 9 te Bocholtz:

4. SCHADE EN SCHADE-AANGIFTE:	
a. nauwkeurige omschrijving van de oorzaak der geleden schade, met vermelding van de datum	Drie granaatinslagen a. 21-3-1944.
b. bij welke Schade-Enquête-Commissie is een schade-enquête-formulier ingediend?	b. Maastricht.
c. onder welk nummer is het schadegeval bij genoemde commissie ingeschreven?	c. no. 24483.
5. PAND:	Niet of onjuist invullen van de kadastrale aanduiding kan tot aanzienlijke vertraging leiden.
a. straat en huisnummer van het getroffen pand	a. Dr. Nolensstraat D.9 Bocholtz.
b. kadastrale aanduiding van het getroffen pand	b. Gemeente: Bocholtz. Sectie: B. Nummer: 1987.
c. volledige omschrijving aard en inrichting (b.v. woonhuis bevattende 3 afzonderlijke woningen; winkelhuis met woning; fabriek; pakhuis met bovenwoning; werkplaats met magazijn, enz.)	c1. Café zaal en woonhuis.
1. van het beschadigde, resp. verwoeste pand	c2.
2. van het nieuwe pand	
d. huurwaarde van het getroffen pand	d.

- *Niet relevant, schade buiten de gemeente Heerlen.*

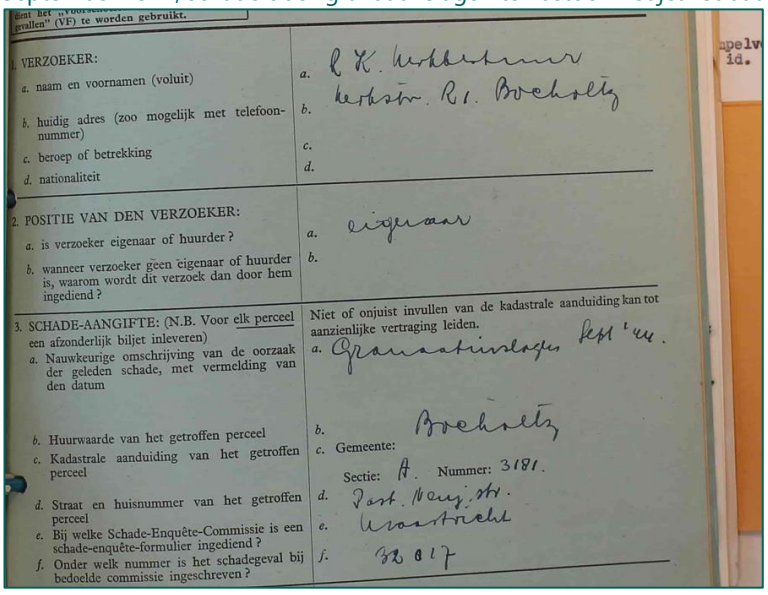
September 1944, schade pand Heiweg N.2 te Bocholtz door granaatvuur:

4. SCHADE EN SCHADE-AANGIFTE:	
a. nauwkeurige omschrijving van de oorzaak der geleden schade, met vermelding van de datum	a. Het pand werd beschadigd door granaatvuur in Sept. 1944.
b. bij welke Schade-Enquête-Commissie is een schade-enquête-formulier ingediend?	b. S.E.C. Maastricht.
c. onder welk nummer is het schadegeval bij genoemde commissie ingeschreven?	c. 20941
5. PAND:	Niet of onjuist invullen van de kadastrale aanduiding kan tot aanzienlijke vertraging leiden.
a. straat en huisnummer van het getroffen pand	a. Heiweg N.2
b. kadastrale aanduiding van het getroffen pand	b. Gemeente: Bocholtz. Sectie: C. Nummer: 1046, 1181, 1402.
c. volledige omschrijving aard en inrichting (b.v. woonhuis bevattende 3 afzonderlijke woningen; winkelhuis met woning; fabriek; pakhuis met bovenwoning; werkplaats met magazijn, enz.)	c1. Woonhuis bevattende acht kamers en schuur stallen en bergplaatsen.
1. van het beschadigde, resp. verwoeste pand	c2.
2. van het nieuwe pand	
d. huurwaarde van het getroffen pand	d. ± f 350.
6. ONTEIGENING:	
a. is de grond met eventuele restant-opstallen	

- *Niet relevant, Heiweg ligt buiten de gemeente Heerlen.*

September 1944, schade door granaatinslagen te Pastoor Neujeanstraat D20, sectie A.3181 (kerk) te Bocholtz:

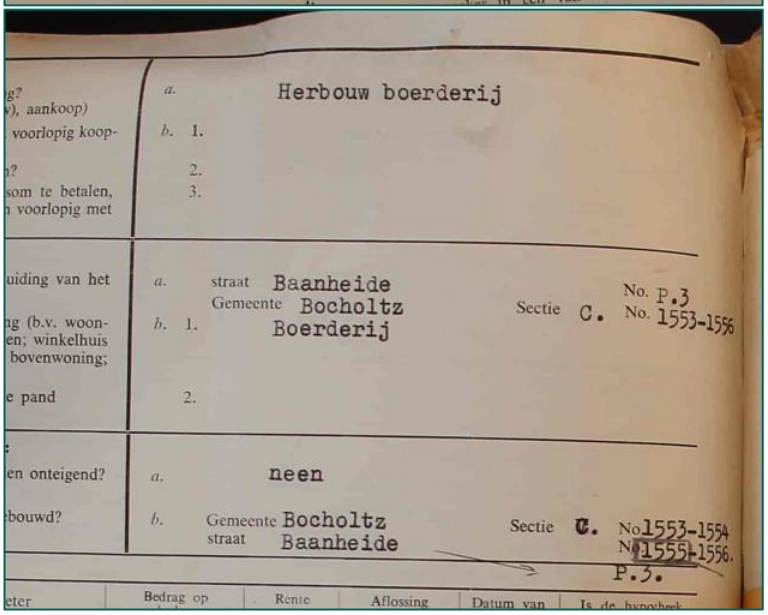

1. VERZOEKER:	
a. naam en voornamen (voluit)	a. R.K. kerkbestuur kerkstr. Rk. Bocholtz
b. huidig adres (zoo mogelijk met telefoonnummer)	b.
c. beroep of betrekking	c.
d. nationaliteit	d.
2. POSITIE VAN DEN VERZOEKER:	
a. is verzoeker eigenaar of huurder?	a. eigenaar
b. wanneer verzoeker geen eigenaar of huurder is, waarom wordt dit verzoek dan door hem ingediend?	b.
3. SCHADE-AANGIFTE: (N.B. Voor elk perceel een afzonderlijk biljet inleveren)	Niet of onjuist invullen van de kadastrale aanduiding kan tot aanzienlijke vertraging leiden.
a. Nauwkeurige omschrijving van de oorzaak der geleden schade, met vermelding van den datum	a. Granaatinslagen Sept '44.
b. Huurwaarde van het getroffen perceel	b. Bocholtz
c. Kadastrale aanduiding van het getroffen perceel	c. Gemeente: Sectie: A. Nummer: 3181.
d. Straat en huisnummer van het getroffen perceel	d. Past. Neujeanstr.
e. Bij welke Schade-Enquête-Commissie is een schade-enquête-formulier ingediend?	e. Maastricht
f. Onder welk nummer is het schadegeval bij bedoelde commissie ingeschreven?	f. 32817

- *Niet relevant, kerk ligt buiten de gemeente Heerlen.*

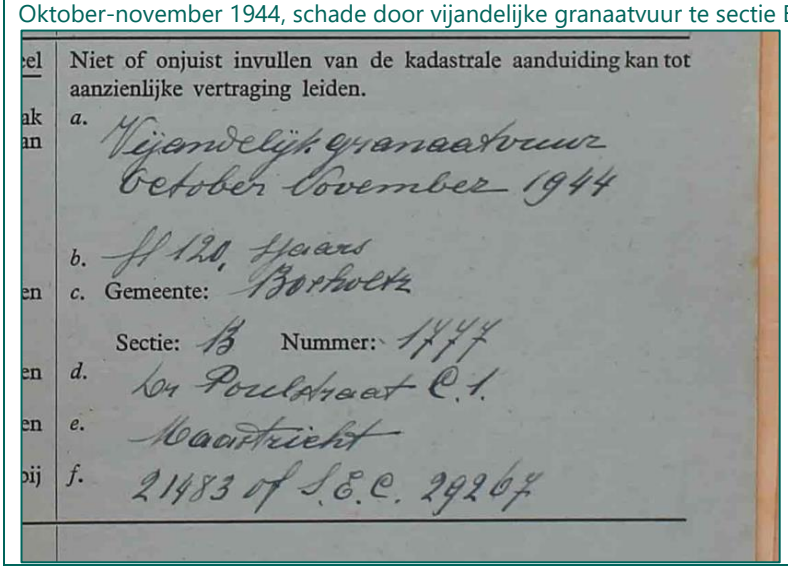
16 september 1944, schade aan boerderij Baanheide P.3 te Bocholtz:

welk
a. 16 Sept. 1944 Maastricht No. 28790
b. S.E.C. te

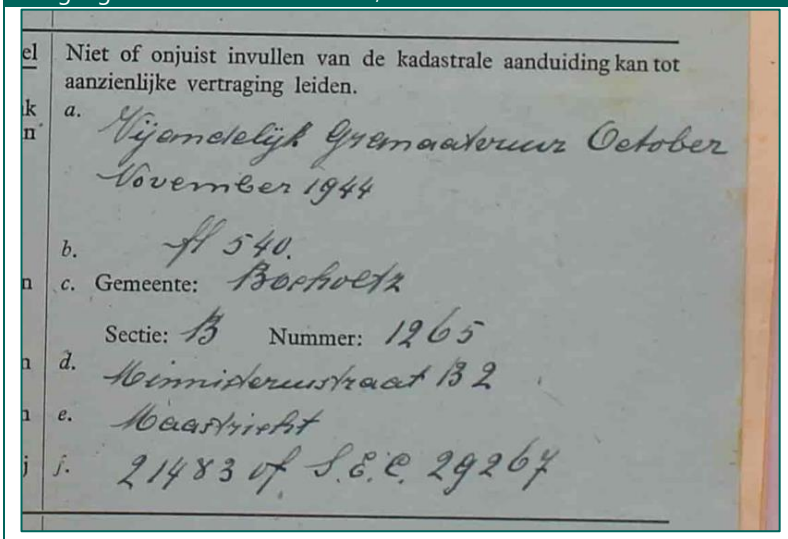

a. Herbouw boerderij
b. 1.
2.
3.
straat Baanheide
Gemeente Bocholtz
Sectie C. No. P.3 No. 1553-1556
Boerderij
2.
a. neen
b. Gemeente Bocholtz straat Baanheide
Sectie C. No 1553-1554 No 1555-1556. P.3.
Bedrag op | Rente | Aflossing | Datum van

- *Niet relevant, schade buiten de gemeente Heerlen.*

Oktober-november 1944, schade door vijandelijke granaatvuur te sectie B.1777 en B.1265:

Niet of onjuist invullen van de kadastrale aanduiding kan tot aanzienlijke vertraging leiden.
a. Vijandelijk granaatvuur October November 1944
b. fl 120, Haard
c. Gemeente: Bocholtz
Sectie: B Nummer: 1777
d. bij Poulstraat C.1.
e. Maastricht
f. 21483 of S.E.C. 29267

Toegang 103: Gemeente Bocholtz, 1941-1981.	

Niet of onjuist invullen van de kadastrale aanduiding kan tot aanzienlijke vertraging leiden.
a. Wijnmelijk Gemaaktermin October November 1944
b. H 540.
c. Gemeente: Borholtz
Sectie: B Nummer: 1265
d. Ministeriumstraat B 2
e. Maastricht
f. 21483 of S.E.C. 29267

- *Niet relevant, schade buiten de gemeente Heerlen.*

Inventaris 1269	Stukken betreffende de vorderingen ten behoeve van de geallieerde strijdkrachten, 1944-1952
Niet relevant, vorderingen van geallieerde bezettingsschade.	

Tabel 24: Overzicht geraadpleegde inventarisnummers in het HCL, toegang 103.

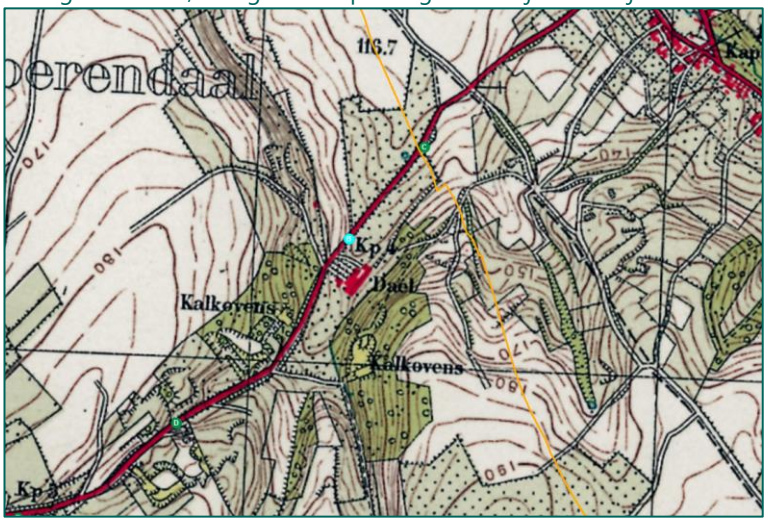
Toegang 104: Gemeente Simpelveld, 1942-1981.	
Inventaris 577	Richtlijnen en uitvoeringsstukken betreffende materiële oorlogsschade aan overheidsgebouwen, 1942-1955
Niet relevant, geen meldingen schade binnen de gemeente Heerlen.	
Inventaris 1436	Brandrapporten, 1941-1942
Niet relevant, geen meldingen NGE.	
Inventaris 1498	Stukken betreffende het herstel van de oorlogsschade aan wegen en toekenning van bouwvolume voor weg- en waterbouwkundige werken, 1946-1955
Niet relevant, geen oorzaken der schade vermeld.	
Inventaris 1769	Stukken betreffende de verstrekte vergoedingen voor geleden oorlogsschade, 1947-1955
Niet relevant, geen schademeldingen binnen de gemeente Heerlen.	
Inventaris 1770	Richtlijnen en uitvoeringsstukken betreffende materiële oorlogsschade aan particuliere gebouwen, 1948-1958
Niet relevant, geen meldingen NGE.	

Tabel 25: Overzicht geraadpleegde inventarisnummers in het HCL, toegang 104.

Toegang 203: Gemeente Voerendaal, 1798-1950.	
Inventaris 366	Inkwartiering, leveranties aan troepen door geallieerden vanaf 1944, 1944 - 1945
Niet relevant, bezettingsschade en overige schade.	
Inventaris 367	Inkwartiering van geallieerden in 1944 en leveranties aan die troepen, 1946 - 1948
Niet relevant, bezettingsschade en overige schade.	
Inventaris 369	Aanmelding en afwikkeling van vorderingen en schade, veroorzaakt door geallieerde militairen, bij het Centraal Bureau Vergoeding Militaire Vorderingen te 's-Gravenhage, 1946
Niet relevant, bezettingsschade en overige schade.	
Inventaris 574	Openbare orde, vermakelijkheden

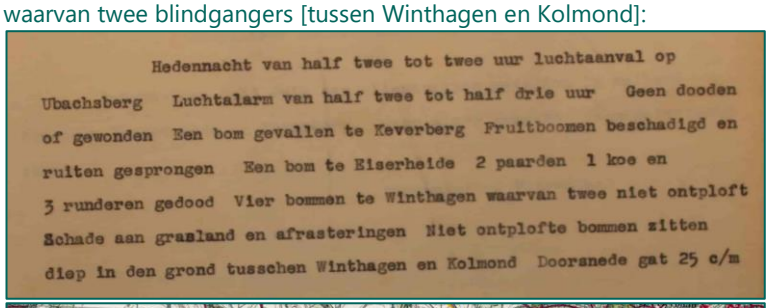
Inventaris 583	Meldingen van voorvallen in verband met oorlogshandelingen, 1940 – 1942

23 augustus 1940, inslag niet ontplofte granaat bij boerderij Dael te Ubachsberg.

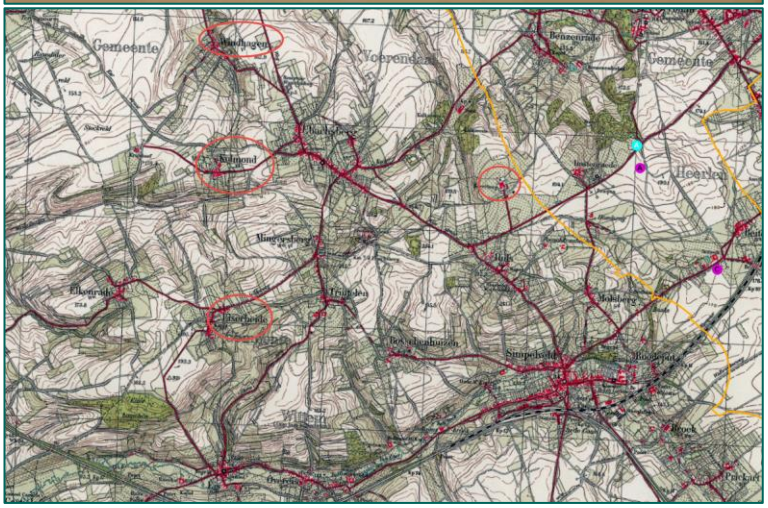

- *Relevant, melding granaat binnen de gemeente Heerlen.*

29 juni 1940, één bom kwam neer op de Keverberg en één bom op de Eiserheide. Vier bommen op Winthagen waarvan twee blindgangers [tussen Winthagen en Kolmond]:

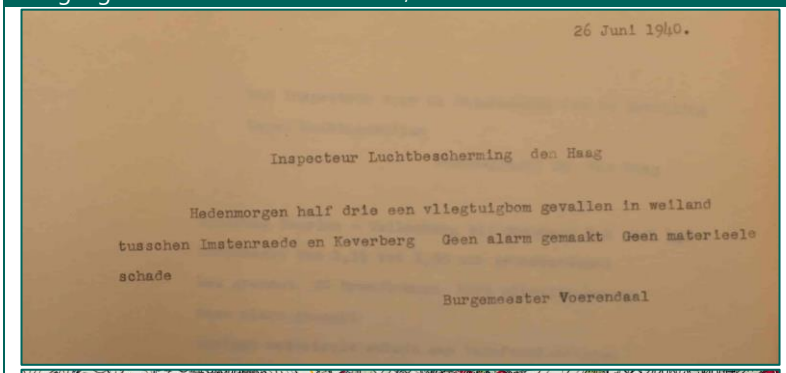

Hedennacht van half twee tot twee uur luchtaanval op Ubachsberg Luchtalarm van half twee tot half drie uur Geen dooden of gewonden Een bom gevallen te Keverberg Fruitboomen beschadigd en ruiten gesprongen Een bom te Eiserheide 2 paarden 1 koe en 3 runderen gedood Vier bommen te Winthagen waarvan twee niet ontploft Schade aan grasland en afrasteringen Niet ontplofte bommen zitten diep in den grond tusschen Winthagen en Kolmond Doorsnede gat 25 c/m

- *Niet relevant, geen melding blindgangers en/of neerkomen afwerpmunitie binnen de gemeente Heerlen.*

26 juni 1940, neerkomen vliegtuigbom tussen Imstenrade en Keverberg:

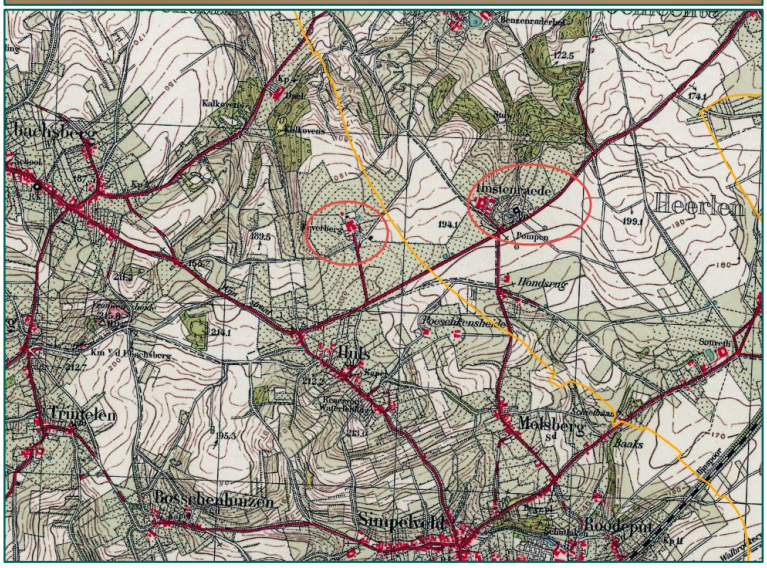

26 Juni 1940.

Inspecteur Luchtbescherming den Haag

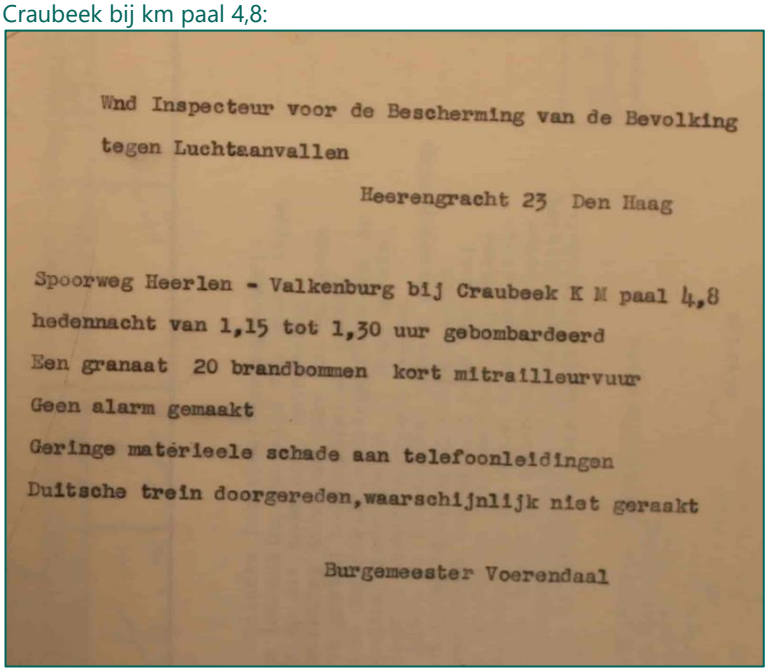
Hedenmorgen half drie een vliegtuigbom gevallen in weiland tusschen Imstenraede en Keverberg Geen alarm gemaakt Geen materieele schade

Burgemeester Voerendaal

- *Relevant, melding neerkomen bom binnen/nabij gemeente Heerlen.*

19 juni 1940, melding neerkomen granaat, 20 brandbommen en mitrailleurvuur spoorweg Heerlen-Valkenburg te Craubeek bij km paal 4,8:

Wnd Inspecteur voor de Bescherming van de Bevolking tegen Luchtaanvallen

Heerengracht 23 Den Haag

Spoorweg Heerlen - Valkenburg bij Craubeek K M paal 4,8
hedennacht van 1,15 tot 1,30 uur gebombardeerd
Een granaat 20 brandbommen kort mitrailleurvuur
Geen alarm gemaakt
Geringe materieele schade aan telefoonleidingen
Duitsche trein doorgereden,waarschijnlijk niet geraakt

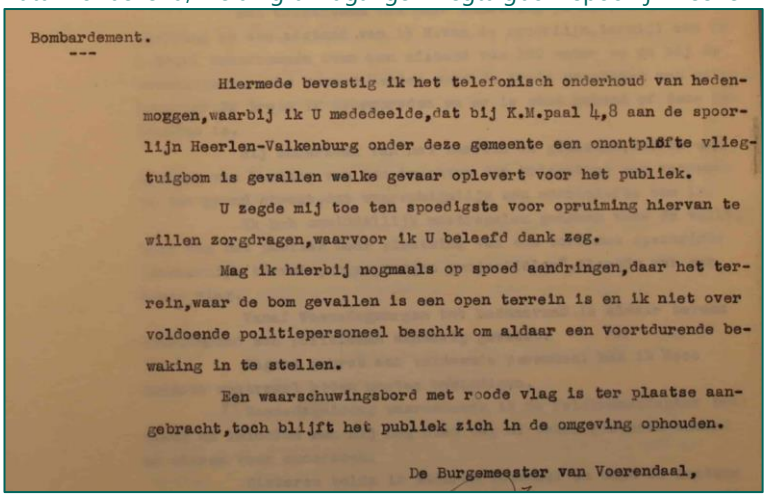
Burgemeester Voerendaal

- *Niet relevant, oorlogshandelingen vonden ruim 3 kilometer buiten de gemeente Heerlen plaats.*

Inventaris 663	Stukken betreffende bewaren en vervoer van ontplofbare stoffen, 1892, 1904, 1907, 1919, 1921, 1939, 1948-1950
Niet relevant, geen melding oorlogshandelingen binnen de gemeente Heerlen.	

Inventaris 670	Plaatsgevonden waarnemingen; opgaven en ruiming van bommen, munitie en neergestorte vliegtuigen en inlevering van bomscherven, 1940, 1942-1945

Datum onbekend, melding blindganger vliegtuigbom spoorlijn Heerlen-Valkenburg bij km paal 4.8:

Bombardement.

Hiermede bevestig ik het telefonisch onderhoud van heden-moggen,waarbij ik U mededeelde,dat bij K.M.paal 4,8 aan de spoor-lijn Heerlen-Valkenburg onder deze gemeente een onontplôfte vlieg-tuigbom is gevallen welke gevaar oplevert voor het publiek.

U zegde mij toe ten spoedigste voor opruiming hiervan te willen zorgdragen,waarvoor ik U beleefd dank zeg.

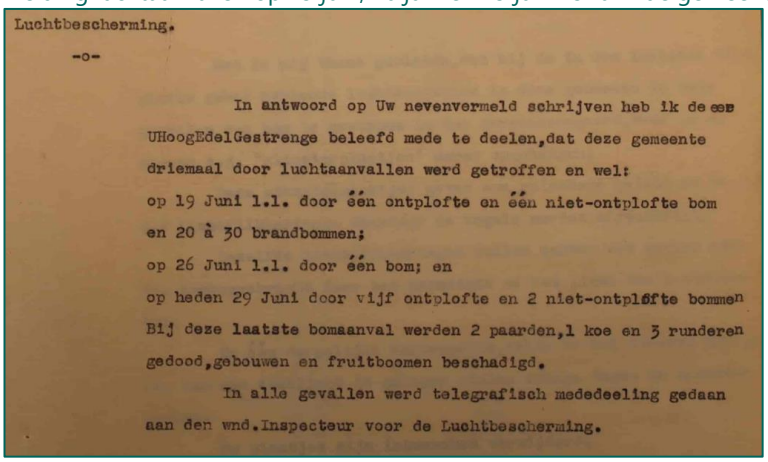
Mag ik hierbij nogmaals op spoed aandringen,daar het ter-rein,waar de bom gevallen is een open terrein is en ik niet over voldoende politiepersoneel beschik om aldaar een voortdurende be-waking in te stellen.

Een waarschuwingsbord met roode vlag is ter plaatse aan-gebracht,toch blijft het publiek zich in de omgeving ophouden.

De Burgemeester van Voerendaal,

- *Niet relevant, oorlogshandelingen vonden ruim 3 kilometer buiten de gemeente Heerlen plaats.*

Melding luchtaanvallen op 19 juni, 26 juni en 29 juni 1940 in de gemeente Voerendaal:

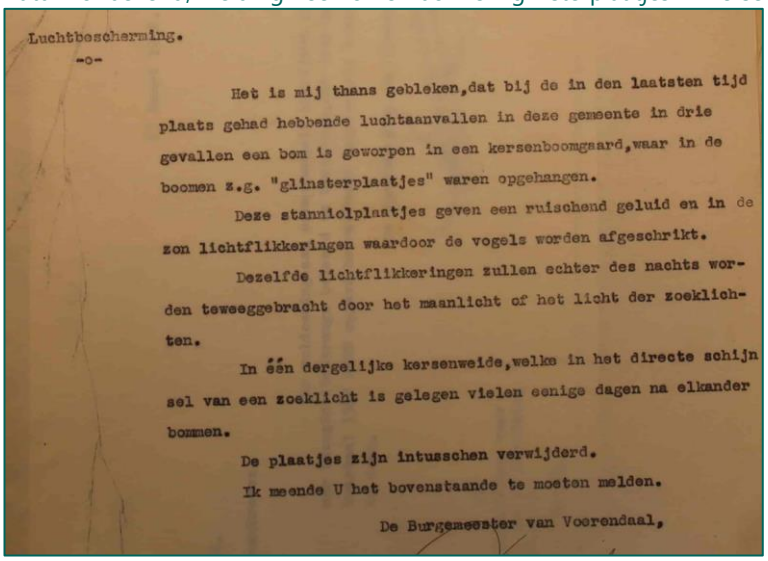
Luchtbescherming.
-o-

In antwoord op Uw nevenvermeld schrijven heb ik de eer UHoogEdelGestrenge beleefd mede te deelen,dat deze gemeente driemaal door luchtaanvallen werd getroffen en wel:
op 19 Juni l.l. door één ontplofte en één niet-ontplofte bom en 20 à 30 brandbommen;
op 26 Juni l.l. door één bom; en
op heden 29 Juni door vijf ontplofte en 2 niet-ontplôfte bommen
Bij deze laatste bomaanval werden 2 paarden,1 koe en 3 runderen gedood,gebouwen en fruitboomen beschadigd.

In alle gevallen werd telegrafisch mededeeling gedaan aan den wnd.Inspecteur voor de Luchtbescherming.

- *Niet relevant, exacte locatie neergekomen bommen niet vermeld.*

Datum onbekend, melding neerkomen bom en ‘glinsterplaatjes’ in kersenboomgaard te Voerendaal:

Luchtbescherming.
-o-

Het is mij thans gebleken,dat bij de in den laatsten tijd plaats gehad hebbende luchtaanvallen in deze gemeente in drie gevallen een bom is geworpen in een kersenboomgaard,waar in de boomen z.g. "glinsterplaatjes" waren opgehangen.

Deze stanniolplaatjes geven een ruischend geluid en in de zon lichtflikkeringen waardoor de vogels worden afgeschrikt.

Dezelfde lichtflikkeringen zullen echter des nachts wor-den teweeggebracht door het maanlicht of het licht der zoeklich-ten.

In één dergelijke kersenweide,welke in het directe schijn sel van een zoeklicht is gelegen vielen eenige dagen na elkander bommen.

De plaatjes zijn intusschen verwijderd.

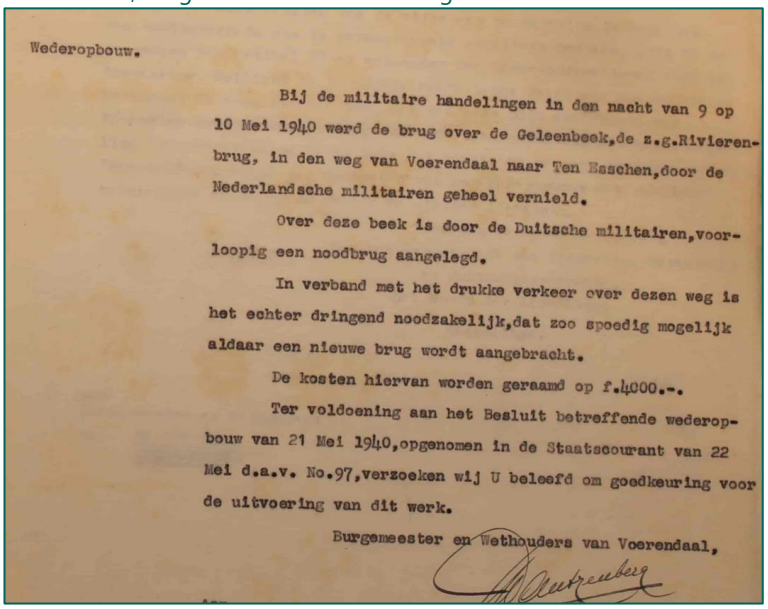
Ik meende U het bovenstaande te moeten melden.

De Burgemeester van Voerendaal,

- *Niet relevant, exacte locatie neergekomen bom niet vermeld.*

Inventaris 675	Herstellen waterput, gevel en plat dak van limonadefabriek, 1941
Niet relevant, geen specifieke oorlogshandelingen vermeld.,	
Inventaris 678	Herstellen linker buitengevel boerderij, 1941
Niet relevant, geen melding oorlogshandeling	
Inventaris 698	Herstelwerken aan kasteel "Puth", 1947
Niet relevant, geen melding oorlogshandeling	
Inventaris 984	Stukken betreffende oorlogsschade aan woningen, boerderijen en scholen en de wederopbouw, 1940 – 1951 1940

10 mei 1940, brug over Geleenbeek in weg Voerendaal-Ten Esschen vernield door Nederlandse militairen:

Wederopbouw.

Bij de militaire handelingen in den nacht van 9 op 10 Mei 1940 werd de brug over de Geleenbeek,de z.g.Rivieren-brug, in den weg van Voerendaal naar Ten Esschen,door de Nederlandsche militairen geheel vernield.

Over deze beek is door de Duitsche militairen,voor-loopig een noodbrug aangelegd.

In verband met het drukke verkeer over dezen weg is het echter dringend noodzakelijk,dat zoo spoedig mogelijk aldaar een nieuwe brug wordt aangebracht.

De kosten hiervan worden geraamd op f.4000.-.

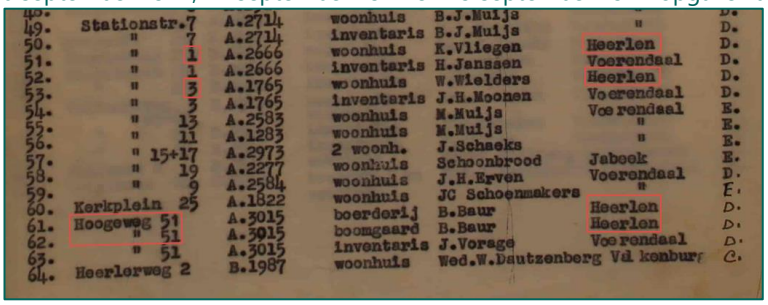
Ter voldoening aan het Besluit betreffende wederop-bouw van 21 Mei 1940,opgenomen in de Staatscourant van 22 Mei d.a.v. No.97,verzoeken wij U beleefd om goedkeuring voor de uitvoering van dit werk.

Burgemeester en Wethouders van Voerendaal,

- *Niet relevant, geen melding gebruik van explosieven bij vernieling brug.*

Inventaris 985	Stukken betreffende oorlogsschade aan woningen, boerderijen en scholen en de wederopbouw, 1940 – 1951 1941
Niet relevant, betreft enkel circulaires.	
Inventaris 988	Stukken betreffende oorlogsschade aan woningen, boerderijen en scholen en de wederopbouw, 1940 – 1951 1944

6 september 1944, 17 september 1944 en 19 september 1944 opgave van oorlogsgeweldschade:

48.					D.
49.	Stationstr. 7	A.2714	woonhuis	B.J.Muijs	" D.
50.	" 7	A.2714	inventaris	B.J.Muijs	" D.
51.	" 1	A.2666	woonhuis	K.Vliegen	Heerlen D.
52.	" 1	A.2666	inventaris	H.Janssen	Voerendaal D.
53.	" 3	A.1765	woonhuis	W.Wielders	Heerlen D.
54.	" 3	A.1765	inventaris	J.H.Moonen	Voerendaal D.
55.	" 13	A.2583	woonhuis	M.Muijs	Voerendaal E.
56.	" 11	A.1283	woonhuis	M.Muijs	" E.
57.	" 15+17	A.2973	2 woonh.	J.Schaeks	" E.
58.	" 19	A.2277	woonhuis	Schoonbrood	Jabeek E.
59.	" 9	A.2584	woonhuis	J.H.Erven	Voerendaal D.
60.	Kerkplein 25	A.1822	woonhuis	JC Schoenmakers	" E.
61.	Hoogeweg 51	A.3015	boerderij	B.Baur	Heerlen D.
62.	" 51	A.3015	boomgaard	B.Baur	Heerlen D.
63.	" 51	A.3015	inventaris	J.Vorage	Voerendaal D.
64.	Heerlerweg 2	B.1987	woonhuis	Wed.W.Dautzenberg	Vd konburg C.

- *Niet relevant, exacte data waarop oorlogshandelingen plaatsvonden niet vermeld.*

Inventaris 989	Stukken betreffende oorlogsschade aan woningen, boerderijen en scholen en de wederopbouw, 1940 – 1951

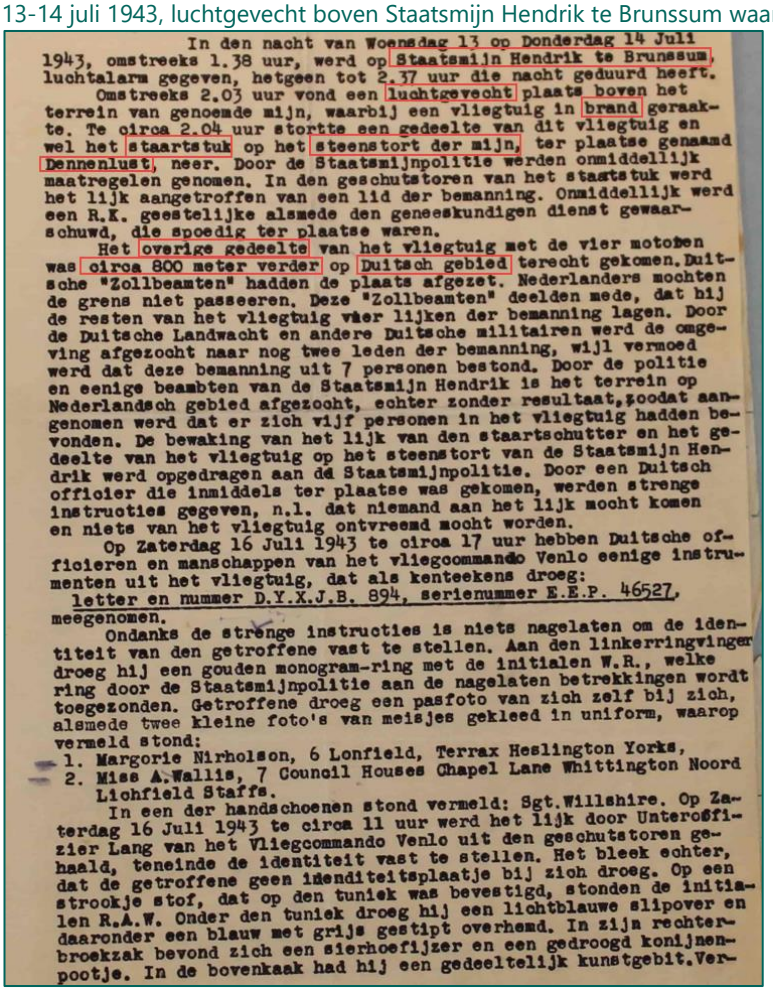
Toegang 203: Gemeente Voerendaal, 1798-1950.	
	1945
Niet relevant, geen melding oorlogshandelingen binnen de gemeente Heerlen.	
Inventaris 990	Stukken betreffende oorlogsschade aan woningen, boerderijen en scholen en de wederopbouw, 1940 – 1951 1946
Niet relevant, geen melding oorlogshandelingen binnen de gemeente Heerlen.	
Inventaris 991	Stukken betreffende oorlogsschade aan woningen, boerderijen en scholen en de wederopbouw, 1940 – 1951 1947
Niet relevant, geen melding oorlogshandelingen binnen de gemeente Heerlen.	
Inventaris 992	Stukken betreffende oorlogsschade aan woningen, boerderijen en scholen en de wederopbouw, 1940 – 1951 1948
Niet relevant, geen melding oorlogshandelingen binnen de gemeente Heerlen.	
Inventaris 993	Stukken betreffende oorlogsschade aan woningen, boerderijen en scholen en de wederopbouw, 1940 – 1951 1949
Niet relevant, geen melding oorlogshandelingen binnen de gemeente Heerlen.	
Inventaris 994	Stukken betreffende oorlogsschade aan woningen, boerderijen en scholen en de wederopbouw, 1940 – 1951 1950
Niet relevant, geen melding oorlogshandelingen binnen de gemeente Heerlen.	
Inventaris 995	Stukken betreffende oorlogsschade aan woningen, boerderijen en scholen en de wederopbouw, 1940 – 1951 1951
Niet relevant, geen meldingen oorlogshandelingen.	
Inventaris 1036	Stukken betreffende het verstrekken van steun bij schade als gevolg van oorlog, 1940 – 1950 1942
Niet relevant, geen meldingen oorlogshandelingen.	
Inventaris 1039	Stukken betreffende het verstrekken van steun bij schade als gevolg van oorlog, 1940 – 1950 1945
Niet relevant, geen melding oorlogshandelingen binnen de gemeente Heerlen.	
Inventaris 1040	Stukken betreffende het verstrekken van steun bij schade als gevolg van oorlog, 1940 – 1950 1946
Niet relevant, geen specifieke oorlogshandelingen vermeld.	
Inventaris 1041	Stukken betreffende het verstrekken van steun bij schade als gevolg van oorlog, 1940 – 1950 1947
Niet relevant, geen specifieke oorlogshandelingen vermeld.	
Inventaris 1042	Stukken betreffende het verstrekken van steun bij schade als gevolg van oorlog, 1940 – 1950 1948
Niet relevant, geen specifieke oorlogshandelingen vermeld.	
Inventaris 1043	Stukken betreffende het verstrekken van steun bij schade als gevolg van oorlog, 1940 – 1950 1949, 1950
Niet relevant, geen specifieke oorlogshandelingen vermeld.	

Toegang 203: Gemeente Voerendaal, 1798-1950.	
Inventaris 1044	Stukken betreffende het verstrekken van steun aan personen in verband met schade als gevolg van oorlog, 1946 – 1948 Wed. K. Scholly-Hirschmann, Hoolstraat 23, 1945
Niet relevant, geen specifieke oorlogshandelingen vermeld.	
Inventaris 1045	Stukken betreffende het verstrekken van steun aan personen in verband met schade als gevolg van oorlog, 1946 – 1948 P. Bastij, Kampstraat 19, 1945, 1946
Niet relevant, geen specifieke oorlogshandelingen vermeld.	
Inventaris 1046	Stukken betreffende het verstrekken van steun aan personen in verband met schade als gevolg van oorlog, 1946 – 1948 P. J. van Trigt, Heerlenerweg 103B, 1945, 1946
Niet relevant, geen specifieke oorlogshandelingen vermeld.	
Inventaris 1047	Stukken betreffende het verstrekken van steun aan personen in verband met schade als gevolg van oorlog, 1946 – 1948 Fr. Steins, Valkenburgerweg 67, 1946
Niet relevant, enkel melding van verwonding op 16/17 september 1944, geen locatie of oorzaak	
Inventaris 1048	Stukken betreffende het verstrekken van steun aan personen in verband met schade als gevolg van oorlog, 1946 – 1948 H. H. Steenbusch, Kruishof 10, 1946
Niet relevant, geen specifieke oorlogshandelingen vermeld.	
Inventaris 1049	Stukken betreffende het verstrekken van steun aan personen in verband met schade als gevolg van oorlog, 1946 – 1948 J. H. W. Raven, Heerlerweg 64, 1946
Niet relevant, geen specifieke oorlogshandelingen vermeld.	
Inventaris 1050	Stukken betreffende het verstrekken van steun aan personen in verband met schade als gevolg van oorlog, 1946 – 1948 J. L. Lalieu, Hoolstraat 18, 1946
Niet relevant, geen specifieke oorlogshandelingen vermeld.	
Inventaris 1051	Stukken betreffende het verstrekken van steun aan personen in verband met schade als gevolg van oorlog, 1946 – 1948 Wed. Weijers-Beijnen, onbekend, 1946
Niet relevant, geen specifieke oorlogshandelingen vermeld.	
Inventaris 1052	Stukken betreffende het verstrekken van steun aan personen in verband met schade als gevolg van oorlog, 1946 – 1948 A. H. van Musch, onbekend, 1946
Niet relevant, geen specifieke oorlogshandelingen vermeld.	
Inventaris 1053	Stukken betreffende het verstrekken van steun aan personen in verband met schade als gevolg van oorlog, 1946 – 1948 W. Grift, Heerlenerweg 106A, 1946
Niet relevant, geen specifieke oorlogshandelingen vermeld.	
Inventaris 1054	Stukken betreffende het verstrekken van steun aan personen in verband met schade als gevolg van oorlog, 1946 – 1948 H. J. Moonen, Stationstraat 3, 1946, 1947
Niet relevant, geen specifieke oorlogshandelingen vermeld.	

Toegang 203: Gemeente Voerendaal, 1798-1950.	
Inventaris 1055	Stukken betreffende het verstrekken van steun aan personen in verband met schade als gevolg van oorlog, 1946 – 1948 C. E. Hoefsmit, Heerlenerweg 222, 1947
Niet relevant, geen specifieke oorlogshandelingen vermeld.	
Inventaris 1056	Stukken betreffende het verstrekken van steun aan personen in verband met schade als gevolg van oorlog, 1946 – 1948 Fr. H. Barmans, Kerkstraat 29, 1946, 1947
Niet relevant, betreft verwonding door 'verdwaalde kogel'	
Inventaris 1057	Stukken betreffende het verstrekken van steun aan personen in verband met schade als gevolg van oorlog, 1946 – 1948 Wed. Wintjens-kockelkoren, Heerlerweg 120, 1946 - 1948
Niet relevant, geen specifieke oorlogshandelingen vermeld.	
Inventaris 1058	Stukken betreffende het verstrekken van steun aan personen in verband met schade als gevolg van oorlog, 1946 – 1948 Wed. H. Baeten-Ruiten, Kerkplein 18, 1946 - 1948
Niet relevant, geen melding oorlogshandelingen binnen de gemeente Heerlen.	
Inventaris 1059	Stukken betreffende het verstrekken van steun aan personen in verband met schade als gevolg van oorlog, 1946 – 1948 J. J. Mainz, Hoogeweg 12, 1946 - 1948
Niet relevant, geen specifieke oorlogshandelingen vermeld.	
Inventaris 1060	Stukken betreffende het verstrekken van steun aan personen in verband met schade als gevolg van oorlog, 1946 – 1948 Wed. M. J. H. Hoenjet-Houppermans, Laurentiusplein 135, 1946 - 1948
Niet relevant, geen specifieke oorlogshandelingen vermeld.	
Inventaris 1190	Stukken betreffende buitengewone werken, aanleg, verlenging en oorlogsschade aan wegen, 1801 – 1950 1939 -1941
Niet relevant, geen specifieke oorlogshandelingen vermeld.	
Inventaris 1191	Stukken betreffende buitengewone werken, aanleg, verlenging en oorlogsschade aan wegen, 1801 – 1950 1942, 1948-1950
Niet relevant,	
Inventaris 2254	Verzoekschrift van burgemeester en wethouders aan de brandstoffencommissie te Maastricht on toewijzing van brandstof ten behoeve van de verwarming van het schaftgebouw, opgericht in verband met herstelwerkzamheden aan de openbare lagere school aan de Hoogeweg, 1947
Niet relevant, geen specifieke oorlogshandelingen vermeld	
Inventaris 2350	Onderhoud en herstel bezettingsschade, uitbreiding leerlingenaantal RK meisjesschool Hoogeweg 2 te Voerendaal, 1922, 1925, 1941, 1946, 1947, 1950
Niet relevant, geen specifieke oorlogshandelingen vermeld	
Inventaris 2354	Uitbreiding leerlingenaantal en herstel bezettingsschade RK Jongensschool, Hoogeweg 41 te Voerendaal, 1948, 1950
Niet relevant, geen specifieke oorlogshandelingen vermeld	
Inventaris 2436	Stukken betreffende aangiften van oorlogsschaden in gemeentelijke gebouwen te Ubachsberg en Voerendaal, waarin onderwijs wordt gegeven, 1945, 1947-1949, 1958 Code: 3.2.6/4.1.2.3/7.1.5

Toegang 203: Gemeente Voerendaal, 1798-1950.	
Niet relevant, betreft enkel bezettingsschade.	
Inventaris 3091	Uitvoering van taken uitgezonderd waarnemingen en inzameling van bomscherven, 1934, 1935, 1938-1945
Niet relevant, geen locaties of specifieke oorlogshandelingen vermeld.	

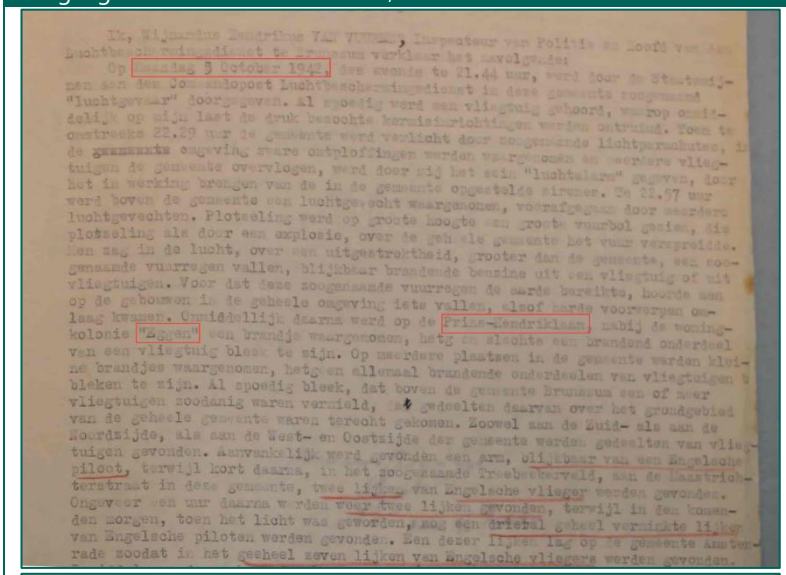
Tabel 26: Overzicht geraadpleegde inventarisnummers in het HCL, toegang 203.

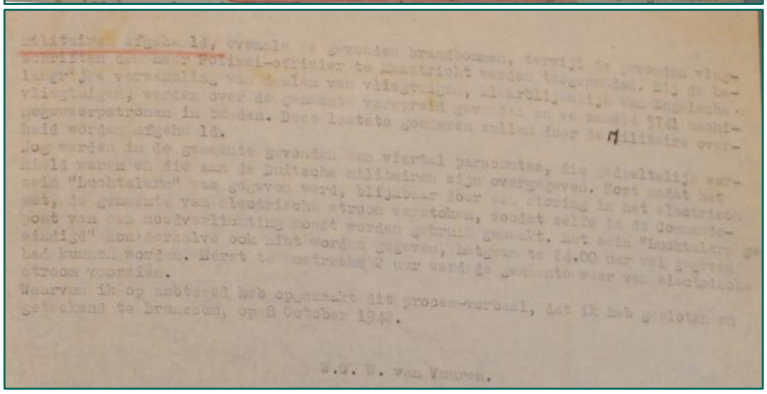
Toegang 302: Gemeente Brunssum, 1938-1981.	
Inventaris 48	Opgave, bescherming en wederopbouw van monumenten in de gemeente, 1939-1946
Niet relevant, betreft voorbereidingen op schade.	
Inventaris 52	Dossier inzake de opgave aan de inspecteur van het Staatstoezicht op de Volksgezondheid te Maastricht van verwoeste gebouwen door oorlogsgeweld, 1940
Niet relevant, enkel melding dat geen oorlogsschade in de gemeente is veroorzaakt.	
Inventaris 53	Stukken betreffende opgaven aan het provinciaal bestuur van Limburg van neergeschoten vliegtuigen van gealliëerden, het uitwerpen van brandbommen en pamfletten,, 1945, 1946
13-14 juli 1943, luchtgevecht boven Staatsmijn Hendrik te Brunssum waarna vliegtuig in brand stond: 	

In den nacht van Woensdag 13 op Donderdag 14 Juli 1943, omstreeks 1.38 uur, werd op Staatsmijn Hendrik te Brunssum, luchtalarm gegeven, hetgeen tot 2.37 uur die nacht geduurd heeft.
Omstreeks 2.03 uur vond een luchtgevecht plaats boven het terrein van genoemde mijn, waarbij een vliegtuig in brand geraakte. Te circa 2.04 uur stortte een gedeelte van dit vliegtuig en wel het staartstuk op het steenstort der mijn, ter plaatse genaamd Dennenlust, neer. Door de Staatsmijnpolitie werden onmiddellijk maatregelen genomen. In den geschutstoren van het staartstuk werd het lijk aangetroffen van een lid der bemanning. Onmiddellijk werd een R.K. geestelijke alsmede den geneeskundigen dienst gewaarschuwd, die spoedig ter plaatse waren.
Het overige gedeelte van het vliegtuig met de vier motoren was circa 800 meter verder op Duitsch gebied terecht gekomen. Duitsche "Zollbeamten" hadden de plaats afgezet. Nederlanders mochten de grens niet passeeren. Deze "Zollbeamten" deelden mede, dat bij de resten van het vliegtuig vier lijken der bemanning lagen. Door de Duitsche Landwacht en andere Duitsche militairen werd de omgeving afgezocht naar nog twee leden der bemanning, wijl vermoed werd dat deze bemanning uit 7 personen bestond. Door de politie en eenige beambten van de Staatsmijn Hendrik is het terrein op Nederlandsch gebied afgezocht, echter zonder resultaat, zoodat aangenomen werd dat er zich vijf personen in het vliegtuig hadden bevonden. De bewaking van het lijk van den staartschutter en het gedeelte van het vliegtuig op het steenstort van de Staatsmijn Hendrik werd opgedragen aan dd Staatsmijnpolitie. Door een Duitsch officier die inmiddels ter plaatse was gekomen, werden strenge instructies gegeven, n.l. dat niemand aan het lijk mocht komen en niets van het vliegtuig ontvreemd mocht worden.
Op Zaterdag 16 Juli 1943 te circa 17 uur hebben Duitsche officieren en manschappen van het vliegcommando Venlo eenige instrumenten uit het vliegtuig, dat als kenteekens droeg: letter en nummer D.Y.X.J.B. 894, serienummer E.E.P. 46527, meegenomen.
Ondanks de strenge instructies is niets nagelaten om de identiteit van den getroffene vast te stellen. Aan den linkerringvinger droeg hij een gouden monogram-ring met de initialen W.R., welke ring door de Staatsmijnpolitie aan de nagelaten betrekkingen wordt toegezonden. Getroffene droeg een pasfoto van zich zelf bij zich, alsmede twee kleine foto's van meisjes gekleed in uniform, waarop vermeld stond:
1. Margorie Nirholson, 6 Lonfield, Terrax Heslington Yorks,
2. Miss A.Wallis, 7 Council Houses Chapel Lane Whittington Noord Lichfield Staffs.
In een der handschoenen stond vermeld: Sgt.Willshire. Op Zaterdag 16 Juli 1943 te circa 11 uur werd het lijk door Unteroffizier Lang van het Vliegcommando Venlo uit den geschutstoren gehaald, teneinde de identiteit vast te stellen. Het bleek echter, dat de getroffene geen identiteitsplaatje bij zich droeg. Op een strookje stof, dat op den tuniek was bevestigd, stonden de initialen R.A.W. Onder den tuniek droeg hij een lichtblauwe slipover en daaronder een blauw met grijs gestipt overhemd. In zijn rechterbroekzak bevond zich een sierhoefijzer en een gedroogd konijnenpootje. In de bovenkaak had hij een gedeeltelijk kunstgebit. Ver-

- *Relevant, melding neerstorten toestel binnen/nabij gemeente Heerlen.*

5 oktober 1942, afschieting Engels vliegtuigen uitwerping brandbommen en pamfletten te Brunssum.

- *Niet relevant, exacte locatie neergekomen brandbommen en onderdelen vliegtuigen niet exacte vermeld.*

Inventaris 60	Oorlogsschade aan scholen en gebouwen i.v.m. molestschadeverzekering, 1944 - 1947, 1955

Niet relevant, geen specifieke oorlogshandelingen vermeld.

Inventaris 87	Opgaven inzake herstel van door oorlogshandelingen beschadigde wegen, 1945 - 1952

Niet relevant, schade aan wegen door militair verkeer.

Inventaris 119	Opgaven en afwikkeling van geleden oorlogsschade aan woningwetwoningen, 1945, 1949-1958

6 december 1944, granaatinslag deel van 200 woningen te Huizerveld Brunssum.
- *Niet relevant, geen melding granaatinslagen in de gemeente Heerlen.*

6 december 1944, granaatinslagen deel van 60 woningen te Huizerveld Brunssum.
- *Niet relevant, geen melding granaatinslagen in de gemeente Heerlen.*

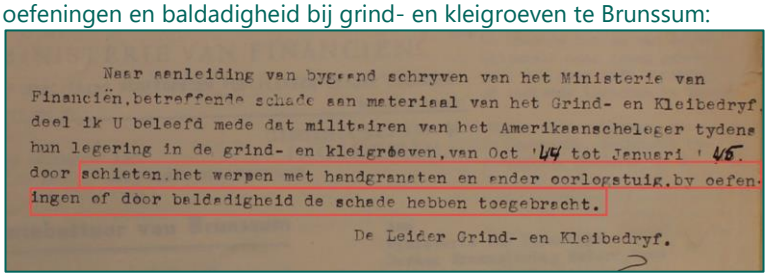
19 december 1944, granaatinslagen deel van 240 woningen genaamd ‘de Egge’.
- *Niet relevant, geen melding granaatinslagen in de gemeente Heerlen.*

September 1944-januari 1945, geschuttrillingen en neerstortende vliegmachinedelen bij deel van 211 woningen genaamd Leeuwstuk.
- *Niet relevant, geen melding granaatinslagen in de gemeente Heerlen.*

6 december 1944, granaatinslag bij 60 woningen te Huizerveld Brunssum.
- *Niet relevant, geen melding granaatinslagen in de gemeente Heerlen.*

19 december 1944, granaatinslag deel van 240 woningen ‘de Egge’.
- *Niet relevant, geen melding granaatinslagen in de gemeente Heerlen.*

Toegang 302: Gemeente Brunssum, 1938-1981.	
6 december 1944, schade als gevolg van granaatinslag bij complex woningen te Brunssum. - *Niet relevant, geen melding granaatinslagen in de gemeente Heerlen.*	
Inventaris 125	Vergoeding wegens vorderingen, leveringen, diefstal etc. tijdens de Tweede Wereldoorlog, 1945-1948
Niet relevant, geen specifieke oorlogshandelingen vermeld	
Inventaris 126	Vergoeding van de schade wegens vordering en beschadiging van diverse scholen in de gemeente tijdens de Tweede Wereldoorlog, Protestantse Christelijke School gelegen aan de Zandstraat, 1948-1953
Geen datum, schade als gevolg van luchtdruk granaten bij school te Zandstraat 6-8 te Brunssum. - *Niet relevant, geen melding schade binnen de gemeente Heerlen.*	
Inventaris 128	Vergoeding van de schade wegens vordering en beschadiging van diverse scholen in de gemeente tijdens de Tweede Wereldoorlog, RK Huishoudschool gelegen aan de Kloosterstraat, 1946-1954
Niet relevant, betreft enkel bezettingsschade.	
Inventaris 129	Vergoeding van de schade wegens vordering en beschadiging van diverse scholen in de gemeente tijdens de Tweede Wereldoorlog, Algemene correspondentie, 1946- 1954
Niet relevant, betreft enkel bezettingsschade.	
Inventaris 130	Opgaven van schoolgaande kinderen van Rijksduitsers, aanschaffing meubilair, reparaties en oorlogsschade aan de Duitse school, 1940-1942, 1946-1950
Niet relevant, schade door gebruik voor internering.	
Inventaris 133	Geleden oorlogsschade, uitbreidingen en verbeteringen, herstel na grondverschuiving in 1955 en opheffing van het zwembad in de Brunssummerheide, 1947-1962
Niet relevant, geen schademeldingen binnen de gemeente Brunssum.	
Inventaris 157	Vergoeding van de schade wegens vordering en beschadiging van diverse scholen in de gemeente tijdens de Tweede Wereldoorlog, RK school voor gewoon lager onderwijs en ULO gelegen aan de Kloosterstraat, 1946-1954
Niet relevant, geen schademeldingen binnen de gemeente Brunssum.	
Inventaris 158	Vergoeding van de schade wegens vordering en beschadiging van diverse scholen in de gemeente tijdens de Tweede Wereldoorlog, RK Meisjesscholen voor gewoon lager onderwijs gelegen aan de Prins Hendriklaan, 1946-1954
Niet relevant, geen schademeldingen binnen de gemeente Brunssum.	
Inventaris 159	Vergoeding van de schade wegens vordering en beschadiging van diverse scholen in de gemeente tijdens de Tweede Wereldoorlog, RK school voor bijzonder voortgezet gewoon lager onderwijs St. Hubertus gelegen aan de Prins Hendriklaan, 1946-1954
Niet relevant, betreft enkel bezettingsschade.	
Inventaris 160	Vergoeding van de schade wegens vordering en beschadiging van diverse scholen in de gemeente tijdens de Tweede Wereldoorlog, RK ULO school voor jongens gelegen aan de Julianastraat, 1946-1954
Niet relevant, betreft enkel bezettingsschade.	
Inventaris 161	Vergoeding van de schade wegens vordering en beschadiging van diverse scholen in de gemeente tijdens de Tweede Wereldoorlog, RK jongensscholen gelegen aan de Schoolstraat, 1946-1954
Niet relevant, betreft enkel bezettingsschade.	

Toegang 302: Gemeente Brunssum, 1938-1981.	
Inventaris 162	Vergoeding van de schade wegens vordering en beschadiging van diverse scholen in de gemeente tijdens de Tweede Wereldoorlog, RK jongensschool II gelegen aan de Schinvelderstraat, 1946-1954
Niet relevant, betreft enkel bezettingsschade.	
Inventaris 163	Vergoeding van de schade wegens vordering en beschadiging van diverse scholen in de gemeente tijdens de Tweede Wereldoorlog, RK jongensschool I gelegen aan de Wilhelminastraat, 1946-1954
Niet relevant, betreft enkel bezettingsschade.	
Inventaris 164	Vergoeding van de schade wegens vordering en beschadiging van diverse scholen in de gemeente tijdens de Tweede Wereldoorlog, Nutsschool gelegen aan de Bongardstraat, 1946-1954
Niet relevant, geen schademeldingen binnen de gemeente Brunssum.	
Inventaris 2469	Opgaven van geleden oorlogsschade aan de gemeentebossen, 1945 - 1949, 1953
September 1944-maart 1945, geallieerde stellingen in gemeentelijke bossen te Brunssum. - *Niet relevant, exacte locatie stellingen niet vermeld.*	
Inventaris 3119	Geleden oorlogsschade aan materiaal en gebouwen van het Grind- en kleibedrijf, 1948-1950
Oktober 1944-januari 1945, schade door Amerikaanse leger door schieten handgranaten, ander oorlogstuig, oefeningen en baldadigheid bij grind- en kleigroeven te Brunssum: Naar aanleiding van bygaand schryven van het Ministerie van Financiën, betreffende schade aan materiaal van het Grind- en Kleibedryf, deel ik U beleefd mede dat militairen van het Amerikaanscheleger tydens hun legering in de grind- en kleigroeven, van Oct '44 tot Januari '45. door schieten, het werpen met handgranaten en ander oorlogstuig, by oefeningen of door baldadigheid de schade hebben toegebracht. De Leider Grind- en Kleibedryf. - *Niet relevant, geen melding schade binnen de gemeente Heerlen.*	
Inventaris 3127	Jaarverslagen van de vrijwillige brandweer Brunssum, 1937-1946, 1954, 1956, 1957
Niet relevant, geen melding oorlogshandelingen in de gemeente Brunssum.	
Inventaris 3502	Algemene Politieverordeningen; met bijbehorende stukken, apv, 1938-1981
Niet relevant, geen melding oorlogshandelingen in de gemeente Brunssum.	
Inventaris 4858	Lijsten van adressen waar geallieerde militairen ingekwartierd zijn geweest alsmede de financiële rapporten inzake, 1944-1948
Niet relevant, geen melding oorlogshandelingen in de gemeente Brunssum.	
Inventaris 6214	Inkwartiering van strijdkrachten.
Niet relevant, betreft enkel bezettingsschade.	
Inventaris 6475	Bevelen tot betaling vergoedingen vaste kern luchtbeschermingsdienst, dientjaar 1941. - Verstrekking gratificatie aan 4 leden luchtbeschermingsdienst voor het verrichten van arbeid tijdens het onschadelijk maken van een bom (blindganger) nabij het pompstation van de staatsmijn Hendrik, 1941
Niet relevant, geen melding NGE binnen de gemeente Heerlen.	

Tabel 27: Overzicht geraadpleegde inventarisnummers in het HCL, toegang 302.

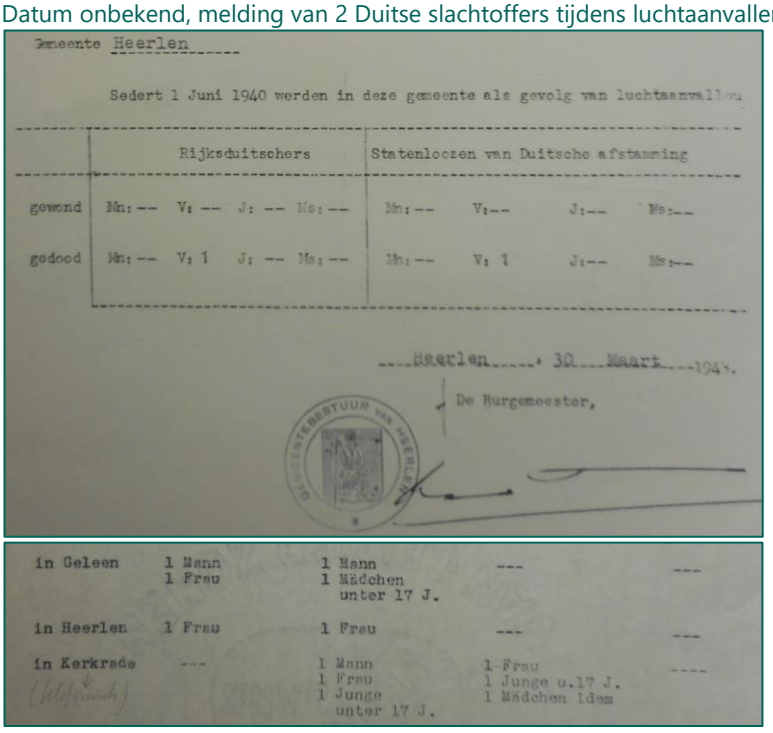
Provinciaal archief

Het Provinciaal Archief Limburg (PAL) bewaart de archieven van de provincie Limburg. In het provinciale archief is gezocht naar informatie met betrekking tot oorlogsschade, de luchtbeschermingsdienst en geruimde NGE. Daarnaast

is gezocht naar overige relevante archiefstukken. De voor dit VC-NGE geraadpleegde archiefstukken zijn weergegeven in onderstaande tabellen:

Toegang 04.05: Kabinet van de commissaris der Koningin in Limburg, 1914-1944	
Inventaris 898	Stukken betreffende politieberichten omtrent bijzondere voorvallen, 1940-1944.
Niet relevant, geen meldingen van oorlogshandelingen binnen de gemeente Heerlen.	
Inventaris 899	Stukken betreffende politionele maandrapporten door de gemeenten verstuurd aan de Procureur-Generaal in 's-Hertogenbosch, 1942-1943.
Niet relevant, geen informatie betreffende NGE binnen de gemeente Heerlen.	
Inventaris 946	Stukken betreffende opruiming van door het Nederlands leger gelegde landmijnen in de gemeenten Slenaken, Nuth en Wijnandsrade, 1940.
Niet relevant, geen meldingen van oorlogshandelingen binnen de gemeente Heerlen.	
Inventaris 947	Stukken betreffende verzameling van onbeheerd verspreid liggende of opgeborgen militaire munitie, 1940
Niet relevant, geen meldingen van oorlogshandelingen binnen de gemeente Heerlen.	
Inventaris 957	Stukken betreffende de melding van luchtaanvallen door de burgemeesters, 1940-1944
Niet relevant, geen meldingen van oorlogshandelingen binnen de gemeente Heerlen.	
Inventaris 959	Stukken betreffende de maatregelen genomen naar aanleiding van het luchtbombardement op Zuid-Limburg in de nacht van 5/6 oktober 1942, 1942-1944
Niet relevant, geen meldingen van oorlogshandelingen binnen de gemeente Heerlen.	
Inventaris 960	Stukken betreffende de opgave van door luchtaanvallen gedode of gewonde Rijksduitsers of stateloze van Duitse afstamming in de periode juni 1940- tot 26 maart 1943, 1943

Datum onbekend, melding van 2 Duitse slachtoffers tijdens luchtaanvallen in Heerlen:

Gemeente Heerlen

Sedert 1 Juni 1940 werden in deze gemeente als gevolg van luchtaanvallen

	Rijksduitschers				Statenloozen van Duitsche afstamming			
gewond	Mn: --	V: --	J: --	Ms: --	Mn: --	V: --	J: --	Ms: --
gedood	Mn: --	V: 1	J: --	Ms: --	Mn: --	V: 1	J: --	Ms: --

Heerlen, 30 Maart 1943.

De Burgemeester,

in Geleen	1 Mann 1 Frau	1 Mann 1 Mädchen unter 17 J.	---	---
in Heerlen	1 Frau	1 Frau	---	---
in Kerkrade	---	1 Mann 1 Frau 1 Junge unter 17 J.	1 Frau 1 Junge u. 17 J. 1 Mädchen ldem	---

- *Niet relevant, datum luchtaanvallen gemeente Heerlen niet bekend.*

Inventaris 1129	Stukken betreffende de oorlogsschade-enquêtecommissies, 1940-1941
Niet relevant, betreft enkel een algemeen dossier.	
Inventaris 1170	Stukken betreffende vordering van arbeiders voor verdedigingswerken, 1944

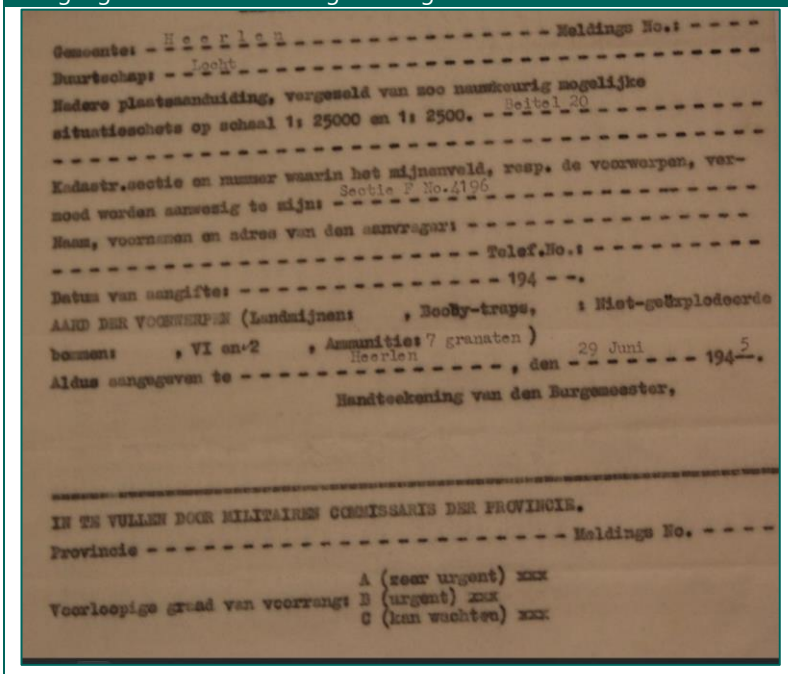
Toegang 04.05: Kabinet van de commissaris der Koningin in Limburg, 1914-1944	
Niet relevant, betreft enkel een algemeen dossier.	
Inventaris 1396	Stukken betreffende de in de provincie aanwezige schietbanen, 1919-1944
Niet relevant, er is geen specifieke locatie opgegeven van de schietbanen.	
Inventaris 1418	Stukken betreffende aanwijzingen voor burgemeesters inzake het melden van landingen van buitenlandse militaire vliegtuigen, 1924-1927
Niet relevant, betreft enkel vooroorlogse documenten.	
Inventaris 1419	Stukken betreffende (nood)landingen van Duits-vijandelijke vliegtuigen, 1940-1941, 1943
Niet relevant, geen meldingen van oorlogshandelingen binnen de gemeente Heerlen.	

Tabel 28: Overzicht geraadpleegde inventarisnummers in het PAL, toegang 04.05.

Toegang 04.11 Commissaris van de Koningin in Limburg 1944-1990	
Inventaris 589	Stukken betreffende het opruimen van landmijnen en ander explosief materiaal.
Niet relevant, geen meldingen van oorlogshandelingen binnen de gemeente Heerlen.	
Inventaris 659	Stukken betreffende opgaven van de toestand van gemeenten kort na de bevrijding in Midden- en Noord-Limburg.
Niet relevant, geen meldingen van oorlogshandelingen binnen de gemeente Heerlen.	

Tabel 29: Overzicht geraadpleegde inventarisnummers in het PAL, toegang 04.11.

Toegang 07.E09 Militair Gezag Limburg	
P.M.C. Limburg	
Inventaris 4784	Stukken betreffende herstel van schade aan boerderijen, 1945
Niet relevant, geen meldingen van oorlogshandelingen binnen de gemeente Heerlen.	
Inventaris 4855/3	Diverse Correspondentie P.M.C.
Niet relevant, geen informatie betreffende NGE binnen de gemeente Heerlen.	
Inventaris 4855/5	Rapporten van 13/9-2/10-1944.
Niet relevant, exacte datum en locatie van luchtaanvallen op het spoor bij Heerlen zijn onbekend.	
Inventaris 4856/9	Wederopbouw-correspondentie betreffende, 20/10/1944 – 25/08/1945.
Niet relevant, betreft enkel bouwmateriaal en voorzieningen, geen betrekking op NGE.	
Inventaris 4856/14	Wapens onder burgerbevolking- rapporten en correspondentie betreffende, 07/02/1945 – 26/04/1945.
Niet relevant, betreft enkel inventarisatie van burgers met (jacht)geweren en patronen. Geen relatie met NGE.	
Inventaris 4860/41	Luchtbescherming en Brandweer-algemeen.
Niet relevant, betreft enkel algemene zaken, geen betrekking op NGE.	
Inventaris 4860/42	Mijnen en projectielen, aangiften, opruiming en rapporten betreffende, 27/02/1945 – 28/08/1945.
29 juni 1945, 7 granaten te Locht (Heerlen) gemeld:	

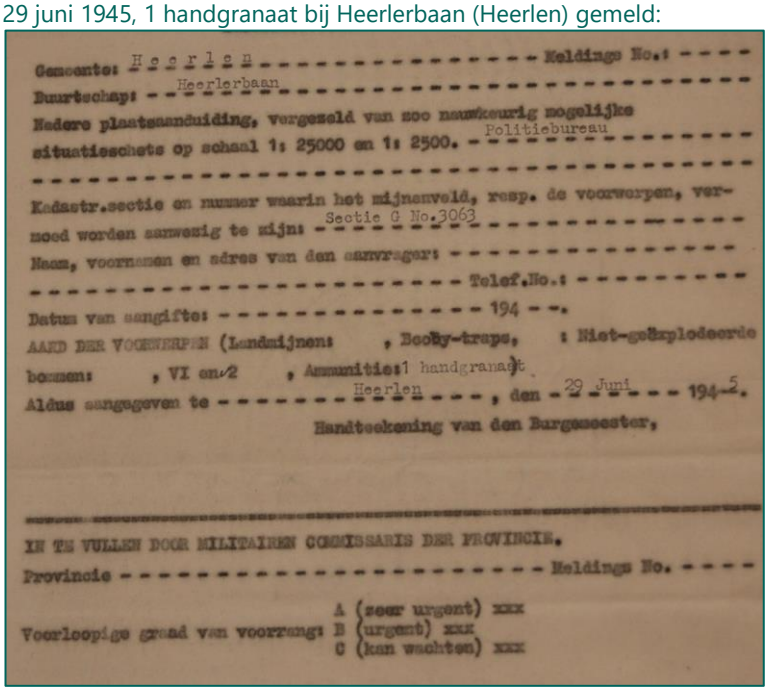

Gemeente: Heerlen Meldings No.:
Buurtschap: Locht
Nadere plaatsaanduiding, vergezeld van zoo nauwkeurig mogelijke situatieschets op schaal 1: 25000 en 1: 2500. Reitel 20
Kadastr.sectie en nummer waarin het mijnenveld, resp. de voorwerpen, vermoed worden aanwezig te zijn: Sectie F No.4196
Naam, voornamen en adres van den aanvrager:
Telef.No.:
Datum van aangifte: 194 - -.
AARD DER VOORWERPEN (Landmijnen: , Booby-traps, : Niet-geëxplodeerde bommen: , VI en/2 , Ammunitie: 7 granaten)
Aldus aangegeven te Heerlen, den 29 Juni 194-5.
Handteekening van den Burgemeester,

IN TE VULLEN DOOR MILITAIREN COMMISSARIS DER PROVINCIE.
Provincie Meldings No.
Voorloopige graad van voorrang: A (zeer urgent) xxx B (urgent) xxx C (kan wachten) xxx

- *Niet relevant, exacte ligplaats NGE niet vermeld.*

29 juni 1945, 1 handgranaat bij Heerlerbaan (Heerlen) gemeld:

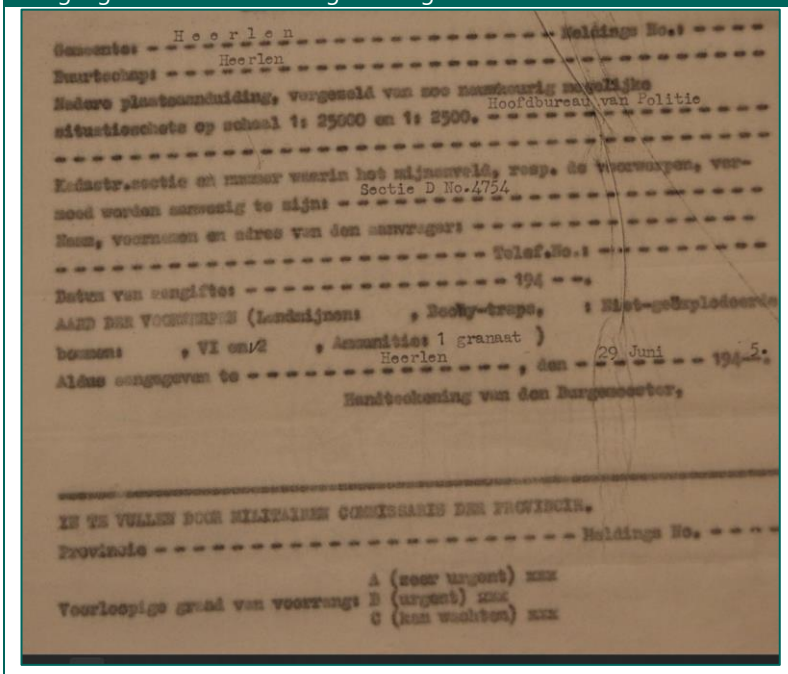

Gemeente: Heerlen Meldings No.:
Buurtschap: Heerlerbaan
Nadere plaatsaanduiding, vergezeld van zoo nauwkeurig mogelijke situatieschets op schaal 1: 25000 en 1: 2500. Politiebureau
Kadastr.sectie en nummer waarin het mijnenveld, resp. de voorwerpen, vermoed worden aanwezig te zijn: Sectie G No.3063
Naam, voornamen en adres van den aanvrager:
Telef.No.:
Datum van aangifte: 194 - -.
AARD DER VOORWERPEN (Landmijnen: , Booby-traps, : Niet-geëxplodeerde bommen: , VI en/2 , Ammunitie: 1 handgranaat
Aldus aangegeven te Heerlen, den 29 Juni 194-5.
Handteekening van den Burgemeester,

IN TE VULLEN DOOR MILITAIREN COMMISSARIS DER PROVINCIE.
Provincie Meldings No.
Voorloopige graad van voorrang: A (zeer urgent) xxx B (urgent) xxx C (kan wachten) xxx

- *Niet relevant, exacte ligplaats NGE niet vermeld.*

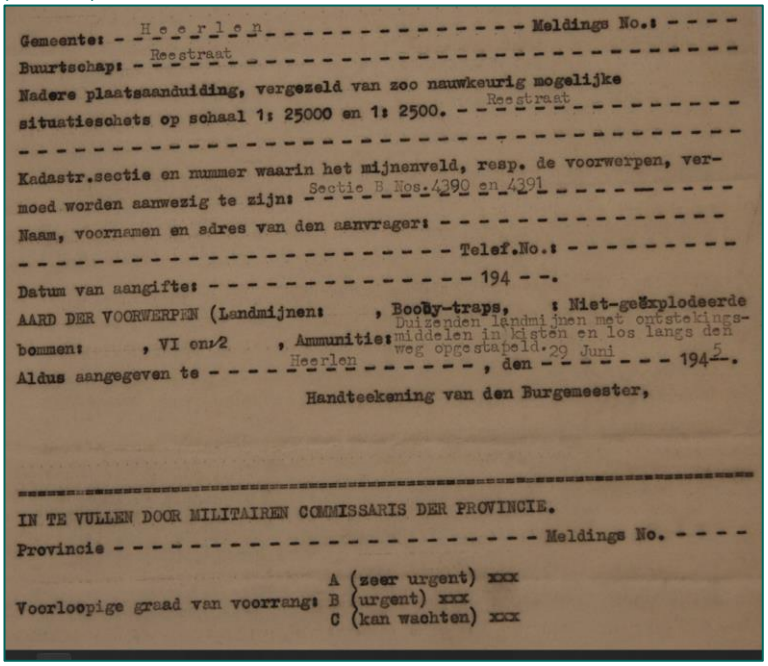
29 juni 1945, melding 1 handgranaat te Heerlen (Heerlen):

Gemeente: Heerlen Meldings No.:
Buurtschap: Heerlen
Nadere plaatsaanduiding, vergezeld van zoo nauwkeurig mogelijke
situatieschets op schaal 1: 25000 en 1: 2500. Hoofdbureau van Politie
Kadastr.sectie en nummer waarin het mijnenveld, resp. de voorwerpen, vermoed worden aanwezig te zijn: Sectie D No.4754
Naam, voornamen en adres van den aanvrager:
Telef.No.:
Datum van aangifte: 194 -.
AARD DER VOORWERPEN (Landmijnen: , Booby-traps, : Niet-geëxplodeerde bommen: , VI en/2 , Ammunitie: 1 granaat)
Aldus aangegeven te Heerlen, den 29 Juni 194 5.
Handteekening van den Burgemeester,

IN TE VULLEN DOOR MILITAIREN COMMISSARIS DER PROVINCIE.
Provincie Meldings No.
Voorloopige graad van voorrang: A (zeer urgent) xxx B (urgent) xxx C (kan wachten) xxx

- *Niet relevant, exacte ligplaats NGE niet vermeld.*

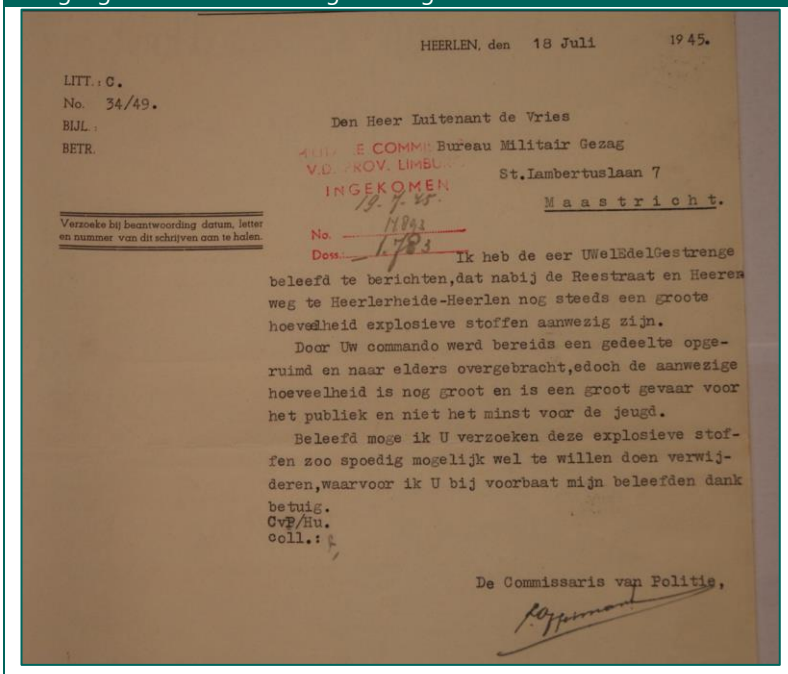
29 juni 1945, duizenden landmijnen met ontstekingsmiddelen in kisten en los langs de weg opgesteld te Reestraat (Heerlen):

Gemeente: Heerlen Meldings No.:
Buurtschap: Reestraat
Nadere plaatsaanduiding, vergezeld van zoo nauwkeurig mogelijke
situatieschets op schaal 1: 25000 en 1: 2500. Reestraat
Kadastr.sectie en nummer waarin het mijnenveld, resp. de voorwerpen, vermoed worden aanwezig te zijn: Sectie B Nos.4390 en 4391
Naam, voornamen en adres van den aanvrager:
Telef.No.:
Datum van aangifte: 194 -.
AARD DER VOORWERPEN (Landmijnen: , Booby-traps, : Niet-geëxplodeerde bommen: , VI en/2 , Ammunitie: Duizenden landmijnen met ontstekingsmiddelen in kisten en los langs den weg opgestapeld.
Aldus aangegeven te Heerlen, den 29 Juni 194 5.
Handteekening van den Burgemeester,

IN TE VULLEN DOOR MILITAIREN COMMISSARIS DER PROVINCIE.
Provincie Meldings No.
Voorloopige graad van voorrang: A (zeer urgent) xxx B (urgent) xxx C (kan wachten) xxx

- *Niet relevant, exacte aantal gelegde mijnen niet bekend.*

18 juli 1945, melding NGE te Reestraat en Heerenweg te Heerlerheide-Heerlen:

HEERLEN, den 18 Juli 1945.

LITT.: C.
No. 34/49.
BIJL.:
BETR.

Verzoeke bij beantwoording datum, letter en nummer van dit schrijven aan te halen.

Den Heer Luitenant de Vries
Bureau Militair Gezag
St.Lambertuslaan 7
M a a s t r i c h t.

INGEKOMEN
No.
Doss.

Ik heb de eer UWelEdelGestrenge beleefd te berichten,dat nabij de Reestraat en Heerenweg te Heerlerheide-Heerlen nog steeds een groote hoeveelheid explosieve stoffen aanwezig zijn.

Door Uw commando werd bereids een gedeelte opgeruimd en naar elders overgebracht,edoch de aanwezige hoeveelheid is nog groot en is een groot gevaar voor het publiek en niet het minst voor de jeugd.

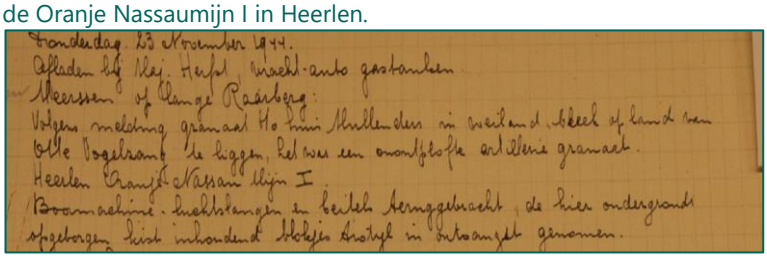
Beleefd moge ik U verzoeken deze explosieve stoffen zoo spoedig mogelijk wel te willen doen verwijderen,waarvoor ik U bij voorbaat mijn beleefden dank betuig.
CvP/Hu.
coll.:

De Commissaris van Politie,

- *Niet relevant, Heerenstraat is ongeveer 2 kilometer lang. Exacte locatie NGE niet vermeld.*

Inventaris 4861/43	Mijnen, projectielen en ander oorlogstuig-correspondentie betreffende, 03/10/1944 – 20/02/1945.

23 november 1944, melding van ophalen 1 niet gesprongen artillerie granaat in een weiland en 1 kist springstof aan de Oranje Nassaumijn I in Heerlen.

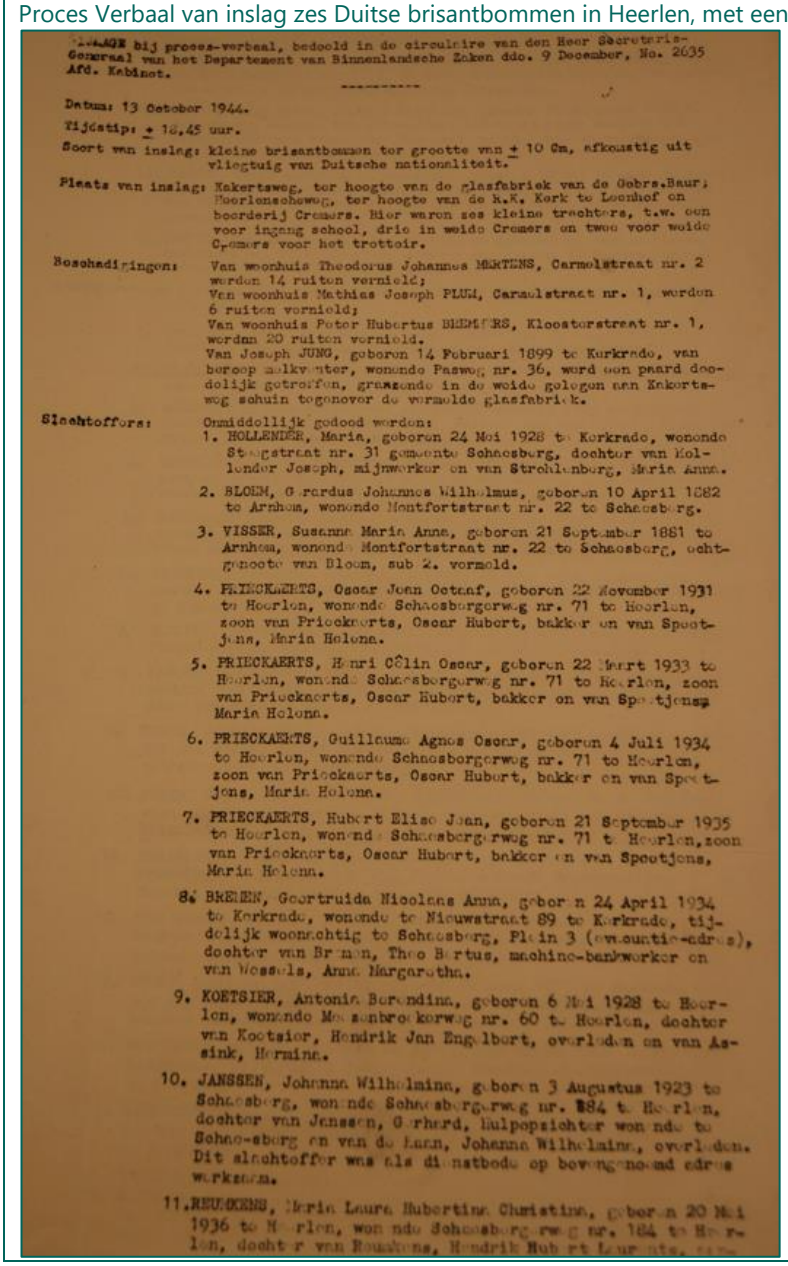

Donderdag 23 November 1944.
Afhalen bij Mej. Herfst Waelhl-auto gestuurden
Heerssen of Lange Raadberg:
Volgens melding granaat Ho Mijn Mullenden in weiland bleek of land van
Otte Vogelrank te liggen. Het was een onontplofte artillerie granaat.
Heerlen Oranje-Nassau Mijn I
Boormachine - Ruekstangen en beitels teruggebracht, de hier ondergronds
opgeborgen kist inhoudend blokjes trotyl in Rotsampt genomen.

- *Niet relevant, exacte locatie van NGE is niet vermeld.*

13 oktober 1944 , neerkomen zes brisantbommen te Heerlen afkomstig uit Duits vliegtuig:

Proces Verbaal van inslag zes Duitse brisantbommen in Heerlen, met een kaliber van 10 cm.

BIJLAGE bij proces-verbaal, bedoeld in de circulaire van den Heer Secretaris-Generaal van het Departement van Binnenlandsche Zaken ddo. 9 December, No. 2635 Afd. Kabinet.

Datum: 13 October 1944.

Tijdstip: ± 18.45 uur.

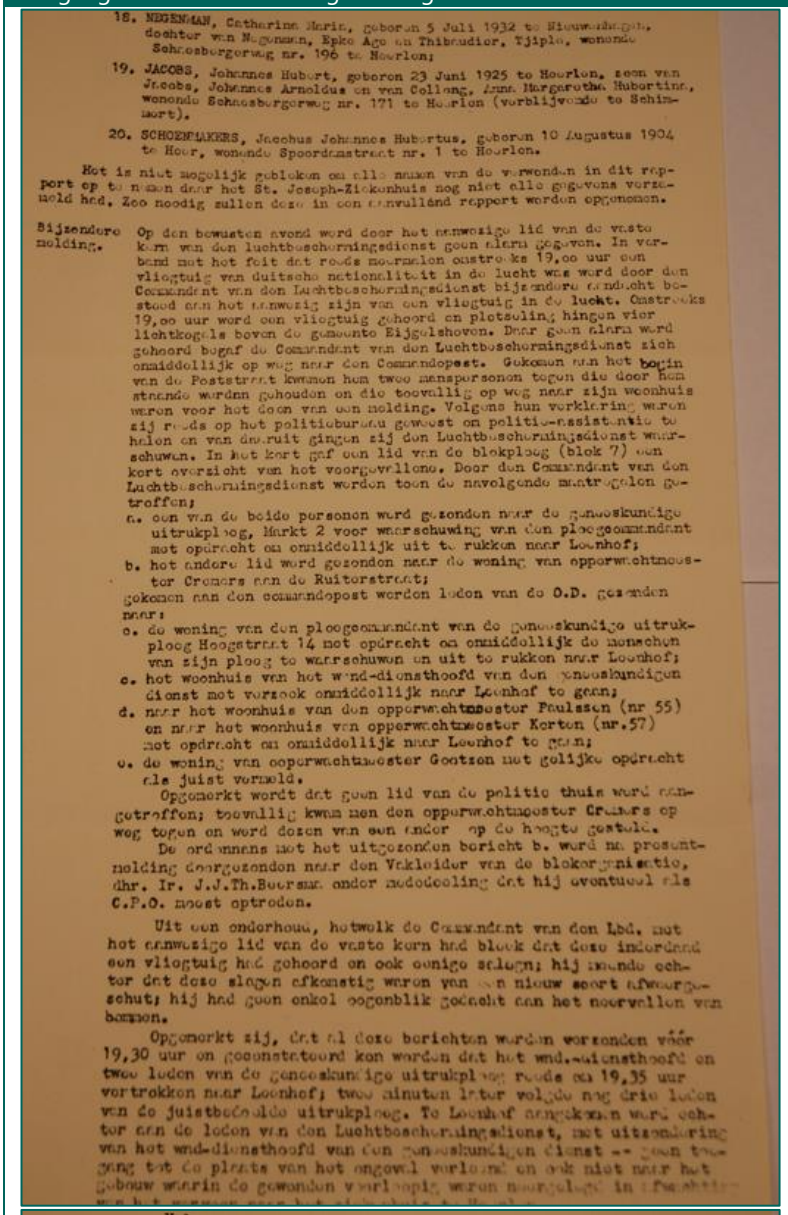
Soort van inslag: kleine brisantbommen ter grootte van ± 10 Cm, afkomstig uit vliegtuig van Duitsche nationaliteit.

Plaats van inslag: Kakertsweg, ter hoogte van de glasfabriek van de Gebrs.Baur; Heerlenscheweg, ter hoogte van de R.K. Kerk te Loenhof en boerderij Cremers. Hier waren ses kleine trechters, t.w. een voor ingang school, drie in weide Cremers en twee voor weide Cremers voor het trottoir.

Beschadigingen: Van woonhuis Theodorus Johannes MERTENS, Carmelstraat nr. 2 werden 14 ruiten vernield;
Van woonhuis Mathias Joseph PLUM, Carmelstraat nr. 1, werden 6 ruiten vernield;
Van woonhuis Peter Hubertus BREMERS, Kloosterstraat nr. 1, werden 20 ruiten vernield.
Van Joseph JUNG, geboren 14 Februari 1899 te Kerkrade, van beroep melkventer, wonende Paswag nr. 36, werd een paard doodelijk getroffen, grasende in de weide gelegen aan Kakertsweg schuin tegenover de vermelde glasfabriek.

Slachtoffers: Onmiddellijk gedood werden:

1. HOLLENDER, Maria, geboren 24 Mei 1928 te Kerkrade, wonende Stoigstraat nr. 31 gemeente Schaesberg, dochter van Hollender Joseph, mijnwerker en van Strohlenberg, Maria Anna.
2. BLOEM, Gerardus Johannes Wilhelmus, geboren 10 April 1882 te Arnhem, wonende Montfortstraat nr. 22 te Schaesberg.
3. VISSER, Susanna Maria Anna, geboren 21 September 1881 te Arnhem, wonende Montfortstraat nr. 22 te Schaesberg, echtgenoote van Bloem, sub 2. vermeld.
4. PRIECKAERTS, Oscar Joan Octaaf, geboren 22 November 1931 te Heerlen, wonende Schaesbergerweg nr. 71 te Heerlen, zoon van Prieckaerts, Oscar Hubert, bakker en van Speetjens, Maria Helena.
5. PRIECKAERTS, Henri Colin Oscar, geboren 22 Maart 1933 te Heerlen, wonende Schaesbergerweg nr. 71 te Heerlen, zoon van Prieckaerts, Oscar Hubert, bakker en van Speetjens Maria Helena.
6. PRIECKAERTS, Guillaume Agnes Oscar, geboren 4 Juli 1934 te Heerlen, wonende Schaesbergerweg nr. 71 te Heerlen, zoon van Prieckaerts, Oscar Hubert, bakker en van Speetjens, Maria Helena.
7. PRIECKAERTS, Hubert Elise Joan, geboren 21 September 1935 te Heerlen, wonende Schaesbergerweg nr. 71 te Heerlen, zoon van Prieckaerts, Oscar Hubert, bakker en van Speetjens, Maria Helena.
8. BREEN, Geertruida Nicolaas Anna, geboren 24 April 1934 te Kerkrade, wonende te Nieuwstraat 89 te Kerkrade, tijdelijk woonachtig te Schaesberg, Plein 3 (evacuatie-adres), dochter van Braam, Theo Bertus, machine-bankwerker en van Wessels, Anna Margaretha.
9. KOETSIER, Antonia Berendina, geboren 6 Mei 1928 te Heerlen, wonende Mauritsbrockerweg nr. 60 te Heerlen, dochter van Koetsier, Hendrik Jan Engelbert, overleden en van Assink, Hermina.
10. JANSSEN, Johanna Wilhelmina, geboren 3 Augustus 1923 te Schaesberg, wonende Schaesbergerweg nr. 184 te Heerlen, dochter van Janssen, Gerhard, hulpopzichter wonende te Schaesberg en van de Laan, Johanna Wilhelmina, overleden. Dit slachtoffer was als dienstbode op bovengenoemd adres werkzaam.
11. REUSKENS, Maria Laura Hubertina Christina, geboren 20 Mei 1936 te Heerlen, wonende Schaesbergerweg nr. 184 te Heerlen, dochter van Reuskens, Hendrik Hubert Laurentius, [illegible]

18. NEGENMAN, Catharina Maria, geboren 5 Juli 1932 te Nieuwendrecht, dochter van Negenman, Epke Age en Thibaudier, Tjipke, wonende Schaesbergerweg nr. 196 te Heerlen;

19. JACOBS, Johannes Hubert, geboren 23 Juni 1925 te Heerlen, zoon van Jacobs, Johannes Arnoldus en van Colleng, Anna Margaretha Hubertina, wonende Schaesbergerweg nr. 171 te Heerlen (vorblijvende te Schinnert).

20. SCHOENMAKERS, Jacobus Johannes Hubertus, geboren 10 Augustus 1904 te Heer, wonende Spoordrnstraat nr. 1 te Heerlen.

Het is niet mogelijk gebleken om alle namen van de verwonden in dit rapport op te nemen daar het St. Joseph-Ziekenhuis nog niet alle gegevens verzameld had. Zoo noodig zullen deze in een aanvullend rapport worden opgenomen.

Bijzondere melding. Op den bewusten avond werd door het aanwezige lid van de vaste kern van den luchtbeschermingsdienst geen alarm gegeven. In verband met het feit dat reeds omstreeks 19,oo uur een vliegtuig van duitsche nationaliteit in de lucht was werd door den Commandant van den Luchtbeschermingsdienst bijzondere aandacht bestaad aan het aanwezig zijn van een vliegtuig in de lucht. Omstreeks 19,oo uur werd een vliegtuig gehoord en plotseling hingen vier lichtkogels boven de gemeente Eijgelshoven. Deze geen alarm werd gehoord begaf de Commandant van den Luchtbeschermingsdienst zich onmiddellijk op weg naar den Commandopost. Gekomen aan het begin van de Poststraat kwamen hem twee manspersonen tegen die door hem aangehouden werden gehouden en die toevallig op weg naar zijn woonhuis waren voor het doen van een melding. Volgens hun verklaring waren zij reeds op het politiebureau geweest om politie-assistentie te halen en van daaruit gingen zij den Luchtbeschermingsdienst waarschuwen. In het kort gaf een lid van de blokploeg (blok 7) een kort overzicht van het voorgevallene. Door den Commandant van den Luchtbeschermingsdienst werden toen de navolgende maatregelen getroffen;

a. een van de beide personen werd gezonden naar de geneeskundige uitrukploeg, Markt 2 voor waarschuwing van den ploegcommandant met opdracht om onmiddellijk uit te rukken naar Loonhof;
b. het andere lid werd gezonden naar de woning van opperwachtmeester Cremers aan de Ruiterstraat;

gekomen aan den commandopost werden leden van de O.D. gezonden naar:

c. de woning van den ploegcommandant van de geneeskundige uitrukploeg Hoogstraat 14 met opdracht om onmiddellijk de menschen van zijn ploeg te waarschuwen en uit te rukken naar Loonhof;
e. het woonhuis van het wnd-dienstHoofd van den geneeskundigen dienst met verzoek onmiddellijk naar Loonhof te gaan;
d. naar het woonhuis van den opperwachtmeester Paulssen (nr 55) en naar het woonhuis van opperwachtmeester Korten (nr.57) met opdracht om onmiddellijk naar Loonhof te gaan;
e. de woning van opperwachtmeester Gootzen met gelijke opdracht als juist vermeld.

Opgemerkt wordt dat geen lid van de politie thuis werd aangetroffen; toevallig kwam men den opperwachtmeester Cremers op weg tegen en werd deze van een ander op de hoogte gesteld.

De ordonnans met het uitgezonden bericht b. werd na presentmelding doorgezonden naar den Vakleider van de blokorganisatie, dhr. Ir. J.J.Th.Beersma onder mededeeling dat hij eventueel als C.P.O. moest optreden.

Uit een onderhoud, hetwelk de Commandant van den Lbd. met het aanwezige lid van de vaste kern had bleek dat deze inderdaad een vliegtuig had gehoord en ook eenige seconden; hij meende echter dat deze slagen afkomstig waren van een nieuw soort afweergeschut; hij had geen enkel oogenblik gedacht aan het neerwerpen van bommen.

Opgemerkt zij, dat al deze berichten werden verzonden vóór 19,30 uur en gemeenstetoord kon worden dat het wnd.-dienstHoofd en twee leden van de geneeskundige uitrukploeg reeds om 19,35 uur vertrokken naar Loonhof; twee minuten later volgde nog drie leden van de juistbedoelde uitrukploeg. Te Loonhof aangekomen werd echter aan de leden van den Luchtbeschermingsdienst, met uitzondering van het wnd-dienstHoofd van den geneeskundigen dienst -- geen toegang tot de plaats van het ongeval verleend en ook niet naar het gebouw waarin de gewonden voorlopig waren ondergebracht in afwachting

Volgens verklaringen van meerdere personen moet het vliegtuig gevlogen zijn van west naar oost. Het eerst zouden de kleine brisantbommen gevallen zijn in de buurt van de R.K. Kerk te Loonhof en daarna pas aan den Kakertsweg. Het vliegtuig moet op geringe hoogte gevlogen hebben zoodat het goed zichtbaar was. Op een vraag welk model het vliegtuig had kon echter geen positieve beantwoording geschieden.

Schaesberg, 15 October 1944.

De Commandant van den Luchtbeschermingsdienst,

LUCHTBESCHERMINGSDIENST GEMEENTE SCHAESBERG

Gezien:
De Burgemeester,
Plaatselijk Luchtbeschermingsdienst.

- *Relevant, meldingen van achtergebleven NGE en neerkomen NGE in Heerlen met exacte locaties en aantallen.*

Inventaris 4861/45	Herstel en verbetering van verkeerswegen.
Niet relevant, geen meldingen van oorlogshandelingen binnen de gemeente Heerlen.	
Inventaris 4871/138	Inventarisatie oorlogsschade, 30/08/1945 – 12/11/1945.
Niet relevant, geen meldingen van oorlogshandelingen binnen de gemeente Heerlen.	

Toegang 07.E09 Militair Gezag Limburg	
Inventaris 4881/262	Verslagen en rapporten van diverse secties.
Niet relevant, geen meldingen van oorlogshandelingen binnen de gemeente Heerlen.	
Inventaris 4887/314	Weekrapporten i.z. Bom-munitie-en mijnopruiming. Sectie IV, 19/01/1945 – 20/10/1945.
Niet relevant, geen meldingen van oorlogshandelingen binnen de gemeente Heerlen.	
D.C.M. Heerlen	
Inventaris 4902/26	Bominslag correspondentie, 31/10/1944 – 25/06/1945.
Niet relevant, geen meldingen van oorlogshandelingen binnen de gemeente Heerlen.	
Inventaris 4902/27	Brandweer-en Luchtbescherming en Mijnopruiming-correspondentie, 03/01/1945 – 05/05/1945.
Niet relevant, geen meldingen van oorlogshandelingen binnen de gemeente Heerlen.	
D.C.M. Roermond	
Inventaris 4929/29	Luchtbescherming-algemeen, 01/02/1945 – 28/06/1945.
Niet relevant, geen meldingen van oorlogshandelingen binnen de gemeente Heerlen.	
Inventaris 4929/30	Bom- en mijnopruiming en ander oorlogstuig-Algemene correspondentie en rapporten, 21/12/1944 – 26/10/1945.
Niet relevant, geen meldingen van oorlogshandelingen binnen de gemeente Heerlen.	
Inventaris 4929/31	Brand processen verbaal, 01/01/1945 – 01/11/1945.
Niet relevant, geen meldingen van oorlogshandelingen binnen de gemeente Heerlen.	
Inventaris 4939/114	Correspondentie met P.M.C. Limburg, hoort eigenlijk in diverse mappen, 14/01/1945 – 15/03/1945
Niet relevant, geen bruikbare stukken aangetroffen.	
Inventaris 4939/115	Correspondentie met diverse gemeenten, 29/03/1945 – 19/10/1945.
Niet relevant, betreft enkel juridische en personele zaken.	
D.C.M. Venlo	
Inventaris 45	Evacuatie gemeente Blerick en opgaven van oorlogsgeweldschade aan roerende goederen
Niet relevant, geen meldingen van oorlogshandelingen binnen de gemeente Heerlen.	
Inventaris 66	Opgaven van gemeenten i.z. ligging van mijnenvelden met schetskaartjes en kladopgaven van geruimde mijnen, soort vermeldende, 26/06/1945 – 05/04/1945.
Niet relevant, geen meldingen van oorlogshandelingen binnen de gemeente Heerlen.	
Inventaris 67	Correspondentie i.z. Luchtbescherming, opruiming van mijnen, enz.; personeelslast, 28/03/1945 – 23/06/1945.
Niet relevant, geen meldingen van oorlogshandelingen binnen de gemeente Heerlen.	
Inventaris 91	Correspondentie betreffende hout uit bunkers t.b.v. herbouw; glas; dakpannen; verzoeken tot wederopbouw; diverse rapporten en Duitse krijgsgevangenen te gebruiken bij de wederopbouw
Niet relevant, betreft enkel een algemeen dossier.	
Inventaris 142	Landbouwherstel; opruiming mijnen en begroting, februari 1945.
Niet relevant, geen meldingen van oorlogshandelingen binnen de gemeente Heerlen.	

Tabel 30: Overzicht geraadpleegde inventarisnummers in het PAL, toegang 07.E09.

Nationaal Archief (NA)

Voor de voorliggende rapportage zijn enkel in de Toegang 2.04.110: Korps Hulpverleningsdienst van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, 1945-1974 dossiers aangetroffen die betrekking hebben op de gemeente Heerlen.

De resultaten zijn in de onderstaande tabellen opgenomen:

Toegang 2.04.110: Korps Hulpverleningsdienst van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, 1945-1974.	
Inventaris 5	Correspondentie van de Hulpverleningsdienst 1959-1974
Niet relevant, geen informatie betreffende de gemeente Heerlen.	
Inventaris 6	Dossierinventaris van het archief Hulpverleningsdienst
Niet relevant, geen informatie betreffende de gemeente Heerlen.	
Inventaris 7	Jaarverslag van het Korps 1971
Niet relevant, inventaris.	
Inventaris 8	Verslag van het 2e kwartaal van de operationele activiteiten van enkele onderdelen en ruimingen in de civiele sector en bij defensie in 1972
Niet relevant, geen informatie betreffende de gemeente Heerlen.	
Inventaris 13	Indeling van Nederlandse gemeenten waar het Korps operationeel is
Niet relevant, het korps was wel actief in Heerlen maar de inventaris bevat geen informatie gerelateerd aan NGE.	
Inventaris 20	Registers met krantenknipsels inzake explosieven
Niet relevant, geen informatie betreffende de gemeente Heerlen.	
Inventaris 21	Registers met krantenknipsels inzake explosieven
Niet relevant, geen informatie betreffende de gemeente Heerlen.	
Inventaris 22	Registers met krantenknipsels inzake explosieven
Niet relevant, geen informatie betreffende de gemeente Heerlen.	
Inventaris 25	Krantenknipsels inzake het ontstaan en de mogelijke oorzaken van een mysterieus gat in een weiland in Wormer (het Wormergat)
Niet relevant, geen informatie betreffende de gemeente Heerlen.	
Inventaris 26	Stukken betreffende diverse verzoeken om inlichtingen
Niet relevant, geen informatie betreffende de gemeente Heerlen.	
Inventaris 27	Register met krantenknipsels inzake ongevallen met oorlogstuig
Niet relevant, geen informatie betreffende de gemeente Heerlen.	
Inventaris 28	Verzameling krantenknipsels inzake de Hulpverleningsdienst
Niet relevant, geen informatie betreffende de gemeente Heerlen.	
Inventaris 29	Stukken betreffende vergoedingen voor kosten die gemaakt zijn in verband met het bewaken en ruimen van explosieven
Niet relevant, geen informatie betreffende de gemeente Heerlen.	
Inventaris 30	Stukken betreffende vergoedingen voor kosten die gemaakt zijn in verband met het bewaken en ruimen van explosieven
Niet relevant, geen informatie betreffende de gemeente Heerlen.	
Inventaris 36	Stukken betreffende ongevallen en dodelijke ongevallen tijdens dienstuitoefeningen
Niet relevant, geen informatie betreffende de gemeente Heerlen.	

Toegang 2.04.110: Korps Hulpverleningsdienst van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, 1945-1974.	
Inventaris 47	Stukken betreffende de bewaking van munitiedumps
Niet relevant, geen informatie betreffende de gemeente Heerlen.	
Inventaris 48	Stukken betreffende een regeling voor toekenning van een vergoeding aan burgers in de gemeente Muiden voor geleden schade door een ontploffing van munitie op 17 januari 1947
Niet relevant, geen informatie betreffende de gemeente Heerlen.	
Inventaris 50	Betreffende het bergen van een Engelse torpedojager in de Schelde
Niet relevant, geen informatie betreffende de gemeente Heerlen.	
Inventaris 68	Stukken betreffende het dumpen van munitie in zee
Niet relevant, geen informatie betreffende de gemeente Heerlen.	
Inventaris 77	Stukken betreffende het beantwoorden van vragen van het Tweede Kamerlid Roethof inzake het te laat ruimen van explosieven bij een flatgebouw te Leiden
Niet relevant, geen informatie betreffende de gemeente Heerlen.	
Inventaris 111	Overzicht van verschillende soorten bommen
Niet relevant, geen informatie betreffende de gemeente Heerlen.	
Inventaris 113	Stukken betreffende de Werkgroep Explosieven Opruiming
Niet relevant, geen informatie betreffende de gemeente Heerlen.	
Inventaris 114	Stukken betreffende de Werkgroep Explosieven Opruiming
Niet relevant, geen informatie betreffende de gemeente Heerlen.	
Inventaris 117	Stukken betreffende de Werkgroep Bommeldingen en Ruiming van Explosieven
Niet relevant, geen informatie betreffende de gemeente Heerlen.	

Tabel 31: Overzicht van de in het NA geraadpleegde inventarisnummers van toegang 2.04.110.

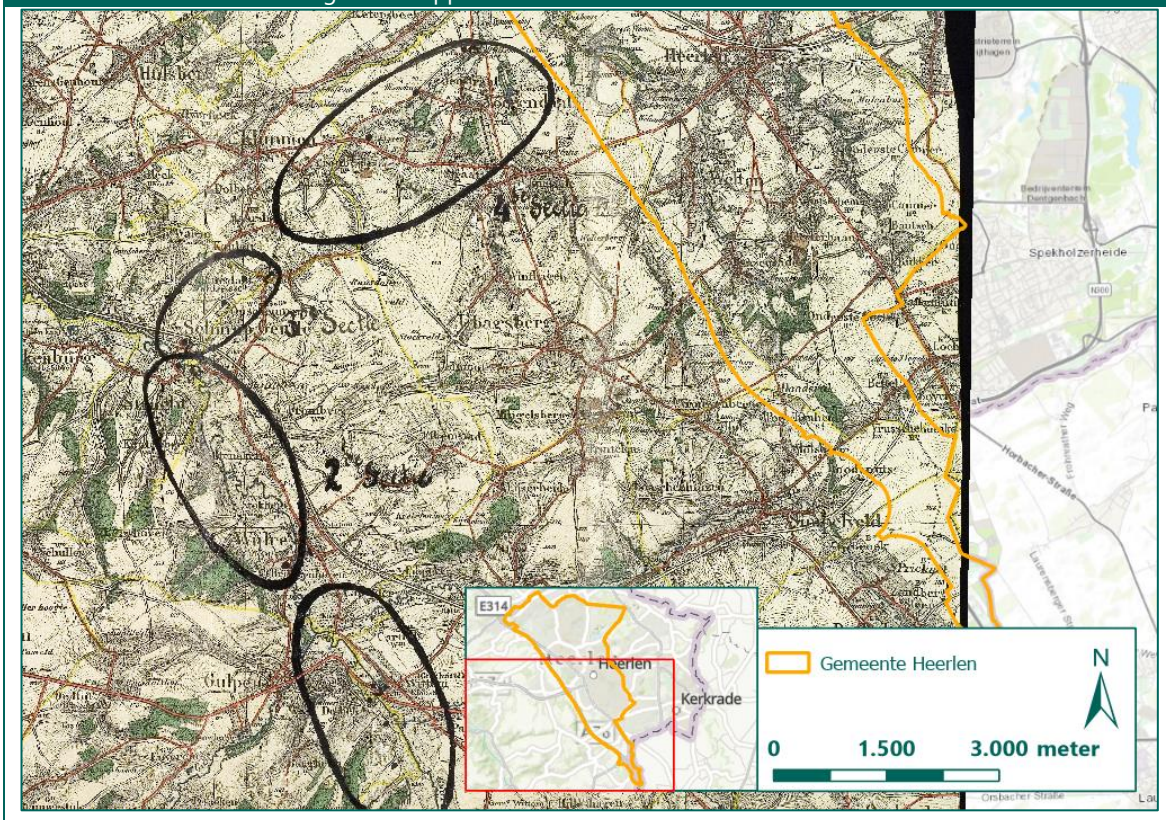
Nederlands Instituut voor Militaire Historie (NIMH)

Voor de voorliggende rapportage zijn de volgende collecties geraadpleegd:

- Collectie 409: Gevechtsverslagen en -rapporten mei 1940.
- Collectie 447: Bevrijding van Nederland.
- Collectie 492: De strijd op Nederlands grondgebied tijdens de Wereldoorlog II / De Groene Serie.
- Collectie 575: Bureau Inlichtingen/ Duitse verdedigingswerken.

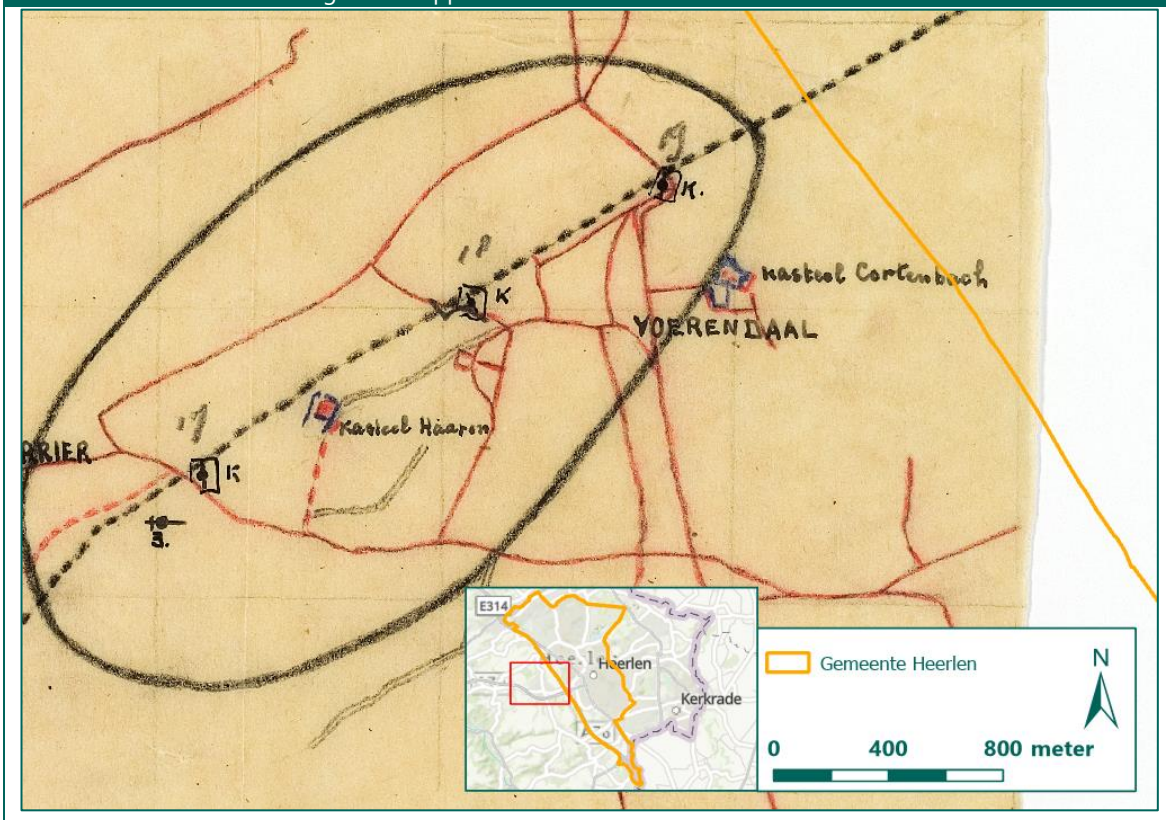
De resultaten zijn in de onderstaande tabel opgenomen:

Collectie 409: Gevechtsverslagen en -rapporten mei 1940.	
Inventaris 471011	Commandant van het 37e regiment infanterie luitenant-kolonel J.A.C. Doyer
Niet relevant, geen melding oorlogshandelingen binnen de gemeente Heerlen.	
Inventaris 471013	Verslag met kaart en aantekeningen van de territoriale bevelhebber in Zuid-Limburg, van de commandant van het IIIe bataljon van het 37e regiment infanterie majoor B.F. Peeters
Niet relevant, geen melding oorlogshandelingen binnen de gemeente Heerlen.	
Inventaris 471014	Verslag van de administrateur van het IIIe bataljon van het 37e regiment infanterie 1e luitenant C.E.J. Kersten
Niet relevant, geen melding oorlogshandelingen binnen de gemeente Heerlen.	
Inventaris 471017	Verslag met bijlagen en schets van de commandant van de 2e compagnie van het IIIe bataljon van het 37e regiment infanteriekapitein dr. W. Roukens
Meidagen 1940, legering sectie 37 R.I. nabij gemeente Heerlen:	

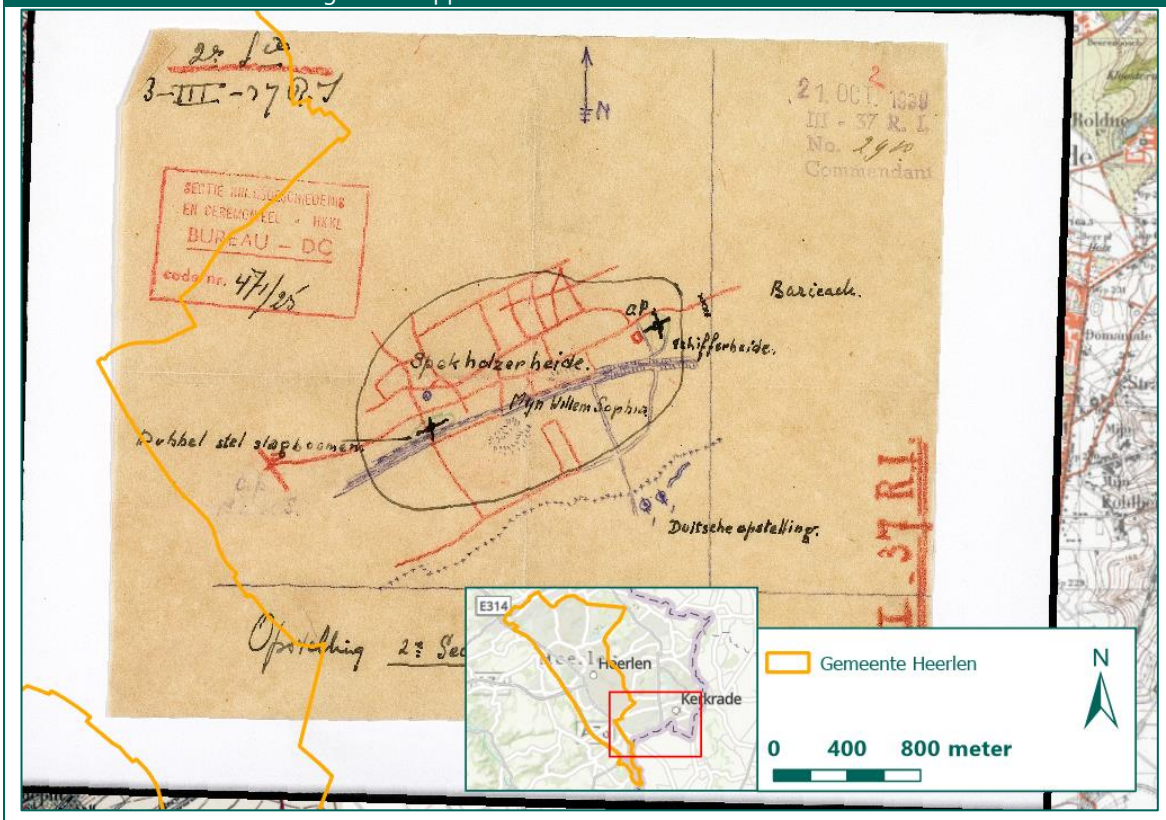
- *Niet relevant, secties zijn buiten de gemeente Heerlen gelegerd.*

Inventaris 471018	Verslag 1e sectie van de 2e compagnie van het IIIe bataljon van het 37e regiment infanterie door sergeant Chr. H. Starren
Niet relevant, geen melding oorlogshandelingen binnen de gemeente Heerlen.	
Inventaris 471019	Verslag 2e sectie van de 2e compagnie van het IIIe bataljon van het 37e regiment infanterie door 1e luitenant jhr. E.D. van Nispen
Niet relevant, geen melding oorlogshandelingen binnen de gemeente Heerlen.	
Inventaris 471020	Verslag 3e sectie van de 2e compagnie van het IIIe bataljon van het 37e regiment infanterie door vaandrig P. Th. Schippers
Niet relevant, geen melding oorlogshandelingen binnen de gemeente Heerlen.	
Inventaris 471021	Verslag 4e sectie van de 2e compagnie van het IIIe bataljon van het 37e regiment infanterie door 1e luitenant S. Scham de Jong
Meidagen 1940, militaire infrastructuur te Voerendaal:	

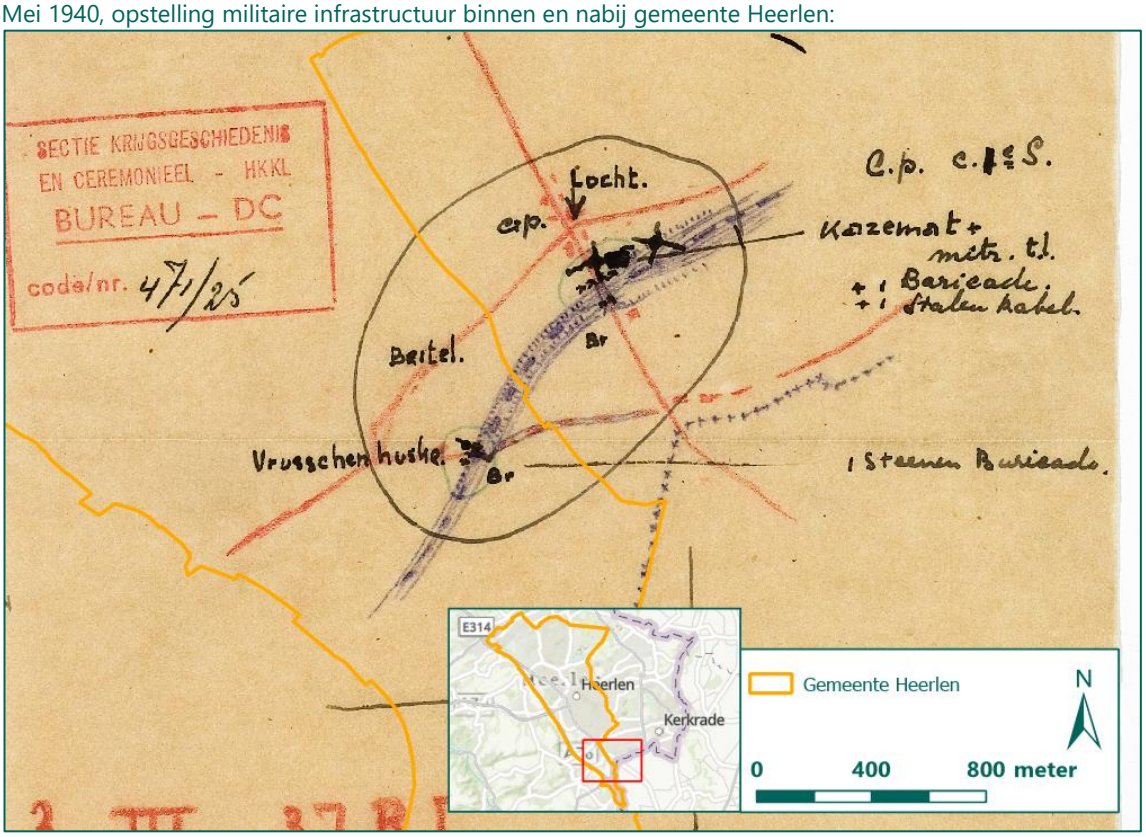
- *Niet relevant, opstellingen buiten de gemeente Heerlen.*

Inventaris 471022	Verslag van kazemat 17 van de 2e compagnie van het IIIe bataljon van het 37e regiment infanterie door sergeant P.F. Faessen
Niet relevant, geen melding oorlogshandelingen binnen de gemeente Heerlen.	
Inventaris 471023	Verslag (van een sectie pa. van het 13e grensbataljon) van de 2e compagnie van het IIIe bataljon van het 37e regiment infanterie
Niet relevant, geen melding oorlogshandelingen binnen de gemeente Heerlen.	
Inventaris 471024	Verslag (van een sectie van de 37e compagnie mortieren van 8) met bijlagen (van een sectie van de 37e compagnie mortieren van 8) van de 2e compagnie van het IIIe bataljon van het 37e regiment infanterie door 1e luitenant A.J. van den Tempel
Niet relevant, geen melding oorlogshandelingen binnen de gemeente Heerlen.	
Inventaris 471025	Verslagen met schetsen van de commandant van de 3e compagnie van het IIIe bataljon van het 37e regiment infanterie kapitein W.A.J. Verhees
Opstelling 2e sectie 37-III-37 R.I.:	

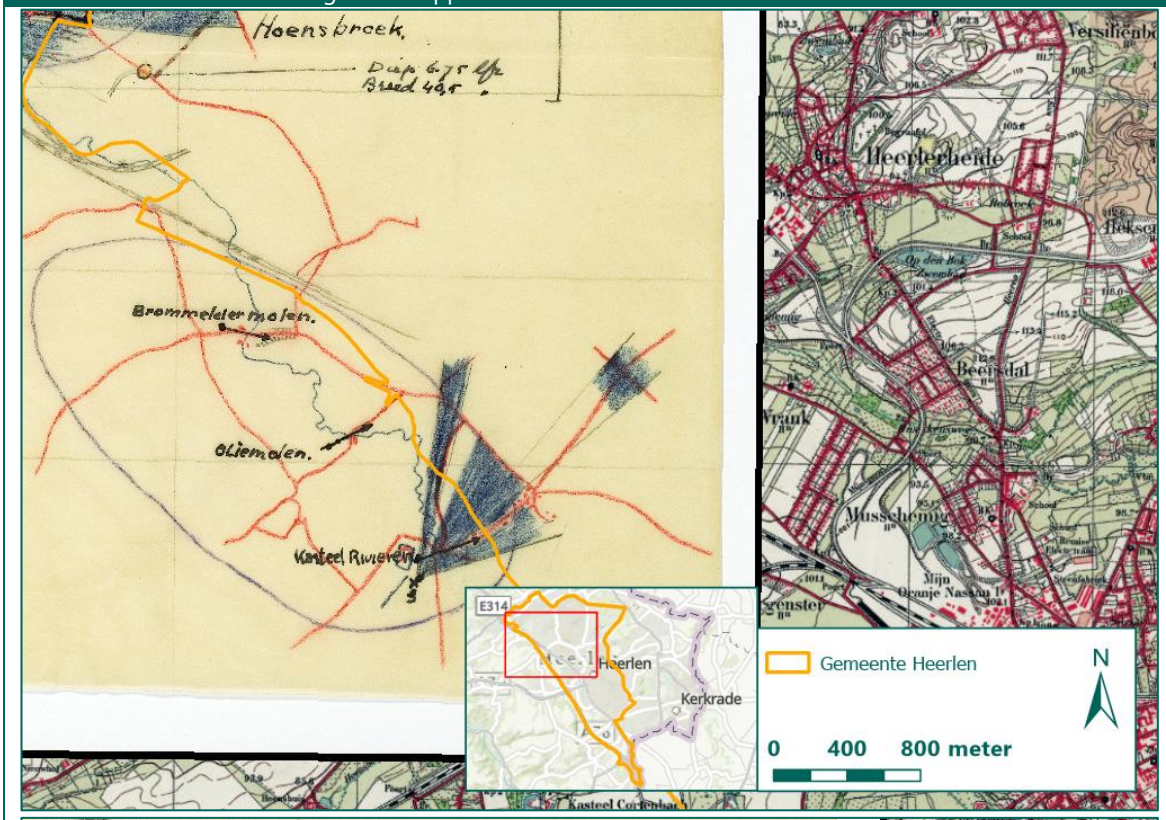
- *Niet relevant, opstelling buiten de gemeente Heerlen.*

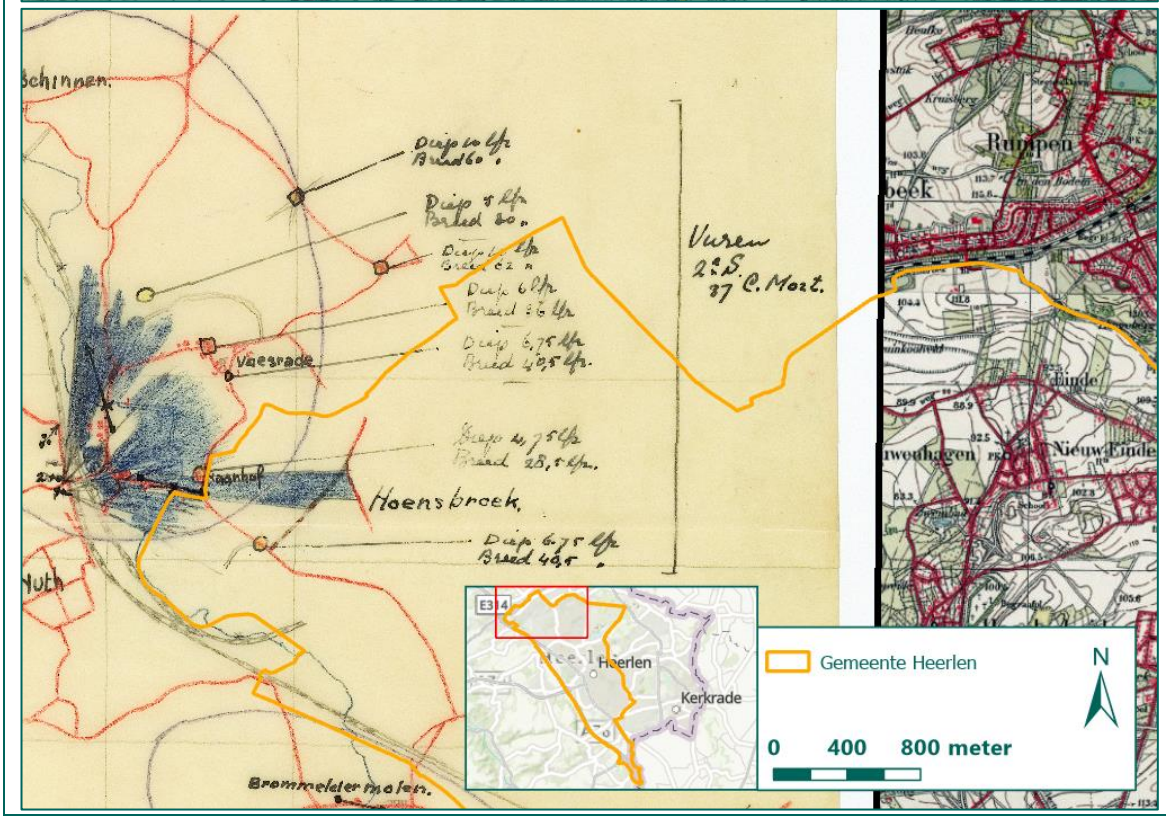
Mei 1940, opstelling militaire infrastructuur binnen en nabij gemeente Heerlen:

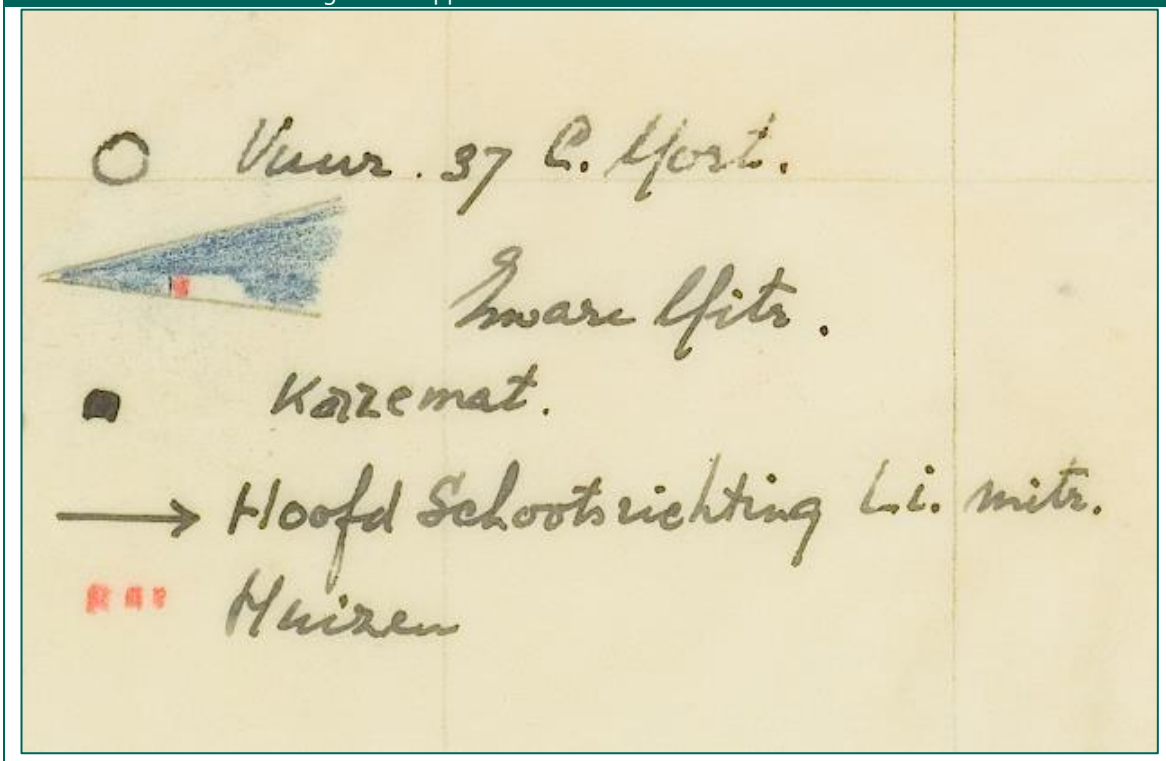

- *Niet relevant, betreft enkel steenen barricade binnen de gemeente Heerlen.*

Meidagen 1940, opstelling mortieren en mitrailleurs binnen de gemeente Heerlen:

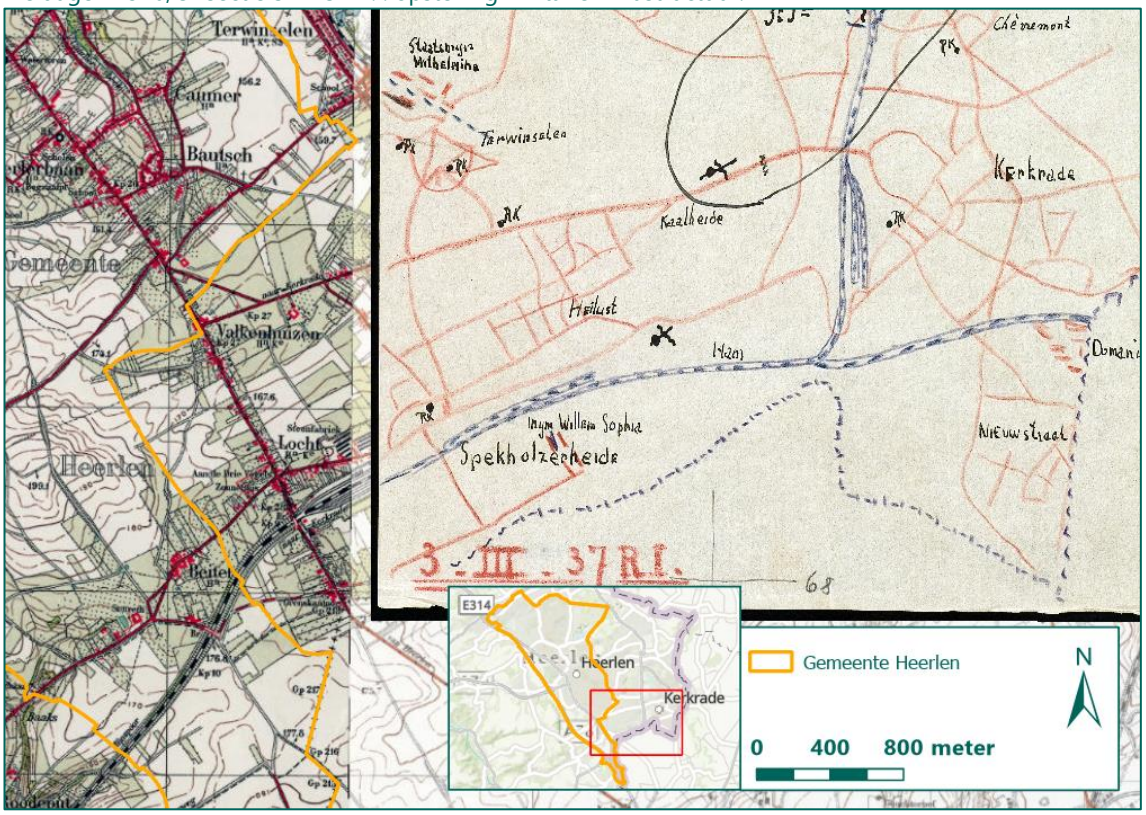

Hoensbroek.
Diep 6,75 Mr
Breed 40 r
Brommelerlermolen.
Oliemolen.
Kasteel Rivierenhof
Heerlerheide
Beersdal
Musschemig
Mijn Oranje Nassau I
E314
Heerlen
Kerkrade
Gemeente Heerlen
N
0 400 800 meter

Vaesrade
Hoensbroek.
Diep 6,75 Mr
Breed 40 r
Vuren
2 S
27 C. Mrt.
Rumpen
Nieuw-Einde
E314
Heerlen
Kerkrade
Gemeente Heerlen
N
0 400 800 meter
Brommelerlermolen.

- *Relevant, opstelling mortieren binnen de gemeente Heerlen.*

Meidagen 1940, 3e sectie 3-III-37 R.I. opstelling militaire infrastructuur:

- *Niet relevant, infrastructuur is buiten de gemeente Heerlen gelegen.*

Inventaris 471026	Verslag van de 2e en 3e sectie van de 3e compagnie van het IIIe bataljon van het 37e regiment infanterie door kapitein W.A.J. Verhees
10 mei 1940, situatie schets van de opstellingen der groepen van 3-III-37 R.I.:	

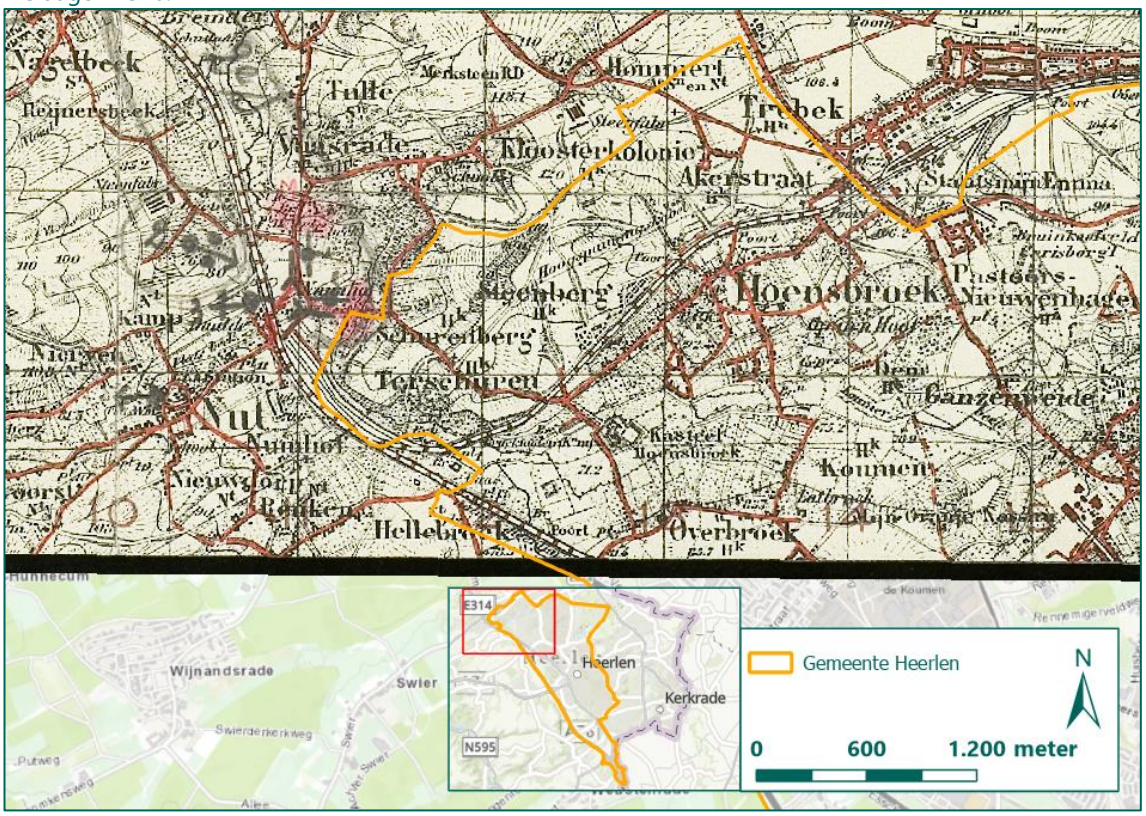

- *Niet relevant, exacte locatie militaire infrastructuur niet vermeld. Geen melding oorlogshandeling door opgestelde groepen.*

Inventaris 471027	Verslag van de 1e sectie van de 3e compagnie van het IIIe bataljon van het 37e regiment infanterie door 1e luitenant P. Bouwensch
Niet relevant, geen melding militaire infrastructuur binnen de gemeente Heerlen.	
Inventaris 471028	Verslag van de 2e sectie van de 3e compagnie van het IIIe bataljon van het 37e regiment infanterie door 1e luitenant H.J.H. Snijders
Niet relevant, geen melding militaire infrastructuur binnen de gemeente Heerlen.	
Inventaris 471029	Verslagen van de 3e sectie van de 3e compagnie van het IIIe bataljon van het 37e regiment infanterie door 1e luitenant J.J.H. Joosten
Niet relevant, geen melding militaire infrastructuur binnen de gemeente Heerlen.	
Inventaris 471030	Verslag van de commandant van de mitrailleurcompagnie van het IIIe bataljon van het 37e regiment infanterie kapitein A. Bosch
Niet relevant, geen melding militaire infrastructuur binnen de gemeente Heerlen.	
Inventaris 471031	Gevechtsberichten van de commandant van de mitrailleurcompagnie van het IIIe bataljon van het 37e regiment infanterie kapitein A. Bosch
Niet relevant, geen melding militaire infrastructuur binnen de gemeente Heerlen.	
Inventaris 471033	Verslag van de commandant mitrailleurcompagnie van het IIIe bataljon van het 37e regiment infanterie kapitein A. Bosch
Niet relevant, geen melding militaire infrastructuur binnen de gemeente Heerlen.	
Inventaris 472001	Verslagen met aantekeningen van de territoriale bevelhebber in Zuid-Limburg van de commandant van het Ie bataljon van het 37e regiment infanterie majoor J.J. Lamberti
Niet relevant, geen melding militaire infrastructuur binnen de gemeente Heerlen.	

Inventaris 472002	Verslagen met schetsen van de commandant van de 1e compagnie van het Ie bataljon van het 37e regiment infanterie, object Nuth kapitein A. Nulens

Meidagen 1940:

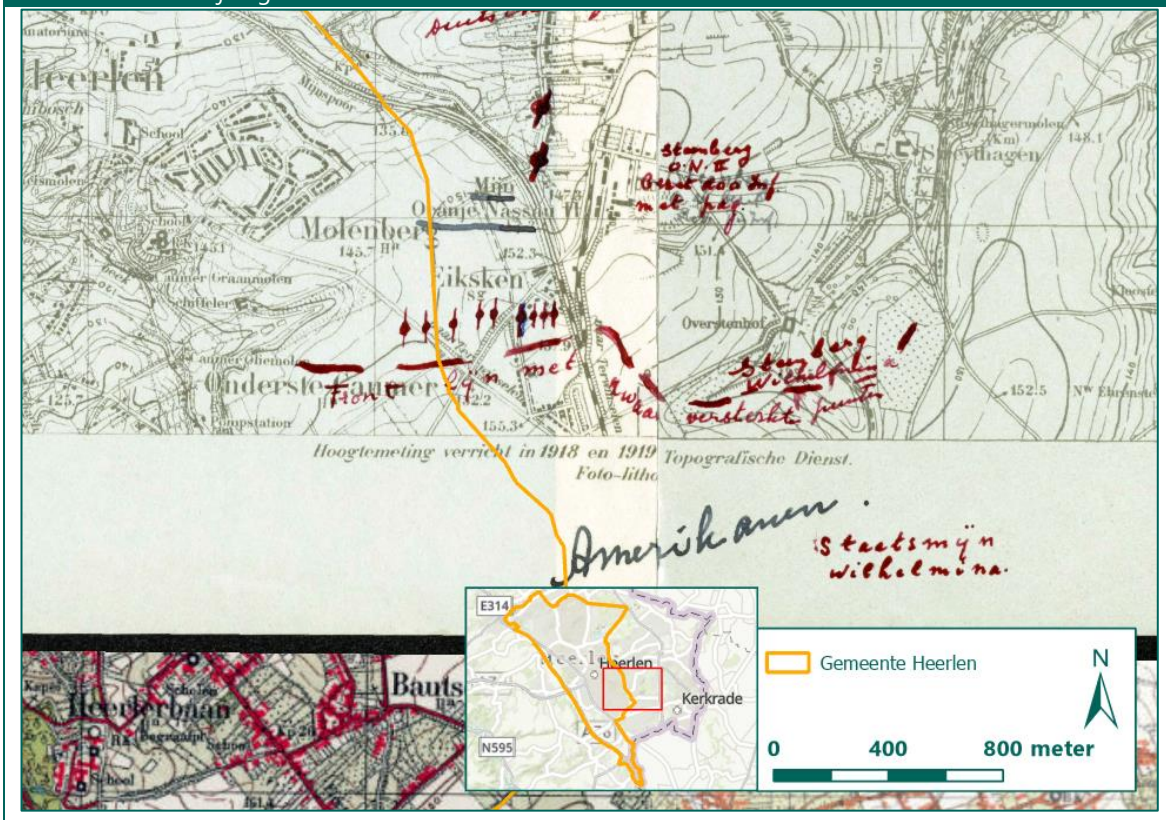
- *Niet relevant, geen melding oorlogshandelingen binnen de gemeente Heerlen.*

Inventaris 472003	Verslag van de 1e compagnie van het Ie bataljon van het 37e regiment infanterie, object Nuth door 1e luitenant A.H. Mulderij
Niet relevant, geen melding oorlogshandelingen binnen de gemeente Heerlen.	
Inventaris 472004	Verslag van de 1e compagnie van het Ie bataljon van het 37e regiment infanterie, object Nuth door 2e luitenant J. van Wagenvoorden
Niet relevant, geen melding oorlogshandelingen binnen de gemeente Heerlen.	
Inventaris 472005	Verslag van de 1e compagnie van het Ie bataljon van het 37e regiment infanterie, object Nuth door 1e luitenant A.W.P. Lichtenberg
Niet relevant, geen melding oorlogshandelingen binnen de gemeente Heerlen.	
Inventaris 472007	Verslag van de 1e compagnie van het Ie bataljon van het 37e regiment infanterie, object Rivieren door sergeant M.H.J. Tienstra
Niet relevant, geen melding oorlogshandelingen binnen de gemeente Heerlen.	
Inventaris 472008	Verslag van de 1e compagnie van het Ie bataljon van het 37e regiment infanterie, object Spanbeek door 2e luitenant E.H.C. Haupt
Niet relevant, geen melding oorlogshandelingen binnen de gemeente Heerlen.	
Inventaris 472021	Commandant van de mitrailleurcompagnie van het Ie bataljon van het 37e regiment infanterie kapitein A.R.E. Oosterman
Niet relevant, geen melding oorlogshandelingen binnen de gemeente Heerlen.	
Inventaris 472022	Verslag met kaart en aantekeningen van de territoriale bevelhebber in Zuid-Limburg van de commandant van het IIe bataljon van het 37e regiment infanterie majoor L. Pieters

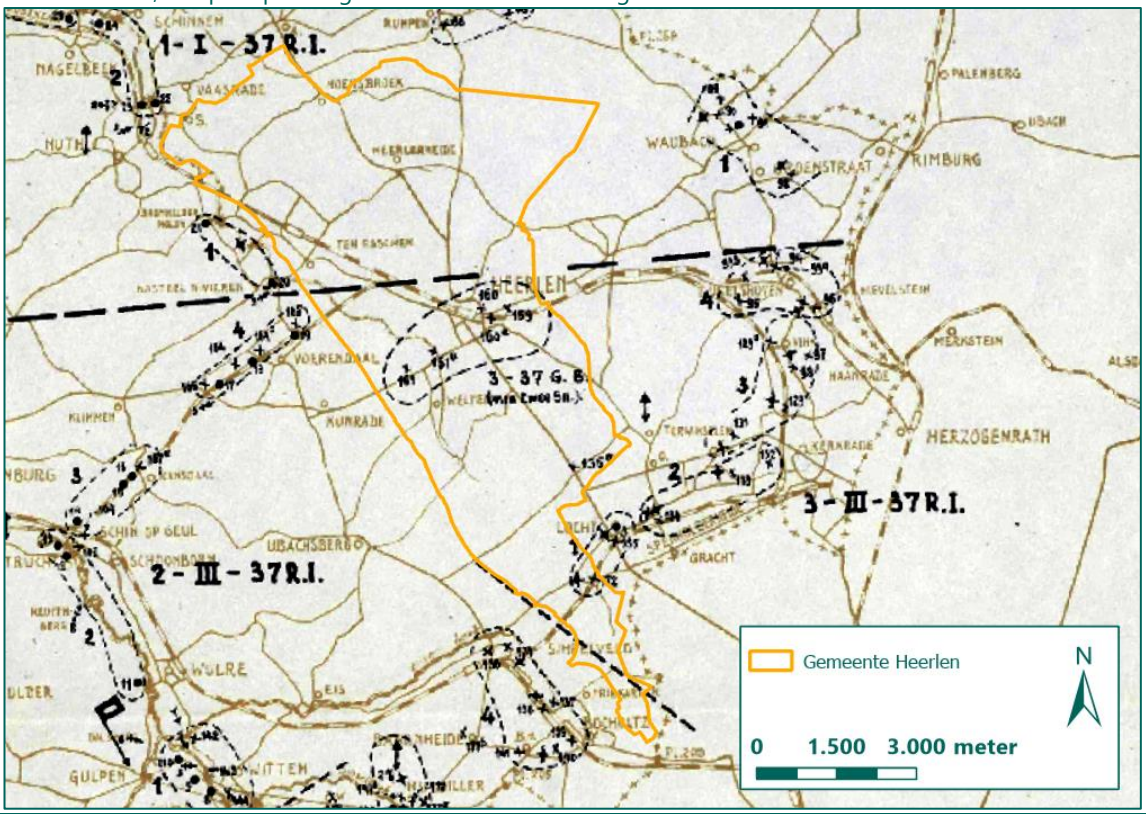
Collectie 409: Gevechtsverslagen en -rapporten mei 1940.	
Niet relevant, geen melding oorlogshandelingen binnen de gemeente Heerlen.	
Inventaris 472029	Verslag van de commandant van de 2e compagnie van het IIe bataljon van het 37e regiment infanterie kapitein A. Tuinstra
Niet relevant, geen melding oorlogshandelingen binnen de gemeente Heerlen.	
Inventaris 472030	Verslag van de 2e compagnie van het IIe bataljon van het 37e regiment infanterie, object Susteren door vaandrig D. Ch. Bimmel
Niet relevant, geen melding oorlogshandelingen binnen de gemeente Heerlen.	
Inventaris 472031	Verslag van de 2e compagnie van het IIe bataljon van het 37e regiment infanterie, object IJsstraat-Heide door vaandrig J.S. de Stürler
Niet relevant, geen melding oorlogshandelingen binnen de gemeente Heerlen.	
Inventaris 472032	Verslag van de 2e compagnie van het IIe bataljon van het 37e regiment infanterie, object Pepinusbrug door vaandrig J.H. Roskes
Niet relevant, geen melding oorlogshandelingen binnen de gemeente Heerlen.	
Inventaris 472033	Verslag van de 2e compagnie van het IIe bataljon van het 37e regiment infanterie, object Nieuwstad door 1e luitenant W.A.O.L.L. Pop
Niet relevant, geen melding oorlogshandelingen binnen de gemeente Heerlen.	

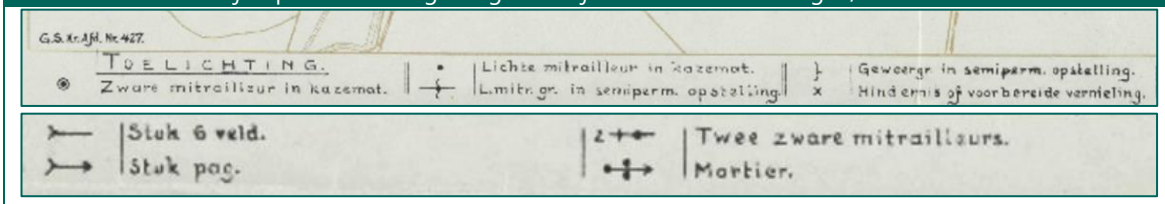
Tabel 32: Overzicht van de in het NIMH geraadpleegde inventarisnummers van collectie 409.

Collectie 447: Bevrijding van Nederland.	
Inventaris 14	Lijsten van gemeentes in Nederland die in 1944 en 1945 werden bevrijd
Limburg, Heerlen. 18 september 1944. - *Niet relevant, geen verdere informatie aangaande de bevrijding van de gemeente Heerlen.*	
Inventaris 23	Verslag met kaart betreffende de bevrijding van Schaesberg op 18 september 1944, door G. Zijlstra
18 september 1944, bevrijding van Schaesbergen: Uittreksel uit bericht van G. Zijlstra te Schaesberg: Spoorlijn Heerlen-Herzogenrath reeds 6 dagen te voren door ondergrondse (L.O.) onbruikbaar gemaakt, evenals station. 17 sept. Bezetting Schaesbergen door enkele Duitse compagnieën, die zich te en om Schaesbergen nestelden. Zijlstra vernam 17/9 17.00 bevrijding van Terwinselen (tussen Schaesbegen en Kerkrade, dus) ten Z. van Schaesbergen. Vernam, dat telefoon Or. Nassau mijn nog intact was en verbinding mogelijk was met staatsmijn Wilhelmina, die in Am. handen was. Na de positief der Duitsers in kaart gebracht te hebben, heeft Zijlstra met medewerking van de Heer Seldenrath van O.N. II zich ondergronds begeven naar Staatsmijn Wilhelmina. Hoewel bedrijfsingenieur V. Os van Wilhelmina weigerde, is het gelukt door inschakeling van Opperwachtm. Deré van de Staatsmijnpolitie en een ophaalmachinist, om hen naar boven te trekken. Via mijngangen naar Staatsmijn Wilhelmina en met de lift naar boven, contact gemaakt met de Amerikanen en deze de inlichtingen gegeven. Amerikanen vonden het te riskant, ondergronds de Duitsers te verrassen. Zijlstra heeft zijn kaart achtergelaten en is teruggekeerd. Ontdekte, dat de Duitsers versterkingen hadden gekregen en heeft de posities verkend en telefonisch aan de Amerikanen opgegeven met behulp van een duplicaat van de kart, die hij hen verstrekt had. Als gevolg hiervan nam de Amerikaanse artillerie op 18 september alle Duitse stellingen tegelijk onder vuur met het gevolg, dat de Duitsers met achterlating van bijna al hun materiaal de vlucht namen. Te Schaesberg een dode van de burgerij door Am. artillerievuur. Mi. Onderdeel: IIe Bat.-119 R.I. – 30 Div. IX Legerkorps v/h 1e Am. Leger. - *Relevant, melding Beschietingen binnen/nabij de gemeente Heerlen tijdens bevrijding.* 18 september 1944, kaart bevrijding Schaesberg:	

Collectie 447: Bevrijding van Nederland.

- *Relevant, frontlijn staatsmijn Wilhelmina binnen/nabij gemeente Heerlen.*

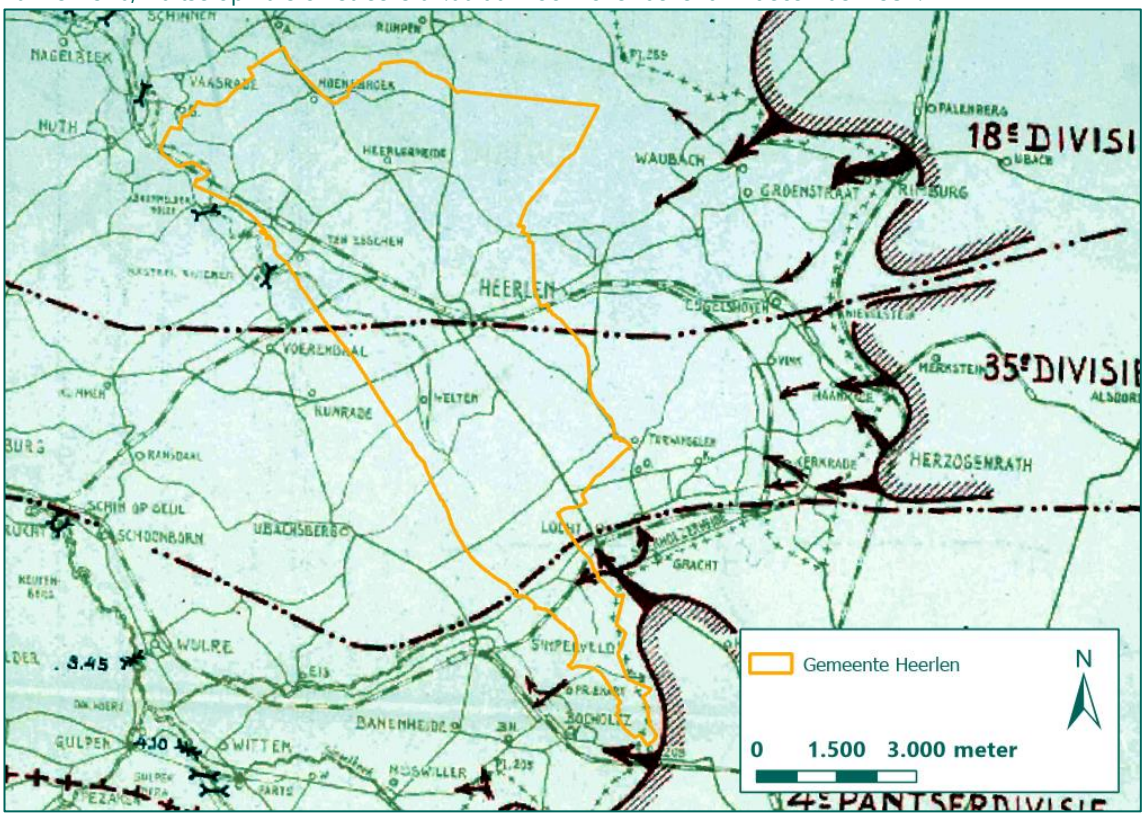
Tabel 33: Overzicht van de in het NIMH geraadpleegde inventarisnummers van collectie 447.

Collectie 492: De strijd op Nederlands grondgebied tijdens de Wereldoorlog II / De Groene Serie.	
Inventaris 2	Onderdeel A. De krijgsverrichtingen in Zuid-Limburg.
9-10 mei 1940, troepenopstelling en voorbereide vernielingen en hindernissen:	
	

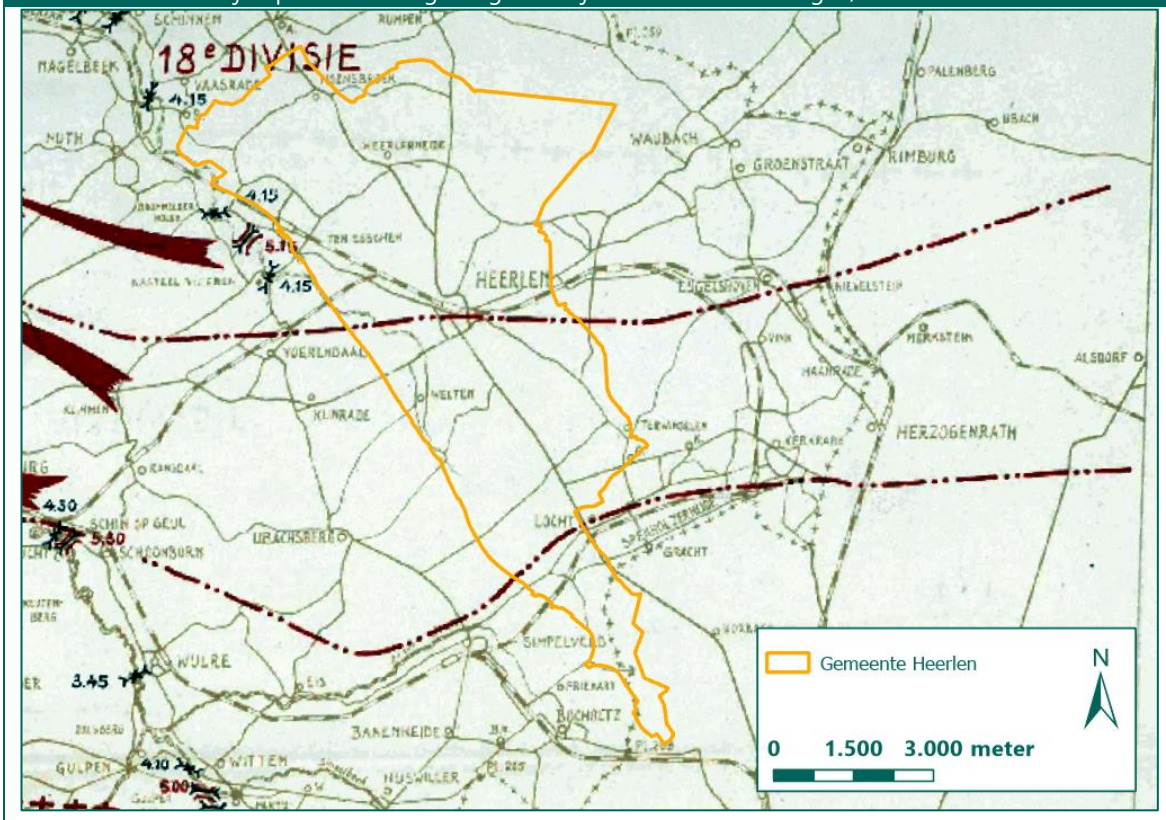
- *Relevant, opstelling troepen en voorbereide vernielingen en hindernissen in de gemeente Heerlen.*

10 mei 1940, Duitse opmars omstreeks 04.00 uur voor zover bekend in december 1952:

- *Niet relevant, enkel opmarsroute 4e Pantserdivisie, 35e divisie en 18e divisie weergegeven binnen de gemeente Heerlen.*

10 mei 1940, algemene toestand rond 08.00 uur voor zover bekend in december 1952:

Collectie 492: De strijd op Nederlands grondgebied tijdens de Wereldoorlog II / De Groene Serie.

- *Niet relevant, enkel opmars 4e pantserdivisie, 35e divisie en 18e divisie door de gemeente Heerlen. Vernielingen vonden buiten de gemeente Heerlen plaats.*

Tabel 34: Overzicht van de in het NIMH geraadpleegde inventarisnummers van collectie 492.

Collectie 575: Bureau Inlichtingen/ Duitse verdedigingswerken.	
Inventaris 340	Mededeling over gebeurtenissen te Maastricht, Roermond, Heerlen, Oss en omgeving; verplaatsing van verkeersknooppunt N.S. van Maastricht naar Roermond.
4 november 1943, optreden postbodes: 3.- Te Maastricht, Roermond, Heerlen en waarschijnlijk ook elders worden de postbestellingen thans gedaan door dames o.l.v. haar instrueerende bedaagde postbodes. Bedoelde dames, jonge meisjes zullen spoedig zelfstandig als postbode optreden.	
- *Niet relevant, geen melding oorlogshandelingen binnen de gemeente Heerlen.*	

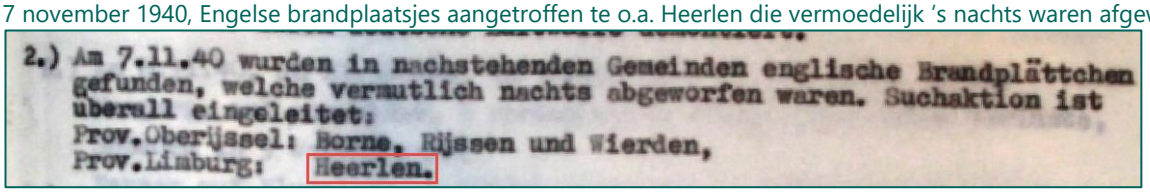
Tabel 35: Overzicht van de in het NIMH geraadpleegde inventarisnummers van collectie 575.

NIOD Instituut voor oorlogs-, holocaust- en genocidestudies (NIOD)

In het NIOD is de toegang 077: Generalkommissariat für das Sicherheitswesen – Höhere SS- und Polizeiführer Nord-West geraadpleegd. Dit heeft de volgende resultaten opgeleverd:

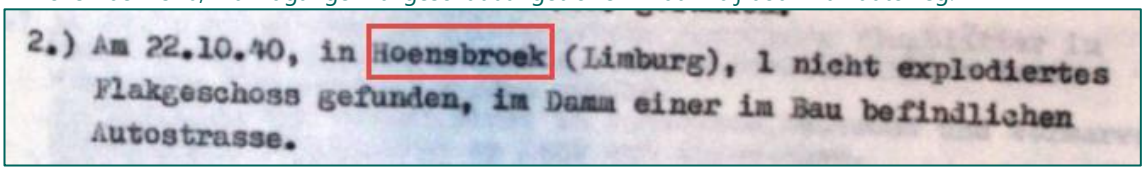
Toegang 077: Generalkommissariat für das Sicherheitswesen – Höhere SS- und Polizeiführer Nord-West.	
Inventaris 1328	Dagberichten van de Befehlshaber der Ordnungspolizei Den Haag betreffende vijandelijke luchtaanvallen, 1940-1941.
14 oktober 1940, vier bommen afgeworpen in Bocholtz die in een weiland terechtkwamen. Vermoedelijk kwamen zij aan de Duitse zijde terecht. 1.) Am 14.10.40, zwischen 22 und 23 Uhr, in Bocholtz (Limburg), 4 Bomben ins freie Feld abgeworfen, welche nicht explodierten. Meldung erfolgt erst heute, da angenommen wurde, die Bomben seien auf deutschem Gebiet gefallen.	
- *Niet relevant, exacte locatie neergekomen bommen niet vermeld.*	

7 november 1940, Engelse brandplaatsjes aangetroffen te o.a. Heerlen die vermoedelijk 's nachts waren afgeworpen:

2.) Am 7.11.40 wurden in nachstehenden Gemeinden englische Brandplättchen gefunden, welche vermutlich nachts abgeworfen waren. Suchaktion ist überall eingeleitet:
Prov.Oberijssel: Borne, Rijssen und Wierden,
Prov.Limburg: Heerlen.

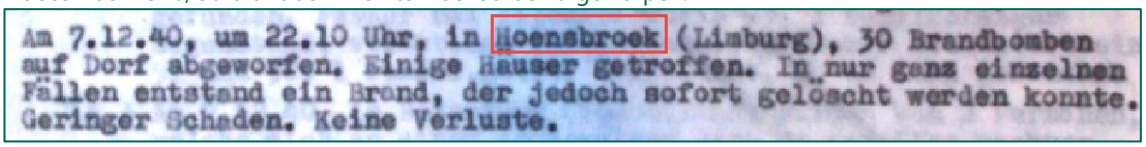
- *Niet relevant, exacte locatie brandplaatjes niet vermeld.*

22 november 1940, 1 blindganger flakgeschut aangetroffen in dam bij bouw van autoweg:

2.) Am 22.10.40, in Hoensbroek (Limburg), 1 nicht explodiertes Flakgeschoss gefunden, im Damm einer im Bau befindlichen Autostrasse.

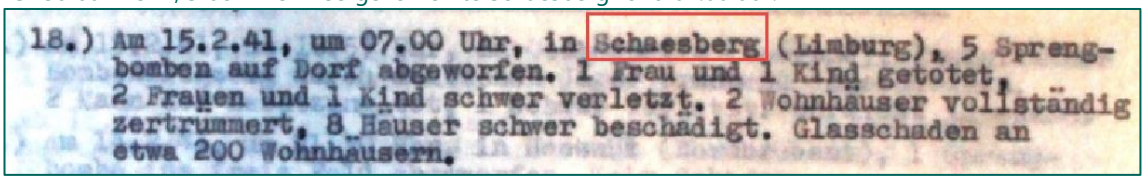
- *Niet relevant, exacte locatie neergekomen blindganger niet vermeld.*

7 december 1940, 30 brandbommen te Hoensbroek afgeworpen:

Am 7.12.40, um 22.10 Uhr, in Hoensbroek (Limburg), 30 Brandbomben auf Dorf abgeworfen. Einige Häuser getroffen. In nur ganz einzelnen Fällen entstand ein Brand, der jedoch sofort gelöscht werden konnte. Geringer Schaden. Keine Verluste.

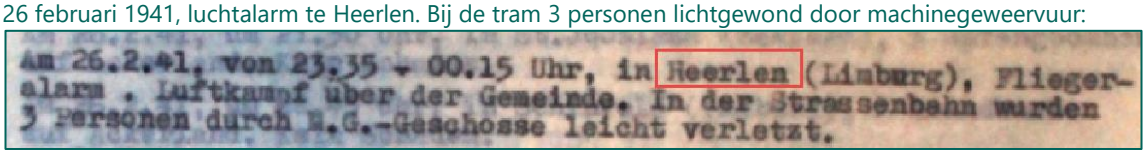
- *Niet relevant, exacte locatie neergekomen brandbommen niet vermeld.*

15 februari 1941, 5 bommen neergekomen te Schaesberg rond 07.00 uur:

18.) Am 15.2.41, um 07.00 Uhr, in Schaesberg (Limburg), 5 Sprengbomben auf Dorf abgeworfen. 1 Frau und 1 Kind getötet, 2 Frauen und 1 Kind schwer verletzt. 2 Wohnhäuser vollständig zertrummert, 8 Häuser schwer beschädigt. Glasschaden an etwa 200 Wohnhäusern.

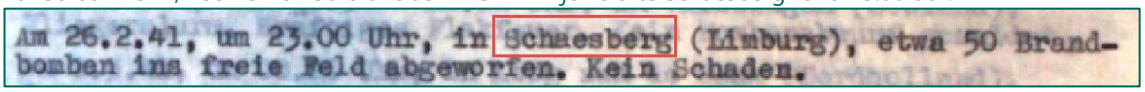
- *Niet relevant, exacte locatie neergekomen bommen niet vermeld.*

26 februari 1941, luchtalarm te Heerlen. Bij de tram 3 personen lichtgewond door machinegeweervuur:

Am 26.2.41, von 23.35 - 00.15 Uhr, in Heerlen (Limburg), Fliegeralarm. Luftkampf über der Gemeinde. In der Strassenbahn wurden 3 Personen durch M.G.-Geschosse leicht verletzt.

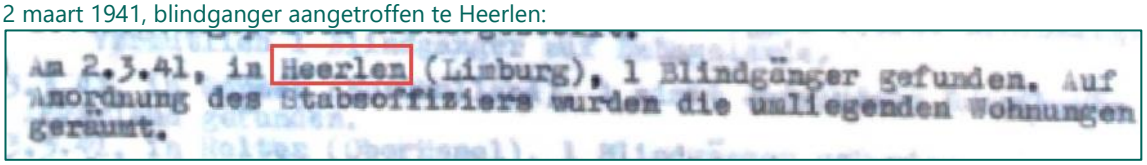
- *Niet relevant, exacte locatie beschieting niet vermeld.*

26 februari 1941, neerkomen 50 brandbommen in vrije veld te Schaesberg rond 23.00 uur:

Am 26.2.41, um 23.00 Uhr, in Schaesberg (Limburg), etwa 50 Brandbomben ins freie Feld abgeworfen. Kein Schaden.

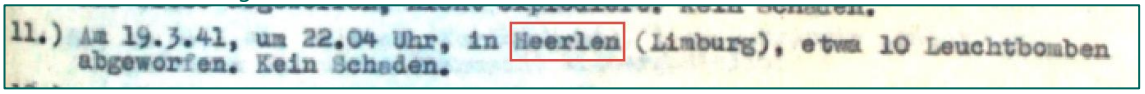
- *Niet relevant, exacte locatie neergekomen brandbommen niet vermeld.*

2 maart 1941, blindganger aangetroffen te Heerlen:

Am 2.3.41, in Heerlen (Limburg), 1 Blindgänger gefunden. Auf Anordnung des Stabsoffiziers wurden die umliegenden Wohnungen geräumt.

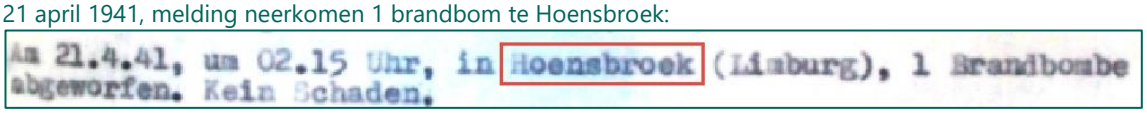
- *Niet relevant, exacte locatie neergekomen blindganger niet vermeld.*

19 maart 1941, melding neerkomen 10 bommen te Heerlen:

11.) Am 19.3.41, um 22.04 Uhr, in Heerlen (Limburg), etwa 10 Leuchtbomben abgeworfen. Kein Schaden.

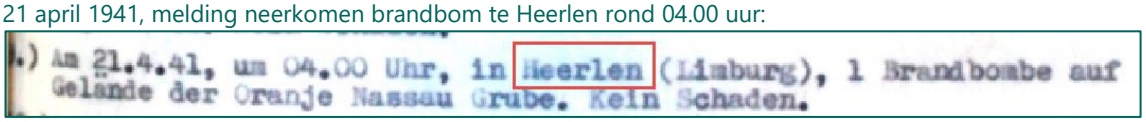
- *Niet relevant, exacte locatie neergekomen bommen niet vermeld.*

21 april 1941, melding neerkomen 1 brandbom te Hoensbroek:

Am 21.4.41, um 02.15 Uhr, in Hoensbroek (Limburg), 1 Brandbombe abgeworfen. Kein Schaden.

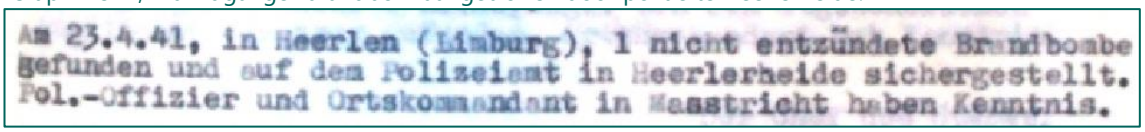
- *Niet relevant, exacte locatie neergekomen brandbom niet vermeld.*

21 april 1941, melding neerkomen brandbom te Heerlen rond 04.00 uur:

.) Am 21.4.41, um 04.00 Uhr, in Heerlen (Limburg), 1 Brandbombe auf Gelände der Oranje Nassau Grube. Kein Schaden.

- *Niet relevant, exacte locatie 'Oranje Nassua Grube' niet bekend.*

23 april 1941, 1 blindganger brandbom aangetroffen door politie te Heerlerheide:

Am 23.4.41, in Heerlen (Limburg), 1 nicht entzündete Brandbombe gefunden und auf dem Polizeiamt in Heerlerheide sichergestellt. Pol.-Offizier und Ortskommandant in Maastricht haben Kenntnis.

- *Niet relevant, datum bomafworp niet vermeld. Exacte locatie neergekomen blindganger niet bekend.*

Tabel 36: Overzicht van de in het NIOD geraadpleegde inventarisnummers van toegang 077.

BIJLAGE 4 ARCHIEFONDERZOEK INTERNATIONALE ARCHIEVEN

Voor het analyseren van de oorlogshandelingen binnen het onderzoeksgebied is gebruik gemaakt van documenten uit verschillende internationale archiefinstellingen. REASeuro beschikt over een uitgebreide collectie kopieën van documenten uit de Amerikaanse, Belgische, Britse, Canadese, Franse en Duitse archieven. Voor dit VC-NGE hebben de volgende archiefinstellingen relevante resultaten opgeleverd:

- The National Archives (TNA) in Londen, Verenigd Koninkrijk.
- Bundesarchiv-Militärarchiv (BaMa) in Freiburg, Duitsland.
- Bundesarchiv Berlin-Lichterfelde (BaBL) in Berlijn, Duitsland.

The National Archives (TNA)

Luchtoorlog

REASeuro heeft in de loop der jaren een aanzienlijke collectie bombardementsgegevens uit The National Archives (TNA) in Londen verzameld. Voor voorliggend VC-NGE is deze collectie geraadpleegd. De collectie omvat verschillende bombardementsgegevens van bombardementen door de volgende Britse luchtmachtonderdelen:

Eenheid	Omschrijving	Actief in NL	Standaard door REASeuro geraadpleegde toegangen
Bomber Command (BC)	BC voerde vooral bombardementen uit op strategische doelen en stedelijk gebied. Vele bombardementen op Nederlands grondgebied in de eerste jaren van de oorlog werden veroorzaakt door navigatiefouten/in nood verkerende vliegtuigen van BC.	1940-1945	AIR 14 – Day and Night raid sheets, Summaries of Form E reports, Photographic Interpretation Section AIR 24 – Headquarters AIR 25 – Groups AIR 27 – Squadrons AIR 50 – Combat Reports
Coastal Command (CC)	CC had de taak om geallieerde schepen te beschermen, maar voerde ook diverse aanvallen uit op Duitse posities in Nederlandse wateren en -kustgebieden.	1940-1945	AIR 15 – Strike Sheets AIR 24 – Headquarters AIR 25 – No 16. Group AIR 27 – Squadrons
Fighter Command (FC)	FC beschikte over diverse jachtvliegtuigen en jachtbommenwerpers die in Nederland aanvallen uitvoerden op militaire infrastructuur, spoorwegen, schepen en Duitse troepen.	1940-1945	AIR 24 – Headquarters AIR 25 – No. 12 Group AIR 27 – Squadrons
Second Tactical Air Force (2TAF)	2TAF bood ondersteuning aan geallieerde grondeenheden en voerde, net als FC, aanvallen uit op militaire infrastructuur, spoorwegen en schepen in Nederland.	1944-1945	AIR 26 – Wings AIR 27 – Squadrons AIR 37 - Headquarters
Air Defence Great Britain (ADGB)	ADGB maakte deel uit van Fighter Command en werd in 1943 opgericht om ondersteuning te bieden om Groot-Brittannië te beschermen tegen Duitse vliegtuigen.	1943-1944	AIR 24 – Headquarters AIR 27 – Squadrons
Allied Expeditionary Air Force (AEAF)	AEAF was verantwoordelijk voor de tactische luchtsteun. 2TAF en de Amerikaanse Ninth Air Force maakten deel uit van deze eenheid.	1944-1945	AIR 24 – Headquarters AIR 27 – Squadrons AIR 37 – Daily intelligence and operations summaries
Army Co-operation Command (ACC)	ACC was de voorloper van 2TAF en was opgericht als eenheid voor tactische luchtsteun.	1940-1943	AIR 24 – Headquarters AIR 27 – Squadrons AIR 25 – No. 71 Group AIR 39 – Operational / intelligence summaries
Auster Squadrons	De Auster Squadrons bestonden uit kleine verkenningsvliegtuigen. Zij vlogen over vijandelijk gebied om Duitse posities in kaart te brengen.	1944-1945	AIR 27 – Squadrons
Overige bronnen gerelateerd aan de luchtoorlog in Nederland			

Eenheid Instelling / Eenheid	Omschrijving Omschrijving	Actief in NL Actief in NL	Standaard door REASeuro geraadpleegde toegangen Standaard door REASeuro geraadpleegde toegangen
Air Historical Branch (AHB)	AHB is de archiefinstelling van de Royal Air Force. In de archieven van de AHB zijn documenten geraadpleegd over missies in onder meer Nederland.	-	AIR 20 – diversen
Central Interpretation Unit (CIU)	CIU verzorgde de interpretatie van luchtfoto's voor de geallieerde strijdkrachten.	1941-1945	AIR 29 – Interpretation reports AIR 34 – Target folders, Album of aerial photographs
RAF Stations	Gedurende de oorlog hielden de Britse vliegvelden welke toestellen opstegen, waarbij informatie werd genoteerd over het doelwit, bommenlast en neergestorte vliegtuigen.	1940-1945	AIR 28 - Stations
United States Army Air Forces (USAAF)	In TNA zijn (samenvattende) rapporten geraadpleegd van de USAAF over missies in onder meer Nederland.	1943-1945	AIR 40 – Missions, Operations

Tabel 37: Overzicht van geraadpleegde bronnen met betrekking tot de luchtoorlog in TNA in Londen.

Het raadplegen van de in de bovenstaand tabel geraadpleegde inventarisnummers heeft de volgende resultaten opgeleverd met betrekking tot het onderzoeksgebied:

Records created or inherited by the Air Ministry, the Royal Air Force, and related bodies Referentie: AIR Inventaris	Bron	Omschrijving
21-22 mei 1940		
14/2665	BC Night Raid Sheets	**Bomber Command** Diverse bombardementen op doelwitten in het Ruhrgebied gemeld. Geen specifiek bombardement in of in de omgeving van Heerlen gemeld.
24/217	BC HQ	
24-25 juni 1940		
14/2665	BC Night Raid Sheets	**Bomber Command** Diverse bombardementen op doelwitten in het Ruhrgebied gemeld. Geen specifiek bombardement in of in de omgeving van Heerlen gemeld.
24/218	BC HQ	
25-26 juni 1940		
14/2665	BC Night Raid Sheets	**Bomber Command** Diverse bombardementen op doelwitten in het Ruhrgebied gemeld. Geen specifiek bombardement in of in de omgeving van Heerlen gemeld.
24/218	BC HQ	
2-3 september 1940		
14/2667	BC Night Raid Sheets	**Bomber Command** No. 5 Group. A.163 Ludwigshafen olievoorraden. 4 toestellen vielen aan, 2 hebben resultaten niet waargenomen, overige 2 toestellen zagen vuur en explosies. 4 toestellen vielen olievoorraden aan te Ludwigshafen tussen 00.14 uur en 00.57 uur, van hoogtes tussen 12.000 feet en 9.000 feet. 4 x 500 lb. en 8 x 250 lb. bommen en 180 x 4 lb. brandbommen afgeworpen. Explosies waargenomen op vuurlijn 15 mijl verderop. Eén toestel zag doelwit al branden en wierp bommen langs zij af, waardoor het vuur toenam. 5 Group:
14/3182	BC No. 5 Group	
27/980	144 Squadron	
28/351	Air Force Stations Hemswell	

Inventaris	Bron	Omschrijving
		1 toestel vermist. Andere 4 toestellen hadden de volgende bommenlast aan boord: Drie keer 4 x 250 lb. en 60 x 4 lb., één keer 4 x 500 lb., Hemswell: Aanval door 2 toestellen van 61 Squadron en 3 toestellen van 144 Squadron. Hampden P.4370 van 144 Squadron als vermist gemeld. - *Relevant, melding neergestort toestel te Heerlen.*
27 november 1941		
14/2673	BC Night Raid Sheets	**Bomber Command** Melding van diverse bombardementsvluchten richting Düsseldorf. Geen specifiek bombardement in of in de omgeving van Heerlen gemeld.
24/237	BC HQ	
8 december 1941		
14/2673	BC Night Raid Sheets	**Bomber Command** Diverse vliegtuigen vlogen uit richting Aken. Eén toestel, een Hampden bommenwerper van No. 4 Group, meldde dat het doelwit niet kon worden gevonden en in de omgeving van Aken een doelwit aanviel met zes brisantbommen van het kaliber 1.000 lb rond 3.35 uur (4.35 uur NLse tijd).
24/238	BC HQ	
14/3177	BQ No. 4 Group	
23 december 1941		
14/2673	BC Night Raid Sheets	**Bomber Command** Bombardementen gericht op Keulen. Diverse toestellen maakten melding dat zij het doelwit niet konden vinden en elders in de omgeving bombardementen hebben uitgevoerd. Bommenlasten van 3 of 4 brisantbommen afgeworpen.
24/238	BC HQ	
14/3192	BQ No. 5 Group	
17 juni 1942		
14/2674	BC Night Raid Sheets	**Bomber Command** Grootschalige bombardementen gemeld op Essen, daarnaast vele alternatieve doelwitten in het Ruhrgebied aangevallen.
24/244	BC HQ	
5-6 oktober 1942		
14/2675	BC Night Raid Sheets	**Bomber Command** Grootschalige bombardementen gemeld op Aken, met bommenlasten van 1.000 lb. en 4.000 lb. brisantbommen, 250 lb. brandbommen, 30 lb. fosforbrandbommen en 4 lb. staafbrandbommen. Piloten meldden dat ze vanwege slechte weeromstandigheden geen resultaten konden waarnemen van hun bombardementen.
24/248	BC HQ	
14 februari 1943		
14/2676	BC Night Raid Sheets	**Bomber Command** Vele toestellen waren uitgevlogen voor bombardementen op Keulen, geen van de piloten heeft melding gemaakt van het afwerpen van de bommenlast boven Heerlen. Verscheidenheid aan ingezette toestellen en bommenlasten. Met betrekking tot brandbommen zijn 4 lb. staafbrandbommen, 4 lb. staafbrandbommen type 'X' en 30 lb. fosforbrandbommen ingezet.
24/252	BC HQ	
26 februari 1943		
14/2676	BC Night Raid Sheets	**Bomber Command**
24/252	BC HQ	

Inventaris	Bron	Omschrijving
		Grootschalige bombardementen op Keulen met 428 vliegtuigen. Piloten meldden zeer goed zicht, geen bewolking. Diverse soorten bommenlasten afgeworpen.
14 mei 1943		
14/2676	BC Night Raid Sheets	**Bomber Command**
24/255	BC HQ	Grootschalige bombardementen op Bochum met 442 vliegtuigen. Verschillende toestellen keerden niet meer terug.
25/52	BQ No. 3 Group	
13-14 juli 1943		
14/2677	BC Night Raid Sheets	**Bomber Command**
24/257	BC HQ	Vele soorten bommenwerpers die uitgevlogen waren voor een bombardement op Aken. Piloten meldden zeer veel last te hebben van zware bewolking en slechte weersomstandigheden. Toch waren de meeste piloten tevreden aangezien in de eerste fase van de aanval het zicht wat beter was. Er werd gebruik gemaakt van een mix van brisantbommen van 500 lb. t/m 4.000 lb. en brandbommen. Met betrekking tot brandbommen zijn 4 lb. staafbrandbommen, 4 lb. staafbrandbommen type 'X' en 30 lb. fosforbrandbommen ingezet.
14 januari 1944		
24/263	BC HQ	**Bomber Command**
		Geen meldingen van bombardementen in of inde omgeving van de voormalige gemeente Hoensbroek.
14 maart 1944		
14/2678	BC Night Raid Sheets	**Bomber Command**
24/267	BC HQ	In de nacht van 14 op 15 maart 1944 voerden Mosquito bommenwerpers bombardementen uit gericht op Düsseldorf. Vanwege bewolking waren de omstandigheden niet ideaal voor het uitvoeren van precisiebombardementen. Drie toestellen wierpen in totaal 9 x 500 lb. M.C. brisantbommen uit in de omgeving van Düsseldorf vanwege fouten in het afwerpsysteem. De overige toestellen wierpen 4.000 lb. en 500 lb. bommen af.
5-6 september 1944		
37/715	2TAF HQ	**Second Tactical Air Force (2TAF)**
26/199	138 Wing	22 Mosquito's van 138 Wing vlogen uit om diverse spoorwegen tussen Düsseldorf, Kempen, Goch, 's-Hertogenbosch, Kempen, Venlo, Eindhoven, Cologne, Duren, Aachen, Maastricht en Kessel. 16 x 500 lb. MC met 11 sec. delay en 27 flares afgeworpen . 6.500 rounds of cannon en 8.900 rounds machinegeweren afgevuurd, met o.a. het resultaat: ... K.7656 Meerdere voertuigen beschoten, strikes waargenomen.
10 september 1944		
14/2679	BC Night Raid Sheets	**Bomber Command**
24/292	BC HQ	In de nacht van 9 op 10 september 1944 vlogen vele toestellen uit voor bombardementen in Duitsland en Nederland. De toestellen die in de nabijheid van Heerlen zijn geweest hadden Mönchengladbach als doelwit. Hier werd door Lancaster bommenwerpers per toestel één brisantbom van het kaliber 4.000 lb. afgeworpen. Tevens

Inventaris	Bron	Omschrijving
		werden door deze toestellen een groot aantal 4 lb. staafbrandbommen afgeworpen.
5 oktober 1944		
24/295 37/715	BC HQ 2TAF HQ	**Bomber Command en Second Tactical Air Force (2TAF)** Geen meldingen van bombardementen in de omgeving van Heerlen rond 19.10 uur.
13 oktober 1944		
37/715	2TAF HQ	**Second Tactical Air Force (2TAF)** Geen meldingen van bombardementen in de omgeving van Heerlen rond 18.45 uur.
29/30 oktober 1944		
14/2679 24/295 25/153	BC Night Raid Sheets BC HQ BC No. 8 Group	**Bomber Command** 59 Mosquito's van 8 Group (Pathfinders) hebben in de nacht van 29 op 30 oktober 1944 aanvallen uitgevoerd op Keulen (twee vluchten in totaal). Twee toestellen keerde vroegtijdig terug. De overige toestellen voerde de aanvallen uit tussen 17.35 uur en 21.32 uur. Hierbij zijn 4.000 lbs M.2 luchtdrukbommen, 500 lbs (M.C. en G.P.) brisantbommen en 250 lbs (T.I.) markeringsbommen afgeworpen. Alle toestellen wierpen de bommen boven Keulen af, de meeste bommen troffen doel.
6 november 1944		
27/2189	Austers 662 Squadron	1 Auster IV MT276 is uitgevlogen 09.10 uur en 10.00 uur. Richting Heerlen, verkenning *advanced landing ground* en bezoek U.S. Army. - *Niet relevant, geen meding oorlogshandelingen binnen de gemeente Heerlen.*
19 november 1944		
37/716 26/967	2TAF HQ 140 Squadron	5 Mosquito's van 34 Wing/140 Squadron vlogen tussen 08.20 uur en 17.15 uur uit. Er werd een fotoverkenning gedaan. 1 toestel onderschept en betrokken door 2 Mustangs te Heerlen op 23.000 feet rond 10.40 uur. 140 Squadron: Mosquito XVI NS.562 uitgevlogen tussen 08.45 uur en 11.15 uur. Opdracht uitgevoerd met flak nabij Cologne en achtervolgd door twee (waarschijnlijk friendly) toestellen. - *Niet relevant, geen melding oorlogshandelingen binnen de gemeente Heerlen.*
25 november 1944		
27/2186	Austers 660 Squadron	Verkenning voor infanterieaanval 7660. - *Niet relevant, geen melding aanval binnen de gemeente Heerlen.*
22 januari 1945		
37/717	2TAF HQ	Patrouille door verschillende Mosquito's te o.a. kaartvierkanten K. 7538 en K.7258, in laatste één parachute waargenomen. - *Niet relevant, geen melding oorlogshandelingen binnen de gemeente Heerlen.*
24 januari 1945		

Records created or inherited by the Air Ministry, the Royal Air Force, and related bodies Referentie: AIR		
Inventaris	Bron	Omschrijving
27/2170	Austers 652 Squadron	*Observed AGRA shells falling in area of wood 803804. No enemy movement seen. Large fires in Heinsberg. 2 or 3 men seen walking along track at 766857.* - *Niet relevant, geen melding oorlogshandelingen binnen de gemeente Heerlen.*
9 februari 1945		
27/2184	Austers 659 Squadron	Verkenningsvlucht waarbij foto's zijn gemaakt in o.a. kaartvierkant K.719588. - *Niet relevant, geen melding oorlogshandelingen binnen de gemeente Heerlen.*
2-3 maart 1945		
27/2170	Austers 652 Squadron	Auster IV. M.T. 345 vloog een verkenningstocht tussen 23.40 uur en 00.30 uur. 2 flares werden afgeworpen te Welten op het kruispunt wegen. Geen bewegingen waargenomen. - *Niet relevant, geen exacte locatie van afgeworpen flares vermeld.*

Tabel 38: Overzicht van geraadpleegde inventarisnummers met betrekking tot de luchtoorlog voor voorliggend VC-NGE uit TNA.

30th Infantry Regiment "Old Hickory"	
119th Regiment, 1st Battalion Journal.	Geraadpleegd op internet (https://www.oldhickory30th.com/)

Sunday	17	Sept	We continue attack on original obj A Co leading, run into enemy mortar fire at head of column, Lt. Inman's platoon suffers casualties, Off slightly wounded, continue attack, we liberate Kunrad, arrive in Heerleen.
Monday	18	Sept	We are in Heerleen outposting the gooseegg, Co G, 2nd Bn under our control, alerted at 1400. Arrive at Groenstrat just before German Siegfried Line, wehave a few casualties.

- *Niet relevant, geen melding NGE.*

HQ Unit Journal	

30th Infantry Regiment "Old Hickory"

On the 17th, the regiment continued its advance toward the assigned objectives. The 1st Battalion resumed its advance at 0600 and after going slowly at first because of mortar, small arms and heavy artillery fire was 700 yards beyond the railroad tracks in Valkenburg at 0745, moving east. At this time the 1st Battalion had committed itsattached tanks across its front and was in contact with Combat Command "A" on the left. The 1st Battalion occupied Klimmen, Ransdaal, Kunrade and finally entered Heerlen at 1730. Sporadic resistance was encountered.

The 3rd Battalion moved forward on the right at 0800. At 0940 two companies were connected with "I" on the left and "K" on the right, 1000 yards short of Bengenrade. At 1004 the enemy withdrew and in spite of some artillery fire the battalion occupied Bengenrade at 1030 and went on through Heerlerbaan to the goose-egg at Onderspeckholz at 1235. It moved on to Terwinselen, clearing in at 1553.

The 2nd Battalion moved at the same time as the 3rd Battalion, followed behind it, and entered itsarea at Heerlerbaan at about 1430 and fired to aid the advance of the 1st Battalion.

The 3rd Battalion, 117th Infantry, was held back to maintain contact on left with the 1st Battalion. At 1353 they were directed to move from Kruishoef to Ubachsberg and closed into their gooseegg at 1554.

The C.P. set up in Heerlerbaan at 1740. During the day 4 were killed, 26 wounded and 104 prisoners were taken.

September 18, as a result of enemy information obtained from a civilian, the area of the 1st Battalion was extended at 0300 to included certain organized enemy positions which existed between the former 1st and 3rd Battalion positions. "G" Company of the 2nd Battalion was attached to the 1st Battalion and it was to move at 0700 for this purpose. At 0842 "G" Company was in a fire fight in the woods by Kaumer and a platoon of tanks was sent as reinforcement. Throughout the morning various elements received enemy fire but by 1225 it appeared that the situation was satisfactory and that "G" Company reached its objective.

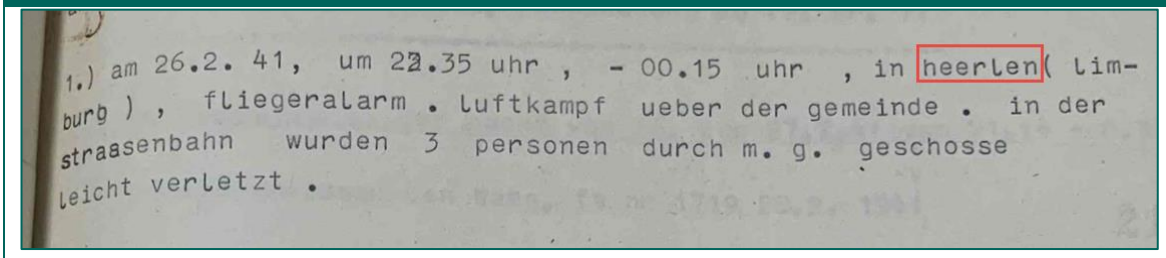
At 1400 the 1st Battalion followed by the 2nd moved to the Groenstraat area in accordance with Division Field Order #41. The 3rd Battalion remained in position until relieved by the 120th Infantry. This occurred at 1808 and the Battalion started at 1810. Some enemy fire was encountered in making the move, but the 1st and 2nd Battalion cleared into their area in Groenstraat at 2030 and the 3rd Battalion into its area in the western part of Waubach at 2220. The C.P. reached its location at a grocery in Nieuwenhagen at 1926. There were 3 killed, 14 wounded and 21 prisoners taken.

Figuur 135: Overzicht geraadpleegde *War Diaries* (Bron: internet Old Hickory 30th).

Bundesarchiv Freiburg (BaMa) en Berlin-Lichterfelde (BaBL)

Het Bundesarchiv beheert de archieven van de Duitse krijgsmacht en de civiele archieven tijdens de Tweede Wereldoorlog. De collectie is zwaar gehavend door gebeurtenissen tijdens de oorlog. Zo is slechts ca. 2% van het archief van de Duitse luchtmacht (Luftwaffe) is bewaard gebleven. Deze collectie is vernietigd door bombardementen en opzettelijke archiefvernietiging. Ook de stukken van de grondeenheden zijn door vernietiging tijdens terugtrekking van de Duitse Wehrmacht slechts fragmentarisch bewaard. REASeuro beschikt over een grote collectie stukken uit het Bundearchiv te Freiburg (BaMa) en te Berlin-Lichterfelde (BaBL). Het betreffen stukken van de Duitse Wehrmacht, Luftwaffe en Kriegsmarine die actief waren in Nederland. In deze collectie is gezocht naar stukken met betrekking tot het onderzoeksgebied. Dit heeft de volgende relevante resultaten opgeleverd:

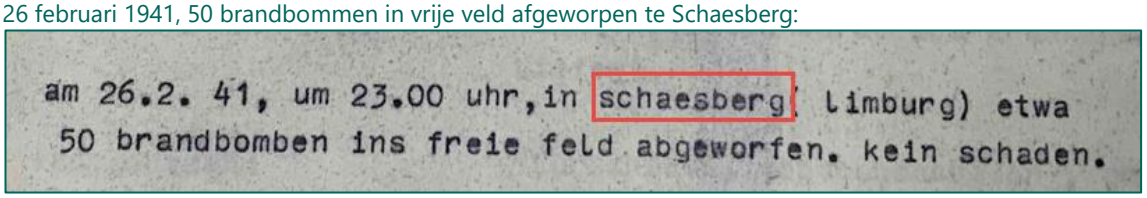
NS1. Reichsschatsmeister der NSDAP.	
NS1/572	Meldungen der Gauleitungen über Bombenabwürfe und Fliegerschäden 1940 – 1944 Bd. 3 Jan. - März 1941
26 februari 1941, in Heerlen luchtalarm gegeven. In de trambaan 3 personen door vuur machinegeweren geraakt. Lichte verwondingen:	

NS1. Reichsschatsmeister der NSDAP.

1.) am 26.2. 41, um 23.35 uhr , - 00.15 uhr , in heerlen (lim-
burg) , fliegeralarm . luftkampf ueber der gemeinde . in der
straasenbahn wurden 3 personen durch m. g. geschosse
leicht verletzt .

- *Niet relevant, exacte locatie machinegeweervuur niet vermeld.*

26 februari 1941, 50 brandbommen in vrije veld afgeworpen te Schaesberg:

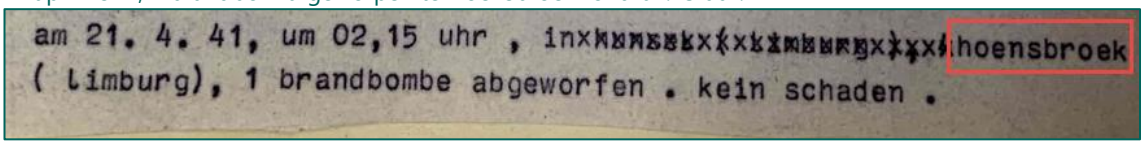

am 26.2. 41, um 23.00 uhr, in schaesberg (limburg) etwa
50 brandbomben ins freie feld abgeworfen. kein schaden.

- *Niet relevant, exacte locatie neergekomen brandbommen niet vermeld.*

NS1/573	Meldungen der Gauleitungen über Bombenabwürfe und Fliegerschäden 1940 – 1944 Bd. 4 Apr. - Mai 1941

21 april 1941, 1 brandbom afgeworpen te Hoensbroek rond 02.15 uur:

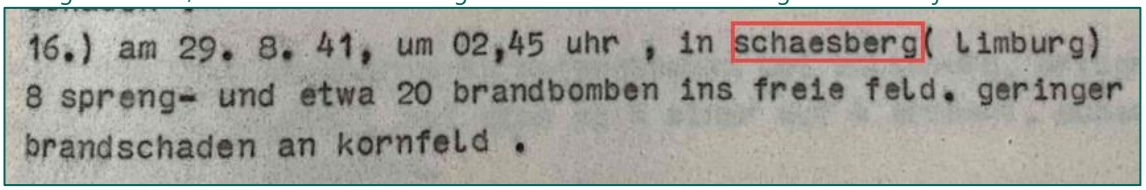

am 21. 4. 41, um 02,15 uhr , in[illegible] hoensbroek
(limburg), 1 brandbombe abgeworfen . kein schaden .

- *Niet relevant, exacte locatie neergekomen brandbom niet vermeld.*

NS1/576	Meldungen der Gauleitungen über Bombenabwürfe und Fliegerschäden 1940 – 1944 Bd. 7 Aug. 1941

29 augustus 1941, 8 brisantbommen en ongeveer 20 brandbommen neergekomen in vrije veld te Schaesbergen:

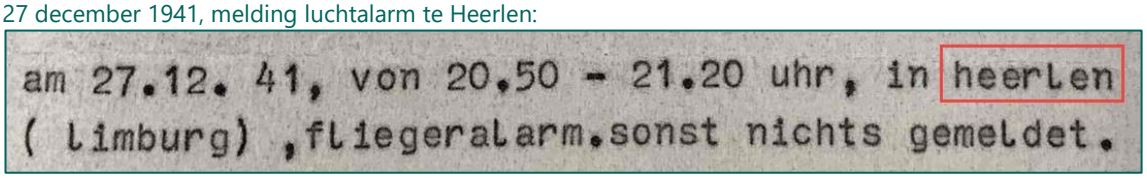

16.) am 29. 8. 41, um 02,45 uhr , in schaesberg (limburg)
8 spreng- und etwa 20 brandbomben ins freie feld. geringer
brandschaden an kornfeld .

- *Niet relevant, exacte locaties neergekomen bommen niet vermeld.*

NS1/580	Meldungen der Gauleitungen über Bombenabwürfe und Fliegerschäden 1940 – 1944 Bd. 11 Dez. 1941

27 december 1941, melding luchtalarm te Heerlen:

am 27.12. 41, von 20.50 - 21.20 uhr, in heerlen
(limburg) ,fliegeralarm.sonst nichts gemeldet.

- *Niet relevant, geen melding oorlogshandelingen binnen gemeente Heerlen.*

Tabel 39: Overzicht van geraadpleegde inventarisnummers met betrekking voor voorliggend VC-NGE uit het BaMa.

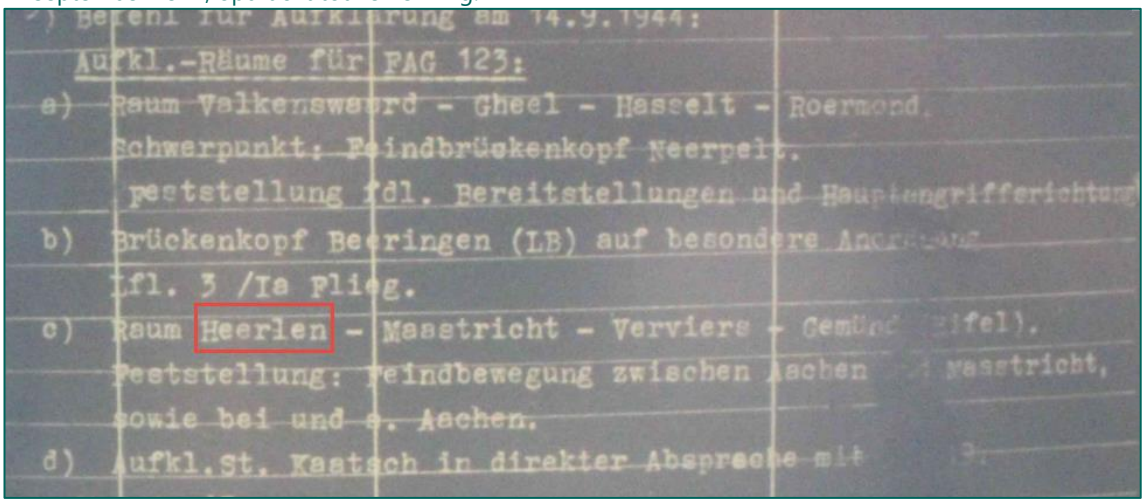
RL 2-II Generalstab der Luftwaffe / Luftwaffenführungsstab (BaMa)
Niet relevant, geen meldingen oorlogshandelingen binnen de gemeente Heerlen.

Tabel 40: Overzicht van geraadpleegde inventarisnummers met betrekking voor voorliggend VC-NGE uit het BaMa.

RL 7-3 Luftflottenkommando 3 / Luftwaffenkommando West	
RL 7-3/580	Kriegstagebuch 79

RL 7-3 Luftflottenkommando 3 / Luftwaffenkommando West	
	27. Aug. – 30 Sept. 1944

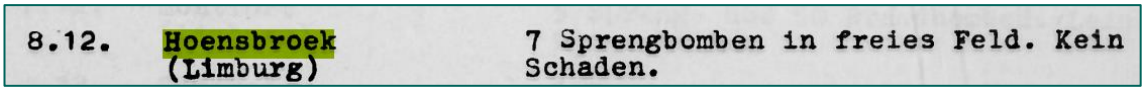
14 september 1944, opdracht tot verkenning:

Aufkl.-Räume für FAG 123:
a) Raum Valkenswaard - Gheel - Hasselt - Roermond.
Schwerpunkt: Feindbrückenkopf Neerpelt.
Feststellung fdl. Bereitstellungen und Hauptangriffsrichtung
b) Brückenkopf Beeringen (LB) auf besondere Anordnung
Lfl. 3 /Ia Plieg.
c) Raum Heerlen - Maastricht - Verviers - Gemünd (Eifel).
Feststellung: Feindbewegung zwischen Aachen - Maastricht,
sowie bei und e. Aachen.
d) Aufkl.St. Kastach in direkter Absprache mit

- *Niet relevant, geen melding oorlogshandelingen binnen de gemeente Heerlen.*

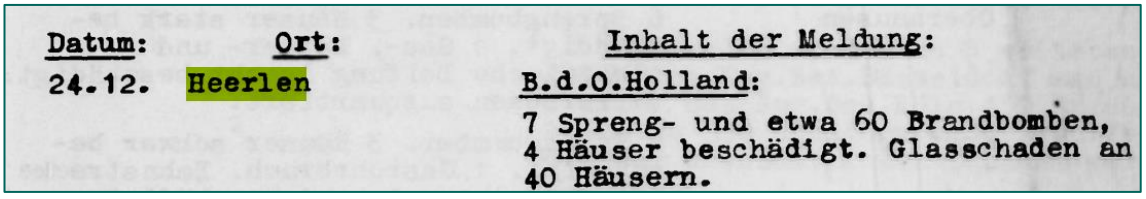
R 58 Reichssicherheitshauptamt	
R 58/3578	Bandnummer 1 Enthält v.a. : Englische Flugzeuge Luftangriffe auf deutsche Städte, Mai-Dez. 1941 Angriffe auf Holland, Norwegen, Polen, die Tschechoslowakei und die besetzten Ostgebiete Erfassung der durch den Abwurf von Spreng- und Brandbomben entstandenen Sachschäden Zahl der toten, verletzten und evakuierten Personen Absturz und Abschuss von Flugzeugen Abwurf von Kleiderkarten in den Bezirken Koblenz und Hamburg

8 december 1941, neerkomen 7 brisantbommen te Hoensbroek:

8.12. Hoensbroek (Limburg) 7 Sprengbomben in freies Feld. Kein Schaden.

- *Niet relevant, exacte locatie neergekomen bominslagen niet vermeld.*

24 december 1941, neerkomen 7 brisantbommen en 60 brandbommen te Heerlen:

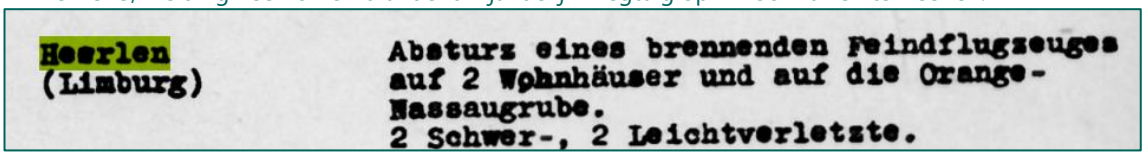

Datum: Ort: Inhalt der Meldung:
24.12. Heerlen B.d.O.Holland:
7 Spreng- und etwa 60 Brandbomben, 4 Häuser beschädigt. Glasschaden an 40 Häusern.

- *Niet relevant, exacte locatie neergekomen bominslagen niet vermeld.*

R 58/3580	Bandnummer 3 Enthält v.a. : Englische und sowjetische Flugzeuge Luftangriffe auf deutsche Städte, Dez. 1941, Jan.-Sept. 1942 Angriffe auf Holland, Frankreich, Norwegen, Polen, Litauen, Lettland und die Tschechoslowakei Erfassung der durch den Abwurf von Spreng- und Brandbomben entstandenen Sachschäden Zahl der toten, verletzten und evakuierten Personen Absturz und Abschuss von Flugzeugen
Niet relevant, geen meldingen oorlogshandelingen binnen de gemeente Heerlen.	

R 58 Reichssicherheitshauptamt	
R 58/3581	Bandnummer 4 Enthält v.a. : Englische, kanadische, amerikanische und sowjetische Flugzeuge Luftangriffe auf deutsche Städte, März-Juli 1943 Angriffe auf Holland, Norwegen, Polen, Litauen, Estland, die Ukraine und die Tschechoslowakei Erfassung der durch den Abwurf von Spreng- und Brandbomben entstandenen Sachschäden Zahl der toten, verletzten und evakuierten Personen Absturz und Abschuss von Flugzeugen Abwurf von Lebensmittelkarten

14 mei 1943, melding neerkomen brandend vijandelijk vliegtuig op 2 woonhuizen te Heerlen:

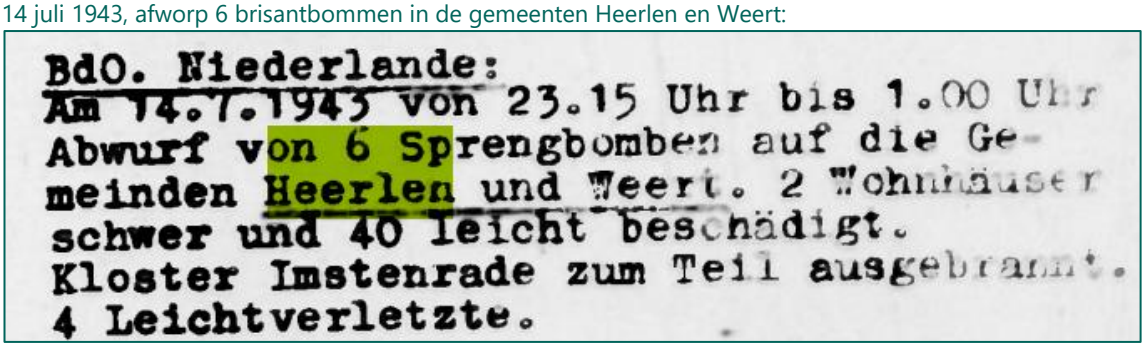

Heerlen (Limburg)

Absturz eines brennenden Feindflugzeuges auf 2 Wohnhäuser und auf die Orange-Nassaugrube.
2 Schwer-, 2 Leichtverletzte.

- *Niet relevant, exacte locatie neergekomen toestel niet vermeld.*

14 juli 1943, afworp 6 brisantbommen in de gemeenten Heerlen en Weert:

BdO. Niederlande:
Am 14.7.1943 von 23.15 Uhr bis 1.00 Uhr
Abwurf von 6 Sprengbomben auf die Gemeinden Heerlen und Weert. 2 Wohnhäuser schwer und 40 leicht beschädigt.
Kloster Imstenrade zum Teil ausgebrannt.
4 Leichtverletzte.

- *Niet relevant, exacte locatie neergekomen bominslagen niet vermeld.*

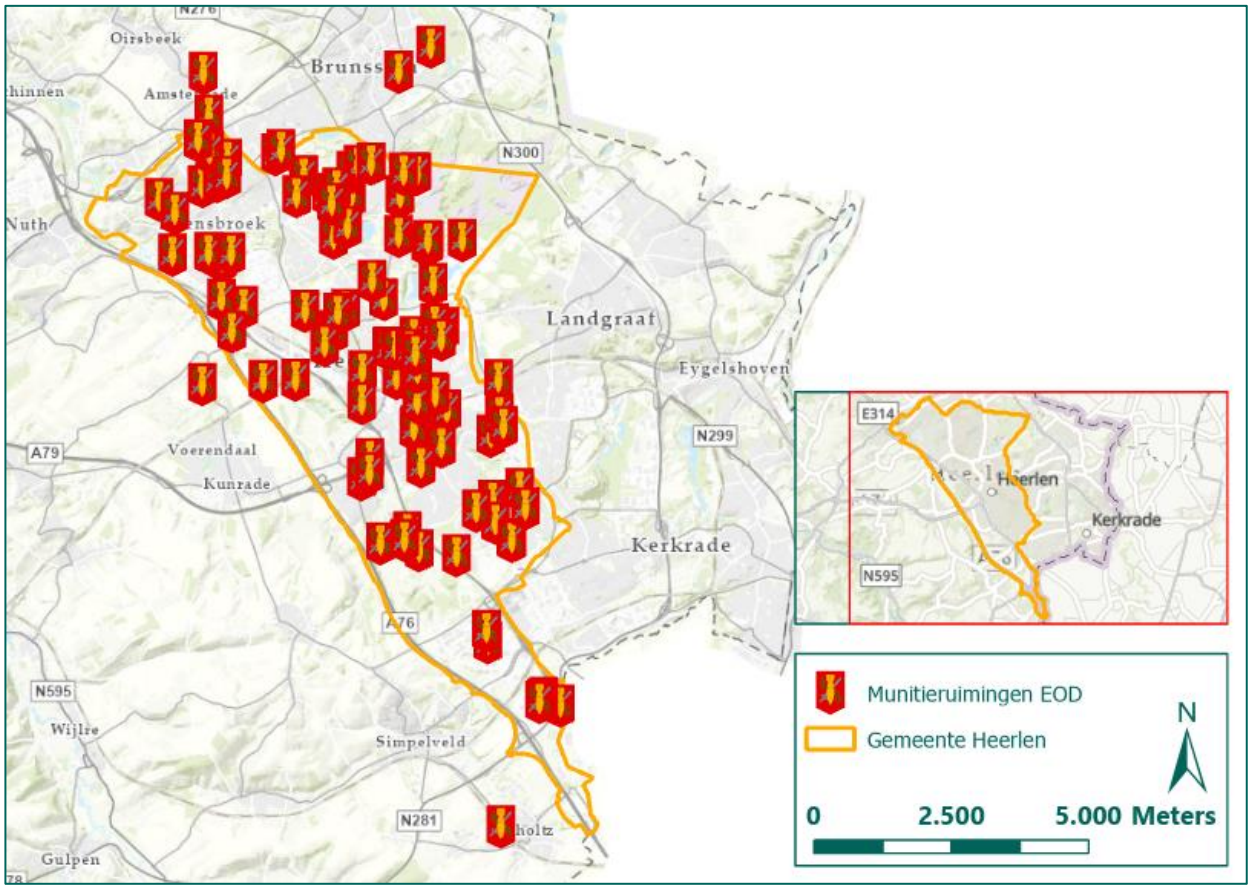
Tabel 41: Overzicht van geraadpleegde inventarisnummers met betrekking voor voorliggend VC-NGE uit het BaBL.

BIJLAGE 5 EOD EN MMOD: MUNITIERUIMINGEN EN MMOD

In deze bijlage zijn de gegevens met betrekking tot de naoorlogse ruimingen van munitie en mijnenvelden opgenomen. Deze gegevens zijn afkomstig van de EOD en zijn voorloper, de MMOD.

EOD: Munitieruimingen

In de munitieruimrapporten van de EOD van 1971 tot heden is gezocht naar geruimde NGE in of in de omgeving van het onderzoeksgebied. De munitieruimrapporten binnen de gemeente Heerlen zijn meegenomen in de analyse, zodat een goed beeld wordt verkregen van de soort NGE die zijn ingezet in de omgeving tijdens de oorlog.

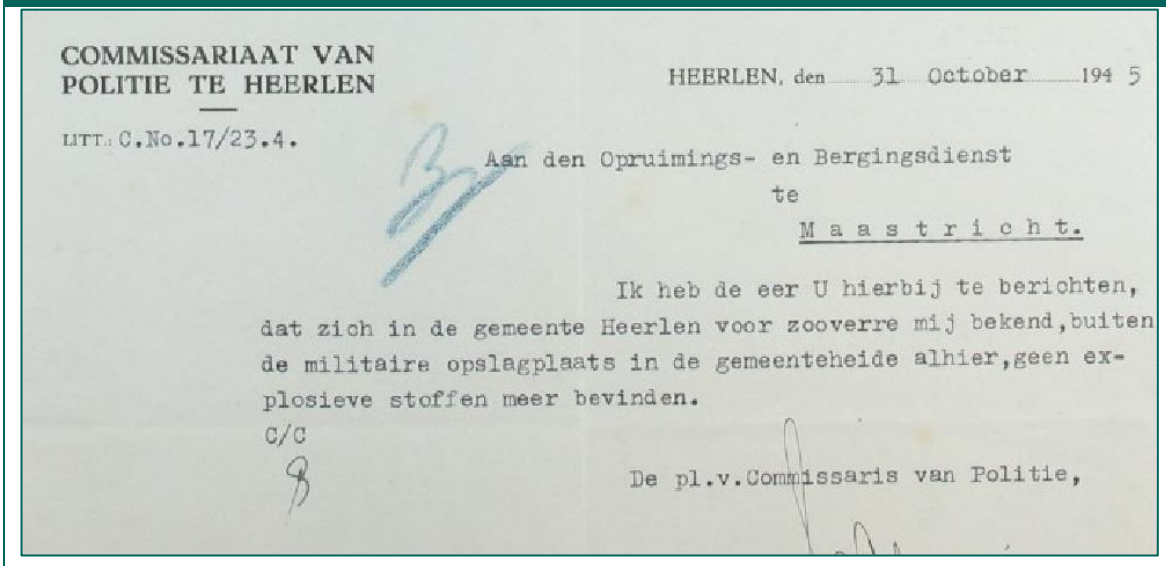
Figuur 136: Munitieruimingen EOD binnen de gemeente Heerlen (Bron ondergrond: ESRI).

De informatie van de munitieruimrapporten van de EOD zal separaat via GIS worden aangeleverd aan de gemeente Heerlen. In enkele gevallen is de ruimlocatie slechts op straatniveau gegeven. De locatieaanduiding is in die gevallen indicatief aangegeven. Daarbij dient opgemerkt te worden dat de locatieomschrijvingen van de meeste munitieruimrapporten dermate onnauwkeurig genoteerd zijn, dat aan de hand van deze omschrijvingen de exacte locatie niet achterhaald worden. Deze meldingen worden voornamelijk als indicatie van ingezette of achtergelaten munitie gebruikt. Verder zijn ter plaatse van locaties waar naoorlogs weinig grondroeringen plaatsgevonden hebben over het algemeen tevens weinig munitieruimingen uitgevoerd. Munitieruimingen kunnen wel als conta-indicatie gebruikt worden.

MMOD

Daarnaast is bij het Semi-Statisch Informatiebeheer (SIB) van het Ministerie van Defensie het archief van de MMOD geraadpleegd. De MMOD is één van de voorlopers van de EOD en heeft direct na de oorlog veel munitie geruimd. In sommige gevallen is de informatie uit het MMOD-archief identiek aan de gegevens omtrent mijnenvelden en munitieruimingen. Voor het onderzoeksgebied is de volgende relevante informatie aangetroffen:

MMOD: Gemeente Heerlen
31 oktober 1945, militaire opslagplaats te Heerlen waar explosieve stoffen zitten:

COMMISSARIAAT VAN
POLITIE TE HEERLEN

HEERLEN, den 31 October 1945

LITT. C.No.17/23.4.

Aan den Opruimings- en Bergingsdienst
te
M a a s t r i c h t.

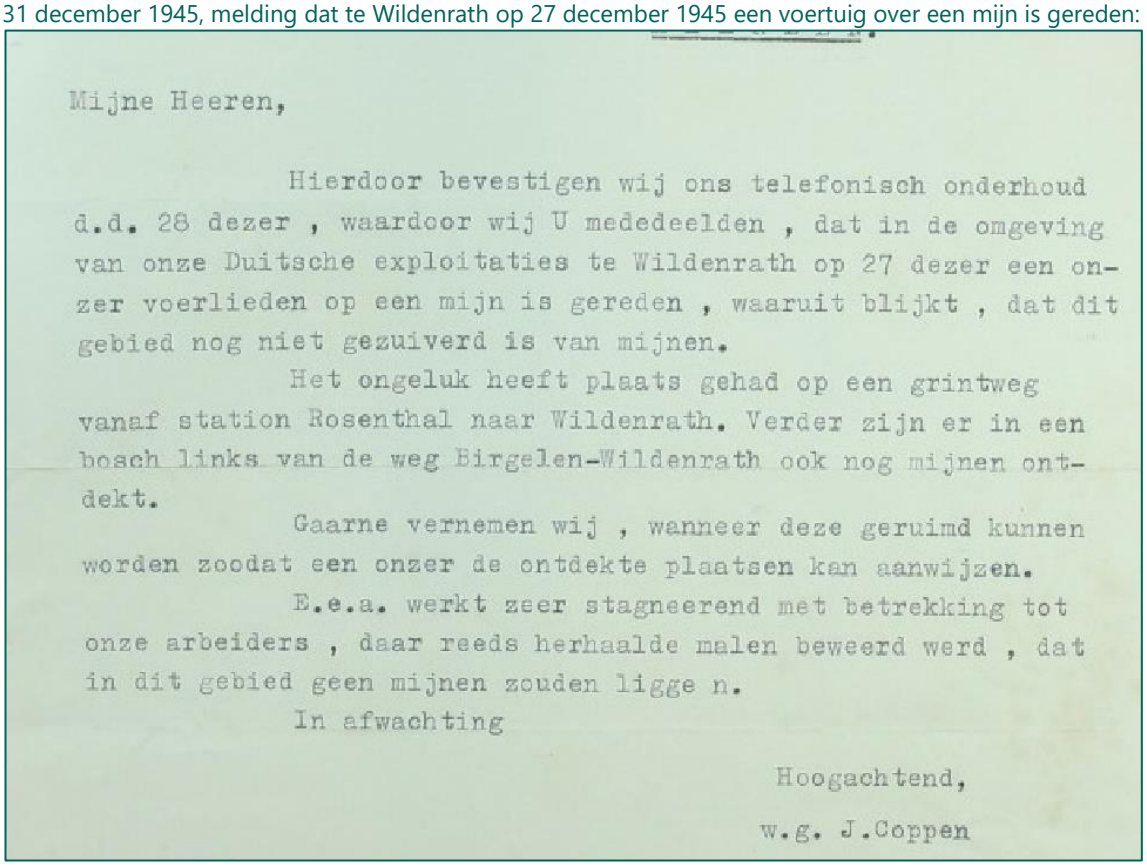
Ik heb de eer U hierbij te berichten, dat zich in de gemeente Heerlen voor zooverre mij bekend, buiten de militaire opslagplaats in de gemeenteheide alhier, geen explosieve stoffen meer bevinden.

C/C

De pl.v.Commissaris van Politie,

- *Niet relevant, exacte locatie militaire opslagplaats niet vermeld.*

31 december 1945, melding dat te Wildenrath op 27 december 1945 een voertuig over een mijn is gereden:

Mijne Heeren,

Hierdoor bevestigen wij ons telefonisch onderhoud d.d. 28 dezer , waardoor wij U mededeelden , dat in de omgeving van onze Duitsche exploitaties te Wildenrath op 27 dezer een onzer voerlieden op een mijn is gereden , waaruit blijkt , dat dit gebied nog niet gezuiverd is van mijnen.

Het ongeluk heeft plaats gehad op een grintweg vanaf station Rosenthal naar Wildenrath. Verder zijn er in een bosch links van de weg Birgelen-Wildenrath ook nog mijnen ontdekt.

Gaarne vernemen wij , wanneer deze geruimd kunnen worden zoodat een onzer de ontdekte plaatsen kan aanwijzen.

E.e.a. werkt zeer stagneerend met betrekking tot onze arbeiders , daar reeds herhaalde malen beweerd werd , dat in dit gebied geen mijnen zouden ligge n.

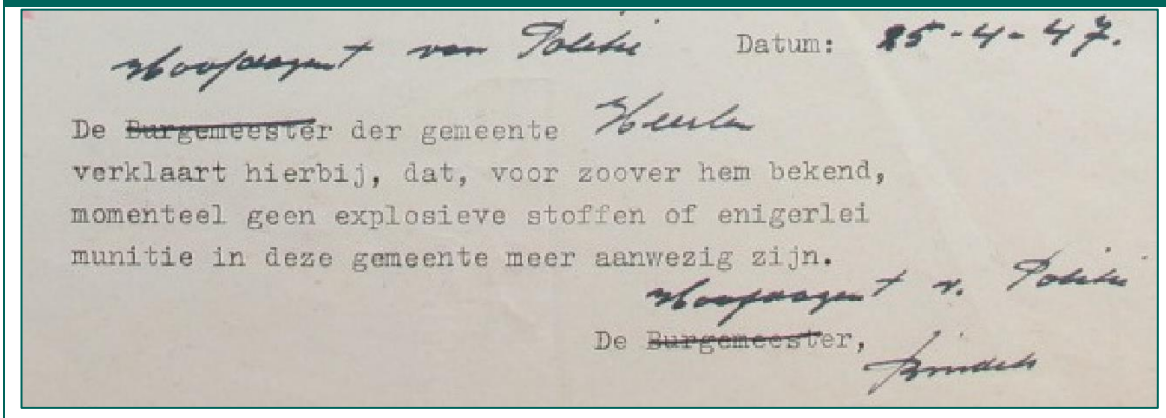
In afwachting

Hoogachtend,

w.g. J.Coppen

- *Niet relevant, exacte locatie mijn niet vermeld.*

25 april 1947, verklaring hoofdagent politie gemeente Heerlen dat er geen explosieven of munitie in de gemeente aanwezig zijn:

Hoofdagent van Politie Datum: 25-4-47.

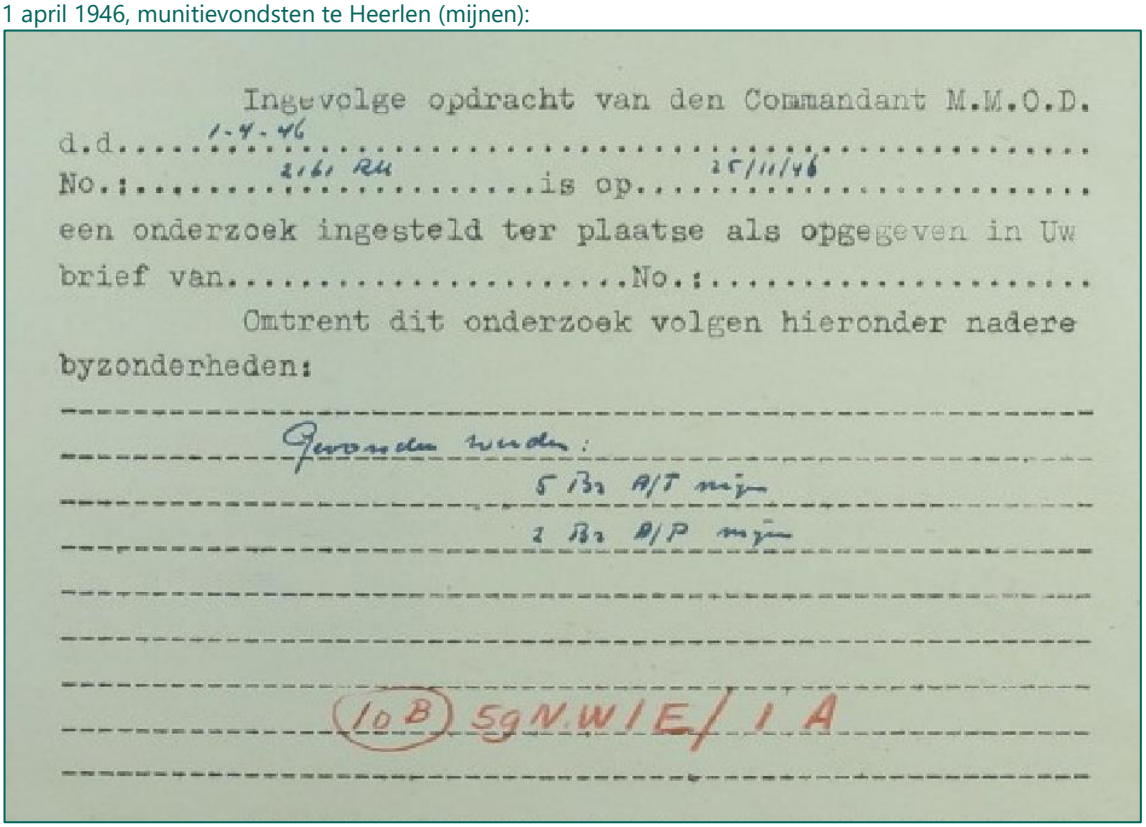
De ~~Burgemeester~~ der gemeente Heerlen
verklaart hierbij, dat, voor zoover hem bekend,
momenteel geen explosieve stoffen of enigerlei
munitie in deze gemeente meer aanwezig zijn.

Hoofdagent v. Politie

De ~~Burgemeester~~,

- *Niet relevant, geen melding NGE binnen de gemeente Heerlen.*

1 april 1946, munitievondsten te Heerlen (mijnen):

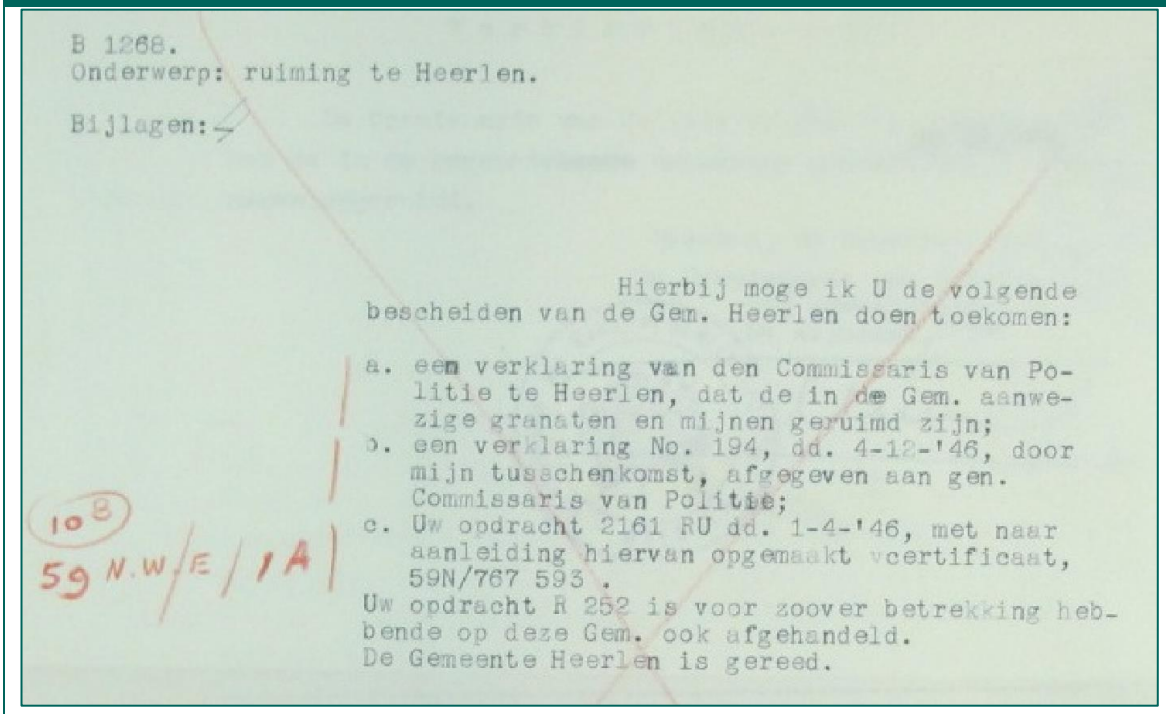
Ingevolge opdracht van den Commandant M.M.O.D.
d.d. 1-4-46
No.: 2161 RU is op. 26/11/46
een onderzoek ingesteld ter plaatse als opgegeven in Uw
brief van.....No.:.....
Omtrent dit onderzoek volgen hieronder nadere
byzonderheden:

Gevonden werden:
5 Br A/T mijn
1 Br A/P mijn

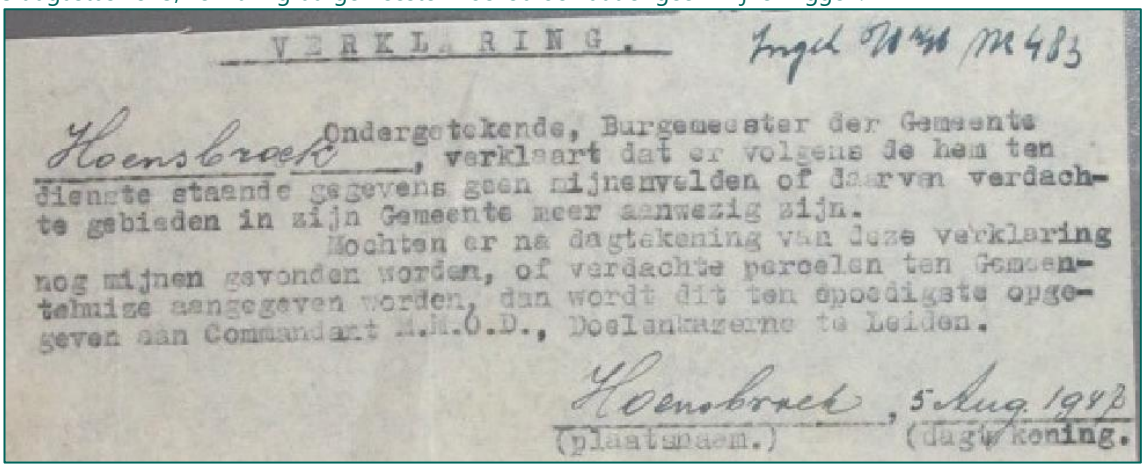
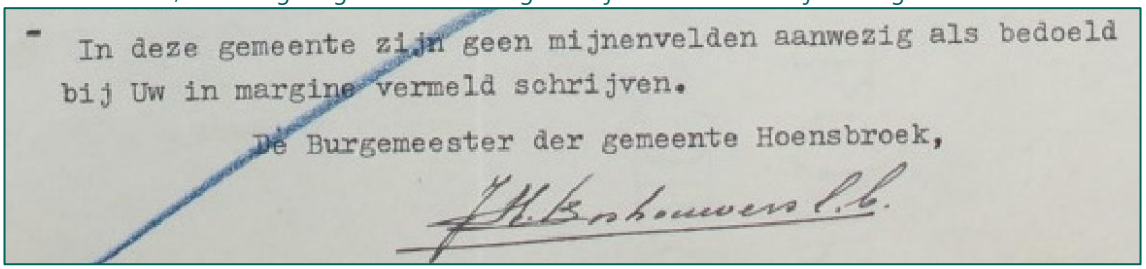
(10 B) Sg N.W.I.E./ 1 A

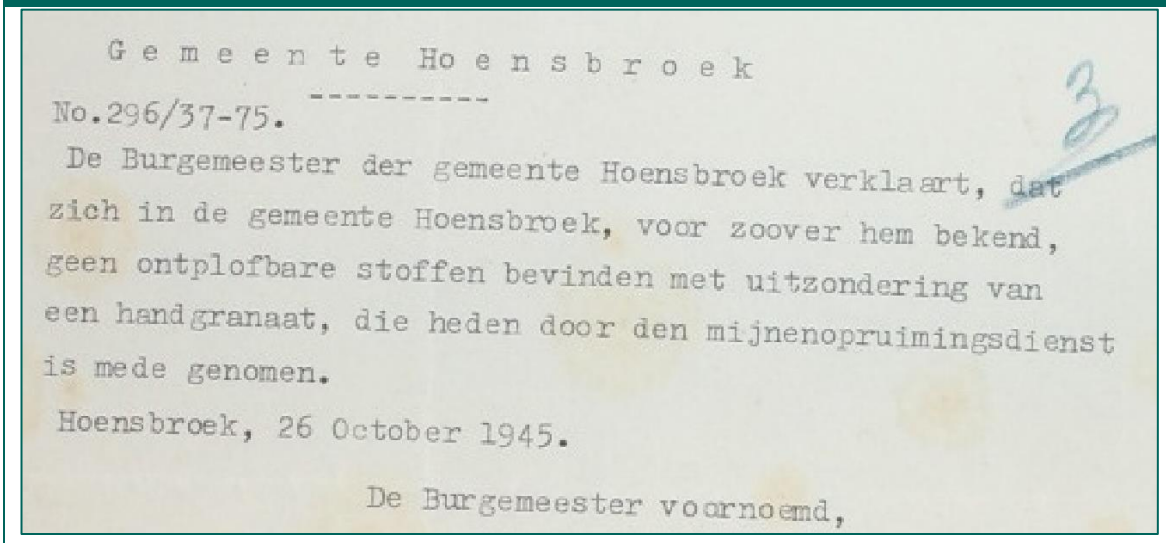
- *Niet relevant, exacte locaties mijnen niet vermeld.*

6 december 1946, ruiming granaten en mijnen te Heerlen:

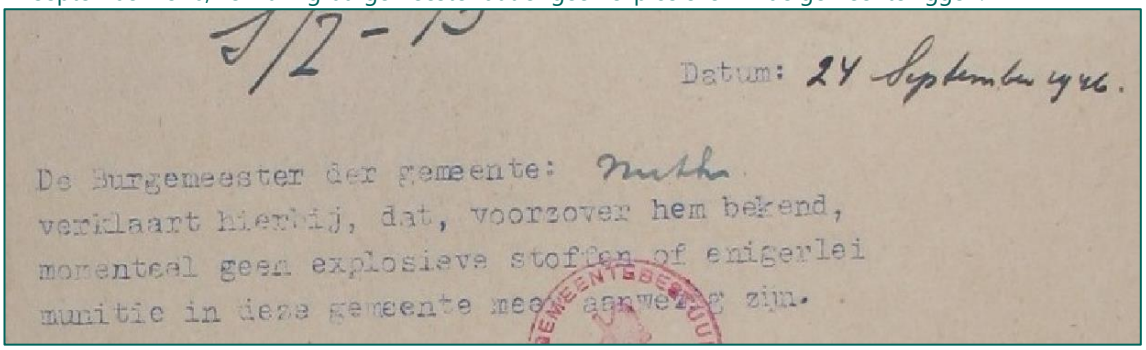
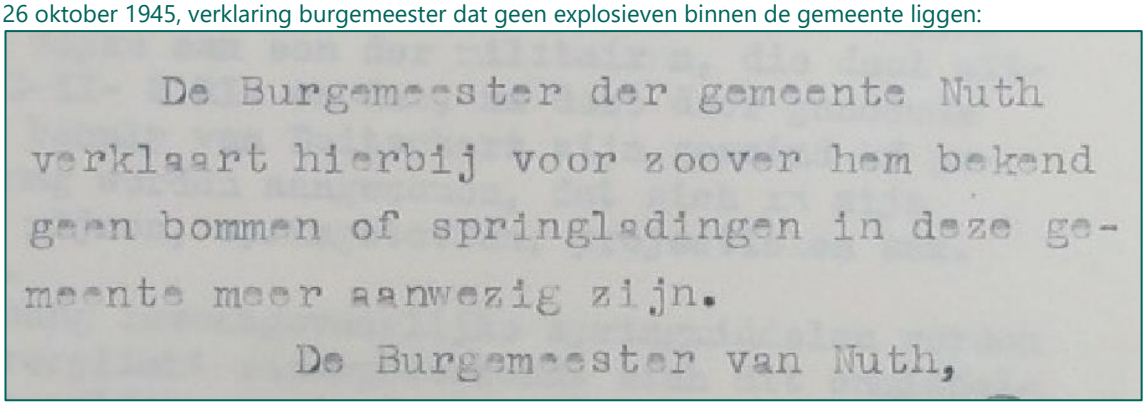
MMOD: Gemeente Heerlen
 B 1268. Onderwerp: ruiming te Heerlen. Bijlagen: — Hierbij moge ik U de volgende bescheiden van de Gem. Heerlen doen toekomen: a. een verklaring van den Commissaris van Politie te Heerlen, dat de in de Gem. aanwezige granaten en mijnen geruimd zijn; b. een verklaring No. 194, dd. 4-12-'46, door mijn tusschenkomst, afgegeven aan gen. Commissaris van Politie; c. Uw opdracht 2161 RU dd. 1-4-'46, met naar aanleiding hiervan opgemaakt certificaat, 59N/767 593 . Uw opdracht R 252 is voor zoover betrekking hebbende op deze Gem. ook afgehandeld. De Gemeente Heerlen is gereed. 10 B 59 N.W/E/1A - *Niet relevant, exacte locatie mijnen en granaten te Heerlen niet vermeld.*

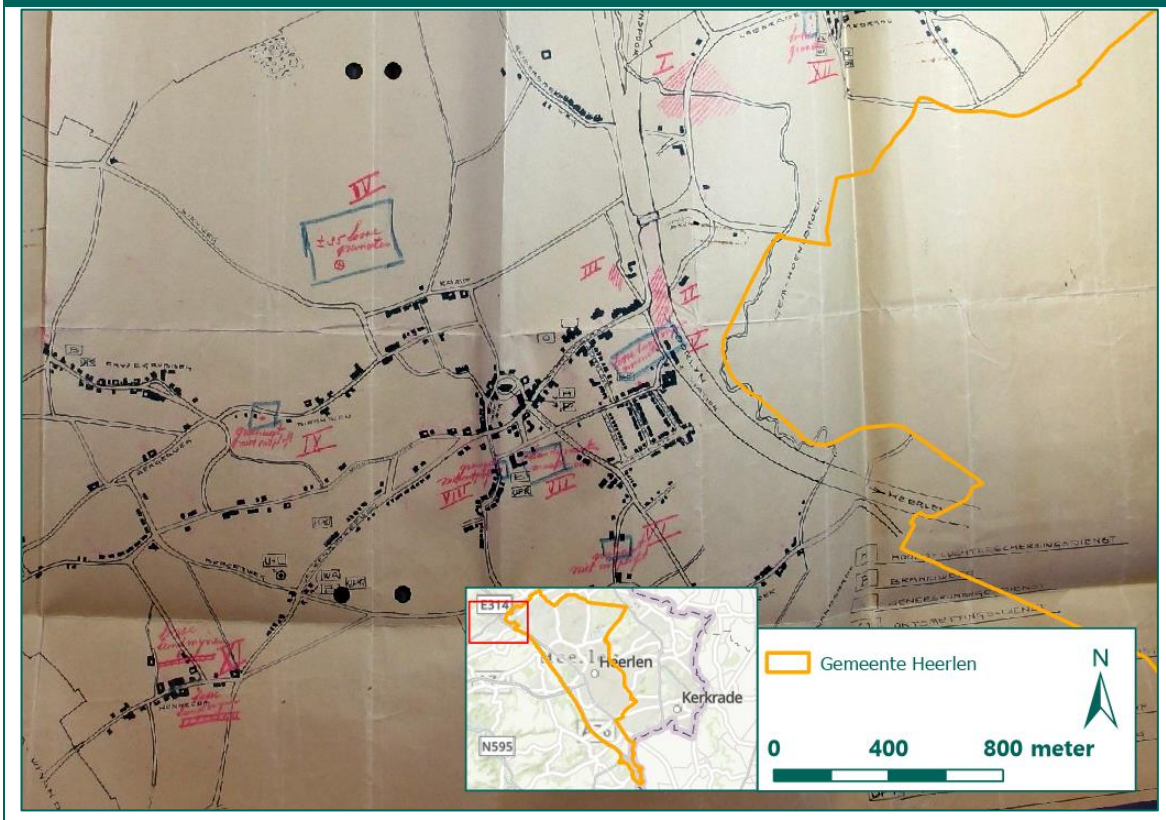
Tabel 42: Relevante informatie uit het MMOD-archief.

MMOD: Gemeente Hoensbroek
5 augustus 1943, verklaring burgemeester Hoensbroek dat er geen mijnen liggen: VERKLARING. Ingek. 1943 M483 Hoensbroek Ondergetekende, Burgemeester der Gemeente, verklaart dat er volgens de hem ten dienste staande gegevens geen mijnenvelden of daarvan verdachte gebieden in zijn Gemeente meer aanwezig zijn. Mochten er na dagtekening van deze verklaring nog mijnen gevonden worden, of verdachte perceelen ten Gemeentehuize aangegeven worden, dan wordt dit ten spoedigste opgegeven aan Commandant M.M.O.D., Doelenkazerne te Leiden. Hoensbroek, 5 Aug. 1943 (plaatsnaam.) (dagtekening. - *Niet relevant, geen melding NGE binnen de gemeente Hoensbroek.* 24 februari 1945, verklaring burgemeester dat er geen mijnenvelden meer zijn in de gemeente: In deze gemeente zijn geen mijnenvelden aanwezig als bedoeld bij Uw in margine vermeld schrijven. De Burgemeester der gemeente Hoensbroek, J.H. Beckers l.b. - *Niet relevant, geen melding NGE binnen de gemeente Hoensbroek.* 26 oktober 1945, melding ruiming handgranaat in de gemeente Hoensbroek:

MMOD: Gemeente Hoensbroek
 Gemeente Hoensbroek No.296/37-75. De Burgemeester der gemeente Hoensbroek verklaart, dat zich in de gemeente Hoensbroek, voor zoover hem bekend, geen ontplofbare stoffen bevinden met uitzondering van een handgranaat, die heden door den mijnenopruimingsdienst is mede genomen. Hoensbroek, 26 October 1945. De Burgemeester voornoemd, - *Niet relevant, exacte locatie geruimde granaat niet vermeld.*

Tabel 43: Relevante informatie uit het MMOD-archief.

MMOD: Gemeente Nuth
24 september 1946, verklaring burgemeester dat er geen explosieven in de gemeente liggen: Datum: 24 September 1946. De Burgemeester der gemeente: Nuth verklaart hierbij, dat, voorzover hem bekend, momenteel geen explosieve stoffen of enigerlei munitie in deze gemeente meer aanwezig zijn. - *Niet relevant, geen melding NGE binnen de gemeente Nuth.* 26 oktober 1945, verklaring burgemeester dat geen explosieven binnen de gemeente liggen: De Burgemeester der gemeente Nuth verklaart hierbij voor zoover hem bekend geen bommen of springladingen in deze ge- meente meer aanwezig zijn. De Burgemeester van Nuth, - *Niet relevant, geen melding NGE binnen de gemeente Nuth.* 24 februari 1945, kaart gemeente Nuth met locaties explosieven":

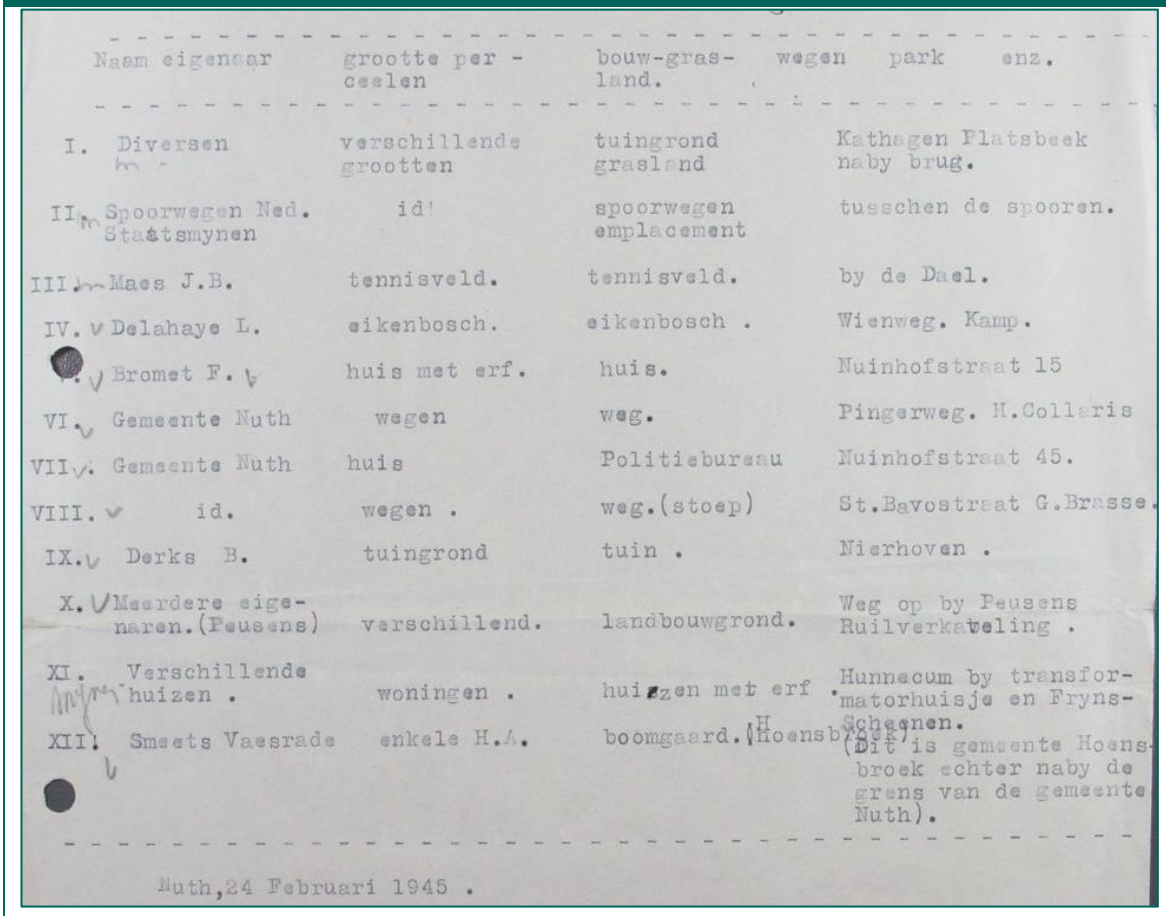
- *Niet relevant, geen melding NGE binnen de gemeente Heerlen.*

Naar aanleiding van Uw schryven van 6 Februari jl.betreffende mynenvelden,enz.,deel ik U mede dat in deze gemeente werden aangetroffen;
a. geen bekende mynenvelden.
b. vermoedelyke mynenvelden .
c.niet ontplofte projectielen.
d. niet ontplofte kleine brisantbommen.
e. munitie e.a. gevaarlyke voorwerpen.
Alles is op bygaande platteGrond van de gemeente aangegeven.By de verwydering wordt praktisch geen schade, ook niet aan landbouwgewassen aangericht,indien dit spoedig kan plaats hebben.

Nummersgewyze is alles verder op de hiervoorgaande staat nader omschreven.
By de opruiming kan de gemeenteopzichter nadere aanwyzingen geven,daar deze van de juiste ligging van genoemde voorwerpen op de hoogte is. Dit zal het opruimingswerk zeer ver-gemakkelyken,behalve de vermoedelyke mynenvelden .

De Burgemeester van Nuth

MMOD: Gemeente Nuth

	Naam eigenaar	grootte per - ceelen	bouw-gras- land.	wegen park enz.
I.	Diversen	verschillende grootten	tuingrond grasland	Kathagen Platsbeek naby brug.
II.	Spoorwegen Ned. Staatsmynen	id'	spoorwegen emplacement	tusschen de spooren.
III.	Maes J.B.	tennisveld.	tennisveld.	by de Dael.
IV.	Delahaye L.	eikenbosch.	eikenbosch .	Wienweg. Kamp.
V.	Bromet F.	huis met erf.	huis.	Nuinhofstraat 15
VI.	Gemeente Nuth	wegen	weg.	Pingerweg. H.Collaris
VII.	Gemeente Nuth	huis	Politiebureau	Nuinhofstraat 45.
VIII.	id.	wegen .	weg.(stoep)	St.Bavostraat G.Brasse.
IX.	Derks B.	tuingrond	tuin .	Nierhoven .
X.	Meerdere eigenaren.(Peusens)	verschillend.	landbouwgrond.	Weg op by Peusens Ruilverkaveling .
XI.	Verschillende huizen .	woningen .	huizen met erf .	Hunnecum by transformatorhuisje en Frynsschaenen.
XII.	Smeets Vaesrade	enkele H.A.	boomgaard. (Hoensbroek)	(Dit is gemeente Hoensbroek echter naby de grens van de gemeente Nuth).

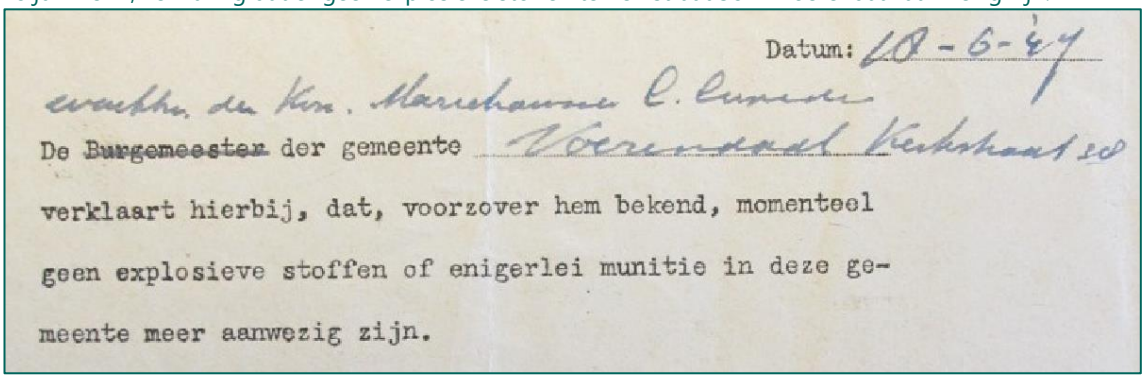
Nuth, 24 Februari 1945 .

- *Niet relevant, geen melding NGE binnen de gemeente Heerlen.*

Tabel 44: Relevante informatie uit het MMOD-archief.

MMOD: Gemeente Voerendaal

18 juni 1947, verklaring dat er geen explosieve stoffen te Kerkstraat 38 in Voerendaal aanwezig zijn:

Datum: 18-6-47

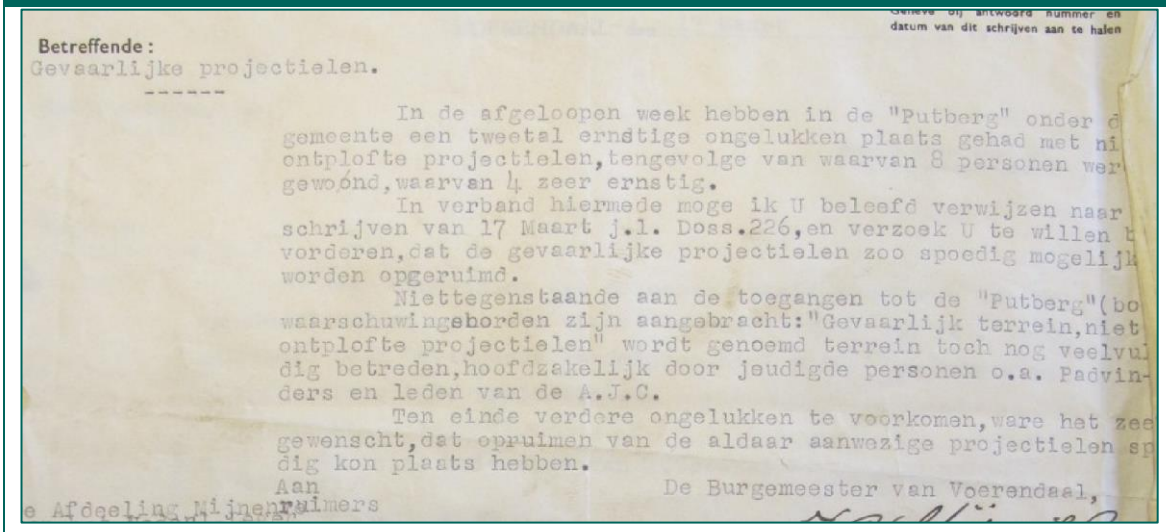
De Burgemeester der gemeente Voerendaal Kerkstraat 38

verklaart hierbij, dat, voorzover hem bekend, momenteel geen explosieve stoffen of enigerlei munitie in deze gemeente meer aanwezig zijn.

- *Niet relevant, geen melding NGE binnen de gemeente Heerlen.*

26 maart 1945, melding NGE bij Putberg te Voerendaal:

MMOD: Gemeente Voerendaal

Betreffende :
Gevaarlijke projectielen.

In de afgeloopen week hebben in de "Putberg" onder d
gemeente een tweetal ernstige ongelukken plaats gehad met ni
ontplofte projectielen, tengevolge van waarvan 8 personen wer
gewond, waarvan 4 zeer ernstig.

In verband hiermede moge ik U beleefd verwijzen naar
schrijven van 17 Maart j.l. Doss.226, en verzoek U te willen b
vorderen, dat de gevaarlijke projectielen zoo spoedig mogelijk
worden opgeruimd.

Niettegenstaande aan de toegangen tot de "Putberg"(bo
waarschuwingsborden zijn aangebracht: "Gevaarlijk terrein, niet
ontplofte projectielen" wordt genoemd terrein toch nog veelvul
dig betreden, hoofdzakelijk door jeugdige personen o.a. Padvin-
ders en leden van de A.J.C.

Ten einde verdere ongelukken te voorkomen, ware het zee
gewenscht, dat opruimen van de aldaar aanwezige projectielen sp
dig kon plaats hebben.

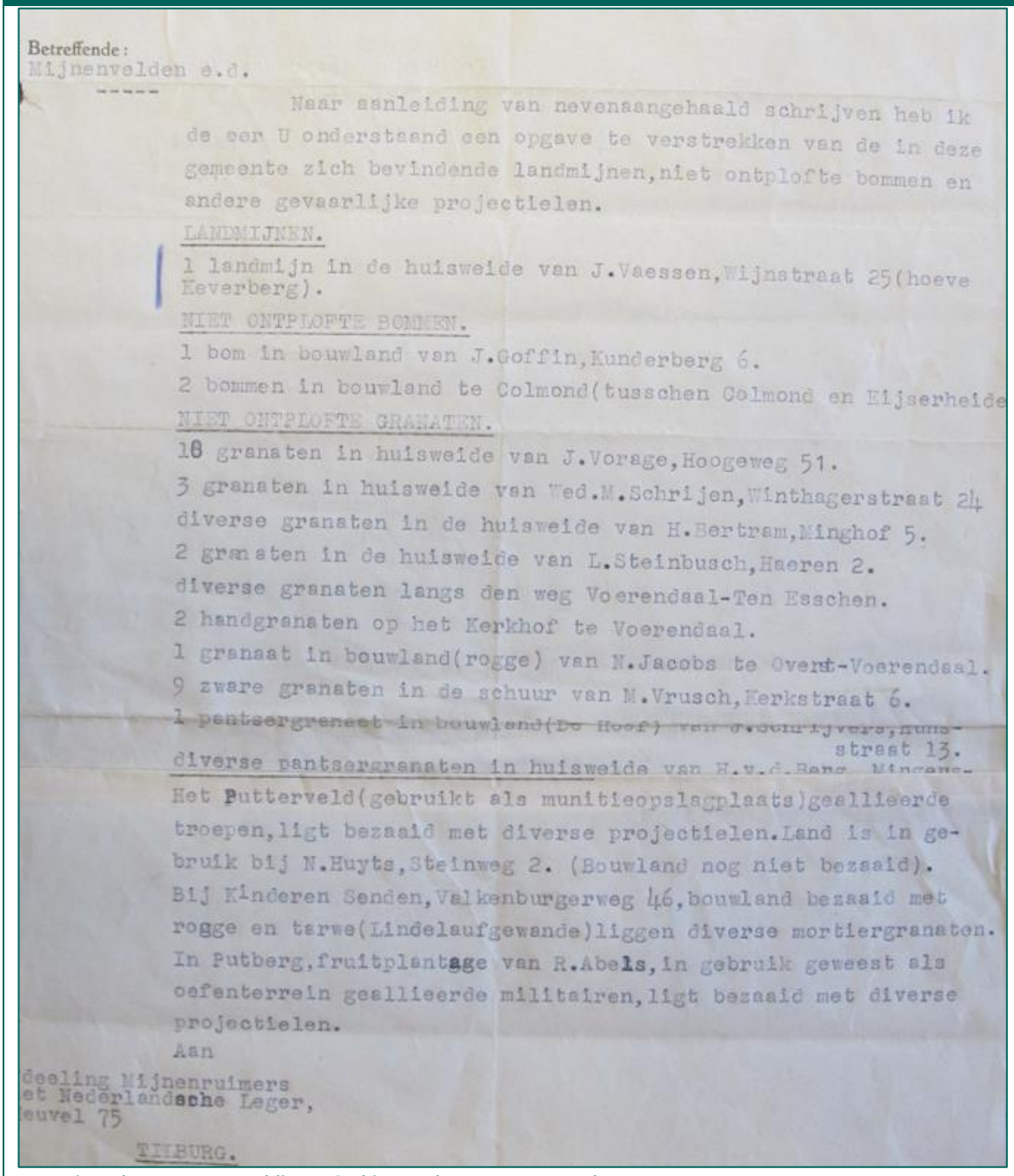
Aan
e Afdeeling Mijnenruimers

De Burgemeester van Voerendaal,

- *Niet relevant, geen melding NGE binnen de gemeente Heerlen.*

6 februari 1945, melding NGE te Voerendaal:

MMOD: Gemeente Voerendaal

Betreffende:
Mijnenvelden e.d.

Naar aanleiding van nevenaangehaald schrijven heb ik de eer U onderstaand een opgave te verstrekken van de in deze gemeente zich bevindende landmijnen,niet ontplofte bommen en andere gevaarlijke projectielen.

LANDMIJNEN.

1 landmijn in de huisweide van J.Vaessen,Wijnstraat 25(hoeve Keverberg).

NIET ONTPLOFTE BOMMEN.

1 bom in bouwland van J.Goffin,Kunderberg 6.
2 bommen in bouwland te Colmond(tusschen Colmond en Eijserheide

NIET ONTPLOFTE GRANATEN.

18 granaten in huisweide van J.Vorage,Hoogeweg 51.
3 granaten in huisweide van Wed.M.Schrijen,Winthagerstraat 24
diverse granaten in de huisweide van H.Bertram,Minghof 5.
2 granaten in de huisweide van L.Steinbusch,Haeren 2.
diverse granaten langs den weg Voerendaal-Ten Esschen.
2 handgranaten op het Kerkhof te Voerendaal.
1 granaat in bouwland(rogge) van N.Jacobs te Overt-Voerendaal.
9 zware granaten in de schuur van M.Vrusch,Kerkstraat 6.
1 pantsergreneet in bouwland(De Hoef) van J.Schrijvers,Kunststraat 13.
diverse pantsergranaten in huisweide van H.v.d.Berg, Mingens-
Het Putterveld(gebruikt als munitieopslagplaats)geallieerde troepen,ligt bezaaid met diverse projectielen.Land is in gebruik bij N.Huyts,Steinweg 2. (Bouwland nog niet bezaaid).
Bij Kinderen Senden,Valkenburgerweg 46,bouwland bezaaid met rogge en tarwe(Lindelaufgewande)liggen diverse mortiergranaten.
In Putberg,fruitplantage van R.Abels,in gebruik geweest als oefenterrein geallieerde militairen,ligt bezaaid met diverse projectielen.

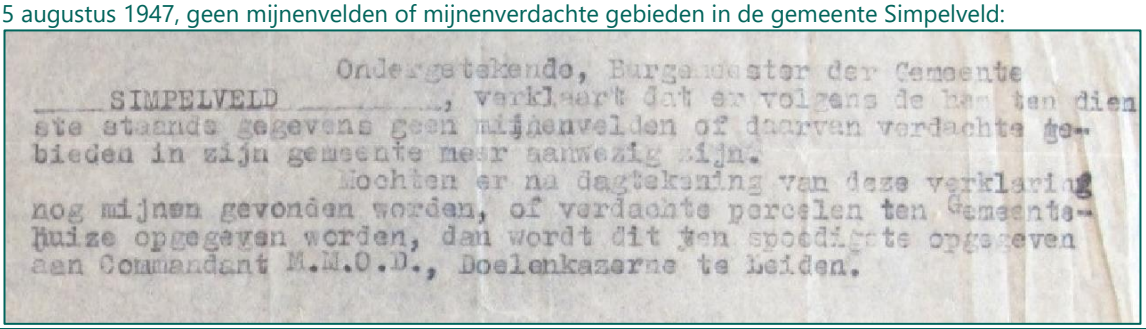
Aan
deeling Mijnenruimers
et Nederlandsche Leger,
euvel 75
TILBURG.

- *Niet relevant, geen melding NGE binnen de gemeente Heerlen.*

Tabel 45: Relevante informatie uit het MMOD-archief.

MMOD: Gemeente Simpelveld

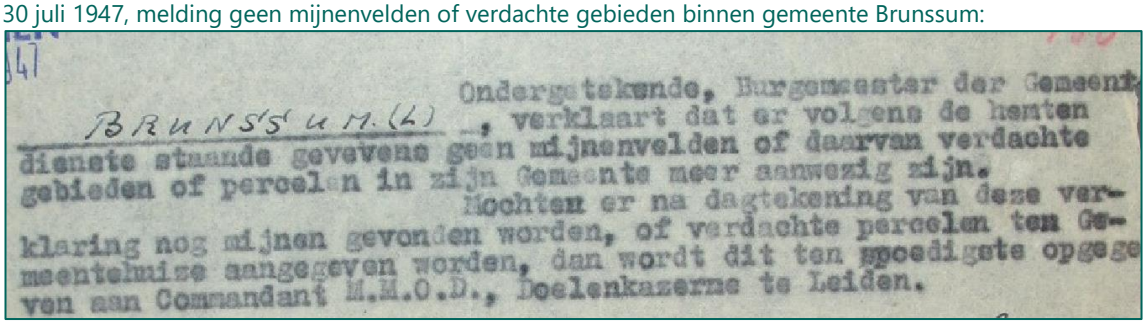
5 augustus 1947, geen mijnenvelden of mijnenverdachte gebieden in de gemeente Simpelveld:

Ondergetekende, Burgemeester der Gemeente
SIMPELVELD, verklaart dat er volgens de hem ten dienste staande gegevens geen mijnenvelden of daarvan verdachte gebieden in zijn gemeente meer aanwezig zijn.
Mochten er na dagtekening van deze verklaring nog mijnen gevonden worden, of verdachte perceelen ten Gemeentehuize opgegeven worden, dan wordt dit ten spoedigste opgegeven aan Commandant M.M.O.D., Doelenkazerne te Leiden.

MMOD: Gemeente Simpelveld
- *Niet relevant, geen melding NGE binnen de gemeente Heerlen.*

Tabel 46: Relevante informatie uit het MMOD-archief.

MMOD: Gemeente Brunssum
30 juli 1947, melding geen mijnenvelden of verdachte gebieden binnen gemeente Brunssum: Ondergetekende, Burgemeester der Gemeente BRUNSSUM (L), verklaart dat er volgens de hemten dienste staande gevevens geen mijnenvelden of daarvan verdachte gebieden of percelen in zijn Gemeente meer aanwezig zijn. Mochten er na dagtekening van deze ver- klaring nog mijnen gevonden worden, of verdachte percelen ten Ge- meentehuize aangegeven worden, dan wordt dit ten spoedigste opgege ven aan Commandant M.M.O.D., Doelenkazerne te Leiden. - *Niet relevant, geen melding NGE binnen de gemeente Heerlen.*

Tabel 47: Relevante informatie uit het MMOD-archief.

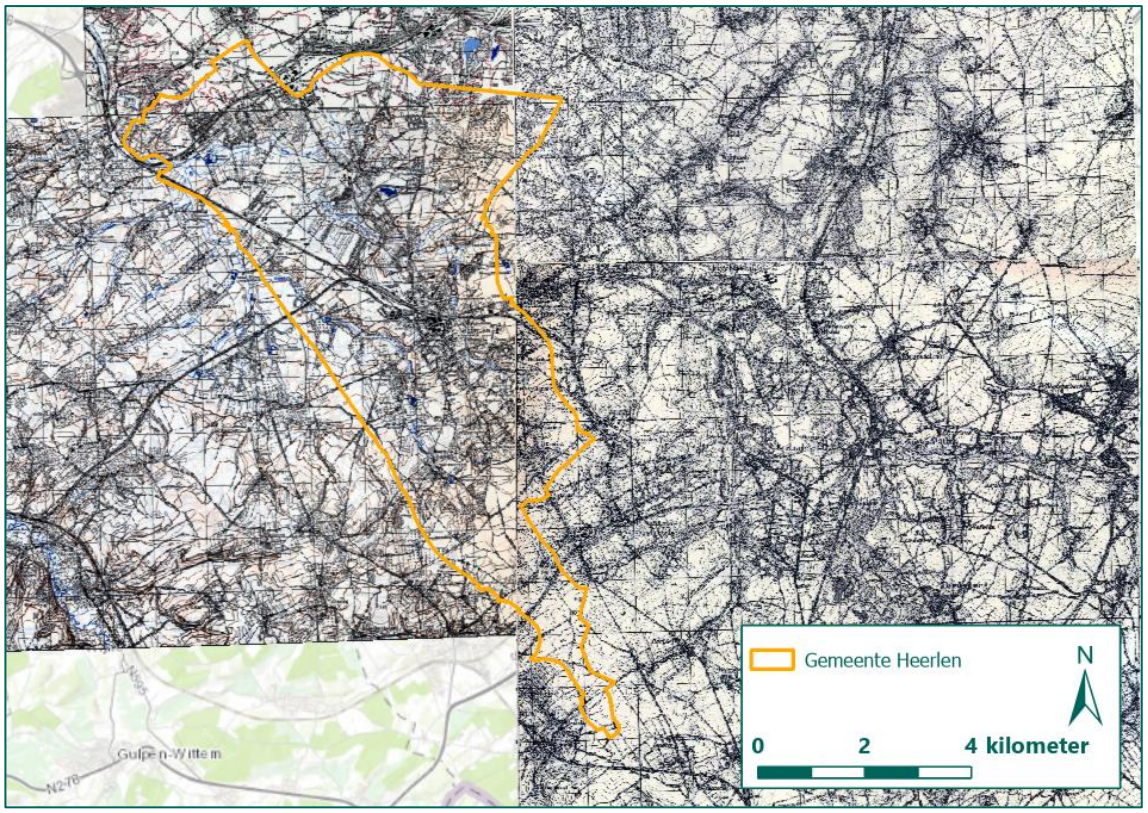
BIJLAGE 6 CARTOGRAFISCH MATERIAAL

Voor dit VC-NGE is intensief gebruik gemaakt van kaartmateriaal. Dit kaartmateriaal is digitaal ontsloten in GIS. Het volgende kaartmateriaal is opgenomen in deze bijlage:

- Geallieerde stafkaart
- Mijnenveldkaart
- Topotijdreis
- Indicatieve Kaart Militair Erfgoed (IKME)
- Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN)
- Huidige topografische kaart

Geallieerde stafkaart

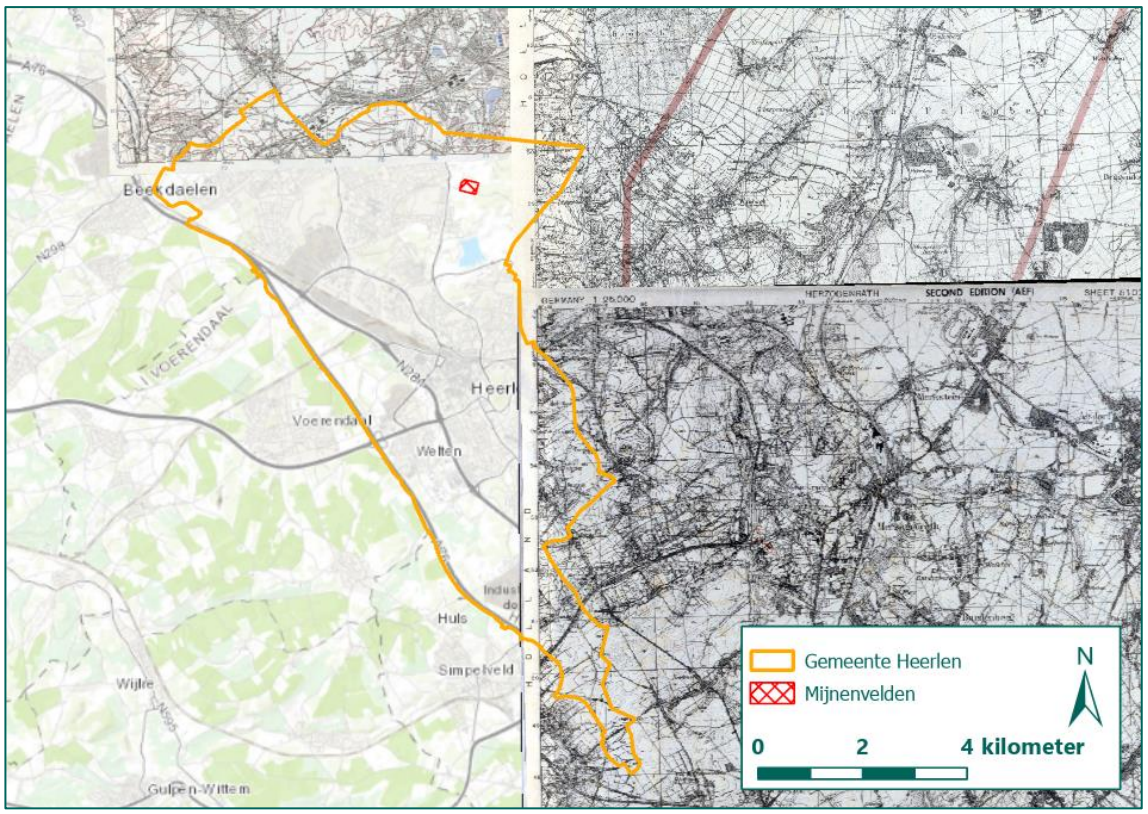
De geallieerde stafkaart is verkregen via het Kadaster en geeft een beeld van hoe het gebied er tijdens de Tweede Wereldoorlog uitzag. Stafkaarten zijn voorzien van een coördinatenstelsel gebaseerd op kaartvierkanten, het zogenaamde Nord du Guerre-coördinatenstelsel. Een kaartvierkant is een locatieaanduiding van één kilometer bij één kilometer. In sommige gevallen zijn de locaties op honderd meter (zescijferig coördinaat) en op tien meter (achtcijferig coördinaat) nauwkeurig. In stukken van land- en luchteenheden uit de Britse National Archives worden deze coördinaten gebruikt om locaties aan te duiden. Het onderzoeksgebied ligt op de geallieerde stafkaarten 48 SE Sittard, 59 N Heerlen, 5002 Geilenkirchen en 5102 Hertzogenrath. In onderstaand figuur zijn de geallieerde stafkaarten weergegeven.

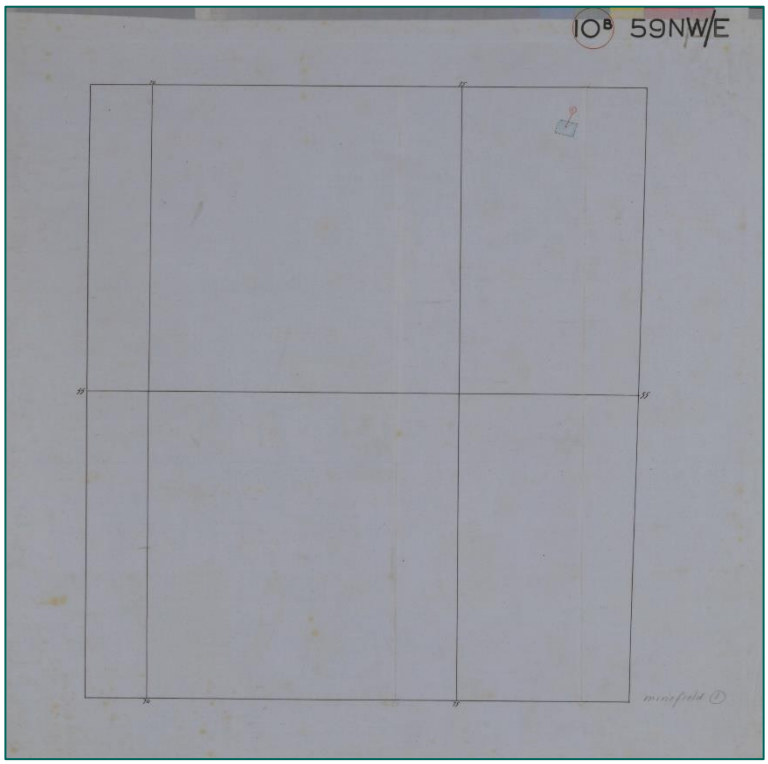
Figuur 137: Uitsnede geallieerde stafkaart met relevante kaartvierkanten (Bron: Kadaster).

Mijnenveldkaart

Via de EOD zijn de mijnenveldkaart verkregen. Mijnenveldkaarten zijn stafkaarten waarop de mijnenvelden met rood zijn aangegeven. Zoals zichtbaar in Figuur 138 waren binnen het onderzoeksgebied één mijnenvelden of mijnenverdachte gebieden aanwezig. De mijnenveldkaarten van de EOD dekken een deel van de gemeente Heerlen. REASeuro beschikt wel over de overlay waar het mijnenveld dat binnen de gemeente Heerlen is gelegen nader in staat ingetekend.

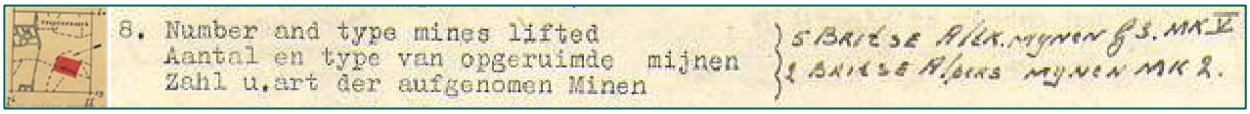

Figuur 138: Uitsnede mijnenveldkaarten 48 SE Sittard, 5002 Geilenkirchen en 5102 Hertzogenrath (Bron: EOD).

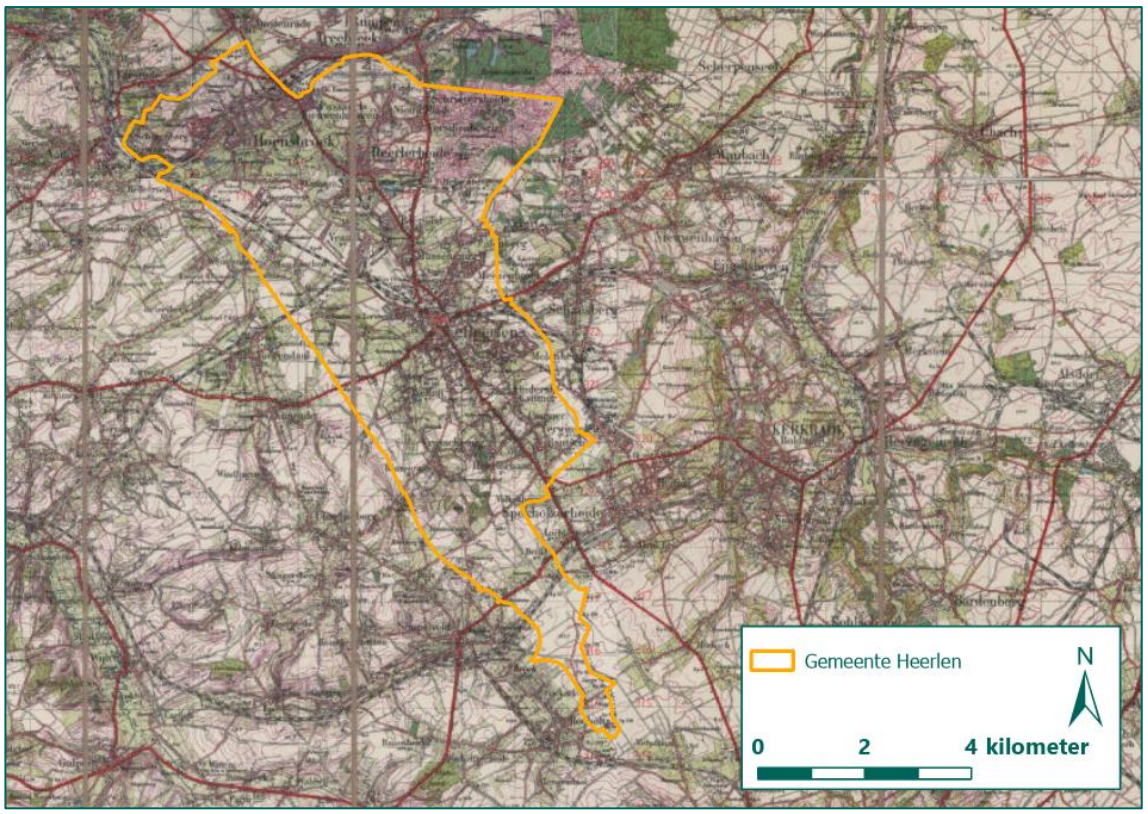
Figuur 139: Overlay 59 NW/E met daarop aangegeven: mijnenveld 1 (Bron: EOD).

Uit het mijnenruimrapport van dit mijnenveld kan worden opgemaakt dat onbekend was wanneer het mijnenveld was aangelegd, hoeveel mijnen waren aangelegd, welke type mijnen waren aangelegd en of er aanvullende mijnen waren toegevoegd aan het mijnenveld. Er staat enkel vermeld dat de 4e Comp. B.T.B. op 25 november 1946 een ruiming uitvoerde waarbij ze vijf Britse anti-tankmijnen Mk 5 en twee Britse Anti-personeelsmijnen Mk 2 hadden geruimd. Omdat niet bekend is hoeveel mijnen er oorspronkelijk waren gelegd, maar wel een ruiming heeft plaatsgevonden, wordt verwacht dat alle mijnen door de 4e Comp. B.T.B. zijn verwijderd.

Topotijdreis

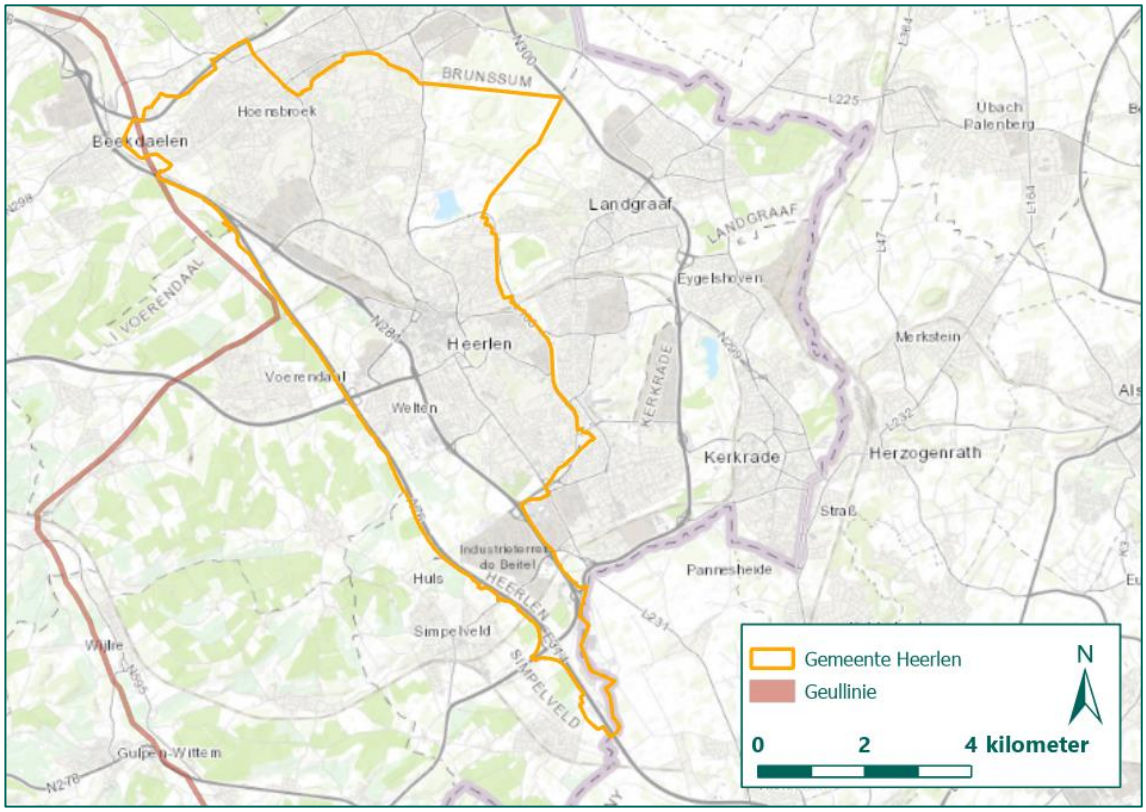
Op topotijdreis.nl staan de kadastrale kaarten van Nederland in de periode 1815 tot heden. Verschillende jaren van kadastrale kaarten zijn door REASeuro in GIS te openen. Op deze wijze kunnen kaarten van het onderzoeksgebied van vóór, tijdens en na de Tweede Wereldoorlog worden vergeleken. Als voorbeeld is de kaartlaag van 1943 weergegeven in Figuur 140.

Figuur 140: Uitsnede kaartlaag 1943 (Bron: Topotijdreis).

Indicatieve Kaart Militair Erfgoed (IKME)

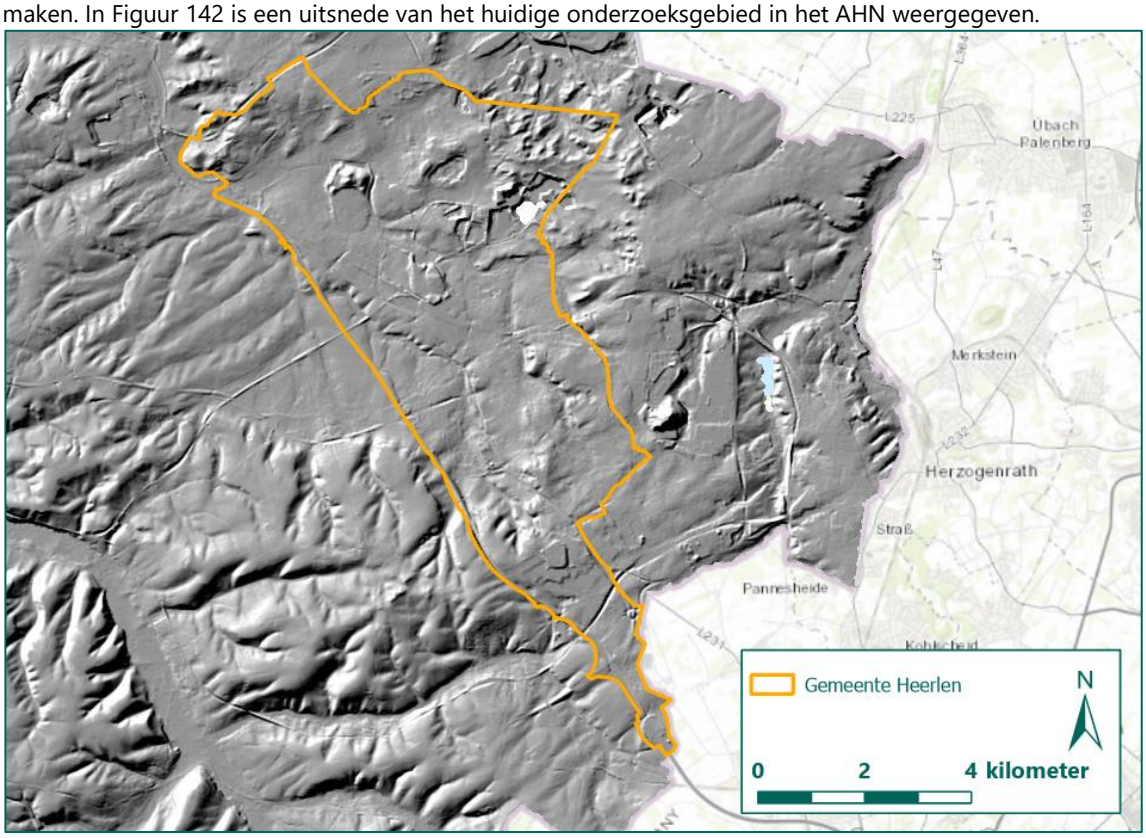
De IKME is een interactieve kaart van Nederland en is gecreëerd op initiatief van de Stichting RAAP. Via de kaart kunnen indicatieve locaties van onder andere Duitse en Nederlandse verdedigingslinies, slagvelden, (schijn)vliegvelden en munitieopslagplaatsen worden waargenomen. In onderstaand figuur is een uitsnede weergegeven van het IKME ter plaatse van het huidige onderzoeksgebied. Zoals blijkt uit de IKME is binnen het onderzoeksgebied de Geullinie ingetekend. Deze linie diende als een vooruitgeschoven positie van de Maaslinie ten tijde van de meidagen van 1940. Indien er oorlogshandelingen binnen de gemeente Heerlen rond de Geullinie hebben plaatsgevonden worden deze in Hoofdstuk 3 als relevant aangemerkt en behandeld in de nadere analyse van oorlogshandelingen.

Figuur 141: Uitsnede IKME (Bron: IKME).

Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN)

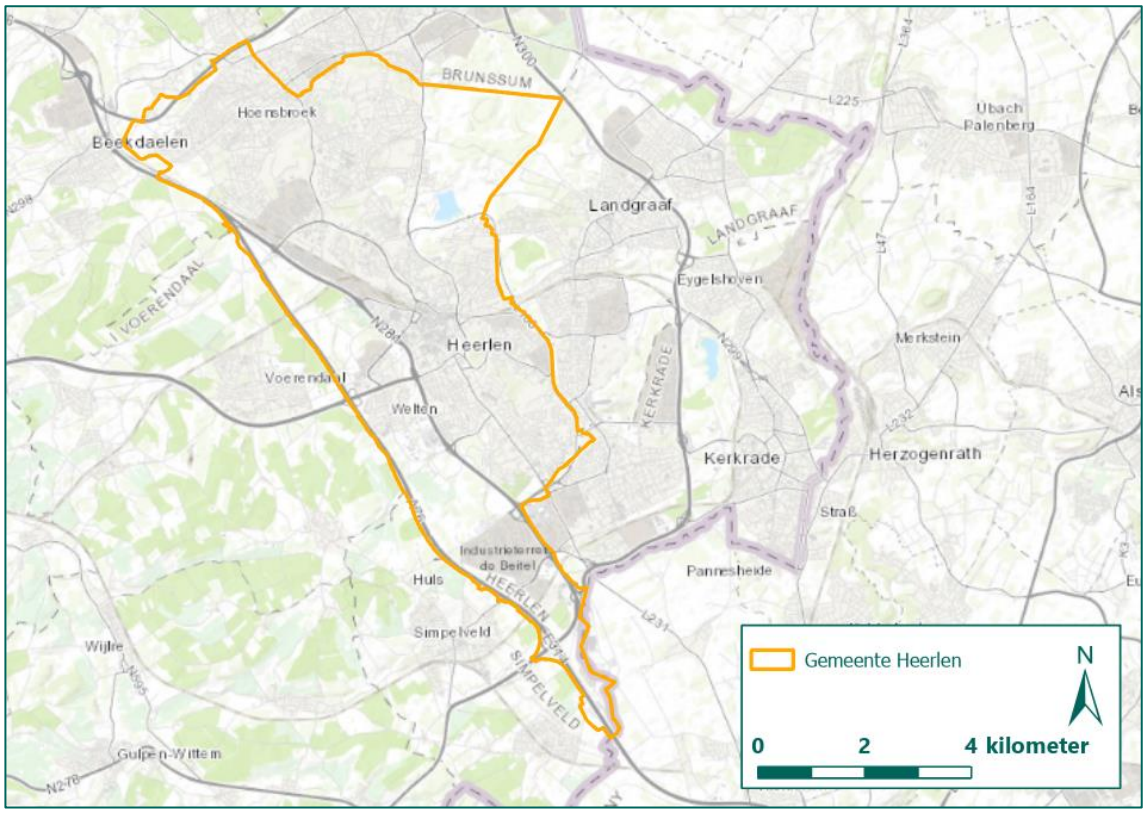
Via het AHN kunnen digitale hoogtekaarten van Nederland worden ingezien. Deze hoogtekaarten maken het mogelijk om verstoringen in het landschap, die gerelateerd kunnen worden aan oorlogshandelingen, inzichtelijk te maken. In Figuur 142 is een uitsnede van het huidige onderzoeksgebied in het AHN weergegeven.

Figuur 142: Uitsnede AHN (Bron: AHN).

Huidige topografische kaart

De huidige topografische kaart is afkomstig van ESRI, de ontwikkelaar van ArcGIS Pro. Deze kaartlaag is dermate nauwkeurig dat deze bruikbaar is voor het inpassen van overig kaartmateriaal en voor het nauwkeurig weergeven van NGE-Verwachtingsgebied. Een uitsnede van deze kaart is weergegeven in Figuur 143.

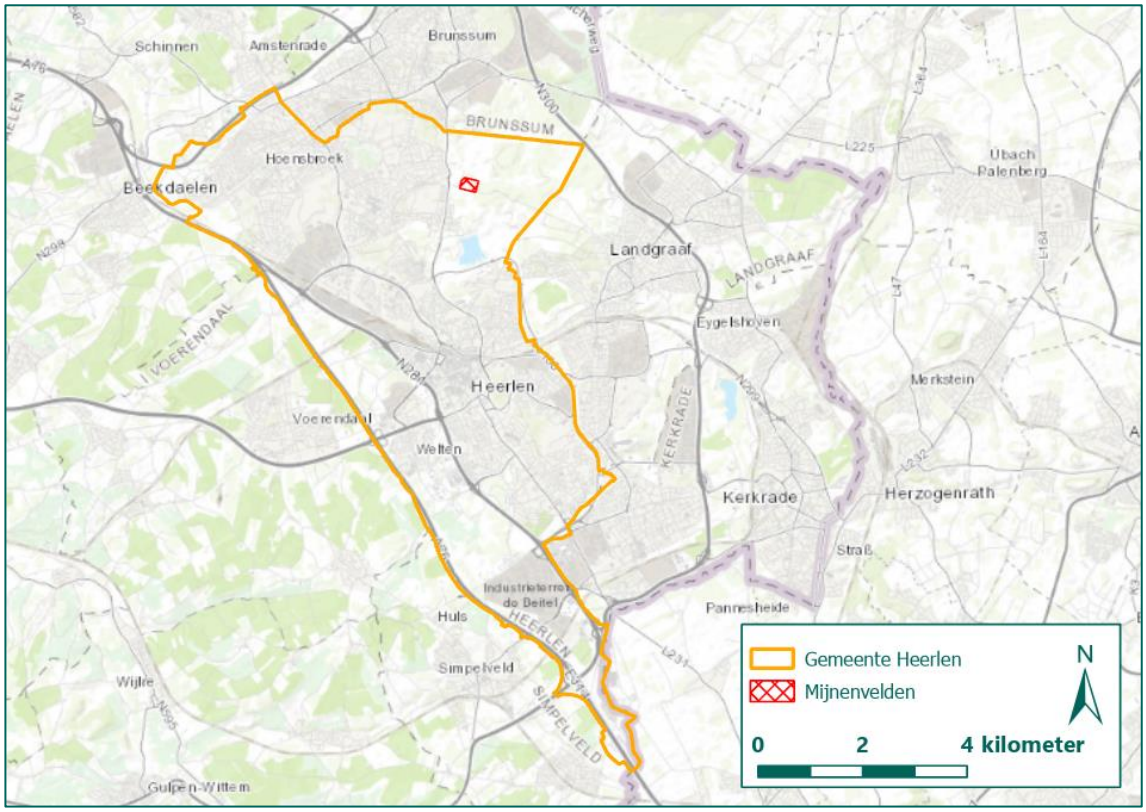

Figuur 143: Uitsnede huidige topografische kaart (Bron: ESRI).

BIJLAGE 7 EOD: MIJNENVELDKAARTEN EN MIJNENRUIMRAPPORTEN

Via de EOD zijn de mijnenveldkaarten van de gemeente Heerlen verkregen. Indien er zich mijnenvelden en mijnenverdachte gebieden bevinden dan zijn deze met rood aangegeven. Het verschil tussen een mijnenveld en een op mijnenverdacht gebied is dat er bij een mijnenveld een legrapport aanwezig is van gelegde mijnen. Bij een op mijnen verdacht gebied bestaat alleen het vermoeden dat er mijnen kunnen liggen, maar is het type en aantal mijnen niet bekend. De locaties van de mijnenverdachte gebieden en mijnenvelden werden met de hand ingetekend op geallieerde stafkaarten. Derhalve dient rekening gehouden te worden met cartografische onnauwkeurigheden met betrekking tot de precieze locaties van deze gebieden. Uit de mijnenveldkaarten blijkt dat binnen de gemeente Heerlen tientallen mijnenvelden of mijnenverdachte gebieden aanwezig waren.

Naast de mijnenveldkaarten zijn via de EOD ook de bijbehorende mijnenruimrapporten verkregen. Op de mijnenveldkaarten zijn de mijnenvelden of mijnenverdachte gebieden genummerd. Aan de hand van deze nummering kan het bijbehorende mijnenruimrapport worden geraadpleegd. In onderstaand figuur zijn den mijnenvelden binnen de gemeente weergegeven. In onderstaande tabellen is de informatie uit de mijnenruimrapporten uiteengezet. Hierin zijn de type mijnen volledig uitgeschreven, wanneer deze afgekort waren in de mijnenruimrapporten. In hoofdstuk 14 is de informatie uit deze bijlage geanalyseerd.

Figuur 144: Mijnenvelden binnen gemeente Heerlen zoals afgebeeld op mijnenveldkaarten (Bron: EOD).

Relevante mijnenvelden (mijnenveldkaart 59 N Heerlen)					
Nr.	Datum gelegd	Aantal en type gelegd	Datum geruimd	Aantal en type geruimd	Relevantie
1	Onbekend	Onbekend	15-11-1946	5 Britse antitankmijnen G3 MK V 2 Britse antipersoneelsmijnen MK 2	Niet relevant, exacte aantal gelegde mijnen niet vermeld. Geen indicaties dat er mijnen zijn achtergebleven.

Tabel 48: Overzicht mijnenvelden (Bron: EOD).

BIJLAGE 8 OVERZICHT LUCHTFOTO'S

Bij de volgende instanties zijn luchtfoto's van tijdens en na de oorlog geraadpleegd:

- Bibliotheek Wageningen Universiteit (Wageningen, NL);
- Topografische Dienst Kadaster (Zwolle, NL);
- The National Collection of Aerial Photography (NCAP, Edinburgh, VK);

Voor dit VC-NGE is gebruik gemaakt van luchtfoto's van tijdens en na de oorlog. Deze luchtfoto's zijn binnen het GIS-systeem gegeorefereerd. Waar nodig is gebruik gemaakt van het optimaliseren van het contrast. Luchtfoto's vormen een belangrijke bron, omdat ze een beeld geven van de projectlocatie tijdens de oorlog. Daarnaast kunnen luchtfoto's sporen tonen van oorlogshandelingen, zoals kraters, schade of stellingen. Bij de analyse van luchtfoto's wordt bij voorkeur gewerkt met luchtfoto's die dateren van kort na relevante oorlogshandelingen. Dan zijn sporen van oorlogshandelingen nog het best zichtbaar. Bij foto's van latere datum kan mogelijke schade al hersteld zijn.

Bij het beoordelen van luchtfoto's is gebruik gemaakt van een classificatie in validiteit van de waargenomen verstoringen. Hierbij is gebruik gemaakt van drie niveaus van betrouwbaarheid[23]:

- Bevestigd: betrouwbaarheid grenst aan zekerheid. De waarneming kan worden bevestigd met een tweede bron.
- Waarschijnlijk: de organisatie is overwegend zeker van de validiteit van de classificatie van het object op de luchtfoto.
- Mogelijk: de organisatie is overwegend onzeker van de validiteit van de classificatie van het object op de luchtfoto.

Per waargenomen verstoring is in het GIS-systeem bijgehouden welk niveau van betrouwbaarheid van toepassing is. Wanneer een waargenomen verstoring als "Mogelijk" wordt gecategoriseerd, wordt deze niet opgenomen in het GIS-systeem wanneer in het overige bronnenmateriaal de verstoring niet kan worden bevestigd.

Luchtfoto's van tijdens en na de Tweede Wereldoorlog:

Collectie / sortie	Fotonummers	Datum	Bron
B-033	15, 16, 17, 213, 416, 417	30-01-1941	NCAP
T-122	86	18-06-1941	
T-512	629, 630, 632, 633, 634, 635, 636, 637, 638, 639, 640, 641, 642	02-09-1941	
A-067	615, 616, 618, 915, 916, 917, 918	13-12-1941	
C-774	2090, 2091, 2092, 2093	28-12-1942	
E-081	3030, 3031, 3032, 3033, 3034, 3035, 3036, 4034, 4035, 4036	31-08-1943	
7-3809	8039, 8040	14-01-1944	
106W-0040	3181, 3183, 3184, 3186	19-04-1944	
106G-2689	4234, 4235	08-09-1944	
106G-2700	4105, 4106	09-09-1944	
33-0516	1024, 1025, 1026	11-09-1944	
106G-2933	3175	16-09-1944	
33-0594	1001, 1002	28-09-1944	
7-1650	8133, 8134	29-09-1944	
7-3469	4176, 4177, 4178, 7022	07-10-1944	
7-3470	7081, 7082		
7-3810	3114, 3115, 8044	14-01-1945	
7-3895	3007	11-02-1945	
7-3981	7066	21-02-1945	
3G-TUD-S129	5040, 5041, 5079, 5080, 5081, 5096	14-07-1945	
3G-TUD-S493	5026, 5027	02-09-1945	

Tabel 49: Overzicht luchtfoto's.

In tekening 01ABCDE zijn de luchtfoto's ingepast.

[23] Dit staat vermeld in het CS-VROO-01: Certificatieschema Vooronderzoek en Risicoanalyse Ontplofbare Oorlogsresten.

BIJLAGE 9 IN HET VERLEDEN UITGEVOERDE ONDERZOEKEN

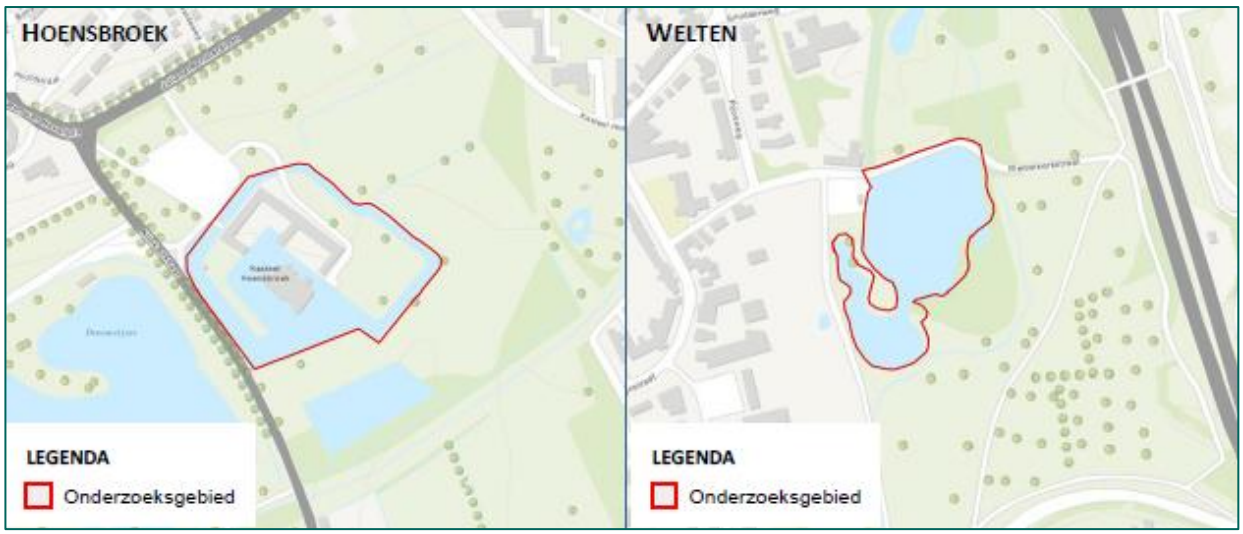
In het verleden zijn meerdere VC-NGE uitgevoerd binnen de gemeente Heerlen. Deze onderzoeken zijn opgesteld conform het BRL-OCE en het WSCS-OCE, de voorlopers van de huidige richtlijnen. Vandaag de dag wordt gebruik gemaakt van het CS-OOO/CS-VROO voor het afbakenen van NGE-Verwachtingsgebieden. De onderzoeken die zijn opgesteld conform het BRL-OCE en het WSCS-OCE voldoen niet aan de huidige richtlijnen voor het opstellen van een NGE-Verwachtingskaart. Rapportages die zijn opgesteld conform de huidige richtlijnen van het CS-OOO/CS-VROO zijn in deze bijlage geanalyseerd of ze van toegevoegde waarde zijn. Naast de uitgevoerde historische vooronderzoeken zijn in het verleden diverse opsporingswerkzaamheden uitgevoerd binnen de gemeente Heerlen. Deze zullen bij het Vooronderzoek na-conflictperiode nader geanalyseerd worden. Hieronder volgt een overzicht van de bij REASeuro door bekende VC-NGE. Deze zijn verkregen via de gemeente Heerlen, VEO Bommenkaart en ProRail.

Nr.	Opsteller	Datum/kenmerk	Titel
1	ECG	20-08-2013 / 209-013-VO-01	Vooronderzoek naar het risico op het aantreffen van conventionele explosieven in het onderzoeksgebied "Vijvers te Heerlen".
2	ECG	14-05-2015 / 323-014-VO-01	Vooronderzoek naar het risico op het aantreffen van conventionele explosieven in het onderzoeksgebied 'Gemeente Heerlen'.
3	T&A Survey	23-11-2016 / GPR5573	Historisch vooronderzoek naar de aanwezigheid van conventionele explosieven ter plaatse van de PVT corridor Zuid-Limburg
4	ECG	09-06-2017 / 366-016-AVO-02	Vooronderzoek naar het risico op het aantreffen van Conventionele Explosieven in het onderzoeksgebied 'Upgrade emplacementsverlichting (R-464700) te Heerlen'.
5	ECG	22-06-2017 / 422-016-AVO-02-RAP2	Vooronderzoek naar het risico op het aantreffen van Conventionele Explosieven in het onderzoeksgebied 'M-004545 Limburg – Rapportage 2: Tracés Zuid-Limburg'.
6	ECG	04-12-2017 / 258-017-AVO-01-RAP1	Vooronderzoek naar het risico op het aantreffen van Conventionele Explosieven in het onderzoeksgebied 'PGO Limburg Rapportage 1: Tracés Zuidwest-Limburg'.
7	RPS	19-04-2019 / 1807688A00-R19-449	Historisch Vooronderzoek CE Fietsverbinding Voerendaal
8	AVG	07-10-2019 / 1862127	Vooronderzoek CE Heerlen Fietsroutes Groeves
9	REASeuro	21-07-2020 / 73907 - RO-200200 versie 1.0	Historisch Vooronderzoek Niet Gesprongen Explosieven Heerlen Beitel 80
10	BeoBOM	12-01-2021 / BB20-200-01	Vooronderzoek Conventionele Explosieven Bedrijventerrein Heerlen

Tabel 50: Overzicht geraadpleegde in het verleden uitgevoerde onderzoeken.

1. ECG, 20-08-2013 / 209-013-VO-01

In opdracht van Heijmans B.V. voerde ECG in 2013 een vooronderzoek uit naar de mogelijke aanwezigheid op NGE binnen een tweetal vijvers, respectievelijk de 'Vijver Kasteelgracht' bij Kasteel Hoensbroek en de 'Weltervijver' in het voormalige dorp Welten (hedendaags een wijk binnen de gemeente Heerlen), zie onderstaand figuur. Op basis van het onderzoek werd geconcludeerd dat binnen de 'Weltervijver' NGE konden worden aangetroffen van submunitie van de kalibers 4 lb. staafbrandbommen en 30 lb. fosforbrandbommen naar aanleiding van het bombardement op 14 februari 1943. REASeuro onderschrijft deze conclusies niet, zie paragraaf 6.10.

Figuur 145: Onderzoeksgebieden ECG uit het rapport in 2013.

2. ECG, 14-05-2015 / 323-014-VO-01

Voor de gehele gemeente Heerlen heeft ECG in 2015 een VC-NGE uitgevoerd conform de toenmalige vigerende richtlijnen uit het WSCS-OCE. Het destijds geraadpleegde bronnenmateriaal en gekozen afbakeningen vormen de basis van voorliggend onderzoek, zoals reeds toegelicht in hoofdstuk 1. De resultaten van deze bureaustudie worden daarom hier niet separaat behandeld. Indien gebruik wordt gemaakt van de reeds uitgevoerde analyses door ECG of in het geval dat wordt afgeweken van de conclusies van ECG dan staat dat beschreven in het respectievelijke hoofdstuk/paragraaf.

3. T&A Survey, 23-11-2016 / GPR5573

In 2016 heeft T&A Survey voor Movares Nederland B.V. een VC-NGE uitgevoerd in het kader van het project 'PVT corridor Zuid-Limburg' conform de richtlijnen uit het WSCS-OCE. Binnen een deel van de huidige gemeente Heerlen werd een verdacht gebied afgebakend door T&A Survey, zie onderstaand figuur. Het betreft de volgende afbakeningen, waarbij de conclusies van REASeuro met betrekking tot deze afbakeningen is omschreven:

Deelgebied 26: Uit de literatuur en stukken uit het gemeentearchief is op te maken, dat er op 16 september 1944 geallieerde artilleriebeschietingen op het station en emplacement Hoensbroek hebben plaatsgevonden, waarbij ook schade aan een huis en een café aan de Ten Esschenweg werden gemeld (markeringsnummer 0178-127).

Deze afbakening wordt niet overgenomen in voorliggend onderzoek. Conform de vigerende richtlijnen uit het CS-VROO en de SIVOON Richtlijn kan niet exact worden bepaald waar granaten zijn neergekomen of mogelijk blindgangers te verwachten zijn in de omgeving van het station en emplacement Hoensbroek. Daarom wordt geen NGE-Verwachtingsgebied afgebakend in voorliggend rapport, zie hoofdstuk 5.

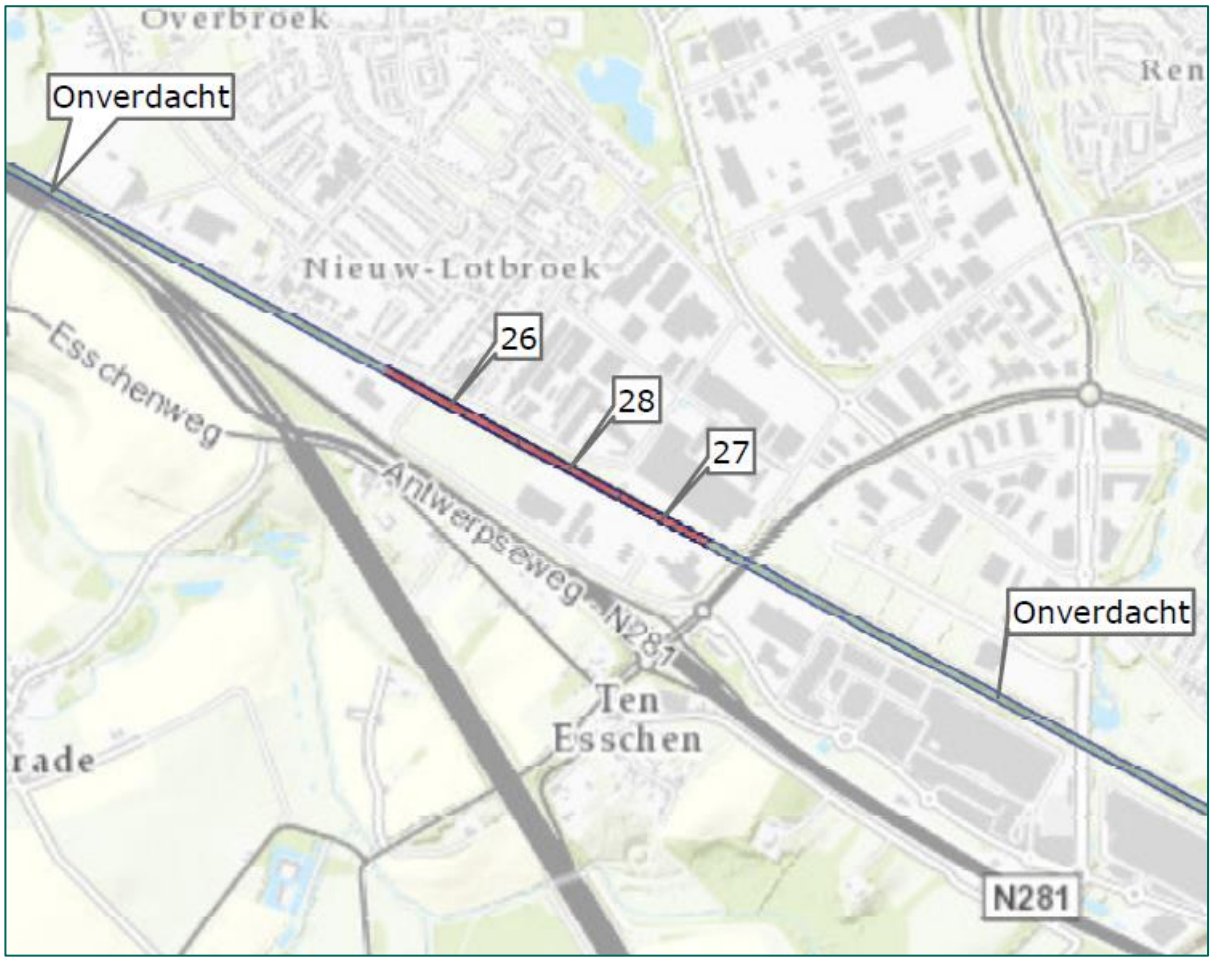
Deelgebied 27: Uit de stukken uit het gemeentearchief blijkt dat er op 8 december 1941 tussen de Wijngaardsweg en de Stationsstraat te Hoensbroek een zevental brisantbommen waren gevallen en ontploft (markeringsnummer 0179-085). Het is niet bekend wie deze bommen afwierp en met welk doel, maar gezien de nabijheid van Duitsland kan gesteld worden dat het een geallieerde bommenwerper was, die dacht boven een doelwit in Duitsland te vliegen. Het is niet bekend hoeveel bommen het toestel heeft afgeworpen en er zijn geen stukken aangetroffen op basis waarvan gesteld kan worden, dat er naar blindgangers gezocht is. De inslaglocaties van de bommen staan indicatief in een kaart van de gemeente. Het gebied waar de bommen insloegen volgens deze kaart is zo nauwkeurig mogelijk in bijlage 6 getekend – gezien de vervaagde topografische ondergrond van de kaart was dit niet nauwkeuriger in te tekenen. Uit deze kaart en de omschrijvingen in de archiefstukken kan wel opgemaakt worden, dat de onderlinge

afstand van de bommen beperkt was tot maximaal 80 meter, aangezien de maximale afstand tussen de uiterste bommen 320 meter betrof en de bommen in sets van twee of als enkelingen werden afgeworpen. Voor de afbakening is deze maximale onderlinge afstand gebruikt, waarbij rekening is gehouden met de onnauwkeurigheid van de bommenkaart (in totaal geschat op maximaal 75 meter) en de ondergrondse offset van een blindganger.

Dit bombardement is door REASeuro behandeld in paragraaf 6.6. Naar aanleiding van het bombardement op 8 december 1941 is geen NGE-verwachtingsgebied afgebakend door REASeuro. Het meest aannemelijke scenario is dat alle afgeworpen brisantbommen tot ontploffing zijn geraakt, waardoor geen NGE worden verwacht.

Deelgebied 28: Dit deelgebied betreft de overlap tussen de deelgebieden 26 en 27.

Niet van toepassing, zie bovenstaande.

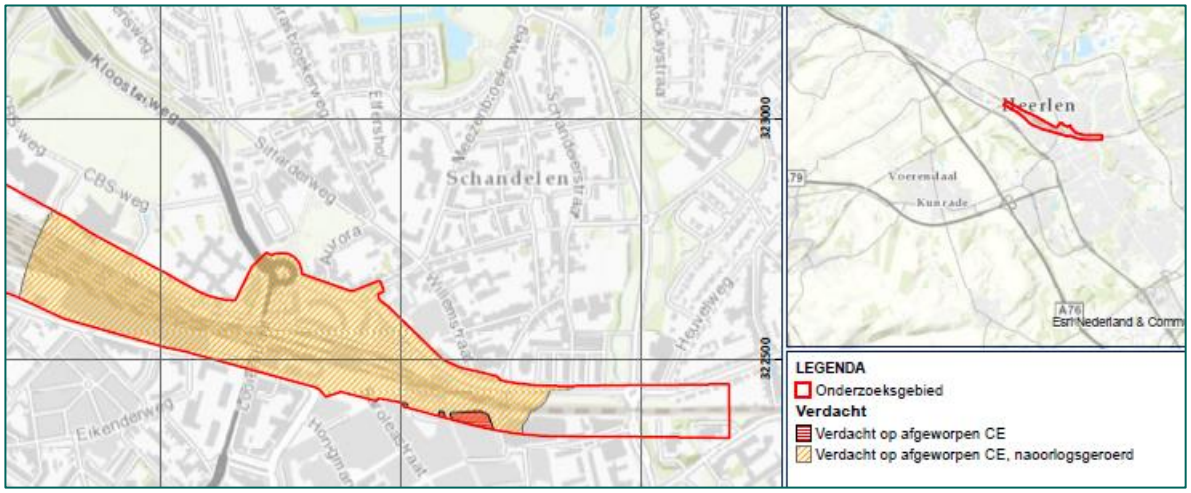
Figuur 146: Verdachte gebieden uit het rapport van T&A Survey uit 2016.

Kortom, de conclusies van het rapport van T&A Survey uit 2016 worden door REASeuro niet onderschreven.

4. ECG, 09-06-2017 / 366-016-AVO-02

In een opdracht voor ProRail heeft ECG in 2017 een VC-NGE uitgevoerd voor het project 'Upgrade emplacementsverlichting (R-464700) te Heerlen'. Daarin werd een deel van het spoortracé door Heerlen door ECG nader onderzocht. In het rapport heeft ECG dezelfde conclusies getrokken als in het gemeentebrede VC-NGE in 2015. De rapportage biedt derhalve geen aanvullingen, behalve dat ECG heeft geconcludeerd door middel van contra-indicatie onderzoek dat de bovenste laag bij het

spoortraject naoorlogs geroerd is en derhalve een kleinere kans op aantreffen van NGE bevat. Deze conclusies leveren voor voorliggend onderzoek geen aanvullende informatie op.

Figuur 147: Verdachte gebieden uit het rapport van ECG uit 2017.

5. ECG, 22-06-2017 / 422-016-AVO-02-RAP2

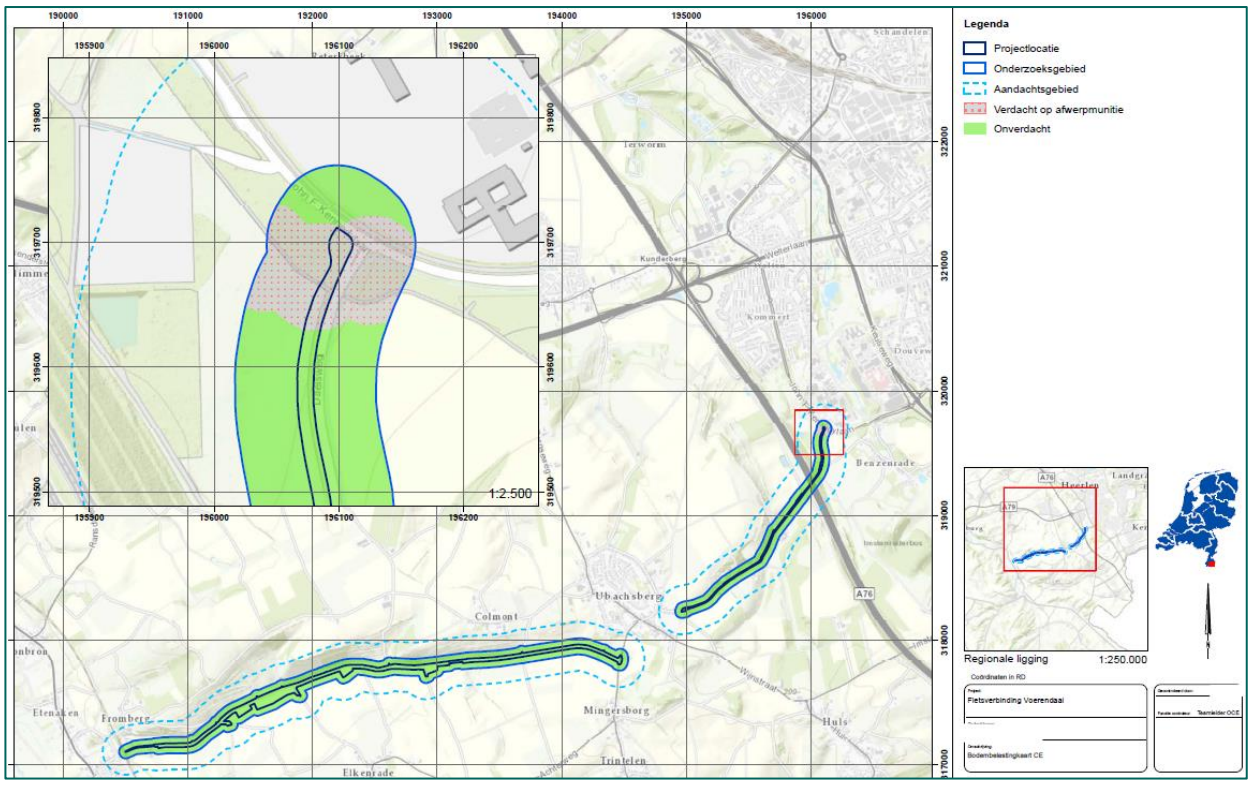
In een opdracht voor ProRail heeft ECG in 2017 een VC-NGE uitgevoerd voor het project 'M-004545 Limburg – Rapportage 2: Tracés Zuid-Limburg'. Het destijds door ECG onderzochte gebied heeft geen overlap met de huidige gemeente Heerlen, maar grenst daar slechts aan. Uit het onderzoek van ECG blijkt dat geen NGE-Verwachtingsgebieden zijn afgebakend in de directe nabijheid van de gemeente Heerlen. Derhalve levert dit onderzoek voor voorliggende rapportage geen aanvullende informatie op.

6. ECG, 04-12-2017 / 258-017-AVO-01-RAP1

ECG heeft in 2017 in opdracht van ProRail een VC-NGE uitgevoerd voor het project 'PGO Limburg Rapportage 1: Tracés Zuidwest-Limburg'. Het destijds door ECG onderzochte gebied heeft geen overlap met de huidige gemeente Heerlen, maar grenst daar slechts aan. Uit het onderzoek van ECG blijkt dat geen NGE-Verwachtingsgebieden zijn afgebakend in de directe nabijheid van de gemeente Heerlen. Derhalve levert dit onderzoek voor voorliggende rapportage geen aanvullende informatie op.

7. RPS, 19-04-2019 / 1807688A00-R19-449

In het kader van het project 'Fietsverbinding Voerendaal' heeft RPS in 2019 een VC-NGE uitgevoerd, dat gedeeltelijk binnen de gemeente Heerlen valt. Het onderzoek is uitgevoerd conform de toenmalige richtlijnen uit het WSCS-OCE. RPS heeft binnen de gemeente Heerlen een NGE-Verwachtingsgebied afgebakend naar aanleiding van het bombardement op 5 oktober 1942. De conclusies van RPS, dat mogelijk nog NGE kunnen zijn achtergebleven naar aanleiding van genoemd bombardement, wordt door REASeuro onderschreven, zie paragraaf 6.9. De rapportage van RPS biedt derhalve geen aanvullingen op de door REASeuro getrokken conclusies.

Figuur 148: Verdachte en onverdachte gebieden uit het rapport van RPS uit 2019.

8. AVG, 07-10-2019 / 1862127

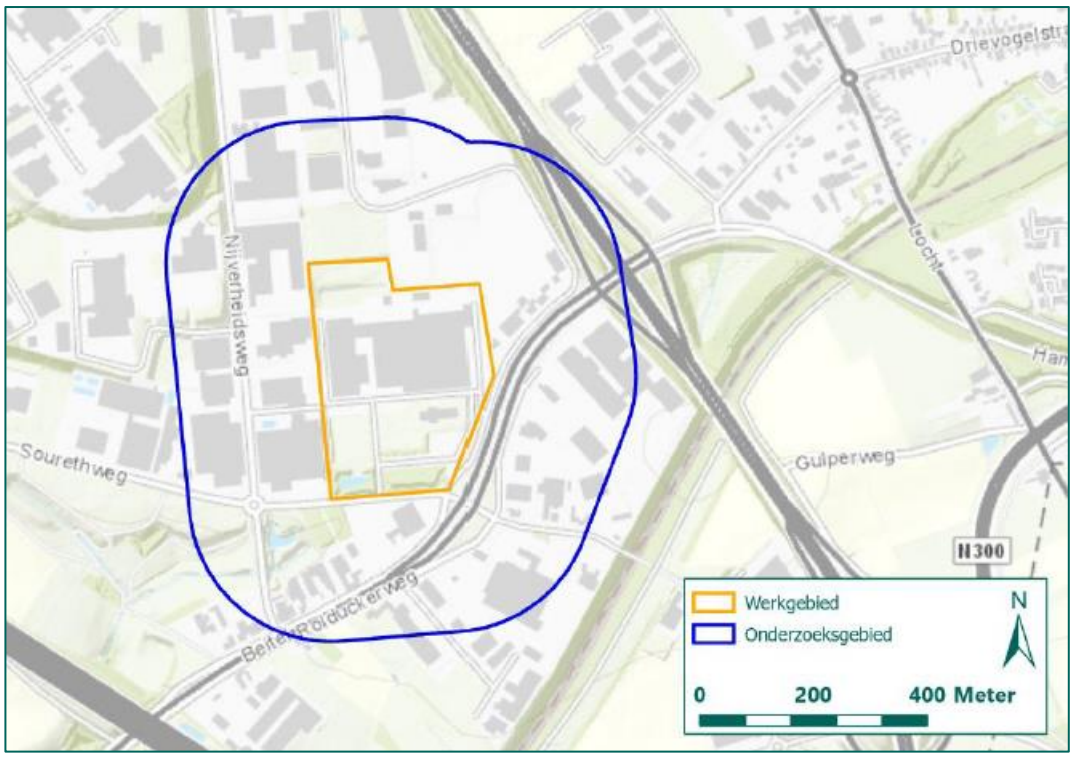
Voor Lievense Milieu B.V. voerde AVG in 2019 een VC-NGE uit in het kader van het project 'Fietsroutes Groeves Heerlen', conform de richtlijnen van het WSCS-OCE. De enige relevante oorlogshandeling die nabij het onderzoeksgebied van AVG uit 2019 plaats heeft gevonden is het bombardement op 26 februari 1943. Daarover heeft AVG het volgende geconcludeerd:

Ter plaatse van Heerlerheide zijn op 26 februari 1943 op grote schaal brandbommen afgeworpen. Verschillende specifieke en globale vermeldingen uit het gemeentearchief spreken over fosforrubberbommen en staafbrandbommen die in de omgeving van het onderzoeksgebied terecht zijn gekomen. Er is geen luchtfoto beschikbaar van direct na dit bombardement en de eerste beschikbare luchtfoto is van 31 augustus 1943. Voor de afbakening is gebruik gemaakt van de vermeldingen uit het gemeentearchief in combinatie met een kaart van de Luchtbeschermingsdienst waarop inslagen van 26 februari 1943 zijn ingetekend. Aangezien de WSCS-OCE géén specifieke afbakening voorschrijft voor een gebied dat verdacht is op neergekomen brandbommen, heeft AVG ervoor gekozen om de door de luchtbeschermingsdienst ingetekende inslagpunten af te bakenen met 75 meter.

REASeuro heeft conform de laatste richtlijnen uit het CS-VROO en de SIVOON Richtlijn er enkel voor gekozen om de locaties waar fosforbrandbommen zijn ingeslagen af te bakenen als NGE-Verwachtingsgebied, zie paragraaf 6.11. De conclusies van ACG worden dus slechts ten dele onderschreven door REASeuro in voorliggend rapport.

9. REASeuro, 21-07-2020 / 73907 - RO-200200 versie 1.0

In opdracht van Antea Group stelde REASeuro in 2020 een VC-NGE op voor een ontwikkellocatie bij de Beitel 80 te Heerlen. Het onderzoek was uitgevoerd conform de richtlijnen uit het WSCS-OCE. Destijds werd door REASeuro geconcludeerd dat geen sprake was van een NGE-Verwachtingsgebied. Er waren in de omgeving wel indicaties van oorlogshandelingen, maar deze hadden geen invloed op het toenmalige projectgebied. Deze conclusies worden in voorliggend rapport onderschreven.

Figuur 149: Werkgebied en onderzoeksgebied zoals aangeduid door REASeuro in het rapport uit 2020.

10. BeoBOM, 12-01-2021 / BB20-200-01

Trilandis Europe was in het zuiden van de gemeente Heerlen bezig met het bouwen op een bedrijventerrein. Op dat terrein en in de directe omgeving zijn uiteindelijk drie Amerikaanse brisantbommen van het kaliber 500 lb. aangetroffen. BeoBOM heeft daarom zowel veldonderzoek als een VC-NGE uitgevoerd in 2021 om te bepalen hoe de brisantbommen op deze locatie terecht konden komen. De rapportage van BeoBOM heeft relevante informatie opgeleverd en is verder verwerkt in paragraaf 7.16.

BIJLAGE 10 VOORBEELDEN VERSCHILLENDE HOOFDSOORTEN MUNITIE

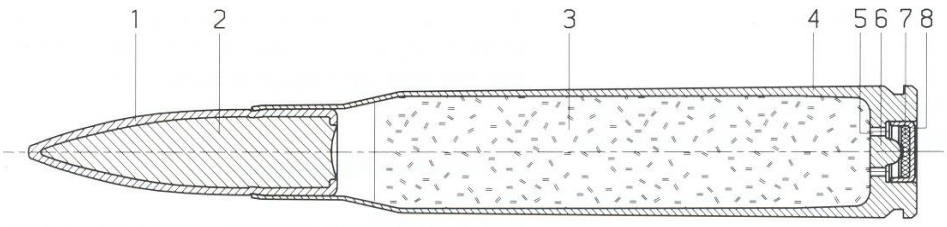
Onder munitie worden alle artikelen verstaan waarvan het gebruik is gebaseerd op de aanwezigheid van één of meer explosieve stoffen in het artikel. Munitieartikelen zijn te verdelen in 16 hoofdsoorten. Onderstaand worden de verschillende hoofdsoorten benoemd, en wordt per hoofdsoort een omschrijving en voorbeeld genoemd.

Hoofdsoorten	
1. Klein kaliber munitie (KKM)	9. Onderwatermunitie
2. Geschutmunitie	10. Landmijnen
3. Handgranaten	11. Valstrikken
4. Geweergranaten	12. Explosieve stoffen
5. Munitie voor granaatwerpers	13. Vuurwerken
6. Raketten	14. Vernielingsmiddelen
7. Afwerpmunitie	15. Ontstekingsinrichtingen
8. Submunitie	16. Toebehoren van munitie

1. Klein kaliber munitie (KKM)

KKM betreft munitie voor pistolen, revolvers, geweren en machinegeweren met een kaliber kleiner dan 20 mm.

Een klein kaliber patroon bestaat over het algemeen uit een huls(4) voorzien van een slaghoedje(8), gevuld met een voortdrijvende lading(3) en een kogel(1).

1 *Kogelmantel*
2 *Kogelkern*
3 *Voortdrijvende lading*
4 *Patroonhuls*
5 *Vlamkanaal*
6 *Aambeeld*
7 *Slagsas*
8 *Slaghoedje*

2. Geschutmunitie

Geschutmunitie betreft munitie voor houwitsers, kanonnen, terugstootloze vuurmonden en mortieren, met een kaliber van 20 mm of groter.

Figuur 150: Brisantgranaat van 25 ponder met ontsteker

Figuur 151: Anti Tank Brisant Granaatschot van 106 mm TLV

Figuur 152: Brisant Granaat Schot van 81 mm mortier

3. Handgranaten

Een handgranaat bestaat uit een lichaam gevuld met een detonerende, een chemische- of een pyrotechnische lading en voorzien van een ontsteker. Het munitieartikel is bedoeld om met de hand te werpen.

Aanvalshandgranaat No. 69

Brandhandgranaat M14

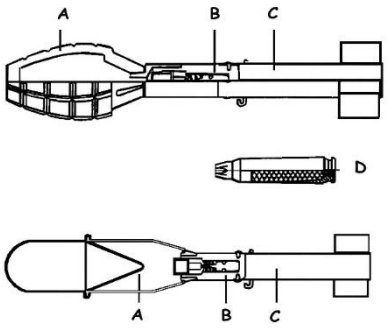

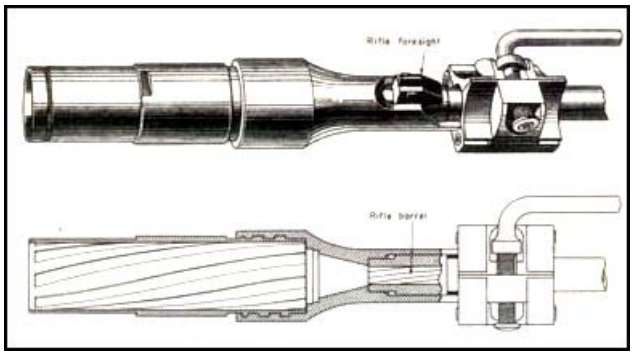
Steelhandgranaat

4. Geweergranaten

Geweergranaten zijn speciaal ontworpen om met behulp van een geweer en een afvuur- c.q. scherpe patroon te worden verschoten. Het lichaam van de geweergranaat is gevuld met een detonerende, een chemische- of pyrotechnische lading en al of niet voorzien van een ontsteker. Zij zijn daarnaast voorzien van een stabilisatie inrichting zoals de hiernaast afgebeelde geweergranaten met een staartstuk. Geweergranaten geven de gebruiker een inzetmiddel dat kan worden gebruikt op grotere afstand dan handgranaten. Geweergranaten kwamen in WO-II voor bij alle strijdende partijen.

Geweergranaten kunnen zijn ontworpen als “oversteek” zoals de twee modellen in de afbeelding hiernaast, waarbij de holle staartpijp over de adapter van een geweerloop wordt geschoven. In WO-II kwamen ook zogenaamde “insteek” modellen voor die werden verschoten vanuit een “schietbeker” zoals hieronder afgebeeld. Hierbij wordt de stabilisatie door middel van rotatie verkregen.

5. Munitie voor granaatwerpers

Munitieartikelen bedoeld om met een speciaal hiervoor ontwikkeld wapensysteem te worden verschoten. Zij zijn opgebouwd uit een gevechtskop, voortdrijvende lading, ontstekingsinrichting en stabilisatievoorziening

Figuur 153: Een Duitse granaatwerper (Panzerfaust), compleet wapen en projectiel

Munitie voor granaatwerpers verschilt van geweergranaten in die zin, dat zij met een speciaal wapensysteem verschoten of gelanceerd worden. In vergelijking tot geweergranaten kan een relatief groot projectiel worden verschoten met de daarbij horende uitwerking.

Er zijn twee hoofdsoorten munitie voor granaatwerpers: brisant en antitankbrisant. Een prominent voorbeeld uit WO-II is de Duitse Panzerfaust (zie afbeelding hierboven). Een ander voorbeeld is de Britse PIAT (Projector Infantry Anti Tank), eveneens verantwoordelijk voor uitschakeling van vele gepantserde doelen tijdens WO-II.

Figuur 154: PIAT, granaatwerper (wapen met projectiel)

6. Raketten

Munitieartikelen die na het afvuren vanuit een lanceerpijp of van een lanceerrail, tijdens de vlucht worden voortgestuwd door een raketmotor.

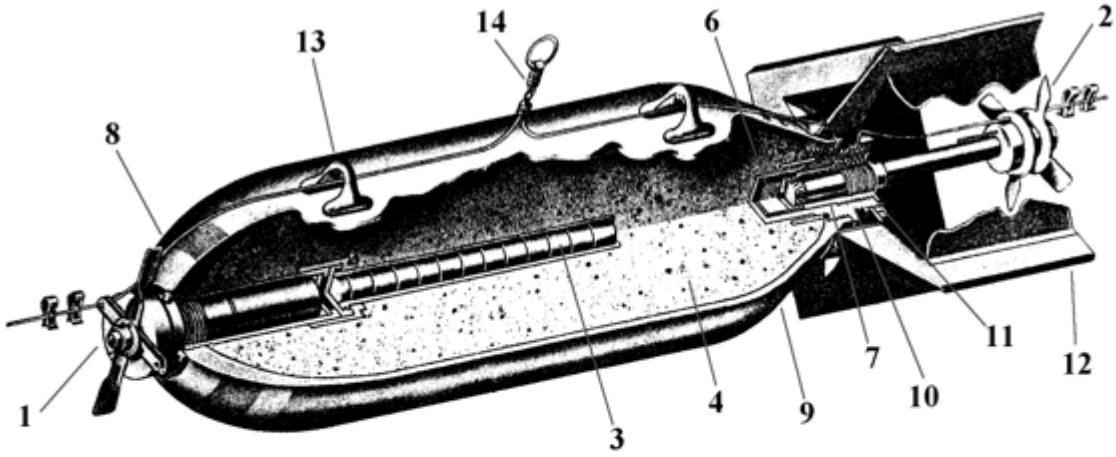

Figuur 155: 2.36 inch antitankbrisantgranaatraket (Amerikaans)

Raketten zijn over het algemeen als volgt samengesteld: gevechtskop, raketmotor, ontstekingsinrichting voor gevechtslading en stabilisatievoorziening. We onderscheiden detonerende, pyrotechnische en chemische raketten.

7. Afwerpmunitie

Afwerpmunitie is bedoeld om vanaf een vliegtuig te worden losgelaten. In de volksmond wordt over bommen gesproken. Bij afwerpmunitie wordt vaak aan detonerende (brisantbommen) gedacht. Hoewel dit de grootste groep is, komen ook andere soorten voor zoals pyrotechnische, brand en chemische bommen. De voornaamste onderdelen waaruit afwerpmunitie is samengesteld zijn: lichaam met vulling, ontstekingsinrichting, ophanginrichting en stabilisatie-inrichting De verscheidenheid aan ontstekers is groot.

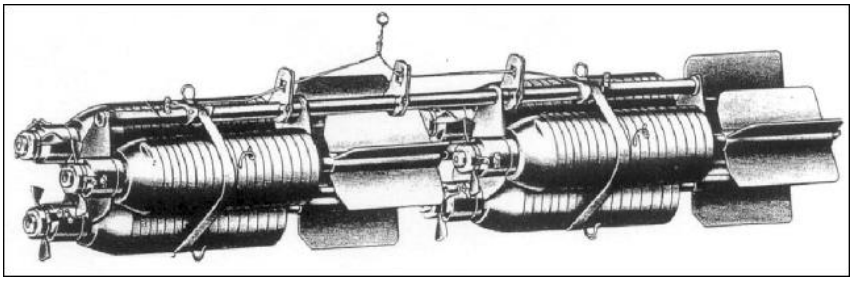

GP-Bom 500-lb (Amerikaans)

1	*Neusontsteker*	8	*Neusdeel van de bom*
2	*Staartontsteker*	9	*Achtereinde van de bom*
3	*Overdrachtslading*	10	*Bodemplaat*
4	*Hoofdlading*	11	*Opsluitmoer voor staart*
		12	*Bomstaart*
6	*Overdrachtslading*	13	*Ophangogen*
7	*Adapter voor overdrager*	14	*Wapeningsdraad*

8. Submunitie

Submunitie zijn munitieartikelen die zijn opgenomen in een ander munitieartikel en op enig moment daaruit vrijkomen. Submunitie wordt niet alleen in afwerpmunitie toegepast, maar in allerlei munitiesoorten, zoals geschutmunitie en raketten. Binnen de gemeente Heerlen zijn diverse type submunitie terecht gekomen bij luchtaanvallen.

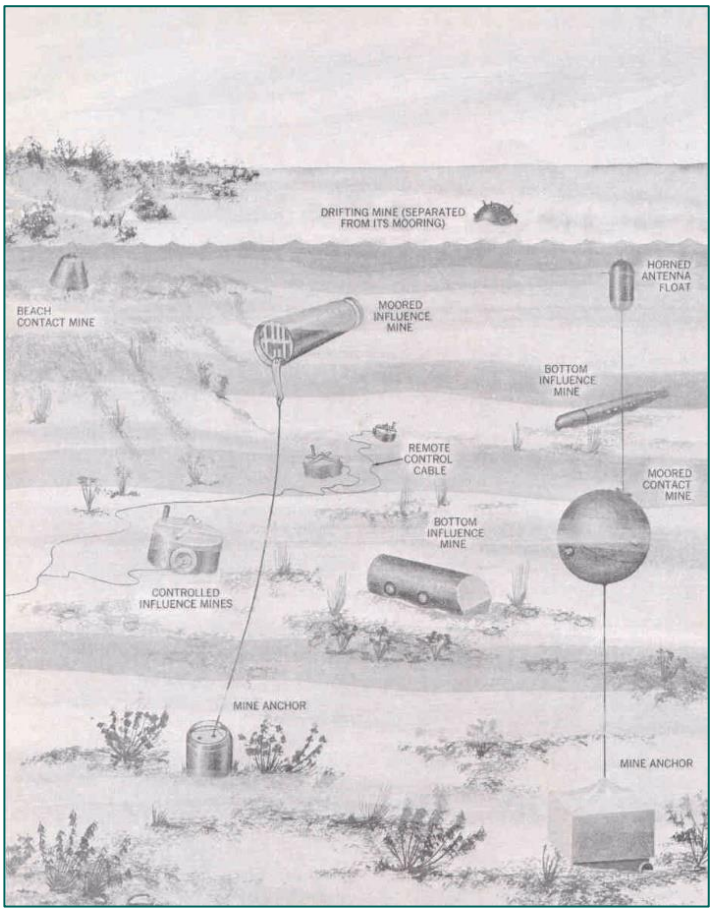
Figuur 156: Bundelrek met 20 lb. scherfbommen (US).

Figuur 157: Voorbeeld van een 4 lb. staafbrandbom.

9. Onderwatermunitie

Onderwatermunitie zijn munitieartikelen speciaal bedoeld om onder water te gebruiken, zoals riviermijnen, zeemijnen, torpedo's en dieptebommen. Dit type munitie is binnen de gemeente Heerlen niet ingezet.

Figuur 158: Voorbeelden van diverse typen onderwatermunitie.

10. Landmijnen

Landmijnen zijn munitieartikelen die in- of op een terrein worden aangebracht en die door het te treffen doel worden geactiveerd. Landmijnen bestaan uit een lichaam met vulling, voorzien van een ontstekingsinrichting

Landmijnen komen voor in twee hoofdsoorten te weten:

- Antitankmijnen (AT);
- Antipersoneelmijnen (AP).

Figuur 159: Voorbeeld van een Duitse Antitankmijn (links) en een antipersoneelsmijn (rechts)

11. Valstrikken

Een valstrik is een fabrieksmatig aangemaakt munitieartikel dat word geplaatst met als doel om door het uitvoeren van een onschuldige handeling tot werking te komen. Zij zijn opgebouwd uit een hoofdlading (dit kan een handgranaat, vernielingslading, brandlading, etc. zijn) voorzien van een ontstekingsinrichting.

Dit type munitie is, voor zover bekend, binnen de gemeente Heerlen niet ingezet.

12. Explosieve stoffen

Explosieve stoffen zonder een ontstekingsinrichting die niet zijn onder te brengen bij een van de overige hoofdsoorten. Wanneer kruit, springstof of een sas zonder herkenbare verpakking worden aangetroffen, vallen deze in de categorie explosieve stoffen. Voorgevormde of verpakte stoffen die onder te brengen zijn bij één van de andere hoofdgroepen horen hier dus niet thuis.

Explosieven stoffen worden binnen de gemeente Heerlen niet ingezet als los product verwacht.

13. Vuurwerken

Vuurwerken zijn explosieven voorzien van pyrotechnische mengsels bedoeld voor het creëren van speciale effecten, zoals brand, licht, knal, rook en/of gas. Er zijn twee hoofdgroepen vuurwerken:

- Ernstvuurwerken;
- Schertsvuurwerken.

Figuur 160: Scheepsvuurwerk (Ernstvuurwerken) en vuurwerk zoals gebruikt bij Oud en Nieuw (Schertsvuurwerk).

Dit type munitie is, voor zover bekend, binnen de gemeente Heerlen niet ingezet.

14. Vernielingsmiddelen

Vernielingsmiddelen worden door o.a. explosieven opruimers en genie-eenheden gebruikt om ladingen aan te brengen, onderling te verbinden, te ontsteken, e.d. Voorbeelden zijn: een elektrisch slagpijpje, slagsnoer, vuurkoord en een non-elektrisch slagpijpje. We onderscheiden twee hoofdsoorten vernielingsmiddelen:

- Detonerende vernielingsmiddelen.
- Pyrotechnische vernielingsmiddelen.

Figuur 161: Verzameling vernielingsmiddelen.

Binnen de gemeente Heerlen zijn geen OO-Verwachtingsgebieden afgebakend waarbinnen enkel vernielingsmiddelen worden verwacht.

15. Ontstekingsinrichtingen

Ontstekers gemaakt om explosieven tot werking te brengen voor zover zij hiervan geen deel uitmaken. Munitieartikelen die op een bepaald moment tot uitwerking moeten komen, dienen op een of andere manier te worden voorzien van een ontstekingsinrichting. Gezien de vele soorten munitie zal het duidelijk zijn dat een grote verscheidenheid aan ontstekers beschikbaar is.

Figuur 162: Voorbeeld van respectievelijk een bomontsteker, ontsteker voor artilleriegranaat en een mijnontsteker

Binnen de gemeente Heerlen zijn geen OO-Verwachtingsgebieden afgebakend waarbinnen ontstekingsinrichtingen als groep zijn afgebakend.

16. Toebehoren van munitie

Voorwerpen die onderdeel uitmaakten van of toebehoorden aan explosieven en geen explosieve stoffen bevatten en die niet zijn onder te brengen bij een van de overige hoofdsoorten. Toebehoren van munitie zijn dus artikelen die door een leek niet meteen als explosief worden herkend maar voor de explosieven opsporing vakman wel een sterke aanwijzing vormen dat in een verdacht gebied gewerkt wordt.

Figuur 163: Tempeersleutel (Duits) om een ontsteker in te stellen

Een OO-Verwachtingsgebied naar aanleiding van type munitie is binnen de gemeente Heerlen niet specifiek afgebakend.

BIJLAGE 11 WERKINSTRUCTIE 'AANTREFFEN 4 LB. STAAFBRANDBOMMEN'

Samenvatting

Op basis van historisch vooronderzoek is vastgesteld dat binnen de gemeente Heerlen 4 lb. staafbrandbommen kunnen zijn achtergebleven. Uit dit maatwerkadvies is gebleken dat de combinatie van de uit te voeren werkzaamheden en dit type NGE niet leidt tot een onacceptabel risico voor de Arboveiligheid. Voorwaarde hiervoor is dat personeel op het project voldoende is geïnstrueerd. Daarom is voorliggende instructie opgesteld, hierin staat omschreven hoe een dergelijk munitieartikel kan worden herkend en welke acties er bij geval van aantreffen of tot uitwerking komen van dit type moeten worden genomen.

Omschrijving

Een 4 lb. staafbrandbom heeft een volledige lengte van 54 cm en een diameter van 4,2 cm en wordt gekenmerkt door een zeskantige vorm met aan één zijde een stalen valgewicht. Deze brandbommen kunnen echter in delen gebroken zijn door hun val of door naoorlogse grondroeringen. Door omgevingsinvloeden tijdens het verblijf in de bodem kunnen delen van de bom zijn geoxideerd en niet meer als zodanig herkenbaar zijn. In Figuur 164 zijn enkele voorbeelden van bodemvondsten van 4 lb. staafbrandbommen opgenomen.

Figuur 164: Bodemvondsten van 4 lb. staafbrandbommen (Bron: REASeuro-database).

Uitwerking 4 lb. staafbrandbom

Bij het tot uitwerking komen van de hoofdlading van dit type NGE ontstaat een felle metaalbrand (thermiet en aluminium/ magnesium) zoals in Figuur 165 is weergegeven. Het opbranden van het omhulsel (magnesium) zal daarbij een fel wit licht veroorzaken. Als bijverschijnsel zal rookvorming optreden, deze rook is schadelijk voor de gezondheid en kan ademhalingsproblemen veroorzaken.

Bekend is dat er ook staafbrandbommen 4 lb. van het 'X-Type' (met explosieve lading) zijn ingezet binnen de gemeente Heerlen. Bij de uitwerking van dit type staafbrandbom kan, na het bereiken van hoge temperaturen (circa 1200 graden Celsius) de explosieve lading tot uitwerking komen.

Acties bij waarnemen uitwerkingsverschijnselen* (rook en vuur)

Leg het werk onmiddellijk stil, verlaat de vindplaats en blijf bovenwinds.
Neem voldoende afstand (minimaal 100 m)
Maak andere werknemers bewust van het gevaar en hou omstanders op afstand.
Alarmeer de brandweer, onderneem geen bluspogingen.
Na het stoppen van de uitwerkingsverschijnselen dient door de EOD te worden vastgesteld of inderdaad sprake was van uitwerking van een brandbom en welke vervolgstappen moeten worden genomen.

* De kans op het daadwerkelijk tot uitwerking komen van een 4 lb. staafbrandbom is in het voorliggende rapport als zeer klein beoordeeld.

Figuur 165 Metaalbrand.

BIJLAGE 12 CHECKLIST EN OVERZICHT VERANTWOORDELIJKE FUNCTIONARISSEN

Actie	Verwijzing rapport
Aanleiding van het VC-NGE	Paragraaf 1.1
Omschrijving en doelstelling van opdracht	Paragraaf 1.3
Begrenzing van het onderzoeksgebied	Paragraaf 1.2
Beschrijving uitvoering onderzoek (incl. betrokken personen)	Zie offerte
Verantwoording bronnenmateriaal (incl. bronverwijzing)	Hoofdstuk 2
Leemten in kennis	Hoofdstuk 15
Horizontaal afbakening NGE-Verwachtingsgebied	Paragraaf 16
Advies	Paragraaf 17.2

Verzendlijst:
- 1 digitaal exemplaar van het rapport voor de opdrachtgever.

REASeuro Naam & functie		**Handtekening**	**Datum**
Auteur	Mevr. M.M. Kirpestein Historica		4 augustus 2023
	Dhr. T. Kloosterman, Historicus en Hoofd Advies		23 augustus 2023
GIS-ondersteuning	Mevr. L. van den Burg, Dhr. J. van Schijndel, GIS-specialisten		23 augustus 2023
Gecontroleerd	Dhr. T. van Wijk, Historicus		8 november 2023
	Dhr. M. Hendriks, Senior Deskundige NGE		28 augustus 2023
Luchtfoto-analyse	Mevr. M.M. Kirpestein, Historica		4 augustus 2023
	Dhr. T. Kloosterman, Historicus en Hoofd Advies		23 augustus 2023
Goedgekeurd door	Dhr. A.P.A.M. van Riel, Directielid		8 november 2023
Gemeente Heerlen Naam & functie		**Handtekening**	**Datum**
Akkoord/handtekening voor gezien	Dhr. J. Bloemen, Specialist Bodem		

BIJLAGE 13 WETTELIJK KADER

In deze bijlage is de belangrijkste vigerende wet- en regelgeving beschreven die betrekking heeft op NGE. Hierbij wordt opgemerkt dat de wet- en regelgeving aan verandering onderhevig is. De belangrijkste (specifieke) regelgeving rondom (het opsporen van) NGE volgt uit de het Arbobesluit, de Regeling Rijksfinanciering en het CS-OOO. Voor een volledige beschrijving van de vigerende inhoud van de genoemde wet- en regelgeving wordt verwezen naar www.wetten.nl.

Arbowet

In de Arbowet (arbeidsomstandighedenwet) is de arbeidsveiligheid vastgelegd en de verantwoordelijkheid van opdrachtgevers en opdrachtnemers. Het is een kaderwet, waarin algemene bepalingen staan die gelden voor alle plekken waar arbeid wordt verricht. Concrete regelgeving is verder uitgewerkt in het Arbobesluit en de Arboregeling. De arbeidsinspectie is het bevoegd gezag om toe te zien op de naleving van het Arbobesluit en -regeling.

Hieronder worden de artikelen vermeld die direct verband houden met NGE.

Arbobesluit

In het Arbobesluit staat de belangrijkste specifieke regelgeving vermeld voor bedrijven die actief zijn met het opsporen van NGE of hiermee te maken hebben in verband met grondroerende werkzaamheden.

Artikel 4.10 - Ontplofbare oorlogsresten (laatste wijziging: Staatsblad 2020, nummer 440, in werking getreden per 01-01-2021).
In alle gevallen waarin gevaar voor de veiligheid of gezondheid van werknemers kan bestaan door de mogelijke aanwezigheid van ontplofbare oorlogsresten, wordt, alvorens werkzaamheden worden aangevangen, hiernaar een oriënterend onderzoek ingesteld. Indien nodig wordt tevens nader onderzoek uitgevoerd. Wanneer opsporing van ontplofbare oorlogsresten nodig is, dient dit uitgevoerd te worden door bedrijven die in het bezit zijn van een certificaat opsporen ontplofbare oorlogsresten en door de daarvoor gekwalificeerde personen.

Arboregeling

In de Arboregeling zijn concrete voorschriften opgenomen om de veiligheid en gezondheid van en rondom het opsporingsproces te waarborgen. De volgende artikelen zijn hiervoor van toepassing.

Artikel 4.16 - Registratie of herregistratie van personen die werken met explosieve stoffen.
Personen die werken met of nabij NGE, dienen gecertificeerd te zijn.

Artikel 4.17f - Afgifte certificaat opsporen van ontplofbare oorlogsresten (wijziging per 1-1-2021).
Een certificaat voor het opsporen van ontplofbare oorlogsresten als bedoeld in artikel 4.10, vijfde lid, van het besluit, wordt door de certificerende instelling afgegeven indien de aanvrager voldoet aan de eisen zoals vastgelegd in het certificatieschema voor het opsporen van ontplofbare oorlogsresten (CS-OOO).

Certificatieschema Opsporing Ontplofbare Oorlogsresten (CS-OOO)

Hierin zijn onder andere richtlijnen, proceseisen en deskundigheidseisen opgenomen op gebied van opsporing naar ontplofbare oorlogsresten. Het CS-OOO is sinds 1 januari 2021 de opvolger van de Werkveldspecifiek certificatieschema voor het Systeemcertificaat Opsporen Conventionele Explosieven (WSCS-OCE) en is wettelijk verankerd in de Arbowet.

Om het maatschappelijk belang – veiligheid en gezondheid van en rondom de arbeid – te waarborgen, is door de overheid gekozen voor een wettelijk verplichte certificatieregeling voor de borging van de kwaliteit/veiligheid van het opsporen van conventionele explosieven.

Rijksfinanciering

Met ingang van 1 januari 2021 is de zogenaamde “Bommenregeling” aangepast. Vanaf 2021 kunnen alle gemeenten in geval van vooronderzoek, opsporing en ruiming van explosieven een bijdrage van 68% in de kosten ontvangen door het indienen van een raadsbesluit. Vanaf 2021 is de mogelijkheid voor het ontvangen van een suppletie-uitkering beperkt tot de werkelijk gemaakte kosten.

Vanaf 2021 dienen verzoeken om een bijdrage voor 1 april 2022 te worden ingediend.

Om in aanmerking te komen voor een bijdrage voor 2022 dient de gemeente een raadsbesluit in waarin de gemaakte kosten voor het opsporen en ruimen van explosieven zijn opgenomen. Er hoeft geen verdere onderbouwing overlegd te worden. Projectplannen of studies naar risico’s e.d. worden niet in behandeling genomen. BTW komt, net als onder het voormalige Bijdragebesluit, niet voor compensatie in aanmerking. In de opgave van de gemaakte kosten dient daarom duidelijk te worden opgenomen dat de bedragen exclusief BTW zijn.

Het ministerie ontvangt raadsbesluiten bij voorkeur per e-mail via regelingen@minbzk.nl. Per post aanvragen is ook mogelijk. De stukken dienen in dit geval te worden verzonden aan:

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
t.a.v. FEZ/FAR/Regelingen
Postbus 20011
2500 EA Den Haag

Overige relevante regelgeving

Naast bovengenoemde wet- en regelgeving kunnen op verschillende deelaspecten andere regelingen van toepassing zijn. Onderstaand worden de belangrijkste benoemd:

- Wet Wapens en Munitie: het is ingevolge de Wet wapens en munitie verboden wapens en munitie voorhanden te hebben, te dragen en te vervoeren. Opsporingsbedrijven die gecertificeerd zijn voor deelgebied A dienen te beschikken over een ontheffing krachtens artikel 4 van deze wet.
- Wet veiligheidsregio's en de Aanpassingswet veiligheidsregio's.
- Wet milieubeheer.
- Wet op de archeologische Monumentenzorg.
- Wet vervoer gevaarlijke stoffen.
- Circulaire Opslag ontplofbare stoffen

Voor de omgang met stoffelijke resten gelden de volgende wettelijke kaders:

- Verdragen van Geneve, artikel 4 van 1929 en artikel 17 van 1949: het bergen van stoffelijke resten uit de oorlog is een taak van de Bergings- en Identificatie Dienst van de Koninklijke Landmacht (BIDKL: vaak aangeduid als de 'Gravendienst')
- Wet op de Lijkbezorging, artikel 21: de burgemeester is verantwoordelijk voor lijkbezorging van onbekende personen. De burgemeester/politie roept assistentie van de BIDKL in.
- Burgerlijk Wetboek, boek 5, artikel 5, lid 1: bij het stuiten op een veldgraf, is het verplicht om met bekwame spoed aangifte te doen van de vondst bij de plaatselijke overheid (politie/gemeente) en eveneens de zaak in bewaring te geven aan de politie/gemeente die dit vordert. De politie/gemeente roept de BIDKL ter plaatse.
- Wet Wapens en munitie artikel 2 en 3: in verband met eventueel aanwezige vuurwapens, of munitie, of onderdelen, of hulpstukken daarvan kan ook de Wet wapens en munitie van toepassing zijn op de vondst van een veldgraf.
- Circulaire Vliegtuigberging: Staatscourant 2016 Nr. 54987 (Tot 2013 was dit de Ministeriële publicatie 40-45): bij vliegtuigbergingen geldt: 'Om de zorgvuldigheid van een berging te waarborgen en invulling te geven aan de Verdragen van Genève, en relevante overeenkomsten met de Verenigde

Staten, het Gemenebest en Duitsland inzake de overdracht van stoffelijke resten, is de berging en identificatie van stoffelijke resten uit WO II bij uitsluiting voorbehouden aan de BIDKL'.

BIJLAGE 14 TEKENINGEN (LOSBLADIG)

Tekening 01A:	Inpassing luchtfoto's d.d. 1941
Tekening 01B:	Inpassing luchtfoto's d.d. 1942
Tekening 01C:	Inpassing luchtfoto's d.d. 1943
Tekening 01D:	Inpassing luchtfoto's d.d. 1944
Tekening 01E:	Inpassing luchtfoto's d.d. 1945
Tekening 02A:	Gebeurtenissenkaart
Tekening 02B:	Munitieruimingen
Tekening 03A:	OO-Verwachtingskaart per hoofdgroep
Tekening 03B:	OO-Verwachtingskaart bombardementen
Tekening 03C:	OO-Verwachtingskaart grondgevechten en artilleriebeschietingen